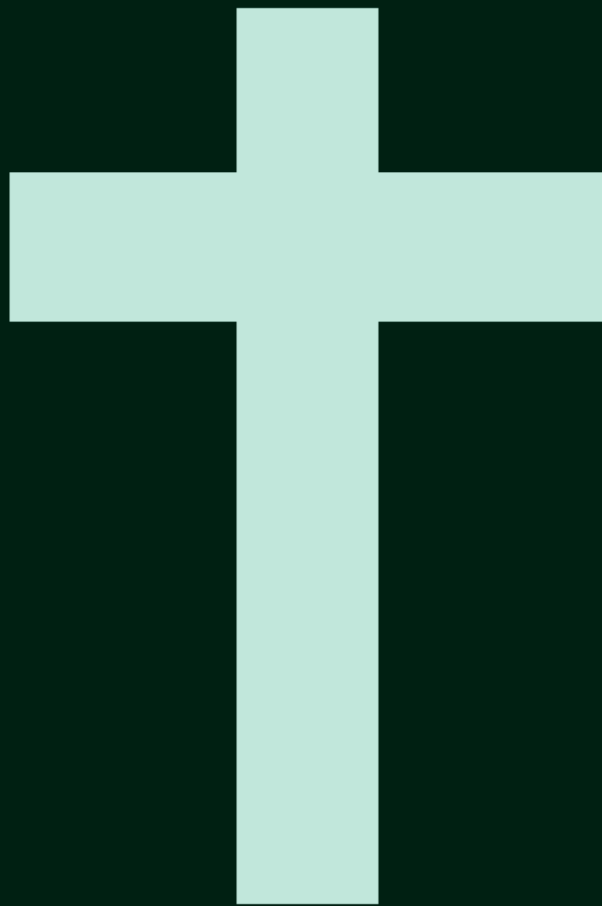

Mpohwoe Hungkuno Songofoho

The New Testament and Genesis in the Safeyoka
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea

Mpohwoe Hungkuno Songofoho

The New Testament and Genesis in the Safeyoka (Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea
Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Safeyoka long Niugini

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ampeeli-Wojokeso (Safeyoka)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2011-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 20 Jan 2018
f526da1e-a607-571c-ba86-56367d7583f3

Contents

FRT	1
Matiyu	3
Mak	72
Luk	113
Joun	192
Apousel	250
Loum	311
1 Koulin	348
2 Koulin	386
Ngkolesiya	410
Efesos	422
Filipai	433
Koulousi	442
1 Tesolounika	450
2 Tesolounika	457
1 Timouti	461
2 Timouti	473
Taitas	480
Filemoun	485
Hipi+lu	487
Jemis	513
1 Pita	522
2 Pita	533
1 Joun	539
2 Joun	546
3 Joun	548
Jut	550
TWHH	554

Mpohwoe Hungkuno Songofoho
 The New Testament in the Safeyoka (Ampeeli-Wojokeso)
 language of Papua New Guinea
 Nupela Testamen long tokples Safeyoka long Niugini

Mpohwoe Hungkuno Songofoho

The New Testament in the Safeyoka (Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New
 Guinea
 [apz]

© 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print Publisher, 1988 by Dorothy West Weimer Memorial Fund and Wold Home Bible
 League

Web version
 © 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.
 www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons
 license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share – to copy, distribute and transmit the text under the following
 conditions:

- Attribution. You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any
 way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- Noncommercial. You may not use this work for commercial purposes.
- No Derivative Works. You may not alter, transform, or build upon this work.
- In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as
 you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice – For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms
 of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-
 Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem yu ken givim kopi long
 narepela manmeri. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok
 klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim
 dispela. Yu mas givim nating. Na tu, yu no ken senisim Tok.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait
 long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim
 husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk
 Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken askim mipela.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, plis askim mipela.

Mpohwoe Hungkuno Songofoho

Matiyu

Olo Hungkuno Wopingo loso Matiyu Mt'i'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo teti (30) nto uyakolo'menti-sopolikeno olo iyoswo loso Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa mta'ango kakoe yofe Matiyu mt'i'mokumentisofoho. Oso Matiyu huhwo sohwo yofe hufa'unjo hweho. Nom'ne yofeso ole, Lifaiyoho. Matiyu huhwo sohwo simo'mo kako ango Koponeyam sopo a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho imojo hweho. Oso ango hopo sopo Jisas i'mofawento Matiyumo ulimento, Kiko ngkimo tifi nningkape. Jisas ose ulahoningki Matiyu a'amu mta'ni hamniyoho mayo syohoso noho'nasyonto Jisasi'mo iningkamentisofoho. Tifi Matiyu Jisasiye inomokomoyo imo'nimentisofoho. (Oso hungkuno hiso Matiyu sohe engo 9 honingkano we'e 9. Osopo weho.)

Mak sohwoe iyoswoso simo'mo mt'i'mokumentisofoho. Tifi Matiyu'nji Luki'nji mt'i'mokumentisiyefoho. Oso'no Makiye hungkuno pi'ningo fehohnjoso Matiyuye hungkunomo weho. Simo'mo a'amu toho wojo limotofo sohwa ole limentohofi Mesaiya ifawenepohoho. Ose limentohofi so'no a'amu Jutaso nohontohumentaningkofi olo iyoswo loso Matiyu Jisas sohwo olo Mesaiya oloho hweho. Kako nto ifawo'maho. Ose ulimonto mt'i'mokumentisofoho.

Olo iyoswo hiloso Matiyu kako a'amu Juta Jisasi'mo iningkamentohofi somo ufo'mayo'ne mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo mt'i'mokiyoso Ngklik hungkunomo mt'i'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo Matiyu mt'i'mokumentiso hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Oso huno nafohotofo hwapingo neso olenoho. Nakwo atofu lihwasu huno syafisyiyoso Matiyu kako olo iyoswo loso tihwamne'no mt'i'mokumentisoto. Oso'no Matiyu kako a'amu Jutaso atofu likuji Jisasi'mo iningkafitnne'ento mt'i'mokumentiso kalohi nakwo atofu lihwasu Jisasi'mo uningkohwano.

Jisas Kilaisiye hofiyakwosafe yofeso olenoho.

(Luk 3:23-28)

¹ Olo a'amu lohwa Jisas Kilaisiye hofiyakwosafoho. Jisas kako hwe yofe engo'njo Ntefit sohwo'nji Apiloham'njiye temtifo mta'ango hweho.

² Apiloham sohwo Aisasiye kaningkwowheho.

Aisak sohwo Jekoupiye kaningkwowheho.

Jekoup sohwo Juta'nji homningkwa'wehwosanjiye kaningkwowheho.

³ Juta sohwo kako Pelesi'nji Sela'njiye kaningkwowheho. Sikoe kona'wohisi Temafoho.

Peles sohwo Hesilouniye kaningkwowheho.

Hesiloun sohwo Lamiye kaningkwowheho.

⁴ Lam sohwo Aminotapiye kaningkwowheho.

Aminotap sohwo Nasouniye kaningkwowheho.

Nasoun sohwo Salimouniye kaningkwowheho.

⁵ Salimoun sohwo Mpouasiye kaningkwowheho.

Mpouasiye kona'wohisi Lehapiyoho.

Mpouas sohwo Oupetiye kaningkwowheho. Oupetiye kona'wohisi Lutiyoho.

Oupet sohwo Jesiye kaningkwowheho.

⁶ Jesi sohwo hwe yofe engo'njo Ntefitiye kaningkwowheho.

Ntefit sohwo Yulaiyafe ape nomanto Soulomoun tipema'mentisofoho.

⁷ Soulomoun sohwo Leyapouamiye kaningkwowheho.

Leyapouam sohwo Apiyafe kaningkwowheho.

Apiya sohwo Asafe kaningkwowheho.

⁸ Asa sohwo Jehousofatiye kaningkwowheho.

Jehousofat sohwo Joulamiye kaningkwowheho.

Joulam sohwo Usiyafe kaningkwowheho.

⁹ Usiya sohwo Joutamiye kaningkwowheho.

Joutam sohwo Ehasiye kaningkwowheho.

Ehas sohwo Hesekiyafe kaningkwowheho.

¹⁰ Hesekiya sohwo Monaseye kaningkwowheho.

Monase sohwo Emouniye kaningkwowheho.

Emoun sohwo Jousaiyafe kaningkwowheho.

¹¹ Jousaiya sohwo Jekounaiya'nji homningkwa'wehwosanjiye kaningkwowheho. Hosohonta a'amu Mpapilounnta'angoso a'amu Isilael somo impe intofontifi ango Mpapiloun ne'no motawo'mentohofofoho.

¹² Mpapiloun ne'no motawo'mentohofoho sohonta Jekounaiya sohwo Siyalitiyeliye kaningkwowho imo'nimentisofoho.

Siyalitiyel sohwo Selopapeliye kaningkwowheho.

¹³ Selepapel sohwo Apiyoutife kaningkwowheho.

Apiyout sohwo Elaiyakimiye kaningkwowheho.

Elaiyakim sohwo Esoufe kaningkwowheho.

¹⁴ Esou sohwo Satoukiye kaningkwowheho.

Satouk sohwo Ekimiye kaningkwowheho.

Ekim sohwo Elaiyatiye kaningkwowheho.

¹⁵ Elaiyat sohwo Eleyasafe kaningkwowheho.

Eleyasa sohwo Mataniye kaningkwowheho.

Matan sohwo Jekoupiye kaningkwowheho.

¹⁶ Jekoup sohwo Jousepiye kaningkwowheho.

Jousep sohwo Maliyafe hwe hweho.

Maliya Jisasi mo ma'mentisofoho. Jisas huhwo sohwo hofiko yofe Kilaisiyoho mulimentohofofoho. Hwe huhwo sohumo Anitu uhwsopento nakwoe hwaho lopono uhwatimentisofoho.

¹⁷ Apiloham kakoe imuso hofiko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahu'no mjimo'nim+wahoningkofi Ntefit imo'nimentisofoho. Ntefitiye imuso hofiko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahu'no mjimo'nim+wahoningkofi a'amu Isilael somo ango Mpapiloun ne'no motawo'mentohofofoho. Osohonta hofiko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahu'no mjimo'nim+wahoningkofi Jisas Kilais imo'nimentisofoho.

Maliya Jisas Kilaisimo aswo ma'mentisofoho.

(Luk 2:1-7)

¹⁸ Olo hungkuno Jisas Kilais imo'nimentiso so'noyolohoso ole, Jousep Jisasiye kona'wohi Maliya simo kako'ne ape nto ufohoto'mentohofofoho. I oso'no Jousep Maliyamo momaso sohonta Maliya simo Anituye Towahuno mta'ango imo'nimentisofoho.

¹⁹ Maliyafe hwehwo Jousep kako hwe wopingo'nohino hweho. Jousep ole syafihu'mento, Maliya wonimango unonoho. Ose syafisyonto olo hungkuno hiloso hiyaso waweno syafihu'mentisofoho. Oso'no ngko hungkuno ape mayo'ne wamtihupo'mo. ²⁰ Oso hiso'no ko syafisyonto wojo honingkanimentisoso a'amu Anitu mta'ango sohwo kakimo u'manto ulimento, Jousep, Ntefitiye imu sohwo, kiko ape Maliya mayoso'no iyoho kiningkuhwoloho. Upa'nyo. Maliyafe simohomo mehomi nto imo'nimaho. Oso hiso Anituye Towahuno uyimaso hweho. ²¹ Maliya hwomu nomahwoso'no kiko yofe ole muso, Jisasiyoho. Yofe hwapingoso ole, olo hwe lohwo kako a'amufe wonyoso wae yaofihwosi asomo utimayo'ne hweho. Ose ulimentisofoho.

²² Hohonta Anitu hwe Aisaiya sohomo hungkuno uyahon'ngki kako a'amumo ulimojo sohwo kako hungkuno hiso mtimokumentisofoho. Olo hiloso ne imo'nyo so'no Maliya mehomi'nji imonimentisofoho. ²³ Ole mtimokumento, Upa'nimno. Ape sijo wopingosi hwehwo momasosi kako simeho imon'ngkuhwosi hwomu nomaniyoho.

Hwomu huhwo sohwo ole mulifitnefho Imaniwel.

Yofe hwap'ngoso ole, Mpohwo Anitu nakwo'nji humayo'nefho.

²⁴ Jousep oso wojo hiso hon'ngkanonto nolikafonto a'amu Anitu mta'ango sohwoe hungkunomo haloho pento kako Maliyamo ma'mentisofoho. ²⁵ I oso'no siko afapo ko humanji afa saho mofosyawosofoho. Ose humamojiyofoho. Oso'no ose humamojiye sohonta Maliya kako hwomu ma'mentisofoho. Nomahon'ngki Jousep hwomu huhwo sohomo yofe Jisas'yoho mulimentisofoho.

2

A'amu huno engo'njo Anituye hungkuno mupa'nyo mofehi'nyo simofapiso'mjo sohwa Jisasimo uhwonimentohofofoho.

¹ Hwe yofe engo'njo Helout kako hwaho Jutiya mokosyohumamojo sohonta oso hwaho ango Mpetilehem sopo Maliya Jisasimo aswo ma'mentisofoho. Hwangku sohonta a'amu temtitofho kengo mta'ango fihwa hofiko hwaho mofehi'nyo simofapiso mta'ango sohwa hntokwaliyo uhwonontifi huno engo tipema'mentohofho sohwa Jelusalem simofapontifi a'amu sohwo ulimentohofi, ² Mehomi milongo a'amu Jutafe hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo'ne sohwo imon'ngkohoho. Oso huhwo sohwo ntimo humaho. Kakoe sikuno imo'nyo'ne so'no hntokwaliyo mofehi'nyo simofapiso sohohnta'ni ahwomo somo uhwonontani nakwo kakine'no hwomtame ulohofho'ne pihwono. ³ Ose ulahon'ngkofi hwe yofe engo'njo Helout nupa'nonto yomo engo imentisofoho. A'amu Jelusalem humamotofoso nupa'nontifi yomo engo imentohofofoho. ⁴ Hwe engo Helout kako a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanjimo johu ulonto ulohonimento, Kilais hwe Anitu uhwosopento nakwoe hwahopono uhwatimentiso sohune'no nakwo a'amu Juta so'nwi uhwontohumayo sohwo ango ntipo u'mofapmmontolo. ⁵ Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Hwaho Jutiya ango Mpetilehemnoho. A'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofho sohwa ole mtimokumentohofi,

⁶ U, Mpetilehem, sekwo ango we'e soku, sekwo hwaho Jutiya sopo ango yofe we'e pa'nyo'maho.

O'o, hwe yofe engo'njo nje a'amu Islael somo mokosyohumane sohwo sekwoe angopo imononefho.

Hohonta ose mtimokumentohofofoho.

⁷ Oso'no Helout a'amu mofehi'nyo simofapiso hohnta'ango sohwanne'no johu hiyaso lutimanto Heloutinji uhu'mokontifi Helout hwe huhwo sohwo hntokwaliyo hiso imofapmmentiso sikuno so'no ulohonimentisofoho. ⁸ Ulahon'ngkahon'ngki hofiko Heloutimo hungkuno asomo ulahon'ngkofi Helout ulimento, Sekwo ango Mpetilehem sopo nowekuji hafihafe fitipmno. Sekwo notipemafikuji hungkuno hiso ngkiyepono waponu. Ngko nupa'nimo kakine'no hwomtame ulohomne'no selohono. Oso hwasyo hungkuno hiso ulonto Mpetilehemne'no luhwatimentisofoho.

⁹ Oseso hofiko Heloutiye hungkuno upa'nontifi umentohofofoho. Nowentan'ngkofi hntokwaliyoso hofikoe angopo uhwonimentohofho hiso apa'no imofaponto hofikimo simo'mo upeehon'ngki hofiko tifi in'ngkamentohofofoho. Oso hntokwaliyoso nowento ango hwomu wentanjo antife sopo limentisofoho. ¹⁰ Hofiko hntokwaliyo hiso uhwonontifi yomo yontifi simeho wopingo umonimentisofoho. ¹¹ Simeho wopingo umon'ngkahon'ngki hofiko ango homo somo noswontifi hwomu kona'wohi Maliya'nji siko'linta'imo uhwonimentohofofoho. Nuhwonontifi hwomtame ulohofontifi kakoe yofe ho'noma'mentohofofoho. Hofikoe ipofu nofijontifi yomayo wonyoangkafo

hamniyoho engo mpe iyo so'no uyimentohofofoho. Sojo wonyoangkafo so'nji nom'neso hwamno pa'nyo akino wopingo'ne so'nji hwone mijo wonyohofiyoni uyimentohofofoho. ¹² Oso hohosohonta hofiko wojo honingkanimentohofoso Anitu ulimento, Sekwo Heloutiyepono asomo nukutoho. Ose honingkanontifi hofiko honingkanano nom'nemo ikitokwawentifi hofikoe angopono umentohofofoho.

Jousep'ya'u sikoe hwomu'nji hwaho Ijipmne'no hiyaso motamentisiyefoho.

¹³ Nohumpeehoningkofi Jousep huhwo kako wojo honingkanimentisoso a'amu ahwomo mta'ango Jousepimo u'manto ulimento, Kiko hwomu'nji kona'wohi'nji nomahoji hwaho Ijipmne'no hiyaso motawe. Ijip sopo nohumentaningkiji nom'ne ango sopone'no hano iyo so'no hwangu hungkuno apa'no wakilimonnoho. Hwapingoso Helout jije hwomu sohomo wofonjahumonto tipeelofoho. ¹⁴ Ose ulahoningki Jousep oso sikwo'miyo somo kako Maliya'nji kakoe hwomu'nji nomanto Ijipmne'no womentohofofoho. ¹⁵ Jousep hwaho Ijip sopo nohumentaningki Helout poyo pe'nimentisofoho. Oseso hungkuno hohontajo hwe fihumo Anitu uyahoningki limojo sohwo mtimokumentiso hiso ne imonimentisofoho. Hungkuno ole, Nje hwomu Ijip nohumentaningki lutima'mentohefoho.

Oso hohosohonta oso hungkunoso ne imonimentisofoho.

Helout kakoe a'amu itokuso'njo sohwamo hungkuno ulahoningki hwomu milongo piningo engoso fongkumeeo'mentohofofoho.

¹⁶ A'amu mofehi'nyo simofapiso hohntaningo sohwa Heloutiye hungkuno mehomi songo imoninkiso'eno ngkimo ntohampno, ose ulimentiso somo hwe huhwo sohwa tifi miningkayo'njo yahoningkofi Helout nupa'nonto simoho tohino umnimentisofoho. Simoho tohino umnimentiso so'no kako a'amu itokuso'njo sohwamo ango Mpetilehem'nji ango mofone sopone'no uhwojahoningki hofiko hwomu hopi'nono soswo hufa'u muyakolofe'njo sohwamo fongkumeeo'mentohofofoho. Hwapingoso hwe hntokwaliyo uhwohomentohofohi, Hntokwaliyo hiso simo'mo imoninkahoningki soswo hufa'u uyakolomentiso so'no ulimentohofofoho. ¹⁷ Helout oso wonyo hiso imentiso sohonta hungkuno hohontajo hwe Jelemiya sohomo Anitu hungkuno uyahoningki limojo sohwo mtimokumentisoso ne imonimentisofoho. ¹⁸ Hungkuno hiloso ole,

Ango Lama Mpetilehem mofone sopo mampaho honimentisofoho.

Mampaho hiloso humotaho we'e honimentiso'maho.

Jekoupiye ape Lesel kakoe imuso hofikoe mehomi sohwamne'no humotaho lalokwofo.

Hofikoe simoho wopingo apa'no mmononeho.

Hofikoe mehomi nihu'nahone poyo imoninkahoningki humotaho ne'no lalokwofo.

Ose mtimokumentisofoho.

Jousep'ya'u sikoe hwomu'nji hwaho Ijip uliko'mantifi ango Nasalet sopo asomo imofapmmentohofofoho.

¹⁹ Hwangu Helout poyo pe'ninkahoningki a'amu Anitu mta'ango sohwo Jousep hwaho Ijip nohumentaningki imofaponto Jousepimo wojo'mo ulimento.

²⁰ Nolikafohoji kiko hwomu'nji kona'wohi'nji nomahoji hwaho Isilael sopone'no asomo fiwanimno. A'amu hopi'nono mehomi wofonjosityantifi imentohofohi sohwa poyo moi'wonoho. ²¹ Ose ulahoningki Jousep nolikafonto hwomu'nji kona'wohi'nji nomanto hwaho Isilael sopo ne'no asomo womentohofofoho.

²² Jousepimontohwa nowentifi upanimentohofoso hwe Akelaus sohwo kaningkwowho Heloutiye yofe engo nto ma'maho. Ose upanonto iyoho uninkahoningki olo hwaho lopo mohumamonehono nolonto apa'no wojo honingkanimentisoso Anitu Jousepimo hungkuno nom'ne ulahoningki kako hwaho Ngkaliline'no umentisofoho. ²³ Kako hwaho hopo sopo ango Nasalet sopo humamentisofoho. Oso hiso'no hungkuno hohontajo nom'ne hwe sohomo Anitu

hungkuno uyahon'ngki li'mojo sohwo mt'i'mokumentisoso ne imo'n'imentisofoho. Hungkuno hiso ole, Hwe Nasaletnnta'ango hweho wolant'ifeho, li'mentisofoho.

3

*Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno loma'mentisofoho.
(Mak 1:2-8; Luk 3:1-18; Joun 1:19-28)*

¹ Oso hohosohonta Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo i'mofaponto hwaho Jutiya a'amu mohumunyo sopo nohumanto hungkuno loma'mentisofoho mohumunyo sopo. ² Ole ul'imento, Sekwoe hon'ngkano wonyoso hohujo fikinjaopmno. Si'meho fi'wolo'mokumno. An'ituye si'kuno nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumayo'ne mofoneponoho. Ose lut'hwamentisofoho. ³ Hwe Aisaiya sohomo An'itu hungkuno uyahon'ngki li'mojo sohwo Joun'imne'no olo hungkuno hohonta mt'i'mokumentisofoho. Hungkuno hiso ole,

Upa'n'imno. Hwaho a'amu mohumunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo ole ho'n'imento,

Hwe Engo sohonne'no hon'ngkano ito'no fesyohumamno.

Kakoe hano emoyo'ne so'no hon'ngkano hiso ito'no mi'hwat'imno.

⁴ Jouniye nem'no manji'mofo hwaho fi'nyohwe yahu *kamel* lohwa so'nji mt'i'mokumentisofoho. Yahu paho ahulohoso loho'n'imentisofoho. Kako kus'mo'nji wosopayo ti'me mijo'ntnnohini ni'mojo hweho. ⁵ Hohosohonta a'amu pone engo Jelusalem mta'ango so'nji a'amu hwaho Jutiya mta'ango so'nji a'amu hopi'nonohino Mijo Joutan ti'fo nesoponjo so'nji hofi'ko Joun'imo u'ma'mentohofofoho. ⁶ A'amu hiso hofi'koe wonyo yoloho li'jwaofahon'ngkofi Joun hofi'kimo Mijo Joutan sohomo kiyoma'mentisofoho.

⁷ A'amu Falisi pi'n'ingo sohwanji a'amu Satiyusi sohwanji hofi'ko mijo wokiyone-mano lont'ifi nopahon'ngkofi Joun nuhwononto ul'imento, Sekwo homa mehomi soku, ti'hw sel'imasoto. An'itu a'amufe wonyo hon'ngkano somne'no tohino mi'kun'imposo uyo somne'no i'waho fiy'imno. Ose ti'hw selahon'ngki ni'mahofokulo. ⁸ Sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no hohujo ukinjaofano li'fijo'manji e'wano wop'ingo'nohini ut'i'hw'nyopo fiy'imno. ⁹ Sekwoe si'meho mo'mo ole syafi'sy'ikutoho. Nakwo Ap'ilohamiye imu hn'n'imo oso tohino engo hiso mone'manehoho. Oseso nohn'ngkutoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino wasel'imonne'no yohono. Olo sojo loso An'itu kako Ap'ilohamiye imuhwa wanti'mokumo loso'manji kako hopoeni wanti'mokumontonoho. ¹⁰ An'itu kako iyomo m'ingo lofo'ne iwa'm'ingo ikafe'mo mokosyalohofoho. Iyo ipisayo wop'ingo minto'nyo'njo somo nolofehwosi tohomo wolofae'mtonoho.

¹¹ A'amuso hofi'koe hon'ngkano wonyomne'no si'meho tango um'ningkahon'ngki ni'hu'nahone hohujo ikinjaofa somo ngko sekumo mijo'nohini kiyosemawo'n'ngkohe hwo'nyoho. I oso'no nje yofe we'e hwaho lopo weho. Hwe ti'finjo sohwo kakoe yofe engo yokintahopo nje yofemo ni'yakolofonefoho. Kakoe yofe engo mi'kun'imposo so'no ngko sohwo'ni kakimo momayo ulohofiyo'ne hwo'nyoho. Hwangku oso hwe huhwo sohwo kako a'amu sekumo An'ituye Towahuno Wop'ingo sohwo'nji toho'nji wokiyosema'montonoho. ¹² Kako hwahomo mno ijiyo'neso mokosyohumunyo hweho. Kako hwahomo mno ij'hwosi neso ijomahwosi pahoso wae yaof'hwosi wosopayo neso kakoe angomo woho'nahumontonoho. Pahoso toho mas'impe'nyo ne'no siji'wo'n'ngkiso somo woho'nae'montonoho.

*Joun Jisas'imo mijo kiyoma'mentisofoho.
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Joun 1:29-34)*

¹³ Oso hohosohonta Jisas hwaho Ngkalili ul'iko'manto Mijo Joutan ne'no nowento Joun mijo wokiyon'mano lonto Joun'imo u'ma'mentisofoho. ¹⁴ Nu'mahon'ngki Joun ul'imento, O'o, ki'ko ngkimo mijo kiyon'imayoso hoponoho. Ngkiyepono pipine'no

pohino. ¹⁵ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, O'o, k'iko mijo kiyon'mayo so'no nekwo ole yasoso Anituye hon'ngkano lakisiyo imentohoho somo imokiyoso hoponoho. Oseso Joun kakoe hungkunomo t'ifi in'ngkawento mijo kiyoma'mentisofoho.

¹⁶ Mijo kiyomahon'ngki Jisas mijomo kunto'no ul'iko'manto s'imentisofoho. Nosa-hon'ngki ahwomo mtampo lohofahon'ngki uhwon'mentisoso Anituye Towahuno y'ihufo ntolofiyo hopa imo'nonto Jisas'mo wekehumapmmentisofoho. ¹⁷ Mampaho ahwomo mta'ni ho'n'mento, Olo nje Hwomu hweho. Ngko s'meho wop'ingo m'ikun'imposo uy'wo'n'ngkohe hweho. Kakine'no yo'mayo wop'ingo iwo'n'ngkiso so'no nje s'meho wop'ingo n'imo'nantofoho.

4

Seten Jisas'mo yamofu uloho'mentisofoho.

(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Oso hohosohonta Anituye Towahuno Wop'ingo Jisas'mo hwaho a'amu mohumun-yopono ipemotas'mentisofoho. Osopo Seten Jisas'mo hon'ngkano wonyo imokiyone yamofu uloho'mentisofoho. ² Jisas kako Mpohumo jomo ul'imo lonto wopayo manyo'njo nohumentan'ngki mofehi'nyo *fouti* (40) s'ikuno *fouti* (40) uyakolofahon'ngki Jisas mijoho engo umentisofoho. ³ Jisas mijoho'no nohumentan'ngki Seten i'mofaponto ul'mento, K'iko Anituye Hwomu Nehwos'i'manji olo sojo pi'n'ingo lomo hungkuno ulohojo'no wosopayo umo'nono. ⁴ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Anituye hungkuno ole naliwo'n'ngki,

A'amu wosopayo'nohini n'ngkuhwoso sohwo kako ito'no mohumanohoho.

O'o, a'amu Anituye hungkuno hopi'nonohinomne'no syaf'isy'wo'n'ngkohofoso oso hof'ikoe huyo'mango songo humayo'nefoho.

⁵ Ose ulahon'ngki Seten Jisas'mo pone wop'ingo pone'no ipemotasonto Anituye tajo ango engo antife yokintahopo uhmajonto ⁶ ul'mento, K'iko Anituye Hwomu hwsos'i'manji k'iko olopo nta'ni fil'ikofamofu. Ose ul'kwato lohofonto ul'mento, Anituye hungkuno naliwo'n'ngki,

Anitu kakoe a'amu ahwomomjo sohwo kikumne'no ul'hwoso'no

hof'iko j'ije ahomo kumakukuji j'ije s'ifemo sojo mentofomatnnehino.

Tohino momatnnohino.

⁷ Seten ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Nom'ne ifalifaliyo mt'i'mokumentohofoso ole, K'iko j'ije Hwe Engo Anitu sohomo yamofu nulohofohotoho.

K'iko j'ije hunomnohini in'ngkuso'manji ole syaf'isy'ikutoho.

Anitu

won'mokosyohumamtonoho. Ose syaf'isy'ikutoho.

⁸ Ose ulahon'ngki Seten Jisas'mo hwof'iki'nyo yokintaho engo sopone'no ut'imasonto olo hwaho hopi'nonohino a'amu so'nji yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo so'ntnno Jisas'mo ut'ihwamentisofoho. ⁹ Ose ut'ihwanto ul'mento, K'iko ngkine'no hwomtame ntohofohoji j'ije s'meho ntapisoso yo'mayo uhwonalokunosok wokijapmmonnoho. ¹⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, K'iko i'waho ntohoho.

Kengopono f'iwano. Anituye hungkuno ole naliwo'n'ngki,

K'iko j'ije Hwe Engo Anitu kakine'nohini hwomtame ulohoho.

Kakine'nohini syoho ulohofiyo.

Ose ul'mentisofoho.

¹¹ Ose ulahon'ngki Seten Jisas'mo ul'iko'mahon'ngki a'amu ahwomo mta'angoso nu'mant'ifi Jisas'mo ufo'ma'mentohofohoho.

Jisas kakoe syoho hwaho Ngkalili nta'ni ema'mentisofoho.

(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² A'amu fihwa hof'iko Joun'imo impo'angomo intofahumentohoho so'no Jisas kako nupa'nonto kako hwaho Ngkaliline'no umentisofoho. ¹³ Kako ango Nasalet ul'iko'manto ango Koponeyam osopo humamentisofoho. Oso ango hopo sopo Mijo Ngkalili mit'imom'ingoponoho. A'amu Sep'yulan'nji Nap'talai'njiye imu sofe hwahoponoho.

¹⁴ Hwe Aisaiya sohomo An+tu hungkuno uyahon+ngki li+mojo sohwo hohonta ifalifaliyo mt+!mokumentisoso hohosohonta ne imo'n+mentisofoho. Ole mt+!mokumento,

¹⁵ Mijo Joutan nongkihnta'ni mijo ayo mom+ngopo hwaho Sep+yuylan'nji Nap+italai'nji hi'njoponoho.

A'amu temtifofo kengo An+tuwe hungkuno mupa'n+mmotofoto sofeponoho.

¹⁶ Hof+iko sikwo'mjoho'mo humafijoso pomponaho engo uhwon+fitnnefoho.

A'amu sikwo'mjoho so'mo we'enepe ni+hu'nahone wape'nano likuji yontan+ngkuji pomponaho engo wonyoangkafoso u'mofapmmontonoho.

Ose mt+!mokumentisofoho.

¹⁷ Oso hohosohonta Jisas kakoe hungkuno loma'mentisofoho. Ole ul+mento, Sekwoe hon+ngkano wonyo somta'ni fi+wolo'mokumno. An+tu nemokosyohumayo sohwoe sikuno mofoneponoho.

Jisas a'amu inan+ku syoho'njo sohwo kakimo t+fi in+ngkayo'ne joho ul+mentisofoho.

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Joun 1:35-51)

¹⁸ Jisas Mijo Ayo Ngkalili mom+ngo sopo nowento hwe hufa'u inan+ku syoho'njo siko'n+ikwa'imo uhwon+mentisofoho. Sikoe yofeso Saimoun'nji Ent+lu'njoho. Saimoun+ye yofe nom'neso Pitafoho. Siko inan+ku ho'yo mijomo ho'naofontan+ngki u'ma'mentisofoho. Inan+ku ifamiyoso sikoe hamniyoho syohofoho. ¹⁹ Nu'manto ul+mento, Siko t+fi n+ngkapinyo. Siko inan+ku mawo'n+ngkisiye pa'n+ngoso An+tumne'no a'amu mayo'ne woloset+hwamo. ²⁰ Ose ulahon+ngki sikoe inan+ku ho'yo komo'no nul+iko'manji Jisasi'nji umentohofofoho.

²¹ Nowent+fi Sepetiye hwomu sohwa'u Jem+is+nji Joun'njimo uhwon+mentisoso siko hamn+ngkwohwo Sepeti'nji yofayokinomo nohumant+fi inan+ku ho'yo ito'no esyohumentan+ngki uhwononto joho ulahon+ngki ²² siko homn+ngkwohwo'nji yofayokino'nji komo'no ul+iko'manji Jisasi'nji umentohofofoho.

Jisas An+tuwe hungkuno a'amu somo lut+hwanto a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokumentisofoho.

(Luk 6:17-19)

²³ Jisas hwaho Ngkalili ho'mo so'meemo emoyonto hwe moya'mi somo hof+ikoe tajo ango somo An+tuwe hungkuno so'nji An+tu wonyoangkafo nemokosyohumayo so'ntnno lut+hwamojofoho. Kako nolut+hwanto a'amu mnokino kengo kengo'njo a'apaho wonyo umokumajo somo wop+ngo umokumentisofoho. ²⁴ Jisas olo wonyoangkafo hiloso imentiso so'no hwaho Siliya ho'mo so'meemo ho'n+mentisofoho. A'amu hiso nupa'nont+fi a'amu yo'mayo tango'njo mnokino'njo somo Jisasi+yepono ipemotapmmmentohofofoho. A'amu towahunu wonyo'njo so'nji a'amu nop+wasyont+fi yomo yomo iwo'n+ngkohoho so'nji a'amu si+fe aho pe'nnyo'njo so'nji hopi'nonohino somo ipemotopahon+ngkofi Jisas wop+ngo umokumentisofoho. ²⁵ Wop+ngo umokahon+ngki a'amu pi'n+ngo engo Jisasi+mo in+ngkamentohofofoho. A'amu Ngkalili, Ntekapolis, Jelusalem, Jutiya, Mijo Joutan nongkihnta'ango a'amu pi'n+ngoso in+ngkamentohofofoho.

5

Jisas hwof+iki'nyopo a'amumo hungkuno ul+mentisofoho.

¹ A'amu pi'n+ngo engo uhu'mokontan+ngkofi Jisas nuhwononto yafe we'e so'mo nosonto humamentisofoho. Osopo nohumentan+ngki inomokomoyo sohwa nu'mahon+ngkofi ² Jisas kakoe hungkuno ole lut+hwamento, An+tu a'amumo mokosyohumayoso olenoho.

Jisas kako a'amu si+monyoyo iyo somne'no hungkuno uy+mentisifoho.

(Luk 6:20-23)

³ A'amu fiso Anitune'no huno engo muyo'njoso hofiko Anitumne'no huno wopingo wotipemano lifijo'manji hofiko simeho wopingo umo'nono. Anitu hofikimo umokosyohumayo hweho.

⁴ A'amu simeho tango'njo humalofoso simeho wopingo umo'nono Anitu kako oso a'amu somo simeho wopingo umokumontonoho.

⁵ A'amu fiso hofikoe yofemo monje yahinontifi Anituye yofe ho'nomalokwofoso simeho wopingo umo'nono. Yo'mayo wopingo Anitu wosejapmmo ulimentisoso hofiko'nefoho.

⁶ A'amu wopayo mijoho pe'nyoso wopayo'no hi umo'nyo hopaso a'amu Anituye honingkanu wopingomne'no hi umo'noso'manji oso hisomo Anitu kakoe hungkuno hisofe simehomo wopayo simeho hopaso uhnnimontonoho. Oseso hofikoe simeho wopingo umo'nono.

⁷ A'amu fiso nom'ne a'amu hofikimo wonyo ulohofiwon'ningkohofoso somne'no hitoho ulofahoningki wopingonohini ulohofiwon'ningkohofoso simeho wopingo umo'nono. Oso'no Anitu hofikimo wopingo ulohomontonoho.

⁸ A'amu sife aho timo simeho haloho anga'nohinonjoso hofiko simeho wopingo umo'nono. Oso a'amu hiso Anitumo uhwonantifeho.

⁹ A'amu simano hintotohino'njo somo nihoholofiwon'ningkohofoso simeho pompenjiyo umone'entifi iwon'ningkohofoso simeho wopingo umo'nono. Anitu ulimontonoho, Nje mehomi kuyoho.

¹⁰ A'amu Anituye hungkunomo iningkayo'no syoho wopingo yontaningki a'amu nom'neso oso a'amu somo sitofu ujo so'nji wonyo ulohofu so'no kako simeho wopingo umo'nono. Anitu umokosyohumamontonoho.

¹¹ Sekwo a'amu soku ngkimo tifi nningkawowon'ningkohofu so'no a'amu nom'neso sekumo wonyo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji sejo so'nji sefotofu selohofikujono sekwo simeho wopingo wasemo'nono. ¹² Sekwo simeho wopingo semon'ningkuhwoso'no simonyo fiymno. Sekwoe yahino wopingo olo hwaho lopo iwon'ningkohofu lo'nji ngkimo tifi nningkape lo'nji mpe iyo pa'nyoso ho'yango ahwomomo weho. Oso sefotofiwon'ningkohofu hopaso hofiko hohonta a'amumo Anitu hungkuno uyahoningki ulimotofu somo ufotomotofofu. Oso a'amu hiso hofikoe yahino wopingo so'no mpe iyo hopaso ahwomomo ma'mentohofu hopaso sekwo womantifeho.

Anituye a'amu neso sa'nji pomponahonji pa'nyofu.

(Mak 9:49-50; 4:21; Luk 14:34-35; 8:16; Joun 8:12)

¹³ Sekwo olo hwaho lophonjo sa pa'nyo kuyoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino imon'ningkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imonososo apa'no sa hiso wopingo imonyoso pipi uyantanto. Awonoho. Nihuhahone wonyo umonimotonoho. A'amu sa hiso mopijoso me-e miyonehoho.

¹⁴ Sekwo hwahophonjo pomponahonji pa'nyo kuyoho. Antime engo hwofiki'nyo sophonjo molinyoso oso hiyae'm'maho. O'o, utihwa'nyophonho. ¹⁵ A'amu sikilohu mongkujontifeso ahwontemo kipitofahinyo'maho. O'o, hofiko ijempohopo ho'nahinyofu. Oso a'amu ango somo humafijo somo pomponahu ulohofu. ¹⁶ Olo hiloso sekwo hmmo'nimno. Sekwoe pomponahoso a'amufe timopo wolasyono. A'amu hofiko sekwo honingkanu wopingomo uhwonifijosu hofiko Mpohwo Anitu ahwomomo humasu sohwoe yofu wo'nomantifeho.

Jisas Mousesiye honingkanu hungkunomne'no ulimentisofu.

¹⁷ Sekwo ngkine'no huno ole seyihwolohu. Ngko Mousesiye honingkanu hungkuno'nji a'amumo Anitu hungkuno uyahoningki limotofu sohwafe hungkuno ntnne'no wae yao'mne'nji pmentohe hwo'nyoho. O'o ngkine'no huno ose seyihwolohu. Ngko hungkuno hiloso wae ya'mne'enji pmentohe hwonim'maho. O'o, ngko hungkuno hiloso ne utihwayo'ne pmentohefu. ¹⁸ Hungkuno nehopi

wasel+monne'no yohono. A'amu fiso oso hon+ngkano hungkuno ifalifaliyo we'e somo wae meefonehoho. O'o, olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'noso sohonta olo hungkuno hopi'nonohino hiloso nowentan+ngkuhwosi hungkuno hopi'nonohino ne imo'nonefoho. ¹⁹ A'amu fihwo Mouses+ye hon+ngkano hungkuno'nji a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki limotofo sohwafe hungkuno'nji anga'nohinoso mt+hupesoso a'amu nom'ne somo oso hon+ngkano mt+hupe so'no lut+hwaso'manji oso a'amuso An+tu tuye angomo s+imofoso sohonta An+tu ulonefoho. Ji+je yofe monje innyo hwosoho. A'amu fiso An+tu tuye hungkuno hopi'nonohino loso in+ngkawesoso a'amu nom'ne somo oso hon+ngkano wop+ngomo in+ngkayo'ne lut+hwaso'manji oso a'amuso An+tu tuye angomo s+imofoso sohonta An+tu ulonefoho. Ki+ko yofe engo'njo hwosoho. Ose ulonefoho. ²⁰ Sekwo upa'n+imno. Sekwoe hon+ngkano wop+ngoso a'amu Falisi sohwanji a'amu Mouses+ye hungkuno lut+hwayo syoho'njo sohwanjiye hon+ngkano wop+ngomo muyakolofe'manji sekwo An+tu tuye angopo kako yokumpohn'nyo semokosyohumayo'ne mu'mapitnnehofo. O'o, mango mta'nnohini li'wo'n+ngkohoho soku hon+ngkano wop+ngo somo humayoso hopo'maho.

Hungkuno ito'no m+hwajiyoye'ne hungkunofoho.

(Mak 11:25; Luk 12:57-59)

²¹ Mouses+ye hon+ngkano hungkuno ole nto upa'n+wo'n+ngkohoho, A'amumo fonjasiyo'eno. A'amu nom'nehumo fonjasyoso sohwo kakoe hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho. ²² I oso hiso'no nje hungkuno wasel+monne'no yohono. A'amu fihwo kakoe a'amumne'no s+imeho tohino umnyo'eno. A'amu s+imeho tohino umnosohwo kako t+fi no'mo An+tu'nji hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho. A'amu fihwo kakoe a'amu sohumne'no s+tofo ujo'eno. S+tofo uloso sohwo kako An+tu'nji hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho. A'amu fihwo nom'nehumo ilo'nnyo hwosoho ujo'eno. O'o, oso a'amu huhwo sohwo kako t+kanomo wene hweho.

²³ Ki+ko tajo angosomo noswohoji ji+je wonyo wae yafo'ne An+tu jomo ul+imo lohoji ki+ko nom'ne sohumne'no kikine'no s+imano hintotohino umnososo'no syaf+syohoji ²⁴ u, ki+ko tajo angosomo ul+iko'mahoji oso a'amu huhwo sohwoepono komo'no uhujihungkuno ito'no m+hwajo. Hungkuno ito'no m+hwajohos+si s+imeho pompengo in+ngkahos+si tajo angosomo asomo fusyo. Osopo An+tu jomo ji+je wonyo wae yafo'ne jomo uso.

²⁵ A'amu fihwo kikimne'no s+imeho tohino umnososo'no ki+ko komo'no s+imeho wop+ngo hmninyo. A'amu hungkunomo ito'no efisop+hwayiyo sopo nokumotawenoho. Kako a'amu hungkunomo ito'no efisop+hwayiyo'njofepono kumotaweso'manji osopo a'amu hwap+ife t+fo'njo sohwa nokit+maf+kuji impo'angomo intofakohufitnoho. ²⁶ Ngko nehopi wasel+monne'no yohono. Ki+ko impo'angoso kunto'no ul+iko'ma'mne hwos+imaho. O'o, s+imo'mo ki+ko ji+je yahino somne'no yo'mayo hamniyoho hopi'nonohinoso woho'nahumonnoho. Ose ul+imentisofoho.

A'mohufo iyo'ne hungkuno ul+imentisofoho.

²⁷ Hungkuno nom'ne nto upa'n+wo'n+ngkohofoso ole, a'mohufo iyo'eno. ²⁸ I oso hiso'no nje hungkuno wasel+monne'no yohono. Hwe fihwo nom'ne a'mu fisimohwononto hufo woma'mo lonto a'mu simne'no kakoe s+imeho fefoyo uyahon+ngki oso hwe huhwo sohwo a'mu si'nji kakoe hunomo hufo nto iso hweho.

²⁹ T+imo aho angahohnta'angoso hon+ngkano wonyo kumokososo yo'mayo somo t+imo uhwon+ngkohoji huno wonyo syaf+hujoye'manji oso hiso n+hu'no yohotoho. Ki+ko wonyo iso'no'manji t+imo anga'no fit+hwotofafo. T+imo wop+ngo hufa'u'njo sohwo si+kanomo uhnnoho. O'o t+imo anga'nohinonji hon+ngkano wop+ngomo fiso. ³⁰ Ji+je aho angahohnta'ni hon+ngkano wonyo kumokososo aho hiso hntofamo lohohoji foho'naofo. Aho wop+ngo hufa'u hi'njo hwosi si+kanomo uhnnoho. O'o, aho anga'nohinonji hon+ngkano wop+ngomo fiso.

Jisas ape ho'nasiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ Hungkuno nom'ne nupa'n'wo'n'ingkohofoso ole, Hwe fihwo kako kakoe ape woho'-nahumo lihwosi ape ho'nasiyo'neso iyoswo mt'i'mokuhwosi uyono. ³² I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe fihwo kakoe ape hon'ing'kano wonyo mmofe'njo simo ho'nasyoso sohwo kakoe apefe hon'ing'kano wonyo umokumontonoho. Hwap'ingoso ape hisi nom'ne hwe sohomo uma'nososo Anitu kako t'imo uhwonyoso hwe hufa'u'njiyoho. I nom'nihwo kako ape nom'nihwo ho'nasyoso somo maso sohwo kako huhwo ape ito'no mayo hon'ing'kano somo mt'huposo so'no kako huhwo hon'ing'kano wonyo'njo hweho.

Jisas kako hungkuno nehopi yokintahopone'no lohono joso'no limentisofoho.

³³ Hungkuno nom'ne upa'n'wo'n'ingkohofoso ole, Hwasyo hungkuno nom'ne'no yokintahopo ne-eso nolikutoho. Hwe fihwo ole lososo, Ngko nehopi hufa'u s'ihune hwamne'no lohono. Ngko yo'mayo yo'mayo uyimo. Ose loso sohwo kako ito'no uyono. Hwe Engo sohwo olo hiso'no nuhwon'ingkuhwosi ito'nohini wosyafihu'montonoho. Ose nto upa'n'wo'n'ingkohofofoho. ³⁴ I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne so'no hungkuno pi'ningo nolikutoho. O'o, hungkuno ne'njo'nohino fil'mno. Sekwo a'amu yokintahoponjo sohwanne'no jije hungkuno nehopi imo'nyo'ne nulikutoho. N'ihu'no nijwo'eno. O'o, yo'mayo ahwomomjo sohwanne'no nolikutoho. Ahwomoso Anituye epohumayofoho. Osopo yo'mayoso mokosyohumawo'n'ingkisoponoho. ³⁵ Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne nolikutoho. O'o, hwahoso Anituye epohumayo sife ho'nasiyo'nefoho. Olopo yo'mayoso mokosyohumawo'n'ingkisoponoho. Sekwo Jerusalemne'no sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne nolikutoho. O'o, Jerusalem sopo Anituye angoponoho. ³⁶ Sekwo sekwoe mnokinomne'no sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne so'no nolikutoho. O'o, sekwoe mijijo halojo wofokafono. Sikwo'mno wofokafono, lisoso halojo wofoka'montolaho. Sikwo'mno wofoka'montolaho. Awonoho. ³⁷ Oso'no sekwo hungkuno ne'njo'nohino ulimno. Eno, eso'nji Awonoho, eso'nji oso'nohinoho. Hungkuno nom'neso hwe wonyo Seten mta'ango linyofoho.

Jisas yahino wonyo a'amumo asomo ulohof'eno ulimentisofoho.

(Luk 6:29-30)

³⁸ Hungkuno nom'ne nto upa'n'wo'n'ingkohofoso ole, Hwe fihwo jije t'imo wonyo kumokososo k'iko kakoe t'imo wonyo umojo. Hwe fihwo jije mango fonjokujakumofososo k'iko kakoe mangomo fonjokul'ipijafo. ³⁹ I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe fihwo kikimo wonyo kilohofososo k'iko kakimo iloj'mofe'eno. O'o, awonoho. Hwe fihwo kako jije manjijohopo kuposososo manjijoho fehohnjo ut'hwaho. Osopo wakuposono. ⁴⁰ Hwe fihwo kikine'no hungkuno hi'njo sohwo jije manji'mofo woma'mo lososo osohumo jije manji'mofo'nji sife manji'mofo ntnne'no uyo. ⁴¹ Hwe yofe engo'njo fihwo kako sekwo'nji hano ho'yango'nji t'ifo lopo wemoyano selososo sekwo hano sawemo spono fisimno. ⁴² Hwe fihwo ole seloso, Sekwo yo'mayoso ntapmno. Ose selososo sekwoe yo'mayoso uyimno. Hwe fihwo ole seloso, Sekwoe ho'yango yo'mayoso nokiso ntapmno. Ose selososo sekwo hohujo ikinj'mof'ikutoho.

Jisas mango hwamne'no simeho umo'nyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ Hungkuno nom'ne nto upa'n'wo'n'ingkohofoso ole, A'amu sekwo'njo mofone sopo humalofo somo simeho umo'nyo'ne uyimno. I oso'no sekwo mango hwamo simeho umo'nyo'ne ukutoho. ⁴⁴ I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwoe mango hwamo simeho umo'nyo'ne ufijoso a'amu wonyo selohof'wo'n'ingkohofoso somne'no Mpohumo jomo ulimno. ⁴⁵ Ose ifijo so'no sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso

sohwoe yahinomo uningkwantifeho. Anitu kakoe mofehi'nyoso a'amu wopingo'nji wonyo'nji humalofo somo ulono lonto uyiwon'ningkiso hweho. A'amu honingkano wopingo'njo honingkano ito'no miningkayo'njo somo ifoyo wasapijono lahonngki syuwo'ningkohoho. ⁴⁶ Sekwo a'amu simeho umonyo'ne sejap'iwon'ningkohoho osomne'no hini simeho umonyo'ne uyifijoso Anitu kako wopingo peho'no wosejapmmontolo. Awonoho. A'amu honingkano wonyo'njoso ose iwon'ningkohofoho. ⁴⁷ Sekwo sekwoe a'amu'nohino somo wopingo uwon'ningkohoho so'no sekwoe honingkano nom'ne somo uhwofilofoso pipilo. Awonoho. A'amumo Mpohwo Anitumo miningkayo'njo hi ose iwon'ningkohofoho. ⁴⁸ I oso'no sekwoe Mpohwo Anitu ahwomomo humaso sohwo pa'nyo hmmo'nimno. Sekwo a'amu wopingo'nji wonyo'njo somo wopingo ulohofikujono Anitu kako humaso hopa fehumamno.

6

Jisas a'amumo ufo'mayo'ne hungkuno ulimentisofoho.

¹ Sekwo olo yahino loso'no i'waho fiyimno. Sekwo yahino wopingo wopingoso a'amu wonahonife likuji ikutoho. O'o, ose ifijoso sekwoe Mpohwo Anitu ahwomomo humaso sohwo sekumo oso hiso'no wopingo mosejape'njo uyimontonoho.

² Sekwo a'amu umofonyo iwon'ningkohoho somo yo'mayo uyano lifijo'manji e'wano, hiyaso uyimno. A'amu mango'nohinoso wonahonife lontifi Anituye tajo angonjo sopo honingkano utihwa'nyopo iwon'ningkohofoho. Hofiko hwe moya'mi nakwoe yofe woho'nonemapife lontifi iwon'ningkohofoho. Upa'nimno. Oso a'amu hiso nom'ne wopingoso Anitu mta'ango momasofoho. O'o, a'amu hwahoponjoso hofikoe yofe ho'noma'nyoso oso mpe hopaso nto mahofe. Hofikoe nom'ne mpe iyo hopaso ahwomomo mauyoho. ³ Sekwo a'amu nom'ne somo ufo'mano lifijo'manji e'wano noho ufo'mapmno. I oso'no a'amu nom'neso sekwoe yofe noho'nosemapitnnoho. Masehonifitnnehofo. ⁴ O'o, hiyaso fiyimno. Yo'mayo wopingo hiyaso iwon'ningkohoho so'no Mpohwo Anitu kako nosehonngkuhwosi wopingo wosejapmmontonoho.

Jisas Mpohumo jomo ujo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 11:2-4)

⁵ Sekwo Mpohumo jomo ulano likuji sekwo a'amu mango'nohinoso fe yahinomo iningkakutoho. O'o, hofiko a'amu wonepa'nife lontifi Anituye tajo angonjo honingkano momingo engo sopo lohofontifi uliwon'ningkohofoho. Upa'nimno. Oso hiso'no a'amuso hofikoe yofe ho'nomayoso mpe pa'nyoso nto mahofe. ⁶ I eseso kiko sohwo Anitumo jomo ulimo lohoji kiko'nohini jije angomo swohoji angu hoku'yoso pijwasyohoji jije Mpohumo jomo uso. Kako oso angu hiyaso so'mo kiko'nji humaho. Jije Mpohwo osopo kohonngkuhwosi yo'mayoso wokijapmmontonoho.

⁷ Kiko Mpohumo jomo ulimo lohoji osohonta hungkuno pi'ningo engo liwon'ningkohofoso pa'nyo ujo'eno. A'amu Anitu ne sohune'no huno muyo'njoso hofikoe hwasyo anitu sohwo hungkuno pi'ningo engo uliwon'ningkohofoho. Hofiko huno ole, Nakwo hungkuno pi'ningo engo ulihwasi nakwoe anitu sohwo kako nonepa'ningkuhwosi wonejapmmontonoho. ⁸ Oso pa'nyo sekwo ikutoho. O'o, yo'mayo umofonyo yohojo so'no Mpohwo kako huno nto uyohoho.

⁹ Sekwo Mpohumo ole ulimno.

Nakwoe Mpohwo sohwo, kiko ahwomomo humahnno.

Nakwo jije yofe wopingo'nohinoso ne'no nowentihwonefoho.

¹⁰ Oso sikuno kiko yo'mayo hopi'nono yokumpohn'nyo nemokosyohumayoso komo'no umo'nono.

Jije hungkunomo a'amu ahwomomjo so'nji yo'mayo so'nji kinngkawowo'ningkohoho hopaso nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi ose wokinngkopano.

¹¹ Olo sikuno lomne'no nakwoe wosopayo fonejape.

¹² Nom'ne a'amu nakumo wonyo nalohofiwo'n'ingkohoho sofe wonyo wae yao'malohwone hopaso nakwoe wonyoso wae fenamoyo.

¹³ Kiko nakumo yamoyo nalohoho somo nonehumajohotoho.

O'o, Hwe wonyo sohwoe yo'mayoso ne'mahwoso'no yo'mayo wonyo somo uyakolofone fonejape.

[Enemokosyohumayo hwosoho. Yokumpohn'nyo ne hwap'ingo hwosoho. Pomponaho ne somo humahnno hwosoho.

Ne'nohino nowent'hwonefoho. Hungkuno nehopeho.]

¹⁴ Upa'nimno. Sekwo a'amu wonyo selohoho sofe wonyoso ni'hu'nahone hohujo hohnta'ne meho'naf'ikujono sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyo hiso wae weesemo'mtonoho. ¹⁵ I oso'no sekwo a'amu wonyo selohofosofe wonyoso hohujo hohnta'ni momoho'nasiyo'manji sekwoe Mpohwo Anitu sohwo kako sekwoe wonyo wae meesemofonehoho.

Jisas wosopayo manyo'njo humayo so'no hungkuno ulimentisofoho.

¹⁶ Sekwo Mpohumo jomo ulano likuji Mpohune'no huno anga'nohino so'no wopayo manyo'njo nohumentan'ingkuji sekwo a'amu mango'nohinoso simano wonyo ikini'wo'n'ingkohoho hopa humaf'ikutoho. O'o, hof'ikoe simano wonyo ikinyoso a'amu wonahon'ifent'ifi a'amu wop'ingofoho wonalife nolont'ifi iwo'n'ingkohofofoho. Mpohune'maho. O'o, hof'ikoe yofe'nohino ho'nomayo'ne iwo'n'ingkohofofoho. Oso'no hof'ikoe yofe nto ho'noma'mentohoho so'no hof'ikoe mpe pa'nyofoho. Mpe pa'nyo nom'neso ahwomomo mauyoho. ¹⁷ O'o, sekwo Mpohune'no wopayo manyo'njo humaf'ikujoni sekwoe mijiyomo hwone mijo ehaloho'n'ingkuji sekwoe simanomo mijo fiyat'iku'nimno. ¹⁸ Ose ikuji a'amu nom'neso kiko manyo'njo humentan'ingkiyo so'no hof'iko huno muyonehoho. O'o, kiko yo'mayo hiyaso'mo iwo'n'ingkinoso jije Mpohwo a'amu muhwonyo'njo sohwo kako'nohino kohon'ingkuhwosi mpe hopa wokijapmmontonoho.

Jisas ho'yango hu'meesiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 12:33-34)

¹⁹ Olo hwaho lopo sekwoe yo'mayo yo'mayo ho'yango wop'ingoso nohu'meesy'ikutoho. O'o, olo hwaho loponjo nangkumeho syuhwosi hwaho ifulohof'hwosi ho'yangoso wonyo umo'nimontonoho. Oseso a'amu hufo'nohino y'wo'n'ingkohofoso tojo nowonampekuji hufo uyant'ifeho. ²⁰ Oso'no sekwoe ho'yango ahwomomo fohu'meehumno. Oso hopo sopo nangkumeho maswonehoho. Hwaho m'fulohofonehoho. A'amu hufo mifitnnehofo. ²¹ Ango jije ho'yango yo'mayo wop'ingo wojo sopo jije simemo hi oso hopo weho.

Jisas a'apahomjo pomponaho so'no hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 11:34-36)

²² Sekwoe timoso sekwoe huyo'mangofe pomponaho pa'nyofoho. Timo anga'nohino'manji sekwo pomponahopo humalofo. ²³ Timo pi'n'ingo'manji sikwo'mjoho'mo humalofo. Sekwo pompohahopo humalofo soku yahino pi'n'ingo pi'n'ingo maf'ikujoni apa'no sikwo'mjoho'mo fosyohumaf'ikutoho. Ose ifijo'manji jije hunomo ni'hu'no sikwo'mjoho engo mjaofoho.

Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyonehoho.

(Luk 16:13)

²⁴ Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyoso hopo'maho. O'o, hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyoni so'manji syoho ulohofiyoni sohwo kako hwe engo fihumo simemo wop'ingo uy'hwosi nom'nihune'no simemo wonyo uyimontonoho. U, anga'nohino sohwoe syoho somne'no hi umo'n'ingkuhwosi'no nom'nihumne'no ngkilaho unimontonoho. Kiko Anituye syoho so'nji yo'mayo hwahoponjo yahino so'nji oso hufa'uyo sohwa'umo kemokosyohumahojoso kiko syoho ito'no mihnehino.

Jisas yo'mayoso hi umo'nyo so'no huno pi'nīngo engo syafīsiyo'ne hungkuno ulīmentisofoho.

(Luk 12:22-31)

²⁵ Oso'no ngko ole selalokweno. Sekwo sekwoe fesyohumayo so'no huno pi'nīngo engo syafīsyīkuji ole nolīkutoho. Nakwo peho wosopayo wonantanto. Nakwo mijo peho nanehwono. Sekwo sekwoe a'apahomne'no huno pi'nīngo engo syafīsyīkuji ole nolīkutoho. Ngko nje a'apahomo peho wekojisyahinīmonnto. Nakwo songo humalohwoneso wopayo'nohini nyo'netaho. Nakwo a'apaho hi'njo'nwi nem'no manji'mofo iyo'ne'nohinotaho. Awonoho. ²⁶ Sekwo yīhufo somo uhwonīmno. Hofīko wopuyo huliwo'nīngkohofomaho. Hofīko wopayo ango somo wopayo momehu'meesyīwo'nīngkohohohohoho. O'o, senīngkwowho Anītu ahwomomo humaso sohwo kako hofīkimo wosopayo yo'mayoso uyīwo'nīngkohohoho. Sekwo Mpohwo Anītu yīhufo sikiyo somne'no wonyoho fiyo mokosyohumaho. I a'amu sokumo Mpohwo wopīngo wosemokosyohumamtolaho. Ou, ikono. ²⁷ Hwe fihwo sekumta'ni kako huno pi'nīngo pi'nīngo syafīsyīhwosi nje soswo sawemo umokinīmne'no yohoho lososo ne umo'nīmontolo. Awonoho.

²⁸ Oseso sekwo hwapīfe nem'no manji'mofo yo'mayo somne'no huno pi'nīngo engo peho'ne syafīsyīwo'nīngkohohoho. Sekwo wokoso foho so'no huno fīsyafīhupmno. Hofīko yo'mayo syoho anefoho. Hofīko ne yo'mayoso mojiyofīwo'nīngkiyohoho. ²⁹ I oso'no ole woselīmonne'no yohono. Hohonta hwe engo Soulomoun hamniyoho hwapīngo'njo sohwo kako kakoe hwapīfe wonyoangkafo yo'mayo wokoso na'nohino so'nji inonteso kako olo wokoso foho we'e somo muyakolofonehoho. ³⁰ Ou, oso wokoso foho sīkuno fihumo syohopo lohofososo mo'nīngkanta a'amu nolofekuji tohomo wolofefantīfeho. I oso'no oso wokoso foho Anītu wonyoangkafo mtī'mokuwo'nīngkiso somo uhwonontaneso wopīngofoho līwo'nīngkuhwono. Oseso sekwo soku wokoso fofomo yakolo'nnyo hokumo Anītu kako hofīyo wosemokosyohumamontonoho. Sekwo Anītumo sīmeho hi'ntnnono we'e'nohinoso peho'no uyalokwofo. ³¹ Oso'no sekwo huno pi'nīngo engo syafīsyīkutoho. Sekwo ole līkutoho, Nakwo wopayo peho wonantanto. Mijo peho nanehwono. Hwapīfe peho yanehwono. Ose līkutoho. ³² Awonoho. A'amu kengo hopi'nohinoso hofīko yo'mayo yo'mayo mayo'ne huno pi'nīngo pi'nīngo syafīsyīwo'nīngkohohoho. I oso'no sekwoe Mpohwo Anītu ahwomomo humaso sohwo kako yo'mayo so'no sekwo umofonyo yahonīngkohofoso kako huno nto uyohoho. Kako wopīngo wosemokosyohumamontonoho. ³³ I sīmo'mo Anītu semokosyohumayo so'nji kakoe honīngkano wopīngo'ntno huno fīsyafīsyīwo'nīngkuno. Oso'no syafīsyīwo'nīngkuji Anītu kako yo'mayo yo'mayo umofonyo ifijosō wosejapmmontono. ³⁴ Oso'no yo'mayo mo'nīngkajo somne'no huno syafīsiye'eno. Sīkuno huhwo huhwi yo'mayo tango i'mofapīwo'nīngkisofoho. Mo'nīngkajo sīkuno sohwoe tangoso mo'nīngka'nefoho. Olo sīkuno lomo i'mofaposo tangoso olo sīkuno lomnefoho.

7

Jisas a'amu nom'ne somo wonyo ulohofone hungkuno ulīmentisofoho.

(Luk 6:37-38, 41-42)

¹ Sekwo nom'ne a'amufe hunomo yano ilofīkuji wonyofoho nulīkutoho. Ose ifijo'manji Anītu huhwo sekwoe huno somne'no wonyofoho maselonehoho. ² Sekwo nom'ne somo yo'mayo ulohofīwo'nīngkohohoho so'no oso pa'nyoso Anītu waselohomontonoho. Sekwo yo'mayo a'amumne'no yano uyīwo'nīngkohohoho hopaso Anītu kakoe yo'mayoso aku wosejapmmontonoho.

³ Kīko jīje hnnīngkwa'wehwoe tīmomjo hintalinyo wojo somo peho'no uhwonalokuno. I jīje tīmomjo iyo feejo engoso hofoki'nawojo so'no kīko huno makiyotaho. Kīko jīje tīmomjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojoso momeho'namo'nyo sohwoi ⁴ kīko jīje hnnīngkwa'wehumo ole pone'no ulalokuno. Ngko jīje tīmomo hintalinyo

wojo we'eso wae weekumo'mne'no yohono. Ose ulohoji pipi uyimonto. ⁵ Kiko mango'nohino hwosoho. Simo'mo kiko jije timomjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojoso wae kaki'no feemo'nyo. Ose yohoji kiko timo ito'no uhwon'ngkohoji hwangku jije hningkwa'wehwoe timomjo hintalinyo we'eso wae fiyo.

⁶ A'amu hon'ngkano wonyo'njo siwojo pa'nyo somo Anituye hungkuno wopingoso nolutihwafikutoho. Lutihwafijo'manji hofiko ikinjaofikuji woselantifeho. Sekwo sekwoe nijwo yo'mayo wopingoso hwahomo ho'nahufijo'manji yahu hwotoho hulimo lififitnnoho. Oso pa'nyo a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'ningkohoho somo Anituye hungkuno nulikutoho.

Jisas Mphumo jomo ujo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 11:9-13)

⁷ Sekwo Mphumo jomo ne'no ulifijoso kako yo'mayo wosejapmmontonoho. Sekwo yo'mayo so'no hafihafe tipentan'ngkuji sekwo oso hiso uhwonantifeho. Sekwo hoku'yopo hwan'ng fonjikujo'no Anitu kako sekumo wosehwosampo'montonoho. ⁸ A'amu hopi'nonohinosa Anitumo yo'mayo so'no jomo ulikujo'no Anitu uyimontonoho. A'amu yo'mayo so'no hofiko hafihafe tipifijoso wotipemantifeho. A'amu hoku'yopo hwan'ng fongkupijoso Anitu kako wosehwosampo'montonoho.

⁹ Ou, sekwoe hwe fihwoe mehomi kan'ngkwohumo wopayo ntape ulososo kan'ngkwohwo sojo uyimtolaho. Awonoho. ¹⁰ Ou, hwomu fihwo kan'ngkwohumo inaniku ntape ulososo kan'ngkwohwo homa wonyo umtolaho. O'o awonoho. ¹¹ Oseso sekwo hon'ngkano wonyo'njo huhwasi sekwoe mehomimo yo'mayo wopingo'nohini uyiwon'ngkohoho so'no sekwo huno ole waseyono. Sekwo sekwoe sen'ngkwohwo Anitu ahwomomo humaso sohomo jomo ulikujo'no kako kakoe Towahuno wopingoso yo'mayo hwahoponjomo yakolo'nnyoso wosejapmmontonoho.

¹² A'amu nom'neso sekumo wopingo wonalohopife semo'ngkiso'manji e'wa, sekwo simo'mo oso yahino hiso hofikimo ulohopmno. Sekwo oso hiso ifijoso Mousesiye hon'ngkano hungkuno so'nji a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwanjiye hungkuno hwapingo somo un'ngkowantifeho.

Jisas angu songo ne'no humayo'ne hoku'yo we'e so'no ulimentisofoho.

(Luk 13:24)

¹³ Sekwo soku hoku'yo we'e somo fohumno. A'amu tohino mayo'ne hon'ngkanoso engofoho. Oso hon'ngkano engo homo somo a'amu pin'ng engoso tifi in'ngkwalokwofo. ¹⁴ Hon'ngkano songo ne'no humayo'neso we'efoho. Hoku'yoso engo'maho. Olo hon'ngkano homo somo yafe engo pa'nyo so'mo syoho engo wo'nnyofoho. A'amu anga'no anga'no oso hon'ngkano somo wotipemantife'no yalokwofoso tifi in'ngkwalokwofo. Oso hoku'yo we'e homo somo sekwo fohumno.

Jisas a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no hungkuno limentisofoho.

(Luk 6:43-44; 13:25-27)

¹⁵ Sekwo A'amu Anituye hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji mesyilutihwayo somne'no i'waho ito'no fiyimno. Oso a'amu hiso hofikoe a'apaho sohohtani wopingofoho. I simeho ajwomo'mo pisakino'njofoho. Oso a'amu hiso hofiko siwojo pa'nyofoho. Sekumo wonyo wosemokantife'no yalokwofo. ¹⁶ Yo'mayo hon'ngkano imofiwon'ngkohofoso sekwo uhwon'fijoso hofikoe hwapingoso huno waseyono. Kiko iyo hiyayo yongo'njo nontimjoso ipisayo me'wampe'njo wamjimtaho. Awonoho. Solongkoyo sayo pa'nyoso kakoe iyo nontimo unto'nawo'mtonoho. Oso iyo hiyayo ipisayo ane'njo pa'nyoso a'amu hon'ngkano wonyo'njo somta'ni hungkuno wopingo upo'nantantaho. Awonoho. ¹⁷ Oso pa'nyoso iyo wopingoso ipisayo wopingo unto'nimontonoho. Iyo wonyoso ipisayo wonyo unto'nimontonoho. ¹⁸ Iyo wopingoso ipisayo wonyo unto'nimonto'maho. Iyo wonyoso ipisayo wopingo unto'nimonto'maho. ¹⁹ Ou, iyo ipisayo wonyo into'nyoso hofiko nolofekuji tohomo wolofefantifeho. ²⁰ Oso'no a'amu hwasyo hungkuno'njosofe hon'ngkanomo uhwon'ngkuji hofikoe hwapingoso

sekwo huno waseyono. Seteniyefoho. ²¹ Sekwo huno ole syafisyikutoho. Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko ngkimo ole ntiwo'n'ingkohofi, Hwe Engofo, Hwe Engofo, ose ntiwo'n'ingkohofoso Anitu mokosyohumaso ango sopo nohufitnnefoho. Ose syafisyikutoho. Nihu'no awonoho. A'amu fihwo kako nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe hungkunomo tifi in'ingkaweso sohwo kako Anitu mokosyohumaso angoso notipihwononefoho. ²² Oso Sikuno Engo hungkuno ikwolofo'ne somo hwe moya'mi pi'n'ingo engoso ole ntifitnnefoho, Hwe Engo sohwo, nakwo a'amu somo jije hungkuno wop'ingo lutihwawo'n'ingkuhwone'nwoho. A'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo jije yofe lontaneso towahuno wonyo somo wae yaofiwon'ingkuhwonefoho. Nakwo jije yofe lontaneso yo'mayo wonyoangkafoso a'amumo utihwayo'ne iwo'n'ingkuhwone'nwoho. ²³ Ose ntifijoso ole ulimnefoho. Ngko sekumne'no huno maniyohoyohoho. O'o wonyo imotofo kuyoho. Ngko'njopo nohumafikutoho. Noho fohumpopmno.

Jisas ango moja yahino hufa'uyo so'no ulimentisofoho.

(Luk 6:47-49)

²⁴ A'amu fihwo olo nje hungkunolo nupa'n'ingkuhwosi tifi in'ingkaweso sohwo kako hwe huno wop'ingo'njo hweho. Oso hwe huhwo sohwo kako ango hwaho wop'ingopo molinyo hweho. ²⁵ Ango wop'ingopo nomolahon'ingki ifoyo syonto mijo ifofayo yonto ti'mayo yokumpohn'nyo yonto oso ango homo somo ifofo mojhwojwafefoho. O'o, ango hiso hwaho wop'ingopo molinyo so'no mop'wasyonehoho. ²⁶ A'amu nom'nihwo olo nje hungkunolo nupa'n'ingkuhwosi tifi monn'ingkaposo sohwo hwe huno'maso sohwo ango wosohopo molinyo sohweho. Hwe huhwo sohwo mijo tafepo kakoe ango nomolahon'ingki ²⁷ ifoyo engo syonto mijo ifofayo yonto ti'mayo ikwato lohofonto ango nontimo jwohojwoho'namo loho'mentisoso p'wahu'mentisofoho. Oso ango nop'wasyonto pomuyo engo ho'n'imentisofoho. Nje hungkuno osohopeho.

²⁸ Jisas ose ulahon'ingki a'amu nupa'nontifi kakoe hungkuno so'no yomo imentohofoho. ²⁹ Hwap'ingoso hofiko a'amu hon'ingkanu hungkuno lutihwamotofo sohwa oso pa'nyo hwa'maho. O'o, Jisas sohwo kako hungkuno hwap'ingo wo'nnyo hweho. Ose limentohofoho.

8

A'amu a'apaho uyo wonyo'njo sohomo Jisas wop'ingo umokumentisofoho.

(Mak 1:40-44; Luk 5:12-14)

¹ Jisas kako hwofiki'nyo sopo nuliko'manto womentisoso a'amu pi'n'ingo engo kakimo tifi in'ingkawomentohofoho. ² Osohonta hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohwo Jisasimo nu'manto hwomtame ulohofonto ulimento, Hwe Engofo, kiko ngkimo wop'ingo wanimokumo liso'manji jije yokumpohn'nyoso hoponoho. ³ Ose ulahon'ingki Jisas kako aho kisusyonto hwe sohomo ulimento, Ou, wop'ingo wakumokumonne'no yohono. Kiko wop'ingo hmno'nyo. Ose ulahon'ingki hwe huhwo sohwo wop'ingo komo'no imo'n'imentisofoho. ⁴ Wop'ingo imo'n'ingkahon'ingki Jisas ulimento, Upa'nyo. Kiko olo hilo so'no nom'ne a'amu somo nulohotoho. O'o, komo'no nuhuji a'amu tajo ango syoho'njo sohomo jije a'apaho wop'ingo loso utihwaho. Nokohon'ingkuhwosi kiko hohonta Mouses yo'mayoso limentiso hopaso Anitumo uyohojayo. Jije mnokino moi'wo imo'nyo so'no isamoyokafoho. Oso hiso'no a'amuso uhwon'ingkuji jije a'apaho uyo wonyoso wop'ingo imo'n'ingkiso so'no huno wosyofisyantifeho. Jisas ose ulimentisofoho.

Jisas hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyo sohomo wop'ingo umokumentisofoho.

(Luk 7:1-10)

⁵ Jisas hwaho Koponeyamne'no womentisoso oso hopo sopo hwe fihwo yofe engo'njo a'amu Loum sofe a'amu itokuso'njo sohwo mokosyohumayo sohwo Jisasimo nu'manto hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, ⁶ Hwe Engofo, nje syoho ntahofiyo

sohwo kako mnokino uyahon'ngki ango'mo fesyohumaho. Kakoe a'apaho songo songo miyo'njo yonto tohino mikun'imposo umnalofoho. ⁷ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko nu'mo wop'ingo umokumo.

⁸ Ose ulahon'ngki ul'imento, Hwe Engofo, oso'ne'maho. O'o, k'iko nje angomo ko swapihneso ngko hwe wop'ingo hwo'nnye ango'maho. O'o, k'iko hungkuno'nohini lisoso nje syoho ntohofiyo sohwo kako wop'ingo umo'nono. ⁹ Ihwoni. Ngko huhwo'ni hwe engo sohwo enjwa'mo humale so'no ngko hof'ikoe hungkunomo t'ifi ito'no in'ngkawo'n'ngkohe hwo'nyoho. U, hof'iko ngko huhwo'n'imo nom'nihwa enjwa'mo humalofo. Oseso ngko hwe fihumo Mpano ul'ime'no kako wamtonoho. U, nom'ne sohomo oyomo ul'ime'no kako wapmmontonoho. U, ngko nje syoho ntohofiyo fihumo, Olo syoho fiyo ul'ime'no kako syoho uy'montohono. Oseso k'iko hungkuno'nohini ulohoj'no ngko huno niyohoho. Nje syoho ntohofiyo sohwo wop'ingo umo'n'imonthonoho. Ose ul'imentisofoho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki Jisas yomo yonto kakoe inomokomoyo sohwo ul'imento, Hungkuno nehopi'nohini wasel'monne'no yohono. Ngko a'amu Is'lael sofe s'imeho hi'ntnnono ntapinyo yahinoso oso hwe huhwo sohwoe pa'nyoso muhwonyo'njo hwo'nyoho. ¹¹ Upa'n'imno. Hwe moya'mi hungkuno kengo kengo'njoso An'itu a'amumo esemokosyohumayo sopo nosyukuji hof'iko sekwoe seyakwosa Ap'lohamiyo Aisakiyo Jekoupiyo oso hwanji nohumaf'ikujoso wopayo non'fitnnefoho. ¹² I, A'amu Is'lael Ap'lohamiye imu fehohnjo soku esemokosyohumayo sopo nta'ni An'itu kako sekumo wae yasemofososo sekwo sikwo'mjoho'mo fesyohumantokutnne kuyoho. Oso hopo sopo fesyohumaf'ikujosi sekwo hul'ngkwajingo ifaloho'n'ngkuji humotaho engo l'fitnne kuyoho.

¹³ Kakoe inomokomoyo sohwo ose ulonto hwe yofe engo'njo sohomo ul'imento, K'iko s'imeho hi'ntnnono ngkimo ntape so'no yo'mayo so'no kumo'n'ngkisoso wak'ilo'no'nono. Ose ulahon'ngki oso hohosohonta syoho ulohofiyo sohwo wop'ingo imo'n'imentisofoho.

Jisas Pitafe konemimo wop'ingo umokumentisofoho.

(Mak 1:29-31; Luk 4:38-39)

¹⁴ Oseso Jisas Pitafe angomo noswonto uhwon'imentisoso Pitafe konemi a'apaho tohomtnno'njosi saho fesyowentan'ngki uhwononto ¹⁵ kakoe a'apaho nupm'mokahon'ngki a'musi kakoe a'apaho toho mtnnoso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki a'musi kako nol'ikafonto a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

Jisas a'amu pi'n'ingo engo somo wop'ingo umokumentisofoho.

(Mak 1:32-34; Luk 4:40-41)

¹⁶ Oso sikuno ne so'nji a'amuso hof'iko hwe moya'mi towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo Jisas nohumentanjopo motapmmenohofoho. Nomotopahon'ngkofi Jisas hungkuno lonteso towahuno wonyo somo wae yaofonto a'amu mnokino'njo hopi'nonohino somo wop'ingo umokumentisofoho. ¹⁷ Oso hohosohonta oso hungkuno An'itu Aisaiya sohomo uyahon'ngki lut'hwamojo sohwoe hungkunoso ne imo'n'imentisofoho. Hungkuno hiloso ole,

Kako nakwoe mnokino wonyoso wae enao'mentisofoho.

Nakwoe yo'mayo tangoso kako ma'mentisofoho.

Oso hungkunoso Aisaiya hohonta l'imentisofoho.

A'amu fihwo Jisas'imo un'ngkamo l'imentisofoho.

(Luk 9:57-60)

¹⁸ Jisas kako a'amu pi'n'ingo engo kakimo ifeehu'mo y'mahon'ngkofi uhwononto kakoe inomokomoyo sohwo ul'imento, Nakwo mijo lomo nongkihnta'nne'no wowekehano. ¹⁹ Ose ulahon'ngki hwe fihwo hon'ngkano hungkuno lut'hwawo syoho'njo sohwo Jisas'imo u'manto ul'imento, Nje Lont'hwawo sohwo, k'iko ango nti'mno usoso ngko t'ifi wokin'ngkamnono. ²⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento,

Sikisiwojo sohwa hofiko hofikoe sokimo hi'njo hwafoho. Yihufu sohwa hofiko hofikoe aifoso hi'njo hwafoho. I oso'no ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko ango saho foyawe'neso ane hwo'nyoho. ²¹ Ose ulahon'ngki nom'ne hwe Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkiso sohwo Jisasimo ul'imento, Hwe Engofo, ngko huhwo'ni tifi wokin'ngkapmmonnoho. I oso'no simo'mo ngko nje mpohwo kaki'no pi'n'momo ijopij'syasi'mo pe-eso. Wop'ngotaho. ²² Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Awonoho. A'amu ngkimo tifi monn'ngkap'ifijoso hofiko ujopij'syahufe. Kiko ne'no n'ngkape.

Jisas ifofo engo somo moi'wo hmmo'nyo ul'imentisofoho.

(Mak 4:36-41; Luk 8:22-25)

²³ Ose ulonto Jisas yofayokinomo nokotosahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa tifi in'ngkamentohofofoho. ²⁴ Yofayokinoso mijopo nowentan'ngki mijo ayoso hwofiki'nyo pa'nyo imo'nonto yofayokinomo ufehu'mokahumonto yahon'ngki Jisas kako saho humofosyawentisofoho. ²⁵ I inomokomoyo sohwa hofiko Jisasimo komo'no ul'ikafontifi ul'imentohofi, Hwe Engofo, fonefo'maho. We'enepi nakwoe yofe moi'wo umo'nantane'no yalokuhwono. ²⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo iyoho peho'no sen'ngkohoho. Sekwoe simo'mo hi'ntnnonoso we'e'njo hwasoho. Ose ulonto nol'ikafonto ifofo so'nji mijo so'njimo hungkuno ulahon'ngki mijo apa'no songo songo miyo'njo n'ihu'nahone l'ifawo'mentisofoho. ²⁷ Inomokomoyo sohwa ose uhwonontifi yomo yontifi hnn'imentohofi, Olo hwe lohwo peho sohwolo. Ifofo'nji mijo'nji kakoe hungkunomo haloho'nohini yohoho. Ose hnn'imentohofofoho.

Jisas hwe hufa'u towahuno wonyo ehuhnamo'nyo sohwa'umo wae yao'mentisofoho.

(Mak 5:1-17; Luk 8:26-37)

²⁸ Jisas mijo ayo somo nongkihnta'ni hwaho Ngkatola sopo i'mofamentisofoho. Oso hohosohonta hwe towahuno wonyo ehuhnamo'nyo sohwa'u u'ma'mentisoyefoho. Oso hwe sohwa'u hiko a'mopijohino sopo humohumantisiyo hwa'u pmmmentisoyefoho. Oseso oso hwe sohwa'u towahuno n'ihu'no wonyo ehuhnamo'nyo sohwa'u a'mopijohino hon'ngkano somo wopanjit'ikenontifi a'amuso iyoho un'imojofoho. ²⁹ Osohonta siko Jisasimo johohom'no lonji ul'imentisiyo, Kiko An'ituye Hwomu Ne hwasoho. Kiko nekumo peho weloho'mne'elo. Nekwoe sikuno mmo'nyofoho. Kiko nekumo tohino wejapmmonne'no lapohino. Ose ul'imentisoyefoho. ³⁰ Hopo sponjo yahu pi'n'ngo engoso kengo nompo humantifi mno humijohofofoho. ³¹ Oseso towahuno wonyo sohwa Jisasimo ul'imentohofi, Kiko wae wenaom'iji'manji kiko oso yahu pi'n'ngo engo nongkwanjo nompono fonehwajo. Nakwo yahu somo wehuhnaofano.

³² Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, E'wa, sekwo mpan'mno. Ose ulahon'ngki towahuno wonyo hiso oso hwe hufa'uyo sohwa'umo ul'iko'mantifi yahu somo ehuhnao'mentohofofoho. Ehuhnaofahon'ngkofi yahu hiso hofiko hano kunto kunto'no wentife iwo'mangomo mt'iku'nontifi mijo ayomo n'ihu'nahone mehulo'mentisofoho. Nomehulofahon'ngki mijomo poyo imo'n'imentohofofoho.

³³ Oso yahu mokosyohumayo sohwa angopono komo'no wentifi oso hungkuno hopi'nonohinoso ul'imentohofofoho. Hofiko mpoyo hwe hufa'u towahuno wonyo ehuhnamo'nyo sohwa'umo yo'mayo u'ma'mentiso so'no humalohofofoho. ³⁴ Osohonta a'amu ango hopo sponjoso hofiko Jisas humentan'jopo noswo'nontifi Jisasimo nuhwonontifi hungkuno ole ul'imentohofi, Kiko nakwoe hwaho lopo nofosyohumahofoho. Nom'ne angopono f'iwano. Ose ul'imentohofofoho.

9

Jisas hwe sife aho pe'nyo sohomo wop'ngo umokumentisofoho.

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Jisas yofayokinomo kotasonto ayo mom'ngo somo ku'mokwawento kakoe ango hwap'ngo sopo i'mofamentisofoho. ² I'mofaohwahon'ngki a'amuso hofiko hwe nom'ne sife aho pe'nyo sohwo kakoe ijempohopo'nohini saho foyawowo'n'ngkiso

sohumo Jisasⁱyepono itokwopmmentohofofoho. Itokwopahonⁱngkofi Jisas kako uhwonⁱmentisoso hofⁱko kakine'no simeho hi'ntnnono yokumpohnⁱnyo uyohonⁱngkofi uhwonⁱnto Jisas oso a'amu mnokino'njo sohumo ulⁱmento, Nje hwomu soh^wosi, kⁱko iyoho kinⁱngkuhwoloho. Ngko jⁱje honⁱngkano wonyoso wae nto yakumofohono.

³ Ose ulahonⁱngki a'amu honⁱngkano hungkuno lutⁱhwamotofo sohwa nohumantⁱfi ole hnnⁱmentohofi, Olo hwe lohwo sohwo kako Anⁱtu pa'nyo pojyalofoho.

⁴ Ose hnnⁱngkahonⁱngkofi, hofⁱko^e hunoso Jisas kako huno moi'wonoho. Oso'no Jisas ulⁱmento, Sekwoe simeho mo'mo huno wonyoso peho'no syonⁱfi^syantokwofo. Ole losyonⁱfi^syantⁱkwof^o, ngko a'amufe wonyo wae meeofonehoho losyonⁱfi^syantⁱkwof^o.

⁵⁻⁶ Anⁱtu kako ngkimo a'amumo ufo'mayo'ne niⁱhwatⁱmentiso sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe honⁱngkano wonyo wae yafo'ne yokumpohnⁱnyoso hi'njo hwo'nyoho. I oso'no a'amu fihwo jⁱje honⁱngkano wonyo wae weekumo'mo loso sohwoe hungkuno somo ne imo'nyo so'no sekwo simeho mo'mo muhwonⁱfitnne kuyoho. Oso yokumpohnⁱnyo ngko seloheso hi'njo sohwo'ni utⁱhwa'nyopo setⁱhwahm'me'no hungkuno nom'ne kengoso hwe lohomo ulⁱmonne'no yohono. Hofⁱkimo ose ulⁱnto kako hwe mnokino'njo sohumo ulⁱmento, kⁱko nolⁱkafoho^ji jⁱje ijempohoso nomahoji jⁱje angopo ne'no mpano.

⁷ Ose ulahonⁱngki hwe huhwo sohwo nolⁱkafonto kakoe angomno umentisofoho.

⁸ Nowahonⁱngki hwe moya'miso nuhwonontⁱfi iyoho unⁱngkahonⁱngki hofⁱko ole liⁱmentohofi, Anⁱtu kakoe yokumpohnⁱnyo engoso olo pa'nyo loso hwe lohomo uyohoho. Huno ose uyahonⁱngki hofⁱko Anⁱtuye yofe ho'noma'mentohofofoho.

Jisas Matiyumo uhwsopo'mentisofoho.

(Mak 2:13-17)

⁹ Oseso Jisas hano wento uhwonⁱmentisoso hwe fihwo hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe ang^o somo humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe Matiyu. Oso hwe huhwo sohumo Jisas nuhwonⁱnto ulⁱmento, Kⁱko ngkimo tⁱfi nnⁱngkape. Ose ulahonⁱngki Matiyu nolⁱkafonto tⁱfi inⁱngkamentisofoho.

¹⁰ Jisas Matiyuye angomo nohumentanⁱngki a'amu nom'ne hamniyoho mayo syoho'njo honⁱngkano wonyo'njo sohwanji a'amu wonyo honⁱngkano'njo nom'ne so'nji nohumentanⁱngkofi hofⁱko Jisasⁱnji kakoe inomokomoyo sohwanji wopayo niⁱmentohofofoho. ¹¹ Nonontanⁱngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa nuhwonontⁱfi Jisasⁱye inomokomoyo soh^wamo ulⁱmentohofi, Sekwoe Hwe Engo lohwo kako a'amu hamniyoho mayo syoho'njo lohwanji a'amu wonyo honⁱngkano'njo lo'nji wopayo peho'no nalofoho.

¹² Ose ulahonⁱngkofi Jisas nupa'n^onto pahnnⁱmo hungkuno ulⁱmento upa'nⁱmmo. A'amu mnokino ane'njo wopⁱngo humalofoso hofⁱko a'amu uyohofahosiyonjo sohumo mu'mapitnnehof^o. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mantⁱfeho. ¹³ Oso pa'nyoso ngko a'amu honⁱngkano wopⁱngo'njo hwona'nyoho li^wo'nⁱngkohof^o somne'no joh^o lutⁱmayo'ne pmmentohe hwonⁱmaho. O'o, ngko a'amu honⁱngkano wonyo'njo somne'no pmmentohe hwo'nyoho. Sekwo Anⁱtuye hungkuno somne'no huno waseyono. Hungkuno ole, Sekwo nom'ne somne'no hitoho ul^ofo so'no ni^mo'nⁱngkohoho. I sekwo ngkine'no hwomtame ko ntohofontⁱfi nom'ne a'amu somne'no hitoho mulofe'njo'manji ngkilaho. Oso hungkuno somne'no huno waseyono.

Jisas kakoe yahino songo'nji hohontajo yahino so'ntnne'no ulⁱmentisofoho.

(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39; Joun 3:29-30)

¹⁴ Oso hohosohonta Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo sohwa Jisasⁱmo u'ma'mentohofofoho. Nu'mantⁱfi ulⁱmentohofi, Nakwo'nji a'amu Falisi sohwanji wopayo manyo'njo humayoso Anⁱtumo jomo ujo'ne yahinoso inⁱngkawowo'nⁱngkuhwonefoho. I oso'no jⁱje inomokomoyo sohwa hofⁱko wosopayo manyo'njo humayo yahino somo minⁱngkayo'njo peho'no yalokwofo.

¹⁵ Ose ulohonⁱngkahonⁱngkofi Jisas pahnnⁱmo hungkuno ulⁱmento, Hwe fihwo kako ape songo mayo sohonta osohwo kakoe a'amu'nji nohumahwosi hofⁱko simeho tango'nji

wohumant+ifi taho. Awonoho. Hof+iko s+imeho wop+ingo'nji wopayo engo wonant+ifeho. I oso'no hwangku oso hwe ape maso huhwo sohomo a'amu nom'ne sohwa hof+iko kakoe a'amu mta'ni kompemaf+ikuji fonjasy+ikujo'no kakoe a'amu hiso kako ane humaf+ikujoso s+imeho tango'njo humaf+ikuji wosopayo manyo'njo uyant+ifeho. Ose ulonto pahnn+imo hungkuno nom'ne ul+imento,

¹⁶ Hwe fihwo manji'mofo tontamo imo'nnyo sohwo kako hwap+ife nom'ne songo we'eso nomahwosi tontamo somo lojwohofojasi lohof+hwosi yak+ife uy+imtolaho. Awonoho. Engo womnahot+imontonoho.

¹⁷ Ose ulonto pahnn+imo hungkuno t+ifinjoso ole ul+imento, Ou, a'amu fihwo kako mijo iloho uy+imo l+hwosi te fis+yo woma'montolaho. O'o, awonoho. Kako te fis+yo mahwosi mijo ihm'mof+hwosi iloho yososo mijo wahumpo'montonoho. Te fis+yoso n+ihu'nahone wonyo umo'n+imontonoho. U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mof+hwosi iloho yososo mijo ito'no wol+fawo'montonoho. Ihwoni. Yahino hohontajo so'nji songo so'nji nem'no hu'm+ingoso ito'nohino'maho.

Jisas hwe yofe engo'njo sohwoe mumo songo ul+ika'mentisoso a'mu fisi kako Jisas+ye manji'mofomo pm'mokumentisosi'nji wop+ingo umokumentisofoho.

(Mak 5:22-43; Luk 8:41-56)

¹⁸ Jisas oso hungkuno hiso ulontan+ngki hwe yofe engo'njo sohwo Jisas+mo u'manto hwomtame ulohofonto ul+imento, Nje mu olhonta nto pe'n+ingkohoho. I oso'no k+iko nopohoji kakimo j+je ahaso f+kisyusyo. Kako apa'no songo wol+ikafono. ¹⁹ Ose ulahon+ngki Jisas nol+ikafonto kakoe inomokomoyo sohwanji hwe huhwo sohomo t+ifi in+ngkamentohofofoho.

²⁰⁻²¹ Nowentan+ngkofi nom'ne a'musi Jisas+mo in+ngkawomentisofoho. A'musi imoiho ne'no yontan+ngki soswo aho hufa'u hopi'nono s+ife mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho. Oso a'mu hisi kako Jisas+imne'no hnn+imento, Ngko olo hwe lohwoe manji'mofo somo aho kisahumeso ngko wop+ingo umo'n+imnonoho. Ose hnnonto kako Jisas+ye hohujo hohnta'ni u'manto kako Jisas+ye hwap+ife tokwajo somo aho upm'mokumentisofoho. ²² Nopm'mokahon+ngki Jisas ikinjamo lohofonto a'mu simo nuhwononto ul+imento, Nje mufo, j+je s+imeho wop+ingo wakumo'nono. K+iko ngkimo s+imeho hi'ntnnono ntapohino so'no wop+ingo nto imo'n+ingkinno kiyoho. Ose ulahon+ngki oso hohosohonta a'musi wop+ingo imo'n+imentisofoho.

²³ Oseso Jisas kako nowento hwe engo sohwoe angomo swonto uhwon+imentisoso a'amu hof+iko te somo hmpehmpe lontan+ngkofi a'amu wosofo ho'nowentan+ngki nuhwononto ²⁴ Jisas ul+imento, Sekwo mpan+imno. Mu we'esi poyo'maho. Kako saho fosyaweho. Ose ulahon+ngki hof+iko Jisas+imne'no t+ikafo uj+imentohofofoho. ²⁵ T+ikafo uj+imentohofoso Jisas hof+kimo mempo hohnta'ni uhwajonto humentisofoho. Noswonto oso mu sopiye ahomo nomahon+ngki mu sopi l+ika'mentisofoho. ²⁶ L+ika'mentiso so'no oso hungkuno hiso angomeemo ho'n+immentisofoho.

Jisas hwe t+impi'nyo sohwa'umo wop+ingo umokumentisofoho.

²⁷ Jisas oso angoho hopo sopo nul+iko'manto nowentan+ngki hwe t+impi'nyo sohwa'u Jisas+mo t+ifi in+ngkawenji johoho ole ul+imentisi, Ntefit+ye Imu sohwo, nekumne'no hitoho wakilofono. ²⁸ Ose ulahon+ngki Jisas kako angomo swahon+ngki oso hwe t+impi'nyo sohwa'u Jisas+mo u'mahon+ngki Jisas ul+imento, Ngko sikimo wop+ingo semokiyo so'no s+imeho hi'ntnnono lontapisiyo. Ose ulahon+ngkahon+ngki ul+imentisi, Ou, Hwe Engofo, eno. ²⁹ Ose ulahon+ngki Jisas sikoe t+mopo aho kisasyonto ul+imento, Siko ngkimo sikoe s+imeho hi'ntnnono ntapisiyo'manji yo'mayo siko nosemo'n+ingkisoso wose'mano. ³⁰ Ose ulahon+ngki sikoe t+imo hon+imentisoyefoho. Oseso Jisas sikimo hungkuno yokumpohn'nyo ole ul+imento, Upa'ninyo. Wop+ingo semokohe so'no nom'ne a'amu fihumo nulohosiloho. Ose ul+imentisofoho. ³¹ I oso'no siko mempo hohnta'ni noswonji yo'mayo Jisas imentiso so'no hwaho ae'mo a'amu somo ul+imentisoyefoho.

Jisas hwe iloho'nnyo sohumo wopingo umokumentisofoho.

³² Oso hwe huhwo sohwa'u nosontaningi a'amu nom'ne sohwa hofiko hwe iloho'nnyo towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo sohumo ipemotapontifi Jisas+yepono umentohofofoho. Oso towahuno wonyo huhwo sohwo hwe sohumo mampi'nyo mesy+mokumentisofoho. ³³ Oseso Jisas oso hwe sohwoe towahuno wonyo wae yaofahon+ngki kako hungkuno l+mentisofoho. Hungkuno lahon+ngki hwe moya'mi hofiko yomo yontifi huno pi'n+ingo syafihu'mentohofi, Hohonta olo yahino loso a'amu Isilael hn'n+imo m'mofape'njo imojofoho. ³⁴ Ose lahon+ngkofi a'amu Falisi sohwa ole l+mentohofi, Towahuno wonyo hopi'nohino sohwafe hwe engoso Seten+yoho. Oso humta'ni Jisas kako yokumpohn'nyo nomanto towahuno wonyo homo somo wae yaofalofoho. Ose ul+mentohofofoho.

Jisas kako hwe moya'mimne'no hitoho ulo'mentisofoho.

³⁵ Oseso Jisas ango'meemo nowento a'amu sofe tajo ango somo kakoe hungkuno Anitu a'amumo umokosyohumayo so'no lut+hwanto a'amu wonyo'wonyo mnokino'njo somo wopingo umokumentisofoho. ³⁶ Jisas hwe moya'mi pi'n+ingo engo somo uhwon+mentisoso yo'mayo tango engo'njo a'amu somo u'mahon+ngki yokumpohn'nyo ufo'ma'nyo'neso anefoho. Yahu kakwo'yohwo ane pa'nyofoho. Ose uhwononto kako hitoho ulo'mentisofoho. ³⁷ Hitoho ulofahon+ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwo pahnn+imo hungkuno ul+mento, Wopayo syoho sponjo pi'n+ingo engoso toyo nto imaho. I oso hiso'no a'amu wopayo toyo mjiyo'ne syoho'njo sohwa hopoenohino hwa'maho. ³⁸ Oseso sekwo olo syoho loso mokosyohumawo'n+ngkiso kakwo'yohumo jomo ul+kujo'no kako oso wopayo toyo homo somo mjiyo'ne a'amumo l+hwajiyo'ne jomo ul+mno. Ose ul+mentisofoho.

10

Jisas+ye inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwafe yofefoho.

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Oseso Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u sohwo joho ulahon+ngki hofiko nuhu'mokahon+ngkofi Jisas kakoe yokumpohn'nyoso yano uy+mentisofoho. Oso yokumpohn'nyoso a'apahomjo towahuno wonyo wae yaofone so'nji a'amu mnokino'njo so'ntnne'no wopingo umokiyo'ne so'nji uy+mentisofoho

² Oso inomokomoyo (*apousel*) aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwafe yofe olenoho. S+imo'mjoso Saimoun+yoho. Saimoun huhwo kakoe nom'ne yofe olenoho. Pitafoho. Nom'nihwo Ent+lu, Saimoun Pitafe kon+ngkwa'we hweho. Nom'ne sohwa'u Jemis+nji kon+ngkwa'wehwo Joun+yoho. Oso huhwo sohwa'u Sepetiye hwomu hwa'uyoho. ³ Nom'nihwa'u ole, Filip+nji Mpatoulom+yu'njoho. Nom'nihwa'u Toumas+nji hamniyoho mayo syoho'njo sohwo Matiyu'njoho. Nom'ne Tatiyos+nji Alifiyos+ye hwomu Jemis+njoho. ⁴ Nom'nihwa'u Saimoun Selout+nji Jutas Isikal+yout+njoho. Jutas huhwo sohwo Jisas+mne'no tokoyo'ofu yonto a'amu Jisas+mo fonjasiyo'ne sohwafe aho mo uy+mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u sohwo syoho uy+mentisofoho.

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-5)

⁵ Jisas oso hwe aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u huhwo sohwo hungkuno ulonto uhwat+mentisofoho. Hungkuno hiso olenoho. Sekwo a'amu temtifo kengo sofe ango sponone'no ango Someliya sponone'no nukutoho. ⁶ O'o, a'amu Isilael+njohino sofepono fiwan+mno. A'amu Isilael+so hofiko yahu is+peemofu pa'nyo hon+ngkano'no t+peelokwofo. ⁷ Sekwo nukuji hungkuno ole so'no ul+mno. Anitu a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sikuno mofonepo nto imo'n+maho. Oso'no ul+mno. ⁸ Sekwo a'amu mnokino'njo somo wopingo umokukuji a'amu poyo pe'nyo somo songo ul+kaf+kuji oso mnokino uyo wonyo'njo (*lep+la*) wopingo imo'n+ngkujo'no towahuno

wonyoso wae hmmopmno. Olo yokumpohn'nyo loso hamniyoho'njo mahofomaho. O'o, ngko sejapohefoho. Oso'no sekwo olo yokumpohn'nyo lo'nji yo'mayo uy+ifijoso hamniyoho momaso'njo uyant+ifeho.

⁹ Sekwo hamniyoho ki'yo'nji nomokaho'n+ngkutoho. ¹⁰ Sekwo yo'mayo ho'yo nomokaho'n+ngkutoho. O'o, manji'mofono nom'neso s+if+kwongo fosyo nom'ne so'nji mno hwanji nomokaho'n+ngkutoho. Awonoho. A'amu syoho yoso sohwo kakoe wopayo nyoso wot+ipema'montonoho.

¹¹ Oseso sekwo ango engo fipo ufijo'manji ou, ango we'e fipo ufijo'manji osopo sekwo t+imo ito'no uhwon+ngkuji oso ango hopo sopo hwe wop+ngo ito'nohinoso t+hwo kofosyohumaho, uhwon+ifijoso oso hwe wop+ngo sohwo angomo fosyohumamno. Oso ango hopo sopo ne'no nohumaf+kuji wohumpeeno l+ikujoso oso hwe huhwo sohwo'nji fosyawent+ifijo sohwaso fohumpopmno. ¹² Oseso oso ango homo somo hufijoso sekwo oso hwe moya'mi angomjo somo ole ul+imno. Nakwoe a'amu soku An+itu wop+ngo waselohofono. ¹³ Ose ulahon+ngkuji hof+iko An+ituye hungkuno upo'nano l+ifijo'manji hof+ikoe s+imehoso ito'nohinini'manji sekwo s+imeho pompenjiyoso oso a'amu somo uy+ifijoso hungkuno s+imo'mo nto ul+ifijoso nehopi umo'n+imntonoho. I oso hiso'no hof+iko An+ituye hungkuno nakwolaho l+ifijo'manji sekwoe hungkuno wop+ngoso nom'ne ango pone'no motawomno. ¹⁴ Hwe fihwo kako kakoe angomno mipesemotayo'njo y+hwo An+ituye hungkunomo haloho maseposo'njo ifijo'manji oso hopo sopo nul+iko'maf+kuji hopo sopenjo hwaho semongki'nososo hof+iko nosehontohumentan+ngkuji oso hintalinyo hiso wae feemo'n+imno. Oso homo somo sehon+ifijoso huno ole uy+imntonoho. Hungkuno haloho maposo'neso hungkuno tango'njo weho. ¹⁵ Upa'n+imno. Nje a'amu sohwaso, ngko hungkuno wasel+imonne'no yohono. S+ikuno ae'uyo somo a'amuso yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolofone sohonta oso ango hufa'u sopo Soutom'nji Ngkumoula'nji a'amuso hof+ikoe yahino pisakino'njo somne'no tohino engo wot+ipemant+ifeho. I oso'no a'amu sekumne'no hohujo ikinjasemofoso hof+ikoe tohinoso Soutom'nji Ngkumoula'nji a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho.

Yo'mayo tango i'mofape-e'ne hungkunofoho.

(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ Upa'n+imno. Ngko sekumo sehwojalokweso sekwo yahu osyuyo pa'nyo hwasoho. A'amu sikis+wojo pa'nyoso wonyo wosemokant+ife'no yalokwofo. Oso'no sekwo yo'mayo ifijo so'no huno ito'no syaf+sy+kuji nom'ne somo wonyo mulohofe'njo fiy+imno. ¹⁷ Sekwo yo'mayo yo'mayo a'amu selohofone nosel+ikujono huno ito'no f+isyaf+hupmno. *Kaun+sol+injopo ipesemotafitnnoho.* Hof+iko tajo ango somo hwan+ngo sefongkupitnnoho. ¹⁸ Hof+iko ngkimo s+imeho monje wenisyano l+ikuj hof+iko sekumo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwafepono upesemotowant+ifeho. Oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohwanji a'amu temtitofono kengo so'njimo nje hungkuno wolut+hwant+ifeho. ¹⁹ Hof+iko sekumo hungkuno'no ipemotasewofijo sohonta sekwo iyoho sen+ngkuhwaloho. Huno ole syaf+sy+ikutoho. Hof+iko hungkuno nalohon+ngkujo'no nakwo peho hungkuno ulantanto. Ose syaf+sy+ikutoho. O'o, ofaholohumo An+itu hungkuno nol+ifitneso woloset+hwanntonoho. ²⁰ Sekwoe hungkuno'maho. O'o, sekwoe Mphwoe Towahuno sohwo sekwoe mango mta'ni hungkuno wal+imntonoho.

²¹ Hwangku sohonta a'amuso kon+ngkwa'wehumo hungkuno l+wo'n+ngkohofono sopeno ipemotakuji osopo hungkuno l+kuji nofonjahufitnnefoho. Hwe fihwo kakoe mehomimne'no oso pa'nyo ulohofonefoho. Mehomiso kan+ngkwowho'ya'umne'no mangohwa imo'n+ngkuji fonjahufitnnefoho. ²² Oseso a'amu hopinono sekumne'no s+imeho tohino m+ikun+imposo umnonefoho. Hwap+ngoso nje yofeso sekumo weho. Oso'no a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontan+ngkuhwosi s+ikuno ae'uyo sohonta An+itu kako oso hwe sohwo ut+ima'montonoho. ²³ Ango fipo hof+iko fonjofepmnasemof+ikujono sekwo nom'ne angopo hiyaso f+wan+imno. Ngko nehopi wasel+imonne'no

yohono. Sekwo a'amu Isilael sofepono nowentan'ngkuji syoho moi'wo mmo'nyo'njo yontan'ngkuhwosi A'amufe Hwomu wapmmontonoho.

²⁴ Hwomu sikule syoho iwo'n'ngkiso sohwo kako a'amu kakimo lut'ihwawo'n'ngkiso sohomo uyakolo'montolaho. A'amu nom'ne somo umokosyohumayoso kakoe syoho ulohofiyoso kakimo muyakolofonehoho. ²⁵ Yo'mayo lut'ihwayo sohomo i'mofapososo oso pa'nyo kakoe sikule syoho iwo'n'ngkohoho sohwo umo'n'montonoho. Yo'mayo hwe nom'ne sohwo umokosyohumayo sohomo i'mofapososo oso pa'nyo kakoe syoho ulohofiyoso sohwo umo'n'montonoho. Hofiko ango kakwo'yohwo sohomo sitofo ole ul'imentohofi, Jiye yokumpohn'nyo Seten mta'ango hwasoho. Ose ul'imentohofi so'no hofiko kakoe mehomi sohwo hungkuno wonyoso yakolo ulohofonefoho.

A'amu kako Anitu ne sohune'no iyoho unono.

(Luk 12:2-7)

²⁶ Oso hiso'no sekwo hofikine'no iyoho sen'ngkuhwoloho. Yo'mayo hiyaso'mo wjoso hwangu ut'ihwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Yo'mayo sekwo hiyaso mokosyohumawo'n'ngkohoho hungkuno hiyaso'mo lontifeso yahino wonyo hiyaso'mo yontifi tifi no'mo ut'ihwa'nyopo i'mofap'hwoso'no a'amu timo uhwonantifeho. ²⁷ Hungkuno hiyaso'mo selimaleso sekwo mofehi'nyo lahon'ngkuhwosi filikuno. Hungkuno hofiyoka upa'n'ngkohofoso sekwo ut'ihwa'nyopo mango engo'nji filikuno. ²⁸ A'amu jiye a'apahomo kufongkiyo so'no iyoho kin'ngkuhwoloho. Hofiko jiye a'apaho'nohino woku-fonjantifeho. Jiye huyo'mangoso mofonjakohufitnnehofo. O'o, Anitune'no iyoho wakinono. Kako jiye a'apaho'nji jiye huyo'mango'nji tikanomo m'hwajososo hoponoho.

²⁹ Yihufo we'e sohwa'umne'no a'amu hamniyoho touya anga'no mpe iwo'n'ngkohofofoho. I oso yihufo hiso'no kako poyo pe'nyo so'no sekwoe Mpohwo Anitu kako huno uyohoho. Mpohwo kako yihufo so'no nope'n'ngkuhwoloho lososo yihufo huhwo sohwo mape'nonehoho. ³⁰ Sekwo soku, Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso huno'njo hweho. Kako jiye mnokinomjo mijiyoo kenga'no kenga'nohinoso Anitu kako atofoto nto l'imentisofoho. ³¹ Oso'no sekwo poyo semokiyo sohwa'umne'no iyoho sen'ngkuhwoloho. O'o, oso yihufo ni'hu'no we'e Anitu in'ngko mamofe'njo hofiyoo mokosyohumawo'n'ngkiso somo sekwo yakolo'nnyo kuyoho.

Jisasiye yofe yoloho lijwaofone hungkunofoho.

(Luk 12:8-9)

³² A'amu fihwo kako a'amufe timopo ngkine'no hungkuno lijwaofoso sohwo oso humne'no ngko nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe timopo hungkuno woli-jwao'monnoho. ³³ I oso'no a'amu fihwo kako a'amufe timo sopo ngkine'no hohujo ikinjanimofoso sohwo oso humne'no ngko huhwo'ni nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe timopo hohujo ikinjimo'mnefoho.

Jisasi pmentiso so'no ikujoho i'mofapmmentisofoho.

(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Ole losyon'fisyant'kwofoho. Olo hwaho loponjo ikujoho yo'mayo yahinoso moi'wo esojwaofone pmentiso hweho. O'o, ngko ikujoho moi'wo imo'nyo'ne pmentohe hwonimaho. Awonoho. Ngko a'amu husilofone pmentohefoho. ³⁵ Ngko olo hwaho lopone'no pe-eso ikujoho ulikafo'ne pmentohefoho. Hwomu fihwo kako ngkimo n'ngkap'hwoso'no kakoe kan'ngkwohwo ngkine'no ngkilaho walimontonoho. I mu fisi kako ngkimo n'ngkap'hwoso'no kona'wohi ngkilaho wantimontonoho. U, a'mu fisi kako ngkimo non'ngkap'hwoso'no kakoe hwomufe ape mangohwo umo'n'montonoho. ³⁶ Oso ango afa somjo so'nji oso hopa imo'n'fitnnefoho.

³⁷ Hwe fihwo kan'ngkwohwo'ya'umne'no umo'n'wo'n'ngkiso sohwo kako ngkine'no umo'nyoso yakolo'nnyo mumo'nyo'njo yososo nje a'amu nehwo'maho. Hwe fihwo kakoe hwomu'nji mu sopi ntnne'no simoho umo'nyoso yakolo'nnyo umo'nyo sohwo kako ngkine'no mumo'nyo'njo yososo nje a'amu ne hwo'maho. ³⁸ Hwe fihwo kako kikimo wokin'ngkapmmo ntoso sohwo kako nje yofe'no poyo imo'nyo so'no iyoho

unosohwo kako nje a'amu ne imo'nyoso hopo'maho. ³⁹ Hwe fihwo olo hwaholo humahwosi kako kakoe yahino yokumpohn'nyo kesyohumaso sohwo kako songo humayoso motipihwonone hweho. Hwe nom'nehwo ngkimo tifi nnngkaponto kakoe yahino ho'naofalokunjo sohwo kako songo humayo'ne notipemane hweho.

Anitu kakoe a'amu somo wopingo uyo'ne hungkunofoho.

(Mak 9:41)

⁴⁰ A'amu wopingo selohofoso sohwo kako ngkimo wopingo ose ntohofantofoho. Oso a'amu wopingo ntohofantofonjo sohwo nje Mpohwo nihwatimentiso sohumo oso wopingo hiso ose'nohini uyalofoho. ⁴¹ Hwe fihwo Anitu kakoe hungkuno'no uhwatimentiso sohwo a'amu nom'ne oso hwe huhwo sohumo uhwononto syafihu'mento, Olo hwe lohomo Anitumne'no wopingo uloho'mo loso sohwo kakoe angomo hwe huhwo sohumo wopingo umokosyohumasoso oso hwe huhwo sohwo hwe Anitu uhwatimentiso hopa wopingo nomane hweho. Ou, hwe nom'ne kako hwe wopingo sohumo uhwononto hwe wopingo sohumo wopingo uloho'mo loso sohwo wopingo sohwo pa'nyoso kako wopingo nomanefoho. ⁴² Ou, hungkuno nom'ne upa'nimno. Hwe fihwo kako a'amu yofe engo ane pa'nyo'njo ngkimo nnngkawowo'nngkiso sohwo noniwoyo sosayo usontanngkuhwoso osohumo uhwonngkuhwosi Jisasiye a'amumo ufo'ma'mo loso sohwo pompenjiyo mijo noswanyo sopenjoso uyoso sohwo kako wopingo nomane hweho. Jisas ose ulimentisofoho.

11

Joun kako kakoe inomokomoyo sohwamo Jisasiyepono uhwatimentisofoho.

(Luk 7:18-35)

¹ Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u sohwamo hungkuno moi'wo ulonto kako oso ango hopo sopo uliko'manto nowento antime pi'ningo mofone hopo sopenjo hwe moya'mimo lutihwamentisofoho.

² Joun impo'angomo nohumanto yo'mayo Jisas imentiso so'no nupa'nonto Joun kako kakoe inomokomoyo sohwamo Jisasiyepono lihwatimentisofoho. ³ Luhwojahonngki hofiko Jisasi'mo ulimentohofi, Joun ole nalimaho, Hwe tifi wapmmontonoho ho'nimentiso sohwsilaho. I, nakwo nom'nihune'no wohontohumantantaho.

⁴ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Sekwo nukuji yo'mayo uhwonngkohoho so'nji nupa'nngkohoho so'ntnno Jounimo ulimno. ⁵ Uhwonimno. A'amu timpinyoso timo apa'no honalokwofo. A'amu sife wonyo'njoso apa'no hano ito'no walokwofo. A'amu a'apaho uyo nihu'no wonyo'njoso (lepila) hofikoe a'apahoso wopingo imo'nngkohoho. A'amu haloho pikunnyoso apa'no ito'no haloho upo'nalokwofo. A'amu poyo pe'nyoso apa'no songo likofalokwofo. A'amu yo'mayo so'no umofonyo iyoso Anituye hungkuno wopingo upo'nalokwofo. ⁶ A'amu ngkine'no hwahoponta'ango hwolikeno Anituye hwolikeno, ose mosyafisiyo'njo yontifi hofiko simeho hi'ntnnono kenga'no ntopantokwofoso hofiko simonyo uyife. Sekwo nukuji oso hungkuno hiso Jounimo ulimno.

⁷ Ose ulahonngki Jounimo inomokomoyo sohwa nuhwahonngkofi Jisas hwe moyami somo Joun ne'no hungkuno ole ulimento, Hohonta sekwo hwaho a'amu anepono hano umentohoho sohonta sekwo pehomo uhwonano lontifi umentohofoto. Sekwo hwe mohufiyo pa'ningo sohwo ifofo ilojao'mentiso sohumo uhwonano lontifi umentohofotaho. O'o, ose'maho. ⁸ Sekwo pehomo uhwonano lontifi umentohoho. Sekwo hwe fihwo hwapife yo'mayo wonyoangafo hu'meesisyoso uhwonano lontifi umentohofotaho. O'o, a'amu hofiko hwapife wopingo wopingo'nohini yalokwofoso hwe engo sohwo angomo humalofo. ⁹ Oseso sekwo peho'no umentohoho. A'amumo Anitu hungkuno uyahonngki hungkuno najo sohumo uhwonano lontifi imentohofotaho. Ou, osohifoho. Upa'nimno. Oso hwe sekwo uhwonmentohoho sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo Anitu hungkuno uyahonngki nalivo'nngkohoho somo yakolo'nnyo hweho. ¹⁰ Oso hwe huhwo sohumne'no Anituye hungkuno Kakoe Hwomumo ole nalohi,

Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wolihwatimonnoho.
 Oso huhwo sohwo kako kikimo simo'mo kupe-e'ne hweho.
 Kako jije honingkano ito'no esyohumayo'ne hweho.

Ose nalohoho. ¹¹Ngko nehopi selohono. Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kako olo hwaho lophonjo imo'nimentohoho somo yakolonoho. I oso hiso'no a'amu yofe ane pa'nyo'njo Anitu a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo humaso sohwo kako Jounimo nuyakolofonefoho.

¹²Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe sikuno syoho ema'mentiso sohonta oso mta'ango olohntajo'nji a'amu ahwomomo Anitu mokosyohumayo sopo wohotoswano lontifi yohoto yohotofo yalokwofo. A'amu yokumpohn'nyo ikujoho'njoso oso hiso'no womano lalokwofo. ¹³A'amumo Anitu hungkuno uyahoningki limotofo hopi'nonohino sohwanji Mouses kakoe honingkano hungkuno'nji Anitu ahwomomo mokosyohumayo sopone so'no ne'no limiwahoningkofi Joun imo'nonto oso hungkuno hiso ne'no lutihwamentisofoho. ¹⁴Hohonta a'amumo Anitu hungkuno uyahoningki limotofo sohwa ole ulimentohofi, Hwe Ilaija pa'nyo sohwo asomo noponefoho. Oso hungkuno somo simeho wopingo semo'noso'manji ole upa'nimno. Joun sohwo kako Ilaija pa'nyo hweho. ¹⁵A'amu haloho'njo hwo'manji upa'nono.

¹⁶A'amu olhonta humalofoso peho pa'nyo limnehono. Hofiko mehomi pa'nyofoho. Kako ose ulonto pahnnimo hungkuno Joun'nji kakine'ntnno ulimentisofoho. Ole ulimento, Mehomiso hofiko angopo nohumantifi nom'ne mehomi syohi'nyo hutonwo'ninkingohoho sohwanjine'no joho lalokwofo,

¹⁷Nakwo hmpehpe yoka simonyo'ne kulimokahoningkuhwoni sekwo simonyo miyo kuyoho.

Nakwo wosafe lahoningkuhwoni sekwo humotaho majofoho.

¹⁸Joun noponto wosopayo manyo'njo humaho humanto ipisayo mijo (wain) manyo hweho. Oseso hofiko sitofo limentohofi, Towahuno wonyo Jounimo ehuhnamo'nyo hweho. Ose limentohofofoho. ¹⁹Oseso A'amufe Hwomu hwo'ni noponji ahu'mo wosopayo'nji ipisayo mijo pompenjiyo so'nji niwo'ninkingohe so'no hofiko ngkine'no ole lalokwofo. Ihwoni. Hwe wopayo pi'ningo engo nyo'njo hweho. Ipisayo mijo pompenjiyo pi'ningo engo nyo'njo hweho. Kako a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji a'amu honingkano wonyo'njo so'njiye a'amu hweho. Ose ngkine'no lwo'ninkingohofihwashoho. I oso hiso'no Anituye hunoso ne'njofoho. A'amu Anituye yahinomo iningkawo'ninkingohofoso huno ole uyonefoho. Yo'mayo Anitu iwo'ninkingisoso ito'nohinoho.

A'amu Jisasimne'no simeho m+walo'mokiyo'njo sofe hungkunofoho.

(Luk 10:13-15)

²⁰Ango hopi'nonohino somo Jisas yo'mayo kengo wonyoangkafoso a'amu miywo'ninkingiyohofoso imentisoso a'amu simeho m+wolo'mokiyo'njo somne'no Jisas yoka ulimentisofoho. Hwapingoso hofikoe honingkano wonyo somne'no hohujo mikinjaofe'njofoho. ²¹Jisas ole ulimento, U, a'amu Koulasin sokunonji a'amu Mpetisaita sokunonji sekwo Anituye tohino somne'no i'waho ito'no fiyimno. Ngko sekwoe angopo yo'mayo wonyoangkafoso a'amu miywo'ninkingiyohofoso esetihwamentohe somo a'amu anga Taiya'nji anga Saitoun'nji hohonta humamotofoso hofiko hofikoe yahino wonyo somne'no hulinkingwajingo a'apahopo loho'ninkinguji hofikoe honingkano wonyo somo hohujo nto ikinjaofikutnesohilo. I sekwo yo'mayo wopingo ngko imalesomo ko uhwonontifi sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjao'mmalofu kuyoho. ²²Oso'no ngko sekumo hungkuno selalokweno. Sikuno ae'uyo somo Anitu kako a'amufe honingkano wonyo somne'no yano ilofoso sohonta Taiyajo a'amu so'nji Saitounjo a'amu so'nji hofiko Anituye tohino engo tipemapitnnefoho. I oso'no sekwoe tohinoso yakolo'nnyo kuyoho. ²³I, oso sikuno homo somo anga Koponeyamjo a'amu humawo'ninkingohoho soku ngko sekumne'no pehofo selimnehono. Sekwo sekwoe yofe

yokintahopo ko ho'noma'n'wo'n'ingkohoho soku, sekwo tikanomo ufittne kuyoho. U, a'amu fihwo yo'mayo sekwoe angopo esetihwamale hopaso a'amu angoo Soutom hon'ing'kano wonyo'n'jo somo utihwantentesi hofikoe hon'ing'kano wonyo somo hohujo ikinjaof'ikuji hofikoe angoo ne'no nowentihwonesohilo. ²⁴ U, ngko sekumo waselimonne'no yohono. Sikuno ae'uyo somo a'amufe yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolofo'ne sohonta oso angoo Soutommjo a'amuso hofikoe yahino pisakino'n'jo somne'no tohino engoo wotipemantifeho. I oso'no a'amu hohujo ikinjasemofoso hofikoe tohinoso Soutommjo a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho. Ose ulimentisofoho.

Sekwo ngkiyepono usijo'no n'imapmno.

(Luk 10:21-22)

²⁵ Oso hohosohonta Jisas ole ulimento, U, Mpohwo, kiko ahwomomjo yo'mayo so'nji hwahoponjo yo'mayo so'nji hwapingo hwasoho. Ngko ole so'no isamoyoka kilalokweno. Yo'mayo iwo'n'ingkinoso kiko a'amu hwahoponjo huno engoo tipema'mentohoho somta'ni hiyaso ho'nahumentohinofoho. I a'amu hofiko mehomimne'no simeho kan'ingkwowho'ya'umo uy'wo'n'ingkohoho hopa kijopontan'ing'kofi kiko ujo ehontojwahumahnnofoho. ²⁶ Ou, Mpohwo, kiko ose imo'none'enji imentohinoso olohopeho. ²⁷ Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwaso ulimento, Nje Mpohwo kako yo'mayo hopi'nonohinoso nje ahomo ho'nanihumentisofoho. Olo hwaho loponjo a'amu fihwo kako nje hwapingo sopone'no huno inyoso tihwolo. Awonoho. Nje Mpohwo kako'nohino huno uyohoho. U, Mpohwoe hwapingo sopone'no huno tihwolo. O'o, ngko kakoe Hwomu hwo'nohino huno niyohoho. U, ngko Mpohumo wasetihwaso ul'wo'n'ingkohe a'amuso hofiko hi'nji ngko'ntnohino huno nayohoho. Ose ulimentisofoho.

²⁸ A'amu tango engoo'n'jo mokoho'nawentifi usijo'no wohumano lalokwofo soku sekwo ngkimo n'imapmno. Ngko usijo'no wosehumatimo. ²⁹ Nje hungkunomo n'ing'kafijoso ngko wolosetihwahnmo. Ngko a'amumo wopingo ulohof'wo'n'ingkohe hwo'nyoho. Nje yofemo moho'noma'n'wo'n'ingkiyohofoho. O'o, ngko nje yofe monje yasy'wo'n'ingkohefoho. Oso'no sekwo nje pompenjiyo so'no wotipemantifi yalokwofoso wonyo pompenjiyomo wohumantanoho. ³⁰ Syoho sejapontneso engoo'maho. O'o, nosefo'mawo'n'ingkohe hwo'nyoho. Tango mokoho'nyo so'no sejapmmeso tango engoo'n'jo'maho.

12

Sikuno iyoho humayo somo syoho miyo'ne hungkunofoho.

(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Nom'ne sohonta sikuno iyoho humayo Salole somo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji syoho'mo emoyontifi inomokomoyo sohwa mijoho uyahon'ingki ipisayo mjanimentohofofoho. ² Nomjon'ing'kahon'ing'kofi a'amu Falisi sohwa nuhwonontifi Jisasimo ulimentohofi, Ihwoni, jije inomokomoyo sohwa olo sikuno iyoho humayo lomo wopayo mjan'ing'kohoho so'no nakwoe hon'ing'kano hungkunoso mtihupehofo. ³ Ose ulahon'ing'kofi Jisas ulimento, Sekwo Ntefit imentiso so'no iyoswo mtimokumentohofoso atofoo majo hwasilaho. Oso sikuno kakoe a'amu so'nji mijoho engoo humamentohoho sohonta'ne'no selohon'ing'kono. ⁴ Ntefit kako Anitumne'no hwapife angoo molinyo somo swonto wosopayo Anitune'no ho'nahumotofoso nimentohofofoho. Oso wosopayo hiso a'amu sikiyo somne'maho. O'o, a'amu Anituye tajo angoo syoho'n'jo sohwanne'nohinofoho. I oso'no Ntefit kako nonto kakoe a'amu sohwaso nuyimentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofoo majo'n'jo imentohoho so'no sekwo nje inomokomoyo sohwaso oso hungkuno hiso ulohon'ing'kohofotaho. ⁵ Nom'ne hon'ing'kano hungkuno somjo so'no huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole, a'amu Anituye tajo angoo syoho'n'jo sohwa hofikoe syoho somne'no sikuno iyoho humayo somo hon'ing'kano hungkuno somo mtihupewo'n'ing'kohofoso wonyo'maho. O'o Anituye syoho wopingofoho. Oso hungkuno so'no huno maseyo'njotaho. ⁶ Ose ulonto pahnnimo hungkuno kakine'no

hnnimēntisofoho. Nje hungkuno waselimonne'no yohono. Anituye ango engo olo hwaho lophonjo somo anga'nohinohwo yakolonoho. ⁷ Anituye hungkunomo ole wo'nyoponoho.

Sekwo nom'ne somne'no hitoho ulofu so'no nimon'ningkohoho.

Sekwo yahu iloho yontifeso ntapwo'ningkohoho so'no nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo'manji ngkilaho.

Oso hungkuno neso huno ito'no seyontentesi a'amu wonyo miywo'ningkiyohoho somo tango muyikutnnesohilo.

⁸ Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni sikuno iyoho humayo'ne somo hwapingo hwo'nyoho. Oso'no ulimentisofo.

Sikuno iyoho humayo somo Jisas hwe aho wonyo'njo sohomo wopingo umokumentono.

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹⁻¹⁰ Oso syoho hopo sopo Jisas nuliko'manto tajo ango we'e somo hwe aho songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo sohwo humunyo sopo Jisas humentisofoho. Oso hopo sopo a'amu Jisasimo hungkuno ito'no mihwajiyo ango somo ipemotowane'entifi ole ulimentohofi, Sikuno iyoho humayo somo a'amu mnokino'njo sohomo wopingo umokiyoso wopingotaho. ¹¹ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo ulimento, Sekwoe yahu sikuno iyoho humayo somo pi'nimomo usimofawesoso asomo womantifetaho. ¹² Ou, womantifeho. Oseso sikuno iyoho humayo somo yomayo wopingo ulohofoso ito'nohinoho. Oso'no sekwo yahu sohomo ufo'mapijo so'no a'amu mnokino'njo wopingo umokufitne'elaho. Ou, ikono. A'amufoho. ¹³ Ose ulonto hwe aho wonyo'njo sohomo ulimento, Jije ahoso shwaho fisipoho. Ose ulahon'ngki aho shwoho sipento aho wopingo imo'nonto nom'ne aho fehohnjo pa'nyo imo'nimentisofoho. ¹⁴ A'amu Falisi sohwa nuhwonontifi ango homo somo nuliko'mantifi Jisasimo fonjosyane'entifi hungkuno limentohofoho.

Jisas Anituye syoho ulohofiyo ne hweho.

¹⁵ Jisas kakimo fonjosiyo'ne huno uyahon'ngki ango homo somo nuliko'mahon'ngki a'amu pi'ningo engo Jisasimo in'ngkawahon'ngkofi Jisas a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumentisofoho. ¹⁶ Wopingo umokonto ulimento, Olo hilo so'no a'amumo nulikutoho. ¹⁷ Oso'no hwe Aisaiya sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwoe hungkuno oso sikuno somo ne imo'nimentisofoho. Hungkuno hiloso ole mtimokumento,

¹⁸ Olo hwe lohwo sohwo uhwasopo'mentoheso nje syoho ntohofiyo ne hweho.

Ngko simoho wopingo uywo'ningkohe hweho.

Nje simoho kakine'no wopingo nimon'niwo'ningkisofoho.

Nje Towahuno kakimo uyime'no kako a'amu temtitofu kengo somo hon'ngkano ito'nohinoso uyonefoho.

¹⁹ Kako yoka hungkuno mohm'no malonefoho.

Kako hon'ngkano engo somo hungkuno yokumpohn'nyo malonefoho.

²⁰ A'amu yokumpohn'nyo ane somo hwotoho mafenefoho.

Nje hungkuno a'amufe simoho momo toho we'e sijalofonjo pa'nyo'njoso toho hiso masimpilofasyonefoho.

Kako syoho mjimhwosi yahino wopingo neso u'mofapmmontonoho.

²¹ Nom'ne a'amu temtitofu kengo kengoso kakimo simoho hi'ntnono uyikuji kakine'no wohontohumantifeho.

Oso hungkunoso Aisaiya mtimokumentisofoho.

Hofiko Mpelisepul sohwo Jisasimo ufo'malofoho limentohofoho.

(Mak 3:20-23; Luk 11:14-23; 12:10)

²² Hohosohonta a'amu hofiko hwe nom'ne towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo sohomo Jisasiepono ipemotapmmontohofoho. Oso hwe huhwo sohwo hungkuno

majo'njo mampi'nyo hweho. Tîmo tîmpi'nyo hweho. Jisas kako wopîngo umokahonîngki hungkuno lonto tîmo wopîngo honîmentisofoho. ²³ Oso hiso'no a'amu nuh-wonontîfi yomo yomo yontîfi hnnîmentohofi, Olo hwe lohwo Ntefitîye Imu hwolîkeno, tîhwolîkeno. Ose hnnîmentohofofoho. ²⁴ I oso'no a'amu Falisi sohwa nupa'nontîfi lîmentohofi, Mpelîsepul towahuno hopi'nonohino somo mokosyohumayo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso Jisasîmo uyahonîngki Jisas towahuno wonyo somo wae yaofalofoho. Ose lîmentohofofoho.

²⁵ A'amu Falisi sohwafe huno somo Jisas huno moi'wo uyahonîngki ole ulîmento, Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino humawo'nîngkohofoso hofîko hotitopîjo sohonta ikujoho fongki'nîngkuji hofîkoe hwaho wopîngo fosyohumayo'neso wonyo umo'nîmontonoho. Ango fipo a'amuso husilo lohofîkuji ikujoho fongki'nîfijoso oso angoso wonyo umo'nîmontonoho. ²⁶ Sekwo ole ntohofo, Seten kakoe yokumpohn'nyo kijopahonîngki towahuno wonyo somo wae yaofîwo'nîngkino hwosoho. Ose ntohofo. I ose'manji Seten kakoe towahuno wonyo somo wae yamo'nyontentesi kakoe yokumpohn'nyo pipi imo'nîngkuhwonesohilo. ²⁷ I Seten kako towahuno wonyo wae yaofî'ne ngkimo nîfo'mantokuso'manji sekwoe inomokomoyo towahuno wonyo wae yaofîwo'nîngkohofoso somo tîhwo ufo'mahwoso'no weefantîfeto. O'o sekwoe inomokomoyo huhwa towahuno wonyo somo wae yaofalokwofo so'no nakwo huno ole nayohoho, Sekwo ngkine'no hwasyo hungkuno lalokwofo. ²⁸ I oseso Anîtuye Towahuno sohwo towahuno wonyo wae yafo so'no ngkimo nîfo'maso'manji oso sîkuno Anîtu wosemokosyohumamonto isoso nto se'mahonîngki sekwo hiso'no hohujo ikinjaofalokwofo.

²⁹ Hwe fihwo hwe yokumpohn'nyo sohwoe angomo hufo umo lîhwosi swososo sîmo'mo oso hwe yokumpohn'nyo huhwo sohwi nano kilofasyîhwosi i kako oso angomo homo somjo kakoe yo'mayoso woma'montonoho.

³⁰ A'amu fihwo kako nje a'amu mmo'nyo'njo yoso sohwo kako nje mango hweho. A'amu nje syoho somne'no nîfo'maso sohwo kako homo somo fonîfonyo imokalofoho.

³¹ Oseso ngko sekumo waselîmonne'no yohono. Yo'mayo honîngkano wonyo so'nji sitofa so'nji Anîtu kako wae yaofonefoho. I oso'no a'amu fihwo Anîtuye Towahuno Wopîngo sohomo sitofa uloso sohwo oso wonyoso Anîtu wae meeofonefoho. ³² A'amu fihwo ngkine'no sitofa ntososo kako oso wonyo hiso'no Anîtumo wae yaofî'ne jomo ulososo Anîtu kako wae weeo'montonoho. I oso'no a'amu fihwo Anîtuye Towahuno sohummene'no sitofa uloso sohwo oso wonyo hiso Anîtu wae meeofonehoho. O'o, wonyo hiso ne'no wawo'montonoho. Olohontajo'nji hwangkunjo'nji ose'nohinofoho. Yo'mayoso Anîtuye Towahuno iwo'nîngkiso so'no a'amu sitofa ole lososo Setenîyefoho ose lososo oso wonyo hiso Anîtu wae meeofonefoho.

*Iyo wonyoso ipisayo ne wonyo unto'nîmontonoho.
(Luk 6:43-45)*

³³ Ipisayo wonyoso iyo wonyo mta'angofoho. A'amu ipisayo wopîngo somo uhwonîfijoso'manji huno ole umontonoho. Olo iyo wopîngofoho. A'amu ipisayo wonyo somo uhwonîfijoso wolantîfeho. Iyo wonyofoho. ³⁴ Sekwo homa mehomi soku sekwo hungkuno wopîngo pipi lîfitnnehofa. A'amufe hungkunoso yo'mayo sîmeho mo'mo mnawojo somta'angofoho. ³⁵ Hwe wopîngo sohwo kakoe hunomo wopîngo'nohino mnawojo so'no kakoe hungkunoso wopîngo'nohino hweho. Hwe wonyo sohwo kakoe hunomo huno wonyo mnawojo so'no kakoe hungkunoso wonyo'nohino hweho.

³⁶ Upa'nîmmo. Nje hungkuno waselîmonne'no yohono. Hwangku sohonta sîkuno hungkuno ikwolofî'ne somo yo'mayo hungkuno sîkinjo wonyo yo'mayo so'no Anîtu selohononefoho. ³⁷ Jîje hungkuno wopîngo'nohino somne'no Anîtu hwe wopîngo hwosoho kilonefoho. Hungkuno wopîngo ane sohwo simo hwe wonyo hwosoho kilonefoho.

A'amuso yo'mayo kengo wonyoangkafo so'no uhwonano li'mentohofofoho.
(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Oso hohosohonta a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Jisasi'mo ul'imentohofi, Hwe Engofo, yo'mayo kengo wonyoangkafo a'amu miy'wo'ningkiyohofu somo uhwonano. Kiko fonet'hwaho.

³⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, A'amu olhonta humalofo soku, hon'ngkano wonyo imof'wo'ningkohofoso yo'mayo wonyoangkafoso net'hwayo'ne jomo li'wo'ningkohofofoho. Oso'no moset'hwamnehono. O'o, ngko yo'mayo hwe Jouna sohomo An'itu hungkuno uyahon'ngki li'mojo sohomo i'mofapmmentiso oso'nohino woset'hwamonne'no yohono. ⁴⁰ Hohonta Jouna inan'ku mi'kun'imposo sohwoe si'mehomo humentan'ngki si'kuno hufa'u si'hune memjao'mentisofoho. Oso pa'nyoso ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni hwaho ajwomo'mo humentan'imo si'kuno hufa'u si'hune womemjan'imo'montonoho. ⁴¹ An'itu kako a'amufe wonyo somjo tohinoso yano ilofiyo'ne si'kuno somo a'amu ango Ninifonta'angoso nol'ikaf'ikuji sekwo olhonta humalofo sokumo ole sel'ifitnnefoho. Sekwo sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no si'meho mi'wolo'mokiyo'njo peho'no imentohofokulo. Ose sel'ifitnnefoho. Hwap'ngoso a'amu Ninifoso hof'iko oso hungkuno Jouna li'jwao'mentiso somo upa'nont'ifi hof'ikoe hon'ngkano wonyo somne'no si'meho iwolo'mokumentohofofoho. I olo so'no olhonta hwe fihwo Jounamo yakolo'nnyo sohwo sekwo'njo olopo ko humasoso sekwo sekwoe hon'ngkano wonyomne'no si'meho mi'wolo'mokiyofoho. ⁴² Hwangku a'amufe yahino wonyo somne'no An'itu kako yano ilof'ne si'kuno somo i'mofap'hwoso'no oso a'mu yofe engo hwaho mokosyohumayo'nesi kako hwaho mongkihnta'ni mokosyohumamojosi kako nol'ikaf'ihwosi sekwo olhonta humalofo sokumo ole selonefoho. Sekwo An'tumo min'ngkayoso peho'nekulo. Ose selonefoho. Hwap'ngoso hohonta hwe yofe engo'njo Soulomoun humamojo sohonta oso a'musi kako hwaho ikanopo mta'angosi kako Soulomoun An'tuye hungkuno wolont'hwano lonto kako sapmmentisofoho. I oso'no olhonta hwe nom'ne Soulomoun'imo yakolo'nnyo sohwo sekwo'nji olopo ko humaso sohomo sekwo kakimo min'ngkwalokuyohofu.

Towahuno wonyo asomo pe-e'ne hungkunofoho.
(Luk 11:24-26)

⁴³ Towahuno wonyo kako a'amufe si'meho mo'mo humamojo sohomo oso ango somta'ni ul'iko'mahwosi nom'ne hwaho a'amu mohumunyopo usijo'no humayo'ne haf'ihafe wonyopi ti'pehwosi ⁴⁴ kakoe ango si'mo'mjo somne'no asomo wapm-montonoho. Asomo nop'hwosi a'amufe si'meho homo somo towahuno nom'ne sohwo anepo uhwon'ngkuhwosi si'meho hiso kiho'maso, hintalinyo yo'mayo wae nto yososo wop'ngomo uhwon'montonoho. ⁴⁵ Ose uhwon'ngkuhwosi kako nuhwosi nom'ne towahuno wonyo aho fehohnjo hopi'nono fehohnjo nom'ne mta'ni hufa'uyoso hof'iko hof'ikoe wonyoso si'mo'mjo sohwoe yakolo'nnyo somo kako ut'imahwosi kakoe ango homo somo humayo'ne upemotawomontonoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo si'mo'mo kakoe wonyo humamojo sohwo kako olhonta wonyo mi'kun'imposo somo humaho. Oso pa'nyo a'amu olhonta hon'ngkano wonyomo humawo'ningkohofu somo u'mofapm-montonoho.

Jisasi'ye kona'wohi'nji kon'ngkwa'wehwosanjiye hungkunofoho.
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Jisas a'amu somo hungkuno ulontan'ngki Jisasi'ye kona'wohi'nji hamn'ngkwa'wehwosanji i'mofapont'ifi yoloho'mo lohofapont'ifi Jisasi'nji hungkuno wolantane'y'hwono ul'imentohofofoho. [⁴⁷ Ose ulahon'ngkofi hwe fihwo Jisasi'mo ul'imento, Hnna'wohi'nji hnn'ngkwa'wehwosanji hof'iko yoloho'mo lohofont'ifi k'iko'nji hungkuno wolant'ife'no yalokwofo.] ⁴⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Nje na'u ti'hwolo. Nje n'ngkwahwosa ti'hwalo. Ose ul'imentisofoho. ⁴⁹ Jisas ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwo aho upiyofonto ul'imento, Uhwon'imno. Olo nje na'uja, nje

n'ingkwahwosa, olohohwa humalofu. ⁵⁰ A'amu nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe hungkunomo tifi in'ingkawo'n'ingkohofoso nje n'ingkwahwosanji, nje nampohwosanji, na'ujanjoho. Ose ul'imentisofoho.

13

Jisas ufongoyo fisosomokao'mentiso so'ne hungkuno ul'imentisofoho.

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Oso hohosohonta Jisas angomo nul'iko'manto mempo hohnta'ni humentisofoho. Noswonto kako ayo mom'ingo sopo humamentisofoho. ² Osopo nohumentan'ingki a'amu pi'n'ingo engo uhu'makohon'ingko fi uhwononto Jisas yofayokinopo kotasonto osopo humamentisoso hwe moya'miso ayo mom'ingo sopo loho'mentohofofoho. ³ Oseso Jisas pahnn'imo hungkuno pi'n'ingoso a'amu somo ul'imentisofoho.

Ole ul'imento, Hwe fihwo kakoe syohopo ufongoyo fisosomokao'mentisofoho. ⁴ Fisosomokofahon'ingki ufongoyo fehohnjoso hon'ingkanopo pi'wesyahon'ingki yi'hufu sohwa nopont'ifi man'imentohofofoho. ⁵ U, ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njo sopo pi'wahu'mentisofoho. Oso hwaho hiso engo mo'mjo'maho. Oso'no oso ufongoeso komo'no foka'mentisofoho. ⁶ Oseso mofehi'nyo ulonto ufongoyo pmpongo hwahomo'mo munjilofe'njo yonto yofoho imentisofoho. ⁷ U, ufongoyo fehohnjoso nant'ipe yongo'njo sopo pi'wesyahon'ingki nant'ipe yongo'njoso komo'no fokof'ikwato lohofonto ufongoyo nont'imo kingkulo'mentisofoho. ⁸ U, ufongoyo fehohnjoso hwaho afofo'njopo pi'wahu'mentisoso ne wop'ingo into'n'imentisofoho. Ipihayo fehohnjoso pi'n'ingo engo (wan hant'ilet, 100), ipisayo nom'neso engo we'e (sik'is'iti, 60), nom'ne we'e'nohino (teti, 30), ose into'n'imentisofoho. ⁹ Jisas ose ulonto ul'imento, A'amu haloho'njo hwo'manji haloho upa'nono. Ose ul'imentisofoho.

Jisas a'amu somo pahnn'imo hungkuno'nohini ul'imentisoso hwap'ingoso olenoho.

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Oseso Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasi'mo u'mant'ifi ul'imentohofi, Yoloho mujoso pahnn'imo hungkuno'nohini peho'no ulalokuno. ¹¹ Ose ulahon'ingko fi Jisas ul'imento, An'itu kako yo'mayo ahwomomjo so'no hiyaso wo'mojoso sekwo sohwasimo nto set'ihwamentisofoho. I olo a'amu lomne'no An'itu huno muyo'njo uyono ul'imentisofoho. ¹² U, hwe fihwo ngkine'no huno engo syaf'syoso sohomo ngko huno nom'ne wop'ingo pi'n'ingo engo uy'imnefoho. I hwe nom'ne sohwo ngkine'no huno mosyaf'isiyo'njo sohomo ngko huno nom'ne wop'ingoso muy'imnefoho. ¹³ Oso'no pahnn'imo hungkuno'nohini ulalokweno. Hof'iko yo'mayo somo uhwonont'ifeso hwap'ingoso yofe m'ihwofe'njo iwo'n'ingkohofofoho. Yo'mayo so'no upa'nont'ifeso neso huno muyofoho. ¹⁴ Hwe Aisaiya sohomo An'itu hungkuno uyahon'ingki lut'ihwamojo sohwo kako olo hungkunolo a'amu lomne'no mt'i'mokumentisoso ne imo'nalofoho. Kako ole mt'i'mokumento, U, sekwo haloho upa'n'ifijoso sekwo oso hwap'ingo hiso huno maseyonehoho. U, sekwo yo'mayo somo uhwon'ifijo kofi sekwo yofeso m'ihwopitnnefoho.

¹⁵ Oso a'amu hiso hof'iko huno anefoho.

Hof'ikoe haloho pi'jwomokosyohumun'imentohofofoho.

Hof'iko t'imo pijiy'o'nnyofoho.

Ose miyo'njo yont'ifijontentesi ito'no nuhwon'ingkutnnesohilo.

Hof'iko haloho mop'ijwomokosyohumunyo'njo yont'ifijontentesi nu-pa'n'ingkutnnesohilo.

Oseso hof'ikoe huno ito'no uy'ihwonesohilo.

Hof'iko ikinjaof'ikuji ngkiyepo no pont'ifijontentesi ngko wop'ingo umoku'mnesohilo.

Aisaiya ose mt'i'mokumentisofoho.

¹⁶ I sekwo soku, sekwo si'monyo fiy'imno. Sekwoe t'imoso yo'mayomo yofe uhwofi'wo'n'ingkohofofoho. Sekwoe halohoso sefoji'wo'n'ingkisofoho.

¹⁷ Ngko nehopi wasel'imonne'no yohono. Hohonta a'amu An'ituye hungkuno

lut+hwamotofoto sohwanji a'amu nom'ne hon+ngkano wop+ngo'nohini sohwanji yo'mayo sekwo uhwon+wo'n+ngkohoho somo uhwonano lont+fi yont+fesomuuhwon+mentohofofoho. Yo'mayo sekwo upa'n+wo'n+ngkohoho so'no upo'nano lont+fi yontifeso mupa'n+mentohofofoho.

Jisas pahnn+mo hungkuno fisosomokao'mentiso so'ne hwap+ngo lut+hwamentisofoho.

(*Mak 4:13-20; Luk 8:11-15*)

¹⁸ Sekwo pahnn+mo hungkuno fisosomokao'mentiso so'no hwap+ngoso upa'n+mmo. ¹⁹ A'amuso An+tu a'amumo mokosyohumayo so'no upa'nont+fi huno muyoso hof+ko ufongoyo hon+ngkanopo p+wasyonte pa'nyofoho. Hwe wonyo Seten noponto a'amufe hunomjo An+tu ho'nasyonteso wae yaof+wo'n+ngkohoho. ²⁰ Ufongoyo hwaho sojo sopo p+wasyonteso oso pa'nyoso a'amu kako hungkunomo upa'nonto kako komo'no s+meho mo'mo meho'nasyonto s+monyoyo iwo'n+ngkohoho. ²¹ I oso'no kakoe pmpongo anefoho. O'o, kako we'enepe nolohofontan+ngki a'amu nom'neso An+tu tuye hungkunomo hwotoho wahmmo lososo oso a'amu nolohofontanjo huhwo sohomo tango engo uyahon+ngki kakoe pmpongo ane so'no p+wasy+wo'n+ngkohoho. ²² U, fehohnjo nant+pe yongo'njo sopo p+wahi'nyoso ole, a'amu An+tu tuye hungkunomo upa'nonteso i, yo'mayo hwahoponjo somne'no huno syaf+syonto hamniyoho engo woma'mo lonto yahon+ngki oso hiso An+tu tuye hungkunomo kingkulof+wo'n+ngkohoho. Oso huhwo sohwo ne ane hweho. ²³ Ufongoyo hwaho wop+ngo sopo p+wahi'nyoso oso a'amu haloho pento huno ito'no unyosofoho. Oso huhwo sohwo ne into'n+wo'n+ngkohoho. Ne hiso ole, fiso pi'n+ngo engo (*wan hant+let*, 100), fiso engo we'e (*sik+iti*, 60), fiso we'e'nohino (*teti*, 30). Ose ul+mentisofoho.

Hoja yongo'njo syohopo fokafo'ne pahnn+mo hungkunofoho.

²⁴ Jisas pahnn+mo hungkuno nom'ne ul+mento, An+tu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. A'amu fihwo kako uyo wop+ngoso syohopo ho'naof+wo'n+ngkisofoho. ²⁵ Oso hwe huhwo sohwo kakoe a'amu'nji saho foyowentan+ngkofi kakoe mango sohwo noponto hoja wonyo yongo'njosoyo uyo wop+ngo'njo sopo ho'nasyonto womentisofoho. ²⁶ Oso'no uyo wop+ngoso ne unto'n+mo lonto yahon+ngki a'amuso uhwon+mentohofosoho hoja wonyo yongo'njo nolohofontan+ngki uhwon+mentohofofoho. ²⁷ Uhwonont+fi syoho ulohofiyoso syoho kakwoepono nowent+fi ul+mentohofi, Hwe engofo, k+ko uyo wop+ngoso j+je syohopo fisosomokao'mentohinofoho. I olo hoja wonyo yongo'njo loso nt+mta'angoto. Pipi yonto fokofalofoho.

²⁸ Ose ulahon+ngkofi ul+mento, Mango fihwo olo hiloso imentisofoho. Ose ulahon+ngki syoho ulohofiyo sohwa ul+mentohofi, Oso hoja wonyoso nakwo wae yaof+ne lakumo'n+ngkohoho. ²⁹ Ose ulohon+ngkahon+ngkofi ul+mento, Awonoho. Sekwo hoja wonyoso wae yaop+ifijosoyo uyo wop+ngo so'nji sokapitnnoho. ³⁰ O'o, waweno. Uyo wop+ngo so'nji hoja wonyo so'nji wofokafiyo. Hwangku ne mayo sohonta ngko a'amu syoho hilo'njo somo ul+mo. Sekwo hoja wonyo kaki'no m+hwof+kupmno. Oso fosyo engoso toho nyo'nefoho. I, uyo wop+ngo neso nje angomo mehu'meehumno. Ose ul+mentisofoho.

Iyo'ne pahnn+mo hungkunofoho.

(*Mak 4:30-32; Luk 13:18-19*)

³¹⁻³² Ose ulonto pahnn+mo hungkuno nom'ne ul+mento, An+tu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Iyo fiso kakoe yofe *mas+tet*. Kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'o, n+hu'no we'efoho. Hwe fihwo oso we'e hiso kakoe syohopo hulahon+ngki engo imo'nonto nom'ne iyo syoho sopenjo somo yakolonoho. Engo imo'n+ngkahon+ngki y+hufoso nopont+fi kakoe pamo sopo hof+ko aifo syont+fi osopo kehumawo'n+ngkohofofoho.

'Yis' i'ne pahnni'mo hungkunofoho.

(Luk 13:20-21)

³³ Ose ulonto Jisas pahnni'mo hungkuno nom'ne ulimento, Anitu a'amumo mokosyohumayoso oso yis pa'nyofoho. U, a'mu fisi kako wosopayo polowa'nji oso wosopayo polowa homo somo engo imokiyo'ne hwamno pa'nyo kakoe yofe yis, oso'nji iwolo'mokososo oso polowa hiso engo umo'nimontonoho.

Jisas pahnni'mo hungkuno'nohini ulimentisofoho.

(Mak 4:33-34)

³⁴ Jisas yo'mayo yo'mayo so'no pahnni'mo hungkuno'nohini a'amu pi'ningo engo somo ulimentisofoho. Kako yoloho'nji ulimentiso'maho. O'o, kako pahnni'mo hungkuno'nohino ulimentisofoho. ³⁵ Hwapingoso ole, hwe fihumo Anitu hungkuno uyahonngki lutihwamojo sohwo hohonta hungkuno mti'mokumentisoso oso hohosohonta ne imo'nimentisofoho. Hungkuno ole,

Ngko a'amu somo hungkuno ulimo li'mo pahnni'mo hungkuno ulimo.

Yo'mayo hwaho songo imo'nimentiso mta'ango hiyaso mokosyohumayo so'no ngko wolijwao'mne'no yohono.

Ose mti'mokumentisofoho.

Hoja yongo'njo fokafa'ne pahnni'mo hungkuno hwapingofoho.

³⁶ Oseso Jisas a'amu pi'ningo engo somo nuliko'manto angomno humentisofoho. Kakoe inomokomoyo sohwa kakimo nu'mantifi ulimentohofi, Oso pahnni'mo hungkuno hoja yongo'njo syohoponjo so'no yolohoso fonaso. ³⁷ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Hwe kako uyo wopingo fisosomokafo sohwo A'amufe Hwomu hwo'nyoho. ³⁸ Syohoso oso olo hwaho humalohwone loponoho. Uyo wopingoso oso hwe moya'miso Anituye a'amu nefoho. Oso hoja wonyo yongo'njo pa'nyoso Setenye a'amufoho. ³⁹ Oso hwe wonyo mango sohwo hoja wonyo uyo mofiwo'nngkiso sohwo Setenyoho. Sikuno wosopayo mayo sohonta olo hwaho loponjo sikuno moi'wo imo'noso sohonta oso a'amu syoho ulohofiyo sohwa a'amu ahwomomjofoho. ⁴⁰ U, hofiko hoja wonyoso nomihwofijikuijui tohomo ho'nayopitnnefoho. Oso pa'nyoso hwangu sikuno moi'wo imo'noso sohonta imo'nonefoho. ⁴¹ Ou, A'amufe Hwomu sohwo'ni nje ahwomomjo a'amu syoho ulohofiyo somo uhwojahoni'mo hofiko olo hwaho loponjo a'amu nom'ne somo wonyo imokuwo'nngkohoho so'nji a'amu honngkano wonyo'njo somo nomihu'mokukui ⁴² toho engo nontimo noho'naopitnnefoho. A'amu wonyoso tohomo nohumafikuijui tohino engo umnngkuhwoso'no humotaho engo likuijui hofikoe mango toho lo'nifitnnefoho. ⁴³ Oso hohosohonta Anituye a'amuso hofiko Anitu'njopo nohumafikuijui mofehi'nyo liso hopa imo'nifitnnefoho. Jisas ose ulonto ulimento, A'amu haloho'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ulimentisofoho.

A'amu hamniyoho engo hwaho mta'ni tipemayo'ne pahnni'mo hungkunofoho.

⁴⁴ Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Hwe fihwo nom'ne sohwoe hwahopo nohumanto hamniyoho ipofu yo'mayo wonyoangkafo hi'njoso ijopijisyahumentohofoso uhwononto simonyo yonto apa'no hiyaso ekojisyahumentisofoho. Ekojisyasyonto kakoe ho'yango hwaho yo'mayoso nom'ne somo uyahonngki oso hiso'no hamniyoho uyahonngkofi kako hamniyoho hiso'nji oso hwaho hamniyoho ipofu'njo spono mpe imentisofoho.

Nikuyoho wopingo hwofilo'nnyo'ne pahnni'mo hungkunofoho.

⁴⁵ Hungkuno nom'ne ole, Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Hwe fihwo kako nikuyoho wopingo'ne syoho imojo hweho. Kako nikuyoho wonyoangkafo'nohinoso wotipema'mo lonto imojo hweho. ⁴⁶ Oso hwe huhwo sohwo nikuyoho nom'ne somo hwofilo'nnyo sohomo uhwononto mpe uyimo limentisofoho. Oseso kakoe ho'yango yo'mayoso nom'ne somo uyonto oso homo somta'ni hamniyoho nomanto nikuyoho hwofilo'nnyo somo mpo'mentisofoho.

Inaniku ho'yo'ne pahnnimo hungkunofoho.

⁴⁷ Hungkuno nom'ne ole, Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. A'amu inaniku ho'yo mijo ayomo motaswontifeso yo'mayo yo'mayo inaniku pasyiwon'ningkohofoho. ⁴⁸ Ho'yo mangonepo yonto a'amuso hofiko hojiyopono ifohusimpemotawentifi osopo nohumantifi hojiyopo ifaofontifi inaniku wopingoso iku'yopo nomeho'nasyontifi inaniku wonyoso nihu'nahone wae yaofiwon'ningkohofoho. Ose ulonto ulimento, ⁴⁹ Olo hwaho moi'wo imo'noso sohonta oso hopa ifitnnefoho. A'amu ahwomomjoso nopikuji a'amu wonyoso a'amu wopingo'njo lopo humalofo osomo wae yaopitnnefoho. ⁵⁰ Hofiko nomafikuji tohomo ho'nayopitnnefoho. Oso a'amu wonyoso tohomo nohumafikuji humotaho engo likuji tohino engo umningkuhwoso'no hofikoe mango toho lo'nefitnnefoho. Ose ulimentisofoho.

Ho'yango songo'nji yofoho'ntnne hungkunofoho.

⁵¹ Oso hungkuno moi'wo lonto inomokomoyo sohwo ulohonimento, Yo'mayo hungkuno seloheso hwapingoso huno ito'no laseyohoho. Ose ulahoningki ulimentohofi, Eno. Huno nayohoho. ⁵² Ose ulahoningkofi ulimento, Huno ito'no seisosono a'amu honingkano hungkuno lutihwawon'ningkiso sohwo kako nje inomokomoyo imo'noso'manji oso hwe huhwo sohwo ango engo kakwo'yohwo pa'nyo hweho. Kako kakoe ho'yango ango mta'ni yo'mayo songo'nji yofoho'nji womotoswapmmontonoho. Honingkano hungkuno wopingo so'nji nje hungkuno songo so'nji huno uyohoho.

A'amu Nasaletiso Jisasimo hohujo ikinjimo'mentohofoho.

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Jisas oso pahnnimo hungkunoso moi'wo ulonto kako oso ango sopo uliko'ma'mentisofoho. ⁵⁴ Nuliko'manto kako kakoe ango hwapingopono umentisofoho. Osopo nowento hofikoe tajo angomo Anituye hungkuno lutihwahoningki a'amuso nupa'nontifi yomo yontifi limentohofi, Kakoe huno hwapingo'njo loso kakoe yokumpohn'nyo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiwon'ningkiyohoho umokiyo'ne loso nti'mta'ni ma'masoto. ⁵⁵ U, olo hwe lohwo sohwo kako ango molimojo sohwoe hwomuhwolaho. Kakoe kona'wohisi Maliyataho. Ou, Jemis, Jousep, Saimoun, Jutas oso homningkwa'wehwo sohwaloho. ⁵⁶ Ou, kakoe nampohwosa nakwo'nji humalofo. I oso yo'mayo hopi'nonohino loso nti'mta'ni ma'masoto. ⁵⁷ Hofiko ose lontifi kakine'no simeho wonyo umo'nimentisofoho. I oso'no Jisas ulimento, A'amumo Anitu hungkuno uyahoningki limojo sohwo ango kengo hopi'nonohinopo kakoe yofe engo ho'nomawon'ningkohofoho. I kakoe ango neso yofe ane hweho. Ose ulimentisofoho. ⁵⁸ Oseso Jisas oso ango hopo sopo a'amumne'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiwon'ningkiyohofoso pi'ningo imentiso'maho. O'o, hwapingoso hofiko simeho hi'ntnnono muyo'nefoho.

14

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo imo'nimentisofoho.

(Mak 6:14-29; Luk 3:19-20; 9:7-9)

¹ Hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Helout osohwo yo'mayo Jisas imentiso so'no upa'nimentisofoho. ² Nupa'nonto kakoe syoho ulohofiyo sohwo ulimento, Olo hwe lohwo sohwo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo hweho. Kako poyo imo'nimentiso sohwo apa'no songo lika'mentisofoho. Oso'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiwon'ningkiyohofoso kako iwon'ningkiso so'ne yokumpohn'nyo i'mofapmmmentisofoho. Ose ulimentisofoho.

³ Helout kako oso hunoso peho'no syafihu'mentisoto. Hwapingoso Helout kako Jounimo impo'angomo muhumajonto ahwomo nano kilofahumentisofoho. Helout Jounimo impo'angomo peho'ne muhumati'mentisoto. Hwapingoso kola'wehwo

Filipiye ape Heloutiyasimne'nefoho. ⁴ Hohonta Joun Heloutimo ulimento, Kiko olo ape mahino loso hopo'maho. O'o, oso honingkano pisakino'njofoho. Ose uliwo'n'imentisofoho. ⁵ Ose ulahoningki Helout Jounimo wofonjahumo lonto yonteso kako a'amumne'no iyoho unimojo hweho. Hwapingoso a'amuso Jounimne'no ole syafihu'mentohofi, Joun sohomo Anitu hungkuno uyahoningki lutihwamojo hweho. Ose limentohofoho.

⁶ Sikuno nom'nehwi Helout kona'wohi aswo ma'mentiso sikuno somne'no huno syafisiyo'ne a'amu pi'ningo engo so'nji Heloutinji uhu'mokahoningkofi Heloutiyasiye mu kako a'amu somne'no simonyo yahoningki Helout simeho wopingo umo'n'imentisofoho. ⁷ Simeho wopingo umo'nyo so'no kako a'mu simo ulimento, Yokintahopone'no wakilimo. Ou, kiko ngkimo yo'mayo so'no ntisoso wokijapmmonoho. ⁸ Ose ulahoningki a'mu simo kona'wohi huno uyimentisoso a'mu hisi Heloutimo ulimento, Kiko Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokino noswanopo ywojwosalokumpehoji ntape.

⁹ Ose ulahoningki Helout kakoe simeho tango umentisofoho. I oso'no a'amu hopi'nonohino nje hungkuno yokintahopone so'no upa'n'ingkohofa so'no syafisyonto ulimento, Oso a'musi nto lisofoho. Noho fiyimno. ¹⁰ Ose ulahoningki a'amu syoho ulohofiyo sohwa impo'angomo noswontifi Jouniye ti'wango iwofito'mentohofoho. ¹¹ Oseso Jouniye mnokinoso noswanopo iwojwosalokumpentifi a'mu sijo simo nuyahoningkofi nomotawento kona'wohimo uyimentisofoho. ¹² Oseso Joun kakoe inomokomoyo sohwa kakoe pijafoso nomantifi ijopijisyasyontifi Jisasiepono nowentifi Joun ne'no ulimentohofoho.

Jisas a'amu 'faif tausen' (5000) sohwo wopayo umentisofoho.

(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Joun 6:1-15)

¹³ Jisas kako Jouniye hungkunoso upa'nonto oso ango hopo sopo nuliko'manto yofayokino manto hwaho a'amu anepono kako'nohino umentisofoho. A'amuso Jisas osopo humaho upa'nontifi hofikoe ango sopo nuliko'mantifi Jisas womentiso somo hofiko hwakano womentohofoho. ¹⁴ Jisas kakoe yofayokino ifohohosasyonto uhwonimentisoso hwe moya'mi pi'ningo engo somo uhwononto hitoho ulofahoningki hofikoe a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumentisofoho.

¹⁵ Oso hohosohonta sikuno'nji kakoe inomokomoyo sohwa nopontifi ulimentohofi, Olo hwaho hopo lopo sopo a'amu aneponoho. Mofehi'nyo moi'wonoho. Kiko olo hwe hwoya'mi lomo filuhwajo. Hofiko nukuji wosopayo mpe uyife. ¹⁶ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Peho'no ufitnnehofo. Sekwo huhwasi wosopayo uyimno. ¹⁷ Ose ulahoningki ulimentohofi, Nakwo wopayo ane hwona'nyoho. O'o, wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino'nji inaniku hufa'u'nji oso'nohino weho. ¹⁸ Ose ulahoningkofi ulimento, Ngkiyepono wopayoso motapmno.

¹⁹ Ose ulonto a'amu somo ulimento, Sekwo hoja lopo foyohumamno. Ose ulonto oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nohino so'nji inaniku hufa'u'nji nomanto kako ahwomomo timo uhwontohumanto Anitumo isamoyoka ulimentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo hiso kutikujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwo nuyahoningki hofiko a'amu somo uyimentohofoho. ²⁰ A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo nontifi simeho uhnn'ngkahoningki hofiko wosopayo nulifonao'mentohofoso nuhu'mokontifi sohwo ho'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u mohu'memeehumentohofoho. ²¹ Oso hwe oso wosopayo nimentohofa sohwa *faif tausen* (5000) hwafoho. Moya'mi mehomiso atofa majofoho.

Jisas kako mijopo hano umentisofoho.

(Mak 6:45-52; Joun 6:15-21)

²² Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ulimento, Sekwo yofayokino nomafikuji oso hwaho nongkihnta'ni sekwo simo'mo mpanimno. Ose ulonto a'amu nom'ne somo hofikoe ango pone'no luhwatimentisofoho. ²³ Nolihwajonto ngko'nohini humahm'mo

Mpohumo jomo ulimo lonto hwofiki'nyo we'e spono kotasimentisofoho. Sikuno'nji kako'nohini hwofiki'nyo sopo humamentisofoho. ²⁴ Hohosohonta yofayokino mijo ajwo nompo nowahoningki ifofo yonto mijo engo ikwato lohofonto yofayokinomo ilokilojo mjoloho'mmentisofoho. ²⁵ Iyoho wolongkonimonto yahonjoso'nji Jisas mijo yokintahopo hano wento inomokomoyo sohwapo u'ma'mentisofoho. ²⁶ Nowentaningi inomokomoyo sohwa nuhwonontifi iyoho uningkahoningki limentohofi, Mewosofoho. Ose lontifi iyoho yontifi youwo youwo limentohofofoho. ²⁷ Oseso Jisas hofikimo komo'no joho ulimento, Sekwo yokumpohn'nyo hmimo'nimno. Ngkonoho. Sekwo iyoho ikutoho.

²⁸ Ose ulahoningki Pita ulimento, Hwe Engofo, Kiko Jisas ki'manji ngkimo ole njo, Mijopo likofafohoji ngkiyepono fiye. Ose njo. ²⁹ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Oyomo. Ose ulahoningki Pita yofayokinomo nuliko'manto mijo yokintahopo Jisasimo u'ma'mo lonto umentisofoho. ³⁰ Nowento ifofo somo nuhwononto iyoho uningkahoningki kako mijo womihulo'mto imentisofoho. Oso'no Pita Jisasimo joho ulimento, Hwe Engofo, nifo'maho.

³¹ Ose ulahoningki Jisas komo'no Pitamo aho umakonto ulimento, Pita, jije simeho hi'ntnonohinoso we'e'njo hwosoho. Kiko ngko hopolikenso eso peho'no hningkino.

³² Ose ulonto siko yofayokinomo kotosahoningki ifofo moi'wo imo'nimentisofoho.

³³ Oseso a'amu yofayokinomo humohumantohofosohwa nuhwonontifi hwomtame ulohofontifi ulimentohofi, Kiko Anituye Hwomu Ne hwosoho. Ose ulimentohofofoho.

Jisas a'amu Ngkenesalet mnokino'njo somo wopingo umokumentisofoho.

(Mak 6:53-56)

³⁴ Hofiko mijopo nowakentifi Ngkenesalet nongkihnta'ni ifohohosahumentohofofoho. ³⁵ Oso a'amu hopo soponta'angoso hofiko yofe uhwofontifi limentohofi, Jisasiyoho. Ose lontifi ango hofiko'njo mofone sponjo a'amu mnokino'njo somne'no joho ulimentohofoso hofiko a'amu mnokino'njo somo kakiyepono itokwapmmentohofofoho. ³⁶ Itokwapontifi Jisasimo ulimentohofi, Hwe Engofo, nakwo jije manji'mofomo aho wokupm'mokano. Ose ulontifi hofiko kakoe manji'mofomo aho upm'mokumentohofoso hofikoe mnokino moi'wo imo'nimentisofoho.

15

Anituye yahinoso yahino hohontajo somo yakolonoho.

(Mak 7:1-13)

¹ Oso hohosohonta a'amu Falisi sohwanji a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofosohwanji hofiko Jelusalem uliko'mantifi hofiko Jisasiyepono pmentohofofoho. ² Nu'mantifi ulimentohofi, Jije inomokomoyo lohwa nakwo neyakwosafe yahino somo miningkayo'njo peho'no yalokwofo. Hofiko wosopayo wonantifeso hofiko aho mijo ito'no miyatiku'nyofoho.

³ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, I sekwo sekwo yahinomnohino iningkayo'ne Anituye hungkunomo hwotoho peho'no feelokwofo. ⁴ Anitu ole limento, Kiko jije mpohwo na'umo tifi finingkayo. U, a'amu fihwo kako hungkuno wonyo kaningkwohwo kona'wohimo uloso osohwo kako poyo wape'nono. Anitu ose limentisofoho. ⁵ I sekwo ole liwo'ningkohofosohwa, Hwe fihwo kako hamniyoho hi'njo sohwo kaningkwohwo kona'wohimo ufo'mayo so'no, i kako sikimo ulimontonoho. Ngko hamniyoho yo'mayoso wosejapmmonji ko yoheso ngko ole nto limatefoho. Ngko Anitumo uyimne'no yohono. Ose lososo kako kaningkwohwo ya'umo mufo'manehoho. Ose liwo'ningkohofihwasoho. ⁶ Oso'no sekwo oso yahino homo somo iningkawowo'ningkohofosohwa so'no sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fewo'ningkohofihwasoho. ⁷ Sekwo a'amu mango'nohino hwasoho. Hohonta hwe Aisaiya sekumne'no hungkuno nehopi limentisofoho. Ole nalimento,

⁸ Olo a'amu loso hofiko hofikoe mango mta'ni nje yofe ho'nonimawo'ningkohofofoho. I, hofikoe simehoso ngkimo mantape'njo iwo'ningkohofofoho.

⁹ Hofiko a'amu hwahoponjo sofe hunoso nomantifi Anitu mta'angofoho lontifi a'amu somo lutihwawo'n'ngkohofoho.

Oso'no hofiko ngkimo wonyopi jomo nt'wo'n'ngkohofoho.

Aisaiya ose limentisofoho.

*Yo'mayo a'amufe hon'ngkano wonyo imokiyo'ne hungkunofoho.
(Mak 7:14-23)*

¹⁰ Jisas hwe moya'mimo ngkiyepono wapifento joho ulimentisofoho. Nopahon'ngkofi ulimento, Sekwo ito'no nipa'n'ngkuji huno fisyafihupmno. ¹¹ Yo'mayo jije mangomo johufase'mofososo oso jije hon'ngkanomo wonyo imo'nnyo'ne'maho. O'o, yo'mayo jije mango mta'ni lisoso oso jije hon'ngkanomo wonyo imokiyo'nefoho. ¹² Ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa Jisasimo nu'mantifi ulimentohofi, Oso hungkuno lohinoso a'amu Falisi sohwa nupa'nontifi simeho wonyo umo'n'ngkohoho. Oso hiso'no kiko huno lakiyohoho.

¹³ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Yo'mayo ipisayo uyo'neso nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako mahulinyoso siki fokafoso somo Mpohwo kako pmpongo hi'nji wae yaofonefoho. ¹⁴ Sekwo a'amu Falisi sohwanne'no uhwontohumamno. Hofikoe syohofoho. Hofiko t'mpi'nyo hwafoho. A'amu t'mpi'nyo huhwo sohwa nom'ne a'amu t'mpi'nyo somo hon'ngkano iputihwawo'n'ngkohofihwafoho. Hwe t'mpi'nyo sohwo nom'ne t'mpi'nyo sohomo hon'ngkano iputihwasoso oso hwa'u pi'n'momo wop'wesyanjiyoho.

¹⁵ Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Oso pahnnimo hungkuno nto lohinoso yoloho fonaso. ¹⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Sekwo hoku huno ane kulaho. ¹⁷ Ihwoni, yo'mayo hopi'nono mangomo josyohumawo'n'ngkiso oso hiso simehomo wowo'n'ngkohoho. Simeho mta'angoso monje noswaponto i'ango pi'n'momo wowo'n'ngkohoho. ¹⁸ I, yo'mayo mango mta'ni swap'wo'n'ngkisoso a'amufe huno mta'ni swap'wo'n'ngkohoho. Oso hiso a'amufe hon'ngkano wonyo imo'n'wo'n'ngkohoho. ¹⁹ Yo'mayo huno mta'ni swaponteso ole, huno wonyo syafisiyo, a'amumo fonjasiyo, nom'ne hwafe ape hufo iyo, ape sokinjomo wonyo ulohoho, yo'mayoso hufo iyo, hwasyo hungkunojo, sitofo hungkunojo, ²⁰ oso yo'mayo hiso a'amufe hon'ngkano wonyo imokiyo'nefoho. Ou, a'amu fihwo kako kakoe aho mijo miyat'ku'nyo'njo ilohofihwosi wosopayo nososo oso hiso kakoe hon'ngkano wonyo mmokonehoho. Ose ulimentisofoho.

*A'mu Kenannta'angosi Jisasimo simeho hi'ntnnono nehopi uyimentisofoho.
(Mak 7:24-30)*

²¹ Oseso Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto nom'ne hwaho pone hufa'u Taiya'nji Saitoun'nji osopono umentisofoho. ²² A'mu temtitofu kengosi hwaho Kenannta'ango noponto Jisasimo nu'manto joho ulimento, U, Hwe Engofo, kiko Ntefitiye imu hwosoho. Kiko ngkine'no hitoho wakilofono. Towahuno wonyo sohwo nje mumo humaho. Nihu'no wonyo ulohofalofoho. ²³ Ose ulahon'ngki Jisas kako oso a'mu siye hungkunomo asomo mujo'njo imentisofoho. Oseso kakoe inomokomoyo sohwa Jisasimo nu'mantifi ulimentohofi, Olo a'mu losi kako joho lonto lonto tifi kin'ngkopalofoho. Kiko asomo filihwajo.

²⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, A'amu Isilaeliso hon'ngkano'no tipeelokwofo. Oso a'amu somne'no Anitu lonuhwojahon'ngki pmentohe hwo'nyoho. A'musi kako a'amu Isilael mta'angi'maho. Kako temtitofu kengiyoho. ²⁵ Ose ulahon'ngki a'musi kako noponto Jisasi'njo ne lopo hwomtame ulohofonto ulimento, Hwe Engofo, kiko ngkimo nifo'maho. ²⁶ Ose ulahon'ngki Jisas a'amu Isilael so'ntnno a'amu temtitofu kengo so'ntnno pahnnimo hungkuno ulimento, U, nakwo mehomife wosopayo mehwasi siwojomo woho'nimofantantaho. O'o, awonoho. Oso wonyofoho. ²⁷ Ose ulahon'ngki a'musi syafihu'mento, Ngko a'amu Isilaelini'maho. O'o, siwojo pa'nyi'nyoho. Ose

syafisyonto ulimento, Hwe Engofo, kiko nehopi lohino. I siwojoso hofiko ilifiso hofekwo'yohwosa wosopayo nonontifi hu'mumokwojahoningkofi niwo'n'ingkohofofoho. ²⁸ Ose ulahon'ingki Jisas ulimento, U, a'mu losiyo, jije simeho hi'ntnnohinoso engo'njo kiyoho. Kiko peho'no kumo'noso oso kiko wotipema'monnoho. Ose ulahon'ingki oso hohosohonta oso a'mu siye mu wopingo imo'n'imentisofoho.

Jisas a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumentisofoho.

²⁹ Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto Mijo Ayo Ngkalili momingo mofone sopo nowento hwofiki'nyo we'e sopo nosonto osopo humamentisofoho. ³⁰ Nohumentan'ingki hwe hwoya'mi pi'n'ingoso nu'mantifi a'amu sife wonyo'njo so'nji a'amu t'impinyo so'nji yokino kokato'nnyo so'nji a'amu mampi'nyo so'nji wonyo'wonyo mnokinonjo so'nji oso pi'n'ingo engo somo Jisasiye sifiki'nyo'mo uhumat'imentohofofoho. Uhujahon'ingkofi Jisas wopingo umokumentisofoho. ³¹ Oseso a'amuso uhwon'imentohofoso a'amu mampi'nyoso hungkuno nihu'no ito'no lahon'ingkofi a'amu yokino kokato'nnyo'njoso wopingo imo'n'ingkahon'ingkofi, a'amu sife wonyo'njoso hano uhwan'ingkofi a'amu t'impinyoso timo hon'ingkahon'ingkofi osomo uhwonontifi pisopisaho mjalim'wentifi hofiko Isilaelife Anitu kakoe yofe ho'noma loho'mentohofofoho.

Jisas a'amu 'foua tausen' (4000) sohwaro wosopayo uy'imentisofoho.
(Mak 8:1-10)

³² Jisas kakoe inomokomoyo sohwaro joho ulonto ulimento, Ngko olo hwe hwoya'mi lomne'no hitoho ntokwoho. Sikuno hufa'u s'ihune ngko'nji humantohofofoho. Hofiko wosopayo anefoho. Mijoho'nohinofoho. Ngko lihwatime'manji u, hofiko hon'ingkanopo timo sikuno'no ikuji nop'wahupitnoho. ³³ Ose ulahon'ingki kakoe inomokomoyo sohwa ul'imentohofi, Olo hwaho lopo a'amu mohumunyo'ponoho. Nakwo olo a'amu pi'n'ingo engo somne'no wosopayo nt'mta'ni manehwono. ³⁴ Ose ulahon'ingkofi Jisas ulimento, Sekwo wopayo alale weho. Ose ulahon'ingki ul'imentohofi, Nakwoe wosopayoso aho fehohnta'ni hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyoho. Oso'nji inaniku we'eso anga'no anga'nohinoho.

³⁵ Ose ulahon'ingkofi Jisas hwe moya'mi somo ulimento, Sekwo hwaho lopo foyohumamno. ³⁶ Ose ulonto kako wopayo aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyo oso'nji inaniku'nji nomanto Anitumo isamoyoka ulonto wopayoso kut'kujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwaro uy'imentisofoho. Nomantifi oso hwe moya'mi somo uy'imentohofofoho. ³⁷ A'amuso wopayo nontifi simeho uhnn'ingkahon'ingki nulife'mentohofoso mihu'mokumentohofofoho. Nomihu'mokontifi ho'yo aho fehohnjo hopi'nonohino fehohnta'ni hufa'u mehu'memehumentohofofoho. ³⁸ Hwe sohwa oso wosopayo ni'mentohofoso foua tausen (4000) hwafoho. Oseso moya'mi mehomi so'no hofiko atofu mal'imentohofofoho. ³⁹ Jisas oso hwe moya'mi somo noluhwajonto yofayokinomo nokotasontifi hwaho Makatan nongkihnta'ni wako'mentohofofoho.

16

Yo'mayo kengo wonyoangafu a'amu miy'wo'n'ingkiyohofu somo uhwonano l'imentohofofoho.

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ A'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanji Jisasi'mo u'mantifi Jisasi'mo yamofu ulohofano lontifi ul'imentohofi, Yo'mayo kengo wonyoangafu a'amu miy'wo'n'ingki yohofosu fonet'hwaho. ² Ose ulahon'ingkofi Jisas ulimento, Mofehi'nyo won'ingku'nimonto yahon'ingki ole liwo'n'ingkohofi, Ahwomo hon'ijwo imo'n'ingkisoso mo'n'ingka jefu umontonoho. Ose liwo'n'ingkohofofoho. ³ Im'ingo'nji sekwo himo sikwo'mno'nji ahwomo hon'iyonohinomo uhwonontifi ole liwo'n'ingkohofi, Ifoyo wahu'montonoho liwo'n'ingkohofofoho. Sekwo ahwomomo uhwonontifi ifoyo yo'mayoso huno sey'wo'n'ingkisofoho. I oso'no yo'mayo olhontajo

imo'nalokunjoso Anitu uhwosopo'mentiso sohwo sekuye pono uhwatimentiso sohmo uhwonontifeso yofe mihwofe'njo yalokwofo. ⁴ A'amu olohonta humalofo soku honingkano wonyo'njo kuyoho. Sekwo ngkine'no yo'mayo wonyoangkafo somo uhwonano ntontifi lontantokwofo. Ose ko ntiwo'n'ngkohofoso ngko oso hiso mutihwamonnehono. O'o, Jouna hohonta humamojo sohwo uloho'mentiso hopaso oso'nohini wosetihwamonnho. Ose ulonto Jisas hofikimo nuliko'manto umentisofoho.

A'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye sa'ne hungkunofoho.
(Mak 8:14-21)

⁵ Jisasiye inomokomoyo sohwa mijo nongkihnta'ni i'mofawentifi wopayo motayo so'no iningo mo'mentohofa so'no uhwon'ngkahon'ngkofi ⁶ Jisas pahnnimo hungkuno ulimento, Upa'nimno. Sekwo a'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye yahino somne'no i'waho fiyimno. Ito'no uhwontohumamno. ⁷ Ose nupa'nontifi inomokomoyo sohwa ole hnnimentohofi, Nakwo wopayo momotape'njo ihwone so'no lohoho. ⁸ Ose hnnimentohofa so'no Jisas huno uyahon'ngki hofikimo ulohonimento, Wopayo umofonyo iyo so'no peho'no hnalokwofo. Sekwo ngkimo simeho hi'ntnono mantape'njo peho'no iwo'n'ngkohofihwasilo. ⁹ Huno ne'no maseyoho liyohoho. Ngko a'amu faif tausen (5000) sohwanne'no wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino somo kutikujo ulohohmmale so'no iningo laseyohoho. Sohwo ho'yo alale hu'meemmalofoto ¹⁰ I nom'ne sikuno somo wopayo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso hwe fua tausen (4000) sohwannekofo. Osohonta ho'yo alale hu'meemmalofoto. ¹¹ Ngko wosopayo so'no masejo'njo yalokwe so'no huno maseyo'njo peho'neto. O'o, a'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye wopayo sa somne'no i'waho fiyimno. ¹² Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa hofiko huno ito'no syafihu'mentohofofoho. Jisas wosopayo so'no hungkuno mujo'njo imentisofoho. O'o, a'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye hungkuno kokato'nnyo lutihwawo'n'ngkohofa so'no i'waho fiyimno ulimentisofoho.

Pita Jisasi'mne'no ulimento, Kiko Kilais Anitu kuhwosopo'mentiso hwasoho.
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21; Joun 6:67-71)

¹³ Jisas kako ango Sisaliya Filipai osopono wento kakoe inomokomoyo sohwaso ulimento, A'amuso nohumantifi A'amufe Hwomu sohune'no pehofo mjolimiwalokwofo. ¹⁴ Ose ulohon'ngkahon'ngki ulimentohofi, A'amu fehohnjo ole lalokwofo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo'likeno. A'amu nom'ne fehohnjo ole lalokwofo, Ilaijat'keno. Nom'nihwa ole lalokwofi, Jelemaiyat'keno. Nom'ne a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwo'likeno. Ose mjolimiwalokwofo. ¹⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo sohwaso ngkine'no pehofo ntiwo'n'ngkohofihwasilo.

¹⁶ Ose ulohon'ngkahon'ngki Saimoun Pita ulimento, Kiko Kilais Anitu kuhwosopo'mentiso hwasoho. Anitu songo humaso sohwoe Hwomu Ne hwasoho.

¹⁷ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Saimoun Jouniye hwomu sohwaso, kiko simonyo uyimonnoho. Ou, olo hilo so'no a'amu hwahoponjo fihwo mokitihwaho yohoho. O'o, awonoho. Olo hungkuno ntohino loso nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kitihwahoho. ¹⁸ Oso'no wakilimo. Kiko Pita * kiyoho. Oso engkwosaho hahwo sohwo'ni hopo sopo ngko nje ango wamolinnoho. Seten'nji yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo so'nji ngko iyo kopmmo'meehume somo milojaofonehoho. ¹⁹ Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no hwasampe-e'neso wokijapmmomnoho. Yo'mayo hwaho lopo kiko wonyofoho lohoji nano mtitajosho i, oso hiso'no Anitu ahwomomo nto mtitokwoho. Yo'mayo hwaho lopo kiko wopingofoho lohoji oso hiso'no Anitu kako ahwomomo wopingofoho nto lohoho. ²⁰ Ose ulonto inomokomoyo sohwaso ulimento, Sekwo nom'ne a'amu somo olo Kilais Anitu uhwosopo'mentiso lohweho ulikutoho. Ose ulimentisofoho.

* 16:18: Nakwoe hungkunoso oso yofe ole engkwosaho yokumpohn'nyo pa'nyo hwasoho.

Jisas kako poyo imo'nyo so'ntnno tohino engo mayo so'ntnne hungkuno ulimentisofoho.
(Mak 8:31-9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Oso hohosohonta inomokomoyo sohwaso Jisas kako poyo imo'nyo so'ne yoloho uloma'mentisofoho. Ole ulimento, Ngko Jelusalemne'no uhwahonimo hwe engo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji ngkimo tohino engo ntapikuji fonjanihufitnefoho. I oso'no sikuno hufa'u sihune memjanimofihwoso'no ngko apa'no songo wolika'monnoho.

²² Ose ulahoningki Pita Jisasimo we'lenepi ipemotawento yoka ole uloma'mento, Hwe Engofo, olo nalohino loso Anitu ihwoloho. O'o, osohiso kikimo moku'manehoho.

²³ Ose ulahoningki Jisas ikinjonto Pitamo ulimento, Pita, jije hungkunoso ngkilaho. Anituye'maho. O'o, Setenye hungkunofoho. Kiko Seten sohwaso i'waho ntohoho. Jije hungkunomo ngko haloho mokupa'nimnehono. Kiko nje hohujo lo'mo filoho'nawofo.

²⁴ Ose ulonto inomokomoyo nom'ne sohwaso Jisas ulimento, U, a'amu fisoku ngkimo wonningkopano lifijo'manji sekwo sekwoe yo'mayo hi semo'n'wo'n'ngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji monje yahin'ngkuji sekwo nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijoso ngkimo mofone sopo tifi nningkapmno. ²⁵ A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo kakoe songo ne'no humayoso wopiwahu'mtonoho. Oso'no a'amu fihwo ngkine'no huno uyahon'ngkuhwosi kakoe humayoso piwasyososo hwangku kakoe humayoso wotipema'montonoho. ²⁶ A'amu fihwo kako Anitumne'no hohujo ikinjaofihwosi kako olo hwaho lophonjo ho'yango hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako tikanomo weso'manji oso ho'yango yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho. I, kakoe songo humayoso ne ane'manji kako pipi yone'elo. Awonoho. Kako songo humayo'ne neso mpe pipi uyimtolo. ²⁷ A'amufe Hwomu sohwo kan'ngkwowhoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo so'nji pososohonta a'amu olo hwaho lopo humalofo somo yo'mayo yahino iwo'n'ngkohoho so'no yano ulofiyonefoho. ²⁸ Ose ulonto ole ulimento, Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofo fehohnjoso mape'nontan'ngkuji A'amufe Hwomu kako hwe yofe engo'njo sohwo a'amu mokosyohumayo'ne pososohonta nuhwon'fitnefoho. Ose ulimentisofoho.

17

Jisasiye a'apahoso nom'ne kengo imo'nimentisofoho.
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Sikuno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ne anga'no memjaofahoningki Jisas kako Pita'nji siko'n'kwa'i Jemis'i'nji Jounja oso hwa nutimanto hofiko hwofikinyo sawemo engo sopono kotasimentohofofoho. Hofiko'nohini humamentohofofoho.

² Nohumantifi Jisasiye a'apahoso nom'ne ulohopisahonjoso uhwonimentohofofoho. Kakoe simo'mangoso mofehi'nyo lawo'nnyo imo'nimentisofoho. Kakoe manji'mofo yo'mayo hopi'nono nihu'no halojo imo'nimentisofoho. ³ Ose uhwonontifi uhwonimentohofoso hwe hufa'u ahwomo mta'ango sohwa'u Mouses'i'nji Ilaija'nji siko noponji Jisasi'nji hungkuno hnnimentohofofoho. ⁴ Pita kako huno pi'n'ngo syofisikaofonto Jisasi'mo ulimento, Hwe Engofo, nakwo olopo humentani sehon'ngkuhwoneso wopingofoho. U, ngko olopo ango hufa'u sihune molimeso wopingotaho. Anga'no kiko'ne, nom'ne Mouses'imne, nom'ne Ilaijamnefoho.

⁵ Ose ulontan'ngki himo engo pomponaho pa'nyoso hofikimo ifeehu'mo kohumentisofoho. Oso himo homo somta'ni ole ho'nimento, Olohwo nje Hwomufoho. Ngko kakine'no hi nimo'n'wo'n'ngkiso hweho. Kakoe yahino so'no nje simeho wopingo nimo'n'ngkohoho. Kakoe hungkunomo sekwo haloho upa'nimno.

⁶ Ose ho'n'ngkahoningki Jisasiye inomokomoyo sohwa nupa'nontifi iyoho un'ngkahoningki hofikoe simano hwahomo mongkuto'mentohofofoho. ⁷ Ose nohumentan'ngkofi Jisas hofiko'njo tifone lopo noponto aho umakumentisofoho. Numakonto ulimento, Sekwo filikapmno. Iyoho ikutoho. ⁸ Ose ulahoningki hofiko

timo honontifi nom'ne a'amumo muhwonyofoho. O'o, hofiko Jisas kako'nohini humentaningi uhwonimentohofoho.

⁹ Hofiko oso hwofiki'nyo hopo sopo nokotapontifi Jisas hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Olo hiloso nuhwonngkohofoso loso'no nom'ne a'amumo olohonta nulikutoho. O'o, hwangku A'amufe Hwomu sohwo poyo imo'nngkuhwosi apa'no songo likafoso sohonta ou, sekwo filutihwanngkuno.

¹⁰ Ose ulahonngki kakoe inomokomoyo sohwa ulimentohofi, A'amu honngkano hungkuno luthwamotofoso sohwa ole l'wo'nngkohofi, Ilaija kaki'no wapmmontonoho. Tifi sohonta Kilais hwe Anitu uhwsopomentiso sohwo wapmmontonoho. Oso hiso peho'no lalokwofo.

¹¹ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Ou, hungkuno nehopi lalokwofo. Ilaija kako nopihwosi yo'mayo hopi'nono ito'no wesohumamntonoho. ¹² I, ngko waselimonne'no yohono. Ilaija kako nto pmentisofoho. Osohune'no a'amuso yofe m'hwofe'njo yontifi hofiko hofikoe hwahoponjo hunomnohini inngkawentifi yo'mayo wonyo ulohomentohofoho. Oso pa'nyo hwangku A'amufe Hwomu sohomo tohino engo uyfitnnefoho. ¹³ Jisas ose ulahonngki kakoe inomokomoyo sohwa huno ole uymentisofoho kako Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo Ilaija pa'nyo sohune'no nalohoho. Ose syafihu'mentohofoho.

*Jisas hwomu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo sohomo wopingo umokumentisofoho.
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-42)*

¹⁴ Oseso hwofiki'nyopo nta'ni nokotapontifi a'amu pi'nnggo engo'njo sopo ifiwahonngkofi hwe fihwo kako Jisasimo nu'manto hwomtame ulohofonto ulimento, Hwe Engofo, kiko nje hwomumne'no hitoho wakilofono. Kako nopiwasyonteso yomo yomo iwo'nngkiso hweho. ¹⁵ Kakoe a'apahoso ni'hu'no wonyofoho. Sikuno pi'nnggo somo kako tohomo hwafiwonngkiso hweho. U, sikuno fehohnjo kako mijomo hwafitohm'mofiwonngkiso hweho. ¹⁶ Ngko jije inomokomoyo sohwo nje hwomumo uhwojahoweso. I, hofiko wopingo mmokoho yohoho. Hofiko hopo'maho.

¹⁷ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku, sekwo Anitu simeho hi'ntnnono muyo kuyoho. Sekwoe honngkano ito'nohino'maho. Oso yahino hiso ne'no weso'manji ngko sekwo'nji humayoso sikuno alale womemjanimo'montolikeno. Ngko sekwoe tango ngkimo ni'mayoso sikuno alale womemjanimo'montolikeno. Ngko'njo lopo hwomu huhwo sohwo uhwojapmno. ¹⁸ Ose ulonto Jisas oso towahuno wonyo sohomo yoka ulahonngki towahuno wonyo sohwo oso hwomu sohomo uliko'ma'mentisofoho. Hwomu huhwo sohwo wopingo komo'no imo'nimentisofoho.

¹⁹ Oseso kakoe inomokomoyo sohwa Jisasiyepono nopontifi hofiko'nohini nohumantifi ulimentohofi, Pipilo. Nakwo oso towahuno wonyoso wae meefesofo.

²⁰ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Ou, ngko nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo ngkimo simeho hi'ntnnonohinoso montopantokuyohoho. Sekwo ngkimo nngkapeeso ni'hu'no we'le patnnyo uyo pa'nnggo'manji u, sekwo olo hwofiki'nyo lomo kiko nolikafohoji fiwano, ose ulikujo'no hwofiki'nyo sohwo wamntonoho. Sekwoe simeho hi'ntnnonohinoso oso patnnyo uyo we'eso pa'nyo hi'njo hwasim'nanji u, sekwo yo'mayo hopi'nonohinoso ikutnne hwasoho. ²¹ [I oso hiso'no olo towahuno wonyo loso'no wae yaof'neso honngkano anga'nohino weho. Oso honngkanoso olenoho. Sekwo Mpohumo jomo'nohino ujo'manji wosopayo manyo'njo humayo so'ntnno ifijoso olo towahuno wonyo loso a'amumo uliko'mayo'nefoho.]

*Jisas kakoe poyo imo'nyo so'no apa'no ulimentisofoho.
(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)*

²² Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hwaho Ngkalili i'mofawentifi Jisas ulimento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'nimo nje mango sohwafe ahomo ho'nanisyikujo'no

²³ hofiko wofonjonisyantifeho. I oso huhwo sohwo sikuno hufa'u sihune mem-jaofihwoso'no Anitu apa'no songo ulika'montonoho. Ose ulahoningki inomokomoyo sohwa simeho tango engo uyimentisofoho.

Jisas tajo angomne'no hamniyoho ho'na'mentisofoho.

²⁴ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji ango Koponeyam i'mofiwahoningkofi a'amu tajo angomne'no hamniyoho mawo'n'ngkohoho sohwa Pitamo nu'mantifi ulimentohofi, Sekwoe hwe engo sohwo kako tajo angomne'no hamniyoho ho'naofwo'n'ngkiso hwolaho.

²⁵ Ose ulahoningkofi Pita ulimento, Ikofo.

Ose ulonto Pita angomo noswahoningki Jisas Pitamo kaki'no ulimento, Saimoun, kiko huno peho'no kiyohoho. Olo hwaho laponjo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwa hofiko hamniyoho yo'mayoso tihumta'ni mawo'n'ngkohofoto. Hofiko'montohwa mta'n'ngotaho. A'amu kengo sohwa mta'angotaho.

²⁶ Ose ulohoningkahoningki Pita ulimento, A'amu kengo sohwa mta'ango mawo'n'ngkohofofoho. Ose ulahoningki Jisas ulimento, I, ose'manji hofiko'montohwa hamniyoho moho'naopitnehofo. Oso'no ngko Anituye hwomu sohwo'ni peho'no uyimonnto. ²⁷ I oso hiso'no hofiko nakumne'no huno wonyo nosyonafihupitnoho. Kiko mijo momingopono uhuji ingkuso finjasyo. Inaniku simo'mjo injwapojoso kakoe mangomo kiko hamniyoho tajo angomne'no hopaso wotipema'monnoho. Oso hamniyohoso nomahoji nekumne'no tajo angomne'no foho'namofo. Ose ulimentisofoho.

18

A'amu nom'ne somo yakolo tihwolo.

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Hohosohonta Jisasiye inomokomoyo sohwa kakimo nu'mantifi ulimentohofi, Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no nakwo sohwo'ni yofe engo hwofilo'nnyoso tihwolo.

² Ose ulohoningkahoningkofi Jisas mehomi fihumne'no joho ulonto kako'njo lopo mihumajonto ³ ulimento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo honingkano wonyo somne'no simeho mawolo'mokiyo'njo ifijoso olo mehomi lohwo pa'nyo mmo'ny'njo'manji sekwo Anitumo mohumafitnefoho. ⁴ Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no a'amu fihwo ngko yo'mingohwoni'maho loso oso humo Anitu ole ulonefoho. Kiko yofe engo'njo hwofoho. Ose ulonefoho. ⁵ A'amu fihwo kako olo mehomi lopa'nyo sohomo nje yofe ho'nonimayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo nifo'makwoho.

Yahino wonyoso a'amufe simeho hi'ntnnonohino somo wonyo imokiyofoho.

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ Olo mehomi ngkimo simeho hi'ntnnono ntapwo'nyo sohomo a'amu huno wonyo'njo fihwo ulososo, Jisasimo hohujo fikinjafo. Honingkano wonyo lomo tifi finingkayo. Ose uloso sohwo mehomi huhwo sohwo honingkano wonyomo iningkayo so'no oso hwe huno wonyo'njo huhwo sohomo Anitu tohino mikunimposo uyonefoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwo wonyo hiso miyo sohonta sojo mikunimposo engo so'nji kakoe ti'wangomo impe ifakojujukui mijomo ho'naofontifitentesi wopingo'nesohilo.

⁷ A'amu nom'ne sohwoe honingkano wonyo umokiyo sohume'no hitoho ntokwoho. I oso yahino imo'nyoso a'amu huhwo sohwo tohino mikunimposo nomane hweho. Oso'no kakine'no hitoho ntofantofoho.

⁸ Jije sife aho honingkano wonyo imokososo sife aho hiso nohwempehoji foho'namofo. A'amu sife aho anga'nohino'njo sohwo honingkano wopingo t'ipemayoso wopingofoho. U, sife aho hufa'u'njo honingkano wonyo imokuhwoso'no nihu'nahone tikanomo wenefoho. ⁹ Jije timo honingkano wonyo imokososo timoso fitihwotofafo. A'amu timo anga'nohino'njo sohwo honingkano wopingo t'ipemayoso wopingofoho. U, timo hufa'u'njo sohwo honingkano wonyo imokuhwoso'no nihu'nahone tikanomo wenefoho.

¹⁰ Olo mehomi lomne'no sekwo yo'mingohwasimaho ulikutoho. O'o, sekwo upa'nimno. A'amu ahwomomjoso mehomi lomo ito'no mokosyohumawo'n'ngkohofofoho. Yo'mayoso mehomi lomo u'maso so'no Mpohumo uliwo'n'ngkohofofoho. [¹¹ Hwap'ingoso A'amufe Hwomu sohwo'ni a'amu wonyo hon'ngkanomo humentan'ngkuji somne'no utimayo'ne pmmmentohefoho.]

*Yahu 'sipsip' anga'nohino isi'peeofone pahnnimo hungkunofoho.
(Luk 15:3-7)*

¹² Huno pipi seyohoho. Hwe fihwo kako yahu *sipsip wan hantiletinjo* (100) sohwo yahu anga'nohino sohwo isi'peeofoso sohune'no hafihafe motipemaso'njo umontolaho. Awonoho. Oso yahu *nainti nain* (99) sohwa hofiko wopayo nontan'ngkuji kakwo'yohwo sohwo nuliko'mahwosi yahu isi'peeofoso sohune'no notipehwosi wotipema'montonoho. ¹³ Notipemahwosi kako yahu anga'nohino isi'peeofoso sohune'no simonyo umontonoho. Nom'ne yahu *nainti-nain* (99) misipeefe'njo so'no huno mosyafisyonehoho. ¹⁴ Oso pa'nyo sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako we'e lomne'no ole lalofi, Ngko mehomi lomne'no misipeefe'njo yohono. Ose lalofoho.

Nom'ne sohwo wonyo kilohofososo'no kiko pipi uloho'monnto.

¹⁵ Jije a'amu kikimo wonyo kilohofososo kiko kakimo u'mahoji siko'nohini humahosi kakoe wonyo'no yoloho uso. Kako jije hungkunomo nupa'n'ngkuhwosimanji u, jije a'amu ne apa'no umo'nimontonoho. ¹⁶ Kako Jije hungkunomo haloho maposo'njo'manji kiko nom'ne a'amu anga'nohinotikeno hufa'ulikeno oso hwa tipemahoji hwe wonyo kilohofoso sohwoepono f'wanimno. Osopo i'mofakuji a'amu hufa'ulikeno hufa'u sihunetikeno oso hwa wolijwaopife. ¹⁷ Kako hofikoe hungkunomo haloho maposo'njo'manji e'wa, a'amu hopi'nonohino sekwo'nji Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohofosokumo ulimno. I a'amu hopi'nonohino sofe hungkunomo haloho maposo'njo'manji, e'wa kako a'amu kengo pa'nyo hweho. Oso a'amu huhwo sohwo kengopo uhmajipijo osopo wohumamontonoho.

¹⁸ Hungkuno nehopi waselimo. Yo'mayo olo hwaho lopo sekwo wonyofoho likuji nano mtitojoso i, oso hiso'no Anitu ahwomomo nto mtitokwoho. Yo'mayo olo hwaho lopo sekwo wop'ngofoho likuji oso hiso'no Anitu kako ahwomomo wop'ngofoho nto lohoho.

¹⁹ Hungkuno nom'ne waselimo. Olo hwaho lopo a'amu hufa'u hwa'u yo'mayo so'no simeho afa in'ngkohosisi Mpohumo oso hiso'no jomo ulisoso nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwo wosejapmmontonoho. ²⁰ A'amu hufa'u sohwa'u sihune sohwa hofiko nje yofemne'no uhu'mokukuji nohumentan'ngkuji ngko hofiko'njo ajwo'mo wohumamonoho.

A'amu yo'mayo so'no siki mayoso moho'nasiyo'ne pahnnimo hungkunofoho.

²¹ Oso hohosohonta Pita Jisasimo u'manto ulimento, Hwe Engofo, nje a'amu sohwo wonyo ntohofiwo'n'ngkiso so'no ngko oso wonyo so'no wae alale uyimonnto. Wayo yao'mneso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u oso hopolaho.

²² Ose Ulohon'ngkahon'ngki Jisas ulimento, Ngko aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo makilohoyohono. O'o, wae iyoso ne'nohini *sefenti* (70) ne tipemayo aho hopi'nono nom'ne hufa'uyo fiyohoho kilohono.

²³ Oso'no Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no kako a'amufe wonyo wae yafo'ne yahinoso olenoho. Hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwa yo'mayo siki mawo'n'ngkohofoso so'no hamniyoho hwangu ho'nasiyo'ne hungkuno m'hwajiyo'ne uyimo limentisofoho. ²⁴ Oso'no kako syoho emanto syoho ulohofiyo anga'nohino fihwo kakoe yo'mayo siki mawo'n'ngkiso sohwo kakoe hamniyoho moho'naofe'njosolenoho. *Ten miliyon* (10,000,000) kinafoho. ²⁵ Kakoe hamniyoho nihu'no ane hweho. Oso'no hwe engo sohwo ulimento, Olo hwe lohwo'nji kakoe ape'nji mehom'nji yo'mayo hopi'nonohino so'nji nom'ne sohwa hofikoe siki syoho ulohofiyo so'no mpe uyife. Hamniyoho mpe ifijoso kako moho'naofe'nefoho. ²⁶ Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo kakoe hwe

engo sohwoe sife ki'nyo'mo hwomtame ulohofonto humotaho lonto ulimento, Nje hwe engofo, we'lenepi nohontohumaho. Nohontohumahoji ngko hamniyoho hopi'nono wokijapmmnonoho. ²⁷ Ose ulahon'ngki hwe engo huhwo sohwo kakine'no hitoho ulofahon'ngki hamniyoho moho'nasiyo'njo imentiso so'no wae yaofahon'ngki hwe sohwo yo'mayo siki mawo'n'ngkiso so'no hamniyoho n'hu'nahone muyonehoho.

²⁸ I oso'no syoho ulohofiyo sohwo noswol'kofaponto uhwon'mentisoso kakoe syoho afa'nono iyo sohomo uhwon'mentisofoho. Osohwa kakinta'ni yo'mayo siki ma'nyoso wan hantilet (100) kina moho'nasiyo'njo sohomo uhwon'nto t'iwangomo aho pmpil'i'mokonto ulimento, Nje hamniyoho moho'nani'syohinoso komo'no ntape.

²⁹ Ose ulahon'ngki hwe syoho afa'nono iyo sohwo hwomtame piwehumawento ulimento, Ngkine'no hitoho kilofihwoso'no nohontohumaho. Ji'je hamniyoho wokijapmmo. ³⁰ Ose ulahon'ngki ngkilaho ulonto impo'angomo intofahumentisofoho. Osopo intofasyonto ulimento, Kiko osopo nohumahoji nje hamniyoho ntapohojo'no ngko wakisi'huto'mnoho. Ose ulimentisofoho.

³¹ Ose yahon'ngki syoho afa'nono nom'ne sohwa yo'mayoso uhwonont'ifi simeho tohino umn'mentisofoho. Simeho tohino umn'ngkahon'ngki hwe yofe engo'njo sohomo oso hiso'no ulimentohofofoho. ³² Ose nupa'nonto syoho ulohofiyo huhwo sohune'no joho ulonto ulimento, Kiko syoho ntohofiyo wonyo hwosoho. Ose ulonto ulimento, Simo'mo kiko ngkimo humotaho sontahon'ngkini hamniyoho hopi'nono montape'njo imentohino so'no ngko wae yakumo'male hwosoho. ³³ Ngko kikine'no hitoho ntofiso hopaso kiko nom'ne a'amu syoho afa'nono iyo sohumne'no hitoho makilofe'njo peho'neto. ³⁴ Ose ulonto simeho tohino umn'ngkahon'ngki tohino engo uy'wo'n'ngkohoho sohwafe ahomo ho'nahumentisofoho. Ho'nasyonto ulimento, Kiko osopo humahoji nje hamniyoho hopi'nonohinoso ntapohojo'no wakisi'huto'mnonoho. ³⁵ Oso pahnn'mo hungkunoso Jisas nulonto ulimento, Sekwo nom'ne sofe wonyo selohopijoso wae meefe'njo ifijo'manji u, oso pa'nyo nje Mpohwo waseloho'montonoho. Ose ulimentisofoho.

19

Jisas kako ape ho'nasiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Mak 10:1-12; Luk 16:18)

¹ Jisas oso hungkunoso hopi'nono losojwaofonto kako Ngkalili nul'iko'manto kako hwaho Jutiya Mijo Joutan nongkihnta'ni wako'mentisofoho. ² Oso hopo sopo a'amu pi'n'ngo engoso Jisasimo t'ifi in'ngkamotofofoho. A'amu mnokino'njo somo Jisas wop'ngo umokumentisofoho.

³ Oseso a'amu Falisi sohwa Jisasimo yamofu ulohofano lont'ifi nu'mant'ifi ole ulohon'mentohofi, Hon'ngkano hungkunoso ole wo'nnyotaha. Hwe fihwo yo'mayo wonyo o'wonyo so'no kakoe ape wae yaofoso wop'ngotaha.

⁴ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo Anituye hungkuno olo so'no huno maseyo'njo liyohoho. Anituye yo'mayo hopi'nono mt'i'mokumentiso sohonta kako hwe'nji ape'nji mt'i'mokumentisofoho. ⁵ Nomt'i'mokonto ole limento, Olo hilo so'no fihwo kan'ngkwohwo kona'wohimo ul'iko'mahwosi kakoe ape'nji nem'no makotoku woloho'nanjiyoho. Siko'ya'u anga'nohino umo'nanjiyoho. ⁶ Oseso siko a'amu hufa'u umo'nanji'maho. O'o, sikoe a'apahoso anga'nohino umo'nanjiyoho. Oso'no Anitu osiya'umo nto mekot'ijwahumasofoho. U, oloso nomt'ihuposo'eno.

⁷ Ose ulahon'ngki a'amu Falisi sohwa ulimentohofi, I oso'no Mouses kako olo hungkunolo peho'no mt'i'mokumentisoto. A'amu kako ape woho'nahumo l'hwosi oso hiso'no iyoswomo mt'i'mokuhwosi a'amu simo uyahoj'hwosi woho'nahumontonoho. Oso pipilo.

⁸ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ulimento, A'amu yokumpohn'nyo imo'n'imentohofu so'no Mouses olo hungkunolo mt'i'mokumentisofoho. I simo'mo ne'mo olo yahino loso mmo'n'immojofoho. ⁹ Ngko nje hungkuno wasel'imonne'no

yohono. Hwe fihwo kakoe ape honingkano wonyo mmofe'njo simo hwehwo kako wae yaofihwosi nom'ne ape masoso oso hwe sohwo kako ape ito'no mayo honingkano somo mtihupeso sohwo kako ose yososo kako honingkano wonyo'njo hweho.

¹⁰ Ose ulahoningki kakoe inomokomoyo sohwa ulimentohofi, Hwe kakoe ape'nji fosyohumayo yahinoso ose'manji i, hwe songo ape momaso sohwo kako hwasijo lohofoso wopingofoho.

¹¹ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Hwe moya'mi olo hungkuno hwasijo sohwafe honingkano somo iningkayo so'no fehohnjo hopo'maho. O'o, Anitu a'amu anga'no anga'nohino somo kakoe yokumpohn'nyo ujososo oso a'amuso hofiko olo hungkuno lomo uningkafe. ¹² Ihwoni. Hwe anga'no anga'nohino sohwa hofiko ape momapitnne hwafoho. A'amu fehohnjo kona'wohi aswo ma'nyo somta'ni ape mayoso'no hofikoe a'apaho ito'nohino'maho. A'amu fehohnjo nom'ne sohwaape ape momaso'njo iyo'ne ipisayo sihu peetimotofofoho. A'amu fehohnjo Anituye syoho somne'no syafisyonte so'no hofiko ape mayo honingkano hano pitofahini'wo'n'ngkohofofoho. Olo hungkuno loso'no hwe fihwo oloso uyimo loso sohwo kako yohono.

Jisas mehomi we'e somo aho ulonjimokumentisofoho.

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Oso hohosohonta a'amu fehohnjo hofikoe mehomi we'eso Jisas kako aho ulonjimokono lontifi Jisasiyepono mehomi somo uhwatimentohofofoho. Nuhwojahoningkofi kakoe inomokomoyo sohwa yoka ulimentohofofoho. ¹⁴ Jisas ulimento, Sekwo mehomi somo nopijumofikutoho. O'o, hofiko ngkiyepono wapiife. Anitu a'amumo mokosyohumayoso mehomi pa'nyomnoho. ¹⁵ Ose ulonto kako mehomi somo mnokinopo aho ulonjimokumentisofoho. Kako moi'wo ulonjimokonto oso hopo sopo niliko'manto umentisofoho.

Hwe songo sohwo kako yo'mayo ho'yango pi'n'ng'o'njo hweho.

(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Hwe fihwo Jisasi'mo u'manto ulimento, Nje Lontihwayo sohwo, ngko songo ne'no humayo'neso yo'mayo wopingoso pipi i'mo ma'mnehono.

¹⁷ Ose ulohoningkahoningki Jisas Ulimento, Kiko yo'mayo wopingo so'no peho'no ntohoningkino. Nihu'no anga'nohino sohwo wopingo hweho. Mpohwo kako'nohinoho. U, kiko songo ne'no humayo'neso woma'mo lohoji kiko honingkano hungkuno hopi'nonohino somo tifi finingkahwoho.

¹⁸ Ose ulahoningki ulimento, Honingkano hungkuno ntisoto. Ose ulahoningki Jisas ulimento, Hungkuno ole, Kiko nom'nihumo nofonjasiyo'eno. Kiko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomtuhuposo'eno. Yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno. ¹⁹ Jije mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo tifi finingkayo. Sikoe yofe foho'nomaho. Kiko kikine'no ku'mo'n'won'ngkiso hopa a'amu kiko'njopo humalofo somne'no wakumo'nono.

²⁰ Ose ulahoningki hwe huhwo sohwo ulimento, Oso hungkunoso ngko iningkowalokweno. Nom'neso peho imnehono.

²¹ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Jije honingkano wopingo hwofilo'nnyo umo'nimo lohoji'manji jije ho'yango yo'mayo hopi'nonohinoso a'amu mpe wakilohopife. U, kiko hamniyoho maho oso hiso nomahoji a'amu yo'mayoso umofonyo iwo'n'ngkohofoho somo uyo. Kiko ose isoso kiko ahwomomjo ho'yango neso woma'monnoho. Ose yohoji kiko ngkimo tifi n'ngkape.

²² Ose ulahoningki oso hwe songo sohwo nupa'nonto simemo tango uyahoningki kakoe angopono umentisofoho. Hwapingoso kakoe ho'yango yo'mayoso pi'n'ng'o'njo a'amu somo muyimnehono lonto umentisofoho.

²³ Nowahoningki Jisas kakoe inomokomoyo sohwaape ulimento, Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. A'amu hamniyoho yo'mayoso engo'njo yokumpohn'nyo

kemokosyohumaso sohwo kako ahwomomo Anitu umokosyohumayo sopeno'no ijijoy-onefoho. ²⁴ Ngko apa'no waselimonne'no yohono. Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwosi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyoso hwe ho'yango hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantoso sohwo Anitumo enjwa'mo wohumamo lihwosi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu sohwo yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwosi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yango engo'njo sohwo oseno yonefoho.

²⁵ Ose ulahoningki kakoe inomokomoyo sohwa oso hungkunoso nupa'nontifi yomentohofofoho. Hofiko limentohofi, Ose'manji a'amu Anitu'nji ango wopingo sopo songo ne'no humayo'neso tihwo woma'montolo.

²⁶ Ose ulahoningkofi Jisas hofikimo timo uhwononto ulimento, A'amuso hopo'maho. Oso hiso Anitu yososo hoponoho.

²⁷ Ose ulahoningki Pita ulimento, Ihwoni, nakwo yo'mayo hopi'nonohinosa ho'nasyontani kikimo tifi kiningkopalokuhwono. Oso'no nakwo peho manehwono.

²⁸ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Hwangku yo'mayo songo i'mofaposo sohonta A'amufe Hwomu sohwo kakoe yokumpohn'nyo'nji hwe engo sohwo epohumayo wonyoangkafo sopo nohumentaningkuhwosi ou, sekwo oso hohosohonta sekwo ngkimo tifi nningkapiwo'ningkohoho sohwaso sekwo hwe engo sohwo epohumayo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sopo nohumatikutnnefoho.

²⁹ Hwe moya'mi hopi'nonohinosa hofiko hofikoe ango homningkwa'wehwosanji hapiyosijanji mpohwo na'u mehomi hwaho yo'mayoso ngkine'no nje hungkunomne'no uliko'mapijoso i, oso a'amu oso hiso'no yo'mayo pi'nango engo wopingoso mapitnnefoho. Oso'nji hofiko songo ne'no humayo'neso notipemapitnnefoho. ³⁰ Hwe fihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nyoho syofisyalokusoso oso hwe huhwo sohwo Anituye ponemo soso sohwo kako hwe engo'maho. We'yo hweho. Hwe nom'nihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nimaho. We'yo hwo'nyoho syofisyalokuso sohwo oso hwe huhwo sohwo kako Anituye ponemo soso sohwo kako hwe engo imo'none hweho.

20

Ipisae Syoho'njo sohwafe hungkunofoho.

¹ Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no pahnnimo hungkunoso olenoho. Hwe ipisayo syoho kakwo sohwo kako imingo'nji nowento a'amu kakoe ipisayo syoho ulohofiyo'ne utima'mentisofono. ² Nowento a'amu syoho ulohofiyo so'nji hungkuno lontifi simeho afa inontifi olo sikuno lomne'no hamniyoho kina anga'no anga'no nano mtitofontifi ipisayo syoho hwapingo sohwo syoho ulohofiyo somo kakoe syohopono luhwatimentisofoho. ³ Mofehi'nyo'nji ipisayo syoho hwapingo sohwo apa'no nowento a'amu uhu'mokiyo sopo uhwonimentisoso a'amu fihwa syoho ane sohwa siki humolowentaningkofi uhwononto ⁴ ulimento, Sekwo soku nje ipisayo syohopo syoho ntohofiyimno. Ngko hamniyoho ito'no wosejapmmnonoho. ⁵ Ose ulahoningki hofiko umentohofofoho. Ipisae syoho hwapingo sohwo syoho ulohofiyo somne'ento uhwonamo lonto hinjopo umentiso sohwo apa'no akupo'nyo'nji umentisofoho.

⁶ Mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonjoso'nji ipisayo syoho hwapingo sohwo apa'no nowento a'amu siki humentaningkofo somo uhwononto ulimento, Olo mofehi'nyo nopoulosahoningki sekwo syoho miyo peho'no humalofoho.

⁷ Ose ulahoningki ulimentohofi, A'amu syoho monejape hn'nwi humalohwono. Ose ulahoningkofi ulimento, Sekwo hisoku nje ipisayo syoho'no fwanimno. Ose ulimentisofoho.

⁸ Oseso mofehi'nyo moi'wo imo'ningskahoningki ipisayo syoho hwapingo sohwo kakoe syohomo uhwontohumayo sohomo ulimento, Syoho ntohofiyo somo johu ulohoji tiffinjo pohoho so'nji simo'mjo pohoho so'njimmo hamniyoho uyo.

⁹ Ose ulahon'ngki a'amu sikuno'nji pmentohofoso somo kina anga'no anga'no uyimentisofoho. ¹⁰ A'amu simo'mjo pmentohofoso ose uhwonontifi ole hnnimentohofi, U, nakwo hamniyoho engo womantanoho. Ose hnn'ngkahon'ngkofi hofiko huhwa kina anga'no anga'no ma'mentohofofoho. ¹¹ Nomantifi ipisayo syoho hwap'ngo sohomo yoka ulimentohofofoho. ¹² Ole ulimentohofi, A'amu tfinjoso syoho we'enehwo yahon'ngkofi kiko hamniyoho nakumo nejapohino hopaso uyohino. Nakwo im'ngo'nji nta'ningo so'nwi syoho tango'njo yontan'ngkuhwoni mofehi'nyo we'nalimaso'nimaho.

¹³ Ose ulahon'ngkofi ipisayo syoho hwap'ngo sohwo hwe anga'no ajwopo lohofontanjo sohomo ulimento, Nje a'amuhwe, ngko kikimo wonyo makilohofe hwo'nyoho. Kiko ngko'nji hamniyoho kina anga'no mayoso'no simoho afa minyohwoya'ilaho. ¹⁴ Oso'no hamniyoho mahoji mpano. Ngko hamniyoho kijapohe pa'nyoso a'amu tfinjo somo uyo'manji ¹⁵ nje syohofoho. Nje hamniyoho so'nji yo'mayo imeso wop'ngotaho. Ngko hwap'ngo hwo'nyoho. Ngko a'amumo wop'ngo ulohofoso so'no simoho wonyo ntap'wo'n'ngkino hwsilaho. Oso hungkunoso syoho hwap'ngo sohwo ulimentisofoho. ¹⁶ Jisas ose ulonto ulimento, A'amu tfinjo so'nji simo'mjo so'njimo Anitu afa'nohino uyimo lososo uyimontonoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Jisas kako poyo imo'n'ngkuhwosi songo likafone so'no apa'no ulimentisofoho.
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

¹⁷ Jisas Jelusalemne'no wasimo lonto kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u sohwa hofiko'nohino nosontifi Jisas ulimento, ¹⁸ Upa'nimno. Olohonta nakwo Jelusalemne'no wosantane'no yihwono. Osopo A'amufe Hwomu sohomo a'amu yofe engo'njo tajo anga'no syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwanji hofikoe ahomo hofiko ho'nasyikuji kakine'no hungkuno likuji kako poyo umo'nono likuji nano wamtitofantifeho. ¹⁹ Oseso hofiko nom'ne a'amu sohwo uyahon'ngkuji hofiko s'otofo ulikuji sohwo'ntamo'nji hwan'ngo fonjikuji iyo hwajiyofoku'nnyo sopo wofonjinto'ofosyantifeho. Sikuno hufa'u s'ihune memjaof'hwoso'no kako apa'no likafonefono. Ose ulimentisofoho.

Jemis'i'nji Joun'nji siko yofe engo womantae'no y'hwayo limentisoyefoho.
(Mak 10:35-45)

²⁰ Oso hohosohonta Sepetiye ape'nji kakoe hwomu sohwa'u'nji Jisasimo u'lantifi a'musi hwomtame ulohofonto Jisasimo hungkuno anga'nohino so'no ulohon'mentisofoho. ²¹ Oseso Jisas ulimento, Peho'no kumo'n'ngkohoho. Ose ulahon'ngki ulimento, Hwangku sohonta kiko yofe engo nomahoji a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumuso sohonta kiko nje hwomu sohwa'umo ole ulohoho. Nje aho angahohnta'ni nje aho hwonamonyo hohnta'ni foyohumunyo. Ngko a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumayo so'no siko nonifo'masy'hnne hwahusoho. Ose ulohoho.

²² Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Oso hungkuno ntohino neso kiko huno makiyohoyohoho. Tohino ngkimo nimnosohopaso masososo siko hopolaho. Nje a'apahomo tohino ifeehu'mo yanisyoso hopaso sikoe a'apahomo tohino ifeehu'mo yasesyososo siko hopolaho. Ose ulahon'ngki ulimentisi, Nekwo hoponoho.

²³ Ou, nehopeho. Tohino ngko ma'meso fehohnjo siko womanjiyoho. Tohino ngkimo ifeehu'mokonisyoso pa'nyoso sikoe a'apahomo ifehu'mokasesyonefoho. I, oso hiso'no ngko'nji a'amumo mokosyohumayo so'no nje aho angahohnta'ni nje aho hwonamonyo nohnta'ni foyohumayo so'no a'amu nom'ne somo muhwosopomnehono. O'o, oso hopo sopo nje Mpohwo kako a'amumne'no esyohumaho.

²⁴ Ose ulimentisoso inomokomoyo nom'ne sohwa nupa'nontifi hofiko Jemis'i'nji Joun'ntnne'no simoho tohino umnimentisofoho. ²⁵ I oso hiso'no Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no ngkiyepono wap'fento joho ulonto ulimento, Olo so'no sekwo huno seyohoho. Olo hwaho lopo a'amu nom'ne somo mokosyohumayoso hofiko hofikoe a'amu enjwa'mjo somo syoho tango'njo uyont'feso a'amu enjwa'mjoso syoho hiso ito'no

miyo'njo ifijo'manji hwe mokosyohumayo sohwa ikujoho woposantifeho. ²⁶ Sekwoe a'amu fihwo yofe engo woma'mo loso sohwo kako a'amufe syoho ulohofiyo umo'nono. ²⁷ Sekwoe a'amu fihwo ngko nom'ne somo womokosyohumamo loso sohwo kako nom'ne somne'no siki syoho ulohofiyo pa'nyo umo'nono. ²⁸ Oso pa'nyo A'amufe Hwomu sohwo kako a'amu nom'neso kakimo syoho ufo'mayo'ne pmmentiso'maho. O'o, hofikoe syoho ulohofiyo'ne pmmentiso hweho. Kako a'amu sikwo'mjohohosi humentan'ngkofo somo uhwononto asomo utimayo'ne kakoe honiyo usohuma'mne'ento pmmentiso hweho.

Jisas a'amu t'impiniyo sohwa'umo timo wopingo umokumentisofoho.

(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angu Jelikou ul'iko'mantifi pahon'ngkofi a'amu pi'n'nggo engo Jisasimo tifi in'ngkappmentohofofoho.

³⁰ Hwe t'impiniyo hufa'u sohwa'u Jisas palofoho upa'nonji hon'ngkano mom'ngopo nohumanji Jisasine'no johu ole ul'imentisi, Ntefitiye Imu hwosoho. Kiko nekumne'no hitoho wakilofono. ³¹ Ose ulahon'ngki a'amuso yoka ul'imentohofi, Siko mampi'nyo fosyohumunyo, Ose ko ulahon'ngkofi oso huhwo sohwa'u johu engo ul'imentisi, Hwe Engofo, Ntefitiye Imu sohwo, nekumne'no hitoho wakilofono.

³² Ose ulahon'ngki Jisas nolohofonto sikine'no johu ulonto ul'imento, Ngko sikimo pipi seloho'mnehono. ³³ Ose ulahon'ngkahon'ngki siko ul'imentisi, Hwe Engofo, kiko nekwoe timo wopingo wemokonontayo'no kilalokuhwoyo. ³⁴ Ose ulahon'ngki Jisas sikine'no hitoho ulofahon'ngki sikoe timopo aho kisosyahon'ngki timoso komo'no ito'no hononji Jisasimo tifi in'ngkamentisiyefoho.

21

Jisas hwe yofe engo'njo pa'nyo angu Jelusalemno humentisofoho.

(Mak 11:11; Luk 19:28-40; Joun 12:12-19)

¹ Hofiko Jelusalem mofone sopo i'mofapontifi angu Mpetifase hwofiki'nyo Oulif osopo humamentohofofoho. Osopo Jisas nohumanto kakoe inomokomoyo sohwa'umo ole lihwatimento, ² Siko oso angu we'e nonjo lopo nuhusisi oso hopo sopo siko ahwomo yahu tounge hofiko impe intofahumalofoso kakoe mu hi'nji wotipemanjiyoho. Oso yahu sohwa'u ikwolofu mahosisi ngkiyepono motapinyo. ³ I hwe fihwo sikimo hungkuno selihwoso'no'manji ole ulinyo. Nakwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu lohume'no syoho weho. Ose ulahosisyo'no kako komo'no uhwojapmmontonoho. Ose lihwajimentisofoho.

⁴ Oso hiso imo'n'ngkahon'ngki oso a'amu sohmo Anitu hungkuno uyahon'ngki l'imojo sohwoe hungkuno ne imo'n'mentisofoho. Hungkunoso olenoho.

⁵ A'amu angu Saiyon sopo humalofu somo ole ul'mno.

Uhwonimno. Sekwoe Hwe Engo sekuyepono ntopohoho.

Kako hwe yofe ane pa'nyo ahwomo yahupo kehumaho.

Oso yahu hiso ho'yango mokaho'nyo'nefoho.

⁶ Oseso inomokomoyo hufa'u sohwa'u nowenji yo'mayo Jisas ul'imentiso hopa imentisiyefoho. ⁷ Siko yahu kona'wohi'nji kakoe mu'nji nomotaponji sikoe manji'mofoso yahupo miyopeehumentisiye sopo Jisas kehumamentisofoho. ⁸ Hwe moya'mi pi'n'nggo engoso hofiko hofikoe hwapife Jisas kako hano wene hon'ngkano sopo hu'meehummentohofofoho. A'amu fehohnjo ipamo lopo'memantifi Jisasiye yofe ho'nomayo'ne hon'ngkanopo hu'meehummentohofofoho. ⁹ Hwe hwoya'mi simo'mjo so'nji t'finjo so'nji hofiko johu ole l'imentohofi

Ntefitiye Imu sohwoe yofe woho'nomano.

Kako wopingo'nohini hweho.

Olo hwe lohomo nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwatimentiso hweho.

Kakoe yofe woho'nomano.

Anitu ahwomomo humaso sohumo isamayoka ulano.

Ose limentohofofoho.

¹⁰ Jisas Jelusalemno noswahonngki oso hopo sponjo hwe moya'mi hofiko yomo yontifi ulimentohofi, Olo hwe lohwo tihwolo. ¹¹ Ose ulohonngkahonngkofi hwe moy-a'mi Jisasi'nji pmentohofoso ulimentohofi, Olo Jisas Anituye hungkuno liwo'nngkiso hweho. Ango Nasalet hwaho Ngkalilinta'ango hweho. Ose ulimentohofofoho.

Jisas Anituye tajo anggo engo somo a'amu mpe yontanngkofi a'amu yo'mayo somo wae yao'mentisofoho.

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Joun 2:13-22)

¹² Jisas Anituye tajo anggo engo somjo mempo anggo somo noswonto a'amu yo'mayo mpe yontanngkofi somo wae yao'mentisofoho. Hofikoe ijempoho hamniyoho iwolo'mokomayo yontife ho'nasiyo'ne so'nji a'amu yihufo mpe uyantifi epohumayo ywo'nngkohofoso Jisas kako mehu'mee'mentisofoho. ¹³ Wayo yaofonto Jisas ulimento, A'amu Anituye hungkuno mtimokumento sohwa ole mtimokumentohofi, Olo nje anggo somne'no ole lifitnefoho. Mpohumo jomo ujo'ne angofoho. I oso hiso'no nje anggo loso sekwo a'amu hamniyoho hiyaso'mo hufo mawo'nngkohofoho sohwafe anggo hopa imokalokwofo. Ose mtimokumentohofofoho ulimentisofoho.

¹⁴ Jisas tajo angomo nohumentanngki a'amu timpinyo so'nji sife wonyo'njo so'nji kakimo u'ma'mentohofofoho. Nu'mahonngkofi Jisas wopingo umokumentisofoho.

¹⁵ Oseso hwe yofe engo'njo tajo anggo syoho'njo sohwanji a'amu honngkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwanji hofiko uhwonmentohofoso Jisas a'amu wopingo umokumentisoso uhwonontifi upa'nmentohofoso mehomi tajo anggo somo Jisasimne'no johu ulimentohofi, Ntefitiye Imu sohwoe yofe woho'nomano. Ose lontanngkofi nupa'nontifi hofiko simano hintotohino umnimentisofoho. ¹⁶ Simano hintotohino umnngkahonngki Jisasimo ulimentohofi, Olo hungkuno mehomi lohwa lalokwofo loso nto lupa'nngkino. Ose ulohonngkahonngkofi Jisas ulimento, Ou, upo'nalokweno. Sekwo olo hungkuno loso'no huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole, Mehomi engo so'nji mehomi milongo so'nji jije yofe woho'nokumapife.

¹⁷ Ose ulonto, nuhwotimofonto Jelusalem mta'ni noswaponto anggo Mpetani'no nowento osopo saho fosyawo'mentisofoho.

Ikwongo yofoho imentisofoho.

(Mak 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Imngonji Jisas Jelusalemno asomo simentisoso mijoho engo uyimentisofoho.

¹⁹ Kako uhwonmentisoso ikwongo honngkano lopo lohfontanngki uhwononto oso hopo spono umentisofoho. U, oso homo somo ikwonjayo anefoho. Swo'nohinofoho. Ose uhwononto Jisas iyo somo ulimento, Kiko ne apa'no minto'nngkohotnehinu. Nihu'nahone hwasoho. Ose ulahonngki iyoso yofoho komo'no imentisofoho. ²⁰ Kakoe inomokomoyo sohwa oso hiso nuhwonontifi hofiko yomo imentohofofoho. Yomo yontifi limentohofi, Oso iyo yofoho komo'no isoso pipilo. ²¹ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Sekwoe simeho hi'ntnnono nehopi ufijoso u, sekwo simeho hufa'u ane hwasimanji sekwo ngko iyo lomo ulohe hopaso uyantifeho. Oso'nohinimaho. O'o, sekwo simeho hi'ntnnono nehopi ufijomanji sekwo olo hwofiki'nyo lohomo ole ulifijoso, Kiko nolikafohoji oso mijo ayo mompo filikofafo. Ose ulifijoso hwofiki'nyo sohwo wawontonoho. ²² U, sekwo simeho hi'ntnnono nehopi uyikui yo'mayo so'no Mpohumo jomo ulifijoso womantifeho.

Jisasiye yokumpohn'nyo hwapingo so'no ulohonmentohofofoho.

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Jisas tajo angomo asomo swonto a'amumo lutihwentanngki a'amu yofe engo'njo tajo anggo syoho'njo sohwanji Isihelife hwe engo sohwanji hofiko nu'mantifi ulimentohofi, Kiko olo syoho iwo'nngkino loso tihwo kilimaso'no iwo'nngkinoto. Yokumpohn'nyoso tihwo kijapmaso'nji iwo'nngkinoto.

²⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Ngko huhwo'nyi hungkuno anga'no waselohonimne'no yohono. Olo hungkuno hiloso sekwo asomo nt'ifijo'manji e'wa, yo'mayo yalokwe so'no hwap'ingo waselimo. ²⁵ Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kakoe yokumpohn'nyo hwap'ingoso nt'imita'angoto. Anitu mta'angotaho. Hwahoponjo a'amu mta'angotaho. Ose ulohon'ngkahon'ngki hofiko ole hnnimentohofi, Joun kakoe yokumpohn'nyo Anitu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji ole wonal'montonoho. Ose'manji sekwo Joun'ye hungkunomo simeho hi'ntnnono muyo'njo peho'neto. ²⁶ I, Joun kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo a'amu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji hwe moya'mi peho nalohopitnnehofo. Oso'no iyoho nenalofoho. Hwe moya'mi hiso ole syafisyiwo'n'ngkohofi, Anitu kako Joun'imo hungkuno uyahon'ngki nalimentisofoho. ²⁷ Ose hnnontifi Jisas'imo ul'imentohofi, Nakwo huno monayohoyohoho. Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo ul'imento, Ose'manji ngko huhwo'ni nje yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'n'ngkohe hwap'ingo so'no masel'mnehono. Ose ul'imentisofoho.

Hwe fihwo hwomu hufa'u'njo sohwoe pahnnimo hungkunofoho.

²⁸ Olo hungkuno selohe so'no sekwo huno pipi seyohoho. Hwe fihwo kako hwomu hufa'u'njo hweho. Kako hwomu tisimaso sohomo ul'imento, Nje hwomufo, olohonta nuhuji ipisayo syohomo syoho ntohofiyo. ²⁹ Ose ulahon'ngki kakoe hwomu sohwo ul'imento, Ngkilaho. Ose ko ulonto hwangu kako huno esyafisyonto syoho ulohofimentisofoho. ³⁰ Oseso kan'ngkwohwo nom'ne hwomu sohwoepono nowento oso hungkuno tisimaso sohomo ul'imentisoso apa'no, Ulahon'ngki hwomu sohwo ul'imento, Ou, Mpohwo, ngko syoho wakilohofimo. Ose ko ulonto kako syoho somne'no mawommentisofoho. ³¹ Oso'no huno pipi seyohoho. Oso hwomu sohwa'u kan'ngkwohwoe hungkuno somo tihwo in'ngkamentono.

Ose ulohon'ngkahon'ngki, S'imo'mjo sohweho ul'imentohofofoho.

I, Jisas ul'imento, Ngko hungkuno hiso'no yoloho'nohini waselimonne'no yohono. A'amu hon'ngkano wonyo'njo hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji moya'mi hwa'nte sofa hon'ngkano wonyo imof'wo'n'ngkohoho sofanji hofiko s'imo'mo Anituye hon'ngkano so'no nakwolaho lontifi olohonta simeho yiwolo'mokalokwofo. Oso'no Anituye ango sophone'no s'imo'mo sepopitnnefoho. ³² Hwap'ingoso Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo sekuyepono pmentisofoho. Kako hon'ngkano wop'ingo imofo setihwamentiso so'no i, sekwo simeho hi'ntnnono muyo hwasoho. I, a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji moya'mi hon'ngkano wonyo imof'wo'n'ngkohoho sofanji hofiko Joun'ye hungkunomo simeho hi'ntinnono uy'imentohofofoho. Sekwo oso hiso'no ko uhwonontifi sekwo huno m'kwesyafisiyo'njo yontifi simeho hi'ntnnono muyo hwasoho.

A'amu wonyo ipisayo syoho mokosyohumawo'n'ngkohoho so'no pahnnimo hungkunofoho.

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ Jisas ul'imento, Sekwo pahnnimo hungkuno nom'ne upa'nimno. Hwe fihwo hwahoenjo sohwo kako ipisayo syoho hulonto tojo emontofasyonto syoho ajwomo'mo ipisayo mijo'ne kompusyoho mt'i'mokumentisofoho. Ose yonto ango yokintahopo ipisayo syoho somo uhwontohumayo'ne molimentisofoho. Ose imentisoso kako oso syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho emawo'n'ngkohoho sohwafe ahomo ho'nosyonto kako ango ikanopo nawento osopo ne'no humamojofoho. ³⁴ Hwangu ipisayo ne mayo sohonta kakoe syoho ulohofiyo sohwa mo kakoe ipisayo fehohnjo'ne kakoe ipisayo syoho pone'no uhwatimentisofoho. ³⁵ Uhwajahon'ngki a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa kakwo'yohwoe syoho ulohofiyo sohwa ma'mentohofofoho. Anga'nohino sohomo hwan'ingo fonjontifi nom'ne sohomo sojoni fongku'mentohofofoho. ³⁶ Ose ulohofahon'ngkofi kakwo'yohwo nom'ne syoho ulohofiyo pi'n'ingo sohwa uhwatimentisofoho. S'imo'mjo uhwatimentiso sohwa

pi'n'ingo'maho. Oso a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo huhwo sohwa syoho ulohofiyo s'imo'mjo hopaso t'finjo sohwaro wonyo uloho'mentohofoho. ³⁷ Hwangku sohonta kakwo'yohwo kakoe hwomu sohomo uhwat'imentisofoho. Uhwajonto l'imento, Hof'iko nje hwomufe hungkunomo haloho upeent'ifeho. Ose l'imentisofoho. ³⁸ I, a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa kakoe hwomu huhwo sohomo uhwonut'mant'ifi ole hnn'imentohofi, Olo a'amu lonwo sohwo kako hwangku sohonta kan'ingkwohwoe yo'mayoso nomane hweho. Komo'nohino nakwo kakimo poyo wofonjosyano. Oseso olo kakoe syoholo mane'eno. ³⁹ Ose hnnont'ifi hwomu sohomo nut'mant'ifi mempo hohnta'ni ipisayo syoho sopo swoho'naofont'ifi osopo poyo n'ihu'nohone fonjahumentohofoho. ⁴⁰ Sekwo huno pipi seyohoho. Hwangku oso ipisayo syoho kakwo'yohwo sohwo kako nop'hwosi a'amu syoho mokosyohumayo huhwamo pipi uloho'montolo.

⁴¹ Ose ulohon'ingkahon'ingki a'amu sohwa Jisas'imo ul'imentohofi, Kako nop'hwosi a'amu huhwo sohwaro n'ihu'no wonyo ulohof'hwosi poyo umokumontonoho. I ose yososo kako kakoe ipisayo syohoso nom'ne a'amu mokosyohumayo sohwaro umontonoho. Osohwa s'ikuno ipisayo ne mjiyo sohonta hof'iko kakwo'yohomo neso uyant'ifeho.

⁴² Ose ulahon'ingko fi Jisas ul'imento, An'ituye hungkuno loso'no sekwo huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole,
Olo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwon'ningkohoho sohwa wae yao'mentohofolo,

olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwap'ingohwo imo'n'ingkohoho.

Nakwoe Hwe Engo sohwo ole l'imentisoso imo'n'imentisofoho.

Nakwo olo so'no uhwonontaneso wonyoangkafofoho lalokuhwono.

Oso pahnn'imo hungkunoso An'itu l'imentisofoho.

⁴³ Oseso ngko sekumo wasel'monn'no yohono. An'itu kako a'amumo mokosyohumayo sopo sekwoe angoso sekumta'ni semahwosi nom'ne a'amu ne wop'ingo ito'nohino somo umontonoho. Ose ulonto pahnn'imo hungkuno a'amu kakimne'no min'ing kayo'njo somne'no ul'imentisofoho. ⁴⁴ [Olo engkwosaho loso'no seloheso a'amu fihwo oso sojo engkwosaho pa'nyo homo somo entofomahwosi pi'wasyososo oso a'amu hiso kakoe a'apaho kemp'it'it'ime lohof'hwosi wahu'mehinawo'montonoho. I, oso'no oso engkwosaho huhwo sohwo kako a'amu fihwoe a'apahopo pi'wasyososo fonjomt'ihupeeofososo oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apahoso hintalinyo pi'n'ingo umo'n'imentonoho.]

⁴⁵ A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Jisasiye pahnn'imo hungkunomo upa'nont'ifi hof'ikine'no hungkuno hiloso l'imentiso so'no huno umentisofoho. ⁴⁶ Oseso hof'iko kakimo aho wokant'ifi ko imentohofoso hof'iko hwe moya'mimne'no iyoho un'imentisofoho. Hwap'ingoso hwe moya'mi ole syafisy'wo'n'imentohofi, Jisas sohwo An'ituye hungkuno l'imojo hweho. Ose l'imentohofoho.

22

Ape mant'ifi el'ijwanyo'ne pahnn'imo hungkunofoho.

(Luk 14:16-24)

¹ Jisas pahnn'imo hungkuno apa'no a'amu somo ul'imento, ² An'itu a'amumo mokosyohumayo so'no olo pa'nyofoho. Hwe yofe engo'njo kakoe hwomu ape mante el'ijwan'wo'n'ingkohoho pa'nyofoho. ³ S'imo'mo kako a'amu pi'n'ingo engo el'ijwanyo wosopayo n'ifitne'ento uhwsopo'mentisofoho. Oso hohosohonta wopayo el'ijwanyo s'ikuno somo kakoe syoho ulohofiyo sohwaro a'amu uhwsopo'mentiso sohwa pi'fitne'ento ut'mayo'ne lihwat'imentisoso hof'iko nakwolaho ul'imentohofoho. ⁴ Oso'no syoho ulohofiyo nom'ne sohwaro lihwajonto ul'imento, A'amu uhwsopo'mentohoe somo ole ul'imno. Wopayo nto liku'maho. Nje yahu'nji tongo'nji fonjasyont'ifi liku'maho. Sekwo oyon'imno. Ose ul'imno.

⁵ Ose ulahon'ingki nowahon'ingkofi a'amu uhwosopo'mentisoso hahn'nyo yont'ifi hofiko hofikoepi syoho'mno humpo'mentohofofoho. Nom'nihwo kakoe wopayo syohomno umentisofoho. Nom'nihwo kakoe kwope syohomno umentisofoho. ⁶ Nom'neso hwe engo sohwoe syoho ulohofiyi sohwo wonyo ulohofont'ifi fehohnjo sohwo hwan'ingo fonjahon'ingkofi nom'ne sohwo fonjahumentohofofoho. ⁷ Oseso hwe engo sohwo simeho tohino umningkahon'ingki kakoe a'amu itokuso'njo sohwo luhwat'imento, Sekwo a'amu nje syoho ntohofiyi sohwo fonjahumalofosomo nofonjasy'ikuji hofikoe ango toho fihm'mopmno. Ose luhwat'imentisofoho. ⁸ Ose yahon'ingkofi hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyi sohwo ul'imento, Nje wosopayo nto liku'maleno. I, a'amu uhwosopo'mentohe sohwo yahino hopo'maho. ⁹ Oso'no sekwo hon'ingkanomeemo humpekuiji a'amu nuhwon'ingkuji nje wosopayo'ne ul'mno. Sekwo nakwo'nji wohwano. Ose ul'mno. ¹⁰ Ose ulahon'ingki syoho ulohofiyi sohwo hon'ingkanomeemo nohumpent'ifi a'amu hopi'nono wop'ingo'nji wonyo'nji uhwon'imentohofosomo litimant'ifi utimotapmentohofofoho. Oso'no hwe yofe engo'njo sohwoe ango somo uhu'mokumentohofofoho. Ango hiso a'amu hopo imentisofoho.

¹¹ Hwe moya'mi angomo nohumentan'ingkofi hwe yofe engo'njo sohwo kako a'amu swahopohofosomo uhwon'imo lonto noswonto uhwon'imentisoso hwe fihwo kako manji'mofowonyo'njo sohwo nohumentan'ingki uhwon'onto, ¹² Ul'imento, Nje a'amu sohwo, olo sikuno lomo nje hwomu ape masolo'no wel'jwonantane'no yalokuhwono. Oso'no kiko manji'mofosongo miyo'njo yonji peho'no swaponji humahnno. Ose ulahon'ingki hwe huhwo sohwo mampinyo imentisofoho. ¹³ Oseso hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyi sohwo ul'imento, Olo hwe lohwo kakoe sife aho nano mtitof'ikuji mempo hohnta'ni sikwo'mjoho so'mo foho'naopmno. Osopo a'amu humotaho engo liku'ji hul'ingkwajingo ifaloho'nifitnnefoho. ¹⁴ Ose ulonto Jisas ul'imento, Anitu a'amu pi'n'ingo engo somne'no woswap'ife lonto joho ko ulonteso i, a'amu anga'no anga'nohino somo uhwosopo'mentisofoho.

A'amu sohwa hofiko hamniyoho hwe yofe engo'njo sohumne'no ho'nasiyo'ne Jisasimo ulohon'imentohofofoho.

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ A'amu Falisi sohwa nuhu'mokont'ifi hungkuno hnn'imentohofi, Jisas nakumo hwasyo hungkuno nalone'no pipi ulohofanehwono. Hwasyo hungkuno nal'hwoso'no impo'angomo untofosyano. Oso'no nohnont'ifi ¹⁶ hofiko hofikoe inomokomoyo fehohnjo sohwanji Helout kakoe inomokomoyo fehohnjo sohwanjimo luhwo jahon'ingkofi Jisasimo nu'mant'ifi ul'imentohofi, Nakwoe Lonet'ihwayo sohwo, kiko hungkuno nehopi'nohino liwo'n'ingkinosono nakwo huno nayohoho. Kiko Anituye yahino so'no a'amu somo ito'nohino lut'ihwawo'n'ingkinohwosoho. A'amu kikine'no huno wonyo syakufisiyo so'no kiko iyoho makinyofoho. ¹⁷ Oso'no kiko olo hilo so'no jije huno mta'ango fonaso. Nakwo hwe yofe engo'njo Sisa kako hwaho mokosyohumayo sohumne'no hamniyoho (*takis*) ho'nasiyoso wop'ingotaho.

¹⁸ Ose ulahon'ingkofi Jisas kako hofikoe yahino kakimo yamofu ulohofone so'no huno uyahon'ingki ul'imento, Sekwo hwasyo hungkuno hwap'ingo'njo hwasoho. Sekwo ngkimo yamofu peho'no ntohofalokwofo. ¹⁹ Sekwo ngkimo hamniyoho anga'no nt'ihwamno. Ose ulahon'ingki hofiko hamniyoho anga'no kakiyepo motapont'ifi ut'ihwamentohofofoho. ²⁰ Oseso Jisas hamniyoho somo uhwon'onto ul'imento, Olo huyo'mango lo'nji yofe lo'nji t'ihwoeto.

²¹ Ose ulahon'ingki ul'imentohofi, Sisafefoho.

Ose ulahon'ingkofi Jisas ul'imento, E'wano, Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uyimno. I Anituye yo'mayo so'manji Anitumo uyimno. ²² Ose ulahon'ingki nupa'nont'ifi hofiko yomo yont'ifi Jisasimo ul'iko'mant'ifi umentohofofoho.

Hofiko Jisasimo a'amu nope'nontifeso songo likafu so'no ulohonimentohofofoho (Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Oso sikuno homo somo a'amu Satiyusi fehohnjo Jisasimo u'ma'mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa ole lutihwawo'n'ingkohofi, A'amu poyo pe'nyo sohwa hofiko nihu'nahone pe'n'wo'n'ingkohofi. Apa'no songo molikafe'nefoho. ²⁴ Oso a'amu Satiyusi Jisasimo ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, Mouses ole lutihwamentono. Hwe fihwo mehomi ane sohwo poyo pe'nososo koningkwa'wehwo kakoe apemo woma'montonoho. Oso hwe huhwo sohwo kola'wehwoe pijohinomne'no koningkwa'wehwo mehomi wotipema'mtonoho. Ose lutihwamentono. ²⁵ Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa humamotofofoho. Tisimaso sohwo ape ma'mentisofoho. Nomanto mehomi motipemaso'njo pe'nimentisofoho. Nope'n'ingkahon'ingki koningkwa'wehwoe apeso ma'mentisofoho. ²⁶ Oseso aku'mu sohwo ose imentiso so'no ose'nohini mji'ni'wentifi ae usaho sohwo pe'nimentisofoho. ²⁷ Oso hwe hopi'nono pe'n'ingkahon'ingki ape hiso kako tifi pe'nimentisofoho. ²⁸ E'wano. Ole fonaso. A'amu poyo pe'nifijoso songo likapijo sohonta oso homningkwa'wehwo sohwa ole ape losi tihwo woma'montolo. Hwaho lopo hopi'nono ma'mentohofofoho.

²⁹ Ose ulahon'ingki Jisas ulimento, Sekwo Anituye hungkuno so'nji Anituye yokumpohn'nyo so'ntnne'no huno maseyohoyohoho. Oso'no hwasyo hungkuno ntohoho. ³⁰ A'amu poyo pe'nimentohofoso likapijo sohonta hwe moya'mi ape momaso'njo ifitnefoho. O'o, hofiko a'amu ahwomomjo ape momaso'njo pa'nyo imo'n'fitnefoho.

³¹ I, a'amu poyo pe'nyoso songo likapitnne so'no Anitu nalimentiso so'no huno maseyo'njotaho. ³² Anitu ole nalimento, Ngko Apilohamja Aisakija Jekoupijafa Anitu hwo'nyoho. Ose nalimentisofoho. Oso a'amu hiso ahwomomo songo humalofo. Anitu kako poyo pe'nyo sofe Anitu hwo'maho. O'o, kako a'amu songo humalofo sofe Anituyoho. ³³ Olo hungkuno loso ulahon'ingki hwe moya'mi hofiko yomo imentohofofoho.

Anituye hungkunomo in'ing'kayoso nom'ne hungkuno somo yakolo'nnyofoho. (Mak 12:28-31; Luk 10:25-38)

³⁴ Olo hungkuno Jisas a'amu Satiyusi sohwo ulahon'ingki hofiko hungkuno nom'ne majo. Mampi'nyo humamentohofofoho. A'amu Falisi upa'nimentohofoso a'amu Satiyusi mampi'nyo humamentohofoso nupa'nontifi Jisas'njopo uhu'mokumentohofofoho. ³⁵ Hofiko'njo ajwo lopo hwe fihwo hon'ing'kano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwo Jisasimo yamofu uloho'mo lonto ole ulohonimento, ³⁶ Anituye hungkunomo in'ing'kayoso nom'ne hungkuno somo yakolo'nnyoso ntisoto.

³⁷ Ose ulohon'ingkahon'ingki Jisas ulimento, Hungkuno ole, Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no simeho uyohoji jije simeho hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo sohune'no jije simeho uyohoji jije huyo'mango hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simeho uyohoji jije huno hopi'nonohinoso kakimo uyo. ³⁸ Olo hungkuno loso in'ing'kayoso nom'ne somo hwofilo'nnyofoho. ³⁹ Hungkuno tiffinjoso simo'mjo pa'nyofoho. Ole, kiko hi kumo'nonto simeho kumo'n'wo'n'ing'kiso pa'nyoso a'amu nom'nemne'no kiko'njo mofone sopo humalofo somo uyo. ⁴⁰ Oso hungkuno sofa'u hon'ing'kano hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uyahon'ingki lutihwamotofu sohwafe hungkuno so'njimo hwap'ingo wo'nyofoho.

Jisas a'amu Falisi sohwo Kila'is'ne'no ulohonimentisofoho. (Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ A'amu Falisi nuhu'mokontifi nohumentan'ingki Jisas ulohonimento, ⁴² Sekwo Kila'is Anitu uhwasopo'mentiso sohumne'no huno pipi seyohoho. Tihwoe imu hwolo. Ose ulohon'ingkahon'ingki hofiko ulimentohofi, Ntefitiye imu hweho.

⁴³ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, I, Ntefit K'lais sohumne'no nje Hwe Engofo l'imentiso sohonta olo hungkuno hilo so'no An'ituye Towahuno Ntefitiye hunomo peho'no ho'nahumentono. Ntefit ole ul'imento,

⁴⁴ An'itu kako nje Hwe Engo K'lais.

An'itu nakwoe hwahopo l'hwat'imentiso sohumo ole ul'imento,

K'iko nje aho anga sohohnta'ni fosyohumaho.

Oso po k'iko nohumahoji ngko j'ije mango sohwamo j'ije s'ifi'ki'nyo'mo enjwa'mo wokuhumat'imonnoho.

⁴⁵ Oso Hwe Engo huhwo sohune'no Ntefit nje imu hweho mul'imentono. O'o, nje Hwe Engofo ul'imentisofoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwo Ntefitiye imu'nohino hwolaho.

⁴⁶ Ose ulohon'ngkahon'ngki hwe nom'ne Jisasiye hungkunomo asomo mujo'njo imentisofoho. Oso s'ikuno somo oso a'amu Falisi sohwa Jisasi'mne'no iyoho unoma'mentisofoho. Oso'no hof'iko Jisasi'mo hungkuno nom'ne'no mujo'njo imentohofofoho.

23

A'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofoto sohwangi a'amu Falisi sohwangiye yahino so'no Jisas ul'imentisofoho.

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Hwangku sohonta Jisas kako hwe moya'mi so'nji kakoe inomokomoyo sohwanjimo hungkuno lut'hwamentisofoho. ² Kako ole ul'imento, A'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofoto syoho'njo sohwangi a'amu Falisi sohwangi hof'iko hof'ikoe yofemnohini ho'noma'nyo'ne Mousesiye hungkuno yoloho loset'hwawo'n'ngkohof'ihwafoho.

³ Oso'no oso hungkuno hof'iko loset'hwawo'n'ngkohofoso sekwo haloho nopekuji t'ifi fin'ngkamno. I oso'no yo'mayo hungkuno hof'ikoe huno mta'angoso hof'ikoe yo'mayo yahino hof'iko iwo'n'ngkohofoso sekwo ikutoho. Oso hungkuno lut'hwawo'n'ngkohofoso somo hof'iko koko t'ifi min'ngkayo'njo iwo'n'ngkohofofoho. ⁴ Ose ulonto Jisas a'amu huhwo sohwafe hungkunomo in'ngkayo'ne pahnnimo hungkuno ul'imentisofoho. A'amu huhwo sohwa yo'mayo hon'ngkano hungkuno hof'ikoe huno mta'angoso ho'yango ki'yo tango'njo pa'nyo imo'nyoso hof'iko esyohumant'ifi a'amufe hohujopo intofasyiwo'n'ngkohofofoho. I oso'no hof'iko a'amu ho'yango ki'yo tango'njo somo ufo'mayo'neso ajo'miyoponjo ho'yango we'e momokaho'nyo'njo iwo'n'ngkohofofoho. O'o, ane'njo wowo'n'ngkohofofoho. Yolohoso ole, oso hungkuno ko lut'hwant'ifi hof'iko min'ngkayo'njo iwo'n'ngkohofofoho. ⁵ Yo'mayo iwo'n'ngkohofoso hof'ikoe yofe ho'nomayo'ne a'amu wonahon'ife lont'ifi iwo'n'ngkohofofoho. An'ituye hungkuno ho'yo we'e somo ho'nasyont'ifi yomohu'nyopo ahopo ut'ihwa'nyopo intofasyiwo'n'ngkohofofoho. Hof'ikoe manji'mofomo mom'ngo lopo wokoso sawemo engo mt'i'mokuwo'n'ngkohofofoho. ⁶ A'amu el'ijwanyo'ne so'nji tajo angomjo so'nji nuhu'mokuwo'n'ngkohofoso sopo hof'iko epohumayo simo'mjo wop'ngo'nohino so'no umo'n'ngkohoho. ⁷ Hof'iko antime engo ajwo lopo a'amu pi'n'ngo engo uhu'mokuwo'n'ngkohofoso sopo lohofontan'ngkofi a'amu hof'ikoe yofe ho'nomayo so'no umo'n'ngkohoho. U, hof'iko nakwoe lonet'ihwayo hwasoho ujo'njo so'no umo'n'ngkohoho.

⁸ Oseso a'amu sekumo ole sel'ikutoho. Nakwoe lonet'ihwayo hwasoho. Ose sel'ikutoho. O'o, An'itu anga'nohino sohwo sekwoe Hwe Loset'ihwayo'ne hweho. Sekwo hopi'nono afa'nohino kuyoho. ⁹ Olo hwaho lopo sekwo hwe nom'ne sohune'no ole l'ikutoho. Olo hwe nakwoe hwe engo lohwo nakwoe mpohweho eso nol'ikutoho. O'o, anga'nohino sohwo ahwomomo humaso sohwo sekwoe Mpohweho. ¹⁰ U, a'amu hof'iko ole sel'ikutoho. Nakwoe Hwe Engo hwasoho. Ose sel'ikutoho. Awonoho. Sekwoe hwe engo anga'nohino'njo kuyoho. Oso huhwo sohwo K'lais An'itu uhwsopo'mentiso hweho. ¹¹ Oseso sekwoe hwe engo neso kako sekwoe syoho selohofiyo pa'nyo hweho. ¹² U, a'amu fihwo kako kakoe yofe'nohini ho'noma'n'wo'nontoso sohumo An'itu kako monje

weehumntonoho. I, a'amu fihwo kakoe yofe somo monje yahin'ingkuhwoso sohumo Anitu wopingo wonyoangkafo ulohofihwosi kakoe yofeso woho'nima'montonoho.

Jisas a'amu mango'nohino somne'no hungkuno ulimentisofoho.

(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 52; 20:47)

¹³ Sekwo a'amu hon'ingkanu hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwa hnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mayo so'no i'waho fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo Anitu a'amumo mokosyohumayo sopone'no a'amu sofe simanopo hon'ingkanu pijwamo ulohofontifeso sekwo soku masyuyo'njo hwasoho. Hwe moya'mi hofiko woswantifi yahon'ingkofo sekwo pijumofalokwofo.

¹⁴ [Sekwo a'amu hon'ingkanu hungkuno lutihwamotofo sohwa hnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mane so'no i'waho fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo Anitumo hungkuno sawemo engo jomo ulontifi sekwo ap'wojo sofafe ango yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulontifi ango hiso sekwo nihu'nahone emawo'n'ingkohofihwasoho. Oseso hwangu sekwo tohino engo notipemapitnefoho.]

¹⁵ Sekwo a'amu hon'ingkanu hungkuno lutihwamotofo sohwa hnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo mijopo hwahopo ango'meemo emoy'wo'nontifi a'amu tifi sen'ingkeyo'ne tipewo'n'ingkohofifofoho. Notipemantifi sekwoe inomokomoyo imokuwo'n'ingkohofihwasoho. Oseso kako Setenye mehomi sekwo hopa imo'nonto kakoe yahino wonyoso sekumo yakolonoho.

¹⁶ A'amu Falisi sohwa Anitumne'no huno ito'no mosyafisiyo'njo yontifi yo'mayo wonyo'wonyo yahino yontife so'no Jisas yoka ulimentisofoho. Sekwo timpiniyo sohwasu sekwo a'amu nom'ne somo hon'ingkanu utihwano liwo'n'ingkohofihwasoho. Sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiyimno. Ole lutihwawo'n'ingkohofi, Hwe fihwo kakoe hungkuno nehapi syafisiyo'ne'ento kako Anituye tajo ango engo somne lohono loso sohwo, u, kakoe hungkuno ne mmo'nyo so'no sekwo ole liwo'n'ingkohofi, Kakoe syohofoho. Hungkuno anefoho. I, hwe fihwo kako sojo wonyoangkafo Anituye tajo ango engo somo wojo so'no nehapi lohono loso sohwo u, kakoe hungkuno nehapi umokono. Nehapi mmo'nyo'njo yahon'ingki sekwo oso hwe huhwo sohumo lintofasyiwo'n'ingkohofihwasoho. ¹⁷ Sekwo a'amu huno ane sohwasu timpiniyo pa'nyo hwasoho. Hungkuno yokumpohn'nyo yakolo'nnyoso ntisoto. Oso sojo wonyoangkafo Anituye angomo wososo yakolo'nnyotaho. U, Anituye angoso sojo wopingo imokiyoso yakolo'nnyo ntisoto. Anituye angokofo. ¹⁸ Sekwo ole lutihwawo'n'ingkohofi, Hwe fihwo kakoe hungkuno so'no a'amu nehapi syafisiyo'neso ole lososo. Oso ijempoho yo'mayo Anitumne'no ho'nasiyo sopone'no hungkuno nehapi lohono. Ose loso sohwo ou, kakoe hungkuno ne mmo'nyoso kakoe syohofoho. Hungkuno anefoho. I, hwe fihwo kakoe hungkuno so'no a'amu nehapi syafisiyo'neso ole lososo, Oso yano iyoso Anituye ijempoho ho'nasyiwo'n'ingkohofi so'no hungkuno nehapi lohono. Ose loso sohwo u, kakoe hungkuno nehapi umonono. Nehapi mmo'nyo'njo yahon'ingki sekwo oso hwe huhwo sohumo lintofasyiwo'n'ingkohofihwasoho. ¹⁹ Sekwo a'amu huno ane sohwasu timpiniyo pa'nyo hwasoho. Hungkuno yokumpohn'nyo yakolo'nnyoso ntisoto. A'amu oso yo'mayo Anitumo yano uyotaho. Oso ijempoho yo'mayo Anitumo yano uyo somo wopingo umokiyosotaho. Ntisoto. Anituye ijempohokofo. ²⁰ Oseso hwe fihwo kako Anituye ijempoho so'no lohono loso sohwo kako yo'mayo sponjo ho'nasyiwo'n'ingkohofi so'ntnne lalofoho. ²¹ Oseso hwe fihwo kako Anituye ango engo so'no lohono loso sohwo kako Anituye ango so'nji Anitu oso ango somo humaso so'ntnne lalofoho. ²² Oseso hwe fihwo kako ahwomomne'no lohono loso sohwo kako ahwomoni Anituye epohumayo'nji Anitu osopo humaso so'ntnne lalofoho.

²³ Sekwo hon'ingkanu hungkuno lutihwamotofo syoho'njo sohwa hnonji a'amu Falisi sohwanji, sekwo tohino tipemapitne so'no ngko hitoho ntokwoho. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo hamniyoho wosopayo ka'nyo, sopopayo, ampu'we yo'mayo

mawo'n'ngkohofoso sekwo hotitofontifi aho hufa'u hopi'nono imo'n'ngkahon'ngki anga'no Anitumne'no ko ho'nasyantifeso sekwo oso hon'ngkano hungkuno we'e somo ito'no in'ngkawowo'n'ngkohofihwasoho. I, hon'ngkano hungkuno engoso a'amufe hungkuno ito'no mihwajiyoso, a'amumo hitoho ulofoso, Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso, oso hungkuno engo wonyoangkafoso sekwo min'ngkayo'njo hwotoho fewo'n'ngkohofihwasoho. Oso yahino yo'mayo aho hopi'nonohino wojo so'no anga'nohino Anitumne'no ho'nasiyoso noho'nafikutoho. I oso hon'ngkano hungkuno engo so'ntnne'no fin'ngkamno. ²⁴ Anituye hungkuno we'e somo ko in'ngkawentifi Anituye hungkuno engo somo hwotoho fewo'n'ngkohofoso so'no sekwo a'amu t'impinyo pa'nyo nom'ne somo hon'ngkano utihwawo'n'ngkohofihwasoho. Sekwo mijo nyo'ne somjo wopmpeso we'eso wae yontifi soku i, humpotofo engo sohwo sekwo wosopayo mijo sopo kehumenteso muhwonyo'njo yontifeso hi'nji niwo'n'ngkohofihwasoho.

²⁵ Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo syoho'njo hn'nnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mane so'no i'waho fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwoe noswanyo yo'mayo somo ko yajijwontifeso sekwo humayoso kiho'njo hwasoho. I ajwomo'mo hufo yahino oso'nji sekwoe a'apahomne'nohino syafisyontifeso weho. ²⁶ Kiko Falisi t'impinyo sohwo, noswanyo ajwomo'mo yo'mayo wojoso kaki'no mijo yajijwohoji paho hohnta'ni kiho'maso umo'nimontonoho.

²⁷ Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo a'amu poyo pe'n'ngkahon'ngkofi ho'nasyiwo'n'ngkohofoso pa'nyo hwasoho. Hwaho tojwa lopo wokoso wonyoangkafo'njoponoho. I, hwaho ajwomo'mo poyo pe'nyo sohwafe yokino'nji yo'mayo pisakino'njo wo'nnyoponoho. ²⁸ Oso pa'nyo kuyoho. Sekwoe a'apaho hohnta'ni a'amu uhwonifijoso wop'ngo uhwonantifeho. I, simeho ajwomo'mo hwasyo hungkuno'nji yo'mayo wonyoso engo yamo'nnyoponoho.

Jisas a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwa tohino engo mapifitne so'no ulimentisofoho.

(Luk 11:47-51)

²⁹ Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tohino mayo'ne so'no i'waho ito'no fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. A'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwanne'no oso hwamo huno syafisiyo'no hofikoe pijafa ho'nahumentohofoso sopo anga wop'ngo mol'wo'n'ngkohofihwasoho. Sekwo a'mopijohino sopo wokoso wop'ngo hul'wo'n'ngkohofihwasoho. ³⁰ I oso'no ole liwo'n'ngkohofihwasoho. Nakwo nan'ngkwowhosafe sikuno somo humentontasi nakwo a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwanne'no fonjasiyo so'ne mufo'mehwanesohilo. ³¹ Sekwo oso lifitne so'no ole lonetihwalokwofo, A'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwanne'no fonjahumentohofoso sohwafe imuhwasoho. Oso sekwoe hwapingo so'no lonetihwalokwofo. ³² Oso'no yo'mayo seyakwosa ema'mentohofoso sekwo wesejwofantifeho. ³³ Sekwo homa mehomi hwasoho. Sekwo wonyo sohwafe mehomi hwasoho. Sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no tohino mayo so'no sekwo hiyaso le'mofoso pipilo. Awonoho. Sekwo hiyaso male'mopitnnehofo.

³⁴ Oseso sekwo upa'nimno. Sekuyepono olo hwamo uhwatimo. A'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki liwo'n'ngkohofoso sohwanji a'amu huno'njo sohwanji Anituye hon'ngkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohofoso sohwanji sekuyepono uhwatimo. Sekwo'njopo nohumentan'ngkuji sekwo a'amu fehohnjo sohwanne'no fonjasyikuji nom'ne sohwanne'no iyo hwojiyafiku'nyo sopo fonjinto'ofasyikuji nom'ne sohwanne'no anga uhu'mokiyo somo hwan'ngo fonjikuji nom'ne angopono wofonjofepmnaofantifeho. ³⁵ Ose ifijo so'no a'amu hon'ngkano wonyo ane somo siki fonjahumentohofoso so'no sekwo tohino engo nomapitnnehofo. A'amu Apelimo fonjahumentiso somta'ango ne'no fonjahumiwentifi fonjahumiwentifi ayoso Pelekaiyafe hwomu Sekolaiya oso

humo sekwo Anituye tajo ango engo somo oso ijempoho yo'mayo Anitumne'no honasyiwo'n'ngkohofon'jo sopo fonjahumentohofoho. ³⁶ Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Oso a'amu hopi'nonohino somo fonjahumentohofo sofe tohinoso sekwo olohonta humalofo sohwasi tohino hiloso nomapitnefoho.

Jisas Jelusalemne'no humotaho limentisofoho.
(Luk 13:34-35)

³⁷ U, nje a'amu Jelusalem humamopmmotofu sokunonji olohonta humalofo sokunonji sekwo a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki selimotofu sohwamo fonjasyontifi a'amu sekumo sefo'mayo'ne Anitu uhwojiwo'n'ngkiso sohwamo sojo'nji fonjiwo'n'ngkohofu kuyoho. Sikuno pi'n'ngo engo somo ngko sekumo ole hopa womasemoku'monji imalefoho. Yihufoso hofikoe polonyo somo muhu'mokontifi efemokosyawowo'n'ngkohofu hopaso ngko sekumo wosemokosyohumamonji ko imaleso sekwo nakwolaho limalofoho. ³⁸ Sekwo upa'nimo. Sekwo engo Jelusalem sopo Anitu kako nto uliko'ma'maho. ³⁹ Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Olohonta sekwo ngkimo apa'no manohonyo'njo ne'no yontan'ngkuji sikuno pi'n'ngo woseyakolomontonoho. Tifi no'mo sekwo nakwo oso a'amu Anitu uhwatimntiso sohumne'no yofe woho'nomano lifijo sohonta sekwo ngkimo apa'no wonehonantifeho.

24

Jisas Anituye tajo ango engoso wonyo imo'none so'no ulimentisofoho.
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Jisas Anituye tajo ango engo somo nuliko'mahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa kakimo nu'mantifi Jisasi'mo ango hiloso utihwano lontifi yahon'ngkofi ² Jisas ulimnto, Olo ango homo losomo sekwo lihwonolokwofo. Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Olo ango lomjo sojo anga'nohinoso nom'nepo kihn'nawesoso awonoho. O'o, hofiko olo ango wopin'ngo losomo mtihupekuji womehu'mmokwojantifeho.

Jisas yo'mayo tango engo'njo i'mofapone so'no ulimentisofoho.
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Jisas hwofiki'nyo Oulif sopo nohumentan'ngki kakoe inomokomoyo sohwa nu'mantifi hofiko'nohini nohumantifi ulimntohofi, Oso hungkuno nalohinoso sikuno ntisomo i'mofaponeto. Kiko asomo piso sohontalaho. Sikuno moi'wo imo'none so'nji simo'mo peho imo'noneto. Nakwo oso sikuno so'no huno pipi nayoneto.

⁴ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ulimnto, Ito'no uhwontohumamno. A'amu sekumo hwasyo hon'ngkanomo ipemotawofitoho. ⁵ Hwangku a'amu pi'n'ngo engo i'mofapikuji hofiko nje yofe ntikuji ole selifitnefoho. Ngko Kilais hwo'nyoho. Anitu nihwosopomentiso hwo'nyoho. Ose selifijoso a'amu pi'n'ngo hofikoe hungkunomo in'ngkafitnefoho. ⁶ Sekwo ikujoho fongki'nyo'ne hungkuno upa'n'ngkuji iyoho senyo'eno. Ikujoho fongki'nyoso i'mofapososo sikuno moi'wo mmo'nyofoho. ⁷ Hwangku a'amu temtitofo kengo sohwanji temtitofo nom'ne sohwanji hofiko ikujoho fongki'nifitnefoho. I, a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'nifitnefoho. Ango kengo kengo sopo mijoho engo i'mofapososo nom'ne ango kengo kengo sopo hwaho hwomihwo mjim'wenefoho. ⁸ Olo tango we'eso emayofoho. Tango mikunimpososo tifi no'mo weho.

⁹ Osohonta a'amuso nosetimafikuji tohino nosejapikuji nofonjasehufitnefoho. Hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no simoho tohino mikunimposo umnonefoho. Hwap'ngoso sekwo nje a'amu sokune'efoho. ¹⁰ Hohosohonta hwe moya'mi pi'n'ngo engo Anitumne'no simoho hi'ntnnono unyoso noho'naofikuji hofikoe a'amu somne'no hungkuno wonyoso tokoyo'ofu ifitnefoho. Hofiko hi hofikoe a'amumne'no mangohwa imo'nifitnefoho. ¹¹ Osohonta a'amu pi'n'ngo hwasyo hungkuno'njo lutihwafikuji a'amu hon'ngkano hwasyomo ipemotawofitnefoho. ¹² Yahino wonyo mikunimposo imo'n'ngkuhwosi a'amu nom'ne somne'no hitoho ulofoso noho'napitnefoho. ¹³ I,

a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontan'ngkuhwosi s'ikuno ae'uyo imo'nososo An'itu kako oso huhwo sohomo uti'manefoho. ¹⁴ An'itu a'amumo mokosyohumayo hungkuno wop'ngoso ang'o'meemo lut'ihwafijoso a'amu hopi'nono nupa'n'ngkuji humentan'ngkuji s'ikuno moi'wo imo'nyoso i'mofaponefoho.

*Hwahoponjo an'itu hwasyo sohwoe huyo'mango wonyo sohwo i'mofaponefoho.
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)*

¹⁵ Hohosohonta sekwo hwahoponjo an'itu hwasyo sohwoe huyo'mango n'ihu'no wonyo sohwo An'tuye tajo ang'o engo Jerusalem sopo uhwon'fitnnefoho. Nuhwon'ngkuji yomo engo ikuji youwo youwo li'fitnnefoho. Olo hilo so'no hohonta Ntaniyel hwe fihumo An'itu hungkuno uyahon'ngki li'mojo sohwo li'mentisofoho. A'amu olo hungkuno loso atofolo loso sohwo huno ito'no wosyaf'isyono. ¹⁶ Ose uhwon'ngkuji youwo li'kuji a'amu hwaho Jutiya sopo humunyoso hof'iko hwo'f'iki'nyopono hiyaso komo'nos'ifitnnefoho. ¹⁷ Hwe fihwo ant'ifepo humaso sohwo kako hwahopo p'iwel'ikofaohwosi kakoe ho'yango ang'o mta'ni moswomanehoho. ¹⁸ A'amu syoho'mo lohofontoso sohwo kakoe angopo nta'ni ife womamo lososo momawenefoho. O'o, le'mo'nohini lohofonefoho. ¹⁹ Oso s'ikuno somo moya'mi s'meho'njo sofanji mehomi we'le amno unyo sofantnne'no ngko hitoho ntokwoho. Hwap'ngoso oso s'ikuno homo somo olo hwaho lopo tango mi'kun'imposo i'mofap'ihwosi An'tuye s'meho tohinoso oso hwe moya'mi somo u'manefoho. ²⁰ Olo s'ikuno hiyaso le'mofone'ne wojoso s'ikuno meeofoso so'nji i'mofaposo'manji sekwo le'mofoso pipilo. S'ikuno iyoho humayo so'nji i'mofaposo'manji le'mofoso pipilo. Oso'no sekwo Mpohumo jomo ul'ikuno. S'ikuno meeofosomo iyoho humayo somo imo'n'ngkuhwoloho. Oso'no Mpohumo jomo ul'ikuno. ²¹ Oso s'ikuno somo tango mi'kun'imposo wo'nnyofoho. Hwaho songo imo'n'imentiso sohonta mji'mo'n'im'iwento olohonta tango oso pa'nyoso mmo'nyofoho. Hwangku tango apa'nohinoso ose'ne'maho. ²² Oso s'ikuno tohino mayo somo An'itu kako t'ifo mmokiyo'manji a'amu hopi'nono poyo nto imo'n'ifijo'nesohilo. I, oso'no An'itu kakoe a'amu uhwosopo'mentiso somne'no huno syaf'isy'ihwosi s'ikuno oso tohino mayo so'no t'ifo imokonefoho.

²³ Hohosohonta hwe fihwo ole noselonefoho. Uhwon'imno. K'ilais olopo humaho. Ou, K'ilais oso nomp'o humaho. Ose sel'ikujo'no sekwo hof'ikoe hungkunomo t'ifi in'ngkayo'eno. ²⁴ Osohonta a'amu fihwa ngko K'ilais hwo'nyoho loso sohwanji a'amu An'tuye hungkuno hwasyo lut'ihwayo sohwanji i'mofap'ikuji yo'mayo wonyoangkafoso yamof'o sekumo eset'ihwafitnnefoho. A'amu An'tuye hungkunomo min'ngkayo'njo hopi'nonohinoso oso hisofe hungkunomo in'ngkafitnnefoho. I, An'tuye a'amu neso hungkuno hwasयो un'ngkowan't'ifit'ikeno li'kuji yo'mayo wonyoangkafoso yamof'o eset'ihwafitnnefoho. ²⁵ Olo yo'mayo hilo so'no nto selohefoho. Oso'no yo'mayo uhwon'ifijo so'no huno ito'no seyonefoho.

²⁶ Oseso hof'iko sekumo ole sel'ifitnnefoho. Uhwon'imno. K'ilais kako a'amu ane nomp'o humaso lohunonoho. Ose sel'ikujo'neso sekwo muhwonafitnnehofo. Ou, hof'iko ole sel'ifitnnefoho. Uhwon'imno. K'ilais kako olo ang'o lomo humaho. Ose sel'ikujo'neso oso hungkuno somo sekwo in'ngkakutoho. ²⁷ Emta'm'ngo mofehi'nyo sapiso mo'mta'ni yonteso mofehi'nyo n'ngku'n'ngkiso so'mo posomjiyohosawowo'n'ngkiso hopaso A'amufe Hwomu sohwo oso pa'nyo noponefoho.

²⁸ Ose ulonto pahnn'mo hungkuno ul'imento, A'amu poyo pe'nyo sohwoe pijaf'o wo'nnyo sopo yi'huf'o aji'mango oso hopo sopo nop'ikuji uhu'mokufitnnefoho.

*Hwangku A'amufe Hwomu sohwo noponefoho.
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)*

²⁹ Oso tango hiso moi'wo imo'n'ngkuhwoso'no mofehi'nyo n'ihu'no komo'no s'ikwo'mno imo'n'ngkuhwoso'no hamno majo'njo ihwosi hntokwaliyo not'ihwo'meeofonefoho. Yo'mayo ahwomomjo hntokwaliyo yomo yomo yahon'ngkuhwosi uhwon'fitnnefoho. ³⁰ A'amufe Hwomu sohwo pone so'no ahwomomo

yamofu i'mofapihwoso'no a'amu hwahoponjo humalofoso nuhwoninkuji humotaho l'fitnnefoho. Oshonta uhwonifijoso A'amufe Hwomu sohwo kako himopo kakoe yokumpohn'nyo engo'nji pomponaho engo'nji pontaninkuhwosi uhwonifitnnefoho. ³¹ Hohosohonta kounoho yoka engo ho'ninkuhwosi Anitu kakoe a'amu ahwomomjo somo uhwajihwosi ango'meemjo a'amu uhwosopo'mentiso somo nuhu'mokonefoho. Hwaho ae efohoto'nawojo'meemjo m'hwofonefoho.

Iyoswo uyonimofu somo uhwoninkuji huno ole waseyono jefu iyo'nefoho.

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² Sekwo iyo mijisiyo somo uhwonimno. Uyonimofoso uhwoninkuji jefu uyimonte'nefoho wolantifeho. ³³ Oso pa'nyo yo'mayo so'no seloheso uhwoninkuji huno ole waseyono. Kakoe sikuno nto i'mofapohoho. Kako hoku'yopo lohokwoho. Huno ose waseyono. ³⁴ Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Hwe moya'mi olo hwaho lopo ne'no nohumentaninkuji yo'mayo hiso imo'nefoho. ³⁵ Olo ahwomoni hwa'ho'nji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso moi'wo mmo'nyo'njo. Ne'no nowentihwonefoho.

Hwe fihwo oso mofehi'nyo so'nji sikuno so'nji huno muyofoho.

(Mak 13:32-37; Luk 17:30, 34-36)

³⁶ Oso sikuno somne'no nakwo huno monayofoho. A'amu ahwomomjo sohwanji ngko'nji huno monayofoho. O'lo, Mpohwo Anitu kako'nohini huno uyalofoho. ³⁷ Oso a'amu hohonta Niwa'nji humamotofoso kako yofayokinomo humentiso sohonta yo'mayo yahino imotofo pa'ningososo sekwo yontaninkuji A'amufe Hwomu sohwo noponefoho. ³⁸ Hohonta mijo a'amu somo muhulo'mentiso sohonta hofiko wopayo'nji mijo'nji nifitneso ape mapitneso mijimwentaninkofi Niwa kako yofayokinomo humentisofoho. ³⁹ A'amu hiso yo'mayo so'no huno mosyafisiyo'njo yontifi nohumentaninkofi mijo muhulofahoninko pe'nimentohofofoho. Oso pa'nyoso a'amu huno mosyafisiyo'njo yontaninkuji A'amufe Hwomu komo'no noponefoho. ⁴⁰ Oso hohosohonta hwe hufa'u syohopo lohofontaninkohosisi Anitu anga'nohinohumo nutimahwosi nom'nehumo nuliko'manefoho. ⁴¹ A'mu hufa'u fa'u wopayo sihu kolofontaninkohosisi Anitu nom'nimo utimahwosi nom'nisi wohumamontonoho. ⁴² Oso'no sekwo ito'no fohontohumantokuno. Oso sikuno sekwoe Hwe Engo sohune'no ito'no fohontohumantokuno. Oso sikuno sekwoe Hwe Engo sohwo pone so'no sekwo huno maseyofoho. ⁴³ Sekwo olo so'no huno fisyafihupmno. Hwe fihwo kakoe angomo humahwosi a'amu nom'neso kakoe ho'yango hufo iyo'ne'entifi sikuno somne'no huno uyihwoso'no kako timo wohontohumantonoho. Nohontohumentaninkuhwosi a'amu kakoe angomo maswonehoho. ⁴⁴ Oso'no sekwo soku sikuno engolopohamo ito'no fesyohumantokuno. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni sikuno sekwo huno mosyofisyomokosyohumentaninkuji somo wopmmonnoho.

Syoho ulohofiyo wopingo sohwo'nji wonyo sohwo'njiye pahnnimo hungkunofoho.

(Luk 12:42-46)

⁴⁵ Syoho ulohofiyo huno wopingo'jo sohwo tihwolo. Olenoho. Oso hwe huhwo sohomo kakoe hwe engo sohwo ulonteso, Kiko nje a'amu syoho ntohofiyo somo uhwontohumaho. Ose lonto uhwosopeehoninko kako a'amu somo mokosyohumanto wopayo uyimojo hweho. ⁴⁶ Tifi sohonta syoho ulohofiyo wopingo sohwoe hwe engo asomo poso sohonta kako syoho wopingo mokosyohumentaninkuhwosi uhwoninkuhwosi oso syoho ulohofiyo sohwo simoho wopingo umo'nimontonoho. ⁴⁷ Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe yo'mayo hopi'nonohinoso olo syoho ulohofiyo huhwo sohomo enjwa'mo woho'nahumantonoho. ⁴⁸ I oso'no, oso syoho ulohofiyo huhwo sohwo kakoe huno ole wosyafihu'montonoho. Nje hwe engo sohwo kako asomo komo'no maponehoho. ⁴⁹ Ose syafisyahoninkuhwosi kakoe syoho ulohofiyo sohomo uhwontohumayo ikujoho

fonjīhwosi a'amu mijo yokumpohn'nyo nontīfi nonilohofīwo'nīngkohoho so'nji wopayo'nji mijo'nji wanīmontono. ⁵⁰ Oso syoho ulohofiyo sohwo ose yoso'manji kakoe hwe engo sohwo sīkuno fihumo syoho ulohofiyo sohwo kako huno mosyofīsiyo'njo yo'mayo ito'no mesyohontohumentanīngkuhwosi asomo wapmmontono. ⁵¹ Poso sohonta syoho ulohofiyo huhwo sohomo tohino mīkunīmposo uyīhwosi a'amu hwasyo hungkuno'njo so'nji uhumajoso sopo hofīko hulīngkwajingo ifaloho'nīngkuji humotaho engo līfitnnefoho.

25

Moya'mi aho hopi'nohino sofamne'no pahnnīmo hungkunofoho.

¹ Jisas kako a'amu somo ole ulīmento, Hohosohonta Anītu a'amumo mokosyohumayo so'no olo pa'nyofoho. Hwe fihwo kako ape woma'mo lonto pmmentisofoho. Moya'mi aho hopi'nonohino sofa wopayo engo nyo'ne'entīfi hofīkoe sikiloho nomantīfi hwe sohomo ufohonītīmano lontīfi umentohofofoho. ² Oso moya'mi aho hopi'nonohino hoho sofa aho fehohnjo huno anefafoho. Aho fehohnjo huno'njofafoho. ³ Oso moya'mi huno'maso sofa hofīko sikiloho'nohino motawentīfi mijo'nji momotawomentohofofoho. ⁴ Moya'mi huno'njo sofa hofīko sikiloho motawentīfi mijo nom'ne so'nji motawomentohofofoho. ⁵ Oso hwe ape mayo'ne sohwo komo'no mape'njo yahonīngki saho fosyawo'mentohofofoho.

⁶ Saho fosyowentanīngkofi kuntoliyo sopo johu ole ho'nīmento, Hwe ape mayo sohwo nto pohoho. Sekwo toho'nji ufohonītīmamno. ⁷ Ose ho'nīngkahonīngki moya'mi hopi'nonohino sofa nolīkafontīfi hofīkoe sikiloho ito'no esyohumentohofofoho. ⁸ Moya'mi huno'maso sofa moya'mi huno'njo sofamo ulīmentohofi, Sekwo sikiloho mijo hmnonejapmno. Nakwoe sikiloho sīmpē'nalofoho. ⁹ Ose ulahonīngkofi moya'mi huno'njo sofa ole ulīmentohofi, Nakwoe sikiloho'nji sekwoe'nji mijo hopo'maho. O'o sekwo nowekuji ho'yango ango mta'ni sekwo'ne mijo mpopmno. ¹⁰ Ose ulahonīngkofi moya'mi huno'maso sofa mijo mpe'no wentanīngkofi oso hwe ape mayo sohwo nopahonīngki moya'mi ito'no humesyohumentohofi sofanji angomo wopayo engo wonano lontīfi swontīfi hoku'yo nīhu'nahone pījwahumentisofoho.

¹¹ Hwangku sohonta moya'mi nom'ne sofa i'mofapontīfi ulīmentohofi, Hwe Engofo, hano fonehwosampoho. ¹² Ose ulahonīngkofi hwe ape mayo sohwo ulīmento, Ngko sekune'no huno maniyohoyohoho. Ose ulīmentisofoho. ¹³ Jisas ose ulonto ulīmento, Sekwo ito'no fohontohumamno. Sekwo oso sīkuno somne'no huno maseyohoyohoho.

Syoho ulohofiyo sohwa hamniyoho mokosyohumayo'ne pahnnīmo hungkunofoho.
(Luk 19:11-27)

¹⁴ Anītu a'amumo mokosyohumayo sohonta olo pa'nyofoho. Hwe fihwo hano emayo'ne kakoe ango ulīko'ma'mo lonto kakoe syoho ulohofiyo somo kakoe ho'yango yo'mayoso mokosyohumayo'ne umentisofoho. ¹⁵ Hofīkoe yahino so'no syafīsyonto kakoe hamniyoho yano ulohmmentisofoho. Nom'nehumo *faif tausen* (5,000) kina uyīmentisofoho. Nom'ne sohomo *tu tausen* (2,000) kina uyīmentisofoho. Nom'nehumo *wan tausen* (1,000) kina uyīmentisofoho. Ose uyonto umentisofoho. ¹⁶ Oso syoho ulohofiyo *faif tausen* (5,000) kina ma'mentiso sohwo komo'no nowento oso hamniyoho so'nji syoho engo yonto *faif tausen* (5,000) kina nom'ne ma'mentisofoho. ¹⁷ Syoho ulohofiyo nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentiso sohwo kakoe hamniyoho nomanto oso'nji syoho engo yonto nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentisofoho. ¹⁸ I, oso'no oso hwe *wan tausen* (1,000) kina ma'mentiso sohwo kako hamniyoho nomanto pi'nīmomo ijopijjasyonto kakoe hwe engo sohwoe hamniyoho hwahomo hiyaso ho'nahumentisofoho.

¹⁹ Sīkuno pi'nīngo engo memjaofahonīngki oso syoho ulohofiyo sofe hwe engo sohwo asomo noponto oso hamniyoho umentiso so'no hungkuno ulīmo lonto pmmentisofoho.
²⁰ Syoho ulohofiyo *faif tausen* (5,000) kina ma'mentiso sohwo nom'ne *faif tausen* (5,000)

kina so'nji motaponto ulimento, Hwe engofu, oso *faif tausen* (5,000) kina ntapmmen-tohino so'nji ngko syoho engo yonji nom'ne *faif tausen* (5,000) kina ma'mentohefoho. Oso'no *ten tausen* (10,000) kina olopo weho. ²¹ Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo ulimento, Kiko nje syoho ntohofiyo wop'ngo hwasoho. Kiko syoho wop'ngo yonji syoho ito'nohini mokosyohumawo'n'ngkino hwasoho. Kiko olo syoho we'e lomo wop'ngo mokosyohumawo'n'ngkino so'no ngko nom'ne syoho engo mokosyohumayo'ne woki-japmmonnoho. Kiko ngko'njopo nopohoji ngko'nji simonyo uyaho.

²² Ose ulahon'ngki syoho ulohofiyo *tu tausen* (2,000) kina ma'mentiso sohwo nom'ne *tu tausen* (2000) kina so'nji motaponto ulimento, Hwe engofu, oso *tu tausen* (2,000) kina ntapmmen-tohino so'nji ngko syoho engo yonji nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentohefoho. Oso'no *foua tausen* (4,000) kina olopo weho. ²³ Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo ulimento, Kiko nje syoho ntohofiyo wop'ngo hwasoho. Kiko syoho wop'ngo yonji syoho ito'nohini mokosyohumawo'n'ngkino so'no ngko nom'ne syoho engo mokosyohumayo'ne wokijapmmonnoho. Kiko ngko'njopo nopohoji ngko'nji simonyo uyaho.

²⁴ Ose ulahon'ngki syoho ulohofiyo *wan tausen* (1,000) kina ma'mentiso sohwo noponto ulimento, Hwe engofu, ngko huno moi'wonoho. Kiko hwe yokumpohn'nyo hwasoho. Nom'ne sohwa syoho hulontife somta'ni wopayo mawo'n'ngkino hwasoho. Nom'ne sohwa ufongoe fisosomokaofontifeso kiko neso nomehu'meesyonji mawo'n'ngkino hwasoho. ²⁵ Oso hiso'no huno niyahon'ngki iyoho n'ngkahon'ngki jije hamniyoho nomotawenji hwahomo hiyaso mokosyohumamentohefoho. Uhwonyo. Olo jije hiloso kakwosi maho.

²⁶ Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo ulimento, Kiko nje syoho ntohofiyo wonyo hwasoho. Kiko piso'mo'nyo'njo hwasoho. Ngko nom'ne sohwa syoho hulontife so'nji nom'ne sohwa fisosomokaofontife somta'ni mawo'n'ngkohe so'no huno nto kiyohoho eso nto tohino. ²⁷ I, oso'no nje hamniyohoso kako a'amu hamniyoho mokosyohumayo sohwafe angomo moho'nansiyo'njo peho'no imentohinoto. Ho'nosyontentesi nopm'mo nje hamniyoho so'nji nom'ne we'e so'nji nomahm'mnesohilo. ²⁸ Ose ulonto ulimento, Olo hwe lohwoe *wan tausen* (1,000) kina nomafikuji oso hwe *ten tausen* (10,000) kina mokosyohumasoso sohomo umasyimno. ²⁹ Hwap'ngoso ole, a'amu yo'mayoso ito'no mokosyohumawo'n'ngkohoho somo ngko nom'ne pi'n'ngo engoso uyimmonnoho. A'amu yo'mayoso ito'no momokosyohumayo'njo yontoso sohumta'ni oso yo'mayo we'e kako mokosyohumasoso ngko woma'monnoho. ³⁰ Olo syoho ntohofiyo wonyo sohomo sikwo'mjoho hohnta'ni meho'naopmno. Osopo a'amu hul'ngkwajingo ifaloho'n'ngkuji humotaho engo lifitnnefoho.

A'amufe Hwomu sohwo a'amu hopi'nonohino somo yano ilofonefoho.

³¹ A'amufe Hwomu sohwo yofe engo hwofilo'nnyo'njo sohwo kakoe a'amu ahwomomjo so'nji poso sohonta kako hwe engo sohwoe epohumayo wonyoangkafo sopo humanefoho. ³² Osopo nohumahwosi a'amu hopi'nonohinoso uhu'mokahon'ngkuji kako hwe yahu mokosyohumayo pa'nyo sohwo a'amu somo yano ilofonefoho. A'amu yahu *sipsip* pa'nyo somo kengopo uhwajihwosi a'amu yahu *meme* pa'nyo somo kengopo uhwajonefoho. ³³ Yahu *sipsip* somo kakoe aho angahohnta'ni uhumajihwosi yahu *meme* somo kakoe aho hwonamonyo hohnta'ni uhumajonefoho. ³⁴ Oso hohosohonta hwe yofe hwofilo'nnyo'njo sohwo a'amu aho angahohnta'ni humalofo somo ole ulonefoho. Nje Mpohwo yo'mayo wop'ngo sejape so'no sehwasopo'mentiso soku, hohonta hwaho songo mt'i'mokumentiso sohonta olo ango yo'mayoso Mpohwo sekumne'no yahumentisoso nopikuji mapmno. ³⁵ Hwap'ngoso ngko mijoho niyahon'ngki wopayo ntapmmen-tohofofoho. Ngko mijo'no nimo'n'ngkahon'ngki mijo ntapmmen-tohofofoho. Ngko ango kengopo nta'ni pahon'ngko sekwo ngkimo sekwoe angomo ipenimotapontifi wop'ngo nimokosyohumamentohofofoho. ³⁶ Ngko hwapife ane nohumentan'ngko sekwo yo'mayoso ntapmmen-tohofofoho. Ngko mnokino'nji nohumentan'ngko sekwo

wopingo n̄imokosyohumamentohofofoho. Ngko impo'angomo nohumentan̄ngko sekwo nohonapmmentohofofoho.

³⁷ Ose ulahon̄ngkuhwosi a'amu wopingosole ul̄ifitnnefoho. Hwe Engofo, ntohontalo. K̄iko wosopayo mijoho kiyahon̄ngki nakwo wosopayo kijapmment̄hwoneso, ntohontalo. K̄iko mijo'no kumo'n̄ngkahon̄ngki nakwo mijo kijapmment̄hwoneso. ³⁸ Ntohontalo. Nakwo ango kengoponta'ango hwsosimo kohonontani nakwoe angomne'no ipekumotament̄hwoneso, k̄iko hwap̄ife yo'mayoso ane nohumentan̄ngkini ntohonta kijapmment̄hwonet̄o. ³⁹ Ntohontalo. K̄iko mnokino'n̄ji impo'angomo humentan̄ngkinosotohonta kohon̄ment̄hwonet̄o. Ose ulohon̄ifitnnefoho.

⁴⁰ Hwe yofe engo'n̄jo sohwo ulonefoho. Ngko nehopi wasel̄imonne'no yohono. Yo'mayoso n̄je a'amu yofe engo ane'n̄jo somne'no uloho'mentohinoso ngkine'no imentohinofoho.

⁴¹ Ose ul̄ihwosi a'amu hwonamonyo hohnta'n̄ngko somo ulonefoho. Sekwo wonyo soku, mpan̄imno. An̄itu sekumne'no s̄imano hintotohino umnalofoho. Sekwo ngkimo nt̄iko'maf̄ikuji oso toho ne'no sijalokunjoso Mpohwo kako Seten'n̄ji kakoe a'amu so'ntnne'no ho'nahumentiso somo fiwan̄imno. ⁴² Hwap̄ingosole hohonta ngko mijoho nyahon̄ngki wopayo montape'n̄jo imentohofofoho. Mijo'no n̄imo'n̄ngkahon̄ngki mijo montape'n̄jo imentohofofoho. ⁴³ Ngko ango kengopo n̄ta'ni pahon̄ngko sekwo ngkimo ango mantape'n̄jo imentohofofoho. Ngko hwap̄ife manji'mofo ane nohumentan̄ngko sekwo sekwoe yo'mayoso montapmmentohofofoho. Mnokino'n̄jo nohumentan̄ngko impo'angomo nohumentan̄ngko sekwo monohonayo'n̄jo imentohofofoho.

⁴⁴ Ose ulahon̄ngkuhwosi ul̄ifitnnefo, Hwe engofo, Ntohontalo. K̄iko mijoho'n̄ji mijo'tnno nokumo'n̄ngkahon̄ngki, k̄iko nom'ne angopo n̄ta'ni ponji, k̄iko hwap̄ife ane hwosi, mnokino'n̄jo hwosi, k̄iko impo'angomo nohumentan̄ngkini nakwo wopingo makilohofe'n̄jo ntohonta iment̄hwonet̄o.

⁴⁵ Ose ulohon̄ngkahon̄ngkuji ole ulonefoho. Ngko nehopi wasel̄imonne'no yohono. N̄je a'amu yofe engo ane'n̄jo somne'no yo'mayoso mulohofe'n̄jo imentohofoso ngkine'no mantohofe'n̄jo imentohofofoho. ⁴⁶ Ose ulahon̄ngkuhwosi a'amu hiso nukuji hof̄ikoe wonyomne'no tohino engo ne'no nomapitnnefoho. I a'amu wopingosole hof̄iko ango wopingo sopo i'mofahokuji engolopohamo songo ne'no nohumantokutnnefoho.

26

Hwe engo sohwa Jisas̄imo fonjosyane'ent̄ifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.
(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Joun 11:45-53)

¹ Jisas̄ oso hungkuno hopi'nono moi'wo ulonto kakoe inomokomoyo sohwaso ul̄imento, ² Sekwo huno moi'wonoho. S̄ikuno hufa'u memjaof̄ihwoso'no An̄itu Kako A'amu Is̄l̄ael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf̄isiyo S̄ikuno Engo * i'mofaposo sohonta A'amufe Hwomu sohomo iyo hwojiyaf̄iku'n̄nyo somo wofonjinto'ofosyant̄ifeho. Ose ul̄imentisofoho.

³ Hohosohonta hwe yofe engo'n̄jo tajo ango syoho'n̄jo sohwanji a'amu Is̄l̄ael sohwaso hwe engo sohwanji hwe yofe hwofilo'n̄nyo tajo ango syoho'n̄jo Kaiyofas oso hwoe ango somo uhu'mokumentohofofoho. ⁴ Osopo nuhu'mokont̄ifi Jisas̄imo hiyaso'mo aho kehwaso wofonjosyano l̄imentohofofoho. ⁵ Ole hnn̄imentohofi, Olo hiloso An̄itu A'amu Is̄l̄ael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf̄isiyo S̄ikuno Engo osomo wopayo engo nontan̄ngkuji Jisas̄imo aho kehwaso'no nonahon̄ngkuji a'amu hof̄iko nakumo

* 26:2: Oso s̄ikuno s̄imo'moso hwaho Ijip sopo a'amu ahwomo mta'angoso mehomi tis̄imaso somo poyo imokumentisofoho. Oseso a'amu Is̄l̄ael̄iso yahu sipsip hon̄iyoso hof̄iko mit̄ipit̄ihwayo'n̄ji hoku'moponjo iyo fij̄ihofaki'n̄nyo'n̄ji osomo uloho'mentohofofoho. A'amu ahwomo mta'angoso oso homo somo uhwononto uyakolo'mentisofoho. Oso s̄ikuno somne'ne An̄itu Kako A'amu Is̄l̄ael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf̄isiyo S̄ikuno Engo l̄iwo'n̄ngkuhhwonefoho.

ikujoho nafongkupitnnoho. Oso hiso'no Sīkuno Engo homo somo nakwo Jisasimo aho mokanehwono. Ose hnnimentohofofoho.

A'musi Jisasiye mnokinopo hwone mijo akino'njoso usohumentisofoho.

(Mak 14:3-9; Joun 12:1-8)

⁶ Jisas kako Saimouniye angō Mpetani osopo humamentisofoho. Saimoun huhwo sohwo a'apaho uyo wonyo'njo hweho. ⁷ Osopo Jisas nohumentanīngki a'mu anga'nohinisi Jisasimo nu'manto kako sojo ahwonte hwone mijo akino wonyoangkafo'njo hamniyoho yokintahopo'njoso nomotaponto Jisas epohumayo sopo nohumentanīngki kakoe mnokinopo mijoso usohumentisofoho. ⁸ Ose yahonīngki inomokomoyo sohwa nuhwonontifi simeho tohino umnīngkahonīngki hnnimentohofi, Olo a'mu losi mijo siki peho'no sisyooho. ⁹ Oso mijo wonyoangkafosō a'amu nakumta'ni mpe nalohofontifijontentesi nakwo hamniyoho engo nomehwasi a'amu ho'yango umofonyo iwo'nīngkohofō somo uyīhwanesohilo.

¹⁰ Ose hnnīngkahonīngkofi Jisas hofīkoe hungkunomo huno uyahonīngki ulīmento, Sekwo a'mu losimo simeho tango peho'no uyalokwofo. Kako ngkimo wopīngo ntohokwoho. ¹¹ A'amu umofonyo iwo'nīngkohofosō sekwo'nji engolopohamo ne'no humawo'nīngkohofofoho. I, oso'no ngko sekwo'nji humaleso sīkuno moi'wo we'nenepi umo'nīmontonoho. Oso'no a'amu ngkimo wopīngo ntohoho'ne sīkuno pi'nīngo mauyoho. ¹² Oso a'musi kako nje a'apahopo hwone mijo ehantohofisosō kako nakwoe yahino a'amufe pijafō ito'no yasyīwo'nīngkuhwone hopasō ehantohokwoho. ¹³ Hungkuno nehōpi waselīmo, Ango yawojō'meemo nje hungkuno wopīngo a'amu somo ulīfijō so'no olo a'mu losi ntohofiso so'nji ulīfitnnefōho. Oso'no a'amu pi'nīngo engo olo a'mu losimne'no syafīhupitnnefōho.

Jutas hwe engo sohwasō Jisasimne'no ulīmne'ento hungkuno ho'nahumentisofoho.

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Jisasiye inomokomoyo aho hopi'nono sīfe mta'ni hufa'u sohwa anga'nohino sohwo kakoe yofe Jutas Isīkaliyout. Oso hwe huhwo sohwo hwe yofe engo'njo tajo angō syoho'njo sohwasō nu'manto ¹⁵ ulīmento, Ngko sekumo Jisas sejapmme so'no sekwo peho wontopantifito. Ose ulohonīngkahonīngki ulīmentohofi, Nakwo hamniyoho sojō teti (30) wokijopantanoho. Ose ulontifi hamniyoho uyīmentohofofoho. ¹⁶ Oso hohosohonta Jutas Jisasimo utīhwamne'ento honīngkano imofō'ne syofīsyoma'mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Anītu A'amu Isīlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafīsiyo Sīkuno Engo osomne'no wosopayo nīmentohofofoho.

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Joun 13:21-30)

¹⁷ Sīkuno Engo uhwonīmotofo sīmo'mjō somo a'amu Jutas wopayo nom'ne kengo nīwo'nīngkohofō so'no Jisasiye inomokomoyo sohwa kakimo nu'mantifi ulīmentohofi, Anītu A'amu Isīlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafīsiyo Sīkuno Engo osomne'no wopayo nanesō ntī'mo esyohumanehwono. ¹⁸ Ose ulohonīngkahonīngkofi Jisas ulīmento, Sekwo antīme engo somo nukuji hwe fihumo nu'mafīkuji ulīmno. Nakwoe hwe engo hungkuno mesyolonetīhwawo'nīngkiso sohwo ole nalohoho. Nje sīkuno mofoneponoho. Ngko nje inomokomoyo sohwanji Sīkuno Engo somne'no wosopayo jīje angomo wonontane'no yīhwono. ¹⁹ Ose ulahonīngki inomokomoyo sohwa Jisasiye hungkunomo inīngkawentifi Sīkuno Engo so'no wosopayo ito'no esyohumentohofofoho.

²⁰ Sīkuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji nohumantifi Jisas ulīmento, ²¹ Hungkuno nehōpi waselīmo. Hwe fihwo kako olo angō lomo sekwo'nji humasō sohwo kako mango sohwasō ahomo woho'nanihumonte hweho. Tokoyo'ofō wantohomtonoho. ²² Ose ulahonīngki inomokomoyo sohwasō simeho tango uyahonīngki a'amu anga'no anga'nohino sohwa Jisasimo ulīmentohofi, Hwe Engofo, ngkolaho. ²³ Ose ulohonīngkahonīngkofi Jisas ulīmento, Hwe fihwo ngko'nji wopayo noswanomo yomasō sohwo kako ngkine'no a'amumo tokoyo'ofō uyīmte hweho. ²⁴ A'amu Anītuye

hungkuno lutihwamotofo sohwa iyoswomo mt'i'mokumentohoho pa'nyoso A'amufe Hwomu sohwo poyo umo'nimontonoho. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwo tokoyo'ofu tohohone sohune'no hitoho ntokwoho. Tohino engoso nomane hweho. Kona'wohi aswo momaso'njo yontentesi wop'ingo'nesohilo. ²⁵ Ose ulahon'ngki Jutas oso hwe Jisasimo tokoyo'ofu imentiso sohwo Jisasimo ul'imento, Hwe Engofo, ngkolaho. Ose ulahon'ngkahon'ngki ul'imento, Kiko nto lohino. Ose ul'imentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji wopayo'nji mijo'nji ae'uyo n'imentohofoho.

(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20; 1 Koulin 11:23-25)

²⁶ Hofiko wopayo nontan'ngkofi Jisas wopayo nomanto Anitumo isamoyoka ulonto kutikujolo hohofonto inomokomoyo sohwo uyonto ul'imento, Oloso nje a'apahofoho. Sekwo nomafikujolo hmnimno. ²⁷ Ose ulonto kako noswanyo ipisayo mijo'nji nomanto Anitumo isamoyoka ulonto hofikimo uyonto ul'imento, Olo mijo loso sekwo hopi'nonohino sohwaso hmnaopmno. ²⁸ Olo nje honiyo loso a'amu pi'ningo sofe wonyo wae yasemofone usohumahono. Honiyo loso Anitu'nji sekwo'nji makotiku'nyo'ne usihumahono. Nje honiyo losomo Anitu uhwon'ngkuhwosi sekwo Anitu'nji makotiku'nyoso ne imo'nyo'nefoho. ²⁹ Hungkuno waselimo. Nom'ne sikuno somo olo ipisayo mijo apa'no manimnehono. Manyo'njo nohumentanimo sikuno memjaofihwoso'no ngko sekwo'nji nje Mpohwoe anga a'amumo mokosyohumayo sopo mijo songo nonanefoho.

³⁰ Ose ulahon'ngki hofiko ta anga'no lontifi noswapontifi hwofiki'nyo Oulifine'no kotasimentohofoho.

Jisas kako Pita Jisasimne'no hwasyo hungkuno a'amu somo ulone so'no ul'imentisofoho.

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Joun 13:36-38)

³¹ Jisas ul'imento, Olo sikwo'miyo lomo sekwo ngkimo nihwajikujolo hiyaso wahumpeentifeho. Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu yahu mokosyohumayo sohomo fonjasy'kujolo'no yahu sohwa hiyaso wahumpeentifeho. ³² I, oso'no songo likahm'mo Ngkaliline'no simo'mo sepo'mnefoho. ³³ Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Nom'ne sohwa hofiko ko kuhwoti'mopijoso ngko makuhwoti'mo'mnehono. ³⁴ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko hungkuno nehopi wakili'monne'no yohono. Olo sikwo'miyo lomo yihufu tosi'ka yoka malontan'ngkuhwoso sohonta kiko ngkine'no hwasyo hungkuno hufa'u sihune ole ul'imnonoho. Ngko Jisasimne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohojolo'no yihufu sohwo yoka walimntonoho. ³⁵ Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Ngko kikimne'no huno maniyohoyohoho eso mulimnehono. O'lo, ngko kiko'nji ko fonjanisiyo'manji oso hungkunoso mulimnehono. Ose ulahon'ngki inomokomoyo hopi'nonohino sohwa oso hopa ul'imentohofoho.

Jisas Ngketisemani sopo humanto Mpohune'no jomo ul'imentisofoho.

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Ngketisemani iyo uyo syoho sopono umentohofoho. Osopo nohumanto kakoe inomokomoyo sohwo ul'imento, Sekwo olopo fosyohumamno. Ngko oso nompono u'mo Mpohumo jomo ul'imo. ³⁷ Ose ulonto kako Pita'nji Sepetiye hwomu sohwa'u'nji utimanto umentohofoho. Nowentifi Jisas simheho tango mikunimposo umentisofoho. ³⁸ Oso'no ul'imento, Nje simheho tango mikunimposo'njo hwo'nyoho. Tango hiloso poyo wanimokumtolikeno. Ngko'njopo fosyohumafikujolo ngkimo nohontohumamno. ³⁹ Ose ulonto we'enehwo nowento simano hwaho hohnta'ni ipitofawento Anitumo ul'imento, U, nje Mpohwo, olo tohino loso noni'mahwosi woniyakolofono. I oso hiso'no nje hunomo nningkahutoho. O'lo, jije hunomnohino hmn'ngkayo.

⁴⁰ Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwafepono umentisofoho. Kako nu'manto uhwon'mentisoso kakoe inomokomoyo sohwa saho nofosyowentan'ngkofi uhwononto

Pitamo ulimonto, Kiko ngkimo monohontohumayo peho'neto. ⁴¹ Sekwo ngkine'no nohontohumafikuji Mpohumo jomo ulimno. Seten sekumo yamoyo selohofonoho. Sekwo wopingo'nohini uyano ko lifijoso sekwoe yokumpohn'nyo hopo'maho.

⁴² Ose ulonto Jisas apa'no we'enehwo nowento ulimonto, Nje Mpohwo, olo tohino loso ngkimo manimnonehoho nningkohoho. I, oso'no nje hunomo miningkomnehono. O'o, jije hunomnohini uningkapmmnonoho. ⁴³ Ose ulonto asomo ponto uhwonimentisoso inomokomoyo sohwa timo saho uningkahoningki saho foyowentaningkofi uhwonimentisofoho. ⁴⁴ Ose uhwononto apa'no nuliko'manto Mpohumo jomo simo'mjo ulimentiso hopaso apa'no nowento ulimentisofoho. ⁴⁵ Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwanjo sopo noponto ulimonto, Sekwo saho ne'no lofosyawotofo. Upa'nimno. Nje sikuno nto i'mofapmmaho. A'amufe Hwomu sohumne'no a'amu wonyo sohwo tokoyo'ofoto nto imasofoho. ⁴⁶ Sekwo filikapmno. Wohwano. Uhwonimno. Oso hwe ngkine'no tokoyo'ofoto ntoho'maso sohwo nto pohoho.

Jutas Jisasimo a'amu wonyo sohwo uyimentisofoho.

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Joun 18:3-12)

⁴⁷ Jisas oso hungkuno ulontaningki Jutas Jisasiye inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u sohwo i'mofapmmmentisofoho. A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Isilael hwe engo sohwanji a'amu pi'ningo engo itokuso'njo hosimno'njo sohwo lutihwahoningkofi Jutas kako Jisasiyepono ipemotasimentisofoho. ⁴⁸ Jutas oso a'amu sohwo yafo itihwayo'ne ole ulimonto, Hwe sohmo nu'mahm'mo hinjoho hu'nimeso oso hwe huhwo sohwo Jisasiyoho. Osohmo sekwo aho fikopmno. Ose nto ulimentisofoho. ⁴⁹ Oso'no Jutas Jisasimo komo'no nu'manto ulimonto, Nje Hwe Engofo. Ose ulonto hinjoho hu'nimentisofoho. ⁵⁰ Ose yahoningki Jisas ulimonto, Kiko umonji pohino sohwo komo'no fiyo. Ose ulahoningki hofiko Jisasimo u'mantifi aho yokumpohn'nyo ko'mentohofofoho.

⁵¹ Hwe fihwo Jisasi'nji humamentiso sohwo kakoe hwakuhwajo nomanto hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwoe syoho ulohofiyo sohmo haloho loku'mentisofoho. ⁵² Ose yahoningki Jisas ulimonto, Jije hwakuhwajo asomo foho'nasyo. A'amu fihwo kako hwakuhwajo'nji nom'ne sohwo lofososo oso hwe huhwo sohmo hwakuhwajo'nji wolofosyantifeho. ⁵³ Kiko huno makiyoho liyohoho. Ngko nje Mpohumo jomo ulime'no kako ahwomomjo a'amu pi'ningo engo nifo'mayo'ne nihwajihwonesohilo. ⁵⁴ I oso hiso'no ngko ose ime'no a'amu Anituye hungkuno nje poyo imo'nyo so'no mtimokumentohofoto oso hungkunoso ne pipi imo'n'ngkuhwonesohilo. O'o, nje poyo imo'nyoso oso pa'nyo umo'nimntonoho. Ose ulimentisofoho.

⁵⁵ Oso hohosohonta Jisas a'amu itokuso'njo somo ulimonto, Sekwo a'amu hufo iwo'ningkiso sohune'no aho wokano lontifi hwakuhwajo'nji itokuso'nji lomotopalokwofo. Sikuno engolopohamo ngko Anituye tajo ango engo somo humanji a'amu somo Anituye hungkuno lutihwahoningko sekwo ngkimo osopo manikoso'njo iwo'ningkohofihwasoho. ⁵⁶ I oso'no a'amumo Anitu hungkuno uyahoningki lutihwamototo sohwafe hungkuno ne imo'nyo'ne so'no yo'mayo imo'ningkohoho. Ose ulahoningki inomokomoyo sohwa Jisasimo uliko'mantifi hiyaso humpo'mentohofofoho.

A'amu 'kaunisol' syoho'njo sohwafe pone'no nowentifi Jisasimne'no hungkuno limentohofofoho.

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Joun 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Oso a'amu sohwa Jisasimo aho kentifi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo Kaiyofas oso hwoe angomne'no kemotamentohofofoho. A'amu honingkano hungkuno lutihwamototo sohwanji a'amu Isilaelife hwe engo sohwanji osopo uhu'mokumentohofofoho. ⁵⁸ Pita Jisasimo ko iningkawomentisoso kakimo mufantohi'nyofoho. O'o, kako pomtopo'mtisyo humuloho'miwesofoho. Kako Kaiyofasye tojo somo noswonto

a'amu uhwontohumayo sohwanjo sopo yo'mayo imo'nyo so'no uhwontohumamo lonto humamentisofoho.

⁵⁹ A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu *kaun+sol* syoho'njo sohwanji hof+iko a'amu Jisas+imne'no hwasyo hungkuno uj+iso'ne Jisas+imo fonjosyane'ent+ifi wot+pemant+ifi imentohofofoho. ⁶⁰ A'amu pi'n+ingo hwasyo hungkuno'njo sohwa ko i'mofopahon+ingkofi nofonjosyane'ent+ifi hungkunoso wonyopi t+ipmmentohofofoho. Hwangku ae'uyo sohwa'u i'mofaponji ⁶¹ ul+imentisiyo, Olo hwe lohwo ole li+maso hweho. An+ituye ango engoso ngko wae yahm'mo songo mol+imeso si+kuno hufa'u si+hune memjaof+hwoso'no ango moi'wo umo'n+imontonoho. Ose li+maso hweho.

⁶² Ose ulahon+ingki hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo nol+ikofalohofonto Jisas+imo ul+imento, Ki+ko hungkuno asomo mujo'njo peho'no yalokuno. Pipilo. Olo hungkuno kikimo kilalokusiyo losofo. ⁶³ Ose ulahon+ingki Jisas mampi'nyo humentan+ingki hwe yofe engo'njo sohwo ul+imento, An+itu songo ne'no humayo sohwo ji+je hungkuno kupo'nalofoho. Ki+ko hungkuno nehopi'nohino fonaso. Ki+ko Ki+lais, An+itu kuhwosopo'mentiso An+ituye Hwomu Ne hwosilaho.

⁶⁴ Ose ulohon+ingkahon+ingki Jisas ul+imento, Ki+ko nehopi ntohino. I wakil+imonne'no yohono. Hwangku sohonta sekwo A'amufe Hwomu sohwo An+itu Yo'mayo Yokumpohn'nyo Hwap+ingo sohwoe aho anga sohohnta'ni humentan+ingkuhwosi uhwon+ifitnnefoho. Kako himo ahwomo mta'ango sopo nohumahwosi pi+hwoso'no uhwon+ifitnnefoho.

⁶⁵ Jisas ose ulahon+ingki oso hwe tajo ango syoho'njo sohwo si+mano hintotohino umn+imentiso so'no kakoe manji'mofo we'ene si+simpentto ul+imento, Kako An+itune'no sitofo ulohoho. Nakwo nom'ne a'amu Jisas+imne'no hungkuno jo'neso johoho peho'no ulanehwono. O'o, sekwo kakoe hungkuno somo nto upa'n+ingkohoho. ⁶⁶ Sekwo huno pipi seyohoho. Ose ulohon+ingkahon+ingki ul+imentohofi, Kako wonyo imaso hweho. Kako poyo umo'nono.

⁶⁷ Ose ulont+ifi Jisas+ye si+mo'mangopo me mijo uyati'mofont+ifi fongku'mentohofofoho. A'amu fehohnjo nufonjont+ifi ⁶⁸ Ul+imentohofi, Ki+ko Ki+lais sohwo An+itu hungkuno kijopahon+ingki li+wo'n+ingkino hwosi, ti+hwo kufonjohoho. Noho fonaso. Sitofo ose ul+imentohofofoho.

Pita Jisas+imne'no hwasyo hungkuno, Ngko huno maniyohoyohoho ul+imentisofoho.

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Joun 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pita angkuhwafo ponjo tojo somo nohumentan+ingki hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyosi nu'manto ul+imento, Ki+ko huhwosi Jisas hwaho Ngkalili mta'ango sohwo'nji humawo'n+ingkino hwosoho. ⁷⁰ Ose ulahon+ingki a'amu hopi'nono nuhwon+ingkahon+ingkofi Pita ul+imento, Awonoho. Olo hungkuno ntohino loso'no ngko huno maniyohoyohoho. ⁷¹ Ose ulonto kako noswonto kontolompo'ango somo nohumentan+ingki nom'ne a'mu syoho ulohofiyosi Pitamo uhwononto hwe sohwo ul+imento, Olo hwe lohwo Jisas ango Nasaletnnta'ango sohwo'nji humawo'n+ingkiso hweho. ⁷² Ose ulahon+ingki Pita apa'no yofe hiyaso yonto ul+imento, Nehopi yokintahopono lohono. Ngko oso hwe sohomo huno maniyohoyohoho. Ose ul+imentisofoho. ⁷³ We'enepi a'amu fehohnjo li+kofohumentohofoho osohwa Pitamo nu'mant+ifi ul+imentohofi, Nehopi kil+hwono. Ki+ko hof+iko'njo mta'ango hwosoho. Ji+je mampahoso Ngkalilinta'ango pa'n+ingo ho'n+ingkohoho. ⁷⁴ Ose ulahon+ingki Pita hungkuno yokumpohn'nyo ul+imento, Ngko hwasyo hungkuno seli'meso An+itu tohino wontapono. Oso hwe sohomo ngko huno maniyohoyohoho. Ni+hu'no nehopi lohono. Ose ul+imentisoso tosi+ka yoka li+mentisofoho. ⁷⁵ Yoka lahon+ingki nupa'nonto Pita hungkuno Jisas ul+imentiso so'no huno syafi+hu'mentisofoho. Hungkuno ole ul+imento, Yi+hufo tosi+ka yoka molontan+ingkuhwoso sohonta ki+ko ngkine'no mango hufa'u si+hune ole wal+imnonoho. Ngko Jisas+imne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohoho'no yi+hufo sohwo yoka wal+imntonoho. Pita kako huno ose syaf+syonto mempono swonto kakoe yahino wonyo so'no si+meho tango mi+kun+imposo uyahon+ingki humotaho engo ne'no li+mentisofoho.

27

A'amu Pailot yepono Jisasimo ipemotawomentohofofoho.

(*Mak 15:1; Luk 23:1-2; Joun 18:28-32*)

¹ Imingo ne so'nji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Juta sofe hwe engo sohwanji Jisasimo fonjosyane'entifi hungkuno limentohofofoho. ² Jisasimo aho kentifi ahwomo nano kilofontifi hwe engo hwaho mokosyohumayo Pailot oso hwoepono ipemotawomentohofofoho.

*Jutas poyo pe'n*imentisofoho.

(*Apousel sohwafe Syoho 1:18-19*)

³ Jutas kako Jisasimo tokoyo'ofu ulohomentiso sohwo uhwonimentisoso hofiko Jisasimo tohino uyantifi yahoninkofi uhwononto kako simeho tango uyahoninko huno ole syafihu'mento, Wonyo imalefoho. Ngko oso hamniyoho sojo teti (30) malmaleso asomo uyimo. Ose ulonto kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Juta sofe hwe engo sohwanjimo uyonto ⁴ ulimento, Ngko wonyo imalefoho. Ngko hwe wonyo ane sohomo setihwamale sohwo wape'nimontonoho. Ose ulahoninko ulimentohofi, Nakwo'e'maho. Jije'nohinofoho. ⁵ Ose ulahoninkofi Jutas oso hamniyohoso Anituye ango engo somo noswoh'nofawento nowento nano hmentisofoho.

⁶ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa hamniyoho hiso nomantifi hnnimentohofi, Olo hamniyoho hiloso a'amumo fonjasiyo'ne mpe'nefoho. Nakwo olo hamniyoho lo'nji tajo angomjo hamniyoho nem'no ho'nasiyoso wopingo'maho. ⁷ Ose lontifi hungkuno nom'ne ole kotikumentohofi, Nakwo a'amu hwontoho mtimokuwo'ninkohoho sohwa mta'ni olo hamniyoho loso'nji hwaho mpe uyano. Hwaho hiloso a'amu kengo mta'ni nopikuji poyo pe'ninkujo'no pijafo ho'nasiyo'nefoho. Ose kotijwontifi imentohofofoho. ⁸ Oso'no hwaho hopo sopo hwaho honiyo lifawojoponoho liwo'ninkohofofoho. Oso yofe hiso olohonta weho. ⁹ Oso hohosohonta hwe Jelemaiya sohomo Anitu hungkuno uyahoninko lutihwamojo sohwoe hungkuno ne imo'nimentisofoho. Hungkuno ole, A'amu Isilaeliso oso hamniyohoso kakine'no mpe uyano lontifi imentohofofoho oso hamniyoho hiso nomantifi

¹⁰ a'amu hwontoho mtimokuwo'ninkoiso sohwoe hwaho mpe imentohofofoho.

Oso hwe engo nimentiso pa'nyofoho.

Oso hungkunoso hohonta Jelemaiya ose limentisofoho.

Pailot Jisasimo hungkuno ulohonimentisofoho.

(*Mak 10:2-5; Luk 23:2-5; Joun 18:29-38*)

¹¹ Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo'njo sopo Jisas loho'mentisofoho. Oso hwe engo huhwo sohwo Jisasimo ulohonimento, Kiko a'amu Jutafe Hwe Engo sohwsilaho. Ose ulahoninko Jisas ulimento, Hungkuno hiso kiko nehopi lohino.

¹² Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Juta sohwafe hwe engo sohwanji hofiko Jisasimne'no hungkuno ulahoninkofi Jisas hungkuno asomo mujo'njo imentisofoho. ¹³ Oseso Pailot Jisasimo ulimento, Oso hungkuno kikine'no ntohofoso kiko mupa'nyotaho. ¹⁴ Ose ulohoninkahoninko Jisas hungkuno mujo'njo yahoninko Pailot yomo yonto huno pi'ningo engo syafihu'mentisofoho.

Pailot Jisasimne'no iyomo fonjinto'ofahumno ulimentisofoho.

(*Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Joun 18:39-19:16*)

¹⁵ Oso Sikuno Engo wopayo iloho yanimotofo sikuno somo soswo huhwo huhwi hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo kako hwe impo'angomjo fihumo isihutofihwajimojo hweho. A'amu sohwa oso hwe impo'angomjo sohune'no yofe hwe engo sohomo uliwo'ninkahoninkofi oso hwe huhwo sohomo isihutofihwajimojo hweho. ¹⁶ Oso hohosohonta hwe wonyo Mpolapas kako impo'angomo humohumantisofoho. ¹⁷ Hwe moya'mi nuhu'mokahoninkofi Pailot

ulimento, Ngko sekuyepono tihumo isihutofihwajimnehono. Ngko Mpolapas isihutofihwajimnehono. Ngko Jisas a'amu Kilaisiyoho uliwo'n'ingkohoho sohumo isihutofihwajimnehono. Ose ulohonimentisofoho. ¹⁸ Pailot olo so'no huno moi'wonoho. A'amu pi'n'ingo engoso Jisasimo in'ingkamotofo so'no a'amu Juta sofe hwe engo sohwa simano hintotohino umnimentisofoho. Oso'no kakiyepono hungkuno hiso ipemotapmmmentohofofoho.

¹⁹ Pailot kako hungkuno jo'ne ango sopo humentan'ingki kakoe ape hungkuno ole lihwatimento, Kiko oso hwe wopingo sohumo kiko wonyo ulohofohotoho. Ngko sikwo'miyomo oso hwe sohune'no wojo uhwon'ingkoheso ngko simeho tango nisofoho. Ose lihwatimentisofoho.

²⁰ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Juta sofe hwe yofe engo'njo sohwanji hofiko hwe moya'mi somo ulimentohofi, Sekwo Mpolapasimne'no jomo ulimno. Jisas kako poyo umo'nono. Ose humulohofofoho. ²¹ Hwe yofe engo'njo sohwo a'amu somo ulohonimento, Olo hwe lohwa'u osopo humasiyo loso tihumo usihuto'mnehono. Ose ulahon'ingki hofiko ulimentohofi, Mpolapasimo usihutofo. ²² Ose ulahon'ingkofi Pailot ulimento, Ngko Jisas a'amu Kilais hwosoho uliwo'n'ingkohoho sohumo pipi imnehono. Ose ulahon'ingki a'amuso ulimentohofi, Iyopo fonjinto'ofasyo. ²³ Ose ulahon'ingkofi Pailot ulimento, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ose ulahon'ingki a'amuso mohm'no uliwo'n'imentohofi, Iyopo fonjinto'ofasyo. Iyopo fonjinto'ofasyo.

²⁴ Ose lontan'ingkofi Pailot huno umento, kakoe hungkunoso hopa mmo'n'ingkahon'ingki ikujoho u'mofapmmonto yahon'ingki Pailot kako a'amu wanohonifento mijo nomanto a'amuso uhwontohumentan'ingkofi kakoe ahomo mijo yatiku'nonto ulimento, Olo hwe lohomo fonjasiyo'neso nje huno'maho. O'o, sekwo hwapingo kuyoho. Oso'no nje aho mijo yatiku'n'ingkohono. ²⁵ Ose ulahon'ingki a'amuso ulimentohofi, Olo hwe lohomo poyo fonjasiyo'ne tohino nakumo ne'masoso nakwoe mehomi ntnne'no wone'ma'montonoho. ²⁶ Ose ulahon'ingkofi Pailot Mpolapasimo isihutofihwajonto kakoe hwe itokuso'njo sohwo ulimento, Jisasimo impe'nji fonjikuji iyopo fonjinto'ofahumno.

A'amu itokuso'njo sohwa Jisasimne'no sitofolimentohofofoho.

(Mak 15:16-20; Joun 19:2-3)

²⁷ Oseso Pailotiye a'amu itokuso'njo sohwa hwe yofe engo'njo sohwafe an-gomo ipemotaswontifi osopo hwe itokuso'njo hopi'nonohino sohwa Jisasimo u'ma-mentohofofoho. ²⁸ Hofiko kakoe manji'mofoyajontifi hofiko manji'mofonom'nehoniyonohinoso ulohomentohofofoho. Oso manji'mofohoniyonohinoso a'amu yofe engo hwaho mokosyohumayo sohwafe manji'mofofoho. ²⁹ Ose yontifi hofiko impe yongo'njo nomantifi nopopojontifi hnnimentohofi, Olo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoe mnokino manji'mofopa'nyofoho. Ose lontifi Jisasiyemnokinopo monji'mofahumentohofofoho. Hofiko fo'me nomantifi kakoe aho angahohnta'ni umanjontifi ulimentohofi, Olo fo'me loso hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe pa'n'ingo sohwo siye ahomo kumanjihwono. Ose lontifi kako'njopo hwomtame poji ulohofontifi sitofolimentohofi, Ou Hwe Engo sohwo siye, kiko a'amu Juta somo mokosyohumawo'n'ingkinosohwosilaho. ³⁰ Ose ulontifi kakoe simo'mangosopo memijo uyatimofontifi oso fo'me ahomo umangku'mentohofoso nomantifi mnokinopo fongku'mentohofofoho. ³¹ Hofiko sitofomoi'wo ulontifi oso manji'mofohoniyonohinosoyojasyontifi kakoe manji'mofouloho'mentohofofoho. Ose yontifi kakimo fonjinto'ofasiyo'ne sopo ipemotamentohofofoho.

Hofiko Jisasimo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Joun 19:17-27)

³² Ipemotasontifi hwe fihwo Sailininta'ango kakoe yofe Saimoun osohumo nu'-mantifi kwokwe umofontifi kako Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyo intofo'ne'entifi ulimentohofofoho.

³³ Kako intofahon'ngki hofiko hwaho Ngkoulikota si'mo'mentohofofoho. Oso hwaho hopo sopone yofe hiso hwapingo olenoho. Mnokino yokino huyo'mango pa'nyo ponoho. ³⁴ Osopo nohumantifi hofiko ipisayo mijo'nji nom'ne molasin tohino mumnyo'njo so'ne so'nji iwolo'mokontifi Jisasi'mo uyahon'ngkofi kako yamfo imentisoso manimentisofoho. ³⁵ Oseso hofiko Jisasi'mo iyopo fonjinto'ofasyontifi kakoe manji'mofo yo'mayoso tihwo woma'montolikeno lontifi syohi'nyo imentohofofoho. Hwe sohwa syohi'nyo hiso yakolo ulohofontifi yo'mayoso hu'mema'mentohofofoho. ³⁶ Ose yontifi osopo nohumantifi Jisasi'mo uhwontohumamentohofofoho. ³⁷ Kakoe iyo hwojiyafiku'nnyo yokintaho spono olo hungkunolo kakine'no mt'i'mokumentohofi, OLO HWE LOHWO JISASIYHO. A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Ose mt'i'mokontifi iyoswo hofojahumentohofofoho.

³⁸ Jisasi'njopo hwe hufa'u hufo'nji ikujoho'nji imojiyo sohwa'umo fonjinto'ofahumentohofofoho. Nom'nihwo Jisasiye aho angahohnta'ni, nom'nihwo aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho. ³⁹ Hwe moya'miso nopohotawentifi mnok'ngkwa'n'ngkwa'nnyo yontifi sitofo ulimentohofi, ⁴⁰ Kiko ole liwo'n'ngkini, Anituye tajo ango engoso ngko wae yaohm'mo apa'no songo molimeso sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no ango moi'wo umo'n'imontonoho. Ose liwo'n'ngkino hwosoho. Kiko Anituye Hwomu Ne hwo'si'manji kiko fo'ma'nyo. Iyopo nta'ni fikotape. ⁴¹ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji oso pa'nyo sitofo ulimentohofofoho. ⁴² Ole ulimentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'n'ngkiso sohwo kakimo mufo'ma'nonehoho. Kako Isilael sofe hwe engo hwolaho. Kako iyopo nta'ni kotapihwoso'no uhwon'ngkuhwasi nakwo si'meho hi'ntnnono uyano. ⁴³ Kako Anitumo si'meho hi'ntnnono uyonto ole limento, Ngko Anituye Hwomu hwo'nyoho. Ose limentiso hweho. Anitu kakine'no umo'n'ngkuhwoso'no'manji kako olohonta ufo'mano. Ose ulimentohofofoho. ⁴⁴ Oso hwe wonyo Jisasi'njopo fonjinto'ofahumentohofohuhwa'u Jisasi'mo sitofo ulimentisiyefoho.

Jisas poyo imo'n'immentisofoho.

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Joun 19:28-30)

⁴⁵ Hinjo ajwo kuntoliyopo oso sikuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji tili (3) kilouk oso'nji apa'no longkon'ngkahon'ngki mofehi'nyo limentisofoho. ⁴⁶ Sikuno wammonto yahon'ngki Jisas joho mohm'no limento, *Eli Eli lema sapakitani*. Oso hungkuno hiso neso ole, Nje Mpohwo Anitu, peho'no nisikwojantokuno. ⁴⁷ Ose lahon'ngki a'amu kako'njopo humamentohofoso upa'nontifi huno muyahon'ngki limentohofi, Olo hwe lohwo kako Ilaija osohumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohumne'no joho lalofoho. ⁴⁸ Ose ulahon'ngkofi hofiko'njopo a'amu humunyo sohwo komo'no Jisasi'mo u'manto hwapife we'e mijo yokumpohn'nyo mangkinyo'njo yomanto oso hiso tokemo yamjonto Jisas wanononto uyimentisofoho. ⁴⁹ I oso hiso'no nom'neso ole ulimentohofi, Hofahiyo. Nakwo uhwontohumano. Ilaija nopihwosi ufo'ma'mtolikeno. Ose ulimentohofofoho. ⁵⁰ Jisas apa'no joho mohm'no lonto kakoe huyo'mango uhwajonto poyo pe'n'immentisofoho.

⁵¹ Oso hohosohonta Anituye tajo ango engo somjo hwapife engo oso ajwoponjo ango we'e Anitu humayo'nefoho limotofo sopo hoku'yopo pmpilipehinyoso yokintahopo nta'ni tomonte sisimpo lohofonto hofa'u imo'n'immentisofoho. Hwaho hwomihwo yonto sojo engoso tihwo'mentisofoho. ⁵² Oso hwaho a'mopijafo ho'nahinyo sopo hwaho hwosampo lohofahon'ngki Anituye a'amu pi'n'nggo pe'n'immentohofoso songo lika'mentohofofoho. ⁵³ Nolikafontifi sikuno nom'nemo Jisas pe'nonto songo lika'mentiso somo hofiko ango Jelusalem wopingo somo noswahon'ngkofi a'amu

pi'n'ingo engo oso a'amu somo uhwon+mentohofofoho. ⁵⁴ Hwe a'amu itokuso'njo sohwo mokosyohumayo sohwo kakoe a'amu'nji nohumantifi Jisasimo uh-wontohumantifi hwom+hwo yo'mayo so'nji imo'n'ngkahon+ngki uhwonontifi iyoho un+mentisofoho. Ole ul+mentohofi, Olo hwe lohwo Anituye Hwomu Ne hweho. Ose l+mentohofofoho.

⁵⁵ Moya'mi pi'n'ingo engo Ngkalilinta'ango Jisasimo tifi in+ngkamotofa sofa Jisasimo ufo'mano lontifi Ngkalili ul+ko'mantifi Jisasi'nji Jelusalemno pmmentohofofoho. Osofa nohumantifi Jisasimo uhwon+hwojamentohofofoho. ⁵⁶ A'mu hofiko'njo loponta'angosi Maliya Mak+tolanta'angiyoho. A'mu nom'nesi kakoe yofe Maliya Jem+si'nji Jousepi'njiye kona'wohiyoho. A'mu nom'nesi Sepetiye hwomu sohwa'uye kona'wohiyoho.

Jisasiye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho.

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-55; Joun 19:38-42)

⁵⁷ Sikuno'nji hwe hamniyoho engo'njo Alimateyanta'ango sohwo i'mofapmmentisofoho. Kakoe yofe Jousepiyoho. Kako Jisasimo in+ngkamojo hweho. ⁵⁸ Kako hwe engo Pailot osohumo u'manto, Jisasiye pijafoso mayo'ne ulohon+mentisofoho. Ose ulahon+ngki Pailot ul+mento, Jisasiye pijafoso olo hwe lohomo uy+imno. ⁵⁹ Ose ulahon+ngki Jousepijafoso nomanto hwapi+fe songo halojo somo ifohumpento ⁶⁰ kakoe sokimo songomo ho'nahumentisofoho. Oso sokimoso kako sojo engo somo imo engo il+mentisofoho. Osopo ho'nasyonto sojo engo y+wolo'mo y+wolo'mo lohofonto sokimo hoku'yo somo pijwahumentisofoho. ⁶¹ Maliya Mak+tolanta'angosi'nji nom'ne Maliyasi'nji sokimo mom+ngo sopo humanji hum+hwohontohumantisiyofoho.

A'amu itokuso'njo sohwa Jisasiye sokimo'njo mofone sopo humohumantohofofoho.

⁶² Mo'n'ngka honta sikuno iyoho humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo sohwi nuyokolofahon+ngki hwe yofe engo'njo tajo angosyoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Pailotimo u'ma'mentohofofoho. ⁶³ Nu'mantifi ul+mentohofi, Hwe engo oso hwe hwasyo hungkuno'njo sohwo songo humamentiso sohonta ole l+mento, Sikuno hufa'u si+hune memjaof+hwo'so'no ngko songo nol+ka'mnefoho l+mentisoso huno nayohoho. ⁶⁴ Oso hiso'no kiko jije a'amu sohwo ole uso, Jisasiye pijafoso somo sekwo pikup+jo esyontan+ngkujoso sikuno hufa'u si+hune womemjaofono. Ose uso. Kakoe inomokomoyo sohwa nukuji kakoe pijafoso hufo ikuji hwe moya'mi somo hwasyo ole ul+fitnnoho, Jisas songo nto l+ko'maho. Oso hwasyo hungkunoso hwasyo hungkuno simo'mjo somo nuyakolofonoho. ⁶⁵ Ose ulahon+ngkofi Pailot ul+mento, Sekwo sekwoe a'amu uhwohontohumayo'ne sohwo uhwa+j+fijoso hofiko sokimo somo yokumpohn'nyo wop+jwosyafe. ⁶⁶ Ose ulahon+ngki hofiko nowentifi pijwahumentohofofoho. Oso hiso hano pitofasiyo so'no sohe ho'nahumentohofofoho. Oseso hofiko a'amu itokuso'njo sohwa sokimo homo somo uhwohontohumayo'ne uhwa+mentohofofoho.

28

Jisas songo l+ka'mentisofoho.

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-10; Joun 20:1-18)

¹ Sikuno iyoho humayoso moi'wo imo'n'ngkahon+ngki Sante im+ngo'nji mofehi'nyo wosi'mofapmmento yahonjo so'nji Maliya Mak+tolanta'angosi Maliya nom'nesi'nji siko Jisas ho'nahumalofa sopo uhwonaho lonji pmmentisiyefoho. ² Oso hohosohonta hwaho hwom+hwo yahon+ngki a'amu ahwomomjo sohwo nul+ko'manto noponto sojomo iwolo'mo iwolo'm+ngo lohofonto sojo nomeho'naofonto sojo yokintahopo humamentisofoho. ³ A'amu ahwomomjo sohwoe si'mano emta'm+ngo yonte pa'nyo kakoe manji'mofoso ni+hu'no halojo'nohinofoho. ⁴ A'amu itokuso'njo sohwa osohumo uhwonontifi yomo yontifi iyoho un+ngkahon+ngki poyo hopa wo'mentohofofoho.

⁵ I oso'no a'amu ahwomomjo sohwo a'mu sofa'umo ul+mento, Siko iyoho sen+ngkuhwoloho. Ngko huno ole niyohi, Siko Jisas a'amu iyopo fonjinto'ofahumalofa

sohune'no tⁱpeelokusiyo. Ose ulonto ulⁱmento, ⁶ Kako olopo mohumuyoho. Hohonta kako lⁱmentiso hopa nto lⁱka'maho. Oyoninyo. Hofⁱko Jisasⁱmo noho'nahumalofo lopo uhwoninyo. ⁷ Siko komo'no uhusⁱsi kakoe inomokomoyo sohwaso hwe poyo imo'nⁱmaso sohwo pi'nⁱmo mta'ni nto lⁱka'maho. Ose ulinyo. Kako Ngkaliline'no sⁱmo'mo nto sepo'maho. Sekwo osopo nosokuji uhwonⁱmno. Hungkuno seloheso inⁱngo seyo'eno.

⁸ Ose ulahonⁱngki a'mu sofa'u iyoho unⁱmentisoso siko sⁱmeho wopⁱngo umo'nⁱngkahonⁱngki pi'nⁱmomo nulⁱko'manji komo'no nowenji kakoe inomokomoyo sohwaso olo hungkuno loso ulohonanji umentisiyefoho. ⁹ Nowentanⁱngki Jisas honⁱngkanopo uswo'nonto ulⁱmento, Nje nampohwo fa'uyo. Ose ulahonⁱngki tⁱfonepo nowenji Jisasiye sⁱfe hwompahomo aho upm'mokonji Jisasⁱmo hwomtame uloho'mentisiyefoho. ¹⁰ Jisas ulⁱmento, Siko iyoho senⁱngkuhwoloho. Siko nuhusⁱsi nje nⁱngkwahwaso ulinyo. Hofⁱko hwaho Ngkalili nosokuji osopo wanohonⁱfe. Ose ulinyo ulⁱmentisofoho.

A'amu itokuso'njo sohwaso hungkunofoho.

¹¹ Oso a'mu sofa'u nowentanⁱngki a'amu fehohnjo itokuso'njo sokimo somo uhwon-tohumayo sohwa hofⁱko angopo i'mofawentⁱfi a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwaso yo'mayo imo'nⁱmentiso so'no ulⁱmentohofofoho. ¹² Ose ulahonⁱngkofi a'amu huhwo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji uhu'mokontⁱfi yo'mayo yane'entⁱfi hungkuno mtito'mentohofofoho. Hofⁱko hamniyoho engo a'amu itokuso'njo sohwaso uyontⁱfi ulⁱmentohofi, ¹³ Sekwo a'amu somo ole ulⁱmno. Kakoe inomokomoyo sohwa hofⁱko sⁱkwomiyomo nopontⁱfi nakwo saho fosyowentanⁱngkuhwoni kakoe pijafoso hufo ma'malofofoho. Ose ulⁱmno. ¹⁴ Hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo olo so'no upa'nⁱngkuhwosⁱ'manji nakwo kakimo afofo umokantanoho. Kako sekumo yoka masejo'njo uyⁱmontonoho. ¹⁵ Ose ulahonⁱngkofi a'amu itokuso'njo sohwa hamniyoho nomantⁱfi hofⁱko hongkunomo inⁱngkamentohofofoho. Olo hungkuno Jisasiye pijafoso hufo mayo loso a'amu Jutafe ango'meemo ho'nⁱngkowahonⁱngki ne'no lontⁱfeso olohonta ose weho.

Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasⁱmo uhwonⁱmentohofofoho.

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Joun 20:19-23)

¹⁶ Inomokomoyo aho hopi'nono sⁱfe mta'ni anga'nohino sohwa oso hwofⁱki'nyo hwaho Ngkalili sopo Jisas nto ulⁱmentiso sopono sⁱmentohofofoho. ¹⁷ Hofⁱko Jisasⁱmo uhwonontⁱfi hwomtame uloho'mentohofofoho. I oso'no a'amu anga'no anga'no Jisasⁱtⁱkeno nom'ne hwolⁱkeno lontⁱfi huno pi'nⁱngo syafⁱhu'mentohofofoho. ¹⁸ Jisas hofⁱkimo tⁱfonepo u'manto ulⁱmento, Anⁱtu yo'mayo yokumpohn'nyo ahwomo'nji hwaho'ntnne'no mokosyohumayo'ne ntapisofoho. ¹⁹ Oso'no sekwo nowekuji hwaho hopi'nono ango'meemjo a'amu somo nje hungkuno lutⁱhwafⁱkujo'no nje inomokomoyo umo'nⁱfe. Sekwo hofⁱkimo mijo kiyomayoso Mpohwoe yofe'nji kakoe hwomufe yofe'nji kakoe Towahunofe yofe'nji lⁱkuji fⁱkiyomapmno. ²⁰ Ngko hungkuno hopi'nono sejapontnneso a'amuso hungkuno hiloso inⁱngkape-e'ne filutⁱhwamno. Upa'nⁱmno. Ngko sekwo'nji engolopohamo nohumentanⁱ'mo sⁱkuno moi'wo imo'nⁱngkuhwoso'no ne'no humentⁱhwanefoho.

Mak Olo Hungkuno Wopɨngo loso Mak Mtɨ'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo sɨfe aho hopi'nono mofonepo nto uyokolofahonɨngki Mak olo iyoswo loso mtɨ'mokumentisofoho. Mak sohwo yofe hufa'unjo hweho. Nom'ne yofeso olenoho. Jounɨyoho. I oso'no yofe hiso nehm'no hu'mo ole: Joun Makɨyoho. (Oso hungkuno hiso *Apousel* sohe engo 12 honɨngkano we'e 25. Osopo weho.) Mak sohwo yofe hufa'u mulinyo hwapɨngoso ole: Yofe Makɨyoso Ngkɨlik hungkuno mta'angofoho. Yofe Jounɨyoso Hipɨlu hungkuno mta'angofoho. Makɨye na'usi Maliyafoho. (Oso hiso *Apousel* sohe engo 12 honɨngkano we'e 12. Osopo weho.) Mak huhwo sohwoe kona'wohiye ango somo a'amu Jisasɨmo inɨngkunyo aho ku'mo ku'mɨngo ne'no uhu'mokumotofomnoho. Mak sohwo Jisasɨye inomokomoyo hwo'maho. O'o, Jisasɨye inomokomoyo Saimoun Pita'nji ango Loum sopo syoho imojiye hwa'uyoho. Olo iyoswo hiloso Mak ango Loum humanto mtɨ'mokumentisofoho. A'amu fehohnjo hofɨko huno ole, Mak sohwo Hipɨlu hungkuno so'nji Ngkɨlik hungkuno so'nji huno moi'wo'nnyo hweho. Oso'no ango Loum sopo Pita'nji nohumanji Mak kako Pitafe hungkuno iwolo'mokiyo syoho imojo hweho. Pita kako Anɨtuye hungkunoso Hipɨlu hungkunomo lahonɨngki a'amu Loumjoso upa'nyo'ne Mak kako Ngkɨlik hungkunomo iwolo'mokumoyo hweho. Oso'no a'amu Loumjo sofe hunoso olenoho. Hwe fi-hwo kako nɨhu'no yokumpohn'nyo hwo'manji nakwoe Hwe Engo hweho. Ose syofɨsyontanɨngkofi Mak kako Jisasɨmne'no ole ulɨmonto mtɨ'mokumentisofoho. Jisas sohwo hwe yokumpohn'nyo sohwoe yokumpohn'nyo somo Jisasɨye yokumpohn'nyoso yakolonoho. Jisas sohwo Anɨtuye Hwomu Ne hweho. Kako a'amu mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo'njo somo wopɨngo umokiyo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hweho. A'amu Loumjo somo Mak ose ulɨmonto mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Mak a'amu Ngkɨlik Jisasɨmo inɨngkunyo somne'no mtɨ'mokumentisofoho. Mak mtɨ'mokumentiso iyoswo hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Huno nafohotofo hwapɨngo neso ole: Jisas sohwo yo'mayo hopi'nono hwaho loponjofe yokumpoyn'nyo somo yakolownnyo hweho. Oso'no nakwo olo iyoswo hiloso atofu lɨhwasi Jisasɨmo unɨngkohwano.

*Joun Hwe A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno lutɨhwamentisofoho.
(Matɨyu 3:1-12; Luk 3:1-9, 15-17; Joun 1:19-28)*

¹ Ngko Mak'ni Anɨtuye Hwomu Jisas Kɨlais sohune'no hungkuno wopɨngo wantɨ'mokumonne'no yohono. ² Hungkuno ae lomayoso ole. Hohonta Anɨtu kako Aisaiya sohomo hungkuno uyahonɨngki iyoswo ole mtɨ'mokumento, Anɨtu kakoe hwomumo ulɨmento, Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wolɨhwatɨmonnoho. Oso huhwo sohwo kako kikimo sɨmo'mo kupe-e'ne hweho. Kako jɨje honɨngkano ito'no esyohumayo'ne hweho.

³ Olo hwe huhwo lohwo hwaho a'amumo humunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo ole ho'nɨmento, Hwe Engo sohonne'no honɨngkano ito'no fehumamno. Kakoe hano emoyo'ne so'no honɨngkano hiso ito'no mɨhwatɨmno.

Oso hungkunoso Aisaiya mtɨ'mokumentisofoho.

⁴ Oseso Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo hwaho a'amu mohumunyopo i'l-mofaponto a'amu pi'nɨngo uhu'mokahonɨngkofi ole lutɨhwamento, Sekwo sekwoe honɨngkano wonyo somne'no hohujo ikinjaofɨkujo'no Anɨtu kako sekwoe wonyo hiso wae yasemofɨwaso'no ngko mijo wokiyosema'mo. Ose ulɨmentisofoho. A'amumo

sekwoe hon'ngkano songoso uti'hwayo'nefoho. ⁵ A'amu hwaho Jutiyanta'ango so'nji pone engo Jelusalem mta'ango pi'n'ngo engo so'nji Jounimo u'mantifi kakoe hungkuno upa'nontifi hofikoe wonyo yoloho li'jwaofahon'ngkofi Joun hofikimo Mijo Joutan sohomo kiyoma'mentisofoho.

⁶ Jouniye nem'no manji'mofo hwaho fi'njohwe yahu *kamel* lohwa'nji mt'i'mokumentisofoho. Yahu paho ahulohoso loho'n'imentisofoho. Kako kus'mo'nji t'i'me mijo'nji ni'mojo hweho. ⁷ Joun a'amumo ole lut'hwamojofoho. Hwe nom'nehwo t'ifi noponefoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso nje yokumpohn'nyomo ni'yakolofonefoho. Ngko sohwo'ni oso hwe huhwo sohwoe yofe engo so'no ngko kakimo momayo ulohofiyo'ne hwo'nyoho. ⁸ Ngko sekumo mijo'nohino kiyosemawo'n'ngkono. Hwe t'ifinjo sohwo kako Anituye Towahuno Wop'ngonjo sohwo wokiyosema'montonoho.

Joun Jisasimo mijo kiyomahon'ngki Seten Jisasimo yamofo uloho'mentisofoho.

(Mat'iyu 3:13-17; Luk 3:21-22; Joun 1:29-34)

⁹ Osohonta Jisas pone Nasalet hwaho Ngkalili ul'iko'manto Jounimo nu'mahon'ngki Joun kakimo Mijo Joutan sohomo kiyoma'mentisofoho. ¹⁰ Jisas mijo mta'ango nos'i'mofaponto uhwon'mentisoso ahwomo mtampo lohofahon'ngki Anituye Towahuno y'ihufo ntolofiyo pa'nyo sohwo Jisasimo wekehumapmmentisofoho. ¹¹ Oso hohosohonta ahwomo mta'ni ole ho'n'imento, Kiko nje Hwomu sohwohne'no, ngko simeho wop'ngo mikun'imposo kijapalokweno. Kiko yo'mayo wop'ngo iwo'n'ngkino so'no nje simeho wop'ngo ni'mo'nantofoho. Ose ho'n'imentisofoho.

Seten kako Jisasimo yamofo uloho'mentisofoho.

(Mat'iyu 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ose ho'n'ngkahon'ngki Mijo Joutan'nta'ango Anituye Towahuno Wop'ngo sohwo Jisasimo nom'ne hwaho a'amu mohumunyo iyo yo'mayo ane sopono uhwat'imentisofoho. ¹³ Osopo Jisas nohumentan'ngki sikuno *fouti* (40) memjaofahon'ngki Seten Jisasimo wonyo umokumo lonto Jisasimo yamofo uloho'mentisofoho. Oso hwaho sopo sikis'wojo yo'mayoso nohumentan'ngkofi a'amu ahwomomjo sohwa Jisasimo ufo'ma'mentohofofoho.

Jisas syoho emayoso Ngkalili nta'ni ema'mentisofoho.

(Mat'iyu 4:12-17; Luk 4:14-15)

¹⁴ Hwangku sohonta Helout hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo kako Jounimo impo'angomo intofahumentisoso Jisas hwaho Ngkalili sopo nowento Anituye hungkuno lut'hwoma'mentisofoho. ¹⁵ Ole ul'imento, Upa'n'imno. Olohonta Anituye sikuno mofoneponoho. We'enepi Anitu kako kakoe a'amu so'nyumo yokumpohn'nyo enemokosyohumanefoho. Sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no hohujo ikinjaof'kujji Anitumo simeho hi'ntnnono uy'imno. Ose lut'hwamentisofoho.

Hwe osofosofahu'no inaniku syoho'njo sohwanne'no Jisas joho ul'imentisofoho.

(Mat'iyu 4:18-22; Luk 5:1-11)

¹⁶ Sikuno fihwi Jisas Mijo Ayo Ngkalili mom'ngopo hano emoyonto uhwon'mentisoso Saimoun kon'ngkwa'wehwo Ent'ilu'nji siko inaniku ho'yo mijomo ho'naofontan'ngki uhwon'mentisofoho. Inaniku ifamiyoso sikoe hamniyoho syohofoho. ¹⁷ Jisas nuhwononto ul'imento, Siko ngkimo t'ifi n'ngkapinyo. Siko inaniku mawo'n'ngkisiye pa'n'ngoso Anitumne'no a'amu mayo'ne woloset'hwamo. ¹⁸ Ose ulahon'ngki sikoe inaniku ho'yo komo'no nul'iko'manji Jisas'nji umentohofofoho.

¹⁹ Hofiko we'enepi mit'imom'ngo somo noku'mokwawent'ifi Jisas uhwon'mentisoso Sepetiye hwomu sohwa'u Jem's'i'nji Joun'nji siko yofayokinomo nohumanji inaniku ho'yo ito'no esyohumentan'ngki uhwon'mentisofoho. ²⁰ Jisas nuhwononto sikine'no komo'no joho ul'imento, Oyoninyo. Ose ulahon'ngki Jem's'i'nji Joun'nji siko komo'no kan'ngkwohumo ul'iko'ma'mentisiyefoho. Kan'ngkwohwo Sepeti kakoe a'amu syoho

ulohofiyo sohwanji hofi'koe yofayokinomo nohumentan'ing'kofi Jem'is'i'nji Joun'nji siko uli'ko'manji Jisasi'nji umentohofofoho.

Jisas a'amu anga'nohino sohumta'ni towahuno wonyoso wae yao'mentisofoho.
(Luk 4:31-37)

²¹ Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwanji nowent'ifi pone Koponeyam i'mofawent'ifi s'ikuno Salolemo a'amu iyoho foyohumayo'ne s'ikuno somo hofi'ko a'amu Jutafe tajo angomo noswont'ifi Jisas hwe moya'mimo hungkuno lut'ihwamentisofoho. ²² A'amuso hofi'ko kakoe hungkunomo upa'nont'ifi yomo imentohofofoho. Hwap'ingoso hofi'ko a'amu hon'ing'kano hungkuno lut'ihwamotofo sohwa pa'nyo hwo'maho. O'o, Jisas sohwo kako hungkuno hwap'ingo wo'nnyo hweho.

²³ Osohonta hwe towahuno wonyo'njo sohwo tajo ango homo somo joho mohm'no ul'imento, ²⁴ Jisas Nasaletnnta'ango sohwoosi k'iko nakumo peho wonaloho'mne'no sopalokuno. K'iko nakumo wonyo wonamokumonne'no losopalokuno. Ngko kikine'no huno niyohoho. K'iko An'ituye Hwomu Wop'ingo Ne hwo'soho. ²⁵ Ose ulahon'ing'ki Jisas kako towahuno wonyo sohumo yoka ul'imento, Mampi'nyo foyohumaho. K'iko olo hwe lohomo uli'ko'maho. ²⁶ Ose ulahon'ing'ki towahuno wonyo huhwo sohwo joho mohm'no lonto hwe sohumo yomo yomo engo umasiyonto uli'ko'ma'mentisofoho. ²⁷ A'amuso ose uhwonont'ifi yomo engo yont'ifi hnn'imentohofi, Olo pehot'ikeno. Olo hungkuno nom'ne songofoho. Olo hwe lohwo yokumpohn'nyo'njo lohwo hungkuno lahon'ing'ki towahuno wonyo sohwa kakoe hungkunomo haloho pent'ifi t'ifi in'ing'kahwofo. Ose hnnont'ifi ²⁸ olo yo'mayo Jisas imentiso so'no hwaho Ngkalili sopo mjaho'n'im'imentisofoho.

Jisas Pitafe konemimo wop'ingo umokumentisofoho.
(Mat'iyu 8:14-15; Luk 4:38-39)

²⁹ Jisas tajo ango mta'ni noswaponto kako Saimoun'nji Ent'ilu'nji siko'n'ikwa'ie angomo humentohofofoho. Jem'is'i'nji Joun'nji hofi'ko'nji humentohofofoho. ³⁰ Saimoun konemi siye a'apaho tohohmtnno uhnn'ing'kahon'ing'ki kako ijempohopo humamentisofoho. Oso'no Jisas noswopahon'ing'ki oso hungkuno hiso komo'no ul'imentohofofoho. ³¹ Ose ulahon'ing'kofi a'musi mnokino'nji nohumentanjopo u'manto Jisas kakoe aho nomanto a'mu simo nul'ikofahon'ing'ki a'apaho tohohmtnno moi'wo imo'n'ing'kahon'ing'ki kako wop'ingo imo'n'imentisofoho. Wop'ingo imo'nonto kako a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

Jisas a'amu pi'n'ingo somo wop'ingo umokumentisofoho.
(Mat'iyu 8:16-17; Luk 4:40-41)

³² Oso s'ikuno somo a'amuso hofi'ko a'amu nom'ne yo'mayo yo'mayo mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo'njo so'nji ipemotapmmentohofofoho. ³³ A'amu hopi'nono oso ango Jisas humentanjo hoku'yo sopo uhu'mokumentohofofoho. ³⁴ A'amu yo'mayo yo'mayo mnokino'njo so'nji towahuno wonyo'njo so'nji wop'ingo umokumentisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwa Jisas An'ituye hwomu sohumo yofe uhwo'mentohofoho so'no Jisas hofi'kimo hungkunojo so'ne mampi'nyo umokumentisofoho.

Jisas hwaho Ngkalili sopo An'ituye hungkuno lut'ihwamentisofoho.
(Luk 4:42-44)

³⁵ Iyohohwe'nji Jisas nol'ikafonto kengopo a'amu mohumunyo sopo nowento osopo kako An'itumo jomo ul'imentisofoho. ³⁶ Saimoun kakoe a'amu'nji Jisasi'ne'no t'ipeent'ifi ³⁷ Jisasi'mo t'ip'ihwonont'ifi ul'imentohofi, A'amu hopi'nono kikine'no wot'ipekohon'imo'nant'ifi yalokwofo. ³⁸ Ose ulahon'ing'kofi Jisas ul'imento, Hofi'koe syohofoho. Nom'ne ango mofone sopo wohwano. Nom'ne a'amumo hungkuno wop'ingo wolut'ihwamne'no yohono. Oso'ne pmmentohe hwo'nyoho. ³⁹ Ose ulahon'ing'ki nowent'ifi hwaho Ngkalili ho'mo so'mo tajo ango somo lut'ihwanto towahuno wonyo somo wae yao'mentisofoho.

Jisas hwe a'apaho uyo wonyo'njo sohomo wop'ingo umokumentisofoho.
(Mat'iyu 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Hwe a'apaho sompote'njo sohwo Jisasimo humotaho sulonto hwahopo hwomtame ulohofonto jomo yokumpohn'nyo ul'imento, K'iko ngkimo wop'ingo wan'imokumo liso'-manji, j'ije yokumpohn'nyoso hoponoho. ⁴¹ Jisas nupa'nonto hitoho ulofahon'ngki aho kisusyonto hwe sohomo ul'imento, Ou wop'ingo wakumokumonne'no yohono. K'iko wop'ingo hmmo'nyo. ⁴² Ose ul'imentiso so'no oso uyo wonyo huhwo sohwo moi'wo komo'no i'mo'n'ikahon'ngki kako wop'ingo humamentisofoho. ⁴³⁻⁴⁴ Wop'ingo humentan'ngki Jisas hwe sohomo yoka yokumpohn'nyo ul'imento, Olo yoheso nom'ne a'amumo nulohotoho. O'o, k'iko komo'no nowehoji oso a'amu tajo ango syoho'njo sohomo j'ije a'apaho ut'ihwahoji yo'mayo Mouses sel'imentiso so'no An'itumo yano uyo. Oseso a'amu hopi'nonohinosa uhwon'ngkuji j'ije a'apaho uyo wonyoso wop'ingo imo'n'ngkiso so'no huno wosyof'syantafeho. Jisas ose ul'imentisofoho. ⁴⁵ L'ihwojahon'ngki hwe huhwo sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo oso Jisas kakoe a'apaho wop'ingo umokumentiso so'no ul'imentisoso oso hungkuno hiso ango'meemo ho'n'imentisofoho. Oso'no Jisas kako nom'ne angkuhwafo m'mofayofoho. Kako mempo hohnta'ni humentan'ngki a'amu ango kengo kengoponta'ni kakimo u'ma'mentohofoho.

2

Jisas hwe s'ife aho songo miyo'njo sohomo wop'ingo umokumentisofoho.
(Mat'iyu 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ S'ikuno nom'ne memjaofahon'ngki Jisas Koponeyam asomo nopahon'ngki a'amuso Jisas kakoe angopo * humaho upa'n'imentohofoho. ² A'amu hopi'nono ango Jisas humentan'ngki uhu'mokont'ifi angomo angiyoho'mo a'amu pi'n'ingo engo uhula'mo'-mentohofoho. Uhu'mokahon'ngkofi Jisas An'ituye hungkuno lut'ihwamentisofoho. ³ Hwe osofosofahu'nohino sohwa hwe mnokino'njo sohomo ijempoho emotapmmmentohofoho. Oso mnokinosa s'ife aho songo miyofoho. Pompenjiyo'nohinofoho. Osohwa Jisasi'njopo i'mofapmmmentohofoho. ⁴ A'amu pi'n'ingo uhula'mo'-mentohofoho so'no uhwonont'ifi hof'iko Jisasi'njopo mitofasiyofoho. Oso'no sokango ant'ifepo kotasant'ifi iku'yo nofent'ifi a'amu mnokino'njo sohwo kakoe ijempoho hi'nji Jisas humentan'ngki mampo impe intofuyoho'mokumentohofoho. ⁵ Jisas kako uhwon'imentisoso oso a'amu itokwapmmmentohofoho sohwa hof'iko Jisasimo s'imeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyahon'ngkofi Jisas uhwononto hwe mnokino'njo sohomo ul'imento, Olo hwomu lohwo, ngko j'ije hon'ngkano wonyoso wae nto yakumofohono. Ose ulahon'ngki ⁶ a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lut'ihwamotofo sohwa humupo'ntohumantohofoho. Hof'ikoe s'imeho mo'mnohini ole syaf'ihu'mentohofi, ⁷ Oso pipilo An'itu anga'no kako'nohino a'amufe wonyo wae iyoso hoponoho. Hwe hwahoponjo sohwo a'amufe wonyoso wae miyonohoho. Olo hwe lohwo An'itumo sitofu ulalofoho. ⁸ Ose syof'syahon'ngkofi hof'ikoe huno somo Jisas huno uyahon'ngki ul'imento, Sekwoe s'imeho mo'mo oso hunoso peho'no syof'sikomo'nalokwofo. ⁹ Olo hwe mnokino'njo lohomo pehofo ul'imne'elo. Hungkuno nohayo ntisoto. J'ije hon'ngkano wonyo wae weekumo'mo ul'imnehono. Nom'ne hungkuno ole, Fil'ikaho. J'ije ijempoho nomahoji mpano. Pehoho ul'imnehono. ¹⁰ Oseso sekwo huno waseyono. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe wonyo wae yafo'ne yokumpohn'nyo hinjo hwo'nyoho. Ose ulonto hwe mnokino'njo sohomo ul'imento, ¹¹ Wakil'imo. Fil'ikaho. J'ije ijempoho nomahoji j'ije angopono f'iwano. ¹² Ose ulahon'ngki hwe sohwo nol'ikafonto kakoe ijempoho nomanto, noswopahon'ngki a'amuso nuhwonont'ifi yomo yont'ifi An'ituye yofe ho'nomant'ifi ul'imentohofi, Hohonta nakwo oleso muhwonyofoho.

* 2:1: Oso'no nakwo huno monayofoho. T'ihwoe angot'ikeno. Oso hiso Jisas kako oso ango homo somo humamentisofoho. Ango Koponeyam sopo a'amu fiso hof'ikoe hunoso ole, Pita'nji Ent'ilu'nji angot'ikeno. (Sohe engo 1 hon'ngkano we'e 29 somo uhwonyo.)

Jisas Lifaine'no joho ulimentisofoho.

(Matiyu 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Jisas apa'no Mijo Ayo Ngkalili momingo sopo ku'mokuwahoningki osopo a'amu pi'n'ngo engo nu'mahoningkofi kako a'amumo Anituye hungkuno lutihwamentisofoho. ¹⁴ Jisas hano nowento Lifai Alifiyosye hwomu sohwo a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe ango somo nohumentaningki Jisas Lifaimo nuhwononto ulimento, Kiko ngkimo tifi nningkape. Ose ulahoningki Lifai nolikafonto Jisasi mo tifi iningkamentisofoho.

¹⁵ Tifi sohonta Jisas kakoe a'amu'nji Lifaiye angomo wopayo nontaningkofi osopo nom'ne a'amu hamniyoho ho'nafo syoho'njo sohwanji a'amu wonyo honingkanonjo so'nji hofiko Jisasi mo tifi iningkunyo huhwanji humohumantohofoho. ¹⁶ A'amu Falisi sohwa hofiko Jutafe honingkanonjo hungkuno hunonjo fehohnjo sohwa hofiko Jisasi'nji a'amu wonyo so'nji wopayo nontaningkofi uhwonontifi Jisasiye inomokomoyo sohwo ulimentohofi, A'amu hamniyoho ho'nafo syoho'njo sohwanji a'amu wonyo honingkanonjo so'nji Jisasi'nji wopayo peho'no nalokwofo. ¹⁷ Olo hungkuno loso Jisas nupa'nonto ulimento, A'amu mnokino ane'njo wopingo humalofoso hofiko a'amu uyohofaho siyo'njo sohomo mu'mapitnehofoho. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mantifeho. Oso pa'nyoso ngko a'amu honingkanonjo wopingonjo hwona'nyoho liwo'n'ngkohofoho somne'no joho lutimayo'ne pmentohe hwonimaho. O'o ngko a'amu honingkanonjo wonyo'njo somne'no pmentohe hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

Wopayo humaho humayo yahino so'ne hungkunofoho.

(Matiyu 9:14-17; Luk 5:33-37)

¹⁸ Sikuno nom'ne fihwi Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Anituye yofe ho'nomayo'ne wopayo humaho humentaningkofi a'amu nom'ne sohwa Jisasi mo u'mantifi ulimentohofi, Jouniye inomokomoyo sohwanji Falisiye inomokomoyo sohwanji hofiko wopayo manyonjo humayoso Anitumo jomo ujo'ne yahinoso iningkawowo'n'ngkohofoho. I oso'no jije inomokomoyo sohwa hofiko wopayo manyonjo humayo yahino somo miningkayonjo peho'no yalokwofo. ¹⁹ Ose ulohoningkahoningkofi Jisas ulimento, Upa'nimno. Hwe ape songo mayo sohwo kako kakoe a'amu'nji wopayo iloho engo yontifeso hofiko wopayo humaho wohumantifitaho. O'o simeho wopingonjo wonantifeho. ²⁰ I oseso hwangku sohonta oso hwe ape maso huhwo sohomo a'amu nom'ne sohwa hofikoe a'amu mta'ni kompemafikuji fonjasyikujo'no kakoe a'amu hiso kako ane humafikujoso simeho tango'njo humafikuji wopayo manyonjo uyantifeho.

²¹ Ihwoni. Hwe fihwo manjimofotontamo imonnyo sohwo kako hwapife nom'ne songo we'e nomahwosi tontamo somo lojwohofojasihwosi yakife uyimtolaho. Awonoho. Engo womnahotimontonoho. ²² Ose ulonto Jisas pahnnimo hungkuno tiffinjoso ole ulimento, A'amu fihwo kako mijo iloho uyimo lihwosi te fisiyo woma'montolaho. O'o, awonoho. kako te fisiyo mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo wahumpomontonoho. Te fisiyoso nihu'nahone wonyo umonimontonoho. U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo ito'no wolifawomontonoho. Oso pa'nyoso hohontajo yahino so'nji yahino songo so'nji nem'no hu'mokomokosyohumayoso hopomaho.

Salolemo sikuno iyoho humayo somo yo'mayo syoho miyo'ne hungkunofoho.

(Matiyu 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Salolemo iyoho humayo'ne sohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofiko syoho'mo nowentifi mijoho uyahoningki wopayo we'e songoso nomantifi aho hwosomokontifi pahoso fuyo lontifi neso nimentohofoho. ²⁴ Nontaningkofi a'amu Falisi sohwa uhwonontifi Jisasi mo ulimentohofi, Ihwoni. Nakwoe honingkanonjo hungkunoso yo'mayo syoho sikuno iyoho humayo somo iyo'neso hano pitofahinyofoho. Oso hiso'no sekwo sikuno iyoho humayo losomo wopayo peho'ne mantifi

nɪngkohofoto. ²⁵ Ose ulohonɪngkahonɪngkofi Jisas ulɪmento, Sekwo Ntefit imentiso so'no iyoswo mtɪ'mokumentohofoso atofu majo hwasilaho. Oso sɪkuno Ntefit kakoe a'amunji hofɪko wopayo umofonyo yontɪfi mijoho engo humamentohofu sohonta ne'no selohonɪngkohono. ²⁶ Osohonta Apiyata hwe engo tajo ango syoho'njo sohwo nohumentanɪngki Ntefit kako Anɪtumne'no hwapɪfe ango molinyo somo swonto wosopayo Anɪtuye sɪmanopo ho'nahinyoso swoma'mentisofoho. Oso wopayo hiso a'amun sɪkinjo somne'no'maho. O'lo a'amun Anɪtuye tajo ango syoho'njo sohwanne'nohinofoho. I oso'no Ntefit kako nomanto kakoe a'amun sohwanu nuyɪmentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofu majo'njo imentohofu so'no sekwo nje inomokomoyo sohwanu oso hungkuno hiso ulohonɪngkohofotaho. ²⁷ Ose ulonto Jisas nom'ne hungkuno Falisi sohwanu ulɪmento Anɪtu kako sɪkuno iyoho humayoso peho'ne mtɪ'mokumentisoto. Kako hwe moya'mi ufo'mayo'ne mtɪ'mokumentisofoho. I a'amufe honɪngkanomo hano pitofasyo iyo'ne mtɪ'mokumentisofoho. I sɪkuno iyoho humayo homo a'amumo ufo'mayo'ne mtɪ'mokumentisofoho. ²⁸ Oseso ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko sɪkuno iyoho humayo'neso hwapɪngo hwo'nyoho. Ose ulɪmentisofoho.

3

Sɪkuno iyoho humayo somo Jisas kako hwe aho wonyo'njo sohomo wopɪngo umokumentisofoho.

(Matɪyu 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jisas a'amun Jutafe tajo ango somo apa'no swahonɪngki osopo hwe fihwo aho songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo sohwo humunyoponoho. ² A'amun Falisi sohwa hofɪko nohumantɪfi Jisasɪmo hungkuno ito'no mɪhwajiyu ango somo ipemotowane'entɪfi ole syafɪhu'mentohofi, Jisas kako sɪkuno iyoho humayo lomo hwe aho wonyo'njo sohomo wopɪngo umokumontolikeno. Ose syafɪsyontɪfi Jisasɪmo uhwontohumamentohofofoho. ³ Jisas hwe aho wonyo'njo sohomo ulɪmento, Kɪko ajwo lopo filohofape. ⁴ Ose ulonto hofɪkimo ulɪmento, Oso honɪngkano hungkuno Mouses neyakwosamo uyɪmentisoso sɪkuno iyoho humayo lomne'no pehofo nalohoho. Nakwo olo sɪkuno lomo yahino wopɪngo uyantantaho. Wonyo uyantantaho. I nom'ne a'amun somo wopɪngo umokantantaho. Wonyo umokantantaho. Ose ulohonɪngkahonɪngki hofɪko mampɪ'nyo imentohofofoho. ⁵ Jisas hofɪkimo fe'nɪhwononto sɪmeho tohino umnɪngkahonɪngki a'amun Falisiye sɪmehomo uhwonɪmentisoso hofɪko a'amumo hitoho mu lofe so'no sɪmeho tango uyɪmentisofoho. Jisas a'amun aho wonyo'njo sohomo ulɪmento, Jɪje aho sɪhwaho fisɪpofo. Ose ulahonɪngki kako haloho'no yonto aho sɪhwaho sɪpo'mentisoso kakoe aho wopɪngo umo'nɪmentisofoho. ⁶ A'amun Falisi sohwa uhwonontɪfi komo'no nowentɪfi Heloutɪye a'amun sohwanji uhu'mokontɪfi Jisasɪmo poyo fonjosyane'entɪfi honɪngkano tɪpmmentohofofoho.

A'amun pi'nɪngo engoso mijo momɪngopo uhu'mokumentohofohofohofoho.

⁷ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji oso ango sopo nulɪko'mantɪfi mijo ayopo nohumentanɪngkofi a'amun pi'nɪngo engo Jisasɪmo u'ma'mentohofofoho. Oso a'amun hiso ango kengo kengoponta'angofoho. Hwaho Ngkalili, hwaho Jutiya, ⁸ pone Jelusalem, Itumeya, Mijo Joutan nongkihnta'ni, Taiya pone engo nongkihnta'ni Saitoun pone hiso nongkihnta'ni oso a'amun pi'nɪngo engo hiso yo'mayo Jisas imentiso oso'no upa'nontɪfi Jisasɪmo u'ma'mentohofofoho. ⁹ Jisas inomokomoyo sohwanu ulɪmento, Sekwo yofayokino ito'no fesyohumamno. A'amun we'yo mohumuyoho. Hofɪko hwotoho nɪfɪfitnnoho. Ose ulɪmentisofoho. ¹⁰ Hwapɪngo ole, Jisas a'amun pi'nɪngo engo somo a'apaho wopɪngo umokumentiso so'no a'amun mnokino'njo hopi'nonohinoso a'amun yohoto yohotofo mjoloho'nɪmɪwentɪfi Jisasɪmo upm'mokantane'no yɪhwono ose limentohofofoho. ¹¹ A'amun towahuno wonyo'njosu Jisasɪmo uhwonɪtɪmantɪfi hwahopo ipitofawentɪfi johu ulɪmentohofi, Kɪko Anɪtuye Hwomu Ne hwosoho. ¹² Ose

ulahon'ngkofi Jisas hof'ikimo hungkuno yokumpohn'nyo ul'imento, Olo hilo so'no a'amumo nul'ikutoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwamo uhwasopo'mentisofoho.

(Mat'iyu 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Oso hohosohonta Jisas hwof'iki'nyopo nosonto kakoe inomokomoyo'ne uhwasopo'mo lonto a'amu somo joho ulahon'ngki hof'iko sapmentohofofoho. ¹⁴ Jisas a'amu aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwamo kakoe inomokomoyo'ne uhwasopento ul'imento, Ngko'nji fesyohumayo'ne sehwasopehe sohwasi, Hwangku a'amu nom'ne somo sekwo lut'ihwayo'ne woloset'ihwamo. ¹⁵ Noloset'ihwam'mo nje yakumpohn'nyo towahuno wonyo wayo'ne wosejapmmo. Ose ul'imentisofoho.

¹⁶ Hwe fihwo uhwasopo'mentisoso Saimoun'iyoho. Oso hwe huhwo sohumo Jisas kako Pitafoho mul'imentisofoho. ¹⁷ Jem'isi'nji kon'ngkwa'wehwo Joun Sepetiye hwomu sohwa'umo Jisas nom'ne yofe mul'imentiso Mpouaneses. Oso yofe hwap'ingo ole hwe yokumpohn'nyo ahwomo li'wo'n'ngkiso pa'nyo hwa'uyoho. ¹⁸ Nom'nihwa Ent'ilu'nji Filipi'nji Mpatoulom'iyu'njoho. Nom'nihwa'u Mat'iyu'nji Toumas'i'njoho. Nom'nihwo Jem'is osohwo kako Al'ifiyos'iyehwomu hweho. Nom'nihwa'u Tatiyos'i'nji Saimoun Selout'i'njoho. ¹⁹ Nom'nihwo Jutas Is'ikaluyout'i'njoho. Jutas huhwo sohwo Jisas'mne'no tokoyo'ofyo yonto a'amu Jisas'mo fonjasiyo'ne sohwafe ahomo uy'imentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwo Jisas uhwasopento, kakoe angopo umentisofoho.

Jisas'i'nji Mpel'sepuli'nji sikoe hungkunofoho.

(Mat'iyu 12:24-37; Luk 11:15-23; 12:10)

²⁰ Jisas kakoe Nasalet osopono wahan'ngki a'amu pi'n'ngo engo osopo uhu'mokumentohofofoho. Angomo uhu'mokumentohofofoho so'no Jisas kakoe a'amu'nji hof'iko wopayo manyo'njo imentohofofoho. ²¹ Jisasiye temtifofo sohwa oso hiso nupa'nont'ifi, Jisasiye hunoso ito'no'maho. Kakoe hunoso ilo'nnyo hwol'ikeno. Ose lont'ifi kakimo ut'imanoo lont'ifi pmentohofofoho.

²² A'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lut'ihwamotofo sohwa Jelusalem mta'ni nopont'ifi li'mentohofi, Mpel'sepul oso towahuno wonyo hopi'nohino sohwafe hwe engo sohwo Jisasiye simeho mo'mo humaho. Towahuno wonyo somo wae yaof'wo'n'ngkohoho. ²³ Ose lahon'ngkofi Jisas hof'ikine'no joho lut'imanto pahnn'imo hungkuno ul'imento, Seten kako wae yamo'nyoso pipilo. ²⁴ Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino hu'mawo'n'ngkohofoso hotitopijo sohonta ikujoho fongki'n'ngkuji hof'ikoe wop'ingo fesyohumayoso wonyo umo'n'montonoho. ²⁵ A'amu ango anga'nohinomo fesyawe sohwa hof'iko ehusilofo humaf'ikuji ikujoho fongki'n'ifijoso hof'iko yosesamo wohumpeent'ifeho. ²⁶ Oseso Seten kakoe towahuno wonyo'njo sohwa hof'iko ehusilofo humaf'ikuji ikujoho fongki'n'ifijoso hof'ikoe yokumpohn'nyo ane umo'nant'ifeho.

²⁷ Hwe fihwo hwe yokumpohn'nyo sohwoe angomo hufo umo li'hwosi swososo s'imo'mo oso hwe yokumpohn'nyo huhwo sohwi nano kilofasy'hwosi i kako oso ango homo somjo kakoe yo'mayoso woma'montonoho. Oso pa'nyoso ngko Seten'imo uyakolo'mentohe so'no ngko kakoe towahuno wonyo sohwamo wae yaofalokweno.

²⁸ Olo hungkunolo in'ngo seyo'eno. A'amu hopi'nonohino hof'ikoe wonyoso sifajo hungkunoso wonyo hungkunoso An'itumo jomo ul'ifijo'manji kako wae weesemo'montonoho. ²⁹ I oso'no a'amu kako An'ituye Towahuno Wop'ingo so'no sitofo lososo oso wonyo hiso An'itu kako wae meeofonehoho. Oso wonyo hiso kakoe simeho'mo ne'no nowent'ihwonefoho. Ose ul'imentisofoho. ³⁰ Jisas kako An'ituye Towahunofe yokumpohn'nyo so'nji towahuno wonyo somo wae yao'mentiso so'no hof'iko Jisas'mo k'iko towahuno wonyo'njo hwosoho ul'imentohofofoho. Oso'no Jisas oso hungkuno tango'njo ul'imentono.

Jisas iye kona'wohi'nji hohmningkwa'wehwosanji i'mofapmmentohofofoho.
(*Mat* iyu 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Oso hohosohonta Jisas iye kona'wohi'nji koningkwa'wehwosanji i'mofapontifi ango mempo hohnta'ni humantifi Jisas i'ne'no lihwatimentohofofoho. ³² A'amu pi'ningo engo Jisas i'nji humantifi Jisas ajwopo nohumentaningki a'amu kakimo ulimentohofi, Upa'nyo. Ji je na'u hnningkwa'wehwosanji hnnampo'wohijanji humantifi kikine'no johokilalokwofo. ³³ Jisas nupa'ntonto ulimento, Nje na'u ningkwahwosa tihwalo. ³⁴ Jisas a'amu nohumentaningkofi fe'nihwononto ulimento, Uhwonimno. Olo nje na'uja nje ningkwahwosa, olohi humalofo. ³⁵ A'amu Anituye hungkunomo tifi iningkawowo'ningkohofoso nje ningkwahwosa nje nampohwosa na'ujafoho. Ose ulimentisofoho.

4

*Hwe fihwo ufongoyo fisosimoka'*mentiso so'no pahnnimo hungkunofoho.
(*Mat* iyu 13:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Jisas kako Mijo Ayo Ngkalili sopo nohumanto a'amumo apa'no luthwamentisofoho. Osopo nohumentaningki a'amu we'yo uhu'mokumentohofomaho. Oso'no Jisas yofayokinopo kotasonto osopo humamentisoso hwe moya'miso momingo sopo lohomentohofofoho. ² Kako pahnnimo hungkuno pi'ningo engo hofikoe huno ufohotofone luthwamentisofoho. Ole ulimento, ³ Sekwo upa'nimno. Hwe fihwo kako kakoe syohopo ufongoyo fisosomokao'mentisofoho. ⁴ Fisosomokofahoningki ufongoyo fehohnjoso honingkanopo piwesyahoningki yihufo sohwa nopontifi manimentohofofoho. ⁵ U, ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njo sopo piwahu'mentisofoho. Oso hwaho hiso engo mo'mjo'maho. Oso'no oso ufongoyoso komo'no foka'mentisofoho. ⁶ Oseso mofehi'nyo ulonto ufongoyo pmpongo hwahomo'mo munjilofe'njo yonto yofoho imentisofoho. ⁷ U, ufongoyo fehohnjoso nantipe yongo'njo sopo piwahu'mentisoso nantipe yongo'njo sohwo komo'no fokofikwato lohofonto ufongoyo nontimo kingkulofonto oso ufongoyo hiso ne minto'nimentisofoho. ⁸ U, ufongoyo fehohnjo hwaho afofo'njopo piwahu'mentisoso engo fokafonto ne pi'ningo into'nimentisofoho. Ne fiso we'e (*teti*, 30), fiso engo (*sikisiti*, 60), fiso pi'ningo engofoho (*wan hantilet*, 100). ⁹ Jisas ose ulonto ulimento, A'amu fihwo nje hungkuno upa'nyo'ne haloho hi'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ulimentisofoho.

Jisas pahnnimo hungkuno so'no ulimentisofoho.
(*Mat* iyu 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰ Hwangku inomokomoyo sohwanji nom'ne a'amu fihwa kakoe hungkunomo upa'nimentohofoho sohwanji Jisasi'nji nohumantifi pahnnimo ulohonimentohofofoho. ¹¹ Jisas ulimento, Anitu sohune'no kako a'amumo mokosyohumayo yahino hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso sekwo sohwasimo nto sethwamentisofoho. I oso'no a'amu kengo sohwa hofiko pahnnimo hungkuno'nohini upa'nife. Sekumo yoloho waselimo. ¹² Hohonta Aisaiya ole mtimokumento, Hofiko nuhwoningkuji neso nuhwonifitne'maho. Hofiko nupa'ningkuji oso hungkunoso huno ito'no uyone'maho. Hofiko honingkanono wonyo somo hohujo mikinjaopijoso Anitu hofikoe wonyo wae mmofonehoho. Ose mtimokumentisofoho.

Jisas pahnnimo hungkuno hwapingoso ulimentisofoho.
(*Mat* iyu 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³ Jisas ose ulonto ulimento, olo pahnnimo hungkuno hwe ufongoyo fisosimoka'mentisoso sekwo huno maseyoho liyohoho. I pahnnimo hungkuno nom'ne songoso sekwo huno pipi seyohoho. ¹⁴ Upa'nimno. Hwapingoso olenoho. Hwe ufongoyo'njo sohwo Anituye hungkuno a'amumo luthwayo pa'ningofoho. ¹⁵ Fiso

ufongoyo honingkanopo piwahu'mentisoso oso hwe moya'mi hofiko hungkuno wopingo upa'nivo'ningkohoho pa'nyofoho. I oso'no Seten kako noponto oso hungkuno wopingo simeho mo'mo ho'nosyahoningki Seten wae yamo'mentisofoho. ¹⁶ Nom'ne a'amuso ufongoyo hwaho sojo'njopo piwahu'mentiso pa'nyo hwafoho. Oso a'amu hiso Anituye hungkuno upa'nontifi hofiko komo'no simeho mo'mo meho'nasyontifi simonyo iwo'ningkohohofoho. ¹⁷ I oso'no hofikoe pmpongo anefoho. O'o, hofiko we'enepi nolohofontaningkofi a'amu nom'neso Anituye hungkuno hwotoho wahmmo lososo oso a'amu nolohofontanjo huhwo sohwo tango engo uyahoningki hofikoe pmpongo ane so'no piwasyiwo'ningkohohofoho. ¹⁸ Nom'ne a'amu ufongo hwaho nantipe yongo'njo pa'nyofoho. Hofiko Anituye hungkuno upa'nimentohofoso ¹⁹ i, yo'mayo hwaho lophonjo somne'no huno engo syafisyontifi hamniyoho engo womano lontifi yahoningkofi hofiko ho'yango yo'mayo so'no hi umonyoso oso hiso Anituye hungkunomo kingkulofivo'ningkohohofoho. Oso huhwo sohwa ne ane hwafoho. ²⁰ Nom'ne a'amuso hofiko ufongoyo hwaho afofo'njo pa'nyofoho. Hofiko Anituye hungkuno upa'nontifi oso hungkuno hiso iningkawentifi hofiko Anitumne'no yo'mayo syoho wopingo yiwo'ningkohohofoho. Oso ne into'nnyofoho. Ne fiso we'e (teti, 30), nom'ne engo (sikisiti, 60), fiso pi'ningo engofoho (wan hantilet 100). Ose ulimentisofoho.

Sikiloho pomponahoso hiyaso kipitofasiyo'eno.

(Luk 8:16-18)

²¹ Jisas nom'ne pahnnimo hungkuno ulimento, A'amu fihwo sikiloho mongkujihwosi oso pomponaho hiso ahwonte'mo kipitofasiyo'eno. Epohumayo enjwa'mo ho'nasiyo'eno. Awonoho. Kako ijempohopo ufoho'ofahumontonoho. ²² Yo'mayo olohonta a'amu hiyaso mokosyohumawo'ningkohofoso hwangku a'amu hopi'nono pomponahopo uhwonantifeho. Yo'mayo olohonta pahnnimo hungkuno liwo'ningkoheso hwangku a'amu neso upo'nantifeho. ²³ Sekwo haloho'njo ku'manji nje hungkunomo haloho popmno.

²⁴ Ose ulonto nom'ne hungkuno ulimento, Yo'mayo pahnnimo hungkuno upo'nalokwofoso hwapingo ne ngko selalokwe so'no huno ito'no fisyafihupmno. Sekwo nom'ne a'amumo hofikimo ufo'mayo'ne Anituye hungkuno ulikuno. Sekwo a'amumo Anituye hungkuno ufijo hopaso Anitu kako sekumo wosejapmmontonoho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo Anitumne'no huno engo wotipemantifeho. ²⁵ Hwe fihwo Anituye hungkuno simeho mo'mo mnawo'nnyo sohwo oso hungkuno hiso kako ito'no iningku lohofososo Anitu kako huno engo umontonoho. Hwe nom'nehwo Anituye hungkuno we'enhini simeho mo'mo mnawo'nnyo sohwo oso hungkuno we'eso ito'no mining kayo'njososo oso hungkuno we'eso moi'wo umomntonoho. Ose ulimentisofoho.

Ipisayo fokafone pahnnimo hungkunofoho.

²⁶ Jisas nom'ne pahnnimo hungkuno ulimento, Hwe fihwo olo hwaho lopo kakoe syoho'mo ipisayo hulimentisofoho. Oso hiso Anitu kakoe a'amumo emokosyohumayo pa'nyofoho. ²⁷ Hwe huhwo sohwo nohulonto kakoe angopono nowento sikuno pi'ningo foyowelikafo imojo hweho. Ipisayo hiso pipi foka'mentisoto. Fokafo hwapingososo hwe sohwo huno muyofoho. ²⁸ Hwahomjo afososo ipisayo engo imokiyofoho. Simo'mo swo inikwato lohofihwosi osopo simo'me ipehwosi tifi ipisayo unto'nimntonoho. ²⁹ Ipisayo mojo ihwoso'no hwe huhwo sohwo kako nolofamjonefoho.

Iyo masitet ipisayo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Matiyu 13:31-32, 34-35; Luk 13:18-19)

³⁰ Nom'ne hungkuno Jisas ulimento Anitu kakoe a'amumo mokosyohumayoso ngko pehofo losetihwamnehono. Oso'no pahnnimo hungkunoso pehofo selimnehono. ³¹ Olenoho. Iyo fihwo kakoe yofe masitet kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'o, ni'hu'no we'efoho. Oso neso a'amu syohopo hulivo'ningkohohofoho. ³² Syohopo hulahoningkofi oso ipisayo hiso engo imo'nonto nom'ne iyo syoho sophonjo somo

yakolonoho. Kakoe pamo sopo yihu'aifo syuhwosi pompenjiyo hofiyo wonyoangkafopo wokehumentifeho.

³³ Jisas pahnnimo hungkuno pi'ningo engo ulimentisoso hofiko huno syafihupitnne'ento ulimentisofoho. ³⁴ Kako a'amu somo pahnnimo hungkuno'nohini ulimentisofoho. Kako kakoe inomokomoyo sohwantnnohini humantifi kako yoloho ulimentisofoho.

Jisas mijo'nji ifofo'njimo hungkuno ulahon'ngki moi'wo imo'n'imentisofoho.
(Matiyu 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Oso sikuno hiso mofehi'nyo ntoningku'n'ngkahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwaro ulimento, Mijo nongkihnta'ni woekhwano. ³⁶ Ose ulahon'ngki hofiko a'amu pi'ningo engo uhu'mokumentohofoho somo uliko'mantifi yofayokinomo Jisas humamentiso somo kotasontifi hofiko mijo ayopo wako'mentohofofoho. Wako'mentohofoso nom'ne a'amu hofiko hofikoe yofayokinomo hofiko'nji wako'mentohofofoho. ³⁷ Nowekentan'ngkofi ifofo engo ikwato lohofonto mijo yofayokinomo ifeehu'mo lohofonto mijo yofayokinomo engo weeo'mto imentisofoho. ³⁸ Jisas yofayokinomo fehohnta'ni mnokino ikwo'ofyo yasyonto saho foyowentan'ngki hofiko Jisasimo ulikafontifi ulimentohofi, Lonetihwayo sohwo si'fonopo nakwoe yofe moi'wo umo'nantanoho. Kiko nakune'no huno mosyafisiyo'njo liyalokuno. ³⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas nolikafonto ifofomo yoka ulimento, Moi'wo hmno'nyo. Ose ulonto mijomo ulimento, Nta'noho. Ito'no filufawofo. Ose ulahon'ngki ifofo moi'wo imo'n'ngkahon'ngki mijo apa'no songo songo miyo'njo nihu'nahone lifawo'mentisofoho. ⁴⁰ Ito'no lifawo'mentisoso inomokomoyo sohwaro ulimento, Sekwo iyoho peho'no sen'ngkohoho. Sekwo Anitumo simo'hi'ntnnono muyo'njo liyalokwofo. ⁴¹ Ose ulahon'ngki hofiko iyoho engo un'ngkahon'ngki hnn'mentohofi, Olo hwe lohwo ifofo'nji mijo'nji kakimo haloho'nohini upesolo tihwoe huhwolo.

5

Hwe towahuno wonyo'njo sohomo Jisas wop'ngko umokumentisofoho.
(Matiyu 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji mijo nongkihnta'ni a'amu Ngkelasafe hwa-hopo i'mofapmentohofofoho. ²⁻⁶ Hwe towahuno wonyo'njo sohwo hwaho hopo sopo humunyoponoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'mopijohino sokimo somo humunyoponoho. A'amu angoponjo sohwa kakimo impe into'mentohofofoho. Hofiko ahwomo nano yokumpohn'nyo nomantifi hwe sohwoe sife aho ahwomo nano kilof'wo'n'ngkahon'ngkofi kako nano hotito'mentisofoho. Kakoe yokumpohn'nyo hofikimo uyakolof'wo'n'imentisofoho. Sikuno huhwo huhwi oso hwe huhwo sohwo a'mopijohinopo hwofiki'nyopo humemayonto joho mohm'mo limojo hweho. Kako sokisihu'nji kakoe a'apahomo fongkini'wo'n'imojofoho. Oso hwe huhwo sohwo ikanopo nta'ni Jisasimo uhwon'hwajawento, kako hano komo'no nowento, Jisas yofayokino mta'ni swapmentisoso hwe sohwo i'mofaponto, Jisas'ye sifeki'nyo'mo ipitofawo'mentisofoho. ⁷⁻⁸ Jisas towahuno wonyo sohomo ulimento, Kiko towahuno wonyo sohwoi olo hwe lohomo uliko'maho. Ose ulontan'ngki towahuno wonyo sohwo joho mohm'no ulimento, Jisas, kiko Anitu Yokintahoponjo sohwoe Hwomu Ne hwosoho. Kiko ngkimo peho wantoho'monne'elo. Anitu nupa'n'ngkuhwoso'no ngko jomo wakilimonne'no yohono. Kiko ngkimo tohino nontapohotoho. ⁹ Ose ulahon'ngki ulimento, Nje yofe Ami hwona'nyoho. Nakwoe hungkuno ole: A'amu sisihwayo apa'no, pi'ningo engofoho. Nakwo towahuno wonyo we'e mohumulohwono. ¹⁰ Towahuno wonyo huhwo sohwo Jisasimo joho yokumpohn'nyo ulimento, Kiko ango ikano'mno lonehwajohotoho.

¹¹ Oso hwofiki'nyo mofone sopo yahu pi'ningo engoso hofiko mno ijontan'ngkoko somne'no ¹² towahuno wonyo sohwa Jisasimo yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko nakumo oso yahu pi'ningo engo nongkwanjo nompone'no filonehwajo. Nakwo yahu

somo wehuhnno fano. ¹³ Ose ulahon'ngkofi Jisas hof'ikimo t'imo hon'ihwaji'mentisofoho. Oseso oso towahuno wonyo hiso hwe sohumo nul'iko'mant'ifi yahu somo ehuhnawo'-mentohofofoho. Ehuhnnaofahon'ngkofi yahu hiso *tu tauseniso* (2000) hof'iko hano kunto kunto'no went'ifi iwo'mangomo mt'iku'nont'ifi mijo ayomo mihulofahon'ngki n'ihu'nahone poyo pe'n'imentohofofoho.

¹⁴ Hwe yahu mokosyohumayo sohwa komo'no nowent'ifi hwe moya'mi ango so-ponjo so'nji oso'mo so'meemjo so'ntnne'no oso hungkuno hiso lijwaofahon'ngkofi ho'n'immentisofoho. Oso hungkuno hiso ho'n'ngkahon'ngki hwe moya'mi hopi'nono-hinoso uhwonano lont'ifi imentohofofoho. ¹⁵ Hof'iko Jisas'imo nu'mant'ifi hwe towahuno wonyo humamojo sohumo uhwon'imentohofoso kako he yofonto kako huno wop'ingo'njo imo'n'imentisofoho. Ose uhwonont'ifi hwe moya'mi iyoho imentohofofoho. ¹⁶ A'amu yo'mayo uhwon'imentohofoso hof'iko i'mofapmmentohofoso somo yo'mayo hwe ilo'nnyo sohwo imentiso so'no yahu poyo imo'n'imentiso so'no ul'imentohofofoho. ¹⁷ Ose ulont'ifi hof'iko Jisas'imo hungkuno yokumpohn'nyo ul'imentohofi, K'iko nakwoe hwahopo humahnnoso wop'ingo'maho. Mpano.

¹⁸ Ose ulahon'ngkofi hwe towahuno wonyo wae imentiso sohwo Jisas'imo jomo yokumpohn'nyo ul'imento, Ngko k'iko'nji wowantayo'no yohono. ¹⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, O'o j'ije a'amufe angopo nowehoji yo'mayo wonyoangkafo An'itu kiloho'maso so'no filut'ihwaho. An'itu hitoho engo kikimo kufo'ma'maso so'no a'amumo uso. ²⁰ Ose ulahon'ngki hwe sohwo nowento oso hwaho Ntekapolis ango aho hufa'u hopi'nono sopmmeemo yo'mayo Jisas uloho'mentiso so'no lut'ihwomentisoso a'amu hopi'nono nupa'nont'ifi huno pi'n'ingo syaf'syont'ifi pisopisaho mjal'immentohofofoho.

Jailos'ye mu'nji a'mu nom'ne Jisas'ye hwap'ifemo upm'mokumentiso osofa'umo wop'ingo umokumentisofoho.

(*Mat*'yu 9:18-26; *Luk* 8:40-56)

²¹ Jisas hof'iko'nji yofayokinopo mijo ayo somo apa'no wakent'ifi nongkihn-ta'ni ki'mof'wahon'ngkofi osopo a'amu pi'n'ingo engo uhu'mokahon'ngkofi Jisas mit'iom'ingopo humamentisofoho. ²² Hwe yofe engo'njo tajo ango mokosyohumayo sohwo kakoe yofe Jailos. Osohwo noponto Jisas'imo uhwononto kako hwomtame ehumanto ²³ simeho tango'njo humanto jomo yokumpohn'nyo ul'imento, Nje mu wape'n'imonte'no yalofoho. K'iko nopohoji kakimo j'ije ahaso fikisyusyo. Kako wop'ingo imo'n'ngkuhwosi kako songo wohumano. ²⁴ Ose ulahon'ngki Jisas hwe sohwo'nji womentisiyefoho.

Womentisiyeso a'amu pi'n'ingo engo siko'nji nowent'ifi hof'iko yohoto yohotofo loho'n'imentohofofoho. ²⁵ A'mu fisi mnokino engo'njosi humunyoponoho. Oso hisi kako engolopohamo imoihoso ne'no yontan'ngki soswo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho. ²⁶ A'amu uyo hof'iko syoho'njoso hof'iko kakine'no molasin ko uyahon'ngkofi kako tohino engo ma'mojofoho. Kakoe hamniyoho ho'yango hopi'nono moi'wo ihn'namo'n'imojofoho. Oseso wop'ingo mmo'nyofoho. O'o, mnokino engo umojofoho. ²⁷⁻²⁸ Oso a'mu hisi yo'mayo Jisas imentiso so'no upa'nonto kako huno ole syaf'ihu'mento, Ngko olo hwe lohwoe manji'mofo somo aho kisahumeso ngko wop'ingo umo'n'imonnoho. Ose lonto oso a'musi Jisas'ye hohujo hohnta'ni u'manto kakoe hwap'ifemo aho upm'mokumentisofoho. ²⁹ Upm'mokumentisoso kakoe mnokinoso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki kakoe a'apaho wop'ingo imo'n'imentisofoho. Wop'ingo imo'n'onto simeho wop'ingo komo'no umo'n'imentisofoho. ³⁰ Jisas a'amumo wop'ingo imokonto huno uy'imentisoso komo'no ikinjamo lohofonto ul'imento, T'ihwo n'ipm'mokohoho. ³¹ Ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa ul'imentohofi, Hwe moya'mi pi'n'ingo ifehu'mokokumaso so'no k'iko t'ihwo n'ipm'mokohoho eso peho'no lohino. Nakwo huno monayofoho. T'ihwol'ikeno. ³² Jisas a'amu upm'mokiyo so'no fe'n'ihwon'ngkahon'ngki ³³ a'musi a'apaho wop'ingo imo'n'ngkohoho huno uyahon'ngki iyoho un'ngkahon'ngki yomo yomo yonto Jisas'ye s'if'iki'nyo'mo hwomtame

uloho'mentisofoho. Yo'mayo hopi'nonohino so'no Jisasimo ulimentisofoho. ³⁴ Jisas kakimo ulimento, Nje mupe, Kiko ngkimo simaho hi'ntnnono ntapohino so'no olohonta kiko wopingo imo'ninkino. Kiko simaho wopingo'njo uhuji fohumantono. Jije a'apaho nihu'nahone wopingo kumo'ninkohoho.

³⁵ Ose ulontaningki hwe fihwo Jailosiyeye angopo nta'ni noponto Jailosimo u'mantifi ulimentohofi, U, nakwoe hwe engofo, jije mu poyo nto pe'ninkohoho. Oseso kiko olo Lutihwayo lohomo jije ango pone'no peho'no ipemotowalokuno. Kako wohumano. ³⁶ Ose ulohoningkofi Jisas upa'nonto Jailosimo ulimento, Kiko iyoho yohotoho. Kiko ngkimo jije simaho hi'ntnnono ntape. ³⁷ Ose ulonto Jisas kako hwe moya'mi hopi'nonohinomo angomo l'humajonto Pita'nji Jemisi'nji koningkwa'wehwo Joun'nji hofiko'nohino Jisasi'nji nowentifi ³⁸ hofiko Jailosiyeye angomo i'mofawentifi Jisas a'amu pi'ningo uhwonimentisoso hofiko humotaho'nji wosofe angiyo husontaningki ³⁹ kako noswonto ulimento Peho'no wosofe lalokwofo. Mu lopi poyo'maho. O'o saho fosyaweho. ⁴⁰ Ose ulahoningki hofiko kakimne'no sitofo ulontifi tikafo ujimentohofofoho. Oseso Jisas hofikimo mempo hohnta'ni wae sweefaopmmentisoso Jisas mu lopiye kaningkwowho'ya'u'nji inomokomoyo sohwanji ango mu sopi fosyowentanjo somo humentohofofoho. ⁴¹ Jisas mu poyo simo aho manto kakimo a'amu Jutafe hungkunomo ulimento, *Talita kumi*, Oso hungkunoso ole, Olo mu lopi, filikaho. ⁴² Ose ulahoningki mu lopi nolikafonto hano umentisofoho. Mu lopiye soswoso aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'niyoho. A'amuso homo somo uhwonontifi yomo engo imentohofofoho. ⁴³ Jisas kaningkwowho'ya'umo hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Ngko mu songo umokohe so'no siki noho'nomihwoloho. Mu lopimo wopayo unyo. Ose ulonto umentisofoho.

6

A'amu Nasalet i'njosso Jisas ne'no nakwolaho limentohofofoho.

(*Mat*iyu 13:53-58; *Luk* 4:16-30)

¹ Osopo nta'ni Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji nowentifi Jisasiye ango Nasalet u'mofamentohofofoho. ² Salolemo a'amu Juta sofe iyoho humayo sikuno somo Jisas tajo angomo lutihwahoningki a'amuso pi'ningo nohumantifi upa'nontifi Jisasiye huno engo so'no yomo yontifi ulimentohofi, Olo hwe lohwoe hungkuno nti'mta'angoto. Oso huno engo'nji pipi imo'ninkohoho. Yo'mayo wonyoangkafo'njo a'amu miyoso olo hwe lohwo yiwo'ninkiso hweho. ³ Olo hwe lohwo kako ango molimojo lohwolaho. Maliyafe hwomufoho. Jemis, Jousep, Jutas, Saimoun hofikoe hofila'wehweho. Homnampija olo ango lopo nakwo'nji humalofo. Ose ulontifi hofiko simano hintotohino umningkahoningki nakwolaho limentohofofoho. ⁴ Jisas ulimento, A'amumo hwe fihumo Anitu hungkuno uyahoningki limojo sohwo ango kengo hopi'nonohinopo kakoe yofe engo ho'nomowo'ninkohofofoho. I oso'no osohwo kakoe temtitofe kakoe kaningkwowho'ya'u hamningkwowhosa hofiko kakoe yofe moho'nomasofoho. Ose ulimentisofoho. ⁵ A'amu hiso hofiko Anitu Jisasimo oso syoho hiso'no uhwasopulmentiso so'no simaho hi'ntnnono muyo'njo imentohofe so'no Jisas osopo yo'mayo wonyoangkafoso pi'ningo mimmentisoso a'amu mnokino'njo anga'no anga'nohinomo kako aho kisasyonto wopingo umokumentisofoho. ⁶ Hofiko Jisasimo simaho hi'ntnnono muyo so'no yomo imentisofoho. Oso hwaho sopo kako angkuhwafo sohwa'i emayonto, Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwaso syoho umentisofoho.

(*Mat*iyu 10:5-15; *Luk* 9:1-6)

⁷ Jisas kakoe inomokomoyo sife mta'ni hufa'uyo sohwanne'no johu ulahoningki hofiko nuhu'mokahoningkofi Jisas kakoe yokumpohn'nyo yano uyimentisofoho. Oso yokumpohn'nyoso a'amufe a'apaho'mjo towahunu wonyo wae yafo'ne umentisofoho.

Umentisoso hwe sohwamo hufa'u hufa'u lihwatimentisofoho. ⁸Jisas hofikimo ulimento sekwo ho'yango ane fwanimno. Mno'nohini mtamno. Wopayo, ho'yo, hamniyoho, oso nomotakutoho. ⁹Manji'mofo hufa'u nomafikutoho. O'o, manji'mofo anga'nohino'nji sekwoe sifkwongofosyo'nji manji'mo'n'ngkuji fwanimno. ¹⁰Sekwo ango fipo i'mofahokuji ango anga'nohino somo saho foyawopijo. Oseso sekwo oso ango somo nuliko'mafikuji nom'ne angopono fwanimno. ¹¹Nom'ne angopo sekwo'ne ango mosejape'manji i sekwo oso ango hopo sopo nuliko'mafikuji hopo sopo hwaho semongki'nososo hofiko nosehontohumentan'ngkuji oso hintalinyo hiso wae feehumno. Oso homo somo uhwon'ngkuji hofiko hofikoe yahino somne'no huno ole wosyafihupife. U, nakwo wonyo yihwono. Ose syafisyikuji iyoho unono. ¹²Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa nowentifi a'amu somo hungkuno ole ulimentohofi, Sekwo simeho f'wolo'mokumno. ¹³Ose ulontifi towahuno wonyoso wae yaofontifi a'amu mnokino'njo somo hofiko hwone mijo mnokinopo usisyontifi wop'ngo umokumentohofofoho.

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo pe'n'imentisofoho.

(Mat'yu 14:1-12; Luk 3:19-20; 9:7-8)

¹⁴Yo'mayo Jisas imentiso so'no a'amu pi'n'ngo engo limotofoso hwe yofe engo'njo Helout kako upa'n'imentisofoho. Fiso a'amu Jisas'ne'no ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo Jouniyoho. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo pe'nonto apa'no lika'maso hwolikeno. Oso'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso kako iwo'n'ngkiso so'no yokumpohn'nyo i'mofapohoho. ¹⁵A'amu nom'neso Jisas'ne'no ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo Ilaija hohonta pe'n'imentiso hweho. Nom'ne a'amuso ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo a'amu hohonta Anitu hungkuno uyahon'ngki l'imojo pa'n'ngo hweho. Ose limentohofofoho. ¹⁶Oseso Helout nupa'nonto ulimento, Olo Jouniyoho. Hwe a'amumo mijo kiyoma'mojo hweho. Ngko a'amu kakoe ti'wango f'wofitofosyamno ulimentoheso nto yiwafito'mentohofoho sohwo apa'no lika'maso hwolikeno. Ose ulimentisofoho.

¹⁷Hwap'ngoso hohonta Helout kako Jounimo impo'angomo m'humajonto ahwomo nano kilofahumentisofoho. Helout Jounimo impo'angomo peho'ne m'humati'mentisoto. Hwap'ngoso kola'wehwoe Filipiye ape Heloutiyas'imnefoho. Helout olo simo ma'mentisofoho. ¹⁸Hohonta Joun Heloutimo ulimento, Kiko hnnikwa'wehwoe ape mahino loso hopo'maho. O'o oso hon'ngkano pisakino'njofoho. Ose ulimentisofoho. ¹⁹Impe intofahon'ngkofi Heloutiyas simano likumpo lohofonto Jounimo poyo umokumonto ko imentisoso ²⁰Helout Jouniye yofe ho'noma'mentisofoho. Joun kakoe hon'ngkano ito'nohino hwe wonyoangkafo hweho. Oso'no Helout huno uyahin'ngki, Heloutiyas Jounimo poyo koimokumne'ento Helout kako Jounimo impo'angomo ito'no mokosyohumamentisofoho. Helout Jouniye hungkuno upa'n'wo'n'ngkiso so'no yomo ko yonto huno pi'n'ngo engo syafisyonto nom'ne hungkuno upa'nimo limentisofoho. Oso'no Heloutiyas Jounimo fonjasyihwolo.

²¹Oseso hwangku sohonta Heloutiyas Jounimo fonjasiyo'ne'ento hon'ngkano tipema'mentisofoho. Osohonta Helout kakoe sikuno kona'wohi aswo ma'mentiso somne'no huno syafisyonto a'amu syoho ulohofiyo sohwa wopayo iloho yahon'ngkofi hwe engo a'amumo mokosyohumayo sohwanji nimentohofofoho. ²²Heloutiyasiye mu sijosi noswaponto hofikoe simeho wop'ngo umo'nono lonto simonyo imentisofoho. A'amu sohwanji Helouti'nji nuhwonontifi simeho wop'ngo umo'n'imentisofoho. ²³Oso'no Helout musopimo ulimento, Kiko yo'mayo peho'no kumo'nososo ou kiko njo. Ngko wokijapmmo. Yo'mayo pi'n'ngo engo hi'njo hwo'nyoho. Kiko fehohnjo'no njisoso ou ngko fehohnjoso wokijapmno. Nehopi kilohono.

²⁴Ose ulahon'ngki mu sopi noswonto kona'wohimo ulimento, Peho'no ulimnehono. Ose ulahon'ngki Heloutiyas ulimento, Ole uso. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokino'no nimo'n'ngkohoho. Kakoe mnokinoso iku'yopo ho'nasyohoji komo'no ntape. Ose uso. ²⁵Ose ulahon'ngki mu lopi komo'no asomo noswonto Heloutimo

ulimento, Kiko Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokinoso noswonyopo yiwosyalokumpehoji olopo ntape. ²⁶ Ose ulahoningki Helout kakoe simeho tango mikunimposo umnimentisofoho. I oso'no a'amu hopi'nono kakoe hungkuno, Nehopi kilohono, ose nto upa'ninkohoho so'no kako a'mu simo eno ulimentisofoho. ²⁷ Oseso Helout komo'no hwe Jouniye mnokino'no uhwojahoningki hwe huhwo sohwo impo'angomo nowento osopo Jouniye ti'wango iwofitofonto ²⁸ Jouniye mnokinoso noswanyopo iwojwosalokumpenti'fi a'mu sijo simo nuyahoningkofi nomotawento kona'wohimo uyimentisofoho. ²⁹ Jouniye inomokomoyo sohwa yo'mayo so'no upa'nontifi hofiko nopontifi kakoe pijafoso nomantifi sokimomo ho'nahumentohofoho.

Jisas a'amu 'faif tausen' (5000) sohwo wopayo umentisofoho.

(Matiyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Joun 6:1-15)

³⁰ Jisasiye inomokomoyo kako lihwatimentiso oso hwa asomo u'mantifi yo'mayo hofiko imentohoho so'no hungkuno a'amumo lutihwamentohoho so'no Jisasi mo ulimentohofoho. ³¹ Osopo a'amu pi'ningo engo nowentifi nopontifi nohnawe yahoningkofi oso'no Jisasiye inomokomoyo (*apousel*) sohwa wopayo manyofoho. Oso'no Jisas ulimento, Nakwo a'amu ane spono nowekewasi osopo sekwo usijo'no foyohumamno. ³² Ose ulahoningki hofiko'nohini yofayokinopo a'amu ane spono wowanontifi imentohoho spono'no. ³³ A'amu pi'ningosohwo uhwonontifi hofikimo yofe uhwofontifi a'amu ango hopi'nonohino mta'angoso komo'no honingkanopo nowentifi Jisas kakoe a'amu yofayokino'njo sohwo uyakolofontifi a'amu ane sopo simo'mo u'mofamentohofoho. ³⁴ Jisas mitimomingopo i'mofaponto uhwonimentisoso hwe moya'mi pi'ningo engo somo uhwononto hofiko yahwohofekwosa ane pa'nyo hwafoho. Oso'no kako hitoho ulo'mentiso so'no hungkuno pi'ningo engo lutihwamentisofoho.

³⁵ Mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonjo so'nji Jisasiye inomokomoyo sohwa nopontifi ulimentohofi, Olo hwaho hopo lopo sopo a'amu anepono. We'enepi mofehi'nyo ukwo'mokumontonoho. ³⁶ Kiko oso hwe moya'mi somo ango somne'no lihwojoho'no hofiko nukuji wosopayo mpe uyife. ³⁷ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, O'o, sekwo hewasi wosopayo uyimno. Ose ulahoningki ulimentohofi, Nakwo pipilo. Hamniyoho syoho sikuno *tu hantilet* (200) memjaofoso a'amumne'no wopayo mpe iyo'neso hopo'maho. ³⁸ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Wopayo alalelo weho. Timo uhwonamno. Ose ulahoningki hofiko nowentifi uhwonowentifi ulimentohofi, Nakwoe wosopayo aho anga'no hopi'nonohinofoho. Inaniku hufa'u weho.

³⁹ Ose upa'nonto Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ulimento, Sekwo a'amu somo ulimno, Hoja lopo foyohumamno. ⁴⁰ Ose ulahoningki hofiko nohumantifi fipo a'amu *wan hantilet* (100), nom'nepo a'amu *fifiti* (50), ose'no ose'no lihujamantimentohofoho. ⁴¹ Jisas kako oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inaniku hufa'u so'nji nomanto kako ahwomomo timo uhwontohumanto Anitumo isamoyoka ulimentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo'nji inaniku'nji kutikujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwo a'amu somo yano ulofiyo'ne hummentisofoho. ⁴² A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo nontifi simeho uhnnimentisofoho. ⁴³ Simeho uhnningkahoningki hofiko wosopayo nilifonao'mentohofoso nuhumokontifi sohwo ho'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somo mohu'memehumentohofoho. ⁴⁴ A'amu oso wosopayo hiso Jisasiye aho mta'ni nimentohofoso hwe we'e humamentohofoma'ho. Hwe'nohino oso wosopayo nimentohofoso sohwa *faif tausen* (5000) humamentohofoho.

Jisas mijopo hano umentisofoho.

(Matiyu 14:22-33; Joun 6:16-21)

⁴⁵ Osohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ulimento, Sekwo yofayokino nomafikuji oso hwaho nongkihnta'ni Mpetisaita'no simo'mo mpanimno. Ose ulonto a'amu nom'ne somo hofikoe ango pone lihwatimentisofoho. ⁴⁶ Ose ulonto a'amu somo uliko'manto kako hwofiki'nyo we'e sopo Anitumo jomo ulimo lonto simentisofoho.

⁴⁷ Sɪkuno'nji inomokomoyo yofayokino'njo sohwa mijo ajwopo nohumentanɪngkofi Jisas kako'nohini mitɪmomɪngopo humamentisofoho. ⁴⁸ Jisas uhwonɪmentisoso yofayokino hono honi wahonɪngki hofɪko yokino wonyopi imentohofofoho. Hwapɪngoso ole, ifofo engo pahonɪngki wonyopi imentohofofoho. Iyoho walongkonɪmonto yahonjo so'nji Jisas mijo yokintahopo hano wento inomokomoyo sohwa u'ma'mentisofoho. Ngko hofɪkimo uyakolo'mo nolonto ⁴⁹ Jisas mijopo hano sontanɪngki inomokomoyo sohwa hofɪko nuhwonontɪfi yomo yomo yontɪfi huno ole syafɪhu'mentohofi, Mewosofoho. Ose syafɪsyontɪfi youwo lɪmentohofofoho. ⁵⁰ Inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisasɪmo uhwonontɪfi iyoho engo unɪmentisofoho. Oseso Jisas hofɪkimo komo'no joho ulɪmento, Sekwo yokumpohn'nyo hmno'nɪmno. Ngkonoho. Sekwo iyoho ikutoho. ⁵¹ Ose ulonto kako yofayokinomo kotasahonɪngki ifofo moi'wo imo'nɪmentisofoho. Inomokomoyo sohwa yomo yontɪfi sɪmeho ulɪkofahonɪngki huno pi'nɪngo syafɪhu'mentohofofoho. ⁵² Jisasiye yokumpohn'nyo hwapɪngo so'no huno muyofoho. Jisas kako wosopayo a'amu pi'nɪngo engomo umentiso so'no inomokomoyo sohwa huno ito'no mosyafɪsiyofoho. Oso'no yomo imentohofofoho. *

A'amu Ngkenesaletnnta'ango mnokino'njo somo Jisas wopɪngo umokumentisofoho.

(Matɪyu 14:34-36; Joun 6:22-25)

⁵³ Hofɪko mijopo nowakentɪfi Ngkenesalet nongkihnta'ni ifohohosyahumentohofofoho. Ifohohosyasyontɪfi osopo yofayokino ho'nahumentohofofoho. ⁵⁴ Hofɪko yofayokino ho'nosyahonɪngkofi hwe moya'mi hopo soponta'angoso hofɪko yofe komo'no uhwofontɪfi lɪmentohofi, Jisasiyoho. ⁵⁵ Hofɪko yofe uhwofontɪfi hopo sopo hano komo'no nowentɪfi Jisas ntopohoho lahonɪngkofi a'amu nupa'nontɪfi hofɪko a'amu mnokino'njo somo Jisasiyepono itokwapmmentohofofoho. ⁵⁶ Jisas ho'mo so'mo nowahonɪngki a'mokuso a'amu mnokino'njo somo intokwapontɪfi wopayo mpe yɪwo'nɪngkohoho sopo itofasyontɪfi Jisasɪmo ulɪmentohofi, Hwe Engofo, nakwo jɪje manji'mofomo aho wakupm'mokano. Ose ulontɪfi hofɪko kakoe manji'mofomo aho upm'mokumentohofoso hofɪkoe mnokino moi'wo imo'nɪmentisofoho.

7

Anɪtuye honɪngkano hungkunoso a'mane hungkuno somo yakolo'nnyofoho.

(Matɪyu 15:1-9)

¹ A'amu Falisi sohwanji a'amu Mousesiye honɪngkano hungkunoso lutɪhwamotofu Jelusalem mta'ango sohwanji Jisas nohumentanjopo uhu'mokontɪfi ² Jisasiye inomokomoyo sohwa uhwonɪmentohofoso hofɪko aho mijo miyotɪku'nyo'njo wopayo nɪwo'nɪngkohofofoho. Falisi sohwafe yahinoso momaso'njo hwafoho. ³ A'amu Falisi sohwa a'amu Juta hopi'nonohino so'nji hofɪkoe yahino ole, Nakwo wopayo wonano lontɪfeso sɪmo'mo aho mijo yotɪku'nontɪfi nɪwo'nɪngkohofɪhwafoho. Hohonta homnɪngkwowosafe yahino oloso tɪpema'mentohofofoho. Hofɪko huno ole aho miyotɪku'nyo'njo wopayo nososo ou sɪmeho mo'mo wonyo mnaweho. Ose syafɪhu'mentohofofoho. ⁴ A'amu huhwo sohwa wosopayo mpe yɪwo'nɪngkohoho sopo nta'ni nopontɪfi aho mijo miyotɪku'nyo'njo'manji hofɪko wopayo manyofoho. Nom'ne yahino oso pa'nyoso pi'nɪngo weho. Hofɪkoe noswano, iku'yo, hwontoho yo'mayoso mijo ito'no yajɪjɪwo'nɪngkohofoso kiho'ne'maho. O'o hofɪkoe yahinofoho. ⁵ Oseso a'amu Falisi sohwanji Jutafe hwe engo sohwanji Jisasɪmo ulohonɪmentohofi, Jɪje inomokomoyo sohwa neyakwosafe yahinomo minɪngkayo'njo peho'no yalokwofu. Hofɪko aho mijo miyotɪku'nyo'njo wopayo nɪwo'nɪngkohofofoho. ⁶ Ose

* 6:52: Jisas kako hwe moya'mi some wopae yano imentisoso kakoe yokumpohn'nyo nom'ne kengo itɪhwamentisofoho. Oso hofɪkoe yomo engo yontɪfi uhwonɪmentohofoso Jisas kako mijopo hano ponto ifofo somo yoka ulɪmentisofoho.

ulohon'ingkahon'ingkofi Jisas ul'imento, Hohonta Aisaiya hwe An'itu hungkuno ula-hon'ingki a'amumo lut'hwamojo sohwo sekwo a'amu mango'nohino hwasyo nehopi mt'i'mokumento,

Olo a'amu loso hof'iko mango mta'nohini ho'non'imawo'n'ingkohofofoho.

I, hof'iko ngkimo s'imeho montapefoho.

⁷ Hof'iko a'amu hwahoponjo sofe hunoso nomant'ifi An'itu mta'angofoho lont'ifi a'amu hwaho ayo'mjo somo lut'hwawo'n'ingkohofofoho.

Oso'no hof'iko ngkimo wonyopi jomo nt'wo'n'ingkohofofoho.

Aisaiya ose mt'i'mokumtisofoho. ⁸ Sekwo An'ituye hungkunomo haloho maposo'njo yont'ifi seyakwosafe yahinomnohini in'ingkawowo'n'ingkohof'hwaso.

⁹ Ou, sekwo huno ole syaf'syiwo'n'ingkohofi, Nakwo huno'njo hwona'nyoho. Ose liwo'n'ingkohof'hwaso. Sekwo An'ituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ingkohofoso seyakwosafe yahino somo yiwo'n'ingkohof'hwaso. ¹⁰ Mouses hohonta ole li'mento, K'iko j'ije mpohwo na'umo t'ifi fin'ing kayo. U, a'amu fihwo kako hungkuno wonyo kan'ingkwohwo kona'wohimo uloso osohwo kako poyo wape'nono. ¹¹ I, sekwo ole liwo'n'ingkohofoho, Hwe fihwo kako hamniyoho hi'njo sohwo kan'ingkwohwo kona'wohimo ufo'mayo so'no, i kako sikimo ul'montonoho. Ngko hamniyoho yo'mayoso wosejapmmonji ko yoheso ngko ole nto li'malefoho. Ngko An'itumo uy'imne'no yohono. ¹² Oso hwe huhwo sohwo ose ulonto kan'ingkwohwo kona'wohimo mufo'maso'njo yiwo'n'ingkiso hweho. Oso'no sekwo Falisi sohwaso wop'ingofoho lont'ifi liwo'n'ingkohofofoho. ¹³ Ose ulont'ifi An'ituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ingkohofoho. Seyakwosafe hunomnohini in'ingkawo'n'ingkohofofoho. Oso yahinono anga'nohinofoho. Pi'n'ingo oso pa'nyoso weho.

Yo'mayo a'amumo wonyo imokuwo'n'ingkisofoho.

(Mat'iyu 15:10-20)

¹⁴ Jisas hwe moya'mimo ngkiyepono wap'ifento joho ul'imentisofoho. Nopahon'ingkofi ul'imento, Sekwo hopi'nono ito'no nupa'n'ingkuji huno fi'syaf'ihupmno.

¹⁵ Yo'mayo nyo'neso a'amufe hon'ingkanono wonyo umo'n'imonte'maho. O'o yo'mayo s'imeho mta'angoso a'amufe hunoso wonyo hungkuno'njoso hon'ingkanono wonyo umo'n'imontonoho. ¹⁶ Sekwo haloho'njoku'manji nje hungkunomo haloho popmno.

¹⁷ Jisas oso a'amu huhwo sohwaso ul'iko'manto ango nom'nemo swahon'ingki kakoe inomokomoyo sohwa ul'imentohofi, Oso pahnn'imo hungkuno lohinoso ne pipilo. ¹⁸ Ose ulahon'ingkofi Jisas ul'imento, Sekwo huhwaso ngkine'no huno maseyoholihohoho. Upa'n'imno. Yo'mayo toho nyo'neso hon'ingkanono wonyo imokiyo'maho. ¹⁹ O'o wosopayo hiso s'imehomme'no ni'kwato ni'hu'nahone ho'namo. Wopayo hiso j'ije hunomme'maho. Ose ul'imentisofoho. Oso'no Jisas yo'mayo hopi'nono nyo'neso hano mopitofasiyo'njofoho. ²⁰ Jisas nom'ne hungkuno ul'imento, Yo'mayo a'amufe huno mta'angoso An'ituye t'imo sopo oso hiso a'amufe hon'ingkanono wonyo imokiyofoho. ²¹ Yo'mayo huno mta'ni swaponteso ole, huno wonyo syaf'siyo ape sokinjomo wonyo ulohofoho, yo'mayoso hufo iyo, a'amumo fonjasiyo, nom'ne hwafe ape hufo iyo ²² a'amumo yo'mayo so'no hi umo'nyo, yo'mayo wonyo hon'ingkanono, hwasyo hungkunojo, yokumpohn'nyo, s'imeho wonyo, sitofo hungkunojo, ngko a'amu wop'ingo'nohino syaf'siyo'ne, yo'mayo fonifonyo. ²³ Oso hopi'nono a'amufe hunomo mnaweho. A'amu fihwo oso wonyoso huno syaf'syihwosi kako yi'hwoso'no, kakoe hon'ingkanono wonyo imo'nonefoho. Ose ul'imentisofoho.

A'mu Founisiyanta'angosi Jisas'imo s'imeho hi'ntnnono nehopi umentisofoho.

(Mat'iyu 15:21-28)

²⁴ Osopo nta'ni Jisas noli'kafonto, hwaho pone Taiya mofone sopo nowento osopo a'amu fihwoe angomo nohumanto a'amu ngkimo yofe man'ihwofe'njo yohofoho ose kolonto a'amu Jisas humentanjoso pone'no huno moi'wo umentisofoho. ²⁵ A'mu fisi oso ango sopo nta'ni kakoe mu we'e towahunono wonyo'njosi Jisas humaho upa'nonto

komo'no noponto Jisasiye sifilaku'nyo'mo hwomtame ehumentisofoho. ²⁶ Olo a'mu losi kako Juta a'mu'maho. O'o, kakoe a'amu Founisiya, hwaho Siliya nta'angiyoho. Kako Jisasi'mo jomo ulimento, Towahuno wonyo nje mumo humasolo wae ntohofiyo.

²⁷ Ose ulahon'ngki Jisas a'amu Juta somo ufo'mayo'nehwo pahnnimo hungkuno ulimento, U, nakwo mehomife wosopayo mehwasi s'wojomo woho'nimofantontaho. O'o, awonoho. A'amu sohwo mehomi somo kaki'no wopayo uyantifeho. ²⁸ I ose ulahon'ngki a'musi syafihu'mento, Ngko a'amu Isilaeli'maho. O'o, s'wojo pa'niyoho. Ose syafisyonto ulimento, Hwe Engofo, kiko nehopi lohino. Oseso mehomiso wopayo paho yo'mayoso umokwajifijoso s'wojo wanimontonoho. Oso'no kiko ngkimo nifo'maho. ²⁹ Ose ulahon'ngki Jisas yomo yonto ulimento, Oso hungkuno wopingo lohino so'no jije angopo nowehoji jije mumo uhwonjoso towahuno wonyo sohwo nto uliko'maso uhwonimnonoho. ³⁰ Ose ulahon'ngki a'musi kakoe angopo nowento uhwonimentisoso kakoe mu saho foyowentan'ngki uhwonimentisoso towahuno wonyo nto uliko'ma'mentisofoho. Hofiyo foyowentan'ngki uhwonimentisofoho.

A'amu haloho pikun'nyo melanyo tango'njo sohomo wopingo umokumentisofoho.

³¹ Jisas ango Taiya sopo nta'ni nuliko'manto hwaho Saitoun uyakolofonto ango pone engo aho hufa'u hopi'nonohino Ntekapolis sopo uyakolofonto Mijo Ayo Ngkalili sopo i'mofapmmentisofoho. ³² Osopo a'amu nom'neso Jisasi'mo a'amu haloho pikun'nyo melanyo tango'njo sohomo ipemotapontifi jomo ulimentohofi, Jije aho olo hwe lohomo fikisasyo. ³³ Ose ulahon'ngkofi oso hwe huhwo sohomo Jisas utimanto Jisasi'nji we'nenepi nowenji siko'nohini nohumanji Jisas kako ajo'miyoso hwe sohwoe halohomo kisahumentisofoho. Kisasyonto memijo ajo'miyomo emjoma'nonto hwe sohwoe melanyopo kisahumentisofoho. ³⁴ Jisas kako ahwomomo uhwononto s'mano esyaofonto ulimento, *Efata*. Hwap'ngoso ole, Haloho wokuhwosampeno. ³⁵ Ose ulahon'ngki hwe sohwoe haloho komo'no hwosampo lohofahon'ngki kakoe melanyo wopingo imo'n'ngkahon'ngki hungkuno ito'no limentisofoho. ³⁶ Oseso Jisas a'amumo apa'no i'mofaponto ulimento, Olo yohe loso'no sekwo nulikutoho.

Ose ko ulahon'ngki hofiko hahn'nyo yontifi a'amumo uliwo'nimentohofofoho. ³⁷ Yo'mayo Jisas imentiso so'no hofiko pisopisaho mjalim'wentifi hofiko ulimentohofi, Yo'mayo Jisas yiwo'n'ngkisoso wonyoangkafo'nohinofoho. A'amu haloho pikun'nyoso upo'nalokwofo. A'amu ilo'nnyoso hungkuno ito'no lalokwofo. Ose limentohofofoho.

8

Jisas a'amu 'foua tausen' (4000) sohwamo wopayo umentisofoho.
(Mat'yu 15:32-35)

¹ Nom'ne sikuno somo a'amu pi'ningo engo apa'no Jisas nohumentanjopo uhu'mokumentohofofoho. Hofiko nohumantifi hwe moya'mi wosopayo moi'wo imo'n'ngkahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no joho ulonto, ulimento, ² Ngko olo hwe moya'mi lomne'no hitoho ntokwoho. Sikuno hufa'u s'hune ngko'nji humantohofofoho. Hofiko wosopayo anefoho. ³ Mijoho'nohino hofikoe ango pone'no lihwatimeso hofiko hon'ngkanopo timo sikuno'no ulohofontifeho. A'amu fiso ikanopo nta'ni pmmalofofoho. ⁴ Ose ulahon'ngki kakoe inomokomayo sohwa ulimentohofi, Olopo a'amu mohumunyoponoho. Wosopayo hwe moya'mi somne'no nti'mta'ni tipemanehwono. Awonoho. ⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulohonimento, Sekwo wopayo alale weho. Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Wopayo aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u weho.

⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas hwe moya'mi somo ulimento, Sekwo hwaho lopo foyohumamno. Ose ulonto, kako wopayo aho fehohnjo hopi'nono fehohna'ni hufa'uyoso nomanto Anitumo isamoyoka ulonto wopayoso kutikujo lohofonto, kakoe inomokomoyo sohwamo yahon'ngki hofiko a'amumo hu'muyimentohofofoho. ⁷ Inaniku

we'e t̄ipema'mentohofoso Jisas nomanto An̄itumo isamoyoka ulonto inomokomoyo sohwamo ul̄imento, Olo'n̄ji a'amumo fohu'muȳimno. ⁸ Hof̄iko wopayo nonont̄ifi s̄imeho uhnn̄ngkahon̄ngki wopayo n̄l̄ifee'mentohofoso inomokomoyo sohwa sohwo ho'yo aho fehohn̄jo hopi'nono nom'ne nta'ni hufa'uyo somo mehu'memeehumentohofofoho. ⁹ A'amu hiso we'e humamentohofomaho. A'amu *foua tausen* (4000) humamentohofofoho. ¹⁰ Jisas a'amu homo somo wopayo moi'wo uyonto hof̄ikoe angopo ne'no l̄ihwat̄imentisofoho. Kako kakoe inomokomoyo sohwan̄ji yofayokinopo kotasont̄ifi hwaho Ntal̄imanuta'no wako'mentohofofoho.

A'amu Falisi sohwa Jisas̄imo yamofu ulohofant̄ifi imentohofofoho.
(Mat̄iyu 16:1-4; Luk 12:54-56)

¹¹ Osopo a'amu Falisi sohwa Jisas̄imo u'mant̄ifi kakimo yamofu ulohofone'ent̄ifi yoka hnnoma'mentohofofoho. K̄iko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miȳiwo'n̄ngkiyohofoso fonet̄ihwaho. Ose uhwon̄ngkuhwasi An̄itu k̄iko'n̄ji humaho wolano. Ose lont̄ifi huno syaf̄ihu'mentohofi, Olo hwe lohwo An̄ituye Hwe Ne hwo l̄ikeno. ¹² Ose ulahon̄ngkofi Jisas s̄imeho tango uyahon̄ngki s̄imano esyamo lohofonto, ul̄imento, Sekwo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miȳiwo'n̄ngkiyohofoso peho'no uhwonant̄ife'ne lohoho. Hungkuno nehopi wasel̄imo. A'amu olo hwaho lopo olhonta humalofoso hof̄iko oso yo'mayo hiso muhwon̄fitnnehoho. N̄ihu'no awonoho. ¹³ Ose ulonto oso a'amu somo ul̄iko'manto Jisas̄i'n̄ji kakoe inomokomoyo sohwa'n̄ji hof̄iko yofayokinopo apa'no kotasont̄ifi asomo wako'mentohofofoho.

A'amu Falisi sohwan̄ji hwe engo Helout̄i'n̄ji hof̄ikoe wosopayo engo imo'nyo'ne hungkunofoho.

(Mat̄iyu 16:5-12)

¹⁴ Nowakent̄ifi inomokomoyo sohwa wopayo'no in̄nggo mofont̄ifi momasofoho. Wopayo kenga'nohini yofayokinomo wo'n̄nyofoho. ¹⁵ Nowekontan̄ngkofi Jisas s̄imano pento pahnn̄imo hungkuno ul̄imento, Upa'n̄imo. Sekwo a'amu Falisi sohwan̄ji Helout̄i'n̄ji hof̄ikoe yahino somne'no i'waho fiȳimno. ¹⁶ Inomokomoyo sohwa nupa'nont̄ifi hnn̄imentohofi, Nakwo wopayo in̄nggo mof̄ihwone so'no hungkuno nalohoho. ¹⁷ Ose hnn̄ngkahon̄ngkofi olo hiloso Jisas huno uyahon̄ngki hof̄ikimo ulohon̄imento, Wopayo umofonyo iyo so'no peho'no hnnalokwofo. Sekwo huno'maseyotaho. Sekwo huno mosyaf̄isiyo'n̄jo liyohoho. ¹⁸ Sekwo t̄imo hi'n̄jo hwasoho. Muhwonalokuliyohoho. Sekwo haloho hi'n̄jo hwasoho. Mupo'nalokuliyohoho. Sekwo in̄nggo loseyalofoho. ¹⁹ Ngko wopayo aho fehohn̄jo hopi'nono kut̄ikujo lohofon̄ji a'amu *faif tausen* (5000) sohwa umaleso oso wopayo n̄l̄ifee'malofoso sekwo ho'yo alale hu'memeehumalofo. Inomokomoyo sohwa ul̄imentohofi, Aho hopi'nono s̄ife mta'ni hufa'uyoho. ²⁰ Ose ulahon̄ngkofi Jisas ul̄imento, Nom'ne sohonta ngko wopayo aho fehohn̄jo hapi'nono nom'ne mta'ni hufa'u kut̄ikujo lohofon̄ji a'amu *foua tausen* (4000) sohwa umaleso oso wosopayo n̄l̄ifee'malofoso sekwo ho'yo alale hu'memeehumalofo. Inomokomoyo sohwa ul̄imentohofi, Aho fehohn̄jo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho. ²¹ Ose ulahon̄ngkofi Jisas ul̄imento, Oseso sekwo nje yokumpohn̄nyo so'no huno maseyoholiyohoho. Wosopayo so'no huno pi'n̄nggo peho'no syof̄isyalokwofo. Ose ul̄imentisofoho.

Hwe Mpet̄isaitanta'ango sohwoe t̄imomo Jisas wop̄inggo umokumentisofoho.

²² Jisas kakoe inomokomoyo sohwan̄ji anggo Mpet̄isaita i'mofopahon̄ngkofi a'amuso hwe t̄impi'nyo sohmo ipemotapont̄ifi Jisas̄imo jomo ul̄imentohofi, Olo hwe lohomo k̄iko aho t̄imopo f̄ikisyusyo. ²³ Oseso Jisas kako hwe t̄ipi'nyo sohwoe aho nomanto angkuhwafopo mempo hohnta'ni ipemotoswaponto kakoe t̄imomo memijo uyat̄i'mofonto aho kisusyonto ul̄imento, K̄iko yo'mayoso nto l̄ihwon̄ngkino muhwon̄ngkoho liyohino. ²⁴ Ose ulahon̄ngki hwe sohwo fe'n̄ihwononto ul̄imento, Ngko a'amumo uhwon̄ngkohono. Hof̄iko iyo hopa pohotowalokwofo. ²⁵ Ose ulahon̄ngki Jisas hwe huhwo sohwoe t̄imomo aho apa'no kisusyahon̄ngki kako t̄imo

yokumpohn'nyo uhwononto timo wopingo imo'nimentisoso, yo'mayo ito'no uhwonimentisofoho. ²⁶ Ito'no uhwoningkahoningki Jisas ulimento, Jije angopono fiwano. Olo angkuhwafo lopono asomo nopohotoho. Ose ulimentisofoho.

Pita Jisasimo ulimento, Kiko Kilais kiyoho.

(Matiyu 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hwaho Ngkalili uliko'mantifi hwaho Sisaliya Filipai nowentifi Jisas hofikimo ulohonimento, A'amuso ngkine'no pehofo mjolimiwalokwofo. ²⁸ Ose ulahonngki hofiko ulimentohofi, A'amu fehohnjoso kikine'no ole lalokwofi, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwolikeno. A'amu nom'ne fehohnjoso ole lalokwofi, Ilajakulikeno. Nom'nehwa a'amumo Anitu hungkuno uyahonngki limojo sohwolikeno. Kikine'no ose mjokilimiwalokwofo. ²⁹ Ose ulahonngkofi Jisas ulohonimento, Sekwo sohwasi ngkine'no pehofo ntivo'nngkohofihwasilo. Ose ulahonngki Pita ulimento, Kiko Kilais kiyoho. Anitu nakwo a'amu Jutasi'nimo nefe'mayo'ne kuhwotimentiso hwasoho. ³⁰ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Oso hiso ntohinoso a'amumo nulohotoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo kako poyo imo'none so'no ulimentisofoho.

(Matiyu 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo lutihwoma'mento, A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko tohino engo noma'mne hwo'nyoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji Jutafe honngkano hungkuno lutihwawo'nngkohoho sohwanji hofiko ngkine'no nakwolaho ntikuji hohujo ikenjanimofikuji nofonjanihufitnnefoho. Nofonjanisyikuji sikuno hufa'u sihune memjanimofihwoso'no ngko apa'no songo wolika'monnoho. ³² Ose ulonto olo hungkuno yoloho neso ulimentisofoho. Seten kako Pitamo huno ufhotofahonngki Pita kako Jisasimo we'eneipi ipemotawento yoka uloma'mento, Jisas, oso hungkunoso wopingo'maho. Oso hunoso nosyafisyohotoho. ³³ Ose ulahonngki Jisas ikinjamo lohofonto kakoe inomokomoyo nom'ne sohwamo uhwononto Pitamo yoka ole ulimento, Pita, jije hungkunoso ngkilaho. Anituye'maho. O'o, Seteniye hungkunofoho. Kiko Seten sohwosi i'waho ntohoho. Kiko nje hohujo lo'mo filoho'nawofo.

³⁴ Ose ulonto kako nom'ne hwe moya'mi so'nji inomokomoyo sohwanjimo joho ulonto ulimento, U, a'amu fisoku ngkimo wonngkopano lifijo'manji sekwo sekwoe semo'nivo'nngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji monje yahinngkuji sekwo nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijosso ngkimo mofone sopo tifi nnngkapmno. ³⁵ A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo, Kakoe songo ne'no humayoso wopiwahu'mtonoho. Oso'no a'amu fihwo ngko'nji nje hungkuno'ntnne'no huno uyahonngkuhwosi kakoe humayoso piwasyososo hwangku kakoe humayoso wotipema'montonoho. ³⁶ A'amu fihwo kako Anitumne'no hohujo ikinjaofihwosi kako olo hwaho loponjo ho'yango hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako tikanomo weso'manji oso ho'yango yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho. ³⁷ I, kakoe songo humayoso ne ane'manji kako pipi yone'elo. Awonoho. ³⁸ A'amu fihwo olo hwaho lopo a'amu honngkano wonyo'njo humaso sohwo kako nje hungkuno so'nji ngko'ntnne'no hohujo ikinjanimofoso sohwo ngko oso huhwo sohumne'no tifi no'mo hohujo ikinjimo'mnefoho. Ou, osohonta ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo wopingo'nohino sohwafe yokumpohn'nyo'nji olo hwaho lopo asomo pmme sohonta a'amu ngkine'no hohujo ikinjanimofoso sohune'no ngko hohujo ukinjimo'monnoho.

9

¹ Jisas kako oso a'amu somo ulimonto, Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofo fehohnjoso mape'non-tan'ngkuji Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji a'amumo wopingo wonyoangkafo mokosy-ohumayo somo uhwonantifeho. Ose ulimentisofoho.

Jisasiye a'apaho nom'ne kengo imo'nimentisofoho.

(Matiyu 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Sikuno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni anga'no memjaofahon'ngki Jisas kako Pita'nji Jemisi'nji Jounja oso hwamo nutimanto hofiko hwofiki'nyo sawemo engo sopono nokotasontifi hofiko'nohini nohumentan'ngkofi Jisasiye a'apaho nom'ne kengo imo'n'ngkahon'ngki hofiko uhwonimentohofoho. ³ Jisasiye manji'mofo ni'hu'no halojo imo'nonto mofehi'nyo pa'nyo imo'nimentisofoho. Oso manji'mofo halojoso a'amu olo hwaho lopo oso halojo pa'nyoso mantimokufitnnehofo. ⁴ Inomokomoyo sohwa uhwonimentohofoso Ilaija'nji Mousesi'nji ahwomo mta'ango sohwa'u Jisasi'mo u'manji hungkuno hnnimentohofoho. ⁵ Pita kako huno pi'n'nggo syofisikaofonto Jisasi'mo ulimonto, Nakwoe Lonetihwayohwosi, nakwo olopo humentani sehon'ngkuhwoneso wopingofoho. Olo hilo so'no syafisiyo'neso ango hufa'u sihune womolantane'no yihwono. Anga'no kiko'nefoho. Anga'no Mousesimnefoho. Nom'neso Ilaijamnefoho. ⁶ Pita kako oso hiso'no huno ito'no muyahon'ngki ose ulimentisofoho. Inomokomoyo sohwa iyoho we'e unimentiso'maho. ⁷ Osohonta himo hofikimo ifeehu'mokosyahon'ngki mampaho himo mta'ango ole ho'nimento, Olohwo nje Hwomufoho. Ngko simemo uy'wo'n'ngkohe hweho. Kakoe hungkunomo sekwo upa'nimno. ⁸ Ose upa'nontifi fe'ni'hwonimentohofoso hwe ahwomo mta'ango sohwa'u ne'no anepo uhwonimentohofoho. Jisasi'nohini humentan'ngki uhwonimentohofoho.

⁹ Jisasi'nji inomokomoyo sohwanji hwofiki'nyo hopo sopo nokotapontifi Jisas ulimonto, Olo sekwo uhwon'ngkohofoso loso'no olohonta a'amumo nulikutoho. I, hwangu ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni poyo imo'nime'no Anitu apa'no ntokafoso sohonta sekwo a'amumo olo uhwon'ngkohofoso loso'no ulifijo. ¹⁰ Ose ulahon'ngki hofiko a'amu nom'ne somo ulimentohofomaho. I, oso'no ole hnnimentohofi, Kako poyo pe'n'ngkuhwosi apa'no songo likafone hungkuno hwap'ngoso pipilo. ¹¹ A'amu hon'ngkano hungkuno luti'hwamotofo sohwa ole l'wo'n'ngkohofi, Ilaija kaki'no wappmantonoho. Tifi sohonta Kilais hwe Anitu uhwsopo'mentiso sohwo wappmantonoho. Oso hiso peho'no lalokwofo. ¹²⁻¹³ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimonto, Ou, hungkuno nehopi lalokwofo. Ilaija kako simo'mo nopihwosi yo'mayo hopi'nono ito'no wesyo humamtonoho. Hungkuno nom'ne mtimokumentohofoso ole, Hwe Anitu uhwsopo'mentiso sohwo olo hwaho lopo tohino engo tipemanefoho. A'amu sohwa oso hwe sohomo nakwolaho ulifitnnefoho. Oso'no sekwo huno fisyafihupmno. Ole selalokweno Hwe Ilaija kako pmentisofoho. Nopahon'ngki a'amu hofikoe huno hwahoponjo tipemantifi hwe huhwo sohomo wonyo umokumentohofoho. A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofoso oso hiso'no hohonta mtimokumentohofoso olohonta ne imo'nimentisofoho.

Jisas hwomu towahuno wonyo'njo sohomo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 17:14-21; Luk 9:37-43)

¹⁴ Hofiko nom'ne inomokomoyo sohwo u'mantifi uhwonimentohofoso a'amu pi'n'nggo engo nohumentan'ngkofi a'amu hon'ngkano hungkuno luti'hwamotofo sohwanji inomokomoyo sohwanji yoka hnnimentohofoho. ¹⁵ A'amu pi'n'nggo engoso Jisas nopontan'ngki uhwonontifi yomo yontifi hano komo'no wentifi Jisasi'mo u'mantifi, Nakwoe hwe engo hwosoho ulimentohofoho. ¹⁶ Jisas inomokomoyo sohwo ulimonto, Sekwo yoka peho'no hnnalokwofo. ¹⁷ Ose ulahon'ngki hwe fihwo a'amu'nji ajwo so'mo humohumatiso sohwo ulimonto, Nje Lontihwayo sohwo,

towahuno wonyo nje hwomumo mango mampi'nyo mesimokinyo. Oso'no kikiyepono ipemotapohono. ¹⁸ Towahuno wonyo sohwo nje hwomumo humanto wonyo kimokuwo'n'ingkisofoho. Kako hwomumo hwahopo kumokwojahon'ingki hwomu sohwo makutotafo sap'wo'n'ingkisofoho. Saponto mango kilompusy'wo'n'ingkisofoho. Kako a'apaho melohofafi'wo'n'ingkiso hweho. Oseso ngko jije inomokomoyo sohwamo ulohon'ingko, Towahuno wonyo lohomo wae feeopmno. I hofi'ko hopo'maho.

¹⁹ Jisas ose nupa'nonto inomokomoyo sohwamo ul'imento, Hwe moya'mi olonhonta humalofa soku, sekwo An'itumo si'meho hi'ntnnono muyo kuyoho. Ngko sekwo'nji humayoso si'kuno alale womemjan'imo'montol'ikeno. Ngko sekwoe tango ngkimo ni'maneso si'kunoso alale womemjan'imo'montol'ikeno. Hwomu huhwo sohwo ngkiye pone'no ut'imotoapmno. ²⁰ Ose ulahon'ingki hofi'ko hwomu ipemotopahon'ingko kofi towahuno wonyo sohwo Jisas'imo uhwononto kako hwomumo yomo yomo yokumpohn'nyo umokahon'ingki hwomu hwahopo pi'wasyonto, yi'wolo'mo yi'wolo'm'ingo lohofonto makutotafo halojo'nohino swapmmentisofoho. ²¹ Jisas kan'ingkwohumo ulohon'imento, Si'kuno alale yi'wo'n'ingkisoto. Ose ulahon'ingki ul'imento hwomu we'e sohwo imentisofoho. ²² Fehonta tohomo kehwofitofasyonto fehonta mijomo kehwofitofasyonto wofonjahumonto iwo'n'ingkisofoho. Ki'ko hopo'manji ki'ko nakumo hitoho kilofi'hwoso'no, Fonefo'maho. ²³ Ose ulahon'ingki Jisas ul'imento, Ou, nehopi, jije si'meho hi'ntnnonohinoso hopo'manji yo'mayoso ki'ko woma'monnoho. ²⁴ Ose ulahon'ingki kan'ingkwohwo komo'no ul'imento, Si'meho hi'ntnnono kijopalokweno. Oseso nje si'meho hi'ntnnonohinoso we'efoho. Ni'fo'maho.

²⁵ Ose ulahon'ingki Jisas a'amu pi'n'ingo engo uhu'mokontan'ingko kofi uhwononto, towahuno wonyo sohomo yoka ulonto ul'imento, Towahuno wonyo sohwosi hwomu lohomo mampi'nyo imokuwo'n'ingkinio hwasoho. Olo hwomu lohomo ni'hu'nahone ul'iko'maho. Apa'no nopaswohotoho. ²⁶ Ose ulahon'ingki towahuno huhwo sohwo johu mohm'no lonto, hwomumo hwahopo kumokwajonto yomo yomo yokumpohn'nyo imokonto ni'hu'nahone ul'iko'ma'mentisoso hwomu sohwo poyo pa'nyo imo'n'ingkahon'ingki a'amu fiso ul'imentohofi, Poyo pe'n'ingkohoho. ²⁷ Oseso Jisas hwomu sohwoe aho nomanto ul'ikofahon'ingki hwomu sohwo li'ka'mentisofoho.

²⁸ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angomo noswont'ifi hofi'ko'nohini nohumant'ifi Jisas'imo ul'imentohofi, Pipilo. Nakwo towahuno wonyo wae meeofesofo. ²⁹ Ose ulahon'ingko kofi Jisas ul'imento, Sekwo An'itumo jomo ul'ifijoso sekwo oso towahuno huhwo sohwo wae yaopitnnehofo. Nom'ne hon'ingkanano awonoho.

Jisas kako poyo pe'n'ingkuhwosi apa'no li'kafone so'no ul'imentisofoho.

(Mat'iyu 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰ Oso ango hopo sopo ul'iko'mant'ifi hofi'ko hwaho Ngkalili ajwo sopo umentohofofoho. Jisas kako a'amu yofe man'ihwo so'njo uy'ife lonto imentisofoho. ³¹ Hwap'ingoso ole, kakoe inomokomoyo sohwamo lut'ihwamne'ento imentisofoho. Kako ul'imento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'n'imo nje mango sohwofe aho somo ho'non'isyahon'ingkuji hofi'ko wofonjon'isyant'ifeho. Poyo imo'n'imo si'kuno hufa'u si'hune memjan'ifi'hwoso'no An'itu apa'no ntokafonefoho. ³² Ose lut'ihwahon'ingki inomokomoyo sohwa hofi'ko huno ito'no syafi'hu'mentohofomaho. I oso'no Jisas'imo ulohonyo so'no hofi'ko iyoho imentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo yakolo'nnyo ti'hwolo.

(Mat'iyu 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Hofi'ko pone Koponeyam i'mofapont'ifi osopo Jisas angomo nohumanto ulohon'imento, Sekwo hon'ingkanopo pehofo hnn'ingkohoho. ³⁴ Inomokomoyo sohwa hofi'ko won'mango un'ingkahon'ingki mampi'nyo humamentohofofoho. Hwap'ingoso hon'ingkanopo ole hnn'imentohofi, Nakwo sohwo'ni nakwoe hwe yofe'njo si'mo'mjo ti'hwolo. Ose hnn'imentohofofoho. ³⁵ Jisas ampo humanto inomokomoyo sohwamo johu lut'imanto ul'imento, Sekwo hinjo hwasoho oyon'imno. Upa'n'imo. Hwe fihwo

kako Anituye timopo hwe engo umo'nimo loso sohwo kako a'amufe timopo hwe yofe ane pa'nyo imo'noso sohwo a'amumne'no momayo ulohofiyi hweho. Osohwo kako yofe engo'njo imo'none hweho. ³⁶ Ose ulonto, mehomi fihwo utimanto, kakoe popapo momokosyohumanto inomokomoyo sohwo ulimanto, ³⁷ A'amu fihwo kako olo mehomi lopa'nyo sohwo nje yofe ho'nonimayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo nifo'mantofoho. A'amu fihwo ngkimo nifo'mayo oso pa'ningoso nje mpohwo ngkimo nihwatimentiso sohwo huhumo ufo'makwoho.

*Hwe nakwo'njo hohnta'ni nifo'mayo sohwo nakwoe a'amufoho.
(Luk 9:49-50)*

³⁸ Ose ulahoningki Joun ulimanto, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, nakwo uhwonimlohwohoneso hwe fihwo kako jije yofe lonto, towahuno wonyo wae yaofontaningi uhwonimlohwohoneso. I oso'no kako nakwo kikimo tifi mokininkowaloku yihwone so'no nakwo kakimo ulimalohwono, Kiko Jisasiye yofe'nji towahuno wonyo wae yafotoho. ³⁹ Ose ulahoninkofi Jisas ulimanto, Sekwo ose ulohomalofofo wonyofoho. Sekwo kakoe honingkanomo nopijumofikutoho. A'amu nje yofe lososo yomayo wonyoangkafo yososo kako ngkimo sitofo komo'no mantonehoho. ⁴⁰ A'amu nakwoe syoho somo mohwempenamofehwo'manji nakwoe a'amu hweho. ⁴¹ Hungkuno nehopi selalokweno, Hwe fihwo sehonasoso huno ole wosyafihu'montono, Anituye a'amu hwafoho. Ose syafisyihwosi mijo nyo'ne sejapososo, oso hwe sohwo Anitu wopingo ulohomtonoho.

*Yomayo wonyoso a'amufe simemo hi'ntnnonohinomo wonyo imokiyofoho.
(Matiyu 18:6-9; Luk 17:1-2)*

⁴² Olo mehomi simemo hi'ntnnono ntapiwo'nyo sohwo a'amu huno wonyo'njo fihwo ulososo, Jisasi mo hohujo fikinjafo. Honingkano wonyo lomo tifi finingkayo. Ose uloso sohwo mehomi huhwo sohwo honingkano wonyomo iningkayo so'no oso hwe huno wonyo'njo huhwo sohwo Anitu tohino mikunimposo uyonefoho. Oso a'amu huhwo sohwo sojo mikunimposo engo so'nji kakoe ti'wangomo impe ifakojukui mijomo ho'naofontifijontentesi wopingo'nesohilo. ⁴³ Jisas ose ulonto pahnnimo hungkuno ulimanto, Oso'no jije aho honingkano wonyo imofonoho lohoji aho hwempeemo lohofohoji aho anga'nohono'nji honingkano wopingomo iningkahuji Anituye angopo sohoji wopingo wohumamonnoho. Ou kiko aho hufa'u'njo honingkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokunjo somo uhnefoho. Wonyo wohumamonnoho. ⁴⁴ [Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nyoponoho. Toho hiso masimpe'nyofoho.] ⁴⁵ Jije sife honingkano wonyo imofonoho lohoji sifeso hwempeemo lohofohoji sife anga'nohino'nji honingkano wopingomo iningkahuji Anituye angopo sohoji wopingo wohumamonnoho. Ou kiko sife hufa'u'njo honingkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokusomo uhnefoho. Oso wonyofoho. ⁴⁶ [Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nyoponoho. Toho hiso masimpe'nyofoho.] ⁴⁷ Jije timo honingkano wonyo imofonoho lohoji tihwotofamo lohofohoji timo anga'nohino'njo honingkano wopingomo iningkahuji Anituye angopo sisoso wopingofoho. Ou kiko timo hufa'u'njo honingkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokunjo somo uhnefoho. Oso wonyofoho. ⁴⁸ Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nyoponoho. Toho hiso masimpe'nyofoho. ⁴⁹ A'amu wopayopo sa mofikui nifijoso meso wopingo uyimtonoho. Oso pa'nyo tohino yomayo tango ne'mahwoso'no yamofonahofonefoho. Yamofonahofonefoho hiso wopingo namokonefoho. ⁵⁰ Nakwo wosopayo sa'nji niwo'ningkuhwoneso wopingofoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino imo'ningkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wopingo imo'nyoso pipi uyantanto. Awonoho. I oso'no sa wopingo pa'nyo hmmo'nimno. Sekwo a'amu nom'ne so'nji pompenjiyomo fohumantokuno.

10

Jisas ape ho'nasiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Osopo nta'ni Jisas nowento hwaho Jutiya uyakolofonto Mijo Joutan sohomo nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Osopo a'amu pi'n'ingo engo apa'no u'mahon'ngkofi kako hungkuno lut'hwamojo pa'nyo lut'hwamentisofoho.

² A'amu Falisi fihwa hofiko Jisasimo nu'mantifi kakimo yamofu ulohofono lontifi ulimentohofi, Nakwoe hon'ngkano hungkunoso ape ho'nasiyo so'no pehofo nalimotofu. Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasiyoso oso wop'ngotaho. ³ Ose ulohon'ngkofi Jisas ulimento, Mouses seyakwosamo olo so'no pehofo ulimojoto.

⁴ Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Mouses ole ulimento, Hwe kako nje ape woho'nahumo lososo sohwo kako oso hungkuno hiso ifalifaliyo wanti'mokono. Oseso kako kakoe apemo n'hu'nahone woho'nasyono. ⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Mouses kako sekwoe yokumpohn'nyo so'no oso hungkuno hiso mt'i'mokumentisofoho.

⁶ I oso'no simo'mo ne'mo Anitu yo'mayo hopi'nono mt'i'mokumentiso sohonta hwe'nji ape'nji mt'i'mokumentisofoho. Oso hungkuno hiso Mouses mt'i'mokumentisofoho.

⁷ Olo hilo so'no hwe fihwo kan'ngkwowho kona'wohimo uliko'mahwosi kakoe ape'nji nem'no makotoku woloho'nanjiyoho. ⁸ Siko'ya'u anga'nohino umo'nanjiyoho. Oseso siko a'amu hufa'u umo'nanji'maho. O'o, sikoe a'apahoso anga'nohino umo'nanjiyoho.

⁹ Oso'no Anitu osiya'umo nto mokotijwohumasofoho. U, oloso nomt'ihupos'eno.

¹⁰ Oso hungkunoso ulahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angomo noswontifi hofiko Jisasimo ape ho'nasiyo hungkuno hiso'no ulohon'mentohofofoho.

¹¹ Jisas ulimento, Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasiyoso sohwo kako nom'ne ape masoso oso hwe huhwo sohwo ape hufo iyo hon'ngkano imokwoho. Olo hwe huhwo sohwo kakoe ape simo'mjo simo hon'ngkano wonyo imokiyofoho. ¹² Oseso ape kakoe hwehumo nuliko'mahwosi nom'nehumo uma'nyoso kako hon'ngkano wonyo imokonefoho. Ose ulimentisofoho.

Jisas mehomimo aho ulonjimokumentisofoho.

(Matiyu 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ A'amu pi'n'ingoso hofikoe mehomi Jisas mnokinopo aho ulonjimokonontifi motopahon'ngkofi Jisasie inomokomoyo sohwa hofikimo yoka ulimentohofofoho. ¹⁴ Jisas nupa'nonto kakoe simo'mo tohino umn'ngkahon'ngki ulimento, Sekwo mehomi somo nop'jumofikutoho. O'o, hofiko ngkiyepono wapife. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo imo'nifijo'manji hofiko Anitumo enjwa'mo ito'no wohumantifeho. ¹⁵ I, hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo mmo'nyonjo'manji hofiko Anitumo enjwa'mo humayoso hopa'maho. N'hu'no awonoho. ¹⁶ Ose ulonto kako mehomi somo hu'mema lohofonto kakoe huyo'mo memokosyohumanto kako aho mnokinopo kisasyonto Anitumo jomo ulimentisofoho. Mehomi ito'no mokosyohumayo'ne'ento ulimentisofoho.

Hwe ho'yango engo'njo sohwoe hungkunofoho.

(Matiyu 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ Jisas hon'ngkanomo nowentan'ngki hwe nom'nehwo Jisas nohumentanjopo komo'no i'mofawento hwomtame uloho'mentisofoho. Kako Jisasimo yokumpohn'nyo ulimento, Kiko Anituye yahino wop'ngo net'hwawo'n'ngkohino hwasoho. Ngko engolopohamo songo ne'no humayoso pipi t'pema'mnehono. ¹⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko wop'ngo hwasoho eso peho'ne ntohino Anitu kako'nohino wop'ngo hweho. ¹⁹ Kiko hon'ngkano hungkuno huno moi'wonoho. Kiko nom'nihumo nofonjasiyo'eno. Kiko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomt'ihupos'eno. Kiko yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno. Kiko jije mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo tifi fin'ngkayo.

²⁰ Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo Jisas'imo ul'imento, Hwe Engofo, ngko hungkuno homo somo upa'n'imopmmote sohwo'ni olohonta ne'no ose'nohini in'ngkwalokweno. ²¹ Ose ulahon'ngki Jisas kakoe s'imo'mangopo t'imo uhwononto s'imeho uyonto ul'imento, Nom'ne syoho anga'no fiyo. J'ije ho'yango yo'mayo hopi'nonohinoso a'amu mpe wakilohopife. U, k'iko hamniyoho matnne'eno oso hiso nomahoji a'amu yo'mayoso umofonyo iwo'n'ngkohoho somo uyo. ²² Ose ulahon'ngki kako s'mano pento s'imeho tango uyahon'ngki kakoe angopono umentisofoho. Hwap'ngoso kakoe ho'yango yo'mayoso pi'n'ngon'ngo hweho. A'amu somo muy'imnehono lonto umentisofoho.

²³ Jisas t'imo fe'n'ihwononto inomokomoyo sohwo ul'imento, Hwe kako ho'yango engo'njo yokumpohn'nyo mokosyohumaso sohwo kako An'ituye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo pipi swonehwolo. Hamniyoho ho'yangoso hof'ikoe hunomo wonyo umokuwo'n'ngkisofoho. ²⁴ Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa hof'iko yomo imentohofoho. Jisas apa'no ul'imento, Hwomo lohwafo hwe kakoe ho'yango hwaho loponjo'no ne'nohini syaf'isyiwo'n'ngkiso sohwo kako An'ituye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo pipi swoneto. ²⁵ Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwasi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyo hwe ho'yango hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo An'itumo enjwa'mo wohumamo lihwasi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwasi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yango engo'njo sohwo ose yonefoho. ²⁶ Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa hof'iko yomo engo m'ikun'imposo yont'ifi ul'imentohofi, Ose'manji a'amu An'itu'nji ango wop'ngoso sopo songo ne'no humayo'neso t'ihwo woma'montolo. ²⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas hof'ikimo uhwononto ul'imento, A'amu An'ituye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo a'amufe yokumpohn'nyo'nji wahumo loso sohwo kako hopo'maho. I oso'no An'itu yo'mayo hopi'nono hwap'ngoso sohwo iyoso hoponoho.

²⁸ Pita Jisas'imo ul'imento, Ihwoni nakwo yo'mayo hopi'nono ho'nasyontani kikimo t'ifi kin'ngkopalokuhwono. ²⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wasel'imonne'no yohono. A'amu fihwo kako kakoe angon'jo kon'ngkwa'wehwo kola'wehwo, kaisi, kona'wohi, mehomi kakoe hwaho'nji yo'mayo hopi'nono ngkine'no nje hungkunomne'no ho'nasyososo ³⁰ osohwo kako umofonyo miyonehoho. O'o, yo'mayo pi'n'ngon'ngo engo nomane hweho. Yo'mayo ho'nasiyo'ne a'amu kakimo sitofo ul'iwon'ni'fitnnefoho. I oso'no kako ango songo ne'nohini humayo'neso nomane hweho. ³¹ Hwe fihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nyoho syof'isyalokusoso oso hwe huhwo sohwo An'ituye ponemo soso sohwo kako hwe engo'maho. We'e hweho. Hwe nom'nihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'ni'maho. We'e hwo'nyoho syof'isyalokuso sohwo oso hwe huhwo sohwo kako An'ituye ponemo soso sohwo kako hwe engo imo'none hweho.

Jisas kako poyo pe'n'ngkuhwosi apa'no likafone so'no ul'imentisofoho.

(Mat'iyu 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Jerusalem hon'ngkanomo nosont'ifi Jisas kako s'imo'mo kunto'no sahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwo poyo imo'nyo so'no ul'imentiso so'no huno pi'n'ngon'ngo engo syaf'isyont'ifi t'ifi in'ngkasimentohofoho. A'amu nom'neso hof'ikimo in'ngkasimentohofi hi'nji imentohofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'ento hontohumentan'ngki hof'iko nu'mahon'ngkofi kakimo yo'mayo u'mane so'no hungkuno ul'imentisofoho. ³³ Hungkuno ole, Upa'n'imno. Olohonta nakwo Jerusalemne'no wosontane'no y'hwono. Osopo A'amufe Hwomu sohomo a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'ihwamotofe sohwanji hof'ikoe aho hof'iko ho'nasyikuji kakine'no hungkuno likuji kako poyo umo'nono likuji nano wamtitifant'ifeho. Oseso a'amu hof'iko nom'ne a'amu sohwo uyahon'ngkuji ³⁴ hof'iko kakimo sitofo ul'ikuji memijo niyat'i'mof'ikuji impe yongon'ngo

fonjikuji wofonjosyantifeho. I oso'no sikuno hufa'u sɪhune mjaofɪhwoso'no kako apa'no songo wolɪka'montonoho. Ose ulɪmentisofoho.

*Jemɪsɪ'*nji Joun'nji siko yofe engo'njo umo'naho lɪmentisiyefoho.
(*Matɪ*yu 20:20-28)

³⁵ Sepetiye hwomu sohwa'u *Jemɪsɪ'*nji Joun'nji siko Jisasɪmo u'manji ulɪmentisiyo, Nekwo kikimo jomo wokilohonontayo'ne yɪhwayo. Kɪko weloho'mtaho. ³⁶ Ose ulahonɪngki Jisas ulɪmento, Ngko pipi seloho'mne'no njisiyo. Nohonjinyo. ³⁷ Ose ulahonɪngki siko ulɪmentisiyo, Hwangku sohonta jɪje pone mta'ni a'amu hopi'nono mokosyohumuso sohonta nekwo kɪko'nji hwe engo imo'nɪngkuhwosi a'amu hopi'nohinomo mokosyohumasoso wopɪngotaho. ³⁸ Ose ulahonɪngki Jisas ulɪmento, Oso hungkuno ntɪsiye neso siko huno moseyohoyohoho. Tohino ngkimo nɪmnoso hopaso masɪsoso siko hopolaho. Nje a'apahomo tohino ifeehu'mo yanisyoso hopaso sikoe a'apahomo ifeehu'mo yasesyososo siko hopolaho.

³⁹ Ose ulahonɪngki siko ulɪmentisiyo, Ou, nekwo hoponoho. Ose ulahonɪngki Jisas ulɪmento, Tohino ngko ma'me pa'nɪngoso siko nomasihnefoho. Tohino ngkimo ifeehu'mokonisyoso pa'nyoso sikoe a'apahomo ifehu'mokasyosonefoho. ⁴⁰ I oso'no ngko a'amumo mokosyohumayo so'no nje aho angahohnta'ni nje aho hwonamonyo hohntani fosyohumayo so'no a'amu nom'ne somo muhwosopo'mnehono. O'o, Anɪtu kako'nohino oso ito'no esyohumaho. Kakoe hunofoho. ⁴¹ Ose ulɪmentisoso inomokomoyo nom'ne sohwa oso hungkuno hiso upa'nontɪfi hofɪko *Jemɪsɪ'*nji Joun'njine'no sɪmeho tohino umnɪmentisofoho. ⁴² Jisas hofɪkimo joho ulɪmento, Sekwo huno seyohoho. Hwe engo hofɪko a'amumo mokosyohumayo sohwa hofɪko hofɪkoe a'amu enjwa'mjo somo syoho tango'nji uyontɪfeso a'amu enjwa'mjosyo syoho hiso ito'no miyo'njo ifijo'manji hwe mokosyohumayo sohwa ikujoho woposantɪfeho. ⁴³ I oso'no sekwo oso hopa ikutoho. Sekwoe a'amu fihwo yofe engo woma'mo loso sohwo kako a'amufe syoho ulohofiyo umo'nono. ⁴⁴ Sekwoe a'amu fihwo ngko nom'ne somo womokosyohumamo loso sohwo kako nom'ne hopi'nonohino somne'no siki syoho ulohofiyo pa'nyo umo'nono. ⁴⁵ Oseso A'amufe Hwomu sohwo kako a'amu nom'neso kakimo syoho ufo'mayo'ne pmentiso hwo'maho. O'o, hofɪkoe syoho somo ulohofiyo'ne pmentiso hweho. Kako a'amu sikwo'mjohohosi humentanɪngkofo somo uhwononto asomo utɪmayo'ne kakoe honɪyo usɪhuma'mne'ento pmentiso hweho. Ose ulɪmentisofoho.

*Hwe tɪmpi'*nyo sohomo Jisas wopɪngo umokumentisofoho.
(*Matɪ*yu 20:29-34; Luk 11:30-43)

⁴⁶ Hofɪko Jelikou i'mofapontɪfi Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji a'amu nom'ne pi'nɪngo engo so'nji Jelikou ulɪko'mantɪfi wentanɪngkofi hwe tɪmpi'nyo sohwo honɪngkanopo humohumantisofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Mpatimeyosɪyoho, Timeyosɪye hwomufoho. Mpatimeyos kako wosopayo'nji hamniyoho'ntnne'no jomo lɪmojo hweho. ⁴⁷ Mpatimeyos nohumanto Jisas ango Nasaletnnta'ango sohwo palofoho upa'nonto joho ulɪmento, Jisas, Ntefitɪye Imu sohwo, kɪko ngkine'no hitoho wakilofono. ⁴⁸ Ose ulahonɪngki a'amu nom'neso yoka ulɪmentohofi, Mampi'nyo fosyohumaho. Ose ko ulahonɪngkofi oso huhwo sohwo joho engo lonto apa'no ulɪmento, Ntefitɪye Imu sohwo ngkine'no hitoho wakilofono. ⁴⁹ Ose ulahonɪngki Jisas kako nolohofaponto ulɪmento, Oso hwe huhwo sohomo joho filutɪmapmno. Wapono. Ose ulahonɪngki hwe huhwo sohomo ulɪmentohofi, Kɪko sɪmonyoyo fiyo. Filɪkaho. Kikine'no joho kilalofoho. ⁵⁰ Ose ulahonɪngkofi kako upa'nonto kakoe manji'mofo yojamo lohofonto, nolɪkafonto Jisasɪmo u'ma'mentisofoho. ⁵¹ Jisas ulɪmento, Ngko kikimo pipi wantohofono kinɪngkohoho. Ose ulahonɪngki hwe tɪmpi'nyo sohwo ulɪmento. Hwe Engofo, ngko apa'no tɪmo wahonɪmo. ⁵² Ose ulahonɪngki Jisas ulɪmento, Kɪko mpano. Jɪje sɪmeho hi'ntnnonohinoso wopɪngo wakumo'nono. Jisas ose ulahonɪngki hwe huhwo sohwo tɪmo komo'no hononto kako honɪngkanopo Jisasɪmo a'amu so'nji tɪfi inɪngkapmentisofoho.

11

Jisas hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto Jerusalemne'no humentisofoho.

(Matiyu 21:1-11; Luk 19:28-40; Joun 12:12-19)

¹ Hofiko Jerusalem mofone sopo i'mofapontifi ango Mpetifase'nji Mpetani'nji nuh-wontawentifi osopo hwofiki'nyo we'e yofe Oulif u'mofawentifi Jisas inomokomoyo hufa'u sohwa'umo lihwatimentisofoho. ² Jisas oso huhwo sohwa'umo ulimento, Siko oso ango ne sopo u'mofahusisi siko oso kuso somo noswohosisi timo uhwonisoso ahwomo yahu *toungki* yoka'no ho'nawo'nyoso impe into'nowentaningkuhwosi uhwonanjiyoho. Oso yahu songo imo'nimasoso a'amu mokehumunyofoho. Oso yahu hiso fisihutofomotapinyo. ³ Siko oso yahu hiso isihutofomotapohosiso'no a'amuso ole selikujono, Siko peho yalokusiyo. Ose selikujono siko ole ulinyo, Nakwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu loso'no syoho weho. Kako moi'wo emoyihwoso'no komo'no womotopontayoho. Ose ulinyo. ⁴ Siko nowenji yahu mu honingkanohoku'yopo impe intofahinyoso nohumentaningki nuhwonima'nonji italofoma'mentisiyefoho. ⁵ Italofoma'mentisiyoso a'amu nom'ne sohwa ulimentohofi, Siko peho yalokusiyo. Yahu peho'no isihutofomalokusiyo ⁶ Ose ulahoningkofi hwe sohwa'u Jisasiye hungkuno ulahoningki ulimentohofi, Wopingofoho. Noho motahnnyo. ⁷ Nomotasonji sikoe manji'mofoso yahupo kisoyahoningki Jisas sokehumamentisofoho. ⁸ A'amu pi'ningo engoso hofikoe hwapife ife yo'mayoso Jisas wene honingkanomo ho'nosyahoningkofi a'amu nom'neso ipamo swo'njo lofontifi honingkanopo ho'nahumentohofofoho. Oso hiso Jisasiye yofe ho'nomayo'nefoho. ⁹ Jisas kako a'amu pi'ningo ajwomo yahupo kehumentaningki a'amu simo'mjo so'nji tfinjo so'nji mohm'no ole limentohofi, Anitumo isamoyoka ulano.

Kako wopingo'nohino hweho.

Olo hwe lohomo nakwo Hwe Engo Anitu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwatimentiso hweho.

Kakoe yofe woho'nomano.

¹⁰ Hwe engo Ntefit neyakwosamo hohonta mokosyohumamojo hopaso olo hwe lohwo wonemokosyohumano.

Anitu ahwomomo humaso sohomo isamoyoka ulano.

Ose limentohofofoho.

¹¹ Jisas Jerusalem i'mofaponto Anituye ango engo somo swonto yo'mayo somo fe'nihwononto we'enepe mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahoningki Jisas inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwanji Mpetani fosyowane'entifi simentohofofoho.

Jisas iyo fe sohomo ulimento, ne apa'no minto'ningkohotnnefoho.

(Matiyu 21:18-19)

¹² Imingo'nji nolikafontifi Mpetani uliko'mantifi Jerusalemne'no nosontifi osopo Jisas mijoho engo uyimentisofoho. ¹³ Jisas iyo fesayo swo lango'njo somo uhwonihwojawento ipisayo hi'njotikeno lonto iyo huhwo sohwo'njo sopo i'mofawento uhwonimentisoso ne ane swo'nohino uhwonimentisofoho. Oso iyo hiso ipisayo into'nyo sikunomm'maho. ¹⁴ Jisas iyomo ulimento, A'amu ipisayo apa'no momjakinyo'ne hwosoho. Ose ulahoningki inomokomoyo sohwa upa'nimentohofofoho.

Jisas a'amu Anituye tajo ango engo somo hamniyoho mayo syoho yantaningkofi wae yao'mentisofoho.

(Matiyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Joun 2:13-22)

¹⁵ Hofiko Jerusalem i'mofapontifi Jisas kako Anituye tajo ango engo somo noswonto a'amu hamniyoho syoho'njo a'amu yo'mayoso humesyahoningkofi mpe ulohofosyoho'njo sohwanjimo Jisas kako wae yafo syoho emamentisofoho. Hofikoe ijempoho hamniyoho iwolo'mokumayo yontife ho'nasiyo'ne so'nji a'amu yihufo

mpe uyantifi epohumayo yiwo'n'ingkohoho so'nji Jisas kako mehu'mee'mentisofoho. ¹⁶ Wayo yaofonto, Jisas ulimento, Olo ango lomo yo'mayoso apa'no nomotowapikutoho. ¹⁷ Ose ulonto lutihwamento, Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofi sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Nje ango loso a'amu hopi'nono Anitumo isamoyoka ujo'ne angofoho. Ose mt'i'mokumentohofoho. I oso'no nje ango loso sekwo a'amu hamniyoho hiyaso'mo hufo mawo'n'ingkohoho sohwafe ango hopa imokalokwofo. Ose mt'i'mokumentohofoho ulimentisofoho. ¹⁸ Ose ulahon'ingki a'amu hopi'nonohini Jisasiye hungkuno upa'nontifi pisopisaho mjalomwentifi hungkuno hiso wonyoangkafofo syafihu'mentohofoho. A'amu hon'ingkanohungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji hofiko Jisasi'mo nofonjosiyanentifi hon'ingkanohungkuno tipmmentohofoso hofiko hwe moya'mi somne'no iyoho unimentisofoho. ¹⁹ Mofehi'nyo n'ingku'n'ingkahon'ingki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Jelusalem uliko'ma'mentohofoho.

Hwe fihwo Jisasi'mo simeho hi'ntnnono nehapi uyoso sohwo Anitumo jomo ulososo ne wotipema'mtonoho.

(Matiyu 21:20-22)

²⁰ Im'ingonji hon'ingkanomo apa'no nowentifi uhwonimentohofoso oso iyo yofe fesayo sohwo nihu'nahone yofoho imentisofoho. ²¹ Pita huno syafisyonto Jisasi'mo ulimento, Nakwoe Lonetihwayofo, uhwonyo. Oso iyo kiko fosi a'amuso apa'no momjakinyo'ne hwosoho ulimahnnoso yofohofoho. Jije hungkunoso ne imo'n'ingkohoho. ²² Ose ulahon'ingki Jisas ulimento, Oso limayoso syoho we'efoho. ²³ Hungkuno nehapi waselimo. Hwe fihwo kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo kako olo hwofiki'nyo lomo ole ulososo, Olo hwofiki'nyo lohwo, kiko nolikafohoji oso mijo ayo mompo filikofafo. Ose ulososo kakoe huno anga'nohino mnaweho. Hwofiki'nyo wawomtolikeno oso hunoso mosyafisiyo'njo. O'o, ole'nohinoho huno syafisyososo. Ou, hwofiki'nyo sohwo kako nehapi wamontonoho. Oso hwe huhwo sohwo oso hungkuno olo so'manji ou oso hungkunoso ne imo'nonefoho. Nehapi selohono. ²⁴ Upa'n'imno. Yo'mayo kiko Anitumo jomo ulisoso simeho mom'mo huno ole, Anitu wontapm-montonoho. Ose syafihujoso, ou kako wokijapmmontonoho.

²⁵ Sekwo simano hintotohino semnosomanji simo'mo sekwo oso a'amu wonyo selohofoso sohwoe wonyoso wae hmmopmno. Ose iso'manji, Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyoso wae weesemofono. [²⁶ I oso'no sekwo a'amu wonyo selohofoso sofe wonyoso hohujo hohnta'ni momeho'nasiyo'manji sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyoso wae meesemofonehoho. Ose ulimentisofoho.]

A'amu Jisasi'mo ulohonimentohofi, Kiko yo'mayo yiwo'n'ingkinoso tihwoe yokumpohn'nyo'nji yalokuno.

(Matiyu 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Hofiko Jelusalem apa'no i'mofapontifi Jisas Anituye tajo ango engo somo ajwo'mo emoyontan'ingki a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji, a'amu hon'ingkanohungkuno lutihwamotofo sohwanji, Jutafe hwe engo sohwanji Jisasi'mo u'mantifi ²⁸ ulohonimentohofi, Kiko olo syoho iwo'n'ingkinohungkuno loso tihwo kilimaso'no iwo'n'ingkinoto. Yokumpohn'nyoso tihwo kijapmmasojni iwo'n'ingkinoto. ²⁹ Ose ulohon'ingkahon'ingki Jisas ulimento, Ngko huhwo'ni hungkuno waselohonimne'no yohono. Olo hungkuno hiloso sekwo ntifijo'manji e'wa, yo'mayo yalokwe so'no hwap'inggo waselimo. ³⁰ Ole ntimno. Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo yokumpohn'nyoso Anitu mta'ango ma'mentisotaho. Hwahoponjo a'amu mta'ango ma'mentisotaho. ³¹ Sekwo ntimno. Ose ulohon'ingkahon'ingki hofiko ole hnnima'mentohofi, I Joun kakoe yokumpohn'nyo Anitu mta'ni ma'mentisofoho ulosomanji ole wonalimontonoho, Ose'manji sekwo Jouniye hungkunomo simeho hi'ntnnono muyo'njo peho'neto. ³² I, nakwo ole lasoso, Joun kakoe huno mta'ni syoho

imentisofoho laso'manji a'amu sohwa hofiko nolikafikuji ikujoho wonefonjantifeho. Hwapingoso hofiko a'amumne'no iyoho unimentisofoho. A'amu huhwo sohwafe huno ole, Joun sohmo Anitu hungkuno uyahoningki limojo hweho. ³³ Ose hnnontifi Jisasi mo ulimentohofi, Nakwo huno monayohoyohoho. Ose ulohoningkofi Jisasi ulimento, Ose'manji ngko huhwo'ni nje yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'ninkingohe hwapingo so'no maselimehono.

12

A'amu wonyoso ipisayo syoho mokosyohumayo'ne pahnnimo hungkunofoho.
(Matiyu 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Ose ulonto Jisasi pahnnimo hungkuno loma'mento, Hwe fihwo kako ipisayo syoho hulonto, tojo emontofasyonto syoho ajwomo'mo ipisayo mijo'ne kompusoho mtimokumentisofoho. Ose yonto ango yokintahopo ipisayo syoho somo uhwontohumayo'ne molimentisofoho. Ose imentisoso kako oso syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho emawo'ninkingohoho sohwafe ahomo ho'nasyonto kako ango ikanopono nowento osopo kako ne'no humamojofoho ² Ipisayo syoho ulohofiyo sohmo ipisayo'ne kakoe ipisayo syohopono lihwatimentisofoho. ³ Hwe syoho mokosyohumayo sohwa kakoe syoho ulohofiyo sohmo uhwonontifi aho kemokosyohumantifi, ikujoho fonjontifi, ipisayo muyo'njo yontifi wae yao'mentohofofoho. ⁴ Oseso kakwo'yohwo sohwo nom'ne syoho ulohofiyo sohmo ipisayo'ne lihwojahoningki hofiko oso hwe sohwe mnokinopo ikujoho fonjontifi wonyo umokumentohofofoho. ⁵ Nom'ne syoho ulohofiyo sohmo lihwojahoningki a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa hofiko fonjahumentohofofoho. Kakwo'yohwo nom'ne syoho ulohofiyo sohwa mo lihwajiwonontaningki fehohnjo ikujoho fonjontifi fehohnjo fonjahumentohofofoho. ⁶ Oseso syoho ulohofiyo nom'neso mohumayofoho. Moi'wonoho. Oso'no kakoe hwomu anga'nohino sohmo ae'uyo lihwajonto limento, Hofiko nje hwomufe hungkunomo haloho wopeentifeho. Ose limentisofoho. ⁷ Hwomu huhwo sohwo nu'mahoningki hwe syoho mokosyohumayo sohwa uhwonontifi hnnimentohofi, Oso hwe sohwo kako hwanguk sohonta kaningkwowoe yo'mayoso nomane hweho. Oyonimno. Nakwo komo'no kakimo poyo nofonjosiyhwaso nakwo kakoe syohoso ni'hu'nahone womantanoho. ⁸ Ose hnnontifi hwomu sohmo aho kentifi fonjahumentohofofoho. Nofonjasyontifi kakoe pijafo mempo swoho'nao'mentohofofoho.

⁹ Kakwo'yohwo sohwo a'amu wonyo huhwo sohwa pipi uloho'montolo. Hwanguk kako nopihwosi a'amu wonyo sohwa nofonjasiyhwaso kako nom'ne a'amu sohwa hiso mokosyohumayo'ne uyimontonoho.

¹⁰ Olo Anituye hungkuno loso'no sekwo huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole, Oso sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'ninkingohoho sohwa wae yao'mentohoho loso olohntajo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwapingohwo imo'ninkingohoho.

¹¹ Nakwo Hwe Engo sohwo ole limentisoso imo'nimentisofoho. Nakwo olo so'no uhwonontaneso wonyoangkafofoho.

Oso pahnnimo hungkunoso lalokuhwono Anitu limentisofoho.

¹² Jutafe hwe engo sohwa nupa'nontifi oso pahnnimo hungkunoso a'amu syoho mokosyohumayo'no nto ulimento so'no nto lohoho hofikine'no huno uyahoningki hofiko Jisasi mo aho wokantifi ko imentohofoso a'amumne'no iyoho unimentisofoho. Oseso hofiko Jisasi mo uliko'mantifi umentohofofoho.

A'amu hofiko Jisasi mo Sisamne'no hamniyoho uyo yahino so'no ulohonimentohofofoho.
(Matiyu 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Nowentifi hofiko a'amu Falisi fihwanji a'amu Heloutimo uhwontohoho sohwanji Jisasiye hungkunomo yamoyo ulohoho'ne lihwatimentohohofoho. ¹⁴ Jisasi mo nu'-mantifi afoyo umokontifi ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, kiko hwe hungkuno nehopi'nohino liwo'n'ngkino sohwohne'no huno nayohoho. Kiko a'amumne'no iyoho makin'wo'n'ngkiso hwohoho. Oso'no a'amu yofe engo'njo sohwanji a'amu yofe ane sohwanne'no kiko huno pi'n'ngo mokiyaon'ngki Anituye hon'ngkano nehopi'nohino luti'hwawo'n'ngkino hwohoho. Oso'no hungkuno anga'no wakilohonantane'no yihwono. Nakwoe hwe yofe engo'njo Sisa kako hwaho mokosyohumayo sohwohne'no hamniyoho (*takis*) ho'nasiyoso wop'ngotaho. Wonyotaho. Nakwoe hon'ngkano hungkunoso pehofo nalohoho.

¹⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikoe simeho hufa'u'njo so'no huno uyahon'ngki ulimento, Sekwo ngkimo yamoyo peho'no ntohofalokwofo. Hamniyoho anga'no ntapmno. Uhwonimo. ¹⁶ Ose ulahon'ngki nuyahon'ngkofi Jisas ulimento, Olo huyomango lo'nji yofe lo'nji tihwoeto. Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Sisafefoho. ¹⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uyimno. I, Anituye yo'mayo so'manji Anitumo uyimno. Ose ulahon'ngki hofiko huno pi'n'ngo engo syafihu'mentohohofoho.

A'amu Jisasi mo ulohon'mentohofi, Hwe fihwo poyo pe'noso sohwo apa'no likafoso pipilo.

(*Mat'yu 22:23-33; Luk 20:27-40*)

¹⁸ A'amu nom'ni hwa hofikoe yofe Satiyusi Jisasi mo u'ma'mentohohofoho. Oso a'amu huhwa sohwa hofikoe huno ole uy'wo'n'ngkahi, A'amu poyo pe'nyo sohwa ni'hu'nahone pe'n'wo'n'ngkohoho apa'no songo molikafe'nefoho. Ose syafisy'wo'n'ngkohohofoho. Jisasi mo u'mantifi ole ulohon'mentohofi, ¹⁹ Nakwoe Lonetihwayo sohwo, Mouses nakumne'no hungkuno ole mt'i'mokumento, Hwe fihwo kako ape nomahwosi kako mehomi motipemayo'njo sohwo poyo pe'n'ngkuhwoso'no oso ape hisimo kon'ngkwa'wehwo nomahwosi kola'wehumne'no mehomi wotipemano. Mouses ose mt'i'mokumentisofoho. ²⁰ Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u hwa'u humamojiyefoho. Tisimaso sohwo ape nomanto mehomi ane poyo pe'n'mentisofoho. ²¹ Oseso kon'ngkwa'wehwo oso ape hisimo nomanto mehomi ane poyo pe'n'mentisofoho. Oseso kon'ngkwa'wehwo oso pa'nyo imentisofoho. ²² Ose'no ose'nohinofoho. Hom'ngkwa'wehwosa hopi'nono mehomi ane poyo pe'n'mentohohofoho. Tifi sohonta oso a'mu hi ose'nohino pe'n'mentisofoho. ²³ Oseso a'amu poyo pe'nyo sohwa likapijo sohonta tihwoe ape umo'n'montolo. Hofiko'n'kwehwa aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa ape hisimo nto ma'mentohohofoho.

²⁴ Ose ulahon'ngkahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo Anituye hungkuno so'nji Anituye yokumpohn'nyo so'ntnne'no huno maseyoho yohoho. Oso'no sekwo hwasyo hungkuno lalokwofo. ²⁵ Upa'n'imno. A'amu poyo pe'n'mentohoho sohwa nolikafikuji hofiko ape moma'n'fitnnefoho. O'o hofiko a'amu ahwomomjo ape momaso'njo pa'nyo imo'n'fitnnefoho.

²⁶ Oso hungkunoso a'amu poyo pe'n'mentohoho sohwa apa'no likapitnne'no sekwo Mouses'ye hungkuno atofa majotaho. Iyo tifo somta'ni toho sijontan'ngki Anituye mampaho ho'n'mentisofoho. Ap'lohmanji Jekoup Aisak'janji hofiko poyo pe'n'mentohohofoho. I oso'no Anitu Mouses'imo ulimento, Ngko Ap'lohmanja Aisak'ja Jekoup'jafa Anitu'nyoho. ²⁷ Mouses kako ole syafihu'mento, Ap'lohmanja Aisak'ja Jekoup'ja hofiko hohonta poyo ko pe'n'mentohoho sohwa songo humalofo so'no syafisyonto oso hungkuno hiso luti'hwamentisofoho. Anitu kako poyo pe'nyo sofe Anitu hwo'maho. O'o, kako a'amu songo humalofo sofe Anituyoho. Sekwoe hungkunoso hwayo hohnjofoho. Ose ulimentisofoho.

Anítuye honíngkano hungkuno símo'mjofoho.
(Matíyu 22:34-40)

²⁸ Hwe fihwo Jutafe honíngkano hungkuno lutíhwamojo sohwo hofíko oso hungkuno hnnontaníngkofi upa'nímentisofoho. Jisasiye hungkuno huno'njoso nupa'nonto Jisasi mo nu'manto ulímento, Anítuye honíngkano hungkunoso nom'ne somo yakolo'nnyoso ntisoto. ²⁹ Ose ulahoníngki Jisasi ulímento, Honíngkano hungkuno engo símo'mjo yakolo'nnyoso olenoho. A'amu Isílael soku sekwo upa'nímno. Anítu sohwo kako'nohini nakwoe Anítuyoho. ³⁰ Kíko jíje Hwe Engo Anítu sohune'no jíje símeho uyohoji jíje símeho hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kíko jíje Hwe Engo Anítu sohune'no jíje símeho uyohoji jíje huyo'mango hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kíko jíje Hwe Engo Anítu sohune'no jíje símeho uyohoji jíje huno hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kíko jíje Hwe Engo Anítu sohune'no jíje símeho uyohoji jíje yokumpohn'nyo hopi'nohinoso kakimo uyo. ³¹ Honíngkano hungkuno tífinjoso olenoho. Kíko hi kumo'nonto símeho kumo'níngkiso pa'nyoso a'amu nom'nemne'no kíko'njo mofone sopo humalofo somo uyo. Oso honíngkano hungkuno hufa'u sohwa'u hungkuno hopi'nohinomo yakolo'nnyofoho.

³² Ose ulahoníngki hwe honíngkano hungkuno lutíhwamojo sohwo Jisasi mo ulímento, Ou Nakwoe Lonetíhwayo sohwo, nehópi lohino. Anítu kako'nohini nakwoe Anítuyoho. Anítu nom'nehwo mohumuyoho. ³³ Ou, jíje símeho, jíje huno, jíje yokumpohn'nyo Anítumo hopi'nono uyo. Kíko kíkine'no kumo'nyo hopaso kíko nom'ne a'amune'no wakumo'nono. Nakwo oso honíngkano hufa'umo iníngkawasó'manji oso yahinoso nakwoe wonyo wae yafo'ne yahu fonjokisasiyo yo'mayo Anítumo uyoso'no yakolo'nnyofoho. Ose ulímentisofoho. ³⁴ Oso hwe huhwo sohwoe hungkunoso Jisasi nupa'nonto huno wonyoangkafofoho syafísyonto ulímento, Kíkine'no Anítu yo'mayo yokumpohn'nyo mokosyohumayoso mofoneponoho. Ose ulahoníngki a'amu nom'ne sohwa nom'ne hungkuno Jisasi mo ulohonyo so'no iyoho imentohofofoho.

Jisasi hofíkimo Kílais sohwo tíhwolo ulohonímentisofoho.
(Matíyu 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Jisasi Anítuye ango engomo hwe moya'mi pí'níngo engomo lutíhwamentisoso ulímento, A'amu Jutafe honíngkano hungkuno lutíhwamotofó sohwa olo hungkunolo peho'no lutíhwa'wo'níngkohoho. Kílais kako oso Anítu nakwoe hwahopo uhwatímentiso sohwo Ntefit hwe yofe engo'njo hohonta hwaho mokosyohumamojo sohwoe imu hweho. Oseso pípi líwo'níngkohoho. ³⁶ Anítuye Towahunó Wopíngo hohonta olo hungkunolo Ntefitíye símeho mó'mo ho'nasyohoníngki Ntefit ole mtí'mokumento, Anítu kako nje Hwe Engo Kílais, Anítu nakwoe hwahopo uhwatímentiso sohwo ole ulímento,

Kíko nje aho anga sohohnta'ni fosyohumaho.

Oso pó kíko nohumahoji ngko jíje mango sohwo jíje sífíkí'nyo'mo enjwa'mo wakuhomotí'monnoho.

Oso hungkunoso Ntefit mtí'mokumentisofoho. ³⁷ Ihwoni. Oseso Ntefit kako oso hwe Anítu nakwoe hwahopo uhwatímentiso Kílais sohune'no nje Hwe Engo hweho límentiso so'no Kílais sohwo kako Ntefitíye imuhwo imo'nyoso pípi. Ose ulahoníngki a'amu nupa'nontífi hungkuno wonyoangkafofoho syafíhu'mentohofofoho.

A'amu honíngkano hungkuno lutíhwamotofó sohwoe yahinofoho.
(Matíyu 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jisasi nom'ne hungkuno lutíhwamento, Sekwo a'amu honíngkano hungkuno lutíhwawo'níngkohoho huno'njo sohwoe yahino somne'ne í'waho ito'no fíyímno. Hofíko hofíkoe yofe engo somne'no hwapífe sawemo yontífi honíngkanopo emoyíwo'níngkohofofoho. Oso emoyontaníngkofi hwe moya'mi hofíkimo uhwonontífi nakwoe hwe engo hwasoho ulíwo'níngkohoho so'no umo'níwo'níngkisofoho. ³⁹ Oso'nji hofíko tajo ango somo a'amufe símanopo humayo'no umo'níwo'níngkisofoho. Oso'nji hofíko a'amu wopayo engo iloho

yano sohonta epohumayo sⁱmo'mjo so'no umo'nⁱwo'nⁱngkiso hwafoho. ⁴⁰ Hofⁱko Anⁱtumo hungkuno sawemo engo jomo ko ulontⁱfi hofⁱko apⁱwojo sofafe ango yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulontⁱfi ango hiso hofⁱko'ne nⁱhu'nahone emawo'nⁱngkohofⁱhwafoho. Ose hwe huhwo sohwo tohino engo notⁱpemapitnnefoho. Ose ulⁱmentisofoho.

Apⁱwojo fisi Anⁱtumne'no hamniyoho ho'nahumentisofoho.

(Luk 21:1-4)

⁴¹ Jisas kako Anⁱtuye tajo ango engo somo a'amu Anⁱtumne'no hamniyoho ho'nasiyo sopo nohumanto hofⁱko ipofomo ho'nosyontanⁱngkofi uhwonⁱmentisofoho. A'amu hamniyoho engo'njo sohwa hamniyoho pi'nⁱngo ho'nahumentohofoho. ⁴² Apⁱwojo ho'yango anesi noponto hamniyoho we'e hufa'u ho'nahumentisofoho. Oso hamniyohoso touya anga'nohino pa'nyofoho. ⁴³ Jisas uhwononto kakoe inomokomoyo sohwanne'no joho lutⁱmanto ulⁱmento, Hungkuno nehopi'nohini waselⁱmonne'no yohono. Sekwo upa'nⁱmno. Olo apⁱwojo losi kako hamniyoho ho'nasiyoso nom'ne a'amu hopi'nono Anⁱtumne'no ho'nasyohoho somo kakoe we'eso uyakolokwoho. ⁴⁴ Nom'ne a'amu hamniyoho ho'nosyalokwofoso hofⁱko hamniyoho engo mokosyohumunyofoho. Oso'no hofⁱko oso hamniyoho engo somta'ni Anⁱtumne'no we'e'nohini ho'nosyalokwofoho. Olo apⁱwojo losi kako hamniyoho mokosyohumunyofoho hopi'nonohino Anⁱtumne'no ho'nasyohoho. Kako nom'ne ho'yangoso nom'ne hamniyohoso nⁱhu'no aniyoho.

13

Anⁱtuye tajo ango engoso wonyo imo'none so'no Jisas ulⁱmentisofoho.

¹ Jisas kako Anⁱtuye tajo ango engo mta'ango sohwo noswopahonⁱngki inomokomoyo fihwo ulⁱmento, Nakwoe Lonetⁱhwayo sohwo, tⁱmo uhwonyo. Olo ango wonyoangkafofoho. Sojo wopⁱngo'nji molinyofoho. ² Ose ulahonⁱngki Jisas ulⁱmento, Olo ango engo lomo luhwonalokuno. Hwangku olo ango lomjo sojo anga'nohinoso nom'nepo kihn'nawesoso awonoho. O'o hofⁱko olo ango wopⁱngo losomo mtⁱhupekujji womehu'mmokwojantⁱfeho. Ose ulⁱmentisofoho.

Jisas yo'mayo tango mⁱkunⁱmposo i'mofapone so'no lⁱmentisofoho.

(Matⁱyu 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Jisas kako hwofⁱki'nyo Oulif sopo nosonto osopo nta'ni Anⁱtuye tajo ango engo somo uhwononto ampo humamentisofoho. Pita, Jemⁱs, Joun, Entⁱlu hofⁱko'nohini Jisasⁱmo u'mantⁱfi ulohonⁱmentohofi, ⁴ Oso hungkuno ntonalohinoso sⁱkuno ntisomo imo'noneto. Oso sⁱkuno somo nakwo pipi yaneto. We'enepi u'mofapmmontolaho. ⁵ Ose ulohonⁱngkahonⁱngkohofi Jisas uloma'mento. A'amu, sekwo hwasyo hungkuno sejo so'no sekwo i'waho ito'no fiyⁱmno. ⁶ A'amu pi'nⁱngo engo i'mofapⁱkuji hofⁱko nje yofe ntⁱkuji ole selⁱfitnnefoho, Ngko Kⁱlais hwo'nyoho. Anⁱtu nⁱhwosopⁱmentiso hwo'nyoho. Ose selⁱfijoso a'amu pi'nⁱngo hofⁱkoe hungkunomo inⁱngkafitnnefoho. ⁷ Hwangku a'amu hwaho kengoponjo sohwa hofⁱko nom'ne hwahoponjo sohwanji ikujoho fongki'nyo'ne so'nji a'amu hwaho afaponjo sohwa ikujoho fongki'nyo'ne so'ntnne oso hungkunoso nupa'nⁱngkuji iyoho senyo'eno. O'o oso yo'mayoso i'mofapⁱhwoso'no i ikujoho fongki'nyoso i'mofapososo sⁱkuno moi'wo mmo'nyofoho. ⁸ Hwangku a'amu temtitofⁱ kengo sohwanji temtitofⁱ nom'ne sohwanji hofⁱko ikujoho fongki'nⁱfitnnefoho. I a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'nⁱfitnnefoho. Hwaho ango'meemo hwomⁱhwo yⁱhwosi wopayo ane mijoho engo i'mofaponefoho. Oseso olo tango we'eso emayofoho. Tango mⁱkunⁱmposo tⁱfi no'mo weho.

⁹ Yo'mayoso uhwonⁱngkuji sekwo i'waho ito'no fiyⁱmno. Kaunⁱsoli'njopo ipesemotafitnnefoho. Hofⁱko tajo ango somo sekumo ikujoho nosefongkupitnnefoho. Hofⁱko ngkimo monje wenisyano lⁱkuji hofⁱko sekumo hwe yofe engo'njo hwaho

mokosyohumayo sohwafepono upesemotowantifeho. Oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohwaro nje hungkuno wolutihwantifeho. ¹⁰ I, simo'mo a'amu hopi'nono ango'meemjoso nje hungkuno wopingo upa'ninkujo'no tifi sikuno moi'wo imo'nonefoho. ¹¹ Hofiko nosetimafikuji hungkuno mihwajiyo ango somo mesehumatipijo sohonta selohonifitnnefoho. Sekwo hungkuno ujoso'no huno pi'ningo syafisiyo'eno. O'o, osohonta Anitu sekwoe simehomo hungkuno ho'nasesyihwoso'no sekwo ulifitnnefoho. Oso hungkuno hiso sekwoe'maho. O'o Anituye Towahuno Wopingo oso hungkunoso lonefoho. ¹² Osohonta a'amuso koningkwa'wehumo hungkuno liwo'ninkohoho sopo ipemotakuji osopo hungkuno likuji nofonjasehufitnnefoho. Hwe fihwo kakoe mehomimne'no oso pa'nyo ulohofonefoho. Mehomiso kaningkwowho'ya'umne'no mangohwa imo'ninkuji fonjahufitnnefoho. ¹³ Oseso hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no simeho tohino mikunimposo umnonefoho. Hwapingoso nje yofeso sekumo weho. I, a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontaningkuhwosi sikuno ae'uyo imo'nososo Anitu oso huhwo sohomo utimanefoho.

Yo'mayo wonyo hwapingo sohwo i'mofaponefoho.

(Matiyu 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ Hohosohonta yo'mayo nihuno wonyo hwapingoso ango kakine'no masyuyo'ne somo hwasyoponoho linyo sopo lohofihwoso'no uhwonifitnnefoho. Ose uhwoninkuji youwo likuji a'amu Jutiya humalofoso hwofiki'nyo pone'no hiyaso sifitnnefoho. A'amu olo hungkuno loso atoho loso sohwo huno ito'no wosyafisyono. ¹⁵ Hwe fihwo antifepe humaso sohwo kako hwahopo piwelikofahwosi olo wonyo hiso uhwoninkuhwosi kakoe ho'yango yo'mayo so'no kakoe angomo maswonehoho. ¹⁶ A'amu syoho'mo lohofontoso sohwo kakoe angopo nta'ni ife woma'mo lososo momawenefoho. O'o, le'mo'nohini lohofonefoho. ¹⁷ Oso sikuno somo moya'mi simeho'njo sofanji mehomi we'e amno unyo sofantne'no ngko hitoho ntokwoho. Hofiko hiyaso komo'no le'mofoso pipilo. ¹⁸ Olo sikuno hiyaso le'mofone'ne wojoso sikuno meeofoso so'nji i'mofaposo'manji sekwo le'mofoso pipilo. Oso'no sekwo Mpohumo jomo ulikuno. ¹⁹ Olo tohino tipemayo sohonta'ne'no selalokweso mikunimposofoho. Anitu simo'mo yo'mayo mtimokumentiso sohonta ajuyohwosa humapmmotofo sohonta, olohonta, olo hwaho lopo oso tohino pa'nyoso m'mofapefoho. Olo tohino engo tipemayo lohonta yakolo'nyofoho. Tifi no'mo tango apa'nohinoso ose'ne'maho. ²⁰ Oso sikuno tohino mayo somo Anitu kako tifo mmokiyo'manji a'amu nihuno hopi'nono poyo nto imo'nifijo'nesohilo. I oso'no Anitu kakoe a'amu uhwsopomentiso somne'no huno syafisyihwosi sikuno oso tohino mayo so'no tifo imokumne'ento imentisofoho.

²¹ Osohonta hwe fihwo ole noselonefoho, Olopo uhwonimno. Kilais olopo humaho. Ou, a'amu nom'nihwo selososo, Uhwonimno. Kilais oso nompohumaho. Ose selikujo'no sekwo hofikoe hungkunomo tifi iningkayo'eno. ²² Osohonta a'amu fihwo ole selososo, Ngko Kilais hwo'nyoho. Nom'nihwo Anituye hungkuno hwasyo lutihwayo sohwa i'mofapikuji yo'mayo wonyoangkafo yamofosekumo esetihwafitnnefoho. A'amu Anituye hungkunomo esetihwafitnnefoho. A'amu Anituye hungkunomo miningkayo'njo hopi'nohinoso oso hisofe hungkunomo iningkafitnnefoho. I, Anituye a'amu neso hungkuno hwasyomo uningkwowantifitkeno likuji yo'mayo wonyoangkafosoyamofoseketihwafitnnefoho. ²³ Oso'no sekwo timo ito'no uhwontohumamno. Olo yo'mayo hilo so'no nto selohofoho. Oso'no yo'mayo uhwonifijo so'no huno ito'no seyonefoho

A'amufe Hwomu sohwo hwangu noponefoho.

(Matiyu 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ Oso tango hiso moi'wo imo'ninkuhwoso'no mofehi'nyo sikwomno imo'ninkuhwoso'no hamno majo'njo ihwosi ²⁵ hntokwaliyo ahwomonta'ango nopiwasyonefoho. Yo'mayo ahwomomjo yokumpohn'nyo yomo yomo ifitnnefoho. ²⁶ Oso hiso i'mofopahoninkuhwosi A'amufe Hwomu sohwo kako himopo kakoe

yokumpohn'nyo engo mĩkunĩmposo'nji kakoe pomponaho engo'nji noponefoho. ²⁷ Hohosohonta Anĩtu kakoe a'amu ahwomomjo somo uhwajĩhwosi ango'meemjo a'amu uhwosopo'mentiso somo nuhu'mokonefoho. Hwaho ae efohoto'nawojo'meemjo somo mĩhwofojonefoho.

Iyoswo yonĩmofoso uhwonĩngkuji ole huno waseyono jefo umontoe'nefoho.
(Matĩyu 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ Sekwo iyo mijisiyo somo uhwonĩmno. Uyonĩmofoso uhwonĩngkuji jefo uyĩmonte'nefoho. ²⁹ Oseso oso pa'nyoso yo'mayo somne'no selohe somo uhwonĩngkuji huno ole waseyono. Kakoe sĩkuno nto i'mofapohoho. Kako hoku'yopo lohokwoho. Huno ose waseyono. ³⁰ Hungkuno nehopi waselĩmonne'no yohono. Hwe moya'mi olopo hwaho lopo nohumentanĩngkuji yo'mayo hiso imo'nonefoho. ³¹ Ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso moi'wo mmo'nonefoho. Ne'no nowentĩhwonefoho.

A'amu hopi'nono oso sĩkuno so'no huno muyonefoho.
(Matĩyu 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)

³² Oso sĩkuno somne'no nakwo huno monayofoho. A'amu ahwomo'mjo sohwanji ngko'nji huno monayofoho. O'o, Mpohwo Anĩtu kako'nohino huno uyalofoho.

³³ Oso sĩkuno hiso sekwo huno maseyĩhwoso'no sekwo ito'no fohontohumamno. ³⁴ Piso'mo'nyo ikutoho. Pahnnĩmo hungkuno upa'nĩmno. Ngko olo pa'nyo hwo'nyoho. Hwe engo sohwo hano ikanopo wa'mo lonto kako kakoe syoho ulohofiyo anga'no anga'nohino sohwo syoho yano ulofihwosi hwe hoku'yo mokosyohumayo sohomo ole ulĩmontono, Ito'no uhwontohumaho. Ose ulĩhwosi wamontonoho. Ose ulonto, ulĩmento, ³⁵ Sekwo olo hwe huhwo sohwo pone sohonta huno maseyonefoho. Sĩkuno'njilĩkeno. Sĩkwo'miyomtĩkeno. Yĩhufo yokajo'njilĩkeno. Imĩngo ne'njilĩkeno. Ose'manji tĩmo ito'no fohontohumamno. ³⁶ Sekwo saho fesyowentanĩngkuji kako komo'noponoho lĩkuji ito'no fohontohumamno. ³⁷ Oso hungkuno seloheso a'amu hopi'nonohinomo ulalokweno. Ito'no fohontohumamno.

14

Jutafe hwe engo sohwa Jisasĩmo fonjosyane'entĩfi hnnĩmentohofofoho.
(Matĩyu 26:1-5; Luk 22:1-2; Joun 11:45-53)

¹ A'amu Jutafe Sĩkuno Engo imo'nyo sopo i'mofayo'ne sĩkuno hufa'u wentanĩngki oso sĩkuno sĩmo'mjoso Anĩtu A'amu Isĩlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafĩsiyofoho. * Sĩkuno nom'nehwi hofĩko wopayo engo mokamo'nnyoso nĩmotofofoho. Oso sĩkuno engo hufa'u m'mofape sohonta sĩkuno hufa'u nowentanĩngki oso hwe tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu honĩngkano hungkuno lutĩhwayo syoho'njo sohwanji uhu'mokontĩfi, Hofĩko Jisasĩmo aho hiyaso'mo kehwasi nofonjosyane'entĩfi honĩngkano'no tĩpmentohofofoho. ² Ole hnnĩmentohofi, olo hiloso Anĩtu A'amu Isĩlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafĩsiyo Sĩkuno Engo osomo wopayo engo nontanĩngkuji aho kehwaso'no nonahonĩngkuji, a'amu hofĩko nakumo ikujoho nafongkupitnnoho. Oso hiso'no Sĩkuno Engo homo somo nakwo Jisasĩmo aho kehwaloho. Ose hnnĩmentohofofoho.

A'mu fisi Jisasĩye mnokinopo hwone mijo akino wonyoangkafo'njosu usohumentisofoho.
(Matĩyu 26:6-13; Joun 12:1-8)

³ Jisas kako Saimounĩye ango Mpetani sopo humamentisofoho. Saimoun huhwo sohwo a'apaho uyo wonyo'njo hweho. Jisas hofĩko'nji wopayo nontanĩngkofi a'mu fisi sojo ahwonte we'e hwone mijo akino wonyoangkafo'njosu motoswapmmentisofoho.

* 14:1: Mt 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

Oso mijo so'no hamniyoho mpe we'e'maho. Nomotoswaponto ahwonte maneso hohwanipo lohofonto Jisasiye mnokinopo mijo sohumentisofoho. ⁴ Nosisyontaningki a'amu fihwa uhwonontifi simano hintotohino umningkahoningki hnnimentohofi, Oloso wopingo'maho. Hwone mijo wonyoangkafoso siki sisiyoso peho'neto. ⁵ Olo mijo loso'no a'amu fihwo hamniyoho mikunimposo (300 tenaliyo) † nejpontentesi oso hamniyoho a'amu wopayo umofonyo iyo ne'no uyihwanesohilo. Ose hnnontifi a'mu simo yoka ulimentohofofoho. ⁶ Yoka ulahoningkofi Jisas ulimento, Kakoe syohofoho. Sekwo peho'no olosimo simeho tango uyalokwofo. Kako ngkimo wopingo ntohokwoho. ⁷ A'amu yo'mayo umofonyo iwo'nngkohofoso sekwo'nji ne'nohino humawo'nngkohofofoho. Sekwo hofikimo ufo'mantifi manji nohono ufo'mapmno. I oso'no ngko sekwo'nji olo hwaho lopo ne'no nohumantimne hwonimaho. ⁸ Olo hiso ntohofisoso wopingofoho. Kako nakwo a'amufe pijafo pi'nimomo woho'nosyano lontani ehulohofiwonngkuhwone hopaso ehontohokwoho. ⁹ Hungkuno nehopi waselimo. Ango yawojo'meemo nje hungkuno wopingo a'amu somo ulikujoso olo a'mu losi ntohofiso sotne'no ulifitnefoho. Oso'no a'amu pi'ningo engo olo a'mu losimne'no syafihupitnefoho.

*Jisasi*ne'no Jutas a'amumo tokoyo'ofo imentisofoho.

(*Mat*iyu 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Osohonta Jutas Isikaliyout kako Jisasiye inomokomoyo a'amu aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uhwasopo'mentiso sohwo kako oso a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwaso Jisasi'ne'no aho kopitne'no ufo'ma'mo lonto hofikoe angopo u'ma'mentisofoho. ¹¹ Hofiko nupa'nontifi simeho wopingo umonngkahoningki oso hiso'no hamniyoho wokijopano ulimentohofofoho. Oseso Jutas Jisasi'mo utihwanne'ento honngkano imofo'ne syofisyoma'mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Sɨkuno Engo somo wopayo nimentohofofoho.

(*Mat*iyu 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Joun 13:21-30)

¹² Sɨkuno Engo simo'mjo Wopayo Feejo Lohonimotofo Sɨkuno somo hofiko yahu fonjahumotofo sohonta Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasi'mo ulimentohofi, Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sɨkuno Engo ‡ osomne'no wopayo naneso nti'mo nti'mo esyohumanehwono. ¹³ Ose ulahoningkofi Jisas inomokomoyo hufa'u sohwa'umo ulimento, Siko antime engo sopo nowehosisi osopo hwe fihwo kako mitihwontoho'njo sohomo uswo'nngkohosisi kakimo tifi finngkuno. ¹⁴ Kako angomo syuhwoso'no oso ango kakwo'yohwo sohomo ole ulinyo, Hwe Engo sohwo kako hungkuno ole lehwajohoho. Ngko'ne ango nje inomokomoyo sohwanji Sɨkuno Engo iyoho humayo somo wopayoso ntipo wonantaneto. Ose lehwajohoho. ¹⁵ Ose ulohosiso'no kako ango tokilonjwa'mo molinyo yokintahoponjo somo wosetihwamontonoho. Ango somo epohumayo ijempoho yo'mayoso hi'njomnoho. Osopo wopayo nakune'no ito'no fesyohumunyo. Ose ulonto uhwantimentisofoho. ¹⁶ Uhwatimentisoso siko nowenji antime engo sopo i'mofaponji yo'mayo Jisas ulimentiso hopaso tipema'mentisiyefoho. Notipemanji siko wosopayo ito'no yahumentisiyefoho.

¹⁷ Sɨkuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo nom'ne sohwanji i'mofapmmentohofofoho.

¹⁸ Hofiko epohumayopo wopayo nopemo'nowentifi nonontaningkofi Jisas ulimento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Hwe fihwo nakwo'nji wopayo nalokuhwone sohwo kako mango sohwafe ahomo woho'nanihumonte hweho. ¹⁹ Ose ulahoningki hofiko simeho tango uyimentisofoho. Hwe anga'no anga'nohino sohwa Jisasi'mo ulimentohofi, Nakwolaho. Nakwolaho. Ose ulimentohofofoho. ²⁰ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Nje inomokomoyo sohwaso hwe anga'no sekwo'njo mta'angohwo

† 14:5: tenaliyo —hwe fihwo hamniyoho syoho'njo sohwo sɨkuno anga'nohino'no tenaliyo kenga'no ma'masofoho. tili huntilet 300 tenaliyo so oso hamniyoho soswo anga'nohino'nefoho.)

‡ 14:12: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

ngko'nji wopayo mijomo yomahwe oso hunonoho. ²¹ A'amu Anituye hungkuno lutihwamotofo sohwa iyoswomo mtimokumentohofopa'nyoso A'amufe Hwomu sohwo poyo umonimontonoho. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwo tokoyo'ofotohofone sohune'no hitoho ntokwoho. Tohino engoso nomane hweho. Kona'wohi aswo momaso'njo yontentesi wopingo'nesohilo. Ose ulimentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwo mijo'nji wopayo'nji umentisofoho.

(Matiyu 26:26-30; Luk 22:15-20; 1 Koulin 11:23-25)

²² Hofiko nontaningkofi Jisas wopayo nomanto Anitumo isamoyoka ulonto kutikujo lohofonto hofikimo uyonto ulimento, Sekwo mapmno. Olo wosopayo loso nje a'apahofoho. ²³ Ose ulonto kako noswano ipisayo mijo'njoso nomanto Anitumo isamoyoka ulonto inomokomoyo sohwo uyahonngki hofiko mijo nimentohofoho. ²⁴ Jisas ulimento, Oloso nje honiyofoho. A'amukune'no usihumahono. Olo honiyoso ngko Anitu'nji sekwo'nji makotiku'nyo'ne usihumahono. Nje honiyoso losomo Anitu uhwonngkuhwosi sekwo Anitu'nji makotiku'nyoso ne imo'nyonefoho. ²⁵ Upa'nimno. Hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. Nom'ne sikuno somo olo ipisayo mijo apa'no manimnehono. Manyo'njo uyimnoho. O'o Anitu yokumpohn'nyo mokosyohumaso sopo ipisayo mijo songo nimnefoho. ²⁶ Ose ulohonngki hofiko ta anga'no lontifi noswapontifi hwofiki'nyo Oulifine'no kotasimentohofoho.

Jisas Pitamo ulimento, Kiko hohujo ukinjanimo'monnoho.

(Matiyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Joun 13:36-38)

²⁷ Jisas ulimento, Sekwo ngkimo nihwajikuji hiyaso wohumpeentifeho. Anituye hungkuno mtimokumentohofopa'nyoso ole mtimokumentohofi, A'amu yahu sipsip mokosyohumayo sohwo fonjasyikujo'no yahu sohwa hiyaso wohumpeentifeho. ²⁸ I oso'no songo likahm'mo Ngkaliline'no simo'mo sepo'mnefoho. ²⁹ Ose ulahonngki Pita ulimento, Nom'ne hopi'nonohino sohwa hofiko ko kuhwotimopijoso ngko mokuhwotimo'mnehono. ³⁰ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Ngko hungkuno nehopi wakilimonne'no yohono. Olo sikwo'miyo lomo yihufo tosika yoka hufa'u malontanngkuhwosi kiko ngkine'no hwasyo hungkuno hufa'u sikhune ole ulimonnoho. Ngko Jisasimne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohojo'no yihufo sohwo yoka walimontonoho. ³¹ Ose ulahonngki Pita nihu'no yokumpohn'nyo ulimento, Awonoho. Ose'maho. Ngko kikumne'no huno maniyohoyohoho eso mulimnehono. O'o ngko kiko'nji fonjanisiyo so'manji oso hungkunoso mulimnehono. Ose ulahonngki inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisasimo osenohino mjulimmentohofoho.

Jisas Ngketisemani sopo Anitumo jomo ulimentisofoho.

(Matiyu 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Hofiko Ngketisemani iyo uyo syoho sopo umentohofoho. Osopo nohumanto kakoe inomokomoyo sohwo ulimento, Olopo foyohumamno. Ngko nu'mo Mpohumo jomo ulimo. ³³ Ose ulonto, kako Pita, Jemis, Joun'nji nutimanto we'enepi nowentifi Jisas simo tango mikunimoposo umentisofoho. ³⁴ Oso'no Jisas ulimento, Nje simo tango mokunimoposo'njo hwo'nyoho. Tango hiloso poyo wanimokumtolikeno. Olopo sekwo ito'no foyohumafikuji nohontohumamno. ³⁵ Ose ulonto we'enehwo nowento hwahopo ipitofawento kako Anitumo oso tohino hiso imofapososo uyakolofone jomo ulimentisofoho. ³⁶ Ole ulimento, Mpohwo, kiko yo'mayo hopi'nono ihnehino. Olo tango nimasoso wae feenimofo. I oso'no nje nimo'nyo somo inngkahutoho. O'o jije kumo'nyo somo tifi finingkayo.

³⁷ Ose ulonto nolikokwaponto inomokomoyo sohwa uhumojohamentiso sopo saho foyowentanngkofi u'manto Pitamo ulimento, Saimoun, saho peho'no foyawotnno. Kiko we'enehwo monohontohumayo'njotaho. ³⁸ Seten sekumo yamofa selohofonoho. Sekwo ngkine'no nohontohumafikuji sekwo yamofa ne'masoso yahino wonyo somo

nopɪwesyano ho lɪkuji Mpohumo jomo ulɪmno. Sekwo wopɪngo'nohini uyano ko lɪfijoso sekwoe yokumpohn'nyo hopo'maho.

³⁹ Ose ulonto, we'lenepo nowento hungkuno Anɪtumo nto ulɪmentisoso apa'no ulɪmentisofoho. ⁴⁰ Ose ulonto asomo ponto uhwonɪmentisoso inomokomoyo so-hwa tɪmosaho engo unɪngkahonɪngki saho fesyowentanɪngkofi u'mahonɪngki hofɪko wonɪmango'no yontɪfi nakwo pehofo ulanehwono lontɪfi imentohofoho. ⁴¹ Jisas Mpo-humo apa'no jomo ulonto asomo noponto ulɪmento, Sekwo saho ne'no lofosyawotofo. Nta'noho. Nje sɪkuno moi'wonoho. Ihwoni, A'amufe Hwomu sohumne'no a'amu wonyo sohwamo tokoyo'ofoto nto imasofoho. ⁴² Sekwo filɪkapmno. Wohwano. Uhwonɪmno. Oso hwe ngkine'no tokoyo'ofoto ntoho'maso sohwo nto pohoho.

A'amu Jisasɪmo aho ko'mentohofoho.

(Matɪyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Joun 18:3-12)

⁴³ Ose lontanɪngki Jutas Jisasɪye inomokomoyo aho hufa'u hopinono sɪfe mta'ni hufa'u sohwo komo'no i'mofapmmentisofoho. A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwani a'amu honɪngkano hungkuno lutɪhwamotofo sohwani a'amu Isɪlaelɪfe hwe engo sohwani a'amu pi'nɪngo engo itokuso'njo hosɪmno'njo so-hwamo lutɪmahonɪngkofi Jutas kako Jisasɪyepo ipemotasi'mentisofoho. ⁴⁴ Jutas oso a'amu sohwamo yamofoto itɪhwayo'ne ole ulɪmento, Hwe sohumo nu'mahm'mo hinjoho hu'nɪmeso oso hwe huhwo sohwo Jisasɪyoho. Osohumo sekwo aho kekujji fɪpemotawomno. Ose nto ulɪmentisofoho.

⁴⁵ Oseso Jutas Jisasɪmo u'manto ulɪmento, Nje Lontɪhwayohwo, ulonto hinjoho hu'nɪmentisofoho. ⁴⁶ A'amu sohwa ose uhwonontɪfi Jisasɪmo aho yokumpohn'nyo ko'mentohofoho. ⁴⁷ Jisasɪye inomokomoyo fihwo kakoe hwakuhwajo iwasɪpento kako oso tajo ango syoho'njo sohwafe hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyoto sohwoe halohomo loku'mentisofoho. Lojwahanɪngki halohoso pi'wahu'mentisofoho. ⁴⁸ Jisas ulohonɪmento, Sekwo a'amu hufo iwo'nɪngkiso sohune'no aho wokano lontɪfi hwakuhwajo'nji itokuso'nji lomotalokwofo. ⁴⁹ Sɪkuno engolopohamo ngko sekwo'nji Anɪtuye tajo ango engo somo Anɪtuye hungkuno lutɪhwahanɪngko sekwo osopo manɪkoso'njo iwo'nɪngkohofɪhwasoho. I oso'no hungkuno hohonta mtɪ'mokumentohofoso olohonta nehopi imo'nalofoho. Oso'no olo hiloso ntohofohofo. ⁵⁰ Inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisasɪmo ulɪko'mantɪfi hiyaso humpo'mentohofohofo.

⁵¹ Hwomu fihwo kako hwapɪfe'nohini inyohwo Jisasɪmo tɪfi inɪngkowahanɪngki a'amu sohwa hwomu sohumo aho wokano lontɪfi imentohofoso ⁵² hwomu sohwoe hwapɪfe mokoloswoma'mentohofoso a'apaho'nohino le'ma'mentisofoho.

A'amu 'kaunɪsol' sohwamne'no Jisasɪmo ipemotawomentohofohofo.

(Matɪyu 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Joun 18:13-14, 19-24)

⁵³ Hofɪko Jisasɪmo a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe yofe engo'njo hwe engo sohwoe pone Anɪtumne'no jomo lɪmojo sohwoepo ipemotapontɪfi angopo u'mofopahanɪngkofi a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwani, a'amu honɪngkano hungkuno lutɪhwamotofo sohwani hofɪko *kaunɪsol* syoho so'no uhu'mokumentohofoho. ⁵⁴ Pita Jisasɪmo ko inɪngkawomentisoso kakimo mufantohi'nyofoho. O'o, kako po'mtopo'mtisyo humuloho'mɪwesofoho. Kako hwe engo tajo ango syoho'njo mokosyohumayo sohwafe angkuhwafopo i'mofawento osopo a'amu uhwontohumayo syoho'njo sohwani toho imokinɪmentisofoho. ⁵⁵ Pita nohumentanɪngki angomno a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwani a'amu *kaunɪsol* syoho'njo hopi'nonohino sohwani Jisasɪmne'no hungkuno tango'njo poyo imo'nyo'ne wotɪpeentɪfi ko imentohofoso ⁵⁶ a'amu pi'nɪngo Jisas yo'mayo imentiso so'no hwasyo hwasyo lontɪfi hofɪkoe hungkunoso kengo kengo lɪmentohofohofo. A'amu hufa'u hungkuno afa majofoho. A'amu fihwa nolɪkafontɪfi hwasyo hungkuno ulɪmentohofi, ⁵⁷ Olo hungkunoso upa'nɪmalohwonefofo. ⁵⁸ Jisas ole lɪmasofoho. Anɪtuye tajo ango engoso a'amu

aho'nji molimentohofosomo ngko wae weeomnoho. Sikuno hufau sikhune memjaofihwosono nom'ne ango engo wamolimonnoho. Aho'nji wamolimontimaho.⁵⁹ Ose lontifi, Hwasyo hungkuno piningo lokwoposiwatimentohofosone mmonyofoho.⁶⁰ Osono hofiko Jisasiye hungkuno tango'njo sono wonyopi tpeehoningkofi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo ajwopo nolikofalohofonto, Jisimo ulimento, Kiko hungkuno asomo mujo'njo peho'no yalokuno. Pipilo. Olo hungkuno kikimo kilalokwofo losofo.⁶¹ Ose ulahoningki Jisas hungkuno majofoho. Mampi'nyo humamentisofoho. Hwe yofe engo'njo sohwo apa'no ulohonimento, Anitu nakwo a'amu Juta hn'nimo nefo'mayo'ne lokuhwatimentiso hwsilaho. Anitu nakwo kakoe yofe honomawo'ningkuhwone sohwoe Hwomu Ne hwsilaho. Awolaho.⁶² Ose ulahoningki Jisas ulimento, Ou, osoho hwo'nyoho. Sekwo A'amufe Hwomu sohwo Anitu Yo'mayo Yokumpohn'nyo Hwapingo sohwoe aho anga sohohta'ni humentaningkuhwosi uhwonifitnnefoho. Kako himo ahwomo mta'ango sopo pontaningkuhwosi uhwonifitnnefoho.⁶³ Jisas ose ulahoningki oso hwe tajo ango syoho'njo sohwa simano hintotohino umnimentiso sono kakoe hwapife manji'mofo we'enehwo sisimpento ulimento, Nakwo nom'ne a'amu Jisimne'no hungkuno jo'neso johopeho'no ulanehwono.⁶⁴ Olo sekwo kakoe hungkuno somo nto upa'ningkohoho. Kakimo pipi ulohofanehwono. Sekwo huno pipi seyohoho. Ose ulahoningki hofiko ulimentohofi, Hwe wonyo imaso hweho. Kako poyo umonono.

⁶⁵ Ose lontifi a'amu fehohnjo sohwa Jisimo memijo uyatimofontifi Jisimo ikujoho fonjontifi ulimentohofi, Tihwo kufonjohoho. Yofeso fonaso. Ose ulahoningkofi a'amu mekinonjo sohwa Jisasiye simo'mango sopo aho pehusimentohofosoho.

Pita ole limento, Ngko Jisas hne'no huno maniyohoyohoho.

(Matiyu 26:69-75; Luk 22:56-62; Joun 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Nofonjontaningkofi Pita angkuhwafopo nohumentaningki a'musi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyosi u'manto,⁶⁷ Pita toho imokinontaningki uhwononto ulimento, Kiko Jisas Nasalet nta'ango sohwonji emoimotnno hwsoho.⁶⁸ Ose ulahoningki Pita ulimento, Hwasyo lohino, Oso hwe sohune'no ngko huno maniyohoyohoho. Ose ulonto nolikafonto kusopo ko'mo'mentisofoho.⁶⁹ Osopo nohumentaningki a'musi apa'no Pitamo uhwononto a'amu mofoponjo sohwo ulimento, Oso hwe nongkwo sohwo Jisimo tifi inomokomoywo'ningkiso hweho.⁷⁰ Ose ulahoningki Pita apa'no awonoho ulimentisofoho. Hwangku we'e nehwo a'amu mofopo humalohofontohoho sohwa Pitamo apa'no ulimentohofi, Nehopeho. Kiko hofiko'nji emoimotnno hwsoho. Kiko Ngkalilinta'ango hwsoho.⁷¹ Ose ulahoningkofi Pita hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Ngko hwasyo hungkuno selimeso Anitu tohino wontapono. Oso hwe sekwo ntohoho sohwo ngko yofe mihwofe'njo hweho. Nehopi lohono.⁷² Ose ulahoningki komo'no tosika yoka apa'no limentisofoho. Pita nupa'nonto Jisas hungkuno ulimentiso sono huno syafithu'mentisofoho. Jisas ose nto ulimentisofoho. Yihufo tosikasoyoka hufau lososo sohonta Pita kiko ngkine'no mango hufau sikhune ole walimonnoho. Ngko Jisimne'no huno maniyohoyohoho. Oso hungkuno Jisas ulimentiso sono Pita syafisyonto humotaho engo limentisofoho.

15

Hofiko Pailotyepono Jisimo ipemotapmmentohofosoho.

(Matiyu 27:1-2; Luk 23:1-5; Joun 18:28-38)

¹ Imingo ne'nji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu honingkanohungkuno lutihwamotofosohwanji kaunisol a'amu hopi'nono nuhumokontifi Jisimne'no hnnimentohofosoho. Nohnnontifi Jisimo aho kentifi ahwomo nano kilofontifi Pailot hwe yofe engo'njo hwahomokosyohumayohwsopo Jisimo ipemotapmmentohofosoho.² Ipemotopahoningkofi Pailot Jisimo ulohonimento, Kiko a'amu Jutafe hwe engo hwsilaho. Ose ulahoningki Jisas

ulimoto. Hungkuno hiso kiko nehopi lohino. ³ A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwa Pailotimo hwasyo hungkuno Jisasime'no mjalimentohofofoho. ⁴ Pailot Jisasimo apa'no ulohonimento, Oso hungkuno pi'ningo kikine'no mjakilimihwofu upa'ninkinoso kiko aku hungkuno pehofo ulimto. ⁵ Ose ulahonngki Jisas nom'ne hungkuno mujo'njo yahonngki Pailot yomo yonto huno pi'ningo syafihu'mentisofoho.

Pailot Jisasime'no ulimoto, Iyomo fonjinto'ofahumno.

(Matiyu 27:15-26; Luk 23:13-25; Joun 18:39-19:16)

⁶ Soswo huhwo huhwi oso sikuno iyoho humayo engo somo Pailot kako hwe fihumo impo'ango mta'angohwo nihuhone isihutofihwatimojofoho. A'amu Jutaso hofiko hwe fihwoe yofe ulahonngkofi Pailot hofikoe hungkunomo tifi inngkamojofoho. ⁷ Oso hohosohonta hwe fihwa yokumpohn'nyo sohwa hofiko hofikoe hwe engo a'amumo mokosyohumayo'njo sohwa wamo ikujoho nofonjontifi a'amu fehohnjo somo fonjisyahonngkofi impo'angomo intofahumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo impo'angomo humamentiso sohwo anga'no hwe kakoe yofe Mpolapas. ⁸ Hwe moya'mi pi'ningo engo uhu'mokontifi Pailotimo u'mantifi ulimentohofi, Olo Sikuno Engo lomo kiko hwe anga'no impo'ango mta'ni usihutofihwatimonntaho. Oso yahinoso apa'no fiyo. ⁹⁻¹⁰ Oso'no Pailot kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo ulimoto, Olo hwe lohwo yofe engo'njo semokosyohumayo'ne sohomo ngko usihutofono lasenngkohoho. Pailot kako huno moi'wonoho. A'amu pi'ningo engo Jisasimo isihutofihwajiyo'ne ulimentohofi so'no a'amu tajo ango syoho'njo sohwa Jisas ne'no simano hintotohino umnngkahonngki Jisasimo aho ko'mentohofofoho. ¹¹ Ose ulahonngki a'amu tajo ango syoho'njo sohwa hofiko a'amu ajwo sopo lohofontifi a'amufe simehomo ulikofantifi ulimentohofi, Mpolapasime'no ulimno. Jisas nakwolaho. Mpolapas usihutofo. Ose ulimno. ¹² Ose ulahonngkofi Pailot apa'no ulohonimento, Olo hwe yofe engo'njo semokosyohumayo'ne lohomo ngko pipi uloho'mnehono. ¹³ Ose ulahonngki a'amu hopi'nono joho limentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno. ¹⁴ Ose ulahonngkofi Pailot ulohonimento, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ose ulahonngkofi a'amu joho mohm'no liwo'nimentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno. ¹⁵ Ose ulahonngkofi Pailot hofikoe simeho wopingo umo'nono lonto Mpolapasimo isihutofihwajonto, kakoe hwe itokuso'njo sohwa ulimoto, Jisasimo impe'nji fonjikuji iyopo fonjinto'ofahumno. Ose ulimentisofoho.

A'amu itokuso'njo sohwa Jisasimo sitofo ulimentohofofoho.

(Matiyu 27:27-31; Joun 19:2-3)

¹⁶ A'amu huhwo sohwa Jisasimo a'amu mokosyohumayo sohwoe tojo somo ipemotawontifi nom'ne hwe itokuso'njo hopi'nonohino sohwanne'no joho lutimantifi uhwonimno ulimentohofofoho. ¹⁷ Nuhu'mokontifi manji'mofo miyo'nohino so'nji Jisasiye sangopo ho'nasyontifi impe yongo'njosu nokikisontifi Jisasiye mnokinopo monji'mofahumentohofofoho. ¹⁸ Ose imentohofoso, Jisasimo atife itihwantifi sitofo ulimentohofi, Ou hwe engo sohwo kiko a'amu Jutaso somo mokosyohumawo'ninkino sohwo silaho. ¹⁹ Ose ulontifi nom'nehwa fo'me'nji mnokinopo hwannggo fonjontifi memijo simanopo yatu'mo lohofontifi Jisasiye yofe ho'nomayo'no hwomtame poji uloho'mentohofofoho. ²⁰ Hofiko sitofo moi'wo ulontifi manji'mofo miyo'nohinoso yojasyontifi kakoe manji'mofo uloho'mentohofofoho. Ose yontifi kakimo mempo hohonta'ni iyomo fonjinto'ofasiyo'ne spono ipemotawomentohofofoho.

Hofiko Jisasimo iyomo fonjinto'ofahumentohofofoho.

(Matiyu 27:32-44; Luk 23:26-43; Joun 19:17-27)

²¹ Nosontifi hwe nom'nehomo uswo'nimentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Saimoun, Sailininta'ango hweho. Alekisanta'nji Lufosyo kanngkwohweho. Saimoun kako syoho mta'ango sohwo Jelusalemne'no wasimo lonto ko yahonngki hwe itokuso'njo sohwa yokumpohn'nyo ulimentohofi, Jisasiye iyo hwojiyafujiyo mokaho'nyo.

²² Ose ulontifi Jisasimo hwofiki'nyo we'e Ngkoulikota sopo ipemotasimentohofofoho. Oso yofe Ngkoulikota hwapingo olenoho. A'momnokino yokino huyo'mango pa'nyoponoho. ²³ Osopo simofontifi tohino umnonoho lontifi hofiko ipisayo mijo iyoho'njo Jisasimo uyahoninkofi kako nimentiso'maho. ²⁴ Manyo'njo yohonngki hofiko Jisasimo iyomo fonjinto'ofahumentohofofoho. Nofonjinto'ofosyantifi hofiko syohi'nyo yontifi Jisasiye manji'mofo yo'mayo so'no tihwo woma'mtolikeno lontifi yamofomentohofofoho.

²⁵ Mofehi'nyo imingo'nji (9 kilouk) Jisasimo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho. ²⁶ Jisas kako poyo imo'nyo so'no iyoswomo mtimokumentohofi, A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Oso iyoswo hiso Jisasiye iyo mnokino sopo hofjahumentohofofoho. ²⁷ Hwe hufa'u ikujoho'nji hufo'nji imojiyo sohwa'umo fonjinto'ofahumentohofofoho. Hwe nom'nihwo Jisasiye aho angahohnta'ni, hwe nom'nihwo Jisasiye aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho. ²⁸ [Hohonta hungkuno mtimokumentohofoso oso sikuno somo ne imo'nimentisoso ole, Kako a'amu wonyo'njopo nohumentanngki a'amu huhwo wonyo hweho limentohofofoho.] ²⁹ Hwe moya'miso nopohotawentifi mnokngkwa'nngkwa'nnyo yontifi sitofo ulimentohofi, Kiko ole liwo'nngkini, Anituye tajo ango engoso ngko wae yaohm'mo apa'no songo molimeso sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no ango moi'wo umo'nimontonoho. Ose ulontifi tikafo jimentohofofoho. ³⁰ Kiko fo'ma'nyo. Ose ulontifi ulimentohofi, Iyopo nta'ni fikotape. Ose ulimentohofofoho. ³¹ A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu honngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji hofiko a'amu ajwo somo lohofontifi Jisasimo sitofo mohm'no hnnimentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'nngkiso sohwo kakimo mufo'ma'nonehoho. ³² Kako Kilais Anitu uhwatimentiso hweho. A'amu Isilaelife yofe engo'njo mokosyohumayo'ne hweho. Oso'no kako iyopo nta'ni kotapihwoso'no uhwonngkuhwasi nakwo simeho hi'ntnnono uyantanoho. Ose lontifi tikafo jimentohofofoho. Oso hwe wonyo Jisasi'njopo fonjinto'ofahumentohofi huhwa'u'ntnne'no Jisasimo sitofo ulimentisiefoho.

Jisas poyo imo'nimentisofoho.

(Matiyu 27:45-56; Luk 23:44-49; Joun 19:28-30)

³³ Hinjo ajwo kuntoliyopo sikuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji (3 kilouk) oso'nji apa'no longkonngkahonngki mofehi'nyo limentisofoho. ³⁴ Sikuno moi'wo imo'nngkahonngki Jisas joho mohm'no limento, *Eloui, Eloui, lama sapakitani*. Oso hungkuno iwolo'mo ole, Nje Anitu, nje Anitu, peho'no nisikwojantokuno. ³⁵ Ose lahonngki a'amu kako'njopo humamentohofoso upa'nontifi huno muyahonngki limentohofi, Upa'nimno. Olo hwe lohwo kako Ilaija osohumo Anitu hungkuno uyahonngki limojo sohumne'no joho lalofoho. ³⁶ Hwe fihwo komo'no nowento hwapife we'e mijo mangkinyo'njo yomanto oso hiso tokemo yamjonto Jisas wanononto nuyonto ulimento, Hofahiyo. Nakwo uhwontohumano. Ilaija nopihwosi iyo mta'ni ufo'ma'mtolikeno. ³⁷ Ose ulahonngki Jisas joho mohm'no lonto poyo imo'nimentisofoho.

³⁸ Poyo imo'nngkahonngki hohosohonta Anituye tajo ango engo somjo hwapife engo oso ajwopo ango we'e Anitu humayo'nefoho limotofo sopo hoku'yopo pmpilpeehinyoso yokintahopo nta'ni tomonte sisimpo lohofonto hufa'u imo'nimentisofoho. ³⁹ A'amu itokuso'njo sohwafe hwe engo sohwo Jisasiye simanopo lohofonto, Jisas poyo imo'nngkahonngki uhwononto ulimento, Olo hwe lohwo Anituye Hwomu Ne hweho.

⁴⁰ Moya'mi sofa ikano nonje sopo lohofontifi Jisasimo timo humuhwontohumanthohofofoho. Moya'mi fifa yofe ole, Maliya Makitola nta'angiyoho. A'mu nom'nesi kakoe yofe Maliya Jemis hwe songo sohwo'nji Jousep'njiye kona'wohiyoho. A'mu nom'nesi Saloumiyoho. ⁴¹ Oso fanji nom'ne moya'mi sofa Jisas hwaho Ngkalili emoimojo sohonta hofiko tifi inngkawentifi ufo'ma'mentohofofoho. Oso moya'mi sofa Jisasi'nji Jelusalemne'no pmmmentohofofoho.

Hofiko Jisasiye pijafu sokimomo ho'nahumentohofofoho.

(*Matiyu* 27:57-61; *Luk* 23:50-55; *Joun* 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Oso sikuno Filaita somo mofehi'nyo ukwo'mokumto iyoso'nji Jousep ango Alimateyanta'ango sohwo i'mofapmmentisofoho. Kako *kaunis*ol syoho'njo hweho. Kako hwe wop+ngo hweho. A'amu hopi'nono kakoe yofe ho'noma'motofofoho. Kako oso hwe Anitu uhwat+mo limentiso sohwe pe-e'ne sikuno so'no hontohumamojo hweho. Kako sikuno iyoho humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo so'no syafisyonto kako iyoho we'e ko un+ngkahon+ngki yokumpohn'nyo imo'nonto Pailot+mo u'manto Jisasiye pijafu may-o'ne ulohon+mentisofoho. ⁴⁴ Ose ulohon+mentisoso Pailot yomo yonto syafihu'mento nto kape'n+ngkohoho. Ose syafisyonto hwe engo itokuso'njo sohomo joho lut+manto ul+mento, Jisas poyo nto limo'n+ngkohoho. ⁴⁵ Ose ulahon+ngki eno ulahon+ngki Pailot Jousep+mo ul+mento, E'wano. Pijafoso maho. ⁴⁶ Ose ulahon+ngki Jousep hwapife halojo wonyoangkafo mpe yonto Jisasiye pijafoso iyo mta'ni nomanto hwapife somo ifohumpento sokimomo ho'nahumentisofoho. Oso sokimoso kako sojo engo somo imo engo ili'mentisofoho. Osopo ho'nasyonto sojo engo y+wolo'mo lohofonto sokimo hoku'yo somo pijwahumentisofoho. ⁴⁷ Maliya ango Makitolanta'angosi'nji Maliya Jousisiye kona'wohi'nji siko Jisas ho'nahumentohofu sopo uhwon+mentisoyefoho.

16

Jisas apa'no l+ka'mentisofoho.

(*Matiyu* 28:1-8; *Luk* 24:1-12; *Joun* 20:1-10)

¹ Sikuno iyoho humayo'neso nto memjaofahon+ngki Maliya ango Makitola nta'angosi, Maliya Jemisiye kona'wohisi'nji Salumi'nji hofiko hwone mijo akino'njo Jisasiye pijafomo ehulohofu'ne mpe imentohofofoho. ² Mo'n+ngka Sante im+ngo'nji iyoho longkon+ngkahon+ngki hofiko nol+kafont+fi Jisasi mo ho'nahumentohofu sopo umentohofofoho. ³ Nowent+fi hnn+mentohofi, Oso sojo m+kun+mposo hofiku'yopo pijwahumalofoso t+hwo womeho'nonaofimontolo. ⁴ Ose hnnont+fi uhwon+mentohofoso sojo m+kun+mpososo nto meho'na'mentohofu uhwon+mentohofofoho. Nto hwsompeehumentohofofoho. ⁵ Oseso sokimo somo noswont+fi uhwon+mentohofoso hwe songo hwapife halojo sawemo'njo sohwo moya'mi sofafe aho angahohnta'ni nohumentan+ngki uhwonont+fi hofiko yomo yomo imentohofofoho.

⁶ Oso hwe huhwo sohwo ul+mento, Sekwo yomo ikutoho. Ngko huno niyohoho. Sekwo Jisas Nasaletnnta'ango a'amu fonjinto'ofohumalofu sohune'no t+peelokwofo. Kako nto likakwoho. Olopo mohumuyoho. Uhwon+mno. Noho'nohumalofu sopo aneponoho. ⁷ Oseso sekwo nowekuji Pita'nji inomokomoyo nom'ne sohwo ul+mno. Jisas Ngkaliline'no simo'mo nto sepo'maho. Ose ul+mno.

⁸ Ose ulahon+ngki noswapont+fi yomo yomo yont+fi komo'no umentohofoso iyoho un+mentiso so'no a'amu nom'nemo yo'mayo uhwon+mentohofu so'no mul+mmentohofofoho.

Maliya ango Makitolanta'angosi Jisasi mo uhwon+mentisofoho.

(*Joun* 20:11-18)

⁹ Santemo iyohohwe'nji Jisas likofahon+ngki Maliya ango Makitolanta'angosi Jisasi mo kaki'no uhwon+mentisofoho. Oso hisimo Jisas hohonta towahuno wonyo aho anga'no hopi'nono nom'ne hnta'ni hufa'u sohwa wae yao'mentisofoho. ¹⁰ Maliya nowento a'amu Jisasi'nji emmotofu sohwo u'manto hofiko simeho tango'nji humotaho lontan+ngkofi, ¹¹ Maliya ul+mento, Jisas songo humaho. Nuhwon+ngkokohi'nyoho. Ose ulahon+ngki nupa'nont+fi huno syafihu'mentohofi, Hwasyo nalohoho syafisyont+fi a'mu hisiye hungkunomo simeho hi'ntnnono muyofoho.

Jisas kako inomokomoyo hufa'u hwa'umo hon+ngkanopo uswo'n+mentisofoho.

(*Luk* 24:13-35)

¹² Hwangku hwe hufa'u hwa'u ango Jelusalem uli'ko'manji honi'ngkanopo nowentani'ngki Jisas a'amu nom'ne pa'ningohwo u'mahoni'ngki ¹³ siko yofe uhwo'mentisiyo so'no asomo nopenji inomokomoyo nom'ne sohwo ulahoni'ngki hofi'ko haloho miyo'njo yonti'fi si'meho hi'ntnnono muyofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwo u'manto syoho uyimentisofoho.

(Mat'yu 28:12-20; Luk 24:36-49; Joun 20:19-23)

¹⁴ Hwangku inomokomoyo aho hopi'nono si'fe mta'ni anga'no sohwa angomo nohumanti'fi wopayo nontani'ngkofi Jisas nu'manto yoka ulimentisofoho. Hwap'ngoso ole hofi'ko si'meho hi'ntnnono muyo'nefoho. A'amu nom'ne sohwa inomokomoyo sohwo Jisas nto li'ka'maho. Nakwo uhwon'ngkuhwono ulahoni'ngkofi hofi'ko hwasyo hungkunofoho huno syafi'hu'mentohofofoho. ¹⁵ Jisas uli'mento, Sekwo ango'meemo humpekujiji a'amu hopi'nonohino somo nje hungkuno wopi'ngoso filuti'hwafikuno. ¹⁶ A'amu oso hungkuno hiso nupa'ningkuji si'meho hi'ntnnono sejapi'kuji mijo mapijoso Anitu'ye a'amu ne imo'nifitnefoho. A'amu oso hungkuno somo si'meho hi'ntnnono muyo'njo somo Anitu hofi'koe honi'ngkano wonyo'ne hungkuno tango uyonefoho. ¹⁷ A'amu ngkimo si'meho hi'ntnnono ntapifijoso ole ifitnefoho. Nje yokumpohn'nyo'nji towahuno wonyo wae ifitnefoho. A'amu kengofe hungkunoso lifitnefoho. ¹⁸ Hofi'ko homa aho kapijoso mijo pe'nyo'ne nifijoso poyo mmo'nifitnefoho. Hofi'ko a'amu mnokino'njo somo aho kisasy'kuji ngkimo jomo nti'kujo'no wopi'ngo imo'nifitnefoho.

Anitu Jisasi'mo ahwomomne'no uti'ma'mentisofoho.

(Luk 24:50-53; Apousel sohwafe Syoho 1:9-11)

¹⁹ Hwe Engo Jisas sohwo hungkuno moi'wo nto losojwaofahoni'ngki Anitu Jisasi'mo uti'ma'mentisofoho. Nosonto Anitu'ye aho angahohnta'ni humamentisofoho. ²⁰ Inomokomoyo sohwa ango'meemo nowenti'fi Anitu'ye hungkuno luti'hwentani'ngkofi Jisas ufo'ma'mentisofoho. Nufo'mahoni'ngki hofi'ko yo'mayo wonyoangkafo yahoni'ngkofi a'amu uhwononti'fi ou, olo hungkunoso Anitu'ye hungkuno nehopeho lifentohofofoho. Hungkuno osohopeho.

Luk

Olo Hungkuno Wop^{ing}o loso Luk mtⁱ'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno Sⁱmo'mjofoho.

Olo iyoswo loso Jisas ahwomomne'no nto sⁱmentiso sohonta Luk soswo teti (30) mofonepo nto uyakolofahon^{ing}ki mtⁱ'mokumentisofoho. Luk sohwo Jisasⁱye inomokomoyo hwo'maho. O'o, Luk sohwo a'amu uyohofaho syohoso wop^{ing}o imojo hweho. (Oso hiso Koulousi sohe engo 4 hon^{ing}kano we'e 14. Osopo weho.) Luk olo iyoswo hiloso komo'no mtⁱ'mokumentiso'maho. O'o, kako hano ne'no emoyonto a'amu Jisasⁱmo uhwonⁱmentohofoso mpoyo lutⁱhwahon^{ing}kofi kako hungkuno fiso'nji uhu'mokonto mtⁱ'mokumentisofoho. Luk sohwo a'amu Juda hwo'maho. A'amufe Hwomu Jisas sohwo a'amu wonyo hon^{ing}kanomo humentan^{ing}kujo somne'no notⁱpemahwosi utⁱmayo'ne pmmentiso hweho. (Oso hiso Luk sohe engo 19 hon^{ing}kano we'e 10. Osopo weho.)

Iyoswo hiloso Luk a'amu Ngkⁱlik osomne'no mtⁱ'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo Luk mtⁱ'mokumentiso hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Luk olo iyoswo hiloso ntⁱpo humanto mtⁱ'mokumentisotⁱkeno a'amu fisofe hunoso olenoho. Luk kako Sisaliya humanto mtⁱ'mokumentisofoho. Nakumo huno nafohotofo hwap^{ing}o neso olenoho. Jisas sohwo nakwo a'amu so'nwi yahino wonyo yontan^{ing}kuwhoni asomo netⁱmayo'ne pmmentiso hweho. Oso'no nakwo hungkuno homo lomo atofu lⁱhwasi Jisasⁱmo tⁱfi un^{ing}kohwano.

Olo mpoyo loso Luk kako hwe engo Tiyoufilosⁱimne'no mtⁱ'mokumentisofoho.

¹ Nje hwe engo Tiyoufilos sohwo, kⁱko nje hungkuno upa'nyo. Kⁱlais kako olo hwaho lopo humamojo sohonta yo'mayo imo'nⁱmentiso somne'no a'amu pi'n^{ing}o engo sohwa hofⁱko nakwo ifalifaliyo womtⁱ'mokano lontⁱfi yamofu imentohofofoho. ² Jisasⁱye inomokomoyo sohwanji nom'ne a'amu so'nji hofⁱko yo'mayo Jisas imentiso sⁱmo'mta'ango somo tⁱmo uhwonontⁱfi a'amu nom'ne somo ulahon^{ing}kofi hofⁱko mtⁱ'mokumentohofofoho. ³ I, ngko huhwo'ni Jisasⁱye mpoyoso kikiyepono wolⁱhwatⁱmo lonji mtⁱ'mokalokweno. Sⁱkuno pi'n^{ing}o engo ngko syoho yokumpohn'nyo yonji hungkuno hiso'no ito'no yasiyo'ne a'amu pi'n^{ing}o engo somo yo'mayo sⁱmo'mta'ango somne'no ulohononji hungkuno hwap^{ing}o neso tⁱpemanji hungkuno ito'nohini kikine'no mtⁱ'mokalokweno. ⁴ Oseso yo'mayo hungkuno nto lokitⁱhwawo'n^{ing}kohofu somne'no nehopitⁱkeno hwasyotⁱkeno syafⁱsyohojⁱ'manji olo hungkuno kikine'no kumtⁱ'mokiyalokwe losomo atofu lohoji hungkuno neso wotⁱpema'monnoho.

A'amu ahwomomjoso kako Sekolaiya sohomo kakoe hwomu Joun i'mofapone so'no ulⁱmentisofoho.

⁵ Nje mpoyo lomayoso olenoho. Hwe engo Helout sohwo kako hwaho Jutiya mokosyohumamentiso sohonta hwe fihwo kakoe yofe Sekolaiya sohwo kako nohumanto kako tajo angu syoho'njo hweho. Oso syoho imotofu huhwo sohwa hotito'mentohofoso a'amu fehohnjoso Apaija mokosyohumamentisofoho. Sekolaiya hofⁱko'nji syoho imojo hweho. Sekolaiyafe ape hiye temtitofo huhwa oso syoho imotofofoho. Kako Mousesⁱye kola'wehwo Elounⁱye imuyoho. A'mu hisi yofe Elisapetⁱyoho. ⁶ Hisiya'u siko Anⁱtuye tⁱmo sopo wonyohofiyu humamojiyeya'uyoho. Siko Anⁱtuye hon^{ing}kano hungkuno ito'nohino somo in^{ing}kawenji hon^{ing}kano wonyo ane humamojiyeya'uyoho. ⁷ Siko mehomi nⁱhu'no ane yaswoho. Hwap^{ing}oso Elisapet kako hwonjo ape humanto siko a'mane imo'nⁱmentisiyeya'uyoho.

⁸⁻⁹ Sekolaiyafe a'amu hotito'mentohofu sohwa hofⁱko sⁱkuno Anⁱtuye angu engo somo syoho iyo'ne i'mofopahon^{ing}ki hofⁱko a'amu uhwosope yahinoso yontⁱfi Sekolaiya sohomo Anⁱtuye sⁱmano sopo lohofu'ne uhwosopo'mentohofofoho. Oseso kako

oso ango ajwo so'mo Anituye angofoho liwo'n'ingkohoho sopo noswonto hwamno pa'nyo akino wopingo'njoso Anitumne'no tikayo usimokumentisofoho. ¹⁰ Sekolaiya kako oso tikayo usimokontan'ngki a'amu pi'n'ingo engo sohwa hofiko mempo hohnta'ni nohumantifi Mpohumo jomo ulimentionohofoho. Hofikoe yahino ose imotofoho. ¹¹ Sekolaiya osopo nohumanto uhwonimentisoso Anituye a'amu ahwomomjo sohwo kako oso epohumayo tikayo usimokiyo aho anga sohohnta'ni lohofontan'ngki uhwononto ¹² yomo engo yonto iyoho unimentisofoho. ¹³ I oso'no a'amu ahwomomjo sohwo kakimo ulimentiono, Sekolaiya, kiko iyoho yohotoho. Anitu kako jije jomo ujo somo nto kupa'nimaho. Jije ape Elisapetisi kako hwomu woma'montonoho. Notipemahosi kiko yofe ole muso Jouniyoho. ¹⁴ Hwomu huhwo sohwo i'mofopahon'ngkuhwosi siko simonyo engo uyanjiyoho. I a'amu pi'n'ingo engo hi'nji simonyo engo uyantifeho. ¹⁵ Hwomu huhwo sohwo Anitu kako yofe engo mulonefoho. Kako yo'mayo mijo yokumpohn'nyoso non'ngkuhwoloho. Kako kona'wohiye simemo mo'mo mnawentan'ngkuhwoso sohonta Anituye Towahuno Wopingo uhula'ofonefoho. ¹⁶ Kako Anituye hungkuno a'amu Juta somo ulihwoso'no hofiko hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no hohujo ikinjaofikuji hofiko hofikoe Hwe Engo Anitu sohomo apa'no un'ngkowan'ifeho. ¹⁷ Kako oso a'amu sohomo Ilaija hohonta Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwo yokumpohn'nyo pa'nyo sohwo nohumahwosi kako oso hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimonte'no yoso sohume'no a'amufe hon'ngkano ito'no esyohumayo'ne hweho. Kako Anituye hungkuno ulihwoso'no hwe sohwa upa'n'ngkuji hofiko hofikoe mehomi simemo afa apa'no wepufisyantifeho. A'amu simemo afa minyo'njoso Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofoso hofiko a'amu hon'ngkano wopingo'njo sofe huno apa'no wotipemantifeho. Oseso kako Hwe Engo sohume'no a'amu ito'no wesyohumamontonoho.

¹⁸ A'amu ahwomomjo sohwo ose ulahon'ngki Sekolaiya ulimentiono, I, pipineto. Ngko a'mane moi'wonoho. Nje ape hi a'mane moi'wonoho. Jije hungkuno ne imo'nyoso ngko huno pipi wanimontolo. ¹⁹ Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomjo sohwo ulimentiono, Ngko Ngkepi'liyeli hwo'nyoho. Ngko Anituye simanopo lohofitwo'n'ngkohe hwo'nyoho. Olo hungkuno wopingo'ne kilohe loso'no Anitu kako lonihwatimaso'no pmmale hwo'ni ku'mahono. ²⁰ I, kiko upa'nyo. Nje hungkuno hilo somo kiko simemo hi'ntnnono mantape so'no jije mango piku'nnyo imo'n'ngkohoji kiko hungkuno majo'njo uyimonnoho. Oso hopa nohumentan'ngkohoji yo'mayo kiloheso ne umo'n'imontonoho. Yo'mayo nje hungkuno kiloheso kakoe sikuno somo ne imo'n'ngkuhwoso'no kiko hungkuno apa'no walimonnoho.

²¹ Oso hungkuno hiso hnnontan'ngki a'amu mempo hohnta'ni uhwontohumantifi huno pi'n'ingo engo syafisyontifi ole hnnimentionohofi, Peho u'mahon'ngki kiyalofoho. Sekolaiya kako Anitu'njopo nohumanto kunto'no moswape'njo yalofoho. Ose hnnimentionohofoho. ²² Hwangku kako noswaponto kako hungkuno hwe moya'mi somo mujo'njo imentisofoho. O'o kako ilo'nnyo hopa imo'nonto kako kakoe aho'nji'nohini itihwahon'ngki uhwonontifi ole syafihu'mentionohofi, Sekolaiya kako Anituye ango we'e so'mo nohumanto yo'mayo wonyoangkafoso uhwon'ngkiso hwolikeno. Ose syafihu'mentionohofoho. ²³ Kakoe syoho iyo so'no sikuno moi'wo imo'n'ngkahon'ngki kako kakoe angopono asomo umentisofoho.

²⁴ Tifi sohonta kakoe ape Elisapet simemo ihn'nonto kako hiyaso'mo humentan'ngki hamno aho fehohnjo hopi'nono uyakolo'mentisofoho. Ilisapet kako simemo'njo hon'ngkanonto ole hnnimentiono, ²⁵ Nje Hwe Engo Anitu kako ngkimo wopingo ntohokwoho. Ngko mehomi mmo'nyo so'no wonimango nnontanjopo Anitu a'amufe timopo oso tango hiso wae yanimokwoho. Ose hnnonto simonyo imentisofoho.

A'amu ahwomomjo sohwo kako Maliyamo Jisas imo'none so'no ulimentionisofoho.

²⁶ Elisapet simemo'njosi humentan'ngki hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohinoso uyokolofahon'ngki Anitu kako kakoe a'amu ahwomomjo

Ngkep̄liyel sohumo hwaho Ngkalili ango we'e Nasalet sopone'no lihwat̄mentisofoho. ²⁷ Oseso kako ape sijo siyepono umentisofoho. Oso a'mu hisimo kakoe hwehune'no uhwojano lont̄ifi hwsopeehiniyoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofeso Jousep̄iyoho. Hofiyakwosa hwe engo Ntefit̄iye temtitofo mta'ango hweho. Oso a'mu siye yofeso Maliyafoho. ²⁸ Ngkep̄liyel kako oso hisi'njo sopo i'mofawento ul̄imento, Nje mupe mofehi'nyo'njoho. An̄itu kako wop̄ingo kilohofalofoho. Kako k̄iko'nji humaho. ²⁹ Maliya oso hungkunosonupa'nonto kako huno pi'n̄ingo engo syaf̄ihu'mentisofoho. Oso hungkuno njiso hiso hwap̄ingo neso pipineto. ³⁰ Ose syof̄isyahon̄ngki a'amu ahwomomjo sohwo ul̄imento, Maliya, k̄iko huno pi'n̄ingo syaf̄isyohotoho. Iyoho kinyo'eno. An̄itu kako kikine'no s̄imeho wop̄ingo umon̄alofoho. ³¹ Upa'nyo. K̄iko s̄imeho ihn'n̄ingki hwo mu aswo woma'monnoho. Hwo mu huhwo sohumo kakoe yofeso Jisas̄yo muso.

³² Kako hwe engo umon̄imontonoho.

A'amu kakine'no ole wolant̄ifeho.

Olo hwe lohwo yo'mayo hopi'nonohino somo hwofilo'nnyo An̄ituye Hwomu hweho.

Ose wolant̄ifeho.

Olo hwe lohomo kakoe ajuyohwo Ntefit̄i yofe engo'njo hwaho mokosyohumamojo hopo sopo An̄itu uhumat̄imontonoho.

³³ Kako a'amu Juta somo ne'no mokosyohumant̄ihwone hweho.

Kakoe s̄ikuno mokosyohumayo'neso moi'wo mmo'nonehoho.

Engolopohamo wawo'mtonoho.

³⁴ Ose ulahon̄ngki Maliya ul̄imento, Oso hiso pipi umon̄imontolo. Ngko hwehwo man̄imahn'nyoho.

³⁵ Ose ulahon̄ngki a'amu ahwomomjo sohwo ul̄imento,

Hwangku An̄ituye Towahuno Wop̄ingo kikiyepono p̄ihwosi An̄itu yo'mayo somo hwofilo'nnyo sohwoe yokumpohn'nyoso ufehu'mokakohumontonoho.

Oseso hwangku oso hwomu aswo majo huhwo sohune'no a'amu ole wolant̄ifeho.

Hwomu wop̄ingo sohwo An̄ituye Hwomu Ne hweho wolant̄ifeho.

³⁶ Ose ul̄ikwato lohofonto ole ul̄imento, Upa'nyo. J̄ije a'amu Elisapet a'manesi kako s̄imeho'njoho. A'amu kakine'no hwonjo apefoho l̄imotofosi kako s̄imeho ihn'n̄ingkahon̄ngki hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni anga'nohinoso uyakolo'masofoho. ³⁷ Yo'mayo hopi'nono a'amu miȳiwo'n̄ingkiyohofoso An̄itu kako yo'mayo hwap̄ingo sohwo yososo ne umon̄imontonoho. ³⁸ Ose ulahon̄ngki Maliya ul̄imento, Ihwoni, ngko An̄ituye syoho ulohofi'nyoho. K̄iko ngkimo hungkuno ntohinoso nolohino hopaso An̄itu kako ngkimo wantohofono. Ose ulahon̄ngki a'amu ahwomomjo sohwo kako Maliyamo ul̄iko'ma'mentisofoho.

Maliya Elisapet̄imo uhwonamentisofoho.

³⁹ Oso hohosohonta Maliya kako yo'mayoso ito'no esyohumanto nol̄ikafonto kako hwof̄iki'nyo pone'no komo'no s̄imentisofoho. Oso hwaho Jutiya ango we'e sopo s̄i'mofapmmentisofoho. ⁴⁰ S̄i'mofaponto Sekolaiya sohwo angomo noswonto Elisapet̄imo nje a'amuyo ulonto hinjoho hu'n̄imentisofoho. ⁴¹ Elisapet̄i Maliyafe mampaho upa'nonto kakoe mehomi s̄imeho mo'mo mnawo'nnyo sohwo kako yomo imentisofoho. Oso hohosohonta An̄ituye Towahuno Wop̄ingo Elisapet̄imo uhula'mo'mentisoso ⁴² Elisapet̄i kako mango engo ole ul̄imento, An̄itu kako moya'mi hopi'nonohino sofamo wop̄ingo ulohof̄iwo'n̄ingkiiso somo kako kikimo wop̄ingo kilohofoso yakolo'nnyo kiyoho. Oso mehomi j̄ije s̄imeho mo'mo mnawojo sohumo An̄itu kako wop̄ingo uloho'nnyo hweho. ⁴³ Nje Hwe Engofe na'u siki ngkiyepono peho'no pohino. Ngko yo'm̄ingi'n̄imaho. An̄itu kako wonyoangkafo tohofantofoho. ⁴⁴ Upa'nyo. Ngko j̄ije mampaho ngkine'no ntohinoso upa'nonji nje s̄imehomjo mehomi mnawojo sohwo nol̄ikafonto s̄imonyo yohoho. ⁴⁵ Oso hungkuno An̄itu kil̄imaso somo k̄iko s̄imeho hi'ntnnono uȳimahnno so'no s̄imonyo fiyo. Oseso Hwe Engo sohwo nokil̄imaso hopaso wakiloho'montonoho. Elisapet̄i ose ul̄imentisofoho.

Maliya kako Anituye yofe ho'nomayo'ne ta limentisofoho.

⁴⁶ Maliya ulimento,

Nje mampahoso Anituye yofe ho'nomalokweno.

⁴⁷ Nje huyo'mango Anitu nefo'mawo'ninkiso sohune'no simonyo yalokwemo.

⁴⁸ Ngko Anituye syoho ulohofiyohn'ni yo'mingi'ni'maho.

I oso'no kako ngkimo wonyoangkafo ntohofantofoho.

Olohonta nihu hwangku no'mo nihu a'amu Anitu kako ngkimo simeho wonyoangkafo ntape so'no wolantifeho.

⁴⁹ Anitu kako Yokumpohn'nyo Hwofilo'nnyo sohwo kako ngkimo wopingo ntohoho so'no ngko kakoe yofe wopingo'nohinoso woho'ni'ma'mo.

⁵⁰ Anitu kako a'amumne'no hitoho ulofahonngki a'amu kakoe hungkunomo enjwa'mo humawo'ninkohofoso hofiko Anitu kakoe hitohomo humalofo.

Hofiko'nohini'maho. O'o, hofikoe imu hwanji ne'no imu hwanjimo ne'nohini wentihwonefoho.

⁵¹ Anituye yokumpohn'nyo itihwahonngki a'amu kakine'no yokumpohn'nyo imo'niwo'ninkohoho somo Anitu kakoe aho yokumpohn'nyo engo so'nji ilojaofososo hofiko kengo'mo humpopitnnefoho.

⁵² Anitu kako hwe yofe engo hwaho mokosyohumamotofo sohwo monje yasyihwosi a'amu yofe engo ane somo ho'nomawo'ninkisofoho.

⁵³ A'amu mijoho unyo somo Anitu kako yo'mayo wopingo wonyoangkafo uyimontonoho.

A'amu yo'mayo ho'yango pi'ningo'njo somo kako nom'ne wopingoso muyonehoho.

⁵⁴ Kako kakoe a'amu Juta hn'ni'mo hofiyo nefo'mawo'ninkiso hweho.

Oso hungkuno wopingo Anitu hitoho ulofone hofikimo uyimentiso so'no kako iningo momofalofiyoho.

⁵⁵ Kako neyakwosamo Apiloham sohwo'nji kakoe imu sohwoatne'no hitoho ulofahonngki oso hitoho hiso engolopohamo ne'no nowentihwonefoho.

Maliya ose limentisofoho.

⁵⁶ Maliya kako Elisapeti'nji nohumentanngki hamno hufa'u sihune memjaofahonngki kakoe angopo ne'no asomo umentisofoho.

Elisapet kako Jounimo aswo ma'mentisofoho.

⁵⁷ Elisapet kakoe sikuno moi'wo imo'ninkahonngki kako hwomu aswo ma'mentisofoho. ⁵⁸ Anitu kako oso wopingo hiso Elisapetimo uloho'mentiso so'no ho'ninkahonngki a'amu ango afaponjo so'nji Elisapetiye temtifofo so'nji hofiko Elisapeti'nji simonyo imentohofofoho.

⁵⁹ Sikuno aho fehohnjo hopi'nono fehohn'ni hufa'u sihune memjaofahonngki a'amu huhwo sohwa hofiko hwomu sohwoe a'apahomo sihu kolofone'entifi uhu'mokumentohofofoho. Hofiko kaningkwohwoe yofe Sekolaiyafeso womelompulano lontifi imentohofofoho. ⁶⁰ Ose yahonngkofi kona'wohi ulimento, O'o, awonoho. Nakwo kakoe yofeso ole womulano. Jouniyoho. ⁶¹ Ose ulahonngki hofiko ulimentohofi, I, sikoe a'amu sohwa oso yofe Jouniyoho eso hi'njo hwa'maho. Nihu'no awonoho. ⁶² Ose ulontifi hofiko kaningkwohumo hungkuno mujo'njo mehomife yofe'no aho'nohini upiyo'mentohofofoho. ⁶³ Upiyofahonngkofi Sekolaiya kako iyo feejo so'no ipiyofahonngki umentohofoso kako ole mt'i'mokumento, Kakoe yofeso Jouniyoho. A'amuso ose uhwonontifi hofiko yomo yontifi huno pi'ningo engo syafihu'mentohofofoho. ⁶⁴ Oso hohosohonta Sekolaiyafe mango hwosampo lohofonto melanyo ito'no imo'ninkahonngki kako hungkuno lonto kako Anituye yofe ho'noma'mentisofoho. ⁶⁵ Oso a'amu ango afaponjoso hofiko yo'mayo homo somo uhwonontifi yomo yontifi iyoho uningkahonngki pisopisaha limentohofofoho. Oso yo'mayo imo'nimentiso hiso'no oso hwaho Jutiya hwofiki'nyo'meemjo ango somo ho'nomimentisofoho. ⁶⁶ A'amu hopi'nonohino oso hungkuno homo somo upa'nontifi huno pi'ningo engo syafisyontifi hofikoe simeho

mo'mo ole hnnimentohofi, Oso hwomu huhwo sohwo kako hwangku pipi wehuma-montehwolo. Ose hnnontifi huno ole umento, Anituye yokumpohn'nyoso kakimo umokosyohumaho. Huno ose umentisofoho.

Sekolaiya kako Anituye yofe ho'nomayo'ne ta limentisofoho.

⁶⁷ Jouniye kaningkwohwo Sekolaiya sohomo Anituye Towahuno Wopingo ehuhn-naofahoningki Sekolaiya kako hungkuno Anitu uyimentisoso ulimentisofoho. ⁶⁸ Ole ulimento,

Nakwo a'amu Isilael hn'nwiye Hwe Engo Anitu sohwoe yofe woho'nomano.

Kako kakoe a'amu hn'nwiyepono nefe'mayo'ne ne'manto kako honingkano wonyo somta'ni isihutofonemalofoho.

⁶⁹ Kako kakoe syoho ulohofiyo Ntefitiye temtifofo mta'ango hwe yokumpohn'nyo engo nefe'mayo'ne nejapohoho.

⁷⁰ Olo hilo so'no Anitu hohonta kakoe a'amumo hungkuno uyahoningki limotofo sohwa nakumo nalimotofoho.

⁷¹ Ole nalimentohofi, Hwangku kako nakwoe mango sohwafe aho mta'ni wonetima'montonoho.

A'amu nakumne'no simeho wonyo umo'n'wo'n'ngkiso sofe aho mta'ni wonetima'montonoho.

⁷² Ose nalonto nom'nepo ole nalimento,

Kako neyakwosamne'no hitoho engo ne'no ulofwo'nalofoho.

Oso hungkuno yokumpohn'nyo hohonta neyakwosamo uyimento somne'no kako huno akwe'no syafisyiwo'n'ngkiso hweho.

⁷³ Anitu neyakwo Apiloham sohomo ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohini yokintahopone'no wakilimonne'no yohono.

⁷⁴ Ngko sekwoe mango sohwafe aho somta'ni nosetimahm'mo sekwo iyoho masenyo'njo nje syoho wontohofiyantifeho

⁷⁵ Sekwo sikuno huhwo huhwi songo nohumafikuji sekwo nje timopo sekwo honingkano wonyo ane'njo wopingo'nohini fohumantokuno. Ose ulimentisofoho.

⁷⁶ Nje hwomu sohwo, a'amuso ole kilifitnnefoho.

Kiko Anitu yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohwoe hungkuno lutihwayo'ne hwosoho.

Oso hwe Anitu nakuyepono uhwatimonte'no yalokuso sohumne'no kiko a'amu somo ito'no wesyo humamonnoho.

⁷⁷ Kiko Anituye hungkuno a'amu somo ulohojo'no hofiko huno ole uyimtonoho.

Anitu kako nakwoe wonyo wae enaofihwosi asomo wonetima'monte'ne yohoho. Huno ose uyimtonoho.

⁷⁸ Anitu nakumne'no hitoho engo ulofwo'n'ngkiso sohwo simeho ne'njo nejapwo'n'ngkiso so'no pomponaho ahwomo mta'ni iyoho longkonwo'n'ngkiso hopaso nejapososo nakumo wonalongkonimontonoho.

⁷⁹ Oso pomponaho hiso kako a'amu sikwo'mjoho'mo humalofo so'nji a'amu hofiko poyo pe'nyo so'no iyoho unyo somo wolahumontonoho.

Oso pomponaho hiso honingkano wopingo'nohini ito'no humayo'ne somo womikin-jonehwatimontonoho.

Sekolaiya ose ulimentisofoho.

⁸⁰ Oso hwomu Joun huhwo sohwo kako engo wento Anitumne'no simeho uyonto kako hwaho a'amu mohumunyo sopo ne'no humamojoso kako a'amu Isilael somne'no Anituye hungkuno lutihwamne'ento Anituye syoho wema'mo lonto hofiko'njopo utihwa'nyopo i'mofapmentisofoho.

2

Maliya Jisasimo aswo ma'mentisofoho.

(Matiyu 1:18-25)

¹ Oso hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho Loum mokosyohumayo sohwo Sisa Oukasitos, kako honingkano songo imofonto ulimonto, A'amu ango'meemjo sofe yofe nakwoe iyoswomo wanti'mokano. ² Ose ulahoningki oso soswo simo'mjo somo a'amufe yofe ifalifaliyo mtimokumentohofofoho. Oso hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho Siliya mokosyohumayo sohwo Kwiliniyosiyoho. ³ Oseso hwe moya'mi hopi'nonohino hofikoe ango hwapingopono hofikoe yofe mtimokiyo'ne humpo'mentohofofoho.

⁴ Jousep sohwo kako Ntefitiye imu hweho. Oso'no kako ango Nasalet hwaho Ngkalili nuliko'manto hwaho Jutiya Ntefitiye pone Mpetilehemne'no umentisofoho. ⁵ Jousep kako kakoe ape ufohoto'mentohofosi Maliya simheho'njosi'nji nekwoe yofe wemapife lonji umentisiyefoho.

⁶ Oso hopo sopo nohumanji Maliyafe sikuno mehomi aswo mayo'ne i'mofapmmentisofoho. ⁷ Kako hwomu tisimaso aswo manto hwapife ekojisasyonto yahu wopayo uyo kompuso so'mo uwotimentisofoho. Hwapingoso a'amu fosyawowo'nngkohoho angoso a'amu nto uhula'mo'mentohofofoho.

A'amu ahwomomjoso a'amu yahu 'sipsip' mokosyohumayo sohwo hungkuno ulimontohofofoho.

⁸ Oso hwaho hopo sopo ango pone engo momingo sohohtani a'amu ahwomo yahu mokosyohumayo sohwa hofikoe yahu oso sikwo'miyo somo mokosyohumentaningkofi ⁹ a'amu ahwomomjoso nu'mahoningki ahwomo mta'ango pomponaho engo losyahoningki a'amu yahu mokosyohumayo sohwa iyoho unimentisofoho. ¹⁰ Iyoho yahoningkofi a'amu ahwomomjo fihwo ulimonto, Sekwo iyoho ikutoho. Upa'nimno. Ngko hungkuno wopingo a'amu hopi'nonohino somne'no simheho wopingo umonyo'ne'nji motapohefoho. ¹¹ Olo sikuno lomo Ntefitiye pone engo Mpetilehem sopo a'mu fisi hwomu aswo makwoho. Olo mehomi lohwo a'amu sokumo asomo setimayo'ne hweho. Kako Kilais Hwe Engo huhwo sohomo Anitu uhwosopo'mentiso hweho. ¹² Sekwo nowekuji wotipemantifeho. Hwomu huhwo sohomo hwapifemo ifohumpento yahu wopayo uyo kompusoho somo ho'nasyohoho. Oso hiso nuhwoningkuji sekwo huno ole waseyono. Olohohweho.

¹³ Ose ulahoningki nihu'no komo'no a'amu ahwomo mta'ango piningo engoso simo'mjo so'nji utihwa'nyopo i'mofapontifi Anituye yofe ho'nomayo'ne ole ulimontohofi,

¹⁴ Anitu ahwomo yokintahopo humaso sohume'no isamoyoka ulano.

Kakoe yofe woho'nomano.

A'amu hwahoponjo humalofoso Anituye simheho wopingo umokalokwofoso hofiko simheho wopingo'nji wohumantifeho.

Ose ulimontohofofoho.

A'amu yahu mokosyohumayo sohwa Jisasimo uhwonamentohofofoho.

¹⁵ A'amu ahwomomjoso nuliko'mantifi ahwomomo asomo simentohofoho sohonta a'amu yahu mokosyohumayo sohwa ole hnnimentohofi, Nakwo Mpetilehem ne'no kunto'no wohwano. Olo hiloso nakwoe Hwe Engo sohwo nto lonetihwaso so'no uhwonowano. ¹⁶ Ose hnnontifi komo'no nowentifi hofiko Jousep'nji Maliya'nji sikoe hwomu yahu wopayo uyo kompusoho somo wentaningki tipihwonima'nimentohofofoho. ¹⁷ Hofiko nuhwonontifi hofiko olo hwomu lohume'no yo'mayo hungkuno a'amu ahwomo mta'ni upa'nimentohofoho so'no lijwao'mentohofofoho. ¹⁸ A'amu hopi'nonohino oso hungkuno a'amu yahu mokosyohumayo sohwa ulimontohofoso upa'nimentohofoho so'no huno piningo engo syafihu'mentohofofoho. ¹⁹ Olo hungkuno a'amu ahwomomjoso yahu mokosyohumayo sohwo ulimontohofoho so'no Maliya nupa'nonto kakoe simehomo memeesyonto hunomo moho'nahu'mentisofoho.

²⁰ Oso a'amu yahu mokosyohumayo sohwa asomo nowentifi Anituye yofe ho'nomamentohofofoho. Yo'mayo upa'nimentohofoho so'nji yo'mayo a'amu ahwomomjoso

nto ulimentohofohopaso uhwonimentohofoho so'ntnne'no Anitumo isamoyoka ulontifi simonyo imentohofohofoho.

Jisas kako'ne yofe mulimentohofohofoho.

²¹ Hwangku sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u s'hune memjaofahonngki mehomi huhwo sohwoe a'apahomo s'hu kolofontifi hofiko yofe ole mulimentohofi Jisasiyoho. Oso yofe hiso mehomi huhwo sohwoe kona'wohi simeho mmo'nnyo sohonta a'amu ahwomomjo sohwo Maliyamo ulapmmentisofoho.

Anituye tajo ango engo somo Simeyoun'nji Ana'nji Jisasi'mo uhwonimentisiyefoho.

²² Oso honngkano hungkuno Mouses a'amu somo uymentisoso olenoho. Moya'mi sofa hofiko aswo mayo sohonta sikuno *fouti* (40) memjaofihwoso'no hofiko Anituye tajo ango engo somo mahufitnnehoho. Sikuno hiso moi'wo imo'nngkuhwoso'no hofiko Anitumne'no yo'mayoso wofonjokisosyantifeho. Honngkano hungkunoso osenoho.

Oseso Maliyafe sikuno moi'wo imo'nngkahonngki kako kakoe mehomi'nji Jousep'nji ango Jelusalem sopo Anitumo mehomi utihwayo'ne simentisiyefoho.

²³ Hwapngoso Hwe Engofe hungkuno ole wo'nnyofoho. Mehomi tisimasoso hwomu'manji sekwo Anitumo uyimono. Hofiko Anituye hwafoho. ²⁴ Hungkuno nom'neso olenoho. Mehomi songo utihwayo sohonta yihufo ntolofiyo fa'utikeno kumakumuyo polonyo hufa'utikeno osofa'u Anitumne'no fonjokisasiyo. Oseso siko oso hiso Anitumne'no fonjokisasiyo'ne simentisiyefoho.

²⁵ Oso hohosohonta hwe fihwo ango Jelusalem humamojo sohwo kakoe yofeso Simeyouniyoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe wopngonohino hweho. Kako sikuno huhwo huhwi Anitumne'no hwomtame ulohofiwonngkiso hweho. Kako oso hwe Anitu a'amu Isilael somne'no uhwatimonnoho limentiso sohune'no sikuno huhwo huhwi oso hwomu huhwo sohomo uhwonyo'ne hontohumayo imojo hweho. Anituye Towahuno Wopngoso sohwo Simeyounimo humamentisofoho. ²⁶ Anituye Towahuno Wopngoso sohwo kako Simeyounimo ole nto ulimentisofoho. Kiko komo'no poyo mape'ntnne hwosoho. O'o, simo'mo kiko oso hwe Anitu uhwatimonnoho selimentiso sohomo kaki'no uhwonngkohojo kiko tifi wape'nimonnoho. Ose ulimentisofoho.

²⁷ Oseso oso sikuno Jisasiye kanngkwowho'ya'u siko Mousesiye honngkano hungkuno somo ito'no inngkayo'ne Jisasi'mo Anituye tajo ango engo somo motahumentisiyo sikuno somo Anituye towahuno sohwo kako Simeyounimo Anituye tajo ango engo somo syuyo'ne likofihwatimentisofoho. ²⁸ Simeyoun oso hwomu huhwo sohomo uhwononto nutimanto Anituye yofe ho'nomayo'ne ole ulimento,

²⁹ U, Hwe Engofo, kiko hungkuno ntimentohinoso olohonta ne imokohino. Oso'no ngko jije syoho kilohofiyo sohwo'ni hungkuno simo'mo ntimentohino hopaso ngko simeho wopngonjo hwo'ni wape'nimonnoho.

³⁰ Hwapngoso ngko nje timo'nji oso hwomu nakumo asomo netimayo'ne kiko uhwosopomentohino sohomo nto uhwonngkohono.

³¹ Kiko olo huhwo lohomo emokosyohumanji hwe moya'mi temtifo kengo kengo hopi'nonohino somne'no utihwa'nyopo ujo nto ehontojwasyohino.

³² Kako huhwo sohwo pomponaho hopa a'amu hopi'nonohino somo lisyihwosi kako jije yahino wopngoso utihwamte hweho.

Jije yofe engo so'nji jije yokumpohn'nyo engo so'nji a'amu Isilael somo utihwamontonoho.

³³ Simeyoun ose ulahonngki Jisasiye kanngkwowho'ya'u yo'mayo Jisasi'mne'no ulimentiso so'no upa'nonji yomo yonji huno pi'nnggo engo syafihu'mentisiyefoho.

³⁴⁻³⁵ Simeyoun Jisasiye kanngkwowho'ya'umo hungkuno wopngonjo aho ulonjimokonto osopo kako kona'wohi Maliyamo ole ulimento,

Olo hwomu lohume'no kiko tango mikunimposo wotipema'monnoho.

Hwapngoso a'amu Isilael pi'nngoso hwomu lohomo uhwonngkuji nakwolaho wolantifeho.

Ose lifijo so'no hofiko nihu'nahone nowahupitnnefoho.

I oseso a'amu nom'ne pi'ningoso hofiko olo hwomu lohumne'no yokumpohn'nyo lohofikuji simonyo ifitnnefoho.

Kako a'amufe simeho mo'mo yo'mayo huno mnawojoso utihwa'nyopo ujo wehonto-jwahumontonoho.

Maliyamo ose ulimentisofoho.

³⁶⁻³⁷ A'mu fisimo Anitu hungkuno uyahoningki lmojosi osopo humamentisofoho. Kakoe yofeso Anafoho. Kaningkwowoe yofeso olenoho. Feenueliyoho. Kako Asyafe temtitofo mta'angiyoho. Kako nihu'no a'maniyoho. Hohonta kako hwehumo uma'nonto hwehwo'nji soswo aho fehohnjo hopinono nom'ne mta'ni hufa'u humamentisiyo sohonta hwehwo poyo pe'ningkahoningki a'musi kako'nohini nohumentaningki soswo *eti-foua* (84) uyakolo'mentisofoho. Kako Anituye tajo ango engo somta'ni noswapwo'ningkisi'maho. O'o, osopo ne'no humamojiyoho. Sikuno'nji imingo'nji hinjopo sikwo'miyomo kako Anitumne'no hwomtame ulohomoyiyoho. Sikuno fisomo kako wosopayo manyo humanto Mpohumo jomo'nohino ulimojiyoho. ³⁸ Oso hohosohonta kako hisi Jisasimo u'manto Anitumo isamoyoka ulimentisofoho. Kako a'amu ango Jerusalem humamotofoso Anitu kako ngko hwe anga'no sekumo asomo setimayo'ne uhwatimonnoho lmentiso sohumne'no hontohumentaningkofo somo oso hwomu huhwo sohumne'no hungkuno lujimo'mentisofoho.

Jousepi'ya'u Nasaletnne'no asomo umentisiyefoho.

³⁹ Yo'mayo honingkano hungkuno wo'nyo somo ito'no nto iningkawenji Jousepi'ya'u siko hwaho Ngkalili sikoe ango we'e Nasaletnne'no umentisiyefoho.

⁴⁰ Hwomu sohwo kako engo wento yokumpohn'nyo manto kako huno engo titema'mentisoso hi'njo hweho. Anituye hitoho engoso kakimo wo'mentisofoho.

Jisas kako usufo sohwo Anituye tajo ango engo somo humentisofoho.

⁴¹ Soswo huhwo huhwi Jisasiye kaningkwowwo'ya'u siko ango Jerusalem sopo oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo * somne'no simojiyofoho. Oso sikuno hiso a'amu Jutafe hofiyakwosamo Anitu kako hofikoe mango sohwafe aho mta'ni isihutofomayo'ne huno syafisiyo'nefoho. ⁴² Jisas kakoe soswo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyokolofahoningki kako hofiko'nji oso Sikuno Engo somne'no simotofo hopaso simentohofofoho.

⁴³ Oso Sikuno Engoso moi'wo imo'ningkahoningki hofikoe ango pone'no asomo womentohofofoho. Kaningkwowwo'ya'u ango pone'no ko wahoningki Jisas kako Jerusalem humohumantisofoho. Osohonta kaningkwowwo'ya'u Jisas siko'nji mohumayo so'no huno mosyafihu'mmentisiyefoho. ⁴⁴ O'o, huno ole syafihu'mentisi, Jisas kako nom'ne hwomu hwanji emoyalokwofo syafisyonji mofehi'nyo anga'no Jisas ane siko'nohini emoyimentisiyefoho. Mofehi'nyo moi'wo imo'ningkahoningki kaningkwowwo'ya'u siko Jisasimne'no sikoe a'amu'njo so'mo hafihafe wonyopi titementisiyefoho. ⁴⁵ Siko motipemayo'njo yonji siko ango Jerusalemne'no asomo nosonji hafihafe ne'no tippmentisiyefoho. ⁴⁶ Sikuno hufa'u sihune memjaofahoningki Jisas kako Anituye tajo ango engo somo nohumentaningki uhwon+ma'n+mentisiyefoho. Kako a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji humamentohofofoho. Jisas hofikoe hungkunomo upa'nonto yo'mayo hofiko ulimentohofo so'no hofikimo kako aku ulohonimentisofoho. ⁴⁷ A'amu huhwo sohwa hofiko Jisasiye hungkunomo upo'nontifi yomo yontifi kakoe huno engo somne'no pisopisaho lmentohofofoho. Yo'mayo hungkuno Jisas hofikimo aku ulimentiso so'no hofiko wonyoangkafofoho syafihu'mentohofofoho.

⁴⁸ Kaningkwowwo'ya'u siko Jisasimo notipihwononji kakoe hungkunomo upa'nonji siko hiya'u yomo yonji pisopisaho lmentisiyefoho. Maliya Jisasimo ulimento,

* 2:41: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

Olo hwomu lohwo sohwo si peho'no humahnno. Nekwo kikine'no hafihafe we'e motipeeloku yihwoyo. Kiko nekumo me-ejo'njo imahnno so'no nekwoe simiho tango we'yo'maho. ⁴⁹ Ose ulahon'ngki kako ulimento, Siko ngkine'no peho'no ntopeentikusiyo. Ngko nje Mpohwoe ango lomo humayoso hoponoho. Siko huno ose maseyotaho. ⁵⁰ Ose ulahon'ngki siko oso hungkuno hwap'ngo ne so'no huno mosyafihu'mmentisiyefoho. ⁵¹ Oseso Jisas kako kan'ngkwowho'ya'u'nji asomo nowentifi hofikoe ango Nasalet u'mofamentohofofoho. Osopo Jisas kako nohumanto kan'ngkwowho'ya'uye hungkunomo haloho'no upo'mojo hweho. Maliyasi kako oso yo'mayo hiso'no kakoe simiho mo'mo mnawo'mojofoho.

⁵² Jisas kako engo wento kakoe huno wop'ngoso engo imo'n'imentisofoho. A'amu hopi'nonohino so'nji Anitu huhwo'nji Jisasimo uhwon'imentohofoso wop'ngo uhwon'imentohofofoho.

3

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kako Anituye hungkuno lijwao'mentisofoho.
(Mat'iyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Joun 1:19-28)

¹ Hwe engo yofe hwofilo'nnyo'njo Taipeliyos Sisa sohwo kako hwaho hopi'nono mokosyohumentan'ngki soswo aho hopi'nono si fe nom'ne mta'ni osofosofahu'no uyakolo'mentiso sohonta olo a'amu hwaho we'e we'e mokosyohumamojo sohwa kakimo enjwa'mo humamotofofoho. Pountiyos Pailot kako hwaho Jutiya sopo mokosyohumamojo hweho. Oso hohosohonta Helout kako hwaho Ngkalili mokosyohumamojofoho. Kola'wehwo Filip sohwo hwaho Ituliya'nji Tilakounitis'njimo mokosyohumamojo hweho. Osohonta Laiseniyas kako hwaho Apilene mokosyohumamojo hweho. ² Oso hohosohonta Anasi'nji Kaiyofasi'nji siko a'amu Anituye tajo ango engo mokosyohumayo syoho somne'no yofe engo'njo imo'n'imentisiyefoho. Oso hohosohonta Joun, Sekolaiya sohwoe hwomu sohwo, kako a'amu mohumunyopo humamojo sohomo Anitu kakoe hungkuno uy'imentisofoho. ³ Oseso Joun kako oso hwaho Mijo Joutan ajwo sopo nowakento nowekaponto yonto kako a'amu oso hopo sponjo somo Anituye hungkuno lut'huku'mo'mentisofoho. Ole ul'mento, Sekwo sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no hohujo ikinjaof'kujo'no Anitu kako sekwoe wonyo hiso wae yasemofihwoso'no ngko mijo wakiyosema'mo. Ose ul'mentisofoho. ⁴ Joun ose imentiso pa'nyoso hohonta Anitu kako Aisaiyamo hungkuno uyahon'ngki iyoswomo ole mt'i'mokumento, Hwaho a'amu mohumunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo ole ho'n'imento, Hwe Engo sohonne'no hon'ngkano ito'no fehumamno.

Kakoe hano emoyo'ne so'no hon'ngkano hiso ito'no m'hwat'imno.

⁵ Huyo so'mo ijakipokipe walohop'ife.

Hwof'iki'nyo engo so'nji mno ijisangkisanjo weehufe.

Hon'ngkano ikito'nnyo somo ito'no womuhwat'ife.

Hon'ngkanopo sojo ipmp'ingo wo'nnyoso womehu'meeop'ife.

⁶ Ose ikujo'no hwe moya'mi hopi'nono hofiko oso hwe Anitu asomo netimayo'ne uhwat'imonte'no yalokunjo sohomo uhwonant'ifeho.

Aisaiya oso hungkuno mt'i'mokumentisofoho.

⁷ Hwe moya'mi pi'n'ingo engo mijo wokiyonemano lont'ifi hofiko Jounimo u'ma'mentohofofoho. I'mofopahon'ngkofi Joun hofikimo ul'mento, Sekwo homa mehomi soku tihwo selimasoto. Anitu a'amufe wonyo hon'ngkano somne'no tohino m'kun'imposo uyo somne'no i'waho fiy'imno. Ose tihwo selahon'ngki ni'mahofokulo. ⁸ Sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no hohujo ukinjaofano l'fijo'manji e'wano yahino wop'ngo'nohini utihwa'nyopo fiy'imno. Sekwo ole nohnn'ngkutoho. Nakwo Apilohamiye imu hn'nimo oso tohino engo hiso mone'manehoho. Ose nohnn'ngkutoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino wasel'monne'no yohono. Olo sojo loso Anitu kako Apilohamiye imuhwa wanti'mokumo loso'manji kako hopoeno wanti'mokumontono. ⁹ Anitu kako iyomo m'ingo lofo'ne iwa'm'ingo ikafe'mo

mokosyalohofoho. Iyo ipisayo wopingo minto'nyo'njo somo nolofehwosi tohomo wolofae'mtonoho.

¹⁰ Ose ulahoningki hofiko Jounimo ulohonimentohofi, Oso hungkuno nalohino hiso'no nakwo pipi yanehwono. ¹¹ Ose ulahoninkofi kako ulimento, Hwe manji'mofo hufa'u'njo sohwo kako hwe fihwo manji'mofo'ne'no umofonyo inyo sohomo anga'no uyono. Oso pa'nyoso a'amu wosopayo wo'nnyo sohwo kako nom'ni hwamo uyono. Ose ulimentisofoho.

¹² A'amu hamniyoho ho'nasyontife mawo'n'ngkohoho a'amu fehohnjo sohwa mijo wokiyonemano lontifi Jounimo u'mantifi ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo si nakwo sohwo'ni pipi yanehwono. ¹³ Ose ulahoninkofi ulimento, A'amu nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwa hamniyoho mayo'ne hungkuno yano sejap'wo'n'ngkohoho sponohini a'amu mta'ni mapmno. Sekwo nom'ne hamniyoho nakwo'ne womano ose syafisyikutoho.

¹⁴ A'amu itokuso'njo fehohnjo sohwa Jounimo ulimentohofi, I, nakwo pipilo. Nakwo peho uyantanto. Ose ulahoninkofi kako ulimento, Sekwo a'amu mta'ni hamniyoho mayo'ne hwasyo hungkuno mjilikutoho. Sekwo a'amu somo siki ikujoho ufonjikutoho. Sekwoe hwe engo sohwo hamniyoho sejap'wo'n'ngkiso somne'nohini sekwo simeho wopingo wasemo'nono. Nom'ne hamniyoho so'ne'no jomo ulikutoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁵ A'amuso Jouniye hungkunomo upa'nontifi hofiko hofikoe hi ulikofahoningki huno pi'n'ngo syafisyontifi ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo Anitu olo hwaho lopone'no uhwatimo limentiso sohwo'keno. ¹⁶ Ose hnn'ngkahoninkofi Joun ulimento, Ngko sekumo mijo'nohini kiyosemawo'n'ngkohono. Hwangku hwe nom'ne fihwo kakoe yokumpohn'nyoso nje yokumpohn'nyomo yakolo'nnyo sohwo wapmmntonoho. Ngko sohwo'ni oso hwe huhwo sohwoe yofe engo so'no ngko kakimo momayo ulohofiyo hwo'nyoho. Kako nopihwosi kako sekumo mijo'nohini makiyosemanehoho. O'o, kako Anituye Towahuno Wopingo sohwo'nji toho'nji wokiyosema'montonoho. ¹⁷ Kako hwaho mno ijiyo'neso mokosyohumunyo hweho. Kako hwaho mno ijihwosi wosopayoso ijomahwosi pahoso wae yaofihwosi wosopayo neso kakoe angomo woho'nahumntonoho. Pahoso toho masimpe'nyo ne'no sij'wo'n'ngkiso somo woho'nae'montonoho.

¹⁸ Oso pahnnimo hungkuno ulonto kako nom'ne hungkuno pi'n'ngo engo oso pa'nyoso a'amufe hunomo ufohotofo'ne Anituye hungkuno wopingoso lutihwamojo hweho.

Hwe engo Helout kako Jounimo impo'angomo impe intofahumentisofoho.

¹⁹ Tifi no'mo nom'ne sikuno somo hwe yofe engo'njo Helout kako hwaho mokosyohumayo sohwo kako kon'ngkwa'wehwoe ape Heloutiyasimo hufu ma'mentiso so'nji nom'ne hon'ngkano wonyo pi'n'ngo engo imentiso so'ntnne'no Joun kako Heloutimo yoka hungkuno ulimentisofoho. ²⁰ Oso hiso'no Helout kako nom'ne wonyo engo imentisoso olenoho. Kako Jounimo impo'angomo impe intofahumentisofoho.

Joun kako Jisasimo mijo kiyoma'mentisofoho.

(Mat'yu 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Sikuno fihwi hwe moya'mi pi'n'ngo engo somo Joun kako mijo nto kiyomanto humohumantohofoho. Osohonta Jisas kako Jounimo u'mahon'ngki Joun Jisasimo mijo kiyoma'mentisofoho. Moi'wo nto kiyomahon'ngki Jisas kako Mpohumo jomo ulontan'ngki ahwomo mtampo'mentisofoho. ²² Ahwomo nomtompeehon'ngki Anituye Towahuno Wopingo sohwo yihufu ntolofiyo hopa ponto Jisasimo wekehumapmmentisofoho. Oso hohosohonta ahwomo mta'ni ole ho'nimento, Kiko nje Hwomu sohwo'ne'no ngko simeho wopingo mikunimposo kijopalokweno. Kiko yo'mayo wopingo iwo'n'ngkino so'no nje simeho wopingo nimo'nantofoho.

*Jisas*ⁱye hofiyakwosafe yofefoho.

(*Mat*ⁱyu 1:1-17)

²³ Jisas kakoe soswo *teti* (30) uyakolofahonⁱngki kako kakoe syoho neso ema'menti-sofoho. Hwe moya'mi hofⁱko huno ole syafⁱhu'mentohofofoho. Jisas kako Jousepⁱye hwomu hweho. Ose syafⁱhu'mentohofofoho.

Jousepⁱye kanⁱngkwohwoe yofeso Heliyoho.

²⁴ Heliye kanⁱngkwohwo sohwo Motatⁱyoho.

Motatⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Lifaiyoho.

Lifaiye kanⁱngkwohwo sohwo Melⁱkiyoho.

Melⁱkiye kanⁱngkwohwo sohwo Janaiyoho.

Janaiye kanⁱngkwohwo sohwo Jousepⁱyoho.

²⁵ Jousepⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Mototiyasⁱyoho.

Mototiyasⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Amousⁱyoho.

Amousⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Nahomⁱyoho.

Nahomⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Esⁱliyoho.

Esⁱliye kanⁱngkwohwo sohwo Nakaiyoho.

²⁶ Nakaiye kanⁱngkwohwo sohwo Matⁱyoho.

Matⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Mototiyasⁱyoho.

Mototiyasⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Semenⁱyoho

Semenⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Jousekⁱyoho.

Jousekⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Joutafoho

²⁷ Joutafe kanⁱngkwohwo sohwo Jouananyoho.

Jouananye kanⁱngkwohwo sohwo Lesafoho.

Lesafe kanⁱngkwohwo sohwo Selepapeliyoho.

Selepapeliye kanⁱngkwohwo sohwo Siyalⁱtiyelⁱyoho.

Siyalⁱtiyelⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Neliyoho.

²⁸ Neliye kanⁱngkwohwo sohwo Melⁱkiyoho.

Melⁱkiye kanⁱngkwohwo sohwo Atiyoho.

Atiye kanⁱngkwohwo sohwo Kousamⁱyoho.

Kousamⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Eliⁱmotamⁱyoho.

Eliⁱmotamⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Eliⁱfoho.

²⁹ Eliⁱfe kanⁱngkwohwo sohwo Jousyⁱwafoho.

Jousyⁱwafe kanⁱngkwohwo sohwo Eliyesafoho.

Eliyesafe kanⁱngkwohwo sohwo Joulimⁱyoho.

Joulimⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Matatⁱyoho.

Matatⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Lifaiyoho.

³⁰ Lifaiye kanⁱngkwohwo sohwo Simeyounyoho.

Simeyouniye kanⁱngkwohwo sohwo Jutafoho.

Jutafe kanⁱngkwohwo sohwo Jousepⁱyoho.

Jousepⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Jounamⁱyoho.

Jounamⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Elaiyakimⁱyoho.

³¹ Elaiyakimⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Meleyafoho.

Meleyafe kanⁱngkwohwo sohwo Menafoho.

Menafe kanⁱngkwohwo sohwo Matotafoho.

Matotafe kanⁱngkwohwo sohwo Nataniyoho.

Nataniye kanⁱngkwohwo sohwo Ntefitⁱyoho.

³² Ntefitⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Jesiyoho.

Jesiye kanⁱngkwohwo sohwo Oupetiⁱyoho.

Oupetiye kanⁱngkwohwo sohwo Mpouasⁱyoho.

Mpouasⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Salⁱmounⁱyoho.

Salⁱmounⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Nasounyoho.

³³ Nasounⁱye kanⁱngkwohwo sohwo Aminotapⁱyoho.

Aminotapiye kaningkwohwo sohwo Atiminiyoho.
 Atiminiye kaningkwohwo sohwo Aniyoho.
 Aniyeye kaningkwohwo sohwo Hesilouniyoho.
 Hesilouniye kaningkwohwo sohwo Pelesiyoho.
 Pelesiye kaningkwohwo sohwo Jutafoho.

³⁴ Jutafe kaningkwohwo sohwo Jekoupiyoho.
 Jekoupiye kaningkwohwo sohwo Aisakiyoho.
 Aisakiye kaningkwohwo sohwo Apilohamiyoho.
 Apilohamiye kaningkwohwo sohwo Tilafoho.
 Tilafe kaningkwohwo sohwo Nahouliyoho.

³⁵ Nahouliye kaningkwohwo sohwo Selokiyoho.
 Selokiye kaningkwohwo sohwo Leuyoho.
 Leuye kaningkwohwo sohwo Pelekiyoho.
 Pelekiye kaningkwohwo sohwo Epafoho.
 Epafe kaningkwohwo sohwo Syelafoho.

³⁶ Syelafe kaningkwohwo sohwo Kainaniyoho.
 Kainaniye kaningkwohwo sohwo Apakisatiyoho.
 Apakisatiye kaningkwohwo sohwo Syemiyoho.
 Syemiye kaningkwohwo sohwo Niwafoho.
 Niwafe kaningkwohwo sohwo Lamekiyoho.

³⁷ Lamekiye kaningkwohwo sohwo Metuselafoho.
 Metuselafe kaningkwohwo sohwo Inoukiyoho.
 Inoukiye kaningkwohwo sohwo Jaletiyoho.
 Jaletiyeye kaningkwohwo sohwo Mahololeliyoho.
 Mahololeliye kaningkwohwo sohwo Kainaniyoho.

³⁸ Kainaniye kaningkwohwo sohwo Enousiyoho.
 Enousiye kaningkwohwo sohwo Setiyoho.
 Setiye kaningkwohwo sohwo Atamiyoho.
 Atamiye kaningkwohwo sohwo Anituyoho.

4

Seten kako Jisasimo yamofu uloho'mentisofoho.

(Matiyu 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Anituye Towahuno Wopingo sohwo Jisasiye simehomo uhumahoningki Jisas kako oso Mijo Joutan nuliko'mahoningki Anituye Towahuno Wopingo sohwo Jisasimo hwahonyo a'amu mohumunyo sopone'no ipemotawomentisofoho. ² Oso hopo sopo Jisas kako ne'no nohumentaningki Seten kako Jisasimo yamofu ulohofontaningki sikuno fouti (40) menjao'mentisofoho.

Oso hohosohonta Jisas kako wosopayo manyo'njo humamojo sohwo kako mijoho engo pe'nimojofoho. ³ Seten kako Jisasimo u'manto ulimento, Kiko Anituye Hwomu Nehwosimanji olo sojo lomo hungkuno ulohojo'no wopayo umonono. ⁴ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Anituye hungkuno ole nalwo'ningki, A'amu wosopayo'nohini ningkuhwo sohwo kako ito'no mohumanehoho.

⁵ Ose ulahoningki Seten kako Jisasimo hwofiki'nyo pone'no shwojamentisofoho. Osopo nta'ni Seten kako hwahohopi'nonohino a'amu yofe engo'njo sohwa mokosyohumawo'ningkohofoso Jisas uhwonono lonto nihu'no komo'no ujo ehontojwahumentisofoho. ⁶⁻⁷ Oseso Seten Jisasimo ulimento, Kiko ngkine'no hwomtame tohohohojo'no ngko oso hwahohopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne yokumpohn'nyo so'nji yofe engo so'nji kikimo wokijapmmonne'no yohono. Yo'mayo uhwonongkohino loso nje'nohinofoho. Ngko hwe fihumo uyimo lime'manji ngko huhwo sohomo uyimo limeso hoponoho. Kiko ngkine'no hwomtame wantohomonntaho. ⁸ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Anituye hungkuno ole nalwo'ningki,

Kiko jije Hwe Engo Anitu kakine'nohini hwomtame ulohoho.
Kakine'nohini syoho ulohofiyimno.

Ose ulimentisofoho.

⁹ Osohonta Seten kako Jisasimo Jelusalemmjo Anituye tajo ango engo yokintaho sopo s'humojawento ulimento, Kiko Anituye Hwomu hwosimanji kiko olopo nta'ni filikofamofa. ¹⁰ Ose ulikwato lohofonto ulimento, Anituye hungkuno ole naliwo'n'ngki, Anitu kako kakoe a'amu ahwomomjo somo uluhwoso'no hofiko kikimo hofiyo wokufo'mantifeho.

¹¹ Hofiko jije ahomo aho kumakukuji jije sifemo sojo mentofomatnnohino. Tohinoso ni'hu'no momatnnohino.

¹² Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Anituye hungkuno ole wo'nnyofoho.

Kiko jije Hwe Engo Anitu sohumo yamofa nulohofohotoho.

¹³ Ose ulahon'ngki Seten kako Jisasimo yo'mayo yamofoso moi'wo ulohofonto kako nom'ne sikunomo Jisasimo apa'no yamofa uloho'mne'ento uhwatimo'mentisofoho.

Jisas kako hwaho Ngkalili sopo kako kakoe syoho ema'mentisofoho.

(Matiyu 4:12-17; Mak 1:14-15)

¹⁴ Jisas kako hwaho Ngkalili sopo'no asomo umentisoso kako Anituye Towahuno Wop'ngofe yokumpohn'nyoso hi'njohwo umentisofoho. Oso hwaho Ngkalili hopo sopo'ngjo ango so'meemne'no yo'mayo hungkuno Jisasine'no ho'n'ngkamentisofoho. ¹⁵ Jisas kako tajo ango we'e somo humanto Anituye hungkuno lut'hwawo'n'ngkahon'ngki hofiko oso hungkuno homo somo upa'nontifi kakoe yofe ho'noma'mentohofofoho.

Ango we'e Nasalet sopo'ngjo a'amuso Jisasimne'no hohujo ikinjimo'mentohofofoho.

(Matiyu 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ Jisas kako we'e sohwo humamojo ango Nasalet sopo kako engo wento oso hopo sopo humamentisofoho. Jisas kako oso ango we'e sopo asomo wento kako sikuno iyoho humayo somo Anituye tajo ango we'e somo syuwo'nimojo somne'no humentisofoho. Oso ango homo somo a'amu humentohofa somne'no Anituye hungkuno atofa ujo'ne Jisas likofa loho'mentisofoho. ¹⁷ Nolahofahon'ngki hofiko oso hungkuno Anitu Aisaiyamo uyahon'ngki iyoswomo mtimokumentisoso Jisasimo uyimentohofofoho. Jisas kako iyoswo hiso nomanto fisaku'mentisoso kako hungkuno ole mtimokinyoso t'pema'mento,

¹⁸ Anituye Towahuno sohwo kako ngkimo ni'humanto ngkimo Anituye hungkuno wop'ngjo a'amu yo'mayo somne'no umofonyo iwo'n'ngkohofa somo ujo'ne ni'hwosopo'mentisofoho.

Olo kakoe hungkuno hiloso ujo'ne ni'hwatimentiso hwo'nyoho.

Sekwo a'amu impo'angomo into'nawotofo soku sekumo impo'ango somta'ni ngko is'hutofosemahm'me'no sekwo fohumpopmno.

Sekwo a'amu t'impini'nyo soku apa'no t'imo fohonimno.

A'amu yo'mayo tango u'mantesomo ngko sekwoe syoho nohayo semokiyo'ne lon'hwatimentiso hwo'nyoho.

¹⁹ Anitu kako kakoe a'amu ne somo asomo utimayo'ne sikuno somne'no ujo'ne lon'hwatimentiso hwo'nyoho.

²⁰ Jisas ose ulonto kako iyoswo homo somo popojonto hwe iyoswo hiso mokosyohumawo'n'ngkiso sohumo uyonto kako ampo humamentisofoho. Tajo ango we'e somjo a'amuso hofiko Jisasimo t'imo yokumpohn'nyo humuhwontohumantohofofoho.

²¹ Oseso Jisas kako kakoe hungkuno lut'hwawo'ngyo loma'mentisofoho. Ole ulimento, Oso Anituye hungkuno mtimokinyo somjo seloheso sekwo nupa'n'ngkohofoso ne imo'nalofoho. ²² Jisasie hungkuno homo somo upa'nontifi yomo yontifi hofiko kakoe

hungkuno wonyoangkafo somne'no huno pi'n'ingo syafisyontifi kakoe yofe ho'no-mantifi hnnimentohofi, Olo huno wop'ingo loso pipi t'ipema'masoto. Kako Jousepiye hwomu hwolaho.

²³ Ose hnn'ingkahon'ingkofo Jisas hofikimo ul'imento, Ngko huno niyohoho. Sekwo olo hungkuno hohonta limotofo loso ngkimo wontantifeho. A'amu somo wop'ingo imokuhwajiwo'n'ingkinso sohosi k'iko kakwo'yohwo sohosi wop'ingo hnmokinyo. Hungkuno yolohoso ole wontantifeho. Yo'mayo yahino wonyoangkafo k'iko ango Koponeyam humanji imotnno so'no nakwo nto upa'n'malohwone hopaso k'iko olo j'ije hwap'ingo loponjo a'amu hn'n'imo fonalohoho. ²⁴ Ose ulonto ul'imento, Ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. A'amumo Anitu hungkuno uya-hon'ingki l'imojo sohwoe a'amu hwap'ingoponjoso hofiko kakoe hungkuno somo ito'no min'ingkawo'n'ingkiyohoho. ²⁵ U, nehopi. Hohonta Ilaija kako hwaho Is'lael humamojo sohonta ifoyo masiyo'n'jo ne'no nohumentan'ingkofo soswo hufa'u s'hune hamno aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni anga'no uyakolo'mentisofoho. Oso hohosohonta mijoho mikun'imposo i'mofopahon'ingki ap'wojo sofa pi'n'ingo oso hwaho Is'lael sopo humamentohofofoho. ²⁶ I oso'no Anitu kako Ilaija sohomo kako kakoe hwap'ingo Is'lael sopo ap'wojo fisimo ufo'mayo'ne uhwat'imentiso'maho. O'o, Anitu kako hwaho Saitoun ango Salefat oso ponjo ap'wojo anga'nohino simne'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ingki yohofoso ulohofone'ento uhwat'imentisofoho.

²⁷ U, nom'ne hungkuno mne'no f'isyafisyo. Hohonta Ilaisa Anitu mta'ni hungkuno lut'hwamojo sohwo humamojo sohonta oso hwaho Is'lael sopo a'amu uyo n'ihu'no wonyoso pi'n'ingo engo'n'jo humamotofofoho. I oso'no Ilaisa kako kakoe hwap'ingoponjo a'amu somo wop'ingo umokumentiso'maho. O'o, kako hwe anga'no hwaho Siliyanta'ango Naman sohumnohini wop'ingo umokumentisofoho.

²⁸ Jisas ose ulahon'ingki a'amu oso tajo ango homo somo humohumantohoho a'amuso hungkuno hiso upo'nantifi simeho tohino umn'imentisofoho. ²⁹ Hofiko nol'ikafontifi Jisasimo aho kompemotawentifi ango pone engo somo Jisasimo momonyomo uyohotofano lontifi kompemotawomentohofofoho. Oso ango antime hiso hwofiki'nyo yokintahopo molinyofoho. Oso hwofiki'nyo sopo nohumantifi Jisasimo ho'nomehwasi woho'naofano lontifi ko imentohofoso ³⁰ Jisas kako hofiko'n'jo ajwo'mo womentisofoho.

*Jisas kako hwe sohomo towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo sohomo wae yao'mentisofoho.
(Mak 1:21-28)*

³¹ Jisas kako hwaho Ngkalili ango Koponeyam ne'no umentisofoho. Osopo nohumanto kako sikuno iyoho humayo somo a'amu pi'n'ingo somo Anituye hungkuno lut'hwamentisofoho. ³² A'amuso hofiko kakoe hungkunomo upa'nontifi yomo imentohofofoho. Hwap'ingoso a'amu sikuno iyoho humayo homo somo hungkuno limotofoso hofikoe huno mta'ni majofoho. O'o, nom'ne a'amu ulimotofoso ulimotofofoho. I, Jisas Anituye huno ne somta'ni hungkuno wop'ingo t'ipemanto yokumpohn'nyo so'nohini lut'hwamentisofoho.

³³ Oso tajo ango we'e homo somo hwe towahuno wonyo'n'jo fihwo nohumanto kako mango mohm'no ole ul'imento, ³⁴ Hoe, Jisas Nasaletnnta'ango sohosi, k'iko nakumo peho wonaloho'mne'no sopalokuno. K'iko nakumo wonyo wonamokumonne'no losopalokuno. Ngko kikine'no huno niyohoho. K'iko Anituye Hwomu Wop'ingo Ne hwsoho. ³⁵ Ose ulahon'ingki Jisas kako towahuno wonyo sohomo yoka ul'imento, Mampi'nyo fisyohumaho. K'iko olo hwe lohomo ul'iko'maho. Ose ulahon'ingki towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwe sohomo a'amu pi'n'ingo'n'jo sopo hwhopo yohotofasyonto ul'iko'manto hwe sohomo nom'ne tohino muyo'n'jo imentisofoho. ³⁶ A'amu ose uhwonontifi yomo engo yontifi hofiko mjahnn'mmentohofi, Olo hungkuno yokumpohn'nyo hiloso peho hungkuno ulahon'ingki humpehofo towahuno wonyo sohwafo. Ose hnnimentohofofoho. ³⁷ Oseso Jisasimne'no hungkunoso ango'meemne'no ho'n'imentisofoho.

Jisas kako Pitafe konemimo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 8:14-15; Mak 1:29-31)

³⁸ Jisas kako oso tajo ango somta'ni swaponto Saimouniye angomo humentisofoho. Saimouniye konemi siye a'apahoso tohohmtnno m'ikun'imposo'njoho. Oso hiso'no hofiko Jisas oso a'mu simo ufo'mayo'no joho lutima'mentohofofoho. ³⁹ Jisas kako a'musi foyowentanjo sopo lohofawento kako a'apaho tohohmtnno hwapingo sohumo yoka ulimento, Kiko mpano. Ose ulahoningki kakoe a'apaho tohohmtnnoso moi'wo imo'n'imentisofoho. Moi'wo imo'n'ingkahoningki a'musi kako komo'no nolikafonto a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

Jisas kako hwe moya'mi pi'n'ingo engo somo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 8:16-17; Mak 1:32-34)

⁴⁰ Mofehi'nyo ikwo'mokahoningki hwe moya'mi hofikoe a'amu mnokino'njo somo Jisasi'njo sopone'no motihu'mokumentohofofoho. Kako a'amu anga'no anga'nohino homo somo aho kisasyonto kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo wopingo umokumentisofoho. ⁴¹ Jisas kako hwe moya'mi pi'n'ingo engo somta'ni towahuno wonyo wae yao'mentisofoho. Oso towahuno wonyo hiso hofiko joho mohm'no ole ulimentohofi, Kiko Anituye Hwomu Ne hwosoho. Ose ulimentohofofoho. Hofiko Jisas Kilais sohwo ahwomo mta'ni Anitu uhwatimentiso hweho huno umentiso so'no Jisas hofikimo yoka ulimento, Sekwo nom'ne hungkuno ulikutoho. Ose ulahoningki hofiko mampi'nyo humamentohofofoho.

Jisas kako angomeemo syoho iku'mo'mentisofoho.

(Mak 1:35-39)

⁴² Imingo ne so'nji Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto hwaho a'amu mohumunyo sopone'no ngko'nohini we'enehwo wohumamo lonto umentisofoho. I oso'no hwe moya'mi hofiko hafihafe tipm'mantifi u'ma'mentohofofoho. U'mantifi yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko nakumo nonahwoti'mofohotoho. Kiko nakwo Koponeyam lopo wohumentihwano. ⁴³ Ose ulahoningkofi kako ulimento, A'amu angomeemjo somo Anitu kako wopingo wosemokosyohumamte'no yalokunjo so'no ngko hofikimo hungkuno wopingo hiso wolijumo'monne'no yohono. Anitu kako oso syoho hiso'no nihwatimentiso hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

⁴⁴ Oseso Jisas kako Anituye hungkuno wopingoso hwaho Jutiya sponjo tajo ango anga'no anga'nohino somo humolutihuku'mofisofoho.

5

Jisas kako Saimoun Pitamo hungkuno ulimentiso so'no inaniku pi'n'ingo engo ifammen-tisofoho.

(Matiyu 4:18-24; Mak 1:16-20)

¹ Sikuno nom'nemo Jisas kako mijo ayo Ngkenesalet * momingo sopo nohumentaningki hwe moya'mi pi'n'ingo engoso Anituye hungkuno upo'nano lontifi hofiko Jisasi'njo mofonepo wohumano lontifi yohoto yohotofo mjaloho'nimopmmentohofofoho. ² Jisas kako a'amu homo somo uhwononto uhwonimentisoso yofayokino we'e hufa'u sohwa'u ifohohosasyonji nowentaningki hofekwosa sohwa hofiko inaniku ifamiyo ho'yoso mijo yojijwontaningkofi uhwonimentisofoho. ³ Jisas kako Saimouniye yofayokino somo kotasonto Saimounimo ulimento, Yofayokinoso nonje we'enehwo usitofa. Ose ulonto Jisas kako a'amu somo yofayokino mijo sopo wentanjo sopo ampo humanto Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

⁴ A'amu somo lutihwa lohofonto Jisas kako Saimounimo ulimento, Yofayokino mijo ajwo nompone'no motayo. Osopo kiko jije a'amu sohwanji inaniku ifamiyo ho'yoso mijo ajwo nompfo foho'naopmno. ⁵ Ose ulahoningki Saimoun ulimento, Hwe Engofo,

* 5:1: Yofe Ngkenesaletiyeso Mijo Ayo Ngkaliline nom'ne yofefoho.

olo sikwo'miyo lomo nakwo inaniku ufomeeno lontani syoho yokumpohn'nyo ko yihwoneso wonyopi ihwonefoho. Siki iyoho lonkononasiso hwona'nyoho. I oso'no kiko ntohino so'no ngko inaniku ifamiyo ho'yoso woho'nao'mne yohono. ⁶ Ose ulahoningki hofiko ho'nao'mentohofohiso inaniku pi'n'ingo engo ifammentohofoso inaniku ifamiyo ho'yoso we'enepe wamtihupo'monto imentiso so'no ⁷ hofiko nom'ne yofayokino sopenjo a'amu sohwanne'no hofikimo ufo'mayo'ne joho lutima'mentohofofoho. Hofiko mofone lopo nopontifi inaniku ifamiyo ho'yoso ho'noma'mentohofoso oso yofayokino hufa'u sohwa'umo inaniku nojaofonto yofayokino sohwa'u mijomo wemotoswamonto imentisofoho.

⁸ Saimoun Pita kako yo'mayo i'mofapmentiso somo uhwononto kako Jisasiye sifiki'nyo so'mo hwomtame ulohofonto ulimento, Hwe Engofo, kiko ngkimo nihwot'i'mofohoji mpano. Ngko hwe wopingohwoni'maho. Wonyo hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho. ⁹ Hwap'ingoso kako oso inaniku ifammentohofoso somo uhwononto iyoho un'ngkahoningki ulimentisofoho. Kako'nohin'i'maho. O'o, a'amu yofayokinopo humohumantohofohuhwanji iyoho imentohofofoho. ¹⁰ Sepetiye hwomu sohwa'u Jemisi'nji Joun'nji siko Saimoun'nji syoho afa'no imotofo sohwa'u siko huhwa'u uhwononji iyoho imentisiyefoho. Oseso Jisas kako Saimoun'imo ulimento, Kiko iyoho yohotoho. Olo inaniku ifamehino hopaso kiko hwangu hwe moya'mi ngko'nji songo ne'no humayo'ne somo utimatne hwoho. ¹¹ Ose ulahoningki hofiko yofayokino mitimom'ingo no'mo ifohohosasyontifi hofikoe ho'yango yo'mayoso uliko'mantifi Jisasi'mo in'ngkamentohofofoho.

Hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohomo Jisas wopingo umokumentisofoho.
(Mat'iyu 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Jisas kako ango fipo nohumanto uhwonimentisoso hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohwo nohumentaningki uhwonimentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako Jisasi'mo uhwononto kako Jisasiye sifiki'nyo'mo ipitofawento hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Hwe Engofo, Kiko ngkimo wopingo wanimokumo liso'manji jije yokumpohn'nyoso hoponoho. ¹³ Ose ulahoningki Jisas kako aho kisusyonto hwe sohomo ulimento, Ou wopingo wakumokumonne'no yohono. Kiko wopingo hmmo'nyo. Ose ulimentiso so'no oso uyo wonyo huhwo sohwo moi'wo komo'no imo'nimentisofoho. ¹⁴ Oso moi'wo imo'n'ngkahoningki Jisas hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Ngko jije a'apaho wopingo kumokohe so'no kiko nom'ne a'amu somo nulohotoho. O'o, kiko komo'no nowehoji oso a'amu tajo angomjo syoho'njo sohomo jije a'apahoso utihwaho. Utihwahojo'no kiko oso yahino Mouses netihwamentisoso ose hopa fiyo. Kiko wosopayo yo'mayoso nomahoji hwe huhwo sohomo uyohojo'no kako Anitumne'no woho'nasyono. A'amu oso homo somo uhwon'ngkuji jije a'apaho uyo wonyoso wopingo imo'n'ngkiso so'no huno wosyofisyantifeho. Jisas ose ulimentisofoho. ¹⁵ I Jisas kako ose imentiso hiso'no ango'meemo ho'n'imentisofoho. A'amu pi'n'ingo engo oso hungkuno hiso'no upa'nontifi ole syafihu'mentohofi, Nakwo kakoe hungkuno upo'n'ngkuhwaso'no kako nakumo wopingo wonamokumontonoho. Ose syafisyontifi hofiko Jisasi'mo u'ma'mentohofofoho. ¹⁶ I oso'no Jisas kako sikuno pi'n'ingo engo somo hwaho a'amu mohumunyo sopo nowento kan'ngkwowho Anitumo jomo ulimojofoho.

Hwe fihwo kakoe sife aho pe'nnyo sohomo Jisas kako wopingo umokumentisofoho.
(Mat'iyu 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Sikuno fihumo Jisas kako hwe moya'mi somo Anituye hungkuno lutihwentaningki a'amu Falisi sohwanji a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lutihwamotofoto sohwanji hofiko huhwa humunyoponoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko hwaho Ngkalili ango hopo soponta'ango sohwanji hwaho Jutiya ango hopo soponta'ango sohwanji ango Jelusalem sopenjo sohwanji hofiko Jisasi'njopo u'mantifi humamentohofofoho. Anituye yokumpohn'nyo engoso a'amu mnokino'njo somo wopingo umokiyo'ne Jisasi'mo wo'mentisofoho. ¹⁸ A'amu fehohnjoso hofiko hwe fihwo sife aho pe'nnyo

sohumo ijempohopo Jisasiyepono itokwapmmentohofofoho. Itokwapontifi ango ne mo'mo Jisas humentanjo sopo utofosyano lontifi ko imentohofoso ¹⁹ hwe moya'mi pi'ningo engo ango huhwo sohwi nto uhulo'ofahoninkofi hofiko mitofomoji'mofayo'njo imentohofofoho. Oseso hofiko ango antifepe kotosantifi iku'yo fehohnjo nofentifi hwe mnokino'njo huhwo sohumo kakoe ijempoho hi'nji antifepe nta'ni ango mo'mne'no impe monje intofuyoho'mokumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohumo Jisasiye simanopo meho'nahumentohofofoho. ²⁰ Jisas kako uhwonimentisoso oso a'amu itokwapmmentohofoho sohwa hofiko Jisasimo simemo hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyahoninkofi Jisas uhwononto hwe mnokino'njo sohumo ulimento, Nje a'amu sohwoi ngko jije honinkano wonyoso wae nto yakumofohono.

²¹ Ose ulahoninko a'amu Jutafe honinkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Jisasiye hungkunomo upa'nontifi hungkuno pi'ningo hnnimentohofi, Olo hwe lohwo Anitumne'no sitofo ulalokunjo lohwo sohwo tihwolo. Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi a'amufe honinkano wonyo wae yimof'neso hopo'maho. O'o, Anitu kako'nohino hoponoho. ²² Ose hnnontaninkofi Jisas kako hofikoe huno somjo hungkuno so'no huno uyahoninko ulimento, Ngko Anitumne'no sitofo ulalokwe somne'no sekwo huno peho'no syofisikomo'nalokwofo. ²³⁻²⁴ Anitu kako ngkimo a'amumo ufo'mayo'ne nihwatimentiso sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe honinkano wonyo wae yafo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. I oso'no a'amu fihwo jije honinkano wonyo wae weekumo'mo loso sohwoe hungkuno somo ne imo'nyo so'no sekwo simemo mo'mo muhwonifitne kuyoho. Oso yokumpohn'nyo ngko seloheso hi'njo sohwo'ni utihwa'nyopo setihwahm'me'no hungkuno nom'ne kengoso hwe lohomo ulimonne'no yohono. Hofikimo ose ulonto kako hwe mnokino'njo sohumo ulimento, Kiko nolikafohoji jije ijempohoso nomahoji jije angopo ne'no mpano. ²⁵ Jisas ose ulahoninko a'amu timo uhwontohumentaninkofi oso hwe huhwo sohwo kako komo'no nolikafonto kakoe ijempohoso nomanto kakoe ango pone'no nowento kako Anituye yofe engoso ho'noma'mentisofoho. ²⁶ Oso ango hopo sponjo a'amuso hofiko uhwonontifi hi umo'ninkahoninko hofikoe simemo mo'mo yomo yomo u'mahoninko hofiko Anituye yofe engoso ho'noma'mentohofofoho. Ole limentohofi, Olo wonyoangkafo uhwoninkuhwone loso yahino nihu'no wonyoangkafofoho. Ose mjalimentohofofoho.

Jisas kako Lifaimo kakimo ininkayo'ne joho ulimentisofoho.

(Matiyu 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷ Tifi sohonta Jisas kako hano emoyonto uhwonimentisoso hwe fihwo a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe yofe Lifaiyo sohwo nohumentaninko uhwononto ulimento, Kiko ngkimo tifi nninkape. ²⁸ Ose ulahoninko Lifaiyo nolikafonto kakoe yo'mayoso uliko'manto Jisasimo tifi ininkamentisoso kakoe inomokomoyo imo'nimentisofoho.

²⁹ Lifai kako Jisasimne'no kakoe angomo wopayo iloho engo imentisofoho. Oso wosopayo engo hiso'no a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji a'amu nom'ne sohwanji Jisas kakoe inomokomoyo huhwanji oso hopo sopo nohumantifi wopayo nimentohofofoho. ³⁰ A'amu Falisi sohwanji nom'ne a'amu Falisi huhwa honinkano hungkuno lutihwayo syoho imotofo sohwanji hofiko nohumantifi a'amu wopayo nontaninkofo sohwo uhwonontifi Jisasiye inomokomoyo sohwo ulimentohofi, Sekwo a'amu mta'ni hamniyoho fehohnjo siki mayo syoho'njo sohwanji a'amu honinkano wonyo'njo so'nji wopayoso peho'no nalokwofo. ³¹ Ose ulahoninko Jisas ulimento, A'amu mnokino ane'njo wopingo humalofoso hofiko a'amu uyohofahosiyonjo sohumo mu'mapitnehoho. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mantifeho. ³² Oso pa'nyoso ngko a'amu honinkano wopingo'njo hwona'nyoho liwo'ninkohoho somne'no joho ujo'ne lutimayo'ne pmmentohe hwonim'no. O'o, ngko a'amu honinkano

wonyo'njoso hofi'koe wonyo somne'no hohujo ikinjaofi'kuji ngkimo nningkape-e'ne joho ujo'ne pmentohe hwo'nyoho. Ose uli'mentisofoho.

Hohontajo yahino wopayo manyo humayo so'no Jisas kakoe yahino songo somne'no luti'hwamentisofoho.

(Mat'iyu 9:14-15; Mak 2:21-22)

³³ Ose uli'mentisoso hofi'ko Jisasi'mo uli'mentohofi, Jouni'ye inomokomoyo sohwa hofi'ko sikuno fehohnjo somo hofi'ko Mpohumo jomo'nohini uli'wo'nontifi wosopayo hopi'nonohinoso man'wo'n'ngkiyohofihwafoho. I a'amu Falisi sohwafe hon'ngkanomo in'ngkawowo'n'ngkohoho huhwanji oso yahinoso iwo'n'ngkohofihwafoho. I oso'no jije inomokomoyo sohwa hofi'ko wosopayo so'nji mijo so'nji nonje nonje'nohino ni'wo'n'ngkohofoho. ³⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas kakine'no olo pahnni'mo hungkuno loso uli'mento, Hwe fihwo kako ape maso sohonta kako kakoe a'amu'nji nohumantifi hofi'ko kakine'no simonyo iyo so'no wosopayo manyo'njo iwo'n'ngkohofotaho. O'o, awonoho. Hofi'ko kakine'no simonyo engo yontifi wopayo engo ni'wo'n'ngkohofoho. ³⁵ I oseso hwangku sohonta oso hwe ape maso huhwo sohomo a'amu nom'ne sohwa hofi'ko kakoe a'amu mta'ni kompemafikuji fonjasy'kujo'no kakoe a'amu hiso kako ane humafikujoso simoho tango'njo humafikuji wosopayo manyo'njo uyantifeho.

³⁶ Ose ulonto Jisas kako kakoe yahino songo somne'no pahnni'mo hungkuno hufa'u ole uli'mento, Hwe fihwo kako manji'mofo tontamo imo'nnyo somo wopingo wanti'mokumo lihwosi kako hwapife yokumpohn'nyo songo somta'ni t'fonehwo sisi'mpehwo lojwoma lohofihwosi manji'mofo tontamo somo lojwohofojasyososo wopingo umo'nimontolaho. O'o, oso hwapife songoso manji'mofo yofoho somo wohofojahumo lihwosi sisi'mpemaso somta'ni wonyo umo'nimontonoho. Manji'mofo tontamo huhwo sohomo lojwohofojasyoso hi'nji apa'no wonyo wasi'simpo'nimontonoho.

³⁷ Ose ulonto Jisas pahnni'mo hungkuno t'finjoso ole uli'mento, A'amu fihwo kako mijo iloho uyimo lihwosi te fisiyo woma'montolaho. O'o, awonoho. Kako te fisiyo mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo wahumpo'montonoho. Te fisiyoso ni'hu'nahone wonyo umo'nimontonoho. ³⁸ U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo ito'no wolifawo'montonoho. Oso pa'nyoso hohontajo yahino so'nji yahino songo so'nji nem'no hu'mokomokosyohumayoso hopo'maho. ³⁹ A'amu fehohnjo hofi'ko hohontajo yahino so'no hi umo'n'ngkahon'ngki hofi'ko yahino songoso nakwolaho lontifi hohontajo somo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ngkohofoho. Oso pa'nyoso a'amu hohontajo yahino wopayo manyo humayo iwo'n'ngkohofoso hofi'ko nje yahino songo losetihwalokwe somne'no nakwolaho wolantifeho. Jisas ose uli'mentisofoho.

6

Sikuno iyoho humayo somo syoho miyo'ne hungkunofoho.

(Mat'iyu 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Sikuno iyoho humayo fihumo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofi'ko syohopo hano humemoyohofoho. Inomokomoyo huhwo sohwa mijoho uyahon'ngki wopayo we'e songoso nomantifi aho hwo'somkontifi pahoso fuyo laofontifi neso ni'mentohofoho. ² Ose yahon'ngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa uhwonontifi uli'mentohofi, Nakwoe hon'ngkano hungkunoso yo'mayo syoho sikuno iyoho humayo somo iyo'neso hano pitofahinyofoho. Oso hiso'no sekwo olo sikuno iyoho humayo losomo wopayo peho'ne mantifi n'ngkohofoto. ³ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas uli'mento, Sekwo Ntefit imentiso so'no iyoswo mti'mokumentohofoso atofoma'hwasilaho. Oso sikuno Ntefit kakoe a'amu so'nji mijoho engo humamentohofoho sohonta'ne'no selohon'ngkono. ⁴ Ntefit kako Anitumne'no hwapife ango molinyo somo swonto wosopayo Anituye simanopo ho'nahinyoso swoma'mentisofoho. Oso wosopayo hiso a'amu siki'nyo somne'maho. O'o, a'amu Anituye tajo ango syoho'njo sohwanne'nohinofoho.

I oso'no Ntefit kako nononto kakoe a'amu sohwamo nuyimentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofu majo'njo imentohofu so'no sekwo nje inomokomoyo sohwamo oso hungkuno hiso ulohon'ngkohofotahu. ⁵ Jisas ose ulohononto ole ulimento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko sikuno iyoho humayo'neso hwap'ingo hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

Sikuno iyoho humayo nom'ne somo Jisas kako hwe aho wonyo'njo sohumo wop'ingo umokumentisofoho.

(Mat'iyu 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Sikuno iyoho humayo nom'ne somo Jisas kako Anituye tajo ango we'e sohumo noswonto hwe moya'mi somo Anituye hungkuno ulimentisofoho. Osopo nohumentan'ngki hwe fihwo aho angahohnjoso songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo sohwo humunyo-ponoho. ⁷ A'amu fehohnjo a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lut'ihwayo syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofiko nohumant'ifi Jisasimo hungkuno ito'no muhwajiyango somo ipemotowane'ent'ifi ole syaf'ihu'mentohofi, Jisas kako sikuno iyoho humayo lomo hwe aho wonyo'njo sohumo wop'ingo umokumontol'ikeno. Ose syaf'syont'ifi Jisasimo uhwontohumamentohofofoho. ⁸ Jisas hofikoe huno so'mjo yahino so'no huno uyahon'ngki hwe aho wonyo'njo sohumo ulimento, Kiko nolikafohoji olo ajwo lopo filohofu. Ose ulahon'ngki kako nolikafonto ajwopo loho'mentisofoho. ⁹ Oseso Jisas kako a'amu huhwo sohwamo ulimento, Ngko sekumo waselohon'imonne'no yohono. Oso hon'ngkano hungkuno Mouses neyakwosamo uyimentisoso sikuno iyoho humayo lomne'no pehofu nalohoho. Nakwo olo sikuno lomo yahino wop'ingo uyantantahu. Wonyo uyantantahu. I nom'ne a'amu somo wop'ingo umokantantahu. Wonyo umokantantahu. ¹⁰ Ose ulonto a'amu'njo so'mo timo fe'n'ihwononto hwe aho wonyo'njo sohumo ulimento, Jije ahoso sihwaho fisipofu. Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo kako kakoe aho sihwaho sipeehon'ngki wop'ingo umo'nimentisofoho. ¹¹ A'amu huhwo sohwa ose uhwonont'ifi simano hntotohino umn'ngkahon'ngki hofiko ole hnnimentohofi, Nakwo Jisasimo pipi ulohofanehwono. Ose hnnimentohofofoho.

Jisas kako kakoe hungkuno liku'mofu syoho so'no hwe aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwamo uhwasopo'mentisofoho.

(Mat'iyu 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Oso hohosohonta Jisas kako Mpohumo jomo ulimo lonto kako hwofiki'nyo we'e sopone'no simentisofoho. Osopo nohumanto Anitune'no jomo ne'no ulontan'ngki iyoho longkonimentisofoho. ¹³ Mofehi'nyo simofopahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwamne'no johu ulonto oso hwa mta'ni kako hwe aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo uhwasopo'mentisofoho sohwamo kako yofe mulimentisoso apouseliyoho mulimentisofoho. Oso yofe apouseliso hungkuno hwap'ingoso olenoho. Anituye hungkuno liku'mofu syoho'njo hwafoho.

¹⁴ Hwe fihwo uhwasopo'mentisoso Saimouniyoho. Oso hwe huhwo sohumo Jisas kako nom'ne yofe Pitafu mulimentisofoho. Nom'nihwo Ent'lu Saimoun Pitafe kon'ngkwa'we hweho. Nom'nihwa'u Jem'si'nji Joun'njoho. Nom'nihwa'u Filipi'nji Mpatoulomiyu'njoho. ¹⁵ Nom'nihwa'u Mat'iyu'nji Toumasi'njoho. Nom'nihwo Jem'si Alifiyosiyehwomu hweho. Nom'nihwo Saimouniyoho. Kakoe yofe nom'neso Seloutiyoho. ¹⁶ Nom'nihwo Jutas Jem'siyehwomu hweho. Nom'nihwo Jutas Isikalilyoutiyoho. Kako Jisasimne'no kakoe mango sohwamo tokoyo'ofu imentisofoho.

Jisas kako hwe moya'mi pi'n'ingo engo somo ufo'ma'mentisofoho.

(Mat'iyu 4:23-25)

¹⁷ Oseso Jisas kako hwofiki'nyopo nta'ni kakoe inomokomoyo sohwanji nowent'ifi hintafu somo u'mofawent'ifi osopo inomokomoyo pi'n'ingo engo sohwanji loho'mentohofofoho. Oso hopo sopo nom'ne hwe moya'mi pi'n'ingo engoso hwaho Jutiyan-ta'ango so'nji ango Jelusalem so'nji oso ango hufa'u mitimom'ingo sponjo molinyo sohwa'u Taiya'nji Saitoun'njonta'ango uhu'mokont'ifi humamentohofofoho. ¹⁸ A'amu

hiso nakwo Jisasiye hungkuno upo'n'ingkuhwasi a'amu mnokino'njo hn'n'imo wop'ingo wonamokono lontifi uhu'mokumentohofofoho. A'amu towahuno wonyo ehuhnamo'n-nyo'njo so'nji Jisasi mo u'mahon'ingkofo kako wop'ingo umokumentisofoho. ¹⁹ Oseso hwe moya'mi hopi'nono hofiko Jisasi mo aho wokisyusyano lontifi imentohofofoho. Hwap'ingoso hofiko Jisasi mo aho kisusyahan'ingkofo yokumpohn'nyo Jisas mta'ni hofikimo umentisoso hofikoe a'apahoso wop'ingo imo'n'imentohofofoho.

Jisas kako a'amu simonyo iyo'njo humotaho jo'njo somne'no hungkuno uy'imentisofoho.

(Mat'iyu 5:1-12)

²⁰ Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo uhwononto ole ul'imento, Sekwo An'itune'no huno engo maseyo'njo soku sekwo An'itumne'no huno wop'ingo wot'ipemano l'ifijo'manji sekwo simeho wop'ingo wasemo'nono. An'itu sekumo semokosyohumayo hweho.

²¹ Sekwo wopayo mijoho pe'nyo soku wopayo'no hi semo'nyo hopaso sekwo An'ituye hon'ingkano wop'ingo mne'no hi semo'nosomanji An'itu kakoe hungkuno sekwoe simehomo wopayo simeho hopaso wosehnnimontonoho. Oseso sekwoe simeho wop'ingo wasemo'nono.

Sekwo a'amu olohonta humotaho lalokwofo soku sekwo simonyo fiy'imno. Hwangku sekwo t'ikafo wojant'ifeho.

²²⁻²³ Hwangku sekwo ngko A'amufe Hwomu sohwo'n'imne'no n'ingkopalokwofo so'no a'amu nom'neso sehon'ingkuji hofiko sekune'no simeho n'ihu'no wonyo umo'n'imontonoho. Oso'no hofiko sekumne'no hohujo ikinjasemof'ikuji sitofo woselant'ifeho. Hofiko sekune'no hungkuno n'ihu'no wonyo sel'ikujo'no sekwoe yofeso wop'iwahu'montonoho. Yo'mayoso ose selohof'ikujo'no sekwo simonyo fiy'imno. Hwap'ingoso sekwo upa'n'imno. Sekwo nje yofe somne'no yo'mayo tango olo se'mante so'no sekwoe ho'yango engo yo'mayoso ahwomomo weho. Oso a'amu sekumo wonyo selohofalokwofo hofikoe ajuyohwosa huhwa hohonta a'amumo An'itu kakoe hungkuno uyahon'ingki limotofo sohwa huhwamo wonyo uloho'motof'ihwafoho.

²⁴ I oso'no sekwo a'amu hamniyoho ho'yango yo'mayoso engo yokumpohn'nyo mokosyohumunyo soku An'itu tohino nejaponoho l'ikuji sekwo iyoho wasenono. Sekwoe simeho wop'ingo semokiyo'ne yo'mayoso olo hwaho lopo nto mo'malofokuyoho.

²⁵ Sekwo a'amu olohonta wosopayo engo nonontifi simeho nohnnalokwofo soku sekwo An'itumne'no in'ingo nayonoho l'ikuji iyoho wasenono. Hwangku sekwo mijoho engo nope'n'ifitne kuyoho.

Sekwo a'amu olohonta t'ikafo jalokwofo soku hwangku nakwo humotaho engo l'ihwasi t'imijo engo neswaponoho l'ikuji sekwo iyoho wasenono. ²⁶ Sekwo a'amu soku a'amu nom'ne pi'n'ingoso hofiko sekwoe yofe ho'nosemawo'n'ingkohoho so'manji An'itu nakwoe yofe moho'nonemanoho l'ikuji sekwo iyoho wasenono. Hohonta oso a'amu huhwo sohwafe ajuyohwosa huhwa a'amu An'ituye hungkuno hwasyo limotofo sohwafe yofe hi ho'noma'motofofoho.

Jisas kako ole ul'imentisofoho. Sekwo sekwoe mango sohwamne'no wasemo'nono.

(Mat'iyu 5:38-48)

²⁷ Sekwo nje hungkunomo haloho pewo'n'ingkohoho soku sekwo upa'n'imno. Sekwo sekwoe mango sohwamne'no wasemo'nono. A'amu sekumo simeho wonyo se-jap'iwon'ingkohoho somo sekwo hofikimo wop'ingonohini ulohopmno. ²⁸ A'amu fehohnjoso hofiko sekumo wonyo wosemokano lontifi sifajo sel'ikujo'no sekwo oso a'amu homo somo An'itu kako wop'ingo ulohoho'ne jomo ul'imno. A'amu sitofo sel'ikujo'no sekwo a'amu homo somne'no An'itu ufo'mayo'ne jomo ul'imno. ²⁹ A'amu fihwo jije manjijohopo kupos'ihwoso'no jije manjijoho fehohnta'ni ut'ihwaho osopo wakuposono. Hwe fihwo kako jije manji'mofokuyoho so'no hi umo'n'ingkuhwoso'no kumahwoso'no k'iko yoka ulohotoho. O'o, jije hwap'ife hi'nji uyo. ³⁰ U, hwe fihwo kako yo'mayo so'no

jomo kilihwoso'no kiko yano'nohino uyo. U, hwe fihwo kako jije yo'mayoso wae yakumofihwoso'no kiko apa'no aku kijape-e'ne hungkuno ulohotoho. ³¹ Sekwo yo'mayo yahino a'amu sekumo woselohofantife'no yalokwofo hopaso sekwo simo'mo oso yahino hiso hofikimo ulohopmno.

³² A'amu sekumne'no umo'n'wo'n'ngkohoho osomnohini sekwo hofikine'no semo'n'ngkuwo so'no Anitu kako peho wopingo waseloho'montolo. Awonoho. A'amu hon'ngkano wonyo'njo Anitumne'no mosyafisiyo hi oso hopa y'wo'n'ngkohofoho.

³³ A'amu sekumo wopingo selohof'wo'n'ngkohoho osomnohini sekwo wopingo ulohof'kuji'manji oso hiso'no Anitu kako peho wopingo waseloho'montolo. Awonoho. A'amu hon'ngkano wonyo'njo Anitumne'no mosyafisiyo'njo hi oso hopa y'wo'n'ngkohofoho. ³⁴ Sekwo sekwoe yo'mayo so'no hwangku aku nejap'fitnne'ent'fi uy'wo'n'ngkohofomanji Anitu kako peho wopingo waseloho'montolo. Awonoho. A'amu hon'ngkano wonyo'njo Anitumne'no mosyafisiyo'njo hi oso hopa y'wo'n'ngkohofoho.

³⁵ O'o, sekwo olo yahino loso fiyimno. Sekwo sekwoe mango sohwanne'no wasemo'nono. Hofikimo wopingo ulohopmno. A'amu sekumo yo'mayo so'no jomo sel'kujo'no nakumo aku wonejap'fe sekwo huno nosyafisyikutoho. Sekwo oso yahino somo in'ngkafijo'manji Anitu kako yo'mayo wonyoangkafoso sejap'ihwosi sekwo Anitu Yokintahopo Humaso sohwoe Mehomi Ne umo'nantifeho. Hwap'ngoso Anitu kako a'amu kakine'no isamoyoka mujo'njo so'nji a'amu hon'ngkano n'hu'no wonyo'njo so'njimo wopingo ulohof'wo'n'ngkiso hweho. ³⁶ Sen'ngkwowho Anitu sohwo kako a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho ulof'wo'n'ngkiso hopaso sekwo a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho waselofono.

*Nom'ne a'amu somne'no yano ilof'ne hungkunofoho.
(Mat'yu 7:1-5)*

³⁷ Sekwo nom'ne a'amufe hunomo yano ilof'kuji wonyofoho nul'ikutoho. Ose ifijo'manji Anitu huhwo sekwoe huno somne'no wonyofoho maselonehoho. Sekwo nom'ne a'amufe yahino somne'no tohino uy'ikutoho. Ose ifijo'manji Anitu huhwo sekwoe yahino somne'no tohino mosejaponehoho. A'amu sekumo wonyo selohopijosofo wonyoso sekwo wae feeopmno. Oso wonyo hiso'no apa'no huno nosyafisyikutoho. Ose ifijo'manji Anitu huhwo sekwoe wonyoso wae yasemof'ihwosi oso hiso'no kako apa'no huno mosyafisyonehoho. ³⁸ Sekwo yo'mayoso a'amumo uy'kujo'no Anitu huhwo kako sekumo yo'mayoso wosejapmmontonoho. Sekwo a'amu nom'nemo yo'mayoso uy'kujo'no Anitu kako sekumo yo'mayoso sejapososo mangonepo ihwosi nohu'mep'wesyahon'ngkuhwosi kipo kipo lohof'ihwosi wosejapmmontonoho. Sekwo yo'mayo a'amumne'no yano uy'wo'n'ngkohoho hopaso Anitu kakoe yo'mayoso aku wosejapmmontonoho.

³⁹ Jisas kako pahnnimo hungkuno'nji ul'imentisoso ole ul'imento, A'amu t'mpi'nyo sohwo kako nom'ne a'amu t'mpi'nyo sohmo hon'ngkano ut'hwamtolaho. Awonoho. Siko huhwa'u pi'n'nomomo woho'n'f'nofanjiyoho. ⁴⁰ Hwomu s'kule syoho iwo'n'ngkiso sohwo kako a'amu kakimo lut'hwawo'n'ngkiso sohmo uyakolo'montolaho. Awonoho. I oso'no kako syoho yokumpohn'nyo engo ihwosi hwangku kako syoho lut'ihwayo pa'nyo umo'n'ntontonoho.

⁴¹ Kiko jije hnn'ngkwa'wehwoe t'iomomjo hintalinyo wojo somo peho'no uhwon'alokuno. I, jije t'iomomjo iyo feejo engoso hofoki'nawojo so'no kiko huno makiyotaho. Kiko jije t'iomomjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojo so'no manohonyo'njo sohwoi ⁴² kiko jije hnn'ngkwa'wehumo ole peho'ne ulalokuno. N'ngkwahwo jije t'iomomjo hintalinyo wojo we'eso wae weekumo'mo. Ose peho'no ulalokuno. Kiko mango'nohino hwosoho. S'imo'mo kiko jije t'iomomjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojoso wae kaki'no feemo'nyo. Ose yohoji kiko t'imo ito'no uhwon'ngkohojo hwangku jije hnn'ngkwa'wehwoe t'iomomjo hintalinyo we'eso wae fiyo.

Iyo wonyo sohwo kako ipisayo wonyoso unto'nimontonoho.
(Matiyu 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ Iyo wopingoso ipisayo wonyoso minto'nonehoho. Oso pa'nyoso iyo wonyoso ipisayo wopingo minto'nonehoho. ⁴⁴ Nakwo iyomjo ipisayo somo uhwon'ngkuhwasi nakwo huno wonayono. Iyo wopingotaho, iyo wonyotaho. Huno ose wonayono. Nakwo hiyaso somta'ni ikwonjayo momjonanehwono. I nakwo wampeso iyo hiyae somta'ni momjonanehwono. ⁴⁵ Hwe wopingo sohwo kakoe simeho mo'mo huno wopingo'njo hweho. Oseso kako yahino wopingo'nohini wotipema'monte hweho. Hwe wonyo sohwo kakoe simeho mo'mo huno wonyo'njo hweho. Oseso kako yahino wonyo'nohini wotipema'monte hweho. Yo'mayo huno simeho mo'mo engo yamo'nnyoso mango mta'ni l'wo'n'ngkohoho.

Ango mojo'ne yahino hufa'uyoho.
(Matiyu 7:24-27)

⁴⁶ I, sekwo ngkimo Hwe Engofo, Hwe Engofo, peho'ne ntiwo'n'ngkohoho. Sekwo Hwe Engofo ko ntontifeso sekwo nje hungkunomo tifi monningkayo'njo kuyoho. ⁴⁷ A'amu ngkimo ni'manto nje hungkunomo haloho pento tifi nningkawo'n'ngkiso sohwo kako olo pahnnimo hungkuno loso pa'nyoso wolosetihwamne'no yohono. ⁴⁸ Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu fihwo anga wopingo wamolimo loso sohwo pa'nyo hweho. Kako hwsa'imo mno kengomo'mo ijihwosi hwsaho ni'hu'no yokumpohn'nyo wawontimontonoho. Osopo anga yokumpohn'nyo molososo anga huhwo sohwo wonyo mmo'nonehoho. O'o, ifofo engo ihwosi oso anga huhwo sohwo mojwofonehoho. Hwapingoso kakwo'yohwo sohwo hwsaho yokumpohn'nyo molinyofoho.

⁴⁹ I oso'no a'amu fihwo kako nje hungkunomo ko nupa'n'ngkuhwosi ngkimo monningkape'njo sohwo kako a'amu anga siki molahinyo pa'nyo hweho. Kako anga hwsaho ne mo'mo mawonjiyo'njo yososo iyo po'n'ifo'nohini hwaho tojwaponohini wawontimontonoho. Oso hopo sopo anga molihwoso'no ifofo engo ihwosi oso anga moloso hiso wojoha'montonoho.

7

A'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyo sohomo Jisas wopingo u'mokumentisofoho.
(Matiyu 8:5-13)

¹ Jisas kako oso hungkuno hiso hwe moya'mi somo moi'wo ulonto kako anga Koponeyamne'no umentisofoho. ² Hwe fihwo kako a'amu itokuso'njo sohwo mokosyohumayo sohwo kakoe syoho ulohofiyo fihwo kako mnokino engo tipemanto poyo mofonepo wope'nimonto imentisofoho. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyo sohonne'no simeho uyimojo hweho. ³ Kako Jisas mofonepo humaha upa'nonto kako Jutafe hwe engo fehohnjo sohwo Jisas a'amu mnokino'njo sohwo wopingo umokiyo'no utimayo'ne lihwatimentisofoho. ⁴ Lihwojahon'ngki hofiko Jisasimo u'mantifi hungkuno yokumpohn'nyo akwe'no ulimentohofi, Olo hwe wopingo'nohini lohwo kako hon'ngkano ito'nohini iwo'n'ngkiso hweho. Oseso kiko kakimo ufo'maho. ⁵ Kako a'amu Loum ko huhwo kako nakwo a'amu Juta sohwo a'nimne'no hitoho ulofiwon'ngkiso hweho. Kako nakune'no Anituye tajo anga we'eso molimentisofoho. ⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofiko'nji umentohofoho. Kako anga'njo tifonepo i'mofowahon'ngki hwe yofe engo'njo sohwo kako kakoe a'amu nom'ne sohwo Jisasiyepo lihwatimentisofoho. Hofiko Jisasimo u'mantifi hwe huhwo sohwo hungkuno motapontifi ulimentohofi, Nje anga ne sopo ni'mayo so'no syoho engo ihnoho. Hwe Engofo, kiko nje angoma ko swapihneso ngko hwe wopingo hwo'nnye anga'm'maho. ⁷ Oso'no ngko kikiyepo ko pmneso ngko hwe wopingo hwo'nnye anga'm'maho. I oso'no kiko osopo nohumahoji hungkuno'nohini lisoso nje syoho ntohofiyo sohwo wopingo umonimontonoho. ⁸ Ihwoni. Ngko huhwo'ni hwe engo sohwo enjwa'mo

humale so'no ngko hofikoe hungkunomo tifi ito'no in'ngkawo'n'ngkohe hwo'nyoho. U, hofiko ngko huhwo'n'imo nom'nihwa enjwa'mo humalofo. Oseso ngko hwe fihumo Mpano uli'me'no kako wantonoho. U, nom'ne sohumo Oyomo uli'me'no kako wapm-montonoho. U ngko nje syoho ntohofiyo fihumo, Olo syoho fiyo uli'me'no kako syoho uyimontonoho. Oseso kiko hungkuno'nohini ulohoho'no ngko huno niyohoho. Nje syoho ntohofiyo sohwo wopingo umo'n'imontonoho. Ose ulimentohofofoho.

⁹ Jisas kako oso hungkuno hofiko motapmmentohofoho homo somo upa'nonto kako yomo yonto kako oso hwe engo huhwo sohumne'no huno pi'n'ingo engo syafihu'mentisofoho. Oso hwe moya'mi pi'n'ingo engo kakimo in'ngkamentohofoho somne'no Jisas kako ikinjamo lohofonto pisopisaho lonto ulimento, Ngko oso hwe engo huhwo sohumne'no hungkuno waselimonne'no yohono. Ngko a'amu Is+lael sofe simeho hi'ntnnono ntapinyo yahinoso oso hwe huhwo sohwoe pa'nyoso muhwonyo'njo hwo'nyoho. ¹⁰ Ose ulahon'ngki oso a'amu hwe yofe engo'njo sohwo luhwatimentiso sohwa hofiko hofikoe ango pone'no asomo nowentifi uhwonimentohofoso syoho ulohofiyo sohwo kako wopingo nohumentan'ngki uhwonimentohofofoho.

Ap+wojo ango Nainnta'ango siye hwomu poyo pe'nimentiso sohumo Jisas kako apa'no songo ulika'mentisofoho.

¹¹ Sikuno fehohnjo memjaofahon'ngki Jisas kako ango Nain sopone'no umentisofoho. Kakoe inomokomoyo sohwanji nom'ne hwe moya'mi pi'n'ingo engo hi'nji umentohofofoho. ¹² Oso ango hopo sponjo kuso engo somo i'mofawentifi uhwonimentohofoso a'amu sohwa hofiko a'amu poyo pe'nnyo sohwo itokwapmmentohofofoho. Poyo pe'nnyo sohwoe kona'wohisi kako oso hwomu huhwo sohumnohini ma'mentisofoho. Kakoe hwehwo sohwo hohonta poyo pe'nimentisohoyoho. Oso ango hopo sponjo hwe moya'mi pi'n'ingo engoso a'musi'nji nopontan'ngkofi Jisas uhwonimentisofoho. ¹³ Jisas uhwononto a'mu simne'no hitoho engo ulofahon'ngki a'mu simo ulimento, Kiko humotaho lohotoho. ¹⁴ Ose ulonto mofonepo lohofawento a'amu poyo pe'nnyo sohwoe ijempoho sopo aho kisesyahon'ngki a'amu itokwapmmentohofoho sohwa loho'mentohofofoho. Jisas ulimento, Olo hwomo lohwo, ngko wakilimonne'no yohono. Filikaho. ¹⁵ Ose ulahon'ngki oso hwomu huhwo sohwo songo likafonto hungkuno limentisofoho. Oseso Jisas kako kona'wohimo uyimentisofoho.

¹⁶ Ose uhwonontifi hwe moya'mi hopi'nono iyoho yontifi hofiko An+tu yofe ho'no-ma'mentohofofoho. Ole ulimentohofi, Hwe Engo lohomo An+tu hungkuno uyahon'ngki najo'ne sohwo nto ifawotoho. An+tu kakoe a'amu ne somo ufo'mayo'ne nto ifawotoho. ¹⁷ Oso Jisas imentiso so'no hwaho Jutiya oso'mo ho'nom+wento hwaho ango'meemo ho'nimentisofoho.

Joun Jisas+imne'no hungkuno luhwatimentisofoho.

(*Mat+yu* 11:2-19)

¹⁸ Yo'mayo hungkuno Jisas+imne'no ho'n'ngkiso so'no Joun+ye inomokomoyo sohwa upa'nontifi Joun+mo ulimentohofofoho. ¹⁹ Joun kako upa'nonto kakoe inomokomoyo hufa'u hwa'umo Jisas+yepono hungkuno lihwatimentisofoho. Hungkunoso olenoho. Hwe tifi wapm-montonoho ho'nimentiso sohwo silaho. I, nakwo nom'nihune'no wohontohumantantaho. ²⁰ Ose lihwojahon'ngki siko Jisas+mo u'manji ulimentisiyo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kikimo ole kilahon'ngkohoho. Kiko hwe tifi wapm-montonoho limentohe sohwo silaho. I, nakwo nom'nihune'no wohontohumantantaho. Joun+ye hungkuno ose ulohonimentisiyefoho.

²¹ Oso hohosohonta Jisas kako hwe moya'mi mnokino kengo kengo'njo somo wopingo umokumentisofoho. A'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo wae yao'mentisofoho. A'amu timpinyoso apa'no timo honimentohofofoho. ²² Jisas kako Joun+ye inomokomoyo sohwa'umo ole ulimento, Siko nuhusisi yo'mayo nuhwonalokusiyo so'nji yo'mayo upo'nalokusiyo so'ntnne'no Joun+mo ulohunyo. A'amu timpinyoso timo apa'no honalokwofo. A'amu sife wonyo'njoso apa'no hano ito'no walokwofo. A'amu

a'apaho uyo nihu'no wonyo'njoso (*lepila*) hofikoe a'apahoso wopingo imo'n'ingkohoho. A'amu haloho piku'nnyoso apa'no ito'no upo'nalokwofo. A'amu poyo pe'nnyoso apa'no songo likofalokwofo. A'amu yo'mayo so'no umofonyo iyoso Anituye hungkuno wopingoso upo'nalokwofo. ²³ A'amu ngkine'no hwahoponta'ango hwolikeno, Anituye hwolikeno, huno ose mosyafisiyo'njo yontifi hofiko simeho hi'ntnnono kenga'no ntopantokwofoso hofiko simonyo uyife. Siko nuhusisi oso hungkuno hiso Jounimo ulinyo.

²⁴ Ose ulahoningki oso hwe Joun lhwatimentiso sohwa'u nto wahoningki Jisas kako hwe moya'mi somo Jounimne'no hungkuno ulimentisofoho. Ole ulimento, Hohonta sekwo oso hwaho a'amu mohumunyo sopo umentohofoto sohonta pehomo uhwonano lontifi umentohofoto. Sekwo hwe mohufiyo pa'n'ingo sohwo ifofo ilojao'-mentiso sohomo uhwonano lontifi umentohofotaho. O'o, ose'maho. ²⁵ Pehohumo uhwonano lontifi umentohofoto. Hwe fihwo hwapife yo'mayo wonyoangkafo hu'meesisyoso uhwonano lontifi umentohofotaho. O'o, a'amu hwapife yo'mayo wokoso'njo wonyoangkafo sohwa hofiko hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoe angomo humawo'n'ingkohofofoho. ²⁶ I, oso'no sekwo pehohumo uhwonano lontifi, umentohofoto. A'amumo Anitu hungkuno uyahoningki hungkuno najo sohomo uhwonano lontifi imentohofotaho. Ou, osohifoho. Upa'nimno. Oso hwe sekwo uhwonimentohofoto sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo Anitu hungkuno uyahoningki nalwo'n'ingkohofoto somo yakolo'nnyo hweho. ²⁷ Oso hwe huhwo sohumne'no Anituye hungkuno kakoe hwomumo ole nalohi,

Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wolihwatimonnoho.

Oso huhwo sohwo kako kikimo simo'mo kupe-e'ne hweho.

Kako jije honingkano ito'no esyohumayo'ne hweho.

Ose nalohoho. ²⁸ Ngko hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe moya'mi hopi'nono olo hwaho lopo humalofoso hofiko Jounimo muyakolopitnnehofo. I, oso'no a'amu yofe engo ane sohwo Anitumo enjwa'mo humaso sohomo Joun kako osohumo muyakolofonefoho. Jisas ose ulimentisofoho.

²⁹ Hwe moya'mi pi'n'ingo so'nji a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji hofiko Jouniye hungkunomo upa'nontifi hnnimentohofi, Anituye yahino nto'nohino somo un'ingkwano lahon'ingkofo Joun hofikimo mijo kiyoma'mentisofoho. ³⁰ I oso'no a'amu Falisi sohwanji a'amu Jutafe honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji hofiko Jouniye mijo kiyomayo so'no nakwolaho limentohofoto so'no hofiko oso honingkano wopingo Anitu utihwamentiso somne'no hohujo ikinjao'mentohofofoho.

³¹ Oso a'amu huhwo sohwanne'no Jisas ole ulimento, Oso a'amu olohonta humalofoto sohwa peho pa'nyo hwasimo waselimonnto. A'amu peho hwalo. ³² Hofiko olo pa'nyo hwafoho. Mehomiso hofiko angopo humantifi nom'ne mehomi somne'no johole l'omofwo'n'ingkohofoto pa'nyo hwafoho.

Nakwo hmpehmpe yoka simonyo'ne kulimokahoningkuhwoni sekwo simonyo miyo kuyoho.

Nakwo wosofe lahon'ingkuhwoni sekwo humotaho majofoho.

³³ Ihwoni. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kako i'mofaponto wosopayo'nji ipisayo mijo pompenjiyo so'nji manyo humohumantiso hweho. Osohumo sekwo uhwonontifi limentohofi, Towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo hweho. ³⁴ I, ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni i'mofaponji ngko ahu'mo wosopayo'nji ipisae mijo pompenjiyo so'nji niwo'n'ingkohe so'no sekwo ngkine'no ole lalokwofo. Uhwonimno. Hwe wopayo pi'n'ingo engo nyo'njo hweho. Ipisae mijo pompenjiyo pi'n'ingo engo nyo'njo hweho. Kako a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji a'amu honingkano wonyo'njo so'njiye a'amu hweho. Oso ngkine'no l'wo'n'ingkohofihwasoho. ³⁵ I oso'no hwe moya'mi hofiko Anituye huno engo mawo'n'ingkohofosofoho hofikoe honingkano wopingo somo hofikoe ito'no humayo somo a'amu uhwon'ingkuji ne'njofoho wolantifeho.

A'mu honingkano wonyo'njosi kako Jisasiye sifemo hwone mijo ehuloho'mentisofoho.

³⁶ Falisi fihwo kako ngko'nji wosopayo wonaho lonto Jisasi mo joho ulimentisofoho. Jisas kako oso Falisi sohwoe angomo noswonto wosopayo nyo'ne humohumantisofoho. ³⁷ Oso hopo sopo a'mu honingkano wonyo'njosi humunyoponoho. Kako Jisas Falisiye angomo wosopayo nalofoho upa'nonto kako ahwonte hofiyo hwone mijo akino wonyoangkafo'njoso nomanto Falisi huhwo sohwoe angomo humentisofoho. ³⁸ Kako noswonto Jisasiye hohujo hnta'ni sifepo hwomtame ehumanto humotaho sulimentisofoho. Kakoe timijoso Jisasiye sifepo lo'ningkahoningki kako kakoe mijiyon'nji Jisasiye sifemjo yoko'nyoso sosayo usipomentisofoho. Ose yonto a'musi kako Jisasiye sifemo hinjoho hu'nonto hwone mijo akino wopingo'njoso ehuloho'mentisofoho.

³⁹ Oseso oso Falisi Jisasi mne'no waponno limentiso sohwo oso hisimo uhwononto Jisasi mne'no huno ole syafihu'mento, Olo hwe lohomo Anitu hungkuno uyahoningki nalimojo ne hwo'manji kako oso a'mu siye yahinoso huno uyihwonesohilo. Oso a'musi nihu'no wonyiyoho. Oseso ngko huno niyohoho. Kakimo Anitu hungkuno uyahoningki nalimojo ne hwo'maho. ⁴⁰ Oso hwe huhwo sohwoe hunomjo Jisas kako huno uyahoningki ulimento, Saimoun, ngko kikine'no hungkuno wakilmonne'no yohono. Ose ulahoningki Saimoun ulimento, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, Nohonjo. Ose ulahoningki ⁴¹ Jisas ulimento, Hwe fihwo hamniyoho mokosyohumayo sohwo kako hwe hufa'u hwa'umo hamniyoho aku mayo'ne nokiso uyimentisofoho. Hwe fihumo kako faif hantilet (500) kina uyonto nom'nehumo fifti (50) kina uyimentisofoho. ⁴² Oso hwe hufa'u huhwo sohwa'u siko aku uyoso hopo'maho. Oseso hwe hamniyoho mokosyohumayo sohwo kako hamniyoho hiso aku mayoso'no sikoe syohofoho lonto siko'ne nihu'nahonefoho, ulimentisofoho. Ose ulimentiso so'no oso hwe hufa'uyo huhwo sohwa'u siko oso hwe hamniyoho mokosyohumayo sohumne'no simeho umo'nyo engoso tihwolo. ⁴³ Ose ulahoningkahoningki Saimoun ulimento, Ngko huno ole syofisyalokweno. Oso hwe faif hantilet (500) kina ma'mentiso sohwo kako hwe sohumne'no simeho umo'nyoso engo umo'nimentisofoho. I oso hwe fifti (50) kina'nohoni ma'mentiso sohwo kako simeho we'e'nohoni uyimentisofoho. Ose ulahoningki Jisas ulimento, Ji je huno nehopi kiyohoho.

⁴⁴ Ose ulonto kako a'mu simne'no ikinjamo lohofonto Saimoun mo ulimento, Kiko olo a'mu losimo uhwonyo. Ngko ji je angomo swapohe sohonta kiko nje sifemo mijo yatiku'nyo'neso montapefoho. I oso'no olo a'mu losi kako kakoe timijon'nji nje sifemo niyotijwantofoho. Kakoe mijiyon'nji sosayo nisipeentofoho. ⁴⁵ Ngko noswopahoningko kiko ngkimo hinjoho manihu'nyofoho. I ngko kahopi swapohe sohonta olo a'mu losi kako nje sifemo hinjoho ne'nohoni nihu'ningkohoho. ⁴⁶ Ngko noswopahoningko kiko nje mnokinopo hwone mijo mehantohofefoho. I oso'no olo a'mu losi kako nje sifemo hwone mijo akino wopingo'njoso ehontohokwoho. ⁴⁷ Oso'no Saimoun kimo, ngko ole wakilmonne'no yohono. Olo a'mu losi kako ose ntohofantokuso so'no kiko huno ole wakiyono. Kakoe honingkano wonyo pi'ningo engo'njo ko hisi olohonta ngko wae nto yaofohono. Oseso kako ngkine'no simeho mikunimposo engo umo'nalofoho. U hwe fihwo kako kakoe yokumpohn'nyo so'nji honingkano wopingo iwo'ningkiso sohumo Anitu kakoe wonyo we'eso wae yaofososo oso hwe huhwo sohwo kako Anitumo simeho we'ene uyimontonoho. ⁴⁸ Ose ulonto Jisas kako a'mu simo ulimento, Ngko ji je wonyoso wae nto yakumofohono.

⁴⁹ Ose ulahoningki oso a'mu kako'nji humohumantohofoso hofiko hofikoe hungkuno ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo a'amufe wonyo wae yaofwo'ningkiso lohwo sohwo tihwolo. Ose hnnimentohofefoho. ⁵⁰ Jisas kako a'mu simo ulimento, Kiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapohino so'no kiko Anituye a'mu ne imo'ningkohino. Oseso kiko simeho wopingo'nji foyohumantono.

8

Hwoya'mi fehohnjo sofa Jisasimo iningkamentohoho so'ne hungkunofoho.

¹ Hwangku sohonta Jisas kako ango ho'mo ho'meemo uku'mo'mentisofoho. Oso a'amu homo somo Anitu a'amu kakimo enjwa'mo humawo'n'ngkohoho somo hofiyo umokosyohumawo'n'ngkiso so'no liku'mo'mentisofoho. Jisasiye inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u sohwa kako'nji hano umentohofofoho. ² I, hwoya'mi fifa hofiko tifi iningkamentohofofoho. Oso hwoya'mi fehohnjo sofa Jisas kako towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo wae yao'mentisofoho. Fifa mnokino'njo sofamo wopingo umokumentisofoho. A'mu fisi kakoe yofe Maliya. Oso hihne'no Maliya Makitola nta'angiyoho limentohofofoho. Hohonta oso a'mu simo towahuno wonyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso ehuhnamo'nnyo simo Jisas kako wae yao'mentisofoho. ³ Nom'nesi Jouanafoho. Oso a'mu siye hwehwo sohwo kakoe yofe Husafoho. Kako hwe engo Heloutiye angomo mokosyohumayo syoho'njo hweho. Nom'nesi Susanofoho. Oso fanji nom'ne moya'mi pi'n'ngo sofani hofiko Jisasimo tifi iningkamentohofofoho. Oso moya'mi hoho sofa hofiko Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwanjimo ufo'mano lontifi hofikoe hamniyoho yo'mayoso uyimentohofofoho.

Hwe sohwo ufongoyo fisosomokafo so'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Matiyu 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Hwe moya'mi pi'n'ngo engo Jisasi'nji nohumantifi nom'ne hwe moya'mi ango ho'mo so'mta'ni hofiko'nji uhu'mokahon'ngkofi Jisas olo pahnnimo hungkuno ulimento, ⁵ Hwe fihwo kako kakoe syohopo ufongoyo fisosomokaom'entisofoho. Fisosomokofahon'ngki ufongoyo neso fehohnjoso hon'ngkanopo piwahu'mentisofoho. Oso homo somo a'amu nopontifi hwotoho hmentohofofoho. Fehohnjoso yihufo sohwa nimentohofofoho. ⁶ Ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njopo piwahu'mentisofoho. Oso hiso nofokafonto hwaho mijo ane imo'nonto oso ufongoyo hiso yofoho imentisofoho. ⁷ Ufongoyo fehohnjoso nantipe yongo'njopo piwahu'mentisofoho. Nantipe hiso ufongo hiso'nji sofoka'mentisoso nantipe sohwo kako ufongomo kingkulo'mentisofoho. ⁸ Ufongoyo fehohnjoso hwaho afofo'njopo piwahu'mentisoso nofokafonto ipisayo ne pi'n'ngo engo into'nimentisofoho. Ufongoyo anga'nohino somta'ni pi'n'ngo engo imo'nimentisofoho. Jisas ose ulonto kako mohm'no ole ulimento, A'amu fihwo nje hungkuno upa'nyo'ne haloho hi'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako pahnnimo hungkuno peho'ne ulimentisoto. Hwap'ngoso olenoho.

(Matiyu 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Jisasiye inomokomoyo sohwa oso pahnnimo hungkuno homo somne'no hwap'ngo so'no Jisasimo ulohonimentohofofoho. ¹⁰ Jisas ulimento, Anitu kako a'amumo mokosyohumayo yahino somne'no hiyaso wo'mojoso sekwo sohwasimo nto setihwamentisofoho. I oso'no hwe moya'mi nom'niso hofiko pahnnimo hungkuno'nohini upa'n'wo'n'ngkofofoho. Oseso hofiko yo'mayo somo timo ko uhwonantifeso yofe mihwofe'njofoho. Hofiko yo'mayo somo haloho ko upa'nontifeso hofiko hwap'ngo neso huno muyofoho.

Ufongoyo fisosomokafo'ne pahnnimo hungkuno hwap'ngofoho.

(Matiyu 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ Ose ulonto Jisas ole ulimento, Oso pahnnimo hungkuno seloheso olenoho. Oso ufongoyo hiso Anituye hungkunofoho. ¹² Oso ufongoyo hon'ngkanopo piwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu fehohnjoso Anituye hungkuno upo'n'ngkahon'ngkofi tifi Seten hwe wonyo sohwo hofikoe simehomjo hungkuno somo wae yaofiwo'n'ngkiso hweho. Seten kako huno ole syofisyalofoho. A'amu Anituye hungkuno simehomo mnawe'manji hofiko kakimo simeho hi'ntnnono uyikujo'no Anitu hofikimo asomo utimanoho. Ose syafisyonto wae yaofiwo'n'ngkisofoho. ¹³ Oso ufongoyo hwaho sojo'njopo piwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu

fehohnjoso hofiko Anituye hungkuno upa'nontifi simemo mo'mo meho'nasyontifi simonyo iwo'ningkohofofoho. I oso'no oso hungkuno meho'nasiyoso pmpongo muhwatnnyo pa'nyofoho. Oso a'amu hiso hofiko Anitumo simemo hi'ntnnono we'enehwo uyontifi yo'mayo tango u'mante so'no hofiko iyoho uningkahoningki hofikoe simemo hi'ntnnono uyo we'eso ho'naofwo'ningkohofofoho. ¹⁴ Oso ufongoe nantipe yongo'njopo piwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu fehohnjoso hofiko Anituye hungkuno upa'nontifi Anitumo ko iningkowahoningkofi yo'mayo hwahoponjo tangoso u'manteso hofiko hamniyoho so'no huno pi'ningo engo syafisyontifi hofiko hofikoe a'apahomnohini syafisyahoningkofi oso yo'mayo hiso hofikoe simemo umonyo kingkulofwo'ningkisofoho. Oso'no hofikoe ipisayoso moja miyonefoho. Hofiko nom'ne a'amu somo Anituye honingkanon titemayo'ne mufo'mapitnnefoho. ¹⁵ I oso'no oso ufongoe hwaho afofo'njopo piwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amuso hofiko Anituye hungkuno upa'nontifi simemo mo'mo meho'nasyontifi yokumpohn'nyo mokosyohumawo'ningkohofofoho. Oso a'amu hiso hofikoe humayoso ito'nohinofoho. Hofiko nom'ne a'amumo Anituye hungkunomo iningkafitne'entifi lutihwawo'ningkohofofoho.

Sikiloho nomongkujikuji hiyae ifoho'ofasiyo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Mak 4:21-25)

¹⁶ A'amu sikiloho'njoso hofiko nomongkujikuji ahwonte'mo wokipitofosyantihm'maho. Epohumayo enjwa'mo woho'nosyantihm'maho. Awonoho. Hofiko ijempoho tojwapo ifoho'ofahufijoso a'amu oso ango homo somo swapifijo somo oso pomponahoso hofikimo walohumontonoho. ¹⁷ Oso pahnnimo hungkunoso olene'no lonetihwalofoho. Yo'mayo hiyaso wojoso hwanguk utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no uhwonantanoho. Yo'mayo simemo mo'mjo hiyaso mokosyohumalohwoneso hwanguk utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no a'amu hopi'nono uhwonantifeho. ¹⁸ Sekwo Anitumo iningkawentifi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofoko sokumo, Anitu kako engo'no engo'no wosejapmmontonoho. I oso'no hwe fihwo kako Anitumo simemo we'e uyo sohwo, Ngko Anituye hungkuno nom'ne upa'nyoso peho'neto. Nta'noho, loso sohwo oso simemo we'e uyalokuso somo wae weeo'mtonoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Jisasie kona'wohi'nji koningkwa'wehwosanjiye hungkunofoho.

(Matiyu 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Oso hohosohonta Jisasie kona'wohi'nji koningkwa'wehwosanji kakiye pono pmentohofofoho. I oso'no hwe moya'mi pi'ningo engo Jisasi'njopo uhu'mokumentohofoko so'no hofiko Jisas pone neso m'mofapifitnnehofo. ²⁰ Oseso hwe fihwo Jisasimo ulimento, Hnna'wohi'nji hningkwa'wehwosanji hofiko yoloho'mo lohofontifi kikimo woku'mano lontifi humohumantohofofoho. ²¹ Ose ulahoningki Jisas ulimento, A'amu Anituye hungkunomo haloho pentifi iningkawo'ningkohofoso hofiko nje na'uja nje ningkwahwosafoho.

Jisas kako ifofo engo sohomo moi'wo hmmo'nyo ulimentisofoho.

(Matiyu 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Sikuno fihumo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofiko yofayokinomo kotantifi Jisas ulimento, Nakwo mijo lomo nongkihnta'ni woekano. Ose ulahoningki nihu'nahone yofayokino hano imentisofoho. ²³ Nowekontaningkofi Jisas kako saho fosyawo'mentisofoho. Nofosyowentaningki ifofo engo nto yahoningki oso yofayokino homo somo mijo ufehu'mokahumonto yahoningki yofayokino hiso mijo womuhulo'mto imentisofoho. ²⁴ Inomokomoyo sohwa hofiko Jisasimo komo'no ulikafontifi ulimentohofi, Hwe Engofo, Hwe Engofo, we'lenepi nakwoe yofe moi'wo umo'nontane'no yalokuhwono. Ose ulahoningkofi Jisas nolikafonto ifofo so'nji mijo so'njimo hungkuno ulahoningki ifofo'nji mijo'nji moi'wo imo'ningkahoningki mijo apa'no songo songo

miyo'njo ni'hu'nahone lofawo'mentisofoho. ²⁵ Oseso Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ulimento, Sekwoe simeho hi'ntnnohinoso nti'mo weho. Ose ulahon'ngki hofiko yomo yontifi iyoho yontifi ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo kako ifofo'nji mijo'njimo yoka ulisolohaloho'nohini isolotihwoe huhwolo.

Hwe sisi'masoho'njo sohumta'ni Jisas kako towahuno wonyo wae yao'mentisofoho. (Matiyu 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Hofiko hwaho Ngkalili sopo nta'ni mijo ayo somo nowakentifi hwaho Ngkekesa sopo ki'mofamentohofoho. ²⁷⁻²⁹ Oso hopo sopo Jisas kako yofayokino mta'ni ifohohosyosyahon'ngki oso ango sopenjo hwe fihwo u'ma'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohomo towahuno wonyo sohwa kakimo ehuhnamo'nnyo hweho. Sikuno pi'ningo engo somo kako he ane hweho. Kako ango ne so'mo mohumayo hweho. O'o, kako a'amufe pijafo sokimomo ho'nasiyo sopo humemmojo hweho. Sikuno pi'ningo engo somo oso towahuno wonyoso oso hwe huhwo sohomo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'ningkohoho sohonta a'amu angoponjoso aho kesyohumantifi ahwomo nano so'nji kakoe sife ahomo ko kilofontife sohwo kako ahwomo nano hiso mtihupewo'ningkisofoho. Towahuno wonyo homo somo hwaho a'amu ane sopone'no ipemotawowo'ningkohofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako Jisasimo uhwononto johomohm'no lamofonto Jisasiye sife ki'nyo'mo piwasyonto mango engo ulimento, Jisas kiko Anitu Yokintahoponjo sohwoe Hwomu Ne hwasoho. Kiko ngkimo peho wontohomonne'nelo. Hungkuno yokumpohn'nyo wakilimonne'no yohono. Kiko ngkimo tohino nontapohotoho. Oso hungkuno ulimentiso hwap'ngoso olenoho. Jisas kako oso towahuno wonyo sohomo ulimento, Kiko olo hwe lohomo uliko'maho. ³⁰ Ose ulonto nom'ne hungkuno ulimento, Jije yofe pi'hwon'nyo hwasilo. Ose ulahon'ngki ulimento, Nje yofeso Ami hwo'nyoho. (Nakwoe hungkuno ole, Sisihwayo pa'ningo, pi'ningo engofoho.) Hwap'ngoso towahuno wonyo pi'ningoso oso hwe huhwo sohomo ehuhnamo'nnyofoho. ³¹ Towahuno huhwo sohwo hofiko Jisasimo yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko tohino mayo so'no tikano somne'no nolonehwajohotoho.

³² Oso hwofikinyo mofone sopo yahu pi'ningo engoso hofiko mno ijontan'ngkoko somne'no towahuno wonyo sohwa Jisasimo yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko timo'nohinofohononehwajo. Nakwo oso yahu nongkwafe pone'no wohwontane'no yihwono. Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo timo honohwatimentisofoho. ³³ Oseso oso towahuno wonyo hiso hwe sohomo nuliko'mantifi yahu somo ehuhnao'mentohofoho. Ehuhnaofahon'ngkofi yahu hiso hofiko hano kunto kunto'no wentifi iwo'mangomo mtiku'nontifi mijomo ni'hu'nahono mihulo'mentisofoho.

³⁴ Oso yahu mokosyohumayo sohwa yo'mayo somo uhwonontifi hano kunto kunto'no wentifi hwe moya'mi ango engo sopenjo so'nji oso'mo so'meemjo so'ntnne'no oso hungkuno hiso li'jwaofahon'ngkofi ho'nimimentisofoho. ³⁵ Oso hungkuno hiso ho'ningkahon'ngki hwe moya'mi hopi'nonohinoso uhwonano lontifi imentohofoho. Hofiko Jisasi'nji i'mofapontifi uhwonimentohofoso oso hwe towahuno wonyo ulikoma'mentohofoho sohwo kako he yofonto kako huno wop'ngon'nyo imo'nonto kako Jisasiye sifiki'nyo'mo nohumentan'ngki uhwonimentohofoho. Ose uhwonontifi iyoho imentohofoho. ³⁶⁻³⁹ Oso a'amu tiffinjo i'mofapmentohofoso somo a'amu hofiko Jisas oso hwe towahuno wonyo uliko'ma'mentohofoho sohomo wop'ngoumoku'mentiso somo uhwonimentohofoho so'no mpoyo lutihwamentohofoho. Ose upa'nontifi oso hwe moya'mi hopi'nono oso hwaho Ngkekeso so'meem mta'angoso hofiko Jisasimo ulimentohofi, Kiko nakumo noneliko'mahoji nom'ne angopono mpano. Ose ulimentohofoho hwap'ngoso ole'nefoho. Hofiko iyoho mikunimposo un'ngkahon'ngki ulimentohofoho. Oseso Jisas kako yofayokinopo nokotosahon'ngki oso hwe towahuno wonyoso uliko'ma'mentohofoho sohwo kako Jisasimo yokumpohn'nyo ulimento, Ngko kiko'nji wowahontne'no yohono. Ose ko ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko jije angopono asomo uhuji yo'mayo wonyoangkafo Anitu kilohomaso so'no jije a'amu

somo filutihwaho. Ose lihwajonto Jisas kako nihu'nahone asomo wako'mentisofoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo kako kakoe ango pone'no asomo nowento hwe moya'mi hopi'nonohinomo yo'mayo Jisas uloho'mentiso so'no lutihwamentisofoho.

Mu poyo pe'nyosi'nji a'mu mnokino'njosi'njiye hungkunofoho.

(Matiyu 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Jisas kako mijo ayo nongkihnta'ni asomo wako'mentiso sohonta hwe moya'mi hopi'nono kakine'no humohontohumantohofoso Jisasimo uhwonontifi simonyo imentohofofoho. ⁴¹⁻⁴² Osohonta hwe fihwo kakoe yofe Jailos sohwo kako Jisasimo u'ma'mentisofoho. Oso hwe Jailos huhwo sohwo kako Anituye tajo ango we'e somo mokosyohumayo'ne yofe engo'njo hweho. Kako mu anga'nohino'njo hweho. Kakoe mu siye soswoso aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'nyosi kako poyo wope'nimonto mofone sopo kaningkwohwo Jisasimo u'manto Jisasiye sifiki'nyo'mo hwomtame ehumanto Jisasimo yokumpohn'nyo ulimento, Kiko nje ango pone'no wowaho. Ose ulimentisofoho.

⁴³ Oso a'amu'njo hopo sopo a'mu fisi kako humunyoponoho. Oso hisi kako engolopohamo imoihoso ne'no yontaningi soswo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho. A'amu fihwo kako oso a'mu hisiye mnokino homo somo wopingo umokone sohwo mohumunyoponoho. Kakoe hamniyoho hopi'nono a'amu mnokino'njo somo wopingo umokiyo sohwamo nto umojiyoho. ⁴⁴ Oso a'mu hisi kako Jisasiye hohujo hohnta'ni u'manto kako Jisasiye hwapife tokwajo somo aho upm'mokahoningi a'musi kakoe honiyoso sosayo komo'no sa'nimentisofoho. ⁴⁵ Oso hohosohonta Jisas ulimento, Ngkimo aho tihwo nipm'mokantofoho. Ose ulahoningi hofiko anga'no anga'no ulimentohofi, Ngko'maho. Ngko makupm'mokoho yohono. Ose lontaninkofi Pita Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, hwe moya'mi pi'ningo engo kikimo ifehu'mokokumantifi kakupm'mokohofoho. ⁴⁶ Ose ulahoningi Jisas ulimento, A'amu anga'no kako ngkimo aho kisanisyohoho. Nje a'apaho somta'ni yokumpohn'nyo fehohnjoso uhwohoe huno niyohoho. ⁴⁷ Ose ulahoningi oso a'mu hisi kako Jisas ngkine'no huno nto uyohoho syafisyonto yomo yomo yonto Jisasiye sifiki'nyo'mo hwomtame ulohofonto a'amu hopi'nonohinofe timopo kako Jisasimo aho kisuhumentiso hwapingo so'no lutihwanto ole ulimento, Nje mnokinoso nihu'no komo'no moi'wo imo'ninkohoho. ⁴⁸ Ose ulahoningi Jisas ulimento, Nje mupe, kiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapohino so'no olohonta kiko wopingo imo'ninkino. Kiko simeho wopingo'njo siki uhuji fohumantono.

⁴⁹ Ose ulontaningi hwe fihwo Jailosye angopo nta'ni noponto Jailosimo u'manto ulimento, Jije mu poyo nto pe'ninkohoho. Oseso kiko olo hwe engo lohomo jije ango pone'no peho'no ipemotowalokuno. Kako wohumano. ⁵⁰ Ose ulahoningi Jisas kako upa'nonto Jailosimo ulimento, Kiko iyoho yohotoho. Kiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntahopohojo'no jije mu wopingo umo'nimontonoho. ⁵¹ Ose ulonto Jisas kako Jailosye angopo i'mofawento oso hopo sopo Jisas kako Pita, Joun, Jemis oso hwanji kaningkwohwo'ya'u'njimo utimanto hofiko'nohini angomo humentohofofoho. Nom'ne a'amu somo ole ulimento, Sekwo noswapikutoho. ⁵² Ose ulahoningi hwe moya'mi pi'ningo engoso hofiko mu hisine'no humotaho lope-mo'nowentaninkofi Jisas ulimento, Sekwo humotaho likutoho. Kako poyo'maho. Saho fosyaweho. ⁵³ Ose ulahoningi a'amu hiso hofiko mu poyo nto pe'nimentiso so'no huno uyahoningi hofiko Jisasimne'no sitofo ulontifi tikafo ujimentohofofoho. ⁵⁴ I oso'no Jisas kako mu poyo pe'nimentiso siye aho manto mango mohm'no ole ulimento, Mupe, kiko filikaho. ⁵⁵ Ose ulahoningi oso mu hisiye huyo'mangoso nto umentisoso asomo ponto ka'wohimo uhulo'ofahoningi mu sopi lika'mentisofoho. Nolikofahoningi Jisas kaningkwohwo'ya'umo ulimento, Wosopayo uyinyo. ⁵⁶ Ose ulahoningi kaningkwohwo'ya'u siko yo'mayo somo uhwononji yomo engo imentisiyefoho. Jisas kako kaningkwohwo'ya'umo hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Olo hilo so'no siko yolohoso nom'ne a'amumo nulohosiloho. Ose ulimentisofoho.

9

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwamo kakoe syoho somo iyo'ne uhwatimentisofoho.

(Matiyu 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwamo lutimanto yo'mayo mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo so'njimo wae yaofikuji wopingo umokiyo'ne kakoe yokumpohn'nyo uyimentisofoho.

² Jisas hofikimo ulimento, Sekwo ango'meemne humpekujji Anitu kako a'amu somo umokosyohumamonto yalokunjo so'no lutihwafikuji a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumno. ³ Ose ulonto ulimento, Sekwo yo'mayo hano emoyo so'ne'no mno, ho'yo, wopayo, hamniyoho manji'mofo nom'neso nomotawekutoho. O'o, hano'no-hino fiyikuno. ⁴ Sekwo nom'ne angopo i'mofahokujji a'amu fihwo sekumo kakoe angomne'no setimaso sohwoe angomnohini fonyawentifijo sohwasi oso ango hopo sopo nuliko'mafikuji ango nom'nepono nje hungkuno lutihwayo'ne fihwanimno. ⁵ Ango fipo i'mofafijoso a'amu mosetimaso'njo mikujji'manji oso ango hopo sopo nuliko'mafikuji hopo sponjo hwaho semongki'nososo hofiko nosehontohumentaningkuji oso hinalinyo hiso wae feehumno. Oso homo somo uhwoninkinguji hofiko hofikoe yahino somne'no huno ole wosyafihupife. U, nakwo wonyo yihwono. Ose syafisyikuji iyoho unono.

⁶ Ose ulonto hofikimo uhwojahoninkingi hofiko ango'meemne'no humpo'mentohofofoho. Ango ho'mo ho'mmeemo Anituye hungkuno wopingoso liku'mofontifi a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Helout sohwo kako Jisasimne'no hungkuno upa'nimentisofoho.

(Matiyu 14:1-2; Mak 6:14-16)

⁷ Hwe yofe engo'njo hwaho Ngkalili sopo mokosyohumayo sohwo kakoe yofe Heloutiyoho. Oso huhwo sohwo yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso so'no upa'nonto kako huno pi'nningo syafihu'mentisofoho. Hwapingoso a'amu fehohnjoso Jisasimne'no ole ulimentohofi, Joun poyo pe'nimentiso sohwo kako pi'nimo mta'ni apa'no songo nto likakwoho. ⁸ Nom'ne a'amuso ole ulimentohofi, Ilaija sohomo Anitu hungkuno uyahoninkingi kako neyakwosamo hohonta lutihwamojo sohwo kako poyo pe'nimentiso sohwo apa'no nto likakwoho. Nom'ne a'amuso ole ulimentohofi, U, nom'ne a'amu hohonta humamojo sohomo Anitu hungkuno uyahoninkingi lutihwamojo sohwo nto likakwoho.

⁹ Helout oso hungkuno upa'nonto kako syafihu'mento, Nje a'amu lihwatimentoheso hofiko Jouniye ti'wangomo mingo ntofilijwamokwofihweho. Oseso olo hwe lohwo Jouni'manji pipilo. I oso'no ngko pipine'no upa'ninkohono oso huhweho eso, hungkuno upa'nimaleso tihwolo. Ose syafisyonto kako Jisasimo uhwonimonto imentisofoho.

Jisas kako a'amu 'faif tausen' (5000) sohwamo wopayo uyimentisofoho.

(Matiyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Joun 6:1-13)

¹⁰ Jisas kakoe inomokomoyo (*apousel*) uhwatimentiso sohwa asomo nopontifi hofiko yo'mayo imentohofoho so'no Jisasimo ulimentohofofoho. Nto ulahoninkgofi Jisas kako hofiko'nji a'amu nom'ne hopi'nonohino somo uhwatimofontifi hofiko'nohini ango Mpetisaita ne'no umentohofofoho. ¹¹ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso oso hiso'no huno uyahoninkingi hofiko umentohofoho somo iningkamentohofofoho. Jisas kako oso hwe moy-a'mi hiso kakimo nto iningkowahoninkgofi uhwononto ulimento, Sekwo oyonimno. Jisas kako Anitu hwe moya'mi somo wopingo umokosyohumamonto iwo'ninkgiso so'no hungkuno ulonto a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumentisofoho.

¹² Oso'no sikuno'nji kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa Jisasimo u'mantifi ulimentohofi, Kiko oso hwe moya'mi somo ango so'mne'no

l̄hwajohojono hofiiko osopo fosyawekuji wosopayo woti+pemapi+fe. Olo humalohwone lopo a'amu ango yo'mayoso aneponoho. ¹³ Ose ko ulahon+ngkofi Jisas uli+mento, O'lo, sekwo huhwasi wosopayo uyimno. Ose ulahon+ngki hofiiko uli+mentohofi, Nakwo wosopayo pi'n+ingo'njo hwonan+i'maho. Wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino'nji inan+ku hufa'uyo so'ntnnohini mokosyohumalohwono. I kiko ole losyofi+syalokuno. Sekwo nowekuji ho'yango ango mta'ni a'amu hopi'nonohino somne'no wosopayo mpe uyamno. Ose losyofi+syalokuno. Ose uli+mentohofofoho.

¹⁴ Oso a'amu hiso *faiftausen* (5000) hwafoho. Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwamo uli+mento, Sekwo hofi+kimo ulimno. A'amu *fifiti* (50), *fifiti* (50) mihu'mokin+ngkuji wohumafe. ¹⁵ Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa hofiiko Jisas uli+mentiso hopa mihu'mohu'mingo yihu'mati+i'mentohofofoho. ¹⁶ Jisas kako oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inan+ku hufa'uyo so'nji nomanto kako ahwomomo timo uhwon-tohumanto Anitumo isamoyoka uli+mentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo hiso kutikuju lohofonto kakoe inomokomoyo sohwamo a'amu somo yano ulofiyone hu'muy+i+mentisofoho. ¹⁷ A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo nontifi simiho uhnn+ngkahon+ngki hofiiko wosopayo nilifonao'mentohofoso nuhu'mokontifi sohwo ho'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somo mohu'memeehumentohofofoho.

Pita Jisasimne'no Kilaisiyoho ose lijwao'mentisofoho.

(Matiyu 16:13-19; Mak 8:27-29)

¹⁸ Sikuno fihumo Jisas kako'nohini kan+ngkwohumo jomo ulontan+ngki kakoe inomokomoyo sohwa mofonepo humohumantohofofoho. Jisas kako inomokomoyo sohwamo ulohon+mento, A'amu ngkine'no pehofo mjol+i+walokwofo. ¹⁹ Ose ulahon+ngki hofiiko uli+mentohofi, A'amu fehohnjo kikine'no ole lalokwofo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwolikeno. A'amu nom'ne fehohnjo ole lalokwofo, Ilaijatikeno. I nom'niha a'amumo Anitu hungkuno uyahon+ngki luti+hwanto pe'n+i+mentiso sohwo apa'no songo lika'maso hwolikeno. Kikine'no ose mjol+i+walokwofo. ²⁰ Ose ulahon+ngkofi Jisas uli+mento, Sekwo sohwaso, ngkine'no pehofo ntiwo'n+ngkohofihwasilo. Ose ulahon+ngki Pita uli+mento, Kiko sohwaso Anituye Kilaisikiyoho. Anitu nakwoe hwaho lopone'no kuhwoti+mentiso hwosoho.

Jisas kako poyo pe'n+ingkuhwosi apa'no songo likafone so'no hungkuno uli+mentisofoho.

(Matiyu 16:20-28; Mak 8:30-9:1)

²¹ Pita ose ulahon+ngki Jisas kako inomokomoyo sohwamo hungkuno yokumpohn'nyo ole uli+mento, Sekwo oso hiso'no nom'nemo luj+i+mofikutoho. ²² Ose ulonto ole uli+mento, A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko tohino engo noma'mne hwo'nyoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe hon+ngkano hungkuno luti+hwawo'n+ngkohoho sohwanji hofiiko ngkine'no nakwolaho ntikuji hohujo ikinjan+i+mofikuji nofonjan+i+hufitnnefoho. I oso'no sikuno hufa'u si+hune memjaofihwoso'no ngko apa'no songo wolika'monnoho.

²³ Ose ulonto hwe moya'mi hopi'nono Jisasimo in+ngkamentohofoho somo ole uli+mento, U, a'amu fisoku ngkimo wonn+ngkopano lifijo'manji sekwo sekwoe yo'mayo hi semo'n+iwo'n+ngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji monje yahin+ngkuji sekwo sikuno huhwo huhwi nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijoso ngkimo mofone sopo tifi nni+ngkapmno. ²⁴ A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo kakoe songo ne'no humayoso wop+wahu'montonoho. Oso'no a'amu fihwo ngkine'no huno uyahon+ngkuhwosi kakoe humayoso pi+wasyososo hwangku kakoe humayoso woti+pema'montonoho. ²⁵ A'amu fihwo kako Anitumne'no hohujo ikinjaofihwosi kako olo hwaho loponjo ho'yango hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako tikanamo weso'manji oso ho'yango yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho. ²⁶ A'amu fihwo kako nje hungkuno so'nji ngko'ntne'no

hohujo ikinjan+mofoso sohwo ngko oso huhwo sohumne'no tifi no'mo hohujo ikinjan+mofoso. Ou, osohonta ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo wopingo'nohini sohwafe yokumpohn'nyo'nji nje yofe engo'nji olo hwaho lopo asomo pmme sohonta a'amu ngkine'no hohujo ikinjan+mofoso sohune'no ngko hohujo ukinjan+mofoso. ²⁷ Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofo fehohnjoso mape'nontan+ngkuji Anitu a'amumo wopingo wonyoangkafo mokosyohumayo somo uhwonantifeho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kakoe a'apaho simano nom'ne kengo imo'nimentisofoho.

(Matiyu 17:1-3; Mak 9:2-13)

²⁸ Sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sihune memjaofahon+ngki Jisas kako Pitaja Jounja Jemisijamo utimanto kako Mpohumo jomo ulimo lonto hwofiki'nyo we'e sopone'no kotasimentohofofoho. ²⁹ Kako Mpohumo jomo ulontan+ngki kakoe simo'mangoso mofehi'nyo pa'nyo imo'nonto kakoe manji'mofosawemoso nihu'no halojo pomponaho pa'nyo imo'nimentisofoho. ³⁰ Oso hohosohonta hwe hufa'u hohonta pe'nimentisiye sohwa'u kako'njopo i'mofaponji hungkuno hnnimentohofoso Mousesi'nji Ilaija'njoho. ³¹ Siko ahwomomjo yokumpohn'nyo so'nji u'manji siko Jisas kako ango Jerusalem sopo yo'mayo Anitu kako Jisas yone'ento uyohotimentiso somo ne imo'nyo'ne poyo umo'nimontonoho, hnnimentohofofoho.

³² Pitajanji nom'ne sohwanji saho humofosyawentohoho sohwa nolikafontifi uhwonimentohofoso Jisasiye pomponaho so'nji hwe hufa'u sohwa'u'njimo uhwonimentohofofoho. ³³ Oso hwe hufa'u sohwa'u Jisasi mo uhwti'mofaho lonji imentisiyoso Pita kako huno pi'n+ngo syofisikaofonto Jisasi mo ulimento, Hwe Engofo, nakwo olopo humentani sehon+ngkuhwoneso wopingofoho. Olo hilo so'no syafisiyo'neso ango hufa'u sihune womolantane'no yihwono. Anga'no kiko'nefoho. Anga'no Mousesimnefoho. Nom'neso Ilaijamnefoho. Pita kako oso hiso'no huno ito'no muyahon+ngki ulimentisofoho. ³⁴ Pita ose ulontan+ngki himo hwahonepo kepjiyofasyonto hofikimo ifeehu'mokosyahon+ngki inomokomoyo sohwa hofiko iyoho imentohofofoho. ³⁵ Oso himo ho'mo so'mta'ni mampaho ole ho'nimento, Olo hwe lohwo sekumne'no uhwsopo'mentohe sohwo nje Hwomufoho. Kakoe hungkunomo sekwo upa'nimno. ³⁶ Oso mampaho hiso moi'wo ho'nikwato lohofahon+ngki inomokomoyo sohwa uhwonimentohofoso Jisas kako'nohini lohofontan+ngki uhwonimentohofofoho. Inomokomoyo huhwo sohwa yo'mayo uhwonimentohoho sohonta hofiko nom'ne sohwo hungkuno mulimmentohofofoho. O'o, mampi'nyo humohumantohofofoho.

Hwomu towahuno wonyo ehuhnnamo'nyo fihumo Jisas wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 17:14-21; Mak 9:14-29)

³⁷ Mo'n+ngkanta hofiko hwofiki'nyo we'e sopo uliko'mantifi nowentifi hwe moya'mi pi'n+ngo engo hon+ngkanopo Jisasi mo uswo'nimentohofofoho. ³⁸ Hwe fihwo kako oso hwe moya'mi pi'n+ngo engo somta'ni Jisasi mo joho ulimento, Hwe Engofo, ngko kikimo jomo wakilimonne'no yohono. Kiko nje hwomu lohomo timo uhwonyo. Ngko olo hwomu anga'nohino'njo hwo'nyoho. ³⁹ Towahuno wonyo sohwo kako hwomu sohomo u'manto aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahon+ngki hwomu sohwo kako joho mohm'no liwo'n+ngkisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwomu sohomo wonyo kimokonto mohm'no mohm'no ulohofahon+ngki hwomu sohwoe mango mta'ni makwoangoso sapiwo'n+ngkisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwomu sohwoe a'apaho wonyo ne'no umokonto komo'no musya'ofe'njo yonteso hwomu sohwo kakoe a'apahoso kangotnnyo imo'nimojofoho. ⁴⁰ Oseso ngko jije inomokomoyo sohwa hofiko towahuno wonyo hiso wae weenimofife lonji humotaho ko loheso hofiko hopo'maho. ⁴¹ Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku, sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono muyo kuyoho. Sekwo hon+ngkano ito'nohino'maho. Oso yahino hiso ne'no weso'manji ngko sekwo'nji humayoso sikuno alale

womemjanimo'montolikeno. Ngko sekwoe tango ngkimo ni'mayoso sikuno alale womemjanimo'montolikeno. Ji je hwomuso ngko'njo lopone'no motape.

⁴² Nomotowentaningi towahuno wonyo sohwo kako hwomu huhwo sohomo hwa-hopo kelopmmokwajonto mohm'no hnojjwao'mentisofoho. Jisas kako towahuno wonyo huhwo sohomo yoka ulonto wae yimofonto hwomu sohomo wopingo umokumentisofoho. Wopingo umokonto kaningkwohumo uyimentisofoho. ⁴³ Hwe moy-a'mi hopi'nonohinosa hofiko Anituye yokumpohn'nyoso utihwa'nyopo uhwonontifi hi ulikofahoningki hofiko yomo imentohofofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwo kako poyo imo'none so'no apa'no ulimentisofoho.
(Matiyu 17:22-23; Mak 9:30-32)

Hofiko Jisas kako imentiso so'no huno pi'nningo engo syofisyontaningkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ulimento, ⁴⁴ Sekwo olo hungkuno loso selime'no haloho ito'no upa'nimno. Sekwo iningo mofikutoho. Hwangku we'enepe ngko A'amufe Hwomu sohwo'nimo nje mango sohwafe aho somo hofiko ngkimo woho'nonisyantifeho. ⁴⁵ Ose ulahoningki hofiko oso hungkuno ulimentiso so'no huno mummentisofoho. Hwapingoso oso hungkuno hiso hofikine'no hiyaso wo'nnyo so'no hofiko huno mosyafisiyo'njo yontifi hofiko hwapingo ne so'no Jisasimo ujoso'no iyoho unimentisofoho.

Inomokomoyo nom'ni hwamo yakolo'nnyoso tihwolo.
(Matiyu 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Inomokomoyo sohwa hofiko nakwoe hwe yofe engo'njo simo'mo yakoloso, tihwolikeno sohnnohojikamo'nontifi ikujoho wofongki'nantifi imentohofofoho. ⁴⁷ Jisas kako hofikoe huno somjo huno wo'nnyo so'no huno uyahoningki kako mehomi we'eso utimanto, momemokosyohumamentisofoho. ⁴⁸ Oseso inomokomoyo sohwo ulimento, A'amu fihwo kako olo mehomi lohomo nje yofe ho'nonimayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo nifo'makwoho. A'amu ngkimo nifo'maso sohwo kako hwe engo ngkimo nihwatimentiso sohwo huhumo ufo'makwoho. Hwe fihwo kako kakoe yofe engo somne'no huno mosyafisiyo'njo a'amu nom'nimo ufo'mayo'nohini sohwo kako Anituye timopo hwe engo ne simo'njo hweho.

A'amu sekwoe yo'mayo syoho somo mohwempeesemofe hwo'manji sekwoe a'amu hweho.
(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Jisasiye inomokomoyo Joun sohwo kako Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, Nakwo uhwonmalohwoneso hwe fihwo kako ji je yofe ulonto towahuno wonyo wae yaofontaningi uhwonmalohwonefoho. I oso'no kako nakwo'nji kikimo mokiningkwaloku yihwono i oso'no nakwo kakimo ulimalohwono, Kiko Jisasiye yofe'nji towahuno wonyoso wae yaofohotoho. ⁵⁰ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Sekwo ose ulohomalofoso wonyofoho. Sekwo kakoe honingkanomo nopijumofikutoho. A'amu sekwoe syoho somo mohwempeesemofe hwo'manji sekwoe a'amu hweho. Ose ulimentisofoho.

A'amu Someliyaso Jisas hofikoe angopo wahoningki hofiko Jisasimo mutimammentohofofoho.

⁵¹ Jisasimo Anitu ahwomomne asomo utimayo sikuno mofonepo imo'nningkahoningki Jisas kako Jelusalemne'no we-ene'no huno yokumpohn'nyo syofisyomanto Jelusalemne'no wawomo lonto hano simentisofoho. ⁵² Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Jelusalemne'no nowentaningkofi kako kakoe inomokomoyo fihwamo a'amu Someliyafe ango fipone'no Jisas kakine'no ango ito'no esyohumayo'ne ulohasiyo'ne lihwatimentisofoho. ⁵³ I oso'no oso ango hopo sponjo a'amuso hofiko Jisasimo hofikoe angomo ipemotasyuyo so'no nakwolaho lontifi mutimmaso'njo imentohofofoho. Hwapingoso kako Jelusalemne hweho lontifi mutimammentohofofoho. Hofiko Anitumne'no hwomtame ulohofoyahinoso

Jelusalemnohini * uhwonyoso nakwolaho linyofoho. ⁵⁴ Jisasiye inomokomoyo hufa'u sohwa'u Jemisi'nji Joun'nji siko yo'mayo yo'mayo yahino somo uhwononji ulimentisiyo, Hwe Engofo, nakwo ahwomomjo toho so'no johoho lutimehwasi olo a'amu lomo nasiyoso wopingotaho. ⁵⁵⁻⁵⁶ Ose ulahoningki Jisas kako sikimo yoka ulimento, Siko sikoe simaho mo'mjo huno wonyoso huno maseyohi yohoho. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko a'amumo wonyo imokiyo'ne pmmmentohe hwonimaho. O'o, a'amumo ufo'mayo'ne pmmmentohe hwo'nyoho. Ose ulahoningki hofiko nom'ne ango pone'no womentohofofoho.

A'amu Jisasi mo tifi iningkayo yahino so'ne hungkunofoho.

(Matiyu 8:19-22)

⁵⁷ Hofiko honingkanopo noloho'nowentaningkofi hwe fihwo Jisasi mo ulimento, Kiko ango ntimno usoso ngko tifi wokiningkamonnho. ⁵⁸ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Sikisiwojo sohwa hofiko hofikoe sokimoso hinjo hwafoho. Yihufo sohwa hofiko hofikoe aifoso hinjo hwafoho. I oso'no ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko ango saho foyawe'neso ane hwo'nyoho.

⁵⁹ Ose ulonto kako nom'ne hwe sohomo ulimento, Kiko ngkimo tifi nningkape. Ose ko ulahoningki hwe sohwo kako ulimento, Kiko ngkimo tifi nningkape ntohino so'no ngko kikimo wokiningkapmmonnho. I oso'no simo'mo ngko nje mpohumo kaki'no pinimo'mo ijopijisyasi'mo peso. Wopingotaho. ⁶⁰ Ose ulahoningki Jisas ulimento, A'amu ngkimo tifi monningkapifijoso hofiko ujojijisyahufe. Hofikoe syohofoho. I kiko sohwo'ni ngkimo nningkapohoji Anitu a'amumo wopingo umokosyohumamonto yalokunjo so'no kiko a'amu somo Anitu kakoe hungkunoso filijimofho. Ose ulimentisofoho.

⁶¹ Hwe nom'nihwo Jisasi mo ulimento, Hwe Engofo, ngko kikimo tifi wokiningkamonnho. I oso'no ngko simo'mo nje a'amumo aho nihu'no upeemeso wopingotaho. ⁶² Ose ulahoningki Jisas ulimento, A'amu ngkimo tifi ko nningkapihwosi kako tifi no'mo yo'mayo ulikomaso so'no ikintimantimo mjimiwe'njo sohwo kako Anitu a'amumo mokosyohumayo spono syoho iyo so'no hopo'maho. Ose ulimentisofoho.

10

Jisas kako hwe nom'ne 'sefenti-tu' (72) sohwo'ni ango'meemo kakoe hungkuno luthwayo'ne lihwatimentisofoho.

¹ Oso hohosohonta Jisas kako nom'ne a'amu sefenti-tu (72) sohwo'ni kakoe syoho somne'no uhwasopomentisofoho. Kako a'amufe ango ho'mo ho'meemo tifi ngko nu'ma'mne'ento ango ho'mo ho'mne'no hwe hufa'u hufa'u lihwatimentisofoho. ² Simo'mo hungkuno ole ulimento, Pahnnimo hungkuno waselimonne'no yohono. Wopayo syoho sponjo piningo engoso toyo nto imaho. I oso'no a'amu wopayo toyo mjiyo'ne syoho'njo sohwa hopoenohino hwa'maho. Oseso sekwo olo syoho loso mokosyohumawo'ningkiso kakwo'yohumo jomo ulikujo'no kako oso wopayo toyo homo somo mjiyo'ne a'amumo lihwajiyo'ne jomo ulimno. ³ Sekwo upa'nimno. Ngko sekumo yahu mu hopa sikisiwojo sohwafe ango'mne'no wokasemo'mji yalokweno. Hofiko sekumo wonyo woselohofantife'no yalokweno. Sekwo yahu mu hopa yokumpohn'nyo ane'njo sohwanne'no huno ose ko nyahoningki losehwojalokweno. Oso'no mpanimno. ⁴ Sekwo hamniyoho so'nji yo'mayo ho'yangho memokomayo'ne so'nji sifikwongofosyo nom'ne so'nji nohu'memokaho'ningkutoho. Sekwo honingkanomo wekuji uhwonifijoso hwe fihwo honingkanopo nohumentaningkuhwosi uhwoningkuji nijwokohumafikutoho.

* 9:53: A'amu Somelijaso Hwofiki'nyo Ngkelisim sopo uhu'mokontifi Anituye yofe ho'noma'wo'ningkohofofoho. Oso'no a'amu Jutaso hofiko Jelusalem uhu'mokontifi Anituye yofe ho'noma'wo'ningkohofofoho. (Jn. 4:20 somo uhwonyo.) A'amu Somelijaso hofiko huno ole, A'amu Jutaso hofikoe yahino wopingo miningkawo'ningkiyohoho. Oso'no hofiko Jisasi mo mufo'maso'njo imentohofofoho.

O'o, sekwo kakimo yakolo'nohini ulohofefoho. ⁵ Sekwo a'amufe angopo sopo i'mofahokuji ole ulimno. Anitu kako sekumo wopingo waselohomonto iwo'n'ngkiso so'no sekwo simeho wopingo'nji foyohumamno. Ose ulimno.

⁶ Hwe fihwo kako yahino wopingo iwo'n'ngkiso sohwoe angopo i'mofafijoso kako sekumo wopingo selohofihwoso'no Anitu oso a'amu huhwo sohomo wopingo ulohomontonoho. I oso'no a'amu fihwo yahino wonyo iwo'n'ngkiso sohwoe angopo i'mofafijoso sekwo Anitu wopingo ulohomonto iwo'n'ngkiso so'no simeho wopingo'nji foyohumamno, ulifijoso hwe huhwo sohwo ngkilaho selihwosi mosefo'maso'nji ihwoso'no sekwo nom'ne angopo ne'no simeho wopingo'nji hwasi fohumpopmno. Anitu kako sekumo wopingo sefo'mahwosi oso a'amu huhwo sohomo mufo'manehoho. ⁷ A'amu fihwo kakoe angommne'no setimahwoso'no sekwo oso angopo homo somnohini humafikuji yo'mayo wosopayo'nji mijo'nji sejapikuji'no sekwo hmnimno. Hwapingoso a'amu kakoe syoho somne'no kako yo'mayo mayoso yahino ito'nohinofoho. Sekwo angopo anga'nohino somo foyawekuji nom'ne angomno nonje nonje uyo'eno. O'o, oso angopo anga'nohino somta'ni nje hungkuno filiku'mopmno. ⁸ Sekwo angopo fipo i'mofahokuji'no a'amu hofiko sekumo setimafikuji yo'mayo mijo wosopayo so'nji sekune'no likuji yano selofifijoso sekwo umapmno. ⁹ Sekwo oso angopo hopo sponjo a'amu mnokino'nji somo wopingo umokukuji hofikimo ole ulimno, Anitu sekumo wopingo semokosyohumayo'ne mofonepo nto i'mofapohoho. ¹⁰ I oso'no sekwo angopo fipo i'mofahokuji'no a'amuso sekumo mosetimaso'nji miyikuji sekwo oso angopo hopo sponjo hon'ngkano sopo lohofikuji ole ulimno, ¹¹ Sekwoe angopo laponjo hwaho hintalinyo namongki'n'ngkisoso sekwo sekwoe yahino somne'no huno syafisiyo'no nakwo hintalinyo hiso wae yasyihwoneso sekwo'nefoho. Sekwo olo so'no huno ito'no fisyafihupmno. Anitu kako sekumo wopingo wosemokosyohumamonto ko yahon'ngki oso'no sekwo hohujo ikinjaof'wo'n'ngkohoho kuyoho. Oseso nakwo tohino manoho likuji Anitu semokosyohumayo so'no huno ito'no fisyafihupmno. Nto i'mofapohoho. ¹² Ose ulonto ole ulimno, Nje a'amu sohwaso ngko hungkuno waselimonne'no yohono. Sikuno ae'uyo somo a'amufe yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolof'ne sohonta oso angopo Soutommjo a'amuso hofikoe yahino pisakino'nji somne'no tohino engo wotipemantifeho. I oso'no a'amu sekumne'no hohujo ikinjasemofoso hofikoe tohinoso Soutomjo a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho.

A'amu Anituye hungkunomo simeho miwolo'mokiyo somne'no sekwo Anituye tohino somne'no i'waho ito'no fiyimno, Jisas kako ose ulimentisofoho.

(Matiyu 11:20-24)

¹³ U, a'amu Koulasin sokunonji a'amu Mpetisaitajo sokunonji sekwo Anituye tohino somne'no i'waho ito'no fiyimno. Ngko sekwoe angopo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngki yohofoso esetihwamentohe somo a'amu angopo Taiya'nji angopo Saitoun'nji hohonta humamotofoso hofiko uhwonontifijontentesi hofiko hofikoe yahino wonyo somne'no hul'ngkwajingo a'apahopo loho'n'ngkuji hofikoe hon'ngkano wonyo somo hohujo nto ikinjaof'kutnesohilo. I sekwo yo'mayo wopingo ngko imalesomo ko uhwonontifi sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjao'mmalofokuyoho. ¹⁴ Anitu kako a'amufe hon'ngkano wonyo somne'no yano ilofoso sohonta Taiyajo a'amu so'nji Saitounjo a'amu so'nji hofiko Anituye tohino engo tipemapitnefoho. I oso'no sekwoe tohinoso yakolo'nnyo kuyoho.

¹⁵ I oso sikuno homo somo angopo Koponeyamjo a'amu humawo'n'ngkohoho soku ngko sekumne'no pehofo selimnehono. Sekwo sekwoe yofe yokintahopo ko ho'no-ma'n'wo'n'ngkohoho soku sekwo tikanomo ufitne kuyoho.

¹⁶ Jisas ose ulonto kako kakoe inomokomoyo sohwo ulimno, A'amu sekwoe hungkuno haloho'no sepewo'n'ngkiso sohwo nje hungkuno homo haloho'no nipewo'n'ngkisofoho. A'amu sekumo hohujo ikinjasemof'wo'n'ngkiso sohwo ngko

huhwo'nimo hohujo ikinjanimofiwon'ingciso hweho. A'amu ngkimo hohujo ikinjanimofiwon'ingciso sohwo kako Anitu nihwatimentiso sohwo huhumo hohujo ikinjimofalofoho. Jisas ose moi'wo ulonto kako a'amu huhwo sohwo uhwatimentisofoho.

Jisas kako a'amu kakoe syoho somne'no uhwatimentiso sohwa asomo i'mofapmmento-hofofoho.

¹⁷ Hwangku no'mo a'amu *sefenti-tu* (72) Jisas kakoe syoho somne'no uhwatimentiso sohwa hofiko asomo i'miwentifi simonyo imentohofofoho. Simonyo yontifi Jisasimo ulimentohofi, Hwe Engofo, nakwo towahuno wonyo somo jije yofe ulimalohwone so'no hofiko jije yofe somne'no enjwa'mo paswontifi hiyaso humpo'malofofoho.

¹⁸ Ose ulahon'ingki Jisas ulimento, Ngko Seten ahwomo mta'ni emta'm'ingo hopa yonto piwesyahon'ingki uhwonimentohofoho. ¹⁹ Sekwo upa'nimno. Ngko nje yokumpohn'nyo sejapmmentohe so'no sekwo homa wonyo so'nji a'nantihwoyo so'njimo sekwo hwotoho fifijoso hopoenohino hwasoho. Sekwo Setenye yokumpohn'nyo somo uyakolofone yokumpohn'nyo hi'njo hwasoho. Yo'mayoso sekumo wonyo semokoneso awonoho. ²⁰ I oseso sekwo olo so'no simonyo ikuji huno ole syafisyikutoho. Towahuno wonyo sohwa nakwoe hungkunomo enjwa'mo humalofoho. Oso'no sekwo simonyo ikutoho. O'o, Anitu sekwoe yofe ahwomomo mtimokasehumentiso so'no simonyo fiyimno. Ose ulimentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no simonyo yonto Mpohumo isamoyoka ulimentisofoho.

(Matiyu 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Oso hohosohonta Anituye Towahuno Wopingo sohwo Jisasiye simeho wopingo umokahon'ingki Jisas kako simonyo yonto Mpohumo ulimento, U, Mpohwoe, kiko ahwomomjo yo'mayo so'nji hwahoponjo yo'mayo so'nji hwap'ingo hwasoho. Ngko ole so'no isamoyoka kilalokweno. Yo'mayo iwo'n'ingkinoso kiko a'amu hwahoponjo huno engo tipema'mentohofoho somta'ni hiyaso ho'nahumentohinofoho. I a'amu hofiko mehomimne'no simeho kan'ingkwowho'ya'umo uy'wo'n'ingkohoho hopa kijopontan'ingki kiko ujo ehontojwahumahnnofoho. Ou, Mpohwo, kiko ose imo'none'enji imentohinoso olohopeho. ²² Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwo ulimento, Nje Mpohwo kako yo'mayo hopi'nonohinoso nje ahomo ho'nantihumentisofoho. Olo hwaholoponjo a'amu fihwo kako nje hwap'ingo sopone'no huno inyoso tihwolo. Awonoho. Nje Mpohwo kako'nohini huno uyohoho. U, Mpohwoe hwap'ingo sopone'no huno inyoso tihwolo. O'o, ngko kakoe Hwomu hwo'nnohini huno niyohoho. U, ngko Mpohumo wosetihwamo uli'wo'n'ingkohe a'amuso hofiko hi'nji ngko'ntnnohini huno nayohoho. Ose ulimentisofoho.

²³ Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwantnnohini humantifi Jisas hofikimnohini ulimento, A'amu yo'mayo yo'mayo sekwo uhwon'wo'n'ingkohoho somo uhwon'ingkuji simonyo uyife. ²⁴ Ngko hungkuno waselimonne'no yohono. Hohontajo a'amu somo Anitu hungkuno uyahon'ingki l'imotofo sohwanji a'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo pi'n'ingo sohwanji hofiko yo'mayo sekwo uhwalokwofo somo uhwonano lontifi ko imentohofoso muhwonimmentohofofoho. Yo'mayo sekwo upo'nalokwofo loso hofiko upo'nano lontifi ko imentohofoso hofiko mupa'nimmentohofofoho. Ose ulimentisofoho.

A'amu Someliyanta'ango sohwo kako kakoe mango sohune'no hitoho ulofahon'ingki ufo'ma'mentisofoho.

²⁵ A'amu Jutafe hon'ingkanohungkuno lutihwamojo sohwo kako Jisasimo yamofouloho'mo lonto nu'manto ulimento, Nje Lontihwayo sohwo, ngko songo ne'no humayo'ne yo'mayoso pipi i'mo woma'monnto. ²⁶ Ose ulahon'ingki Jisas ulimento, Mousesiye hon'ingkanohungkuno nejapmmentisoso hungkuno pehofo wo'nnyoto. Atofo lonji huno pipi kiyohoho. ²⁷ Ose ulahon'ingki kako ulimento, Kiko jije Hwe

Engo Anitu sohune'no simeho uyohoji jije simeho hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simeho uyohoji jije huyo'mango hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no simeho uyohoji jije yokumpohn'nyo hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simeho uyohoji jije huno hopi'nonohinoso kakimo uyo. Ose yohoji a'amu kiko'njopo mofonepo humawo'n'ngkohofu somo kiko kikine'no kumo'n'wo'n'ngkiso hopaso nom'ne a'amu somne'no oseno wakumo'nono. ²⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Hopi lohino. Kiko oso hungkuno nto'nohino losomo in'ngkafijo'manji kiko songo ne'no humayo'neso wat'p'hwon'nonoho. Noho fit'pemaho. ²⁹ Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo kako kakoe yofe wop'ngo umokin'monto yonto ole ul'imento, Nom'ne a'amu ngko'njo mofonepo humawo'n'ngkohofu somo ngko hof'kine'no n'imo'nyoso pipilo. ³⁰ Ose ulahon'ngki Jisas pahnn'imo hungkuno ole ul'imento,

Hwe fihwo kako ango Jerusalem ul'iko'manto ango Jelikou sophone'no womaso hweho. A'amu wonyo hufo'nohino sohwa hon'ngkanopo uhwon'ma'nont'ifi hof'iko kakoe ho'yango yo'mayoso moi'wo lonte'memant'ifi kakimo ikujoho fongku'mentohofofoho. Ose ulohofont'ifi humpo'mentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hon'ngkanopo nohumanto kako we'enepe poyo wape'n'monto imentisofoho. ³¹ Oso hohosohonta hwe fihwo kako tajo ango syoho'njo sohwo kako hon'ngkano homo somo womentisofoho. Kako nowento hwe huhwo sohwo uhwononto kako ikitofonto uyakolo'mentisofoho. ³² Nto uyokolofahon'ngki hwe nom'ne Lifaiye temtitofu mta'ango sohwo kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwo enjwa'mo syoho iwo'n'ngkiso sohwo kako hwe huhwo sohwo uhwononto kako huhwo ikitofonto uyakolo'mentisofoho. ³³ I oso'no oso hohosohonta hwe nom'ne hwaho Someliyanta'ango sohwo kako oso Jelikou hon'ngkano homo somo nowento uhwon'mentisoso hwe huhwo sohwo nohumentan'ngki uhwononto hitoho ulo'mentisofoho. ³⁴ Kako hwe huhwo sohwo'njo mofone sopo nowento hwe ikujoho fongku'mentohofu sohwo ul'ikafonto mijo iloho emanto yopo'nyo fesyoma'mentisofoho. Fesyomanto kakoe uyo somo fosyo ufohumentisofoho. Nto ufosyonto kako hwe sohwo noho'nomanto kakoe yahupo m'humajonto ango fosyawe'ne somo motawento wop'ngo umokosyohumamentisofoho. ³⁵ Mo'n'ngkanta kako oso ango engoso mokosyohumawo'n'ngkiso kakwo'yohwo sohwo s'ife aho hopi'nonohino kina uyonto ul'imento, Kiko olo hwe huhwo lohwo hamniyoho kijapoheso kakine'no yo'mayo mpe yohoji ito'no mokosyohumaho. Hamniyoho hiso moi'wo imo'n'ngkuhwoso'no jije hamniyoho ihn'namo'njo'manji ngko hwangku asomo pmme sohonta ngko kikimo aku wokijapmnonoho. Ose ulonto umentisofoho.

³⁶ Jisas kako oso hungkuno hiso ulonto kako ul'imento, Kiko huno pipi kiyohoho. A'amu hufa'u s'ihune sohwa oso hwe fonjahumentohofu sohwo uhwontopahon'ngkofi oso a'amumo simeho nehopi a'amu mofonepo humawo'n'ngkohofu hopaso t'hwu u'masohwolo. ³⁷ Ose ulahon'ngki oso a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamojo sohwo ul'imento, Olo a'amu lohwo kako kakoe mangohwo ko huhumne'no hitoho ulofahon'ngki ufo'ma'maso hweho. Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Kiko nuhuji a'amu somo ose'nohino ulohofu. Ose ul'imentisofoho.

Jisas kako Mota'nji Maliya'nji siko'nopee'nye angomno umentisofoho.

³⁸ Jisas'nji kakoe inomokomoyo sohwanji hof'iko Jerusalemne'no hano ne'no nosont'ifi ango fipo i'mofamentohofoso osopo a'mu fisi kakoe yofe Mota kako uhwon'mentisoso kako Jisas'nji kakoe inomokomoyo sohwanjimo uhwononto kakoe angomno ipemotawomentisofoho. ³⁹ Motafe konampiye yofeso Maliyafoho. Jisas kako angomo noswopahon'ngki Maliya kako Jisas'nye s'ifi'ki'nyo'mo humanto kakoe hungkunomo haloho humupo'ntohumantisofoho. ⁴⁰ Maliya osopo nohumentan'ngki Mota kako wosopayo nto'no esyohumayo syoho engo yonto kako yo'mayo so'no huno pi'n'ngo pi'n'ngo syof'sikaofonto Jisas'mo ul'imento, Hwe Engofo, nje nampohwo kako ngkimo mon'fo'maso'njo ngko'nohino wopayo iloho yo'mayoso yalokweno. Oso

yahinoso wopíngotaho. Kíko nje nampohumo filíhwajo. Ngkimo wonífo'mano. ⁴¹ Ose ulahoníngki Jisas ulímento, Motafo, Motafo, kíko huno pi'níngo engo syafísyonji jíje símeho yo'mayo pi'níngo engo somne'no peho'no kilíkakwoho. ⁴² Anga'nohino wonyoangkafoso yo'mayo hwahoponjo somo yakolo'nnyoso wo'nnyofoho. Kíko oso hisomne'no umofonyo yalokuno. Maliya kako oso wopíngo hiso woma'monto nje hungkunomo upo'nalofoho. Oso wopíngoso kakinta'ni wae meeofanehwono. Ose ulímentisofoho.

11

Mpohumo jomo ujo'ne yahinofoho.

(Matíyu 6:9-15; 7:7-11)

¹ Síkuno fihumo Jisas kako Mpohumo jomo moi'wo ulahoníngki kakoe inomokomoyo fihwo kakimo ulímento, Hwe Engofo, hohonta Joun kako kakoe inomokomoyo sohwo Mpohumo jomo ujo'ne itíhwamentisofoho. Oso hopa kíko olohonta fonetíhwaho. ² Ose ulahoníngki Jisas ulímento, Sekwo Mpohumo jomo ulano líkujoso sekwo olo pa'nyoso ulímno.

Mpohwo jíje yofe wopíngo'nohinoso ne'nohini woho'níwo'níngkuhwono.

Oso síkuno kíko yo'mayo hopi'nono yokumpohn'nyo nemokosyohumayoso komo'no umo'nono

³ Síkuno huhwo huhwi nakwoe wosopayo fonejape.

⁴ Nom'ne a'amu nakumo wonyo nalohofosofe wonyo somo nakwo wae yao'malohwone hopaso kíko nakwoe wonyoso wae fenamofa.

Kíko nakumo yamofa nalohofa somo nonehumajohotoho.

⁵ Ose lutíhwanto kako Mpohumo jomo ujo'ne nom'ne hungkuno lutíhwamento, Sekwo anga'nohini fihwosi kíko síkwo'miyo kuntoliyopo a'amu kíko'njo mofone sopo humawo'níngkiso sohwoe angomo u'mahoji ulímnho. Kíko wosopayo hufa'u síhune ntape. ⁶ Nje a'amu kako honíngkanomo noponto ngkimo ní'maso sohwo ngko wopayo nuyímneso ane hwo'nyoho. ⁷ Ose ulohojo'no kako oso hwe anga homo somjo sohwo kako ole wakílímntonoho. Kíko ngkimo syoho engo peho'no ntopantokuno. Hoku'yo nto píjwasyonji nje mehomi'nji nakwo saho fosyawotowono. Ngko yo'mayoso nolíkahm'mo mokijapmmehono. ⁸ Ose kilíhwoso'no kíko pipi uyímonnto. Ngko sekumo waselímonne'no yohono. Oso hwe anga somjo sohwo kako ole wosyafíhu'mntonoho. Oso hwe huhwo sohwo kako nje a'amu ko huhune'no ngko molíkafé'njo i'mo ngko muyo'njo uyímonnoho. Ose ko syafísyíhwosi kíko johone'no líwo'nontaníngkohoji oso a'amu anga somjo sohwo kako nolíkafíhwosi yo'mayo hopi'nonohino kíko umofonyo inyoso wokijapmmntonoho. Hwapíngoso kíko kakimo jomo ne'no ulíwo'níngkohino so'no wonímango munyofoho. ⁹ Oso pa'nyoso Mpohumo jomo ujo'ne yahino wo'nnyofoho. Sekwo Mpohumo jomo ne'no ulífiyoso kako yo'mayoso wosejapmmntonoho. Sekwo yo'mayo so'no hafíhafa típentaníngkuji sekwo oso hiso uhwonantífeho. Sekwo hoku'yopo hwaníngo fonjíkujo'no Anítu kako sekumo wosehwosampomntonoho. ¹⁰ A'amu hopi'nonohino hofíko Mpohumo yo'mayo so'no jomo ulíkujo'no Anítu uyímonnto. A'amu yo'mayo so'no hofíko hafíhafa típífiyoso wotípemantífeho. A'amu hoku'yopo hwaníngo fongkupijoso Anítu kako wosehwosampomntonoho.

¹¹ Sekwo mpohwosa sohwasí sekwoe hwomu sohwa inaníku'ne selífiyoso sekwo homa wonyoso uyantífetaho. Awonoho. ¹² I yíhu'mno so'no selífiyoso sekwo a'nantíhwoyo uyantífetaho. Awonoho. ¹³ Oseso sekwo honíngkano wonyo'njo ko huhwasí sekwo sekwoe mehómimo yo'mayo wopíngo'nohini uyíwo'níngkohoho so'no sekwo huno ole waseyono. Sekwo sekwoe seníngkwohwo Anítu ahwomomo humaso sohomo jomo ulíkujo'no kako kakoe Towahuno Wopíngoso yo'mayo hwahoponjomo yakolo'nnyoso wosejapmmntonoho. Ose ulímentisofoho.

Jisas kako Setennta'ango towahuno wonyo wae yafo'ne yokumpohn'nyo malokuso so'no hwasyo hungkuno limentohofofoho.

(Matiyu 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Sikuno nom'nehwi Jisas kako hwe ilo'nnyo sohumta'ni towahuno wonyo wae yafahon'ngki towahuno wonyo sohwo nto l'fahon'ngki hwe huhwo sohwo hungkuno ito'no l'mentisofoho. A'amu pi'n'ngo engoso oso homo somo uhwonont'fi yomo yont'fi pisopisaho mjalim'mentohofofoho. ¹⁵ I oso'no a'amu fehohnjo sohwa ole l'mentohofi, Towahuno wonyo hopi'nonohino sohwafe hwe engoso Seteniyoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe nom'neso Mpel'sepuliyoho. Oso humta'ni Jisas kako yokumpohn'nyo nomanto towahuno wonyo homo somo wae yaofalofoho. Ose l'mentohofofoho. ¹⁶ A'amu nom'ne sohwa hofiko Jisas'mo yamofu uyano lont'fi ul'mentohofi, K'iko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso fonet'hwaho. Ose uhwon'ngkuhwasi Anitu k'iko'nji humaho wolano. ¹⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas kako hofikoe huno somo huno moi'wo uyahon'ngki ole ul'mento, Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino humawo'n'ngkohofoso hofiko hotitopijo sohonta ikujoho fongki'n'ngkuji hofikoe wop'ngo fosyohumayo'neso wonyo umo'n'montonoho. I oso pa'nyoso a'amu hofiko'montohwa hofiko yoka hnn'ngkuji hofikoe fosyohumayoso wonyo umo'n'montonoho. ¹⁸ Oseso sekwo olo so'no peho'ne lalokwofo. Ngko Seten mta'ango yakumpohn'nyo towahuno wonyo wae yafo'ne mant'imentesi Seteniyeh a'amu sohwa hotitof'kuji ikujoho fongki'n'ngkutnesohilo. Ose'manji Seteniyeh yokumpohn'nyoso pipi umo'n'montolo. ¹⁹ I Seten kako towahuno wonyo wae yafo'ne ngkimo n'fo'mantokuso'manji sekwoe inomokomoyo towahuno wonyo wae yaof'wo'n'ngkohofoso somo t'hwu ufo'mahwoso'no weefant'feto. O'o, sekwoe inomokomoyo huhwa towahuno wonyo somo wae yaofalokwofo so'no nakwo huno ole nayohoho. Sekwo ngkine'no hwasyo hungkuno lalokwofo. ²⁰ I oso'no ngko Anitu mta'ango towahuno wonyo wae yafo'ne yokumpohn'nyo malokwe'manji oso sikuno Anitu wosemokosyohumamonto isoso nto se'mahon'ngki sekwo oso hiso'no hohujo ikinjaofalokwofo.

²¹ Seten kako kakoe yo'mayo yo'mayo somo kako kakoe mekino sampe yo'mayo so'nji yohof'hwontohumawo'n'ngkisoso nom'nihwo kako yo'mayoso wae meeofonehoho. ²² I oso'no hwe nom'ne Seteniyeh yokumpohn'nyo yakolo'nnyo sohwo nop'hwosi kako Seteniyeh mekino sampe yo'mayoso kakimo yokumpohn'nyo imokinyo'ne mokosyohumantoso somo wae yaof'hwosi kakoe yo'mayoso woma'montonoho.

²³ A'amu fihwo kako nje a'amu mmo'nyo'njo yoso sohwo kako nje mango hweho. A'amu nje syoho somne'no mon'fo'maso sohwo kako syoho homo somo fon'fonyo imokalofoho.

Towahuno wonyo a'amumo nto ul'iko'maso sohwo asomo pe-e'ne hungkunofoho.

(Matiyu 12:43-45)

²⁴ Towahuno wonyo kako a'amufe simeho mo'mo humamojo sohwo oso ango somta'ni ul'iko'mahwosi nom'ne hwaho a'amu mohumunyopo usijo'no humayo'ne haf'ihafe wonyopi t'pehwosi kakoe ango s'imo'mjo somne'no asomo wapmmontonoho. ²⁵ Asomo nop'hwosi oso ango homo somo uhwonososo ango homo somo hintalinyo wae nto yososo wop'ngomo uhwon'montonoho. ²⁶ Ose uhwon'ngkuhwosi kako nuhwosi nom'ne towahuno wonyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso hofiko hofikoe wonyoso s'imo'mjo sohwoe yakolo'nnyo somo kako ut'mahwosi kakoe ango homo somo humayo'ne upemotawomontonoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo s'imo'mo kako wonyo humamojo sohwo kako olhonta wonyo m'kun'imposo somo humaho. Ose ul'mentisofoho.

Simeho wop'ngo t'pemayo yahino neso olenoho.

²⁷ Oso hohosohonta hwe moyami pi'n'ngo engo nohumentan'ngkofi a'mu fisi nohumanto Jisas'imne'no johu ulonto ul'mento, Hnna'wohi kikimo kumanto amno kijapmmentisosi kako kikine'no s'imonyo uyono. ²⁸ Ose ko ulahon'ngki Jisas ul'mento,

O'o, sɪmonyo iyo yahino neso olenoho. Hwe moya'mi hofiiko Anɪtuye hungkunomo upa'ninyoso inɪngkafijo'manji hofiiko sɪmonyo nehopi uyantifeho.

Yo'mayo kengo a'amu miyɪwo'nɪngki yohofoso uhwonano lontifi Jisasimo joho utimentohofofoho.

(Matɪyu 12:38-42; Mak 8:11-13)

²⁹ Hwe moya'mi pi'nɪngo engoso Jisasi'njopo uhu'mokontanɪngkofi Jisas kako olo hungkuno loso ulɪmento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku wopɪngo ku'maho. Hwapɪngoso sekwo ole ntɪwo'nalokwofo, Kɪko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyɪwo'nɪngkiyohofoso yohojo'no'manji nakwo nokohonɪngkuhwasi nakwo huno wonayono. Kɪko Anɪtuye Hwomu Ne hwasoho. Ose ko ntɪwo'nɪngkohofoso ngko oso hiso mutɪhwamonnehono. O'o, Jouna hohonta humamojo sohwo uloho'mentiso hopaso oso'nohini wosetɪhwamonnoho. ³⁰ Hohonta yo'mayo Jounamo u'ma'mentiso somo a'amu Ninifoso uhwonontifi hofiiko huno ole umento, Anɪtu Jounamo lonehwatimentisofoho. Oso hopaso yo'mayo ngko A'amufe Hwomu sohwo'nɪmo nɪ'mante so'no olohonta a'amu humawo'nɪngkohofoso nohonɪngkujo'no hofiiko huno ole uyono. Anɪtu ngkimo nɪhwatimentiso hwo'nyoho. ³¹ Hwangku a'amufe yahino wonyo somne'no Anɪtu kako yano ilofone sɪkuno somo i'mofapɪhwoso'no oso a'mu yofe engo hwaho mokosyohumayo'nesi kako hwaho mongkihnta'ni mokosyohumamojosi kako nolɪkafɪhwosi sekwo olohonta humalofo sokumo ole selonefoho. Sekwo Anɪtumo minɪngkayoso peho'nekulo. Ose selonefoho. Hwapɪngoso hohonta hwe yofe engo'njo Soulomoun humamojo sohonta oso a'musi kako hwaho ikanoponta'angosi kako Soulomoun Anɪtuye hungkuno wolontɪhwano lonto kako sapmentisofoho. I oso'no olohonta hwe nom'ne Soulomounɪmo yakolo'nnyo sohwo sekwo'nji olopo ko humaso sohomo sekwo kakimo minɪngkwalokuyohofo. ³² Anɪtu kako a'amufe wonyo somjo tohinoso yano ilofiyo'ne sɪkuno somo a'amu ango Ninifonta'angoso nolɪkafɪkuji sekwo olohonta humalofo sokumo ole selɪfitnnefoho. Sekwo sekwoe honɪngkano wonyo somne'no sɪmeho mɪwolo'mokiyo'njo peho'no imentohofokulo. Ose selɪfitnnefoho. Hwapɪngoso a'amu Ninifoso hofiiko oso hungkuno Jouna lɪjwao'mentiso somo upa'nontifi hofiikoe honɪngkano wonyo somne'no sɪmeho iwolo'mokumentohofofoho. I olo so'no olohonta hwe fihwo Jounamo yakolo'nnyo sohwo sekwo'njo olopo ko humasoso sekwo sekwoe honɪngkano wonyomne'no sɪmeho mɪwolo'mokiyofoho.

Pomponahopo humayo'ne hungkunofoho.

(Matɪyu 5:15; 6:22-23)

³³ A'amu fihwa sikiloho mongkujontifi hiyaso'mo u, ahwonte enjwa'mo moho'nasiyo'njo hwafoho. O'o, hofiiko ijempoho tojwa sopo ho'nasyontifeso a'amu ango homo somo nosyukuji pomponaho hiso uhwonantifeho. ³⁴ Sekwoe tɪmoso sekwoe huyo'mangofe pomponaho pa'nyofoho. Tɪmo anga'nohino'manji sekwo pomponahopo humalofo. Tɪmo pi'nɪngo'manji sɪkwo'mjoho'mo humalofo. ³⁵ Oseso sekwo huno ito'no fɪsyafɪhupmno. Sekwo pomponahopo humalofo soku yahino pi'nɪngo pi'nɪngo mafɪkuji apa'no sɪkwo'mjoho'mo fosyohumafɪkutoho. ³⁶ Sekwoe sɪmeho mo'mo sɪkwo'mjoho ane hwasɪ'manji pomponaho'nohinopo'manji sekwoe sɪmo'mangoso nom'ne a'amu somo pomponaho hopaso uloho'montonoho. Ose ulɪmentisofoho.

Jisas kako a'amu Falisi sohwanji a'amu honɪngkano hungkuno lutɪhwayo sohwanjimo yoka hungkuno ulɪmentisofoho.

(Matɪyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)

³⁷ Jisas kako oso hungkuno ulɪkwato lohofahonɪngki a'amu Falisi fihwo kako kako'nji wopayo wonaho lonto Jisasimo joho lutɪma'mentisofoho. Oseso Jisas kako oso hwe huhwo sohwoe angomo noswonto wosopayo nɪwo'nɪngkohofo sopo humamentisofoho. ³⁸ Oso a'amu Falisi huhwo sohwo kako Jisas aho mijo miyatɪku'nyo'njo yonto wosopayo nyo'ne humahonɪngki uhwononto yomo yonto huno pi'nɪngo engo syafɪhu'mentisofoho. ³⁹ Jisas oso hwe huhwo sohwoe hunomo huno uyahonɪngki

ole ulimmento, Sekwo a'amu Falisi sohwasi sekwoe noswanyo yo'mayo somo ko yajijwontifeso sekwoe humayoso kiho'njo hwasoho. Yo'mayo uhwonontifeso hi semo'n'wo'n'ngkohoho. Oso'nji simeho mo'mo yo'mayo honingkano wonyo nom'ne wo'nnyo hwasoho. ⁴⁰ Sekwo huno ane hwasoho. Sekwo mijo yatiku'nyo'ne'nohini syofisyalokwofo. Anitu kako sekwoe paho hohnta'nnohini mtimokumentiso'maho. O'o, kako sekwoe simeho mo'mo sekwoe huno so'nji mtimokumentisofoho. ⁴¹ Sekwo sekwoe yo'mayo so'no aho yokumpohn'nyo kesyohumafikutoho. O'o, sekwo a'amu umofonyo iwo'n'ngkohoho somo yo'mayoso uyikujono sekwoe simeho mo'mo kiho ane umo'nimontonoho. Ose ifijo'manji a'amu uhwonifijoso hofiko sekwoe simeho mo'mo kiho ane so'no huno uyimontonoho.

⁴² Sekwo a'amu Falisi sohwasi sekwo tohino tipemapitne so'no ngko hitoho ntokwoho. Sekwo hamniyoho wosopayo yo'mayo mawo'n'ngkohofoso sekwo hotitofontifi aho hufa'u hopi'nono imo'n'ngkahon'ngki anga'no Anitumne'no ko ho'nosyantifeso sekwo honingkano ito'nohino somne'no huno mosyafisiyo'njo yontifeso Anitumne'no masemo'nyo'njo hwasoho. U, sekwo sekwoe yo'mayo wopingo fehohnjoso Anitumne'no ho'nasyiwo'n'ngkohofoso wopingofoho. I oso'no oso hungkuno selohe somo min'ngkayo'manji yahinoso wopingo'maho.

⁴³ Sekwo a'amu Falisi sohwasi sekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyimno. Sekwo huno ole seinyo hwasoho. A'amu tajo angomo humawo'n'ngkohoho sofe simanopo hwe engo sohwoe epohumayo wopingo sopo wohumentanoho semo'nyo hwasoho. Sekwo hwe moya'mi uhu'mokiyo sopo nje hwe engofo selontife'no yiwo'n'ngkohofihwasoho.

⁴⁴ Sekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyimno. Sekwo olo pa'nyo hwasoho. A'mopijohinomo'mo ho'nasyiwo'n'ngkohoho sopo iyo mowontimofasiyo sopa'nyo hwasoho. Tojwa lopo wopingo sopo a'amu hano emoyontifi hwaho ajwomomo pisakino'njo wojo so'no huno muyofoho. Sekwo oso pa'nyo hwasoho.

⁴⁵ Jisas ose ulahon'ngki hwe fihwo kako honingkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwo Jisasimo ulimmento, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, oso hungkuno tango'njo Falisi sohwo ulohinoso nakwo huhwo na'nnonjimo nelalokuno. ⁴⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ulimmento, Sekwo a'amu honingkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohoho huhwo sohwasi sekwo huhwasi Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyimno. A'amu sekwoe honingkano hungkunomo ito'no in'ngkayo'ne syoho mikunimposo uyiwon'ngkohofihwasoho. Sekwo a'amufe hohujopo tango mikunimposo kisasyohon'ngkofi hofiko mokoho'nyo'ne syoho yokumpohn'nyo yiwo'n'ngkohofofoho. I oso'no sekwo hofikimo ufo'mayo'ne sekwoe ajo'miyopo tango mokihn'nasewoso hwasoho.

⁴⁷ Sekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyimno. Seyakwosa hohonta humamotofo sohwa hofiko a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwo fonjahumentohofofoho. A'amumo fonjahumentohofoho huhwo sohwofe pijohino sopo sekwo wokosuyo yo'mayoso hulimotofihwasoho. ⁴⁸ Sekwo ose iwo'n'ngkohoho so'no ole itihwalokwofo. Neyakwosa hofiko a'amu huhwo sohwo fonjahumentohofoho yahinoso wopingofoho. Ose lontifi sekwo wokosuyo hulimotofihwasoho. ⁴⁹ Anitu kako huno hwapingo'njo sohwo sekumne'no ole selalofi, Ngko a'amu fihwamo nje hungkuno uyahon'ngko lijwaofu syoho'njo (*apousel*) sohwanji sekuyepono lihwatimeso sekwo a'amu fihwamo fonjasyikui nom'ni hwamo wonyo ulohofantifeho. Ose selalofoho. ⁵⁰ Oseso a'amu fihwamo Anitu kakoe hungkuno uyahon'ngki hungkuno hiso lijwaofu'ne syoho'njo sohwo fonjahumentohofoso Anitu nakwoe hwaho mtimokumentiso simo'mta'ango so'ntnne'no olohonta fonjahumomopmmalofo so'ntnne tohinoso olohontajo hwe moya'mi humalofo soku womantifeho. ⁵¹ Kein kako Apelimo fonjahumentiso somta'ni a'amu hofiko Sekolaiya sohwo Anitumne'no yo'mayo ho'nasyiwo'n'ngkohoho sopo oso ango Anitu humaho limotofo ajwo sopo fonjahumentohofoho oso'ntnne tohinoso a'amu olohontajo humalofo soku womantifeho.

kako wae weeo'montonoho. I oso'no a'amu Anitu tuye Towahuno Wopingo sohumne'no sitofo ulososo oso wonyo hiso Anitu kako wae meeofonehoho. O'o, wonyo hiso ne'no wawo'montonoho. ¹¹ A'amu hofiko tajo ango we'e so'mo a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji a'amu yofe engo'njo sofe timopo ipesemotasokujo'no sekwo iyoho seningkuhwaloho. Huno ole syafisyikutoho. Hofiko hungkuno nalohoningkujo'no nakwo peho hungkuno ulantanto. Ose syafisyikutoho. ¹² O'o, olo hoholohonta Anituye Towahuno Wopingo kako yo'mayo hungkuno sekwo ujo'ne so'no waselmontonoho.

A'amu hamniyoho engo'njo yo'mayo ho'yango yokumpohn'nyo aho kemokosyohumawo'ningkiso sohwo pahnnimo hungkunofoho.

¹³ Hwe moya'mi pi'ningo engo nohumentaningkofi hwe anga'nohino sohwo Jisasi mo ole ulimento, Nje Lontihwayo sohwo, nje mpohwo poyo pe'ningkahoningki nje tatohwo kako ho'yango hopi'nonohinoso ma'mentisofoho. Oseso olo hilo so'no kiko nje tatohumo uso. Ho'yango hiso yano ilofihwosi fehohnjo ngkimo wontapono. Ose lonihwajohoho uso. ¹⁴ Ose ulahoningki Jisasi ulimento, I pipilo. Seningkwohwo ho'yango yo'mayoso yano ilofone syohoso tihwo ntapmentisoto. Awonoho. ¹⁵ Ose ulonto a'amu hopi'nonohino somo ole ulimento, Sekwo huno ito'no fisyafihupmno. Nom'ne a'amufe yo'mayo somne'no hi semo'nyo so'no yahino so'no i'waho fiymno. A'amu ho'yango pi'ningo engo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sohwo kako oso ho'yango somta'ni simemo wopingo neso motipuhwonyo hweho.

¹⁶ Ose ulonto kako pahnnimo hungkuno ole ulimento, Hwe hamniyoho engo'njo fihwo kakoe wopasyoho somta'ni yo'mayo pi'ningo engo ma'mentisofoho. ¹⁷ Ose uhwononto oso hwe hamniyoho engo'njo sohwo hnnimento, Ngko pipi imnehono. Yo'mayo wosopayo ho'nasiyo'ne angoso hopo'maho. ¹⁸ Ose syafisyonto ole limento, U, ole uyimonnoho. Nje wosopayo ho'nasiyo'ne ango we'eso wae yahm'mo nom'ne engo mikunimposo wamolimo. Ose moli'mo ngko wopayo yo'mayoso oso ango songomo woho'nahumonnoho. ¹⁹ Ose i'me'no ngko nje huyo'mangomne'no ole wahnnimo, Jije yo'mayo wopingoso pi'ningo weho. Soswo pi'ningo engoso kiyakolofihwoso'no ho'yango yo'mayoso ne'nohino wakuwentimtefoho. Oseso syoho engo yohotoho. O'o, iyoho humahoji yo'mayo mijo wosopayo ningkohoji simemo wopingo'njo fisyohumaho. ²⁰ Ose ko hningkahoningki Anitu hwe huhwo sohomo ulimento, Kiko huno ane hwosoho. Olo sikwo'miyo lomo kiko poyo wape'nimonnoho. Jije ho'yango engo ito'no esyohumahnoso tihwo woma'mteto. ²¹ Oso pahnnimo hungkunoso ulonto ole ulimento, Oso pa'nyoso a'amu ho'yango yo'mayoso pi'ningo engo elifosyalofonjo sohwo kako Anituye timopo ne so'no umofonyo yone hweho. Oso'no sekwo huno ito'no fisyafihupmno.

Yo'mayo yo'mayo so'no huno pi'ningo pi'ningo syafisiyo'ne hungkunofoho.

(Matiyu 6:25-34)

²² Ose ulonto Jisasi kakoe inomokomoyo sohwo ole ulimento, Oso'no ole selalokweno. Sekwo sekwoe fisyohumayo so'no huno pi'ningo engo syafisyikui ole nolikutoho. Nakwo peho wosopayo wonantanto. Sekwo sekwoe a'apahomne'no huno pi'ningo engo syafisyikui ole nolikutoho. Ngko nje a'apahomo peho wekojisyahinmonnto. Ose syafisyikutoho. ²³ Hwapingoso nakwo peho'ne humolawotohwono. Wosopayo'netaho. Hwapife'netaho. O'o, oso'ne'maho. ²⁴ Sekwo yihufone fisyafihupmno. Hofiko wopuyo hulivo'ningkohofomaho. Hofiko wopayo mehu'meesyivo'ningkohofomaho. Hofiko wopayo angoso yo'mayo ho'nasiyo'ne ango hi'njo'maho. I oso'no Anitu kako hofikimo wosopayo yo'mayoso uyivo'ningkohoho. Sekwo hwe moya'mi soku Anitu kako sekumo sehononteso sekwo yihufo somo yakolo'nyo kuyoho. ²⁵ Hwe fihwo sekumta'ni kako huno pi'ningo pi'ningo syafisyihwosi nje soswo sawemo umokinimne'no yohono lososo ne umonimontolo. Awonoho. ²⁶ I sekwo oso we'e hiso ifitneso hopoenohini mmo'nyohwasimanji sekwo nom'ne yo'mayo pi'ningo engo somne'no huno pi'ningo pi'ningo peho'ne syofisyalokwofo.

²⁷ Sekwo wokoso fofu so'no huno fi'syafi'hipmno. Hofiko yo'mayo syoho anefoho. Hofiko he yo'mayoso mojiyofi'wo'n'ingkiyohoho. I oso'no ole waseli'monne'no yohono. Hohonta hwe engo Soulomoun hamniyoho hwap'ingo'njo sohwo kako kakoe hwapife wonyoangkafo yo'mayo wokoso na'nohino so'nji inonteso kako olo wokoso fofu we'e somo muyakolofonehoho. ²⁸ Ou oso wokoso fofu sikuno fihumo syohopo lohofososo mo'n'ingkanta a'amu nolofekuji tohomo wolofefantifeho. I oso'no oso wokoso fofu Anitu wonyoangkafo mt'i'mokuwo'n'ingkiyo somo uhwonontaneso wop'ingofoho li'wo'n'ingkuhwono. Oseso sekwo soku wokoso fofomo yakolo'nnyo hokumo Anitu kako hofiyo wosemokosyohumamontonoho. Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono we'e'nohinoso peho'no uyalokwofo. ²⁹ Oseso sekwo wopayo yo'mayo mijo so'no peho wonantane'nunto Ose syafi'sy'ikutoho. Huno pi'n'ingo pi'n'ingo sey'eno. ³⁰ A'amu olo hwaho lopo Anitumo min'ingkiyo'njo hofiko yo'mayo yo'mayo mayo'ne huno pi'n'ingo pi'n'ingo syafi'sy'iw'ingkiyohoho. I oso'no sen'ingkiyohwo Anitu sohwo kako yo'mayo so'no sekwo umofonyo yahon'ingkiyohofoso kako huno nto uyohoho. Kako wop'ingo wosemokosyohumamontonoho. ³¹ Oseso simo'mo sekwo Anitumo enjwa'mo humayo'ne hi semo'n'ingkuhwoso'no Anitu kako yo'mayo yo'mayo umofonyo ifijoso wosejapmmontonoho.

Ahwomomjo ho'yango wojo so'ne hungkunofoho.

(Mat'iyu 6:19-21)

³² Nje yahu mehomi soku sekwo yo'mayo so'no iyoho sen'ingkuhwoloho. Anitu kako kakimo enjwa'mo humayo'ne mesehumajiyo'neso hungkuno nto mtito'mentisofoho. Anitu kako sekumo semokosyohumayo so'no simeho wop'ingo umo'nalofoho. ³³ Sekwoe ho'yango yo'mayoso a'amu mpe waselohopife. Sekwo oso hamniyoho hiso a'amu umofonyo iyo somo uyimno. Ose ifijo so'no sekwoe ho'yango neso ahwomomo weho. Ahwomomjo ho'yango wonyo mmo'nonehoho. Oso'no sekwo sekwoe ho'yango engo ahwomomo fohu'meehumno. Oso hopo soponjo ho'yangoso mpo'naofe'nefoho. A'amu ho'yango hufo iyoso aneponoho. Namu, mote, yo'mayoso ho'yangomo wonyo mmokonehoho. ³⁴ Ango jije ho'yango yo'mayo wop'ingo wojo sopo jije simeho hi oso hopo weho.

Hwe engo sohumne'no ito'no esyohumayo'ne hungkunofoho.

³⁵ Sekwo sekwoe he ito'no yofi'kuji sikiloho mongkuj'kuji ito'no fesyohumamno. ³⁶ Ose ifijo'manji sekwo olo pa'nyo wohontohumantifeho. A'amufe hwe engo sohwo kako ape mayo'ne wopayo iloho engo somta'ni asomo poso sohonta kako hoku'yopo hwan'ingo fonji'hwoso'no syoho ulohofiyo sohwa hano komo'no wohwosamp'itimantifeho. ³⁷ Oso syoho ulohofiyo huhwo sohwa hofiko saho mofosyawoso uyantifeho. O'o, hofiko hofikoe hwe engo sohumne'no yo'mayo ito'no esyohumentan'ingkuji hwe engo sohwo poso sohonta hofiko simonyo engo uyantifeho. Hungkuno nehopi waseli'monne'no yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako uhwonososo yo'mayo ito'no esyohumayo somo uhwon'ingkuhwosi kako huhwo kakoe syoho ulohofiyo sohwo wopayo ni'wo'n'ingkiyohoho epohumayo sopo uhmaj'hwosi kako wopayo uyimntonoho. ³⁸ I kako sikwo'miyo kuntoliyopo poso'manji u kako yi'hufo yoka simo'mjo ho'n'wo'n'ingkiyo so'nji poso'manji kako kakoe syoho ulohofiyo sohwo uhwonososo hofiko saho mofosyowentan'ingkuji uhwon'ingkuhwoso'no hofiko simonyo uyantifeho. ³⁹ Hwe engo sohwo kako asomo pe-e'ne mofehi'nyo simo'me so'no huno ito'no seyoso'manji sekwo hopi'nonohino soku ito'no wesyohumantifeho. U, oso hopaso hwe angu mokosyohumayo sohwo kako nom'ne a'amu kakoe angu hopo sopo nta'ni yo'mayo hufo woma'mo lonteso'no sikuno huno uyontentesi kakwo'yohwo oso sikuno somne'no hontohumentan'ingkuhwosi a'amu hufo imojo sohwo kako yo'mayoso momahwonesohilo. ⁴⁰ Oseso sekwo soku sikuno engolopohamo ito'no fesyohumantokuno. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni

sikuno sekwo huno mosyofisomokosyohumentaningkuji asomo wapmmnonoho. Ose ulimentisofoho.

*Syoho ulohofiyo wopingo sohwo'nji wonyo sohwo'njiye pahnnimo hungkunofoho.
(Matiyu 24:45-51)*

⁴¹ Pita ose upa'nonto Jisasimo ulimento, Hwe engofo, oso pahnnimo hungkuno nalohinoso nakumnohini lonalohino. Hwe moya'mi hopi'nonohino'nyumo lonalohino. ⁴²⁻⁴³ Ose ulohoningkahoningki Jisas kako nom'ne pahnnimo hungkuno ole ulimento, Hungkuno selalokwe loso olo humnefoho. A'amu fihwo huno wopingo'njo sohwo kakoe hwe engo sohwo osohumo nom'ne syoho ulohofiyo sohwo umokosyohumayo syohoso uyahoningkuhwosi syoho hiso ito'no inyo sohumne'no selalokweno. Oso hwe engo huhwo sohwo kako asomo pihwosi uhwonososo kakoe syoho ulohofiyo sohwo mokosyohumayo syoho'njo sohwo wosopayo uyontaningkuhwosi uhwoningkuhwoso'no oso syoho ulohofiyo sohwo simonyo uyimontonoho. ⁴⁴ Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe yo'mayo hopi'nonohinoso oso syoho ulohofiyo huhwo sohwo enjwa'mo woho'nahumontonoho. ⁴⁵ I oso'no oso syoho ulohofiyo huhwo sohwo kako huno ole wosyafihu'montonoho. Nje hwe engo sohwo kako asomo komo'no maponehoho. Ose syafisyihwosi'manji kako nom'ne syoho ulohofiyo hwe moya'mi sofanjimo ikujoho fonjomasoso kako yo'mayo wosopayo toho'nohini ningkuhwosi kako mijo yokumpohn'nyo ningkuhwosi wonilohofao'montonoho. ⁴⁶ Syoho ulohofiyo sohwo ose yoso'manji kakoe hwe engo sohwo sikuno fihumo syoho ulohofiyo sohwo kako huno mosyofisiyo'njo yo'mayo ito'no mesyohontohumentaningkuhwosi asomo wapmmntonoho. Oso hwe engo sohwo kako syoho ulohofiyo huhwo sohwo tohino engo uyihwosi a'amu kakoe hungkunomo haloho maposo'njo sopo uhumatimontonoho.

⁴⁷ Syoho ulohofiyo sohwo kakoe hwe engo yo'mayo syoho yone'ento ulisoso kako huno ko uyahoningkuhwosi hungkuno homo somo miningkayo'njo yo'mayoso ito'no mesyohumayo'njo oso hwe huhwo sohwo tohino engo woma'montonoho. ⁴⁸ Syoho ulohofiyo nom'nehwo kakwo'yohwo sohwoe huno somo huno muyo'njo so'no kako yahino wonyo ko ihwosi kakune'no huno mosyafisiyo'njo yososo kakwo'yohwo sohwo tohino we'e'nohini uyonefoho. Anituye syoho ulohofiyo fisomo yo'mayo wopingo piningo engo u'mante so'no kako Anitumne'no syoho piningo engo uyono. A'amu yo'mayo yo'mayo piningo engo mokosyohumunyo sohwo Anitu kako osohumo nom'ne a'amumo ufo'mayo'ne yo'mayo so'no jomo ulimontonoho.

*Jisas kako nakwoe hwahopo pmentiso so'no a'amu wohotitofantifeho.
(Matiyu 10:34-36)*

⁴⁹ Ngko olo hwaho lopo ahwomo mta'ango toho womotapmmo lonji pm'mentohe hwo'nyoho. Oso toho hiso olohonta sijontentesi wopingo'nesohilo. ⁵⁰ Oso toho hiso mosijontaningkuhwoso sohonta ngko tohino engo woma'monnoho. Oso tohino engo mayo hiso'no nje hi tango mjonimopihwosi oso tohino moi'wo umonosojwao'montonoho. ⁵¹ Ole losyonifisyantikwofo. Olo hwaho lophonjo ikujoho yo'mayo yahinoso moi'wo esojwafo'ne pmentiso hweho. Ngkine'no ose losyonifisyantikwofo. O'o, sekwo upa'nimno. Ngko a'amu hotifo'ne pmentohe hwo'nyoho. ⁵² Olohontajo'nji hwangu nom'ne'ntne'no hofiko'montohwa a'amu aho fehohnjo hopi'nonohinoso nohotitofahoningkuji a'amu hufa'uso siko a'amu hufa'u sihune sohwafe mangohwa umonanjyoho. I a'amu hufa'u siko ngkimo nningkapohososo'no oso a'amu hufa'u sihune sohwa sikoe mangohwa umonantifeho. ⁵³ I kaningkwohwo kako ngkimo nningkapihwoso'no kakoe hwomu ngkine'no ngkilaho walimontonoho. I mu fisi kako ngkimo nningkapihwoso'no kona'wohi ngkilaho wantimontonoho. U, a'mu fisi kako ngkimo nningkapihwoso'no kakoe hwomufe ape mangohwo umonimontonoho. Oso hopaso a'amu piningosofiko wohotitofantifeho. Ose ulimentisofoho.

Yo'mayo imo'nalokuso so'no huno t̄ipemayo'ne hungkunofoho.

(Mat̄iyu 16:2-3; Mak 8:11-13)

⁵⁴ Olo hungkuno hilo so'nji a'amu homo somo ul̄imento, Sekwo mofehi'nyo ikwo'mokuwo'n̄ingkiso sohohta'ni himo uhwon̄ingkuji ole wolant̄ifeho. Ifoyo wahu'montonoho. Ose l̄ikuji ou, nehopi wahu'montonoho. ⁵⁵ U, sekwo ifoyo yokumpohn'nyo mongkihnta'ni sopahon̄ingkuhwosi uhwon̄ingkuji ole wolant̄ifeho. Mofehi'nyo yokumpohn'nyo wal̄imontonoho. Ose l̄ikuji ou, nehopi wal̄imontonoho. ⁵⁶ Sekwo yo'mayo hwahoponjo so'nji ahwomomjo so'nji uhwonant̄ifi sekwo huno ito'no syaf̄isyiwo'n̄ingkohoho kuyoho. I oso'no yo'mayo olohonta imo'nalokuso somo ko uhwonont̄ifi sekwo sekwoe yahino wonyo somne'no tohino mayoso'no huno maseyo'njo i'waho ito'no miyalokuyohoho. Hwap̄ingoso peho'neto. Sekwo mango'nohino kuyoho.

A'amu fihwo kako kikumne'no s̄imeho tohino umnosu so'no k̄iko komo'no s̄imeho wop̄ingo h̄mmokinyo.

(Mat̄iyu 5:25-26)

⁵⁷ Sekwo huno wop̄ingo syaf̄isyi'kuji yahino ito'nohino somne'no yano milofahinyoso peho'neto. ⁵⁸ Hwe fihwo kako kikimo impo'angomo wolintofakohumo l̄ihwosi ipeku-motowahon̄ingkuhwosi hon̄ingkanopo humahosi osopo siko'nohino hungkuno ito'no filinyo. Majo'manji hwe engo hungkuno ito'no m̄ihwajiyo syoho'njo sohwo kako impo'angomo womekuhumat̄i'montonoho. ⁵⁹ Ose yoso'manji k̄iko impo'angoso kuntu'no ul̄iko'ma'mne hwosi'maho. O'o, s̄imo'mo k̄iko j̄ije yahino somne'no yo'mayo hamniyohoso woho'nahumonnoho. Ose ul̄imentisofoho.

13

A'amu soku sekwoe hon̄ingkanu wonyo somne'no s̄imeho m̄iwolo'mokiyo'manji sekwo t̄ikanomo ufitne kuyoho.

¹ Oso hohosohonta a'amu fehohnjo hof̄iko nohumant̄ifi Jisas̄imo ul̄imentohofi, A'amu Ngkalilinta'ango fehohnjoso hof̄iko An̄ituye tajo angu engo Jelusalem sopo nohumant̄ifi hof̄iko An̄itumne'no yahu fonjokisyosyant̄ingkofo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo kako kakoe a'amu itokuso'njo sohwo l̄ihwojahon̄ingki hof̄iko a'amu Ngkalilinta'ango somo fonjahumentohofoho. ² Ose ulahon̄ingkofo Jisas ul̄imento, Ose ntohoho so'no sekwo huno ole losyof̄isyalokwofo. Oso a'amu Ngkalilinjo hiso hof̄ikoe hon̄ingkanu wonyoso nom'ne a'amu Ngkalilinta'ango somo yakolo'nnyo so'no oso tango m̄ikun̄imposu t̄ipema'mentohofoho. Ose losyof̄isyalokwofo. ³ O'o, sekwo ose syaf̄isyi'kutoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino wasel̄imonne'no yohono. Sekwo hopi'nono sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjaopijo'manji sekwo hopi'nono oso tango hopaso not̄ipemapitne kuyoho. ⁴ I oso angu Silouam sopo a'amu aho hufa'u sife fehohnjoho hopi'nono nom'ne sife mta'ni hufa'u s̄ihune nohumentan̄ingkofo angu yokintahoponjo sawemo engo sohwo p̄iwasyonto a'amu homo somo kilopo'mentisofoho. Oso hwe moya'mi hofo sofe yahino wonyoso Jelusalemjo a'amu somo yakolo'nnyo so'no huno losyof̄isyalokwofo. ⁵ O'o, oso'ne'maho. Hungkuno nehopi'nohino wasel̄imonne'no yohono. Sekwo hopi'nono sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo ikinjaof̄ikuji An̄itumne s̄imeho m̄iwolo'mo kiyom̄anji sekwo hopi'nono oso tango hiso pa'nyoso not̄ipemapitne kuyoho.

Iyo ipisayo ito'no minto'n̄iwo'n̄ingkiso so'no pahnn̄imo hungkunofoho.

⁶ Jisas kako pahnn̄imo hungkuno ole ul̄imento, Hwe fihwo kakoe impojohopo iyo ikwongo hul̄imentiso so'no kako ikwonjayo ne into'nyo so'no wonyopi uhwonomahoso imojofoho. ⁷ Oseso kako syoho mokosyohumayo sohomo ul̄imento, K̄iko upa'nyo. Soswo hufa'u s̄ihune ngko oso ikwonjayo hiso womj̄imonji potneso huno uhwonap̄iwo'n̄ingkohefoho. Oseso oso iyo huhwo sohwo olohonta k̄iko m̄inggo filofeefo. Kako hwahomjo afofo siki mayoso wop̄ingo'maho. ⁸ Ose ulahon̄ingki syoho mokosyohumayo sohwo ul̄imento, Hwe engofo, olo iyo huhwo lohwo sohwo

olo soswo lohumo walohofono. Hwangku ngko kakoe pmpongomo mno ijɪ'mo yahwoyoho ko'meehm'me'no ne ito'no unto'nɪmontolɪkeno. ⁹ Nom'ne soswomo ne minto'nɪngkuhwosi wopɪngofoho. Awo'manji ngko wolofeeo'monnoho. Jisas kako oso pahnnɪmo hungkunoso ulɪmentisofoho.

Sɪkuno iyoho humayo fisomo Jisas kako a'mu fisimo wopɪngo umokumentisofoho.

¹⁰ Sɪkuno iyoho humayo fisomo Jisas kako tajo ango we'e somo hwe moya'mimo Anɪtuye hungkuno lutɪhwamentisofoho. ¹¹ Oso tajo ango homo somo a'mu fisi towahuno wonyo ehuhnna'mo'nnyosi kako mnokino'nji ne'no nohumentanɪngki soswo aho hufa'u sɪfe fehohnjo hopi'nono nom'ne sɪfe mta'ni hufa'u sɪhune uyakolo'mentiso so'no kakoe hohujoso fahulo'mojjyoho. Oseso kako ito'no lɪkofohumayoso miyommojofoho. ¹² Jisas kako a'mu hisimo uhwononto joho lutɪmanto ulɪmento, A'mu losiyi ngko jɪje mnokino engo kiwo'nɪngkiso somta'ni nto isɪhutofokumahono. ¹³ Ose ulonto Jisas kako a'mu hisimo aho kisuhumentisoso a'mu hisiye hohujo fahulo'nnyoso nɪhu'no komo'no ito'no mulohokumentisofoho. Jisas kako a'mu simo wopɪngo ose umokahonɪngki a'mu hisi kako Anɪtuye yofe ho'noma'mentisofoho.

¹⁴ Oso sɪkuno iyoho humayo homo somo Jisas kako a'mu simo wopɪngo imokumentiso so'no hwe engo oso tajo ango we'e somo mokosyohumayo sohwo kako sɪmeho tohino umnɪngkahonɪngki a'amu pi'nɪngo engo somo ulɪmento, Sɪkuno aho fehohnjo hopi'nono aho nom'ne mta'ni anga'nohino somo yo'mayo syoho iyo'ne sɪkunofoho. Sekwo soku a'amu sohwo wopɪngo wonamokɪfe lɪkujɪ'manji sekwo soku sɪkuno syoho iyo somo hm'mofapmno. Sekwoe a'apaho wopɪngo semokiyo'ne sɪkuno iyoho humayo losomo nopɪkutoho. ¹⁵ Ose ulahonɪngki Jisas ulɪmento, Sekwo mango'nohino lɪwo'nɪngkohoho kuyoho. Sɪkuno iyoho humayo homo somo sekwo sekwoe yahu somo hofɪkoe ango somta'ni mawentɪfi mijomne'no ipemotapɪwo'nɪngkohoho kuyoho. ¹⁶ Oseso ngko olo Apɪlohamɪye imu simo Setenɪye towahunoso kakimo ne'no ehuhnnaofontanɪngki soswo aho hufa'u sɪfe fehohnjo hopi'nono nom'ne sɪfe mta'ni hufa'u sɪhune uyakolo'nnyo simo olo sɪkuno iyoho humayo lomo wopɪngo umokoheso wonyotaho. ¹⁷ Jisas ose ulahonɪngki Jisasiye mango sohwa upa'nontɪfi wonɪmango engo unɪmentisofoho. I hwe moya'mi pi'nɪngoso hofɪko yo'mayo yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso so'no sɪmonyo imentohofoho.

Anɪtumo enjwa'mo humayo'ne pahnnɪmo hungkunoso hufa'uyoho.

(Matɪyu 13:31-33; Mak 4:30-32)

¹⁸ Jisas kako pahnnɪmo hungkuno nom'ne ulɪmento, Anɪtumo enjwa'mo humayo yahinoso peho pa'nyoto. Ngko yamofoso pehomne'no esetɪhwamnehono. ¹⁹ Olenoho. Iyo fihwo kakoe yofe masɪtet. Kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'o, nɪhu'no we'efoho. Hwe fihwo oso we'e hiso kakoe syohopo hulahonɪngki engo imo'nonto nom'ne iyo syoho saponjo somo yakolonoho. Engo imo'nɪngkahonɪngki yɪhufoso nopontɪfi kakoe pamo sopo hofɪkoe aifo syontɪfi osopo kehumawo'nɪngkohofoho.

²⁰ Ose ulonto ole ulɪmento, Pahnnɪmo hungkuno nom'ne Anɪtumo enjwa'mo humayo yahino so'no ngko yamofoso pehomo esetɪhwamnehono. ²¹ Oso hiso olo pa'nyofoho. A'mu fisi kako wosopayo polowa'nji oso wosopayo polowa homo somo engo imokiyoo'ne hwamno pa'nyo kakoe yofe yis, oso'nji iwolo'mokososo oso polowa hiso engo umo'nɪmontonoho.

Anɪtumo u'mayo'ne hoku'yo we'e so'no pahnnɪmo hungkunofoho.

(Matɪyu 7:13-14, 21-23)

²² Jisas kako Jelusalemne wasɪmonto imentisoso honɪngkano momɪngo somo ango pone mjamolɪmohnnyo saponjo a'amu somo kakoe hungkuno lutɪhwamosimentisofoho. ²³ Oso hohosohonta hwe fihwo ulɪmento, Hwe Engofo, A'amu Anɪtumo u'mayo'neso a'amu anga'no anga'no sifitnnetaho. Hopi'nono sɪfitnnetaho.

²⁴ Ose ulahonɪngkahonɪngki Jisas ulɪmento, Anɪtumo u'mayo'ne hoku'yoso we'efoho. I

sekwo oso hoku'yo we'e homo somo syuyo'ne syoho yokino fiyoho'nimno. Hwapingo so'no yolohoso waselimonne'no yohono. A'amu pi'ningo engoso hofiko oso hoku'yo homo somo woswano lifijoso hofiko yamofa ko ifijoso hofiko hopo'maho. ²⁵ Hwangku oso ango homo somjo kakwo'yohwo sohwo nolikafihwosi hoku'yo we'e homo somo wopijwahumontonoho. Nihu'nahone nto pijwasyihwoso'no sekwo mempo hohnta'ni lohofikuji hoku'yopo hwaningo fonjikuji johole ulifitnnefoho. Hwe Engofo, hoku'yo fonehwosampofa. Ose ulifijoso kako ole waselimonthonoho. Sekwo nt'nta'ango kulo. Ngko sekumne'no huno maniyohoyohoho. ²⁶ Ose selihwoso'no sekwo ole ulifitnnefoho. Nakwo kiko'nji wopayo'nji mijo'nji nimentihwone lokono. Kiko nakwoe honingkanopo lohofonji nakumo hungkuno lonetihwamentohino lokono. ²⁷ Ose ulahoninkuji kako apa'no ole waselimonthonoho. Sekwo nt'nta'ango kulo. Ngko sekumne'no huno maniyohoyohoho. Sekwo honingkanono wonyo yiwo'ninkohofa kuyoho. Sekwo ngkimo i'waho ntohopmno. Sekwo mpanimno. ²⁸ Ose selihwosi kako sekumo wae yasemofihwoso'no sekwo mempo hohnta'ni humafikuji uhwonifijoso a'amu Anitumo enjwa'mo humalofoso Apiloham, Aisak, Jekoup sohwanji a'amu Anituye hungkuno lutihwamotofo sohwanjimo wosyihwonihwojowantifeho. Sekwo ose uhwoninkuji sekwo hulinkwajingo ifaloho'ninkuji humotaho engo lfitnne kuyoho. ²⁹ Hwe moya'mi hofiko mofehi'nyo simofapiso mta'ni sahopikuji mofehi'nyo ninku'niwo'ninkiso mta'ni u'mofapikuji a'amu yaposiyo yohosi yohohnta'ni i'mofapikuji hofiko Anitumo enjwa'mo nohumafikuji Anituye angomo wosopayo nifitnnefoho. ³⁰ Oso hohosohonta a'amu fehohnjo somne'no sitofa uliwo'ninkohofoso hofiko yofe engo womantifeho. I a'amu fehohnjo hofikoe yofe olopo ho'nomawo'ninkohofoso hofiko yofe engo ane pa'nyo wohumantifeho. Ose ulimentisofa.

Jisas kako ango Jerusalemne'no humotaho limentisofa.

(Matiyu 23:37-39)

³¹ Oso hohosohonta a'amu Falisi fehohnjo sohwa hofiko Jisasimo u'mantifi ulimentohofi, Kiko olo ango lopo uliko'mahoji nom'ne angopono fiwano. Hwe yofe engo'njo Helout sohwo kako kikimo wofonjakohumonto yalofa. ³² Ose ulahoninkofi Jisas ulimento, Sekwo nukuji oso hwe wonyo sohwo, Helout, osohumo ngkine'no ole ulimno. Olohontajo'nji mo'ninkajo'nji ngko a'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo wae yaohm'mo a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumonno. No'no mo'ninka sikuno hufa'u sihune sohonta ngko nje syohoso moi'wo wesojwao'monno. ³³ Oso'no olohontajo'nji mo'ninkajo'nji ne'no mo'ninkajo'nji nje syoho moi'wo i'mo ngko hano Jerusalemne'no wosyimo'monno. Hwapingoso a'amumo Anitu hungkuno uyahoninki lutihwayo sohwo ango nom'nepo fonjasyiwo'ninkohofopo'maho. Olo, ango Jerusalemhoni fonjasyiwo'ninkohofoponoho.

³⁴ U, nje a'amu Jerusalem humamopmmotofo sokunonji olohonta humalofa sokunonji sekwo a'amumo Anitu hungkuno uyahoninki selimotofo sohwo fonjasyontifi a'amu sekumo sefo'mayo'ne Anitu uhwojiwo'ninkiso sohwo sojo'nji fonjiwo'ninkohofa kuyoho. Sikuno pi'ningo engo somo ngko sekumo ole hopa womasemokumonji imalefoho. Yihufoso hofikoe polonyo somo mihu'mokontifi efemokosyawowo'ninkohofa hopaso ngko sekumo wosemokosyohumamonji ko imaleso sekwo nakwolaha limalofafoho. ³⁵ Sekwo upa'nimno. Sekwoe ango Jerusalem sopo Anitu kako nto uliko'ma'maho. Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo ngkimo manohonyo'njo ne'no yontaninkuji sikuno pi'ningo woseyakolo'monthonoho. Tifi no'mo sekwo nakwo oso a'amu Anitu uhwatimentiso sohumne'no yofe woho'nomano lifiyo sohonta sekwo ngkimo apa'no wonehonantifeho.

Jisas kako a'amu a'apaho engo kamkamnyo sohomo wopingo umokumentisofa.

¹⁻² Sɪkuno iyoho humayo fihwi Jisas kako hwe fihwoe angomo wopayo nɪmentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu Falisi sohwafe hwe engo hweho. Oso hopo sopo hwe fihwo kako a'apaho engo kamkamnnyo sohwo Jisasɪmo mofonepo humunyo hweho. A'amu Falisi sohwa hofɪko Jisas sohwo kako hwe a'apaho wonyo'njo sohomo pipi ulohofone kiyohoho lontɪfi humuhwontohumantohofofoho. ³ Jisas kako oso hwe mnokino'njo sohomo uhwononto kako a'amu honɪngkano hungkuno lutɪhwawo'nɪngkohofoho sohwanji a'amu Falisi sohwanjimo ulɪmento, Nakwoe honɪngkano hungkuno sɪkuno iyoho humayo somne'no nakwo a'amu mnokino'njo somo wopɪngo umokiyoso wopɪngotaho. ⁴ Ose ulahonɪngki hofɪko mampi'nyo humamentohofofoho. Oseso Jisas kako oso hwe sohwoe ahomo nomanto wopɪngo umokonto, kakoe angone'no uhwatɪmentisofoho. ⁵ Ose ulohofonto kako a'amu nom'ne sohwafo ulɪmento, Sekwo sɪkuno iyoho humayo somo syoho miwo'nɪngkiyohofɪhwasilaho. I sekwoe hwomutaho yahu mutaho sɪkuno iyoho humayo somo mijo kilofawoso somo usɪ'mofawesoso sekwo komo'no ukuji utɪmantɪfitaho. Ou, utɪmantɪfeho. ⁶ Ose ulahonɪngki hofɪko kakimo aku hungkuno mulɪmentohofofoho.

A'amu hofɪkoe yofe monje yahino'ne hungkunofoho.

⁷ Jisas kako oso angone'no hopo sopo nohumanto uhwonɪmentisoso a'amu fehohnjoso oso angone'no homo somo swontɪfi hofɪko epohumayo wopɪngo'nohini so'no hafɪhafa tɪpehonɪngkofi uhwononto kako a'amu huhwo sohwanne'no pahnnɪmo hungkuno ole ulɪmento, ⁸ A'amu fihwo kako ape ma'nyo sopenjo wopayo engo so'ne'ne kikine'no johone'no kilososo kɪko nuhuji epohumayo wopɪngo sopo nohumayo'eno. Kɪko epohumayo wopɪngopo humuso'manji angone'no kakwo'yohwo sohwo kako nom'ne a'amu jɪje yofe engo somo kiyakolo'nnyo sohomo johone'no uloso'manji jɪje yofe engoso monje weekohumontonoho. ⁹ Kɪko jɪje yofe we'e'njo sohwo kɪko epohumayo wopɪngopo kaki'no humentanɪngkiji kohonɪngkuhwosi oso angone'no kakwo'yohwo sohwo kako ole wakilɪmontonoho. Kɪko olo epohumayo wopɪngo loso olo a'amu lohomo uyo. Ose kilɪhwoso'no kɪko wonɪmango engone'no kinɪngkuhwoso'no momɪngo so'mjo epohumayo sopo wohumamontnnoho. ¹⁰ I hwe fihwo kako kikimo kakoe angone'no wosopayo nyo'ne johone'no kilosomani kɪko noswohoji epohumayo nɪhu'no momɪngo sopenjo sopo fosyohumaho. Kɪko ose humuso'manji oso a'amu huhwo sohwo kako kikimo nokohonɪngkuhwosi ole wakilɪmontonoho, Nje a'amuhwe, kɪko olopo fisohumape. Ose kilɪhwoso'no oso angone'no homo somjo a'amu wosopayo nontɪfijo a'amuso nokohonɪngkujo'no jɪje yofe engone'no umo'nɪmontonoho. ¹¹ A'amu kakoe yofe'nohini ho'no ma'nɪwo'nontoso sohomo Anɪtu kako monje weehumontonoho. I a'amu kakoe yofe somo monje yahinɪngkuhwoso sohomo Anɪtu kako wopɪngo wonyoangkafo ulohofɪhwosi kakoe yofeso woho'nɪma'montonoho.

A'amu jɪje angone'no wopayo nyo'ne johone'no lutɪmayo yahine'no neso olenoho.

¹² Oseso Jisas kakimo wopayo nyo'ne johone'no lutɪma'mentiso sohomo ulɪmento, Kɪko a'amumne wosopayo ilohone'no iyo sohonta jɪje a'amu so'ntnne, jɪje temtitofone'no so'ntnne, jɪje angopenjo a'amu hamniyohone'no engone'no johone'no lutɪmahotoho. Kɪko ose isoso nom'ne sɪkunomo jɪje wosopayo somne'no hofɪkoe angone'no johone'no kilɪkuji hofɪko aku wokijopantɪfeho. ¹³ O'o, kɪko a'amumne'no wosopayo ilohone'no yohojoso kɪko a'amu yo'mayo umofonyo inyo so'nji a'amu a'apahone'no wonyo'njo so'nji sɪfe kaka-to'nnyo so'nji a'amu tɪmpɪ'nyo so'njimo johone'no lutɪmahoji uyo. ¹⁴ Oso a'amu homo somo hofɪko jɪje wosopayo somne'no aku kijapeso hopoenohini'maho. Oseso kɪko sɪmonyo uyɪmonnoho. Hwapɪngoso a'amu Anɪtuye hungkunomo inɪngkawentɪfe pe'nɪmentohofoso lɪkapijo sohonta Anɪtu kako kikimo jɪje yahine'no wopɪngo somne'no yo'mayo wopɪngoso nokijaponefoho.

Wopayo engo so'no pahnnɪmo hungkunofoho.
(Matɪyu 22:1-10)

¹⁵ Oso a'amu Jisasi'njopo wopayo nontan'ingkofo hwe fihwo nohumanto Jisasiye hungkunomo upa'nonto ul'imento, A'amu Anitumo enjwa'mo humasoso kako Anitu'nji humayo so'no simonyo uyono. ¹⁶ Ose ulahon'ingki Jisas kako pahnnimo hungkuno ole ul'imento, Hwe fihwo kako wosopayo engo iloho umonto imentisofoho. Oseso oso sikuno wopayo iloho iyo'ne somo pe-e'ne kako a'amu pi'n'ingo engo somo joho lut+ma'mentisofoho. ¹⁷ Oso sikuno neso i'mofopahon'ingki kako kakoe syoho ulohofiyo sohumo lihwojahon'ingki kako a'amu simo'mo nto lut+ma'mentiso somo ole ul'imento, Sekwo oyonimno. Wosopayoso ito'no nto esyohumantono. ¹⁸ Ose ko ulahon'ingki a'amu anga'no anga'nohinoso mape-e'ne hungkuno ul'imentohoho. A'amu anga'no kako ole ul'imento, Ngko hwaho songo mpe nto imale hwo'nyoho. Ngko oso homo somo uhwonamne'no yohono. Kiko nje a'amu sohumo ole uso, Ngko mapmnehono. Ose ntohoho uso. ¹⁹ U, nom'nihwo ole ul'imento, Ngko mpulimokau yahu aho hufa'u hopi'nonohino nje hwaho jiwolo'mokiyo'no mpo'maeso yamofu uloho'monne'no yohono. Oseso kiko nje a'amuhumo ole uso, Ngko mapmnehono. Ose ntohoho uso. ²⁰ Nom'nihwo ole ul'imento, ngko olhonta ape songo mahe sohwo'ni mapmnehono.

²¹ Ose ulahon'ingkofo a'amu syoho ulohofiyo sohwo kakoe hwe engo sohumo hungkuno mopanehwono ul'imentohoho so'no ulahon'ingki hwe engo sohwo simemo tohino umnimentisofoho. Simemo tohino umningkahon'ingki kako kakoe syoho ulohofiyo sohumo ul'imento, Kiko komo'no uhui oso ango sponjo hon'ingkanano engo sponjo so'nji hon'ingkanano we'e we'e sponjo so'njimo nje wosopayo nyo'ne joho filut+maho. A'amu yo'mayo umofonyo inyo so'nji a'apaho wonyo'njo so'nji timpi'nyo so'nji sife wonyo'njo so'njimo lut+mahoji nje ango lomo fipemotoswape. ²² Ose ulahon'ingki syoho ulohofiyo sohwo a'amu homo somo ipemotaponto ul'imento, Hwe engofo, jije hungkunomo in'ingkawenji epohumayo fehohnjoso siki weho.

²³ Ose ulahon'ingki hwe engo sohwo ul'imento, Kiko hon'ingkanano engo somo uhui syohoponjo toku'mango somo ku'mokwakui oso ponjo hwe moya'mi pi'n'ingo engo somo utimahoji fipemotoswape. Ngko nje ango somo a'amu uhula'mopife nningkohoho. ²⁴ Ngko kikimo wakimo, Oso a'amu ngko simo'mo joho lut+ma'maleso hofiko nje wosopayoso nihu'no momapitnnehoho. Oso pahnnimo hungkunoso Jisas ul'imentisofoho.

A'amu fihwo kako Jisasi'mo un'ingkamano loso sohwo kako kaki'no huno ito'no ikwesya'ihu lohofihwosi yo'mayo nihu'nahone ho'nasy'ihwosi Jisasi'mo un'ingkaweno.

(Mak 10:37-38)

²⁵ Hwe moya'mi pi'n'ingo engo hofiko Jisasi'nji hano wentan'ingkofo Jisas kako ikinjamo lohofonto ul'imento, ²⁶ A'amu fihwo kako ngkimo won'ingkapmmo loso sohwo simo'mo kako huno ito'no uyono. Yo'mayo a'amumo kako simemo uy'wo'n'ingkisoso kan'ingkwowho kona'wohi kakoe ape kakoe mehomi kon'ingkwawehwo kaisi i, kakoe wopingo humayo hi oso homo somo kako simemo uy'wo'n'ingkisoso simemo ntap'wo'n'ingkiso somo yakolo'nnyo'manji kako nje inomokomoyo imo'nyoso hopo'maho. ²⁷ A'amu nje syoho somne'no yo'mayo tango ngkimo ni'mante hopaso u'mayo so'no wopingofoho loso sohwo kako nje inomokomoyo ne umo'nimontonoho. I tango hiso ngkilaho loso'manji kako ngkimo mon'ingkapenjo hweho. Oseso kaki'no kako huno ito'no ukwesya'isyono.

²⁸ Sekwo olo pahnnimo hungkuno so'no fisyafihupmno. A'amu fihwo kako ango sawemo engo wamolimo loso sohwo kako kaki'no nofosyohumawosi oso ango huhwo sohune yo'mayo mpe iyo'ne hamniyoho so'no huno ito'no ukwesya'ihumontonoho. Olo so'no wosya'isyono, Nje hamniyoho olo ango lomne'no moi'wo esojwaofoneo hopolikeno. Awo'manji mamolomnehono. ²⁹ Kako oso hopa huno mosya'isiyo'manji kako hwosaho nto wonjososo ango neso moi'wo momolosojwaofenjo'manji a'amu ango homo somo uhwon'ingkuji tikafo jikuji sitofo ulantifeho. ³⁰ Ole wolantifeho. Oso hwe sohwo kako ango molomo'maso sohwo kako momolosojwamofe hweho.

³¹ I nom'ne pahnnimo hungkuno fisyafihupmno. Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo kako nom'ne hwe engo sohumo wofongki'naho lonto inyo sohwo kako kaki'no huno ito'no ukwesyafohu'montonoho. I nje a'amu itokuso'njo sohwa *ten tausen* (10,000) hwafoho. I nom'nihwo kakoeso tiwenti tausen (20,000) hwafoho. I oso'no nakwo hofiko'nji ikujoho fongki'n'ingkuhwasi nakwo hofikimo wae weeofantikenno. Hofiko nakumo wenaofantifetikenno. ³² Kako mango sohwo muyakolofone so'no syafisyihwosi kakoe mango sohwa ikanopo nohumentan'ingkuji a'amu simemo pompenge isyimofo'ne wolihwatimontonoho.

³³ Oso hopaso a'amu fihwo kako ngkimo wakiningkamo ntoso sohwo kako kaki'no huno ito'no ukwesyafohu'nyono. Kako yo'mayo yo'mayo mokosyohumayoso Anituyefoho lihwo si kako Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo uyimontonoho. Kako nje inomokomoyo ne hweho.

A'amu fihwo kako Jisasimo uningkamo loso sohwo kako ajwopo ikinjaofososo kako olo sa pa'nyo umo'nimontonoho.

(Matiyu 5:13; Mak 9:50)

³⁴ Nakwo wosopayo sa'nji niwo'n'ingkuhwoneso wopingofoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino imo'n'ingkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wopingo imo'nyoso pipi uyantanto. Awonoho. ³⁵ Oso sa hiso nakwo syohopo ho'nosyasyoso hwaho afofo'njo umo'nimontolaho. O'o, sa hiso ni'hu'nahone siki ho'naofiwon'ingkuhwoneso. A'amu fihwo nje hungkunomo haloho upa'nimo lihwo si manji haloho'njo hwo'manji haloho upa'nono.

15

Yahu imo'naofo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Matiyu 18:12-14)

¹ A'amu mta'ni hamniyoho hu'memayo syoho'njo sohwanji a'amu honingkano wonyo'njo so'nji hofiko Jisasiye hungkunomo upo'nano lontifi kakimo u'ma'mentohofofoho.

² A'amu Falisi sohwanji a'amu honingkano hungkuno luthwamotofo sohwanji ose uhwonontifi Jisasi sitofo ulimentohofi, Olo hwe lohwo kako a'amu honingkano wonyo imofiwon'ingkohofoho so'nji majopohi'nonto wopayo niwo'n'ingki hweho.

³ Jisas oso hiso'no huno uyahon'ingki olo pahnnimo hungkuno ulimento, ⁴ Kiko yahu *sipsip wan hantilet* (100) mokosyohumunyo sohwo si yahu kenga'no isipeefihwoso'no kiko oso yahu *nainti-nain* (99) hiso hoja nontan'ingkuji uliko'mahoji isipeefoso sohune'no hafihafe wotipmmonnoho. Hafihafe ne'nohini tpehoji wotipema'monnoho. ⁵ Notipemahoji yahu hiso jije sangopo sa'ni kitofohoji simonyo'nji hofiyo womotawommonnoho. ⁶ Kiko jije angopo i'mofahoji jije a'amu so'nji jije a'amu afaponjo so'ntnne'no joho lutimahoji'no hofiko nuhu'mokukujono kiko ole ulimontnnoho. Nakwo simonyo uyano. Nje yahu *sipsip* isopeeomaso sohwo nto tpepahono. Ose ulimontnnoho.

⁷ Jisas ose ulonto ole ulimento, Oso hopaso a'amu *nainti-nain* (99) honingkano wopingo in'ingkuwo'n'ingkohofoso hofiko simemo miwolo'mokiyo'njo humentan'ingkofo a'amu ahwomomjoso uhwonontifi simonyo miyofoho. I oso'no a'amu anga'no honingkano ni'hu'no wonyo'njoso kako honingkano wonyo homo somo hohujo ikinjaofihwosi Anitumne'no simonyo mikunimposo uyantifeho.

Hamniyoho imo'naofo'ne pahnnimo hungkunofoho.

⁸ A'mu fisi kako hamniyoho aho hufa'u hopi'nono mokosyohumunyo si kako anga'nohino imo'naofososo kako sikiloho mongkujihwosi angomjo hintalinyo hulijusyihwosi timo ito'no fe'nihwon'ingkuhwosi ne'no tpepimihwosi wotipema'montonoho. ⁹ Notipemahwosi kako kakoe a'amu so'nji ango hopo saponjo humawon'ingkohofoho so'njimo joho lutimahwoso'no hofiko kakoe angopo i'mofapikujo'no ole ulimontonoho. Nakwo simonyo uyano. Nje hamniyoho imo'nao'mayoso olohonta ngko tpepemanji nje simemo wopingo ni'mo'n'ingkohoho.

¹⁰ Oso pa'nyoso ngko hungkuno waselimonne'no yohono. A'amu fihwo honingkano wonyo'njo sohwo kako kakoe wonyo somne'no hohujo ikinjaofihwosi Anitumne'no simeho uyahoningkuhwosi a'amu ahwomomjoso hofiko simonyo engo uyantifeho.

Hwomu fihwo kako kaningkwohumo uliko'mayo so'no pahnnimo hungkunofoho.

¹¹ Jisas ose ulonto nom'ne pahnnimo hungkuno ulimento, Hwe fihwo kako hwomu hufa'u'njo hweho. ¹² Aku'mu sohwo kaningkwohumo ulimento, Mpohwo, yo'mayo ho'yangoso hamniyohoso tifi no'mo ejapmmne'enji elofisasyiwo'n'ingkinoso njeso olohonta ntape. Ose ulahoningki kaningkwohwo eno ulonto kakoe hwomu hufa'u hwa'une ho'yangoso yano ulofiyonto aku'mu sohomo uyimentisofoho.

¹³ Sikuno we'enehwo memjaofahoningki aku'mu sohwo kako hamniyoho yo'mayo ho'yango nomihu'mokonto kako ango ikano engo sopone'no umentisofoho. Oso hopo sopo nohumanto nom'ne a'amu'nji syohi'nyo yonto mijo yokumpohn'nyo nonilohofonto kako kakoe a'apahomne'no hamniyoho hopi'nonohinoso hu'meeo'mentisofoho. ¹⁴ Kakoe hamniyoho yo'mayoso nto hu'meeofahoningki oso ango hopo sopo mijoho engo i'mofapmentisofoho. I'mofopahoningki kako honingkanimentisoso kakoe yo'mayoso huno honingkanimentisofoho. ¹⁵ Ose yonto kako hamniyoho syoho umo lonto tipmentisoso syoho tipema'mentisofoho. Oso hwaho hopo sopenjo hwe fihwoe yahu somo wosopayo uyo syohoso tipema'mentisofoho. ¹⁶ Kakoe yahu sohwa oso jopahoso menontaningkofi uhwononto kako huno ole syafihu'mento, Ngko huhwo'ni womanimo. Ose syofisyahoningki a'amu kakimo mufo'ma'mentohofofoho.

¹⁷ Oso hohosohonta kako huno ito'no ikwesyaftsuyonto kakoe hunoso ehohosisyahoningki ole hnnimento, Nje mpohwoe syoho ulohofiyo sohwa wosopayo engo nalokwofo. Ngko kakoe hwomu sohwo'ni olopo nohumanji mijoho we'e mope'nalikuyohono. ¹⁸ Ngkilaho. Ngko nolikahm'mo nje mpohwoepono asomo u'mo ole ulimo, Mpohwo, ngko honingkano wonyo imote so'no ngko Anitu'nji kiko'njimo wonyo seloho'malefoho. ¹⁹ Oseso olohonta ngko hwe wopingo hwoni'maho. Kiko ngkimo apa'no nje hwomufo nontohotoho. O'o, kikimo syoho kilohofiyo hwo'ni manimokufo. ²⁰ Ose hnnonto kako kaningkwohwoepono asomo umentisofoho.

Kaningkwohwo kakoe hwomu nopontaningki ikanopo nta'ni uhwonihwojawento kaningkwohwo kakine'no hitoho ulo'mentisofoho. Oseso kako hano kunto kunto'no nowento kakoe hwomumo kapopotohumo lohofonto hinjoho hu'nimentisofoho. ²¹ Ose ulohofahoningki hwomu sohwo ulimento, Mpohwo, ngko honingkano wonyo imentohe so'no ngko Anitu'nji kiko'njimo wonyo seloho'malefoho. Oseso ngko hwomu wopingo hwoni'maho. Kiko ngkimo apa'no nje hwomufo nontohotoho. ²² Ose ko ulahoningki kaningkwohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwamo ulimento, Sekwo nowekuji manji'mofosawemo wonyoangkafoso komo'no motapikuji nje hwomumo ulohofano. Ajo'miyomjo wokoso wonyoangkafoso'nji ulohofano. Sifikwongofosyo'nji ulohofano. ²³ Sekwo mpulimokau yahu isiku'nnyo engoso fonjasyikuji iloho eningkuhwasi simonyo uyano. ²⁴ Hwapingoso olo nje hwomu lohwo kako poyo nto pe'nimentononji yiwo'n'ingkohe sohwo olohonta kako apa'no songo i'mofapohoho. Kako nto isipeeomaso sohwo ngko apa'no tipemahono. Ose ulahoningki nihu'nahone simonyo ema'mentohofofoho.

²⁵ Ose yontaningkofi hwomu tisimaso sohwo kako syoho'mo humamentisofoho. Osopo nta'ni kako asomo noponto ango ne so'mo i'mofaponto upa'nimentisoso ta'nji simonyo'nji ho'nowentaningki upa'nimentisofoho. ²⁶ Oseso tisimaso sohwo kako syoho ulohofiyo fihumo joho lutimanto ulimento, Hofiko peho yalokwofo. ²⁷ Ose ulahoningki ulimento, hningkwa'wehwo sohwo nto i'mofapohoho. Oseso jije mpohwoe mpulimokau yahu isiku'nnyo engoso fonjiyontifi simonyo yalokwofo. Hwapingoso hningkwohwo kakoe hwomu huhwo sohomo apa'no mayoso wonyo mmo'nyo'njo ito'no fosyohumayo'nefoho. ²⁸ Tisimaso sohwo ose upa'nonto simeho tohino umningkahoningki kako angomo masyuyofoho. Oseso kaningkwohwo mempo noswaponto tisimaso sohomo angomo woswapononto hungkuno hofiyo

ulimentisofoho. ²⁹ Ose ko ulahon'ngki tis'maso sohwo ulimento, Soswo huhwo huhwi ngko k'iko'nji nohumanji kikimo syoho kilohofiyo siki'njo pa'nyo imo'n'wo'n'ngkohe hwo'nyoho. Ngko j'ije hungkunomo yokumpohn'nyo mmo'nyo kit'ihwayo hwo'nyoho. I oso'no nje a'amu so'nji s'imonyo niyo'ne k'iko yahu *meme* we'eso me aneso ntopahon'ngkini nje a'amu'nji s'imonyo niment'hwonetaho. O'o, awonoho. ³⁰ I oso'no j'ije hwomu aku'mu lohwo kako j'ije hamniyoho ho'yango yo'mayoso hwoya'mi hwa'nte sofamo ih'nakumo'maho. I olohonta kako apa'no ku'mahon'ngki k'iko s'imonyo iyo'ne yahu is'iku'nnyo me'wampe'njolo fonjiyalokuno.

³¹ Ose ulahon'ngki kan'ngkwohwo ulimento, Nje hwomu sohwo, s'ikuno huhwo huhwi nekwo majopohi'n'wo'n'ngkuhwoyo montosa'yoho. Nje yo'mayo hopi'nonohinono k'iko'nefoho. ³² I oso'no hnn'ngkwa'wehwo sohwo kako poyo nto pe'n'imentononji iwo'n'ngkohehwo if'walofoho. Oseso nakwo s'imonyo engo ihwasi s'imeho wop'ingo'njo wohumano. Kako moi'wo nto imo'n'imentiso ko huhwo sohwo nakwo olohonta apa'no t'ipemahwono. Ose ulimentisofoho.

16

Hwe fihwo nom'nihwoe syoho mokosyohumayo so'no huno'njo sohune'no pahnn'imo hungkunofoho.

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwo pahnn'imo hungkuno ole ulimento, Hwe hamniyoho engo'njo sohwo kakoe yo'mayo syoho umokosyohumayo'ne sohwo humunyo hweho. Oso hwe syoho umokosyohumayo huhwo sohune'no a'amu fehohnjo sohwa hwe engo sohomo ole ulimentohofi, J'ije syoho kilohofiyo sohwo kako j'ije hamniyoho yo'mayoso fon'fonyo kilohof'wo'n'ngkiso hweho. ² Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohomo joho lut'manto ulimento, Oso hungkuno kikine'no upa'n'ngkoheso pipi imahnne'elo. K'iko nje syoho ntohofiyoso hopoenohini'maho. J'ije syoho moi'wonoho. K'iko nje yo'mayo syoho mokosyohumawo'n'ngkino so'no ngkine'no hungkuno yolohoso iyoswomo mt'i'mojo.

³ Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo kako ole hnn'imento, Nje hwe engo sohwo kako ngkimo yo'mayo syoho mokosyohumayoso wae ween'imo'mte'no yohoho. Ngko pipi imnehono. Nom'ni hwoe syoho tohohmtnno'njo somne'no ulohofiyo so'no yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho. Ngko nom'ni hwamo wopayo yo'mayo so'ne jomo ujo so'no won'mango'njo hwo'nyoho. ⁴ Nje hwe engo ngkimo wae yan'imofososo a'amu hof'ikoe angomo nt'mapijo so'no ngko pipi imnehono. Huno pi'n'ingo syof'isikaofonto huno wop'ingo t'ipemanto ⁵ kako kakoe hwe engo sohwo yo'mayo yo'mayo siki ma'mentohofoho sohwo joho lut'ma'mentisofoho. S'imo'mjo sohwo u'mahon'ngki ulimento k'iko nje hwe engo sohoma'ni yo'mayo yo'mayo siki ma'mentohino so'no aku uy'hneso alalelo. ⁶ Ose ulahon'ngki kako ulimento, Ngko sikil'i'mijo ipofoso *wan hant'ilet* (100) siki ma'mentohofoho. Ose ulahon'ngki syoho mokosyohumayo sohwo ulimento, K'iko olopo komo'no foyohumahoji olo iyoswo *wan hant'ilet* (100) mt'i'mokinyo lomo *fif'ti'*nohini (50) mt'i'mojo. ⁷ Ose ulontan'ngki nom'nihwo t'ifi i'mofopahon'ngki osohomo ulimento, K'iko nje hwe engo sohoma'ni yo'mayo siki ma'mentohino so'no aku uy'hneso alalelo. Ose ulahon'ngki ulimento wopaki'yo *wan hant'ilet* (100) ma'mentohofoho. Ose ulahon'ngki hwe mokosyohumayo sohwo ulimento, K'iko j'ije aku uhnne so'no iyoswo nomahoji *eti'*nohino (80) mt'i'mojo. Ose ulimentisofoho.

⁸ Oso hwe huhwo sohwo ose imentiso so'no kakoe hwe engo sohwo ole hnn'imento, Nje syoho ntohofiyoho hwe wonyo sohwo kako huno'njo hweho. Jisas oso pahnn'imo hungkuno ulonto, kakoe inomokomoyo sohwo ulimento, A'amu hwahoponjo yahinomo in'ngkawowo'n'ngkohofoso hof'iko hof'ikoe hofiyo humayo so'no yo'mayo ho'yango engo mayo'ne huno'njofoho. Oso huno engo t'ipemawo'n'ngkohofoso a'amu An'tumne'no syaf'isy'wo'n'ngkohofoso somo uyakolo'nnyofoho.

⁹ Oseso sekwo sekwoe hamniyoho ho'yango yo'mayo so'nji nom'ni hwamo wopingo'nohini ulohopijoso hwangu sekwoe sikuno moi'wo imo'noso sohonta hamniyoho yo'mayoso uliko'majo sohonta Anitu kako kikimo wokiti'ma'montonoho. Osopo wopingo ne'nohino nohumantohotnefoho.

¹⁰ Kiko yo'mayo we'e somo ito'no mokosyohumayo'manji yo'mayo engo somo ito'no womokosyohumamonnoho. I hwe fihwo kako yo'mayo we'e somo syoho ito'no miyo'o'manji kako yo'mayo engo homo syoho ito'no miyonehoho. ¹¹ Kiko hwahoponjo hamniyoho ho'yango yo'mayo somo ito'no momokosyohumayo'njo isoso ahwomomjo ho'yango neso mokosyohumayo syoho ne tihwo wokijapmmontolo. ¹² Kiko nom'nihwoe yo'mayo somo ito'no momokosyohumayo'njo isoso kiko'ne ho'yango yo'mayoso tihwo wokijapmmontolo.

¹³ Jisas ose ulonto ulimento, Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyoso hopo'maho. O'o, hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyo so'manji syoho ulohofiyo sohwo kako hwe engo fihumo simeho uyihwosi nom'ni-hune'no simeho wonyo uyimontonoho. U, anga'nohino sohwoe syoho somne'no hi umo'n'ngkuhwoso'no nom'nihumne'no ngkilaho unimontonoho. Kiko Anituye syoho so'nji yo'mayo hwahoponjo yahino so'nji oso hufa'uyo sohwa'umo mokosyohumayoso syoho ito'no mihnehino.

A'amu Anitumo enjwa'mo humayo so'nji a'amu Mousesiye honingkano hungkunomo enjwa'mo humayo so'ntnne hungkunofoho.

(Matiyu 11:12-13)

¹⁴ A'amu Falisi hofiko hamniyoho'no hi umo'nyo sohwa Jisasiye hungkuno homo somo upa'nontifi hofiko Jisasimne'no simano wonyo ikinontifi sitofu ulimentohofofoho. ¹⁵ Jisas hofikimo ulimento, Sekwo a'amufe timopo yahino wopingo'njo hwafoho nalifitne'entifi yahino ito'nohino iwo'n'ngkohofihwasoho. I oso'no Anitu kako sekwoe simeho mo'mjo so'no huno uyohoho. Sekwo yo'mayo iwo'n'ngkohofosomo a'amu uhwonontifi sekwoe yofe ko ho'nosemahon'ngkofi Anitu kako sekwoe simeho mo'mjo so'no huno unyo so'no kako wonyofoho selalofoho.

¹⁶ Mousesiye honingkano hungkuno so'nji a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo so'nji ne'no nowentan'ngki Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo i'mofapmmentisofoho. M'mofape sohonta Anitu kako oso hungkuno simo'mjo somo n'ngkapifitne'ento limentisofoho. I oso'no Joun i'mofapmmentiso sohonta kako Anitumo enjwa'mo ito'no humayo so'no hungkuno wopingo loma'mentisofoho. Oseso olohonta a'amu pi'ningo engo Anitumo u'mano lontifi mjiyohoto yohotofo ko mjoloho'nimopahon'ngkofi sekwo a'amu Falisi sohwaso timo'nohini uhwontohumawo'n'ngkohoho hwasoho. ¹⁷ Hungkuno songo ko loma'mentisoso nakwoe hwahon'ngki ahwomoni moi'wo ko imo'n'ngkuhwosi Anituye honingkano hungkunoso moi'wo mmo'nyo ne'no nowentihwonefoho.

Ape ho'nasiyo yahino so'no Jisas hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 5:31-32; 19:9; Mak 10:11-12)

¹⁸ Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasyihwosi nom'ne ape maso sohwo kako ape ito'no mayo honingkano somo mtihupeso sohwo kako ose yososo kako honingkano wonyo'njo hweho. I nom'ni'ho kako ape nom'nihwo ho'nasyoso somo maso sohwo kako huhwo ape ito'no mayo honingkano somo mtihupeso so'no kako huhwo honingkano wonyo'njo hweho. Jisas ose ulimentisofoho.

Hwe ho'yango engo'njo sohwo'nji Lasalos ho'yango ane sohwo'njiye hungkunofoho.

¹⁹ Jisas kako ole ulimento, Hwe fihwo kako hamniyoho yo'mayo ho'yango engo'njo sohwo nohumanto he wopingo wopingo'nohinoso yonto wosopayo wonyoangkafo'nohini nimojo hweho. ²⁰ Oso hwe huhwo sohwoe hoku'yo sopo a'amu fehohnjo sohwa hwe ho'yango ane fihumo motasontifi uhumati'motofofoho. Oso hwe huhwo sohwoe

yofe Lasalosiyoho. Kakoe a'apaho uyo engo'njo hweho. ²¹ Oso hwe hamniyoho engo'njo sohwoe ijempoho sopo nta'ni yo'mayo wosopayo m'ikufo piwasyonteso womanimo lonto humamojofoho. Osopo nohumentan'ingki siwojoso kakoe uyomo melanyo koto'-motofofoho.

²² Hwangku sohonta oso hwe ho'yango ane sohwo poyo pe'n'ingkahon'ingki a'amu ah-womomjoso utimotasontifi Apiloham'njopo uhumati'mentohofofoho. Hwe ho'yango engo'njo huhwo poyo pe'n'ingkahon'ingki a'amu sohwa hwahomo ijopijisyahumentohofofoho. ²³ Oso hwe ho'yango engo'njo sohwo kako tikanomo nohumanto a'apaho tohino m'ikun'imposo'nji humanto timo yokintahopo uhwon'imentisoso Apiloham kengo nohopo nohumentan'ingki uhwononto Lasaloso'nji nohumentan'ingki uhwon'imentisofoho. ²⁴ Oso hwe ho'yango engo'njo sohwo ose uhwononto joho mohm'no ulimento, Mpohwo Apiloham sohwo, kiko ngkine'no hitoho wakilofono. Kiko Lasalos ngkiyepono filihwajo. Kako nop'hwosi kakoe ajo'miyo mijo yomahwosi nje melanyo ingo wantipeno. Ngko olohonta tohomo humanji tohino engo n'immantofoho. ²⁵ Ose ulahon'ingki Apiloham ulimento, Hwomuhwo, kiko huno wakiyono. Hohonta kiko songo humanji kiko yo'mayo yo'mayo wopingo'nohino tipema'motnno hwasoho. I, Lasalos sohwo kako yo'mayo wonyo'nohino tipema'mojo hweho. I olohonta Lasalos kako wopingo humentan'ingki kiko tohino'nji foyohumahnno. ²⁶ Oso'nji nom'ne huno ole wakiyono. Nakwo'nji sekwo'nji ajwo lopo Anitu kako momonyo m'ikun'imposo ho'nahumentiso weho. A'amu olo hohnta'ni humalofoso sekuyepono wose'mano likuji oso momonyo somo nomt'ihupekujji mose'mapitnnehofu. A'amu sekwo'nji humalofoso oso momonyo homo somo nomt'ihupekujji hofiko nakuyepono mowekap'ifitnnehofu.

²⁷ Ose ulahon'ingki hwe ho'yango engo'njo sohwo ulimento, Mpohwo hungkuno yokumpohn'nyo wakilimonne'no yohono. Kiko Lasalos sohomo nje mpohwoepono filihwajo. ²⁸ Oso hopo sopo nje ningkwahwosa aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa humalofo. Lasalos kako nje a'amu huhwo sohwo olo ango tohino'njo lofono i'waho ito'no iyo'no hungkuno yokumpohn'nyo ulono. Hofiko olopo nop'fitnnoho. ²⁹ Ose ulahon'ingki Apiloham ulimento, Hofiko Mousesiye hungkuno'nji a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ingki limotofo sohwafe hungkuno hi'njo hwafoho. Oso hungkuno homo somo haloho upa'nife. ³⁰ Ose ulahon'ingki a'amu ho'yango'njo sohwo ulimento, O'o, Mpohwo Apiloham sohwo, hungkuno homo somo mupa'nifitnnehofu. I oso'no a'amu poyo sohwo songo nolikafihwosi hofikimo u'mahwoso'no hofiko simeho yiwolo'mo kukuji hon'ingkanono wonyomo hohujo ukinjaofantifeho. ³¹ Ose ulahon'ingki Apiloham ulimento, Hofiko Mousesiye hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uyahon'ingki limotofo sohwafe hungkuno so'nji mupa'nifijo'manji a'amu poyo fihwo songo likafihwosi u'mahwosi hungkuno ulihwoso'no hofiko kakoe hungkuno homo simeho hi'ntnnono muy'ifitnnehofu. Jisas ose ulimentisofoho.

17

A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyo somo wonyo imokiyo'ne hungkunofoho.

(Matiyu 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ulimento, A'amu Anituye hungkunomo simeho uyiwon'ingkohofu somo yo'mayo yahino wonyo yamofu ulohofu'neso nehopi i'mofaponefoho. I'mofap'hwoso'no a'amu pi'n'ingoso wop'wesyantifeho. I oso'no oso a'amu nom'nihwo piwasiyo'ne yamofu ulohofoso sohwo tohino engo manefoho. Oso'no kako huno ito'no wasyofisyono. ² Oso hwe huhwo sohwo kako nje mehomi we'e sohomo yamofu mulohofe'njo sohonta a'amu kakoe ti'wangomo sojo m'ikun'imposo ifakojuj'ikujji mijo ayomo ho'naofont'ifijontesi wopingo'nesohilo. Hwap'ingoso a'amu nje mehomi lohwo piwasiyo'ne imokoso sohwo tohino m'ikun'imposo manefoho. ³ Oso yahino hiso'no sekwo i'waho ito'no fiyimno. Jije ningkwahwo wonyo kilohofu so'manji kiko oso yahino wonyo somne'no yoka uso. Ulohojo'no kako kakoe yahino wonyo somne'no simeho tango tipemahwosi oso wonyo somo wae yafo so'no

kilihwoso'no kiko oso wonyo hiso wae hmmofo. ⁴ Sikuno anga'nohino fihumo kako kikimo wonyo ne'no kilohofontaningkuhwosi aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u ko imo'ningkuhwoso'no kako wonyo anga'no anga'no yoso somne'no, Tatohwo kiko nje wonyo wae feenimofo, oseso ne'no kilontaningkuhwosi kiko kakoe wonyoso wae ne'no hmmofo.

Simeho hi'ntnnono uyo yahino hungkunofoho.

⁵ A'amu Anituye hungkuno lutihumiku'mofo syoho'njo (*apousel*) sohwa Jisasi mo ulimentohofi, Nakwo simeho hi'ntnnono kijopalokuhwone somo kiko engo fonamojo. ⁶ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono montopan-tokuyohoho. Sekwo ngkimo nningkape-eso nihu'no we'e patnyo uyo pa'ningo'manji sekwo oso iyo ipisayo'njo sohomo ole ulifijoso, Pmpongo hi'nji sokato lohohoji mijo ayo nomp filohofayo. Ose ulifijo'manji iyo huhwo sohwo kako sekwoe mangomo haloho wasapo'montonoho. I oso'no sekwo ngkimo mo'nnngkapohiyohoho. Jisas ose ulimentisofoho.

A'amu syoho ulohofiyofe yahino ito'nohini so'ne hungkunofoho.

⁷ Hwe fihwo sekwo'njopo humaso sohwo kako syoho ulohofiyohi hi'njo hwo'manji oso syoho ulohofiyohi sohwo kako syohopo hwaho mno ijiyotaho, yahu mokosyohumayotaho, u kako moi'wo ihwosi kako kakoe hwe engo sohwo'njopo i'mofaponto kako wopayo mijoho ko uyahoningki kako komo'no humahopihwosi wopayo manonehoho. ⁸ O'o, simo'mo kako kakoe hwe engo sohwoe wosopayo ito'no esyohumahwosi kakoe he wopingo ihwosi wosopayo hiso iku'yopo ifosyalokumpehwosi hwe engo sohomo wosopayo uyimtonoho. Kakoe hwe engo sohomo wopayo moi'wo kaki'no uyihwosi kako tifi wanimontonoho. ⁹ Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyohi huhwo sohomo kakoe syoho ito'no imentiso so'no isamoyoka ulimontolaho. O'o, awonoho. Hwapngoso kakoe syoho'nohinofoho lihwosi isamoyoka mujo'njo uyimtonoho. ¹⁰ Oseso sekwo hoku yo'mayo hungkuno Anitu seloso somo sekwo ito'no ko iningkaifijoso sekwo huno ole fisyafihupmno. Nakwo Anituye syoho ulohofiyohi hn'nwi nakwo ito'nohinonimaho. Kakoe syoho iwo'ningkuhwone so'no nakwoe yofe ho'nonemayoso peho'neto. O'o, nakwoe syohofoho.

Hwe aho hufa'u hopi'nono uyo wonyo engo'njo sohwo Jisas kako wopingo umokumentisofoho.

¹¹ Jisas kako Jelusalemne honngkano hwaho Someliya'nji Ngkalili'nji ne'no ajwopo simentisofoho. ¹² Kako ango fipo i'mofopahoningki hwe aho hufa'u hopi'nono uyo wonyo engo'njo sohwa Jisasi mo honngkanopo uswo'nimentohofofoho. ¹³ Hofiko ikanopo lohofontifi Jisasi mo joho mohm'no ulimentohofi, Jisas Hwe Engo sohwo, kiko nakumne'no hitoho wakilofono. ¹⁴ Ose ulahoningki Jisas hofikimo uhwononto ulimento, Sekwo nukuji a'amu tajo ango syoho'njo sohwoe a'apaho motakuji utihwamno. Ose ulahoningki haloho'no yontifi hofiko nowentifi hofikoe a'apahoso honngkano ajwopo wopingo umo'nimentisofoho.

¹⁵ Hwe fihwo hofiko'njo ajwo sopo humaso sohwo kakoe a'apaho wopingo honngkononto kako Jisasiyepono asomo umentisofoho. Kako mango engo lonto Anituye yofe ho'noma'mentisofoho. ¹⁶ Kako Jisasi mo u'manto hwahopo piwasoyonto kako Jisasi ye sifiki'nyo'mo simano mongkutofosyohumanto Jisasi mo isamoyoka engo ulimentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwaho Someliyanta'ango hweho. ¹⁷ Jisas osohomo uhwononto ulimento, A'amu aho hufa'u hopi'nono sohwoe wopingo umokohono. Kiko'nohini nimahinoso nom'nihwa ntimo humalofo. ¹⁸ Olo hwe lohwo kako a'amu Juta hwo'maho. O'o, temtitofe kengo mta'ango hweho. Kako'nohini Anitumo isamoyoka ujo'ne asomo pisoso peho'neto. ¹⁹ Ose lonto ulimento, kiko nolikafohoji mpano. Kiko simeho hi'ntnnono ntapohino so'no jije a'apaho wopingo kumo'ningkohoho. Ose ulimentisofoho.

Anitu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayoso u'mofapmmontonoho.
(Mat+yu 24:23-28, 37-41)

²⁰ A'amu Falisi fehohnjo sohwa Jisasimo ulimentohofi, Anitu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo emokosyohumayo'ne sikunosotohonta u'mofapmmontolo. Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Anitu kakoe a'amumo emokosyohumayoso a'amu timo'nji muhwonifitnnehofo. ²¹ Sekwo ole malifitnnehofo. Ihwoni, Anitu kako kakoe a'amumo emokosyohumayoso olopo weho. U, nompopo weho. Ose malifitnnehofo. O'o, Anitu kakoe a'amumo emokosyohumayoso simemo mo'mo wo'nnyoponoho. Sekwoe timo'nji muhwonifitnnehofo.

²² Jisas ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwa ulimento, Hwangku nom'ne sikuno i'mofapihwoso'no sekwo ole wohnnantifeho. Nakwo oso Hwomu Anitu uhwsopo'mentiso sohomo uhwonontane'no yihwono. Ose ko hningkuji sekwo muhwonifitnnehofo. ²³ Oso hohosohonta a'amu fehohnjoso ole woselantifeho, Ihwoni, oso hwomu Anitu uhwsopo'mentiso sohwo oso nompopo humaho. U, olopo humaho. Ose selikujono sekwo haloho upekutoho. A'amu huhwo sohomo nuhwoningkakutoho. ²⁴ Sekwo emta'mingo so'no huno seyohoho. Emta'mingo kako oso nompopo nta'ni yonto kako ahwomomo ifehu'mokosyahoningki a'amu hopi'nono timo uhwoniwon'ningkohofoho. Oso pa'nyoso oso Hwomu Anitu uhwsopo'mentiso sohwo kakoe pe-eso emta'mingo uhwoniwon'ningkuhwone pa'nyoso i'mofapihwoso'no sekwo uhwonifitnnehofo. ²⁵ I oso'no simo'mo oso Hwomu huhwo sohwo kako tohino engo umnososo a'amu olohonta humalofoso kakine'no hohujo ukinjimofantifeho.

²⁶ Oso a'amu hohonta Niwa'nji humamotofoso kako yofayokinomo humentiso sohonta yo'mayo yahino imotofo pa'ningoso oso Hwomu Anitu uhwsopo'mentiso sohwo poso sohonta a'amu humalofoso uyantifeho. ²⁷ Hofiko humamotofoso sohonta hofiko wosopayo'nji mijo'nji nonontifi ape ma'nimotofohofo. Oso yahino hiso ne'no mijimwentan'ngkofi Niwa kako yofayokinomo noswahoningki mijo ifofayo engo yonto hwe hwoya'mi hopi'nonohinoso mijo mihulo'mentisofoho.

²⁸ Apilohamiye kami Lout sohwo humamojo sohonta a'amu humamentohoho oso hiso pa'nyo imotofofoho. Hofiko nohumantifi yo'mayo wopayo mijo nontifi yo'mayo ho'yango mpe yontifi nom'ni hwamo hamniyoho mayo'ne ho'yango uyontifi hofiko wopayo syoho yontifi ango molimotofohofo. ²⁹ Ose yontan'ngkoko sohonta Lout kako ango Soutom uliko'manto ango kengopo nowahoningki toho'nji sojo hwoyango hnnyo so'nji ahwomo mta'ni ifoyo hopa syonto hwe hwoya'mi hopi'nonohino somo wonyo imokumentisofoho. ³⁰ A'amu oso pa'ningo yontan'ngkuji oso hwomu Anitu uhwsopo'mentiso sohwo utihwa'nyopo i'mofape so'no Anitu ujo wehontojwahumontonoho.

³¹ Oso sikuno homo somo utihwa'nyopo i'mofaposo sohonta a'amu fihwo kako angkuhwafopo humaso hwo'manji kako hwomu huhwo sohomo uhwon'ngkuhwosi kakoe angomjo ho'yango yo'mayoso mayoso'no huno mosyafisyonehofo. Oso pa'nyoso hwe fihwo syoho'mo humaso hwo'manji kako hwomu huhwo sohomo uhwon'ngkuhwosi kakoe angoponjo yo'mayoso mayoso'no huno mosyafisyonehofo. ³² O'o, sekwo Loutiye ape simne'no fisyafihupmno. Kako kakoe angoponjo yo'mayo so'no syafisyonto ikinjao'mentisoso sojo imo'nimentiso somne'no fisyafihupmno.

³³ A'amu olo hwaho loponjo humayo somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo kakoe fisyohumayoso moi'wo umo'nimontonoho. A'amu olo hwaho loponjo humayo somo aho mokemokosyohumunyo sohwo kakoe fisyohumayo neso wotipema'monte hweho. ³⁴ Ngko waselimonne'no yohono. Sekwo ito'no upa'nimno. Oso sikuno Hwomu sohwo poso sohonta hwe hufa'u hwa'u saho afapo fisyowentan'ngkohosisi Anitu nom'nihumo utimahwosi nom'nihwo wohumamontonoho. ³⁵ I a'amu hufa'u fa'u wopayo sihu kolofontan'ngkohosisi Anitu nom'nimo utimahwosi nom'nisi wohumamontonoho. [³⁶ I hwe hufa'u hwa'u syohopo lohofontan'ngkohosisi Anitu nom'nihumo utimahwosi nom'nihwo wohumamontonoho.]

³⁷ Jisas ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa nupa'nontifi Jisasimo ulimentohofi, Hwe Engofo ose nalohinoso imo'nyoso ntipo umo'nimontolo. Ose ulahon'ngkofi Jisas pahnnimo hungkuno ole ulimento, A'amu poyo pe'nyo sohwoe pijafo wo'nyo sopo yihufu aji'mango oso hopo sopo uhu'mokufitnefoho.

18

Jisas kakoe inomokomoyo sohwa hofiko Mpohumo jomo ne'no ujo'ne pahnnimo hungkuno ulimentisofoho.

¹ Jisas kako a'amuso Mpohumo jomo ne'no ulikuji piso'mo'nyo mmunyo'njo iyo'ne pahnnimo hungkuno ole ulimento, ² Ango fipo a'amufe hungkuno mihwajiyo'ne hwe engo sohwo humunyofoho. Kako Anitu sohumne'no iyoho munyo'njo yonto a'amu somne'no hwotoho fewo'ningkiso hweho. ³ Oso hopo sopo apiwojo fisi kako humunyoponoho. Sikuno engo sopamo kako oso hwe hungkuno ito'no mihwajiyo iyo sohwoepono piwo'ningkisiyoho. Ole ulimojo, Nje mango sohwa hofiko ngkimo wonyo wonimokantife'no yalokwofo. Oso'no kiko ngkine'no hungkuno ito'no menihwajo. ⁴ Ose ko ulahon'ngki simo'mo hwe engo huhwo sohwo oso apiwojo simo ufo'mayoso ngkilaho ko lonto tifi no'mo ole syafihumento, Ngko Anitumne'no iyoho ko miyonji a'amumne'no huno mosyafisiyo'njo ko yonji ⁵ i oseso olo apiwojo losi kako ngkimo ne'no ni'mawo'nyosi syoho engo ntopantokuso so'no ngko kakimo ufo'ma'mo. Kakoe hungkunomo ito'no womihwatimonnoho. Kako ngkimo sikuno huhwo huhwi ni'mawo'nyo ihwosi nje a'apaho wonyo nimokonoho.

⁶ Jisas ose ulonto ulimento, Oso hwe engo hungkuno mihwajiyo syoho'njo wonyo sohwoe hungkuno haloho nto upa'ningkohofu so'no sekwo huno fisyafihupmno. ⁷ Oso hwe wonyo sohwo ose imentiso so'no sekwo huno pipi seyohoho. Anitu kako kakoe a'amu uhwsopo'mentisoso hofiko kakine'no jomo sikuno huhwo huhwi imingo'nji sikuno'nji uliwo'ningkohofu so'no kako hofikimo momuhwajiyo uyimontolaho. I komo'no womuhwatimontolaho. ⁸ Ngko sekumo waselimonne'no yohono. Anitu kakoe a'amumo komo'no womihwatimontonoho. I oso'no oso Hwomu Anitu nihwsopo'mentiso sohwo'ni nopm'mo a'amu ngkine'no simemo hi'ntnono ntopontan'ngkujo wasehonimontaho.

Hwe Falisi sohwo'nji hwe nom'ne hamniyoho mayo syoho'njo sohwo'njiye pahnnimo hungkunofoho.

⁹ A'amu fehohnjo hofiko hofikoe yahino wopingo somne'no hofikoe yofe ho'nomantifi a'amu nom'ne sohwanne'no wonyofoho liwo'ningkohofu somne'no Jisas kako olo pahnnimo hungkunolo ulimento, ¹⁰ Hwe hufa'u hwa'u siko Anitumo jomo ulaho lonji Anituye tajo anggo engo somo humentisiyefoho. Hwe fihwo kako a'amu Falisi hweho. Nom'nihwo kako hamniyoho mayo syoho'njo hweho. ¹¹ A'amu Falisi huhwo sohwo kako nolohofonto kakoe simemo mo'mo ole hnnimento, Mpohwo Anitu, ngko nom'ne a'amu pa'nyo hwoni'maho. Oso'no ngko isamoyoka kilalokweno. Hofiko yo'mayo hufo yontifi yo'mayo yahino ito'nohino somo miyontifi hofiko ape ito'no ma'nyo hon'ngkano somo mtihupewo'ningkohofihwafoho. Ngko oso pa'nyo hwoni'maho. I ngko olo hwe hamniyoho mayo syoho'njo sohwo pa'nyo hwoni'maho. ¹² O'o, ngko Sante huhwo huhwi sikuno hufa'u somo ngko wopayo manyo'njo humawo'ningkohe hwo'nyoho. Yo'mayo hopi'nonohino nomantneso ngko aho hofohu'nono hopi'nonohinoso mtihupo mtihupe lohofonji kenga'no kikine'no ho'nakisyiwo'ningkohe hwo'nyoho.

¹³ Ose ulontan'ngki oso hwe hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kako kengopo lohofonto kako ahwomomo timo uhwonyoso wonimango'no ingku'no humanto kakoe swokinopo hwan'nggo pohn'nonto ulimento, Anitu ngko hwe wonyo sohwo'nne'no kiko hitoho wakilofono.

¹⁴ Jisas oso pahnnimo hungkuno ulonto a'amu homo somo ole ulimento, Ngko waselimonne'no yohono. Oso hwe hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kako Anitumo ose

ulimentiso so'no Anitu kako uhwononto hwe wopingo hweho ulahonngki hwe huhwo sohwo kako kakoe ango pone'no asomo umentisofoho. I oso a'amu nom'ne Falisi sohwo ose'njo hwo'maho. O'o, a'amu kakoe yofe ho'noma'n'wo'n'ngkiso sohomo Anitu kako monje uloho'montonoho. I oso'no a'amu kako kakoe yofe monje yahinuwo'n'ngkiso sohwoe yofeso Anitu kako woho'n'ima'montonoho.

Jisas kako mehomi we'e somo Anitu kako wopingo ulohofone jomo ulonto mnokinopo aho ulonjimokumentisofoho.

(Matiyu 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ A'amu pi'n'ingo engoso hofiko hofikoe mehomi we'e somo Jisas mnokinopo aho ulonjimokonontifi motapmmmentohofofoho. I oso'no Jisasiye inomokomoyo sohwa hofikimo ose uhwonontifi yoka ulimentohofofoho. ¹⁶ Yoka ulahonngkofi Jisas kako mehomi somo johu lutimanto inomokomoyo sohwo ole ulimento, Sekwo mehomi somo nopijumofikutoho. O'o, hofiko ngkiye pono wapife. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo imo'n'ifijo'manji hofiko Anitumo enjwa'mo ito'no wohumantifeho. ¹⁷ I hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo mmo'nyo'njo'manji hofiko Anitumo enjwa'mo humayoso hopa'maho. Nihu'no awonoho.

Hwe yofe engo'njo yo'mayo ho'yango somo aho yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ngkiso sohwoe hungkunofoho.

(Matiyu 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ Hwe fihwo yofe engo'njo sohwo kako Jisasimo ole ulimento, Kiko Anituye yahino netihwawo'n'ngkohino wopingo hwasoho. Ngko engolopohamo songo ne'no humayo yahinoso pipi tipema'mnehono. ¹⁹ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Kiko wopingo hwasoho eso peho'ne ntohino. Anitu kako'nohini wopingo hweho. ²⁰ Kiko honngkano hungkuno so'no huno moi'wonoho. Ole nalohi, Kiko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomtuhuposo'eno. Kiko nom'nihumo nofonjasiyo'eno. Kiko yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno. Kiko jije mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo tifi finngkayo. ²¹ Ose ulahonngki hwe yofe engo'njo sohwo ole ulimento, Ngko hungkuno homo somo upa'n'ipommote sohwo'ni olohonta ne'no ose nohini inngkwalokweno. ²² Jisas oso hungkuno upa'nonto ole ulimento, Yahino anga'nohino somne'no kiko umofonyo yalokuno. Ole fiyo. Kiko jije ho'yango yo'mayoso a'amu mpe kilohofikujo'no kiko oso hamniyohoso nomahoji a'amu ho'yango ane somo yano ulofiyo. Kiko ose isoso kiko ahwomomjo ho'yango neso woma'monnoho. Ose yohoji kiko ngkimo tifi nnngkape. ²³ Ose ulahonngki hwe engo huhwo sohwo kako nupa'nonto simaho tango umentisofoho. Hwapingoso kako hamniyoho ho'yango yo'mayoso mikunimposo'njo hweho.

²⁴ Jisas kako oso hwe huhwo sohwoe simaho tango uhwononto nom'ne a'amu somo ulimento, A'amu hamniyoho yo'mayo ho'yango aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'ngkohofoso hofiko Anitumo enjwa'mo humayo'neso syoho engo ifitnefoho. ²⁵ Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwosi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyoso hwe ho'yango hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantoso sohwo Anitumo enjwa'mo wohumamo lihwosi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu sohwo yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwosi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yango engo'njo sohwo oseno yonefoho. ²⁶ Ose ulahonngki oso a'amu oso hungkuno hiso upa'n'imentohofo so'no hofiko yomo yontifi ole ulohonmentohofi, Ose'manji a'amu Anitu'nji ango wopingo sopo songo ne'no humayo'neso tihwo woma'montolo. ²⁷ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Yo'mayo hopi'nono a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso Anitu yososo hoponoho.

²⁸ Ose ulahonngki Pita ulimento, Nakwo nakwoe angopo yo'mayo yo'mayoso uliko'mentani kikimo kiningkopalokuhwono. ²⁹ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu hofiko Anitumo enjwa'mo

wohumano hnnontife so'no hofiko hofikoe angon'nji ape'nji hamningkwa'wehwosanji, kaningkwowho'ya'u'nji kakoe mehomi'nji uliko'mapijo so'no ³⁰ Anitu kako hofiko ose uliko'mapijoso hofikimo yo'mayoso pi'n'ingo engo aku uyihwosi tifi no'mo kako hofikimo songo ne'no humayoso uyonefoho.

Jisas kako poyo imo'n'ngkuhwosi apa'no songo likafone so'no hungkuno ulimentisoso hufa'u s'hune imo'n'imentisofoho.

(Mat'yu 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwamo lutimanto ulimento, Upa'n'imno. Olohonta nakwo Jelusalemne'no wosontane'no yihwono. Oso hopo sopo yo'mayo hungkuno Anitu a'amumo uyahonngki limotofo sohwa ngko oso Hwomu Anitu nihwosopomentiso sohwo'nne'no mti'mokumentohofoso olohonta ne umo'n'montonoho. ³² Oso hohosohonta a'amu Jutaso hofiko ngkimo a'amu temtifo kengo sofe ahomo ho'nanihufitnnefoho. Hofiko ngkimo sitofo ntikuji ngkimo wonyo tohofikuji memijo niyati'mopitnnefoho. ³³ Hofiko ngkimo impojonyo nifonjikuji wofonjonisyantifeho. Nofonjonisyikujono sikuno hufa'u s'hune memjanimofihwoso'no ngko apa'no songo wolika'monnoho. ³⁴ Ose ulahonngki inomokomoyo sohwa oso hungkuno somne'no huno mummentisofoho. Hungkuno hwap'ingo ne so'no huno muyahonngki hnnimentohofi, Olo hungkuno loso fahosihwoyo hungkuno konelalofoho. Ose hnnontifi hofikoe hunoso mehohosusihumentisofoho.

Jisas a'amu t'impinyo sohumo wopingo umokumentisofoho.

(Mat'yu 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Jisas kako angou Jelikou mofonepo i'mofiwahonngki hwe t'impinyo sohwo oso honingvano momingopo humanto a'amu mta'ni hamniyoho yo'mayoso woloma'mo lonto johu humalisofoho. ³⁶ Osopo humanto upa'n'imentisoso a'amu pi'n'ingo engo tohumpotopahonngkofi upa'nonto a'amu kako'njopo solohofamentohofoso ulimento, Hofiko peho yalokwofo. ³⁷ Ose ulahonngki hofiko ulimentohofi, Jisas angou Nasaletnnta'ango sohwo kako posalofoho. ³⁸ Ose ulahonngkofi kako johu mohm'no ulimento, Jisas, Ntefitiye Imu sohwo, kiko ngkine'no hitoho wakifono. ³⁹ Ose ulahonngki a'amu simo'mo sapmentohofoso hofiko kakimo yoka ulontifi ulimentohofi, Mampi'nyo fosyohumaho. Ose ko ulahonngkofi oso huhwo sohwo johu engo lonto apa'no ulimento, Ntefitiye Imu sohwo, ngkine'no hitoho wakifono. ⁴⁰ Ose ulahonngki Jisas kako nolohofaponto hofikimo ulimento, Oso hwe sohwo ngkiyepono fipemotapmno. Ose ulahonngki oso hwe t'impinyo huhwo sohumo mofonepo uhwojowahonngkofi Jisas ulimento, ⁴¹ Ngko kikimo pipi tohoho kiningkohoho. Ose ulahonngki kako ulimento, Hwe Engofo, ngko apa'no t'imo wahonimo. ⁴² Ose ulahonngki Jisas ulimento, Kiko t'imo fohonyo. Kiko ngkimo simo'hi'ntnnono ntapohino so'no jije simo'hi'ntnnonohinoso wopingo kumokohoho. ⁴³ Jisas ose ulahonngki hwe huhwo sohwo t'imo komo'no hononto Jisasimo iningkawento Anitumo isamoyoka engo ulimentisofoho. Hwe hwoya'mi ose uhwonontifi hofiko hopi'nonohinoso Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho.

19

Sakiyosiye hungkunofoho.

¹ Jisas kako angou Jelikou sopo noswonto nom'ne angou pone'ento angkuhwafo ajwo sopo pasimentisofoho. ² Hwe fihwo kakoe yofe Sakiyos sohwo humunyoponoho. Kako hwe mnokino engo'njo hamniyoho mayo syoho'njo sohwo hamniyoho engo'njo hweho. ³ Kako Jisasimo uhwonimo lonto ko imentisoso hwe moya'mi pi'n'ingo engo hwe tifo huhwo sohumo hoholo hoholofo ulohofahonngkofi kako Jisasimo muhwonyo'njo yonto ⁴ kako a'amu pi'n'ingo homo somo nuyakolofonto hano kuntu kuntu'no fekwasi lohofonto iyo milontontanyomo kotasonto Jisas olopo pihwoso'no uhwonimo lonto humokehumantisofoho. ⁵ Jisas oso hopo sopo i'mofawento t'imo yokintahopo

uhwon'ngkisoso Sakiyos nohumentan'ngki uhwononto ul'imento, Sakiyos, k'iko komo'no fi'kotape. Ngko olohonta ji'je angomo wohumamonne'no yohono. ⁶ Ose ulahon'ngki Sakiyos kako komo'no wel'ikofapi lohofonto si'monyo yonto Jisasi'mo ut'imento kakoe angonne'no ipemotawomentisofoho. ⁷ Hwe moya'mi ose ipemotawahon'ngki uhwonont'ifi sitofo ole mjal'im'imentohofi, Olo hwe lohwo kako a'amu hon'ngkano wonyo'njo lohwoe angomo wofosyawomonte'no yohoho.

⁸ Sakiyos kako Jisasi'njopo lohofonto ul'imento, Hwe Engofo, k'iko upa'nyo. Nje hamniyoho yo'mayo ho'yango so'nji ajwopo hotitohm'mo fehohnjo ngko mokosyohumahm'mo fehohnjo ngko a'amu umofonyo yalokwofo somo uy'imonnoho. U, ngko a'amu fihumo hwasyo hungkuno lut'ima'mentohe'manji olohomo ngko hwasyo hungkuno lut'ima'mentohe so'no yo'mayoso kakimo osofosofahu'no uy'imonnoho. ⁹ Ose ulahon'ngki Jisasi ul'imento, Ose lohino so'no nakwo huno ole nayohoho. Olo si'kuno lomo olo ango loponjo hwe moya'milofe hon'ngkano wonyo somta'ni An'itu kako hofi'kimo nto isi'hutofomakwoho. Sakiyos huhwo Ap'lohama'ye imu hweho. ¹⁰ A'amufe Hwomu sohwo'ni olo a'amu olo pa'nyo wonyo hon'ngkanomo humentan'ngkujo somne'no not'ipemahm'mo ut'mayo'ne pmmmentohe hwo'nyoho. Jisasi ose ul'imentisofoho.

A'amu syoho ulohofiyi'wo'n'ngkohoho sohwa hamniyoho ito'no mokosyohumayo'ne pahnn'imo hungkunofoho.

(Mat'iyu 25:14-30)

¹¹ Oso hungkuno hiso nto upo'n'ngkahon'ngkofi Jisasi kako ango Jelusalem mofonepo u'mofapmmonto yahon'ngki a'amu hopo sponjoso ole syaf'ihu'mentohofi, Oso si'kuno An'itu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo somo ut'ihwa'nyopo ujo wehontojwahumonte'no yohoho. Ose syaf'ihu'mentohofi so'no Jisasi kako pahnn'imo hungkuno ole ul'imento, ¹² Hwe engo fi'hwoko kako ango ikano fipo uhwosi osopo a'amumo mokosyohumayo'ne yofe engo mahwosi kakoe angopo asomo wapmmontonoho. ¹³ Oso hwe huhwo sohwo kako ango ikanopo wamonto imentiso sohonta kako kakoe syoho ulohofiyi aho hufa'u hopi'nonohino sohwo joho lut'imento hamniyoho aho si'fe hopi'nono kina aho si'fe hopi'nono kina hu'muyonto ul'imento, Sekwo olo hamniyoho sejapohe loso'nji ngko nom'ne angopo nohumentani'mo sekwo nom'ne hamniyoho engo emafi'kujoso ngko hwangu wop'ihwon'mo. Ose ul'imentisofoho.

¹⁴ Oso hwe huhwo sohwoe angoponjo a'amu fehohnjoso hofi'ko kakine'no nakwolaho lont'ifi kako nto womentisopo hwe fi'hwamo t'ifi in'ngkayo'ne olo hungkuno motayo'ne li'hwat'imentohofoso olenoho. Olo hwe lohwo nakwoe hwe engo humayoso nakwolaho.

¹⁵ Ose ko li'hwajohon'ngkofi hwe huhwo sohwo yofe engo manto hofi'kimo mokosyohumayo'ne asomo pmmmentisofoho. Asomo noponto kako hamniyoho uyohojohamentiso syoho ulohofiyi sohwo hamniyoho alale kema'malofo uhwon'mo lonto joho lut'ima'mentisofoho.

¹⁶ Hwe nom'nehwo si'mo'mo u'manto ul'imento, Hwe engofo, oso aho si'fe hopi'nono kina ntapmmmentohino somta'ni ngko *tu hant'ilet* (200) kina ema'malefoho. ¹⁷ Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo ul'imento, K'iko syoho ni'mokosyohumayo wop'ingo hwosoho. K'iko oso syoho kijapmmmentohe somo ito'no mokosyohumamahno so'no ngko syoho engo wokijapmmo. K'iko ango aho hufa'u hopi'nonohino somo mokosyohumaho.

¹⁸ Ose ulahon'ngki nom'ne syoho ulohofiyi osofeponjo sohwo u'manto ul'imento, Hwe engofo, k'iko oso aho si'fe hopi'nono kina ntapmmmentohino somta'ni ngko *wan hant'ilet* (100) kina ema'malefoho. ¹⁹ Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo ul'imento, Ngko kikimo ango aho fehohnjo hopi'nonohinoso mokosyohumuhne'no syoho wokijapmmo.

²⁰ Ose ulahon'ngki syoho ulohofiyi nom'nehwo u'manto ul'imento, Hwe engofo, oso aho si'fe hopi'nono kina ntapmmmentohinoso olo'mo weho. Ngko hwapi'fe we'e somo fosyofosyonji hiyaso'mo ho'nahumentohi wojolo'noho. ²¹ Hwap'ingoso ngko ji'je yahino so'no ngko huno niyohoho. K'iko hwe yokumpohn'nyo hwosoho. Yo'mayo nom'ne a'amu ho'nasyont'ifeso k'iko mawo'n'ngkino hwosoho. Wosopayo nom'ne

a'amu mofontifeso kiko ijivo'ninkingino. Oso'no ngko kikine'no iyoho nningkohoho.
²² Ose ulahoningki hwe engo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyi sohomo ulimento, Kiko syoho nimosyohumayoso wonyo hwosoho. Kiko nje yahino so'no huno ko kiyahoningki kiko ngkimo ito'no mantoho'mmahno so'no ngko wonyo hwosoho kilalokweno. Ou, nehopi. Ngko hwe yokumpohn'nyo hwo'nyoho. Yo'mayo a'amu ho'nasyontifeso ngko mawo'ninkingohono. Wosopayo nom'nihwa hulontife somta'ni ngko ijivo'ninkingohono. ²³ Kiko nje yahino so'no huno ito'no ko kiyahoningki kiko a'amu hamniyoho mokosyohumayo sohwafe angomo moho'nanisiyoso peho'no imahnnoto. Kiko osopo nje hamniyohoso ho'nasyontentesi ngko asomo pm'mo nje hamniyoho somta'ni nom'ne hamniyoho honje i'mofaposo so'nji nto mahm'mnesohilo. ²⁴ Ose ulonto kako nom'ne a'amu kako'njopo humalohofontohoho sohwafo ulimento, Sekwo oso aho sife hopi'nono kina olo hwe lohomo uyimentoheso nomafikuji oso hwe tu hantilet (200) kina mokosyohumaso sohomo umasimno. [²⁵ Ose ulahoningki hofiko ulimentohofi, Hwe engofo, kako tu hantilet (200) kina hi'njo hweho.] ²⁶ Ose ulahoningkofi hwe engo sohwo ulimento, Nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwo ito'no upa'nimno. A'amu yo'mayoso ito'no mokosyohumawo'ninkingohoho somo ngko yo'mayo nom'neso uyimonnoho. A'amu yo'mayoso ito'no momokosyohumayo'njo yontoso sohmta'ni oso yo'mayo we'e kako mokosyohumasoso ngko woma'monnoho. ²⁷ Ose ulonto ulimento, Nje a'amu fehohnjo olo ango lophonjoso ngko hofikimo umokosyohumayo'neso nakwolaho ntontifi nje mangohwa imo'nalokwofo so'no sekwo oso a'amu somo nutimotapikuji nje timo lopo fonjahumno. Jisas oso pahnnimo hungkunoso ulimentisofoho.

Jisas kako ango Jerusalem sopone'no hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto humentisofoho.
 (Matiyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Joun 12:12-19)

²⁸ Jisas oso hungkunoso moi'wo ulonto Jisas Jerusalemne honingkano siyo somo kako simo'mo nto simentisomo hofiko tifi iningkasimentohofofoho. ²⁹ Jisas kako oso hwofiki'nyo Oulifino liwo'ninkingohoho sopo ango hufa'u Mpetifase'nji Mpetani'nji mofone sopo nosimofonto kakoe inomokomoyo hufa'u sohwa'umo ole lihwatimento, ³⁰ Siko oso ango ne sopo u'mofahusisi siko oso kuso somo noswohosisi timo uhwonisoso ahwomo yahu tounge yoka'no ho'nawo'nyoso impe into'nowentaningkuhwosi uhwonanjiyoho. Oso yahu songo imo'nimasoso a'amu mokehumunyofoho. Oso yahu hiso fihutofomotapinyo. ³¹ Siko oso yahu hiso isihutofomahosiso'no a'amuso ole selikujono siko peho'no isihutofomasiyeto. Ose selikujono siko ole ulinyo. Nekwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu lohonne'no syoho weho, ose ulinyo.

³² Jisas ose lihwojahoningki siko nowenji yo'mayo Jisas luhwatimentisoso tipema'mentisoyefoho. ³³ Siko oso yahu huhwo sohunjo impe itolofontaningki oso yahu hofekwosa sohwa uhwonontifi ulimentohofi, Siko peho uyanjiyo'no itolofalokusiyo. ³⁴ Ose ulahoningkofi siko ulimentisiyo, Nakwoe Hwe Engo kako olo yahu lohuno syoho weho. ³⁵ Ose ulonji siko oso yahu huhwo sohwo'nji Jisasyepono motasimentisoyefoho. Siko sikoe manji'mofoso yahufe hohujopo pojisyosyahoningki Jisas oso hopo sopo kehumamentisofoho. ³⁶ Noposokehumawento nowentaningki hwe moya'mi hofikoe hwapife Jisas kako hano wene honingkano sopo Jisasye yofe ho'nomayo'ne hu'meehumentohofofoho. Osopo Jisas kehumantanjo yahu sohwo hwotoho mjahmmwomentisofoho. ³⁷ Jisas kako hwofiki'nyo Oulif Jerusalem mofone sopo i'mofaponto oso honingkano monje we sopo hwe moya'mi hofiko Jisasimo inomokoho'nawo'mentohofoso yo'mayo syoho wonyoangkafo Jisas imojo so'no syafisyontifi hofiko simonyo yontifi mango engo lontifi Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho. ³⁸ Mango mohm'no ole limentohofi,

Olo Hwe lohwo nakumo nemokosyohumayo'ne Anituye yokumpohn'nyo'nji palokuso lohwoe yofe woho'nomano.

Anitu kako nakwo hwahoponjo hwe moya'mi hn'nne'no simeho wopingo nejahopohoho.

Anitu yokintahopo humaso sohune'no yofe engo woho'nomano.

³⁹ Ose lontaninkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa hwe moya'mi pi'ningo'njo sopo lohofontifi Jisasi'mo ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwoosi, oso hwe moya'mi kikimo inomokoho'nakuwotofo somo kiko yoka uso. ⁴⁰ Ose ulahoninkofi Jisasi ulimento, Sekwo upa'nimno. Hungkuno waselimonne'no yohono. Olo a'amulo hofiko mampi'nyo humantifijontentesi olo honingkano lophonjo sojolo mango engo likuji nje yofe ho'nonimafikutnnesohilo. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako pone engo Jerusalem sopo yo'mayo imo'none so'no humotaho limentisofoho.

⁴¹ Jisas kako Jerusalem u'mofawento pone hopo sopo kako uhwononto humotaho limentisoso ⁴² ole limento, A'amu Jerusalemjo soku, sekumo ito'no esehumajiyo'ne yahinoso ko se'mahoninkiki sekwo hohujo ikinjaofalokwofo. Oso'no yahino wopingo hiso hiyaso'mo wentaninkuhwosi sekwo motipihwonifitnnehofo. ⁴³ Sekwo upa'nimno. Hwangku sikuno nom'ne i'mofaposo somo sekwoe mango sohwa sekumo wosefonjano likuji sekikitofikuji meku'mofasi lohofikuji hofiko tojopo ko'mokwasokuji nolikofaofikuji ⁴⁴ sekwoe angoo fonjowonampekuji sekwo sekwoe mehomi hi'nji hokunonji ni'hu'nahone poyo moi'wo imo'nifitnnehofo. Sekwoe sokango so'nji sokilojo so'nji we'e huhwo kihn'naweso mokihn'nawenefoho. Hwapingoso oso sikuno Anitu sefo'mayo'ne se'ma'maso sohonta sekwo yofe mihwofe'njo imalofokuyoho.

Jisas kako Anituye tajo angoo engoo somoo a'amu yo'mayo ho'yango somta'ni hamniyohoo mayoo yontaninkofo somoo wae yaoo'mentisofoho.

(Matiyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Joun 2:13-22)

⁴⁵ Jisas kako Anituye tajo angoo engoo somoo noswontoo a'amu ho'yango yo'mayosoo hu'meesyontifi hamniyohoo mentaninkofo somoo wae yafo syohosoo ema'mentisofoho. ⁴⁶ Kako hofikimoo ole ulimento, A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohoofo sohwa ole mtimokumentohoofo, Olo nje angoo losoo Mpohumoo jomoo ujo'ne angoofoho. I oso'no nje angoo losoo sekwo a'amu hamniyohoo hiyaso'moo hufo mawo'ninkohoofo sohwafo angoo hopa imokalokwofo. Ose mtimokumentohoofoho ulimentisofoho.

⁴⁷ Ose imo'nimentisoo so'no sikunoo huhwo huhwi Jisas kako hwe moya'mimoo Anituyee tajo angoo engoo somoo kakoo hungkunoo lutihwamojoofoho. A'amu tajo angoo syohoo'njoo yofe engoo'njoo sohwanjoo a'amu honingkano hungkunoo lutihwamotofo sohwanjoo a'amu Jutafe hwe engoo sohwanjoo hofikoo Jisasi'moo fonjasiyo'ne honingkano wotipemantife'no imentohoofoho. ⁴⁸ Ose ko yahoninkoofo hwe moya'mi hofikoo Jisasi'ye hungkunomoo upo'nano mjalimumentohoofo so'no hwe engoo sohwa hofikoo Jisasi'moo fonjasiyo'ne honingkanosoo motipema'mmentohoofoho.

20

Hofikoo Jisasi'moo kakoo yokumpohn'nyoo hwapingoo so'no ulohonimentohoofoho.

(Matiyu 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Sikunoo fihumoo Jisas kako Anituyee tajo angoo engoo somoo nohumantoo hwe moya'mi somoo kako Anitumoo u'mayoo yahinoo so'no hungkunoo lutihwamentisoofoho. A'amu tajo angoo syohoo'njoo sohwanjoo a'amu honingkano hungkunoo lutihwamentohoofo hunoo'njoo sohwanjoo a'amu Jutafe hwe engoo sohwanjoo hofikoo Jisasi'moo u'ma'mentohoofoho. ² U'mantifi ulimentohoofo, Olo so'no fonasoo. Kikoo olo syohoo iwo'ninkinoo losoo tihwo kilimasoo'no iwo'ninkinoo. Yokumpohn'nyosoo tihwo kijapmmasoo'njoo iwo'ninkinoo. ³ Ose ulahoninkoofo Jisasi ulimento, Ngkoo huhwo'ni hungkunoo angoo'no waselohonimonne'no yohono. Sekwo olo so'no ngkimoo ntohoninkoofo so'no ngkoo sekumoo waselimonne'no yohono. ⁴ Joun kako a'amumoo mijo kiyomoo'moo yokumpohn'nyosoo Anitu mta'angoo ma'mentisotaho. Hwahoponjoo a'amu mta'angoo ma'mentisotaho. ⁵ Hofikoo ose upa'nontifi ole hnnimentohoofo, Joun kakoo yokumpohn'nyoo

Anitu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji ole wonalimontonoho. Ose'manji sekwo Jouniye hungkunomo simemo hi'ntnnono muyo'njo peho'neto. ⁶ I Joun kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo a'amu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji hwe moya'mi upa'n'ngkuji hofiko sojo wonefonjantifeho. Hwap'ngoso a'amu loso hofiko huno ole syofisyalokwofo, Anitu kako Jounimo hungkuno uyahon'ngki nalimentisofoho. ⁷ Ose hnnontifi Jisasimo ole ulimentohofi, Nakwo huno monayofoho. Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo yokumpohn'nyoso nti'mto'angotikeno. ⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Ose'manji ngko huhwo'ni nje yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'n'ngkohe hwap'ngoso so'no masel'mnehono.

A'amu wonyo ipisayo syoho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwanne pahnnimo hungkunofoho.

(Mat'yu 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Ose ulonto kako olo pahnnimo hungkuno oso a'amu homo somo ulimento, Hwe fihwo kako ipisayo syoho hulimentisofoho. Oso syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho emawo'n'ngkohoho sohwafe ahomo ho'nasyonto kako ango ikanopo nowento osopo kako ne'no humamojofoho. ¹⁰ Osopo nohumanto oso syoho homo somjo ipisayo mayo'ne sikuno i'mofape somo kako kakoe syoho ulohofiyo fihumo ipisayo fehohnjo mayo'ne'ento kako oso a'amu kakoe syoho mokosyohumayo sohwa u'mahwosi ipisayo mayo'ne lihwatimentisofoho. Oso a'amu syoho mokosyohumayo sohwa syoho ulohofiyo huhwo sohomo ikujoho fonjontifi ipisayo muyo'njo yontifi wae yao'mentohofofoho. ¹¹ Osohonta kakwo'yohwo sohwo kako nom'ne syoho ulohofiyo fihumo lihwatimentisofoho. Osohomo hofiko ikujoho fonjontifi yahino wonyo umti'mokontifi ipisayo muyo'njo yontifi wae yao'mentohofofoho. ¹² Kakwo'yohwo kako syoho ulohofiyo hufa'u s'ihune sohomo lihwojahon'ngki kako nowento a'amu'njopo i'mofowahon'ngki hofiko osohomo ikujoho wonyo fonjimokontifi mempo hohnta'ni swoho'nofapmmentohofofoho. ¹³ Oseso syoho kakwo'yohwo sohwo ole hnnimento, Ngko pipi imnehono. Ngko nje hwomu lohuno ngko simemo uyalokwe lohomo luhwatimeso hofiko kakoe hungkunomo haloho upeentifetikeno. Ose syafisyonto hwomu huhwo sohomo lihwatimentisofoho. ¹⁴ A'amu syoho homo somo mokosyohumayo sohwa hwomu huhwo sohomo uhwonitumantifi ole hnnimentohofi, Oso hwe sohwo kako hwangku sohonta kan'ngkwowoe yo'mayoso nomane hweho. Komo'nohino, nakwo kakimo poyo wofonjasyano. Ose fonjasyihwasi nakwo kakoe syohoso ni'hu'nahone womantanoho. ¹⁵ Ose hnnontifi hofiko hwomu huhwo sohomo nokentifi mempo hohnta'ni ipisayo syoho sopo swoho'naofontifi osopo poyo ni'hu'nahone fonjahumentohofofoho. Jisas ose ulonto kako a'amu homo somo ulohonimento, Ose imentohofoso'no ipisayo syoho kakwo'yohwo sohwo a'amu wonyo huhwo sohwa pipi uloho'montolo. ¹⁶ Hwangku kako nopihwosi oso a'amu wonyo sohwa nofonjasyihwosi kako nom'ne a'amu sohwa syoho hiso mokosyohumayo'ne uyimontonoho. Jisas ose ulahon'ngki a'amuso upa'nontifi ulimentohofi, U, kako oso hwolaho.

¹⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo timo uhwononto ulimento, Olo Anituye hungkuno iyoswomo mtimokumentohofoso loso hwap'ngoso neso huno pipi seyohoho. Olo sojo engkwosaha pa'nyo a'amu ango injuwon'ngkohoho sohwa wae yao'mentohofoso loso

olohontajo engkwosaha loso angomo sosofitofone hwap'ngohwo imo'n'ngkohoho.

Ose mtimokumentohofofoho. ¹⁸ Nom'nepo Anituye hungkuno mtimokumentohofoso olenoho. A'amu hopi'nono oso sojo engkwosaha pa'nyo homo somo entofomafikuji piwahupijoso hofiko hofikoe a'apaho kempi mtimti'me lohofihwosi wuhu'mehinawo'montonoho. I oso'no oso engkwosaha huhwo sohwo kako a'amu fihwoe a'apahopo piwasyososo fonjomtihupeeofososo oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apahoso hintalinyo pa'n'nggo umo'nimontonoho. ¹⁹ Jisas oso pahnnimo hungkuno ulahon'ngki a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohoho huno'njo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji hofiko huno ole uyimento,

Jisas oso pahnnimo hungkuno nakumne'no lohoho. Nakwoe simeho mo'mo me hopa nafe'no nalohoho. Huno ose syafisyontifi oso hohosohonta hofiko Jisasimo aho kehwas wofonjosyano lontifi imentohofoso hofiko hwe moya'mi somne'no iyoho unimentisofoho.

Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Sisa sohune'no hamniyoho ho'nasiyo'ne hofiko Jisasimo hungkuno ulohonimentohofofoho.

(Matiyu 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Oseso hofiko Jisasimo fonjasiyo'ne'entifi honingkano wotipemano lontifi Jisasimo humuhwontohumantohofofoho. Hofiko Jisasiyepono a'amu fehohnjo sohwo luhwojahoningkofi oso a'amu sohwa hofiko a'amu Jisasiye hungkunomo wopingo hwofoho wonalono lontife hwasyo humupo'nontohumantohofofoho. Ose ko imo'nontifi hofiko pojiyontifi hofiko Jisasiye hungkunomo yamofu uloho'mentohofofoho. Ole hnnimentohofi, Jisas kako a'amu hwaho mokosyohumayo huhwo sohwanne'no hungkuno wonyo loso'manji nakwo aho kehwasi oso a'amu hwaho mokosyohumayo sohwafe ahopo noho'nosyihwaso'no hofiko Jisasimo tohino uyantifeho. Ose hnontifi Jisasimo humuhwontohumantohofofoho. ²¹ Oseso hofiko Jisasimo ole ulohonimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, nakwo huno nayohoho. Kiko hwe moya'mimo Anituye yahino so'no hungkuno lutihwawo'nngkinoso nehopi'nohine lutihwawo'nngkino hwasoho. Kiko a'amu yofe engo'njo sohwanne'no iyoho makinyo'njo hwasoho. Nakwo hopi'nonohinoso afaponohinoho. Hungkuno ito'nohino liwo'nngkino hwasoho. ²² Oseso nakwo olo so'no wakilohonantane'no yihwono. Kiko huno pipi kiyohoho. Nakwo hwe engo Sisa sohune'no hamniyoho woho'nosyano lakinngkohoho. Moho'nasiyo'njo uyano lakinngkohoho. ²³ Ose ulahonngkofi Jisas kako hofiko poji yamofu ulohofano lontifi imentohofu so'no hwasyo yahino so'no huno uyahonngki ole ulimento, ²⁴ Hamniyoho anga'no ntihwaho. Olo hamniyoho losomjo huyo'mango so'nji yofe so'nji tihwoeto. Ose ulahonngki ulimentohofi, Sisafefoho. ²⁵ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, E'wano. Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uyimno. I Anituye yo'mayo so'manji Anitumo uyimno. ²⁶ Jisas ose ulahonngki a'amu huhwo sohwa hungkuno wopingo somne'no hofikoe simeho mo'mo pisopisaho lontifi mampi'nyo humamentohofofoho. Oseso oso a'amu hofikimo lihwatimentohofu sohwa hofiko Jisasiye hungkuno somne'no hungkuno ito'no mihwajiyo'ne hwe moya'mife timopo makekutnesohilo.

A'amu Satiyusi sohwa Jisasimo a'amu poyo nope'nontifi apa'no songo likafa so'no ulimentohofofoho.

(Matiyu 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ A'amu Satiyusi fehohnjo sohwa Jisasimo u'ma'mentohofofoho. A'amu Satiyusi huhwo sohwa hofiko huno ole uyiwonngkofi, A'amu poyo pe'nyo sohwa hofiko nihu'nahone pe'niwonngkohofu. Apa'no songo molikafe'nefoho. Ose syafisyiwonngkohofofoho. ²⁸ Hofiko Jisasimo u'mantifi ole ulohonimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo hwaso, Mouses nakumne'no hungkuno ole motimokumentono. Hwe fihwo kako ape nomahwosi kako mehomi motipemayo'njo sohwo poyo pe'nngkuhwaso'no oso ape hisimo konngkwa'wehwo nomahwosi kola'wehumne'no mehomi wotipemano. Mouses ose mtimokumentisofoho. ²⁹ Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa humamotofofoho. Tisimaso sohwo kako ape manto mehomi motipemaso sohwo poyo pe'nimentisofoho. ³⁰ Oseso konngkwa'wehwo aku'mu sohwo oso ape hisimo ma'mentisoso kako huhwo mehomi ane'njo pe'nimentisofoho. ³¹ Oseso oso ape hisimo hinjo huhwa ose'nohine ma'mentohofoso mehomi ane pe'nimentohofofoho. ³² Hwangku oso ape hisi poyo pe'nimentono. ³³ Oseso a'amu poyo pe'nyo sohwa likapijo sohonta tihwoe ape umonimontolo. Hofiko'nikwehwa aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa ape hisimo nto ma'mentohofofoho.

³⁴ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ul'imento, Hwe moya'mi olohonta humalofoso hofiko ape ma'n'iwon'ngkohoho. ³⁵ I oso'no oso hwe moya'mi poyo pe'nifijoso apa'no songo likapijo hopaso apa'no likafikuji songo ne'nohino humafijo sohonta hofiko apa'no ape moma'nifitnnefoho. ³⁶ Hofiko a'amu ahwomomjo pa'nyo nohumafikuji apa'no poyo mape'nifitnnefoho. Anitu hofikimo poyo pe'nyo somta'ni ulikafoso so'no hofiko kakoe mehomi umo'nantifeho. ³⁷ Mouses huhwo kako a'amu poyo pe'nyo sohwa apa'no songo likafoso so'ne huno nafohoto'mentisofoho. Mouses kako oso iyo we'e toho ko nimentisoso yofoho miyo loho'nnyo somo uhwononto ul'imento, Hwe Engo hwofilo'nnyo ne sohwo kako Apilohamiye Anituyoho. Kako Aisakiye Anituyoho. Kako Jekoupiye Anituyoho. ³⁸ Ihwoni. Mouses kako ole syafihu'mento, Apilohamja Aisakija Jekoupija hofiko hohonta poyo ko pe'nimentohoho sohwa songo humalofo so'no syafisyonto oso hungkuno hiso limentisofoho. Anitu kako poyo pe'nyo sofe Anitu hwo'maho. O'o, songo humalofo sofe Anituyoho. Anitu kakoe timopo a'amu hopi'nonohinoso songo humalofo.

³⁹ Jisas ose ulahon'ngki a'amu fehohnjo hon'ngkano hungkuno liwo'n'ngkohoho huno'njo sohwa Jisasimo ul'imentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, hungkuno wopingo nalohino. ⁴⁰ Ose ulontifi hofiko nom'ne hungkuno Jisasimo ulohonyo so'no iyoho imentohofofoho.

Jisas kako a'amu Falisi sohwo K'ilais hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohumne'no ulohonimentisofoho.

(Matiyu 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Jisas a'amu Falisi sohwo ul'imento, A'amu ole liwo'n'ngkohoho K'ilais kako oso a'amu Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo Ntefit hwe yofe engo'njo hohonta hwaho mokosyohumamojo sohwo imu hweho. Oseso pipi liwo'n'ngkohoho. ⁴² Oso Ta'njo Iyoswo somo Ntefit ole l'imento,

Anitu kako nje Hwe Engo K'ilais, Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohumo ole ul'imento,

Kiko nje aho anga sohohnta'ni fesyohumaho.

⁴³ Osopo kiko nohumahoji ngko jije mango sohwo jije sifiki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumotimonnoho.

Ntefit ose limentisofoho. ⁴⁴ Oseso Ntefit kako oso hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso K'ilais sohune'no nje Hwe Engo hweho limentiso so'no K'ilais sohwo kako Ntefitiye imuhwo imo'nyoso pipilo.

A'amu hon'ngkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohoho huno'njo sohwafe yahino so'ne hungkunofoho.

(Matiyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)

⁴⁵ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko Jisasiye hungkuno upa'nontifi nohumentan'ngkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ole ul'imento, ⁴⁶ Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohoho huno'njo sohwafe yahino somne'no i'waho ito'no fiyimno. Hofiko hofikoe yofe engo somne'no hwapife sawemo yontifi hon'ngkanopo emoyiwo'n'ngkohofofoho. Osopo emoyontan'ngkofi hwe moya'mi hofikimo uhwonontifi nakwoe hwe engo hwasoho ul'iwon'ngkohoho so'no umo'n'iwon'ngkisofoho. Oso'nji hofiko tajo anga somo a'amufe simanopo humayo'no umo'n'iwon'ngkisofoho. Oso'nji hofiko a'amu wopayo engo iloho yano sohonta epohumayo simo'mjo so'no umo'n'iwon'ngkiso hwafoho. ⁴⁷ Hofiko Anitumo hungkuno sawemo engo jomo ko ulontifi hofiko apiwajo sofafe anga yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulontifi anga hiso hofiko'ne ni'hu'nahone emawo'n'ngkohofihwafoho. Hwangku oso hwe huhwo sohwo tohino engo notipemapitnnefoho.

21

*Ap*wojosi yo'mayo so'no umofonyo inyosi kako Anitumne'no hamniyoho ho'nahumentisofoho.

(*Mat*yu 12:41-44)

¹ Jisas kako Anituye tajo ango engo somo ne'no nohumanto timo uhwonimentisoso hwe moya'mi hamniyoho engo'njoso hofiko Anitumne'no hamniyoho ho'nasiyo ipofoso'mo ho'nosyantankingkofi uhwonimentisofoho. ² Osopo uhwonimentisoso apwojosi ho'yango anesi kako Anitune'no touya hufa'u'nohino ho'nosyahonngki uhwononto ³ Jisas kako a'amu kako'njopo lohofo somo ole ulimento, Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Sekwo upa'nimno. Olo apwojo losi kako hamniyoho ho'nasiyoso nom'ne a'amu ho'nasyohoho somo kakoe we'eso uyakolokwoho. ⁴ Nom'ne a'amu hamniyoho ho'nosalokwofoso hofiko hamniyoho engo mokosyohumunyofoho. Oso'no hofiko oso hamniyoho engo somta'ni Anitumne'no we'e'nohini ho'nosalokwofo. Olo apwojo losi kako hamniyohomo yo'mayo so'no nihu'no umofonyo inyosi kako hamniyoho mokosyohumunyosi hopi'nonohino Anitumne'no ho'nasyohoho. Kako nom'ne hamniyoho wosopayo mpe-e'ne aniyoho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako Anituye tajo ango engo so'no tifi no'mo wonyo imo'none so'no hungkuno ulimentisofoho.

(*Mat*yu 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ A'amu fehohnjoso hofiko tajo ango engo somne'no ole limentohofi, Olo tajo ango engo somjo sojo wonyoangkafoso hofiyofoho. Hwe moya'mi hofiko wokoso wonyoangkafo loso Anituye yofe ho'nomayo'ne yahumentohoho somo uhwonontifi pisopisaho limentohofoho. Ose lahonngkofi Jisas ulimento, ⁶ Hwangku olo yo'mayo wopingo uhwonalokwofo loso wonyo umo'nimontonoho. Sojo anga'nohinoso nom'nepo kih'nawesoso awonoho. O'o, hofiko olo ango wopingo losomo mtihupekujji womehu'mmokwojantifeho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako yo'mayo tango i'mofapone so'no ulimentisofoho.

(*Mat*yu 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷ Hofiko Jisamo ole ulohonimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, oso yo'mayo hungkuno nalohinoso ntohonta umo'nimontolo. Simo'mo peho i'mofapihwoso'no huno wonayimontolo. Oso yo'mayoso i'mofape-e'ne sikunososo we'eneponoho eso. Fonaso. ⁸ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, A'amu sekumo hwasyo hungkuno sejo so'no sekwo i'waho ito'no fiyimno. A'amu piningo engo i'mofapikuji, hofiko nje yofe ntikuji ole selifitnnefoho. Ngko Kilais hwo'nyoho. Anituye sikuno mofonepo nto i'mofapohoho. Ose selikujjo'no sekwo hofikoe hungkunomo inngkakutoho. ⁹ Hwangku a'amu hwaho kengoponjo sohwa hofiko nom'ne hwahoponjo sohwanji ikujoho fongki'nyo'ne so'nji a'amu hwaho afaponjo sohwa ikujoho fongki'nyo'ne so'ntnne'no upa'nngkuji sekwo yomo ikutoho. Oso yo'mayoso simo'mo i'mofapihwoso'no sikuno ae'uyo imo'nyoso komo'no mmo'nonehoho.

¹⁰ Ose ulonto ulimento, Hwangku a'amu temtitofokengo sohwanji temtitofono nom'ne sohwanji hofiko ikujoho fongki'nifitnnefoho. I a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'nifitnnefoho. ¹¹ Hwangku hwaho lopo hwomihwo mikunimposo piningo engo i'mofaponefoho. Hwaho kengo kengo sopo mijoho engo i'mofapihwosi mnokino engo wotipemantifeho. Ahwomo sopo yo'mayo wonyo imo'nngkuhwosi nom'ne yo'mayoso ahwomo sopo i'mofapihwoso'no uhwonngkuji sekwo iyoho senonefoho.

¹² Oso yo'mayo noselohe sikuno somo m'mofopontanngkuhwoso sohonta sekwo nje yofe ulikujjo'no hofiko sekumo aho sekekuji wonyo selohopitnnefoho. Hofiko tajo ango somo mesehumajikuji hungkuno mjaselikuji impo'angomo mintofasehufitnnefoho. Hofiko nje yofe monje yasiyo'ne a'amu hwaho mokosyohumayo yofe engo'njo sohwafe simanopono ipesemotawofitnnefoho. ¹³ Oso nje yofe monje yasiyo'ne

ko selohofahon^{ing}kuji sekwo hwe engo sohwafe sⁱmanopo lohofⁱkuji ngko a'amu wonyo hon^{ing}kano somta'ni isⁱhutofomayo'ne p^mmentohe sohwo'niye hungkuno sekwo ulⁱfitnnefoho. ¹⁴ Oso hohosohonta oso hungkuno hofⁱko mjaselⁱkujo'no sekwo aku hungkuno ulⁱfitnne so'no huno pi'nⁱngo seyⁱhwoloho. ¹⁵ O'o, ngko'nohini sekwoe mangomo sekwoe hunomo hungkuno wopⁱngo wosejap^mmonnefoho. Oso hungkuno sejap^mme homo somo sekwoe mango sohwa hofⁱko nohnⁿajⁱkuji sekwoe hungkunomo monje maselohopitⁿnehofo. ¹⁶ Sekwoe a'amu so'nji selosen^{ing}kwejamo nje yofe ulⁱkujo'no hofⁱko sekwoe mango sohwafe ahopo mosehumojⁱpitⁿnefoho. A'amu fehohnjo sekwo'njo hohnta'ni humalofo somo poyo semokufitⁿnefoho. ¹⁷ Oseso hwe moy-a'mi hopi'nono sekumne'no sⁱmeho tohino mⁱkunⁱmposo umnonefoho. Hwapⁱngoso nje yofeso sekumo weho. ¹⁸ Oso hohosohonta ngko hofiyo semokosyohumameso sekwoe mnokino mta'ni mijiyo anga'nohino fihwo yofomahwosi moi'wo mmo'nonefoho. ¹⁹ Yo'mayo tangoso se'mahwoso'no sekwo ngkine'no yokumpohn'nyo ne'no lohopijoso sekwo songo ne'no humayo'ne neso notⁱpemapitⁿnefoho.

Ango Jerusalem wonyo imo'none so'no Jisas hungkuno ulⁱmentisofoho.

(Matⁱyu 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ A'amu ikujoho'njo sohwa hofⁱko ango Jerusalem sopo hofoyo syukujo'no sekwo uhwon^{ing}kuji huno ole seyonefoho. Ango Jerusalem wonyo imo'nyo'ne sⁱkunosofone nto imo'nⁱngkohoho. ²¹ Oso hohosohonta a'amu hwaho Jutiya sopo humunyoso hofⁱko hwofⁱki'nyopono hiyaso komo'no sⁱfitnnefoho. A'amu ango Jerusalem ne sopo humalofo soku sekwo nulⁱko'mafⁱkuji kengocono kunto'no ufitnnefoho. A'amu ango Jerusalem mempo hohnta'ni humafijoso hofⁱko apa'no ango ne montⁱmo mahufitnnefoho. ²² Oso sⁱkuno somo a'amufe hon^{ing}kano wonyo somne'no Anⁱtu kako tohino uyone sⁱkunofoho. Anⁱtuye hungkuno a'amu oso hiso'no mti'mokumentohofoso oso sⁱkuno somo ne imo'nonefoho. ²³ Oso sⁱkuno somo moya'mi sⁱmeho'njo sofanni mehomi we'e amno unyo sofantⁿne'no ngko hitoho ntokwoho. Hwapⁱngoso oso sⁱkuno homo somo olo hwaho lopo tango mⁱkunⁱmposo i'mofapⁱhwosi Anⁱtuye sⁱmeho tohinoso oso hwe moya'mi somo u'manefoho. ²⁴ A'amu fehohnjo hwakuhwajo'nji poyo imokuhwosi a'amu fehohnjo somo hofⁱkoe mangohwa impe intofomotakuji ango kengo kengopo uhumajonefoho. A'amu Anⁱtumne'no nakwolaho lalokwofoso hofⁱko ango Jerusalem somo hwotoho fⁱfitnnefoho. Hofⁱko hwotoho ne'no fentan^{ing}kuji hofⁱkoe sⁱkuno moi'wo imo'nonefoho.

Hwangku sohonta A'amufe Hwomu sohwo noponefoho.

(Matⁱyu 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ Jisas ose ulonto ole ulⁱmento, Sekwo ahwomomo uhwonⁱfijoso mofehi'nyo hamno hntokwaliyo sohwa yo'mayo kengo kengo i'mofapⁱhwaso'no uhwonⁱfitnnefoho. Olo hwaho lopo mijo ayo engoso yoka engo ho'nⁱngkuhwosi mtⁱhupo mtⁱhupe lohofahon^{ing}kuhwosi a'amu hwaho ho'mo ho'mto'ango oso hiso uhwon^{ing}kuji hofⁱko iyoho mⁱkunⁱmposo unonefoho. ²⁶ Hwe moya'mi pi'nⁱngo engoso hofⁱko olo hwaho lopo yo'mayo imo'none so'no huno syafⁱsyⁱkuji hofⁱkoe sⁱmeho mo'mo iyoho mⁱkunⁱmposo ehuman^{ing}kuji tⁱmo hwafⁱhwafe mokomayonefoho. Yo'mayo ahwomomjo hntokwaliyo yomo yomo yahon^{ing}kuhwosi uhwonⁱfitnnefoho. ²⁷ Oso hiso i'mofopahon^{ing}kuhwosi A'amufe Hwomu sohwo kako himopo kakoe yokumpohn'nyo engo'nji kako pomponaho engo'nji noponefoho. ²⁸ Hwangku oso yo'mayoso i'mofape'ne mofone imo'nⁱngkuhwoso'no osohonta sekwo lⁱkafⁱkuji sekwo sekwoe mnokino lⁱkojwamo lohofⁱkuji ahwomomo uhwonⁱmno. Sekwo hon^{ing}kano wonyo somta'ni isⁱhutofosemayo sohwo asomo setⁱmayo'ne sohwo mofoneponoho.

Iyoswo songo inyo sohonta uhwon^{ing}kuji huno waseyono, Ifoyo wahu'montonoho.

(Matⁱyu 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Ose ulonto Jisas kako olo pahnnimo hungkuno ulimento Sekwo iyo mijisiyo somo uhwonimno. ³⁰ Iyoswo songo iningkiso loso uhwoninkuji ifoyo wahu'montonoho.

³¹ Oseso oso pa'nyoso yo'mayo somne'no selohe somo uhwoninkuji sekwo huno ole waseyono. Oso sikuno Anitu kako yo'mayo somo yokumpohn'nyo mokosyohumayo'ne sikunoso mofonepo nto i'mofapohoho. ³² Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Hwe moya'mi olo hwaho lopo ne'no nohumentaninkuji yo'mayo hiso imo'nonefoho. ³³ Ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso moi'wo mmo'nonefoho. Ne'no nowentihwonefoho.

*Jisas*ye a'amuso kakine'no ito'no hontohumayo'ne hungkunofoho.

³⁴ I oso'no sekwo ito'no fohontohumamno. Sekwo yo'mayo hwahoponjo so'no huno pi'ningo syafisyikutoho. Sekwo wosopayo engo ninkuji mijo yokumpohn'nyo ninkuji nonilohofikutoho. O'o, ngkine'no huno fisyafisyikuno. Sekwo siki humayoso wopingomaho. O'o, sekwo oso pa'nyo humafijo'manji nje sikuno engo asomo pe-e'neso me tongo somne'no hmnwo'ninkiso hopaso wosema'montonoho. ³⁵ Oso sikuno i'mofapeso hwe moya'mi hopi'nono angomeemjo humalowotofo somo i'mofaponefoho. ³⁶ Sikuno engolopohamo sekwo ne'no fohontohumantokuno. Sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo sejapone'no jomo engolopohamo ulikuno. Sekwo ose ifijo'manji yo'mayo tango i'mofaposo somo uyakolofikuji A'amufe Hwomu sohwoe simanopo lohopitnnefoho. Ose ulimentisofoho.

³⁷ Sikuno huhwo huhwi Jisas kako Anituye tajo angogengosomo hwe moya'mimo Anituye hungkuno lutihwamojofoho. Oseso sikwo'miyomo kako oso hwofiki'nyo Oulif lwo'ninkkohoho sopo saho fesyawo'mojofoho. ³⁸ Hwe moya'mi hopi'nonohinosa hofiko kakoe hungkuno upo'nano lontifeso imingo ne'nji likafontifi Anituye tajo angogengosomo humotofofoho.

22

Jutas kako *Jisas*ye mango sohwafe ahomo uyimo limentisofoho.

(*Mat*yu 26:1-5, 14-16; *Mak* 14:1-2, 10-11; *Joun* 11:45-53)

¹ Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno iyoho humayo engoso * umo'nimonte'no yohoho. Oso sikuno homo somo a'amu Jutaso hofiko wopayo iloho iyoso engo kaofone so'nji miyo'njo yontifeso wopayo feejo'nohini nimotofofoho. ² Oso hwe tajo angosyohonjonyofe engonjonyohwanji a'amu honingkanohungkuno lutihwamotofo sohwanji hofiko Jisasimo fonjasio'ne honingkanoso ko tipeentifi hofiko hwe hwoya'mi ikujoho nafongkupitnnoho syafisyontifi iyoho uningkahoningki ole hnnimentohofi, Nakwo Jisasimo pipi fonjonyehwono. ³ Oso sikuno somo Seten kako Jutas Isikaluyoutiye simeho mo'mo paswonto huno uyimentisofoho. Jutas huhwo sohwo kako Jisasye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa mta'ango hweho. ⁴ Jutas kako nowento oso a'amu yofe engonjonyotajo angosyoho imotofo sohwanji a'amu hwapife tifo'njo Anituye tajo angogengosomo uhwontohumamotofo yofe engonjonyohwanjimo u'manto Jisasimne'no tokoyo'ofo imentisofoho. ⁵ Oso a'amu huhwo sohwa Jutasye hungkuno upa'nontifi simonyo yontifi hofiko hamniyoho uyo'ne'entifi hungkuno mtito'mentohofofoho. ⁶ Jutas kako eno ulonto kako Jisasimo hofikoe ahomo kumangkiyo'ne a'amu pi'ningo mohumunyo sohonta honingkanopeehumentisofoho.

*Jisas*ye inomokomoyo hufa'u sohwa'u oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo somne'no siko wosopayo ito'no esyohumamentisiyefoho.

(*Mat*yu 26:17-25; *Mak* 14:12-21; *Joun* 13:21-30)

* 22:1: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

⁷ Oso hohosohonta oso sɪkuno engo iyoho humayo'ne a'amu Juta hofɪko wosopayo iloho inyoso engo mokamo'nnyo feejo'nohini nɪmotofo sɪkunoso i'mofapmmentisofoho. Oso sɪkuno homo somo hofɪko yahu *sipsip* honɪyo hoku'yopo ulohofone fonjohumotofo sɪkunofoho. ⁸ Oseso Jisas kako Pita'nji Joun'njimo lɪhwajonto ulɪmento, Siko nowehosi sɪkuno engo iyoho humayo'ne somjo wosopayoso ito'no yasyohosi so'no nakwo wonano. ⁹ Ose ulahonɪngki siko ulɪmentisiyo, Nekwo ntɪ'mo wesyo humantayo'no kumo'nɪngkohoho. ¹⁰ Ose ulahonɪngki ulɪmento, Upa'ninyo. Ango engo spono nowehosi hwe fihwo kako mitɪhwontoho'njo sohomo uswo'nɪngkohosi siko kakimo inɪngkasohosi anga kako swoso somo finɪngkasyɪnnyo. ¹¹ Siko noswohosi anga kakwo'yohwo sohomo ole ulinyo. Nekwoe Lonetɪhwayo sohwo kako kikine'no hungkuno ole lehwajohoho. Ngko'ne anga nje inomokomoyo sohwanji sɪkuno engo somjo wosopayo ntɪpo wonantaneto. Ose lehwajohoho. ¹² Ose ulohosi so'no anga tokilonjwa'mo molinyo yokintahoponjo somo wosetɪhwamontonoho. Oso homo somo nakwoe wosopayo ito'no feesinyo. Anga homo somo epohumayo ijempoho yo'mayoso hi'njomno. ¹³ Jisas ose ulahonɪngki siko nowenji yo'mayo Jisas ulɪmentiso hopaso tɪpema'mentisiyefoho. Notɪpemanji siko wosopayo ito'no yahumentisiyefoho.

Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwamo kakoe a'apaho'nji kakoe honɪyo'nji nyo'ne uyɪmentisofoho.

(Matɪyu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Koulin 11:23-25)

¹⁴ Oso wosopayo nyo'ne sɪkunoso nto i'mofopahonɪngki Jisas kako wosopayo nyo'ne ijempoho sponjo epohumayo sopo kakoe inomokomoyo *apousel* sohwanji humamentohofofoho. ¹⁵ Jisas nohumanto ulɪmento, Ngko ole'no nɪmo'nɪmojofoho. Ngko sekwo'nji olo Anɪtu A'amu Isɪlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɪsiyo Sɪkuno Engo wosopayo wonantane'no yohono. Wosopayo nonɪngkuhwasi tɪfi tohino engo woma'monno. ¹⁶ Sekwo nje hungkuno upa'nɪmno. Olo sɪkuno engo lomjo wosopayo nɪwo'nɪngkuhwone loso nɪngkuhwasi ngko olo hwaho lopo apa'no manɪmnehono. O'o, ngko poyo imo'nɪme'no olo sɪkuno engo lomjo wosopayo nɪngkuhwoneso ne u'mofapmmononoho. Tɪfi no'mo Anɪtuye a'amu kakimo enjwa'mo humafijo sohonta ngko olo sɪkuno lomjo wosopayo nɪngkuhwone hopa apa'no nonontɪ'mnefoho.

¹⁷ Ose ulonto kako mijo nyo'ne noswano ipisayo mijo'njoso nomanto Anɪtumo isamoyoka ulonto ulɪmento, Sekwo olo mijolo nomafɪkuji yano filofanɪmno. Ose ulonto ulɪmento, ¹⁸ Sekwo nje hungkuno upa'nɪmno. Olo mijo loso ngko manɪmnehono. Ngko ne'no manyo'njo humantɪme sohwo'ni hwangku Anɪtuye a'amu kakimo enjwa'mo humafijo sohonta ngko apa'no nonontɪ'mne hwo'nyoho. ¹⁹ Jisas ose ulonto kako wopayo nomanto Anɪtumo isamoyoka ulonto kutɪkujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwamo hu'muyonto ulɪmento, Olo wosopayo loso nje a'apahofoho. [Sekumo sefo'mayo'ne mtɪhupenji sejapohono. Tɪfi no'mo sekwo ole mjanɪmɪkuji ngkine'no fisyantɪsyɪkuno. ²⁰ Wosopayo moi'wo nɪngkahonɪngkofi kako wosopayo uyɪmentiso hopaso kako mijo homo ose'nohini uyɪmentisofoho. Kako mijo uyonto ulɪmento, Olo ipisayo mijo noswano lo'mjo loso nje honɪyofoho. Sekwo Anɪtu'nji mokotɪku'nyo'ne yahino songo lomne'no sekwoe wonyomne'no mpe iyo'ne usɪhumahefoho.] ²¹ I uhwonɪmni. Olo a'amu nje mango sohwo ngkine'no tokoyo'ofo yone lohwo'nji olo ijempoho lopo humalohwono. ²² I Anɪtu kako hohonta hungkuno mtɪto'mentiso hopaso ngko poyo umo'nɪmonne'no yohono. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwo tokoyo'ofo ntahofone sohune'no hitoho ntokwoho. ²³ Ose ulahonɪngki hofɪko anga'no anga'nohino sohwa humahnnɪngkofi, Oso yahino wonyo hiso tɪhwo uloho'monteto. Ose humahnnɪngkohofofoho.

Jisasɪye inomokomoyo sohwa hungkuno toho pa'nyo ole hnnɪmentohofi, Nakwo yofe engo'njo nom'ni hwamo yakolo'nnyoso tɪhwolo.

²⁴ Jisasɪye inomokomoyo sohwa hofɪko oso hungkunoso hnnontɪfi hofɪkoe hungkunoso toho pa'nyo imo'nɪngkahonɪngki ole so'no yoka hungkuno hnnɪmentohofi,

Nakwo yofe engo'njo nom'hwamo yakolo'nnyoso t'hwolo. ²⁵ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas ul'imento, Hwe yofe engo'njo olo hwaho lopo a'amumo mokosyohumayo sohwa hof'iko hof'ikoe a'amu somo syoho engo ko uyahon'ngkofi a'amu huhwo sohwa hof'iko nakumo nefe'mayo'nefoho l'wo'n'ngkohofofoho. ²⁶ I oso'no sekwo oso hopa ikutoho. O'o, a'amu ngko yofe engo woma'mo loso sohwo kako nom'ne a'amumo enjwa'mnohini wohumano. I kako nom'ne hwamo womokosyohumamo loso sohwo kako oso huhwo sohwafe syoho ulohofiyo hopaso umo'nono. ²⁷ Hwe engo s'imo'mjoso t'hwolo. A'amu ijempohopo wosopayo n'wo'n'ngkiso sohwolaho. A'amu wosopayo iloho yonto uy'wo'n'ngkiso sohwolaho. I a'amu ijempohopo humanto wosopayo n'wo'n'ngkiso oso hweho. I oso'no ngko yofe engo'njo huhwo'ni oso hopa miyalokuyohono. O'o, ngko sekwoe syoho selohofiyo pa'nyo hwo'ni humaleno.

²⁸ Sekwo ngko'nji nohumentan'ngkofi yo'mayo tangoso ngkimo yamofe ntohoho'neso nu'mahon'ngki sekwo ngkimo man'hwat'imo'fefe'foho. ²⁹ I oso'no nje Mpohwo kako ngkimo yo'mayo hopi'nonohino enjwa'mo ho'nanihumentiso so'no ngko huhwo'ni yo'mayoso sekumo enjwa'mo ho'nosesyalokweno. ³⁰ Oseso ngko yo'mayo somo mokosyohumentahoni'me sohonta sekwo nje epohumayo sopo nohumaf'ikuji nje wosopayo'nji mijo'nji n'fitnefoho. Sekwo ngko'nji nohumaf'ikuji oso a'amu Is'lael hof'ikoe temtitofo aho hufa'u hopi'nono s'ife mta'ni hufa'uyo sofe hwe engo umo'nant'ifeho. Ose imo'n'ngkuhwoso'no sekwo hof'ikimo mokosyohumantokutnefoho.

Jisas kako Pitamo ole ul'imento, K'iko ngkine'no hohujo ukinjan'imo'monnoho.

(Mat'iyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Joun 13:36-38)

³¹ Jisas Pitamo ul'imento, Saimoun, Saimoun, k'iko upa'nyo. Seten kako sekumo wonyo wasemokumonto yalofoho. Kako sekwoe huno wop'ingo somo kehilo ehilofo waseloho'monte-e'no johu loset'imalofoho. ³² Seten ose ko yontan'ngki ngko j'ije s'imeho hi'ntnnono ntopantokunososo poyo mape'nyo'njo yone'enji Mpohumo kikine'no jomo nto ul'maleno. Oseso k'iko apa'no ngkimo n'ngkapohoji k'iko j'ije n'ngkwahwosamo n'ifo'mahoji yokumpohn'nyo usosofitofu. ³³ Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Hwe Engofo, hof'iko kikimo impo'angomo intofakohufijo'manji ngko huhwo'nnonji untofae-hufe. I hof'iko kikimo poyo kumokufijo'manji ngko huhwo'nnonji wemokufe. ³⁴ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Pita, ngko olo hungkuno wakil'monne'no yohono. Olo s'ikwo'miyo lomo tos'ika yoka moho'nyo kuntoliyopo k'iko ngkine'no mango hufa'u s'hune ole ul'monnoho. Ngko Jisas'imne'no huno maniyohoyohoho.

Yo'mayo hamniyoho ho'yo if'iki'yo hwakuhwajo so'ntnne'no hungkuno ul'imentisofoho.

³⁵ Hohonta sekwo nje hungkuno lut'ihwayo'ne losehwat'imentohe sohonta sekwo hamniyoho ki'yo'nji if'iki'yo'nji s'if'ikwongofosyohwanji momotayo'njo imentohofofoho. Oso hohosohonta sekwo yo'mayo so'no umofonyo imentohofotaho. Ose ulahon'ngki hof'iko ul'imentohofi, Awonoho. Umofonyo mimmment'hwonefoho. ³⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, I olhonta k'iko hamniyoho ho'yo hi'njo hwo's'imanji maho. I a'amu if'iki'yo hi'njo hwo'manji osenohini womano. I a'amu hwakuhwajo ane hwo'manji kako kakoe manji'mofo yaj'hwosi nom'ne a'amu mpe ikujo'no kako hwakuhwajo mpe uyono. ³⁷ Hwap'ingoso a'amu An'ituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa hof'iko ngkine'no hungkuno ole mt'i'mokumentohofi, Hof'iko kakimo ut'maf'ikuji a'amu wonyo hwanji m'ihumat'ipitne hweho. Oso hungkuno ngkine'no mt'i'mokumentohofoso ne umo'n'montonoho. Yo'mayo ngkine'no An'ituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso olhonta ne umo'n'montonoho. ³⁸ Ose ulahon'ngki hof'iko ul'imentohofi, Hwe Engofo, k'iko uhwonyo. Nakwo hwakuhwajo hufa'u mokosyohumalohwono. Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Hoponoho, ose ul'imentisofoho.

Jisas kako iyo uyo syoho Ngket'semani sopo An'itumo jomo ul'imentisofoho.

(Mat'iyu 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Jisas noswaponto kako oso hwofiki'nyo Oulif si'mojo sopo sahonngki kakoe inomokomoyo sohwa iningkamentohofofoho. ⁴⁰ Jisas kako oso hopo sopo i'mofawento kakoe inomokomoyo sohwa ole ulimento, Yamofose'maso sohonta wonyo piwesyano ho likuji Anitumo jomo yokumpohn'nyo ulimno. ⁴¹ Ose ulonto Jisas hofikimo we'enepe nonje uliko'motamentisofoho. Sawemopo'maho. O'o, a'amu sojo fonjontifi piwasyiwo'n'ngkiso hopa sopole humawento Anitumne'no hwomtame ulohofonto ole ulimento, ⁴² Mpohwo, kiko huno ole kiyoso'manji olo tango u'masoso ngko wae umomo. Huno ose kiyoso'manji olo tango ni'masoso wae feenimofe. I, huno ose makiyo'manji wae yanimofohotoho. Jije hunomnohini fin'ngkayo. Nje hunomo in'ngkahutoho. ⁴³ Ose ulahonngki a'amu ahwomo mta'ango sohwo u'manto Jisasimo yokumpohn'nyo usofito'mentisofoho. ⁴⁴ Jisas kako tango mikunimposo engo uyahonngki kako Mpohumo jomo yokumpohn'nyo ne'nohini ulontanngki kakoe a'apaho mta'ni wokino honiyo pa'ningo hwahopo lo'nimentisofoho.

⁴⁵ Jisas kako Mpohumne'no jomo moi'wo ulosojwamofonto nolikafonto kakoe inomokomoyo sohwafepono umentisofoho. Kako nu'manto uhwonimentisoso kakoe inomokomoyo sohwa saho foyowentanngkofi uhwonimentisofoho. Hofikoe simeho tango ifisyimofahonngki po'nifo imo'nontifi saho foyawo'mentohofofoho. ⁴⁶ Ose uhwononto ulimento, Sekwo saho peho'no foyawotofo. Filikapmno. Sekwo yamofone'masoso yahino wonyoso nopiwesyano ho likuji Mpohumo jomo ulimno.

Jisasiye mango sohwa kakimo aho ko'mentohofofoho.

(Matiyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Joun 18:3-11)

⁴⁷ Jisas ose ulontanngki hwe pi'ningo engo sohwa Jisasimo u'ma'mentohofofoho. Oso hwe Jutas Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono si'fe mta'ni hufa'uyo somta'ango sohwo kako a'amu pi'ningo engo huhwo sohwa ipemotaponto Jisasiye huyo'mo nu'manto hinjoho uhu'nimentisofoho. ⁴⁸ Ose uhu'n'ngkahonngki Jisas ulimento, Jutas, kiko A'amufe Hwomu sohwo'nimo hinjoho ni'hu'n'ngkinoso nje mango hwamo ujo wehontojwan'humne'no lantohofohino.

⁴⁹ Ose ulahonngki Jisasiye inomokomoyo kako'nji humunyo sohwa yo'mayo imo'none so'no nuhwonontifi hofiko ulimentohofi, Hwe Engofo, kiko huno ole lakiyohoho. Nakwo olo a'amu lohwa hwakuhwajo'nji wofonjoso. Huno ose lakiyohoho. ⁵⁰ Ose ulontanngkofi inomokomoyo fihwo kako oso hwe tajo angosyoho'njo sohwa hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwo aho anga sohohnjo haloho somo hwakuhwajo'nji loku'mentisofoho. Lojwahonngki halohoso piwahu'mentisofoho. ⁵¹ Jisas ose uhwononto ulimento, Oso yahino wonyoso olohonta foho'namopmno. Ose ulonto oso hwe huhwo sohwo halohopo aho upm'mokahonngki halohoso wop'ngo umo'nimentisofoho.

⁵² Jisas wop'ngo ose umokonto kako a'amu tajo angosyoho'njo sohwanji a'amu Anituye tajo ango engo somo uhwontohumayo fefo tokuso'njo sohwa hwe engo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji hofiko kakimo aho ke-e'ne pmentohofosohwa ole ulimento, Sekwo a'amu hufo iwo'n'ngkiso sohune'no aho wokano lontifi hwakuhwajo'nji itokuso'nji lomotopalokwofo. ⁵³ Sikuno pi'ningo engo somo Anituye tajo ango engo somo ngko sekwo'nji nohumentanngko sekwo ngkimo aho maniko'mmentohofofoho. I oso'no olohonta Seteniye yokumpohn'nyo engo imo'n'ngkohoho. Oso'no sekwo sikunofoho. Ose ulimentisofoho.

Pita ole limento, Ngko Jisasi'ne'no huno maniyohoyohoho.

(Matiyu 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Joun 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Jisas ose ulahonngki hofiko Jisasimo aho kentifi ipemotawomentohofofoho. Ipemotawentifi hofiko oso a'amu tajo angosyoho'njo sohwa hwe engo sohwo angomo motahumentohofofoho. Pita hofikimo ko in'ngkawomentisoso hofikimo mufantohi'nyofoho. O'o, kako po'mtopo'mtisyu humuloho'miwesyofoho. ⁵⁵ Oso angosopo sponjo a'amuso tojo ajwo somo toho intofontifi humohumentohofofoho. Osopo

Pita hofi'ko'nji humamentisofoho. ⁵⁶ Pita kako t̄ipomponaho sopo nohumentan̄ngki a'mu syoho ulohofiyo fisi kako Pitamo uhwononto ul̄imento, Olo hwe lohwo huhwo Jisasi'nji humawo'n̄ngkiso hweho. ⁵⁷ Ose ulahon̄ngki Pita ul̄imento, Olo a'mu losijo awonoho. Ngko kakine'no huno maniyofoho. Ose ul̄imentisofoho. ⁵⁸ Hwangku we'ene'pi nohumant̄ifi hwe fihwo kako Pitamo uhwononto ul̄imento, K̄iko huhwosi kakoe a'amu hwosoho. Ose ulahon̄ngki Pita ul̄imento, Olo hwe lohwo ngko kakoe a'amu hwon̄'maho. ⁵⁹ Pita ose ulonto oso hopo sopo ne'no nohumentan̄ngki mofehi'nyo s̄imo'me anga'nohino uyakolofa somo hwe fihwo Pitamne'no hungkuno yokumpohn'nyo ole ul̄imento, Hungkuno nehopi'nohino wal̄imonne'no yohono. Olo hwe lohwo huhwo kako Jisasi'nji humawo'n̄ngkiso lohwo'ikenno. Kako Ngkalilinta'ango hweho. ⁶⁰ Ose ko ulahon̄ngki Pita ul̄imento, Olo hwe lohwo k̄iko hungkuno lohinoso ngko huno manyo'n̄jo yohoho. Ose ulontan̄ngki tos̄ika yoka kunto'no ho'n̄mentisofoho. ⁶¹ Ose ho'n̄ngkahon̄ngki Jisas kako Pitamne'no ikinjamo lohofonto Pitamo uhwon̄mentisofoho. Pita kako Jisasiye s̄imanomo uhwononto oso hungkuno Jisas Pitamo ul̄imentiso so'no huno ikwesya'f̄ihu'mentisoso olenoho. Olo s̄ikwo'miyo lomo ȳihufu tos̄ika yoka malontan̄ngkuhwoso sohonta k̄iko Pita ngkine'no mango hufa'u s̄ihune ole wal̄imonnoho. Ngko Jisasi'mne'no huno maniyofoho. ⁶² Pita kako huno ose syaf̄isyonto kako mempo swonto kakoe yahino wonyo so'no s̄imeho tango m̄ikun̄imposo uyahon̄ngki humotaho engo l̄imentisofoho.

Hofi'ko Jisasi'mne'no t̄ikafo ujont̄ifi kakimo ikujoho fongku'mentohofofoho.
(*Mat̄iyu 26:67-68; Mak 14:65*)

⁶³ A'amu Jisasi'mo aho ko'mentohofa sohwa hofi'ko Jisasi'mne'no sitofa ulont̄ifi ikujoho fongku'mentohofofoho. ⁶⁴ Hofi'ko Jisasiye t̄imomo hwap̄ife kot̄ij̄swont̄ifi ikujoho fonjont̄ifi ul̄imentohofi, K̄iko huno hwap̄ingo'n̄jo sohwo'ni t̄ihwo kufonjohoho. K̄iko huno kisyo'manji oso hweho fonaso. ⁶⁵ Ose ulont̄ifi hofi'ko sitofa mjalomumentohofofoho.

Hofi'ko 'kaun̄sol' sohwafe t̄imopo Jisasi'mo nom'ne hungkuno ulohon̄mentohofofoho.
(*Mat̄iyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Joun 18:19-24*)

⁶⁶ Im̄ingo ne mofehi'nyo s̄i'mofape so'n̄ji a'amu kaun̄sol sohwa uhu'mokumentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa fehohnjoso hofi'ko tajo ango syoho'n̄jo sohwafe hwe engo hwafoho. Fehohnjoso hon̄ngkano hungkuno lut̄ihwawo'n̄ngkohof̄ihwafoho. A'amu sohwa hofi'ko hofi'koe kaun̄sol sohwafe pono Jisasi'mo ipemotasant̄ifi ole ul̄imentohofi, ⁶⁷ K̄iko yoloho fonaso. K̄iko K̄ilais An̄itu lokuhwat̄imentiso sohwo'silaho. Ose ulahon̄ngkofi Jisas ul̄imento, Ngko sel̄imeso sekwo ngkimo s̄imeho hi'ntnnono montap̄ifitnnehofo. ⁶⁸ U, ngko sekumo nom'ne hungkuno selohon̄imeso sekwo nje hungkunomo aku mant̄ifitnnehofo. ⁶⁹ I oso'no olohonta'n̄ji s̄ikuno engolopohamo memjaof̄ihwoso sohonta A'amufe Hwomu sohwo'ni An̄itu yo'mayo hopi'nonohino somne yokumpohn'nyo hwap̄ingo'n̄jo sohwo'ni aho anga sohohnta'ni wohumamonnoho.

⁷⁰ Ose ulahon̄ngki ul̄imentohofi, K̄iko sohwo'ni, k̄iko An̄ituye Hwomu Nehwo'silaho. Ose ulahon̄ngkofi Jisas ul̄imento, Sekwo ose lohofoso ngko olo huhwo'nyoho. ⁷¹ Ose ulahon̄ngki hofi'ko hnn̄imentohofi, Kakoe mango mta'ni nto upa'n̄ngkuhwono. Nom'ne hungkuno pehofo upo'nanehwono. Awonoho. Nta'noho. Ose hnn̄imentohofofoho.

23

A'amu Jutaso hofi'ko hwe engo Pailotiye t̄imo sopo Jisasi'mo hungkuno ulohon̄mentohofofoho.
(*Mat̄iyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Joun 18:28-38*)

¹ Oseso a'amu hopi'nonohinoso nol̄ikafont̄ifi Pailotiyepono Jisasi'mo ipemotawomentohofofoho. ² Ipemotawent̄ifi hofi'ko Jisasi'mne'no olo hwasyo hungkuno lomant̄ifi mjalomumentohofi, Nakwo olo hwe lohomo uhwon̄two'n̄ngkuhwoneso kako

nakwoe a'amu somo hwasyo honingkanomo ipemotawowo'n'ingciso hweho. Nakwoe hwe engo Sisa sohune'no hamniyoho ho'nasyiwo'n'ingkuhwone honingkanomo wopijwonao'mto iwo'n'ingciso hweho. Kako ole hnniwo'n'ingciso hweho. Ngko Kilais hwo'nyoho. Ngko a'amu Jutafe Hwe Engo hwo'nyoho. ³ Ose ulahoningkofi Pailot Jisasi'mo ulohonimonto, Kiko a'amu Jutafe Hwe Engo hwsilaho. Ose ulahoningki Jisas ulimonto, Hungkuno hiso kiko nehopi lohino. ⁴ Ose ulahoningki Pailot kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji hwe hwoya'mi hopi'nonohino so'njimo ole ulimonto, Ngko olo hwe lohunta'ni honingkanomo wonyo motipemahoyohono. ⁵ Ose ulahoningki hofiko mohm'no olo hwasyo hungkuno ulimontohofi, Olo hwe lohwo kako hwaho Jutiya so'meemjo hwe moya'mimo hungkuno ulahoningki hofiko a'amu nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwafo wae weefantife'no yalokwofo. Kako oso hungkunoso Ngkalilinta'angoso ne'no hwasyo mjalimopmmojoso ae oloponoho. Hwasyo ose ulimontohofofoho.

Heloutiye timopo a'amu hofiko Jisasi'mne'no hungkuno ulimontohofofoho.

⁶ Pailot kako oso hungkuno upa'nonto hofikimo ulohonimonto, Olo hwe lohwo Ngkalilinta'ango hwolaho. ⁷ Ose ulahoningki hofiko hungkuno ulimontohofoso Pailot kako huno ole uyimonto, Jisas kako oso hwaho Helout mokosyohumamojo soponta'ango hweho. Huno ose uyahoningki kako Heloutiyepono Jisasi'mo lihwatimentisofoho. Oso hohosohonta Helout huhwo'nji ango Jelusalem humamentisofoho. ⁸ Helout kako Jisasi'mo uhwononto simonyo imentisofoho. Hwapingoso kako Jisasi'mne'no yo'mayo hungkuno upa'nonto kako Jisas yo'mayo wonyoangkafu a'amu miyiwo'n'ingkiyohofoso ihwoso'no uhwonimo limojo hweho. ⁹ Oseso Helout kako yo'mayo hungkuno pi'n'ingo Jisasi'mo ko ulohoningkahoningki Jisas kako hungkuno mujofoho. ¹⁰ A'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji a'amu honingkanomo hungkuno luthwamotofu sohwanji hofiko Jisasi'mne'no hungkuno yokumpohn'nyo mjalimimontohofofoho. ¹¹ Helout kakoe a'amu itokuso'njo sohwanji hofiko Jisasi'mo wonyo umti'mokontifi sitofo ulimontohofofoho. Oso'no hofiko hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwafo manji'mofo wonyoangkafoso a'amu oso homo somo uhwoningkuji tikafo ujiyo'ne ulohofihwajontifi Pailotiyepono asomo lihwatimentohofofoho. ¹² Hohonta Helouti'nji Pailoti'nji siko mangohwo pa'nyo humamoyososo oso sikuno homo somo siko simo afa inonji nje a'amuhwe hnnimentisiyefoho.

Pailot kako Jisasi'mo usihutofihwatimo ko lonto Jisasi'mo fonjinto'ofasiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Joun 18:39-19:16)

¹³ Oso'no Pailot kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no luthmanto ¹⁴ ulimonto, Sekwo olo hwe lohomo ngkiyepono ipemotapohofu lohune'no sekwo ntohofi, Kako hwe moya'mife hunomo wonyo umokalofoho. Ose ntohofu so'no ngko oso hungkuno so'ne'no sekwoe timopo ulohoningkeso ngko kakoe honingkanomo wonyoso motipemahoyohono. O'o, sekwo upa'nimno. Sekwoe hungkunoso ne anefoho. ¹⁵ Helout kako ngkiyepono olo hwe lohomo asomo lihwatimaso so'no ngko huno niyohoho. Kako huhwo olo hwe lohwoe honingkanomo wonyoso motipemuyonto lihwatimaso hweho. Upa'nimno. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hune'no wofonjasyantanto. Awonoho. Wonyo ane hweho. ¹⁶ Oso'no ngko kakimo sohwe'nji ikujoho fonji'mo usihutofihwatimonne'no yohono. Ose ulimentisofoho. ¹⁷ [Oso humamotofu sohonta yahino oleso wo'nnyoponoho. Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno iyoho humayo engo uhwonimotofu homo somo Pailot kako a'amu impo'angomjo fihumo isihutofihwatimojofoho.]

¹⁸ Pailot kako Jisasi'mo usihutofihwatimo limentiso so'no hwe moya'mi hopi'nonohino mango mohm'no ole ulimontohofi, Oso hwe sohomo fonjasyikuji Mpolapas nakuyepono fihutofihwatimno. Ose ulimontohofofoho. ¹⁹ Oso hwe Mpolapas

huhwo sohwo kako a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji ikujoho fongki'nontifi hwe fihumo fonjahumentiso so'no hofiko impo'angomo uhumatimentohoho hweho. ²⁰ Pailot kako Jisasimo usihutofihwatimo lonto hungkuno apa'no ulimentisofoho. ²¹ I oso'no hofiko mango mohm'no uliwo'nimentohofi, Iyopo fonjinto'ofahumno. Iyopo fonjinto'ofahumno. ²² Ose ulahoninkofi Pailot kako hungkuno hufa'u sihune umono lonto ulimento, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ngko olo hwe lohwoe wonyoso motipemahoyohono. Kako poyoso peho'no umonimontolo. O'o, ngko kakimo sohwe'nji ikujoho fonji'mo usihutofihwatimonne'no yohono. ²³ Ose ko ulahoninko hofiko nihu'no yokumpohn'nyo imo'nontifi fonjinto'ofasiyo'ne apa'no mango mohm'no ulimentohofofoho. Oso'no hofikoe mangoso Pailotiye mangomo hwotoho hmentohofofoho. ²⁴ Oseso Pailot hofikoe hungkunomo haloho'no yonto Jisasimo fonjasiyo'ne hungkuno ulimentisofoho. ²⁵ Oso hwe kako a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji ikujoho fongki'nontifi hwe fihumo fonjahumentiso so'no hofiko impo'angomo uhumatimentohoho sohomo Pailot kako isihutofihwatimentisofoho. I Jisasohune'no hofikoe hungkunomo iningkawento Pailot kako kakoe a'amu itokuso'njo sohwafe ahomo honahumentisofoho.

Hofiko Jisasimo iyo hwojiyafiku'nnyomo fonjinto'ofahumentohofofoho.

(Matiyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Joun 19:17-27)

²⁶ Hofiko Jisasimo ipemotawentifi hwe fihwo Saimoun ango Sailininta'ango sohomo aho ka'mentohofofoho. Saimoun huhwo sohwo kako syoho mta'ango sohwo angopono pontaninko hofiko Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyoso Saimouniye sangopo nitofiyahoninkofi kako intofonto Jisasimo tifi intofimjimentisofoho.

²⁷ Nto wahoninkofi hwe moya'mi pi'ningo engo hofiko Jisasimo iningkawentifi moya'mi fifa hofiko Jasimne'no hitoho ulofahoninko humotaho limentohofofoho. ²⁸ Ose lontaninkofi Jisas kako ikinjamo lohofonto ulimento, Sekwo Jelusalemmjo moya'mi sofasi sekwo ngkine'no humotaho peho'no ntantikwofo. O'o, sekwo sekwo'ntnne'no sekwoe mehomi'ntnne'no humotaho engo filimno. ²⁹ Upa'nimno. Hwangku sikuno wonyo i'mofapihwoso'no ole lfitnnefoho.

Moya'mi hwonjo sofanji,
moya'mi yawoso mmo'nyo'njo sofanji,
moya'mi mehomi amno manyo sofanji,
hofiko simonyo uyife.

³⁰ Oso sikuno homo somo hwe moya'mi hwofiki'nyo engo somo ole ulfitnnefoho. Sekwo nakumo fikilopenahumno. I hwofiki'nyo we'e somo ole ulfitnnefoho. Sekwo nakumo fifehu'mokonesyohumamno. Ose ulfitnnefoho. ³¹ Hungkuno ole liwo'ninkohoho, A'amu olo wonyo loso iyo mijo'njo tipemapijo sohonta ifijo'manji iyo yofoho imo'ninkuhwoso'no pipi uyantifeto. Jisas kakine'no ose ulimentisofoho.

³² Hwe hufa'u honinkano wonyo imo'mojiyo sohwa'u Jisasi'nji fonjinto'ofasiyo'ne ipemotawomentohofofoho. ³³ Oso hwofiki'nyo we'e yofe ole, A'momnokino Yokino Huyo'mango Pa'nyoponoho liwo'ninkohoho sopo i'mofawentifi osopo Jisasimo fonjinto'ofahumentohofofoho. Oso hwe wonyo imojiyo sohwa'u'nji anga'nohino sohwo Jisasiye aho angahohnta'ni fonjinto'ofasyontifi nom'ne humo Jisasiye aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho. ³⁴ Hofiko Jisasimo fonjinto'ofosyahoninkofi Jisas kako Anitumo ulimento, Mpohwo sohwo si olo wonyo ntahofantikwofo loso'no hofiko huno ito'no muyo hwafoho. Oso'no kiko hofikoe wonyoso wae yimofohoji hofikimo ufo'maho. Ose ulimentisofoho. Hwe itokuso'njo sohwa hofiko Jisasiye manji'mofo yo'mayoso tihwo tihwo manekiyohoho lontifi syohi'nyo yontifi oso syohi'nyo homo somo uyakolo'mentiso a'amu sohwo ma'mentisofoho. ³⁵ Hwe moya'mi hopi'nono hofiko nolohofontifi humuhwontohumantohofofoho. Hwe yofe engo'njo sohwa hofiko Jasimne'no sitofo ole ulimentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'ninkiso hweho. Oso'no kako Kilais Anitu uhwsopo'mentiso ne hwo'manji

kako ufo'ma'nono. ³⁶ Ose lahon'ingkofo a'amu itokuso'njo huhwa sitofo ulont'ifi hofi'ko Jisasi'njo mofone sopo went'ifi mijo yokumpohn'nyo mangkinyo'njo ifomokosyohu-mant'ifi, Mono. Mijo hmnyo, ulont'ifi ³⁷ ul'imentohofi, Kiko a'amu Juta somo mokosyohu-mawo'n'ingkinohi nehwo'si'manji kiko fo'ma'nyo. Sitofo ose ul'imentohofofoho. ³⁸ Jisasi'ye iyo hwojiyaf'iku'nnyo kakoe mnokino'njo tojwa sopo iyoswo hofojahumentohofofoho. Oso iyoswo homo somjo ifalifaliyoso olenoho. OLO HWE LOHWO A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO.

³⁹ Oso a'amu wonyo sohwa'u Jisasi'nji fonjinto'ofahumentohofoho sohwa'u nom'nehwo Jisasi'mo sitofo ole ul'imento, Kiko Kilais nehwo'si'manji kiko fo'ma'n'ingkofohi nekumo fefo'maho. ⁴⁰⁻⁴¹ Ose ulahon'ingki nom'nehwo upa'nonto yoka ul'imento, Kiko pe'n'ingkinohi loso'no Anitumne'no iyoho makin'ingkofohi liyohoho. Nekwoe yahino wonyo imotohwayo lomne'no tohino mahwoyo loso ito'nohinohi. Olo hwe lohwo kako hon'ingkanohi wonyo ane hweho. I oso'no nekwo tohino mahwoyoso kako'nji afa'no mahwono. ⁴² Ose ulonto kako Jisasi'mo ul'imento, Hwangku kiko a'amumo mokosyohu-mayo'ne yofe engo majo sohonta kiko ngkine'no huno asyan'fohujo. ⁴³ Ose ulahon'ingki Jisasi' ul'imento, Ngko hungkuno nehopi'nohinohi wakil'monne'no yohono. Olo sikuno lomo kiko ngko'nji ahwomomjo ango wop'ingo Palatais sopo wohumantayoho. Ose ul'imentisohoho.

Jisas kako poyo imo'n'imentisohoho.

(Mat'iyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Joun 19:28-30)

⁴⁴ Hinjo ajwo kuntoliyopo sikuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji (3 kilouk) oso'nji apa'no longkon'ingkahon'ingki mofehi'nyo l'imentisohoho. ⁴⁵ Sikuno mjao'mentiso hohosohonta Anituye tajo ango engo somjo hwap'ife engo oso ajwoponjo ango we'e Anitu humayo'nefoho l'imotofo sopo hoku'yopo pmpil'peehinyoso yokintahopo nta'ni tomonte sis'impo lohofonto hufa'u imo'n'imentisohoho. ⁴⁶ Sis'impeehon'ingki Jisas kako mango mohm'no ole ul'imento, Mpohwo, nje huyo'mangoso jije ahomo woho'nakohumne'no yohono. Ose ulonto kako poyo imo'n'imentisohoho. ⁴⁷ Poyo imo'n'ingkahon'ingki a'amu itokuso'njo sohwafe hwe engo sohwo oso homo somo uhwononto Anituye yofe ho'nomanto ul'imento, Ou, nehopi. Olo hwe lohwo kako hon'ingkanohi wonyo ane hweho. Kako ito'nohinohi hweho. Ose l'imentisohoho. ⁴⁸ Hwe moya'mi hopi'nono oso hopo sopo lohofont'ifi yo'mayo imo'n'imentiso somo timo humuhwontohumantohofoso simoho tango mikun'imposo uyahon'ingki hofi'koe ango pone'no humpo'mentohofofoho. ⁴⁹ Jisasi'ye a'amu so'nji moya'mi Ngkalili nta'ni Jisasi'mo in'ingkamotofo sofanji kengo nompohofont'ifi yo'mayo imo'n'imentiso somo humuhwontohumantohofofoho.

Hofi'ko Jisasi'ye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho.

(Mat'iyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Joun 19:38-42)

⁵⁰ Hwe fihwo kakoe yofe Jousepi'yoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu Jutafe ango Alimateyanta'ango hweho. Kako hwe wop'ingo'nohinohi hweho. Kako kaun'sol syoho'njo ko huhwo ⁵¹ kako oso wonyo hofi'ko Jisasi'mo uloho'mentohofoho so'no eno mujo'njo imentisohoho. O'o, kako oso hwe Anitu uhwat'imo l'imentiso sohwoe pe-e'ne sikuno so'no hontohumamojo hweho. ⁵² Oso hwe huhwo sohwo kako Pailot'imo u'manto Jisasi'ye pijafoso mayo'ne ulohon'imentisohoho. ⁵³ Oseso kako Jisasi'ye pijafoso iyopo nta'ni nomanto hwap'ife halojo somo ifohumpo lohofonto sokimo a'amuhwa hofi'ko mt'i'mokumentohofoho somo ho'nahumentisohoho. Oso sokimo homo somo nom'ne a'amu poyo pe'nnyoso moho'nasiyomnoho. O'o, songofoho.

⁵⁴ Oso sikuno Filaito somo hofi'ko sikuno iyoho humayo'ne yo'mayoso ito'no yasiyo'ne sikunohoho. Sikuno iyoho humayoso umo'n'monte'no yohoho. ⁵⁵ Oso moya'mi Ngkalili nta'ni Jisasi'mo in'ingkapmentohofoho sofa hofi'ko Jousepi'nji nowent'ifi Jousepi Jisasi'ye pijafoso sokimomo ho'nosyahon'ingki humuhwontohumantohofofoho. ⁵⁶ Osofa hofi'koe ango pone'no humpo'mentohofofoho. Nowent'ifi yo'mayo yo'mayo akino'njosohoho.

Jisasiye pijafomo ehulohofane'entifi ito'no esyohumamentohofofoho. Oso sikuno iyoho humayo somjo honingkano hungkuno limotofu hopaso hofiko iyoho humamentohofofoho.

24

Jisas kako apa'no songo lika'mentisofoho.

(Matiyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Joun 20:1-10)

¹ Santemo nihu'no imingo ne'nji oso moya'mi hofu sofa hofiko Jisasiye pijafomo hwone mijo yo'mayo akino'njoso ehulohofu'ne ito'no nto esyohumamentohofofoso hu'memantifi sokimo Jisas wentanjo sopone'no umentohofofoho. ² Oso sojo ewafoso sokimo mango sopo pijwahumentohofofoso nohwosomp'nowentanngki uhwonontifi ³ sokimomo swontifi uhwonimentohofofoso Jisasiye pijafoso motipihwonmmentohofofoho. ⁴ Oso hiso'no hofiko huno piningo engo syafisyontifi humentanngkofi hwe hufa'u hwa'u manji'mofu mofehi'nyo lawo'nnyo sohwa'u hofiko'njopo lohofahonngki ⁵ moya'mi sofa iyoho uningkahonngki hofiko ingku'ni ingku'ni lohofontifi humamentohofofoho. Hwe huhwo sohwa'u ulimentisiyo, Sekwo a'amu songo humaso sohune'no a'amu poyo pe'nimentohofu lohwafepono peho'ne tipmmopalokwofu. [Kako olopo mohumuyoho. Anitu nto ulikoma'ho.] ⁶ Kako hwaho Ngkalili humanto selimento hungkuno so'no huno apa'no fikwesya'fihupmno. ⁷ Ole so'no selimento, A'amufe Hwomu sohomo a'amu honingkano wonyo'njo sohwafe ahomo ho'nasyikujo'no hofiko iyo hwojiyafiku'nyo somo fonjinto'ofasyikujo'no sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no apa'no songo likafone hweho.

⁸ Ose ulahonngki hofiko Jisas hofikimo hohonta ulimento so'no syafisyontifi ⁹ oso sokimo homo somo ulikoma'mentohofofoho. Nuliko'mantifi hofiko Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwanji nom'ne a'amu so'njimo yo'mayo so'no ulimentohofofoho. ¹⁰ Oso moya'mi hofu sofa ole fafoho. Maliya ango Makitolanta'ango si'nji Jouana'nji Maliya Jemisiye kona'wohisi'nji nom'ne moya'mi sofanji oso hungkuno hiso a'amu apousel sohwa ulimentohofofoho. ¹¹ Oso a'amu apousel sohwa hofiko moya'mi sofafe hungkuno somo upa'nontifi ifofo hungkuno lohaphofo ose syafisyontifi hofiko simemo hi'ntnnono mummentohofofoho. ¹² I oso'no Pita kako nolikafonto sokimomo uhwonimo lonto hano kuntu kuntu'no ufeelo'mmentisofoho. I'mofawento mempo hohnta'ni hwomtame ehumu lohofonto timo sokimomo'mo monje syuhwonihwojahusyoso hwapife halojo so'nohino wentanngki syuhwonihwojawento kakoe ango pone'no asomo ponto yo'mayo imo'nimento so'no huno piningo engo humosyafisisofoho.

Hwe hufa'u hwa'u Emeyos honingkano sopo Jisasi mo uhwonimentisiyefoho.

(Mak 16:12-13)

¹³ Oso sikuno homo somo hwe hufa'u hwa'u siko ango Emeyos'ne'no hano umentisiyefoho. Oso honingkano Jerusalem mta'ni ango ne sopo imofae so'no hano uyoso aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni anga'no kiloumitafoho. ¹⁴ Siko hano nowenji yo'mayo imo'nimento so'no humomjahnnimihusiyefoho. ¹⁵ Siko hungkuno mjohnnimiwentanngki Jisas kako huhwo siko'njo mofonepo nta'ni imo'noma lohofonto siko'nji humahwofofoho. ¹⁶ Jisas siko'nji ko wentifi siko Jisasi mo yofe mihwofe'njo imentisiyefoho. ¹⁷ Jisas sikimo ulimento, Siko peho hungkuno mjolimwalokusiyu. Ose ulahonngki siko lohofu lohofonji simemo tango'njo sohwa'u simano upo'mentisiyefoho. ¹⁸ Hwe nom'nihwo kakoe yofe Kiloyoupas sohwo kako Jisasi mo ulimento, A'amu ango kengo kengoponta'angoso Jerusalem uhu'mokumalofu sohonta humamahno sohwoyo yo'mayo imo'nimaso so'no kiko huno makiyoho liyohoho. ¹⁹ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Peho imo'nimasoto. Ose ulahonngki siko ulimentisi, Oso yo'mayo hopi'nonohino imo'nimaso so'no lalokuhwayoso Jisas ango Nasaletnnta'ango sohomo imo'nimasofoho. Anitu kakimo hungkuno uyahonngki nalimojo hweho. Yo'mayo

imojo so'nji hungkuno limojo so'nji wonyoangkafofoho. Nakwo a'amu huhwo sohwi uhwonimentihwone hn'nnonji Anitu huhwo'nji wopingo hweho lalokuhwono. ²⁰ Nakwoe a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji nakwoe hwe engo sohwanji hofiko hwe engo nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwafe ahomo ho'nohumalofihweho. Noho'nosyahoninkofi hofiko poyo umono'nono lontifi kakimo iyopo fonjinto'ofahumalofo hweho. ²¹ I oso'no nakwo huno ole: Oso hwe sohwo kako a'amu Juta hn'nimo a'amu aho yokumpohn'nyo nemokosyohumentaninkujo sohwa mta'ni isihutofonemayo'ne hweho. I osohonta oso yo'mayo imo'nimasoso sikuno hufa'u sithune menjao'masofoho. ²² Oso'no olo imingo lo'nji moya'mi fehohnjo nakwo'nji Jisasimo ininkamotofa sofa hungkuno nelahoninkofi nakwo yomo engo ihwonefoho. Hofiko olo imingo lo'nji Jisasiye pijafo ho'nohumalofo sopo ²³ huno uhwonawentifi asomo nopontifi ole nalohofi, Nakwo a'amu ahwomo mta'ango sohwa'umo uhwoninkahoninkuhwoni siko ole nalisiyo, Kako songo humaho. Ose nalohofi. ²⁴ A'amu fehohnjo nakwo'nji humantihwone sohwa hofiko Jisasiye pijafo ho'nohumalofo sopo uhwonowano lontifi umentohofoso moya'mi sofa uhwoninkahwofo hopa hofiko uhwoninkohofoho. I oso'no hofiko Jisasohumo muhwoninkiyohofi.

²⁵ Ose ulahoninkgi Jisas ulimento, Siko huno ane hwahusoho. Siko a'amu Anitu hungkuno uyahoninkgi limotofa sohwafe hungkunomo simeho hi'ntnono muyo'njo peho'no imasiyoto. ²⁶ Hofiko ole nalimotofi, Kilais kako simo'mo yo'mayo so'no tohino mahwosi tifi no'mo kako yofe engo'nji yokumpohn'nyo engo'nji mane hweho. Ose nalimotofoho. ²⁷ Ose ulonto Jisas kako Mousesiye hungkuno mta'ni lomanto a'amu Anitu hungkuno uyahoninkgi limotofa sohwafe hungkuno so'nji ulimentisofoho. Yo'mayo hungkuno kakine'no mtimokumentohofoso Jisas sikimo lijumo'mentisofoho. Oso'no kako yoloho neso lutihwamentisofoho.

²⁸ Jisas kako ne'no lutihumuhwahoninkgi oso ango Emeyos siko wowanji imentisiyo sopo mofonepo i'mofawentifi Jisas kako hano ne'no wamonto ko yahoninkgi ²⁹ siko hungkuno yokumpohn'nyo ulimentisi kiko nekwo'nji fosyohumaho. Mofehi'nyo waninkgunimonto isoso we'enepe sikuno wonammontonoho. Ose ulahoninkgi Jisas siko'nji ango fihumo noswontifi humamentohofoho. ³⁰ Oseso hofiko wosopayo nyo'ne epohumayo sopo humantifi Jisas kako wopayo nomanto Anitumo isamoyoka ulonto wosopayo hiso nokujonto sikimo uyimentisofoho. ³¹ Ose uyahoninkgi sikoe timo ehohosisyahoninkgi Jisasimo yofe uhwo'mentisiyefoho. Yofe uhwofahoninkgi Jisas kako imo'nao'mentisofoho. Nto imo'naofahoninkgi siko kakimo apa'no muhwonimmentisiyefoho. ³² Ose yonji ole hnnimentisi, Nekwo kako'nji honngkanopo nopontani kako Anituye hungkuno yoloho neso le-etihwamopiso so'no nekwoe simeho wonyoangkafo emoninkgisofoho.

³³ Ose hnnimentisiyo sohonta siko nolikafonji Jelusalemne'no asomo umentisiyefoho. Nowenji siko Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwanji nom'ne a'amu hofiko'nji humamotofa so'njimo u'mahoninkgi ³⁴ hofiko sikimo ulimentohofi, Ou, nehopi. Nakwoe Hwe Engo nto liko'maho. Kako Saimounimo u'mahoninkgi Saimoun uhwoninkkohoho. ³⁵ Ose ulahoninkkofi oso hwe hufa'u sohwa'u sikimo yo'mayo honngkanopo u'ma'mentiso so'no ulonji ole ulimentisi, Jisas kako wopayo kujonto ejopahoninkgi nekwo kakine'no huno eisofoho.

Kakoe inomokomoyo sohwa hofiko Jisasiimo uhwonimentohofoho.

(Matiyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Joun 20:19-23; Apousel sohwafe Syoho 1:6-8)

³⁶ Hofiko oso hungkunoso hnnontaninkkofi Jisas kako ajwo lopo nta'ni imo'noma lohofonto hofiko'njo ajwo sopo lohofonto ulimento, Simeho wopingo'njo fosyohumamno. ³⁷ Ose ulahoninkgi hofiko yomo yontifi iyoho unngkanngki hnnimentohofi, Pehotikeno. Mewosotikeno. ³⁸ Ose hnninkkahoninkkofi Jisas ulimento, Sekwo yomo peho'no epemo'nawehofi. Sekwoe simeho mo'mo huno pi'ningo peho'no seyohoho. ³⁹ Nje sife aho nohonngkui sekwo aho nipmmokumno. Ngkonoho.

Ngko songo humaleno. Ihwoni. Mewoso sohwa hofiko a'apaho'nji yokino so'nji ngkimo nohonngkohoho pa'nyo'maho. O'o, mewoso yokino so'nji mikufo so'nji anefoho. ⁴⁰ Ose ulonto kako kakoe sife'nji aho'nji hofikimo utihwamentisofoho. ⁴¹ Ose uhwonontifi hofiko kakimo simeho hi'ntnnono muyilohwono ko syofisyontifi hofiko simonyo yontifi pisopisaho mjalimihwanngkofi Jisas ulimento, Sekwo wosopayo fiso olopo wo'nnyo hwasilaho. ⁴² Ose ulahonngki hofiko inaniku iloho yahumentohofoso umosiyahonngkofi ⁴³ nomanto nonngkahonngki hofiko kakimo timo uhwonimentohofoho.

⁴⁴ Ose uhwonngkahonngkofi kako hofikimo ulimento, Hohonta ngko sekwo'nji humanji ole selimentoho, Yo'mayo hungkuno Mouses ngkine'no mtimokumentiso so'nji a'amu Anitu hungkuno uyahonngki ngkine'no limotofo sohwafe hungkuno so'nji a'amu ngkine'no Ta'njo Iyoswomo mtimokumentohoho so'nji oso hungkuno hopi'nonohino ngkine'no mtimokumentohofoso ne imo'none so'no nto selimentohofoho. ⁴⁵ Ose ulonto hofikoe hunomo ehohosisyahonngki hofiko Anituye hungkuno ne so'no huno ito'no umentisofoho. ⁴⁶ Ole ulimento, Anituye hungkunoso ole nalohi, Kilais oso hwe Anitu uhwatimentiso sohwo tohino engo nomahwosi sikuno hufa'u sikhune memjaofihwoso'no kako poyo imo'nyoso sohwo songo wolika'montonoho. ⁴⁷ Oso hungkuno wopngoso a'amufe honngkano wonyo somta'ni isihutofomayo'ne hungkuno loso ango Jerusalem sopo nta'ni ango'meemo motahumpekuji wolutihwafikufe. Hungkuno hiso olenoho. Anitu kako a'amumo wopngo ulohomentiso so'no a'amu hofikoe honngkano wonyo somne'no nihu'nahone hohujo ikinjaofikujo'no Anitu hofikoe wonyoso wae umo'montonoho. ⁴⁸ Sekwo yo'mayo homo somo uhwonimotofoso sohwasi oso hiso'no sekwo a'amu nom'nemo filutihwafikuno. ⁴⁹ Upa'nimno. Ngko sohwo'ni oso nje Mpohwo wosejapmmnonoho selimentisoso sekuyepono wolihwatimonnoho. Sekwo olo ango Jerusalem lopo nohumentanngkuji ahwomomjo yokumpohn'nyoso sekumo wose'ma'montonoho. Nose'mahwoso'no oso hiso'nji nakwo nom'ne angopono wohumpehwano lifijo'manji noho fohumpekuno. Ose ulimentisofoho.

Anitu kako Jisasimo ahwomomne'no motasimentisofoho.

(Mak 16:19-20; Apousel sohwafe Syoho 1:9-12)

⁵⁰ Oseso Jisas kako hofikimo ipemotawento ango Mpetani sopo uhwojamentisofoho. Oso hopo sopo kakoe a'amu somo aho ulonjimokumentisofoho. ⁵¹ Ulonjimokukwato lohofonto hofikimo uhwotimofahonngki Anitu Jisasimo ahwomomne'no motasimentisofoho. ⁵² Hofiko Jisasimne'no hwomtame nto ulohofontifi hofikoe simeho wonyoangkafo'njohwa Jerusalemne'no asomo pontifi simonyo imentohofoho. ⁵³ Hofiko sikuno huhwo huhwi Anituye tajo ango engo somo humantifi Anituye yofe ho'noma'motofoho.

Lukiye hungkunoso osohoponoho.

Joun

Olo Hungkuno Wopɨngo loso Joun mtɨ'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo mofonepo sikisɨti-foua (64) nto uyakolo'mentisopo Joun Jisasiye inomokomoyo sohwo olo iyoswo loso mtɨ'mokumentisofoho. Sɨmo'mo olo Joun lohwo sohwo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo hweho. Tɨfi Jisasiye inomokomoyo imo'nɨmentisofoho. Olo iyoswo loso Matɨyu, Mak, Lukɨja mtɨ'mokumentohoho pa'nyo'maho. O'o, nom'ne kengofoho. Hwapɨngoso ole: Matɨyu'nji Lukɨ'nji siko iyoswo mtɨ'mokiyoso Jisasiye hofiyakwosa mta'ni imentisiyefoho. Joun sohwo mtɨ'mokumentisoso olenoho. Sɨmo'mo ne'mo nakwoe hwaho'nji yo'mayo so'nji ane sohonta Kɨlais, Anɨtuye Hungkuno sohwo, kako Anɨtu'nji humamentisofoho. Kako songo ne'no humawo'nɨngkiso hweho. (Oso hiso Joun sohe engo 1 honɨngkano we'e 1-2. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Joun peho'ne mtɨ'mokumentisoto. Joun sohe engo 20 honɨngkano we'e 31 osopo Joun kako olo iyoswo hilo mtɨ'mokonto ole lɨmento: Ngko olo iyoswo mtɨ'mokohe loso'no sekwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmno. Kako Anɨtuye Hwomu Ne hweho. Sekwo sɨmeho hi'ntnnono uyɨfijo'manji songo ne'no humayo'neso wotɨpemantɨfeho. Joun mtɨ'mokumentiso hungkuno hwapɨngo neso osohopeho. Oso'no iyoswo hiloso nakumo huno nafohotofo'neso olenoho. Joun mtɨ'mokumentiso iyoswo hiloso Jisas sohwo Anɨtuye Hwomu Ne hweho syafɨsyɨku'ntnne'ento mtɨ'mokumentisofoho. I oso'no nakwo iyoswo homo lomo atofɨ lɨhwasi Jisas sohwo Anɨtuye Hwomu Ne hweho lɨhwasi nakwo kakimo tɨfi unɨngkohwano.

Songo ne'no humayo hwapɨngo sohwo a'amu imo'nɨmentisofoho.

¹⁻² Sɨmo'mo ne'mo nakwoe hwaho'nji yo'mayo so'nji ane sohonta Kɨlais, Anɨtuye hungkuno sohwo kako Anɨtu'nji humamentisofoho. Kako songo ne'no humawo'nɨngkiso hweho. Kako huhwo Anɨtuyoho. ³ Anɨtu kakoe hungkuno sohwo'nji kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso mtɨ'mokumentisofoho. Yo'mayo yo'mayoso nom'ne hwapɨngo mta'ango'maho. O'o, kako'nohini yo'mayoso hwapɨngo hweho. ⁴ Kɨlais kako songo ne'no humayo hwapɨngo sohwo kako songo humayo honɨngkano nejapmmentiso so'no kako nakwoe pomponaho hweho. ⁵ Oso pomponaho huhwo sohwo kako nakwo a'amu hopi'nonohino sɨkwo'mjoho'mo humentanɨngkuhwaso hn'nɨmo lonasiyo'ne hweho. Oso sɨkwo'mjoho hiso pomponaho huhwo sohumo mifehu'mokonasyonehoho. O'o, oso pomponaho huhwo sohwo ne'no nolɨwo'nɨngkuhwonefoho.

⁶ Anɨtu kako hwe fihumo uhwatɨmentiso sohwo kakoe yofeso Jounɨyoho. ⁷ Joun kako oso pomponaho hiso'ne a'amu hopi'nonohino somo ujo'ne pmmentiso hweho. A'amu hopi'nonohinoso oso hungkuno homo somo upa'nɨngkuji sɨmeho hi'ntnnono uyɨfitnne'ento pmmentisofoho. ⁸ Joun huhwo sohwo kako pomponaho hwo'maho. O'o, Anɨtu kako oso pomponaho hiso'no a'amu somo utɨhwayo'ne Jounɨmo uhwatɨmentisofoho.

⁹ Pomponaho ne hiso kako a'amu hopi'nonohino hn'nɨmo honɨngkano netɨhwayo'ne lonasiyo'nefoho. Oseso Joun kako nohumentanɨngki oso pomponaho ne sohwo imo'nonto kako a'amumo honɨngkano wopɨngo utɨhwayo hweho. ¹⁰ Anɨtu kakoe hungkuno sohwo'nji olo hwaho loso mtɨ'mokumentiso sohwo olopo nopahonɨngki a'amu olo hwaho loponjoso kakimo yofe muhwo'mmentohofofoho. O'o, muhwoso'njo yontɨfi monje yahumentohofofoho. ¹¹ Kako kakoe hwapɨngopo i'mofɨwahonɨngki kakoe temtitofɨ a'amu Jutaso hofɨko kakimo sɨmeho muyo'njo yontɨfi hwotoho hmmen-tohofofoho. ¹² I oso'no a'amu fehohnjo sohwa hofɨko Kɨlaisɨmo yofe uhwofontɨfi

kakoe hungkunomo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho. I a'amu hopi'nonohinoso hofiko Kilaisimo simeho unyo somo Kilais kako kakoe yokumpohn'nyo uyimentiso so'no Anituye a'amu ne umokumentisofoho. ¹³ Moya'mi sofa hofiko mehomi aswo mawo'n'ingkohoho hopaso a'amu Anituye mehomi mmo'n'ifitnnehofo. O'o, a'amufe yokumpohn'nyo mta'ni u, a'amufe huno mta'ni a'amu Anituye mehomi ne imo'nyoso mmo'n'ifitnnehofo. O'o, Anitu kako huno ole syafihu'mento, A'amuso nje hwomumo simeho uyikujomanji hofiko nje mehomi ne imo'n'ifitnnehofo. Ose syafihu'mentisofoho.

¹⁴ Anituye hungkuno hweho liwo'n'ingkuhwone sohwo kako a'amu imo'nonto Kilais huhwo sohwo nakwo'njo ajwo lopo humamentisofoho. Nohumanto kako a'amu hn'nimo wopingo'nohini nalohofonto kako hungkuno ne'njo'nohini lonetihwamentiso hweho. Nakwo a'amu fehohnjo hn'nwi nakwo Kilaisiye yokumpohn'nyo engo somo uhwonontani kakoe yofe engo uhwo'mentihwonehofo. Oso yofe engoso yokumpohn'nyo engoso Anitu kakoe Hwomumo uyahon'ngki uhwonontani Anituye Hwomu anga'nohino hweho uhwo'mentihwonehofo. ¹⁵ Joun kako i'mofaponto Kilais huhwo sohumne'no lijwao'mentisofoho. Ole lijwao'mento, Olo hwe lohumne'no ole nto selimentohefoho. Ngko simo'mo sekumo nto se'ma'mentohefoho. Tifi hwe nom'ne sohwo nose'mahwosi kako nje yofe engomo woniyakolo'montonoho. Hwap'ngoso ngko nje na'u aswo monimaso sohonta kako songo humamojo hweho. Kakoe yofe engoso ngkimo noniyakolofonehofo.

¹⁶ Kako nakumo wopingo nalohofoso hwap'ngoso hweho. Oso'no nakwo wonyo'nohino ko hn'nimo kakoe wopingo'nohinoso nakumo wopingo ne'no ne'no nalohofowo'n'ingkiso hweho. ¹⁷ Hohonta Anitu kako neyakwo Mousesimo kakoe hon'ngkano hungkuno uyimentisofoho. Oso hon'ngkano hungkuno homo somo a'amu nto'no min'ngkamentohofoso hofiko tohino engo tipema'mentohofofoho. I oso'no olohonta Jisas Kilais kako none'mahon'ngki kako hon'ngkano neso nonetihwanto kako nakwoe wonyo somjo tohino nomanto kako wopingo'nohini nalohofowo'n'ingkiso hweho. ¹⁸ Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi nakwo Anitumo muhwonyo'ne'nwoho. I oso'no Anituye Hwomu Anga'nohino sohwo kan'ngkwowho'nji nohumanji kako Anituye yahino ne so'no nakumo netihwawo'n'ingkiso hweho.

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo, kako hungkuno limentisofoho.

(Mat'yu 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-17)

¹⁹ A'amu Jutafe hwe engo Jerusalem humamotofo sohwa hofiko a'amu fihwamo Jounimne'no uhwatimentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwo enjwa'mo syoho y'wo'n'ingkohoho oso huhwo sohwa Lifaiyoho liwo'n'ingkohoho, oso hwanji hofiko Jounimo nu'mantifi ulohonimentohofi, Kiko t'hwosilo. Anitu kako kuhwosopomentiso sohwsilaho. ²⁰ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Joun kako hungkunoso hiyaso ho'nahumentiso'maho. O'o, kako yolohoso ole ulimento. Oso hwe Anitu a'amu Juta sohwna'nimo nefo'mayo'ne nihwosopomentiso sohwni'maho. Ngko Kilaisini'maho. ²¹ Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, I ose'manji kiko t'hwosilo. Kiko neyakwo Ilaija kulaho.

O'o, Ilajani'maho.

Ose ulahon'ngki apa'no ulimentohofi, I kiko oso hwe engo sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngkuhwosi wonalimonte'no hontohumalohwone sohwsilaho.

Ose ulahon'ngkahon'ngkofi ulimento, O'o, ngko osoho hwo'ni'maho.

²² Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, I kiko t'hwosilo. Noho fonaso. Oso a'amu nonehwatimalofo sohwo kikine'no pehofo ulanehwono. Kiko kikine'no pehofo hnnalokuno.

²³ Ose ulahon'ngkofi ulimento, Hohonta Aisaiya sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwo ole limento, Hwaho a'amu mohumunyo sopo mampaho engo oleso noho'nonefoho.

Nakwoe Hwe Engo sohwo wone'ma'montonoho.
Kakine'no honingkano nto'no hmmopmno.

Oso hungkuno honingkano imofo'ne sohune'no Aisaiya hohonta limentisoso ngkine'no limentisofoho. Joun ose limentisofoho.

²⁴ Oso a'amu Jounimo hungkuno ulohonimentohofoho huhwo sohwo a'amu Falisi sohwa lhwatimentohofofoho. ²⁵ Hofiko Jounimo nom'ne hungkuno ulimentohofi, Anitu a'amu fihumo nefo'mayo'ne uhwasopo'mentiso Kilais sohwo kiko oso hwasim'no. Kiko ilaija ki'maho. Kiko oso hwe engo sohwo Anitu hungkuno uyahoningkuhwosi wonalimonte'ne hontohumalohwone sohwasim'no. Ose'manji kiko hwe moya'mi somo mijo peho'ne kiyomalokuno. ²⁶ Ose ulohoningkahoningkofi Joun ulimento, Ngko a'amu somo mijo'nohino kiyomawo'ningkohono. I oso'no hwe fihwo kako sekwo'njo ajwo lopo humaso sohune'no sekwo huno maseyo hweho. ²⁷ Ngko simo'mo se'ma-mentohofoho. Oso hwe tfinjo yofe engo'njo sohwo kako nje yofe somo yakolo'nnyo hweho. Ngko hwe wonyo sohwo'ni oso hwe yofe engo'njo yokintahoponjo sohwo yo'mayo momayo ulohofiyi'nohino hwo'nyoho. Joun ose ulonto kakoe yofe somo monje yahinimentisofoho. ²⁸ Joun kako oso Mijo Joutan hopo sopo a'amu mijo kiyoma'mojo sopo oso hungkuno hiso ulimentisofoho.

Jisas kako Anituye Yahu 'Sipsip' Pa'nyo hweho.

²⁹ Mo'ningkanta Joun kako uhwoningkisoso Jisas kako nto pahoningki uhwononto a'amu kako'njoponjo somo ulimento, Sekwo uhwonimno. Olo hwe lohwo Anituye Yahu Sipsip Pa'nyo hweho. Hwapingoso kako nakwo hwe moya'mi hwahoponjo hn'nwiye yahino wonyo somjo tohino mayo'ne poyo imo'nyo'ne hweho. ³⁰ Olo hwe lohume'no ngko ole nto selimalefoho. Ngko simo'mo sekumo nto se'ma-mentohofoho. Tifi hwe nom'ne sohwo nose'mahwosi kako ngkimo woniyakolo'montonoho. Hwapingoso ngko nje na'u aswo monimaso sohonta kako songo humamojo hweho. Kakoe yofe engoso ngkimo noniyakolofonefoho. Ose nto selimalefoho. ³¹ Hohonta olo hwe Anitu nakwoe hwahopo nefo'mayo'ne uhwatimentiso lohomo ngko huhwo'ni yofe mihwo'mmalefoho. I oso'no kakoe honingkano ito'no esyohumayo so'no ngko a'amu Juta somo mijo kiyomawo'ningkohe hwo'nyoho. Oso'no olo hwe lohwo i'mofapihwoso'no hofiko kakimo yofe uhwofantifeho. Hofikimo itihwayo'ne hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

³² Joun kako uhwonimentiso so'no oso a'amu huhwo sohwo ole ulimento, Ngko nuhwononji ole uhwonimalefoho. Anituye ango ahwomo mta'ni kakoe Towahuno Wopingo yihufo ntolofiyo pa'nyoso noponto olo hwe lohomo nto kehumahoho. ³³ Oso hohosohonta ngko oso hwe huhwo sohume'no huno manimmasofoho. I oso'no Anitu kako a'amumo mijo kiyomayo'ne lonihwatimentiso sohwo ole ntimento, Hwangku kiko Anituye Towahuno Wopingo ahwomo mta'ango nopihwosi hwe fihumo kehumaso sohomo uhwoningkofoji kiko huno ole wakiyono. Kiko a'amumo mijo kiyomam'ntnno hopaso oso hwe huhwo sohwo kako nje Towahuno a'amumo uhula'mo'montonoho. ³⁴ Ose ntimentiso so'no olhonta ngko nuhwononji ole selalokweno. Olo hwe lohwo kako Anituye Hwomu hweho. Joun ose ulimentisofoho.

Jisas kako'ne inomokomoyo simo'mjo osofosofahu'nohino sohwo ma'mentisofoho.

³⁵⁻³⁶ Mo'ningkanta Jounjanji kakoe inomokomoyo hufa'u sohwa'u'ni nohumantifi Jisasimo uhwonimentohofofoho. Jisas kako hano emoyontanngki Joun kakoe inomokomoyo sohwa'umo ole ulimento, Siko uhwoninyo. Oso hwe sohwo kako Anituye Yahu Sipsip Pa'nyo sohwo a'amufe wonyo somjo tohino mayo'ne poyo imo'nyo'ne hweho. ³⁷ Joun ose ulahoningki siko oso hungkunoso upa'nonji Jisasimo tifi iningkamentisoyefoho. ³⁸ Jisas kako ikinjaofonto uhwoningkisoso siko nto iningkopahoningki uhwononto ulimento, Siko peho'no wotipeenji hwahusilo. Ose ulohoningkahoningki siko ulimentisiyo, Hwe Engofo, kiko Anituye hungkuno nalwo'ningkino sohwo, kiko

ango ntipo humawo'nningkino hwasilo. ³⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Siko uhwananji'manji e'wano. Noho fipinyo. Ose ulonto Jisas kako sikimo ipemotowahon'ngki siko Jisas humawo'nngkiso ango somo uhwonimentisiyoso osopo kako'nji humamentisiyefoho. Hwap'ngoso mofehi'nyo akupo'nyo (4 kilouk) sikuno so'njoho. ⁴⁰ Oso hwe hufa'u sohwa'u Joun'ye hungkunomo upa'nonji Jisasimo in'ngkawomentisiyo sohwa'u anga'nohino sohwo kakoe yofeso Entiluyoho. Saimoun Pitafe kon'ngkwa'wehweho. Nom'nihwo ngko Joun'ni olo hungkuno loso mtimokalokweno. ⁴¹ Entilu kako komo'no nowento kola'wehwo Saimounimo tipihwononto ulimento, Nakwo oso hwe Anitu nefomayo'ne uhwasopo'mentiso sohomo nto tipihwon'ngkuhwono. Kako Kilaisiyoho. ⁴² Entilu ose ulonto kako Saimounimo Jisasiyepo ipemotowahon'ngki Jisas kako nuhwononto Saimounimo ulimento, Kiko Saimoun sohwo Joun'ye hwomu hwasoho. Yofe songo womeekilimo. Sifas kiyoho. Ose ulimentisofoho. Oso Juta sohwafe hungkuno Sifasiyoho Ngkilik hungkunoso ole Pitafoho. Hungkuno hwap'ngo neso sojo hweho.

Jisas kako Filip'nji Notaniyel'njimo nningkapinyo ulimentisofoho.

⁴³ Mo'nngkanta Jisas kako hwaho Ngkaliline'no wamonto kako Filipimo uswo'nonto ulimento, Kiko ngkimo nningkape. ⁴⁴ Filip kakoe pone Mpetisaitanta'ango hweho. Oso ango hopo sopo siko'nikwa'i Entilu'nji Saimoun'nji humamojiyoponoho. ⁴⁵ Filip kako Notaniyelimo tipihwononto ulimento, Oyomo. Hohonta Mouses kako Anituye hon'ngkano hungkuno mtimokonto kako hwe fihwo Anitu nefomayo'ne uhwasopo'mentiso so'no mtimokumentisofoho. A'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwanntne'no olo hwe huhwo sohume'no ifalifaliyo mtimokumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohomo ngko nto tipihwon'ngkohono. Kako Jisas sohwo pone Nasaletnnta'ango hweho. Jousepiye hwomu hweho. Oyomo. Uhwonayo. ⁴⁶ Ose ulahon'ngki Notaniyel ulimento, O'lo, a'amu Nasalet sohwa wop'ngo hwa'maho. Hwe wop'ngo oso ango sopo nta'ni pipi imo'noneto. Ose ulahon'ngki Filip ulimento, Oyomo. Hungkuno nehopi kilalokweno. Kiko uhwona.

⁴⁷ Notaniyel kako Jisasiyepo pontahon'ngki Jisas kakimo uhwononto nom'ne a'amu somo kakine'no ulimento, Sekwo oso hwe sopalokunjo sohomo uhwonimno. Oso a'amu Isilael sohwo wop'ngo'nohino hweho. Kako hwasyo hon'ngkanoso ane hweho. ⁴⁸ Jisas ose ulahon'ngki Notaniyel kako nupa'nonto Jisasimo ulohonimento, Kiko ngkine'no huno pipi kiyahon'ngki nohonima'nngkohino. Ose ulohon'ngkahon'ngki Jisas ulimento, Jije angomo'mo kiko iyo fisayo pmpongo somo nohumentan'ngkini Filip kako mokohonontan'ngki ngko kaki'no kohonima'nngkohefoho. ⁴⁹ Ose ulahon'ngki Notaniyel ulimento, Nje Lontihwayo sohwo, hungkuno lonetihwayo sohwo, kiko Anituye Hwomu hwasoho. Kiko nakwo Isilael sohwa'niye Hwe Engo Ne hwasoho. ⁵⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko fisayo pmpongo somo nohumentan'ngkini kohononji kilohe so'no kiko simeho hi'ntnnono ntapohino so'no hwangu yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'nngkiyohofoso ngko i'me'no kiko uhwonimonnoho. ⁵¹ Ose ulonto a'amu hopi'nonohino somo ulimento, Hungkuno nehopi selalokweno. Ahwomo nohwosomp'o'nowehwosi Anituye a'amu ahwomomjo sohwa Ngko A'amufe Hwomu nihwasopo'mentiso sohwo'niyepo nopikuji nosikuji yontan'ngkuji sekwo uhwonifitnefoho. Ose ulimentisofoho.

2

Ango Kana sopo hwe fihwo kako ape ma'mentisofoho.

¹⁻² Sikuno hufa'u sihune memjaofahon'ngki oso hwaho Ngkalili ango Kana sopo hwe fihwo kako ape mayo'ne sikuno somo kakoe a'amu uhu'mokufitne'ento joho ulimentisofoho. Oso ape mayo'ne ango homo somo Jisasiye kona'wohi humamentisofoho. Jisas kako'nji kakoe inomokomoyo sohwanji hofiko'nji uhu'mokumentohofofoho. ³ Oso hopo sopo a'amu pi'n'ngo engo uhu'mokumentohofoso hofiko oso ape mayo

somjo ipisayo mijo pompenjiyo *wain*iso moi'wo nto naofahon⁺ngkofi Jisas⁺ye kona'wohi Jisas⁺mo ul⁺mento, Hof⁺ikoe mijoso moi'wonoho. ⁴ Ose ulahon⁺ngki Jisas ul⁺mento, Na'u, k⁺iko ngkimo peho'no ntohino. Nje yokumpohn'nyo a'amu somo ujo ehonto-jwasiyo'ne s⁺ikunoso mmo'nyofoho. ⁵ Ose ulahon⁺ngki kona'wohi oso a'amu ango homo somjo syoho ulohofiyi soh⁺wamo ul⁺mento, Jisas kako sekumo yo'mayo peho peho'ne sel⁺hwoso'no u, sekwo haloho'no fiy⁺imno. Ose ul⁺mentisofoho.

⁶ Oso ango hopo sopo hwakwontoho engo aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino wo'nnyoponoho. Oso hwakwontoho engo hiso a'amu Jutaso hof⁺ikoe yahinoso ole aho mijo yat⁺ijuyo'ne hungkuno wo'nnyofoho. Oso hiso olenoho. Nakwo oso hon⁺ngkano hungkuno homo somo ito'no in⁺ngkoyalokuhwone so'no nakwo hn'nwi hon⁺ngkano wonyo ane'nwoho. Ose syaf⁺hu'mentohofofoho. Oso'no hwakwontoho mijo ihm'mofahinyoso oso ango homo somo wo'nnyoponoho. Oso hwakwontoho m⁺ikun⁺imposofoho. ⁷ Jisas kako syoho ulohofiyi soh⁺wamo ul⁺mento, Sekwo hwakwontoho somo mijo mangonepo fihm'mopmno. Ose ulahon⁺ngki a'amu huhwo sohwa hof⁺iko mijo mangonepo ihm'mo'mentohofofoho. ⁸ Moi'wo ihm'mofahon⁺ngkofi Jisas ul⁺mento nosisyasy⁺kuji nomotakuji oso wosopayo mokosyohumayo nongkumo uy⁺imno. Ose ulahon⁺ngki hof⁺iko soh⁺umemotamentohofofoho. ⁹ Oso hwe engo wosopayo mokosyohumayo sohwo oso mijo hiso mun⁺ngkon⁺mentisoso mijo me'wampe'njo *wain* mun⁺ngkon⁺mentisofoho. Oso hiso hwap⁺nggo so'no kako huno mummentisofoho. Oseso oso syoho ulohofiyi sohwa hof⁺iko ahu'mo mijo ihm'mo'mentohof⁺o so'no huno umentisofoho. Oseso oso hwe engo wosopayo mokosyohumayo sohwo kako oso hwe ape mayo'ne sohune'no joh⁺o ul⁺mentisofoho. ¹⁰ Oseso olo hwe engo sohwo ape mayo soh⁺umo ul⁺mento, A'amu hof⁺iko wopayo engo iloho yan⁺wo'n⁺ngkohof⁺o sohwa hof⁺iko a'amu hopi'nonohino somo mijo me'wampe'njo *wain*iso kaki'no uy⁺ikuji hwangku hof⁺iko oso mijoso s⁺imeho uhnn⁺ngkuhwoso'no oso mijo *wain* wonyo we'eso t⁺ifi wan⁺ife. I oso'no k⁺iko oso yahinoso momahoyohino. O'o, k⁺iko mijo me'wampe'njo wonyoangkafoso nowentan⁺ngki s⁺imo'mo mijo wonyo we'e motapohinoso nto n⁺ngkuhwonefoho. I moi'wo nontani humentan⁺ngkuhwoni k⁺iko mijo wonyoangkafo me'wampe'njo motaponji nejapohino. Ose ul⁺mentisofoho.

¹¹ Oso syoho s⁺imo'mjo Jisas imentiso pa'nyoso a'amu hwahoponjo sohwa mifitnnefoho. Oso syoho s⁺imo'mjo hiso Jisas kako hwaho Ngkalili anga Kana hopo sopo imentisofoho. Oseso Jisas kakoe yokumpohn'nyo so'nji kakoe yofe engo'nji a'amu somo ujo ehontojwahumentisofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwa oso homo somo uhwonont⁺ifi hof⁺iko Jisas⁺mo s⁺imeho hi'ntnnono umentohofofoho. ¹² Oso hiso moi'wo imo'n⁺ngkahon⁺ngki Jisas ango Koponeyam sopone'no homn⁺ngkwa'wehwosanji kona'wohijanji kakoe inomokomoyo sohwanji womentohofofoho. Osopo s⁺ikuno fehohnjo somo humamentohofofoho.

Jisas An⁺tuye tajo ango engo somo a'amu mpe yontan⁺ngkoko soh⁺wafe yo'mayo yo'mayo wae yao'mentisofoho.

(*Mat⁺iyu 21:12-13; Mak 11:15-19; Luk 19:45-48*)

¹³ Oso An⁺tu A'amu Is⁺lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf⁺siyo s⁺ikuno engo * li'wo'n⁺ngkohofoso mofonepo umo'n⁺imonto yahon⁺ngki Jisas kako ango Jelusalem sopone'no s⁺imentisofoho. ¹⁴ Osopo i'mofawento kako tajo ango angiyoho'mo uhwon⁺mentisoso yahu *mpul⁺imokau sipsip⁺inji y⁺ihufo* oso hu'mesyontan⁺ngkofi uhwon⁺mentisofoho. Oso'nji a'amu ahu'mo hamniyoho uyont⁺ifi nom'ne hamniyoho kengoso asomo ikuwolo'mokomayo yont⁺ifi hof⁺ikoe ijempoho sopo nohumentan⁺ngkofi uhwon⁺mentisofoho. ¹⁵ Jisas oso homo somo nuhwononto yahino wonyofoho lonto impe nomanto nopopojonto *sipsip⁺inji mpul⁺imokau* oso'nji mofonjiyohoto'm⁺ihwati'mentisofoho. Nom'ne a'amu hamniyoho ikuwolo'mokomayo syoho'njo

* 2:13: Mt. 26:2 enjwa'mo fehonolo'mongkomaho.

sohwafe hamniyohoso iwonto'meeofonto ijempoho so'nji fonjojohoku'meeo'mentisofoho. ¹⁶ Ose yonto Jisas oso a'amu yihufomne'no hamniyoho a'amu mta'ni mawo'n'ngkohoho sohwamo ulimento, Sekwoe yihufu nomafikuji mpanimno. Sekwo olo nje Mpohwoe ango loso sekwoe ho'yango ango imofone'maho. Mpanimno. Ose ulimentisofoho. ¹⁷ Hwangku sohonta Jisas ose imentiso so'no kakoe inomokomoyo sohwa hofiko huno ikwesiyafihu'mentohoho sohonta hungkuno anga'no Ntefit Jisasimne'no mti'mokumentiso Anituye hungkunomo wo'nnyo so'ne'no syafihu'mentohofofoho. Hungkuno hiso olenoho.

Ngko olene'no nimo'n'ngkohoho.

Jije ango kiho ane wopingo'nohini wentihwone so'no nimo'n'ngkohoho.

Oso hiso'no ngko yokumpohn'nyo kemokosyohumameso'no wonyo nimokufitnnefoho.

Inomokomoyo sohwa oso hungkuno homo somne'no huno syafihu'mentohofofoho.

¹⁸ Jisas kako yo'mayo yo'mayo Anituye ango mta'ni wae yao'mentiso somo a'amu Juta sohwafe hwe engo sohwa uhwonontifi simeho tohino umn'ngkahon'ngki Jisasimo ulimentohofi, Olo hiloso tihwo kilisomo yohinoto. Kiko yo'mayo wonyoangkafo nakwo miyiwon'ngkuhwoneso uyimne'no'manji u, nakwo huno wonayono. Olo yokumpohn'nyo loso Anitu mta'ni ma'masofoho huno wonaimontonoho. ¹⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Olo'nohini wosetihwamonne'no yohono. Sekwo olo Anituye ango lomo wae yaopijo'manji sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no ngko apa'no ango hiso nuliko'mnefoho. ²⁰ Ose ulahon'ngki a'amu Juta sohwa ulimentohofi, Olo ango syoho ne'no yontan'ngkuhwoni soswo *fouti-sikis* (46) neyakolo'mentisofoho. I oso'no kiko sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no kiko apa'no mojosohopolaho. Awonoho. Kiko hopo'maho. Ose ulimentohofofoho.

²¹ I oso'no oso ango hiso'no Jisas ulimentisoso kakoe a'apahomme'no pahnnimo hungkuno hnnimentisofoho. ²² Hwangku sohonta Jisas kako poyo imo'n'ngkahon'ngki Anitu apa'no songo ulika'mentiso sohonta Jisasiye inomokomoyo sohwa'ni olo hungkuno Jisas nalimentiso somne'no huno ikwesiyafisyontani yo'mayo hungkuno Anituye iyoswo somo a'amu mti'mokumentohoho so'nji yo'mayo hungkuno Jisas nalimentiso somne'no simeho hi'ntnonohino umentihwonefoho.

Jisas kako a'amu hopi'nonohinofe yahino so'nji huno so'ntne'no huno uyimentisofoho.

²³ Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo † somo hofiko elijwonontan'ngkofi Jisas kako ango Jerusalem sopo nohumentan'ngki a'amu pi'n'ngso sohwa uhwonimentohofoso Jisas yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiwon'ngkiyohofoso yontan'ngki uhwonontifi ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo Anitu mta'ango ne hweho. ²⁴ Ose ko hnn'ngkahon'ngkofi Jisas kako huno ole syafihu'mento, A'amu fehohnjoso hofiko simeho hi'ntnono nehopi montape'njo yalokwofo. Ose syafihu'mentisofoho. ²⁵ Hwap'ngoso Jisas kako a'amu hopi'nonohino sofe simeho ne mo'mo huno unyo hweho. A'amufe yahino somne'no nom'niha Jisasimo mulifitnnefoho. O'o, kako a'amufe huno ikwesiyafisyiwon'ngkohoho so'no kako huno unyo hweho. Oseso hofiko olo hwe lohwo Anitu mta'ango ne hweho, ko hnn'ngkahon'ngkofi Jisas kako simonyo miyofoho. Hwap'ngoso hofiko huno ukwesiyafisyontifeho un'ngkan'ngki kako timo'nohini uhwonimentisofoho.

3

Jisas kako Nikoutemosi'nji hungkuno hnnimentisiyefoho.

¹ Hwe fihwo kakoe yofe Nikoutemos kako a'amu Falisi sohwafe hon'ngkanomo in'ngkamojo hweho. Kako a'amu Jutafe hwe engo hweho. ² Sikuno fihumo sikwo'miyomo Nikoutemos kako Jisasimo nu'manto ulimento, Nje Lontihwayo sohwo, Anitu kako kikimo kakoe hungkuno lonetihwayo'ne lokuhwatimentiso hwasoho. Oso hiso'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako kiko'nji mohumayontentesi kiko yo'mayo

† 2:23: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso miyohotnnesohilo. O'o, An+tu k+ko'nji humaho.

³ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Hungkuno n+hu'no nehopi wakil+monne'no yohono. K+ko upa'nyo. A'amu fihwo kona'wohi aswo ma'mentiso hopaso kako songo apa'no mmo'no so'manji kako Mpohwo An+tummo enjwa'mo humayo somo mot+phwononefoho.

⁴ Ose ulahon+ngki Nikoutemos ul+mento, I, a'amu fihwo kako a'mane nto imo'nnyo sohwo kako apa'no songo imo'nyoso pipilo. Kako kona'wohiye aswo mo'mo swomnaweso apa'no aswo mayoso pipilo. Oso'no k+ko filont+hwahho.

⁵⁻⁶ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Hwe fihwo kona'wohi aswo mayo sohonta kako a'apaho'njo imo'nnyo hweho. I oso hwe huhwo sohomo An+tuye Towahuno Wop+ngo ehuhnamo'nnyo sohwo kako towahuno songo'njo hweho. Kako a'amu songo pa'nyo imo'nnyo hweho. Hungkuno nehopi wakil+mne'no yohono. A'amu mijo'nji towahuno'nji songo mumokoso sohwo kako An+tummo enjwa'mo humayoso mot+phwononefoho. ⁷ K+ko songo apa'no hmno'nyo kilohe so'no yomo yohotoho. ⁸ Ihwoni. Ifofoso kakoe yahinomnohini in+ngkawowo'n+ngkisofoho. Oso ifofu huhwo sohwo kengo kengo no'meemo mji+m+wowo'n+ngkohoho. K+ko ifofu neso muhwonhnehino. O'o, mo'mayo'nohini uhwon+hwa+wo'n+ngkino. Ifofu hiso nt+mta'ni i'mofapinyoto. Ntonte ehussy+wo'n+ngkohoho. O'o, k+ko huno makiyonehoho. Oso hopaso An+tuye Towahuno sohwo kako a'amu fihumo songo apa'no umokiyoso pipi imo'noneto. O'o, k+ko huno makiyofoho.

⁹ Ose ulahon+ngki Nikoutemos Jisas+mo ul+mento, Olo ntohino loso pipi i'mofaponeto.

¹⁰ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, K+ko a'amu Juta somo An+tuye hungkuno lut+hwayo yofe engo'njo sohwo si olo hungkuno losomne'no k+ko huno nto'no mehohosakisyotaho. ¹¹ Hungkuno nehopi kilalokweno. A'amumo hungkuno lut+hwayo'n+ngkuhwone hn'nwi nakwo yo'mayo huno nayo so'nji yo'mayo t+mo uhwonyo so'ntnne'no ul+wo'n+ngkuhwone hwona'nyoho. I oso'no a'amu Jutaso yo'mayo hungkuno ulontane somo s+meho muyo'njo yont+fi hohujo ikinjaofalokwofo. ¹² I ngko yo'mayo olo hwaho loponjo i'mofopalokunjo so'no selahon+ngko sekwo oso hungkuno homo somo s+meho hi'ntnnono muyo'njo yalokwofo'manji ngko yo'mayo yo'mayo ahwomomjo i'mofopalokunjo so'no seli'me'no sekwo huno pipi waseimontolo. ¹³ A'amu hwahoponjo fihwo kako ahwomomo masiyofoho. Oso'no a'amu t+hwo wasel+montolo. Ngko yo'mayo yo'mayo ahwomo somjo wojoso uhwon+ngkohono eso t+hwo wasel+montolo. Osenoho esofo. O'o, awonoho. Ngko'nohini A'amufe Hwomu sohwo'ni ahwomomo humanji pmentohe hwo'nyoho. ¹⁴ Hohonta neyakwosa sohwa hwaho wonyo a'amu mohumunyopo nohumentan+ngkofi Mouses kako homa huyo'mango mt+imokonto tokemo montitofosyahon+ngki a'amuso oso homa somo uhwonont+fi An+tuye yofe ho'noma'mentohofoso songo humamentohofofoho. Oso pa'nyoso hwangku ngko A'amufe Hwomu sohwo'n+mo iyo hwojyahof+ku'nnyo sopo fonjinto'ofan+hufitnnefoho. ¹⁵ A'amu hopi'nonohinoso ngkimo s+meho hi'ntnnono ntap+ifijosso hof+ko songo wop+ngo ne'no nohumantokutnnefoho.

¹⁶ Ose ul+kwato lohofonto ul+mento, An+tu kakoe Hwomu n+hu'no anga'nohino sohwo'ni humaleno. I oso'no An+tu kako sekwo a'amu hwahoponjo hopi'nonohino sokune'no s+meho m+kun+imposso sejapmentiso so'no kako ngkimo sekuyepono lonuhwat+mentisofoho. Oseso a'amu ngkimo s+meho hi'ntnnono ntap+ifijosso hof+ko hof+koe wonyomne'no tohino mayo'ne'maho. O'o, hof+ko songo ne'no engolopohamo humayo'nefoho. ¹⁷ An+tu kako ngkine'no ole mosyan+fi siyo'njo yonto olo hwaho lopone'no lon+hwat+mentono. Nje Hwomu sohwo kako a'amufe hon+ngkano wonyo'ne tohino engo uhumn+montonoho. Oso hunoso mosyan+fi siyo'njo imentisofoho. O'o, a'amu hof+koe hon+ngkano wonyo somo humentan+ngkuji hof+koe wonyomjo tohino maf+kutnnehonto kako hof+kimo is+hutofomayo'ne ngkimo lon+hwat+mentiso hwo'nyoho. ¹⁸ A'amu ngkimo s+meho hi'ntnnono ntapinyoso

hofiko tohino hofikoe wonyomne'no mayo'ne'maho. I oso'no a'amu ngkimo tifi monningkape'njo yontoso sohwo kakoe tohinoso mayo'ne hweho. Hwapingoso kako Anituye Hwomu Anga'nohino sohwo'nne'no simeho hi'ntnnono montapmmojo hweho. ¹⁹ Oso tohino mayo hwapingoso olenoho. Pomponaho honingkanano wopingo wonyoangkafo somo utihwayo'ne nto pmmentisofoho. I oso'no a'amu fehohnjo hofikoe honingkanano wonyo so'nji hwahoponjo yahino wonyo so'ntnne'no umo'n'ingkahonjoso ole liwo'n'ingkohofofoho. Nakwo pomponaho somo in'ing kayoso nakwolaho. O'o, sikwo'mjoho'mo wohumentihwano lontifi iwo'n'ingkohofofoho. ²⁰ A'amu honingkanano wonyomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofoso hofiko pomponaho hiso'no mangohwa imo'n'wo'n'ingkohofofoho. Hofikoe yahino wonyoso pomponaho'njo sopo a'amu uhwon'fitnnohontifi pomponaho so'no i'waho yontifi sikwo'mjoho'mo humawo'n'ingkohofofoho. ²¹ I oso'no a'amu Anituye honingkanano tifi nehopi'nohini in'ingkuwalokwofoso hofiko pomponaho hopo sopo nto i'mofapontifi osopo humolawotofo. Hofiko oso pomponaho sopo nohumentan'ing kofi a'amu hofikoe yahino so'nji yo'mayo syoho iwo'n'ingkohofo so'ntnne'no uhwonontifi Anituye yokumpohn'nyo'nji yalokwofo hnnimentohofofoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kako Jisasiye hwapingo ne so'no lijwao'mentisofoho.

²² Oso hohosohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwo'nnonji nakwo oso hwaho Jutiya sopeno'no umentihwonefoho. Oso hopo sopo Jisas nakwo'nji nohumentani nakwo hwe moya'mi somo mijo kiyoma'mentihwonefoho. ²³ Joun kako pone Ainoun Salimmjo mofone sopo humanto kako huhwo a'amu somo mijo kiyoma'mentisofoho. Oso ango hopo sopo mijo engoso hi'njoponoho. A'amu sohwa kakimo u'mahon'ing kofi kako mijo kiyoma'mentisofoho. ²⁴ Oso hohosohonta hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo Helout kako Jounimo impo'ango somo impe mintofasiyofoho.

²⁵ Sikuno fihwi Joun kakoe inomokomoyo sohwanji pone Ainoun nohumentan'ing kofi a'amu Juta anga'nohino sohwo hofikimo u'manto a'amu Jutafe honingkanano wopingo imokinyo'ne yo'mayoso mijo yatiku'nyo yahino so'no yoka hungkuno hosi Jouniye inomokomoyo sohwanji hnnimentohofofoho. ²⁶ Oseso Jouniye inomokomoyo sohwa hofiko Jounimo u'mantifi ulimentohofi, Nakwoe lonetihwayo sohwo, kiko upa'nyo. Oso hwe Mijo Joutan nongkihnta'ni kiko'nji humamentiso sohune'no kiko kakine'no hungkuno lijwao'mentohino sohwo kako huhwo a'amumo mijo kiyomalofoho. Oso'no a'amu hopi'nonohinoso kakiyepono walokwofo. ²⁷ Ose ulahon'ing kofi Joun ulimento, Anitu ahwomomo humaso sohwo kako a'amu anga'no anga'nohino somo hofikoe syohoso muyo'njo yontentesi hofiko syoho ane'njo'nesohilo. A'amu Jisasiyepono walokwofo so'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako Jisasi mo oso syoho hiso uyimentisofoho. ²⁸ Olo hungkuno hohonta selimentohe loso nto upa'nimentohofo, Ngko Kilais oso hwe Anitu nakwoe hwahopo a'amumo ufo'mayo'ne lihwejone sohwonim'no. O'o, a'amu oso hwe huhwo sohwoepono ufitnne honingkanoso ito'no esyohumayo'neso Anitu lonihwatmentiso hwo'nyoho. ²⁹ Ose ulonto pahnnimo hungkuno ulimento, Hwe fihwo kako ape songo maso sohonta apesi kakoe hwehwoepono uhwo'so'no oso hwe huhwo sohwoe a'amuso hofiko kakine'no simeho wopingo wonyoangkafo umo'nimontonoho. Oso pa'nyoso ngko Jisasiye a'amu sohwo'ni uhwon'ing koheso a'amu pi'n'ingo Jisasiyepono walokwofo so'no uhwononji nje simeho wopingo wonyoangkafo nto nimo'nim'no. ³⁰ Jisasiye yofeso engo imo'nonefoho. Ngko kakimo enjwa'mo humahoni'mo nje yofeso monje wantoho'montonoho.

³¹ Ose ulikwato lohofonto ole ulimento, Hwe ahwomo mta'ango sohwo kako nakwo a'amu hwahoponjo hopi'nonohino hn'nimo yakolo'nnyo hweho. A'amu olo hwaho loponta'angoso olo hwaho loponefoho. Hofiko yo'mayo olo hwaho loponjo so'no liwo'n'ingkohofofoho. Hwe ahwomo mta'ango sohwo kakoe yofe engoso yo'mayo hwahoponjo somo hwofilo'nnyo hweho. ³² Oso hwe huhwo sohwo kako yo'mayo yahino

wopíngo kaníngkwohwoe ango wopíngo sopo uhwonímentiso so'nji yo'mayo upa'nímentiso so'ntnne'no lonetíhwawo'níngkiso hweho. I oso'no a'amu fehohnjo sohwa oso hungkuno lonetíhwawo'níngkiso homo somo nupa'nontífi aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo iwo'níngkohofofoho. ³³ A'amu oso hungkuno homo somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo kako hungkuno homo somo símeho uyonto Anítu kako nehopeho linyo hweho. ³⁴ Oso a'amu nakwoe hwaho lopone'no Anítu líhwatímentiso sohwo kako Anítuye hungkuno nalíwo'níngkiso hweho. Hwapíngoso Anítuye Towahuno Wopíngo sohwo oso hwe huhwo sohomo ifehu'mokahumentisofoho. ³⁵ Mpohwo Anítu kako kakoe Hwomu huhwo sohomo símeho uyonto yo'mayo hopi'nonohinosa kakimo enjwa'mo ho'nahumentisofoho. ³⁶ A'amu fihwo kako Anítuye Hwomu sohomo símeho hi'ntnnono uyoso sohwo kako songo ne'no wonyoangkafo humayo'ne hweho. I a'amu Anítuye Hwomu sohwoe hungkunomo tífi miníngkayo'njoso hofíko Anítumo enjwa'mo humayo somo motípíhwonífitnnefoho. O'o, hofíkoe wonyomne'no tohino mayo'nefoho. Hofíkine'no Anítuye símeho tohino uhmnonefoho. Joun ose ulímentisofoho.

4

Jisasí'nji a'mu Someliyanta'ango sí'nji hungkuno hnnímentisiyefoho.

¹ Oso hohosohonta a'amu Falisi sohwa hofíko olo hungkuno upa'nímentohofi, A'amu pi'níngo engo Jisasiye inomokomoyo imo'níngkahoníngkofi Jisas hofíkimo mijo kiyoma'mentisofoho. Oso inomokomoyo huhwo sohwa Jouníye inomokomoyo sohwo yakolo'nnyo hwafoho. Ose upa'nímentohofofoho. ² Ose ko upa'nímentohofoso Jisas huhwo kako a'amu somo mijo makiyomaso'njo hweho. O'o, kakoe inomokomoyo sohwo'ni a'amu somo mijo kiyoma'mentíhwonefoho. ³ Oso hungkuno homo somo a'amu Falisi sohwa upa'nímentohofi so'no Jisas kako huno uyahoníngki kako oso hwaho Jutiya hopo sopo ulíko'manto kako hwaho Ngkaliline'no wawomne'no yohono límentisofoho. ⁴ Ose lonto kako honíngkano somo nowento kako hwaho Someliya sopo umentisofoho.

⁵ Oso hopo sopo nowento kako ango Saika sopo i'mofamentisofoho. Oso ango hiso hohonta Jekoup kako kakoe hwomu Jousepímo hwaho umentisoso mofoneponoho. ⁶ Oso hopo sopo mijimo Jekoup níhu'no hohonta jímentisoso wo'nnyoponoho. Jisas kako osopo hano nowento oso mijimo'njo hopo sopo mofehi'nyo mijiyi kwa'ofiyo ne lopo lohofontaníngki (12 kílouk somo) Jisas kakoe a'apaho usijo'no oso hopo sopo humamentisofoho.

⁷ A'mu Someliyanta'angosi mijo u'monto pmentisofoho. Oso a'mu hisi naphoníngki Jisas ulímento, Mijo ntape. Ngko wanímo. Ose ulímentisofoho. ⁸ Jisas kakoe inomokomoyo sohwo'ni nakwo wosopayo mpe uyontane'no ango ne sopo nto umentíhwoneponoho. ⁹ Jisas kako'nohini nohumentaníngki oso a'mu Someliyanta'angosi Jisasi mo ulímento, Kíko a'amu Juta hwosoho. Ngko Someliya a'mu'nyoho. Oso'no kíko mijo ntape. Ngko wanímo eso peho'no ntohino. Ose ulímentisofoho. Hwapíngoso a'amu Juta so'nji a'amu Someliya so'nji hofíko hungkuno molanímotofofoho. Jomo mu'ma'nyo'njo imotofofoho. ¹⁰ Jisas kako oso a'mu simo ulímento, Anítu kako a'amumo yo'mayo wopíngoso uyone so'ntnne'no, Ngko mijo ntape. Wanímo kíloheso sohwo'nnontnne'no kíko huno nto'no kiyontentesi kíko ngkimo mijo'no jomo ntohojo'no ngko mijo songo ne'no humayo'ne kijapm'mnesohilo. ¹¹ Ose ulahoníngki a'musi ulímento, Hwe Engofo, kíko mijo ifanyoso ane hwosoho. Olo mijimo loso kengo mo'mta'angofoho. Oseso oso mijo songo ne'no humayoso ntí'mta'ni woma'monnto. ¹² Neyakwo Jekoup sohwo kako nakumo kakoe mehomi sohwanjimo olo mijimo loso ne-japmmentisofoho. Jekoup kako'nji kakoe mehomi sohwanji hofíkoe yahu'nji olo mijimo lomta'ni hohonta nímotofofoho. Oseso nakwo jíje mijoso peho'no womantantoho. Jíje yofe engoso neyakwo Jekoup sohwoe yofe engo somo yakolo'nnyo hwosilaho. ¹³ Ose ulahoníngkahoníngki Jisas ulímento, A'amu olo mijo loso níwo'níngkohofoso hofíko

nom'ne sɪkunomo mijo'ne apa'no umo'nɪmontonoho. ¹⁴ I oso'no a'amu fihwo kako olo mijo uyɪme loso noso'manji kako apa'no mijo'no mumo'nonehoho. O'o, olo mijo uyɪme loso nonɪngkuhwosi kakoe sɪmeho mo'mo mijolɪmo hopa imo'nɪngkuhwoso'no oso mijo hiso ne'no swapɪwo'nɪngkuhwosi kakoe songo ne'no humayoso ne'nohino hweho. ¹⁵ Ose ulahonɪngki a'musi ulɪmento, Hwe Engofo, oso mijo hiso ngkimo ntape. Oseso hwangku ngko mijo'no mijoho mape'nɪmnehono. Oseso ngko olo mijo hiloso apa'no mifapmnehono.

¹⁶ Ose ulahonɪngki Jisas ulɪmento, Kɪko jɪje angopo nowehoji jɪje hwehumo utɪmahoji olopo asomo fɪpe. ¹⁷ Ose ulahonɪngki a'musi ulɪmento, Ngko hwehwo ani'nyoho. Ose ulahonɪngki Jisas ulɪmento, Ou, kɪko hwehwo ani'nyoho ntohinoso nɪhu'no nehopi lohino. ¹⁸ Kɪko hohonta hwehwa aho hopi'nonohino sohwamo uma'nɪmentohino kiyoho. I, olo hwe lohwo olohonta kɪko'njo humasiyoso jɪje hwehwo'maho. Oso jɪje hungkuno nehopi lohino. ¹⁹ Ose ulahonɪngki a'musi yomo yonto ulɪmento, Hwe Engofo, ngko kikine'no huno niyohoho. Kikimo Anɪtu hungkuno kijopahonɪngki lɪmotnno hwosoho. ²⁰ Nakwo a'amu Someliya hn'nwiye neyakwosa hofɪko olo hwofɪki'nyo lopo * Anɪtuye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokumotofofoho. I oso'no sekwo a'amu Juta soku ole lɪwo'nɪngkohofi, A'amu hopi'nono ango Jelusalem soponohini Anɪtuye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokukuno.

²¹ Ose ulahonɪngki Jisas ulɪmento, A'mu losi, nje hungkuno ne somo kɪko sɪmeho hi'ntnnono uyo. Sɪkuno fihwi umo'nɪmonto yalokunjo somo sekwo olo hwofɪki'nyo lopo Mpohwoe yofe ho'nomayo'ne muhu'mokufitnnehoho. I a'amu ango Jelusalem hopo oso hiso'ne muhu'mokufitnnehoho. O'o, a'amu ango'meemjoso hofɪkoe hwapɪngopo Anɪtuye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokantɪfeho. ²² I oso'no sekwo a'amu Someliya soku sekwo Mpohwoe yofe ho'nomayo'ne hwapɪngo neso huno maseyofoho. Nakwo a'amu Juta hn'nwi nakwo Anɪtuye yofe ho'nomawo'nɪngkuhwone ne sohumo nakwo huno nayohoho. Hwapɪngoso nakwo a'amu Juta hn'nɪmta'ni Anɪtu kako hwe fihumo uhwasopeehonɪngki oso hwe huhwo sohwo kako a'amufe wonyomjo tohino somo isɪhufotomayo'ne hweho. Oso'no hwapɪngo neso huno nayohoho. ²³ Oso sɪkuno hiso umo'nɪmonte'no kilohe hiso olohonta nto i'mofapohoho. A'amu fihwo kako ngko Anɪtuye yofe woho'noma'mo nehopi loso sohwo kako ole uyɪmontonoho. Kako Anɪtuye Towahuno'nji nohumahwosi Towahuno huhwo sohwo Anɪtuye yofe ho'nomayo'ne honɪngkano neso utɪhwahonɪngkuhwosi oso hwo inɪngkohwoso'no kako Anɪtuye yofe nehopi woho'noma'montonoho. Nje Mpohwoe kako a'amu oso yahino so'njo somne'no umo'nɪngkohoho. ²⁴ Anɪtu kako Towahuno hweho. Oso'no a'amu Anɪtuye yofe woho'noma'mo loso sohwo kako Anɪtuye Towahuno'nji nohumahwosi kako honɪngkano nto'nohinomo unɪngkamontonoho. Oso yahinoso Anɪtuye yofe ho'nomayo'ne nefoho. ²⁵ Ose ulahonɪngki a'musi ulɪmento, Ngko huno ole niyohoho. Anɪtu kako ole nalɪmento, Ngko sekumo sefo'mayo'ne uhwasopo'mentohe sohumo sekuyepono uhwatɪmonnoho. Oso a'amu huhwo sohumne'no Kɪlaisɪyoho lɪwo'nɪngkuhwonefoho. Kako nopɪhwoso'no kako yo'mayo yo'mayo so'no wolonetɪhwamontonoho. ²⁶ Ose ulahonɪngki Jisas ulɪmento, Olo ngko olo huhwo'nyoho. Ngko kɪko'nji hungkuno lalokuhwoyosofo. Ose ulɪmentisofoho.

²⁷ Ose ulɪkwato lohofahonɪngki Jisasɪye inomokomoyo sohwona'ni u'mentani uhwonɪmentɪhwoneso Jisas oso a'musi'nji hungkuno hnnontanɪngki uhwonontani yomo yontani nakwo huno pi'nɪngo syafɪhu'mentɪhwonefoho. I oso'no nakwo a'mu simo ole mujofoho. Kɪko peho'no kumo'nɪngkohoho. I Jisasɪmo ole mujofoho. A'mu simo peho'no ulalokuno. O'o, ose mujofoho. ²⁸ Oseso a'musi kako kakoe mijɪpo'nyoso nulɪko'manto kakoe angopono asomo umentisofoho. I'mofawento a'amu hopi'nonohino somo ulɪmento, ²⁹ Sekwo nopɪkuji olo hwe lohwo uhwonɪmno. Kako yo'mayo

* 4:20: Oso hwofɪki'nyo sopo a'musi lɪmentisoso Hwofɪki'nyo Ngkelisim hwaho Someliya soponoho. (Lk. 9:53 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.)

yo'mayo ngko hohonta imote so'no ntohoho. Oso hwe Anitu uhwatimnoho nalimentiso Kilais sohwo'likeno. ³⁰ Ose ulahoningki hofiko hofikoe angopo uliko'mantifi Jisasimo uhwonano lontifi pmentohofofoho.

³¹ Oso hohosohonta Jisasiye inomokomoyo sohwo'ni Jisasimo ulimentihwoni, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, kiko wopayo'ne mijoho kiyonoho. Wopayo hmnyo. ³² Ose ulahoningkuhwoni Jisas nalimento, Ngko wosopayo sekwo huno maseyoso ngko hi'njo hwo'nyoho. ³³ Ose nelahoningki inomokomoyo sohwo'ni ole hnnimentihwoni, A'amu fihwo kako Jisasimo wopayo nto uysisohwo'likeno. ³⁴ Ose syofisyahoningkihoni Jisas nalimento, Nje wosopayoso olenoho. Nje Mpohwo nihwatimentiso sohwoe hunomo tifi iningkayo'ne syohoso nje wosopayofoho. Oso syoho hiso wesojwao'monnoho. Oso syohoso wosopayo pa'nyo yokumpohn'nyo ntap'wo'n'ngkisofoho.

³⁵ Ose nalonto ole nalimento, Sekwo ole liwo'n'ngkohofi, Hamno osofosofahu'no neyakolofihwoso'no wosopayo toyo ihwoso'no womantanoho. Ose liwo'n'ngkohofokuyoho. I oso'no ngko ole selalokweno. Sekwo wosopayo somo fe'n'hwonimno. Toyo nto imaho. ³⁶ I oso wosopayo selalokweso a'amumne'no selalokweno. Wopayo toyoso a'amu hofiko nje hungkunomo upa'n'ngkuji simemo komo'no wontapife ntnne'no selalokweno. Hwe fihwo kako wosopayo hujo sohwo tifi no'mo kako wopayo toyo emahwoso'no oso wosopayo hiso kakoe ho'yanggo pa'nyofoho. Oso hopaso a'amu Anituye hungkuno nom'ne a'amumo uliwo'n'ngkohofoso hofikoe ho'yangoso olenoho. Hofikoe hungkunomo nom'ne a'amu upa'n'ngkuji Anitumo simemo uyifijo'manji oso a'amu hiso hofikoe ho'yangofoho. Hofiko oso ho'yanggo hiso'nji engolopohamo nohumantokutnnefoho. Oseso oso wosopayo hul'wo'n'ngkiso so'nji kakoe a'amu wopayo toyo emawo'n'ngkohofokuyoho so'nji hofiko simonyo afa'no afa'no uyantifeho. ³⁷ Oseso oso hungkuno liwo'n'ngkohofokuyoho loso nehopeho. Hwe fihwo kako wopayo hulahoningki nom'nihwo wosopayo toyoso emawo'n'ngkisofoho. Ose liwo'n'ngkohofokuyoho. ³⁸ Sekwo wopayo ko mahul'mmalofoso sekwo wopayo toyo femapmno selohe so'no sekwo a'amu nom'ne sofe syoho yokumpohn'nyo imalofokuyoho somta'ni wopayo toyo emalokwofo. Simo'mo a'amu nom'neso hofiko Anituye hungkuno nom'ne a'amumo lutihwawo'n'ngkohofokuyoho so'no sekwo oso a'amu hiso nje hungkuno ulikujo'no hofiko nje a'amu ne umo'nantifeho. Oso hiso'no sekwo wopayo toyo pa'nyo emalokwofo. Jisas ose ulimentisofoho.

³⁹ Oso a'musi Jisasi'nji hungkuno hnnimentisiyosi kako a'amu Someliya somo kako yo'mayo yo'mayo ngko hohonta imote so'no ntohoho ulimentiso so'no a'amu pi'n'nggo engoso Jisasimo simemo hi'ntnnono uyimentohofofoho. ⁴⁰ Oso a'amu hiso Jisasi'njopo i'mofapontifi Jisasimo hungkuno yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko nakwo'njo lopo fosyohumaho. Ose ulahoningkofi Jisas hofiko'nji sikuno hufa'u humamentisofoho. ⁴¹ Osopo nohumentaningki a'amu pi'n'nggo engoso kakoe hungkunomo haloho upa'nontifi simemo hi'ntnnono umentohofofoho. ⁴² Hofiko simemo hi'ntnnono uyontifi hofiko oso a'mu simo ulimentohofi, Simo'mo jije hungkunomo upo'nontani nakwo huno ole syafihu'malohwoni, Olo hwe lohwo hungkuno ne'njo hweho. I oso'no olohonta kakinta'ni kakoe hungkuno neso nakwo huno ole nayohoho. Olo hwe lohwo kako a'amu hwahoponjo hn'nwiye wonyo somjo tohino somta'ni isihutofonemayo'ne hweho. Huno ose nayohoho. Ose ulimentohofofoho.

Jisas kako hwe yofe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyo sohwoe hwomumo wopingo umokumentisofoho.

⁴³ Oso sikuno hufa'u sohwa'u moi'wo imo'n'ngkahoningki Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto Ngkalilino umentisofoho. ⁴⁴ Nom'ne sohonta Jisas olo hungkuno loso limentisofoho. A'amu fihumo Anitu hungkuno uyahoningki limojo sohwo kako kakoe hwapingo sopo yofe engo ane hweho. Ose limentisofoho. ⁴⁵ I oso'no Jisas kako kakoe hwapingo Ngkalili i'mofopahoningki a'amu hopo sponjoso hofiko Jisas pmentiso so'no simonyo imentohofofoho. Hwapingoso hofiko hi ango Jerusalem Sikuno

Engo iyoho humayo uhwonyo somo simentohofofoho. Osopo nohumantifi yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiwon'ningkiyohofoho Jisas yahon'ngki uhwonimentohofofoho.

⁴⁶⁻⁴⁷ Oso hwaho Ngkalili ango we'e Kana osopo Jisas asomo umentisofoho. Nom'ne sikuno somo oso ango hopo sopo Jisas humamentiso sohonta kako hungkuno lahon'ngki ahu'mo mijoso ipisayo mijo pompenjiyo wain imo'nimentisofoho. Jisas kako oso ango Kana sopo nohumentan'ngki hwe nom'ne ango Koponeyam humamojo sohwo kako Jisas hwaho Jutiya sopo nta'ni hwaho Ngkaliline'no sopalofoho upa'nimentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe syoho fehohnjo somo mokosyohumamojo hweho. Kakoe hwomu mnokino engo tipema'mentisofoho. Oso'no hwe huhwo sohwo ango Kana sopo nowento Jisasimo tipihwononto hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Nje hwomu kako poyo wape'nimonte'no mofoneponoho. Oso'no kiko ngko'nji ango Koponeyam nowehwasi nje hwomumo wopingo nimokiyo. ⁴⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Ngko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiwon'ningkiyohofoso miyome'manji sekwo ngkine'no mase-mo'nyo'njo kuyoho, simeho hi'ntnnono montape'njo hwasoho. ⁴⁹ Ose ulahon'ngki oso hwe engo sohwoe syoho ulohofiyo sohwo ulimento, Hwe Engofo, kiko komo'no fi'pe. Nje hwomu poyo pe'noloho. ⁵⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko jije angopono asomo fiwe. Jije hwomu sohwo wopingo wohumamontonoho. Ose ulahon'ngki oso hwe huhwo sohwo kako Jisasiye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyonto kakoe ango pone'no asomo umentisofoho. ⁵¹ Nowentan'ngki kakoe syoho ulohofiyo sohwa hon'ngkanopo uswo'nontifi ulimentohofi, Jije hwomu sohwo wopingo humaho. ⁵² Ose ulahon'ngkofi kako ulohon'mento, Nje hwomu sohwo wopingo mofehi'nyo ntisohumo imo'nimaho. Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Fosi mofehi'nyo soumjiyo sohonta kakoe a'apaho tohohmtnnoso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki wopingo humaho. ⁵³ Ose ulahon'ngkofi kan'ngkwohwo huno ole uyimento, Fosi mofehi'nyo soumjiyo sohonta Jisas kakimo ulimento, Jije hwomu wopingo wahumamontonoho. Ose ikwesya'isyonto kako kakoe a'amu hopi'nonohino sonji Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofofoho. ⁵⁴ Oso wonyoangkafo a'amu miyiwon'ningkiyohofoso Jisas hwaho Ngkalili sopo imentisoso simo'mo ahu'mo mijomo wain imo'nimentisofoho. Osofepo hwomu mnokino'njo sohomo wopingo umokumentisofoho.

5

Jisas kako mijo ayo we'e Mpetesita sopo hwe mnokino'njo sohomo wopingo umokumentisofoho.

¹ Oso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki a'amu Jutafe Sikuno Engo iyoho humayo'ne i'mofopahon'ngki Jisas Jelusalemne'no simentisofoho. ² Oso ango Jelusalem sokilojo kuso anga'no yahu sipsipmnefoho l'imotofofoho. Oso hopo sopo mijo ayo we'e wo'nyo'ponoho. A'amu Jutafe hungkuno ole Mpetesita. Oso hopo sopo ango aho anga'no hopi'nono swoho ane iku'yo'nohinomo'nnyoso loho'nnyo'ponoho. ³ Oso ango hopo sopo a'amu pi'n'nggo engo mnokino'njosohumamotofofoho. Fehohnjoso timpinyo fehohnjo sife wonyo'njo fehohnjo a'apaho poyo pe'nnyo'njo oso a'amuso humamotofofoho. [Hofiko oso mijo ayo we'e huhwo sohwo songo songo iyo'ne hontohumamotofofoho. ⁴ Hwap'ngoso sikuno fehohnjo Anituye a'amu ahwomomjo fihwo noponto mijo ajwomo'no songo songo imokahon'ngki uhwonontifi a'amu mnokino'njo sohwo kako oso mijo somo simo'mo ho'nima'mentiso osohwo kakoe mnokinoso moi'wo imo'nimentisofoho.]

⁵ Oso hopo sopo hwe mnokino'njo fihwo nohumentan'ngki soswo teti-et (38) uyakolo'mojo hweho. ⁶ Jisas noponto oso hwe huhwo sohwo fisyowentan'ngki uhwononto huno ole umento, olo hwe lohwo mnokino hohonta umojo hweho. Ose syafisyonto ulimento, Kiko nje a'apaho wopingo wanimo'nono lakin'ngkohoho. ⁷ Ose ulohon'ngkahon'ngki a'amu mnokino'njo sohwo ulimento, Ou, hwe engofo, oso mijo songo songo yahonjo sohonta ngko a'amu nontomafikuji mijomo men'humajone a'amuso ane hwo'nyoho.

Ngko waho'nu'mo'mo ko lontnneso nom'ne a'amuso niyakolofiwo'n'ngkohoho hwo'nyoho. ⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, k'iko nol'ikafohoji j'ije ife ho'yango yo'mayoso hu'memahoji hano mpano. ⁹ Ose ulahon'ngki ni'hu'no komo'no oso hwe sohwoe a'apaho wop'ingo imo'n'ngkahon'ngki kako nol'ikafonto kakoe ife yo'mayoso nohu'memanto kako hano umentisofoho. Oso s'ikuno hiso s'ikuno iyoho humayomnoho.

¹⁰ Oseso a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofi'ko oso hwe wop'ingo umokumentiso sohomo ul'imentohofi, Olo s'ikuno loso iyoho humayo'nefoho. J'ije ife yo'mayoso moko'ho'nawe'ne s'ikuno m'maho. K'iko nakwoe hon'ngkano hungkunomo mt'ihupeelokuno. ¹¹ Ose ulahon'ngkofi kako ole ul'imento, Oso hwe kako wop'ingo ni'mokonto ntohoho, K'iko nol'ikafohoji j'ije ife yo'mayoso hu'memahoji hano mpano. Ose ntiso'nefoho. ¹² Ose ulahon'ngki hofi'ko ulohon'mentohofi, T'ihwoe a'amuhwo kilisoto. J'ije ife yo'mayoso mahoji mpano eso. ¹³ Ose ulahon'ngkofi oso hwe wop'ingo imo'n'imentiso sohwo kako Jisas kakoe yofeso huno muyo hweho. Hwap'ingoso oso hopo sopo Jisas kako oso hwe huhwo sohomo wop'ingo umokonto a'amu pi'n'ingo engo somo uhwononto kako komo'no ul'iko'ma'mentisofoho.

¹⁴ Hwangku sohonta Jisas kako oso hwe huhwo sohomo An'ituye tajo ango engo somo ti'p'ihwononto ul'imento, K'iko upa'nyo. Wop'ingo nto imo'n'ngkino hwasoho. I k'iko hon'ngkano wonyoso apa'no yohotoho. Nom'ne tango engo mi'kun'imposo ku'manoho. ¹⁵ Ose ulahon'ngki oso hwe huhwo sohwo kako nowento a'amu Jutafe hwe engo sohwo ul'imento, Oso hwe ngkimo wop'ingo ni'mokumaso sohwo Jisasiyoho. Ose ul'imentisofoho. ¹⁶ Oso hohosohonta a'amu Jutaso hofi'ko Jisasi'mne'no wonyo ulohofano lont'ifi oso hiso'no hungkuno loma'mentohofofoho. Hwap'ingoso Jisas kako oso hwe wop'ingo umokumentisoso s'ikuno iyoho humayo somo imentisofoho.

¹⁷ Hofi'ko Jisasi'mo yoka hungkuno ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, I nje Mpohwo kako s'ikuno huhwo huhwi a'amumo wop'ingo'nohini ne'no ulohofi'wo'n'ngkiso hweho. Kako usijo'no mofosyohumayo hweho. Oso pa'nyo s'ikuno huhwo huhwi ngko huhwo'ni a'amumo wop'ingo ulohofi'wo'n'ngkohe hwo'nyoho. Ose ul'imentisofoho. ¹⁸ Jisas ose ul'imentiso so'no a'amu Jutaso hofi'ko Jisasi'mo wofonjosyano lont'ifi imentohofofoho. Hwap'ingoso hofi'ko huno ole syafi'hu'mentohofi, Jisas kako s'ikuno iyoho humayo somo syoho iwo'n'ngkiso hweho. Oso'nohini'maho. O'o, kako An'itu nje Mpohweho naliso'manji kako huno ole syofi'syalofoho. Ngko An'itu'nji afa hwo'nyoho. Ose syafi'syont'ifi hofi'ko Jisasi'mo wofonjosyano lont'ifi imentohofofoho.

An'ituye Hwomu sohwo kakoe syoho iyo so'ne kako yokumpohn'nyo hi'njo hweho.

¹⁹ Jisas a'amu Juta huhwa sohwo ul'imento, Hungkuno nehopi'nohini wasel'monne'no yohono. Ngko An'ituye Hwomu sohwo'ni nje huno mta'ni ngko yo'mayoso siki mimnehono. O'o, yo'mayo nje Mpohwo yalokunjo somo uhwononji ngko yalokweno. Yo'mayo Mpohwo yonteso Hwomu sohwo kako iwo'n'ngkohoho. ²⁰ Nje Mpohwo kako s'imeho engo mi'kun'imposo Ngkimo ntap'wo'n'ngkiso so'no kako yo'mayo hopi'nonohino yalokusoso nt'ihwawo'n'ngkisofoho. Oseso yo'mayo nt'wo'n'ngkisoso ngko yalokweno. Olo syoho we'e imale somo sekwo t'imo uhwon'malofo sohwaso hwangku An'itu kako syoho engo olo syoho we'e homo lomo hwofilo'nnyoso ntap'hwoso'no sekwo uhwon'ngkuji sekwo yomo uyant'ifeho. ²¹ Mpohwo kako a'amu poyo pe'nyo somo ul'ikafonte sohwo songo apa'no umokuwo'n'ngkiso hweho. Oseso Ngko huhwo'ni a'amu fehohnjo poyo pe'nyo somo ul'ika'mo limeso i ul'ika'monnoho. ²² Olohonta Mpohwo An'itu kako a'amufe hon'ngkano somne'no wop'ingofoho wonyofoho mujo hweho. O'o, kako oso syoho hiso kakoe Hwomu sohwo'n'imo ntap'mmentisofoho. ²³ Oseso hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofi'ko Mpohweho yofe ho'nomawo'n'ngkohoho hopaso hofi'ko kakoe Hwomu sohwo'niye yofe hi ho'non'imapitnne'ento syoho hiso ntap'mmentisofoho. I oso'no a'amu nje yofe moho'non'imayo'njo hwo'manji hofi'ko nje Mpohwo ni'hwat'imentiso sohwoe yofe hi moho'nomayo'njofoho.

²⁴ Ose ulikwato lohofonto ole ulimonto, Ngko nehopi'nohino waselimonne'no yohono. A'amu hofiko nje hungkunomo upa'ningkuji Anitu nihwatimentiso sohumo simeho hi'ntnnono uyikuji hofiko songo ne'no wopingo humayo'ne hi'njofoho. Hwangku hofikoe yahino somne'no hungkuno ikwolofo angkuhwafo sopo m'fapitnnefoho. Hofiko poyo pe'nyo yahino somo hwotoho fentifi songo ne'no humayo yahinoso nto tipema'mentohofofoho. ²⁵ Hungkuno nehopi'nohini selalokweno. Oso sikuno u'mofapmmonto imentiso sohwi nto i'mofapohoho. Oso'no olohonta a'amu poyo pe'nimentohofoso hofiko Anituye Hwomu sohwo'niye mango mta'ni nje hungkuno upo'nantifeho. Oso a'amu hiso oso hungkuno homo somo simeho uyikuji'manji hofiko songo ne'no nohumantokutnnefoho. ²⁶ Nje Mpohwo kako songo humayo hwapingo sohwo kako kakoe Hwomu sohwo'nnonji songo fosyohumayo'ne hwapingo nimokumentisofoho. ²⁷ Oseso Anitu kakoe Hwomu sohwo'nimo oso syoho a'amufe yahino somne'no wopingofoho wonyofoho ujoso ntapmmmentisofoho. Hwapingoso Ngko A'amufe Hwomu nihwosopo'mentiso hwo'nyoho. ²⁸ Sekwo olo hungkuno lomne'no yomo ikutoho. Hwangku nom'ne sikuno imo'nyo sohwi i'mofapihwoso'no a'amu poyo nto pe'nontifi pi'nimomo wotofoso hofiko nje mampaho wonupo'nantifeho. ²⁹ Hofiko nupa'ningkuji apa'no songo wolikofantifeho. A'amu yahino wopingo imotofoso songo ne'no nohumantokutnnefoho. A'amu yahino wonyo imotofoso tohino engo tipemapitnnefoho.

Anitu kako kakoe hwomufe hwapingo so'no ujo ehontojwahumentisofoho.

³⁰ Ngko a'amufe yahino somne'no yano milofihwajiyo syoho imeso nje huno mta'ni mimnehono. O'o, ngko nje Mpohwoe hungkunomo upa'nimo osomnohini ngko tifi iningka'mo ngko a'amumo yano milofihwajiyoso nto'nohino uyimonnoho. Hwapingoso ngko nje huno mta'ni uyimonji'maho. O'o, nihwatimentiso sohwo yo'mayo umonososo uyimonnoho.

³¹ Ngko sekumo ngkine'no hungkuno selime'no sekwo huno ole wosyofisyantifeho. Kakoe hungkuno nehopitkeno. Hwasyo kolalofoho. Ose wosyofisyantifeho. ³² I oso'no nom'nihwo nje Mpohwo oso hungkuno ngkine'no selokweso kako huhwo nje hwapingo so'no setihwalofoho. Oso ngkine'no setihwalokusoso ngko huno niyohoho, nehopeho. ³³ I nom'ne hungkuno upa'nyo. Oso hwe Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe hungkunomo sekwo upo'nane'entifi kakiyepono sekwoe a'amumo uhwatimentohofofoho. Oso hwe huhwo'nji nje hwapingo so'no hungkuno nehopi nto selimojofoho. ³⁴ Ngko hwaho loponjo hwe sohwoe hungkuno ngkine'no nje hwapingo so'no selimentiso so'no ngko huno pi'ningo maniyantofiyoho. I oso'no sekwo ngkimo simeho ntapifitne'no sekwoe wonyomjo tohino somta'ni isihutofosemayo'ne Jouniye hungkunoso huno sefhotofone selalokweno. ³⁵ Joun sohwo kako sikiloho hopo imo'nonto sekumne'no pomponaho losesiyone hweho. Sekwo kakoe pomponahopo we'enepe wohumano lontifi simonyo imentohofofoho. ³⁶ I oso'no olohonta nom'ne wopingo Jounimo hwofilo'nnyoso nje hwapingo so'no losetihwalofoho. Oso hiso nje syoho wopingo Mpohwo ntapmmmentiso a'amu miyowo'ningkiyohofoso yalokweno. Oso syoho hiso sekwo uhwoningkuji nje hwapingo so'no huno waseyono. Mpohwo Anitu lihwatimentiso hweho waseyono. ³⁷ Nje Mpohwo nihwatimentiso sohwo sekwo kakimo muhwonyo'njo ko yontifi kakoe mampaho somo mupa'nyo'njo ko yahoningkofi kako huhwo nje hwapingo so'no nto setihwamentisofoho. ³⁸ Kakoe hungkunoso sekwoe simeho mo'mo maseuyoho. Hwapingoso sekwo Anitu nihwatimentiso sohwo'nimo simeho hi'ntnnono montape kuyoho. ³⁹ Sekwo huno ole syofisyalokwofo. Nakwo Anituye hungkunomo sikuno huhwo huhwi atofa liwo'nasoso nakwo songo ne'no humayo'ne wotipemantanoho. Ose syafisyontifi sekwo oso hungkuno homo somo hafihafe tipewo'ningkohofofoho. I oso'no oso hungkuno hiso nje hwapingo so'no ko lijwaofowo'ningkisoso ⁴⁰ sekwo ngko songo ne'no wonyoangkafo humayo hwapingo

sohwo'nimo ni'mayo so'no nakwolaho liwo'n'ingkohofofoho. Oso'no sekwo songo ne'no humayoso matipmmopiyo hwasoho.

⁴¹ Olo hungkuno loso sekwo nje yofe woho'nonimantife'no maselalokuyohono. ⁴² O'o, ngko sekwoe yahino somne'no huno niyohoho. Sekwo Anitumne'no Nakwolaho lalokwofo. ⁴³ Ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo'nji noponji se'ma'mentoheso, Ngko Anitu mta'ango hwo'nyoho selimentohefoho. I oso'no sekwo nje hungkunomo moho'nonimaso hwasoho. I hwe nom'nehwo kakoe huno mta'ni se'mahwosi kakoe yokumpohn'nyo'nji yo'mayoso ihwoso'no sekwo kakoe hungkunomo woho'nonimantifeho. ⁴⁴ Sekwo sekwoe yofe ho'noma'n'wo'n'ingkohofofoho. I oso'no sekwo sekwoe yahino somne'no Anitu kako huno pipi kuyalofoho eso huno mosyafisiyo'njo liyalokwofo. O'o, kakoe syohofoho lalokwofo. Oso hiso'no sekwo Anitu ne anga'nohino sohomo simeho hi'ntnnono muyifitnnehofo. ⁴⁵ Tifi no'mo sekwoe hon'ingkanosomne'no hungkuno ikwolofone sopo ngko nje Mpohumo sekumne'no mulimnehono. O'o, Mouses sekwoe hungkuno ikwolofone sopo sekwoe wonyo somne'no Mpo-humo ulonefoho. Hwap'ingoso sekwo huno ole syofisyalokwofo. Nakwo Mousesiye hon'ingkanohungkunomo ito'no in'ingkowalokuhwono. Oso'no nakwo songo ne'no wonyoangkafo humayo so'no wotipemantanoho. Ose syofisyalokwofo. ⁴⁶ I oso'no sekwo Mousesiye hungkunomo simeho hi'ntnnono nehopi uyontifijontentesi sekwo nje hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono nontapikutnnesohilo. Hwap'ingoso Mouses kako ngkine'no hungkuno mtimokumentisofoho. ⁴⁷ Oso hungkuno Mouses ifalifaliyo mtimokumentiso somo sekwo nto'no min'ing kayo hwasimanji sekwo nje hungkunomo simeho hi'ntnnono pipi wotipeentifito. Awonoho. Jisas ose ulimentisofoho.

6

Jisas kako a'amu 'faif tausen' (5000) somo wosopayo uyimentisofoho.

(Matiyu 4:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Oso hohosohonta Jisas kako mijo ayo Ngkalili nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Oso mijo ayo yofe nom'neso Taipeliyasiyoho. ² Osopo Jisas nowahon'ingki hwe moy-a'mi pi'n'ingo engoso Jisasi'mo tifi in'ingkapmmentohofofoho. Hwap'ingoso yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ingkiyohofoso Jisas yahon'ingki uhwon'imentohofofoho. A'amu mnokino'njo pi'n'ingo somo Jisas kako wop'ingo umokahon'ingki uhwonontifi in'ingkapmmentohofofoho. ³ Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nakwo oso hopo sopo hwofiki'nyo we'e sopo kotosontani osopo humamentihwonefoho. ⁴ Oso a'amu Jutafe Anitu A'amu Is'lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo* sohwi we'ene'ni umo'n'imonte'no imentisofoho. ⁵ Jisas oso hwofiki'nyo hopo sopo nohumanto timo fe'n'ihwonimentisoso hwe moya'mi pi'n'ingo engoso Jisasiyepono sapontan'ingki uhwononto kako Filipimo ulimento, Olo hwe moya'mi lomne'no nakwo wosopayo mpe mtimta'ni yanehwono. ⁶ Oso hungkuno hiso Jisas Filipimo ko ulimentisoso Jisas kako yo'mayo yone so'no huno nto syafihu'mentisofoho. I oso'no kako Filipiye hunomo yamofu uloho'mo lonto oso hungkunoso ulohonimentisofoho. ⁷ Jisas ose ulahon'ingki Filip kako ulimento, I, nakwo hamniyoho syoho iyo sikuno tu hantilet (200) memjaofoso hi'njo'ntontentesi nakwo wosopayo mpe yihwasi a'amu fehohnjo sohwa wopayo we'e'nohini n'ingkuji a'amu fehohnjoso manyo'njo ikutnnesohilo. ⁸ Ose ulahon'ingki Jisasiye inomokomoyo nom'ne sohwo kakoe yofe Entilu, Saimoun Pitafe kon'ingki'wehwo sohwo Jisasi'mo ulimento, ⁹ Olo hwomu lohwo kakoe wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inan'iku kempinjo hufa'uyo so'nji mokosyohumunyo hweho. I oso'no olo a'amu pi'n'ingo engo lomne'no wopayo loso pipi uyanehwono. O'o, hopo'maho. ¹⁰ Ose ulahon'ingki Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nimo nalimento, Sekwo hwe moya'mi somo ampo fosyohumamno ulimno. Ose nalimentisofoho. Oso

* 6:4 Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

hopo sopo hoja pi'n'ng'o'njoponoho. A'amu hiso hojapo nohumant'ifi hwe'nohino sohwa faif'ausen (5,000) humamentohofofoho. Moya'mi sofamo atofu majofoho.

¹¹ Ose humentan'ing'kofi Jisas kako oso wosopayo hiso nomanto An'itumo isamoyoka ulonto oso a'amu hwe moya'mi hopi'nonohino somo yano ulofimentisofoho. Ose uyonto kako inan'iku kempinjo hufa'uyo so'nji yano ulofimentisofoho. Oso wosopayo so'nji inan'iku so'nji uyahon'ing'ki a'amu hof'iko nonont'ifi simeho uhnn'imentisofoho. ¹² Hof'iko wosopayoso nto n'ing'kahon'ing'kofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'n'imo nal'imento, Sekwo oso wosopayo nonont'ifi nilifeefohofoso apa'no m'ihu'mokumno. Fehohnjo siki wehwoloho. ¹³ Ose nelahon'ing'ki oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino somta'n'ing'o nilifee'mentohofoso sohwo ho'yo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'uyo somo mehu'mee'mment'ihwonefoho.

¹⁴ Oso wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ing'kiyohofoso Jisas imentiso so'no hwe moya'mi hof'iko nuhwonont'ifi ole hnn'imentohofi, Oso hwe sohomo An'itu hungkuno uyahon'ing'ki nalone'no hontohumalohwoneso olo huhweho. Ose hnn'imentohofofoho. ¹⁵ Ose hnnontan'ing'kofi Jisas kako huno uy'imento, Hof'iko ngkimo aho yokumpohn'nyo n'ikekuji hof'ikoe hwe engomo men'ihumat'ipitnnoho lonto kako'nohino hwof'iki'nyopono kotas'imentisofoho.

Jisas kako mijo ayo sopo hano emoimentisofoho.

(Mat'iyu 14:22-33; Mak 6:45-52)

¹⁶ S'ikuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'ni nakwo mijo ayo mom'ing'o so'mne'no woment'ihwonefoho. ¹⁷ Osopo nohumantani Jisas'imne'no wonyopi hontohumentani nakwo yofayokinomo kotasontani nakwo oso mijo ayo sopo Koponeyamne'no woka'ment'ihwonefoho. Nowekontan'ingkuhwoni ajwopo s'ikuno nto meehon'ing'ki Jisas nakumo komo'no mone'ma'mmentisofoho. ¹⁸ Oso hohosohonta ifofo engo yahon'ing'ki mijo songo songo engo yonto mijo engo imentisofoho. ¹⁹ Inomokomoyo sohwna'ni nakwo mijopo ne'no jonjempo jonjempe mj'im'iwako'ment'ihwoneso nakwo mijo ajwopo ne'no humentani uhwon'iment'ihwoneso Jisas kako mijo ayo yofayokino'njo sopo hano nowentan'ing'ki uhwon'iment'ihwonefoho. Ose uhwonontani iyoho engo nan'imentisofoho. ²⁰ I oso'no Jisas nakumo nal'imento, Ngkonoho. Sekwo iyoho sen'ingkuhwoloho. ²¹ Ose nelahon'ing'ki nakwo ut'iano lontani iment'ihwoneso kako nakwo'njo ajwomo'mo humahon'ing'ki yofayokino hiso nakwo wowantani humiy'ihwone sopone'no komo'no umentisofoho.

Hwe moya'mi hof'iko Jisas'imne'no haf'ihafe t'ipmmentohofofoho.

²² Mo'n'ing'kanta hwe moya'mi mijo ayo mom'ing'o nongkihnta'ni humamentohofoso Jisas'imo uhwonano lont'ifi hnn'imentohofi, Fosi yofayokino anga'no wentono. I, oso homo somo kakoe inomokomoyo sohwanohini kotas'malofofoho. Jisas'i'nji'maho hof'iko'nohini kotasont'ifi humpo'malofofoho. Ose hnn'imentohofofoho. ²³ Oso hopo sopo Jisas kako wosopayo'no An'itumo isamoyoka ulonto a'amu homo somo yano ulofimentiso hopo sopo a'amuso nohumant'ifi uhwon'imentohofoso yofayokino fiso Taipeliasnta'ango i'mofopahon'ing'ki uhwonont'ifi ²⁴ Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji mohumunyo uhwonont'ifi hof'iko Jisas'imo wot'ipemano lont'ifi yofayokinomo kotasont'ifi Koponeyamne'no wako'mentohofofoho.

Jisas ole l'imento, Ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo hwo'nyoho.

²⁵ Nowakent'ifi mijo ayo nongkihnta'ni Jisas'imo nto t'ip'ihwon'imentohofu sohonta Jisas'imo ul'imentohofi, Nakwoe Lonet'ihwayo sohwo, k'iko olopo ne'no nt'honta pmmahno hwosilo. ²⁶ Ose ulahon'ing'kofi kako ul'imento, Hungkuno nehopi wasel'monne'no yohono. Fosi ngko syoho wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ing'kiyohofu imale so'no sekwo nje hwap'ing'o neso huno ehohosasesiyo'neso mont'ipeent'ikuyohofu. O'o, ngko wosopayo sejapmmale so'no apa'no wonejapono lont'ifi ntopeent'ikwofo. ²⁷ Ose ulonto ul'imento, Sekwo wosopayo piso imo'nyo'ne syoho tohohmtnno'njo

ikutoho. O'o, oso wosopayo songo ne'no humayo'ne so'no syoho tohohmtnno'njo fiyikuno. Oso wosopayo hiso piso miyonehoho. Oso wosopayo hiso Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni wosejapmmonnoho. Ngko Anituye yokumpohn'nyo'nji yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohoho yalokwe so'no Anitu kako ngkine'no ole setihwalofoho, Ngko songo ne'no humayo'ne hwapingo hwo'nyoho.

²⁸ Ose ulahon'ngki hofiko Jisasimo ulimentohofi, Nakwo pipi ihwasi yanehwono Anituye syohosofo. ²⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo Anituye simeho wopingo umokano lifijo'manji sekwo olo syoho sejapmmentisoso fiyikuno. Sekwo oso hwe Anitu sekuyepono nihwatimentiso sohwo'nimo simeho hi'ntnnono ntapmno.

³⁰ Ose ulahon'ngki ulimentohofi, I kiko nom'ne wopingo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso yohojo'no'manji ou, nakwo ole wosyokufisyantanoho. Anitu kuhwotimentiso nehwasoho. Ose wosyokufisyantanoho. Oso'no pipi ihnehino. ³¹ Neyakwosa sohwa a'amu mohumunyo sopo hofiko nohumantifi hofiko wosopayo ahwomo mta'ningoso (*mona*) nimotofofoho. A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofi sohwa ole mtimokumentohofi, Kako wosopayo ahwomo mta'angoso a'amumo uyimojofoho. Ose mtimokumentohofofoho. ³² Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. Mouses kako oso wosopayo ahwomo mta'angoso muyimmojofoho. O'o, nje Mpohwo uyimojo hweho. I olohonta kako ahwomo mta'ango wosopayo neso wosejapmmonte'no yalofoho. ³³ Oso wosopayo neso a'amufoho. Anitu kako ahwomo mta'ni hwaho lopo uhwatimentiso sohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo songo ne'no humayo'ne unyo hweho.

³⁴ Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Hwe engofo, oso wosopayo neso sikuno huhwo huhwi engolopohamo kiko fonejapohoho. ³⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo ulimento, Ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo ne hwo'nyoho. A'amu hwahoponjo wosopayo niwo'n'ngkohofoso hofiko mijoho apa'no uyimontonoho. I oso'no a'amu ngkimo ni'masoso mijoho apa'no muyonefoho. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapososo kako mijo'ne apa'no mumo'nonehoho. ³⁶ I oso'no nje hwapingo ne so'no nto setihwamalefoho. Sekwo ngkimo ko nohonontifi simeho hi'ntnnono mantape'njo imalofofoho. ³⁷ A'amu fehohnjoso Anitu ngkimo ntapmmentisoso hofiko ngkine'no won'ngkopantifeho. Oso a'amu homo somne'no wae meeomnehono. Ngkilaho mulimnehono. ³⁸ Hwapingoso ngko ahwomo mta'ni pmmentoheso nje huno mta'ni pmmentohe hwonimaho. O'o, Anitu nihwatimentiso sohwoe hunomnohini in'ngkayo'ne pmmentohe hwo'nyoho. ³⁹ Anitu kako nihwatimentiso sohwo ole'ne'no umo'n'ngkohoho. Hwe moya'mi hopi'nonohinoso Anitu ngkimo nto ntapmmentiso kalohi ngko anga'no musikwajimnehono. O'o, ngko hofikimo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantimeso hwangku no'mo sikuno ae'uyo somo ngko hofikimo nulikahm'me'no hofiko songo ne'no nohumantokutnnefoho. ⁴⁰ Ou, olo so'no Mpohwo kako umo'n'ngkohoho. Hwe moya'mi hopi'nonohino Kakoe Hwomu sohwo'nimo nohon'ngkuji nje hwapingo ne so'no simeho hi'ntnnono ntapifijo'manji hofiko songo ne'no humayo'neso nomafikujo'no sikuno ae'uyo somo ngko hofikimo songo nulika'mnefoho. Ose ulimentisofoho.

⁴¹ Jisas kako ngko wosopayo ne ahwomo mta'ango hwo'nyoho ulimentiso so'no hofiko hofikoe simeho wonyo umo'n'ngkahon'ngki Jisasimne'no sitofo hungkuno hnnimentohofofoho. ⁴² Ole hnnimentohofi, Pipineto. Olo hwe lohwo kako Jousepiye hwomu Jisasiyoho. Kan'ngkwohwo'ya'une'no nakwo huno nayohoho. Ngko ahwomo mta'ni pmmentohe hwo'nyoho eso hwasyoso peho'no nelalofoho. ⁴³ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo ngkine'no sitofo hungkuno hofiyoka peho'no hnnalokwofo. ⁴⁴ A'amu fihwo kako ngkimo tifi n'ngkapososo sohwo kakoe huno mta'ni monimanehoho. O'o, nje Mpohwo ngkimo nihwatimentiso sohwo kako a'amu sohomo ngkiyepono mikinjihwajiyoso kako ngkimo wonimam'ntonoho. Oseso oso hwe ngkiyepono Anitu lihwaso sohomo ngko sikuno ae'uyo somo ulika'mnefoho.

⁴⁵ A'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwa ole mtimokumentohofi, Hwe

moya'mi hopi'nonohino somo Anitu kako hofikimo huno uyo'ne itihwanefoho. Ose mtimokumentohofofoho. A'amu hopi'nono Anituye hungkuno upa'ningkuji kakine'no huno nto'no syafisyikujo'no hofiko ngkimo wonimantifeho. ⁴⁶ I a'amu hopi'nonohinosa hofiko nje Mpohwo Anitu sohomo muhwonyo'njofoho. O'o, ngko'nohini Mpohwo'nji humunyo sohwo'nnohini kakimo uhwononji kakoe pone somta'ni pmentohe hwo'nyoho.

⁴⁷ Hungkuno nehopi'nohini selalokweno. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntaposo sohwo kako songo ne'no humayo'neso hi'njo hweho. ⁴⁸ Ou, ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo hwo'nyoho. ⁴⁹ I seyakwosa sohwa hofiko oso hwaho a'amu mohumunyo sopo nohumantifi wosopayo ahwomo mta'ni (*mona*) nimotofo sohwa hofiko hohonta nto pe'nimentohofofoho. ⁵⁰ I oso'no oso wosopayo ne ahwomo mta'ni a'amu nosohwo'manji kako songo ne'no nohumantihwone hweho. ⁵¹ Ngko oso wosopayo ne songo ne'no humayo'ne sohwo'ni ngko ahwomomo uliko'manji pmentohe hwo'nyoho. Oseso a'amu fihwo kako oso wosopayo neso noso'manji kako songo ne'no humantihwonefoho. Oso wosopayo so'ne'no ngko sekumo selalokweso nje a'apahomme'no selalokweno. Hwapingoso ngko a'amu hwahoponjo somne'no poyo imo'nime'no a'amu ngkine'no simeho ntapifijo'manji hofiko songo ne'no nohumantokutnefoho.

⁵² Ose ulahonngki a'amu Juta hofiko yoka hungkuno engo loma'mentohofofoho. Ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo kakoe a'apaho nejapososo pipi nanehwono. ⁵³ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Ngko hungkuno nehopi selalokweno. Sekwo nje a'apaho so'nji nje honiyo so'nji manifijomanji sekwo songo ne'no humayoso motiphwonifitnefoho. ⁵⁴ A'amu nje a'apaho so'nji nje honiyo so'nji nnososo kako songo ne'no humayo'neso hi'njofoho. Oso sikuno ae'uyo somo oso a'amu homo somo ulika'mnefoho. ⁵⁵ Hwapingoso nje a'apahoso wopayo ne pa'nyofoho. Nje honiyoso mijo ne pa'nyofoho. ⁵⁶ A'amu kako nje a'apaho so'nji nje honiyo so'nji nnososo ngko kakimo humahm'me'no kako ngkimo wonihumamontonoho. Oso a'amu hiso kako nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyofoho. ⁵⁷ Nje Mpohwo songo ne'no humaso sohwo kako nihwatmentiso so'no ngko nje Mpohwo yokumpohn'nyo so'nji songo humaleno. Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako sikuno huhwo huhwi wosopayo'nji mijo'nji niwo'ningkiso hopaso kako ngkine'no sikuno huhwo huhwi huno syanifisyiwo'ningkuhwoso'manji kako nje yokumpohn'nyo nomahwosi songo wohumamontonoho. ⁵⁸ Olo wosopayo ahwomo mta'ango lohwo'ni oso wosopayo seyakwosa sohwa hofiko a'amu mohumunyo sopo nimotofo pa'nyo hwo'ni'maho. O'o, oso wosopayo hiso mantifi nontifeso hofiko poyo nape'nimotofofoho. I oso'no olo wosopayo lohwo'nimo a'amu fihwo nnososo kako songo ne'no nohumantihwonefoho. ⁵⁹ Jisas kako oso ango Koponeyammjo tajo ango somo humanto oso hungkuno hiso lutihwamentisofoho.

Jisas kako songo ne'no humayo'ne hungkuno hwapingo hweho.

⁶⁰ Oso hungkuno homo somo Jisasiye inomokomoyo pi'ningo sohwo'ni nupo'non-tani fehohnjoso hnnimentohofi, Olo hungkuno loso tango we'e'njo hwo'maho. Hungkuno hwapingo neso nakwo huno monayohiyohoho. Haloho tihwo upo'monteto. ⁶¹ Jisas kakoe inomokomoyo fehohnjoso oso hungkuno mjahnnimentohofoso Jisas kakimo ko mulahonngkofi kako oso hiso'no huno uyahonngki hofikimo ulimento, Olo hungkuno ngko seloheso sekwoe hunomo wonyo lasemokohoho. Sekwo ngkimo wonihwotimofantifetaho. ⁶² I ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko nje ango ne sopone'no asomo sime sohonta sekwo ngkimo nonohonifitne'manji sekwo huno pipi seyoneto. ⁶³ Anituye Towahuno sohwo kako'nohini songo ne'no humayo'neso hwapingo hweho. Sekwo oso hwe huhwo sohumta'ni womantifeho. Sekwoe a'apahomjo yokumpohn'nyo mosefo'manehoho. O'o, a'amu Anituye Towahuno momaso'njo sohwo kako songo ne'no humayoso motipemanehoho. I oso'no sekwo Anituye Towahuno

mayo so'no nto selohefoho. Nje hungkunomo iningkafejoso sekwo songo ne'no humafitnnefoho. ⁶⁴ A'amu fehohnjo sekwo'njo ajwo so'mo humalofoso hofiko ngkine'no simeho hi'ntnnono montape'njo yalokwofo. Ose nalimentisofoho. Hwapingoso simo'mta'ango Jisas kako oso a'amu kakimo simeho hi'ntnnono muyifitne somne'no kako huno nto syafihu'mentisofoho. Oso'nji kako oso a'amu kakine'no tokoyo'ofu ulohofone sohune'no huno umentisofoho. ⁶⁵ Jisas a'amu huhwo sohwo nom'ne hungkuno ulimento, Sekwo fehohnjo soku ngkimo simeho montape'njo yalokwofo so'no ngko olo hungkuno hiloso nto seloheso olenoho. Nje Mpohwo kako a'amu somo momikinjosehwajiyonjo yoso'manji sekwo ngkiyepono mapofitnnehofo.

⁶⁶ Oso hungkuno hiso Jisas kako ulahoningki kakoe inomokomoyo pi'ningoso kakimo uhwatimofontifi humpo'mentohofofoho. Hofiko kako'nji hano apa'no memayofoho. Nihu'nahone uhwatimo'mentohofofoho. ⁶⁷ Oseso Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwo'na'imo nalimento, Sekwo huhwasi wonihwotimofantifetaho. ⁶⁸ Ose nelohoningkahoningki, Saimoun Pita ulimento, Hwe Engofo, Nakwo tihwoepono humpeenehwono. O'o, kiko'nohini songo ne'no humayo'ne hungkunoso hi'njo hwasoho. ⁶⁹ Jije hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono kijopalokuhwono. Nakwo huno ole nayohoho. Kiko Anituye hwomu ne sohwo wopingonohini hwasoho. ⁷⁰ Ose ulahoningki Jisas nalimento, Nje inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwo ngko sehwo'na'imo mentohofohwasoho. I oso'no ngko sehononji anga'nohino sohwo towahuno wonyo Seten mta'angoso hi'njo hwasoho. Ose nalimentisofoho. ⁷¹ Oso hungkuno Jisas nalimentisoso kako Jutas, Saimoun Isikaliyoutiye hwomumne'no nalimentisofoho. Hwapingoso Jutas huhwo sohwo kako Jisasiye inomokomoyo ko inomokomojo sohwo kako aku ikinji ehumanto Jisasi'ne'no tokoyo'ofu ulohomentisofoho.

7

Jisas kakoe homningkwa'wehwosa Jisasi'no simeho hi'ntnnono muyimmentohofofoho.

¹ Oso hohosohonta Jisas kako hwaho Ngkalili sopo nowento hano emoimentisofoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwo Jisasi'no wofonjosyano lontifi yahoningkofi kako hwaho Jutiya sopo hano memoyo'njo imentisofoho. ² Oso a'amu Jutaso hofikoe sikuno iyoho humayo nom'ne engoso mofonepo umonimonto imentisofoho. Oso sikuno hiso a'amu Jutafe hofiyakwosa hofiko hwapife ango molontifi humamotofohonta Anitu hofikimo hofiyo mokosyohumamojo so'no huno syafisiyo'ne sikunofoho. ³ Oseso Jisas kakoe homningkwa'wehwosa kakimo sitofo hungkuno ulimentohofi, Kiko olo hwaho Ngkalili lopo sopo nohumahotoho. O'o, kiko hwaho Jutiya'ne'no sohoji osopo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiwon'ningkiyohofoso kiko yohojo'no a'amu pi'ningoso kikimo kohoningkuji jije yofe engo umonimontonoho. ⁴ Kiko yofe engo woma'mo lohojimanji olo hiyaso lo'mo peho'no humahnno. Kiko yofe engo ne hi'njo hwasimanji kiko yo'mayo wonyoangkafoso a'amu hopi'nonohino somo fitihwaho. Ose ulimentohofofoho. ⁵ Hwapingoso homningkwa'wehwosa huhwanji Jisasi'no simeho hi'ntnnono mumentohofofoho. ⁶ Jisas hofikimo ulimento, Ngko ango Jelusalemne'no utihwa'nyopo simne sikunoso m'mofapefoho. I sekwo yo'mayoso uyano likujimanji sekwo a'amu hwahoponjo soku sikuno engolopohamo sekwoe sikunofoho. ⁷ Olo hwaho lophonjo hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko sekumne'no simeho tohino mosejopalokuyohoho. O'o, simeho tohino ngkimnohini ntopantokwofo. Hwapingoso yo'mayo yahino wonyo hofiko iwon'ningkohoho so'no ngko lijwaofiwon'ningkohe so'no simeho tohino ntapiwon'ningkohohofoho. ⁸ Nje ningkwahwoso sohwo nosikujisekwo oso sikuno iyoho humayo engo somo fihwonamno. I, ngko oso sikuno iyoho humayo engo somo mosihwonamnehono. Nje sikuno ngko siyo'neso nto'no mmo'nyofoho. ⁹ Jisas kako ose ulonto oso hwaho Ngkalili sopo humamentisofoho.

Jisas kako oso Sɪkuno Engo hofiyakwosa hwapife ango molimentohofu somo sɪhwojamentisofoho.

¹⁰ Jisas homningkwa'wehwosa sohwa hofiko oso Sɪkuno Engo somne'no sɪkwato lohofahoningkofi Jisas kako huhwo sɪmentisofoho. I oso'no kako utihwa'nyopo sɪmentiso'maho. O'o, hiyaso'mo sɪmentisofoho. ¹¹ A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko oso Sɪkuno Engo somo humawo'nɪngkohofu sopo humantifi Jisasimne'no hafihafe tɪpentifi a'amu somo ulohonimentohofi, Jisas kako nti'mo humaho. ¹² Hwe moy-a'mi pi'nɪngo engoso hofiko mtitofu mtitofu syohumolawentifi a'amu fehohnjoso ole lɪmentohofi, Jisas kako wopɪngo hweho. A'amu fehohnjoso ole lɪmentohofi, Jisas kako a'amumo hwasyo hungkuno liku'mofɪwo'nɪngkiso hweho. Ose lɪmentohofofoho. ¹³ I oso'no a'amu hopi'nonohino hofiko hwe engo sohwanne'no iyoho unɪngkahonɪngki hofiko hungkuno utihwa'nyopo mahnnimentohofofoho.

¹⁴ Oso Sɪkuno Engo iyoho humayo ajwo sopo Jisas kako Anɪtuye tajo ango engo somo noswonto a'amu somo utihwa'nyopo hungkuno loma'mentisofoho. ¹⁵ A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisasiye hungkunomo upo'nantifi yomo yontifi ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo kako huno engo loso nti'mta'ni tɪpema'masoto. Kako nakwoe sɪkule ango hungkuno atofu lutihwawo'nɪngkuhwone somo masyuyo hweho. ¹⁶ Ose hnnɪngkahonɪngkofi Jisas kako hofikimo ulɪmento, Olo hungkuno selalokwe loso nje huno mta'ango moselalokuyohono. O'o, Anɪtu kako ngkimo nɪhwatimentiso sohwo ntahonɪngki selalokweno. ¹⁷ A'amu fihwo kako Anɪtuye hungkunomo unɪngkamo loso sohwo kako olo nje hungkuno lomne'no kako huno ole uyono. Hungkuno loso kakoe huno mta'nɪngo'maho. O'o, Anɪtuye huno mta'nɪngofoho. Kako huno ose uyono. ¹⁸ Hwe fihwo kako kakoe huno mta'ni yo'mayo loso yoso sohwo kako yofe engo woma'mo lihwosi walɪmontonoho. I a'amu fihwo kako oso a'amu lihwatimentiso sohwo yofe engoso sekwo noho'nomapitne'ento selalokuso'manji kako hwasyo hungkuno mose-lalofiyoho. Honɪngkano wonyo ane hweho. ¹⁹ Jisas ose ulonto ole ulɪmento, Hohonta Mouses kako seyakwosamo Anɪtuye honɪngkano hungkuno uyimentisofoho. I oso'no sekwo hopi'nonohino soku oso honɪngkano hungkuno somo hwotoho fentifi nto'no minɪngkayo'njo imotofokuyoho. Sekwo ose imentohofu so'no sekwo ngkimo peho'no wofonjonisyantife'no yalokwofo. ²⁰ Ose ulahonɪngki hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko Jisasimo ulɪmentohofi, Kikimo tihwo wofonjakohumontolo. Awonoho. Kɪko towahunu wonyo Seten mta'angoso hi'njo hwosoho. ²¹⁻²³ Hofiko ose ulahonɪngkofi Jisas ulɪmento, Sɪkuno iyoho humayo fihumo ngko hwe mnokino'njo sohomo wopɪngo umokumentohe so'no sekwo simeho tohino ntapɪwo'nɪngkohofofoho. I oso'no sekwo soku sɪkuno iyoho humayo somo syoho iwo'nɪngkohofokuyoho. Seyakwo Mouses sohwo honɪngkano hungkuno ole sejapmento, Sekwo sɪkuno aho fehohnjo hopi'nonohino aho nom'ne mta'ni hufa'u memjaofihwoso'no mo'nɪngkanta hwomu milongo sohwo a'apaho somo sɪhu fɪkolopmno. I Mouses oso hungkuno somne'no hwapɪngo hwo'maho. O'o, seyakwosa mta'angofoho. I oso'no oso sɪkunoso memjaofihwoso'no sɪkuno iyoho humayo so'manji sekwo oso sɪkuno somo syoho iwo'nɪngkohofihwasoho. Sekwo oso ko iwo'nɪngkohofu so'no ngko hwe sohomo wopɪngo umokumentohe oso sɪkuno somo sekwo ngkine'no simeho tohino peho'ne ntopantokwofo. ²⁴ Sekwo yo'mayo yahino somo uhwonɪngkuji wonyofoho eso komo'no likutoho. O'o, sekwo simo'mo hwapɪngo ne so'no huno nto'no ikwesiyafɪsyɪkuji sekwoe hunoso yano nto'no mpopmno. Ose ikujo'no sekwo yahino wonyo so'nji wopɪngo so'nji huno nto'no wotɪpemantifeho. Ose ulimentisofoho.

A'amu fehohnjoso hofiko ole lɪmentohofi, Olo hwe lohwo Anɪtu lihwatimentiso lohwoɪkeno.

²⁵ Hwe moya'mi fehohnjo Jelusalem sopo humamotofosu ole hnnimentohofi, Olo hwe lohomo a'amu hwe engo sohwa wofonjoso yano lontifi iwo'nɪngkohofu lohwoɪlaha. ²⁶ I uhwonimno. Kako utihwa'nyopo lohofonto kakoe hungkuno lontanɪngki hofiko yoka hungkuno mulalokuyohofu. I nakwoe hwe engo sohwa hofiko olo hwe lohume'no

Anitu uhwatimentiso hweho ose kosyofisyalokwofo. ²⁷ Ose hnnontifi nom'niso ole hnnimentohofi, I oso'no olo hwe lohwoe hwaho loponjo ango ne so'no nakwo huno nayohoho. Oso hwe Anitu uhwatimonnoho nalimentiso so'no kako i'mofape sohonta kakoe hwapingo so'no nakwo huno nto'no monayonefoho. Ose hnnimentohofofoho.

²⁸ Jisas kako Anituye ango engo somo ajwo'mo nohumanto a'amu somo mango engo ulimento, Sekwo ngkine'no huno seyohoho. I sekwo nje ango sopone'no huno moi'wonoho. I oso'no nje hwapingo neso nje Mpohwo ngkimo nihwatimentiso sohune'no sekwo huno nto'no maseyohiyohoho. Ngko nje huno mta'ni pmmentohe hwoni'maho. O'o, nje Mpohwo kako nihwatimentiso sohwo kako yo'mayo yahino ne so'no hwapingo hweho. I sekwo kakimo huno ito'no maseyokuyoho. ²⁹ Ngko'nohini kakine'no huno moi'wonoho. Hwapingos ngko kako'nji nohumentai kako huhwo ngkimo lonihwatimentiso so'no pmmentohe hwo'nyoho.

³⁰ Ose ulahoningki hofiko kakimo impe untofantifi ko imentohofoso a'amu fi-hwo kakimo aho mokisahumentisofoho. Hwapingos Jisas kakoe sikunoso mmo'nyofoho. ³¹ Hwe moya'mi pi'ningoso hofiko Jisasimo simaho hi'ntnnono uyontifi ole hnnimentohofi, Oso hwe sohomo Anitu uhwatimentiso sohwo nopihwoso'no kako olo hwe lohwoe yokumpohn'nyo somo uyakolo'montolaho. O'o, awonoho. Olo hwe oloho hweho. Ose hnnontifi tifi iningkamentohofofoho.

A'amu itokuso'njo sohware Jisasimo impe intofo'ne lihwatimentohofofoho.

³² A'amu Falisi sohwa oso hungkuno a'amu Jisasimne'no hnnimentohofi homo somo upa'nontifi hofiko'nji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwantne'no hofiko Anituye ango engo somjo a'amu hwapife tifo'njo sohware Jisasimo impe intofo'ne lihwatimentohofofoho. ³³ Lihwatimentohofi so'no Jisas kako huno uyahoningki kako a'amu kako'njoponjo somo ulimento, Sikuno we'enehwo ngko sekwo'nji wosimonnoho. Nohumam'mo ngko nihwatimentiso sohwoepo asomo wawomonnoho. ³⁴ Oso hohosohonta sekwo ngkine'no hafihafe ko tipifijoso manohonifitnehofo. Hwapingos oso ango ngko nu'mo humame sopo sekwo moni'mapitnefoho. ³⁵ Ose ulahoningki a'amu Jisa sohware hwe engo sohwa ole hnnimentohofi, Oseso olo hwe lohwo kako ntente we sopo uhwonantanto nakwo huno uhwonyosofo. Kako a'amu Ngkilik sohware hwaho sopo nowehwosi a'amu Jisa oso hopo sopo humawo'ningkohofi so'nji a'amu temtitofo kengo Ngkilik so'njimo kakoe hungkunoso woluthwamtolikeno. ³⁶ Ole nalohi, Sekwo ngkine'no hafihafe ko tipifijoso manohonifitnehofo. Ose nalonto ole nalohi, Sekwo ango ngko humame sopo sekwo moni'mapitnefoho. Oso hungkuno nalisoso hwapingo neso pehomto. Ose hnnimentohofofoho.

Mijo songo ne'no humayo'ne hungkunofoho.

³⁷ Oso sikuno nihu'no engo iyoho humayo ae'uyo sohonta Jisas nolikafonto mango engo ole ulimento, A'amu mijo'no umonosohwo kako ngkiyepono nopihwosi ngkinta'ni wannono. ³⁸ A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofi sohwa ole mtimokumentohofi, A'amu ngkine'no simaho hi'ntnnono ntaposohwo kakoe simaho so'mo mijolimo hopa imo'ningkuhwosi oso mijo songo ne'no humayo'neso hano loho'nawo'nyofoho. Ose mtimokumentohofofoho. ³⁹ Mijo'no Jisas ulimentisoso Anituye Towahuno Wopingo somne'no ulimentisofoho. A'amu simaho hi'ntnnono unyo sohwa hofiko Anituye Towahuno mapitne'no ulimentisofoho. I oso'no Jisas kakoe yofe engo so'nji kakoe yokumpohn'nyo hwofilo'nyo so'nji momaso'njo oso'no Anitu kakoe Towahuno a'amu homo somo muyo'njo imentisofoho.

Hwe moya'mi sofanji ajwopo hotito'mentohofofoho.

⁴⁰ Hwe moya'mi fehohnjo sofanji Jisasiye hungkuno upa'nontifi ole hnnimentohofi, Ou, nehopeho. Oso hwe sohomo Anitu hungkuno uyahoningki nalone sohune'no hontohumawo'ningkuhwoneso olo huhweho. ⁴¹ Ose hningkahoninkofi nom'ne a'amusole hnnimentohofi, Olo Kilaisiyoho. Anitu kako ahwomo mta'ni uhwatimentiso

hweho. Ose lahon'ingkofo nom'neso ole hnn'imentohofi, O'o, K'lais kako hwaho Ngkalili sopo m'mofaponehoho. ⁴² I a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofi sohwa olo hiso'no yoloho mt'i'mokumentohofofoho. K'lais kako hwe engo Ntefitiye temtitofo i'mofap'hwosi oso ango Mpet'ilehem Ntefit humamojo hopo sopo u'mofapm-montonoho. Olo hwe lohwo kako Ngkalili sopo i'mofapmmentisofoho. Oso huno hwasyo syafi'hu'mentohofofoho. ⁴³ Oseso a'amu Jisas'imne'no huno kengo kengo syafisyont'ifi hwe moya'mi hofi'ko Jisas'imne'no hotito'mentohofofoho. ⁴⁴ A'amu fehohnjo sohwa hofi'ko Jisas'imo impe untofosyano lont'ifi ko imentohofoso a'amu fihwo Jisas'imo aho mokisahumentisofoho.

A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofi'ko Jisas'imo simeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofofoho.

⁴⁵ Oseso a'amu hwap'ife tifo'njo sohwa hofi'ko a'amu Falisi sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwafe pone'no asomo nopahon'ingkofo hwe engo sohwa yoka ul'imentohofi, Sekwo Jisas'imo impe mintokwape pipi yohofo. ⁴⁶ Ose ulahon'ingkofo hwap'ife tifo'njo sohwa ul'imentohofi, Jisas kako hungkuno wonyoangkafo lisoso nakwo hungkuno oso pa'nyoso nakwo mupa'n'ingkohoy'hwono. ⁴⁷ Ose ulahon'ingkofo a'amu Falisi sohwa ul'imentohofi, I sekwo huhwahnnji Jisas'imo simeho uyahon'ingkofo hwasyo hon'ingkanomo ipesemotasewesotaho. ⁴⁸ I nakwo hwe engo sohwna'nnonji a'amu Falisi sohwna'nnonntne hwe fihwo kako Jisas'imo simeho hi'ntnnono unyo sohomo l'hwonalokwofo. N'ihu'no awonoho. ⁴⁹ Olo a'amulo Jisas'imo simeho uyalokwofo sohwa hofi'ko Mousesiye hon'ingkanomo hungkuno somo huno muyofoho. Oso'no Anitu a'amu homo somo tohino uyimontonoho. Oso hwasyo hungkuno ul'imentohofofoho.

⁵⁰ Nikoutimos kako hohonta Jisas'imo u'ma'mentiso sohwo kako huhwo a'amu Falisi hweho. Kako hofi'ko'nji nohumanto ul'imento, ⁵¹ Nakwoe hon'ingkanomo hungkunoso ole naliwo'n'ingkisotaho. A'amufe hungkuno mupa'nyo'mta'ni tohino siki uyo. Ose naliwo'n'ingkisotaho. O'o, s'imo'mo kakoe hungkuno yoloho neso upa'n'ingkuhwasi yo'mayo iwo'n'ingkiso so'no huno nto'no nay'ihwaso'no u, osohonta kako'ne hungkuno nano womtitofantanoho.

⁵² Ose ulahon'ingki hofi'ko ul'imentohofi, I k'iko huhwo hnnonji Ngkalili nta'ango hwosilaho. Anituye hungkunomo atofa fiso. Atofo lohoji olo so'no huno woti'pema'monnoho. A'amu Anitu hungkuno uy'ihwoso'no nalone sohwo hwaho Ngkalili sopo m'mofaponehoho. Oseso k'iko huno woti'pema'monnoho. ⁵³ Ose ulahon'ingkofo hofi'ko hofi'koe angopono humpo'mentohofofoho.

8

A'mu hwa'nte siye hungkunofoho.

¹ [Oso sikwo'miyo somo Jisas kako hwofi'ki'nyo Oulif sopo s'imentisofoho. ² Mo'n'ingka sohonta im'ingo'nji Jisas apa'no Anituye tajo ango engo somo asomo noponto s'imentisofoho. Hwe moya'mi hopi'nonohino Jisas'imo u'mahon'ingkofo Jisas kako ampo nohumanto kakoe hungkunoso lut'ihwamentisofoho. ³ Ose lut'ihwentan'ingki a'amu hon'ingkanomo hungkuno lut'ihwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofi'ko ape hwa'ntesimo ipemotasont'ifi Jisas'i'njo ajwopo uhumat'imentohofofoho. Oso apesi kako nom'ne hwe'nji saho fosiwentan'ingki hwe engo sohwa uhwon'imentohofofoho. ⁴ Oseso hofi'ko Jisas'imo ul'imentohofi, Nakwoe Lonet'ihwayo sohwo, olo ape losi hufo yontan'ingki uhwon'malohwoniyoho. ⁵ Mousesiye hon'ingkanomo hungkunoso ole nal'imento, Hwoya'mi yahino wonyo'njo ose somo sojo mehwaso wofonjasyano. Ose nal'imentisofoho. I oso'no k'iko huno pipi kiyohoho. Pipi yanehwono. ⁶ Hofi'ko Jisasiye hunomo yamofo ulohofone oso ulohon'imentohofofoho. Huno ole syafi'hu'mentohofi, Jisas kako Mousesiye hon'ingkanomo hungkunomo mt'ihupe so'manji nom'ne hungkuno kengo naloso'manji nakwo kakimo impe untofantanoho. Ose syofisyahon'ingki Jisas kako ingku'nohumanto kako kakoe ajo'miyo'nji hwahomo ifalifaliyo mt'i'mokumentisofoho. ⁷ Hofi'ko Jisas'imo ne'no ne'no

ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas kako noli+kafonto uli+mento, A'amu fihwo hon+ngkano wonyo ni+hu'no aneso sekwo'njo ajwo lopo sojo si+mo'mjoso a'mu simo woho'namofono. ⁸ Ose ulonto kako apa'no ingku'nohumu lohofonto hwahomo apa'no ajo'miyon'nji ifalifaliyo mt+i'mokumentisofoho. ⁹ Hofi+ko Jisasi+ye hungkunomo upa'nont+fi a'amu anga'no anga'no hotahumentohofofoho. Hwe yofe engo'njo sohwa si+mo'mo hotoswopahon+ngkofi hwe nom'ne sohwa hofi+ko tifi hotahumentohofofoho. A'amu hopi'nonohinosa Jisasi+mo uli+ko'mahon+ngkofi Jisas kako'nohini nohumentan+ngki oso a'musi kako Jisasi+ye si+manopo ne'no loho'mentisofoho.

¹⁰ Jisas noli+kafonto a'mu simo uli+mento, Olo a'mu losi, a'amuso nt+i'mo humalofo. A'amu anga'nohinosa kikimo poyo wokumokano makiloho liyohofo. ¹¹ Jisas ose ulahon+ngki a'musi uli+mento, Hwe Engofo, a'amu ose manjofoho. Hopi'nono nto humpehofo. Ose ulahon+ngki Jisas uli+mento, Ngko huhwo'ni poyo makumokohoyohono. Ki+ko nowehoji oso wonyo hiso apa'no iyo'eno. O'o, hon+ngkano wop+ngo'nohini fiyohoho. Ose uli+mentisofoho.]

Jisas olo hwaho lopone pomponaho hweho.

¹² Jisas a'amu somo hungkuno apa'no uli+mento, Ngko olo hwaho lopone pomponaho hwo'nyoho. A'amu ngkimo tifi nni+ngkaposo sohwo kako si+kwo'mjoho'mo memoyonehoho. O'o, kako songo ne'no humayo'ne pomponaho hi'njo hweho. ¹³ Ose ulahon+ngki a'amu Falisi sohwa uli+mentohofi, Ki+ko kikine'no hni+wo'n+ngkino hwasoho. Oseso nakwo huno monayohoyohoho. Ji+je hungkuno nehopiti+keno, hwasoyoti+keno. Nakwo huno monayohoyohoho. ¹⁴ Ose ulahon+ngkofi Jisas uli+mento, Ngko ngkine'no hnalokweno. I oso'no nje hungkuno ne'njofoho. Hwap+ngoso ngko nje hwap+ngo ne pmentohe spono huno niyohoho. Oso'no ngko ango nosi+mne spono'no huno niyohoho. I oso'no sekwo nje hwap+ngo ne spono huno maseyohoyohoho. Ngko hano umne spono'no sekwo huno maseyohoyohoho. ¹⁵ Sekwo a'amu hwahoponjofe yahinomo yano ilofi+wo'ningkohofi+hwaso. I ngko a'amufe yahino somo oso hopa yano milofi+wo'n+ngkiyohe hwo'nyoho. ¹⁶ I oso'no ngko nom'ne a'amumne'no yano ilo'me'-manji ngko nto'nohino ulo'mnoho. Hwap+ngoso ngko'nohini'maho. O'o, nje Mpohwo ni+hwat+mentiso sohwo'nji nohumentai yalokuhwoyo. ¹⁷ Sekwoe hon+ngkano hungkuno somo ole wo'nnyofoho. A'amu hufa'u hwa'u hungkuno afa'nohini lisoso nakwo huno ole wonayono, Sikoe hungkunoso ne'njofoho. Ose wo'nnyofoho. ¹⁸ Ngko ngkine'no hungkuno hni+wo'n+ngkohefoho. I nje Mpohwo ni+hwat+mentiso sohwo kako huhwo nje hwap+ngo so'no li+wo'n+ngkiso hweho. ¹⁹ Ose ulahon+ngki hofi+ko uli+mentohofi, Ji+je Mpohwo nt+i'mo humaho. Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas uli+mento, Sekwo ngkine'no huno nto'no mosyafi+siyo'njohwasi kalohi sekwo nje Mpohwo huhune'no huno mosyafi+siyo hwasoho. Sekwo ngkine'no huno nto'no seinyohwas+i'manji ou sekwo nje Mpohwo huhune'no huno nto'no waseyi+montonoho.

²⁰ Oso hungkuno hiso Jisas kako An+i+tuye tajo ango engo hamniyoho'njo ango ajwo sopo lohofonto hwe moya'mi somo hungkuno luti+hwamentisofoho. Kako uti+hwa'nyopo ko humentan+ngki a'amu kakimo impe mintafe'njo imentohofofoho. Hwap+ngoso kakoe si+kuno poyo imo'nyo'ne si+kunoso mmo'nyofoho.

Ngko ume sopo sekwo mafitnne hwasoho. Jisas ose uli+mentisofoho.

²¹ Jisas kako nom'ne hungkuno apa'no uli+mento, Ngko ume sohonta sekwo ngkine'no hafi+hafe wonyopi wonyopi woti+peentifeho. Sekwo sekwoe hon+ngkano wonyo somo poyo nope'n+ngkuji sekwoe wonyo somjo tohino somo ne'no humantokutnnefoho. Oso'no sekwo ngkimo mon+i'mapitnnehofo. ²² Ose ulahon+ngki a'amu Juta sohwa hni+mentohofi, Oso hungkuno nelalokunjoso hwap+ngo neso pehoto. Ole nelalofoho. Oso ango ngko u'mo humame sopo sekwo mafitnnehofo. Pipineto. Kako kakimo wofonjahi+nmtolikeno. ²³ Ose hni+ngkahon+ngkofi Jisas uli+mento, Sekwo enjwa'mta'ango kuyoho. Ngko yokintahoponta'ango hwo'nyoho. Sekwo olo hwaho loponta'ango kuyoho. Ngko ahwomo mta'ango hwo'nyoho. ²⁴ Oso'no ngko ole nto

selohefoho. Sekwo poyo pe'n'ingkuji sekwoe wonyoso wawo'montonoho. Mpohwo kako ngkimo n'hwatimentiso so'no sekwo simeho hi'ntnnono montape'njo ifijo'manji sekwoe wonyoso wawo'montonoho.

²⁵ Ose ulahon'ingki hofiko ulimentohofi, Kiko t'hwosilo. Ose ulohon'ingkahon'ingko fi Jisas ulimento, Ngko oso hwe so hwo'nyoho. S'imo'mo nto selimentohe so hwo'nyoho. ²⁶ I sekwoe yahino wonyo somne'no hungkuno pi'n'ingo hi'njo hwo'nyoho. I oso'no hwangku oso yahino somne'no hungkuno yano selofimnefoho. I olohonta yo'mayo n'hwatimentiso sohwo ntimentiso so'nohini waselimonne'no yohono. Kakoe yahinoso ne'njo hweho.

²⁷ Jisas ose ulahon'ingki hofiko Jisas Anitumne'no hofikimo ulimentiso so'no huno muyo'njo imentisofoho. ²⁸ Oseso Jisas hofikimo ulimento, Hwangku sekwo ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni fonjan'sy'kuji oso hohosohonta sekwo ngkine'no huno ole seyonefoho. U, oso hwe Anitu uhwatimentiso sohweho. Sekwo huno ose wotipemantifeho. Ngko nje huno mta'ni yo'mayo syohoso imentohe'maho. O'o, yo'mayo hungkuno nje Mpohwo ntimentiso so'nohini selimentohefoho. ²⁹ Mpohwo kako n'hwotimentiso sohwo kako ngko'nji humaho. Yo'mayo iwo'n'ingkohe so Mpohwo kakoe simeho wopingo umokiyo'ne iwo'n'ingkohe hwo'nyoho. Kako monis'kwajonehoho. ³⁰ Ose ulahon'ingki hwe moya'mi pi'n'ingo engoso oso hungkunoso upa'nontifi Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofoho.

Hungkuno neso sekumo wopingo wasemokumontonoho.

³¹ A'amu Juta fehohnjoso Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofoho somo Jisas ole ulimento, Sekwo simeho nehopi ntap'kujo'no sekwo nje hungkunomo tifi nehopi in'ingka'fijo ku'manji sekwo nje inomokomoyo ne kuyoho. ³² Nje hungkuno nehopi somo huno seyoso'manji oso hungkuno hiso sekwoe yahino wonyoso kilo'mokomokosyehumamojo somta'ni us'hutofosema'montonoho. ³³ Ose ulahon'ingki hofiko Jisasimo ulimentohofi, Nakwoe neyakwo Apiloham sohwoe imu hwona'nyoho. Nom'ni hwo nakumo ntahonta kilo'mokomokonesyohumamojoto. Awonoho. Oso'no kiko peho'no nalohino, Nje hungkunoso sekumo us'hutofasema'montonoho. Pipineto. ³⁴ Ose ulahon'ingko fi Jisas ulimento, Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu hopi'nonohino hon'ingkanano wonyo'njo somo oso hon'ingkanano wonyo hiso hofikimo kilo'mokomokosyehumamojofoho. Oso'no oso a'amu hiso hofiko oso hon'ingkanano wonyo sohwoe syoho ulohofiyiyo pa'nyofoho. ³⁵ A'amu syoho ulohofiyiyo sohwo kako kakwo'yohwoe syohoso ulohofisoso kakoe hwe engo'njo n'hu'nahone humayo'ne hwo'maho. O'o, kako syoho ulohofiyiyo'nohini hweho. I oso'no hwe engo sohwoe hwomu sohwo'nohini engolopohamo humawo'n'ingkohoho. ³⁶ Oso'no Anituye Hwomu sohwo'ni ngko sekumo hon'ingkanano wonyo somta'ni is'hutofasema'meso nom'ni hwo sekumo mokilo'mokomokosyehumanehoho. O'o, n'hu'no awonoho. Nje a'amu ne nto imo'n'ingkohoho. ³⁷ Sekwo Apilohamiye imu sohwo'nyoho l'wo'n'ingkohoho so'no ngko huno niyohoho. Apiloham sohwo kako Anituye a'amu ne hweho. I oso'no nje hungkuno so'no nakwolaho lontifeso sekwo ngkimo wofonjonis'antife'no yalokwofo so'no sekwo Apilohamiye imu ne hwasim'aho. ³⁸ Ngko nje Mpohwo'nji nohumanji yo'mayo ntahon'ingki loset'hwawo'n'ingkohe hwo'nyoho. I oso'no sekwo sekwoe sen'ingkwohwo ne sohwoe yahino somo nomantifi yalokwofo.

Sen'ingkwohwo sohwo Seteniyoho. Jisas a'amu Juta somo ose ulimentisofoho.

³⁹ Jisas ose ulahon'ingki hofiko ulimentohofi, Nakwoe mpohwo sohwo Apilohamiyoho. Ose ulahon'ingko fi Jisas ulimento, I sekwo Apilohamiye imu ne hwasim'amanji sekwo Apiloham imojo yahinoso sekwo ikutnnesohilo. ⁴⁰ Yo'mayo hungkuno nehopi Anitu ntahon'ingki ngko sel'wo'n'ingkohe hwo'nyoho. Oso hungkuno homo somo sekwo nakwolaho lontifi wofonjonis'atife'no yalokwofo. Apiloham kako a'amumo wofonjahumonto miyommentisofoho. ⁴¹ O'o, sekwo sekwoe sen'ingkwohwo ne sohwoe yahinomo in'ingkowalokwofo.

Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Nena'wohisi hwa'nyo yonto nakumo t'ipenema'mentiso hwonani'maho. Nan'ngkwohwo anga'nohino sohwo An'ituyoho. ⁴² Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo An'itu sen'ngkwohwo nntentesi sekwo ngkimo simeho ntap'kutnnesohilo. Hwap'ngoso ngko An'itu'nji nofosyohumanji pmmentohe hwo'nyoho. Nje huno mta'ni pmmentohe hwon'i'maho. O'o, An'itu kako ni'hwajahon'ngki pmmentohe hwo'nyoho. ⁴³ Sekwo nje hungkunomo huno nto'no mosyafisiyo'njo peho'neto. Hwap'ngoso sekwo nje hungkunomo upa'nont'ifeso nakwolaho lont'ifeso haloho maposo'njo hwasoho.

⁴⁴ Sekwoe sen'ngkwohwo sohwo Seteniyoho. Sekwo yokumpohn'nyo yoho'nont'ifi sekwoe sen'ngkwohwoe yahinomo t'ifi in'ngkwalokwofo. Kako simo'mta'ango a'amumo wofonjahumo li'mojo hweho. Kako hungkuno ne'njo somno ngkilaho li'mojo hweho. Hwap'ngoso yahino neso kakoe simeho mo'mo momnauyoho. Kako hwasyo hungkuno'nohino li'mojo hweho. Kako yo'mayo hwasyo hungkunoso hwap'ngo hweho. ⁴⁵ I ngko sekumo hungkuno nehopi ko selahon'ngko sekwo nje hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono montopalokuyohoho. ⁴⁶ Ngko hon'ngkano wonyo yohe-so'no ti'hw want'imoto. Awonoho. I oso'no ngko hungkuno nehopi'nohino sel'wo'n'ngkohe'manji sekwo nje hungkunomo simeho hi'ntnnono montape'njo peho'ne yalokwofo. ⁴⁷ An'ituye mehomi ne sohwa hofiko An'ituye hungkunomo haloho pewo'n'ngkohofoho. I sekwo An'ituye mehomi hwas'i'maho. Oso'no sekwo kakoe hungkunomo haloho maposo'njo hwasoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Jisas ulimento, Ap'loham mmo'nyo sohonta ngko ne'no humamote hwo'nyoho.

⁴⁸ Ose ulahon'ngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa Jisas'imo sitofo ulimentohofi, Ihwoni, nakwo kikine'no hungkuno nehopi li'wo'n'ngkuhwono. K'iko a'amu Someliya pa'nyo hwasoho. K'iko mewoso hwasoho. Seten'ye towahuno wonyoso kikimo ehuhnnakumo'nyo hwasoho. Nehopi li'wo'n'ngkuhwono. ⁴⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Ngko towahuno wonyo ane hwo'nyoho. O'o, ngko nje Mpohwoe yofe engo ho'nomalokweno. I sekwo nje yofemo hwotoho nifeentokwofo. ⁵⁰ Nje yofe ho'noma'nyo'ne ngko syoho mialokuyohono. O'o, An'itu kako nje yofe engo umokumontono. I a'amu yo'mayo wonyo ngkine'no huno syaf'isyi'wo'n'ngkohoho so'no An'itu kako tohino yano ulofiyonefoho. ⁵¹ Hungkuno nehopi'nohino wasel'monne'no yohono. A'amu fihwo nje hungkunomo nto'no in'ngkaweso'manji kako poyo mape'nyo'njo songo ne'no nohumant'ihwone hweho.

⁵² Ose ulahon'ngki a'amu Jutaso Jisas'imo ulimentohofi, Ihwoni, k'iko towahuno wonyoso nehopi hi'njo hwasoho. Ap'loham kako poyo pe'n'imentiso hweho. I a'amu An'itu hungkuno uyahon'ngki li'motofo huhwanji pe'n'imentohofoho. I oso'no oleso peho'no lalokuno. A'amu fihwo nje hungkunomo nto'no in'ngkaweso'manji kako poyo mape'nyo'njo songo ne'no nohumant'ihwone hweho. Oso hiso peho'no lohino. ⁵³ K'iko neyakwo Ap'loham poyo pe'n'imentiso sohomo yakolo'nnyo hwasilaho. I k'iko oso a'amu An'itu hungkuno uyahon'ngki lont'ifi pe'n'imentohoho sohwamo uyakolo'nnyo hwasilaho. K'iko ti'hw pa'nyo umo'n'imonji lalokuno.

⁵⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, I ngko nje yofe engo imokinant'imententesi nje yofeso engo'maho we'e'nohinesohilo. I oso'no sekwo nan'ngkwohwo An'ituyoho li'wo'n'ngkohoho sohwo kako nje yofe engo ni'mokalofoho. ⁵⁵ I oso'no sekwo An'itu ne sohomo huno maseyo hwasoho. Ngko kakine'no huno niyohoho. Ngko ole lont'imententesi, Ngko An'itu sohomo huno maniyohoyohoho. Ngko ose lont'imententesi ngko sekwo hopa hwasyo hungkuno'njo hwo'nnesohilo. I oso'no ngko An'itu ne sohomo huno niyahon'ngki kakoe hungkunomo t'ifi in'ngkwalokweno.

⁵⁶ Sen'ngkwohwo Ap'loham sohwo kako An'ituye hungkunomo haloho po'mentiso so'no kako ngko olo hwaho lopo pmne'no huno uyahon'ngki so'no kako ngkimo t'imo nehopi nohon'imentisofoho. Oso'no kako ngkine'no simonyo imentisofoho. ⁵⁷ Ose ulahon'ngki a'amu Jutaso ulimentohofi, Soswo fifti (50) mokiya'kolofe hwasoho. K'iko

Apilohammo t̄imo uhwon̄imentohino hwosilaho. Hungkuno hwasyo lalokuno. ⁵⁸ Ose ulahon̄inḡkofi Jisas ul̄imento, Hungkuno nehopi wasel̄imonne'no yohono. Apiloham kako mmo'nyo sohonta ngko humamote hwo'nyoho. Ose ul̄imentisofoho. ⁵⁹ Oseso hof̄iko sojo nomant̄ifi Jisas̄mo wofonjosyano lont̄ifi ko imentohofoso Jisas kako a'amu pi'n̄ingo engo'njo so'mo hiyaso ifohuni ifohuni lohofonto mempono swapmmentisofoho.

9

Jisas kako hwe t̄impi'nyo sohomo wop̄ingo umokumentisofoho.

¹ Jisas kako hano emoyonto hwe t̄impi'nyo fihumo uhwon̄imentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kona'wohi aswo mayoso t̄impi'nyo humoma'mentisofoho. ² Jisas oso hwe huhwo sohomo uhwon̄inḡkahon̄inḡki Jisas̄ye inomokomoyo sohwna'ni kakimo ulohon̄iment̄ihwoni, Nakwoe Lonet̄ihwayo sohwo, oso hwe sohwo t̄impi'nyoso peho'ne imo'nnyoto. Kako hon̄inḡkano wonyo imofonto imo'n̄imentisotaho. Kan̄inḡkwowho'ya'u hon̄inḡkano wonyo imo'mentisoyomo imo'nnyotaho.

³ Inomokomoyo sohwna'ni ose ulahon̄inḡkuhwoni Jisas nal̄imento, O'o, olo hwe lohwoe t̄impi'nyo imo'nyo hwap̄inḡoso kakoe hon̄inḡkano wonyo mta'ango'maho. Kan̄inḡkwowho'ya'uye hon̄inḡkano wonyo mta'ango'maho. O'o, olo t̄impi'nyo imo'nyo hwap̄inḡoso An̄itu kako olo hwe lohomo kakoe yokumpohn'nyo ut̄ihwa'nyopo uȳimo l̄imentisofoho. ⁴ Ose ulonto kako pahnn̄imo hungkuno ole ul̄imento, Mofehi'nyo ne'no lohofontan̄inḡkuhwosi nakwo yo'mayo syoho An̄itu ngkimo n̄ihwat̄imentiso sohwo nejapmmentisoso komo'no uyano. Sikuno mehwo'so'no nakwo syoho miyanehwono. ⁵ Ngko olo hwaho lopo nohumentan̄i'mo olo hwaho lophonjo pomponaho pa'nyo hwo'nyoho.

⁶ Ose nalonto kako hwaho we'eso nomanto memijo hwahomo uyat̄i'mofonto yoko'nyo imokonto t̄impi'nyo sohwoe t̄imopo uloho'mentisofoho. ⁷ Ose ulohofonto ul̄imento, K̄iko nowehoji oso mijo ayo Silouam soponjo somo mijo fiyoma'nyo. Ose ul̄imentisofoho. Oso mijo yofe Silouam̄yoso hwap̄inḡoso olenoho, L̄ihwajiyofe'nefoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo kako mijopo nowento mijomo yoma'nonto asomo nosaponto kako t̄imo wop̄ingo hon̄imentisofoho.

⁸ Hohonta oso hwe huhwo sohwo kako t̄impi'nyo nohumanto hon̄inḡkano mom̄ingo sopo nohumentan̄inḡki a'amu nopasont̄ifi nopawent̄ifi yontan̄inḡkofi kako hof̄ikinta'ni hamniyoho yo'mayo so'no jomo ul̄imojo hweho. Oso a'amu huhwo sohwanji oso a'amu hwe t̄impi'nyo sohwo kakoe ango afaponta'ango sohwanji hof̄iko hnn̄imentohofi, Pipilo. Olo hwe lohwo kako hon̄inḡkano lopo nofosyohumanto nakumo hamniyoho yo'mayo so'no jomo nal̄iwo'n̄inḡkiso lohwo'laho. ⁹ Ose hnn̄inḡkahon̄inḡkofi a'amu fehohnjoso ole l̄imentohofi, Ou, olo hwe lohwo sohwo olo huhweho. I nom'nihwo ole l̄imentohofi, O'o, awonoho. Oso hwe huhwo sohwo pa'nyo hwo'nikeno. Ose lahon̄inḡkofi oso hwe t̄impi'nyo wop̄ingo umokumentiso huhwo sohwo ole ul̄imento, Ngko olo huhwo'nyoho. ¹⁰ Ose ulahon̄inḡki hof̄iko ul̄imentohofi, J̄ije t̄imo wop̄ingo kumo'n̄inḡkisosopi yohinoto. ¹¹ Ose ulohon̄inḡkahon̄inḡkofi kako ul̄imento, Oso hwe Jisas̄yoho l̄iwo'n̄inḡkohoho sohwo kako hwaho'nji memijo'nji iwolo'mokonto kako nje t̄imopo ntohofisofoho. Kako nantohofonto ntohi. K̄iko nowehoji mijo ayo Silouam mta'ni mijo fiyoma'nyo. Ose ntahon̄inḡki ngko nowenji mijo yoma'n̄inḡkoheso nje t̄imo wop̄ingo n̄imo'n̄inḡkohoho. T̄imo yo'mayo somo uhwon̄inḡkohono. ¹² Ose ulahon̄inḡki hof̄iko ul̄imentohofi, Oso hwe huhwo sohwo nt̄i'mo humaho. Ose ulahon̄inḡkofi kako ul̄imento, Kakoe humayo sopone'no ngko huno maniyohoyohoho.

¹³ Ose ulahon̄inḡki hof̄iko oso hwe t̄impi'nyo emmojo sohomo a'amu Falisi sohwafepono ipemotamentohofofoho. ¹⁴ Hwap̄inḡoso oso sikuno somo Jisas kako oso hwaho memijo'nji iwolo'mokonto hwe sohwoe t̄imo wop̄ingo umokumentisoso sikuno iyoho humayo somnoho. ¹⁵ Hof̄ikoe ango sopo i'mofapont̄ifi hof̄iko kakimo apa'no ulohon̄imentohofi, J̄ije t̄imo wop̄ingo imo'nyoso pipi yonji hon̄imahnnoto. Ose

ulahon'ngkofi kako ul'imento, Kako hwaho yoko'nyoso nomanto nje t'imo ntohofa-hon'ngki ngko mijo yoma'n'emaleso ngko t'imo hon'emalefoho. Ose ul'imentisofoho. ¹⁶ A'amu Falisi fehohnjo sohwa ole l'imentohofi, Oso Jisas huhwo sohwo kako s'ikuno iyoho humayo somo syoho iwo'n'ngkiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Kako An'itu mta'ango hwo'maho. Ose lahon'ngkofi nom'nihwa ul'imentohofi, I kako nakwoe hon'ngkano wonyo'mta'ango hwo'manji kako olo wonyoangkafo nakwo miy'wo'n'ngkuhwone loso pipi imasoto. Ose lont'ifi hof'iko hwasyopo hotitofont'ifi yoka hungkuno hnn'imentohofofoho.

¹⁷ Oseso a'amu Falisi sohwa hof'iko oso hwe huhwo sohomo apa'no ulohon'mentohofi, Oso hwe j'ije t'imo wop'ingo kumokumasohumne'no k'iko huno pipi kiyohoho. Ose ulohon'ngkahon'ngkofi kako ul'imento, Oso hwe huhwo sohomo An'itu hungkuno uya-hon'ngki nal'wo'n'ngkiso hweho. Ose ul'imentisofoho. ¹⁸ Oso a'amu Jutafe hwe engo sohwa hof'iko oso hwe t'imp'inyo emmojo sohwoe hungkunomo s'imeho hi'ntnnono mumentohofoho so'no hof'iko huno ole syaf'ihu'mentohofi, Olo hwe lohwo kako t'imp'inyo memmojo hweho. O'lo, nom'ni hweho. Ose syaf'syont'ifi kan'ngkwohwo'ya'umne'no johoho ul'imentohofofoho. ¹⁹ Joho ulont'ifi ul'imentohofi, Oloso sikoe hwomutaho. Kona'wohi aswo ma'mentiso sohonta t'imp'inyo ma'mentiso hwo'manji i olhonta kakoe t'imo wop'ingo pipi imo'n'ngkohoho. ²⁰ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi kan'ngkwohwo'ya'u siko ul'imentisiyo, Nekwo huno ole eyohoho. Oloso nekwoe hwomu hweho. Kona'wohi aswo ma'mentiso sohonta kako t'imp'inyo ma'mentiso hweho. Oso'ntnne nekwo huno eyohoho. ²¹ I oso'no olhonta kako t'imo pipi yonto hon'ngkohoho. Oso'no nekwo huno meyohoyohoho. I oso a'amu kakoe t'imo wop'ingo umokumasohune'no oso'ntnne nekwo huno meyohoyohoho. I sekwo nekwoe hwomu sohomo ulohon'imno. Kako engo nto imo'n'imentono. Kako kakine'no sekumo hungkuno waselono.

²² Oso hungkuno kan'ngkwohwo'ya'u ul'imentisiyo hwap'ingoso hof'iko Jutafe hwe engo sohwanne'no iyoho un'imentisofoho. Hwap'ingoso oso hwe engo sohwa olo hungkuno nto kot'iku'mentohofoho, A'amu fihwo kako Jisas'imne'no kako K'ilaisiyoho. An'itu uhwat'imentiso hweho lijwaofoso'manji hof'iko oso a'amu huhwo sohomo tajo ango mta'ni wae yaopitnnefoho. ²³ Oso hungkuno nto kot'iku'mentohofoho so'no kan'ngkwohwo'ya'u ul'imentisiyo, Nekwoe hwomu engo nto imo'n'imentiso hweho. Kakimo ulohon'imno.

²⁴ Ose ul'imentisiyo so'no hwe engo sohwa hof'iko oso hwe t'imp'inyo emmojo sohune'no apa'no johoho ulont'ifi ul'imentohofi, Olo wonyoangkafo imo'n'imaso so'no k'iko An'ituye yofe'nohini foho'nomaho. Jisasiye yofe noho'nomahotoho. Kako hwe hon'ngkano wonyo'njo hweho. ²⁵ Ose ulahon'ngkofi kako ul'imento, Jisas kako hon'ngkano wonyo'njo hwol'ikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. I oso'no ngko olo'nohini huno niyohoho. Hohonta ngko t'imp'inyo humamote hwo'nyoho. Olhonta ngko t'imo nto'no honalokweno. ²⁶ Ose ulahon'ngki hof'iko ul'imentohofi, Kako kikimo pipi kiloho'masoto. Kako j'ije t'imo wop'ingo pipi kumokumasoto. ²⁷ Ose ulahon'ngkofi ul'imento, Oso hungkuno hiso ngko nto sel'malefoho. Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'njo imalof'ihwasoho. Sekwo apa'no upo'nant'ifi'no lolalokwofo. Sekwo kakoe inomokomoyo umo'nant'ifi'no lolalokwofo. ²⁸ Ose ulahon'ngki hof'iko hungkuno wonyo ul'imentohofi, K'iko k'iko'nohini kakoe inomokomoyo hwosoho. I oso'no nakwo Mousesiye inomokomoyo hwona'nyoho. ²⁹ An'itu kako Mousesiyo hungkuno ul'imentiso so'no nakwo huno nayohoho. I oso'no olo Jisas lohwo kako nt'imo i'mofapmmentiso hwolo. Nakwo huno monayohoyohoho. ³⁰ Ose ulahon'ngkofi kako pisopisaho lonto ul'imento, Oso hwe sohwo kako nje t'imo wop'ingo n' mokumasohune'no sekwo kakoe hwap'ingo i'mofapmmentiso so'no sekwo huno maseyoho hwasoho. ³¹ I olo so'no nakwo huno nayohoho. An'itu kako a'amu hon'ngkano wonyo'njo sohwafe hungkunoso mupo'nalofiyoho. I oso'no a'amu fihwo kako An'itumo hwomtame ulof'wo'n'ngkiso sohwo kako An'ituye hungkunomo t'ifi in'ngkayo so'no kako An'ituye

simeho wopingo imokuwo'ningkiso osohumo Anitu kakoe hungkunomo haloho upo'nalofoho. ³² Simeho'mta'ango sikuno memjao'moponto mpoyo olo pa'nyoso mawo'nyo ponoho. Hwe fihwo kona'wohi ma'mentiso sohonta timpi'nyo meesyoso sohwoe timoso hwangku hwe nom'nihwo wopingo umokonefoho eso mupa'nyofoho. ³³ I Anitu oso hwe huhwo sohumo mihwatimentiso'manji kako oso wonyoangkafo ntoho'masoso miyihwonesohilo. ³⁴ Ose ulahonngki hofiko ulimentohofi, Kiko tohwo'nanjwo mehomi hwo soho. Nihu'no wonyo hwo soho. Kiko Anituye hungkuno wolonetihwamonntaho. Mpano. Ose yokumpohn'nyo ulontifi kakimo wae yao'mentohofoho.

A'amu simeho hi'ntnnono ane sohwo timpi'nyo hwafoho.

³⁵ Oso hwe timpi'nyo emmojo sohumo hwe engo sohwa tajo ango somta'ni wae yao'mentohofi so'no Jisas upa'nonto oso hwe sohumne'no tiphwononto ulimento, Kiko A'amufe Hwomu sohumo simeho hi'ntnnono luyalokuno. ³⁶ Ose ulahonngki ulimento, U, Hwe Engofo, oso A'amufe Hwomu sohwo tihwolo. Kiko yoloho ntohojo'no ngko kakimo simeho hi'ntnnono uyimonnoho. ³⁷ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Kiko nto nohonngkohino. Ngko olo huhwo'ni kilalokweno. ³⁸ Ose ulahonngki kako Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, ngko simeho hi'ntnnono kijopalokweno. Ose ulonto kako hwomtame ehumanto Jisasiye yofe ho'noma'mentisofoho.

³⁹ Oseso Jisas nohumanto a'amu hopi'nonohino somo ulimento, Ngko olo hwaho lopo pmmentoheso a'amu olo hwaho loponjofe yahino somo yano ilofone pmmentoheso hwo'nyoho. Oseso a'amu Anituye yahino yo'mayo so'no nto titema'mentihwone so'no nakwo huno hwapingo'nji'nwoho. Nom'ne huno songo titemayo'ne syoho engo peho'ne yanehwono. Nakwo timpi'nyo'nimaho. Ose liwo'nngkohofoso hofiko timpi'nyo hwafoho. Hofikoe timpi'nyo hisomo ujo wehontojwahumonji pmmentohono. I a'amu Anituye yahino yo'mayo so'no nakwo huno'nji'maho lontife oso a'amu hofiko timpi'nyo pa'nyo ko huhwo hofiko huno wopingo titemayo'ne syoho engo yalokwofo. I ngko honngkano ito'nohino somo hofikimo utihwamonji pmmentoho so'no hofiko huno wopingo titemayo'ne syoho engo yalokwofo so'no hofiko timo honyofoho. ⁴⁰ Ose ulahonngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa Jisasi'njo mofonepo humamentohofi sohwa oso hungkuno hisomo upa'nontifi Jisasi'mo ulimentohofi, Nakwo sohwa'ni timpi'nyo hwona'ntaho. Ose lolalokuno. ⁴¹ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Sekwo ole lontifijontentesi, Nakwo Anitumne'no huno nto'nohino nainyo hwona'nimaho. O'o, nakwo a'amu timpi'nyo pa'nyo hwona'nyoho. Ose lontifijontentesi sekwo sekwoe honngkano wonyo somne'no tohino momapitnesohilo. I oso'no sekwo ole lalokwofo. Nakwo Anituye yahino somne'no huno hwapingo'njo hwona'nyoho. Nakwo timo honyo hwona'nyoho. Oseso sekwoe honngkano wonyo somne'no tohino nomapitne hwasoho. Ose ulimentisofoho.

10

Yahu 'sipsip' ilojo'ne pahnnimo hungkunofoho.

¹ Jisas nohumanto ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu fihwo kako yahwolojo kuso sopo masyuyo'njo sohwo kako nom'nepo kotasyihwosi swoso sohwo kako hufo'ne hweho. ² Oso yahu kakwo'yohwo ne sohwo kako kuso ne sopo syuwo'nngkiso hweho. ³ A'amu kuso sopo mokosyohumawo'nngkiso sohwo kakwo'yohwo ne sohumo uhwonngkuhwosi wohwosampo'montonoho. Kakwo'yohwo nosyuhwosi yahu mehomi hopi'nonohinoso hofikoe yofe anga'no anga'no ulihwoso'no kakwo'yohwo sohwoe mampaho upa'nngkuji kakwo'yohwo sohumo tifi unngkoswantifeho. ⁴ Kakwo'yohwo sohwo yahu somo mempono ipemotawonto kako simo'mo upeehonngkuhwosi yahuso kakoe mampahomo upa'nngkuji tifi unngkowanifeho. ⁵ Yahu hiso hofiko a'amu nom'nehumo minngkafitnehofo. Hwapngoso hofiko mampaho nom'ne kengo upa'nngkuji hiyaso'mo wowantifeho.

⁶Jisas oso pahnn+mo hungkuno ko ulahon+ngki a'amuso hofi+ko hwap+ngo ne so'no huno mosyaf+siyo'njo imentohofofoho.

Jisas kako yahu mehomimo mokosyohumayo wop+ngo hweho.

⁷ Oseso Jisas kako hungkuno homo somjo yolohoso ul+mento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wasel+monne'no yohono. Ngko yahu mehomife hoku'yo hwo'nyoho. ⁸ A'amu ngko m'mofape sohontajo i'mofapmmentohofoso hofi+ko hufo'ne i'mofapmmentohofofoho. I oso'no nje yahu mehomimi neso osohwafe mampaho somo haloho maposo'njofoho. ⁹ Ngko Jisas sohwo'ni hoku'yo hwo'nyoho. A'amu ngkimo nu'manto kako hoku'yo sohwo'n+imo noswahon+ngki ngko oso a'amu somo wop+ngo nomokosyohumahm'me'no kako wop+ngo ne'no nohumant+hwonefoho. Oso a'amu somo kakoe wonyo somjo tohino somta'ni us+hutofoma'monnoho. Oseso oso a'amuso kako nosyuhwosi noswap+hwwosi ihwosi wosopayo wan+montonoho.

¹⁰ A'amu hufo'nohinoso hofi+ko siki map+fitnnehofo. O'o, hofi+ko yahu hufo ikuji wofonjasyant+fe'nofoho. N+hu'no wonyo umokant+fe. I oso'no ngko nje yahu mehomimi somo songo ne'no humayoso uy+monji pmmentohe hwo'nyoho. Yo'mayo tango nje mehomimi somo ko u'masoso hofi+ko nje ahomo humawo'n+ngkohoho so'no hofi+ko s+meho wop+ngo engo yamo'nnyofoho. ¹¹ Ngko yahu mehomimi mokosyohumayo wop+ngo hwo'nyoho. A'amu yahu mehomimi mokosyohumayo wop+ngo sohwo huno ole syaf+syiwo'n+ngkiso, Nje mehomimi poyo nope'n+fitnnoho lonji ngko hofi+kimo ufo'mayo'ne wape'n+monnoho. ¹² A'amu hamniyoho syoho'nohini iwo'n+ngkiso sohwo kako yahu somo nomokosyohumentan+ngki sikijo nopahon+ngki a'amu huhwo sohwo kako hiyaso li'mofiwo'n+ngkiso hweho. Hwap+ngoso kako yahu mokosyohumayo hwap+ngo hwo'maho. Kakwo'yohwo hwo'maho. Oso'no sikis+wojo sohwo kako yahu somo toho lofototo'meefahon+ngki yahuso hiyaso humpewo'n+ngkohofofoho. ¹³ Hwap+ngoso oso a'amu huhwo sohwo kako hamniyoho'nohini syoho iwo'n+ngkiso hweho. Kako yahu somne'no huno mosyaf+siyo'nji iwo'n+ngkiso hweho.

¹⁴⁻¹⁵ Ngko yahu mehomimi mokosyohumayo wop+ngo hwo'nyoho. Nje Mpohwo kako ngkine'no huno uyalokunjoso ngko kakine'no huno niyohoho. Oso pa'nyoso ngko nje mehomimi ne somne'no huno nto'no niyohoho. Hofi+ko ngkimo huno nto'no uyohoho. Nje mehomimi somo ufo'mayo'ne ngko poyo wape'n+monnoho. ¹⁶ Nje mehomimi fehohnjoso olo tojo somo mohumunyoponoho. Oso hiso'nji ngko ut+ma'mo hofi+ko nje mampaho somo haloho wopeent+feho. Oseso oso yahu nom'ne so'nji nem'no afa'no umo'nant+feho. Hofi+koe mokosyohumayo sohwo kenga'nohino hwo'nyoho. ¹⁷ Ngko nje yahu mehomimi somne'no poyo pe'n+mo ngko apa'no songo wol+ka'monnoho. Ose yalokwe so'no nje Mpohwo kako s+meho engo ntopalofoho. ¹⁸ A'amu fihwo kakoe huno mta'ni mofonjon+syanehoho. O'o, ngko nje mehomimi lomo ufo'mayo'ne poyo wape'n+monne'no yohono li+mentohe so'no hofi+ko ngkimo wofonjon+syant+feho. Nje Mpohwo kako olo hilo so'no ntonto kakoe yokumpohn'nyo ntapmmentiso so'no ngko poyo pe'nyo'neso yokumpohn'nyo hi'njo hwo'nyoho. Ngko apa'no songo li+kafo'neso yokumpohn'nyo hi'njo hwo'nyoho.

¹⁹ Ose ulahon+ngki a'amu Jutaso oso hungkuno homo somo upa'nont+fi apa'no hotito'mentohofofoho. ²⁰ A'amu fehohnjo pi'n+ngoso ole hnn+mentohofi, Towahuno wonyoso kakimo ehuhnnamofiso'no kako ilohofalofoho. Kakoe hungkunomo peho'no upo'nalokwofo. ²¹ I oso'no a'amu fehohnjoso ole hnn+mentohofi, Olo hungkuno Jisas liso loso a'amu towahuno wonyo'njo oso hwa mta'ango'maho. U, towahuno wonyoso hofi+ko a'amu ti+mpi'nyo somo wop+ngo umokumontolaho. Awonoho. Ose hnn+mentohofofoho.

A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofi+ko Jisas+imne'no mangohwa imo'n+mentohofofoho.

²² Oso ango Jelusalem sopo nom'ne Si+kuno Engo iyoho humayo'ne i'mofapmmentisofoho. Oso Si+kuno Engoso hofi+ko hohonta An+ituye tajo ango engo somo hano hwasayo'ne huno syaf+siyo'nefoho. Oso hohosohonta kwongkwongonjohontanoho. ²³ Jisas kako osopo nohumanto kako tajo ango engo somjo mempo ango hiso Soulomoun+yefoho

liwo'n'ingkohofofoho. ²⁴ Jisas osopo hano emoyontan'ingki a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisasimo ehofomokomantifi ulimentohofi, Nakwo jije hwapingo so'no huno akwe'no syafisyihwoneso yolohoso ntohonta wonalimonnto. Anitu ngko hwe uhwatimonnoho nalimentiso sohwsilaho. Yoloho fonaso.

²⁵ Ose ulahon'ingkofi Jisas ulimento, Yolohoso nto selimentohefoho. I oso'no sekwo nje hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono montape'njo hwasoho. Yo'mayo syoho wopingo nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji iwo'n'ingkohe somo sekwo nuh-won'ingkuji Anitu uhwatimentiso lohweho likutnnesohilo. ²⁶ I oso'no sekwo nje yahu mehomi hwasim'aho. Oso'no sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono montape'njo hwasoho. ²⁷ Nje yahu mehomiso hofiko nje mampaho nupa'nontifeso ngko hofikine'no huno niyahon'ingki hofiko ngkimo tifi nningkap'iwon'ingkohofofoho. ²⁸ Nje mehomi homo somo ngko songo ne'no humayoso uyimentohefoho. Oso'no hofiko tikonomo mafitnefoho. O'o, a'amu fihwo nje aho somta'ni nje mehomi hisomo wae meenimofonefoho. ²⁹ Hwap'ingoso mehomi hiso nje Mpohwo Anitu sohwo kako ngkimo ntapmmentisofoho. Mpohwo kakoe yokumpohn'nyoso yo'mayo somo hwofilo'nnyo hweho. Oso'no a'amu fihwo kako oso mehomi homo somo Mpohwoe aho somta'ni wae meeofonefoho. ³⁰ Ngko huhwo'ni nje Mpohwo'nji afa hwo'nyoho.

³¹ Ose ulahon'ingki a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisasimo wofonjosyano lontifi sojo ma'mentohofofoho. ³² Sojo nomahon'ingkofi Jisas ulimento, Nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji ngko syoho wopingo pi'ningo iwo'n'ingkohe somo sekwo uh-won'iwon'ingkohofo so'no syoho ntisomne'no wofonjonisyantife'no yohofoho.

³³ Ose ulahon'ingkahon'ingki hofiko ulimentohofi, Nakwo jije syoho wopingo so'ne wofonjokisyantane'no miyalokuyihwono. O'o, kiko Anitune'no sitofo ulalokuno so'no nakwo wofonjokisyantanoho. Kiko a'amu olo hwaho lopo nta'ningo hwosoho. I oso'no kiko ole nalohino, Ngko Anitu hwo'nyoho nalohino hwosoho.

³⁴ Ose ulahon'ingki Jisas ulimento, Sekwoe hon'ingkano hungkuno somo anitu kako nom'ne hwe engo sohwanne'no ole ulimento, Sekwo anitu hwasoho. ³⁵ I nakwo huno ole nayohoho. Anituye hungkunoso ne'njofoho. Oseso Anitu kako oso a'amu kakoe hungkuno uyimentiso huhwo sohwo somo anitu hwasoho ulimentisoso hungkuno nehopeho. ³⁶ I oso'no ngko Anitu nihwatimentiso sohwo'ni ngko Anituye hwomu hwo'nyoho selimentohe so'no sekwo Anitumo sitofo ulalokuno eso peho'ne ntantikwofo. ³⁷ Sekwo soku, ngko nje Mpohwoe syoho miyo nohon'ingkuji'manji sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono montape'njo uyantifeho. ³⁸ I oso'no ngko nje Mpohwo Anituye syoho yalokweno. Oseso nje hungkuno selalokwe losomo sekwo ngkine'no simeho hi'ntnnono montape'njo ifijo'manji yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amu miy'iwon'ingkiyohofoso ngko i'me'no oso syoho homo somo nohon'ingkuji oso syoho imesomo simeho hi'ntnnono uyifitnefoho. Ose ifijo'manji sekwo huno wopingo ole wosyofisyantifeho. Ngko'nji nje Mpohwo'nji siko afafoho. Ngko huhwo'nne'no Anituyoho wosyonifisyantifeho. Mpohwo ngkimo nihumaho. Ngko Mpohumo humaleno. ³⁹ Ose ulahon'ingki hofiko Jisasimo impe untofano lontifi ko imentohofoso Jisas kako hofikimo uliko'manto umentisofoho.

⁴⁰ Jisas kako asomo wento Mijo Joutan nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Joun kako hohonta syoho yonto a'amumo mijo kiyoma'mojo sopo ki'mofamentisofoho. Kako noki'mofawento osopo humamentisofoho. ⁴¹ Osopo Jisas kako nohumentan'ingki hwe moya'mi pi'ningo engo hofiko kakimo u'mantifi hnnimentohofi, Joun kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'iwon'ingkiyohofoso miyo'njo hweho. I oso'no yo'mayo hungkuno olo hwe lohune'no nalimentisoso ne imo'n'ingkohoho. ⁴² Ose hnnontifi hwe moya'mi pi'ningo engoso hofiko oso hiso'no Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

¹ Hwe fihwo kakoe yofe Lasalos. Kako ango Mpetani sopo nohumanto mnokino engo t̄ipema'mentisofoho. Oso ango hopo sopo Maliya'nji Mota'nji siko'nopee'i sikoe angoponoho. ² Oso a'mu Maliya hisi kako t̄ifi no'mo nakwoe hwe engo Jisasiye s̄ifemo hwonemijo usisyonto kakoe mijiyo sawemo so'nji sosayo us̄ipo'mentisofoho. Oso hwe Lasalos kako mnokino'njo sohwo kako Maliyafe kon̄ngkwa'wehweho. ³ Oseso Lasalos kako mnokino t̄ipemahon̄ngki kaisifa'u siko Jisasi'mne'no hungkuno ole l̄ihwat̄imentisi, Hwe Engofo, j̄je n̄ngkwahwo Lasalos sohwo mnokino'njo hweho. Ose l̄ihwat̄imentisiyefoho. ⁴ L̄ihwojahon̄ngki Jisas kako hungkuno homo somo nupa'nonto a'amu somo ul̄imento, Olo mnokino loso n̄ihu'nahone poyo pe'nyo'ne'maho. O'o, An̄ituye yokumpohn'nyoso ut̄ihwa'nyopo uhwonyo'nefoho. An̄ituye Hwomu sohwo'ni yofe engo mayo'nefoho. Ose ul̄imentisofoho.

⁵ Jisas kako Mota'nji konampi Maliya'nji Lasalos̄jontnne'no s̄imeho engo uȳimentisofoho. ⁶ Jisas kako Lasalos mnokino'njo hweho ko upa'nonto kako oso ango humamentiso sopo nom'ne s̄ikuno hufa'u humamentisofoho. ⁷ S̄ikuno hufa'u memjaofahon̄ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwo'na'nimo nal̄imento, Nakwo hwaho Jutiya Lasalos̄ye ango sopo asomo wos̄ihwano.

⁸ Ose nelahon̄ngki kakoe inomokomoyo sohwo'ni ul̄iment̄ihwoni, Nakwoe Lonet̄ihwayo sohwo'si, a'amu Jutiya sopenjo hwe engo sohwa hof̄iko kikimo sojo wokufonjant̄ifi imalofo sopene'no k̄iko asomo wos̄ihwantane'no lonalohino.

⁹ Ose ulahon̄ngkuhwoni Jisas kako pahnn̄imo hungkuno kakoe s̄ikuno syoho iyo'ne ole nal̄imento, Mofehi'nyo lonto pomponaho yonte sopo a'amu hof̄iko hano emoȳikujoso mop̄iwahupitnnehofō. Hwap̄ingoso hof̄iko olo hwaho loponjo pomponaho somo yo'mayo yo'mayo uhwo'nalokwofo. ¹⁰ I oso'no a'amu hof̄iko s̄ikwo'mjoho'mo hano emoyont̄ifi hof̄iko p̄iwasȳiwo'n̄ngkohofōfoho. Hwap̄ingoso pomponaho anefoho. Oseso nje syohomne'no An̄itu pomponaho ntopalokuso somo s̄imeso mop̄iwahu'mnehono.

¹¹ Ose nalonto t̄ifi ole nal̄imento, Sekwo upa'n̄imno. Nakwoe a'amu Lasalos sohwo saho nto foyawentono. I oso'no ngko nu'mo kakimo ul̄ikofamne hwo'nyoho. ¹² Ose nelahon̄ngki kakoe inomokomoyo sohwo'ni ul̄iment̄ihwoni, Hwe Engofo, kako saho nehopi foyaweso'manji kako wop̄ingo umo'n̄imontonoho. Ose ul̄iment̄ihwonefoho. ¹³ Jisas kako Lasalos poyo nto pe'n̄imaho huno ose ko uyahon̄ngki saho foyaweho nal̄imentiso so'no inomokomoyo sohwo'ni nakwo nakwoe hunoso ole syaf̄ihu'ment̄ihwoni, Lasalos sohwo kako saho nehopi foyowentan̄ngki nalohoho syaf̄ihu'ment̄ihwonefoho.

¹⁴ Oso'no Jisas kako yoloho ole nal̄imento, Lasalos sohwo poyo nto pe'n̄imaho. ¹⁵ I sekwo ngkimo s̄imeho hi'ntnnono ntap̄ifitnne'nji Lasalos kako poyo pe'n̄imaso sopo ngko mohumayoso wop̄ingofōho n̄ngkohoho. I oso'no olohonta kako poyo pe'n̄imaso sopene'no wos̄ihwano.

¹⁶ Ose nelahon̄ngki Toumas hufa'u mehomi imo'n̄imentiso sohwo kako nom'ne inomokomoyo sohwo'na'nimo nal̄imento, Nakwo hwaho Jutiya sopo a'amu Jisasi'mo sojo'nji wofonjosyano lont̄ifi yalokwofo sopono noho wos̄ihwano. Nakwo Jisasi'nji poyo umo'nano. Ose nelahon̄ngki nakwo Jisasi'nji s̄iment̄ihwonefoho.

A'amu poyo pe'nyo somo apa'no ul̄ikaf̄ihwosi songo ne'no humayo'ne hwap̄ingo sohwo Jisasi'yoho.

¹⁷ Oseso Jisas kako ango Mpetani sopo s̄i'mofonto kako hon̄ngkanopo lohofahon̄ngki a'amuso hof̄iko ul̄imentohofi, Lasalos̄ye pijafoso sokimomo ne'no nowentan̄ngki s̄ikuno osofosofahu'no memjao'masofoho. Ose ul̄imentohofōfoho. ¹⁸ Oso ango Mpetani sopo ango Jerusalem mofoneponoho. Hon̄ngkanoso sawemopo'maho, hufa'u s̄ihune kiloumitaponoho. ¹⁹ A'amu Juta pi'n̄ngoso ango Jerusalem mta'angoso hof̄iko Mota'nji Maliya'njiyepono kon̄ngkwa'wehwo pe'n̄imentiso so'no hof̄iko sikoe s̄imeho wop̄ingo umo'nyo'ne humotaho'ne womentohofōfoho.

²⁰ Mota kako hungkuno ole upa'nimento, Jisas ntopohoho. Ose upa'nonto komo'no nowento Jisasi mo honingkanopo uswo'ninkahoningki Maliya kako angomo humohumantisofoho. ²¹ Mota Jisasi mo uswo'nonto Jisasi mo ulimento, Hwe Engofo, kiko olopo humantontentesi nje ningkwahwo poyo mape'ninkuhwonesohilo. ²² I oso'no ngko huno niyohoho. Kiko yo'mayo so'no Anitumo jomo ulisoso kako yo'mayo kiko ihneso wokijapmmontonoho huno niyohoho.

²³ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Oso'no jije ningkwahwo apa'no songo wolika'montonoho. ²⁴ Ose ulahoningki Mota ulimento, Ngko huno ole niyohoho, Sikuno ae'uyo somo a'amu likapijo sohonta Lasalos huhwo nolikafone hweho. ²⁵ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Ngko a'amumo apa'no songo ulikafo so'nji songo ne'no humayo so'nji ngko hwapingo hwo'nyoho. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapinyoso kako poyo ko pe'noso sohwo kako songo ne'no wohumamontonoho. ²⁶ A'amu hofiko olo hwaho lopo songo humalofoso hofiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijo'manji hofiko poyo mape'nifitnehoho. Olo hungkuno kilalokwe losomo simeho hi'ntnnono luyalokuno.

²⁷ Ose ulahoningki Mota kako Jisasi mo ulimento, Ou Hwe Engofo, kiko Kilais sohwo, Anitu kako olo hwaho lopone'no hwe fihwo sefo'mayo'ne uhwsopo'monnoho nalimentiso sohwohne'no ngko kikine'no simeho hi'ntnnono kijahopohono. Kiko Anituye Hwomu Kilais hwosoho.

Jisas kako humotaho limentisofoho

²⁸ Mota ose ulonto kakoe angopo asomo nowento konampi Maliyamo joho ulahoningki Maliya kakimo u'mahoningki Mota hofiyoka ulimento, Nekwoe Letihwayo sohwo kako noponto kikine'no joho kilalofoho. ²⁹ Maliya ose upa'nonto komo'no mokolikapo lohofonto Jisasi yepono umentisofoho. ³⁰ Jisas kako angone sopo m'mofapmentisofoho. O'o, Mota uswo'nimentiso sopo humohumantisofoho. ³¹ A'amu Jutaso hofiko Maliya'nji angomo nohumantifi Maliyamo simeho tango uyoso'no kako'nji humohumantohofoso hofiko kakimo uhwoninkohofoso kako komo'no likafonto mempono nto poswahoningki uhwonontifi hofiko kakimo uhwonontifi hofiko huno ole syafihu'mentohofi, Kako koningkwa'wehwoe pijafo ho'nahumalofoso sopo humotaho walimonjitikeno ose syafihu'mentohofofoho.

³² Maliya kako Jisas humentahonjo so'mne'no wento Jisasi mo uhwononto kako Jisasi ye sifiki'nyo'mo hwomtame ehumanto ulimento, Hwe Engofo, kiko olopo human-tontentesi nje ningkwahwo sohwo poyo mape'ninkuhwonesohilo.

³³ Jisas kako Maliya humotaho lontaningki uhwononto uhwoninkisoso a'amu Juta kako'nji humahwofoso humotaho nto mjolimiwahoningkofi uhwononto kako kakoe simeho tango uyahoningki ³⁴ ulimento, Sekwo nti'mo ho'nahumalofoso. Ose ulohoningkahoningki ulimentohofi, Hwe Engofo, kiko nopohoji uhwoe. ³⁵ Ose ulahoningkofi Jisas kako humotaho limentisofoho. ³⁶ A'amu Juta fehohnjoso Jisas kako huhwo humotaho lontaningki uhwonontifi hnnimentohofi, Ihwoni, kako Lasalos sohumo simeho mikunimposo uyimojo hweho. ³⁷ I a'amu nom'nihwa ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo kako a'amu timpi'nyo somo wopingo umokumentiso hopaso kako Lasalosimo ufo'mantontentesi Lasalos kako poyo mape'ninkuhwonesohilo. Sitofohungkuno ose hnnimentohofofoho.

Jisas kako Lasalosimo apa'no songo ulika'mentisofoho.

³⁸ Oseso Jisas kako simeho tango engo apa'no uyahoningki Lasalos ye pijafo ho'nahumentohofoso sopo umentisofoho. Oso hopo sopo Lasalos ye pijafo ho'nahumentohofoso sokimo hoku'yo sopo sojo ewafo engoso nomantifi pijwahu'mentohofofoho. ³⁹ Jisas oso hopo sopo nohumanto ulimento, Olo sojo pijwuhumalofoso loso wae feeopmno. Ose ulahoningki hwe poyo pe'nimentiso sohwoe konanisi Mota ulimento, Hwe Engofo, kakoe pijafo ho'nahumalohwoneso oso sikuno osofosofahu'no nto memjao'masoso

kakoe pijafoso pisakino'njofoho. ⁴⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Olohonta nto kilohefoho. K'iko ngkine'no simeho hi'ntnnono ntapiso'manji k'iko An'ituye yokumpohn'nyoso uhwon'monnoho. Ose nto kilohefoho. ⁴¹ Motamo ose ulahon'ngki hof'iko sojo ewafo engo mehwsompeehumentohofofoho. Nomehwsompesyahon'ngkofi Jisas kako ahwomomo uhwononto a'amu kakoe mampaho upa'nyo'ne ole ul'imento, Nje Mpohwo sohwo si k'iko nje hungkunomo haloho n'ipewo'n'ngkino sohwohne'no ngko isamoyoka kilalokweno. ⁴² Ngko huno niyohoho. K'iko engolopohamo nje hungkuno jomo kil'wo'n'ngkohe somo nupa'n'wo'n'ngkino hwasoho. I oso'no olo a'amu oloponjo lohokwofo lohwa k'iko ngkimo olo hwaho lopone'no n'hwat'imentohino so'no simeho hi'ntnnono uy'ifitne'engi kilalokweno.

⁴³ Ose ul'kwato lohofonto joho mohm'no ul'imento, Lasalos k'iko noho fusyape. ⁴⁴ Ose ulahon'ngki a'amu poyo pe'nyo sohwo nol'ikafonto swapmentisofoho. Kakoe s'ife aho hwap'ife nano popojont'ifi kakoe s'imo'mango hi hwap'ife ifohumpeehumentohofoho sohwo hi'nji swopahon'ngki Jisas ul'imento, Yo'mayoso mis'huto'meef'ikujono wopaweno. Ose ulahon'ngki hof'iko kakoe hungkunomo in'ngkamentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo sohwa hof'iko Jisas'imo fonjosyane'ent'ifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

(Mat'iyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ A'amu Juta hwe moyami pi'n'ngko fehohnjoso Maliya'nji humamentohofoso Jisas kako oso hiso imentiso somo uhwonont'ifi hof'iko kakimo simeho hi'ntnnono uy'imentohofofoho. ⁴⁶ I oso'no a'amu fehohnjo sohwa hof'iko a'amu Falisi sohwafe angopono asomo nowent'ifi yo'mayo Jisas imentiso so'no a'amu Falisi sohwo tokoyo'ofohofohofoho. ⁴⁷ Ose yahon'ngkofi a'amu Falisi sohwanji a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji hof'iko a'amu kaun'isol syoho'njo sohwo uswo'nont'ifi hnn'imentohofi, Nakwo pipi yanehwono. Olo hwe lohwo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso yalofoho. Pipi pijwaofanehwono. ⁴⁸ Nakwo kakoe yahino losomo mop'jwaofe'manji a'amu hopi'nonohinoso hof'iko kakimo simeho hi'ntnnono uy'ikujoni kakimo t'ifi in'ngkafitnnoho. Ose ikujo'no'manji a'amu Loum nakwoe hwaho nemokosyohumawo'n'ngkohoho sohwa nonahon'ngkuji huno ole wosyof'isyant'ifeho. A'amu Juta hof'iko nakwoe hungkunomo enjwa'mo mohumunyofoho. Ose syaf'isy'ikujoni hof'iko nakwoe tajo ango engo somo wonyo umokant'ifeho. Nakwo a'amu Juta hopi'nonohino hn'n'imo wonyo wonemokant'ifeho.

⁴⁹ Ose hnnont'ifi hwe fihwo hof'iko'nji humamentiso sohwo kakoe yofeso Kaiyofas'yoho. Oso soswo somo a'amu tajo ango syoho'njo sohwo umokosyohumayo'ne hweho. Kaiyofas huhwo sohwo kako nol'ikafonto ul'imento, Sekwo huno mosyaf'isiyo'njo liyalokwofo. ⁵⁰ Sekwo olo a'amu losoku huno'maso kuyoho. Nakwo a'amu Juta hopi'nonohino hn'n'imo a'amu Loum sohwa wonyo peho'no wonemokant'ifito. O'o, yahino ito'nohinoso olenoho. Olo hwe anga'nohino lohwo kako hwe moyami hopi'nonohino somne'no ufo'mayo'ne poyo wape'nono.

⁵¹ Oso hungkuno ul'imentisoso kakoe huno mta'ango'maho. O'o, Kaiyofas kako oso soswo somo a'amu tajo ango syoho so'no yofe engo ma'mentiso so'no An'itu oso huno hiso uy'imentisofoho. Oso'no kako Jisas a'amu Juta somne'no ufo'mayo'ne poyo umo'n'montonoho eso ul'imentisofoho. Ose ko ul'imentisoso oso hungkuno Kaiyofas ul'imentisoso a'amu angomeemjo somne'no ufo'mayo'ne Jisas poyo imo'none so'no huno muyo hweho. ⁵² O'o, An'itu kakoe mehomi angomeemjo hn'nwi temtitofa anga'nohino hopa imo'n'ifitne'no pe'none'ento An'itu oso hunoso Kaiyofas'imo uyahon'ngki ul'imentisofoho.

⁵³ Oso a'amu huhwo sohwa Kaiyofas ul'imentiso s'ikuno somta'ni oso hungkuno Jisas'imo fonjasio'ne hungkuno loma'mentohofofoho. ⁵⁴ Oseso Jisas kako oso hwaho Jutiya sopo a'amu Jutafe t'imo sopo hano memmentisofoho. O'o, kako oso hwaho hopo sopo ul'iko'manto kako nom'ne ango Efilaim sopone'no kakoe inomokomoyo sohwo'nnonji ument'ihwonefoho. Oso ango Efilaim a'amu mohumunyo mofone

sopo molinyoponoho. Oso ango hopo sopo kakoe inomokomoyo sohwona'nnonji humamentihwonefoho.

⁵⁵ Oso hohosohonta a'amu Jutafe Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engof * mofonepo umo'nimonto imentisofoho. Oso'no oso Sikuno Engo mmo'nyo sohonta a'amu ango'meemjoso ango Jelusalemne'no wopayo engo nyo'ne hofiko hofikoe honingkano hungkuno ito'no iningkayo so'no hofikoe he yo'mayo mijo yojujosyihwasi nto'no wehumano lontifi ole syafihu'mentohofi, Nakwo ose ihwasimanji nakwoe honingkano kiho'maso umo'nantanoho. Ose syafisyontifi simentohofofoho. ⁵⁶ Hofiko nosimofontifi Jisasimne'no tpeentifi tajo ango engo somo uhu'mokontifi hofiko ole hnnimentohofi, Olo Sikuno Engo lomne'no Jisas kako wosapmmontolikeno. Ose hnnimentohofofoho. ⁵⁷ Hwapingoso a'amu Falisi sohwonji hwe engo sohwonji hofiko a'amu hisomo hungkuno yokumpohn'nyo ole lontifi, Sekwo Jisas humentahoningkuhwosi uhwoninguji nowenetimapakujo'no nakwo huhwo sohumo impe untofano. Ose ulimentohofofoho.

12

Maliya kako Jisasiye sifemo hwone mijo sohumentisofoho.

(Matiyu 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo * mmo'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni anga'no nowentaningki Jisas kako ango Mpetani sopo umentisofoho. Oso ango hopo sopo Lasalos kako poyo pe'ningkahoningki Jisas kako ulika'mentiso sopono umentisofoho. ² Oso ango Mpetani hopo sopo imofiwahoningki Jisasimne'no wosopayo engo iloho yontifi Mota kako wosopayo iku'yopo polofosalokumpento hummentisofoho. Jisasi'nji a'amu nom'ne so'nji Lasalos kako huhwo'nji hofiko nohumantifi wopayo nimentohofofoho. ³ Oso hohosohonta Maliya kako hwone mijo hamniyoho engo mpe imentisofoho nomanto Jisasiye sifemo sisoyonto kakoe mijiyo sawemo so'nji sifemo sosayo usipo'mentisofoho. Oso hwone mijo sohwoe akino wopingoso ango homo somo ehunnalohomentisofoho. ⁴ Jisasiye inomokomoyo fihwo kakoe yofe Jutas Isikaluyout kako Jisasi'mo fonjasiyo'ne tokoyo'ofe iyo'ne sohwo oso homo somo uhwononto ulimento, ⁵ Oso mijo wonyoangkafoso kako peho'no sisoyoho. Olo mijo hiloso nom'ne a'amuso mpe yontifijontentesi hamniyoho mikunimposo a'amu hamniyoho syoho'njo sohwo soswo anga'nohino somjo hamniyoho hopi'nono nejapakuji nakwo a'amu umofonyo iwo'ningkohoho somo uyihwanesohilo. ⁶ Ose ulimentisofoho kako a'amu umofonyo iwo'ningkohoho somne'no huno nehopi syafisyonto ulimentiso'maho. O'o, kako hamniyoho hufo imojo so'no ulimentisofoho. Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwona'nnonji nakwo hano emoyontaningkukwone Jutas Isikaluyout sohwo kako nakwoe hamniyoho ipoho mokosyohumante somta'ni hufo imojo hweho.

⁷ Oseso Jisas ulimento, Olo a'musi kako olo ntohofiso loso'no kakoe syohofoho. Sekwo timo'nohino uhwontohumamno. Kako hwone mijo hiloso nomokosyohumentaninkuhwosi. Ngko poyo imo'nime sohonta nje pijafomo nto'no enisyohumaniyoho. ⁸ I a'amu umofonyo iwo'ningkohofoso sekwo'nji engolopohamo ne'no humawo'ningkohofofoho. I oso'no ngko sekwo'nji humaleso sikuno moi'wo we'enepe umo'nimontonoho. Oso'no a'amu ngkimo wopingo ntohoho'ne sikuno pi'ningo mauyoho.

A'amu tajo ango syoho'njo sohwa hofiko Lasalosimo fonjosyane'entifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

* 11:55: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

* 12:1: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

⁹ A'amu Juta hwe moya'mi pi'n'ingoso Jisas ango Mpetani sopo humaho upa'nontifi oso pone'no womentohofofoho. Hofiko Jisasimnenohini uhwonantifi womentohofomaho. O'o, Jisas kako Lasalos poyo pe'nimentiso sohumo ulika'mentiso sohwo huhwo'njimo uhwonano lontifi womentohofofoho. ¹⁰ Oso a'amu tajo ango syoho'njo sohwa hofiko oso hiso uhwonontifi hofiko Jisasimne'nohini mtito'mentohofomaho. O'o, Lasalos huhwo'njimo fonjosiyo'ne mtito'mentohofofoho. ¹¹ Hwap'ingoso a'amu Juta hwe moya'mi pi'n'ingoso hofiko Lasalosimne'no huno pi'n'ingo syafisyontifi a'amu tajo ango syoho'njo sohwo uliko'mantifi Jisasimo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho.

Jisas kako ango Jerusalem sopone'no hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto humentisofoho.
(Matiyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Oso ango Jerusalem hwe moya'mi pi'n'ingo engoso oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo † somo uhwonano lontifi simentohofofoho. Oso hopo sopo nohumantifi upa'nimentohofoso Jisas kako mo'n'inganta Jerusalemne'no wapmmontonoho upa'nimentohofofoho. ¹³ Oseso hofiko yo'mayo wokoso wop'ingo wop'ingoso nomotawentifi Jisasimne'no hon'ingkanopo hon'tohumamentohofofoho. Nohontohumantifi Jisasimne'no joho ole limentohofi, Anitumo isamoyoka ulano.

Kako wop'ingo'nohino hweho.

Olo hwe lohomo nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwatimentiso hweho.

Kakoe yofe woho'nomano.

Nakwo a'amu Isilael hn'nwiye hwe yofe engo'njo nakumo nemokosyohumayo'ne hweho.

Ose limentohofofoho.

¹⁴ Jisas kako yahu osyuyo *toungki* anga'no notipemanto yahu sohwoe hohujopo kehumanto simentisofoho. Oso hiso'no ifalifaliyo ole wo'nnyofoho.

¹⁵ Sekwo a'amu ango Saiyon sopo humalofo soku sekwo iyoho sen'ingkuhwoloho.

Uhwonimno. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako ntosapohoho.

Kako yahu *toungki*po nokehumanto sopalofoho.

Oso ifalifaliyo hohonta mt'i'mokumentohofofoho. ¹⁶ Oso hohosohonta Jisasiye inomokomoyo sohwo'ni nakwo oso hungkuno ifalifaliyo mt'i'mokumentohofoso'no huno monayo hwona'nyoho. I oso'no tifi no'mo Jisas kako ahwomomo simentiso sohonta nakwo oso ifalifaliyo hiso'no huno syafithu'mentihwoni yo'mayo wop'ingoso Jisasimne'no oso sikuno homo somo a'amu uloho'mentohofoso'no huno ikwesyafithu'mentihwonefoho.

¹⁷ Hohonta Lasalos poyo pe'nonto kakoe pijafoso pi'nimomo wo'mentiso sohonta a'amu Juta pi'n'ingo engoso Jisasi'nji humamentohofofoho. Jisas kako Lasalosimo joho ulonto nulikofahonjoso hofiko uhwonimentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko nom'ne a'amu pi'n'ingo'njo sopo Jisas kako yo'mayo imentiso so'no lutihwamentohofofoho. ¹⁸ Oseso hwe moya'mi pi'n'ingo engoso yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso so'no upa'nontifi oso a'amu hiso Jisasimo hon'ingkanopo uswo'nimentohofofoho. ¹⁹ Uswon'ingkahon'ingkofo a'amu Falisi sohwa hofiko nuhwonontifi simeho tango uyahon'ingki ole hnnimentohofi, Ihwoni, a'amuso hofiko nakumne'no huno mosyonefisyalokuyohoho. O'o, a'amu ango'meemjo hopi'nonohinono hofiko nakumo nosikwojonaofontifi Jisasimnohini inomokoho'nawotofo. Ose hnnimentohofofoho.

A'amu Ngkilik fehohnjo sohwa hofiko Jisasimo uhwonano lontifi imentohofofoho.

²⁰ A'amu pi'n'ingo engoso sikuno iyoho humayo engoso uhwonano lontifi ango Jerusalemne'no Anituye yofe ho'nomayo'ne simentohofofoho. A'amu Juta'nohini'maho. O'o, a'amu Ngkilik fehohnjo hi'nji simentohofofoho. ²¹ Oso a'amu Ngkilik huhwo sohwa hofiko Filipimo u'mantifi ulimentohofi, Hwe engofo, nakwo

† 12:12: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

Jisasimo uhwonano lontani sahopi hwone hwona'nyoho. Ose ulimentohofofoho. Filip huhwo sohwo kako hwaho Ngkalili ango Mpetisaita mta'ango hweho. ²² Filip kako hofikoe hungkuno hiso upa'nonto nowento Entilumo ulahoningki siko Jisasimo u'-manji oso hungkuno hiso ulimentisiyefoho. ²³ Jisas kako sikimo ulimento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni poyo imo'nimo apa'no songo likahm'mo nje yofe engo mayo'ne sikunoso mofonepo nto i'mofapohoho. ²⁴ Ose ulikwato lohofonto kako poyo imo'nyo'ne pahnnimo hungkuno ole ulimento, Hwe fihwo kako hamoyo mofososo hami hiso siki wehwosi piso nihu'nahone uyimontonoho. I oso'no hwe fihwo kako hami mofososo hami hiso piso ihwoso'no nom'ne timo sahopi hwosi ne pi'ningo umo'montonoho. ²⁵ Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako kakine'nohuni huno syafihu'nonto kakoe yofe'nohuni ho'noma'nwo'n'ngkiso sohwo kakoe humayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanto poyo pe'n'ngkuhwosi tohino engo nomane hweho. I oso'no hwe nom'nihwo kako kakine'no huno mosyafihu'nyo'njo yonto nom'ne a'amu somne'no ufo'mawo'nyo'ne'nohuni syafisyiwo'n'ngkiso sohwo kako poyo pe'n'ngkuhwosi songo ne'no wonyoangkafo humayo'neso notipemane hweho. ²⁶ Oso a'amu Ngkilik huhwo sohwa hofiko nje inomokomoyo umo'nano lifijo'manji siko nuhusisi hofikimo ole ulinyo. Hofiko ngkimo wonn'ngkopantifi'manji oyonimno lalofoho ulinyo. A'amu nje syoho ntohofiyoso hofiko ngkimo tifi n'ngkap'wo'n'ngkohofofoho. Oseso ngko nje syoho ntohofiyoso ngko humame sopo hofiko wohumapife. Nje syoho ntohofiyo ne somo Mpohwo Anitu sohwo kako hofikimo uhwon'ngkuhwosi kako hofikoe yofeso woho'noma'montonoho. Ose ulimentisofoho.

Hofiko A'amufe Hwomu sohomo woho'nomapife.

²⁷ Jisas kako nohumanto ulimento, Nje simheho tango mikunimposo niyohoho. Ngko Mpohumo jomo pehofo ulimnehono. Nje Mpohwo sohwo'ni olo tango engo ngkimo woni'ma'monto iso losomo kiko wae yanimotnnehino. Ose ulimnehono. O'o, olo tango hiloso ngko mayo'ne pmentohono. ²⁸ Oso hiso'no ngko nje Mpohumo hungkuno ole ulimo, Mpohwo sohwo'ni olo a'amu hopi'nonohino loso hofiko jije yofe engo wojo so'no huno uyone'no yo'mayo wonyoso hofiko ngkimo ntapifijo'manji noho wontapife.

Jisas ose ulahoningki mampaho ahwomo mta'ango ole ho'nimento, Ngko oso hwaho sopone'no kuhwotimentohe sohonta a'amuso nje yokumpohn'nyo engo somo uhwonontifi nje yofe ho'noni'ma'mentohofofoho. I kiko poyo imo'n'ngkohoho'no ngko apa'no songo kilika'me sohonta hofiko nje yokumpohn'nyomo apa'no uhwon'ngkuji nje yofe apa'no noho'nonimapitnnefoho.

²⁹ Ose ho'n'ngkahoningki hwe moya'mi kako'njo mofonepo humohumantohofoso oso mampaho hiso upa'nontifi a'amu fehohnjoso ole hnnimentohofi, Ahwomo yoka ho'n'ngkohoho. A'amu fehohnjoso ole hnnimentohofi, A'amu ahwomomjo sohwo kakimo hungkuno ulohoho.

³⁰ Ose hnn'ngkahoningkofi Jisas hofikimo ulimento, Olo mampaho ho'n'ngkiso loso ngko upa'nyo'ne ho'n'ngkiso'maho. O'o, sekwo upa'nyo'ne ho'n'ngkisofoho. ³¹ Oso'no olohonta Anitu kako yo'mayo yahino wonyo a'amu hwahoponjo yiwo'n'ngkohoho so'no yano ulofihwoso'no hofiko hofikoe wonyo somjo tohino mayo'nefoho. Olohonta Anitu kako hwe wonyo Seten olo hwaho mokosyohumaso sohwoe yokumpohn'nyoso wae weo'montonoho. ³² Ngko olo hwaho lopo nohumentanimo a'amu hofiko ngkimo iyo hwojiyahofiku'nnyo yokintaho sopo monihumatipijo sohonta ngko a'amumo wuhu'mema'monnoho. ³³ Oso hungkuno ulimentisoso a'amu somo ngko poyo imo'nimne'no hon'ngkano umofitihwamo lonto kako oso hungkunoso ulimentisofoho.

³⁴ A'amu huhwo sohwa upa'nontifi Jisasimo ulimentohofi, Kiko poyo umo'nimmonnoho lalohino. Nakumo Anituye hungkuno ole nalimento, Oso hwe Anitu a'amu ufo'mayo'ne uhwosopomentiso sohwo kako songo ne'no nohumantihwone hweho. I oso'no kiko A'amufe Hwomu sohwo'si'manji iyo hwojiyahofiku'nnyo sopo womonihumojantifeho eso peho'no lohino. Oso A'amufe Hwomuso tihwolo. ³⁵ Ose

ulahon'ngkofi Jisas kako pomponaho pa'nyohwo kakine'no pahnn'mo hungkuno ole ul'imento, Sekwo olopo nohumentan'ngkuji pomponaho we'enehwo sekwo'njo lopo wolasehumontonoho. Nolasesy'hwoso'no sikuno wammontonoho. Oseso pomponaho lasesyohwoso'no pomponahopo fesyohumamno. Sikuno semenoho. A'amu sikwo'mjoho'mjo hano wentoso sohwo kakoe humayoso ntontelo. Awonoho. Huno muyo hweho. ³⁶ I ngko pomponaho sohwo'ni sekwo'njopo nohumentan'imo sekwo simeho hi'ntnnono ntapmno. Sekwo nje hungkunomo tifi nningkapifijo'manji ngko sekwoe pomponaho sohwo'niye mehomi umo'nantifeho. Ose ul'kwato lohofonto Jisas kako hofikimo ul'iko'manto hiyaso humamentisofoho.

A'amu Juta hwe moya'mi pi'n'ngoso Jisas'imo simeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofoho.

³⁷ Jisas kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso ko yahon'ngki a'amu Juta pi'n'ngoso simeho hi'ntnnono muy'mmentohofoho. ³⁸ Oseso oso hungkuno hohonta Aisaiya sohomo An'itu uyahon'ngki l'imojo sohwo mt'i'mokumentisoso ne imo'n'mentisofoho. Hungkuno hiso olenoho.

Hwe Engofo, nakwoe hungkuno somo simeho hi'ntnnono t'hwonejapmmontolo. Yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso Hwe Engo ihwoso'no ne'njofoho eso t'hwonejapmmontolo.

Aisaiya hohonta ose mt'i'mokumentisofoho.

³⁹ Oseso a'amuso hofiko Jisas'imo simeho hi'ntnnono uyoso hopo'maho. Olo hiloso hwap'ngo so'no Aisaiya kako hungkuno nom'ne mt'i'mokumentisoso olenoho.

⁴⁰ An'itu kako a'amuso nohon'fitnnoho syafisyonto hofikoe t'imo upijiyo'mentisofoho. An'itu ngkine'no huno nto'no ikwesyaf'ihupitnnoho syafisyonto hofikoe hunoso hwayohosile umasimentisofoho.

An'itu ose uloho'mentiso so'no hofiko hofikoe hon'ngkano wonyo somta'ni ikinjaof'kuji ngkiyepono pont'ifijontentesi ngko hofikimo wop'ngo umoku'mnesohilo.

⁴¹ Aisaiya hohonta kako wojo hopa uhwon'mentisoso K'ilaisiye yokumpohn'nyo so'nji kakoe yofe engo so'nji uhwononto kako oso hungkunoso K'ilaisimne'no l'imentono.

⁴² A'amu Jutafe hwe engo pi'n'ngo sohwa hofiko Jisas'imne'no simeho hi'ntnnono ko uyahon'ngkofi hofiko a'amu Falisi sohwanne'no iyoho un'ngkahon'ngki hofiko Jisas'imne'no hungkuno yolohoso mol'ijwaofe'njo imentohofoho. Hwap'ngoso ole syaf'ihu'mentohofi, A'amu Falisi sohwa hofiko nakumo An'ituye tajo ango somta'ni wae enamopitnnoho lont'ifi mol'ijwaofe'njo imentohofoho. ⁴³ An'itu hofikine'no yo'mayo so'no huno syafisyonte so'no hofiko huno mosyaf'ihu'mmentohofoho. O'o, a'amu hwahoponjoso hofikine'no yo'mayo so'no huno syafisyontife so osomnohini syafisyontifi in'ngkamentohofoho.

Jisas kako a'amu hofi'nonohinofe yahino somo yano ilof'ne hungkunofoho.

⁴⁴ Jisas kako hungkuno yokumpohn'nyo ole ul'imento, A'amu fihwo simeho hi'ntnnono ntopantokunjo sohwo kako ngkine'nohino montopantofiyoho. O'o, kako nje Mpohwo olo hwaho lopone'no lon'hwat'mentiso osohwo huhwo'ntnne'no ntopantofoho. ⁴⁵ A'amu ngkimo t'imo nohonantokunjo sohwo kako ngkimnohino monehontofiyoho. O'o, kako nje Mpohwo ngkimo ni'hwat'mentiso oso hwo huhwo'njimo ehonalofoho. ⁴⁶ Ngko olo hwaho laponjo pomponaho sohwo'ni a'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijo'manji hofiko sikwo'mjoho'mo mohumafitne so'no pmmentohe hwo'nyoho. ⁴⁷ A'amu fihwo kako nje hungkunomo haloho ko upa'n'ngkuhwoosi hungkuno homo somo tifi min'ngkayo'njo sohomo ngko kakoe yahino somne'no tohino muy'mnehono. O'o, ngko a'amufe yahino somne'no tohino yano uyo'ne pmmentohe hwon'i'maho. Ngko a'amufe wonyomjo tohino mta'ni is'ihutofomayo'no pmmentohe hwo'nyoho. ⁴⁸ I a'amu ngkimo hwotoho nifekuji nje hungkunomo tifi min'ngkayo'njoso hofiko hofikimo hofikoe yahino wonyo somne'no tohino yano ulofiyoso sohwo hi'njofoho. Oso sikuno ae'uyo somo yo'mayo hungkuno nto lijwasemo'mentohe hiso hofikoe

yahino wonyo somne'no tohino yano ulofiyonefoho. ⁴⁹ Hwap'ngoso yo'mayo hungkuno seliwo'n'ingkoheso nje huno mta'ango'maho. O'o, nje Mpohwo kako ni'hwatimentiso sohwo kako yo'mayo hungkuno hopi'nonohinoso lijwasemofone ntahon'ngki selalokweno. ⁵⁰ Ngko huno ole niyohi, A'amu nje Mpohwoe hungkunomo tifi in'ngkaweso sohwo kako songo ne'no humant'hwone hweho. Oseso yo'mayo hungkuno hopi'nonohinoso Mpohwo nt'wo'n'ingkisoso ngko sekumo nto'nohini selalokweno.

13

Jisas kakoe inomokomoyo sohwafe sifemo mijo yoma'mentisofoho.

¹ Oso Anitu A'amu Is'lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo * iyoho humayo'ne no'no mo'n'ngka imo'none sohonta Jisas kako huno ole uy'mento, Mo'n'ngka ngko olo hwaho lopo uliko'mahm'mo nje Mpohwoe angopono wasimne hwo'nyoho. Ose huno umentisofoho. Olo hwaho lophonjo hwe moya'mi kakine'no hitoho ulof'wo'n'ingkohofoho somo Jisas kako hitoho m'kun'imposo ulo'mentisofoho. Kako kakoe a'amu ne somne'no hitoho ne'no ulofontan'ngki kakoe poyo imo'nyo sikunososi' mofapmmentisofoho.

² Jisas'nji kakoe inomokomoyo sohwa'nononji nohumentani sikuno'nji wopayo nontan'ngkuhwoni Seten kako Jutas Is'kaliyout Saimouniye hwomu sohomo olo hunolo nto uy'mento, K'iko Jisas'imne'no tokoyo'ofu uy'monji yalokunososi' olohonta olo sik'wo'miyo lomo noho fiyo. Oso hunoso Seten umentisofoho. ³ Oso hohosohonta Jisas kako huno ole uy'mento, Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso ngkimo enjwa'mo nto ho'nani'humasofoho. Huno nom'ne olo so'nji huno uy'mento, Nje Mpohwoe kako olo hwaho lopo ni'hwatimentiso sohwo'ni ngko apa'no kakiyepono asomo nosimnefoho. Huno ose uy'mentisofoho. ⁴ Oseso Jisas kako wopayo fehohnjo moi'wo manyohwo kako nolikafonto kakoe nem'no manji'mofu wae yaofonto kako sosayo sipo'nyo nomanto kakoe simehopo nano mtitofahinimentisofoho. ⁵ Ose mtitofahinonto kako mijo nomanto noswanopo sisasyonto kako kakoe inomokomoyo sohwa'niye sifemo mijo yonema'mentisofoho. Ose yonemanto kakoe sosayo sipo'nyo kakoe simehopo mtitofahinimentiso so'nji sosayo nasipo'mentisofoho.

⁶ Oseso Jisas kako Saimoun Pitamo u'mahon'ngki Pita ul'mento, Hwe Engofo, k'iko nje sifemo mijo uyon'ma'monntaho. ⁷ Ose ulohon'ngkahon'ngki Jisas ul'mento, Olohonta olo kilohofalokwe loso k'iko huno makiyohoyohoho. I oso'no hwangu k'iko huno wakiy'montonoho. ⁸ Ose ulahon'ngki Pita ul'mento, Nje sifeso mijo niyan'mahotoho. Ni'hu'no ngkilaho. Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Ngko jije sifemo mijo miyokumaso'manji k'iko ngko'nji mohumayo'ne hwasoho. K'iko nje syoho mantohofiyone hwasoho. ⁹ Ose ulahon'ngki Saimoun Pita komo'no ul'mento, Hwe Engofo, ose'manji nje sifemnohini yon'mahotoho. O'o, nje aho mnokino hopi'nonohino lomo fion'maho. ¹⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, A'amu fihwo kakoe a'apaho hi'nji mijo nto yomo'n'ngkiso sohwo kako kiho ane imo'nyo so'no syoho engo'njo hwo'maho. O'o, kakoe sifemnohini mijo yomo'n'ngkuhwosi kiho ane'njo wohumamontonoho. Olo ango lomo humalohwone sohwaso anga'nohinohwo kiho'njohwo humaho. Nom'ne sohwaso kiho ane hwasoho. Ose ulimentisofoho. ¹¹ Hwap'ngoso Jisas kako Jutas kakine'no tokoyo'ofu yone sohune'no huno uyahon'ngki, Anga'nohinohwo kiho'njohwo humaho eso ulimentisofoho.

¹² Oseso Jisas hof'ikoe sifemo mijo moi'wo esojwamofonto kakoe nem'nomanji'mofu apa'no yonto nakwo'nji apa'no ampo humamentisofoho. Nohumanto nal'mento, Ngko sekwoe sifemo mijo yosemahe so'no huno ito'no nto laseyohoho. ¹³ Ose ulonto ul'mento, Sekwo ngkine'no Hungkuno Mesyolonet'ihwayo hwasoho. Nakwoe Hwe Engo hwasoho nt'wo'n'ingkohof'ihwasoho. Oso hungkuno nt'wo'n'ingkohofoso nto'nohinoho. Ngko huhwo'ne osenohinoho. ¹⁴ Ngko sekwoe hwe engo sohwo'ni

* 13:1: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

sekumo hungkuno meselutihwayo sohwo'ni ngko sekwoe sifemo mijo yosemahono. Sekwo nakwo hwe engo hwona'nyoho likuji nom'ne a'amu sofe sifemo mijo miy-omapitnnoho lonji selohofohono. Oseso sekwo sohwaso sekwo nom'ni hwafe sifemo mijo yimaofikujono hofiko sekwoe sifemo uyosemapife. ¹⁵ Olo selohofohone yahino loso nto setihwaheso sekwo nom'ni hwamo ose ulohopmno. ¹⁶ Ose ulonto ole ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Upa'nimno. A'amu fihwa hofiko nom'nihwoe syoho ulohofiyiwo'n'ngkohoho sohwa hofiko hofikoe hwe engomo muyakolopitne hwafoho. A'amu fihwa hungkuno motawowo'n'ngkohoho sohwa hofiko a'amu lihwatimentiso sohomo muyakolopitne hwafoho. ¹⁷ Ngko sekwoe hwe engo sohwo'ni ngko olo hiloso selohofohone so'no sekwo olo hungkuno selalokwe hwap'ngoso huno waseyono. Sekwo nom'ne hwamo ulohofoso ngko selohofohone hopaso ifijo'manji sekwo simeho wop'ngo wasemo'nimontonoho.

¹⁸ Ose ulonto ole ulimento, Olo hungkuno selalokwe loso sekwo hopi'nonohino sohahnne'maho. Ngko sehwasopo'mentohe sohahnne'no sekwoe yahino humayo so'no ngko huno niyohoho. I oso'no Anituye hungkuno a'amu mtimokumentohofoso ne umo'nimontonoho. Hungkuno anga'nohinoso olenoho.

Hwe fihwo ngko'nji wosopayo nososohwo kako ngkine'no hohujo ikinjanimofihwosi nje mangohwo umo'nimontonoho.

Ifalifaliyo ose mtimokumentohofohoho. ¹⁹ Oso hungkuno hiso ne imo'noso sohonta'ne'no selalokweno. Ne imo'n'ngkuhwoso'no sekwo huno ole wosyonifisyantifeho. Jisas kako ne'njo hweho. Ose wosyonifisyantifeho. ²⁰ Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Ngko a'amu fihumo uhwojahoni'mo a'amuso osohumo utimafikujoni wop'ngo ulohopifijomanji hofiko ngko huhwo'nimo ntimafikujoni wop'ngowontohofantifeho. A'amu ngkimo ntimalokwofo sohwa hofiko nje Mpohwo Anitu huhumo utimalokwofo. Ose nalimentisofoho.

Jutas kako Jisasimo mango hwafe ahomo ho'nahumentiso so'ne hungkunofoho.

(Matiyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-33)

²¹ Oso hohosohonta Jisas kako hi tango mikunimposo uyahon'ngki kako hungkuno yolohoso ole lijwao'mento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Hwe fihwo kako olo ango lomo sekwo'nji humaso sohwo kako mango sohwafe ahomo woho'nanihumonte hweho. ²² Ose nelahon'ngki kakoe inomokomoyo anga'no anga'nohino sohwo'ni hon'ngkonontani tihune'no kalohoho huno syafihu'mentihwonefoho. ²³ Ngko Joun olo hungkuno ifalifaliyo mtimokalokwe sohwo'ni Jisas kako ngkimo simeho engo ntap'wo'n'ngkiso so'no ngko Jisasi'nji afapo humohumantohe hwo'nyoho. ²⁴ Oseso Saimoun Pita kako ngko Joun'ni uhwonyo'ne aho songo songo yahon'ngki ngko kakimo uhwon'ngkahon'ngki Pita ole ntimento, Kiko Jisasi'mo ulohonyo. Tihune'no kolalofoho. ²⁵ Ose ntahon'ngki ngko Jisasi'mo ikinjamo lohofonji ulimentoho, Hwe Engofo, kiko tihune'no lalokuno. ²⁶ Ose ulahon'ngki Jisas nalimento, Ngko wosopayo kutnnyoso mijomo yomahm'mo a'amu fihumo uyimonnoho. Oso huhweho. Jisas ose nalonto kako wosopayo kutnnyoso mijo yomanto Jutas, Saimoun Isikaliyoutiye hwomumo uyimentisofoho. ²⁷ Ose uyahon'ngki Jutas nimentisofoho.

Oso hohosohonta Seten kako Jutasimo ehuhnnao'mentisofoho. Jisas Jutasimo ulimento, Kiko yo'mayo umonji yohinoso olohonta komo'no fiyo. ²⁸ Oso hungkuno Jisas Jutasimo ulimentisoso kakoe inomokomoyo sohwo'ni osopo humohumantihwone sohwo'ni hwap'ngo neso huno monayo hwona'nyoho. ²⁹ O'o, fehohnjo sohwo'ni nakwo Jutas nakwoe hamniyoho ipofu mokosyohumawo'n'ngkiso so'no huno ole syafihu'mentihwoni, Jisas kako oso Sikuno Engo iyoho humayo so'ne yo'mayo mpe-e'ne lihwatimentiso so'no syafihu'mentihwonefoho. Fehohnjo sohwo'ni huno ole syafihu'mentihwoni, Jisas kako a'amu umofonyo iyo somo hamniyoho uyo'no lihwajimentiso so'no syafihu'mentihwonefoho. ³⁰ Jutas kako oso wosopayo nomanonto

mempono komo'no humentisofoho. Noswonto uhwonimentisoso sikuno nto mjao'-mentisoso uhwonimentisofoho.

*Jisas kako honing*kano hungkuno songo so'no kakoe inomokomoyo sohwamo lutihwamentisofoho.

³¹ Jutas kako syukwato lohofahoningki Jisas kakoe inomokomoyo nom'ne sohwona'nimo nalimento, Olohonta A'amufe Hwomu sohwo'niye yofe engo utihwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Oso hiso'no Anituye yokumpohn'nyo engo somo a'amu timo uhwoningkuji hofiko kakoe yofe engo woho'nomantifeho. ³² Ngko nje Mpohwoe yofe engo imoku'me'no Mpohumo kakoe yofe engoso kakoe Hwomu sohwo'nimo komo'no wontapmmontonoho. ³³ Ose nelikwato lohofonto ole nalimento, Nje mehomi sohwaso ngko sekwo'nji we'enepe nohumahm'mo woseliko'ma'monnoho. Oso hohosohonta sekwo ngkine'no hafihafe wonyopi wotipeentifeho. Ngko a'amu Juta sohwamo hungkuno nto ulimaleso olohonta sekwo huhwahnnonji selalokweno. Ngko ume sopo sekwo olohonta ngkimo moni'mapitnnohofo. ³⁴ Oseso ngko honingkano hungkuno songo sejopalokweno. Sekwo sekwoe a'amu somne'no simeho wosema'nono. Ngko sekumo simeho sejopalokwe pa'nyoso sekwo sekwoe a'amu somo simeho uyimno. ³⁵ Sekwo oso hopa a'amu somo simeho uyikujo'no nom'ne a'amuso sehoningkuji ole waselife, Jisas'ye inomokomoyo hwasoho. Ose woselantifeho.

*Jisas kako Pita kakine'no hohujo ikinj*imofone so'no ulimentisofoho.

(Mat'yu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Saimoun Pita kako Jisasimo ulimento, Hwe Engofo kiko ntimne hwosilo. Ose ulohoningkahoningki Jisas ulimento, Ngko ume sopone'no kiko olohonta manningkapihnnohino. I oso'no hwangu sohonta kiko ngkimo ni'matnne hwosoho. ³⁷ Ose ulahoningki Pita ulimento, Hwe Engofo, olohonta ngko kikimo mokiningkapeso pipine'elo. A'amu sohwa hofiko kikimo fonjakohufijo'manji hofiko ngkimo fonjanisiyoso wopingofoho. Ngko kikimo kufo'mayo'ne pe'nimeso wopingofoho. Wape'nimo. ³⁸ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Kiko ngkimo nifo'mayo'ne wape'nimo lalohino. Hungkuno nehopi'nohino wakilimonne'no yohono. Olohonta tosika yoka maho'nyo sohonta kiko mango hufa'u shune ole walimonnoho, Ngko Jisas sohune'no huno maniyo hwo'nyoho. A'amu somo ose ulimonnoho. Jisas Pitamo ose ulimentisofoho.

14

Jisas sohwo kako Mpohwo Anitumo u'mayo'ne honingkano hweho.

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwona'nnonji nohumentani nakumo nalimento, Sekwo sekwoe simeho wonyo semo'ningkuhwoloho. O'o, sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono ne'no uyimno. Oso'no sekwo ngko huhwo'nimo simeho hi'ntnnono ntapmno. ² Nje Mpohwoe angoso sohe pi'ningo'njoponoho. Oso hungkuno hiso ne ane'njontentesi ngko sekumo hohonta selimnesohilo. Ngko sekwoe ango ito'no wesyo humamne hwo'nyoho. ³ Ngko sekwoe ango ito'no yasesimo ngko sekumo setimayo'ne asomo wapmne hwo'nyoho. Oso'no sekwo ngko'njo afa nohopo humentihwanefoho. ⁴ Ngko simne honingkano somne'no sekwo huno seyohoho.

⁵ Ose nelahoningki Toumas ulimento, Hwe Engofo, kiko ntimne hwosilo. Nakwo huno monayohoyohoho. Nakwo oso honingkano somne'no hunoso pipi ihwaso syofisyanehwono.

⁶ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Ngko sohwo'ni Mpohumo u'mayo'ne honingkano hwo'nyoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino hwapingo hwo'nyoho. Ngko songo ne'no humayo'ne hwapingo hwo'nyoho. A'amu fihwo kako Anitumo u'mayo'ne honingkano nom'neso mauyoho. O'o, ngko'nohino Mpohumo u'mayo'ne honingkano hwapingo hwo'nyoho. ⁷ Sekwo nje hwapingo ne so'no huno nto'no seyontentesi sekwo nje Mpohwo huhune'no huno seyihwonesohilo. Olohonta sekwo Anitune'no huno nto

seyohoho. Sekwo kakimo nto uhwon'ngkohoho. Sekwo ngkimo nohon'ngkohoho so'no sekwo An'itu huhumo uhwonont'ifi kakine'no huno nto'no seyohoho.

⁸ Ose ulahon'ngki Filip ul'imento, Hwe Engofo, k'iko Mpohumo fonet'hwaho. Nonet'hwahojo'no nakwo s'meho wop'ingo wonamo'n'montonoho.

⁹ Ose ulahon'ngki Jisas kako ul'imento, Filip ngko sekwo'nji s'ikuno pi'n'ingo engo nto humantohe hwo'nyoho. I osomo k'iko ngkine'no huno ito'no makiyo'njo hwosilaho. A'amu ngkimo nohon'wo'n'ngkiso sohwo kako nje Mpohwo An'itumo uhwon'alofoho. Oso'no pipine'no lohino. K'iko Mpohumo fonet'hwaho lohinosofo. ¹⁰ K'iko ole losyof'isyalokuno. Jisasi'nji kan'ngkwohwo'nji siko afa'maho. O'o, Jisas kako kengo hweho. Kan'ngkwohwo kengo hweho. Ose losyof'isyalokuno. Hungkuno ngko sekumo selinyoso nje huno mta'ango'maho. O'o, Mpohwo An'itu kako ngkimo humaso sohwo kako yo'mayo syoho iwo'n'ngkohoho. ¹¹ Sekwo olo hungkuno homo somo s'meho hi'ntnnono uy'imno. Ngko nje Mpohumo humaleno. Mpohwo kako ngkimo humaho. Oso hungkuno homo somo s'meho hi'ntnnono muyo'manji i yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohoho iwo'n'ngkohe so'no sekwo huno ikwesyaf'isy'ikuji sekwo s'meho hi'ntnnono ntapmno.

¹² Hungkuno nehopi'nohino waseli'monne'no yohono. A'amu ngkimo s'meho hi'ntnnono ntaposo sohwo yo'mayo syoho ngko iwo'n'ngkoheso kako uy'imntonoho. Ou, ngko nje Mpohwoepono s'me sohonta oso a'amu huhwo sohwo kako olopo nohumahwosi yo'mayo syoho ngko imentohe somo kako niyakolofososo ngko ufo'ma'monnoho. ¹³ Hwap'ingoso ole, sekwo nje Mpohumo yo'mayo so'no jomo ul'ikuji nje yofe l'ifijosos ngko yo'mayosos wosejapmmonnoho. Ngko yo'mayo sekumo sejapm'me'no nje Mpohwoe yofe sekwo noho'nomaf'ikujo'no kakoe yofe engosos umo'n'montonoho. ¹⁴ Sekwo nje Mpohumo nje yofe ul'ifijosos ngko yo'mayo imneso'no jomo nt'ikujo'no ngko uy'immonnoho.

Jisas kakoe Towahuno Wop'ingo somo uhwajone'no hungkuno ul'imentisofoho.

¹⁵ Sekwo ngkimo s'meho nehopi ntap'ifijo'manji ou, sekwo nje hungkuno hopi'nonohino somo haloho pekuji ito'no wonn'ngkopant'ifeho. ¹⁶ Ngko Mpohumo jomo ul'i'me'no kako nom'nihwo sekumo Yokumpohn'nyo Sesofitofosyohumayo'nehwo wosejapmmontonoho. Oso huhwo sohwo kako sekwo'nji engolopohamo ne'nohini wofosyohument'ihwant'ife hweho. ¹⁷ An'itu kakoe Towahuno sohomo sekuyepono uhwaj'hwoso'no Towahuno huhwo sohwo kako hungkuno nehopi'nohini waset'hwamontonoho. I oso'no a'amu hwahoponjo yahino somo in'ngkuwalokwofoso hof'iko oso Towahuno huhwo sohomo momaso'njofoho. Hwap'ingoso hof'iko kakimo t'imo muhwonyo'njo ikuji hof'iko kakine'no huno muyofoho. I oso'no sekwo kakine'no huno seyohoho. Hwap'ingoso olohonta kako sekwo'nji humaho. Hwangku kako sekwoe s'meho mo'mo wohumamontonoho.

¹⁸ Ngko sehwti'mo'me sohonta An'ituye Towahuno sohwo sekwo'nji humaso so'no sekwo s'ikumehomi pa'nyo mohumafitnnehofo. O'o, ngko sekuyepono asomo wapmmonnoho. ¹⁹ We'enepi olo hwaho loponjo a'amuso hof'iko ngkimo apa'no manohon'fitnnefoho. I oso'no sekwo wonohonant'ifeho. Ngko songo ne'no humayo'ne hwap'ingo sohwo'ni kalohi sekwo hoku songo ne'no wohumant'ifeho. ²⁰ Ngko nje Mpohwoepono sehwti'mo'me sohonta sekwo huno ole waseyono. Ngko nje Mpohumo humaleno. Sekwo ngkimo wofosyonohumant'ifeho. Ngko sekumo wosefosyohumammonnoho. ²¹ A'amu fihwo kako nje hungkunomo haloho pehwosi hungkuno homo somo ito'no t'ifi in'ngkaweso sohwo kako ngkimo s'meho nehopi ntopalofoho. A'amu ngkimo s'meho ntap'wo'n'ngkiso osohomo nje Mpohwo kako s'meho uyalofoho. Ngko huhwo'ni oso huhwo sohomo s'meho uy'i'mo ngko kakimo ut'ihwa'nyopo ikin'i'me'no kako ngkimo wonohon'montonoho. Jisas ose ul'imentisofoho.

²² Jisasiye inomokomoyo nom'ne sohwo kakoe yofe Jutas'yoho. Osohwo kako Jutas Is'ikalayout'i'maho. O'o, nom'ne hweho. Oso Jutas huhwo sohwo kako nohumanto

Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, kiko nakwo sohwna'nimo ne'mahoji hwe moya'mi hwahoponjoso makohonyo'njo iyoso pipilo. ²³ Ose ulohon'ingkahon'ingki Jisas ulimento, A'amu ngkimo simeho nehopi ntaposomanji kako nje hungkunomo ito'no won'ingkamontonoho. Oso hwe huhwo sohomo nje Mpohwo Anitu kakine'no umo'nimontonoho. Nekwo'montosa'i oso hwe huhwo sohomo u'mehwasi kako'nji engolopohamo ne'no wohumantanoho. ²⁴ A'amu nje hungkunomo tifi ito'no min'ingkayo'njo sohwo kako ngkimo simeho hi'ntnnono mantap'wo'n'ingkiso hweho. Olo hungkuno selalokwe loso nje huno mta'ango'maho. O'o, nje Mpohwo nihwatimentiso sohwoe hungkuno ntapmentisoso selalokweno.

²⁵ Ngko sekwo'nji nohumanji hungkuno loso selalokweno. ²⁶ I oso'no ngko sekumo sehwo'ti'mo'me'no nje Mpohwo kako kakoe Towahuno Wop'ingo sohwo ngkimo niyohope'ne sekumo Yokumpohn'nyo Sosofitofosyohumayo'ne sekuyepono uhwatimontonoho. Anituye Towahuno Wop'ingo huhwo sohwo kako sekwo'nji nohumahwosi sekumo yo'mayo so'no hofiyo wolosetihwamontonoho. Kako sekwoe huno huno sefhotofihwoso'no yo'mayo hungkuno selimentoheso huno ikwesya'fisy'kuji huno wasey'imontonoho.

²⁷ Ngko sekumo sehwo'ti'mofalokwe so'no ngko nje simeho wop'ingo'nji simeho pompenjiyo'nji sejopalokweno. Hwe moya'mi hwahoponjo sofe simeho pompenjiyoso simeho wop'ingoso iyoswo ilo'molajo iwo'n'ingkisoso pa'nyo'njofoho. I nje simeho wop'ingo nje simeho pompenjiyoso oso pa'nyo'maho. O'o, hwahoponjo somo yakolo'nnyofoho. Oseso yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo yomo ikuji iyoho sen'ingkuhwoloho. ²⁸ Oso hungkuno selohe loso sekwo apa'no huno fikwesya'fihupmno. Ngko Mpohwoepono nosi'mo sekuyepono asomo wapmmonnoho. Sekwo ngkimo simeho nehopi ntape'manji ngko nje Mpohwoe ango wonyoangkafo sopo nosi'me'no sekwo simeho wop'ingo wasemo'nimontonoho. Hwap'ingoso Mpohwo Anitu kako ngkimo hwofilo'nnyo hweho. ²⁹ Yo'mayo hiso mmo'nontan'ingki selalokweno. Oso'no hwangku sohonta yo'mayo selohe so'no i'mofap'hwoso'no sekwo osomo uhwon'ingkuji sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ntap'fitne'no selalokweno.

³⁰ Nje sikuno sekwo'nji hungkuno jo'neso mofo nto imo'nimaho. Hwap'ingoso Seten hwe wonyo olo hwaho loponjo yahinomo mokosyohumawo'n'ingkiso sohwo kako wonyo ntohoho'neso nto i'mofapohoho. I oso'no kakoe yokumpohn'nyoso ngkimo moniyakolofonehoho. Seten ngkimo moniyokolofontan'ingkuhwosi ngko poyo wape'nimmonnoho. ³¹ Hwap'ingoso hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko ngko nje Mpohumo simeho engo uyalokwe so'no huno tipemayo'ne ngko oso hungkuno Mpohwo ntapmentiso somo ito'no tifi un'ingkamonnoho. Yo'mayo tango ko ni'mahon'ingkuhwosi ngko ne'no un'ingkamonnoho. Ose nalonto nalimento, Filikapmno. Wohwano. Ose nalimentisofoho.

15

Jisas kako 'wain' iyo hwap'ingo ne hweho.

¹ Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwna'nimo pahnnimo hungkuno ole nalimento, Ngko iyo hwap'ingo ne hwo'nyoho. Nje Mpohwo iyo uyo syoho sohwo'nimo mokosyon'ihumunyo hweho. ² Nje iyopamo ne minto'nyoso Mpohwo kako nolofehwosi wae weeo'mtonoho. Iyopamo ne into'nnyo hopi'nonohinoso kako nofasy'hwosi pamo ne'njoso wawo'montonoho. Hwap'ingoso ipisayo engo into'n'ingkuhwosi ne engo imo'nyo'nefoho. ³ Oso pa'nyoso sekwo nje apamo sohwaso sekwo nje hungkunomo ito'no in'ingkowalokwofo so'no oso hungkuno hiso yo'mayo yahino wonyo imotofo somo wae esemofalofoho. Sekwo kiho'maso'njo humalofo. ⁴ Sekwo ngkimo fosyon'ihumamno. Ngko sekumo wofosyosehumamonnoho. Iyopamo fihwo kako iyo ne hwap'ingo somta'ni nosanj'hwosi piwasyososo kako ipisayo neso minto'nonehoho. Oso pa'nyoso sekwo ngkimo monifohi'nyo'manji sekwo huhwasi ipisayo neso minto'nyo'ne hwasoho.

⁵ Ngko iyo hwapingo ne hwo'nyoho. Sekwo nje apamo hwasoho. A'amu fihwo ngkimo fosyonihumaso sohwo ngko kakimo wofosyohumamonnoho. Oso'no kako ipisayo ne engo'njo hweho. Sekwo ngkimo nisikwatifijo'manji sekwo yo'mayo neso mifitne hwasoho. ⁶ A'amu fihwo kako ngkimo nisikwatnnyo sohwo a'amu iyopamo yofoho inyoso wae yaofontifi tohomo ho'naefiwo'n'ingkohoho hopaso nje Mpohwo kako hwe huhwo sohomo wae yaofonefoho.

⁷ Sekwo ngkimo nonihumafikuji sekwo nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafikujo'manji yo'mayo so'no semo'n'ingkuhwoso'no ngkimo jomo ntifijoso yo'mayoso sekumo wose'ma'montonoho. ⁸ Sekwo ose ifijo'manji sekwo nje inomokomoyo ne imo'n'ingkuji sekwo ipisayo ne engo'njo imo'n'ifitne hwasoho. Oseso a'amu hofiko Anitu kako sekumo hofiyo semokosyohumentan'ingkuhwosi sehon'ingkuji hofiko nje Mpohwoe yofe engo noho'nomapitnnefoho. ⁹ Nje Mpohwo kako ngkimo simeho engo ntap'wo'n'ingciso hopaso ngko sekumo simeho sejopalokweno. Oseso sekwo nohumafikuji ngko hitoho engo sejopalokwe so'no huno syafisyikuji yo'mayoso ifitne so'no sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo fiyoho'nimno. ¹⁰ Ngko nje Mpohwoe hungkunomo tifi ito'no in'ingkawowo'n'ingkohe so'no ngko huno niyohi, nje Mpohwo hitoho engo ntopalofoho. Oso pa'nyoso sekwo nje hungkunomo tifi ito'no in'ingka'fijo'manji sekwo huno ole waseyono. Jisas kako hitoho engo nejopalofoho. ¹¹ Olo hungkuno selalokwe loso nje simonyo iyoso sekwoe simeho mo'mo wasewenonji selalokweno. Oso simonyo iyoso simeho mo'mo engo mikun'imposo wasemo'n'ingkuhwono.

¹² Jisas ose nalonto nalimento, Sekwo olo hungkuno losomo tifi ito'no fin'ingkamno. Ngko sekumo simeho sejopalokwe hopaso sekwo nom'ne a'amu somo ose uyimno. ¹³ A'amu fihwo kako kakoe a'amu somo simeho uyihwoso so'no kako a'amu hisofe mango sohwo ole ulimontonoho. Olo a'amu lomo sekwo nusihutofikuji ngkimnohini fonjan'humno. Ose loso sohwo kako kakoe a'amu hisomo simeho uyoso yakolo'nnyo hweho. ¹⁴ Sekwo sohwaso nje hungkunomo tifi ito'no n'ingkapifijo'manji sekwo nje a'amu ne hwasoho. ¹⁵ Syoho ulohofiyo sohomo kakoe hwe engo sohwo kako yo'mayo so'no yoloho mujo'njo hweho. O'o, syoho ulohofiyo sohwo kako syoho'nohini inyo hweho. I ngko olohonta nje syoho ntohofiyo hwasoho eso apa'no masel'mnehono. O'o, yo'mayo hungkuno nje Mpohwo ntimentiso so'no ngko yolohoso nto sel'malefoho. Oso'no olohonta nje a'amu hwasoho selalokweno.

¹⁶ Sekwo ngkimo simo'mo nakwoe Hwe Engo'ne hwehontifi nihwosopomentohofihwonimaho. O'o, ngko simo'mo sekumo nje a'amu ne imo'nyo'ne sehwsopomentohe hwasoho. Sekwo ipisayo ne into'nyo'ne sehwsopomentohe hwasoho. Oseso olo syoho sejopalokwe loso sekwo yahon'ingkuji a'amu pi'n'ingoso nje hungkuno nupa'n'ingkuji tifi n'ingkapifijoso nakwo'nji ne'no nohumantokutnnefoho. Oseso sekwoe syohoso ne imo'n'ingkuhwoso'no ne'no nowent'hwonefoho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo nje Mpohumo nje yofe ulikuji yo'mayo so'no jomo ulifijoso kako wosejapmmontonoho. ¹⁷ Oseso ngko olo hungkuno loso apa'no yokumpohn'nyo selalokweno. Sekwo a'amu somo simeho nehopi uyimno.

A'amu hwahoponjo sohwa hofiko Jisasiye inomokomoyo sohwasanne'no mangohwa imo'n'ifitne so'ne hungkunofoho.

¹⁸ Hwe moya'mi hwahoponjo yahinomo tifi in'ingkowalokwofoso hofiko sekwo mangohwa imo'n'ifijo'manji sekwo huno ole waseyono, Simo'mo ngkine'no mangohwa imo'n'malofofoho. ¹⁹ Sekwo olo hwaho loponjo yahinomo tifi in'ingka'fijontentesi u, a'amu hwaho loponjoso sekumo nakwoe a'amu hwasoho selifijoso simeho sejap'kutnnesohilo. I oso'no sekwo olo hwaho loponjo a'amu hwasim'no. O'o, ngko olo hwaho loponjo yahino somne'no i'waho ito'no ehumayo'ne so'no sehwsopomentohefoho. Oseso hwe moya'mi hwahoponjoso hofiko sekwoe mango hwafoho. ²⁰ Olo hungkuno nto selohe loso huno ito'no fisyafihupmno. A'amu syoho ulohofiyo

sohwoe yofe engoso kakoe hwe engo sohwoe yofe engomo muyakolofonehoho. Oso hiso'no sekwo iningo seyihwoloho. Ngko sekwoe hwe engo sohwo'nimo a'amu hwahoponjoso wonyo ntohofiwo'ninkohoho hopaso hofiko sekumo woselohofantifeho. I hofiko nje hungkunomo haloho nipopijo'manji hofiko sekwoe hungkunomo haloho wosepeentifeho. ²¹ A'amu hwahoponjoso hofiko Anitu nihwatimentiso so'no huno muyofoho. Oso'no sekwo ngkimo tifi nningkapiwo'ninkohoho so'no hofiko yo'mayo wonyoso woselohofantifeho.

²² Ose nalonto nalimento, Ngko olo hwaho lopo mape'njo ntentesi nje hungkuno hofikimo mulontimntentesi hofikoe honingkano wonyo somne'no hofiko tohino engo momafikutnnesohilo. I oso'no nje hungkunomo nto ko upa'nimotofoso hungkuno homo somo simemo muyofoho. Oso'no sikuno ae'uyo somo ngko wonyo hwasoho ulime'no hofiko mampi'nyo ifitnefoho. ²³ A'amu nje mangohwo imo'noso sohwo kako nje Mpohwo huhune'no mangohwo osenohini umo'nimonte hweho. ²⁴ Yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amuso hofiko miyiwo'ninkiyohofoso ngko hofiko'njopo itihwamentohofoho. Oso syoho hiso ngko miyo'njo yontimntentesi hofikoe wonyo honingkano somne'no tohino engo momafikutnnesohilo. I oso'no olohonta oso syoho wopingo imentohe somo hofiko timo uhwonontifi hofiko ngkine'no nakwolaho nimentohofoso hofiko ngko'nji nje Mpohwo huhwo'njiye mangohwa imo'nimentohofoho. ²⁵ Oseso hofikoe yahino homo somne'no oso Anituye hungkuno anga'no mtimokinyoso ne imo'nalofoho. Oso hungkunoso olenoho. Ngko hofikimo wonyo ko mulohofahoninko hofiko ngkine'no siki mangohwa imo'nnyofoho.

²⁶ Ose nalonto nalimento, Ngko nje Mpohwoe pone'no nosimo Anituye Towahuno yokumpohn'nyo sosofitofosyohumayo'ne sohomo ngko sekuyepono walihwatimonnoho. Oso Towahuno huhwo sohwo kako hungkuno ne'njo hweho. Kako Mpohwo'nji foyohumawo'ninkiso sohwo kako sekuyepono wapmmontonoho. Kako nopihwosi ngkine'no hungkuno woliwasemo'montonoho. ²⁷ I sekwo ngko'nji nje syoho ema'mentohe sohonta humamotohwone so'no sekwo huhwahnonji a'amu hopi'nonohino somo yo'mayo upa'nontifi uhwonontifeso filutihwafikuno.

16

¹ Ngko sehwo'timo'me sohonta sekwo ngkine'no hohujo ikinjanimopitnnohonji yo'mayo yolohoso lijwosemofalokweno. ² Hwangku sekumo a'amu Jutafe tajo ango somta'ni wae wesemofantifeho. I tifi no'mo a'amu fehohnjoso hofiko sekumo fonjasesyikujo'no hofiko huno hwasyo ole wosyofisyantifeho, Nakwo Anituye syoho wopingo ulohofiyiwo'ninkuhwone so'no olo hwe lohomo wofonjosyano. Hwasyo ose wosyofisyantifeho. ³ Hwapingoso hofiko nje Mpohwo'nji ngko huhwo'nnontne'no huno nto'no muyofoho. ⁴ Tifi no'mo olo yo'mayo loso i'mofaposo sohonta hungkuno ngko sekumo lijwosemofalokwe loso'no sekwo apa'no huno ikwesyafihupitne'enji selalokweno.

Anituye Towahuno Wopingo sohwo kakoe syoho iyo'ne hungkunofoho.

Hohonta ngko sekwo'nji humamote sohonta ngko yo'mayo hilo so'no maselimmotefoho. ⁵ I oso'no olohonta Anitu kako ngkimo sekwoe ango lopone'no nihwatimentiso sohwoepono asomo wasimne hwo'nyoho. Ngko wasimne hwo'nyoho ko selahoninko sekwo ngkimo peho'ne nehwo'timofalokuno eso mantohonyofoho. ⁶ I olohonta ngko wasehwo'timo'mne'no yohono selohe so'no sekwo sekwoe simemo tango seyohoho. ⁷ I oso'no ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. Ngko sekumo sefo'mayo'ne wasimonne'no yohono. Ngko sekumo masehwo'timofe'njo'manji Towahuno sekumo yokumpohn'nyo sosofitofosyohumayo'ne sohwo mose'manehoho. I oso'no ngko simemanji ngko Anituye Towahuno huhwo sohomo sekuyepono walihwatimonnoho. ⁸ Kako nopihwosi syoho hufa'u sihune yone hweho. Simo'mo kako a'amufe yahino wonyo ujo ehontojwasyihwoso'no hofiko yofe uhwo pitnefoho. Nom'ne syohoso kako honingkano ito'nohinoso utihwamontonoho. Nom'neso a'amu

yahino wonyo somne'no tohino mayo'ne Anitu kako yano ulofiyone so'ntnne'no ulimontonoho. ⁹ Hofiko yahino wonyo hwapingo so'no Anituye Towahuno sohwo ole utihwamontonoho. Hofiko ngkine'no simeho hi'ntnnono montapmmotofo so'no honingkano wonyoso hi'njofoho. ¹⁰ Anituye Towahuno sohwo kako honingkano wopingo ito'nohino so'no ole utihwamontonoho. Ngko honingkano homo somo into'nohino imote so'no nje Mpohwo kako ngkimo asomo ntimanefoho. Oseso sekwo olopo apa'no manohonifitnnefoho. ¹¹ Anituye Towahuno sohwo kako a'amufe yahino wonyo somne'no yano ulofiyone so'no ole utihwamontonoho. Anitu kako hwe wonyo Seten olo hwaho lophonjo a'amu mokosyohumawo'ninkiso sohomo yano nto ulofimentiso so'no a'amu Setenimo iningkowalokwofo so'ntnne'no yano ulofiyihwoso'no hofiko tohino engo nomapitnnefoho. Ose utihwamontonoho.

¹² Ose nalonto nalimento, Ngko sekumo hungkuno pi'ningo engo waselimonji ko yoheso sekwo oso hungkuno selime somo huno seyone so'no hopoenohino hwasimaho. O'o, hopi'nono selime'no sekwoe simeho tango engo seyonoho. ¹³ I oso'no hwangku Anituye Towahuno hungkuno nehopi'nohino sejo'ne sohwo kako nopihwoso'no kako sekwo'nji humahwosi kako yo'mayo hungkuno hopi'nonohino ne somne'no nto'no womikinjosehwatimontonoho. Kako kakoe huno mta'ni syofisyihwasi waselimonto'maho. O'o, yo'mayo hungkuno kako nupa'nivo'ninkiso so'no waselimontonoho. Oso'nji yo'mayo tifi no'mo imo'none so'ntnne'no waselimontonoho. ¹⁴ Kako nje hungkuno selimontoheso nomahwosi sekumo selihwoso'no yoloho neso lijwasemofihwoso'no sekwo huno nto'no waseimontonoho. Oso'no kako nje yofe engo so'no wosetihwamontonoho. ¹⁵ Yo'mayo nje Mpohwo mokosyohumasoso njefoho. Oso'no hungkuno nto seloheso ngko apa'no waselimonnoho. Anituye Towahuno sohwo kako nje yo'mayo hungkunoso nomahwosi oso hiso'no wolosetihwamontonoho.

Simeho tango seyontososo iwolo'mo lohofikuji apa'no simonyo uyantifeho.

¹⁶ Sekwo we'enepe ngkimo manohonyo'njo uyantifeho. I oso'no sekwo we'enehwo humafikuji hwangku sohonta ngkimo nonohonifitnnefoho. ¹⁷ Ose nelahoninki kakoe inomokomoyo fehohnjo sohwna'ni ole hnnimentihwoni, Oso hungkuno nalisoso hwapingo neso peho'neto. Ole nalohi, We'enepe sekwo ngkimo monohonifitnnefoho. I oso'no we'enehwo nohumafikuji ngkimo apa'no nohonifitnnefoho. I nom'ne nalisoso ole, Ngko nje Mpohwoe pone hwo'nyoho. Ose nalisofoho. ¹⁸ Oso we'enehwo nalisoso peho'ne nalohoho. Yoloho neso nakwo huno monayohoyohoho.

¹⁹ Ose hnnontani nakwo Jisasimo ko mujo'njo yahonngkuhwoni Jisas nakwoe huno so'no huno uyahonngki nakumo nalimento, Sekwo olo hungkuno ngko selohe loso'no peho'ne hnnalokwofo. Ngko ole selohono. We'enepe sekwo ngkimo manohonifitnnefoho. We'enehwo humafikuji apa'no ngkimo wonohonantifeho. Ose selohono. ²⁰ Ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. We'enepe yo'mayo tango ni'mane so'no a'amu hwahophonjo pi'ningo engoso hofiko simonyo yontanngkuji sekwo sohwasihumotaho engo likuji simeho tango waseyimontonoho. I oso'no sekwoe simeho tango seyontososo iwolo'mo lohofikuji sekwo simonyo engo uyantifeho. ²¹ Ose nalonto kako pahnnimo hungkuno ole nalimento, Olo selalokwe loso a'mu fisi kako mehomi aswo mayo pa'nyofoho. A'mu fisi kako aswo toho'ne yonto simeho tohino umnonte so'no kakoe simeho wopingo mmo'nyofoho. I oso'no kakoe mehomi aswo mahwosi kako oso tohino engo so'no iningo mofihwosi simonyo uyimontonoho. ²² Oso mehomi aswo mawo'ninkohoho pa'nyoso sekwoe simeho tango'nji humaloho. Oso'no hwangku sohonta ngko apa'no sehoni'me'no sekwo simonyo engo apa'no uyantifeho. Oso simonyo iyo homo somo wae yafo'ne a'amu fihwo mohumuyohoho. O'o, awonoho. Simonyo iyoso ne'no nowentihwonefoho. ²³ Oso sikuno homo somo sekwo ngkimo yo'mayo yo'mayo so'no mantifitnnefoho. O'o, ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. Sekwo nje Mpo-humo yo'mayo yo'mayo so'no jomo ulikuji nje yofe'nji ulifijo so'no kako ngkine'no

syani^fisyi^hwosi yo'mayo yo'mayoso wosejapmmontonoho. ²⁴ Hohonta oso hopaso sekwo mimmotof^hwasoho. O'o, nje yofeso Mpohumo mulⁱmmotofo soku olohonta sekwo Mpohumo nje yofe'nji jomo ulⁱfijoso yo'mayoso wosejapmmontonoho. Oseso sekwo si^monyo nehopi'nohini uyanti^ffeho.

Jisas kako olo hwaho loponjo yahino somo yakolo'nnyo hweho.

²⁵ Ngko yo'mayo yo'mayo so'no pahnni^mo hungkuno selⁱwo'nⁱngkohefoho. I tⁱfi no'mo ngko pahnni^mo hungkunoso maselⁱmnehono. O'o, ngko nje Mpohumne'no hungkuno yoloho'nohini wolⁱjwasemo'monnoho. ²⁶ Oso hohosohonta sekwo yo'mayo so'no Anⁱtumne'no jomo ulⁱfijo sohonta ngko ajwo sopo sekumo sefo'mayo'ne mohumanehono. O'o, sekwo Mpohumo nje yofe ulⁱfijoso kako yo'mayo so'no wosejapmmontonoho. ²⁷ Hwapⁱngoso sekwo ngkimo si^meho hi'ntnnono ntapontⁱfe sohwanne'no Anⁱtu ni^hwatⁱmentiso so'no huno seinyo sohwanne'no Anⁱtu kako si^meho sejopalofoho. Kako sekwoe hungkunomo wosepa'nⁱmontonoho. ²⁸ Ou nehopi. Hohonta Mpohwo kako ni^hwatⁱmentiso sohwo'ni olo hwaho lopono pmentohe hwo'nyoho. I olohonta ngko olo hwaho lopo sehwo^ti'mohm'mo nje Mpohwoepono asomo wasi^mne hwo'nyoho.

²⁹ Ose nelahonⁱngki kakoe inomokomoyo sohwo'ni ulⁱmentⁱhwoni, Ihwoni. Olohonta ki^ko pahnni^mo hungkuno monalohoyohino. O'o, hungkuno yoloho'nohini nalohino. ³⁰ Oso'no nakwo yo'mayo so'no huno nayohoho. Ki^ko huno hwapⁱngo'njo hwasoho. Nom'ne a'amu hofⁱko huno'nohini syofⁱsyanti^feso hofⁱko huno hiso ki^ko huno kinyo hwasoho. Oso'no nakwo olo hilo so'no si^meho hi'ntnnono uyalokuhwono. Ki^ko Anⁱtu mta'ango nehopi'nohini hwasoho.

³¹ Ose ulahonⁱngkuhwoni Jisas nalⁱmento Olohonta sekwo ngkine'no si^meho hi'ntnnono nehopi lontopantⁱkwofu. ³² Upa'nⁱmno. Sekumo tango se'mayo'ne si^kunososo we'ene^pi umo'nⁱmonte'no yohoho. I nto i'mofapohoho. Oso'no hofⁱko ngkimo ni^kekujo'no sekwo ngkimo ni^hwotⁱ'mofⁱkuji sekwo anga'no anga'no sekwoe angomne'no esesamo wohumpeentⁱfeho. Oso'no sekwo ngkimo ni^hwotⁱ'mofⁱkuji'no ngko'nohini nje mango sohwanji wohumamonnoho. I oso'no ngko'nohinⁱ'maho. O'o, Mpohwo kako huhwo ngko'nji wohumamontonoho. ³³ Yo'mayo tango se'mayo so'no ngko olo hungkuno hiloso selalokweno. Tango hiso se'mahonⁱngkuhwosi sekwo ngkine'no ole wosyonⁱfⁱsyanti^ffeho. Ngko Jisasi^mo ufohi'nonji kako'nji humalohwono. Ose syani^fisyi^kuji sekwo si^meho wopⁱngo'nji wohumantⁱfeho. Sekwo olo hwaho lopo nohumentanⁱngkuji yo'mayo tango wonyoso woselohofantⁱfeho. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofⁱkuji si^monyo fiyⁱmno. Hwapⁱngoso ngko olo hwaho loponjo yahino somo hwotoho fenji nto uyakolo'maleno. Ose nalⁱmentisofoho.

17

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no Anⁱtu ufo'mane'ento jomo ulⁱmentisofoho.

¹ Jisas kako oso hungkuno inomokomoyo sohwo'nⁱmno nalonto kako ahwomomo tⁱmo uhwononto kanⁱngkwohumo jomo ulⁱmento, Mpohwo, nje si^kuno nto i'mofapohoho. Olo a'amu lohwo nje yofe engoso utⁱhwaho. Oseso ki^ko utⁱhwahojo'no ngko ji^je hwomu sohwo'nne'no yofe engo ni^hwofⁱkujo'no hofⁱko ji^je yofe woho'nomantⁱfeho. ² Ki^ko a'amu hopi'nonohino somo ngkimo enjwa'mo uhumatⁱ'mentohinofoho. Ki^ko a'amu fehohnjo ntapmmentohinoso kako songo ne'no humayoso yano uyⁱne'enji ntapmmentohinofoho. ³ Songo ne'no humayo'neso olenoho. A'amu hiso hofⁱko nekwo'montosa'ine'no yofe ole wehwofantⁱfeho. Ki^ko'nohini Anⁱtu nehwasoho wokuhwofantⁱfeho. Ngko Jisasi^mo Kⁱlais sohwo'nne'no ole wonⁱhwofantⁱfeho. Nakwoe hwaho lopone'no Anⁱtu uhwatⁱmentiso hweho. Ose wonⁱhwofantⁱfeho. Yofe ose ni^hwofⁱkuji hofⁱko wopⁱngo'nohini humafⁱkuji songo ne'no humantokutnefoho.

⁴ Ngko olo hwaho lopo nohumanji jije yofe engoso jije yokumpohn'nyo engoso nto utihwamalefoho. Yo'mayo syoho ntapmmmentohinoso ngko moi'wo nto esojwao'malefoho. ⁵ U, Mpohwo hohonta olo hwaho loso nekwo mamt'i'mokiyo sohonta ngko kiko'nji nohumanji ngko yo'mayo yokumpohn'nyo mokosyohumunyo hwo'nyoho. Ngko kiko'nji humanji mokosyohumamote pa'nyoso oso yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji kiko ngkimo asomo ntape.

⁶ Olo hwe lohwa hwaho loponjo ntapmmmentohino lohwa ngko hofikimo kikine'no lutihwamale so'no hofiko kikine'no yofe kihwofalokwofo. Jije a'amu huhwo sohwa kiko ngkimo ntopahon'ngkini hofiko jije hungkunomo haloho pentifi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantifi tifi in'ngkopalokwofo. ⁷ Oso a'amu kiko ntapmmmentohinoso yo'mayo hungkuno ulahon'ngko hofiko huno ole syafihu'mentohofi, Olo hwe lohwoe hungkunoso Anitu mta'angofoho. Huno ose unyofoho. ⁸ Yo'mayo hungkuno kiko ngkimo ntapmmmentohinoso ngko lutihwahon'ngko hofiko simeho hi'ntnnono uyontifi huno ole uyalofoho. Hohonta ngko kiko'nji humanji kiko olo hwaho lopone'no nihwatimentohinofoho. Oso hungkuno somo hofiko simeho hi'ntnnono uyalokwofo.

⁹ Olo a'amu huhwo lohwanne'no jomo wakil'monne'no yohono. A'amu nom'ne olo hwaho loponjo somne'no mokilalokuyohono. O'o, olo a'amu kiko ngkimo ntapmmmentohino lohwanne'no jomo kilalokweno. Jije a'amu hwafoho. ¹⁰ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso nje hungkunomo tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso kiko'ne mehomi-foho. Jije mehomi huhwo sohwa ngko huhwo'nnonji nekwoe mehomifoho. Hofiko nje yofe engo ho'nomalokwofo. Nje yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso jijefoho. Jije yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso njefoho.

¹¹ Ngko kikiyepono wosapmmo li'mo hofikimo uhwat'i'mo'monnoho. Olo hwaho lopo hofiko'nohini wohumantifeho. Oso'no nje Mpohwo wop'ingo'nohino sohwo si olo a'amu lohwa hofiko ngkimo simeho ntapifitne'enji uhwsopo'mentohino loso yo'mayo yahino wonyo somo uyakolopitne so'no kiko jije yokumpohn'nyo engo so'nji ufo'mahoji umokosyohumaho. Kiko ngko'nji simeho afa in'notohwoyo hopaso hofiko simeho afa unife. ¹² Ngko hofiko'nji nohumanji oso yokumpohn'nyo kiko ngkimo ntapmmmentohino so'nji ngko hofikimo wop'ingo umokosyohumamote so'no anga'no ngkine'no hohujo ni'hu'nahone mikinjanimofefoho. O'o, ntapmmmentohino hopi'nonohino sohwa wop'ingo nn'ngkopalokwofo. A'amu anga'nohino sohumne'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso ne imo'none hopaso kako anga'nohino sohwo tikanomo wene sohwo piwahu'mentisofoho. ¹³ Olohonta olo a'amu lohwamo uhwtot'mahm'mo kikiyepono wosapmmmonnoho. Ngko hofiko'nji olopo nohumanji yo'mayo hungkuno hofikoe simeho wop'ingo umo'none'enji kilalokwe so'no nje simeho wop'ingo ni'mo'niwo'n'ngkiso hopaso engo womantifeho.

¹⁴ Jije hungkunoso olo a'amu lohwamo nto umotefoho. A'amu hwe moya'mi olo hwaho loponjoso hofikoe mangohwa imo'n'imentohofofoho. Hwap'ingoso ngko hopa hofiko olo hwaho loponjo yo'mayo somo min'ngkayo'njo hwafoho. ¹⁵ Ngko hofiko'nji yanimofo'ne makilohoyohono. O'o, ole kilalokweno. Hofiko olo hwaho lopo nohumentan'ngkuji oso hwe wonyo Seten kako a'amu lohwamo wonyo umokonohonji kiko hofikimo hofiyo mokosyohumane'enji kilalokweno. ¹⁶ Ngko olo hwaho loponjo yahinomo in'ngkunyo hwon'i'maho. Oso pa'nyoso hofiko huhwanji olo hwaho loponjo yahinomo in'ngkunyahwa'maho. ¹⁷ Mpohwo jije hungkunoso hungkuno ne'njofoho. Oso hungkuno hiso olo a'amu lohwamo kiko itihwahon'ngkiji hofiko hofikoe huno ehohosasyihwoso'no hofiko yo'mayo yahino wonyomo uliko'mafikuji jije yahino wop'ingo'nohini ikuji jije a'amu ne wop'ingo umo'nantifeho. ¹⁸ Hohonta kiko ngkimo nihwojahon'ngkini ngko a'amu olo hwaho loponjo lohwanjo ajwo'mo humamotefoho. Oso pa'nyoso ngko olo a'amu lohwamo hwe moya'mi hwahoponjo lohwanjo ajwo'mo wohumafenji hofikimo uhwojalokweno. ¹⁹ Ngko kiko'nji nohumahm'mo olo syoho

simo'mjolo uyimonne'no yohono a'amu lohwa hofiko jije hungkuno so'ne huno ufo-hotofohojo'no hofiko jije yahino wopingo mayo'ne ufo'ma'mne'no yohono. Oseso hofiko jije a'amu ne wopingo umo'nantifeho.

²⁰ Ose ulonto ole ulimento, Olo a'amu lohwanohini mokosyohumaho eso makilimnehono. O'o, hwe moya'mi nom'neso hofiko olohwafe hungkunomo haloho upa'n'ingkuji ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijo somo kiko hofiyo mokosyohumaho kilalokweno. ²¹ Ngko ole'no nimo'n'ingkohoho. Hwe moya'mi hopi'nono nekumo simeho ejapikuji hofiko nekwo hopa simeho hunoso afa'njo umo'nantifeho. Mpohwo, kiko ngkimo nihumahnno. Ngko kikimo kuhumaleno. Oso hopaso hofiko nekumo ehumayo so'no nimo'n'ingkohoho. Hofiko ose ehumafikujo'no a'amu hwahoponjoso hofikoe yahino wopingo somo uhwon'ingkuji ole wosyofisyantifeho. Ou, Anitu kako Jisas Kilais sohomo nakwoe hwaho lopo uhwatimentiso sohweho likuji ngkine'no simeho wontipantifeho. ²² Jije yokumpohn'nyo kiko ntapmmentohinoso ngko hofikimo uyimaleno. Oseso ole'no nimo'n'ingkohoho. Nekwo simeho afa inontai humalohwoyo hopaso hofiko simeho afa'njo umo'nantifeho. ²³ Jije hungkuno lontneso nje simehomo mnawojo hopaso nje hungkuno hofikoe simehomo ose mnaweho. Oseso hofiko simeho afa in'ingkuji wopingo humafitne so'no nimo'n'ingkohoho. Oseso a'amu hwahoponjoso hofikoe humayo somo uhwon'ingkuji ole wohnnantifeho. Anitu kako Jisasimo nakwoe hwaho lopone'no nehopi uhwatimentiso hweho. Anitu Jisasimo simeho uyiwon'ingkiso hopaso kako olo a'amu lomo simeho uyalofoho.

²⁴ Ose ulonto ulimento, Mpohwo, ole'no nimo'n'ingkohoho. Hwe moya'mi kiko ntapmmentohino hopi'nonohinoso hofiko ngko'njopo wohumantifeho. Olo hwaho loso nekwo mamti'mokiyo sohonta kiko simeho ntaponji jije yofe engoso jije yokumpohn'nyo engo ntapmmentohinofoho. Olo a'amu lohwa hofiko oso yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji ntapmmentohino somo uhwon'itne so'no nimo'n'ingkohoho. ²⁵ Ou Mpohwo, kiko yo'mayo yahino ito'nohino iwon'ingkinohosohosimo olo hwaho lophonjo a'amulo kikimo huno muyofoho. I oso'no ngko kikine'no huno niyohoho. Olo a'amu ngko'njo lopo humalofoso hofiko kiko ngkimo nihwatimentohino sohwo'nne'no huno unyofoho. ²⁶ Jije yahino yo'mayo so'no hofikimo nto utihwamaleso ngko ne'no utihwahn'mnefoho. Oseso kiko simeho engo ntopantokuno hopaso hofiko simeho engo unantifeho. Ngko hofikimo humahm'me'no kikimta'angoso hofiko simeho ose unantifeho. Jisas kako Anitumo ose ulimentisofoho.

18

Jutas kako Jisasimne'no mango sohwo tokoyo'ofo imentisofoho.

(Matiyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Jisas kako Anitumo ose ulahon'ingki kako kakoe inomokomoyo sohwo'ni nakwo oso hopo sopo uliko'mentani mijo we'e Kitilon wekentani nongkihnta'ni iyo uyo syoho sopo umentihwonefoho. ² Jutas kako Jisasimne'no tokoyo'ofo yone sohwo kako oso iyo uyo syoho sopone'no huno unyo hweho. Hwap'ingoso sikuno pi'n'ingo engo somo Jisas kakoe inomokomoyo sohwo'nnonji oso hopo sopo ne'no umotohwonefoho.

³ Hwe yofe engo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofiko a'amu hwapife tifo'njo sohwanji a'amu itokuso'njo sohwanji Jutasinji uhwojahon'ingkofo Jutas kako oso iyo uyo syoho hopo sopone'no ipemotawomentisofoho. Hofiko kwefoho'nji sikiloho'nji yo'mayo ikujoho so'nji motapmmentohofofoho. ⁴ Jisas kako kakine'no yo'mayo u'mane so'no simo'mo huno nto unyo sohwo humentanjopo a'amu sohwo nuhwon'itimanto ulimento, Sekwo tihune'no tipeelokwofo. ⁵ Ose ulahon'ingkahon'ingki hofiko ulimentohofi, Nakwo Jisas Nasalet mta'ango sohune'no tipeelokuhwono. Ose ulahon'ingkofo Jisas ulimento, Ngko olo huhwo'nyoho. Ose ulimentisofoho. Jutas oso a'amu Jisasimne'no tokoyo'ofo yone sohwo oso a'amu huhwo sohwanji humohumantisofoho. ⁶ Jisas kako olo huhwo'nyoho ulimentiso so'no hofiko iyoho yontifi hohokuhano asohosile we'enepe wentifi hwahopo piwahu'mentohofofoho. ⁷ Oseso Jisas kako apa'no

ulimento, Sekwo tihune'no tipeelokwofo. Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Jisas Nasaletnnta'ango sohune'nefoho. ⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Nto selohefoho. Ngko olo huhwo'nyoho. Sekwo ngkimo wantimantifi pohofihwasi'manji nje inomokomoyo lohwo'nohohini fohonihwatimno. Hofiko wahumpopife. Jisas ose ulimentisofoho. ⁹ Simo'mjo Jisas kan'ngkwohumo ole nto ulimento, Oso a'amu ntapmentohino sohwo ngko mokosyohumamote so'no anga'no ngkine'no hohujo ni'hu'nahone mikinjanimofefoho. Oso hungkuno ulimentiso so'no huno ikwesiyafisyonto wahumpopife ulimentisofoho. Oso hohosohonta oso hungkuno kakoe inomokomoyo sohwanne'no ulimentisoso ne imo'nimentisofoho.

¹⁰ Saimoun Pita kako nohumanto hwakuhwajo iwosipema'nonto a'amu fihwoe haloho angahohnjo somo loku'mentisofoho. Lojwahan'ngki halohoso piwahu'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu yofe engo'njo tajo anga syoho'njo sohwoe syoho ulohofiyo hweho. Kakoe yofeso Malikos. ¹¹ Pita ose yahan'ngki Jisas ulimento, Ji'je hwakuhwajoso asoso'mo fotofahinyo. Kiko huno pipi kiyalofoho. Yo'mayo tango nje Mpohwo, Nje hwomu womano, limentisoso ngko woma'mo. Oso'no hwakuhwajoso fotofahinyo.

Hofiko Jisasimo Anasiyepono ipemotamentohofofoho.

¹² Oseso oso a'amu itokuso'njo sohwanji a'amu Jutafe hwapife tifo'njo sohwanji hofikoe hwe engo sohwanji hofiko Jisasimo aho kentifi kakimo impe intokwomentohofofoho. ¹³ Simo'mo hofiko Anasiyeono motawomentohofofoho. Anas huhwo sohwo kako Kaiyofasiye kan'ngkwohweho. Kaiyofas sohwo kako oso soswo somo a'amu tajo anga syoho'njo so'no yofe engo ma'mentisofoho. ¹⁴ Oso Kaiyofas huhwo sohwo kako a'amu Juta somo ole ulimento, Yahino ito'nohinoso olenoho. Olo hwe anga'nohino lohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no ufo'mayo'ne poyo wape'nono. Ose nto ulimentisofoho.

Pita ulimento, Ngko Jisasimne'no huno maniyohoyohoho limentisofoho.

(Mat'yu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ A'amu sohwa hofiko Jisasimo ipemotosontan'ngkofo somo Saimoun Pita'nji ngko Joun'nnonji nekwo Jisasimo in'ngkasimentihwoyofoho. Oso hwe yofe engo'njo tajo anga syoho'njo sohwo kako ngkine'no huno uyo so'no ngko Jisas'nji oso hwe yofe engo'njo sohwoe tojo somo humentohefoho. ¹⁶ I oso'no Pita kako mempo hohnta'ni hoku'yo sopo fesyohumamentisofoho. Oseso ngko hwe yofe engo'njo huno ninyo sohwo'ni ngko a'mu hoku'yo mokosyohumayo simo Pitamo ipemotasyuyo'ne ulimentohefoho. Oso a'mu hisi Pitamo ipemotawonto ¹⁷ Pitamo ulimento, U, kiko huhwosi olo hwe lohwoe inomokomoyo hwsilikeno. Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Awonoho. Ngko'maho. Ose ulimentisofoho.

¹⁸ Oso anga sopenjo syoho ulohofiyo so'nji a'amu hwapife tifo'njo sohwanji kwongkwongo usahan'ngki toho intofontifi a'apaho toho imokinimentohofofoho. Pita huhwo'nji hofiko'nji nolohofontifi a'apaho toho imokinimentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo tajo anga syoho'njo sohwo Jisasimo hungkuno ulohonimentisofoho.

(Mat'yu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Hwe yofe engo'njo tajo anga syoho'njo sohwo kako Jisasiye inomokomoyo sohwantne'no yo'mayo hungkuno Jisas hofikimo lutihwawo'n'ngkiso so'ntnne'no Jisasimo ulohonimentisofoho. ²⁰ Oseso Jisas ulimento, Ngko hwe moya'mi hopi'nonohino somo utihwa'nyo'ponohini lutihwawo'n'ngkohe hwo'nyoho. Engolopohamo ngko Anituye tajo anga engo'njo sopenjo tajo anga we'eso a'amu Juta uhu'mokuwo'n'ngkohoho sopo nje yo'mayo hungkunoso lutihwawomentohofoho. Ngko hungkuno hiyaso'mo majofoho. ²¹ Oso'no kiko ngkimo peho'no ntohonantokuno. Kiko oso a'amu nje hungkuno upa'n'wo'n'ngkohoho somo ulohonyo. Oso hungkuno ngko l'wo'n'ngkoheso hofiko huno moi'wo'nnyofoho.

²² Ose ulahon+ngki hwe hwapife tifo'njo fihwo kako Jisas+i'njopo lohofonto Jisasiye manjijohopo hwaningo fonjonto ulimento, Kiko olo hwe yofe engo'njo lohomo hungkuno oso pa'nyoso nulohotoho. Ito'nohini uso. ²³ Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Ngko hungkuno wonyo ulohe so'no lanifonjohino. I ngko hungkuno wonyo ulohe'manji kiko olo a'amu lohwo uso. I ngko hungkuno nehopi ulohe'manji peho'ne nifonjohino. Ose ulimentisofoho. ²⁴ Oseso oso impe Jisasi+mo into'mentohofoso Jisas into'nowentan+ngki Anas kako oso hungkuno Jisasi+mo ulohon+mentiso sohwo kako Kaiyofas hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwoepono lihwat+mentisofoho.

Pita apa'no Jisasi+me'no ngko huno maniyohoyohoho ulimentisofoho.

(Mat+yu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Saimoun Pita a'amu'nji lohofonto a'apaho toho imokinontan+ngki a'amu huhwo sohwo ulimentohofi, Kiko huhwosi kakoe inomokomoyo hwsilikeno. Ose ulahon+ngkofi Pita hwasyo hungkuno ulimento, Awonoho. Ngko kakoe inomokomoyo hwon+maho.

²⁶ Ose ulahon+ngki oso hwe yofe engo'njo sohwo syoho ulohofiyo nom'ne sohwo kako oso a'amu Pita kako haloho lojwao'mentiso sohwoe a'amu sohwo kako Pitamo ulimento, Ou, nehopi. Kiko Jisasi+nji oso iyo uyo syoho sopo nohumentan+ngkini ngko kohon+ngkohe hwsoho. ²⁷ Ose ulahon+ngki Pita apa'no ulimento, Awonoho. Ngko osoho hwon+maho. Ose ulahon+ngki yihufo tosika yokaso oso hohosohonta ho'n+mentisofoho.

Hofiko Jisasi+mo Pailot+yepono ipemotas+mentohofofoho.

(Mat+yu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ A'amu sohwa hofiko Kaiyofas nta'ni Jisasi+mo utimantifi oso hwe engo a'amu Loum mta'ango sofe hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe ango engo sopone'no imingo ne hoswo hoswe iyo so'nji Jisasi+mo ipemotamentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko hofikoe Anitu Kako A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo * iyoho humayo somne'no nto'no esyohumayo'ne hofikoe he a'apaho yo'mayoso mijo nto yatiku'mentohofofoho. Oso'no hofiko huno ole syafihu'mentohofi, A'amu Loum nakwoe yahinomo miningkayo'njo sohwafe angomo nakwo syukwato lohofihwosi kiho'njo imo'n+ngkuhwasi nakwo elijwanyo engo sopo wopayo monanehwono. Ose syafisyontifi mempo hohnta'ni humamentohofofoho.

²⁹ Oseso oso hopo sopo nohumentan+ngkofi Pailot mempono noswaponto ulimento, Sekwo olo hwe lohomo olo hungkuno nto'no mihwajiyo ango lopone'no peho'no ipemotapohofihwolo. Peho wonyo imaso'neto. ³⁰ Ose ulahon+ngki hofiko ulimentohofi, Olo hwe lohwo kako yahino wonyo miyo'njo yontentesi nakwo olo ango lopo kikiyepono mipemotapihwonesohilo. ³¹ Ose ulahon+ngkofi Pailot ulimento, Sekwo a'amu Juta soku sekwoe hon+ngkano hungkuno somne'no huno syafisyikuji kakoe hungkunoso nto'no mihwat+mno. Ose ulahon+ngki a'amu sohwa ulimentohofi, Sekwo a'amu Loum sohwaso nakwo a'amumo fonjasiyo'no hon+ngkano somo pijwonaof+wo'n+ngkohofofoho. † Ose ulimentohofofoho. ³² Hohonta Jisas kako kakoe a'amu somne'no kako poyo imo'none so'no lutihwamentiso sohonta kako a'amu Loum sohwa a'amumo iyo hwojiyafiku'nnyo sopo fonjinto'ofahumotofo hopaso wape'n+montonoho nalimentisofoho. Oso hohosohonta oso hungkunoso ne umo'n+monte'no yohoho.

³³ Oseso Pailot kako ango engo somo apa'no swonto Jisasi+me'no joho litimanto ulimento, Kiko a'amu Jutafe Hwe Engo hofikoe hwaho mokosyohumayo'ne hwsilaho. ³⁴ Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Oso hungkuno ntohinoso jije huno mta'ni lantohino. I a'amu Jutaso hofiko kilimalofoyoho kantohino. ³⁵ Ose ulahon+ngki Pailot ulimento, Ngko a'amu Juta hwo'ntaho. Jije temtitofu Juta sohwanji hwe yofe

* 18:28: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho. † 18:31: A'amu Loumjo sohwa Jutafe hwaho mokosyohumayo hwafoho. Oso'no hofiko hungkuno mihwajiyo'neso yono limentihofofoho. Oso'no hofiko hon+ngkano yokumpohn'nyo ho'nahumentohofofoho. A'amu anga'no mape'nyoso wopingofoho.

engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji hofi'ko ngkiyepono kumotapohoho. Kiko peho imahnno'neto. ³⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko a'amumo mokosyohumayoso olo hwaho lopo'maho. O'o, ngko olo hwaho lophonjo a'amumo mokosyohumayo'ne hwo'ntontosi nje inomokomoyo sohwa hofi'ko a'amu Juta sohwanji fongki'n'ifijoso a'amu Juta sohwa mon'mafikutnnesohilo. I oso'no ngko a'amumo mokosyohumayo kiko pa'nyo hwon'maho. ³⁷ Ose ulahon'ngki Pailot ul'imento, Ose'manji kiko hwe engo a'amumo mokosyohumayo hwosoho. Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Kiko hwe engo a'amumo mokosyohumayo hwosoho ntohinoso hungkuno nto'nohinoho. Ngko olo hwaho lopo imo'n'imentoheso syoho anga'nohinoho hungkuno nehopi'nohinoho lijwaof'neso imo'n'imentohe hwo'nyoho. A'amu hofi'ko hungkuno nehopi'nohinoho umo'n'wo'n'ngkisoso nje hungkunomo haloho pewo'n'ngkohofohoho. ³⁸ Ose ulahon'ngki Pailot ul'imento, A'amu hungkuno ne so'no huno unyoso t'hwolo. Ose ul'imentisohoho.

*Pailot kako Jisas*imo iyo hwojiyafiku'nnyo somo fonjinto'ofasiyo'ne l'imentisohoho. (Mat'iyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Pailot ose ulonto kako mempono a'amu Jutafepono apa'no noswonto ul'imento, Ngko olo hwe lohwo kakoe yahino wonyoso mot'p'hwon'ngkiyohono. ³⁹ I oso'no sekwoe yahinoso ole wo'nnyofoho. Anitu A'amu Is'lael somo Uyakolo'mentiso somne'no Syafisiyo Sikuno Engo † iyoho humayo somo sekwoe a'amu anga'no impo'ango mta'ni is'hutofomayo'ne jomo nti'wo'n'ngkohof'hwaso. Oseso ngko sekwo a'amu Juta sokuye olo hwe engo lohomo us'hutofonehwajono lasemo'n'ngkohoho. ⁴⁰ Ose ulahon'ngki hofi'ko mango engo mohm'no ul'imentohofi, Olo hwe lohomo nus'hutofohotoho. O'o, kiko Mpolapas sohomo us'hutofo. Mohm'no ose ul'imentohofohoho. Mpolapas huhwo sohwo kako a'amumo fonjasyonto a'amufe yo'mayoso hufo ma'mojo hweho. Hwe wonyo hweho.

19

¹ Oseso Pailot kako Jisasimo utimanto kakoe a'amu itokuso'njo sohwanji impe'nji fongkupmno, ul'imentisohoho. ² Hofi'ko Jisasimo nofonjont'ifi impe yongo'njosso nokikisont'ifi hnn'imentohofi olo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo mnokinom'nanji'mofo pa'nyofoho. Ose lont'ifi Jisas'ye mnokinopo monji'mofahumentohofohoho. Ose yont'ifi hofi'ko manji'mofo sawemo miyo'nohinoso a'amu hwaho mokosyohumayo yofe engo'njo sohwa iwo'n'ngkohoho hopaso Jisasimo uloho'mentohofohoho. ³ Ose ulohofont'ifi kakimo u'mant'ifi sitofo ulont'ifi ul'imentohofi, Ou, Hwe Engo sohwo, kiko a'amu Juta somo mokosyohumawo'n'ngkino sohwo silaho. Ose ulont'ifi kakoe manjijohopo fongku'mentohofohoho.

⁴ Osohonta Pailot apa'no mempono noswaponto a'amu Juta somo ul'imento, Ihwoni. Ngko mempone'no ipemotoswapmme sohwo sekwo huno waseyono. Kako wonyo hon'ngkano ane hweho. ⁵ Ose ulahon'ngki Jisas kako mempono swapmmentisohoho. Oso mnokino manji'mofo yongo'njo mt'i'mokumentohofoso Jisas'ye mnokinopo monjimofahumentohofohoho. Oso manji'mofo miyo'nohinoso hi'njo hweho. Jisas osopo nohumentan'ngki Pailot a'amu somo ul'imento, Ihwoni, olo hwe lohomo uhwonimno. ⁶ Ose ulahon'ngki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hwap'ife t'ifo'njo sohwanji hofi'ko Jisasimo uhwonont'ifi johoh mohm'no ul'imentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno. Iyomo fonjinto'ofahumno. Ose ulahon'ngkofi Pailot ul'imento, Olo hwe lohwoe hon'ngkano wonyoso ngko mot'p'hwonyo'njo yohono. Sekwo soku utimaf'ikuji iyomo fonjinto'ofahumno. ⁷ Ose ulahon'ngki a'amuso ul'imentohofi, Olo hwe lohwo kako Anitumne'no sitofo nal'imentisohoho. Ngko Anituye Hwomu hwo'nyoho nal'imentisohoho. Oso'no nakwoe hon'ngkano hungkuno olo yahino loso'no wape'nono nal'wo'n'ngkohoho.

† 18:39: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

⁸ Pailot oso hungkuno homo somo upa'nonto iyoho engo m+kunimposo unimentisofoho. ⁹ Pailot oso ango engo somo apa'no noswonto Jisasimo ulimento, Kiko nti'mta'ni pmentohino hwosilo. Ose ulahonngki Jisas oso hungkuno ulimento somo asomo mujo'njo yahonngki ¹⁰ Pailot ulimento, Pipilo. Kiko ngkimo hungkuno manjoso mampi'nyo peho'no humahnno. Ngko kikimo kisihutofo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. I ngko kikimo iyomo fonjinto'ofakisiyo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. Oso'no kiko huno makiyoho liyohoho. ¹¹ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Oso yokumpohn'nyo engo mokosyohumahnno Anitu ahwomomo humaso sohwo kako kikimo mokijape'njo yontentesi kiko ngkimo wonyo mantohofohotnesohilo. Oso a'amu ngkimo jije ahomo ho'nanihumalofo sohwa hofikoe wonyoso jije wonyo somo yakolo'nnyofoho. Hofikoe wonyoso m+kunimposofoho.

¹² Pailot kako Jisasiye hungkunomo upa'nonto Jisasimo usihuto'mo lonto huno pi'ningo engo syafihu'mentisofoho. A'amu Juta sohwa oso hiso'no upa'nontifi hofiko Pailotimo mango engo ulimentohofi, Kiko olo hwe lohomo isihutofihwaji so'manji kiko Sisa hwe yofe engo hwofilo'nnyo sohwoe a'amu hwo's'maho. A'amu fihwo ngko a'amumo mokosyohumayo hwo'nyoho liwo'nngkiso sohwo kako Sisafe mango hweho. ¹³ Pailot kako oso hungkuno homo somo upa'nonto kako Jisasimo mempono ipemotoswapmentisofoho. Noswaponto Pailot kako hungkuno nto'no mihwajiyo'ne epohumayo sopo ampo humamentisofoho. Oso hopo sopo yofe ole limotofofoho, Sokumnangoponoho. A'amu Hipiluso oso hiso'no hofikoe hungkunoso ole limotofofoho, Ngkapatofoho limotofofoho. ¹⁴ Oso hohosohonta a'amu Jutafe Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo * iyoho mo'nngkanta humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo'ne sikunomnoho. Oso homo somo mofehi'nyo ajwo kuntoliyopo posahonngki Pailot a'amu Juta somo ulimento, Olo hwe lohwo sekumo semokosyohumayo'ne hwe engo hweho. Sekwo uhwonimno. ¹⁵ Ose ulahonngki hofiko joho mohm'no ulimentohofi, Wayo yafikuji fonjahumno. Iyomo fonjinto'ofahumno. Ose ulahonngkofi Pailot ulimento, Ngko sekwoe hwe engo sohomo iyomo wofonjinto'ofahumonntaho. Ose imne'no lasemo'nngkohoho. Ose ulahonngki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa ulimentohofi, Olo hwe lohwo nakwoe hwe engo hwo'maho. Nakwoe hwe engo anga'nohino sohwo Sisafoho. ¹⁶ Ose ulahonngkofi Pailot kako Jisasimo iyomo fonjinto'ofasiyo'ne a'amu huhwo sohwafe ahomo ho'nahumentisofoho.

Hofiko Jisasimo iyo hwojiyafiku'nnyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.

(Matiyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Oseso Jisasimo utimantifi iyo hwojiyafiku'nnyoso nomantifi kakwo'yohumo utofimentohofofoho. Jisas kako itokwawento ango Jelusalem uliko'mantifi A'momnokinoponoho liwo'nngkohoho sopono kotasimentohofofoho. Hipilu hungkunoso oso hopo sopone'no ole liwo'nngkohoho Ngkoulkotanoho liwo'nngkohofofoho. ¹⁸ Oso hopo sopo hofiko Jisasimo iyo hwojiyafiku'nnyo sopo fonjinto'ofahumentohofofoho. Oso Jisasi'njo sopo hwe hufa'u sohwa'u yohosi yohosinta'ni fonjinto'ofasyontifi Jisas ajwo'mo fonjinto'ofahumentohofofoho.

¹⁹ Pailot kako iyoswo nomanto Jisasiye mijo kwa'ofiyo tokwajo nohonje sopo mtimokohofojahumentisofoho. Oso hungkuno hiso olenoho. JISAS NASALET NTA'ANGO SOHWO A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Ose mtimokumentisofoho. ²⁰ Jisasimo fonjinto'ofahumentohofoho hopo sopo ango Jelusalem mofoneponoho. Oseso a'amu Juta pi'nngoso nosapontifi oso iyoswo mtimokohofojahumentiso homo somo atofolimentohofofoho. Oso hungkuno hiso Pailot kako hungkuno hufa'u sihune'njo mtimokumentisofoho. A'amu Jutafe hungkuno'nji a'amu Ngklikife hungkuno'nji a'amu Loumife hungkuno'nji mtimokohofojahumentisofoho.

* 19:14: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

²¹ Oseso a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa hofi'ko oso iyoswomo uhwonontifi Pailotimo ulimentohofi, A'amu Jutafe Hwe Engo hweho mt'i'mokinyoso hwasyofoho. Ole mt'i'mojo. Olo hwe lohwo ngko a'amu Jutafe hwe engo hwo'nyoho l'imojo hweho. Ose mt'i'mojo. ²² Ose ulahon'ngkofi Pailot ulimento, Hungkuno mt'i'mokohe loso olo hungkuno lo'nohini waweno. Ose ulimentisofoho.

²³ A'amu itokuso'njo osofosofahu'nohino sohwa hofi'ko Jisasimo iyo hwojiyafiku'nnyo sopo nto fonjinto'ofasyontifi hofi'ko kakoe manji'mofo yo'mayo so'nji nomantifi yano ilofoso osofosofahu'no ilo'mentohofoho. A'amu anga'no anga'nohino sohwannefoho. I kakoe nem'no manji'mofoso ufhotofoso ane'njo uhwonontifi ²⁴ ole hnnimentohofi, Oloso nosis'impehwaloho. O'o nakwo syohi'nyo ihwasi a'amu neyakolofoso sohwo kako olo hiloso hi'nji woma'monte hweho. Ose imentohofoso Anituye hungkuno a'amu mt'i'mokumentohofoso ne imo'nimentisofoho. Hungkuno hiso olenoho. A'amu nje hwapife yo'mayoso yano ilofontifi hu'mema'mentohofoho. Nje manji'mofo so'no hofi'ko syohi'nyo yontifi uyakolo'mentiso sohwo ma'mentisofoho.

Oso a'amu itokuso'njo sohwa oso hiso imentohofoho.

²⁵ Oso Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyo'njo mofone sopo Jisasiye kona'wohi'nji konosima'nji K'loupasiye ape Maliya'nji nom'ne Maliya ango Makitola nta'angosi'nji humamentohofoho. Oso moya'mi hofosofa Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyo'njo tifo ne sopo loho'mentohofoho. ²⁶ Ngko Joun Jisasiye a'amu sohwo'nnonji Jisasiye kona'wohi'nji afapo lohofontan'ngkuhwoi Jisas ehononto elimento, Na'uyo oso hwe sohwo jije hwomu hweho. ²⁷ Ose ulonto ntimento, Olosi jije na'uyoho. Ose ntahon'ngki oso sikuno somo ngko Jisasiye kona'wohi'nji nje angomo mokosyohumamotefoho.

Jisas kako poyo imo'nimentisofoho.

(Mat'yu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸⁻²⁹ Ose imo'nimentiso sohonta Jisas kako huno ole umento, Nje yo'mayo syohoso moi'wonoho. Ose syafisyonto ole ulimento, Ngko mijo'no nimo'n'ngkohoho. Ose ulimentisofoho. Ahwonte anga'no ipisayo mijo yokumpoyn'nyo mangkinyo'njo oso hopo sopo nowentan'ngki hofi'ko hwapife pa'nyo we'eso mijo homo somo yomantifi tokemo popojontifi noho'nomantifi Jisasiye mangomo uyimentohofoho. Ose imentohofoho sohonta oso hungkuno Ntefit Jisasimne'no hohonta mt'i'mokumentisoso ne imo'nimentisofoho. Mt'i'mokinyoso olenoho. Ngko mijo'no nimo'n'ngkohoho. ³⁰ Ose ulahon'ngki Jisas mijo hiso nononto l'imento, Nje syoho imoteso moi'wonoho. Ose ulonto kakoe mnokino iwa'wo'mentisofoho. Osohonta kakoe huyo'mango Anituye pone'no uhwatimentisofoho.

A'amu itokuso'njo fihwo kako Jisasimo hosimno hupepo honje hmmentisofoho.

³¹ Oso hohosohonta a'amu Jutaso hofi'koe Sikuno Engo iyoho humayo so'ne yo'mayo nto'no esyohumayo'ne sikunomnoho. Oseso a'amu Juta sohwa ole syafihu'mentohofi, Nakwoe Sikuno Engo iyoho humayo somo iyo hwojiyafiku'nnyo sopo a'amufe pijafa ne'no weso nakwolaho lontifi hofi'ko Pailotimo a'amu huhwo sohwa poyo komo'no pe'nyo'ne hungkuno ole ulimentohofi, Kiko jije a'amu itokuso'njo sohwo ulahon'ngkohoji hofi'ko a'amu iyoponjo sohwafe sife kutikujo lohofikuji hwahopo womeho'nahufe. ³² Ose ulahon'ngkofi Pailot hungkuno ose ulahon'ngki a'amu itokuso'njo sohwa hofi'ko oso hwe hufa'u Jisasi'njo sopo yohosi yohohnta'ni fonjinto'ofahumentohofoho sohwa'uye sifemo kutikujo loho'mentohofoho. ³³ Nokujontifi Jisasimo u'mantifi kako poyo nto imo'nimentiso uhwonimentohofoho. Ose uhwonontifi Jisasiye sifemo makujiyo'njo imentohofoho. ³⁴ I oso'no a'amu itokuso'njo fihwo kako Jisasimo hosimno hupepo honje hmmentisoso honiyo'nji mijo'nji usihuma'mentisofoho. ³⁵ Ngko Joun sohwo'ni yo'mayo imo'nimentiso somo uhwonimentohefoho. Hwasyo hungkuno moselalokuyohono. Yo'mayo uhwonimentohefoho yo'mayo upa'nimentohefoho olo iyoswo lomo ifalifaliyo mt'i'mokalokweno. Sekwo hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyifitne'enji mt'i'mokalokweno. ³⁶ Yo'mayo uhwonimentohefoho imo'n'ngkahon'ngki

Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso ne imo'n'i'mentisofoho. Hungkuno anga'no mt'i'mokumentohofoso olenoho.

Hofiko kakoe yokinoso makujiyofoho.

³⁷ Nom'ne hungkuno mt'i'mokumentohofoso olenoho.

Oso hwe sohomo hofiko hosimno hmentohofoso sohomo uhwonantifeho.

Hungkuno mt'i'mokumentohofoso hiso oso sikuno homo somo ne imo'n'i'mentisofoho.

Hofiko Jisasiye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho.

(Mat'yu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Oso hiso moi'wo imo'n'ingkahon'ngki Jousep anga Alimateyanta'ango sohwo kako Pailotimo u'ma'mentisofoho. Jousep huhwo sohwo kako Jisasi'mne'no simeho ko uyonto kako a'amu Jutafe hwe engo somne'no iyoho un'ingkahon'ngki kako simeho hi'ntnnono unyo hungkuno so'no mol'iwafe'njo imentiso hweho. Jousep huhwo sohwo kako Pailotimo u'manto ul'imento, Ngko Jisasiye pijafoso woma'monne'no yohono. Ose ulahon'ngki Pailot eno ulahon'ngki Jousep Jisasiye pijafoso iyopo nta'ni ma'mentisofoho. ³⁹ Jousep kako'nohinimaho. O'o, Nikoutemos kako hohonta Jisasi'mo sikwo'miyomo u'ma'mentiso sohwo'nji siko Jisasiye pijafo ma'mentisiyefoho. Nikoutemos huhwo sohwo kako iyo mijo akino wop'ingo'njo so'nji iyoswo akino wop'ingo'njo so'nji pijafo somo ho'nasiyo'ne pi'n'ingo engo motapmmentisofoho. Kakoe tangoso tetifoua (34) kiloufoho. ⁴⁰ A'amu Jutaso hofiko a'amu poyo pe'nyofe pijafoso ijopijisasyiyo'ne esyohumamotofo hopaso siko Jisasiye pijafo so'nji yo'mayo akino wop'ingo'njo so'nji hwapifemo popoku'mentisiyefoho. ⁴¹ Jisasi'mo iyopo fonjinto'ofahumentohofoso mofone sopo iyo uyo syoho wo'nnyoponoho. Oso hopo sopo a'amu hofiko sokimo songo a'amufe pijafo ho'nasiyo'ne'entifi mt'i'mokumentohofofoho. Hofiko oso sokimo homo somo nom'ne a'mopijafoso moho'nasiyoponoho. ⁴² Oso sikuno yo'mayo nto'no esyohumayo'ne sikuno moi'wo imo'nyo'ne mofone sopone'no hofiko Jisasiye pijafoso ikanopo momotawe'njo yontifi oso sokimo mofone sopenjo somo ho'nahumentisiyefoho.

20

Jisas kako pi'n'imo nta'ni songo likamentisofoho.

(Mat'yu 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Sante im'ingo ne'nji sikwo'mjoho so'mo Maliya anga Makitolanta'angosi kako nolikafonto Jisasi'mo ho'nahumentohofoso sopone'no uhwonimentisoso pi'n'imomjo soso hwasampo'nnyo uhwonimentisofoho. ² Ose uhwononto kako hano kunto kunto'no nowonto Saimoun Pita'nji ngko Joun'nnonjimo t'ipehon'ma'nonto el'imento, Nakwoe Hwe Engo sohomo sokimo mta'ni wae yao'malofofoho. Hofiko nti'mo koho'nahumalofo. Ngko huno maniyohoyohoho.

³ Ose elahon'ngki Pita'nji nekwo sokimo somne'no hano kunto kunto'no nowontai ⁴ ngko Pitamo uyakolofonji ngko simo'mo sokimo somo i'mofapmmentohefoho. ⁵ Ngko i'mofaponji iku'n'ihwon'ngkoheso hwapife yo'mayoso ko uhwononji ngko masyuyonjo imentohefoho. ⁶ Saimoun Pita kako t'ifi n'ijimmentiso sohwo kako sokimo ne mo'mo humentisofoho. Noswonto uhwonimentisoso hwapife'nohini nowentan'ngki uhwonimentisofoho. ⁷ Oso hwapife nom'neso Jisasiye mnokinomo popoku'mentisiyoso nom'nepo ku'mokahinyo nowentan'ngki uhwonimentisofoho. ⁸ Ngko simo'mo sokimomo i'mofapmmentohe huhwo'ni noswonji yo'mayo somo uhwononji Jisas kako likafone so'no ngko simeho hi'ntnnono uy'imentohefoho. ⁹ Hohonta sohonta nakwo Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso so'no yofe muhwofe'njo imentihwonefoho. Hungkuno mt'i'mokumentohofoso Jisas kako poyo imo'n'ingkuhwosi apa'no songo likafone'no mt'i'mokumentohofofoho. ¹⁰ Oso hohosohonta yo'mayoso nuhwonontai oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyontai nekwoe a'amu'njopo asomo umentihwayofoho.

Maliya angu Makitolanta'angosi Jisasimo uhwonimentisofoho.
(Matiyu 28:9-10; Mak 16:9-11)

¹¹ Osohonta Maliya kako sokimo'njo mofone sopo lohofonto humotaho limentisofoho. Humotaho lonto iku'nihwonimentisoso sokimo ajwomo'mo ¹² a'amu ahwomo mta'ango nehm'no manji'mofo sawemo halojo'njo sohwa'u uhwonimentisofoho. Siko Jisasiye pijafu ho'nahumentohofu sopo nohumanji anga'no kako mnokino hohnta'ni humentanngki nom'nihwo sife hohnta'ni humentanngki uhwonimentisofoho. ¹³ Siko Maliyamo ulimentisiyo, A'mu losiyo, kiko humotaho peho'no lalokuno. Ose ulahonngki Maliya ulimento, Hofiko nje Hwe Engo sohwoe pijafoso wae yanimo'malofu'no nti'mo koho'nahumalofu lonji lotipeelokweno.

¹⁴ Ose ulonto Maliya ikinjaofonto uhwonimentisoso Jisasimo ko uhwononto kako Jisasohumo yofe mihwofe'njo imentisofoho. ¹⁵ Jisas Maliyamo ulimento, A'mu losiyo, kiko humotaho peho'no lalokuno. Hafihafe tihune'no tipeelokuno. Ose ulahonngki Maliya ole syafihu'mento, Olo hwe lohwo kako iyo uyo syoho losomo mokosyohumawo'nngkiso hweho. Ose syafisyonto ulimento, Hwe engofu, kiko kakoe pijafoso nomanji kengopo ho'nahumahnno'manji ngkimo njo. Ngko nomahm'mo womotawomo. ¹⁶ Ose ulahonngki Jisas kakoe yofe ulimento, Maliya. Ose ulahonngki Maliya ikinji lohofonto Jisasimo yofe uhwo'mentisofoho. Uhwofonto Jutafe hungkuno ulimento, *Lapounai*. Nakwoe hungkunoso ole: Lontihwayo hwosoho. ¹⁷ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Kiko ngkimo aho nonipmmakohotoho. O'o, ngko nje Mpohwoepono masileno. Kiko nuhuji nje a'amu sohwo ole uso, Ngko nje Mpohwoepono wasimne hwo'nyoho. Nje Mpohwo sohwo sekwo huhwa hnonjiye Mpohweho. Nje Anitu sohwo sekwo huhwa hnonjiye Anituyoho. Ose uso. ¹⁸ Ose ulahonngki Maliya angu Makitolanta'angosi nowento Jisasiye inomokomoyo sohwo'nanimo tpenahononto nalimento, Ngko nakwoe Hwe Engo sohumo nto uhwonngkohono. Ose ulonto kako yo'mayo hungkuno Jisas ulimentiso so'nji nalimentisofoho.

Inomokomoyo sohwa Jisasimo uhwonimentohofofoho.
(Matiyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ Oso sikuno Sante somo mofehi'nyo nto ikwo'mokumentiso so'nji Jisasiye inomokomoyo sohwo'nanimo nakwo a'amu Juta somne'no iyoho nenngkahonngki nakwo oso angu humamentihwone homo somo hoku'yo yokumpohn'nyo pijwasyontani humohumantihwonefoho. Nohumentanngkuhwoni Jisas kako nakwo'njo ajwo lopo nta'ni imo'nomanto nalimento, Nngkwahwosafu, sekwo iyoho senngkuhwoloho. Simeho wopngonji fisyohumamno. ²⁰ Ose nalonto kako kakoe ahomjo ime so'nji hupeponjo ime so'nji netihwamentisofoho. Nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas sohumo uhwonontani simonyo engu imentihwonefoho.

²¹ Jisas nom'ne hungkuno nalimento, Sekwo simeho wopngonji fisyohumamno. Nje Mpohwo ngkimo nihwatimentiso hopaso ngko sekumo wosehwatimonnoho. ²² Ose nalonto kako kakoe mamtnno nafohusonto nalimento, Sekwo Anituye Towahuno Wopngon'nohinoso sohwoe simeho mo'mo wehunnosemafono. ²³ Sekwo nom'ne a'amufe wonyoso wae yamopijoso oso wonyo hiso moi'wo umon'ntimonnoho. Simeho mo'mo momniwenehoho. I sekwo nom'ne a'amufe wonyoso wae mumopijomanji oso wonyo hiso simeho mo'mo ne'no wamniwo'montonoho.

Toumas kako Jisasimo uhwonimentisofoho.

²⁴ Jisas kakoe inomokomoyo sohwo'nanimo ne'ma'mentiso sohonta Toumas sohwo kako mohumunyoponoho. Oso hwe huhwo sohune nom'ne yofeso olenoho. Ntitimosiyoho. Hufu'u mehomi hweho. ²⁵ Oseso inomokomoyo nom'ne sohwo'nanimo Toumasimo ulimentihwoni, Nakwo nakwoe Hwe Engo songo lika'maso sohumo nto uhwonimalohwone hwona'nyoho. Kako songo humaho. Ose ulahonngkuhwoni Toumas nalimento, Ngko Jisasiye ahomjo ime so'nji kakoe hupeponjo ime so'nji uhwonimo ngko ime homo somo nupm'moku'mo ngko kakimo simeho hi'ntnnono

uyimnonoho. Ngko kakimo muhwonyo'manji sekwo hwasyo ntohoho waselimonnoho. Ose nalimentisofoho.

²⁶ Tifi sohonta sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sikhune memjao-fahoningki Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni nakwo angomo nohumentaningkuhwoni Toumas huhwo nakwo'nji humamentisofoho. Nakwo hoku'yo yokumpohn'nyo pijwasyantani nohumentaningkuhwoni Jisas nakwo'njo ajwo lo'mta'ni imo'noma lohofonto nakumo nalimento, Sekwo simeho wopingo'nohino hwasi fohumamno. ²⁷ Ose nalonto kako Toumasimo ulimento, Toumas, kiko olopo fiye. Nje ahomjo ime somo nohoningkohoji nipm'mojo. Nje hupeponjo imesomo jije aho motapohoji nipm'mojo. Ngkonoho. Kiko simeho hi'ntnnono ntapmmotnnoso noho'naofohotoho. O'o, simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo'nohini ntape. ²⁸ Ose ulahoningki Toumas ulimento, Ou, ngko kikine'no huno niyohoho. Kiko nje Hwe Engo hwosoho. Kiko nje Anitu kiyoho. ²⁹ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Kiko ngkimo nohoningkino so'no simeho hi'ntnnono ntopahino. A'amu hofiko ngkimo manohonyo'njo ko yontifi simeho hi'ntnnono ntopalokwofoso hofiko simonyo engo uyantifeho. Ose ulimentisofoho.

Olo hungkuno Joun mtimokumentiso loso hwapingoso peho'neto. Hungkuno hwapingoso olenoho.

³⁰ Jisas kako nakwo inomokomoyo sohwna'nnonji nohumanto yo'mayo wonyoangkafo a'amu miywo'ningkiyohofoso pi'ningo engo imentiso so'no hungkuno we'e'maho. Ngko hungkuno fehohnjoso olo iyoswo lomo mamtimokiyo'njo imentohefoho. ³¹ I oso'no ngko olo iyoswo mtimokohe loso'no sekwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyimno. Kako Anituye Hwomu Ne hweho. Sekwo simeho hi'ntnnono uyifijomanji songo ne'no humayo'neso wotipemantifeho.

21

*Inomokomoyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sohwa Jisasi*mo uhwonimentohofofoho.

¹ Hwangku sohonta Jisas kako apa'no kakoe inomokomoyo sohwna'nimo mijo ayo Taipeliyas sopo nohumentaningkuhwoni ne'ma'mentisofoho. Kako ne'ma'mentisoso olenoho. ² Nakwo a'amu aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni anga'no sohwna'ni oso hopo sopo humamentihwoneso olenoho. Saimoun Pita'nji Toumas a'amu hufa'u mehomi sohwo'nji Notaniyel hwaho Ngkalili anga Kananta'ango sohwo'nji nekwo Sepetiye hwomu sohwoya'inonji inomokomoyo nom'ne sohwa'u'nji nakwo hwona'ni osopo humamentihwonefoho. ³ Nohumentaningkuhwoni Pita kako nalimento, Ngko inaniku ufomeemonne hwo'nyoho. Ose nelahoningki nakwo ulimentihwoni, Nakwo huhwna'nnonji wohwano. Ose ulontani nowentani yofayokinomo nokotosontani oso sikwo'miyo sohomo inaniku ufomeeno lontani wonyopi imentihwoneso inaniku mifammentihwonefoho. ⁴ Mofehi'nyo wosimofapmmonto yahonjo so'nji Jisas kako mitimomingo sopo lohofontaningki inomokomoyo sohwna'ni kakimo yofe muhwo'mmentihwonefoho. ⁵ Oseso Jisas nalimento, Oso a'amu sohwaso, sekwo inaniku hi'njo hwasilaho. Ose nelahoningki nakwo ulimentihwoni, Ane hwona'nyoho. ⁶ Ose ulahoningkuhwoni kako nalimento, Sekwo inaniku ifamiyo ho'yo yofayokino anga sohohnta'ni ho'naopijoso inaniku ufomeentifeho. Ose nelahoningki nakwo inaniku ho'yo ho'nao'mentihwoneso inaniku we'e pi'ningo ifammentihwone'maho. Inaniku pi'ningo engo inaniku ifamiyo ho'yo somo pohumpotahumentiso so'no nakwo yokino wemano lontani ko imentihwoneso wonyopi imentihwonefoho.

⁷ Ngko Joun'ni ose uhwononji Pitamo ulimentoho, Nakwoe Hwe Engo hweho. Ose ulahoningko Pita kakoe syoho somne'no kakoe manji'mofo yojasyonto humohumantiso sohwo nje hungkunomo upa'nonto kako kakoe manji'mofo komo'no miyonto Jisasi'no komo'no u'ma'mo lonto mijomo hwofitohm'mo'mentisofoho. ⁸ Nakwo inomokomoyo nom'ne sohwna'ni yofayokino somo ne'no nohumentani inaniku ifamiyo ho'yoso husimpemotowentani ifohohosahumentihwonefoho. Nakwo ikanopo

nta'ni husimpemotamentihwone'maho. O'o, mofone sopo nta'ni (*nainti*, 90, *mita*) husimpemotapmmentihwonefoho. ⁹ Nakwo ifohohosoyontani uhwonimentihwoneso tikwolojo'nohini immontaningki uhwonontani oso hopo sopo wopayo'nji inaniku'nji wentaningki uhwonimentihwonefoho. ¹⁰ Ose uhwoningkahonngkuhwoni Jisas nalimento, Sekwo inaniku olohonta ifomahofoso fehohnjoso nmotapmno. ¹¹ Ose nelahonngki Saimoun Pita kako yofayokinopo nokotasonto inaniku ifamiyo ho'yoso momingo sopone'no husimpemotapmmentisofoho. Inaniku engo'nohinoso wan hantilet fifiti-tili (153) ko mnawo'nnyo so'no inaniku ifamiyo ho'yoso mantihupo'mmentisofoho.

¹² Jisas kako nalimento, Sekwo nopikuiji wosopayo hmnimno. Ose nelahonngki a'amu anga'no anga'no Jisasimo tihwosilo mulimmentihwonefoho. O'o, nakwo hopi'nonohino sohwna'ni Jisas nakwoe Hwe Engo sohune'no yofe uhwo'mentihwonefoho. ¹³ Jisas kako wosopayo'nji inaniku'nji nomanto nakumo nejapmmentisofoho. ¹⁴ Jisas poyo imo'nonto apa'no songo lika'mentiso somta'angoso kakoe inomokomoyo sohwna'nimo osohonta nakumo ne'mayoso hufa'u shune imo'nimentisofoho.

Jisas kako Pitamo syoho uyimentisofoho.

¹⁵ Nakwo wosopayo moi'wo nontani humentanngkuhwoni Jisas kako Saimoun Pitamo ulimento, Saimoun Jouniye hwomu sohwo, kiko olo nom'ne lohwafe simeho ntopantokwofo somo uyakolofonji simeho yokumpohn'nyo engo lontopantokuno. Ose ulahonngki Pita ulimento, Ou, Hwe engofo kiko huno kiyohoho. Ngko jije a'amu ne hwo'nyoho. Ose ulahonngki Jisas ulimento, Kiko nje yahu mehomi somo wopayo nuyo.

¹⁶ Jisas kako Pitamo ulohonyoso hufa'u umo'nononto ulimento, Saimoun, Jouniye hwomu sohwo, kiko ngkine'no simeho kumo'nalofoho. Ose ulahonngki Pita ulimento, Ou, Hwe Engofo, kiko huno kiyohoho. Ngko jije a'amu nehapi'nohino hwo'nyoho. Ose ulahonngki Jisas ulimento, Nje yahu mehomi somo wopayo nuyo.

¹⁷ Jisas kako Pitamo ulohonyoso hufa'u shune umo'nononto ulimento, Saimoun, Jouniye hwomu sohwo, Kiko nje a'amu nehapi'nohinohwosi limo'nalokuno. Ose ulahonngki Pita kako simeho tango uyahonngki kako huno syafihu'mentono. Kako hungkuno hufa'u shune hiloso peho'no ntohonwo'nantofoho. Ose syafisyonto kako Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, kiko yo'mayo hopi'nonohino nje simehomo mnawojo so'no huno kiyohoho. Ngko jije a'amu nehapi'nohini hwo'nyoho. Kiko huno kiyohoho. Ose ulahonngki Jisas Pitamo ulimento, Kiko nje yahu mehomi somo wosopayo uyohoji hofiyo mokosyohumaho. ¹⁸ Ngko hungkuno nehapi'nohino wakilimonne'no yohono. Kiko hwe songo nohumanji kiko jije huno mta'ni wemoimo lontne somne'no ahuloho hwapife yo'mayoso ito'no yonji umotnno hwosoho. I oso'no hwangu kiko a'mane imo'njo sohonta kiko jije aho yihusosyohumentanngkiji a'amuso kikimo ahuloho kumtitofikuiji kiko ango ngkilaho kinoso sopone'no wokumotowantifeho. ¹⁹ Jisas ulimentisoso yoloho neso olenoho. Pita kako tifi poyo pe'none so'no ulimentisofoho. Hwangu sohonta a'amu hofiko Pitamo fonjahufijo sohonta Pita kako Anituye hungkunomo yokumpohn'nyo kemokosyohumamojo so'no a'amu nom'nihwa Pitamne'no syafisyikuiji hofiko Anituye yofe ho'nomapitnnefoho. Jisas Pitamo oso hiso'no utihwanto ulimento, Kiko ngkimo nnngkape.

Jisas kako Joun sohwo'nne'no hungkuno limentisofoho.

²⁰ Jisas ose ulahonngki Pita kako ikinjamo lohofonto ngko Joun'ni kakoe hohujo hohnta'ni lohofontanngko nohonimentisofoho. Ngko sohwo'ni hohonta nakwo wopayo nontani ngko Jisasiye huyo ne'mo nohumanji ulimentoho, Kikine'no tokoyo'ofotihwo kilohofalofoho. ²¹ Ngko oso huhwo sohwo'nimo Pita nonohononto Jisasiimo ulimento, Hwe Engofo oso hwe huhwo sohomo pipi uloho'noneto. ²² Ose ulahonngki Jisas ulimento, Oso huhwo sohwo ngko asomo pmme sohonta kako songo ne'no

humaso'manji oso jije syoho'maho. O'o, nje syohofoho. Kiko ngkimo tiffinohini nningkape.

²³ Jisas ose ulimentiso so'no inomokomoyo nom'ne sohwa huno ole syafihu'mentohofi, Oso inomokomoyo sohwo kako mape'nonehoho syafisyahoninkofi hungkuno hiso nonje nonje mjaho'nimimentisofoho. I oso'no Jisas kako ose malimmentisofoho. O'o, ole'nohini limento, Oso hwe sohwo ngko asomo pmme sohonta kako songo ne'no humaso'manji oso jije syoho'maho. O'o, nje syohofoho. Ose ulimentisofoho.

²⁴ Oso inomokomoyo huhwo sohwo ngkonoho. Ngko yo'mayo yo'mayo homo somne'no uhwononji hungkuno lijwasemofonji ifalifaliyo mtimokalokweno. Oseso sekwo nuhwoninkuji huno waseyono. Joun yo'mayo somo uhwonimentiso so'no mtimokumentisoso nakwo huno nayohoho. Hungkuno ne'njofoho nayohoho. Sekwo huno ose waseyono.

²⁵ Yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso Jisas imentisoso nowentanngki ngko fehohnjo'nohini semtimokiyalokweno. I a'amu fihwo kako yo'mayo hopi'nonohino Jisas imentiso so'no wamtimokumo lihwosi ko yososo olo hwaho lopo nakwo humalohwone ayo'mo yo'mayo iyoswo hu'meesyiyo'neso hopa'maho. Nihu'no awonoho. Ngko Joun'ni nje hungkunoso osohopeho.

‘Apousel’
‘Apousel’ sohwafe Syohofoho.
Olo Hungkuno S_imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s_imentiso sohonta soswo teti-t_ili (33) nto uyakolo'mentisopolikeno Luk olo iyoswo loso mt_i'mokumentisofoho. Luk sohwo iyoswo Tiyoufilos_imne'no mt_i'mokonto t_ifi olo iyoswo Apousel loso mt_i'mokementisofoho. Olo iyoswo hiloso Jisas_imo a'amu songo in_ingkamentohoho so'nji Poul_i'nji Mponopas_i'njiye syoho'nji Pita'nji Poul_i'nji nom'ne a'amu so'njimo An_ituye Towahuno n_ihu'no yokumpohn'nyo uhula'mo'mentiso sontnne'no Luk mt_i'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo homo lomne yofeso pi'n_ingo womulant_ifi inyofoho. Yofe hiso ole: A'amu syoho'njo hwafe iyoswofoho. U, a'amu syoho'njo sohwa An_ituye Towahuno uhula'ofe iyoswofoho. U, Pita'nji Poul_i'njiye syoho iyo somjo hungkuno iyoswofoho. Oso'no olo iyoswo homo lomjo yofe neso ole: A'amu syoho'njo hwafe iyoswofoho. Oso'no yofe t_ifo mulinyoso ole: Apousel_iyoho. Luk iyoswo s_imo'mjo mt_i'mokumentisoso Jisas yo'mayo hopi'nonohino imentiso so'no mt_i'mokumentisofoho. I oso'no olo iyoswo loso a'amu Jisas_imo in_ingkunyoso An_ituye hungkuno liku'meefo yahon_ingkofi a'amu Jisas_imo min_ingkunyoso tango uyont_ifi fonjasiyo uloho'motofo so'ne mt_i'mokinnyofoho. Oso'no olo iyoswo Apousel lomjo hungkuno hwap_ingo An_ituye hungkuno liku'meefo syohoso Jelusalem mta'ni foka'mentisoso n_ihu'nahone Jutiya p_iwekihn'nawo lohofonto osoponta'angoso Someliya p_iwekihn'nawo'mentisofoho. Osopo nta'ni mjimo'n_imoponto nakwoe anglo lopo ifawo'nyofoho. (Olo hungkuno lomjo hungkuno hwap_ingoso Apousel sohe engo 1 hon_ingkano we'e 8. Osopo weho.) Olo iyoswo loso Luk anglo Loum humanto mt_i'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso hof_iko nakwo ito'no ehumayo'ne hungkuno iwolo'mokumentohoho kalohi nakwo atofe lihwasi t_ifi un_ingkohwano.

Jisas ul_imento, Nje Towahuno Wop_ingoso sekuyepono wol_ihwat_imonnoho.

¹ Nje Tiyoufilos sohwo, ngko Luk_i'ni mt_i'mokalokweno. Iyoswo s_imo'mjo kikimne'no mt_i'mokumentoheso ole, Jisas kakoe hungkuno lut_ihwanto kakoe syohoso nom_ji'm_iwento ahwomomo s_imentisofoho. Oso'no ifalifaliyo nto mt_i'mokumentohofoho. Hungkuno songoso olenoho. ² Jisas Kako ahwomomo masiyo sohonta kako An_ituye Towahuno'nji nohumanto kakoe a'amu *apousel* uhwasopo'mentiso sohwa oso hungkunoso yo'mayo syoho ifitne'ento ul_imentisofoho. ³ Jisas poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso sohonta kako yo'mayo wonyoangkafo yontan_ingkofi s_ikuno *fouti* (40) memjao'mentisofoho. A'amu huhwo sohwa ose nuhwonont_ifi ole syaf_ihu'mentohofi, Ou, Jisas songo humayoso nehopeho. Huno ose uy_imentisofoho. Jisas nohumanto An_itu nakumo yokumpohn'nyo enemokosyohumane so'no lut_ihwamentisofoho.

⁴ S_ikuno fihwi Jisas_iye inomokomoyo sohwa Jisas_i'nji nuhu'mokont_ifi Jisas ole ul_imento, Nonje nonje humpekutoho. Jelusalemnohini fosyohumantokuno. Oso hiso An_itu kako sejapone so'no nto sel_imentohe so'no fohontohumantokuno. ⁵ Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo mijo'nohino kiyoma'mojofoho. S_ikuno mofonepo An_ituye Towahuno wosehula'o'montonoho. Ose ul_imentisofoho.

⁶ *Apousel* sohwa Jisas_i'nji uhu'mokumentohoho so'no Jisas_imo ulohon_imentohofi, Hwe Engo sohwo, olohonta nakwo a'amu Jutajo hn'nwi nakwo mokosyohumunane'no wonamokumonntaho. Nakwoe yofe Is_ilael engo umo'n_imontolaho.

⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Oso s'ikuno hiso sekwo huno maseyohoyohoho. O'o, Mpohwo An'itu oso s'ikuno hiso ho'nahumentisofoho. Kako'nohini mokosyohumaho. ⁸ I oso'no An'itu kakoe Towahuno Wop'ingo sekumo sehula'ofoso sohonta kakoe yokumpohn'nyo nomaf'ikuji nje hungkuno sekwo nomotakuji a'amu hopi'nonohino somo filut'hwaf'ikuno. Pone Jelusalemne'no, hwaho Jutiya hopi'nonohino ne'no, hwaho Someliya ne'no ango yawojo'meemo filut'hwaf'ikuno.

Jisas ahwomomo s'imentisofoho.

(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁹ Oso hungkuno hiso Jisas ulahon'ngki a'amu sohwa uhwontohumentan'ngkofi kako ahwomomo s'imentisofoho. Nosontan'ngki himo a'amufe t'imomo uhoholo'mentisofoho. ¹⁰ Hof'iko ahwomomo t'imo huno honamofont'ifi hwe manji'mofo halojo'njo hufa'u sohwa'u hof'iko'nji lohofonji ul'imentisi. ¹¹ Sekwo a'amu Ngkalilinta'ango soku, nolohofont'ifi ahwomomo peho'no uhwontohumalofo. An'itu nto ut'imakwoho. Oso hwe huhwo sohwo sekwo olohonta uhwon'ngkohofa pa'nyoso hwangu asomo noponefoho. Ose ul'imentisiyefoho.

Hof'iko Jutas'ye syohomne'no hwe fihumo uhwosopo'mentohofofoho.

¹² Oso hwof'iki'nyo Oulif sopo nta'ni nokotapont'ifi Jelusalemno umentohofofoho. Ikanopo'maho. O'o, t'ifoneponoho. A'amu Jutaso s'ikuno iyoho humayo osomno hof'iko hano t'ifonepo emmotofoso pa'nyoponoho. ¹³ Jelusalem i'mofapont'ifi ango tokilonjwa'mo molinyo somo humamentohofa sopo kotas'imentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwafe yofe ole, Pitaja, Jounja, Jem'is'ija, Ent'luja, Filip'ija, Toumas'ija, Mpatoulom'iyuja, Mat'iyuja, Al'ifiyos'ye hwomu Jem'is'ija, Saimoun Selout'ija, Jem'is'ye hwomu Jutas sohwanjoho. ¹⁴ Hof'iko s'meho afa'nohino inont'ifi An'itune'no jomo ul'wo'n'imentohofofoho. Moya'mi sofa Maliya Jisas'ye kona'wohi'nji kon'ngkwa'wehwosanji hof'iko'nji An'itune'no jomo ul'wo'n'imentohofofoho.

¹⁵ Hof'iko An'itumo jomo ulontan'ngkofi s'ikuno fiso memjao'mentisofoho. S'ikuno fihumo a'amu wan hant'ilet t'iwenti (120) Jisas'imo in'ngkamotofoso nohumentan'ngkofi Pita nol'ikafonto ul'imento, ¹⁶ Nje a'amu soku, hohonta An'ituye Towahuno sohwo kakoe mampaho Ntefit'ye s'mehomo'mo ho'nosyahon'ngki Ntefit oso hungkunoso mt'i'mokumentisofoho. Oso hungkuno hiso ne imo'nyo'nefoho. Jutas kako Jisas'mne'no tokoyo'ofa imentisofoho. Oso'no Ntefit mt'i'mokumentisofoho. Olohonta oso hungkunoso ne imo'n'imasofoho. ¹⁷ Jutas nakwo'nji humamojo hweho. Nakwoe syohoso afa'ehinoso Jisas nahwosopo'mentisofoho.

¹⁸ Jutas huhwo sohwo kakoe wonyo so'ne hamniyoho nomanto hwaho mpe yonto osopo mnokino ki'mo lohofonto pi'wahu'mentisofoho. Nop'wasyonto kakoe s'meho fongkulo lohofonto yo'mayoso hu'mewahu'mentisofoho. ¹⁹ Oso hungkuno hiso ho'n'ngkahon'ngki a'amu Jelusalem mta'angoso nupa'nont'ifi oso hwaho hopo sopo mul'imentohofi, Akel'tamanoho. Hopo sopo yofe y'wolo'mo ole, Hwaho jahino'njoponoho.

²⁰ Hohonta Ntefit olo hungkuno loso Ta'njo Iyoswomo mt'i'mokumentisofoho. Hungkuno ole,

Kakoe angoso siki wawent'hwono.

A'amu fihwo nohumayo'eno.

Nom'ne hungkuno ta'njoso ole mt'i'mokumentisofa,

Hwe nom'nehwo kakoe syoho womano.

²¹⁻²² Oseso Jutas'ye syoho mayoso'no nom'ne hwe fihumo uhwosopehwasi kako nakwo'nji Jisas songo l'ika'mentiso so'no wolut'hwantanoho. Olo hwe huhwo lohwo kako nakwo'nji Jisas'iji nohumentan'ngki Joun a'amumo mijo kiyoma'mentiso sohonta Jisas kakoe syoho ema'mentisoso oso syoho mji'miwento osohonta An'itu Jisas'imo ut'ima'masofoho. Oso hopi'nono uhwon'wo'n'ngkiso sohumo nakwo uhwosopeeno.

²³ Pita ose ulahon'ngki a'amuso hwe hufa'u hwa'u uhwasopo'mentohofofoho. Hwe anga'no kakoe yofe Jousep Mpasopas, nom'ne yofe mulimotofoso Jositosiyoho. Hwe nom'ne sohwo kakoe yofe Matiyas. ²⁴ Oso hwa'umo uhwasopentifi Anitumo jomo ulimentohofi, Hwe Engo, a'amu hopi'nonohinofe simehomo huno kiyohoho. Olo hwe uhwalokune lohwa'u ntisohumo uhwasopeenehwono. ²⁵ Oso hwe huhwo sohwo Jutasie apousel syoho womano. Syoho hiso Jutasimo kiko uyahon'ngkini Jutas syoho wopingoso uliko'manto nihu'nahone tikonomo umentisofoho. ²⁶ Anitumo ose ulontifi hofiko sojo we'e so'nji syohi'nyo yontifi Matiyasimo uhwasopo'mentohofofoho. Hwe huhwo sohwo kako Jisasie apousel aho hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwanji humamotofofoho.

2

Anituye Towahuno pmentisofoho.

¹ Oso Sikuno Engo iyoho humayo'ne Pentikous * osomo a'amu Jisasimo in'ngkawo'n'ngkohofoso ango fipo uhu'mokumentohofofoho. ² Osopo nuhu'mokahon'ngkofi ti'mayo yoka pa'n'ngo ahwomo mta'ango ho'nonto ango uhu'mokumentohofoso somo uhula'o'mentisofoho. ³ Oso a'amuso oso ti'mayo yoka upa'nontifi uhwonimentohofoso ti'melanyo hopa yonto oso hiso mtihupo mtihupe lohofonto a'amu nohumentan'ngkofi somo a'apahopo humolawopmentisofoho. ⁴ Oseso Anituye Towahuno Wopingo a'amu somo ifeehu'mokasi lohofonto hungkuno kengo kengo nom'ne a'amufe mampaho pa'nyo hofikoe mangomo umasiyahon'ngki hofiko hungkuno kengo kengo limentohofofoho. Oso hungkunoso Towahuno Wopingoso umentisofoho.

⁵ Juta a'amu hwaho kengo kengoponta'ango Mousesie hon'ngkano hungkunomo in'ngkamotofoso Jelusalem humamentohofofoho. ⁶ Oso ti'mayo yoka hiso ho'n'ngkahon'ngki a'amu Jelusalem humamotofoso nupa'nontifi a'amu pi'n'ngo engo oso angopo komo'no uhu'mokumentohofofoho. Apousel sohwa hungkuno kengo kengo lontan'ngkofi a'amu hopi'nonohinoso hofikoe mango hungkuno limotofoso upa'nimentohofofoho. ⁷ Nupa'nontifi yomo yontifi huno pi'n'ngo engo syafihu'mentohofi, Olo pipil'keno. Oso a'amu hungkuno kengo kengo lalokwofo lohwa Ngkalilinta'ango hwafoho. ⁸ Nakwoe hungkuno kengo kengo loso na'uja aswo nema'mentohofoso oshonta upa'nimentihwone pa'nyofoho. Oso hiso pipilo. ⁹ Nakwo kengo kengopo nta'n'ngon'woho. Patiya, Mitiya, Elam, nom'ne a'amu Mesopoutemiyanta'ango, nom'ne Jutiya, Kapotousiya, Pountos, Esiya, ¹⁰ Filijiya, Pamifiliya, Ijip, Lipiya, Sailini mafone sopo nom'ne Loum mta'ango hn'nwi humalohwono. ¹¹ Nakwo a'amu Juta hn'nnonji nom'ne a'amu kengoso nakwoe yahinomo in'ngkwalokwofo so'nji, Kilitnnta'angoso Alepiya'njoso nakwo hopi'nonohino hn'nwi yo'mayo wonyoangkafo Anitu iwo'n'ngkiso so'no nakwoe hungkuno kengo kengoso upo'nalokuhwono. ¹² Ose syafisyontifi yomo yomo yontifi huno engo syafisyontifi ulimentohofi, Oloso pipilo. ¹³ A'amu fehohnjo sitofole ulimentohofi, olo hwe lohwa Anituye hungkuno nelalokwofo lohwa hofiko mijo iyoho'njo niloho'nontifi kolalokwofo. Ose ulimentohofofoho.

Pita kako Anituye hungkuno luthwamentisofoho.

¹⁴ Pita apousel aho hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwanji nolikafonto mango engo ulimento, Sekwo Jutiya'ango soku a'amu Jelusalem humalofosi kunonji nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwo upa'nimno. ¹⁵ Ole lolalokwofo, Hwe lohwa mijo iyoho'njo niloho'nontifi kolalokwofo. Ose lolalokwofo. Awonoho. Ose'maho. Olo mofehi'nyo'njoho. A'amu mofehi'nyo'nji mijo iyoho'njo manyo hwafoho. ¹⁶ O'o

* 2:1: Oso iyoho homayo sikunoso sikuno fifitiso (50) Anitu Kako A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'no Syafisiyo Sikuno Engo somo humantife sohonta Pentikous imofap'wo'n'ngkisofoho.

hohonta Jouel hwe Anituye hungkuno limojo sohwo olo hilo so'no limentisofoho. Kakoe hungkunoso olohonta ne imo'nalofoho. Jouel ole mtimokumentisofoho.

¹⁷ Anitu hohonta ole ulimento, Sikuno moi'wo imo'nyoso mofone sohonta nje Towahunoso sofe yokumpohn'nyoso a'amu hopi'nonohinomo uyonefoho.

Sekwoe hwomu sohwanji mu sopeenji hofiko Anituye hungkuno ulifitnnefoho.

Hwe songo sohwo ngko wojo uhwonyo pa'ningo yo'mayo so'no utihwamnefoho.

Hwe a'mane sohwo wojo uhwonifitnnefoho.

¹⁸ U, nje Towahunoso nje hwe moya'mi syoho ntohofiyo somo uyimnefoho.

Ose uyohoni'mo hofiko nje hungkuno nalifitnnefoho.

¹⁹ Sekwo ahwomo ajwo lopo timo uhwon'ngkujo'no nom'ne kengoso setihwamnefoho.

Olo hwaho lopo yo'mayo kengo wonyoangkafoso nomtimokumnefoho.

Oso kengoso honiyonji toho'nji tikayo hujenjemo'nji nomtimokumnefoho.

²⁰ Olo mofehi'nyolo sikwo'mno imo'ningkuhwosi sikuno meefonefoho.

Hamnosohoniyonhino imo'nonefoho.

Olo hiloso nuhwon'ngkuji u nje Sikuno Engoso imo'nonefoho.

²¹ Oso hohosohonta hwe fihwa hwoya'mi fifa ngkine'no johonitikujo somo utima'mnefoho.

Nje a'amu imonifitnnefoho.

Oso hungkunoso Jouel mtimokumentisofoho.

²² Sekwo a'amu Islael soku, olo hungkuno haloho upanimno. Jisas Nasalet nta'ango

oso huno sekwo huno moi'wonoho. Anitu Jisasimo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ngki

olo hwaho lopo Jisas yo'mayo kengo wonyoangkafoso netihwamentisofoho. Oso hiso

nuhwonontani nakwo huno naimentisoso Jisas Anituye Hwomu Ne hweho. ²³ Anitu

kako hohonta huno ole, Nje hwomu a'amufe wonyo'ne poyo pe'nyo'ne hwahopo

uhwatimonne'no yohono. Ose syafihu'mentisofoho. Oso'no olo hwe lohwo Anitu

sekwoe ahomo honahumentisofoho. Honosyahon'ngki sekwo a'amu Loum som-

ne'no ipemotasontifi hofiko iyo hwojiyafiku'nnyo somo fonjinto'ofahumentohofofoho.

²⁴ Anitu kakoe hwomumo poyo pe'nyo yahino tohino somta'ni isihutofomanto apa'no

songo ulika'mentisofoho. Jisas sohomo sokimo somo mokilopm'mokumentisofoho.

²⁵ Hohonta Ntefit ole mtimokumentisofoho.

Nje Hwe Engo sohwo kako ngko'nji mofonepo humaso sohomo ngko uhwon'wo'ningkohefoho.

Kako nje aho angahohnta'ni humaso sohune'no ngko mopiwahu'mnehono.

Yo'mayo nom'neso ngkimo milojanimofonehoho.

²⁶ Hiso'no nje simeho wopingo nimon'ngkohoho.

Nje mampaho Anituye yofe honomayo'nefoho.

Ngko poyo pe'nime sohonta iyoho mannonefoho. O'lo, ngko Anitumo uhwonimnefoho.

²⁷ Nje huyo'mangoso tikanomo humayo'ne nisikwajiy'eno.

Jije hwomufe a'apaho piso imo'nyo'eno.

²⁸ Songo humayo'ne hon'ngkano ntihwahino.

Kiko ngko'nji humayo so'no nje simeho wopingo nimon'ngkohoho.

Ntefit hohonta ose mtimokumentisofoho.

²⁹ Nje a'amu soku, olo hungkuno Ntefit mtimokumentiso so'no yolohoso waselimo.

Ntefit kakine'no mtimokumentiso'maho. O'lo, kako poyo pe'ningkahon'ngki hofiko

ijopijisyahumentohofofoho. Kakoe pinimomo olo hwaho lopo weho. Nakwo timo

uhwon'wo'ningkuhwono. ³⁰ Ntefit kako Anituye hungkuno limojo hweho. Anitu

Ntefitimo ulimento, Jije imu hwe yofe engo'njo jije yofe pa'nyo imon'ngkihwo

a'amumo umokosyohumane hweho. Ose ulahon'ngki Ntefit kako huno umentisoso

oso hungkuno hiso ne imo'nonefoho. ³¹ Hohonta Ntefit yo'mayo Anitu yone'ento

uhwonimentisoso oso'no hwe Anitu uhwsopo'mentiso sohwo poyo nope'ningkuhwosi

apa'no songo nolikafone so'no limentisofoho. Ole mtimokumento,

Kakoe huyo'mango tikanomo humayo'ne nusikwajiy'eno.

Kakoe a'apaho piso imo'nyo'eno.

³² Oso hwe huhwo sohwo Jisasiyoho. Anitu nto ulika'mentiso lohumo nakwo uhwonimentihwone. Osohune'no lalokuhwono. ³³ Kako ahwomomo nokotasonto osopo Anituye aho angahohnta'ni nto humantono. Hohonta kako ole nto nalimentisofoho. Ngko Anituye Towahuno Wopingo wosejapmmo. Jisas ahwomomo nosahoningki Mpohwo kakoe Towahuno uyahoningki Jisas Towahuno hiso nehwojahoningki olhonta hungkuno mampaho kengo kengo so'nji selihwoneso yo'mayo yihwoneso hwapingo Anituye Towahuno nehulo'ofalofoho. ³⁴ Upa'nimno. Ntefit oso hungkunoso kakine'no mamti'mokumentisofoho. O'o, kako ahwomomo masimmentisofoho. Ole mtimokumentono,

Anitu nje Hwe Engo Kilais Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohomo ole ulimento, Kiko nje aho anga sohhnta'ni foyohumaho.

³⁵ Osopo kiko nohumahoji ngko jije mango sohwo jije sifiki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumotimonnoho.

³⁶ Oso'no sekwo a'amu Isilael soku, huno ito'no fisyafihupmmo. Olo Jisas huhwo sohwo sekwo iyo hwojiyafiku'nnyopo fonjinto'ofahumentohoho lohune'no Anitu Hwe Engo nemokosyohumayo'ne sohomo umokumentisofoho. Olo hwe lohwo Kilaisiyoho. Pita ose ulimentisofoho.

*Hwe moya'mi pi'n*ingo engoso simaho yiwalo'mokahoningkofi mijo kiyoma'mentohofoho.

³⁷ A'amuso olo hungkunolo nupa'nontifi simaho tango mikunimposo umentisofoho. Pita'nji apousel nom'ne sohwanjimo ulimentohofi, Ou, hwe sifahwe, nakwo pipi yanehwono.

³⁸ Ose ulahoningkofi Pita ulimento, Sekwo a'amu anga'no anga'no honingkano wonyo foho'naopmmo. Anituye hungkunomo tifi finingkamno. Jisas kako jije wonyo wae yakumofihwosi kakoe a'amu ne imo'n'ingkohoho'no a'amumo utihwayo'ne mijo wokiyosemapife. Ose ikujo'no kakoe Towahuno Wopingo wosejapmmontonno.

³⁹ Anitu selimento, Nje Towahuno Wopingo wosejapmmo. Oso hungkunoso sekwo'ne'nji sekwoe mehomi mne'nji a'amu hwaho kengoponta'ango oso'ntnne'nohinofoho. A'amu hopi'nonohino nakwoe Hwe Engo Anitu kakine'no johu ulalokwofo soku kakoe Towahuno Wopingo wosejapono.

⁴⁰ Pita ose ulonto, hungkuno nom'ne pi'n'ingo engo ulonto, ulimento A'amufe honingkano wonyomne'no i'waho fiyimno. Tohino engo nomapitoho. Sekwo Anitumo finingkamno.

⁴¹ Ose ulahoningki a'amuso nupa'nontifi oso hungkuno somo iningkowahoningkofi mijo kiyoma'mentohofoho. Oso sikuno somo a'amu tili tausen (3,000) Anitumo simaho uyimentohofoso Anituye a'amu ne imo'n'imentohofoho.

*A'amu Jisas*imo iningkawo'n'ingkohoho sofe yahino songo wonyoangkafo ma'mentohofoho.

⁴² Anituye a'amu ne imo'n'imentohofoso apousel sohwa Anituye hungkuno lutihwentaningkofi hofiko upa'nimotofoho. Hofiko nuhu'mokontifi ufo'ma'nimotofoho. Hofiko wosopayo afapo nta'ni nonontifi † Anitumo jomo ulimotofoho. ⁴³ Anitu kakoe yokumpohn'nyo apousel sohwo uyahoningki hofiko yo'mayo kengo wonyoangkafoso imentohofoho. A'amuso oso hiso nuhwonontifi pisopisaho mjalimwentifi iyoho'nji yomo yomo'nji imentohofoho. ⁴⁴ A'amu Jisas Kilaisimo simaho hi'ntnnono umotofoso afapo nohumantifi hofikoe ho'yango yo'mayoso nem'nohino afafoho. ⁴⁵ A'amu ho'yango'njo hwaho'njoso oso hiso a'amu nom'ne somo uyontifi hamniyoho nomantifi umofonyo inyo somo yano

† 2:42: A'amu pi'n'ingo engo huno'njo Jisas Kilaisimo iningkunyoso nihu'mokontifi wopae nimentohofoho. Osohonta wopayo moi'wo nontifi hofiko hunso Jisasiye mikufonji honiyo'nji ne'no syafihu'motofoho.

ulohmmentohofofoho. ⁴⁶ Hofiko simeho yano inontifi sikuno huhwo huhwi Anituye ango engo somo nuhu'mokontifi Anituye yofe ho'noma'motofofoho. Hofiko wopayo nom'ne ango kengo kengomo nonontifi hofikine'no huno mosyafisiyo'njo yontifi nom'ne a'amumne'no syafihu'motofofoho. Oso'no hofiko simeho wopingo'nji humamotofofoho. ⁴⁷ Wopingo nohumantifi Anituye yofe ho'noma'motofofoho. A'amu hisomne'no hwe moya'mi nom'neso ulimotofi, Anituye a'amu neso wopingo'nohinofoho. Sikuno huhwo huhwi a'amu nom'neso Anituye hungkuno nupa'nontifi simeho uyontifi iningkamotofofoho. Anituye a'amu neso piningo engo imo'nimentohofofoho.

3

Hwe sife wonyo'njo sohwo wopingo imo'nimentisofoho.

¹ Sikuno fihwi Pita'nji Joun'nji siko Anituye ango engo somno simentisiyofoho. Osopo akupo'nyo so'nji (3 kilouk) a'amu piningos Anitumo jomo ujo'ne uhu'mokumotofofoho. ² Kuso somne'no ole liwo'ninkinghofi wonyoangkafoponoho. Hopo sopo hwe fihwo sife kokato'nnyo'njo kona'wohi aswo mta'ni osenohini ma'mentiso sohwo humunyoponoho. Sikuno huhwo huhwi huhwo sohwoe a'amuso intokwasontifi osopo itofasiyo'nohini imotofihweho. A'amu ango engo somo nohotoswahonngkoko sohonta hwe huhwo sohwo hamniyoho jomo ulimojo hweho. ³ Osopo sife wonyo'njo sohwo nohumanto uhwonimentisoso, Pita'nji Joun'nji woswanji yontanngki uhwononto ulimento hamniyoho we'e ntapinyo. ⁴ Ose ulahonngki Pita'nji Joun'nji siko timo yokumpohn'nyo uhwononji ulimentisi, Kiko timo fehonyo. ⁵ Ose ulahonngki hwe huhwo sohwo hamniyoho wontopanjiyo'ne fohonto uhwonimentisofoho. ⁶ Pita ulimento, Ngko hamniyoho ane hwo'nyoho. Nom'neso wokijapmmo. Jisas Kilais Nasaletnnta'ango sohwoe yokumpohn'nyo'nji wakilimonne'no yohono. Hano fiyo. ⁷ Ose ulonto kako kakoe aho nomanto ulikamentisofoho. Ose ulikofahonngki hwe huhwo sohwoe sife yokumpohn'nyo imo'nonto noswolikofawento hano umentisofoho. ⁸ Siko'nji ango engo somo noswontifi hwe huhwo sohwo likofahm'nyo yonto Anitumo isamoyoka ulimentisofoho. ⁹ A'amu ango engo somo nohumantifi uhwonimentohofoso, hwe huhwo sohwo likofahm'nyo yonto Anitumo isamoyoka ulahonngki uhwonontifi ¹⁰ ole syafihu'mentohofi, U olo hwe sife kokato'nnyo'njo lohwo hoku'yopo humanto hamniyoho'no jomo limojo hweho. Oso hunoso uyahonngki yomo yomo yontifi pisopisaha limentohofofoho.

Anituye ango engo somo Pita hungkuno luthwamentisofoho.

¹¹ Hwe huhwo sohwo Pita'nji Joun'njimo aho kehonngkofi hwe moya'mi hopi'nono hano kunto kunto'no wentifi kontrolompo'ango somo uhu'mokumentohofofoho. Oso kontrolompo'ango somo Soulomouniyefoho limotofofoho. ¹² Osopo uhu'mokahonngkofi Pita nuhwononto ulimento, Sekwo a'amu Isilael soku, yomo yomo peho'no yohofo. Nekumo timo yokumpohn'nyo peho'no ehonalokwofo. Sekwo huno ole laseyohoho, Hikoe yokumpohn'nyo mta'ni hwe lohwo wopingo imo'ninkingohoho. Huno ose laseyohoho. ¹³ O'lo, Apilohamja Aisakija Jekoupija nakwoe ajuyohwosafe Anituyoho. Osohwo kako kakoe syoho ulohofiyoso Jisasiye yofe ho'nomayo'nohinofoho. Oso huhwo sohomo sekwo nokentifi a'amu Loum sohwafepono ipemotosahonngkofi osopo Pailot usihuto'mto yahonngki sekwo nakwolaho ulimentohofofoho. ¹⁴ Oso Jisas huhwo sohwo honngkano wonyo ane hweho. Wopingo'nohino hweho. Osohomo nakwolaho ulontifi hwe wonyo a'amumo fonjahumentiso sohune'no Pailotimo jomo ulimentohofokuyoho. ¹⁵ Ose ulontifi sekwo yo'mayo songo humayo hwapingo sohomo sekwo a'amu Loum somo uyahonngkofi hofiko fonjahumentohofofoho. Nofonjisyahonngkofi Anitu apa'no uliko'mentisofoho. Oso hiso'no nekwo nuhwonontayo olohonta hungkuno hiso'no selalokuhwoyo. ¹⁶ Nekwo Jisasiimo simeho hi'ntnnono uyahonngkuhwoi Jisasiye yokumpohn'nyo olo hwe lohomo wopingo imokohoho. Sekwo olo hwe sife

kokato'nnyo lohumo huno moi'wonoho. Olo simeho hi'ntnnono Jisasimo uyalokuhwayo loso Jisas mta'angofoho. Olo hiloso hwe sohomo wopingo umokahonngki uhwonalokwofo.

¹⁷ Nje a'amufu, sekwo sekwoe hwe engo sohwanji Jisasimo fonjahumentohofu sohonta huno ito'no mosyafisiyo'njo imentohofu kuyoho. Oso'no ngko huno niyohoho. ¹⁸ Hohonta a'amu Anituye hungkuno limotofo sohwanji Anitu ulimento, Hwe uhwasopo'mentohe sohwo tohino engo manefoho. Ose ulahonngki a'amu somo ulimentohofufoho. Sekwo Jisasimo fonjahumentohofu sohonta oso hungkuno hiso ne imo'nimentisofoho. ¹⁹ I oso'no olohonta sekwo huno fikwesyaifihupmno. Sekwoe simeho yiwolo'mo filohopmno. Sekwo simeho yiwolo'mokukujo'no Anitu sekwoe wonyo wae weesemo'mtonoho. ²⁰⁻²¹ Wayo yasemofihwosi kakoe yokumpohn'nyo'nji simeho wopingo'nji wosejapmmntonoho. Hohonta Anitu nakune'no fohu'nimentisoso nefe'mayo'ne kakoe hwomu Jisasimo uhwasopo'mentisofoho. Anituye hungkuno limotofo sohwa yo'mayo limentohofu so'no ito'no imo'nyo'ne Jisas ahwomomo hontohumaho. Moi'wo imo'nngkihwsosi nopone hweho. ²² Hohonta Mouses seyakwosamo ulimento, Hwe Engo Anitu sekwo'njo mta'ango fihumo wamihwasopo'mtonoho. Anituye hungkuno selohe sohwo ngko pa'nngko hweho. Oso hwe huhwo sohwo mangomo sekwo haloho ito'no upa'nngkuno. ²³ Hohosohonta a'amu oso hwe huhwo sohwoe hungkunomo haloho maposo'njo ifijoso Anitu oso a'amu somo kengopo uhmajososo ni'hu'nahone wae umontonoho. Mouses ose ulimentisofoho. ²⁴ Anituye hungkuno limotofo sohwa Samuelijanji nom'ne tiffinjo sohwanji hofiko olo sikuno lomne'no limentohofufoho. ²⁵ Oso a'amu Anituye hungkuno limotofo sohwa sekwo hofikoe imu kuyoho. Oso'no oso hungkuno Anitu seyakwosamo ulimentisoso sekumne'nefoho. Anitu Apilohammo ulimento, Jije imu sohwa mta'ni hwe fihwo a'amu hopi'nonohinomo wopingo ulohofonefoho. Ose ulimentisofoho. ²⁶ Oseso Anitu kakoe hwomu Jisasimo uhwasopento sekumne'no wopingo selohofu'ne kaki'no uhwatimentisofoho. Kako ole umo'nalofoho, Sekwo a'amu anga'no anga'no honngkano wonyomo hohujo ikinjaofikujo'no ngko wopingo uloho'mo. Ose lalofoho.

4

Pita'nji Joun'njimo impe intofahumentohofufoho.

¹ Pita'nji Joun'nji a'amu somo oso hungkunoso ulontanngki a'amu tajo angu syoho'njo sohwanji a'amu tajo angomjo uhwontohumayo sohwanji hwe engo so'nji a'amu Satiyusi sohwanji i'mofapmmmentohofufoho. ² I'mofapontifi simano hintotohino umnimentisofoho. Hwapngoso Pita'nji Joun'nji siko a'amu somo Jisas poyo pe'nimentiso sohwo apa'no songo lika'mentisofoho lutihwamentisiyefoho. Oseso a'amu hopi'nono poyo pe'nifijoso hwangku nolikapitnnefoho. ³ Simano hintotohino umnngkahonngki mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonngki oso a'amu sohwa Pita'nji Joun'njimo mo'nngkanta hungkuno ulane'entifi impo'angomo intofahumentohofufoho. ⁴ Oso'no a'amu Pita'nji Joun'njiye hungkuno upa'nimentohofufoho fehohnjo sikoe hungkunomo haloho yontifi Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentohofufoho. Oso a'amu we'e pi'nngom'laho. Oso hwe huhwo sohwa faif'ausen (5000) hwafoho.

Hwe yofe engo'njo sohwanji timo sopo Pita'nji Joun'nji loho'mentisiyefoho.

⁵ Mo'nngka imng'o'nji a'amu yofe engo'njo sohwanji, Jutafe hwe engo sohwanji a'amu honngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji hofiko Jerusalem uhu'mokumentohofufoho. ⁶ Hofiko nuhu'mokontifi a'amu nom'ne sohwanji hungkuno limentohofufoho. A'amu nom'ne sohwa ole, Anas, hwe yofe engo'njo tajo angu syoho'njo sohwo'nji, Kaiyofasijanji, Jounjanji, Alekisanta'njoho. Nom'ne a'amu Anasiye temtitofomjo sohwa hofiko'nji uhu'mokumentohofufoho. ⁷ Hofiko Pita'nji Joun'njimo hofiko'njo ajwo lopo uhmajontifi ulimentohofi, Oloso pipi imasiyoto. Tihweo

yokumpohn'nyo'nji tihwoe yofe'nji umokumahnnoto, hwe wopingosofo. ⁸ Ose ulahon'ngkofi Anituye Towahuno Wopingo Pitafe simehomo uhulo'ofahon'ngki Pita ulimento, Sekwo hwe engo Isilaelnta'ango sohwasi, ⁹ olohonta sekwo a'amu sife wonyo'njo sohomo wopingo umokumalohwoyo so'no ehon'ngkohofotaho. ¹⁰ Oseso sekwo hopi'nono huno waseyono. A'amu Isilael hopi'nonohinoso huno wosyafihupife. Jisas Kilais Nasaletnnta'ango sohwoe yokumpohn'nyoso olo hwe lohomo wopingo umokahon'ngki kako nakwo'njopo lohofoho. Oso Jisas huhwo sohomo sekwo iyomo fonjinto'ofosyahon'ngkofi Anitu poyo pe'nyo sohomo apa'no uliko'mentisofoho.

¹¹ Olo sojo engkwosaho pa'nyo ango injuwo'n'ngkohoho sohwa hofiko wonyofoho lontifi ho'nao'mentohofoho.

Oseso olohontajo olo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwap'ingohwo imo'n'ngkohoho.

A'amu hohonta hungkuno mti'mokumentohofoso olo hungkuno Jisasimne'no mti'mokumentohofoho. ¹² Nom'ne hwe nefo'mayo'ne olo hwaho lopo mohumunyoponoho. Anitu nom'nehumo a'amu nakwoe wonyo wayo'ne muhwosopommentisofoho. O'o, Jisas kako'nohino hweho. Pita ose ulimentisofoho.

¹³ Ose ulahon'ngki hofiko Pita'nji Joun'njiye yokumpohn'nyo losomo uhwonontifi huno syafihu'mentohofi, Olo hwa'u siko ifalifaliyo mamti'mokiyo hwa'uyoho. We'mjo pa'nyo hwa'uyoho. I oso'no siko iyoho mun'ngkohoyohoho. Jisasiye yokumpohn'nyo ma'masiyo hwa'uyoho. ¹⁴ Ose syafisyontifi uhwonimentohofoso hwe wopingo umokumasiyo sohwo siko'nji lohofontan'ngki uhwonontifi hofiko hungkuno ane hwafoho.

¹⁵ Oseso Pita'nji Joun'njimo ulimentohofi, Siko mempono swohosi osopo fosyohumunyo. ¹⁶ Ose ulontifi hnnimentohofi, Olo hwe lohwa'umne'no pipi yanehwono. Olo hwa'u olo wonyoangkafo loso yahon'ngki a'amu hopi'nonohino Jerusalem humalofoso oloso huno uyohoho. Nakwo oloso hiyaso pipi yane'elo. Awonoho. ¹⁷ I oso'no olo hungkuno nonje nonje ho'nimuyo'eno. Nakwo hungkuno yokumpohn'nyo ole ulano. Nom'ne hungkuno Jisasimne'no nom'ne a'amu somo nulohosiloho. ¹⁸ Ose hnnontifi sikimne'no johu ulontifi ulimentohofi, Siko nom'ne a'amu somo Jisasiye hungkuno nulohosiloho. Yo'mayo Jisasimne'no lutihwahosiloho.

¹⁹ Ose ulahon'ngkofi Pita'nji Joun'nji siko ulimentisiyo, Nekwo Anituye hungkuno ho'naofososo sekwoe hungkunomo tifi sen'ngkawasoso Anitu kako huno pipi uyimtolo. Sekwo huno pipi seyohoho. ²⁰ Yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso uhwonimentihwoyoso hungkuno wopingo'nohino upa'nimentihwoyoso oso hiso'no nom'ne a'amumo mujoso pipilo. Awonoho.

²¹ Ose ulahon'ngki hofiko hungkuno nom'ne tango'njo ulontifi Mpanino ulimentohofoho. Hofiko a'amumne'no iyoho unimentisofoho. Hwap'ingoso a'amu hopi'nono olo hilo so'no Anituye yofe ho'noma'mentohofoho. Oso'no Pita'nji Joun'njimo tohino uyihwaloho. ²² Olo hwe lohwo wopingo umokumasiyo lohwo kako hwe engo hweho. Kakoe soswo *futi* (40) yakolo'noho.

A'amu Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohofoso Anituye hungkuno yokumpohn'nyo lohofihwasu lutihwane'entifi Anitumne'no jomo ulimentohofoho.

²³ Pita'nji Joun'nji nowenji sikoe a'amu'njopo i'mofawenji oso hungkuno hiloso ulimentisiyefoho. ²⁴ A'amuso nupa'nontifi hofiko simeho yano inontifi Anitumo isamoyoka ole ulimentohofi, Ou Mpohwo, kiko enemokosyohumayo hwosoho. Kiko ahwomo'nji hwaho'nji mti'mokumentohino hwosoho. Kiko ayo'nji yo'mayo songo humayoso mti'mokumentohino hwosoho. ²⁵ Hohonta jije Towahuno Wopingo sohwo jije hungkuno nakwoe ajuyohwo Ntefit jije syoho kilohofiyo sohwoe mangomo mufhotofahon'ngkini Ntefit ole ulimento,

A'amu kengo kengoso simeho tohino peho'no umnalofoho.

Nakwoe a'amu huno ito'no mosyafisiyo'njo peho'neto.

²⁶ Hwe yofe engo'njo sohwa hontohumamentohofoho.

⁷ We'enepe a'amu poyo pe'nimentiso sohwoe ape noswonto yo'mayoso mupa'nimmentisosi, ⁸ noswopahonngki Pita ulimento, Ji je hwahomne'no olo hamniyoho ma'masiyotaho. Ose ulahonngki ulimento, Eno, osenoho. ⁹ Ose ulahonngki Pita ulimento, Ki ko ji je hwehwo'nji hiyahusi Anituye Towahuno sohomo yamofopeho'no uloho'masiyoto. Upa'nyo. Hwe songo sohwa ji je hwehwo sohomo pi'nimomo ijopijisyasyontifi nto pohoho. Hoku'yopo lohokwofo. Kikimo womotokuwantifeho. ¹⁰ Ose ulahonngki a'musi Pitafe sifiki'nyo'mo piwasyonto poyo pe'nimentisofoho. Hwe songo sohwa noswapontifi poyo pe'nimentisosiye pijafomo uhwonontifi nomotoswapontifi kakoe hwehwo'njopo ijopijisyahumentohofofoho. ¹¹ Oso hungkuno hiso noho'nngkahonngki Anituye a'amu ne so'nji a'amu kengo so'nji nupa'nontifi iyoho unimentisofoho.

Yo'mayo kengo wonyoangkafoso imotofofoho.

¹² Yo'mayo kengo wonyoangkafoso a'amu apousel sohwa utihwamentohofosomo a'amuso uhwonimentohofofoho. Anituye a'amu neso Soulomouniye kontolompo'angosopo uhu'mokumotofofoho. ¹³ A'amu kengo fehohnjoso Anituye a'amu ne somo uhwonontifi limentohofi, A'amu Jisasi mo inngkawowo'nngkohofoso wonyoangkafofoho. Ose lontifi i hofiko'nji muhu'mokumentohofofoho. O'o hofiko iyoho unimentisofoho. ¹⁴ Hwe hwoya'mi pi'nngo engoso Jisasiye hungkuno upa'nontifi hungkuno nehopi lontifi simeho hi'ntnono uyimentohofofoho. Oso a'amu hiso Anituye a'amu ne simo'mjo so'nji uhu'mokumotofofoho. A'amu pi'nngo engo imo'nimentohofofoho. ¹⁵ A'amu pi'nngoso a'amu mnokino'njo somo intokwapontifi honngkanopo itofasi lohofontifi ole syafihu'mentohofi, Pita nopihwosi kako kote uhu-miyofihwoso'no a'amu mnokino'njoso wopngo umo'nife. Ose syafihu'mentohofofoho. ¹⁶ A'amu ango kengo mta'ango Jelusalem mofone sponjoso Jelusalem uhu'mokumentohofofoho. A'amu mnokino'njo, a'amu sisimasoho'njo towahuno wonyo'njo somo itokwapmentohofofoho. Hopi'nonohinoso wopngo imo'nimentohofofoho.

A'amu ahwomomjo sohwo 'apousel' sohwo impo'ango mta'ni isihuto'mentisofoho.

¹⁷ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kakoe a'amu'nji a'amu Satiyusi sohwanji yo'mayo so'no nupa'nontifi simeho tohino umnimentisofoho. Hwapngoso a'amu apousel sohwafe yokumpohn'nyo yo'mayo wonyoangkafo so'no iwo'nngkohofofoho. Hofiko oso yokumpohn'nyo ane hwafoho. Oso'no simeho tohino umnimentisofoho. ¹⁸ Simeho tohino umnngkahonngki apousel sohwo aho kentifi impo'angomo intofahumentohofofoho. ¹⁹ Oso sikwo'miyo somo a'amu ahwomomjo sohwo noponto impo'ango hoku'yo somo hwosampento a'amu apousel sohwo mempo hohnta'ni ipemoswaponto ulimento, ²⁰ Sekwo Anituye ango engo somo nowekuji osopo lohofikuji olo honngkano songomne'no a'amumo filutihwamno. Ose ulimentisofoho. ²¹ A'amu apousel sohwa oso hungkunoso haloho imentohofoso imingo ne'nji Anituye ango engo somo noswontifi Anituye honngkano songomne'no lutihwamentohofofoho.

Oso imingo so'nji hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kakoe a'amu'nji a'amu Jutafe kaunisol sohwanji hwe engo hopi'nono nuhu'mokontifi impo'angomne'no hungkuno lihwatimentohofofoho. A'amu impe'njo sohwo fipemotapmno. Ose lihwatimentohofofoho. ²² Hungkunoso lihwojahonngkofi a'amu impo'angomo noswontifi uhwonimentohofoso huno uhwonontifi asomo nopontifi kaunisol a'amu sohwo ulimentohofofoho. ²³ Ole ulimentohofi, Nakwo impo'ango sopo nowentani hano yokumpohn'nyo pito'malofoso uhwonontani, a'amu pijwohumayo sohwa lohofontanngkofi uhwonngkuhwonefoho. I ango ne somo a'amu aneponoho. Huno uhwonngkuhwonefoho.

²⁴ Ose ulahonngkofi hwe engo a'amu uhwontohumayo sohwo'nji hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji oso hungkuno nupa'nontifi huno pi'nngo engo

syafisyontifi pipi imo'n'ingkohoho syafihu'mentohofofoho. ²⁵ Ose syafisyontifi nohumentan'ngkofi hwe fihwo noswonto ul'imento Upa'n'imno. Oso a'amu sekwo impo'angomo intofohumalofo sohwa Anituye ango engo somo nolohofontifi a'amu somo lut'hwelokwofo. ²⁶ Ose ulahon'ngki hwe engo a'amu itokuso'nji mokosyohumayo sohwo kakoe a'amu sohwanji nowentifi Anituye ango engo somo i'mofapontifi *apousel* sohwo nomantifi ipemotaumentohofofoho. Hofiko ikujoho mafongku'mmentohofofoho. O'o hofiko iyoho un'ngkahon'ngki a'amu nom'neso sojo nofongkupitnnehontifi *apousel* sohwo mafongku'mmentohofofoho.

'Apousel' sohwa hofiko 'kaunisol' sohwanne'no hungkuno ujo'neso iyoho munyo'njo imentisofoho.

²⁷ Ose ipemotawentifi a'amu *kaunisoli'njopo* uhumat'i'mentohofofoho. Osopo nohumentan'ngkofi hwe yofe engo'njo sohwo ul'imento, ²⁸ S'imo'mo ole sel'malohwono, A'amu somo yo'mayo Jisas'imne'no lut'hwaf'ikutoho. A'amu hopi'nonohino Jerusalem humalofoso sekwoe hungkunomo upa'nimalofofoho. Ole ulalokwofo. *Kaunisol* a'amu sohwa Jisasi'mo fonjahumentohofofoho. ²⁹ Ose ulahon'ngki Pita'nji nom'ne *apousel* sohwanji ul'imentohofi, Nakwo Anituye mampaho haloho y'hwasi tifi in'ngkayo'nefoho. A'amu hwahoponjo sohwafe hungkunomo min'ngkowanehono. ³⁰ Sekwo Jisasi'mo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho. I oso'no neyakwosanjiye Anitu sohwo Jisasi'mo ul'iko'mentisofoho. Songo apa'no umokumentiso hweho, ³¹ Nul'ikafonto kakoe aho angahohnta'ni uhumojahon'ngki nakwoe Hwe Engo imo'n'imentisofoho. A'amu Is'lael hn'nwiye wonyo wayo'ne pe'n'imentiso hweho. Oso'no a'amu Is'lael soku, hon'ngkano wonyomne'no hohujo ikinjaof'ikui wonyo hiso wae yasemof'hwosi hon'ngkano nom'ne songo wosejapmmontonoho. ³² Oloso nuhwonontani nakwo Anituye Towahuno Wop'ingo'nji sohwan'ni olo hilo so'no ul'iwon'ngkuhwono. A'amu Anituye hungkunomo tifi in'ngkayo somo Anitu kakoe Towahuno Wop'ingo uy'imasofoho. Ose ul'imentohofofoho.

Hwe Ngkomeliyel sohwo 'Apousel' sohwanne'no hungkuno l'imentisofoho.

³³ Oso hungkuno *kaunisol* a'amu sohwa nupa'nontifi s'mano hintotohino umn'imentisofoho. *Apousel* a'amu sohwo wofonjano lontifi imentohofofoho. ³⁴ Hiso'no hwe fihwo *kaunisol* syoho'njo sohwo kakoe yofe Ngkomeliyel * kako a'amu Falisiyoho. Kako hohontajo hon'ngkano hungkuno lut'hwamojo hweho. Oso hwe huhwo sohmo a'amu hopi'nonohinoso kakoe yofe ho'nomawo'n'mentohofofoho. Oso hwe sohwo nol'ikafonto ul'imento, A'amu *apousel* sohwo mempo hohnta'ni fil'hwaj'imno. ³⁵ Ose ulahon'ngki hofiko l'hwajahon'ngkofi Ngkomeliyel ul'imento, A'amu Is'lael sohwaso olo hwe lohwo ulohopitnne so'no huno ito'no f'isyafihupmno. ³⁶ Hohonta hwe fihwo kakoe yofe Teutas kako ul'imento, Ngko yo'mayoso huno'njo hwo'nyoho. Hwe yokumpohn'nyo hwo'nyoho. Ose ulahon'ngki a'amu fehohnjo *foua hantilet* (400) sohwa in'ngkamentohofofoho. Osohonta hwe nemokosyohumayo sohwo kakoe a'amu itokuso'njo sohwa hwe huhwo sohmo nofonjosyahon'ngkofi inomokommotofohi sohwa hiyaso humpo'mentohofofoho. Teutas kakoe hungkuno ne mmo'nyo hweho. ³⁷ Tifi sohonta hwe nemokosyohumayo sohwa a'amufe yofe mt'i'mokomayo sohonta hwe nom'ne Ngkalilinta'ango sohwo kakoe yofe Jutas. Osohwo nol'ikofahon'ngki a'amu fehohnjo kakoe hunomo nomantifi in'ngkamotofofoho. Osohwo poyo imo'n'ngkahon'ngki inomokommotofohi sohwa humpo'mentohofofoho. Hofiko apa'no muhu'mokiyofoho. ³⁸ Oseso ole wasel'monne'no yohono. Olo a'amu *apousel* sohwanne'no iyoho masen'ngkoho liyohoho. Wohumantokufe. Hofikoe syoho hwahoponta'ango'manji moi'wo imo'n'onefoho. ³⁹ Olo syoho hiloso Anitu

* 5:34: Osohonta Poul Jisas K'lais'imo min'ngkayo sohonta Ngkomeliyel sohwo Poul'ye syo it'hwajo imo'n'imojo hweho. (Sohe engo 22, hon'ngkano we'e 3 somo uhwoyo.)

mta'ango'manji milojaopitnnehofo. Ne'nohini wentihwonefoho. Sekwo Anitumo fongkupitnnoho.

A'amu 'apousel' sohwa Jisasi'mne'no tohino ma'mentohoho so'no simeho wopingo umo'nimentisofoho.

⁴⁰ Ose ulahon'ngki hungkuno nehopeho ulontifi a'amu *apousel* sohwanne'no joho lontifi oso hwamo fonjontifi yokumpohn'nyo ulimentohofi, Jisasiye yofe apa'no nolikutoho. Ose ulontifi uhwatimentohofohofoho. ⁴¹ *Apousel* sohwa *kaunisol* sohwanu nuli'ko'mantifi hnnimentohofi, Nakwo Jisasiye syoho yontane tohino nam'ngkahon'ngki simeho wopingo namo'n'ngkohoho. Anitu wopingo nahon'ngkohoho. Nakwo Jisasiye yofe'no tohino mayoso hoponoho. ⁴² Sikuno huhwo huhwi hofiko Anituye ango engo somo a'amufe ango'njopo Jisasi'mne'no hungkuno wopingo uliwo'nimotofohofoho. Anitu a'amu ahwomo mta'ni uhwatimentisoso Jisasiyoho luthwamentohofohofoho.

6

A'amu aho fehohna'ni hopi'nono fehohna'ni hufa'uyo sohwanu 'apousel' sohwanne'no ufo'mayo'ne uhwasopo'mentohofohofoho.

¹ Osohonta a'amu Jisasi'mo in'ngkamotofoso we'e pi'n'ngko imo'nimentohoho'maho. A'amu fehohnjo Ngk'lik hungkuno'njofoho. A'amu fehohnjo Hipilu hungkuno'njofoho. A'amu Ngk'lik hungkuno'njoso a'amu Hipilu somo yoka ulimentohofi, Sekwo wosopayo, hamniyoho, yo'mayoso a'amu umofonyo iyo somo uyahon'ngkofi nakwoe ap'wojo sofa we'e'nohino mawo'n'ngkohofohofoho. Hipilu ap'wojo sofa engo mawo'n'ngkohofohofoho. Ose ulimentohofohofoho. ² Oso hungkunoso ho'n'ngkahon'ngki a'amu *apousel* sife mta'ni hufa'uyo sohwa a'amu hopi'nono Jisasi'mo inomokommotofosomme'no joho ulahon'ngkofi nuhu'mokontifi ulimentohofi, Nakwo syoho hufa'u'njo sohwanne'ni wopingo'maho. Nakwo wosopayo'nji hamniyoho'nji yano mpo'nososo Anituye hungkuno pipi losetihwanehwono. ³ O'o, nakwoe a'amu soku, sekwo a'amu aho fehohnjo hopi'nono nom'ne aho mta'ango hufa'u sohwanu uhwasopopmno. Syoho yano mpo'none so'nefoho. A'amu huhwo sohwa Anituye Towahuno Wopingo engo yamo'nnyo hwafoho. A'amu huno'njo sohwa a'amu hopi'nonohino sohwanu hwe wopingo'nohino hwafoho liwo'n'ngkohofohofoho. Uhwasopopijoso hofiko wopayo yo'mayoso yano mpe syohoso womokosyohumantifeho. ⁴ Ose yontan'ngkujoso nakwo Anitumo isamoyoka uliwo'n'ngkuhwasi a'amu somo Anituye hungkuno woluthwantanoho.

⁵ Ose ulahon'ngkofi, E, wopingofoho lontifi S'itifenimo uhwasopo'mentohofohofoho. S'itifen huhwo sohwa Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy'wo'nimojo hweho. Anituye Towahuno Wopingo engo yamo'nnyo hweho. Nom'ne a'amu sohwanu uhwasopo'mentohofoso ole, Filipija, Piloukoulasija, Nikanouja, Timounja, Pamenasija, Nikoulasijanjo. Nikoulas huhwo sohwa ango kengo Antiyoknta'ango a'amu Jutafe yahino ma'mentiso hweho. ⁶ Oso a'amu sohwanu uhwasopentifi *apousel* sohwanu utihwamentohofohofoho. *apousel* sohwa a'amu huhwo sohwanu mnokinopo aho kisasyontifi hofikine'no Anitumo jomo ulimentohofohofoho.

⁷ Oseso Anituye hungkuno Jerusalem ango ayo'mo ho'nimentisofoho. A'amu Jerusalem humamentohoho Jisasi'mo inomokommotofoso pi'n'ngko engo imo'nimentohofohofoho. A'amu tajo ango syoho'njo fehohnjo sohwa Anituye hon'ngkano songo tipemantifi Jisasi'mo in'ngkamentohofohofoho.

A'amu Juta fehohnjoso S'itifenimne'no hwasyo ulimentohofohofoho.

⁸ Anitu S'itifenimo yo'mayo wopingoso ulohofahon'ngki S'itifen kakoe yokumpohn'nyo engo imo'nonto yo'mayo wonyoangkafoso imentisoso a'amu uhwonimentohofoso ole limentohofi, Anitu oloso yalofoho. Ose limentohofohofoho.

⁹ I oso'no a'amu nom'nehwa nolikafontifi S'itifen'ni Anituye hungkuno so'no

yoka hnn+mentohofofoho. Oso a'amu sohwa hohonta siki syoho hamniyoho momaso'njo imotofo sohwa olohonta siki humalofo. Hofiko afapo humawo'n+ngkohoho sopo ole limentohofi, Ango sikinjohwa humayo'nefoho. Oso ango homo somo a'amu Juta Anitumne'no isamoyoka angofoho. Oso a'amu sohwa ango Sailini'nji Aleksantiliya'nji oso ango soponta'ango hwafoho. Hofiko'nji nom'ne a'amu Juta Silisiya hwaho Esiyanta'ango sohwa Sitifenimo yoka ulimentohofofoho. ¹⁰ Anituye Towahuno wopingoso Sitifenimo huno wopingo uyahon+ngki a'amu nom'ne sohwafe hungkuno somo Sitifen kakoe hungkuno uyakolo'mentisofoho. ¹¹ Oso'no a'amu sohwa simano hintotohino umn+ngkahon+ngki a'amu sohwa hwasyo jo'ne hamniyoho uyahon+ngkofi ole ulimentohofi, Olo hwe Sitifen sohwo kako Mousesimne'no sitofo limaso hweho. Ou, kako Anitu ntnne'no sitofo limasofoho. Hwasyo ose ulimentohofofoho. ¹² Oso hwasyo ho'n+ngkahon+ngki nehopeho lontifi a'amu so'nji hwe engo sohwanji hwe hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji simaho wonyo umo'n+ngkahon+ngki Sitifenimo u'mantifi aho kentifi kaunisol uhu'mokumotofo sopo ipemotas+mentohofofoho. ¹³ Osopo a'amu hwasyo ulifitne sohwa mihumati'mentohofofoho. Ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo Anituye ango engo so'no wonyo hungkuno ulimasofoho. Mousesiye hon+ngkano hungkunomne'no hwotoho hmaso hweho. ¹⁴ Olo hungkuno Sitifen nalimasofoho. Jisas Nasaletnnta'ango sohwo Anituye ango engo somo wae yonefoho. Oso yahino Mouses mta'ango in+ngkawo'n+ngkuhwoneso Jisas wae yafihwosi nom'ne yahino songo nejaponefoho. Oso hungkunoso Sitifen nelahon+ngki upa'nimalohwonefoho. Hwasyo ose ulimentohofofoho. ¹⁵ A'amu kaunisol sohwa nohumantifi Sitifenimo uhwon+mentohofoso kakoe simo'mango a'amu ahwomomjo pa'nyo imo'n+mentisofoho.

7

Sitifen kakoe hungkuno 'kaunisol' sohwa ulimentisofoho.

¹ Hwe yofe engo'njo sohwo Sitifenimo ulimento, Oso hungkuno kikumne'no nalohofoso nehopitaho.

² Ose ulahon+ngki Sitifen ulimento, Nje a'amu soku, sekwo upa'nimno. Hohonta nakwoe ajuyohwo Apiloham kako ango Helanimne'no mawe'njo imentiso sohonta oso hwaho Mesopoutemiya nohumentan+ngki Anitu wonyoangkafo sohwo u'mahon+ngki Apiloham nuhwon+ngkahon+ngki Anitu ulimento, ³ Olo hwaho lo'nji jije a'amu so'njimmo uhwati'mofo. Nom'ne hwaho nokit+hwahm'me'no osopo fohumantohoho. ⁴ Ose ulahon+ngki Apiloham oso hwaho Kalitiya uliko'manto hwaho nom'ne Helan osopo humamentisofoho. Kan+ngkwohwo poyo pe'n+mentiso sohonta Anitu ulimento, Hwaho nom'ne kit+hwahm'me'no mpano. Ose ulahon+ngki olo hwaho humalohwone lopo pmentisofoho. ⁵ Anitu Apilohammo olo hwaholo nut+hwantoso sohonta kako yano muy+mentisofoho. Olo nihu'no awonoho. I oso'no Anitu ulimento, Oso hwaho hiloso kiko'nji jije imuhwanjimo sejapmnefoho. Ose ulimentisofoho. Oso sohonta Apiloham kako hwomu ane hweho. ⁶ Nom'ne hungkuno Anitu ulimento, Jije imuso a'amu kengo sofe hwahopo ufijoso osopo siki syoho ulohof+kutnnefoho. A'amu kengoso jije imu somo tohino engo uyifitnnefoho. Soswo fua hantilet (400) uyokolofontan+ngkuhwosi jije imuso osopo humafitnnefoho. ⁷ Oso a'amu kengo jije imu somo yokumpohn'nyo umokosyohumayo somo hungkuno tango'njo ikwolofo'ne uyimnefoho. Osohonta jije imu oso hwaho kengo sopo uliko'maf+kujoso olo hwaho lopo nje yofe ho'non+map+fitnnefoho. Ose ulimentisofoho. ⁸ Anitu nom'ne hungkuno Apilohammo uyimentisofoho. A'apaho sihu kolo'nyo'ne ulimentisofoho. Anituye hungkuno in+ngko mamofe'ne hon+ngkano hiso uyimentisofoho. Oseso Apilohamiye hwomu Aisak imo'n+ngkahon+ngki sikuno aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne hohnta'ni hufa'u sihune memjaofahon+ngki Apiloham kakoe hwomufe a'apahomo sihu ukolo'mentisofoho. Hwangku Aisakiye hwomu Jekoup imo'n+ngkahon+ngki sihu ukolo'mentisofoho. Tifi sohonta Jekoupiye hwomu aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'u

imo'n'ingkahon'ingkofi s'ihu ukolo'mentisofoho. Osohwa neyakwosafoho. Oso yahino hiso ne'nohini s'ihu kolo'n'imotofofoho.

⁹ Jekoupiye hwomu sohwa hamn'ingkwa'wehwo Jousep'ine'no hintotohino umn'ingkahon'ingki a'amu kengo sohwa Jousep'imo mpe uyahon'ingkofi hafila'wehwosa hamniyoho ma'mentohofofoho. ¹⁰ Yo'mayo tango so'nji Jousep'imo u'mahon'ingki An'itu ufo'ma'mentisofoho. Oseso oso hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo osohwo Jousep'mne'no joho ulahon'ingki An'itu Jousep'imo huno engo wop'ingo'njo uyahon'ingki hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo ul'imento. K'iko hwe wop'ingo hwasoho. Oso'no k'iko olo hwaho Ijip'nji, nje a'amu lo'nji nje ango lo'nji hopi'nono k'iko ngkine'no mokosyohumayo'ne hwasoho. Ose ulonto Jousep'mmo ango'nji hwaho'nji mokosyohumayo'ne yofe engo mul'imentisofoho.

¹¹ Oseso Jousep hwaho Ijip nomokosyohumentan'ingki wopayo nosyofahon'ingki mijoho engo i'mofapmmentisofoho. Neyakwosa hwaho Kenan sopo humamentohofoso mijoho uy'imentisofoho. ¹² I oso'no Jekoup kako wopayo engo Ijip weho upa'nonto neyakwosamo Ijip'mne'no lihwat'imentisofoho. ¹³ Hwangku sohonta hof'iko Ijip'mne'no apa'no umentohofoso osohonta Jousep ul'imento, Ngko Jousep'nyoho. Ose ulahon'ingki hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo Jousep'ye a'amu sohwanne'no huno umentisofoho. ¹⁴ Oseso Jousep kan'ingkwohumne'no hungkuno lihwat'imentisofoho. Jekoupi'montohwa hof'iko *sefenti-faif'ifo* (75). Osomne'no Jousep lihwat'imentisofoho. ¹⁵ Oso'no Jekoup Ijip'ine'no nowento osopo poyo pe'n'imentisofoho. Neyakwosa osopo poyo pe'n'imentohofofoho. ¹⁶ Hwangku sohonta hof'ikoe imuso hof'ikoe yokinoso Syekemne'no motawent'ifi oso sokimo somo yokinoso ho'nahumentohofofoho. Oso sokimo hwaho'njoso Ap'lohama hohonta Hem'ye hwomu sohwanne hamniyoho uyonto mpe imentisofoho.

¹⁷ Oso hungkuno An'itu Ap'lohama ul'imentisoso ne umo'n'imonte'no yahon'ingki a'amu Is'lael'iso pi'n'ingo engo imo'n'imentohofofoho. ¹⁸ Osohonta Ijip'mjo hwe yofe engo'njo sohwo Jousep'mne'no huno muyofoho. ¹⁹ Oso hwe huhwo sohwo neyakwosamo wonyo ulohofahon'ingki tohino engo ma'mentohofofoho. Hwe engo sohwo ul'imento, Sekwoe mehomi milongo imo'n'ifijosos melojwasiyo'ne'maho. Nuhwon'ingkuji foho'-naof'ikuno. Osopo wape'n'ingkuhwono. Ose ul'imentisofoho. ²⁰ Hohosohonta Mouses hwomu wonyoangkafo sohwo imo'n'ingkahon'ingki kan'ingkwohwo'ya'u hamno hufa'u s'ihune uyakolo'mentisofoho. Hwomu sohomo angomo hiyaso mokosyohumentan'ingki ²¹ Mouses'imo mempo hohnta'ni ho'nahumentisiyo sohonta hwe engo hwaho Ijip mokosyohumahoso kakoe mu Mouses'imo uhwontohumayo ma'mentisofoho. Kakoe hwomu ne pa'nyo imo'n'imentisofoho. ²² Ijip'mjo hwe huno'njo sohwa Mouses'imo yo'mayo so'no mesyomt'i'mokut'ihwamentohofofoho. Mouses huno engo manto hwe engo imo'n'imentisofoho. Kakoe syohoso hungkunoso wop'ingo'nohino hweho. ²³ Mouses kakoe soswo *fouti* (40) uyokolofahon'ingki li'mento, Ngko nje a'amu ne Is'lael somo uhwonamo. ²⁴ Ose syaf'isyonto nowento uhwon'imentisoso Hwe Ijip syoho ulohofiyo mokosyohumayo sohwo a'amu Is'lael sohomo wonyo ulohofontan'ingki Mouses nuhwononto syaf'ihu'mento, Nje a'amu Is'lael sohomo ufo'ma'mo lonto hwe Ijip'njo sohomo fonjahumentisofoho. ²⁵ Hwe sohomo fonjasyonto Mouses huno ole syaf'isyonto, Nje a'amu Is'lael'iso ole huno syof'isyalokwofo, An'itu Mouses'imo nefo'mayo'ne uhwat'imasos hweho. Ose syaf'ihu'mentisofoho. I oso'no a'amu Is'lael'iso oso hunoso huno masyaf'isiyo'njo imentohofofoho. ²⁶ Mo'n'ingkanta hwe Is'lael sohwa'u ikujoho fongki'nontan'ingki Mouses nuhwononto, mtampo lohofonto ul'imento, Nje a'amu sohwasusi, Siko'n'ikwahisoho. Siko ikujoho peho'no fongki'nalokusiyo. ²⁷ Ose ulahon'ingki hwe fihwo kon'ingkwa'wehumo wonyo ulohofosohwo Mouses'imo ilojaofonto ul'imento, Nakumo nemokosyohumayo'neso. T'ihwo kil'imasoto. K'iko nakwoe hungkunomo ito'no menehwajiyo'ne hwasilaho. ²⁸ Ou, k'iko fosi hwe Ijip mta'ango sohomo fonjahumahnno hopa wofonjan'ihumonne'elaho. ²⁹ Ose ulahon'ingki Mouses nupa'nonto hiyae wento oso

hwaho Ijip uli'ko'manto hwaho nom'ne Mitiyan humamentisofoho. Osopo nohumanto hwomu hufa'u tipema'mentisofoho.

³⁰⁻³¹ Soswo *fouti* (40) uyakolofahon'ngki hwe ahwomo mta'ango sohwo Mousesimo u'ma'mentisofoho. Mouses osohonta hwofiki'nyo Sainai mafone sopo a'amu anepo humamentisofoho. Mouses nohumanto uhwonihwojamentisoso iyoswo we'e so'mta'ni toho nto sijahon'ngki ose uhwononto, yomo yonto kako t'ifonepo nowento toho hwap'ingo ho'mo so'mo uhwonimentisoso hwe ahwomo mta'ango sohwo Mousesimo ulimento, ³² Ngko jije ajuyohwosa Apilohamja, Aisakija, Jekoupija, hofikoe Anitu hwo'nyoho. Ose ulahon'ngki Anituye mampaho upa'nonto Mouses yomo yomo yonto iyoho un'ngkahon'ngki simo'mango akofaho hi'nimentisofoho. ³³ Ose yahon'ngki Anitu ulimento, Olo hwaho lopo ngko humaleno. Oso'no jije s'ifkwongo fosyo fiyojasyo. ³⁴ A'amu Ijipiso nje a'amu Isilael somo wonyo engo nolohofahon'ngkofi hofiko tohino engo malokwofo so'no uhwon'ngkohefoho. Nje a'amufe youwo youwo upa'n'ngkohefoho. Hofikimne'no ufo'mayo'ne pohono. Oso'ne'no Ijipmne'no wokuhwatimo. Ose ulimentisofoho.

³⁵ A'amu Isilaeliso hofiko Mousesiye hungkunomo hwotoho nto hmmentohofofoho. Ole ulimentohofi, Kiko nakwoe hwe engo hwosilaho. Nakwoe hungkunomo ito'no menehwajiyo hwosilaho. Mousesimo ose ulohonimentohofofoho. Huhwo sohomo Anitu nuhwajonto hwe engo mokosyohumayo'ne'nji ufo'mayo'ne sohomo uhwsopomentisofoho. Hwe ahwomo mta'ango toho we'e sohomo u'ma'mentiso sohwo Mousesimo sosofitofosyohumamentisofoho. ³⁶ A'amu Isilael Ijip nohumentan'ngkofi Mouses yo'mayo kengo wonyoangkafoso yonto Ijip mta'ango a'amu somo ipemotamentisofoho. Soswo *fouti* (40) uyokolofontan'ngki oso hwaho a'amu ane sopo oso Mijo Ayo Sa'njo Hon'yo'nohino * pisongkotn'nawojo sopo Mouses yo'mayo kengo wonyoangkafoso imentisofoho. ³⁷ Oso Mouses huhwo sohwo a'amu Isilael somo ulimento Anitu sekwo'njo mta'ango hwe fihumo muhwosopenefoho. Anituye hungkuno selohe sohwo ngko pa'n'ngo hweho. ³⁸ Oso Mouses huhwo sohwo a'amu Isilael so'nji hwaho a'amu anepo humamentohofofoho. Hwe ahwomo mta'ango sohwo hwofiki'nyo Sainai sopo Mousesimo hungkuno uyimentisofoho. Mouses neyakwosanjopo humentan'ngki Anitu Mousesimo hon'ngkano hungkuno wop'ingo uyimentisofoho. Oso hungkuno hiso nakwo hopi'nonohino hn'nwiye'foho.

³⁹ I oso'no neyakwosa kakoe hungkuno nakwolaho limentohofofoho. Hungkuno homo somo hwotoho hmmentohofoso Ijipmne'no asomo wowantifi imentohofofoho. ⁴⁰ Oseso hofiko Elounimo ulimentohofi, Nakumo ipenemotawe'nehwo anitu nom'ne kengo mt'i'mojo. Mouses Ijip mta'ni nehwojoponto kako nt'i'mt'ikeno. Nakwo huno monaiyohoyohoho. Ose ulimentohofofoho. ⁴¹ Hohosohonta yahu huyo'mango hwasyo anitu kengo pa'nyo mt'i'mokontifi yahu nom'ne nofonjasyontifi anitu huyo'mango hwasyo sohomo ulimentohofi, Olo yahu loso kikine'no fonjasyihwonefoho. Ose ulimentohofofoho. Olo hiloso hofikoe aho'nji imentohofofoho so'no simoho wop'ingo umo'nimentisofoho. Oso'no hofiko elijwanimentohofofoho. ⁴² Oso'no Anitu hofikimo hohujo ikinj'mofahon'ngki hofiko mofehi'nyo hwanji hamno hwanji hntokwaliyo hwanjimne'no hofiko hwomtame uloho'mentohofofoho. A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofofoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu Isilael soku, sekwo oso hwaho a'amu anepo nohumentan'ngkuji soswo *fouti* (40) seyokolofontan'ngki ngkine'no yahu fonjahumentohofotaho. Awonoho.

⁴³ Sekwo anitu hwasyo Molouk kakoe hwapife anga molontifi motasimentohofofoho. Nom'ne anitu hwasyo Lefan kakoe hntokwaliyo huyo'mango mt'i'mokontifi motasimentohofofoho.

Oso hwamne'no hwomtame uloho'motofofoho. Oso'ne'no Mpapiloun nongkihnta'ni wosehwatimo.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

* 7:36: Iyoswo yofoho mjoso hunguno fiso oso mijo ayo sa'njo somo Hesi'amo so'no malinyofoho.

⁴⁴ Oso hwaho a'amu ane sopo neyakwosa hwapife ango molimentohofofoho. Anitu ne sohune'no hwomtame ulohofone molimentohofofoho. Oso hwapife ango hiso'no Anitu Mousesimo huyo'mango utihwanto ulimento, Olo pa'nyo moso. Ose ulahoningki hwapife ango molimentohofofoho. ⁴⁵ Neyakwosa hofiyakwosa mta'ango olo hwapife ango nomantifi Jousyawa'nji motasantifi nom'ne a'amufe hwaho ma'mentohofofoho. A'amu nom'ne hwaho'njo somo Anitu wae yaofonto hwaho hopo sopo neyakwosa humamentohofofoho. Oso hwapife ango hiso oso hwaho hopo sopo ne'no wentaningki Ntefit kakoe sikuno imo'nimentisofoho. ⁴⁶ Ntefit imo'ninkahoningki Anitu nuhwononto limento, Ntefit hwe wopingo hweho. Kakimne'no simeho wopingo nimo'ninkohoho. Ose lahoningki Ntefit Anitumo jomo ulimento, Jekoupiye Anitu hwosoho. Kiko'ne ango wamolimonne'no yohono. ⁴⁷ Ose ko lahoningki Ntefitiye hwomu Soulomoun Anituye ango molimentisofoho.

⁴⁸ A'amu Anituye hungkuno limotofo sohwa ole limentohofi, Anitu Yo'mayo Yo'mayo Yakolo'nnyo sohwo ango a'amu hwahoponjo sohwa molifijo somo mohumanehoho.

⁴⁹ Anitu ole ulimento, Ahwomo loso nje epohumayoponoho.

Hwaho hiloso nje sife ikwo'ofofoho.

Ngko'ne ango pipi molifitnnehoho.

Ngko nti'mo humamnehono.

⁵⁰ Yo'mayo hwapingoso tihwolo. Ngkonoho.

Anitu ose ulimentisofoho.

⁵¹ Sekwo a'amu hahn'nyo iyo'njo kuyoho. Sekwoe simeho'nji sekwoe huno so'nji a'amu nje hungkunomo haloho maposo'njo pa'nyo hwasoho. Nje Towahuno Wopingo somo sekwo seyakwosa hopa hwotoho fewo'ninkohofihwasoho. ⁵² Seyakwosa Anituye hungkuno limotofo hopi'nonohino sohwo wonyoso ulohofowo'nimentohofofoho. Anituye hungkuno limotofo sohwa ole selimotofi, Hwe Wopingo sohwo noponefoho. Ose selahoningkofi sekwo hopi'nonohino somo fonjahumentohofofoho. Olohonta oso hwe wopingo sohwo nopahoningki sekwo osohumo tokoyo'ofu yontifi fonjahumentohofofoho. ⁵³ A'amu huhwo sohwaso sekwo Anituye honingkano hungkuno a'amu ahwomo mta'ni selimentisoso ne masewo'nyofoho. Haloho miyo hwasoho. Sitifen ose ulimentisofoho.

Sitifenimo sojo'nji fonjahumentohofofoho.

⁵⁴ A'amu kaunisol sohwa Sitifeniye hungkuno nupa'nontifi huno nehopi ko uyahoningki simano hintotohino umninkahoningki mpuyo limentohofofoho.

⁵⁵ Oseso Anituye Towahuno Sitifenimo u'mohulofahoningki, Sitifen ahwomomo uhwonimentisoso Anituye pomponaho mofehi'nyo pa'ningo uhwononto Jisas Anituye aho anga sohohta'ni nohumentaningki uhwononto, ulimento, ⁵⁶ Uhwonimno. Ahwomo mtampotoho. Anituye hwomu Anituye aho anga hohnta'ni likofohumaho, uhwalokweno. ⁵⁷ Ose ulahoningki hofiko haloho piku'nontifi mamuyo mjalimiwentifi Sitifenimo ifeuhu'mo ulohomentohofofoho.

⁵⁸ Sitifenimo aho yokumpohn'nyo nokentifi nomotawentifi angkuhwafopo mempo hohnta'ni nosutofafontifi sojo fongku'mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa Sitifenimne'no hwasyo hungkuno ulimentohofoho sohwa hofikoe manji'mofu yojomantifi hwe songo Souliye huyo'mo ho'nahumentohofofoho. ⁵⁹ Sojo ne'no ufonjontaningkofi Sitifen Anitumo joho ulimento, Hwe Engo Jisas kiko nje huyo'mangoso nimaho. ⁶⁰ Ose ulonto hwomtame yonto joho engo yokumpohn'nyo ulimento, Hwe Engofo olo wonyo ntohofohoho loso'no kiko olo a'amu sohwo wonyo uyohotoho. Ose ulonto ni'hu'nahone poyo pe'nimentisofoho.

¹ Sɪtifenimo fonjosyahonɪngkofi Soul nohumanto ulɪmento, Sɪtifenimo fonjasiyoso wopɪngofoho. Ose ulɪmentisofoho. Oso mofehi'nyo somo Anɪtuye a'amu ne Jelusalem humamentohoho somo a'amu kengoso wonyo engo uyomahonɪngkofi tohino engo ma'mentohofoho. Oso'no Anɪtuye a'amu neso nole'mofontifi hwaho Jutiya, Someliya sopone'no humpo'mentohofoho. A'amu *apousel* sohwa hofɪko'nohini Jelusalem humamentohofoho. ² Hwe Jisasimo inɪngkamotofoso Sɪtifenɪye pijafoso motawentifi ijopijisyasyontifi humotaho engo sulɪmentohofoho. ³ Soul huhwo sohwo a'amu Jisasimo inɪngkawowo'nɪngkohoho somo wae weeo'mo lonto a'amufe angomo noswonto a'amu homo somo nohusɪmpemotaponto impo'angomo intofahumentisofoho.

Anɪtuye hungkuno a'amu Someliya somo lutɪhwamentohofoho.

⁴ Oso a'amu Jelusalemno humpo'mentohofoso ang kengo kengo sopo Anɪtuye hungkuno lutɪhwamentohofoho. ⁵ Filip ang Someliya spono nowento osopo Jisasimne'no hungkuno lutɪhwamentisofoho. Anɪtu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo Jisasiyoho. ⁶ Ose ulahonɪngki a'amu hopi'nono nupa'nontifi yo'mayo kengo wonyoangkafoso Filip imentisoso uhwonontifi huno engo syafihu'mentohofoho. ⁷ A'amu sisi'masoho'njo towahuno wonyo'njoso nohumantifi mamuyo engo lontifi towahuno wonyoso ulɪko'ma'mentohofoho. A'amu a'apaho pompenjiyo songo songo miyo'njoso a'amu sɪfe wonyo'njoso wopɪngo umokumentisofoho. ⁸ Ose uhwonontifi sɪmeho wopɪngo umo'nɪmentisofoho.

⁹ Hwe fihwo Saimoun oso ang hopo sopo humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako ki'nyo hwapɪngo'njo hweho. Yo'mayo peefoso huno'njo hweho. Saimoun ulɪmojofoho, Ngko huno hwapɪngo'njo hwo'nyoho. Ose ulɪmojo hweho. A'amu Someliyaso Saimoun ne'no pisopisaho lɪmotofoho. ¹⁰ A'amu hopi'nono yofe engo'njo so'nji yofe engo ane so'nji a'amu hamniyoho'njo so'nji hamniyoho umofonyo iyo so'nji nɪhu'no hopi'nono Saimounɪye hungkunomo nupa'nontifi ulɪmotofi, Saimoun hwe huno'njo hweho. Anɪtuye yokumpohn'nyo hi'njo hweho. Ose lɪmotofoho. ¹¹ Saimoun yo'mayo kengo wonyoangkafoso imojo so'no a'amu kakoe hungkunomo inɪngkamotofoho. ¹² Oseso Filip noponto Anɪtu enemokosyohumayo so'nji Jisas Kɪlais ntnne'no lutɪhwahonɪngki a'amu hopi'nono Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono uyahonɪngkofi hwe moya'mi'nji mijo kiyoma'mentisofoho. ¹³ Saimoun huhwo sohwo Filipɪye hungkuno nupa'nonto sɪmeho hi'ntnnono uyahonɪngki Filip kakimo mijo kiyoma'mentisofoho. Saimoun Filipɪnɪ nohumanto yo'mayo kengo wonyoangkafosomo nuhwononto pisopisaho lɪmentisofoho.

¹⁴ A'amu *apousel* Jelusalem humamentohoho sohwa ole upa'nɪmentohofi, A'amu Someliyaso Anɪtuye hungkunomo tifi inɪngkamentohofoho. Ose upa'nontifi Joun'nji Pita'njimo lɪhwatimentohofoho. ¹⁵ Siko nowenji a'amu Anɪtumo inɪngkayo so'no jomo ole ulɪmentisi, Mpohwo jɪje Towahuno Wopɪngoso a'amu somo uyo. Ose ulɪmentisiyefoho. ¹⁶ Hwapɪngoso Filip Jisasiye yofe lonto a'amu somo mijo kiyoma'mentisoso Anɪtuye Towahuno Wopɪngo a'amu somo muhula'mo'mmentisofoho. ¹⁷ Pita'nji Joun'nji a'amufe mnokinopo aho kisosyahonɪngki Anɪtuye Towahuno Wopɪngo a'amu somo uhula'mo'mentisofoho.

¹⁸ Saimoun kako *apousel* sohwa'umo uhwonɪmentisoso siko a'amu somo aho kisosyahonɪngki Anɪtuye Towahuno uhula'mo'mentiso so'no uhwononto kakoe hamniyoho nomanto Pita'nji Joun'njimo ulɪmento, ¹⁹ Nje hamniyoho nomahosɪsi Anɪtuye Towahuno ntapinyo. Ngko a'amufe mnokinopo aho kisasehumeso Anɪtuye Towahuno uhula'mofono.

²⁰ Ose ulahonɪngki Pita ulɪmento, Oloso Anɪtu a'amu somo uyalokusoso mpe uyɪmonntaho. Kɪko jɪje hamniyoho'nji tɪkanomo uhnnefoho. ²¹ Olo syohoso jɪje'maho. Anɪtu jɪje sɪmehomo kohonalofoho. Wopɪngo'maho. Wonyo mnaweho. ²² I oso'no jɪje honɪngkano wonyoso foho'namofo. Oso'no hohujo ikinjamofohoji Anɪtumo, Jɪje huno wonyo so'no wayo'ne jomo uso. ²³ Jɪje honɪngkano pisakino'njo hwosoho. Oso wonyo hiso kikimo yokumpohn'nyo kekisyohumaho.

²⁴ Ose ulahon'ingki Saimoun kako Pita'nji Joun'njimo ul'imento, Siko ngkine'no Anitumo jomo ulinyo. Oso ntohino so'no ne mmo'nonehoho. Ose ul'imentisofoho.

²⁵ *Apousel* sohwa'u Anituye hungkuno hopi'nonohino a'amu somo lut'ihwanji Jelusalemno umentisiyefoho. Oso hon'ingkanano hwaho Someliya sopo ango kengo kengo hopo sopo Anituye hungkuno lut'ihwamentisiyefoho.

Filip Anituye hungkuno hwe Itiyoupiyanta'ango sohomo lut'ihwamentisofoho.

²⁶ Hwe ahwomomjo sohwo Filip'mo ul'imento, Kiko Jelusalem hon'ingkanano sopo nihuji ango Ngkasa hon'ingkanano osomo fiwe. Ose ul'imentisofoho. Oso hon'ingkanano hopo sopo a'amu mahumunyoponoho. ²⁷ Filip nol'ikafonto umentisofoho. Kako hon'ingkanopo nohumanto uhwon'imentisoso, Hwe fihwo Itiyoupiyanta'ango sohwo hwe yofe engo'njo hweho. Oso hwaho Itiyoupiya sopo a'mu mokosyohumayosi kakoe yofe Kantasiyoho. Oso a'musiye hamniyoho hopi'nono hwe huhwo sohwo mokosyohumayo hweho. Kako Anitumne'no hwomtame uloho'mo lonto Jelusalemne'no umentisofoho. Ose yonto kakoe angopo ne'no asomo pmentisofoho. ²⁸ Kako ijempoho sohwe kokapitofon'jo somo nohumanto iyoswo hwe Aisaiya Anituye hungkuno l'imojo sohwo mt'i'mokumentisoso atofu l'imentisofoho. ²⁹ Filip osohomo uhwon'ingkahon'ingki Anituye Towahuno Wop'ingo ul'imento, Kiko t'ifonepo uhuji oso sohwe kokapitofon'jo sohwoepono fiwano. ³⁰ Ose ulahon'ingki Filip fu l'imentisoso mafone sopo i'mofawento upa'n'imentisoso, hwe huhwo sohwo Aisaiyafe hungkuno atofu lontan'ingki upa'nonto ul'imento, Oso hungkuno atofu lalokunoso neso huno lakiyohoho.

³¹ Ose ulahon'ingki ul'imento, A'amu malont'ihwayoso ngko huno pipilo. Kiko ngko'njo lopo fisape. Filont'ihwaho.

³² Anituye hungkuno Aisaiya mt'i'mokumentiso hwe huhwo sohwo atofu l'imentisoso ole, A'amu yahu *sipsip* fonjasoyopo ne'no ipemotawomotofu hopa hwe sohomo ipemotawomentohofofoho.

Yahu *sipsip* a'amu kakoe tohwa hm'motofu sohonta yahu mampi'nyo imojo hopa hwe huhwo sohwo mampi'nyo imentisofoho.

³³ Oso hwe sohomo hwotoho fenti'fi hungkuno tango'njo ikwolofu'neso hwasyo l'imentohofofoho.

Ne'njo'maho. Kako wonyoso miyahon'ingki fonjahumentohofofoho.

Oso a'amu huhwo sohwo wonyoso t'ihwo lone'ento imentisoto.

Hof'iko nofonjosyahon'ingkofo kako olo hwaho lopo mohumamentisofoho.

Oso Aisaiya mt'i'mokumentisofoho. ³⁴ Atofo ose lonto, Filip'mo ul'imento Aisaiya t'ihumne'no mt'i'mokumentisoto. Kako kakine'no hnn'imentisotaho. Nom'ne hune'no l'imentisotaho.

³⁵ Ose ulohon'ingkahon'ingki Filip Anituye hungkuno Aisaiya mt'i'mokumentisoso yoloho'no nolonto Jisasiye hungkuno wop'ingoso ul'imentisofoho. ³⁶ Siko hon'ingkanomo nowenji mijo we'e uhwononji hwe Itiyoupiyanta'ango sohwo ul'imento, Uhwonyo. Mijo wojo lo'noho. Hon'ingkanano njisohwo pijwan'iwokwoho ngko mijo mokiyan'imasosofo.

³⁷ [Ose ulahon'ingki Filip ul'imento, Kiko Anitumo simeho hi'ntnnono nehopi uyoso ngko mijo uyokuma'mnoho. Ose ulahon'ingki ul'imento, Eno. Jisas K'lais Anituye Hwomu Ne sohune'no huno niyohoho.]

³⁸ Ose ulonto sohwe kokapitofu mta'ni siko nokotaponji mijomno umentisiyefoho. Osopo nohumahon'ingki Filip hwe sohomo mijo kiyoma'mentisofoho. ³⁹ Mijo mta'ni simentisiyoso Anituye Towahuno Wop'ingo komo'no Filip'mo kengopo m'ihumati'mentisofoho. Hwe Itiyoupiyanta'ango sohwo Filip'mo apa'no muhwon'imentisoso simeho wop'ingon'ji kakoe angopo ne'no umentisofoho. ⁴⁰ Filip nom'ne angopo Asyitout i'mofawento ango hopi'nonohino somo Jisasiye hungkuno wop'ingo lut'ihwawento hwangu ango Sisaliya sopo i'mofamentisofoho.

9

Jisas kako Souliye hunomo yiwolo'mokahonngki Soul kakoe inomokomoyo imo'nimentisofoho.

(Apousel sohwafe Syoho 22:4-16; 26:9-18)

¹ Soul kako a'amu Jisasimo inomokomotofo somo wae weo'mo lonto imentisoso hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohomo ulimento, ² Iyoswo mtimokohoji ntape. Iyoswo hiloso nomotawe'mo, Ntomasikos a'amu tajo ango syoho'njo sohwo utihwamo. Ose ulahonngki uyimentisofoho. Iyoswo ole limentisofoho, Soul a'amu Jisasiye honngkanomo inngkwalokwofo somo notipemahwosi hwe moya'mi sofamo impe intofihwosi Jerusalemne'no womotaweno. Ose mtimokumentisofoho. ³ Soul Ntomasikosimne'no nowentanngki ango mofone sopo pomponaho engo ahwomo mta'ni uloho'mentisofoho. ⁴ Ose ulohofahonngki Soul hwahopo wasyonto mampaho pomponaho homo somta'ni upa'nimento, Soul, Soul, kiko ngkimo wonyo peho'no nimokantokuno. ⁵ Ose upa'nonto ulimento, Hwe engo tihwosilo. Ose ulahonngki ulimento, Ngko Jisasi'nyoho. Kiko ngkimo wonyo nimokantokuno. ⁶ Kiko nolikafohoji ango ne somo fusyo. Osopo hwe fihwo kiko ihne so'no wakilimontonoho. Ose ulimentisofoho.

⁷ A'amu Soulinji umentohoho sohwa mampi'nyo nohumantifi mampaho ko upa'nontifi ne sohomo muhwonimentohofoho. ⁸ Soul nolikafonto timo hononto timpinyo imo'nimentisofoho. Ose yahonngki a'amu aho umpo'nimentohofoho. Aho impo'nomotawentifi Ntomasikos i'mofamentohofoho. ⁹ Soul timpinyo sohwo wopayo mijo manyo'njo nowentanngki sikuno hufa'u sihune memjao'mentisofoho.

¹⁰ Hwe fihwo Jisasimo inomokommojo sohwo kakoe yofe Anonaiyas oso hwo humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo wojo uhwonngkahonngki Anitu ulimento, Anonaiyas. Ose ulahonngki ulimento, Hwe Engofo, ngko olopo humaleno. ¹¹ Ose ulahonngki Anitu ulimento, Kiko nolikafohoji oso honngkano Nto'nohinofa mulimentohofa somo mpano. Osopo Jutasiye ango somo hwe fihwo ango Tasosnta'ango sohwo kakoe yofe Soulyoho. Osohomo uhwona. ¹² Ngkine'no jomo ntonto wojo uhwonngkisoso ole uhwonngkoho hwe fihwo kakoe yofe Anonaiyas noponto kakoe mnokinopo aho kisusyahanngki timo wopingo umokohoho.

¹³ Ose ulahonngki Anonaiyas ulimento, U, Hwe Engofo. Oso hwe sohumne'no hungkuno pinnggo upa'nimalefoho. Kako jije a'amu neso Jerusalem humalofa somo wonyo uloho'maso hweho. ¹⁴ Hwe yofe engo'njo tojo ango syoho'njo sohwo iyoswo uyimasofoho. Iyoswo hiloso jije a'amu ne impe intofo'nefoho.

¹⁵ Ose ulahonngki Anitu ulimento, Mpano. Olo hwe lohwo nje syoho ntohofiyo uhwsopo'mentohofoho. A'amu kengo so'nji hwe yofe engo'njo so'nji a'amu Isilael so'njimimo olo hwe lohwo nje yofe wolutihwamte hweho. ¹⁶ Olo hilo so'no kako tohino engo nomane so'no utihwomnonoho.

¹⁷ Ose ulahonngki Anonaiyas nowento ango so'mo noswonto Soulimo aho kisyonto ulimento, Nje nngkwahwo Soul, Hwe engo Jisas honngkanopo uhwonimahnno sohwo jije timo wopingo kumokiyo so'no lonihwaji so'no pohe hwo'nyoho. Anituye Towahuno Wopingo simehomo wokuhulo'ma'mtonoho. ¹⁸ Ose ulahonngki Souliye timo mta'ango fefo pa'nnggo hu'mewasi lohofahonngki timo wopingo imo'nimentisofoho. Wopingo imo'nonto nolikofahonngki Anonaiyas kakimo mijo kiyoma'mentisofoho. ¹⁹ Kiyoma'mentisoso Soul wopayo nononto a'apaho yokumpohn'nyo imo'nimentisofoho. Sikuno memjaofontanngki Soul a'amu Ntomasikos Jisasimo inomokomotofo so'nji humamentohofoho.

Ntomasikos ango sopo Soul Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

²⁰ Soul komo'no Anituye syoho emanto a'amu Juta uhu'mokiyo ho'mo so'mo nowento Jisasimne'no ole lutihwamento, Jisas Anituye Hwomu hweho. ²¹ Ose ulahonngki a'amusu nupa'nontifi yomo yomo yontifi ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo Jerusalemno a'amu Jisasimo jomo uliwo'nngkohofa somo wonyo umokumasohweho. Oso'no olopo

pmmasofoho. A'amu somo impe intofihwosi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohumne'no womotawomtonoho. Oso hwe oso huhweho. Ose hnnimentohofofoho.

²² Soul hwe engo pa'nyo imo'nonto kako Jisasimne'no hungkuno lutihwamentisofoho. Ole lutihwamento, Hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo Jisasiyoho. Oso hungkuno nehopi ko lutihwahoningki a'amu Juta ango Ntomasi'kos sopo humamentohofoso nupa'nontifi honohono'no imentohofofoho.

Soul hiyaso lima'mentisofoho.

²³ Sikuno piningo memjaofahoningki a'amu Jutaso nuhu'mokontifi Soulimo fonjane'entifi hungkuno kotiku'mentohofofoho. ²⁴ Soul oso hungkuno hiso upa'nimentisofoho. A'amu Jutaso kuso homohomo Soulimne'no ne'no uhwontohumamotofofoho. ²⁵ Oseso sikuno fihumo Soul kakoe inomokommotofoho sohwanji sokilojopo kotasontifi Soulimo sohwo ho'yo engomo kamentifi mempo hohnta'ni intofuyoho'mokumentohofofoho.

Soul Jelusalem humamentisofoho.

²⁶ Hohosohonta Soul Jelusalemne'no nowento a'amu Jisasi'no inomokommotofoho sohwanji ufohi'nimo lonto ko yahoningki hofiko Soulimne'no iyoho unimentisofoho. Soul Jisasiye inomokomoyo ne sohune'no simoho hi'ntnnono muyofoho. ²⁷ I oso'no Mponopas Soulimo utimanto apousel sohwafepono motawomentisofoho. Mponopas ole ulimento, Soul honingkanopo nakwoe Hwe Engo Jisasi'no uhwoningkahoningki hungkuno ulimasofoho. Soul Ntomasi'kos a'amu somo Jisasi'no hungkuno lutihwanto iyoho munimmaso hweho. ²⁸ Ose ulahoningki Soul hofiko'nji nohumanto Jelusalem emoyonto Jisasi'no hungkuno lutihwanto iyoho munimentisofoho. ²⁹ A'amu Juta Ngklik hungkuno'njo so'nji Soul'nji hungkuno hnnontifi Jisasi'no yoka hnnimentohofofoho. Hofiko Soulimo wofonjaofano lontifi imentohofofoho. ³⁰ A'amu Jisasi'no inomokommotofoso oso hunoso uyahoningki Soulimo hwaho Sisaliyamne'no motawentifi ango Tasosimne'no uhwojamentohofofoho.

³¹ Hohosohonta a'amu Jisasi'no inomokommotofoso Jutiyanta'ango so'nji Ngkalilinta'ango so'nji Someliyanta'ango so'nji hofiko wopingo humamentohofofoho. A'amu kengoso wonyo mulohofe'njo imentohofofoho. O'o simoho pompenjiyo'nji nohumantifi Jisasi'no aho yokumpohn'nyo kemokosyohumamotofofoho. Anituye hungkuno haloho upeehoningkofi Anituye Towahuno Wopingo ufo'ma'mentisofoho. Hwe moyam'i piningo engo nohotoswontifi a'amu ne imo'nimentohofofoho.

Pita kako ango Lita sopo a'amumo wopingo umokumentisofoho.

³² Pita ango ho'mo ho'mo emoyonto ango fipo Lita osopo nowento Anituye a'amu ne sonji humamentohofofoho. ³³ Oso ango hopo sopo hwe fihwo kakoe yofe Ainiyas humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apaho songo songo inyohwo'maho. Kako ijempohopo wentaningki soswo aho hopi'nono nom'ne nta'ni hufa'u shune uyakolo'mojofoho. ³⁴ Pita osohumo nuhwononto ulimento, Ainiyas olhonta Jisas Kilais wopingo wakumokono. Filikaho. Jije ijempoho ito'no fesijwasyo. Ose ulahoningki Ainiyas komo'no lika'mentisofoho. ³⁵ A'amu ango Lita'nji Seloun'nji humamentohofoso hwe sohomo uhwonontifi Jisasi'no simoho yiwolo'mokumentohofofoho.

Ango Joupa sopo Pita a'amu poyo pe'nimentiso somo songo ulika'mentisofoho.

³⁶ Ango nom'nepo Joupa Jisas a'amu fisi inomokammosi kakoe yofe Tapita. A'amu Ngklikiso ole limotofoho Ntoukas. Sikuno huhwo huhwi yahino wonyoangkafo imojosi a'amu umofonyo iyo somo ufo'ma'mojiyoho. ³⁷ Oso hohosohonta mnokino tipemanto pe'nimentisofoho. Kakoe pijafo mijo yajijwontifi ango tokilonjwa'mjo yokintahopo honahumentohofofoho. ³⁸ Oso ango Joupa Lita'njopo mafoneponoho. Jisasi'ye inomokomoyo imotofohu Joupa ango humamotofoso Pita ango Lita sopo humaho upa'nontifi hwe hufa'u sohwa'umo lihwojahoningkofi Pitamo ulimentisiyo. Kiko nakwo'nji fi'pe. Kiko nohontohumahotoho. ³⁹ Ose ulahoningki Pita nupa'nonto nolikafonto umentisofoho.

I'mofawentifi oso ango yokintaho sopo kotasimentohofofoho. Apwojo sofa Pita'njopo nolohofontifi humotaho lontifi manji'mofo, he, yo'mayo Ntoukas mtimokumentisoso Pitamo utihwamentohofofoho. ⁴⁰ Pita ulimento, Sekwo mempo fohotohumno. Ose ulonto hwomtame yonto Anitumo jomo ulimentisofoho. Pita kakoe simo'mango ikinji ehumanto a'musiye pijafo wentanjo sohohtani ole ulimento, Tapita, filikaho. Ose ulahoningki a'musi timo hononto, Pitamo uhwononto likofohumentisofoho. ⁴¹ Pita kakoe aho nomanto ulika'mentisofoho. Nulikafonto Anituye a'amu ne'nji apwojo ntnne'no joho ulonto a'mu songo hisimo utihwamentisofoho. ⁴² Olo hiloso Joupa sopo ho'ningkahoningki hwe moya'mi upa'nimentohofofoho. Oseso a'amu pi'ningo engo Jisasi mo simo hi'ntnnono uyimentohofofoho. ⁴³ Oso ango hopo sopo hwe fihwo kakoe yofe Saimoun, yahwopaho mtimokiyo syoho'njo hweho. Oso hwe huhwo sohwo'nji Pita nohumentaningki sikuno pi'ningo memjao'mentisofoho.

10

A'amu ahwomo mta'ango sohwo hwe Kouniliyos osohumo u'manto hungkuno ulimentisofoho.

¹ Hwe fihwo Sisaliya sopo humamentiso sohwo kakoe yofe Kouniliyos. Oso hwe huhwo sohwo hwe yofe engo'njo hweho. A'amu Loum mta'ango itokuso'njo fehohnjo wan hantilet (100) oso hwamo mokosyohumamojo hweho. ² Hwe huhwo sohwo hofiko'montohwa Anitumne'no hwomtame uloho'motofofoho. A'amu Juta umofonyo iyo somo ufo'ma'mojo hweho. Kako Anitumo jomo ulimojo hweho. ³ Sikuno fihwi akupo'nyo so'nji (3 kilouk) wojo hopa uhwonimentisoso hwe ahwomo mta'ango sohwo noswonto ulimento, Kouniliyos.

⁴ Ose ulahoningki Kouniliyos nuhwononto iyoho uningkahoningki ulimento. Hwe engofo, peho'no pohino. Ose ulahoningki ulimento, Jije hungkuno Anitumo uliwo'ningkohinoso upa'nivo'ningkiso hweho. A'amu umofonyo iyo somo ufo'ma'mahnnoso Anitu nuhwononto kikine'no huno wopingo syokufisyalofoho. ⁵ Olohonta hwe fihwo ango Joupa sopone'no filihwajo. Saimoun Pitamne'no. ⁶ Oso hwe huhwo sohwo hwe nom'ne Saimoun'njomo humaho. Saimoun nom'ne sohwo yahwopaho syoho'njo sohwo kakoe ango mitimomingopo molinyofoho.

⁷ Ose ulonto umentisoso Kouniliyos kakoe syoho ulohofiyo sohwa'u'nji hwe itokuso'njo sohwatne'no joho ulimentisofoho. Oso hwe itokuso'njo Kouniliyos'njo humamojo sohwo Anitumne'no huno syafihu'mojo hweho. ⁸ Kouniliyos oso a'amu sohwo yo'mayo imo'nimentiso so'no ulonto Joupamne'no uhwatimentisofoho.

Pita wojo hopa honingkonimentisofoho.

⁹ A'amu huhwo sohwa nowentifi honingkanopo saho fosyawo'mentohofofoho. Imingo ne'nji nolikafontifi Joupa mofonepo i'mofiwentaningkofi Pita ango tokilonjwa'mjomo nohumanto hinjopo Anitumne'no jomo ulimo lonto antifepo kotasimentisofoho. ¹⁰ Pita mijoho uyahoningki wopayo wanimo nto ko yahoningki hofiko wopayo sokafo esyohumentaningkofi Pita wojo hopa uhwonimentisoso, ¹¹ ahwomo mtompeehoningki hwapife mikunimposo ahwomo mta'ni pmentisofoho. A'amu ahwomomjoso hwapife tokwajo osofosofahu'nohino somo nokemokoho'nowentifi antifepo pmentohofofoho. ¹² Hwapife ajwo ho'mo so'mo yo'mayo tongoso homa'nji yihufo'nji nohu'mehinowentaningki uhwononto, ¹³ mampaho ole upa'nimento, Pita, nolikafohoji tongo yihufo yo'mayo somo nofonjasyohoji hmnyo. ¹⁴ Ose ho'ningkahoningki Pita ulimento. Hwe Engo sohwo, mimnehono. Tongo manilongoso manimnehono. O'o, manilongoso nakwoe honingkanosohwo hungkunoso noningkutoho nalimojofoho. ¹⁵ Ose ulahoningki mampaho hiso apa'no ho'nimento, Yo'mayo Anitu wopingofoho limentiso so'no wonyofoho eso nolohotoho. Ose ho'nimentisofoho. ¹⁶ Olo hiloso oso pa'nyo imo'nonto tiffinjo apa'no imo'nonto ahwomomo nihu'nahone simentisofoho.

¹⁷ Pita ose uhwononto huno pi'n'ingo engo syafisyonto huno uyimento, Oso uhwon'ingkoheso hwapingoso pipilo. Ose syofisyahon'ingki a'amu Kouniliyos uhwatimentiso sohwa ifawo'mentohofofoho. Ifawent'ifi Saimoun'ye ango somne'no ulohonont'ifi nowent'ifi, ¹⁸ Saimoun'ye hoku'yopo loho'mentohofofoho. Osopo lohofont'ifi joho ulimentohofi, Saimoun Pita olo ango lomo lohumaho. Ose ulimentohofofoho. ¹⁹ Pita ahwomomjo uhwonimentiso so'no huno syofisyahon'ingki Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo ulimento, Upa'nyo. A'amu hufa'u sihunehwa kikine'no t'ipeelokwofo. ²⁰ Oso'no nolikafohoji hofiko'nji fiwanimno. Huno pi'n'ingo engo syafisiyo'eno. Ngko uhwatimalefoho.

²¹ Ose ulahon'ingki Pita nowento a'amu sohwo ulimento, Oso a'amu sekwo hafihafe t'ipeelokwofo sohwaso ngko Pita oloho hwo'nyoho. Sekwo peho'no pohoho. ²² Ose ulahon'ingki ulimentohofi Kouniliyos hwe yofe engo'njo a'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwo nalimaso'no p'hwono. Oso hwe wop'ingo sohwo Anitumne'no huno syafihu'mojo hweho. A'amu Jutaso ole liwo'n'ingkohoho, Hwe wop'ingo hweho. A'amu ahwomomjo oso hwe huhwo sohwo ole ulima, Saimoun Pitamne'no filihwajo. Kakoe hungkuno upa'n'imnoho. Ose ulahon'ingki, ²³ Pita nolutimanto mokosyawo'mentisofoho. Im'ingo ne'nji nolikafont'ifi Pita hofiko'nji a'amu nom'ne Jisasimo inomokomoyo imotofo Joupanta'ango sohwanji umentohofofoho.

Pita Kouniliyos'ye ango sopono umentisofoho.

²⁴ Nowent'ifi mo'n'inganta ango Sisaliya i'mofamentohofofoho. Kouniliyos kakoe pone kakoe temtitofo so'nji a'amu nom'ne joho lihwatimentiso so'ntnne'no hontohumamentohofofoho. ²⁵ Pita wahumo lonto yahon'ingki Kouniliyos Pitamo nu'manto Pita kakoe huyo'mo ipitofawo'mentisofoho. Pita kakoe yofe ho'nomayo'nefoho. ²⁶ I oso'no Pita nulikafonto ulimento, O'o, ngko k'iko pa'nyo hwo'nyoho. ²⁷ Pita'nji Kouniliyos'i'nji hungkuno hnnonji angomo noswonji hwe moya'mi nuhu'mokont'ifi humentan'ingki u'ma'mentisiyefoho.

²⁸ Pita hofikimo ulimento, Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Sekwo a'amu kengo kuyoho. Sekwo huno moi'wonoho. A'amu Juta hn'nwi nakwoe yahinoso ole, A'amu kengo so'nji mohumayo'nji'nwoho. Wopayo afapo nta'ni man'wo'n'ingkiyihwone'nwoho. O'o, wonyofoho l'iwotowone'nwoho. I oso hiso'no Anitu ole nt'ihwamasofoho. A'amu nom'neso hofiko a'amu Jutafe hon'ingkanohungkuno so'no huno muyo somne'no wonyofoho lohotoho. O'o, a'amu hopi'nonohino Anitu afa'nohino uhwon'wo'n'ingkisofoho. ²⁹ Nt'ihwahon'ingki sekwoe hungkunomo hwotoho mahmmalefoho. O'o nupa'nonji pohono. Peho'no lont'ima'malofo.

³⁰ Ose ulohon'ingkahon'ingki Kouniliyos ulimento, S'ikuno osofosofahu'no memjanimo'maso sohwo'ni ngko nje angomo akupo'nyo so'nji (3 kilouk) Anitumo ulontan'ingki hwe fihwo nem'no he ni'hu'no t'ingka'nyo'njo sohwo nje huyo'mo lohofonto ³¹ nt'ima, Kouniliyos, j'ije hungkuno Anitumo uliwo'n'ingkinoso upa'n'wo'n'ingkohoho. A'amu umofonyo iyo somo ufo'mawo'n'ingkinoso Anitu nuhwononto huno wop'ingo syokufisyalofoho. ³² Oso'no Jupa ango sopone'no hwe fihwa Saimoun Pitamne'no filihwajo. Oso hwe huhwo sohwo hwe nom'ne Saimoun'njomo humaho. Saimoun nom'ne sohwo yahwopaho syoho'njo sohwo kakoe ango mitimom'ingopo molinyofoho. ³³ Ose ntahon'ingki ngko komo'no hwe sohwa kohonyo'ne lihwatimalefoho. Ose'no k'iko pohinoso wop'ingofoho. Anitu nakwo'nji humalohwono. Anitu yo'mayo hungkuno kijapmmasoso fonaso.

Pita Kouniliyos'ye angomo hungkuno ulimentisofoho.

³⁴ Ose ulahon'ingki Pita uloma'mento, Olohonta ngko huno niyohoho. Anitu a'amu hopi'nonohino somo afa'nohino ulohof'wo'n'ingki hweho. ³⁵ Anitu a'amufe a'apaho so'no temtitofo so'no huno mosyafisiyo'njofoho. O'o, a'amu Anitumo simeho uyoososo kakoe hon'ingkanomo in'ingkaweso sohume'no Anitu simeho wop'ingo umo'n'imntonoho. ³⁶ Oso hungkuno Anitu a'amu Is'lael somo uyimentisoso sekwo

huno moi'wonoho. Hungkuno hiso ole, Jisas K+lais a'amu hopi'nonohinofe. Hwe Engo hweho. Kakoe syoho ole, An+tu'nji a'amu'nji s+meho afa inyo'ne imokuhwone hweho. ³⁷ Sekwo soku huno moi'wonoho. S+mo'mo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno wop+ngo lut+hwamentiso sohonta Ngkalili sopo hungkuno hiloso emanto Jutiya ango ho'mo ho'meemo ho'n+mentisofoho. ³⁸ Ole upa'n+mentohofoso Jisas Nasaletnnta'ango sohomo An+tu kakoe Towahuno'nji yokumpohn'nyo'nji nuyahon+ngki Jisas kako ango'meemo emoyonto a'amumo ufo'ma'mentisofoho. Hwe wonyo Seten osohwo a'amumo wonyo umokontan+ngki Jisas wop+ngo umokumentisofoho. Jisas kako'nohini umokumentiso'maho. O'o An+tu huhwo'njoho. ³⁹ Nakwo a'amu *apousel* sohwna'ni yo'mayo Jisas a'amu Jutafe hwaho'nji Jelusalem sopo imentisoso uhwon+ment+hwone so'no selalokweno. Hof+ko Jisas+mo fonjinto'ofahumentohofoho. ⁴⁰ Nope'n+ngkahon+ngki s+kuno hufa'u s+hune memjaofahon+ngki An+tu ul+kofahon+ngki Jisas kakoe a'amu'njopo i'mofapmmentisofoho. ⁴¹ Nul+kofahon+ngki a'amu hopi'nono Jisas+mo uhwon+mentohofomaho. O'o An+tu Jisas+ye hungkuno jo'ne nahwosopo'mentiso sohwna'ni uhwon+ment+hwonefoho. Jisas nope'n+ngkahon+ngki An+tu apa'no ul+ka'mentiso sohonta kako'nji wopayo hwa mijo hwa n+ment+hwonefoho. ⁴² Ole nal+mento sekwo nje hungkuno a'amumo yoloho filut+hwamno. Ole ul+mno. An+tu Jisas+mo uhwosopo'mentiso sohwo a'amu poyo pe'n+mentohofoso'nji songo humalofo so'njimo hungkuno ito'no m+hwajiyone hon+ngkano yano ilof+hwajiyone uhwosopo'mentisofoho. ⁴³ A'amu hohonta An+tuye hungkuno l+motofoso sohwa kakine'no ul+mentohofofoho. Ole ul+mentohofi, A'amu Jisas+mo s+meho hi'ntnnono uy+fiyo'manji An+tu hof+ko wonyo wae yaofonefoho.

A'amu temtitofo kengo somo An+tuye Towahuno Wop+ngo uhula'mo'mentisofoho.

⁴⁴ Oso hungkuno Pita lontan+ngki a'amu upa'n+mentohofoso somo An+tuye Towahuno uhula'mo'mentiso so'no ⁴⁵ Jisas+mo inomokommotofoso Joupanta'ango sohwa Pita'nji pmmentohofoso sohwa nuhwonont+fi pisopisaho mjal+m+went+fi yomo imentohofofoho. ⁴⁶ Ole upa'n+mentohofi a'amu kengoso hungkuno kengo kengo lont+fi An+tumo hungkuno wop+ngo isamoyoka'nji ul+mentohofofoho. ⁴⁷ Pita nuhwononto ul+mento, Olo a'amu loso nakwo hopa An+tuye Towahuno ma'nnyofoho. Olo a'amu loso mijo nokiyomase'eno eso t+hu lonehoho. Awonoho. ⁴⁸ Ose ulonto ul+mento, A'amu somo Jisas+mne'no f+kiyomapmno. Ose imentohofoso Pitamo ul+mentohofi, S+kuno nom'ne memjaof+hwoso'no nakwo'nji wohumano. Ose ul+mentohofofoho.

11

A'amu Jelusalemmjo somne'no Pita kakoe hungkuno ho'nahumentisofoho.

¹ Nom'ne *apousel* sohwanji a'amu Jutiya humamotofoso so'nji ole upa'n+mentohofi, A'amu kengoso hof+ko An+tuye hungkuno nupa'nont+fi t+fi in+ngkamentohofofoho. ² Pita Jelusalemne'no sahon+ngki a'amu Juta fehohnjo a'apaho s+hu kolo'nyo yahino so'njo sohwa Pitamo yoka ul+mentohofofoho. ³ Oso a'amu sohwa Pitamo ole ul+mentohofi, K+ko a'amu a'apaho s+hu makolo'nnyo sohwanji humanji wopayo n+mahnno hwosoho. Oso wonyofoho.

⁴ Ose ulahon+ngkofi Pita yo'mayo imo'n+mentiso so'no yoloho ul+mentisofoho. ⁵ Ole ul+mento, Ngko ango Jouna sopo nohumanji An+tumo jomo ulonji wojo hopa uhwon+mentoheso, hwap+fe engo ahwomo mta'ango pmmentisofoho. Oso hwap+fe tokwajo osofosofahu'nohino somo a'amu ahwomomjo sohwa nokemokoho'nowent+fi ngko'njopo pmmentohofofoho. ⁶ Nopahon+ngkofi hwap+fe ajwomo'mo uhwon+maleso yo'mayo tongo, homa, y+hufo somo uhwon+mentohesofoho. ⁷ Ose uhwon+mentoheso ahwomo mta'ni mampaho ole ho'n+mento, Pita fil+kaho. Oso tongo yo'mayoso nofonjasyohoji hmnyo. ⁸ Ose ho'n+ngkahon+ngki ul+mentoho, Hwe Engofo, ngkilaho. Tongo manilongoso man+wo'n+ngkiyohe hwo'nyoho. ⁹ Ose ulahon+ngko mampaho apa'no ho'n+mento, Yo'mayo An+tu wop+ngofoho l+mentiso so'no wonyofoho eso nolohotoho.

¹⁰ Ose ho'n'ingkahon'ingki oso hopa hufa'u s'ihune imo'n'ingkahon'ingki n'ihu'nahone ahwomomno s'imentisofoho. ¹¹ Nosontan'ingki hwe hufa'u s'ihune nje ango humayo sopo i'mofapmentohofofoho. Hwe fihwo Sisaliyanta'ango sohwo ngkiyepono hwe hufa'u s'ihune sohwo uhwat'imentisofoho. ¹² An'ituye Towahuno Wop'ingo nt'imento, Oso hwanji f'wano. Huno pi'n'ingo engo syaf'isiyo'eno. Ose ntahon'ingki olo hwe aho hopi'nono fehohnjo anga'nohino sohwanji hof'iko'nji Sisaliya'no ument'ihwonefoho. Nowentani Kouniliyos'ye angomo humament'ihwonefoho. ¹³ Kouniliyos nal'imento, Hwe ahwomo mta'ango sohwo nje angomo nolohofonto ole nt'imento, K'iko ango, Joupa'no a'amu fili'hwajo. Hwe yofe hufa'u'njo Saimoun Pitamne'no fili'hwajo. ¹⁴ Oso hwe huhwo sohwo hungkuno waselono. Hungkuno hiso nupa'n'ingkohoji k'iko j'ije a'amu so'nji An'ituye hon'ingkanon' ne wot'ipemant'ifeho. Ose nal'imentisofoho. ¹⁵ Ngko An'ituye hungkuno ul'imentan'ingko An'ituye Towahuno noponto uhula'mo'mentisofoho. Oso hiso nakune'no s'imo'mo pmentiso hopafoho. ¹⁶ Ose uhwononji Jisas'ye hungkunomne'no ole syaf'ihu'mentoho, Joun a'amumo mijo'nohino kiyoma'mentiso so'no hwangu An'ituye Towahuno Wop'ingo wosehulo'afono. ¹⁷ S'imo'mo nakwo Hwe Engo Jisas K'ilais'imo s'imeho hi'ntnnono ument'ihwone sohonta kakoe Towahuno nejapmentiso hopaso oso a'amu kengo somo umentisofoho. Oso'no ngko An'itumo p'ijwohumayoso pipilo. Awonoho, Ngko a'amu hwo'nyoho. Pita ose ul'imentisofoho. ¹⁸ Oso hungkuno hiso oso a'amu yoka'njo sohwanji nupa'nont'ifi oso yokaso noho'naofont'ifi An'itumo isamoyoka ulont'ifi ul'imentohofi, An'itu a'amu kengo somo s'imeho uwolomokuwo'n'ingki hweho. Hof'iko hon'ingkanon' wonyo ho'naof'ikujomanji oso a'amu somo An'itu songo ne'no humayo'ne uy'imtonoho. Ose ul'imentohofofoho.

A'amu Antiyok humamotofoso An'ituye syohoso kahopi imentohofofoho.

¹⁹ S'itifen'imo fonjahumentohofoho sohonta a'amu Jisas'imo in'ingkamotofoso somo a'amu Jisas'imne'no nakwolaho li'motofoso sohwa wonyo umokumotofofoho. Wonyo umokuwo'n'ingkahon'ingki hiyaso humpo'mentohofofoho. Nohumpent'ifi a'amu fehohnjo Founisiya sopo i'mofopahon'ingki nom'neso hwaho we'e Saip'ilos sopo i'mofopahon'ingki nom'neso ango Antiyok sopo u'mofapont'ifi oso hopo sopo a'amu Juta'nohino somo An'ituye hungkuno lut'ihwamentohofofoho. ²⁰ I oso'no a'amu fehohnjo Jisas'imo in'ingkamotofoso hwaho we'e Saip'ilosnta'ango so'nji a'amu nom'ne ango Sailininta'ango so'nji hof'iko ango Antiyok sopo uhu'mokont'ifi a'amu kengo somo Jisas'ye hungkuno lut'ihwamentohofofoho. A'amu Juta'maho. O'o, a'amu Ngk'ilik somo lut'ihwamentohofofoho. ²¹ Lut'ihwamentohofoso somo An'ituye yokumpohn'nyo yano uyahon'ingki hwe moya'mi kengoso Jisas'imo s'imeho hi'ntnnono uy'imentohofofoho. ²² An'ituye a'amu ne Jelusalem humamotofoso oso hungkuno hiso'no nupa'nont'ifi Mponopas'imo ango Antiyok'ine'no li'hwamentohofofoho. ²³ Mponopas i'mofawento uhwon'imentisoso An'itu a'amu kengo somo wop'ingo umokumentisoso uhwononto kako s'imeho wop'ingo umo'n'imentisofoho. Oseso kako a'amu somo hungkuno yano ole uy'imento, Sekwo An'ituye hungkuno in'ingo seyo'eno Kakoe hungkunomo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Kakoe huyo'mo fosyohumamno. Ose ul'imentisofoho. ²⁴ Mponopas huhwo sohwo hwe wop'ingo hweho. Kakoe s'imehomo'mo An'ituye Towahuno toyo yamo'nnyo hweho. Kakoe s'imeho hi'ntnnono An'itune'no yokumpohn'nyo unyo hweho. Oso'no a'amu pi'n'ingo engo An'itumo in'ingkamentohofofoho. ²⁵ Osohonta Mponopas nolikafonto Tasos'imne'no nowento Souli'mne'no haf'ihafe t'ipmentisofoho. ²⁶ Not'ipemanto ango Antiyok'imne'no womentisiyefoho. Osopo Antiyok a'amu Jisas K'ilais'imo in'ingkamotofoso so'nji nohumant'ifi hwe moya'mi pi'n'ingo engo somo An'ituye hungkuno lut'ihwentan'ingki soswo anga'no uyakolo'mentisofoho. Antiyok ango hopo sopo a'amu Jisas'imo in'ingkamotofoso somo yofe K'ilais we'e'nwoho hnnoma'mentohofofoho.

²⁷ Hohosohonta a'amu An'ituye hungkuno li'motofoso sohwa Jelusalemnta'ango nul'iko'mant'ifi Antiyok'imne'no umentohofofoho. ²⁸ Hwe fihwo An'ituye hungkuno

li'mojo sohwo kakoe yofe Akaposiyoho. Osohumo Anituye Towahuno hungkuno uyahon'ngki Akapos nolikafonto, ole ulim'ento, Hwangku hwaho hopi'nonohino lopo mijoho engo u'mofapmmonteponoho. Hwangku sohonta hwe K'loutiyos a'amu Loum somo mokosyohumamentiso sohonta oso mijoho engoso i'mofapmmentisofoho. ²⁹ Antiyok'i'njo a'amuso oso hungkuno mijoho so'no nupa'nontifi a'amu Jutiya Jisasimo in'ngkamotofoto somo ufo'mane'entifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho. Ose mtito'mentohofoso hnnimentohofi, Hwe hamniyoho engo'njoso engo uyife. Hwe hamniyoho we'e'njo sohwa we'e uyife. Ose hnnimentohofofoho. ³⁰ Oso hiso yontifi hofiko Mponopasi'nji Souli'nji hamniyohoso oso hwa'u uyohojiku'mo'mojiyofoho. Jelusalem a'amu Jisasimo in'ngkamotofoto sofe hwe engo sohwo uyimentisiyefoho.

12

Helout kako Jemisimo nofonjasyonto Pitamo impo'angomo intofahumentisofoho.

¹ Hohosohonta hwe yofe engo'njo Helout osohwo a'amu Jisas K'laisimo in'ngkawo'n'ngkohofoto somo wonyo umokumentisofoho. ² Hwe huhwo sohwo kakoe a'amu itokuso'njo sohwo uhwojahon'ngki hofiko Jouniye kola'wehwo Jemis oso hwi hosimno'nji fahumentohofofoho. ³ Fahumentohofoto so'no a'amu Juta nuhwonontifi sim'eho wop'ingo umo'n'ngkahon'ngki Helout nuhwononto a'amu Jutafe sim'eho wop'ingo umo'nyo'ne Pitamo impo'angomo intofahumentisofoho. Hohosohonta a'amuso Sikuno Engo uhwonimotofofoho. Oso sikuno so'no ole limotofoto. Sikuno hiso wopayo engo kamo'nnyoso ane nyo'nefoho limotofofoho. ⁴ Osohonta Pitamo aho kento impo'angomo intofasyonto hwe itokuso'njo mtitoto osofosofahu'nohino sohwo umentisofoho. Hofiko Pitamo uhwontohumayo'ne hwafoho. Oso mtitoto anga'nohino sohwa a'amu osofosofahu'nohino hwafoho. Helout huno ole unim'ento, Olo Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo * moi'wo imo'n'ngkuhwoso'no ngko Pita sohwo hwe moyamife timopo uhwatimo. Ose syafihu'mentisofoho. ⁵ Pita impo'angomo nohumentan'ngki a'amu Jisas K'laisimo in'ngkawo'n'ngkohofoto Pitamne'no Anitumo jomo yokumpohn'nyo ufo'mayo'ne ulim'entohofofoho.

A'amu ahwomomjo sohwo Pitamo impo'ango mta'ni isihutofoma'mentisofoho.

⁶ Oso Sikuno Engoso moi'wo umo'nimonte'no yahon'ngki Helout huno ole syafihu'mento, Mo'n'ngka ngko Pitamo hungkuno ulimo. Ose limentiso sohonta sikwo'miyo somo Pita a'amu itokuso'njo sohwa'u'njo ajwo'mo saho fesyowentan'ngki ahwomo nano hufa'u'nji into'mentohofofoho. Hwe nom'ne itokuso'njo sohwa hoku'yopo a'amu impo'angomjo sohwo uhwontohumayo'ne'entifi loho'mentohofofoho. ⁷ A'amu ahwomomjo sohwo noponto impo'angomo humentisofoho. Noswahon'ngki iyohohopa longkonim'entisofoho. A'amu huhwo sohwo Pitafe hupepo hwan'ingo ufonjonto ulim'ento, Komo'no filikaho. Ose ulahon'ngki ahwomo nano hufa'uyoso Pitafe aho mta'ni isihuto hnmokwajim'entisofoho. ⁸ Oso a'amu huhwo sohwo ulim'ento, Ji'je ahuloho yohoji sifikwongofosyo fiyo. Ose ulahon'ngki Pita yahon'ngki ulim'ento, Ji'je manji'mofo yohoji tifi n'ngkape. ⁹ Ose ulahon'ngki Pita hwe sohwo tifi in'ngkawon'ngki impo'angomo uliko'ma'mentisiyefoho. Oso hiso hwe ahwomomjo sohwo imentiso so'no Pita huno ito'no muyimmentisofoho. Wojo hopa hon'ngkonim'entisofoho. ¹⁰ Siko nowenji a'amu itokuso'njo simo'mjo sohwa impo'angomjo somo uhwontohumayo sohwa nohumentan'ngkofi uyakolofonji nom'ne a'amu itokuso'njo ayo sponjo sohwo uyakolofonji hoku'yo ahwomo yokino'nohinoso siki hwosampo'n'ngkahon'ngki mempo hohnta'ni swolikofawenji hon'ngkanomo umentisiyefoho. Osohonta hwe ahwomomjo sohwo Pitamo komo'no uhwo'ti'ma'mentisofoho.

¹¹ Nuhwo'ti'mofahon'ngki Pita kako huno ito'no uyahon'ngki ole lim'ento, Ngko huno niyohoho. Anitu kakoe a'amu ahwomo mta'ango uhwajiso sohwo Heloutiye aho mta'ni

* 12:4: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

isihutofonimakwoho. A'amu Juta sohwanji Heloutijonji yo'mayo wonyoso wontohofantifi imalofoso ne mmo'ninkingkohoyohoho. ¹² Huno ose uyahoningki Joun Makiye kona'wohi Maliyafe angomno umentisofoho. Oso ango somo a'mu pi'ningo nuhu'mokontifi Anitumo jomo ulontaningkofi, ¹³ Pita hoku'yo mempo mongkihnta'ni hwaningo fonjahoningki a'mu syoho ulohofiyosi kakoe yofe Louta, hoku'yo uhwosampo'mo lonto pmmmentisofoho. ¹⁴ Pitafe mampaho upa'nonto ole limento, U, olo Pitafoho. Ose lonto kakoe simeho wopingo umo'nimentisofoho. Oso'no mihwosampo'mmentisofoho. O'o haloho'no mupa'nonto hano kunto'no swonto ulimento, Pita hoku'yopo lohofoho. Ntopohoho. ¹⁵ Ose ulahoningki ulimentohofi, Kiko ilo'nnyo kiyoho. Ose ulahoningkofi kako yokumpohn'nyo imo'nonto ulimento, Awonoho. Kako nehopi pohoho. Nihu'no nehopi selohono. Ose ulahoningki hofiko ulimentohofi, Kakoe huyo'mangofoho.

¹⁶ Ose lontaninkofi Pita hoku'yopo hwaningo ne'no fongku'mentisofoho. Hofiko hano hwosampo lohofontifi uhwonimentohofoso Pita nohumentaninkingki uhwonontifi yomo yomo imentohofofoho. ¹⁷ Mampi'nyo wohumafento Pita kakoe aho ho'noma'mentisofoho. Mampi'nyo humahoningkofi Pita ulimento, Anitu impo'ango mta'ni isihutofonihwatiso hwo'nyoho. Oso'no ulonto ulimento, Sekwo Jemis'nji nom'ne sohwanjimo olo hilo so'no ulimno. Ose ulonto mempo swaponto nom'ne ango kengopono umentisofoho.

¹⁸ Hwangku imingo'nji mofehi'nyo si'mofape so'nji a'amu itokuso'njo sohwa yomo yontifi ole hnnimentohofi, Pita ntimto. ¹⁹ Ose hnninkahoningkofi Helout ulimento, Sekwo Pitamne'no hafihafe fitipmno. Ose ulahoningki wonyopi tpmmentohofofoho. Oso'no Helout nom'ne a'amu itokuso'njo sohwa ulimento, A'amu Pitamo ito'no momokosyohumayo'njo imalofo sohwa fonjahumno. Osohonta Helout hwaho Jutiya ulikomanto Sisaliya'no wento osopo humamentisofoho.

Helout poyo pe'nimentisofoho.

²⁰ Osopo nohumanto Helout a'amu Taiya'nji Saitoun ntnne'no yoka ulimentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwa huno ole syafihu'mentohofi, Helout nakumne'no simano hintotohino umnalokusoso nakwo kakoe hwaho mta'ango wopayo mpe pipi yanehwono. Ose syafisyontifi nuhu'mokontifi Helout kakoe hungkunoso pompengo wonamofono lontifi limentohofofoho. Simo'mo hofiko Mpilasitos'nji hungkuno ito'no melihwatimentohofofoho. Mpilasitos huhwo sohwa kako Heloutiye ango engo somo mokosyohumayo hweho. Hofiko oso yokaso wope'nono lontifi jomo ulimentohofofoho.

²¹ Oseso Helout a'amu so'nji nuhu'mokuhwasi hungkuno lane'ento sikuno ho'nahumentisofoho. Oso sikuno somo Helout a'amu mnokino engo'njo sohwafe hwapife wonyoangkafoso pa'nonto epohumayo wopingo engo sopo nohumanto hungkuno sawemo ulimentisofoho. ²² Ose lontaninkingki a'amu sohwa joho ulimentohofi, Olo hwe lohwo a'amu'maho. O'o Anitu pa'ningo hweho. ²³ Helout ose upa'nonto huno syafihu'mento, Ou Anitu pa'nyo hwo'nyoho. Oso kakoe huno hiso Anitu nuhwononto a'amu ahwomomjo sohwa Heloutiyepono uhwojahoningki Helout sohomo hwaningo fongku'mentisofoho. Nofonjahonjo sohonta pihnyo Heloutiye a'apaho nolongkwopmmokosyahoningki poyo pe'nimentono.

²⁴ Anituye hungkuno ango'meemo ho'ninkahoningki a'amu pi'ningo engoso Jisasimo iningkamentohofofoho.

²⁵ Mponopasi'nji Souli'nji Jelusalemne'no hamniyoho motawenji osopo syoho moi'wo esojwaofonji Joun Mak'nji Antiyokimne'no umentisoyefoho.

13

Hofiko Mponopasi'nji Souli'njimo Anituye syoho iku'mofone uhwatimentohofofoho.

¹ A'amu Jisasimo iningkamotofa ango Antiyok humamotofoso a'amu fehohnjo somo Anitu hungkuno uyahoningki lutihwamotofofoho. A'amu fehohnjoso a'amu nom'ne

somo mesyoluti^hwamotofofoho. Hofi^koe yofeso olenoho. Mponopas, Simeyoun hwe wonisa'nyo sohwo, Lusiyos ango Sailininta'ango sohwo, Manain osohwo hwe yofe engo'njo Helout Teti^lak, sohwo'nji humamojo sohwo, Souli'njoho. ² A'amu Jisasi^mo in^hngkamotofoso nuhu'mokontifi wopayo manyo'njo yontifi Anitumo jomo ulontan^hngkofi Anituye Towahuno Wop^hingo ulimento, Sekwo Mponopasi'nji Souli'nji nom'ne syoho uy^male so'no uhwsopopmno. ³ Ose ulahon^hngki hofi^ko wopayo humaho ne'no humantifi Anitumo jomo ulontifi hwe sohwa'umo aho kisusyontifi sikimo uhwat^hmentohofofoho.

Hwaho Saip^hilos sopo Anituye hungkuno luti^hwamentisiyefoho.

⁴ Anituye Towahuno Wop^hingo hwe sohwa'umo uhwojahon^hngki siko Selusiya'no umentisiyefoho. Osopo siko yofayokinomo nokotosahon^hngki hwaho we'e Saip^hilos^hne'no motowako'mentisofoho. ⁵ Nomotowekahon^hngki oso hwe huhwo sohwa'u Salomis ango sopo i'mofawenji a'amu Jutafe tajo ango hopi'nonohinomo Anituye hungkuno luti^hwamentisiyefoho. Joun Mak siko'nji nohumantifi ufo'ma'mentisofoho.

⁶ Siko Salomis ango sopo uli^ko'manji emoyonji, hwaho we'e nongkihnta'ni ango nom'ne Pafous sopo ifawo'mentisiyefoho. Oso ango hopo sopo a'amu Juta fihwo kakoe yofe Mpajisasi'yoho. Oso hwe huhwo sohwo kako ki'nyo'nji pee^fo'nji hwoso'nji imojo hweho. Kako Anituye hungkuno hwasyo li^mojo hweho. ⁷ Mpajisas huhwo sohwo hwe yofe engo'njo Sesiya^s Poulos sohwoe a'amufoho. Sesiya^s Poulos sohwo hwe huno wop^hingo'njo hweho. Kako Anituye hungkuno upa'nimo lonto Mponopasi'nji Souli'njine'no joho uli^mentisofoho. ⁸ Mpajisas oso hiso'no nupa'nonto Mponopasi'nji Souli'njine'no ngkilaho lonto sotofo uli^mentisofoho. Kako hwe yofe engo'njo sohomo uli^mento, Anitumo si^meho hi'ntnnono uyohotoho uli^mentisofoho. Oso Mpajisas sohwo a'amu Ngk^hlik^h'njoso yofe nom'ne ole muli^motofi Elimasi'yoho. ⁹ Soul osohwo nom'ne yofe ole Poul^hyoho, * uli^motofofoho. Mpajisasiye Hungkunomo Poul nupo'n^hngkahon^hngki Anituye Towahuno Wop^hingo kako Poul^hye hunomo ufhotofahon^hngki hwe hwoso sohomo si^mano upento hungkuno yokumpohn'nyo uli^mento. ¹⁰ Ki^ko Seteniye hwomu hwosoho. Ki^ko yo'mayo hon^hngkano wop^hingo sofe mango hwosoho. Hwasyo hungkuno so'nji hon^hngkano wonyo so'nji yo'mayo hwahoponjo so'nji ki^ko hwap^hingo hwosoho. Ki^ko Anituye hungkuno wop^hingo yiwolo'mokonji hwasyo luti^hwamotnno hwosoho. Olo yahino loso moho'naofeso peho'neto. ¹¹ Ki^ko upa'nyo. Olohonta Anitu wonyo wakumokumontonoho. Ki^ko t^hmpi'nyo imo'n^hngkohoji mofehi'nyoso muhwonhneho. Hwangku apa'no nuhwonhnefoho. Ose ulahon^hngki Elimasiye t^hmo komo'no t^hmpi'nyo imo'n^hmentisofoho. T^hmpi'nyo imo'nonto kako a'amu hon^hngkano uti^hwayo'ne hafi^hhafi t^hpmmentisofoho. ¹² Oso hiso'no hwe yofe engo'njo sohwo nuhwononto Anitumo si^meho hi'ntnnono uyonto Anituye hungkuno Poul luti^hwamentiso so'no yomo imentisofoho.

Ango Antiyok Pisitiya osopo syoho imentisiyefoho.

¹³ Poul hwe nom'ne kako'nji emmotofu sohwanji Pafous ango sopo nuli^ko'mahon^hngkofi yofayokino nuti^mmanto hwaho nom'ne Pam^hfiliya sopo ango Peka sopo kuhwojamentisofoho. I oso'no Joun Mak a'amu somo uhwoti^hmofonto Jelusalemne'no umentisofoho. ¹⁴ Hofi^ko ango Peka uli^ko'mantifi nosontifi ango Antiyok hwaho Pisitiya sopo si^mo'mentohofofoho. Sikuno iyoho humayo somo hofi^ko a'amu Jutafe tajo ango somo noswontifi osopo humamentohofofoho. ¹⁵ Mousesiye hon^hngkano hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uyahon^hngki li^motofu sohwanjiye hungkuno so'nji atofu lontifi hwe engo tajo ango syoho'njo sohwa

* 13:9: Oso yofe Souli^hyeso Hip^hilu hungkuno mta'ango imo'nyofoho. Oso yofe Poul^hyeso Ngk^hlik hungkuno mta'angofoho. A'amu fiso hofi^koe huno ole, Soul sohwo Poul^hyeso kakoe huno mta'angofoho syafi^hhumentohofofoho. Hwap^hingoso kako Anituye hungkuno syoho a'amu Ngk^hlik ajwo so'mo yonto meehnt^hmentisofoho.

Poul kakoe a'amu ntnne'no lihwatimentohofofoho. Ole ulimentohofi, Nakwoe a'amu sohwas, hungkuno yokumpohn'nyo nakwoe simehomo sosofitofonesyohumayo'ne hi'njo hwasimanji noho filimno. ¹⁶ Ose ulahoninkofi Poul nolikafonto aho ho'noma lohofonto ulimento, Sekwo a'amu Isilael soku sekwo'nji a'amu kengo Anitumo jomo uliwo'ninkohoho soku sekwo upa'nimno.

¹⁷ Anitu a'amu Isilael hn'nwiye Anituyoho. Kako nakwoe ajuyohwosamo uh-wosopo'mentisofoho. Hofiko hwaho Ijip osopo kihn'nawo'nnyo hwafoho. I oso'no osopo nohumentaninkofi Anitu wopingo ulohofahoninkgi a'amu pi'ningo engo imo'nimentohofofoho. Hwangku Anitu kakoe yokumpohn'nyo engo'nji a'amu homo somo hwaho Ijip mta'ni ipemotawento hwaho nom'nepo uhwojamentisofoho. ¹⁸ Hwaho a'amu anepo emoyontifi yo'mayo wonyoso yahoninkofi Anitu nuhwononto simeho tango umentisofoho. Osopo emoyontaninkofi soswo *fouti* (40) uyokolofahoninkgi, ¹⁹ a'amu temtifo kengo kengo aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne aho mta'ni hufa'u oso a'amu somo Anitu wae yaofonto hofikoe hwaho a'amu Isilael somo uyimentisofoho. Oso hwaho yofe Kenaniyoho. ²⁰ Hwaho hiso uyonto osopo a'amu hungkuno ito'no mihwajiyo'ne uhwsopo'mentisofoho. A'amu hungkuno ito'no mihwajiyo sohwa a'amu Isilael somo umokosyohumentaninkofi soswo *foua hantilet fifiti* (450) uyakolo'mentisofoho. Uyokolofahoninkgi a'amu Anituye hungkuno lutihwamojo sohwo Samuel imo'nimentisofoho.

²¹ Samuel nohumentaninkgi a'amu Isilaeliso Anitumo hwe yofe engo'njo sohune'no jomo ulimentohofofoho. Ose ulahoninkofi Anitu kako Kisiye hwomu Soul sohomo uh-wosopo'mentisofoho. Kakoe temtifo Mpenyamin'yoho. Soul yofe engo'njo a'amumo mokosyohumentaninkgi soswo *fouti* (40) uyakolo'mentisofoho. ²² Uyokolofahoninkgi hwe huhwo sohomo Anitu wae yaofonto, nom'ne hwe songo Ntefitimo uhwsopo'mentisofoho. Osohune'no Anitu ole ulimento, Olo hwe lohwo Ntefit Jesiye hwomu sohume'ne'no nje simeho nimoninkohoho. Yo'mayo ngko imesomo Ntefit wonningka'mte hweho. ²³ Ntefitiye imu sohwo Jisasiyoho. Jisas huhwo sohwo a'amu Isilaelife wonyo engo tangoso Jisasiimo kotasimentisofoho. Oso hiso'no hohonta Anitu Ntefitimo ulimentisoso olohonta ne imo'nalofoho.

²⁴ Jisas mape sohonta Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo a'amu Isilael somo lutihwamento, Sekwoe honingkanu wonyo pi'ningo engoso foho'naopmno. Anitumo simeho yiwolo'mokukuji tifi finingkanu. ²⁵ Joun nje syoho moi'wo umo'nono lonto a'amu somo ulimento, Sekwo ngkine'no huno pipi seyalofoho. Sekwo hwe fihune'no hontohumalofoso ngko'maho. I oso'no we'nenepo nopone hweho. Ngko hwe wopingo hwo'ni kalohi oso hwe huhwo sohwe sifikwongo fosyo isihuto'mne'maho. Hwapingoso kakoe yofe yokintahoponoho. Ngko a'amu hwahoponjo hwo'nyoho.

²⁶ Nje a'amufu. Apilohamiye temtifo so'nunonji a'amu temtifo kengoso Anitumo jomo uliwo'ninkohoho soku, oso hungkuno hwe fihwo nakwoe wonyo so'no tango kotasone so'no nakune'no Anitu lihwatimentisofoho. ²⁷ Oso hwe huhwo sohwo Jisasiyoho. A'amu Jerusalem humamotofo so'nji hofikoe hwe engo sohwanji olo hwe sohume'no huno ito'no muyofoho. Sikuno iyoho humayo homo homo Anituye hungkuno limotofo sohwafe hungkuno atofu lontifi haloho maposo'njo imentohofofoho. Anituye hungkuno limotofo sohwa ole mtimokumentohofi, Oso hwe huhwo sohomo yo'mayo wonyo ulohopitnefoho. Ose mtimokumentohofofoho. Oso wonyo hiso hofiko ulohomentohofofoho. ²⁸ Hofiko Jisasiye honingkanu wonyo so'no huno ko timentifi a'amuso Pailotimo ulimentohofi, Fonjinto'ofahumno. ²⁹ Anituye hungkuno limotofo sohwa yo'mayo Jisasiimo wonyo ulohopitne so'no mtimokumentohofoso olo a'amu huhwo sohwa wonyo hiso yontifi iyo hwojiyafiku'nnyo mta'ni motapontifi sokimo'mo ho'nahumentohofofoho. ³⁰ I oso'no Anitu apa'no songo ulika'mentisofoho. ³¹ A'amu Ngkalilinta'angoso Jisasi'nji Jerusalemno umentohofoso hohosohonta sikuno pi'ningo engo Jisasiimo uhwonimentohofofoho. Olohonta oso hwe huhwo sohwa hofiko a'amu Isilael somo Jisasiye hungkunoso lutihwalokwofo.

³² Oso'no olohonta Mponopasi'nji ngko'nji Anituye hungkuno woselontayo'no pihwayo. Anitu neyakwosamo hungkuno nto ulimentisofoho. ³³ Olo hungkunoso olohonta ne imo'nimasofoho. Hungkuno hiso ole, Anitu Jisasi'imo songo uliko'mentisofoho. Oso hiso'no Ta'njo Iyoswo 2 somo ole mtimokumento, Kiko nje hwomu hwoho.

Olo sikuno lomo nje yokumpohn'nyo kijapm'mo a'amu hopi'nono yofe wakuhwopife, ngko hningkwo hwo'nyoho.

Ose mtimokumentisofoho. ³⁴ Nom'nepo Anitu kako Jisasi'imo songo likafo'ne apa'no poyo mape'nyo'ne so'no Jisasi'mne'no ose ulimento, Yo'mayo wopingoso uloho'mne'no Ntefitimo uyimentoheso wokijapmmonne'no yohono. ³⁵ Anitu nom'ne Ta'njo Iyoswo somo ulimento, Kiko jije Hwe Wopingo Syoho Kilohofiyo sohomo ito'no esyohumusoso kako nope'ninkuhwosi pisakino mowaneho.

Ose ulimentisofoho. ³⁶ Nakwo Ntefitimne'no huno moi'wonoho. Kako nohumanto Anituye hungkunomo tifi iningkamojo hweho. Kako poyo pe'ninkahoninkgi kakoe pijafoso ajuyohwosanjopo ijopijisyahoninkkofi osopo pisakino wa'mentisofoho. ³⁷ I oso'no hwe nom'ne sohomo Anitu uliko'mentiso sohwo pisakino mowasofoho. ³⁸ Nje a'amu soku oso'no sekwo huno ito'no waseyono. Nakwo olo so'no hungkuno woselantane'no yihwono. Olo hwe huhwo lohwo kako sekwoe wonyo wae weesemo'mto pmentiso hweho. ³⁹ Mousesiye honinkano hungkuno sekwoe wonyo wae yaofoso hopa'maho. O'o, oso hungkuno hiso a'amumo wopingo mmokiyofoho. I oso'no oso hwe huhwo sohwa Jisas kakoe hungkunomo tifi iningkafijoso sekwoe wonyo wae yasemofihwosi a'amu wopingo wasemokumontono. ⁴⁰ I oso'no sekwo huno ito'no fisyafihupmno. Hohonta Anituye hungkuno limotofo sohwafe hungkuno mtimokumentohofoso sekumne'no ne imo'nonoho. ⁴¹ Hungkuno ole, Sekwo yo'mayo uhwonowo'nontifi yo'mayo ne'njo so'no nakwolaho lalokwofo.

Sekwo oso'no huno syafihupifijoso poyo wope'nantifeho.

Sekwo nohumentaninkkuji ngko yo'mayo wopingo yalokwe so'no a'amu losetihwafijoso sekwo haloho mupa'nifitnneho.

Hungkunomo simoho hi'ntnnono muyifitnneho.

Oso hungkunoso Poul ulimentisofoho.

⁴² Ose ulonto Poul'nji Mponopasi'nji ango uhu'mokiyo somo woswopaho lonji yontaninkgi ulimentohofi, Nom'ne sikuno iyoho humayo somo olo hungkuno hiloso apa'no fonalinyo. ⁴³ A'amu ango uhu'mokiyo somta'ni nohotoswopahoninkkofi a'amu Juta fehohnjo so'nji a'amu kengoso Jutafe honinkkanomo iningkamotofo so'nji Poul'nji Mponopasi'nji womentohofofoho. Siko a'amu homo somo ulimentisiyo, Sekwo Anituye hungkunomo tifi fininkamno. Kako wopingo semokosyohumane so'no simoho ne'njo uyimno.

⁴⁴ Oso nom'ne sikuno iyoho humayo somo a'amu pi'ningo engo ango uhu'mokiyo somo Anituye hungkuno upo'nano lontifi uhu'mokumentohofofoho. ⁴⁵ Ose uhu'mokahoninkkofi a'amu Jutaso a'amu pi'ningo somo uhwonontifi hintotohino umninkahoninkgi Poul'nji Mponopasi'ntnne'no nakwolaho lontifi sitofo ulontifi sikoe hungkunomo hwotoho hmentohofofoho. ⁴⁶ Ose ko yahoninkkofi siko iyoho munnimentisofoho. Siko ulimentisiyo, Sekwo a'amu Juta soku Anituye hungkuno simo'mo selimalohwoyo. Oso hiso sekwo nupa'nontifi hohujo ikinjao'malofofoho. Hohujo ikinjao'malofokalohi songo ne'no mohumafitnneho. Sekwoe syohofoho. Upa'nimno. Olo hilo so'no nekwo a'amu kengo somo Anituye hungkuno wolutihwantayoho.

⁴⁷ Anitu ole nalimento,

Ngko a'amu kengo sofe pomponaho pa'nyo sehwsopohono.

Sekwo hwaho yawojo'meemo nje honinkano utihwamno.

Ngkimo nima'nyo'nefoho.

⁴⁸ Ose ulahon+ngki a'amu kengoso nupa'nontifi Anituye hungkuno so'no simeho wop+ngo umo'n+mentisofoho. Anitu hohonta oso a'amu songo ne'no humayo'ne uhwasopo'mentisoso oso sikuno somo Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

⁴⁹⁻⁵⁰ Oseso Anituye hungkuno ango'meemo ho'n+mentisofoho. I oso'no a'amu Jutaso Poul+nji Mponopas+njimo sitofo ulontifi hwe yofe engo'njo sohwanji moya'mi hamniyoho'njo Jutajafe tajo ango somo syuwo'n+ngkohoho so'njimo ul+kofahon+ngkofi hofiko sitofofo nupa'nontifi Poul+nji Mponopas+njimo wonyo uloho'mentohofofoho. ⁵¹ Poul+nji Mponopas+nji siko sifemjo hwaho wae yao'mentisiyoso a'amufe hon+ngkano wonyo utihwayo'nefoho. Wayo yaofonji ul+mentisiyo, Olo wonyo elohofohofoso Anitu uhwon+ngkohoho. Ose ulonji oso ango sopo nuliko'manji Aikouniyamne'no womentisiyefoho. ⁵² Anituye a'amu ne Antiyok humamotofoso simeho wop+ngo umo'n+ngkahon+ngkofi Anituye Towahuno'nji humamentohofofoho.

14

Ango Aikouniyam sopo syoho imentisiyefoho.

¹ Oseso siko Antiyok imentisiyo hopa Aikouniyam ango sopo imentisiyefoho. Poul+nji Mponopas+nji siko Jutafe tajo ango uhu'mokiyo sopo Anituye hungkuno lutihwahon+ngki a'amu Juta fehohnjo a'amu kengo so'nji Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofofoho. ² I oso'no a'amu Juta fehohnjo simeho hi'ntnnono muyo'njosohofiko Poul+nji Mponopas+njimo sitofo ulontifi a'amu kengo somo ul+kofahon+ngkofi hofiko sikimo wonyo uloho'mentohofofoho. ³ Poul+nji Mponopas+nji siko Aikouniyam ango sopo ne'no nohumanji Anituye hungkuno yokumpohn'nyo lutihwamentisiyefoho. Siko iyoho munn+mentisofoho. Anitu sikimo sosofitofosyohumentan+ngki siko yo'mayo kengo wonyoangkafo itihwamentisiyefoho. ⁴ Oso ango hopo sopo a'amu fehohnjo Apousel Poul+nji Mponopas sohwa'u'njimo simeho afa in+ngkahon+ngkofi nom'ne a'amuso nakwolaho limentohofofoho. Oso'no hofiko husilo'mentohofofoho. ⁵ A'amu Juta fehohnjo hofikoe hwe engo sohwa'ntne'no a'amu kengo fehohnjo so'nji uhu'mokontifi hnn+mentohofi, Nakwo Poul+nji Mponopas+njimo sojo wofonjosyano lontifi imentohofofoho. ⁶ Siko oso hiso'no nupa'nonji hwaho Likouniyamno hiyaso umentisiyefoho. Osopo ango hufa'u ole, Lisit+la'nji Ntepe'njoho. ⁷ Osopo Anituye hungkuno lutihwamentisiyefoho.

Poul+nji Mponopas+nji siko ango Lisit+la sopo syoho imentisiyefoho.

⁸ Oso Lisit+la ango hopo sopo hwe fihwo sife wonyo'njo sohwo humunyoponoho. Kon-a'wohi aswo mta'ni ose'nohini ma'mentisofoho. Kako hano memayo'njo hweho. ⁹ Oso hwe huhwo sohwo Poul+ye hungkuno nupa'nonto simeho hi'ntnnono uy+mentisofoho. Oso'no Poul uhwon+mentisoso kako sife wop+ngo umokiyo'ne syof+syahon+ngki uhwon+mentisofoho. ¹⁰ Poul hungkuno yokumpohn'nyo ul+mento, Kiko nol+kafohoji j+je sife'nji fil+kofohumaho. Ose ulahon+ngki kako komo'no sol+kofapi lohofonto hano emmentisofoho.

¹¹ Oso Poul imentisoso hwe moya'mi nuhwonontifi hofikoe hungkuno mohm'no limentohofi, Anitu pi'n+ngo pi'n+ngo humalofo. Hufa'u hwa'u a'amu imo'nonji nakuyepono pisiyo hwaswoho. ¹² Ose lontifi hofikoe anitu sohwa'uye yofe Mponopas+nji Poul+njimo mul+mentohofi, Mponopas Sus+yoho. Poul hungkuno l+wo'n+ngkiso sohwo Hemes+yoho. Ose mul+mentohofofoho. ¹³ Oso anitu Sus kakoe ango engo kakoe yofe ho'nomayo'ne yolohopo molinyofoho. Sus+ye ango mokosyohumayo sohwo ahwomo yahu'nji wokoso'nji kusomno motas+mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo'nji a'amu hopi'nonohino so'nji yahu'nji wokoso'nji Poul+nji Mponopas+njimo uyantifi imentohofofoho.

¹⁴ Oso hiso'no Poul+nji Mponopas+nji nupa'nonji yahino hiso nekwolaho lonji sikoe nem'no manji'mofo sis+mpo'mentisiyefoho. Siko hano hwe moya'mi'njopono nowenji ajwopo nta'ni joho ul+mentisiyefoho. ¹⁵ Ole ul+mentisi, Oso sekwo a'amu soku peho'no yalokwofo. Nekwo a'amu hwoya'yoho. Sekwo hopa hwoya'yoho. Nekwo

Anitu ne sohwoe hungkuno selalokuhwoyo. Sekwoe yo'mayo hwasyoso ho'naofo'ne'no selalokuhwoyo. Noho'naofikuji Anitu songo ne'no humayo'ne sohomo finingkamno. Kako ahwomo'nji hwaho'nji ayo'nji yo'mayo songo humayoso mtimokumentiso sohune'no selalokuhwoyo. ¹⁶ Anitu hohonta a'amu hofikoe yahino wonyo imotofo so'no uhwontohumamentisofoho. ¹⁷ I oso'no Anitu kako yo'mayo wopingo utihwa'nyopo nejapowo'nngkiso hweho. Anitu kako ahwomomo humanto ifoyo nejaponteso nakwoe yo'mayo nonyo wosopayo wopingo i'mofopalofoho. Wopayo nejaponteso nakwoe simeho wopingo nemo'nalofoho.

¹⁸ Ose ko ulahoningki hofiko Poulinji Mponopasinji yahu uyantifi yahoningkofi nekwolaho uliwo'nimentisiyefoho.

Poulimo sojo fongku'mentohofofoho.

¹⁹ A'amu Juta fehohnjo hwaho Pisitiya ango Antiyouknta'ango so'nji nom'ne a'amu Aikouniyam mta'ango so'nji Poul sohumne'no nakwolaho lontifi nopontifi a'amu nom'ne so'nji nuhu'mokinontifi Poulimo sojo'nji fongku'mentohofofoho. Nofonjontifi poyofoho lontifi mempo hohnta'ni mehusimpeementohofofoho. ²⁰ I oso'no a'amu Jisasimo iningkamotofo sohwa Poulimo ho'nahumentohofoho sopo uhu'mokahoningkofi Poul apa'no songo lika'mentisofoho. Nolikafonto angkuhwafo engo spono asomo umentisofoho. Mo'nngka Poulinji Mponopasinji ango Ntepe spono umentisiyefoho.

²¹ Poulinji Mponopasinji ango Ntepe i'mofawenji Anituye hungkuno lutihwahoningki a'amu pi'nnggo engo nupa'nontifi tifi iningkomotofofoho. Oso syoho hiso yonji siko nowenji Lisitilanjji Aikouniyam'nji hwaho Pisitiya ango Antiyouk ospono asomo umentisiyefoho. ²² A'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono umotofo somo siko yokumpohn'nyo sosofito lohofonji ulimentisi, Sekwo Anituye hungkuno yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Olo hwaho lopo nohumehwasi yo'mayo tango'njo wohumantonoho. Oso'no hwangku sohonta Anituye ango wopingo kakoe yokumpohn'nyo mokosyhumaso sopo wohumentihwantanoho. Ose lutihwamentisiyefoho. ²³ Ango ho'mo so'mo a'amu Jisasimo simeho umotofo spono Poulinji Mponopasinji a'amu anga'no anga'no uhwasopo'mentisiyefoho. A'amu Jisas Kilaisimo umotofo somo umokosyohumayo'ne hwafoho. Siko wosopayo humaho humantifi Anitumo a'amu somne'no jomo ulimentisiyo, Mpohwo a'amu kikine'no simeho hi'ntnnono kijopalokwofoso olo a'amu lomo kiko umokosyohumaho. Ose ulimentisiyefoho.

Poulinji Mponopasinji siko hwaho Siliya ango Antiyouk asomo umentisiyefoho.

²⁴ Osoponta'ango siko hwaho Pisitiya emoyonji ango Pamifiliya i'mofapmmentisiyefoho. ²⁵ Siko nowenji ango Peka sopo Anituye hungkuno lutihwanji ango Ataliya'no umentisiyefoho. ²⁶ Osoponta'ango yofayokinomo nokotosahoningki Antiyoukimne'no wekapmmentisiyefoho. Hohonta oso ango Antiyouk ho'mo so'mo a'amu Jisasimne'no hitoho ulomojoso Poulinji Mponopasinji Anituye syohomne'no uhwojahoningkofi siko oso syoho hiso moi'wo yonji asomo pmmentisiyefoho. ²⁷ Siko Antiyouk asomo i'mofopahoningki a'amu hopi'nono uhu'mokahoningkofi siko yo'mayo yo'mayo Anitu imentiso so'no lutihwamentisiyefoho. Siko ole ulimentisiyo, Anitu a'amu kengo somne'no honngkano hwosompeehoningki hofiko simeho hi'ntnnono umalofofoho. ²⁸ Ose ulonji osopo humamojiyefoho.

15

Ango Jerusalem uhu'mokumentohofofoho.

¹ Hwe fihwa hwaho Jutiyanta'ango sohwa Antiyoukimne'no pmmentohofofoho. Osopo a'amu Jisasimo iningkamotofo somo hungkuno ole lutihwamentohofi, Sekwo Mousesiye honngkano hungkuno a'apaho shu kolo'nyo so'no tifi minngkayo'manji Anitu kako mosetimanefoho. Ose lutihwamotofofoho. ² Oso hungkuno hiso Poulinji Mponopasinji nupa'nonji a'amu Jutiya nta'ango so'nji yoka ikujoho hopa

hnn+mentohofofoho. Oso'no a'amuso ole ul+mentohofi, Pouli'nji Mponopasi'nji nom'ne a'amu Antiyouknta'ango so'nji Jelusalemmne'no fis+mmo. Osopo apousel nom'ne sohwanji hwe engo sohwanji olo hungkuno hilo so'no ito'no wom+hwojant+feho.

³ Ose lont+fi uhwat+mentohofofoho. Nowent+fi hwaho Founisiya'nji Someliya'nji osopono nohumant+fi oso ango sponjo a'amu somo ul+mentohofi, A'amu kengo sohwa An+itumo hof+koe s+meho uyalokwofo. Ose ulahon+ngkofi hof+koe s+meho wop+ngo umo'n+mentisofoho.

⁴ Jelusalem i'mofopahon+ngkofi osopo a'amu apousel sohwanji hwe engo sohwanji isamoyoka ulahon+ngkofi Antiyouknta'angoso yo'mayo An+itu imentiso so'no ul+mentohofofoho. ⁵ A'amu Falisi fehohnjo Jisas+mo in+ngkamotofo sohwa nol+kafont+fi ul+mentohofi, A'amu kengoso Jisas+mo in+ngkwalokwofoso hof+koe a'apaho s+hu wakolo'n+fe. Ole ul+mmo, Sekwo Mouses+ye hon+ngkano hungkunomo t+fi fin+ngkamno. Ose ul+mentohofofoho.

⁶ A'amu apousel sohwanji hwe engo sohwanji oso hungkuno hilo so'no ito'no meliwejiyo'ne uhu'mokumentohofofoho. ⁷ Oso hungkuno so'no ne'no lont+fi lont+fi Pita nol+kafonto ul+mento, Nje a'amuyo, sekwo huno moi'wonoho. Hohonta Jisas kakoe syohoso nakumo nejapmmentisofoho. Osohonta a'amu kengo somo An+ituye hungkuno lut+hwayo'ne nihwosopo'mentiso hwo'nyoho. Oso'no hof+ko nupa'n+ngkuji s+meho hi'ntnnono uyant+feho. ⁸ An+itu kako a'amufe s+me homo huno uy+wo'n+ngkiso hweho. A'amu kengo somo An+itu kako hof+kine'no s+meho wop+ngo umo'n+ngkahon+ngki kakoe Towahuno Wop+ngo nakumo nejapmmentiso hopa uy+wo'n+ngkiso hweho. ⁹ An+itu nakumo a'amu kengo so'njimo yahino afa nelohofalofoho. Hof+ko s+meho hi'ntnnono An+itumo uyahon+ngkofi oseso An+itu kako hof+koe wonyo wae yaofalofoho. ¹⁰ Sekwo An+ituye s+me homo tango peho'no umokalokwofo. Mouses+ye hon+ngkano hungkuno tango engo'njofoho. Oso tango hiso ajuyohwosanji nakwo'nji ito'no miyo'njo imotohwonefoho. Oso'no olo a'amu kengo somo oso tango hiso peho'no uyant+fe'no yalokwofo. ¹¹ O'o, Jisas kako nakumne'no hitoho ulofahon+ngki nakwoe wonyo'ne poyo pe'n+mentisofoho. Oso hiso'no nakwo s+meho hi'ntnnono uy+waso'no kako wonet+ma'mtonoho. Oso'nohinofoho. A'amu kengoso hungkuno homo somo in+ngkafijo so'no An+itu ut+ma'mtonoho.

¹² Ose ulahon+ngki a'amuso nupa'nont+fi mampi'nyo humentan+ngkofi Pouli'nji Mponopasi'nji ul+mentisi, Siko a'amu kengo so'nji nohumanji yo'mayo kengo wonyoangkafoso An+itu it+hwamentiso so'no lut+hwamentisiyefoho.

¹³ Moi'wo lahon+ngki Jemis ul+mento, U, nje a'amuyo, nje hungkuno upa'n+mmo. ¹⁴ Saimoun Pita ole nalohi, s+mo'mo a'amu kengoso An+ituye a'amu ne mmo'nyo'njo imotofofoho. Olohonta An+itu hof+kine'no hon+ngkano imo'mentiso so'no hof+ko kakimo in+ngkwalokwofo. Oso'no hof+ko kakoe a'amu ne imo'n+malofofoho. ¹⁵ A'amu hohonta An+ituye hungkuno lut+hwamotofo sohwa olo hilo so'no mt+imokumentohofoso ole, An+itu li+mento,

¹⁶ Hwangku ngko nopmne hwo'nyoho.

Ntefit+ye temtitofoso ango hopa pi+wahu'mentohofofoho.

Ngko wop+ngo imoku'mo ango songo hopa apa'no mol+mmnefoho.

¹⁷ Osohonta a'amu kengoso ngkine'no ti+pi+fitnnefoho.

Oso a'amu kengo uhwsopo'mentoheso nje a'amu nefoho.

¹⁸ Oso hungkuno hohonta An+itu li+mentisoso ne'no lalofoho.

¹⁹ Oso hungkunoso Jemis nulonto nom'ne hungkuno ul+mento, Nje huno ole syof+syalokweno. A'amu kengoso Jisas+mmne'no huno uyahon+ngki s+meho uyalokwofo somo syoho tango'njo uhwaloho. ²⁰ O'o, nakwo hof+kine'no iyoswo ifali-faliyo ole womti'mokano. A'amu hof+ko hwasyo an+itu somo yi+hufo uy+fi+joso sekwo non+ngkutoho. Sekwo a'mohufo ikutoho. Sekwo tongo hon+yo hi'njosso non+ngkutoho. Ti+wangomo jilipopijoso non+ngkutoho. ²¹ Hohonta Mouses+ye, hon+ngkano hungkuno

a'amu Jutafe angu uhu'mokiyo sopo sikuno iyoho humayo homo somo lutihwamotofo somta'angoso olohonta ose'nohini ne'no weho. Jemis ose ulimentisofoho.

A'amu temtifo kengo Jisasimo iningkowawo'n'ingkohofu somne'no iyoswo mtimokumentohofofoho.

²² A'amu apousel sohwanji hwe engo sohwanji a'amu Jisasimo iningkowawo'n'ingkohofu so'nji hungkuno ole mtito'mentohofi, Nakwo Poul'nji Mponopas'ntnne'no hwe nom'ne sohwanji Antiyokimne'no uhwojano. Ose mtitofontifi hofiko hwe nom'ne hufa'u Jutas'nji Sailas'njimo uhwasopo'mentohofofoho. Oso hwe Jutas sohwo kakoe yofe nom'ne Mpasopasyoho. Oso hwe sohwa'umne'no a'amu hopi'nono ole limotofofoho. Hwe wopingo hwa'uyoho.

²³ Iyoswo mtimokontifi hofiko'nji uyohotimentohofofoho. Iyoswo hiloso ole, Nakwo apousel sohwan'nonji hwe engo sohwanji a'amu Jisasimo iningkowawo'n'ingkohofu so'ntnne sekwo'ne iyoswo mtimokalokuhwono:

Sekwo a'amu kengo soku Antiyok, Siliya, Silisiya sokune'no nakwo nakwoe a'amufu selalokuhwono. ²⁴ Ole upa'nimalohwono, a'amu fehohnjo oloponta'ango sohwa hungkuno tango'njo selmalofofoho. Hungkuno hiso'no sekwo nupa'nontifi huno pi'ningo engo syofisyalokwofo. Upa'nimno. Oso hungkuno hiso'no nakwo masejofoho. O'o hofikoe huno mta'ningo'nohinofoho. ²⁵ Oso'no nakwo nuhu'mokontani hungkuno ole mtito'malohwono. Hwe engo hufa'u hwa'umo uhwasopentani, siko Poul'nji Mponopas'nji sekuye pone'no uhwojalokuhwono. Nakwo Poul'nji Mponopas'ntnne'no simaho afa wopingo uy'wo'n'ingkuhwonefoho. ²⁶ Siko Jisasiye hungkuno angomeemo lutihwanji iyoho munyofoho. Anitumne'no poyo pe'nyo so'no iyoho munyofoho. ²⁷ Nakwo Jutas'nji Sailas'ntnne'no uhwojalokuhwono. Siko olo hungkuno iyoswo lomjoso woselanjiyoho. ²⁸ Anituye Towahuno nakwo'nji olo hilo so'no simaho afa inalokuhwono. Hon'ngkano tango'njo mosejopalokuyihwono. O'o, olomnohini tifi fin'ngkamno. ²⁹ A'amu hwasyo Anitumne'no yahu yihufu peefo'ne uyifijoso sekwo non'ngkutoho. Sekwo tongo honiyo non'ngkutoho. T'iwangomo jilipopijoso non'ngkutoho. Sekwo a'mohufu ikutoho. Olo wonyo hiloso sekwo miyo'njo ifijo'manji wopingo wohumantifeho. Osohopeho.

³⁰ Oso iyoswo mtimokontifi a'amu sohwanjo uhwatimentohofofoho. Antiyok angu sopo i'mofapontifi a'amu Jisasimo simaho umotofoso uhu'mokahon'ngkofi oso iyoswo umentohofofoho. ³¹ A'amu hiso iyoswo hiloso atofu lontifi, olo hungkuno hilo so'no simaho wopingo umo'nimentisofoho. ³² Jutas'nji Sailas'nji Anituye hungkuno limojiyo sohwa'u hungkuno ne'no ulonji yokumpohn'nyo usosofito'mentisiyefoho. ³³ Osopo ne'no humamentisiyefoho. Tifi sohonta uhwatimentohofu so'pono asomo uhwatimentohofofoho. ³⁴ [I oso'no Sailas Antiyokimo wohumamo lonto humamentisofoho.] ³⁵ Oseso Poul'nji Mponopas'nji angu Antiyok sopo ne'no humanji a'amu nom'ne so'nji Anituye hungkuno lutihwamentohofofoho.

Poul'nji Mponopas'nji siko mtampo'mentisiyefoho.

³⁶ Hwangku sohonta Poul Mponopasimo ulimento, Oso angu ho'mo so'mo Anituye hungkuno lutihwamentihwoyo sopo oso'mno wehwaho. Hofiko wopingo ko humalofo. ³⁷ Uhwonowaho. Ose ulahon'ngki Mpanopas ulimento, Nekwo Joun Makjanji wehwano. ³⁸ Ose ulahon'ngki Poul ulimento, Hohonta Joun Mak nekwo'nji nowentani angu Pamifiliya osopo nta'ni eliko'manto asomo umentisofoho. Nekwo'nji syoho moi'wo miyo'njo imentiso hweho. Oseso nekwo'nji mowanehwono. ³⁹ Oso'no Poul'nji Mponopas'nji siko yoka hnonji mtampo'mentisiyefoho. Siko nomtampenji Mponopas'nji Mak'nji siko yofayokino nomanji hwaho we'e Saipilos sopo ne'no womentisiyefoho. ⁴⁰ Poul Sailasimo utimanto siko kengopo nowahon'ngki a'amu Jisasimo iningkowawo'n'ingkohofu ulimentohofi, Anitu siko'nji wesoso wosefo'ma'mtonoho. ⁴¹ Ose ulahon'ngkofi siko nowenji hwaho Siliya'nji Silisiya sopo nowenji a'amu Jisasimo iningkowawo'n'ingkohofu somo sosofitofosyohumamentisiyefoho.

16

Timouti kako Pouli'nji Sailasi'nji umentohofofoho.

¹ Poul ango Ntepe'nji Lisitila'nji sopone'no umentisofoho. Ango Lisitila sopo hwe fihwo Jisasi'mo in'ngkawowo'n'ngkiso sohwo humunyoponoho. Kakoe yofe Timoutiyoho. Timoutiye kona'wohisi Juta apefoho. A'musi Jisasi'mo in'ngkawowo'n'ngkisiyoho. Timoutiye kan'ngkwohwo a'amu Ngk'lik nta'ango hweho. ² A'amu Jisasi'mo in'ngkawowo'n'ngkohoho Lisitilanta'ango so'nji Aikouniyam mta'ango so'nji hofiko Timoutimne'no ole ulimentohofi, Hwe wop'ngo hweho. ³ Poul ole syafihu'mento, Ngko Timouti'nji wehwantae hwo'nyoho. Ose syafisyonto kako a'amu Jutafe yahino a'apaho s'ihu kolo'nyoso Timoutimo uloho'mentisofoho. Hwap'ngoso ole, A'amu Jutaso ango hopo sopo humamotofoso hofiko huno moi'wonoho. Timoutiye kan'ngkwohwo a'amu Juta hwo'maho. O'o Ngk'liknta'ango hweho. Oso'no kakoe hwomufe a'apaho s'ihu makolofe'njo imentohofofoho. ⁴ Ango ho'mo so'meemo Pouliyo Timoutiyo Sailasiyo hofiko nowentifi oso hungkuno a'amu *apousel* sohwanji hwe engo Jelusalem mta'ango sohwanji mtito'mentohofoho so'no lutihwamentohofofoho. Ole ulimentohofi, Olo hungkuno hiloso tifi fin'ngkamno. ⁵ Oseso a'amu Jisasi'mo in'ngkawowo'n'ngkohofofe simeho hi'ntnnonoso yokumpohn'nyo engo imo'nimentisofoho. A'amu Jisasi'mo in'ngkawowo'n'ngkohofoso pi'n'ngo engo imo'nimentohofofoho.

Poul ango Tilouas sopo wojo hopa uhwonimentisofoho.

⁶ Nowentifi hwaho Filijiya'nji Ngkolesiya sopo emoyontan'ngkofi Anituye Towahuno ulimento, Sekwo hwaho Esiya sopo Anituye hungkuno nolut'hwafikutoho. ⁷ Hofiko Misiya hwaho mom'ngo sopo nowentifi Mpitiniya hwaho sopo wohwano lontifi ko imentohofoso, Jasiye Towahuno hano pitofahumentisofoho. ⁸ Oso'no hofiko Misiya uhwontawentifi Tilouas ango sopo i'mofamentohofofoho. ⁹ Oso hopo sopo sikwo'miyo somo Poul wojo hopa uhwonimentsoso hwe Masetouniyanta'ango sohwo nolohofonto Pouli'mo jomo ulimento, Mijo lopo nowekohopohoji fonefo'maho. ¹⁰ Ose uhwon'ngkahon'ngki, nakwo, ngko Luk ntnne'no Masetouniyamne'no yo'mayo ito'no esyohumentihwonefoho. Nakwo huno moi'wonoho. Anitu ole nalimento, Sekwo nje hungkuno Masetouniya motakuji a'amu somo filut'hwamno. Ose nalimentisofoho.

A'mu Litiya kako Anituye a'amu ne imo'nimentisofoho.

¹¹ Oseso nakwo ango Tilouasnta'ango yofayokino nomentani nowekentani Samoutilas i'mofiwentani mo'n'ngkanta Neyapolis i'mofamentihwonefoho. ¹² Oso ango sopo uliko'mentani hon'ngkanomo nowentani Filipai i'mofamentihwonefoho. Oso ango hopo sopo hwaho Masetouniya sofe ango engo ponoho. A'amu Loum mta'ango hwaho mokosyohumayo sohwa osopo humamentohofofoho. Sikuno fehohnjo oso ango sopo humamentihwonefoho. ¹³ Sikuno iyoho humayo somo nakwo kusomo noswopontani mitimom'ngo sopo nakwo huno ole syafihu'mentihwone, A'amu Juta olopo Anitumne'no jomo ujo'no uhu'mokumotofofoho. Osopo uhwonimentihwoneso moy-a'mi sofa nofosyohumentan'ngkofi uhwonontani nakwo nuwokokumentani hofiko'nji hungkuno limentihwonefoho. ¹⁴ A'mu fisi kakoe yofe Litiya ango Taiyotaila nta'angiyoho. Kako ho'yo fae miyo'nohino syoho'njiyoho. Oso a'musi kako Anitumo jomo ulimojiyoho. Kako nohumanto Pouliye hungkuno upa'nimentisofoho. Anitu a'musiye huno yiwolo'mokahon'ngki kako Pouliye hungkuno yokumpohn'nyo upa'nimentisofoho. ¹⁵ Nupa'n'ngkahon'ngki oso a'musi kakoe angomo humamotofoso'njimo nakwo mijo kiyoma'mentihwonefoho. Nokiyomahon'ngkuhwoni a'mu hisi nalimento, Ngko Anitu ne'no simeho hi'ntnnono nehopi syan'fisyikujimanji sekwo nje angomo nopikujifosyohumamno. Oso hungkunoso yokumpohn'nyo nelahon'ngki kakoe angomo humentihwonefoho.

A'amu Filipai sohwa hofiko Pouli'nji Sailasi'njimo impo'angomo uhu-mat'imentohofofoho.

¹⁶ Sɪkuno filwi nakwo Anɪtumo jomo ujo'ne sopono nowentanɪngkuhwoni, a'mu siki syoho ulohofiyosi nakumo honɪngkanopo ne'ma'mentisofoho. Oso a'mu hisi towahuno wonyo'njosi nohumanto hungkuno yo'mayo hwangku imo'nyo'neso lɪmojiyoho. Oso hungkuno lɪmojo so'no hofiyakwosa hamniyoho engo ma'mentohofoho. ¹⁷ Oso a'mu hisi Poulɪ'nji nakwo'nji nonenɪngkawento a'amu somo ulɪwo'nɪmento, Olo hwe lohwa Anɪtuye syoho ulohofiyo hwafoho. Anɪtu nakumo asomo nemayo so'no wolosetɪhwantɪfeho. ¹⁸ Sɪkuno huhwo huhwi a'musi kako oso yahino ose yɪwo'nɪngkiso so'no Poul sɪmeho wonyo umo'nɪngkahonɪngki ikinjamo lohofonto towahuno wonyo sohomo ulɪmento, Jisas Kɪlaisɪye yofe wakilɪmne'no yohono. Oso a'mu simo nulɪko'mahoji mpano. Ose ulahonɪngki towahuno wonyo sohwo kunto'no ulɪko'ma'mentisofoho.

¹⁹ Ulɪko'ma'mentisoso a'musiye hofiyakwosa olo hiloso uhwonɪmentohofoso hofɪkoe hamniyoho hwapɪngoso ulɪko'ma'mentisoso uhwonontɪfi Poulɪ'nji Sailasɪ'nji aho yokumpohn'nyo kentɪfi a'amu uhu'mokiyo sopo hwe engo sohwanne'no husɪmpemotawomentohofoho. ²⁰ Hwe engo Loum mta'ango hungkuno ito'no melɪhwajiyo'njo sohomo u'mantɪfi ulɪmentohofi, Olo hwe lohwa'u Juta hwa'uyoho. Nakwoe ango wonyo imokiyo'ne pisiyo hwa'uyoho. ²¹ Hiko honɪngkano nom'ne songo netɪhwalokusiyoso nakwo Loum honɪngkano'njo sohwna'niye hungkuno hohontajo somo mtɪhupeelofoho. Honɪngkano songoso minɪngkowanehwono. ²² Ose ulahonɪngkofi a'amu hopi'nono nupa'nontɪfi hwe sohwa'umo mango engo ulɪmentohofoho. Hwe hungkuno melɪhwajiyo'njo sohwa Poulɪ'nji Sailasɪ'nji hikoe hwapɪfe mtɪhupeemofontɪfi a'amumo ulɪmentohofi, Sohwe'nji fongkupmno. ²³ Nofonjantɪfi impo'angomo uhumatɪ'mentohofoho. Uhumatɪ'mentohofoso hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohomo ulɪmentohofi, Kɪko hikimo yokumpohn'nyo mokosyohumaho. ²⁴ Hwe huhwo sohwo hungkuno yokumpohn'nyo upa'nonto oseso ango ne ajwomo'mo nomotasonto sikoe sɪfe iyomo intofahumentisofoho.

²⁵ Kuntaliyopo Poulɪ'nji Sailasɪ'nji impo'angomo nohumanji Anɪtumo isamoyoka ulonji ta lontanɪngki a'amu impo'angomjo sohwa upa'nɪmentohofoho. ²⁶ Hohosohonta hwomɪhwo mɪkunɪmposo yahonɪngki impo'angomjo hwosaho yomo yomo yonto hoku'yo hopi'nono hwosompeefahonɪngki ahwomo nano hofɪkoe sɪfe ahomjo itolo'meehumentisofoho. ²⁷ Hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo nolɪkafonto uhwonɪmentisoso hoku'yo hopi'nono nohwosompo'nowo'mɪwentanɪngki uhwononto huno ole syafɪhu'mento, Impe'njo sohwa hofɪko hiyae nto humpehofo lonto kakoe sɪhu nomanto kakimo wojwotofahinɪmonto imentisofoho. ²⁸ I oso'no Poul joho mohm'no ulɪmento Kɪko wonyo imokintoho. Nakwo hopi'nonohino sohwna'ni humalohwono. ²⁹ Ose ulahonɪngki hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo sikiloho'no joho ulonto, hano kunto kunto'no wento humentisofoho. Noswonto yomo engo yonto Poulɪ'nji Sailasɪ'njiye sɪfe ki'nyo'mo pɪwahu'mentisofoho.

³⁰ Poulɪ'nji Sailasɪ'njimo mempo hohnta'ni ipemotoswaponto ulɪmento, Hiko hwe engo sohwhusi, Anɪtu nɪfo'mayo'ne pipi imnehono. ³¹ Ose ulahonɪngki ulɪmentisi, Kɪko Jisasɪmne'no sɪmeho hi'ntnnono uyo'manji Mpohwo Anɪtu asomo nokumanefoho. Kakoe a'amu ne imo'ntnne hwosoho. Jɪje mehomi'nji ape'nji osenohinoho. ³² Ose ulonji hwe huhwo sohomo kakoe ango humamotofo so'njimo Anɪtuye hungkuno lutɪhwamentisiyefoho. ³³ Hohosohonta hwe huhwo sohwo Poulɪ'nji Sailasɪ'njiye uyomo mijo yatɪku'mentisofoho. Yatɪjwahonɪngki oso hwe sohwo kakoe a'amu'njimo Jisasɪmne'no mijo kiyoma'mentisiyefoho. ³⁴ Hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo Poulɪ'nji Sailasɪ'njimo kakoe angomo ipemotasonto wopayo umentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe mehomi intohwantnne'no Anɪtumne'no sɪmeho hi'ntnnono uyoso'ne sɪmeho wopɪngo umo'nɪmentisofoho. ³⁵ Iyoho longkonɪngkahonɪngki hwe engo Loumnta'ango sohwa hofɪko hwe itokuso'njo sohwo lɪhwojahonɪngkofi hofɪko hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohomo ulɪmento, Oso hwe hufa'u sohwa'umo sɪkwatɪpo filohofoho.

³⁶ Ose ulahon'ngkofi hwe huhwo sohwo Pouli'mo hungkuno ul'imento Hwe engo Loum mta'ango sohwa woses'ikwojant'ife'no hungkuno lih'wajohoho. Oso'no siko impo'ango mta'ni ul'iko'mahosi'isi simeho pompenjiyo'nji fiwan'inyo. ³⁷ Ose ulahon'ngki Poul kako hwe itokuso'njo sohwa ul'imento, O'oso yahino wop'ingo'maho. Nekwo Loum a'amu hwoya'yoho. Fosi nekwo wonyo miyo'njo yahon'ngkuhwoi sekwo wonyo elohofont'ifi ut'ihwa'nyopo ikujoho efongku'malofofoho. Hungkuno ito'no mel'ihwajiyo'njo miyont'ifi impo'angomo siki intofo ehuma'lofi'hwaso. I olohonta elohoho, Siko hiyae hano uhus'isi fiwan'inyo. Oso yahino ni'hu'no wonyofoho. Hwe engo Loum mta'ango sohwa nekumne'no nop'ikui mempo hohnta'ni ipemotewahon'ngkuji nekwo wohwantayoho. ³⁸ Ose ulahon'ngki a'amu itokuso'njo sohwa oso hungkuno hiso motowahon'ngkofi hwe engo Loum mta'ango sohwa nupa'nont'ifi Poul'i'nji Sailas'i'nji Loum a'amu sohwa'une'no iyoho un'imentisofoho. ³⁹ Oso'no hwe engo sohwa impo'angomne'no nowent'ifi Poul'i'nji Sailas'i'njimo simeho wop'ingo umo'nyo'ne'ent'ifi ulont'ifi mempo hnta'ni ipemotaswont'ifi ul'imentofofi, Siko olo ango lopo ul'iko'mahosi'isi mpannyo. ⁴⁰ Ose ulahon'ngkofi Poul'i'nji Sailas'i'nji impo'angomo ul'iko'manji Litiyafe angomo humentisiyefoho. Osopo a'amu Jisasi'mo in'ngkawowo'n'ngkohoho so'nji nuhu'mokont'ifi hungkuno simehomo'mo nusosofitofonji ul'iko'ma'mentisiyefoho.

17

A'amu Tesolounikaso Poul'i'nji Sailas'i'njimo ikujoho wofonjant'ifi imentohofofoho.

¹ Poul'i'nji Sailas'i'nji ango Am'ifipoulisi'nji Apolouniya'nji uhwontawenji ango Tesolounika sopo i'mofapmentisiyefoho. Osopo a'amu Jutafe tajo ango loho'nnyoponoho. ² Poul s'ikuno iyoho humayoso engolopohamo kako tajo angomo umoyo sohwo hofi'koe tajo angomo hofi'ko'nji humentisofoho. S'ikuno iyoho humayo hufa'u s'ihune somo Poul An'ituye iyoswo mta'ango hungkuno hwap'ingo lut'ihwamentisofoho. ³ Ole lut'ihwamento, An'ituye hungkuno ole nal'imento, Hwe fihwo nop'ihwosi tohino engo nomahwosi nope'n'ngkuhwoi apa'no nol'ikafonefoho. Ose nal'imentisofoho. Oso hiso'no An'itu nakwoe hwahopo uhwat'imentiso huhwo sohwo Jisasi'yoho. Osohune'no selalokweno. ⁴ Poul'iyehungkuno upa'nont'ifi a'amu fehohnjo oso hungkuno hiso simeho hi'ntnnono uyont'ifi Poul'i'nji Sailas'i'njimo in'ngkamentohofofoho. Oso a'amu hiso fehohnjo Ngk'ilik a'amu An'itune'no tajo ango somo uhu'mokumotofofoho. Hwe engo sohwafe moya'mi sofanji in'ngkamentohofofoho.

⁵ I oso'no a'amu Juta fehohnjo hon'imo yont'ifi hofi'ko hwe wonyo a'amu uhu'mokiyo sopo siki humawo'n'ngkohoho sohwa nomant'ifi nom'ne hwe moy'a'mi'nji uhu'mokont'ifi mango engo li'wo'n'imentohofofoho. Ose yahon'ngkofi a'amu hopi'nonohino s'imanohintotohino umn'ngkahon'ngki Jesoun'iyehungkuno kikito'mentohofofoho. Hofi'ko Poul'i'nji Sailas'i'njine'no not'ipeent'ifi ut'ihwa'nyopo womuhumojano li'mentohofofoho. ⁶ Ose ko li'mentohofoso wonyopi ti'peent'ifi Jesoun oso hwo'nji a'amu Jisasi'mo in'ngkawowo'n'ngkohoho nom'ne so'njimo hwe engo hwahomokosyohumayo sohwanne'no hus'impent'ifi mango engo mohm'no ul'imentohofi, Olo hwe hufa'u lohwa'u siko hwahohopi'nonohinopo yahino wonyo yonji olohonto olopo humasiyo. ⁷ Olo Jesoun lohwo hikimo kakoe angomo motawomasofoho. Hiko nakwoe hwe engo Sisafe hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkisiyo hwa'uyoho. Ole li'mentisiyo, Hwe yofe engo'njo hwahomokosyohumayo ne sohwo Jisasi'yoho. ⁸ Ose ulahon'ngkofi a'amu hopi'nono nupa'nont'ifi hwe engo huhwanji s'imanohintotohino umn'imentisofoho. ⁹ Hwe engo sohwa Jesoun'nji a'amu Jisasi'mo in'ngkawowo'n'ngkohoho nom'ne so'njiye hamniyoho we'e nomant'ifi us'ihutofahon'ngkofi hofi'ko umentohofofoho.

Ango Mpeliya sopo Poul'i'nji Sailas'i'nji syoho imentisiyefoho.

¹⁰ Oso s'ikwo'miyo somo s'ikuno meefahon'ngki a'amu huhwo sohwa Poul'i'nji Sailas'i'nji Mpeliya ango sopo komo'no uhwat'imentohofofoho. Osopo i'mofaponji a'amu Jutafe tajo ango somo humentisiyefoho. ¹¹ A'amu Mpeliyaso huno

wop'ingo'njofoho. Hofiko a'amu nom'nefe hungkunomo upa'n'wo'nontifi huno ito'no syafihu'motofofoho. A'amu Tesolounika pa'nyo'maho. O'o, Pouliye hungkunomo sikuno huhwo huhwi upa'n'wo'nontifi Anituye iyoswo somo hungkuno atofu limotofofoho. Ole syafihu'mentohofi, Pouliye hungkuno nehopit'keno. Anituye hungkunomo uhwonano. Ose syafisyontifi Anituye hungkunomo atofu li'wo'n'imentohofofoho. ¹² Anituye hungkuno atofu lontifi Pouliye hungkuno ne'njo uhwonontifi Jisasi'mo simeho hi'ntnnono umentohofofoho. A'amu hiso fehohnjo Ngkilik a'amu hwe moya'mi yofe engo'njofoho. ¹³ A'amu Juta Tesolounika humamotofoso Poul Mpeliya ango sopo Anituye hungkuno lijwafahoningki nupa'nontifi nolikafontifi Mpeliya ango sopono pmentohofofoho. Osopo a'amufe huno yiwolo'mokontifi fonifonyo yahoningkofi a'amuso simano hintotohino umnimentisofoho. ¹⁴ Oso hiso'no a'amu Jisasi'mo iningkawowo'ningkohofoso nupa'nontifi Poulimo mijo ayo momingopo komo'no uhwatimentohofofoho. I oso'no Sailasi'nji Timouti'nji siko Mpeliya ango sopo humamentisiyefoho. ¹⁵ A'amu Poulimo ipemotawomentohofu sohwa ango Atenis i'mofawentifi osopo Poul ole lihwatimento, Sailasi'nji Timouti'nji siko komo'no wapiyo. Ose ulahoningki a'amu sohwa Poulimo uliko'mantifi kakoe hungkuno motasimentohofofoho.

Ango Atenis sopo Poul hungkuno ulimentisofoho.

¹⁶ Poul ango Atenis hwe hufa'u sohwa'umne'no uhwontohumanto sojo huyo'mango kengo kengo uhwonimentisofoho. Oso huyo'mangoso a'amu hwomtame ulohofone mtimokumentohofofoho. Poul nuhwononto simeho tango umentisofoho. ¹⁷ Oso'no Poul a'amu Jutafe tajo ango somo noswonto osopo a'amu Juta so'nji a'amu kengo Anitumne'no jomo ulimotofu so'nji Anitune'no hungkuno hnni'wo'n'imentohofofoho. ¹⁸ A'amu huno hwapingo'njoso fehohnjo Epikuliyan honingkanomo iningkamotofo so'nji fehohnjo Sitouik honingkanomo iningkamotofo so'nji Poul'nji yoka ikujoho pa'nyo hnnimentohofofoho. Yo'mayo Jisas imentiso so'no kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no Poul kako hofikimo ulimentisofoho. Oso hungkunoso nupa'nontifi fehohnjo ole hnnimentohofi, Olo hwe huno ane hweho. Kako ne'no li'wo'n'ingki lohwo pehofo hungkuno lalofoho. Nom'ne fehohnjo ole hnnimentohofi, A'amu kengofe anitu huyo'mango so'no lalofoho. Ose hnnimentohofofoho. ¹⁹ Oseso hofiko Poulimo nomantifi a'amu kaunisol Aleyoupakos'njo sopo uhumajontifi, Olo hungkuno songo lalokunoloso nakwo huno wonaimonte'no yalofoho. ²⁰ Jije hungkuno fehohnjo songoso nakwo huno ito'nohino'maho. Olo hungkuno hwapingoso nakwo huno wonayono. Ose ulimentohofofoho. ²¹ A'amu Atenis so'nji a'amu nom'ne osopo humamentohofu so'nji hofiko hungkuno songo upa'nontifi oso hiso'no ne'no limotofofoho. Syoho ne'nji miyo'njofoho. O'o, hungkuno'nohino limotofofoho.

²² Oseso Poul kako nolikafonto a'amu kaunisol Aliyoupakas sohwanjo sopo lohofonto ulimento, Sekwo a'amu Atenis soku, Ngko sehoningkoheso sekwoe sojo huyo'mango pi'ningo engo somne'no sekwoe Anitu pa'nyomo hwomtame ulohofiwon'ingkohofu kuyoho. ²³ Ngko sekwoe angkuhwafo lopo emoyonji oso sekwoe ango sojo huyo'mango yofe ho'nomayo'ne pi'ningo uhwonimalefoho. Ole uhwonimaleso, ijempoho anga'nohino sopo sekwo ole mtimokumentohofi, Oloso nakwo Anitu nom'nehwo huno momaso'njo sohumne'nefoho. Ose mtimokumentohofofoho. Oso Anitu huhwo sohwo sekwo huno maseyo'njo siki hwomtame ulohofiwon'ingkohofu sohune'no selalokweno.

²⁴ Kako hwahonji yo'mayo hwahoponjo wojoso mtimokumentiso sohwa kako yo'mayo hwahoponjo ahwomomjoso mokosyohumayo'ne Hwe Engo hweho. Ango a'amu molinyo sopo mohumayoponoho. ²⁵ Kako yo'mayo umofonyo iyoso ni'hu'no awonoho. Oso'no a'amu pipi ufo'mapitnnehofo. O'o, Anitu kako songo humayo so'nji ifofu simano esyafo'ne so'nji a'amu hopi'nonohino somo yano uyiwon'ingki hweho. Yo'mayo hopi'nonohino hwapingo hweho. ²⁶ Simo'mo ne'mo kako hwe anga'nohino mtimokumentiso sohonta a'amu hopi'nonohinofe sikuno so'nji hofikoe hwahwo ayo

momingo sopo ho'nahumentisofoho. Oso hwe simo'mjo sohumta'ango temtitofoho hopi'nonohinosa imo'nimentohofofoho. Anitu a'amu somo hwaho ho'mo ho'mo uhwojiwo'nalofoho. ²⁷ Anitu ose yonto kako a'amuso kakine'no watipenimopifento yalofoho. A'amu hofiko Anitumo notipemafikuji nuhwonifitnnefoho. Nakwo a'amu anga'no anga'nohino so'nnonjo sopo Anitu mofonepo humaho. ²⁸ Hwe nom'ne sohwa ole ulimento, Anitu nakwoe hwapingo hweho.

Nakwoe simano esyaofoso, nakwoe hano emoyoso, nakwoe songo humayoso kako anga'nohino hwapingo hweho.

Nom'ne hwe sekumta'ango huno'njo sohwo ole limento, Nakwo'ntnne kakoe mehomi'nwoho. ²⁹ Nakwo Anituye mehominimanji ole mosyafisiyo'njo uyano. A'amu hwaho kengo kengo nomantifi a'mohuyo'mango mtimokuwo'nngkohofofoho. Nakwoe Anitu kako hwahoponjo huyo'mango a'amu mtimokuwo'nngkohofopa'nyo hweho. Ose mosyafisiyo'njo uyano. ³⁰ Hohonta a'amu Anitumne'no huno mosyafisiyo'njoso yo'mayo huyo'mango mtimokahonngkofi Anitu nuhwononto hungkuno mujo'njo imentisofoho. I olohonta Anitu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo ole nelalofoho, Sekwoe honngkano wonyomo hohujo ikinjaofikuji ngko Anitu ne sohwo'nimo tifi nngkapmno. Ose nelalofoho. ³¹ Anitu a'amu hopi'nonohino somne'no sikuno yano ilofihwajiyo'ne ho'nahumentisofoho. Hwe fihumo yano ilofihwajiyo syoho so'no uhwosopomentisofoho. A'amu hopi'nonohinosa oso hwe huhwo sohumne'no huno uyoso'no Anitu utihwa'nyopo hwe pe'nyo sohumo songo ulikamentisofoho. Oso hungkunoso Poul ulimentisofoho.

³² Oso hungkuno hwe pe'nyo sohumo apa'no songo ulikamentiso so'no nupa'nontifi a'amu fehohnjo sitofo ulimentohofofoho. A'amu nom'ne fehohnjoso ole ulimentohofi, Olo hungkuno hiloso apa'no upo'nano. ³³ Oseso Poul a'amu somo nuliko'manto umentisofoho. ³⁴ A'amu fehohnjo Poulmo ufohi'nontifi Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofofoho. Hwe anga'no kakoe yofe Ntiyounisiyos kako kaunisol Aleyoupakos syoho'njo hweho. A'mu fisi kakoe yofe Ntomalisiyoho. Oso'nji nom'nesin'joho.

18

Ango Koulin sopo Poul syoho imentisofoho.

¹ Osohonta Poul Atenis uliko'manto anga Koulinne'no umentisofoho. ² Osopo nohumanto hwe Juta fihwo nohumentanngki uhwonimentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe Akwila. Kakoe anga hwapingo neso Pountos. Hohonta kako kakoe ape Pilisila'nji hwaho Itali uliko'manji pmentisiyefoho. Hwapngoso hwe yofe engo'njo Kiloutiyos kako a'amu Juta Loum humamotofo somo wae yaofahonngki hofiko anga kengo kengo pono humpo'mentohofofoho. Oso a'mu siya'umo Poul jomo u'ma'mentisofoho. ³ Poulin'ji oso a'mu siya'u'nji hofikoe syohoso afafoho. Hwapife anga molimotofofoho. Osopo Poul siko'nji nohumantifi syoho imentohofofoho. ⁴ Engolopohamo sikuno iyoho humayo somo Poul a'amu Jutafe tajo anga somo swonto hofiko'nji hungkuno limotofofoho. Poul kako a'amu Juta'nji Ngklikin'ji Jisasimo simeho hi'ntnnono uyifitnne'ento lutihwamentisofoho.

⁵ Hwangku sohonta Sailasin'ji Timoutin'ji hwaho Masetouniya uliko'manji Poul anga Koulin humentanngki pmentisiyefoho. Siko nopahonngki Poul hwapife anga syoho uliko'manto Anituye hungkuno a'amumo lutihwamentisofoho. Ole ulimento, Hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo Jisas Klaisiyoho. Ose ulimentisofoho. ⁶ Olo hungkuno hilo so'no a'amu Juta fehohnjoso nakwolaho lontifi hofiko Poulimo sitofo ulimentohofofoho. Oso'no Poul kakoe hwapifemjo hintalinyo wae loho'nimentisoso kakoe hungkunomo haloho maposo'nefoho. Ose yonto ulimento, Sekwo tikanomo ufijo'manji sekwoe syohofoho. Nje syoho moi'wonoho. Sekwo a'amu Juta sokumo seliko'mahm'mo a'amu temtitofoho kengo somo Anituye hungkuno wolutihwamne'no yohono. ⁷ Ose ulonto tajo anga somo nuliko'manto hwe nom'ne

temtitofu kengo sohwo angu somno nowento osopo nohumantu lutihwamojofuho. Oso hwe huhwo sohwo kako Anitune'no jomo uliwo'n'ngkiso hweho. Kakoe yofe Taitas Jositos. Kakoe angu tajo angu'njo sopo afapo molinyofuho. ⁸ Oso tajo angu mokosyohumayo sohwo yofe Kilisiposiyoho. Kako kakoe ape'nji sikoe mehomi'nji hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono uyimentohofuho. A'amu Koulin pi'n'ngoso Pouliye hungkuno nupa'nontifi simeho hi'ntnnono yahon'ngkofi mijo kiyoma'mentohofuho.

⁹ Sikuno nom'nemo wojo hopa uhwon'mentisoso Anitu ulimento, Kiko iyoho yohotoho. Kiko nje hungkuno yoloho fiso. Kiko mampi'nyo humahotoho. ¹⁰ Ngko kiko'nji humaleno. A'amu nom'neso wonyo makumokufitnnehofo. Oso angu lopo nje a'amu ne pi'n'ngoso imo'n'fitnnehofo. Ose ulimentisofuho. ¹¹ Oso'no Poul oso angu sopo soswo anga'no uyokolofahon'ngki osopo nohumantu Anituye hungkuno lutihwamojofuho.

¹² Hwe fihwo kakoe yofe Ngkaliyou, Loum mta'angu sohwo yofe engu nomantu hwaho Ngkiklik mokosyohumayo sohonta a'amu Jutaso simeho afa inontifi Poulimo nakwolaho lontifi, hungkuno ujo'ne angu Ngkaliyou hungkuno ito'no mihwajiyo'ne spono ipemotamentohofuho. ¹³ Ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo kako Anitune'no tifi in'ngkayo so'no hon'ngkano songo lonetihwalofuho. Olo hon'ngkano songo losomo tifi in'ngkawasomanji hungkuno hohontajo somo womtihupeentanoho. ¹⁴ Ose ulahon'ngkofi Poul hungkuno ulimonto yahon'ngki Ngkaliyou kako a'amu Jutaso somo ulimento, Olo hwe lohwo hungkuno Loummta'angomo hwotoho hmmasomanji ngko sekwoe hungkuno upa'nimnesohilo. ¹⁵ I oso'no olo hiloso sekwoe hon'ngkano hungkuno hohontajo mta'angu so'no sekwo'nohini mtitopmno. Nje syoho'maho. Sekwoe syohofuho. ¹⁶ Ose ulonto angu mta'ni lhwatimentisofuho. ¹⁷ Oso'no a'amu Jutaso hiso hwe fihwo kakoe yofe Sousitenis tajo angu mokosyohumayo sohomo aho nokentifi angu hungkuno ito'no mihwajiyo sopo ikujoho fongku'mentohofuho. Ose ko yahon'ngkofi Ngkaliyou kako hungkuno nom'ne mujofuho.

Hwaho Siliya angu Antiyok spono Poul asomo umentisofuho.

¹⁸ Poul angu Koulin sopo a'amu Jisasimo in'ngkamotofuho so'nji nohumentan'ngki sikuno nom'ne nuyokolofahon'ngki Poul oso a'amu somo uliko'ma'mentisofuho. Kako Pilisila'nji Akwila'nji siko'ya'u'nji nowentifi angu Sengkiliya sopo Poul kako Anitumo hungkuno nto ulimento so'no kakoe mijiyohohwafo imokinimentisofuho. Hohwafo imokin'ngkahon'ngki yofayokinomo nokotasontifi hwaho Siliyamne'no wako'mentohofuho. ¹⁹ Hofiko angu Efesos i'mofawentifi Poul a'mu siya'umo nuliko'mantu a'amu Jutafe angu uhu'mokiyo somo noswonto hofiko'nji hungkuno limentohofuho. ²⁰ Hofiko Poulimo ulimentohofi, Kiko nakwo'nji sikuno pi'n'ngoso fohumaho. Ose ulahon'ngkofi oso hungkuno somo tifi min'ngkammentisofuho. ²¹ O'oko kako wamonto yonto ulimento Anitu ngkimo ole ntosomanji, Kiko angu Efesos asomo fiwe ntososo, e'wa ngko wapmmonnoho. Ose ulonto Efesos uliko'mantu yofayokinomo umentisofuho. ²² Yofayokino Sisaliya ifohohosyayahon'ngki Poul a'amu Jisasimo in'ngkamotofuho osopo humamotofuho somo u'mantu hungkuno we'e ulonto Antiyokimne'no umentisofuho.

Apoulous angu Efesos sopo Anituye hungkuno ulimentisofuho.

²³ Osopo nohumantu sikuno nom'ne somo umentisofuho. Kako hwaho Ngkolesiya'nji Filijiya'nji uhwontawento a'amu Jisasimo in'ngkamotofuho somo yokumpohn'nyo sosofito fosyohumamentisofuho.

²⁴ A'amu Jutaso fihwo kakoe yofe Apoulousiyoho. Oso hwe huhwo sohwo angu hwap'ngoso Aleksantilianoho. Kako angu Efesos sopo noponto humamentisofuho. Oso hwe huhwo sohwo Anituye iyoswo somo huno'njo hweho. Kako Anitune'no hungkuno wonyoangkafo liwo'n'ngkiso hweho. ²⁵ A'amu nom'neso kakimo Anituye hon'ngkanomne'no lutihwahon'ngkofi kako haloho'no yonto simeho wop'ngoso umo'n'ngkahon'ngki nom'ne a'amu somo Jisasimne'no yoloho lutihwamentisofuho. I oso'no Jisasiye hungkuno fehohnjo kako huno muyofuho. O'oko, Joun a'amumo mijo

kiyomayo yahino so'no huno unyo hweho. ²⁶ Kako a'amu Juta sofe angu uhu'mokiyo sopo olo hungkuno hiloso a'amu somo yokumpohn'nyo lutihwoma'mentisofoho. Pilisila'nji Akwila'nji siko olo hungkuno hiloso nupa'nonji hwe sohumo nutimanji sikoe angomno ipemotawenji osopo Jisasimne'no hungkuno hopi'nonohino lutihwamentisoyefoho. ²⁷ Hwangku sohonta Apoulous hwaho Ngkiklik sopone'no wamo lonto, a'amu Jisasimo iningkamotofo Efesos humamotofoso Apoulousimo ufo'mano lontifi hofikoe a'amu hwaho Ngkiklik osopo humamotofo somne'no iyoswo mtimokumentohofofoho. Ole mtimokumentohofi, Olo hwe lohomo nakwoe a'amu hwasoho ulimno. Ose mtimokumentohofofoho. A'amu Ngkiklik somne'no Anitu hitoho ulofahoningki honingkanano imo'mentisoso a'amu anga'no anga'no Jisasimo simheho hi'ntnnono umotofofoho. Oso a'amu homo somo Apoulous nu'manto ufo'ma'mentisofoho. ²⁸ Osopo Apoulousinji a'amu Juta Jisasimo miningkayo'njo so'nji utihwa'nyopo Jisasimne'no hungkuno hnnimentohofofoho. Apoulous kakoe huno hofikimo yakolo ulohomen-tisofoho. Kako Anituye iyoswo mta'ango utihwanto ole lutihwamento, Oso hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo Jisas Kilaisiyoho. Ose lutihwahoningki hofikoe simehomo'mo nehopeho syafihu'mentohofofoho.

19

Ango Efesos sopo Poul syoho imentisofoho.

¹ Apoulous angu Koulin osopo nohumentaningki Poul angu Antiyouk uliko'manto hwaho hwofiki'nyo'njo sopono nowakento angu Efesos i'mofapmmentisofoho. Osopo kako a'amu Jisasimo iningkamotofo fehohnjo somo tipema'mentisofoho. ² Poul a'amu homo somo ulimento, Sekwo Jisasimo simheho hi'ntnnono uyimentohofoho sohonta Anituye Towahunu Wopingo ma'mentohofotaho. Ose ulahoningki ulimentohofi, O'o, nakwo Anituye Towahunomne'no mupa'nyo'nwoho. ³ Ose ulahoningkofi Poul ulimento, Mijo sekwo tihwoe hungkuno upo'ninkahoningkofi kiyosema'mentohofoto. Ose ulahoningki ulimentohofi, Jouniye hungkuno nalontifi mijo kiyonema'mentohofofoho.

⁴ Ose ulahoningkofi Poul ulimento, Hohonta Joun ole ulimojo hweho, A'amu hofikoe wonyomo hohujo ikinjaofikujo'no mijo wokiyosema'mnoho. Ose ulonto nom'ne hungkuno ulimento, hwe tifi pososohomo simheho hi'ntnnono uyimno. Ose ulimojo hweho. Oso hwe tiffinjo sohwo Jisasiyoho. Ose ulimentisofoho. ⁵ Oso hungkuno hiso nupo'ninkahoningkofi Jisasiye yofemo mijo kiyoma'mentohofofoho. ⁶ Ose yahoningkofi Poul a'amu homo somo aho kisosyahoningki Anituye Towahunu Wopingo a'amu somo uhula'ofonto hungkuno kengo kengo uyimentisofoho. Hofiko hungkuno kengo kengo lontifi Anituye hungkuno limentohofofoho. ⁷ Oso hwe sohwa aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoho.

⁸ Poul a'amu Jutafe tajo angomo noswonto Jisasimne'no yokumpohn'nyo lutihwamentisofoho. Hamno hufa'u sihune memjaofahoningki kako ne'no liwo'nimojo hweho. Poul kako a'amu Jutaso Anitu nemokosyohumayo sopone'no simheho yiwolo'mokufitne'ento lutihwamentisofoho. ⁹ I oso'no a'amu fehohnjo yokumpohn'nyo imo'nontifi Jisasimo simheho hi'ntnnono muyofoho. Hofiko utihwa'nyopo Anituye Honingkanomne'no wonyo hungkuno sitofolimentohofofoho. Oso'no Poul oso a'amu homo somo uliko'manto a'amu Jisas Kilaisimo iningkunyo nom'ne so'nji umentohofofoho. Sikuno huhwo huhwi Poul mesyilutihwayo sohwoe hungkuno angomo Jisasiye hungkuno lutihwamojofoho. Oso hwe mesyilutihwayo sohwoe yofe Tilanosiyoho. ¹⁰ Poul ose yontaningki soswo hufa'u uyakolo'mentisofoho. A'amu hopi'nono hwaho Esiya sopo humamotofoso Jisasiye hungkuno upa'nimentohofofoho. A'amu Juta so'nji a'amu temtitofoho kengo so'nji upa'nimentohofofoho.

Hwe Sefa sohwo kakoe hwomu sohwafe hungkunofoho.

¹¹ Anitu Poulimo aho yokumpohn'nyo umokahon'ngki yo'mayo kengo wonyoangkafoso mt'i'mokumentisofoho. ¹² A'amu fihwafe hwapife we'e somo Poul aho pm'mokahon'ngki nomotawentifi a'amu mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo so'njimo uyahon'ngkofi a'amuso hwapife we'eso aho nopm'mokahon'ngkofi mnokino moi'wo imo'n'i'mentisofoho. Towahuno wonyoso nuliko'mantifi umentohofofoho.

¹³ A'amu Juta hwoso sohwa emoyontifi towahuno wonyo somo wae yao'motofihwafoho. Oso a'amu huhwo sohwa Jisasiye yofe lontifi towahuno wonyo somo wae yaofone'entifi limentohofofoho. Towahuno wonyo somo ulimentohofi, Poul hungkuno lutihwawo'n'ngkiso sohune'no Jisasiyoho. Oso hwe huhwo sohwoe yokumpohn'nyo'njo kengopo wokuhwatimo. Ose ulimentohofofoho. ¹⁴ A'amu Juta yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kakoe yofe Sefa, oso hwoe hwomu aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sohwa oso hungkunoso towahuno wonyo sohomo ulimentohofofoho. ¹⁵ Oso hungkuno towahuno wonyo sohomo ulahon'ngkofi towahuno wonyo sohwo ulimento, Jisasohune'no ngko huno niyohoho. Poul ntnne'no huno niyohoho. I sekwo tihwasilo, Ngko huno maniyohoyohoho. ¹⁶ Ose ulonto hwe towahuno wonyo'njo somo a'amu sohwamo hweka'mo yaofonto hofikoe hwapifemo sisimpento ikujoho yokumpohn'nyo fongku'mentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hwe sohwoe angomo komo'no uliko'mantifi a'apaho tohino'nji hwapife ane hiyae humpo'mentohofofoho. ¹⁷ A'amu Juta'nji a'amu kengo so'nji Efesos humamotofo sohwa olo hilo so'no nupa'nontifi iyoho unimentisofoho. Oso'no hofiko Jisasiye yofe ho'noma'mentohofofoho. ¹⁸ Hwe moya'mi pi'n'ingo engo Jisasi'mo simeho umentohofoso hofiko hofikoe hohontajo yahino hofikoe yo'mayo wonyo so'no utihwa'nyopo yoloho ulimentohofofoho. ¹⁹ A'amu pi'n'ingo engo pefo'nohwoso'no ki'nyo'no huno'njoso hofiko hofikoe iyoswo huno hwapingo'njo mt'i'mokumentohofoso nuhu'mokontifi a'amufe timopo toho uyo'mentohofofoho. Oso iyoswo somne hamniyohoso atofu limentohofoso fifiti tausen (50,000) kina imo'n'i'mentisofoho. ²⁰ Hohosohonta Jisasiye hungkuno yokumpohn'nyo imo'n'ngkahon'ngki ango'meemo ho'n'ngkahon'ngki a'amu pi'n'ingo Jisasiye hungkunomo in'ngkamentohofofoho.

A'amu Efesos sopo humamotofoso Poulimne'no yoka hungkuno ulimentohofofoho.

²¹ Osohonta Anituye Towahuno Wopingo Pouliye hunomo uyahon'ngki Poul ole syafihu'mento, ngko hwaho Masetouniya'nji Ngkili'ngki'nji uhwonta'mo tifi Jelusalemno wamo, lonto limento, Ngko osopono u'mo hwangku ango Loum sopo uhwonimonnoho. ²² Ose syafisyonto kako hwe hufa'u kakimo ufo'mawo'n'ngkisiyo sohwa'u Timoti'nji Elastos'nji oso hwa'umo Masetouniya'no uhwatimentisofoho. Poul sikimo nolihwajonto kako hwaho Esiya sopo we'enehwo humamentisofoho.

²³ Oso hohosohonta a'amu fehohnjo Efesos humamotofoso a'amu Jisasiye Hon'ngkanomo tifi in'ngkawowo'n'ngkohoho somo wonyo uloho'mentohofofoho. ²⁴ Oso ango sopo hwe fihwo kakoe yofe Nemitiliyosiyoho. Kako sojo ewafo pa'nyoso huyo'mango syoho'njo hweho. Oso a'amu sofe anitu hwasyosi Atemisiyoho. Nemitiliyos kakoe a'amu'nji hofikoe anitu hwasyosiye ango huyo'mango mt'i'mokahon'ngkofi a'amu hamniyoho engo'nji mpe imotofofoho. ²⁵ Nemitiliyos kako kakoe a'amu syoho afa'njo sohwanne'no johu ulahon'ngki uhu'mokumentohofofoho. Nuhu'mokahon'ngkofi ulimento, Olo syoho hiloso nakwoe hamniyoho hwapingofoho. ²⁶ Oso hwe Poul sohwo kakoe yo'mayo syoho y'wo'n'ngkisoso sekwo huno moi'wonoho. Kako ole lutihwalofi, sekwo anitu aho'nji mt'i'mokuwo'n'ngkohofoso hwasyo anituyoho. Ne anefoho. Ose lutihwalofoho. A'amu pi'n'ingo engo oso hungkunoso nupa'nontifi tifi in'ngkwalokwofo. Olo hiloso nakwoe ango Efesos'nohino'maho. O'o, nakwoe hwaho Esiya yawojo'meemnoho. ²⁷ Oso hungkuno Poul lisoso nakwoe syohomo wonyo wonamokumontonoho. Oso'nohinim'nohino'maho. Nakwoe anitu engosi Atemis kakoe ango wonyoangkafoso sokinjo pa'nyo umo'n'imontefoho. Simo'mo a'amu Esiya so'nji

hwaho yawojo'meemjo so'nji olo a'mu lohnne'no hwomtame uloho'motofofoho. I oso'no Pouliye hungkuno Atemisiye yofe engoso wonyo umokumonto yalofoho.

²⁸ Ose ulahonngki a'amuso nupa'nontifi simeho tohino umningkahonngki mohm'no uliwo'nimentohofi, Nakwo Efesos so'nyuye Atemis yokumpohn'nyiyoho. ²⁹ Ose ne'no uliwo'nontifi simeho fefoyo umokahonngki hofiko afa'no afa'no nolikafontifi angkuhwafo uhu'mokiyo sopono komo'no wentifi hwe hufa'u hwa'u Ngkaiyosi'nji Alisitakosi'nji oso hwa'umo kompemotawomentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwa'u Masetouniyanta'ango hwa'u Pouli'nji emmojiyo hwa'uyoho. ³⁰ Poul kako a'amufe simanopo waloho'mto yahonngki a'amu Jisasi iningkamotofoso uhoholo'mmtohofofoho. ³¹ A'amu fehohnjo yofe engo'njo hwaho Esiya mokosyohumayo sohwa Poulimne'no hwe wopingo hweho hnnimentohofi sohwa Poulyepono hungkuno ole lihwatimentohofi, Poul kiko oso uhu'mokiyo sopo nopohotoho.

³² Ose lihwamentohofoso a'amu uhu'mokiyo somjo sofe hunoso ehilo'mee'mentisofoho. A'amu fehohnjo hungkuno kengo liwo'nontanngkofi a'amu nom'ne sohwa nom'ne kengo hungkuno liwo'nimentohofofoho. Oso a'amu pi'nngo sohwa uhu'mokiyo so'no hwapngoso huno muyofoho. ³³ A'amu Juta fihwa Alekisanta sohomo a'amu somo ulone'entifi usitofomotamentohofofoho. Oso'no Alekisanta ajwomo'mo nolohofonto hofikoe hungkunomo asomo ulimo lonto aho ho'noma'mentisofoho. ³⁴ Ose ko yahonngki a'amuso Alekisanta yofe uhwofontifi Juta hweho lontifi hungkuno afa'no afa'no mohm'no uliwo'nimentohofi, Atemis nakwo a'amu Efesos so'nyuye a'mu engiyoho. Hofiko johoh ne'no liwo'nontanngkofi mofehi'nyo simo'me hano uyoso hufa'u imo'nimentisofoho.

³⁵ Tifi sohonta hwe fihwo yofe engo'njo a'amufe ifalifaliyo syoho'njo sohwo mampi'nyo fosyohumamno ulonto ulimento, Sekwo a'amu Efesos soku upa'nimno. A'amu hopi'nono huno ole uyalofoho, Nakwo Atemisiye ango engo so'nji oso sojo ahwomo mta'ango piwahu'mentiso so'nji mokosyohumamwo'nngkuhwone'nwoho. ³⁶ A'amu oso hungkuno somo ilojaofoneso tihwolo. Awonoho. Sekwo simeho nto'no wasemo'nono. Fonifonyoso iyo'eno. ³⁷ Olo hwe sekwo ipemotapohofo sohwa'u nakwoe Atemisiye ango engomjo hufo miyo hwa'uyoho. Siko Atemisimne'no sitofo mujofoho. ³⁸ Ntemitiliyosi'nji kakoe syoho ulohofiyo so'nji hofiko nom'ne hwe sohumne'no hungkuno'njo'manji oso hungkunoso nakwoe hwe engo sohumne'no fipemotapmno. Osopo hungkuno jo'ne sikuno somo ito'no womihwajife. ³⁹ Sekwo nom'ne hungkuno'njo hwasimanji sikuno uhu'mokiyo ne somo walife. ⁴⁰ Olo hungkuno ne'no lontanngkuji nakwoe hwe engo sohwa huno pipi syonafihupitnehofi. O'o, yolohoso ne anefoho. Hwe engo sohwa olo uhu'mokiyo so'no nalohonfijoso nakwo pehofo ulantanto. Awonoho. Nakwo hungkuno asomo mulanehwono. ⁴¹ Ose ulonto a'amu hofiko uhu'mokiyo sopo nohumentanngkofi ulimento, Fohumpopmno. Ose ulahonngki humpo'mentohofofoho.

20

Hwaho Masetouniya'nji Ngklik'nji osopo Poul kako hano emoyamentisofoho.

¹ Nohumpeehonngkofi Poul a'amu Jisasi iningkawowo'nngkohoho somne'no ngkiyepono wafifento johoh ulimentisofoho. Nuhu'mokahonngkofi Poul Anitumne'no hungkuno ulonto hofikimo usosofito'mentisofoho. Ose yonto ulimento nje a'amufo woseliko'ma'mne'no yohono. Sekwo mpanimno. Ose ulonto Masetouniya'no umentisofoho. ² Oso hwaho sopo uhwontawento a'amu Jisasi iningkawowo'nngkohoho somo Anitune'no hungkuno ulonto a'amu homo somo usosofito'mentisofoho. Osohonta kako Ngklik hwaho sopono umentisofoho. ³ Osopo nohumentanngki hamno hufa'u shune uyakolo'mentisofoho. Nohumanto kako yofayokinomo Siliya'no wamto yahonngki a'amu Juta sohwa Pouli'mo wofonjosyano lontifi yahonngkofi Poul kako nupa'nonto huno yiwolo'mo lohofonto Masetouniya'no wamo limentisofoho. ⁴ Nom'ne a'amu

sefo'mayo'no losetihwamentohefoho. Ango uhu'mokiyo utihwa'nyo sopono sekwoe ango so'mno Anituye hungkuno hopi'nono losetihwamentohefoho. ²¹ Ngko a'amu Juta so'nji a'amu kengo so'njimo ole ulimentoho, Honingkano wonyo hopi'nonohinono foho'naopmno. Anitumne'no sekwo huno f'wolo'mokumno. Jisasimo simeho hi'ntnnono uyimno. ²² Anituye Towahuno Wopingo kiko Jelusalemno fiso ntimaho. Ngko haloho yonji Jelusalemmne'no wasimonne'no yohono. Ango Jelusalem sopo peho woni'ma'mtolo. Ngko huno maniyohoyohoho. ²³ Olo'nohino Towahuno Wopingo hungkuno yokumpohn'nyo ole ntahoningki, Impo'angomo ho'nakohufijoso kiko tango engo wotipema'monnoho.

²⁴ I oso'no ngko iyoho manninkohoyohoho. O'o, nje a'apahomme'no huno masyofisyalokuyohono. Olo syoho nakwoe Hwe Engo Jisas ntapmmentisoso moi'wo esojwamofo so'no syofisyalokweno. Syoho hiloso Anitu a'amumo wopingo'nohini uyiwon'ningkiso so'no wolutihwamne'no yohono.

²⁵ Sekwo upa'nimno. Hohonta ngko nose'manji Anitu yokumpohn'nyo enemokosyohumayo so'no losetihwamentohefoho. I nom'ne sikunomo sekwo ngkimo manohonifitnehoho. ²⁶ Oseso olo sikuno lomo hungkuno yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. Sekwo tikanomo ufijo'manji sekwoe syohofoho. ²⁷ Yo'mayo Anitu yoneso'no nto losetihwamentohefoho. Hungkuno fehohnjo hiyaso moho'nasiyofoho. O'o hopi'nonohino losetihwamentohefoho. ²⁸ Sekwo ito'no fehumamno. Anituye Towahuno Wopingo syoho nto sejapmmentisofoho. Sekwo a'amu Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohoho somo mokosyohumamno. Jisas kakoe honiyo'nji hofikimo mpe imentisofoho. ²⁹ Ngko huno ole niyohoho. Ngko sehwo'i'mo'me sohonta a'amu sikis'wojo pa'nyo sekwo'njo ajwo lopo nopikui wonyo wosemokantifeho. ³⁰ A'amu fehohnjo sekumta'ni nolikafikui a'amu Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohoho somo hwasyomo ipesemotakuji hwasyo hungkuno woselantifeho. ³¹ Oso'no ito'no mokosyohumamno. Oleso in'ngo seyo'eno. Soswo hufa'u s'hune neyakolofontan'ngki ngko im'ngo'nji sikuno'nji humotaho lonji a'amu anga'no anga'nohino sokumo Anituye hungkuno losetihwamentohefoho.

³² Ngko Anituye ahopo ho'nosesyalokweno. Kako a'amumo wopingo'nohini selohofiwon'ningkiso hweho. Kakoe hungkuno yokumpohn'nyo esesyohumahwosi, kakoe a'amu somo honingkano wopingo in'ngkayo'ne yo'mayo wosejapmmentonoho. ³³ Sekwoe hamniyoho hwapife yo'mayo so'no hi manimo'nimmentisofoho. ³⁴ O'o, sekwo huno moi'wonoho. Ngko sekwo'nji nohumanji ngko umofonyo iyo so'ne nje a'amumne'no mpe imentohefoho. ³⁵ Nto setihwamentohefoho. Oso pa'nyo sekwo fiyimno. Sekwo syoho yokumpohn'nyo ifijoso a'amu po'nifo somo ufo'mafikuno. Olo hungkuno Jisas nalimentisoso sekwo in'ngo seyo'eno. A'amu nom'nemo yano'nohino uyiwon'ngkohofoso hofikoe simonyo iyoso nom'ne a'amu yo'mayo mawo'n'ngkohoho somo yakolonoho.

³⁶ Poul oso hungkunoso moi'wo ulonto hofiko'nji hwomtame ehumantifi Anitumo jomo ulimentohofofoho. ³⁷ Ose yontifi hofiko humotaho lontifi Poulimo kehutnnoma'mentohofofoho. ³⁸ Sekwo apa'no manohonifitnehoho ulimentiso so'no hofiko simeho tango umentisofoho. Hofiko yofayokinomne'no ipemotawomentohofofoho.

21

Poul kako Jelusalemne'no asomo umentisofoho.

¹ Nakwo a'amu somo uliko'mentani yofayokinomo nokotosontani, noweken-tani hwaho we'e Kous osopo i'mofapmmentihwonefoho. Mo'n'ngkanta nakwo hwaho Loutes i'mofapontani osoponta'ango ango Patola i'mofapmmentihwonefoho. ² I'mofapontani yofayokino nom'neso hwaho Founisiyamne'no wamonto yahon'ngki uhwonontani osohumo nokotasontani wekapmmentihwonefoho. ³ Nowekapontani hwaho Saipilos uhwonontani oso hwaho sopo yofayokino hwonamonyo hohnta'ni uyokolofontani umentihwonefoho. Nowentani hwaho Siliya i'mofapontani ango Taiya

sopo ifohohosahumentihwonefoho. Oso ango hopo sopo yofayokino ho'yango wo-jo'mesyamto umentisofoho. ⁴ Osopo nohumentani a'amu Jisasimo iningkamotofo somo tipema'mentihwonefoho. Hofiko'nji nohumentaningkuhwoni sikuno aho anga'no hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u neyakolo'mentisofoho. Anituye Towahuno sohwo a'amu somo kakoe huno uyahoningki hofiko Poulimo ulimentohofi, Kiko Jelusalem spono nowakehotoho. Ose ulimentohofofoho. ⁵ Nakwoe sikuno hano iyoso'no imo'n'ngkahoningki nakwo angopono nuliko'mentani umentihwonefoho. A'amu Jisasimo iningkamotofo sohwa hofikoe ape sofanji mehomi'nji nakumo mitimom'ngo sopo nehwojamentohofofoho. Osopo nakwo hwomtame ehumentani Anitumo isamoyoka ulimentihwonefoho. ⁶ Ose ulontani nakwo hnnimentihwoni, Nakwoe a'amu soku mpanimno, hnnimentihwonefoho. Nakwo yofayokinomo nokotosahoningkuhwoni hofiko angopono umentohofofoho.

Ango Sisaliya sopo hwe Akapos sohwo Poulimo hungkuno ulimentisofoho.

⁷ Nakwo ango Taiya uliko'mentani nowekontani ango Toulemes sopo i'mofapmentihwonefoho. Osopo a'amu Jisasimo iningkamotofo so'nji noswo'nontani sikuno anga'no fonyawo'mentihwonefoho. ⁸ Mo'n'ngkanta ango Toulemes uliko'mentani nowekentani ango Sisaliya spono i'mofapmentihwonefoho. Osopo nakwo Filipiye angomo humamentihwonefoho. Filip huhwo sohwo Anituye hungkuno lutihwamojo hweho. A'amu Jisasimo iningkamotofo ango Jelusalem humamotofoso Filipi'nji nom'ne hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwanji *apousel* sohwanne'no ufo'mayo'ne uhwasopo'mentohofofoho. ⁹ Filip kakoe mehomi musijo osofosofahu'nohino fafoho. Hofiko Anituye hungkuno lutihwamotofofoho. ¹⁰ Osopo nohumentaningkuhwoni sikuno fiso neyokolofahoningki hwe fihwo Anitu hungkuno uyahoningki l'imojo Jutiyanta'ango sohwo kakoe yofe Akaposiyoho. Kako i'mofapmentisofoho. ¹¹ Nonetimanto Pouliye ahuloho nomanto kakoe sife aho'nji kilo'onto ulimento, Anituye Towahuno Wopingo ole ntohoho. Olo ahuloho lo'nji kakwo'yohwo sohomo a'amu Jutaso Jelusalem ango sopo olo pa'nyolo nokilohofikuji a'amu temtitofo kengo sohwafe ahomo woho'nokisyantifeho. ¹² Ose nelahoningki upo'nontani nakwo a'amu Jisasimo iningkamotofo nom'ne so'nji Poulimo yokumpohn'nyo ole ulimentihwone, Kiko Jelusalemne'no nosohotoho. ¹³ Ose ulahoningkuhwoni Poul nalimento, Sekwo humotaho peho'no sontantikwofo. Nje simeho tango niyohoho. Jelusalem ango sopo ngkimo impe intofan'hufijoso Jisasiye yofe ho'nomayo'ne pe'nimeso wopingofoho. ¹⁴ Ose nelahoningki nakwo Poulimo nom'ne huno uyoso hopo'maho. Oso'no nakwo apa'no majofoho. O'o, ole ulimentihwoni, Yo'mayo Anitu yoneso umo'nimontonoho. Ose ulimentihwonefoho.

Jelusalemjo hwe engo sohwo Poul kakoe hungkuno ulimentisofoho.

¹⁵ Hwangku sohonta nakwoe ho'yango ito'no nuhu'mokontani Jelusalemne'no uliko'ma'mentihwonefoho. ¹⁶ A'amu Jisasimo iningkamotofo fehohnjo nakwo'nji umentihwonefoho. Hofiko Nasouniye angomo ipenemotawomentohofofoho. Oso hwe Saipilosnta'ango huhwo sohwo hohonta Jisasimo iningkamotofo hweho. Nakwo kakoe angomo humamentihwonefoho. ¹⁷ Humamentihwoneso Jelusalem ango sopo i'mofopahoningkuhwoni a'amu Jisasimo iningkamotofoso nonahonontifi simeho wopingo umo'nimentisofoho.

¹⁸ Mo'n'ngka nakwo Pouli'nji Jemis sohomo uhwonyo'ne umentihwonefoho. A'amu Jisasimo iningkamotofoso hofikoe hwe engo sohwanji pmentohofofoho. ¹⁹ Poul a'amu sohwo, Nje a'amuhwafu ulonto, yo'mayo wopingo Anitu a'amu temtitofo kengo somne'no ulohomentiso so'no yoloho ulimentisofoho.

Poul kako hwe engo sohwafe hungkunomo tifi iningkawento Anituye ango engo somo humentisofoho.

²⁰ Oso hiso'no nupa'nontifi Anitumo isamoyoka ulimentohofofoho. Ose ulontifi Poulimo ulimentohofi, N'ngkwahwo. Kiko huno moi'wonoho. A'amu Juta pi'n'ngo

engoso Jisasimo iningkamotofofoho. Oso a'amu hiso Mousesiye honingkano hungkuno hohontajo somo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'ningkohofihwafoho. ²¹ A'amu fehohnjo oso a'amu homo somo kikine'no hungkuno hwasyo ulimentohofofoho. Ole ulimentohofi, Poul a'amu Juta ango kengopo humamotofo somo Mousesiye hungkuno hohontajo somo tifi iningkakutoho uliwo'ningkiso hweho. Ole ulalofi, Sekwo sekwoe mehomi sohawo a'apaho sihu kolofikutoho. Sekwo oso honingkano hungkuno hohontajo somo apa'no tifi iningkakutoho. Ose ulalofoho ulimentohofofoho. ²² Oso'no pipi yanehwono. Poul ntopohoho upo'nantifeho. ²³ Oseso nakwo kilalokuhwoneso kiko tifi finingkayo. Hwe osofosofahu'nohino sohwa a'amu Jutafe yahinomo iningkayo so'no Anitumo ole ulimalofi, Anitu kiko nehonontaningkiji oloso uyantane'yihwono. Ose ulimalofihwafoho. ²⁴ Kiko oso hwe sohawo ufohi'ningkohoji hofiko'nji oso yahino kiho'maso semokiyo so'no fiyimno. Kiko hofikine'no hamniyoho ho'nasyohoji hofiko oso yahino nihu'nahone ifijoso a'amu huno ole uyono. Kikine'no upa'nimalofoso hungkuno hwasyofoho. Kiko Mousesiye hungkunomo iningkawalokuno so'no hofiko uhwonantifeho. ²⁵ A'amu temtifo kengoso Jisasimo iningkawowo'ningkohofosone'no hungkuno nto kotoku'malohwone so'no iyoswo mtimokuyahojimalohwonefoho. Ole mtimokumalohwoni. Yahu yihufo a'amu nom'nehwo hwoso sohomo uyifijoso sekwo noningkutoho. Honiyoso nonyo'eno. Tongo yahu ti'wangomo nano jilipopijoso nonyo'eno. Yo'mayo honingkano akngkilike iyo'eno. Ose ulimentohofofoho. ²⁶ Oso'no mo'ningkanta Poul oso hwe osofosofahu'nohino sohawo utimanto oso yahino kiho'maso imokiyo so'no imentohofofoho. Ose yontifi hofiko Anituye ango engo somo nohotoswontifi hwe engo sohawo oso yahino kiho'maso imokiyo so'no moi'wo imo'none so'no ulimentohofofoho. Oso sikuno somo Anitumne'no a'amu anga'no anga'nohino tongo hu'meesiyo'ne uyantifeho.

Anituye ango engo somo a'amu Juta sohwa Poulimo aho kemokosyohumamentohofofoho.

²⁷ Sikuno aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u moi'wo umo'nimonto yahoningki a'amu Juta hwaho Esiyanta'ango sohwa Poulimo Anituye ango engo somo uhwonimentohofofoho. Nuhwonontifi hwe moya'mi hopi'nono ulikafontifi Poulimo aho ko'mentohofofoho. ²⁸ Nokentifi hofiko mango mohm'no lontifi ulimentohofi, Sekwo a'amu Isilael soku, fonefo'mapmno. Olo hwe lohwo kako ango'meemo emoyonto nakwoe yahinomne'no Mousesiye honingkano hungkunomne'no olo ango engo lomne'no hungkuno wonyo liwo'ningkiso hweho. Oso'nohino'maho. O'o, olohonta kako a'amu temtifo kengo sohawo olo ango wopingo lomo ipemotapiso so'no ango wonyo kiho pa'nyo imo'ningkohoho. Ose ulimentohofofoho. ²⁹ Oso hungkuno hiso hwapingo ole. Hofiko Poulimo uhwonimentohofoso kako a'amu temtifo kengo ango Efesosnta'ango Tiloufimos oso hwo'nji ango Jerusalem nohumentaningki uhwonontifi hwasyo ole syafihu'mentohofi, Poul oso a'amu sohwanji Anituye ango engo somo ipemotaswohoho. Ose limentohofoho.

³⁰ Oso'no Jerusalem mta'ango a'amu hopi'nonohino yomo yontifi mango engo liwo'nontifi yohoto yohotofo mjaloho'nimiventifi uhu'mokumentohofofoho. Hofiko Poulimo aho kemotaswopahoningkofi Anituye ango engomjo hoku'yo hopi'nono pijwahumentohofofoho.

Hwe itokuso'njo sohawo mokosyohumayo yofe engo'njo sohwo Poulimo utima'mentisofoho.

³¹ Hofiko Poulimo wofonjasyantifi ikujoho posontaningkofi hwe yofe engo'njo itokuso'njo mokosyohomayo sohumne'no hungkuno ho'nimentisofoho. Hofiko ole ulimentohofi, A'amu Jerusalem hofiko ikujoho fongki'nalokwofo. ³² Ose upa'nontifi hwe yofe engo'njo sohwo kakoe a'amu itokuso'njo sohawo nomanto a'amu uhu'mokiyo sopo komo'no pmentohofofoho. A'amu Jutaso hwe yofe engo'njo sohwo'nji a'amu

itokuso'njo sohwanjimo uhwonontifi hofiko Poulimo apa'no ikujoho mafongku'mentohofofoho. Hofiko uyohohu'mentohofofoho. ³³ Hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohwo Poulimo aho nokento kakoe a'amu sohwo ulimento, Sekwo ahwomo nano hufa'u nomafikuji hwe lohomo hmtofahumno. Ose ulonto ulohonimento. Olo hwe lohwo tihwolo. Peho imasoto. ³⁴ Ose ulohoningkahonngki a'amu fehohnjo hungkuno anga'no lontanngkofi a'amu nom'ne sohwa hungkuno kengo joho lahonngkofi hungkuno engo ho'nimentisofoho. Hungkuno pi'nnggo engo ho'nngkahonngki hwe yofe engo'njo sohwo yoloho hwapngoso mupa'nmmmentisofoho. Oseso kako itokuso'njo sohwo ulimento, Poulimo itokuso'njo sohwo angomo motasimno. ³⁵ Ose ulahonngki oso angomo homo somo kotasiyo sopo nomotosahonngkofi a'amu pi'nnggo engo kakimo wofonjisyano lahonngkofi a'amu itokuso'njo sohwa utimotasimentohofofoho. ³⁶ A'amu pi'nnggo engoso tifi inngkasontifi ulimentohofi, Fonjahumno.

Poul a'amu Juta somo kakoe hungkuno ulimentisofoho.

³⁷ Hwe itokuso'njo sohwa hofikoe angomo womotoswantifi yahonngkofi Poul hwe yofe engo'njo sohwo ulimento, Hungkuno wakilmonne'no yohono. Ose ulahonngki hwe huhwo sohwo ulimento, U, Kiko Ngkilik hungkuno huno'njo hwasilaho. ³⁸ Ngko huno ole syafisyohono. Kiko hwe engo Ijip mta'ango sohwo a'amu hwaho mokosyohumayo sohwo wafongku'monji yonji kakoe a'amu hosimno *foua tausen* (4000) sohwanji hwaho a'amu anepono ipemotawomentohino hwasoho. ³⁹ Ose ulahonngki Poul ulimento, Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Nje hwapngoso hwaho Silisiya angomo mikunimposo Tasosnta'ango hwo'nyoho. Nje a'amuhwe, olo a'amu lohwo ulimonne'no yohono. Wopingotaho. ⁴⁰ Ose ulahonngki hwe yofe engo'njo sohwo eno ulahonngki Poul kotasiyo sopo lohofonto a'amumne'no mampi'nyo humayo'ne aho ho'noma'mentisofoho. Mampi'nyo yahonngkofi Poul Hipilu hungkuno'nji ulimentisofoho.

22

¹ Poul ole ulimento, Nngkwahwosafu, Mpohwosafu, sekwo upa'nimno. Sekwo hungkuno ntohoho so'no ngko nje hungkuno asomo waselimonne'no yohono. ² Ose ulahonngki a'amu Jutaso hofikoe hungkuno Hipilusulo upa'nontifi songo songo mimentohofofoho. Poul apa'no ulimento,

³ Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Nje na'u kako hwaho Silisiya angomo Tasos sopo aswo nima'mentisofoho. Ngko engoso olo angomo Jelusalem lopo wo'mentohe hwo'nyoho. Ngkimo hungkuno mesyolontihwayo sohwo Ngkomeliyelnyoho. Kako nakwoe ajuyohwosafe honngkano ne'njo lontihwamojofoho. Oseso ngko Anituye hungkuno yokumpohn'nyo inngkayoso sekwo olohonta inngkwalokwofo hopa inngkamote hwo'nyoho. ⁴ Ngko a'amu Jisasimo simheho hi'ntnnono umotofo somo wonyo ulohomotefofo. Fehohnjo poyo pe'nimentohofofoho. Fehohnjo somo ahwomo nano intofonji impo'angomo intofahumentohofoho. ⁵ Hungkuno nehopi selalokweno. Hwe yofe engo'njo tajo angomo syoho'njo sohwo'nji a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwanji hofiko olo hilo so'no huno moi'wonoho. Hofiko nje yahino so'no waselife. Hofiko a'amu Juta angomo Ntomasi kos humamotofu sohwoamne'no ifalifaliyo mtimokontifi ntapmmmentohofoho. Nomanji ole limentoho, a'amu Jisasimo inngkamotofu somo ahwomo nano intohm'mo angomo Jelusalem tohino engo mayo'ne'no womotasimne'no yohono lonji umentohofoho.

Poul Anituye a'amu ne imo'nimentisofu so'no ulimentisofoho.

(Apousel sohwo Syoho 9:3-19; 26:12-18)

⁶ Ngko nowenji hinjo sopo Ntomasi kos mofone sopo i'mofowahonngko nihu'no komo'no pomponaho engo ahwomo mta'angoso ntohomentisofoho. ⁷ Osohonta hwapoho piwasyonji hungkuno ole upa'nimentoho. Soul, Soul, Kiko ngkimo wonyo peho'no ntohofantokuno. ⁸ Ose ho'nngkahonngki ngko ulimentoho, Hwe engofo, kiko tihwosilo. Ose ulahonngko ntimento, Ngko Jisas Nasaletnnta'ango hwo'nyoho. Kiko

ifijo so'no wope'nimtonoho. Ose syafi'hu'mentiso so'no iyoho uningkahoningki kakoe a'amu itokuso'njo sohwaro uliminto, Sekwo oso a'amu sohwaro ajwomo'mo nowekuji Poulimo utimafikuji sekwoe angomno fipemotasmno. Ose ulimentisofoho. ¹¹ Mo'ningkanta sikwo'miyo somo Jisas Poul'njopo nolohofonto uliminto, Yokumpohn'nyo hmmo'nyo. Ango Jelusalem lopo ngkine'no hungkuno yokumpohn'nyo ulimahnnofoho. Oso pa'nyo anga Loum sopo ngkine'no apa'no ulimonnoho. Jisas ose ulimentisofoho.

A'amu Juta Poulimo wofonjasyano nolontifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

¹² Mo'ningka imingo ne'nji a'amu Juta nuhu'mokontifi hungkuno yokintahopono lontifi ole mtito'mentohofi, Nakwo Poulimo wofonjasyano. Kako songo nohumentan'ngkuhwosi nakwo wopayo'nji mijo'nji monanehwono. Ose mtito'mentohofofoho. ¹³ Oso a'amu huhwo sohwa oso hungkuno mtito'mentohofohwa a'amu we'e pi'ningo'maho. A'amu *foutimo* (40) yakolonoho. ¹⁴ Ose mtitofontifi hofiko nowentifi a'amu tajo anga syoho'njo sohwanji hwe engo sohwanji oso hwamo ulimentohofi, Nakwo hungkuno yokintahopono lontani ole mtitofihwono, Nakwo Poulimo wofonjasyantane'no yihwono. Kako songo nohumentan'ngkuhwosi nakwo wopayohwa mijohwa monanehwono. ¹⁵ Oso'no sekwo a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwanji sekwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no mo'ningka hungkuno filihwatimno. Ole ulimno, Nakwo Poulimo nom'ne hungkuno ulohonantane'no yihwono. Oso'no olopo fipemotape. Ose ulimno. Oseso nakwo honingkanopo Poul'ne'no nohontohumehwasi fonjasyoso olopo maponehoho. Ose ulimentohofofoho.

¹⁶ Olo hilo so'no Poul'ye koifahwo nupa'nonto nowento a'amu itokuso'njo sohware angomo noswonto a'amu Juta Poulimo nofonjasyane'entifi limentohofohwa so'no Poulimo ulimentisofoho. ¹⁷ Ose ulahoningki Poul a'amu mnokino manji'mofon'nyo sohune'no johu ulonto uliminto, Olo hwomu lohwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no hungkuno ulimte'no yohoho. Osopo fipemotaso. ¹⁸ Ose ulahoningki hwe huhwo sohwa ipemotasono hwe yofe engo'njo sohomo uliminto, Poul impo'angomjo sohwa ngkine'no johu ntonto ntohoho, Olo hwomu lohwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no hungkuno ulimte'no yohoho. Osopo fipemotaso. Ose ntohoho.

¹⁹ Ose ulahoningki hwe yofe engo'njo sohwa hwomu sohomo aho nokento siko'nohinopo ipemotawento ulohoniminto, Pehoho wantimonnto. ²⁰ Ose ulahoningki hwomu sohwa uliminto, A'amu Juta hungkuno ole mtitofohofohwa, Mo'ningkanta hungkuno ole wokilantifeho, Kiko *kaunisoli'njopo* Poulimo fipemotape. Hofiko Poulimo kakoe hungkuno hwapingo so'no ulane'entifi hwasyo poji yalokwofo. ²¹ Oso'no hofikoe hungkunomo kiko iningkahutoho. Hwapingoso a'amu *foutimo* (40) hwofilo'nnyo sohwa hofiko honingkanopo hiyaso humafikuji Poul'imne'no wohontohumantifeho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko ole mtitofohofi, Nakwo Poulimo wofonjasyano. Poul songo nohumentan'ngkuhwosi nakwo wopayohwa mijohwa monanehwono. Ose mtitofohofohwa. Kiko eno ulohoji Poulimo uhwojiso'manji honingkanopo wofonjasyantifeho. ²² Ose ulahoningki hwe yofe engo'njo sohwa hwomu lohomo yokumpohn'nyo uliminto, Olo hiloso ntohino so'no nom'ne a'amu somo nulohotoho. Ose ulonto hwomu sohomo uhwatimentisofoho.

Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Felixis sohwoepono Poulimo ipemotawomentohofofoho.

²³ Nuhwajonto kako hwe hufa'u mnokino manji'mofon'nyo sohwa'umne'no johu ulonto uliminto, Siko a'amu itokuso'njo *tu hantilet* (200) sohwanji nom'ne a'amu ahwomo yahuponjo kehumawo'ningkohofohwa *sefenti* (70) sohwanji nom'ne a'amu hosimno'njo *tu hantilet* (200) sohwanji hano iyo'ne ito'no fesyohumunyo. Olo sikwo'miyo lomo, (9 kilouk), osomo sekwo anga Sisaliya sopono fiwanimno. ²⁴ Nom'ne ahwomo yahuso Poul kehumayo'ne fesyohumunyo. Sekwo Poulimo ito'no ipemotasokuji hwe yofe engo'njo

hwaho mokosyohumayo Feliks sohune'no utimotapmno. ²⁵ Ose ulonto kako iyoswo ifalifaliyo ole mtimokumento,

²⁶ Ngko Kiloutiyos Lisiyasi'ni olo iyoswo loso hwe wopingo yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Feliks sohwoimne'no mtimokalokweno. Nje Feliks. ²⁷ A'amu Juta olo hwe Poul lohomo nokentifi wofonjasyano lontifi imalofofoho. Kako a'amu Loum hweho upa'nimale so'no ngko nje a'amu sohwanji nowentani utima'malohwonefoho. ²⁸ A'amu Juta Poulimo wonyo hwasoho ulimalofo so'no oso hwapingoso huno waniyono lonji Poulimo kaunisol sohwafepono ipemotawomalefoho. ²⁹ Osopo huno ole titema'male, Hofiko hofikoe honingkano hungkuno somne'no Poulimo ulimalofofoho. I oso hiso'no poyo mape'nehoho. Impo'angomo mintofahufitnehofo. ³⁰ Hungkuno ole nima'masofoho. Hofiko Poulimo wofonjasyantifi imalofofoho. Ose upa'nonji ngko kikiyepono komo'no uyahotimalefoho. A'amu Poulimo hungkuno ulimalofo sohwanne'no ulimalefoho. Hofiko Poulimne'no hungkuno hi'njo hwa'manji hofiko jije simanopo walife. Osohopeho.

Iyoswo ose mtimokumentisofoho.

³¹ A'amu itokuso'njo sohwa hwe yofe engo'njo sohwoe hungkunomo tifi iningkawentifi oso sikwo'miyo somo hofiko Poulimo ango Antipatis spono ipemotawomentohofofoho. ³² Iyoho longkoningkahonngki a'amu itokuso'njo sohwa hofikoe angomno asomo umentohofofoho. A'amu ahwomo yahupo kehumayo'njo sohwa Poulimo ango Sisaliya'no ipemotawomentohofofoho. ³³ Hofiko Sisaliya imofawentifi hofiko iyoswo motawomentohofoso hwe yofe engo'njo Feliks osomo uyontifi Poulimo hwe engo sohwo'njopo uhwojamentohofofoho. ³⁴ Feliks iyoswo atofolonto Poulimo ulimento, Kiko ntimta'ango hwasilo. Ose ulahonngki Poul ulimento, Hwaho Silisiyanta'ango hwo'nyoho. ³⁵ Ose ulahonngki Feliks ulimento, A'amu kikine'no hungkuno hi'njo sohwa imofapikujo'no jije hungkuno upa'nimonnoho. Ose ulonto, kakoe a'amu sohwo ulimento, Heloutiye ango engo sopo wohumano. Osopo sekwo uhwontohumanno. Ose ulimentisofoho.

24

A'amu Jutajo hwe yofe engo'njo sohwa Poulimne'no hungkuno limentohofofoho.

¹ Sikuno aho fehohnjo hopi'nonohino memjaofahonngki hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo Anonaiyas oso hwo'nji nom'ne hwe engo sohwanji hwe nom'ne hofikoe hungkuno jo'ne yofe Tetulos oso hwo'nji Sisaliya imofapmentohofofoho. Hofiko hwe yofe engo'njo Feliks'njo sopo lohofontifi Poulimne'no hungkuno ulimentohofofoho.

² Feliks Poulimne'no lihwojahonngki nopahonngki Tetulos sohwo a'amu Juta sohwafe hungkuno Poulimne'no ulimento, Hwe engo Feliks sohwo, Kiko nakumo wonyoangkafo nemokosyohumawo'nngkino hwasoho. Nakwo ikujoho mafongki'nyoso simaho pompenjiyo ito'no humalohwono. Nakwoe hwaho lopo yo'mayo wonyo imo'nyoso kiko huno wopingo syafisyonji ito'no mtimokuwo'nngkino hwasoho. ³ Oseso nakwo simaho wopingo nemo'nngkahonngki isamoyoka wokilantane'no yalokuhwono.

⁴ Ngko huno ole niyohi, Kiko syoho engo'njo hwasoho. Oso'no hungkuno tifo'nohino wakilmne'no yohono. Kiko a'amufe hungkuno upa'nivo'nngkino sohwo nje hungkuno upa'nyo. ⁵ Olo hwe Poul lohwo kako a'amu Jutamne'no wonyo uyivo'nngkiso hweho. Ango'meemo nowento a'amu'njopo yoka'nji ikujoho'nji ulikafivo'nngkiso hweho. Nakwoe a'amu Juta fehohnjo hotiku lohofontifi honingkano nom'nemo iningkowalokwofo sofe yofe Nasaletiyoho. Olo hwe lohwo hofikoe hwe engo hweho.

⁶ Kako a'amu temtitofokengo sohwa nakwoe Anituye ango engo somo wonyo imokiyo'ne ipemotapmmasofoho. Ose uhwonontani Poulimo aho ka'malohwonefoho. [Nakwo nakwoe yahinomne'no Poulimo ito'no womihwojantani ko yahonngkuhwoni ⁷ hwe itokuso'njo yofe engo'njo Lisiyas osohwo noponto nakwoe aho mta'ni usihuto'mto yokumpohn'nyo imo'nonto utima'masofoho. ⁸ Nutimanto nalima, Sekwo olo hwe

²⁴ Sĭkuno nom'ne fihwa memjaofahonĭngki Felikĭs kakoe ape Ntĭlusila'nji pmmentisiyefoho. Oso a'mu hisi Juta apefoho. Felikĭs Poulĭmne'no kakoe hungkuno upa'nyo so'ne luhwajĭmentisofoho. Poul a'amu Jisasĭmo sĭmeho hi'ntnnono uyoso'no lutĭhwamentisofoho. ²⁵ Kako honĭngkano wopĭngo tĭpemayo so'no yo'mayo wonyo ho'naofo so'no hwangu Anĭtu a'amufe hungkuno ikwolofo so'no lutĭhwamentisofoho. Ose ulahonĭngki Felikĭs iyoho unĭngkahonĭngki ulĭmento, Nta'noho. Olohonta kĭko mpano. Sĭkuno nom'nemo ngko iyoho humame sohonta nekwo apa'no wolaho. ²⁶ Ose ulonto ole syafĭhu'mento, Poulĭmo usĭhuto'meso'no hamniyoho wontapmmontolĭkeno. Ose syafĭsyonto sĭkuno pi'nĭngo somo Poulĭmne'no lĭhwajĭwo'nonto Poulĭ'nji hungkuno hnnĭmentisiyefoho. ²⁷ Soswo hufa'u uyokolofahonĭngki hwe nom'ne Pousiyos Fesĭtos oso hwo Felikĭsiye hwaho mokosyohumayo syohoso ma'mentisofoho. Felikĭs huhwo sohwo a'amu Juta afofo umokumonto yonto Poulĭmo impo'angomo humentanĭngki musĭhutofe'njo yonto ulĭko'ma'mentisofoho.

25

Poul kako yokumpohn'nyo lohofonto, Nje hungkuno Sisa yofe hwofilo'nnyo sohwo wonĭpa'nono ulĭmentisofoho.

¹ Fesĭtos hwaho kengo mta'ni ango Sisaliya i'mofaponto hwaho mokosyohumayo syohoso nomanto sĭkuno hufa'u sĭhune memjaofahonĭngki kako Jerusalemno sĭmentisofoho. ² A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji Fesĭtosĭ'njopo u'mantĭfi hofĭkoe hwasyo hungkuno Poulĭmne'no ulĭmentohofofoho. Hofĭko jomo yokumpohn'nyo ulĭmentohofi, ³ Kĭko nonefo'mahoji Poulĭmo Jerusalemno uhwajo. Ose ulontĭfi Poulĭmo honĭngkanopo fonjosyane'entĭfi nto mtito'mentohofofoho. ⁴ Ose ulahonĭngkofi Fesĭtos ulĭmento, Poul ango Sisaliya sopo impo'angomo humaho. Oso hopo sopone'no we'enepe wamne'no yohono. ⁵ Poul kako wonyo imentiso'manji sekwoe hwe engo sohwa ngko'nji nowehwasi osopo wolantanoho. Ose ulĭmentisofoho.

⁶ Fesĭtos Jerusalem nohumanto nom'ne sĭkuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sĭhunetĭkeno sĭkuno aho hufa'u hopi'nonohinotĭkeno memjaofahonĭngki hofĭko Sisaliya'no umentohofofoho. I'mofapontĭfi mo'nĭngkanta Fesĭtos kako ango hungkuno ito'no melĭhwajĭyo'ne somo nohumanto kako Poul waponi lonto lĭhwatĭmentisofoho. ⁷ Lĭhwojahonĭngki Poul noswahonĭngki a'amu Jerusalem mta'ni pmmentohofoho sohwa Poulĭ'njopo nolohofontĭfi hungkuno tango'njo Poulĭmne'no lĭmentohofofoho. Hofĭko Poulĭmo wonyo imentohino hwosoho ko ulĭmentohofoso Fesĭtos kako hofĭkoe hungkuno somo ne motĭpe'mammentisofoho. ⁸ Poul hofĭkimo aku ulĭmento, Ngko honĭngkano wonyo mmofe'njo hwo'nyoho. Ngko a'amu Jutafe honĭngkano hungkunoso mtĭhupesoso awonoho. Ngko Anĭtuye ango engo somo wonyo imokiyoso awonoho. Hwe yofe engo'njo Sisa oso hwoe hungkunomo ngko hwotoho fiyoso awonoho.

⁹ Ose ulahonĭngki Fesĭtos kako a'amu Juta sohwaso afofo umokumonto yonto Poulĭmo ulĭmento, Kĭko huno pipi kiyohoho. Nakwo ango Jerusalem sopo nosĭhwasi osopo jĭje hungkuno ito'no melokuhwajĭmeso wopĭngtaho.

¹⁰ Ose ulahonĭngkahonĭngki Poul ulĭmento, Olo ango humale loso a'amu Loum sohwaso hungkuno ito'no melĭwojiyo angofoho. Oso'no olo ango olo huhwo lohwo nje hungkuno ito'no mefoholofĭhwajĭyo'ne angofoho. Kĭko huno moi'wonoho. A'amu Juta somne'no wonyo mimmentohefoho. ¹¹ Ngko wonyo honĭngkano imofontĭ'mtentesi oso wonyo hiso'no kĭko poyo pe'nyo ntĭfijoso hungkuno ane'njo nope'ni'mnesohilo. I oso'no oso hungkuno ntohofoso hwasyo'manji kĭko hofĭkoe ahomo noho'nani'syohotoho. Hwe yofe engo hwofilo'nnyo Sisa osohwo kako nje hungkuno upa'nono. Oso hiso'no ngko Loummne'no wawomne'no yohono. ¹² Ose ulahonĭngki Fesĭtos kakoe a'amu kaunĭsol syoho'njo sohwanji hnnontĭfi Poulĭmo ulĭmento, Kĭko Sisamne'no jĭje hungkunomo upa'nono ntohino so'no e'wano. Sisafepono fĭwano. Ose ulĭmentisofoho.

Fesitos kako Poulimne'no Akilipa sohomo ulimentisofoho.

¹³ Hwangku sohonta hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Akilipa sohwo kako kakoe ape Mpenaisi oso'nji siko ango Sisaliya i'mofawenji Fesitosimo isamo uloho'mentisiyefoho. ¹⁴ Siko ango Sisaliya humentaningki sikuno pi'ningo memjaofahoningki Fesitos Poulimne'no hungkuno ole lutihwamento, Poul impo'angomo humentaningki Felikis musihutofe'njo uliko'ma'mentisofoho. ¹⁵ Ngko Jelusalem nosonji osopo nohumentaningko hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji ni'mantifi Poulimne'no ntontifi ntimentohofi, Kiko Poulimo ole uso, Jije wonyo imentohino so'no poyo pe'nyo. Ose uso. ¹⁶ Ose ntahoningkofi ulimento, Nakwo a'amu Loum si'nwi oso yahino hiso ane'nwoho. Hwe fihwo a'amu nom'ne kakine'no hungkuno hi'njo sohwo kakoe simanopo malohofe'njo yihwosi oso hungkunoso majo'manji oso hwe sohomo tohino siki muyanehwono. O'o, a'amu sohwo nom'nehumne'no hungkuno hi'njo osohwo kakoe hungkuno ulahoningkuhwoso'no hwe huhwo sohwo hungkuno aku ulososo oso honingkano wopingofoho. Ose ulimentohefoho.

¹⁷ Hofiko ngko'nji pmmentihwone sohonta ngko mohontohumammentohefoho. O'o, mo'ningkanta ngko hungkunojo ango somo nohumanji Poulimne'no lihwatimentohefoho. ¹⁸ Ngko ole syafihu'mentoho, Hofiko Poulimne'no honingkano wonyo so'no ulantife'no yohofo. Ose syofisyahoningko hofiko nolikofohumantifi wonyo ne so'no mujo'njo imentohofofoho. ¹⁹ O'o, hofiko yoka ole wo'nnyo hwafoho. Poul hofikoe Anitumne'no honingkano songo iningkayo'ne tipema'mentiso so'nji hwe fihwo kakoe yofe Jisas osohwo poyo pe'nimentiso so'nji oso'no yoka ulimentofofofo. Poul ulimento, Jisas songo humaho. ²⁰ Oso'no ole syafihu'mentoho, Hungkuno hwapingo neso pipi syafihumnehono. Ose syafisyonji Poulimo ulohonimentoho, Nakwo ango Jelusalem sopo nosihwasi osopo jije hungkuno ito'no melokuhwajimeso wopingotaho. ²¹ Ose ulahoningko Poul ntimento. O'o, ngko impo'angomo nohumahm'mo tifi hwe yofe engo hwofilo'nnyo Sisa osohwo nje hungkuno ito'no melonihwajonoho. Ose ntahoningki ngko nje a'amu impo'angomjo mokosyohumayo sohwo ulimento, Poul impo'angomo wohontohumano. Hwangku Sisamo uhwo'nyo'ne uhwatimonnoho. ²² Oso hungkunoso Akilipamo ulahoningki Akilipa ulimento, Olo hwe lohwoe hungkunoso upa'nimne'no yohono. Ose ulahoningki ulimento, Mo'ningkanta kiko upa'nyo.

²³ Mo'ningkanta Akilipa'nji kakoe ape Mpenaisi'nji siko hwapife wokoso'njo wonyoangkafoso yahoningki hwe itokuso'njo a'amu yofe engo'njo sohwanji oso ango Sisaliya hwe engo sohwanji nopontifi Akilipa hiya'umo ipemotapontifi ango uhu'mokiyo sopo humentohofofoho. Nuhu'mokahoningkofi Fesitos Poulimo utimotapife lihwatimentisofoho. ²⁴ Nutimotopahoningkofi Fesitos ulimento, Hwe yofe engo'njo Akilipa sohwanji sekwo a'amu hopi'nono nakwo'njopo humalofo soku olo hwe lohomo uhwonmno. A'amu Juta Jelusalem mta'ango so'nji oloponta'ango so'nji olo hwe lohume'no nje simanopo lohofontifi nto ntimentohofofoho. Hofiko johohom'no ntimentohofi, Olo hwe lohwo kako songo mohumanehoho. ²⁵ I oso'no kakoe honingkanomne'no hungkuno upa'nonji wonyo iyoso'no poyo pe'nyo'ne so'no motipema'mmentohefoho. I kako ntimento, Sisa nje hungkuno upa'nono. Oseso ngko hungkuno nano mtitofonji kako Sisafepono waweno ulimentohefoho. ²⁶ Ngko Poulife honingkano wonyo motipemaso'njo so'no ngko Sisamne'no iyoswo pipi mtimokumnehono. Oso'no hwe yofe engo'njo Akilipa kiko'nji a'amu nom'ne humalofo soku ngko Poul sekwoe simanopo utimotapohono. Sekwo kakoe hungkuno upa'nifijo so'no ngko Sisamne'no iyoswo ifalifaliyo mtimokumne so'no ntimno. ²⁷ Ngko a'amu impo'ango mta'ningo sohwo Sisafepono uhwatimeso kakoe honingkano wonyomne'no iyoswo ifalifaliyo mantimokiyo'manji oso ngko yahino hopo'maho lohono. Ose ulimentisofoho.

26

Poul kakoe hungkuno Akilipa sohumo ulimentisofoho.

¹ Akilipa Poulimo ulimento, Kiko jije hungkuno fiso. Ose ulahonngki Poul kakoe aho ho'nomanto kakoe hungkuno ulimentisofoho.

² Ole ulimento, Hwe engo Akilipa, nje hungkuno wakilmne so'no nje simheho wopingo nimo'nngkohoho. Oso hungkuno a'amu Jutaso ntimentohofoso asomo wakilmonne'no yohono. ³ Kiko nakwo a'amu Juta so'nyuye yahino so'nji yo'mayo nakwo huno kengo kengo so'nji huno kiyohoho. Oso'no nje hungkuno sawemoso kiko hopi'nonohinomo ito'no upa'nyo.

⁴ Ngko we'e sohwo'nnonjo sopo * olohontajo so'nji yo'mayo yahino yiwo'nngkohe so'no a'amu Jutaso huno uyahoho. Ngko nje ango sopono Jelusalem osoponohini humawo'nngkohefoho. Oso'no hofiko huno uyohoho. ⁵ Hohonta ngko nohumanji ngko a'amu Falisi sohwafe honngkanomo ito'no inngkawo'nimote hwo'nyoho. Oso honngkano hiso tango we'e'njo'maho. Tango mikunmposofoho. Oso hiso'no hofiko huno uyohoho. Hofiko wokilano lifijo'manji olo hilo so'no wakilife. ⁶ Yo'mayo Anitu neyakwosamo ulimentiso so'no nejapone so'no hontohumaleno. Olo hilo so'no hofiko ngkine'no hungkuno ho'nosyahonngkofi olopo lohokweno. ⁷ Nakwo a'amu Juta temtifo sife mta'ni hufa'u so'nwi Anitune'no imngonji sikuno'nji isamoyoka uliwo'nngkuhwonefoho. Hwapngoso yo'mayo Anitu neyakwosamo ulimentiso so'no ne imo'nyo so'no hontohumaleno. Oso'no hofiko ngkine'no hungkuno ho'nahumalofoho. ⁸ Sekwo a'amu Juta soku, Anitu a'amu poyo pe'nyo somo songo ulikafo so'no simheho hi'ntnnono muyoso peho'neto.

⁹ Hohonta ngko huno ole syafihu'mentoho, Oso hwe Jisas Nasaletnnta'ango sohune'no hwotoho wahmmonji imentohono. ¹⁰ Ose syafisyonji ango Jelusalem sopo nohumanji ose imentohofoho. A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa syoho ntapontifi nihwojahonngkofi ngko a'amu Jisasimo inngkawowo'nngkohoho somo nokenji impo'angomo intofahumentohofoho. Oso a'amu hisomme'no a'amu nom'neso wope'nantifeho lahonngkofi ngko eno ulimentohefoho. ¹¹ Sikuno huhwo huhwi hofikoe tajo ango somo nohumentanngkofi ngko tohino umotefoho. Ole ulimentoho, Sekwo Jisasimo simheho uyoso foho'naopmno. Ose ulonji hofikine'no simano hintotohino nimnngkahonngki ango hwaho kengopono a'amu Jisasimo inngkawowo'nngkohoho somo tohino uyimo lonji umentohofoho.

Poul Anituye a'amu ne imo'nimentiso so'no ulimentisofoho.

(Apousel sohwafe Syoho 9:3-19; 22:6-16)

¹² A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa iyoswo ntapontifi a'amu Jisasimo simheho uyivo'nngkohoho somo tohino uyo'ne ango Ntomasi'kos osopono nihwatimentohofoho. ¹³ U, hwe engo sohwo, ngko honngkanomo nowentanngko hinjopo pomponaho engo ahwomo mta'ango lanhumentisofoho. Pomponaho hiloso mofehi'nyomo yakolo'nnyofoho. A'amu ngko'nji umentihwone sohwanji olo pomponaho hiloso uhwonmentihwonefoho. ¹⁴ Ose uhwonontani hwahopo piwahu'mentihwonefoho. Ngko Hipilu mampaho upa'nimentoho, Soul, Soul, wonyo peho'no ntohofantokuno. Kiko shu mampo'nnyo somo entofomahoji'manji kiko shu wosakolo'nmonnoho. ¹⁵ Ose ho'nngkahonngki ulohonmentoho, Hwe engo tihwosilo. Ose ulahonngko ntimento, Ngko Jisasi'nyoho. Kiko ngkimo wonyo nimokantokuno. ¹⁶ Nolikafohoji filohoho. Nje syoho tohofiyo'ne kuhwosopo'mne so'no ku'mahono. Olo sikuno lomo yo'mayo uhwonngkino so'no a'amu nom'ne somo ulohoho. Oso'nji yo'mayo hwangu kitihwamne so'nji a'amumo ulohoho. ¹⁷ Ngko

* 26:4: Hohohonta Poul kako we'e humamentiso sohonta kako ango pone engo Tasas, hwaho Silisiya, humamenti-
sofoho. (Sohe engo 22, honngkano we'e 3, somo uhwo'nyo.)

a'amu Juta so'nji a'amu kengo so'njimo wokuhwatimo. Hofiko kikine'no wokufonjano lifijoso wokufo'ma'monnoho. ¹⁸ Ngko nokuhwaji'mo kiko hofikoe hunomo fiwolo'mokahoho. Hofiko Seteniye sikwo'mjohoso'mo humalofo somo nje pomponahopo fipemotapohoho. Hofiko Seteniye yokumpohn'nyo usikwajikuji ngkiyepono wapife. Ngkimo simeho ntapifijoso hofikoe wonyo wae weeo'mo. Oso a'amu hiso'nji nom'ne a'amu'nji ngkimo simeho ntapefojo so'no hofiko Anitu mta'ni yo'mayo wopingo mapitnnefoho. Ose ntimentisofoho. Anitu kako'ne moi'wo nto uhwosopomentisofoho.

Poul kako Akilipa sohomo kakoe syoho'ne ulimentisofoho.

¹⁹ U, hwe engo Akilipa sohosi, Olo hiloso ahwomo mta'ango ho'nimentiso so'no hwotoho mafe'njo imentohefoho. O'o, haloho'nohino imentohefoho. ²⁰ Oso hungkuno hiso'no a'amu ango Ntomasikos humamotofo somo ulimentohefoho. Oso-ponta'ango a'amu Jelusalem so'nji a'amu hwaho Jutiya hopi'nono humamotofo so'nji a'amu temtitofo kengo so'njimo Anituye hungkuno lutihwamentohefoho. Ole ulimnto, Sekwo honingkano wonyomo hohujo ikenjaofikuji Anitumne'no simeho fiwolo'mokumno. Honingkano wonyoangkafo'nohino utihwa'nyopo fiyimno. A'amu nom'neso sehonifijoso Anituye a'amu ne kuyoho woselantifeho. Ose ulimentohefoho. ²¹ Oso hwapingo wo'nnyo so'no a'amu Jutaso Anituye ango engo somo aho nikentifi wofonjonisyantifi imentohofofoho. ²² I Anitu nifo'mawo'nngkahonngki olopo nolohofonji a'amu yofe engo ane so'nji sekwo yofe engo'njo sikunonjimo Anituye hungkuno selalokweno. Olo hungkuno hiloso songo'maho. O'o Mousesi'nji a'amu nom'ne Anitu hungkuno uyahonngki lutihwamotofo sohwanji hofiko nto limotofofoho. ²³ Ole limotofo, Hwe ahwomo mta'ni nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo tohino engo nomahwosi poyo pe'nngkuhwosi apa'no songo likafone simo'mjo hweho. Oso hwe huhwo sohwo a'amu Juta so'nji a'amu temtitofo kengo so'njine'no Anituye honingkano hwosampene hweho. Ose nto limotofofoho.

Poul kako Akilipa sohomo Anituye honingkano tipemayo'ne'ento lutihwamentisofoho.

²⁴ Poul ose ulontanngki Fesitos joho mohm'no ulimento, Poul kiko hwayo hohnjo hwosoho. Kiko huno pi'ningo engo tipemanji jije huno hwayo hohnjo imo'nimahnno hwosoho. ²⁵ Ose ulahonngki Poul ulimento, Hwe engo Fesitos sohosi, ngko hwayo hohnjo hwoni'maho. Nje hungkuno nehopeho. Ngko huno'njo hwo'ni lohono. ²⁶ Hwe yofe engo'nji Akilipa sohwo kako olo hilo so'no huno uyohoho. Oso'no iyoho mannngkahonngki ulalokweno. Olo yo'mayo kilohe so'no Akilipa kakoe timo'nji haloho'njimo muyakolofefoho. Olo hiloso hiyaso'mo imo'nimentiso'maho. O'o, utihwa'nyopo imo'nimentisofoho. ²⁷ Hwe engo Akilipa sohosi, kiko a'amu Anituye hungkuno lutihwamotofo sohwafe hungkunomo simeho hi'ntnnono luyiwo'nngkino. Ngko huno niyohoho. Kiko uyiwonngkino.

²⁸ Akilipa Pouliye hungkunomo hotiku lohofonto ulimento, Kiko huno pipi kiyohoho. Jije hungkuno'nohino somo upa'nonji ngko Anituye a'amu ne imo'nyo so'no huno lakiyohoho.

²⁹ Ose ulahonngki Poul ulimento, Ngko Anitumo olo'no jomo ulalokweno. Kiko'nji a'amu nom'ne oloponjo nje hungkunomo upa'nngkohoho so'nji Anituye a'amu ne ngko pa'nyo umo'nife nngkohoho. I oso'no ngko impo'angomo humale hopaso oso ngkilaho nngkohoho. O'o, sekwo Anituye a'amu ne hmmo'nimno.

³⁰ Ose ulahonngki hwe yofe engo'njo Akilipa sohwo'nji Fesitos hwe hwaho mokosyohumayo sohwo'nji Akilipafe ape Mpenaisi'nji a'amu nom'ne humalofo sohwanji likofohumamentohofofoho. ³¹ Hofiko noswapontifi hnnimentohofi, Yo'mayo poyo pe'nyo so'no impo'angomo intofasiyo so'no olo hwe lohwo kako imentiso'maho. ³² Hwe engo Akilipa Fesitosimo ulimento, Poul kako Sisamne'no nje hungkuno upa'nono majo'njo yontentesi kiko nusikwajohotnnesohilo. Ose hnnimentohofofoho.

27

Poul kako yofayokinomo angu Loum ne'no womentisofoho.

¹ Hofiko hwaho Itali'no yofayokinomo wekane'entifi hungkuno mtito'mentohofi so'no hofiko Pouli'nji a'amu nom'ne impo'ango mta'ango sohwanji hwe nom'ne yofe Juliyos oso hwoe ahomo ho'nahumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe engo Sisafe a'amu itokuso'njo wan hantilet (100) sohwo umokosyohumayo hweho. ² Nakwo yofayokino Atilamitiyom mta'ango somo kotasimentihwonefoho. Yofayokino homo somo hwaho Esiya wowano lahon'ngkofi nakwo'nji umentihwonefoho. Hwe fihwo yofe Alisitakos nakwo'nji umentihwonefoho. Kako hwaho Masetouniya angu Tesolounikanta'ango hweho. ³ Mo'n'ngkanta nakwo angu Saitoun ifohohosahumentihwonefoho. Juliyos kako Poulimne'no hitoho ulofahon'ngki Poulimo ulimonto, Kiko jije a'amu olo angu lopo humamotofo so'nji foyohumaho. Ose ulahon'ngki Pouliye a'amuso wopayo yo'mayoso Poulimo uyimentohofofoho. ⁴ Oso angu somta'ni nowekentan'ngkuhwoni ifoho engu ilojaofahon'ngki oso ifoho ilojao'mentiso sohohnta'ni ifoho engo'njo sohohnta'ni i'waho yontani ifoho we'e'njo sohohnta'ni hwaho we'e Saipilos sopo womentihwonefoho. ⁵ Nowentani nakwo Sisaliya'nji mofone sopo mijomo nowekentani hwaho Lisiya angu Maila sopo i'mofapmmentihwonefoho.

⁶ Osopo a'amu itokuso'njomo mokosyohumayo sohwo yofayokino nom'ne Aleksantiliyanta'angoso Loum ne'no umne'ento tipema'mentisofoho. Notipemanto nakumo netimanto nehwojamentisofoho. ⁷ Oso yofayokino homo somo nakwo nokotosontani nowentani sikuno pi'n'nggo hohohofahn'no umentihwonefoho. Hofiko syoho tohohmtanno'njo engu yontifi nakwo angu Nitos mofone sopo i'mofapmmentihwonefoho. Oso hopo sopo ifoho nomt'hupmmofahon'ngki nakwo mayofoho. Oso'no nakwo oso hwaho we'e Kililit osohosili nowentani angu Salimoune uyakolo'mentihwonefoho. ⁸ Oso hopo sopo hofiko syoho tohohmtanno'njo engu yontifi nakwo hwaho Kililit mom'nggo sopo womentihwonefoho. Nowentani nakwo mijo wop'nggo'njo sopo i'mofiwentani oso hopo sopo ole limotofofoho. Mijo Wop'nggoponoho. Angu Laseya mofoneponoho.

⁹ Osopo nohumentan'ngkuhwoni sikuno pi'n'nggo memjaofahon'ngki sikuno nom'ne * a'amu Juta wopayo humaho humayo somo moi'wo imo'n'imentisofoho. Osohonta mijo ayo ni'hu'no wonyo imo'n'imentisofoho. Oso'no Poul kako a'amu yofayokino syoho'njo sohwo ulimonto, ¹⁰ Sekwo upa'n'imno. Nakwo olohonta hano'manji, syoho tohohmtanno'njo engu yihwasi yo'mayo hopi'nono wonyo umo'n'intononoho. Ho'yangonji yofayokino'nnohino'maho. O'o, a'amu'nnonji wonyo umo'n'intononoho. Olo hilo so'no ngko huno niyohoho. ¹¹ Ose ko lahon'ngki hwe a'amu itokuso'njomo mokosyohumayo sohwo kako Pouliye hungkunomo haloho miyofoho. O'o, kako hwe yofayokino kilonjipe sohwo'nji hwe yofayokino kakwo'yohwo sohwo'nji sikoe hungkunomo tifi in'ngkamentisofoho. ¹² Oso mijo wop'nggo hopo sopo ifoyo'nji ifoho engo'nji iyo sohonta yofayokino ito'no mofosyohumayo'njo y'wo'n'ngkisofoho. Oso hiso'no a'amu yofayokino syoho'njo sohwa ole mtito'mentohofi, nakwo olopo uliko'mano. Nakwo angu Finikis nowehwasi ifoyo'nji ifoho engo'nji iyo sohonta yamofa wofosyohumano. Ose mtito'mentohofofoho. Angu Finikis oso mijo wop'nggopo hwaho Kililit'njoponoho. Ifofommne'no hiyaso'mnoho.

Ifoho engu yonto mijo engu yonto yofayokinomo ho'noma'mentisofoho.

¹³ We'enepo ifoho posipo'nnyo imo'n'ngkahon'ngki hofiko huno ole syafihu'mentohofi, Jefe wop'nggofoho. Hano wohwano. Ose lontifi hofiko sojo tango'njo mijo mta'ni ifiwosipemantifi nakwo hwaho Kililit mom'nggomnohoni umentihwonefoho. ¹⁴ We'enepo nowentan'ngkuhwoni ifoho mikunimposo hwaho Kilitnnta'ango

* 27:9: Oso sikunososo Anitu A'amu Wonyo Wae Yafo'ne Imo'n'imentisofoho. Oso soswo somo ifoho engu Miyo Engo Sa'njo Metiteleniyan sohohnta'ni lika'mentisofoho. Yofayokino hano miyo'njo imojofoho.

pmmmentisofoho. ¹⁵ Ifofo engo sohwo nakwoe yofayokinomo fonjahon'ngki kilonjipe monto hopo mmo'nyo'njo yahon'ngki ifofo yofayokinomo motal'i'mo'mentisofoho. ¹⁶ Nomotali'mofontan'ngki hwaho we'e kakoe yofe Kauta hohujo hohnta'ni ument'hwonefoho. Hohujo hohnta'ni yofayokino nowentan'ngki nakwo oso yofayokino nom'ne we'e husimpemotawowo'n'ngkohofoso syoho tohohmtnno'njo engo yont'ifi mokohusimpemant'ifi yofayokino engomo ho'nahumentohofofoho. ¹⁷ Osohonta hof'iko yofayokino engo sohomo mnangomo'mnohini impe swofapo'mentohofofoho. Yokumpohn'nyo intofomokosyohumayo'nefoho. Hof'iko hwaho engo Ap'lika sojo'njo sopene'no iyoho un'ngkahon'ngki yofayokinomjo hwap'ife ifofo'ne'ent'ifi pmpil'ipehumentohofoso asomo peehon'ngki yofayokino mijopo mtapmmentisofoho. ¹⁸ Ifofo'nji mijo yokino'nji nakumo ne'no ilojonemofahon'ngki mo'n'ngkanta nakwo ho'yango yofayokino mta'angoso mijomo ho'nomo'mosapmment'hwonefoho. ¹⁹ Mo'n'ngkanta nom'ne sikuno sohomo hof'iko yo'mayo yofayokinomjoso aho'nji mijomo mehu'meeo'mentohofofoho. ²⁰ Sikuno pi'n'ngo engo somo mofehi'nyo'nji hntokwaliyo'nji muhwonyo'njo yontan'ngkuhwoni ifofo ne'no naloho'mentisofoho. Oso hiso'no nakwo ole syaf'ihu'ment'hwoni, Nakwo angonepo m'mofayo'njo uyantanoho. O'o, nakwo mijomo poyo umo'nantanoho. Ose syaf'ihu'ment'hwonefoho.

²¹ Sikuno pi'n'ngo engo a'amu sohwa wopayo manyo'njo yahon'ngkofi Poul hof'iko'nji ajwo'mta'ni nol'ikafonto ul'imento, Upa'n'imno. Sekwo nje hungkunomo haloho yont'ifijontentesi nakwo Kil'itnnta'ango mul'iko'maso'njo nesohilo. Nakwo olo syoho tohohmtnno'njo engo miyo'njo esohilo. Ho'yango yo'mayo moi'wo mmo'nyo'njo nesohilo. ²² I oso'no ngko hungkuno wasel'monne'no yohono. Sekwo iyoho sen'ngkuhwoloho. A'amu sohwo'ni mape'nyofoho. I, yofayokino'nohino moi'wo imo'nnyofoho.

²³ Ngko An'ituye a'amu ne hwo'nyoho. Kakine'no ngko hwomtame ulohof'wo'n'ngkohe hwo'nyoho. Olo sikwo'miyo lomo hwe ahwomo mta'ango sohwo ngko'njopo nolohofonto, ²⁴ nt'imaho, Poul k'iko iyoho kinyo'eno. Hwangku k'iko Loumjo hwe engo Sisafe si'manopo lohotne hwosoho. An'itu kako kikine'no hitoho ulof'wo'n'ngkiso so'no a'amu hopi'nono k'iko'nji humalofo sohwa songo wohumant'ifeho. Ose nt'imasofoho. ²⁵ Oso'no sekwo iyoho senyo'eno. Olo hungkuno hiloso An'itu nt'imasoso ne imo'nyo so'no ngko si'meho uyohono. ²⁶ I si'mo'mo ifofo nakwoe yofayokinomo motole'mof'hwosi sojopo wonyo umo'n'imontonoho. Ose ul'imentisofoho.

²⁷ Sikuno aho hufa'u hopi'nono si'fe mta'ni osofosofahu'no memjofahon'ngki nakwo Mijo Ayo Engo Sa'njo Metiteleniyan sopo mtawoment'hwonefoho. Oso sikwo'miyo somo kuntoliyopo a'amu yofayokino syoho'njo sohwa ole syaf'ihu'mentohofi, Hwaho we'e mofoneponoho. ²⁸ Ose syaf'syont'ifi hof'iko mijomo impe yamofa yamofa humomj'm'hwofofoho. Humomj'm'hwofoso uhwon'imentohofoso mit'ipongo kengomo'mo, *futi* (40) *mita*, uhwonont'ifi we'enehwo nowent'ifi apa'no humomj'm'hwofofoho. Osopo nuhwonont'ifi mit'ipongo we'e hopaponoho, *teti* (30) *mita*. ²⁹ Ose uhwon'imentohofoso hof'iko iyoho un'ngkahon'ngki syaf'ihu'mentohofi, Nakwo sojo'njopo i'mof'wanehont'ifi sojo osofosofahu'nohino tango'njo engoso yofayokino hano miyo'njo'ne mijomo intofuyoho'mokumentohofofoho. Ose yont'ifi hof'iko mofehi'nyo komo'no wosi'mofapono lont'ifi aho ku'mokumentohofofoho.

³⁰ A'amu fehohnjo yofayokino syoho'njo sohwa hof'iko ole syaf'ihu'mentohofi, Nakwo yofayokino we'e so'njo a'amu sohwo uhwojano lont'ifi hof'iko yofayokino we'e somo impe hiyamno syof'iyoho'mokumentohofofoho. Ose yont'ifi hwasyo hungkuno ul'imentohofi, Nakwo sojo tango'njo yofayokino si'mano hohnta'ni untofuyoho'mokano. ³¹ Ose ulahon'ngkofi Poul a'amu itokuso'njo sohwanji hwe mokosyohumayo sohwo'n-jimo ul'imento, Oso a'amu sohwa yofayokinomo mohumayo'njo ifijo'manji nakwo hopi'nono poyo wope'nantanoho. ³² Ose ulahon'ngki a'amu itokuso'njo sohwa hof'iko yofayokino we'e somo impe hotito lohofont'ifi mijomo uyoho'mokumentohofofoho.

³³ Mofehi'nyo we'lenepi wosapmmonto yahon'ngki Poul a'amu hopi'nonohino sohwo wosopayo nyo'ne yokumpohn'nyo ul'imentisofoho. Ole ul'imento, S'ikuno aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni osofosofahu'no nakwo wopayo manyo'njo humentan'ngkuhwoni memjona'maso hwona'nyoho. ³⁴ Oso'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo wasel'imonne'no yohono. Sekwo wopayo'manji fohu'memapmno. Oso yokumpohn'nyo wosemokosyohumano. Upa'n'imno. Nakwo hopi'nono ito'no wofosyohumantanoho. ³⁵ Ose ulonto kako wopayo nomanto, hof'ikoe s'imanopo An'itumo isamoyoka ulonto wosopayo hiso kut'ikujo lohofonto kako s'imo'mo n'imentisofoho. ³⁶ Oseso hwe hopi'nono nuhwonont'ifi s'imeho wop'ingo umo'n'ngkahon'ngki hof'iko wopayo hu'mema'mentohofofoho. ³⁷ Nakwo yofayokinomo humalohwone sohwo'ni tu hant'ilet sefenti-sik'is (276) hwona'nyoho. ³⁸ Hof'iko wopayo moi'wo nonont'ifi yofayokino nohayo imo'nyo so'no ho'yango nom'ne s'ngkume pa'nyoso mijomo meho'nao'mentohofofoho.

Yofayokino wonyo imo'n'imentisofoho.

³⁹ Mofehi'nyo s'i'mofopahon'ngki hwahopo uhwonont'ifi l'imentohofi, Olo hwaho hopo sopo nakwo huno monayoponoho. Ose lont'ifi uhwon'imentohofoso mijo wop'ingopo sojo ane wosoho'nohino sopo uhwonont'ifi osopo ufohohososyano l'imentohofofoho. ⁴⁰ Hof'iko sojo yofayokino hano miyo'njo'ne intofahinyoso s'ihu hotitofont'ifi n'ihu'nahone mijomo uyoho'mokumentohofofoho. Ose yont'ifi hof'iko impe hohonta kilonjipe somo intofahumentohofoso italo'mentohofofoho. Hwap'ife ifofo'ne fisojwaofont'ifi yofayokino hwahopone'no umentohofofoho. ⁴¹ Yofayokino nowento wosoho'nji sojo'njopo hntoleho hnta'ni fokotofomanto ifofo engo'nji mijo engo'nji hohujo hohnta'ni fonjahon'ngki yofayokino ajwopo mt'hupo'mentisofoho. ⁴² A'amu itokuso'njo sohwa huno syaf'ihu'mentohofi, A'amu impo'angomjo sohwa mijopo p'ifijoso hiyaso le'mopitnnoho, nakwo wofonjano. ⁴³ Ose syof'isyahon'ngkofi hwe a'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwo Poul'mo ufo'ma'mo lonto ul'imento, A'amu sohwo n'ofonj'ikutoho. Sekwo a'amu mijomno huno'njo sohwaso sekwo s'imo'mo nol'ikofaof'ikuji femoyamno. ⁴⁴ A'amu nom'ne sohwaso sekwo t'ifi iyofeejo yofayokino mta'ango nomaf'ikuji nomtawekuji f'ifohohosahumno. Ose ulahon'ngki nakwo kakoe hungkunomo haloho'no yontani hwahonepo ito'no i'mofament'ihwonefoho.

28

Ango Mal'ita sopo Poul humamentisofoho.

¹ Nakwo hwaho hopo sopo ito'no i'mof'wentani hwaho hiso yofe Mal'itayoho upa'n'iment'ihwonefoho. ² A'amu oso hwaho sopo humamotofoso nakumo wop'ingo n'efo'ma'mentohofofoho. Ifoyo syahon'ngki kwongkwongo nesahon'ngki hof'ikoe a'apaho toho umokin'ife lont'ifi toho nakumne'no enantohmentohofofoho. ³ Poul kako toho nomanto mefontan'ngki homa toho uhu'n'ngkahon'ngki toho mta'ni noswaponto Poul'ye aho toho lo'mentisofoho. ⁴ A'amu hopo sopo humamotofoso homa Poul'ye aho lo'ijjwosyowahon'ngki uhwonont'ifi l'imentohofi, Olo hwe lohwo a'amumo fonjahumasohwol'ikeno. Kako mijomo poyo mape'nyoso'ne homa toho ulokwoho. A'amumo fonjasiyo so'no poyo pe'nyoso wop'ingofoho. Wape'n'imtonoho. ⁵ Ose lahon'ngkofi Poul homa tohomo ilojaefonto kakoe a'apaho wonyo mmo'n'immentisofoho. ⁶ A'amuso Poul poyo pe'nyo so'no hontohumant'ifi syaf'ihu'mentohofi kakoe aho engo kahwoso'no nop'ihwaso wape'n'imtonoho. Oseso hof'iko wonyopi hontohumant'ifi Poul wop'ingo humentan'ngki uhwonont'ifi l'imentohofi, Olo hwe lohwo kako An'itu pa'nyo hweho. Ose l'imentohofofoho. ⁷ Oso hwaho nakwo i'mofapmment'ihwone sopo hwe hwaho hopi'nonohino mokosyohumayo sohwo kakoe hwahoponoho. Oso hwe huho sohwo kakoe yofe Pap'iliyasiyo. Kako kakoe angomo nomenehumajonto osopo wop'ingo nelohofahon'ngki s'ikuno hufa'u s'ihune humament'ihwonefoho. ⁸ Pap'iliyasiye kan'ngkwohwo mnokino'njohwo humamentisofoho. Kakoe a'apaho

tohohmtanno'njo iyoho aswo'njoho. Oseso Poul kako'njopo nowento mnokinopo aho kisusyonto Anitumo jomo ulonto wopingo umokumentisofoho. ⁹ Ose yahoningki a'amu hwaho hopo sopo humamotofoso nuhwonontifi a'amu hopi'nono mnokino'njoso nopahoningkofi Poul a'amu hisomo wopingo umokumentisofoho.

*Poul Moli*tanta'ango sohwo Loum i'mofamentisofoho.

¹⁰⁻¹¹ Oso hiso'no hofiko wopingo'nohini naloha'mentohofofoho. Oso hwaho hopo sopo nohumentaningkuhwone hamno hufa'u sihune neyakolo'mentisofoho. Uliko'ma'mentihwone sohonta nakwo yo'mayo umofonyo iyoso a'amu hiso hofiko yofayokinomo hu'meehumentohofofoho. Oso yofayokino hiso ifofo engo so'no oso hwaho hopo sopo hontohumamentohofofoho. Oso yofayokino somo nokotosontani umentihwonefoho. Yofayokinoso anga Aleksantiliyanta'angofoho. Hntole hohnta'ni anitu pa'nyo huyo'mango hufa'u'njoponoho. Susiye hwomu hwa'uye huyo'mangofoho. ¹² Nowekentani anga Silakiyus i'mofopontani osopo sikuno hufa'u sihune humamentihwonefoho. ¹³ Osopo nta'ni nuliko'mentani nowentani anga Lejiyom i'mofapmentihwonefoho. Mo'ninkanta ifofo hohujo hohnta'ni sopahoningki sikuno hufa'u memjaofahoningki nakwo anga Puteyuli i'mofapmentihwonefoho. ¹⁴ I'mofopontani osopo a'amu Jisasi'mo iningkamotofo somo tipemahoningkuhwoni nalimentohofi sekwo nakwo'nji fosyohumamno. Ose nelahoningkofi Sante anga'no neyokolofahoningki nakwo anga Loummne'no honingkanomo umentihwonefoho. ¹⁵ A'amu Jisasi'mo iningkamotofo Loum mta'angoso nakwo sopontaningkuhwoni nupa'nontifi hofiko pikwato lohofontifi anga Apiyos wopayo mpe yiwo'ninkohoho Ango Fosyowe Hufa'u Sihune'njo sopo swonimentihwonefoho. Poul a'amu somo nuhwononto Anitumo isamayoka ulonto simeho wopingo umonimentisofoho.

¹⁶ Nakwo anga Loum i'mofopahoningkuhwoni a'amu Loum mokosyohumayo sohwa nalimentohofi, Poul kako'ne anga tipemahwosi wohumano. Hwe itokuso'njo fihwo uhwontohumayo'ne kako'nji wahumayo. Ose nalimentohofofoho.

Anga Loum sopo Poul Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

¹⁷ Sikuno hufa'u sihune memjaofahoningki Poul a'amu Jutafe hwe engo sohwanne'no johu ulahoningki hofiko nuhu'mokahoningkofi Poul ulimento, U, Nje tatohwosafu. Ngko nakwoe a'amu Juta somo wonyo mmokiyo hwo'nyoho. Neyakwosafe honingkanomo hungkunomo hwotoho mafiyo hwo'nyoho. I a'amu Juta anga Jerusalem sopo ngkimo impe siki ntofontifi a'amu Loum sohwafe ahopo ho'nanihumentohofofoho. ¹⁸ A'amu Loumiso nje hungkunomo nupa'nontifi hnnimentohofi, oso honingkanoso poyo pe'nyo'ne'maho. Oso'no hofiko nonisikwojane'entifi, ¹⁹ a'amu Jutaso nakwolaho limentohofofoho. Oso'no nom'ne honingkanomo ane so'no hwe engo Sisa nje hungkunomo wonipa'nono limentohefoho. Ngko nje a'amu Juta somo hungkuno nom'ne mujo hwo'nyoho. ²⁰ Oso hwapingo hiso'no sekune'no johu selohono. Ngko sekumo sehoni'mo hungkuno wosejapmne'no yohono. Nakwo a'amu Isilael so'nyuye neyakwosa hwe ahwomo mta'ango sohumne'no hontohumamotofofoho. Oso hwe huhwo sohwo nto pmentiso so'no simeho uyalokweno. Oso hiso'no olo impe hiloso ngkimo kenisyohumaho.

²¹ Ose ulahoningki ulimentohofi, A'amu Jutiyanta'angoso jije hungkuno so'no nakune'no iyoswo mamti'mokumentohofofoho. A'amu Jutaso mapiyontifi kikimne'no hungkuno malonetihwamentohofofoho. ²² I oso'no a'amu Jisasi'mo iningkamotofo somne'no a'amu fihwa anga hopo hopo wonyoponoho liwo'ninkohoho so'no nakwo jije hungkuno jije mango mta'ni wokupo'nano.

²³ Ose lontifi oso hiso'no sikuno ho'nahumentohofofoho. Oso sikuno homo somo a'amu pi'ningo engo anga Poul humawo'ninkiso sopo pmentohofofoho. Poul Anitu nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumayo'ne lutihwamentisofoho. Hofiko Jisasi'mo simeho hi'ntnono uyifitne'ento Mousesiye honingkanomo hungkuno'nji a'amu Anitu hungkuno uyahoningki limotofo sohwafe hungkuno ntnne mta'ango

Jisasimne'no lutihwamentisofoho. Oso hungkunoso imingo mta'angoso ne'no lontaningki mofehi'nyo ningku'nimentisofoho. ²⁴ Oso hungkunoso a'amu fehohnjo sohwa nupa'nontifi simeho hi'ntnnono umentohofofoho. A'amu fehohnjo simeho hi'ntnnono muyofoho. ²⁵ Oso'no hofiko hungkuno kengo kengo hningkahoningkofi Poul ulimento Anituye Towahuno Wopingo hohontajo hwe Aisaiya sohumo hungkuno uyahoningki neyakwosamo hungkuno nehopi ole ulimento,

²⁶ Kiko oso a'amu nontifepono uhuji ole uso, Sekwo hungkuno upa'ningkuji hwapingo neso mupa'nifitnehoho.

Sekwo yo'mayo nuhwoningkuji neso muhwonifitnohoho. Ose uso.

²⁷ Anitu Aisaiyamo ulimento,

Oso a'amu hiso hofiko huno anefoho.

Hofikoe haloho pujomokosyohumunimentohofofoho.

Hofiko timo pijiyonnyofoho.

Ose miyo'njo yontifijontentesi ito'no nuhwoningkutnnesohilo.

Hofiko haloho mapujomokosyohumunyo'njo yontifijontentesi nupa'ningkutnnesohilo.

Oseso hofikoe huno ito'no uyihwonesohilo.

Hofiko ikenjaofikuji ngkiyepono pontifijontentesi ngko wopingo umokumnesohilo.

Aisaiya ose mtimokumentisofoho.

²⁸ Ose ulonto nom'ne hungkuno ulimento, Sekwo upa'nimno. Olo hungkunoso Anitu a'amufe wonyo wae yaofihwosi kakoe a'amu ne umokiyo so'no olhonta a'amu temtitifo kengo somne'no nto lihwajimaho. Hofiko nupa'ningkuji tifi uningkafe.

²⁹ Ose ulahoningki a'amu Jutaso nohumpentifi hungkuno ikujoho hopa hnimentohofofoho.

³⁰ Soswo hufa'u uyokolofontaningi Poul oso angosopo humamentisofoho. Ango kakwo'yohwo sohumo hamniyoho uyowo'nimentisofoho. Nohumanto a'amu kakimo jomo u'mahoningkofi wopingo uloho'mojofoho. ³¹ Poul a'amu somo Anitu yokumpohn'nyo nemokosyohumayo'njo hwe engo Jisas Kilais ntnne'no hungkuno lutihwamojofoho. Kako hungkuno yokumpohn'nyo ulahoningki hwe nom'nehwo mopijumo'mmentisofoho.

Hungkuno osohopeho. Ngko Lukini mtimokohono.

Loum

Olo iyoswo loso Poul A'amu Loummne'no Mt'i'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Olo iyoswo loso Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo ti'wenti-faif (25) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul a'amu Loumjo somne'no mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso hwap'ingo neso peho'ne mt'i'momumentisoto. Hwap'ingo neso olenoho. Poul Loum i'mofawento ango Loum sopenjo tajo ango somo uhwon'imentisofoho. Oso hohosohonta Poul kakoe hunoso olenoho. A'amu Jisas'imo in'ingkunyo Loumjoso kakimo ufu'maf'ikujono kako hwaho S'ipen sopen'no was'imo lonto imentiso sone'no mt'i'mokumentisofoho. Antiyouk'injo tajo ango somta'ni n'ifo'mahon'ingkofo kako An'ituye hungkuno liku'meefo syohoso Ngkolesiya yone'ent'ifi uhwaj'imentohofofoho. Hiso Ngkolesiyane'nohini uhwaj'imentohofomaho. O'o, ango'meemne huhumo uhwaj'imentohofofoho. Esiya'ne hungkuno motasone'ent'ifi tajo ango Efesos'injo a'amuso kakimo ufo'ma'mentohofofoho. Osoponta'angoso hwaho Ngk'ilik'ine'no hungkuno motasone'ent'ifi Koulinjo tafo ango somjo a'amuso ufo'ma'mentohofofoho. Oso'no Poul kakoe hunoso olenoho. Tajo ango Loumjo a'amuso non'ifo'maf'ikujono ngko An'ituye hungkuno liku'meefo syoho uy'imo. Ose syaf'ihu'mentisofoho. Poul ango Koulin humanto mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo Loum lomjo hungkuno s'imo'mjoso olenoho. An'ituye yahino wop'ingoso s'imeho hi'ntnnonohino mta'ni i'mofapinyofoho. (Olo hungkuno lomjo hungkuno hwap'ingoso Loum sohe engo 1 hon'ingkanano we'e 17. Osopo weho.) Olo iyoswo Loumne loso a'mu Jisas'imo in'ingkunyo kakoe yofe Fipi osimo ango Loum motayo'ne uyahot'imentisofoho.

Hungkuno hwap'ingo homo lomjoso nakwo huno wonayono. An'itu mta'ango yahino wop'ingoso womano lihwas'i'manji nakwo An'itumo s'imeho hi'ntnnono uy'ihwasi womantonoho. Oso'no nakwo olo iyoswo hiloho atofu lihwasi t'ifi un'ingkohwano.

Poul kako An'ituye hungkuno liku'mofo syoho hwap'ingo imentisofoho.

¹ Nje a'amu ango Loumjo humalofo soku, ngko Poul'i'ni Jisas K'ilaisiye syoho ulohofiyo sohwo'ni sekune'no olo iyoswo loso semt'i'mokiyalokweno. An'itu kako kakoe hungkuno a'amumo liku'mofo (*apousel*) syoho'ne n'ihwosopo'mentiso sohwo'ni ngko An'ituye hungkuno wop'ingo liku'mofalokweno.

² N'ihu'no hohonta An'itu kakoe a'amu sohwo'no kako kakoe hungkuno wop'ingo uyahon'ingki hof'iko a'amumo noluthwant'ifi hof'iko iyoswomo ifalifaliyo mt'i'mokumentohofofoho. ³ Hungkuno wop'ingo hiso An'ituye hwomu Jisas K'ilaisimne'no yoloho nalinyofoho. An'ituye hwomu Jisas K'ilais sohwo kako Ntefitiye temtifofo somta'ni kako a'amu imo'n'imentisofoho. ⁴ Oso imo'n'imentiso huhwo sohwo kako poyo imo'n'ingkahon'ingki An'itu kakoe yokumpohn'nyo'nji Jisas K'ilais'imo apa'no songo ul'ika'mentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Jisas K'ilais kako hon'ingkanano wonyo n'ihu'no ane hweho. Kako An'ituye Hwomu Ne hweho. ⁵ Nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilais kako yo'mayo wop'ingoso nakumo naloho'mentiso so'no An'itu kako a'amu hon'ingkanano wonyo'njo somne'no hitoho ulofahon'ingki kakoe hungkuno liku'mofo (*apousel*) syohoso ntapmmentisofoho. Nontopahon'ingki nje s'imeho wop'ingo'nji syoho hiso yontan'ingko a'amu ango'meemjoso hof'iko An'ituye hungkunomo upo'nalokwofo. Oso hungkuno homo somo s'imeho hi'ntnnono uy'ikuji t'ifi in'ingkafitnne'ento syoho hiso ntapmmentisofoho. Oseso a'amu pi'n'ingo engo hof'iko K'ilaisiye yofe engo woho'nomant'ifeho. ⁶ I sekwo a'amu temtifofo kengo mta'ango ango Loum humalofo soku Jisas K'ilais kako'nji makot'iku'nyo'ne johu selahon'ingki osomo sekwo t'ifi in'ingkowalokwofo.

⁷ Oso'no sekwo a'amu Loum soku, Anitu sekumo simeho wopingo sejopalokun-joso kakoe mehomi ne imo'nyo'ne sehwasopo'mentisoso sekumne'no olo iyoswo loso senti'mokiyalokweno. Naningkwohwo Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopingo selohofohosi simeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

Poul kako a'amu ango Loum humalofu somo uhwonyo so'no umo'n'ingkohoho.

⁸ Sime'mo ngko olo so'no waselimonne'no yohono. A'amu ango'meemjoso hofiko sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyakolokwofo so'no hnnalokwofo. Ngko ose upa'nonji Jisas Kilais kako wopingo seloho'mentiso so'no ngko Anitumo isamayoka ulalokweno. ⁹ Ngko Anituye hwomu sohwoe syoho so'no hi nimo'n'ingkan'ingki kakoe syoho ulohofiyo sohwo'ni kakoe hungkuno wopingo lut'hwalo'kweno. Oso'no Anitu kako ngkimo nohon'wo'n'ingki so'no sohwo olo hungkuno selalokwe loso nehopeho huno uyohoho. Sikuno huhwo huhwi ngko kakimo jomo ul'wo'n'ingkohe sohonta ngko sekumne'no jomo ul'wo'n'ingkohe hwo'nyoho. ¹⁰ Ngko Mpohumo ulontneso ole, Ngko ango Loummne'no wawomne'no yohono. Kiko eno ntohoji ngkimo hon'ingkan' hmmo-fon'hwajo. Ose ul'wo'n'ingkohefoho. ¹¹ Ou, nehopi. Ngko sekumo wasehonimonne'no yohono. Anituye Towahuno Wopingo sohwo ngkimo yo'mayoso ntapmmentisoso wosejapmmonne'no yohono. Oso hiso sekwoe huyo'mangomo yokumpohn'nyo sesosofitofonefoho. ¹² Ngko sekumo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo somo sehoni'mo oso hiso ngkimo yokumpohn'nyo wan'isofitofomontonoho. Oso'no sekwo nje simeho hi'ntnnono uyo somo nohon'ingkuji oso hiso sekumo yokumpohn'nyo wasesofitofomontonoho. Oso'no nakwo ufo'mo'nantanoho. ¹³ Nje a'amu soku, sekwo olo so'no huno fisyafihupmno. Sikuno engolopohamo ngko sekumo wose'ma'monji imote hwo'nyoho. Ngko Anituye hungkuno selahoni'mo a'amu temtitifo kengo kengo nom'ne somo ulahon'ingko hofiko Anituye hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono umentohofu hopa sekwo simeho uyife n'ingkohoho. Sekwo ose ifijo'manji nje syohoso ne umo'nimontonoho. Ose ko nimo'n'ingki soso hon'ingkanoso pikunaweho. ¹⁴ Anitu ngkimo a'amu hopi'nonohino somo kakoe hungkuno liku'mofone syoho ntapmmentiso so'no a'amu Ngkilik so'nji a'amu temtitifo kengo nom'ne so'nji a'amu atofu jo'ne huno'njo so'nji a'amu huno ane'njo so'nji osomo kakoe hungkuno wolut'hwamne'no yohono. ¹⁵ Sekwo a'amu Loum humalofu hokune'no Anituye hungkuno sejo'ne nimo'n'ingkahonjo'no humaleno.

Anituye hungkuno yokumpohn'nyo neso olenoho.

¹⁶ Ngko Anituye hungkuno sejo'ne wonimango monningkiyohoho. Hwap'ingoso olo hungkuno wopingo hiso Anituye yokumpohn'nyo hi'njoso a'amufe yahino wonyo somta'ni isihutofomayo'ne hwapingofoho. Hungkuno loso sime'mo a'amu Juta somnefoho. Osopo a'amu temtitifo kengo mta'ango somnefoho. A'amu oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyikujo'no Anitu oso a'amu homo somo asomo utimanefoho. Kako hofikoe hon'ingkan' wonyo somta'ni isihutofomanefoho. ¹⁷ Anituye hungkunoso a'amu ne imo'nyo'ne yahino utihwa'nyopo lonet'hwalofoho. Nakwo Jisas Kilaisiye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no Anitu kako nakumo ole wonalimontonoho. Sekwo nje mehomi ne kuyoho. A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofu sohwa ole nalimentohofi, A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokunjo sohomo ole ulalofi, Kiko nje mehomi ne hwasoho. Kiko hon'ingkan' wopingo'njo hwasoho. Ose ulalofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako songo ne'no nohumant'hwone hweho.

A'amu Anitu kakine'no hohujo ikinjamo'nnyo somne'no simeho tohino umnalofoho.

¹⁸ Nakwo huno ole nayohoho. A'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ingkohofoso hofikoe hon'ingkan' wonyo iyoso'no Anitu ahwomomo humaso sohwo simeho tohino umnalofoho. Hwap'ingoso hofikoe hon'ingkan' wonyoso Anituye hungkuno ne'njo somo hano pijwasy'wo'n'ingkohofofoho. ¹⁹ A'amu hiso

hofiko nakwo Anitumne'no huno wopingo wonayono likuji'manji hofiko huno wopingo wotipemantifeho. Hwapingoso Anitu kakoe yahinoso kako ujo nto ehontojwohumaho. Yo'mayoso hiyaso'mo mauyoho. Oseso a'amu Anituye hungkunomo hwotoho feso sohumo Anitu kako tohino engo uyimontonoho. ²⁰ Yo'mayo Anitu mtimokumentiso somo a'amu hohonta uhwonimotofoto so'nji olohntajo so'nji uhwonimopiwo'n'ingkuhwonefoho. Osomo nuhwon'ingkuhwasi nakwo Anitu ne sohumo muhwonyo'njo ko ihwasi nakwo kakoe yahino so'no huno ole nayonefoho. Anitu kakoe yokumpohn'nyo hwofilo'nnyoso ne'no nowentihwonefoho. Kako hon'ingkanono wonyo ni'hu'no ane hweho. Oso hiso'no kako Anitu ne hweho. A'amu hofiko Anitumne'no huno mosyafisiyo'njo ikujo'no Anitu kako tohino engo uyoso sohonta hofiko hungkuno anefoho. O'o, hofikoe syohofoho.

²¹ Hwapingoso hofiko Anitumne'no huno ko uyonteso hofiko kakine'no huno nto'no mosyafisiyo'njo yontifi Anitu yo'mayo wopingo ulohofiwo'n'ingkiwo'no kakoe yofe moho'nomayo'njo yontifi isamoyoka mujo'njo iwo'n'ingkohofofoho. Oso'no hofikoe huno ilo'nnyo'njo humantifi hofiko omomonnyofoho. Sikwo'mjoho'mo humawo'n'ingkohofofoho. ²² Hofiko yokumpohn'nyo imo'nontifi nakwo huno'nji'nwoho. Hwasyo hnnontifeso hwapingoso hofikoe hunoso sojo pa'nyo'njofoho. ²³ Hofiko Anitu mape'nyo'njo songo ne'no humayo sohwoe yofe engo somo hohujo ikinjaofontifi hofiko hwahoponjo a'amufe huyo'mango'nji tongo yihufo homa osohwafe huyo'mango mtimokuhumajontifi osomo hwomtame uloho'motofofoho.

Yahino wonyo kengo kengoso olenoho.

²⁴ A'amu Anitumo hohujo ikinjaofifiwo'n'ingkohofoto so'no Anitu kako hofikimo nuliko'mahon'ingki hofiko yo'mayo yahino wonyoso hofikoe simemo umolonteso yahon'ingki osomo in'ingkawowo'n'ingkohofofoho. Oso'no hofiko kifosyoho yahino loho'nontifi hofikoe a'apahomo wonyo imokin'wo'n'ingkohofofoho. ²⁵ Oso a'amu ose sohwa hofiko Anituye hungkuno ne'njo somne'no nakwolaho lontifi hohujo ikinjaofontifi hofiko hungkuno hwasyo somo in'ingkawowo'n'ingkohofihwafoho. Anitu kako yo'mayo hwapingono ne'njo sohumne'no huno mosyafisiyo'njo yontifi Anitu kako yo'mayo mtimokumentiso somne'no hwomtame ulohofontifi osomo in'ingkawowo'n'ingkohofofoho. I nakwo a'amu hn'nwi Anituye yofe engo somo engolopohamo woho'nomehwano. Olo hungkuno loso nehopeho.

²⁶ A'amu Anitumne'no hohujo ikinjaofontifi yahino wonyo ne'no iwo'n'ingkohofoto so'no Anitu nuliko'mahon'ingki hofiko yahino wonyo ni'hu'nahone iwo'n'ingkohofofoho. Moya'mi sofa hofiko hwehwanji nto'no mohumayo'njo yontifi hofikoe simehoso nom'ne famne'no fefoyo umosiyahon'ingki hofiko nom'ne moya'mi sofanji yahino wonyo loho'n'wo'n'ingkohofofafoho. ²⁷ Hwe huhwanji hofiko hofikoe ape'nji nto'no mohumayo'njo yontifi hofikoe simehoso nom'ne hwe sohwanne'no fefoyo umosiyahon'ingki hofiko kifosyoho loho'n'wo'n'ingkohofihwafoho. A'amu hofiko oso yahino wonyo hiso yontifi hofiko wonimango munyofoho. Oso yahino wonyo hiso hofikoe a'apaho hofikoe huno osomo wonyo umokinimontonoho.

²⁸ A'amu hiso hofiko Anitumo hohujo ikinjaofontifi hnnimentohofi, Anitumne'no huno syafisiyoso peho'neto. Yo'm'ingo'maho. Ose yahon'ingkofi Anitu ulimonto, E'wano. Sekwo sekwoe huno wonyo somnohini hmn'ingkamno. Ose ulahon'ingki hofiko yo'mayo yahino wonyo a'amu miy'wo'n'ingkiyohofoso iwo'n'ingkohofofoho. ²⁹ Ose yontifi yo'mayo yahino wonyo pisakino'njososo yontifi nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'n'ingkahon'ingki nom'nemo wonyo ulohofiwo'n'ingkohofofoho. Nom'ne yahinoso olenoho. A'amu wopingo humalofoto somne'no simemo tohino umni'wo'n'ingkiyohofoho. Hofiko nom'ne a'amu somo fonjasy'wo'n'ingkohofofoho. Yoka hnnontifi ikujoho fongkin'wo'n'ingkohofofoho. Hwasyo hungkuno lontifi nom'ne a'amumne'no huno wonyo syafisiyo'njo ikujo'no Anitu kako tohino engo uyoso sohonta hofiko hungkuno anefoho. O'o, hofikoe syohofoho. Oso hofikoe yo'mayo wonyo hiso hofikimo ni'hu'no

toyo yamo'nnyofoho. Hofiko nom'ne a'amu somne'no sitofo uliwo'n'ngkohofoho.
³⁰ Hofiko a'amufe yofe wonyo umokuwo'n'ngkohofoho. Hofiko Anitumo simeho wonyo uyontifi mangohwa imo'n'wo'n'ngkohofoho. Hofiko mango engo lontifi yokumpohn'nyo imo'n'wo'n'ngkohofoho. Ose yontifi hofikoe yofemnohini ho'no-ma'n'wo'n'ngkohofoho. Hofiko nom'ne yahino wonyo songo tipemantifi osomo iwo'n'ngkohofoho. Ose yontifi hofiko kan'ngkwowho ya'uye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofoho. ³¹ Hofiko huno anefoho. Yo'mayo hungkuno lontifeso oso hungkuno hiso ne mmo'nyofoho. Oso hofiko hofikoe a'amu afa ne somne'no simeho muyiwo'n'ngkiyohoho. Nom'ne somne'no hitoho mulofefoho. ³² Anituye hon'ngkano hungkunoso olenoho. A'amu oso yahino ose iwo'n'ngkisoso kako nope'n'ngkuhwosi kako tohino engo manefoho. Anituye hungkuno ose nal'wo'n'ngkisofoho. A'amu hiso hofiko hungkuno homo somo huno ko uyahon'ngki hofiko yahino wonyoso ne'no iwo'n'ngkohofoho. Oso'nohini'maho. O'o, a'amu hiso hofiko a'amu yahino wonyo'njo so'nji yajopohi'nontifi iwo'n'ngkohoho sofe yofe hi ho'nomawo'n'ngkohofoho.

2

A'amufe hon'ngkano wonyo somo ikwolofa yahinoso Anitu ito'no mihwajiwo'n'ngkiso hweho.

¹ I, nje a'amu soku, oso yahino wonyo hiso'no seloheso sekwo huno ole so'no fisyafihupmno. Sekwo nom'ne a'amu somne'no wonyo kuyoho eso uliwo'n'ngkohoho. Oso hungkunoso sekwo anga'no anga'nohino sokune'no selalokweno. Sekwo hokunonji hon'ngkano wonyo'njo kuyoho. Oso'no sekwo wonyo kuyoho ulalokwofoso hofiko'nohini'maho. O'o, sekwo hokunonjoho. Yo'mayo hofiko yiwo'n'ngkohofoso sekwo hokunonji yalokwofo. Oso'no sekwo nom'ne a'amu somne'no hungkuno ane kuyoho. ² Nakwo huno ole nayohi, Anitu kako a'amu hon'ngkano wonyo'njo sofe wonyo somne'no tohino uyo yahinoso nto'nohinoho. ³ Nje a'amu soku, nom'ne a'amu somne'no wonyo kuyoho ulalokwofoso oso wonyo iwo'n'ngkohoho hiso sekwo hokunonji ifijo so'no sekwo huno ole losyofisyalokwofo, Anitu kako nom'ne a'amu somo tohino uyoso sohonta kako ngkimo tohino montaponehoho. Ose losyofisyalokwofo. ⁴ I, Anitu kako ngkimo simeho wopingo ntapiwo'n'ngkiso so'no kako nje hon'ngkano wonyo somne'no tohino komo'no montaponehoho. Oso'no olo hon'ngkano wonyo homo somo ne'no umonnoho. Kiko huno ose losyofisyalokuno. I kiko olo so'no huno makiyotaha. Anitu kako tohino komo'no mokijape hwapingoso kiko jije hon'ngkano wonyoso hohujo ikinjaofohoji kakoe yahino wopingo somo in'ngkayo so'no umo'n'ngkahon'ngki kohontohumaho. Kiko huno ose makiyotaha. ⁵ Sekwo sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no yokumpohn'nyo imo'nontifi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'ngkohoho kuyoho. Jije wonyo hiso engo mihu'mokalokuno. A'amufe hon'ngkano wonyo somne'no Anitu kakoe simeho tohino umnalokunjo so'no oso sikuno sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no hungkuno ikwolopijo sohonta tohino engo mapitnefoho. Oso yahino hiso ito'nohinoho. ⁶ Oso Sikuno Engo homo somo Anitu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo yo'mayo yahino nakwo ihwaso so'no yano nalofiyonefoho. ⁷ A'amu fehohnjoso hofiko Anitu'nji ango wopingo sopone'no humane'entifi hofiko Anitu wopingo kuyoho nalone'entifi hon'ngkano wopingo somo in'ngkwalokwofo. Oso a'amu somo Anitu kako ango songo ne'no humayo'neso uyonefoho. ⁸ A'amu fehohnjoso hofiko huno hofikine'no syafihu'nontifi hofiko Anituye hungkuno ne'njo somo hwotoho fentifi hon'ngkano wonyo somo in'ngkawowo'n'ngkohoho somne'no Anitu kako simeho tohino umn'ngkuhwoso'no tohino engo uyimontonoho. ⁹ A'amu hopi'nono hon'ngkano wonyo'njo somo yo'mayo yo'mayo tango u'ma'montonoho. A'amu Juta Anituye hungkuno simo'mo upa'nimentohoho so'nji temtitofa kengo kengo so'nji tango mapitnefoho. ¹⁰ I, a'amu hon'ngkano wopingo iwo'n'ngkohoho somne'no Anitu kako wopingo kuyoho ulihwosi yofe engo uyihwosi hofikoe simeho somo pompeno ufisyimo'montonoho. A'amu

Juta so'nji temtifofo kengo kengo somne'no. ¹¹ Ou, Anitu kako a'amufe yofe engo so'no temtifofo so'no huno mosyafisiyo'njo iwo'n'ngkisofoho. O'o, a'amufe yahino somnohini uhwononteso wop'ingo'nji wonyo'nji yano ulofiwo'n'ngkiso hweho.

¹² A'amu Mousesiye hon'ngkano hungkuno somo huno muyoso hofiko hon'ngkano wonyo imentohofu so'no Anitu kako tohino uyonefoho. A'amu Juta Mousesiye hon'ngkano hungkuno somo ko upa'n'imentohofoso hon'ngkano wonyo imentohofu so'no Anitu kako oso a'amu homo somo tohino uyonefoho. Oso'no Anitu ole ulonefoho. Sekwo hon'ngkano hungkuno sejape somo tifi min'ngkayo'njo kuyoho. Anitu kako ose ul'hwosi tohino engo uyonefoho. Ihwoni. Anituye yano ilofu yahinoso ito'nohinoho. ¹³ A'amu hon'ngkano hungkuno ko upa'nontifi min'ngkayo'njo somo Anitu ole ulonefoho. Nje mehomi hwasimaho. O'o, a'amu hon'ngkano hungkuno somo nto'no in'ngkafijoso hofiko Anituye mehomi ne imo'nifitnnefoho. ¹⁴ A'amu temtifofo kengo fehohnjoso hofiko Anituye hon'ngkano somne'no huno muyo kofi hofikoe huno mta'ni hon'ngkano wop'ingo tipemantifi hofiko Anituye hon'ngkano hungkunomo in'ngkwalokwofo. Hofikoe huno wop'ingo tipema'mentohofoso hon'ngkano hungkuno pa'nyo imo'n'imentisofoho. ¹⁵ A'amu fehohnjoso hofiko Anituye hon'ngkano hungkuno somne'no huno muyo kofi hofikoe yahino wop'ingo somo in'ngkowmentan'ngkofi uhwonontani oso'no nakwo huno ole nayohi, Anitu kako oso a'amu sofe simeho so'mo kakoe hon'ngkano hungkuno ho'nahumentisofoho. I oso'no oso a'amuso hofiko hofikoe huno mta'ni huno ole syafisiyo'wo'n'ngkohofi, Oso hon'ngkano wonyoso mimnehono. Olo yahino wop'ingo somo un'ngkamo. Hofikoe huno mta'ni ose syafisiyo'wo'n'ngkohofi. Oso'no hofiko hon'ngkano hungkuno somne'no yano ulofin'wo'n'ngkohofi. ¹⁶ Sikuno nom'ne somo Anitu kako Jisas Kilaisimo a'amufe huno hiyaso'mo wojoso ikwolofone uhwajonefoho. Oso hohosohonta a'amu yo'mayo yahino wonyo hiyaso'mo imentohofoso ut'hwanyopo i'mofap'hwoso'no hofikoe huno mta'ni yano ilo'nifitnnefoho. Oso hiso'no Anituye hungkuno wop'ingo seliwo'n'ngkoheso osohifofo.

A'amu Jutaso Anituye hon'ngkano hungkunomo nto'no in'ngkafijo'manji hon'ngkano hungkuno hiso ufo'ma'montonoho.

¹⁷ A'amu Juta soku, sekwo huno ole kosyofisyalokwofo, Nakwo a'amu Juta hn'nwi Anituye a'amu ne'nwoho. Anituye hon'ngkano hungkuno huno neyalokunjo so'no Anitu a'amu wop'ingo kuyoho nalonefoho. Sekwo huno ose kosyofisyalokwofo. ¹⁸ I, a'amu Anituye hon'ngkano hungkuno sekumo nto loset'hwamentohofu so'no sekwo yo'mayo yahino wop'ingo Anitu umo'nalokunjo so'no sekwo huno nto'no seyohoho. Oso'no yo'mayo hon'ngkano wop'ingo somne'no yano ito'no ilof'hwatn'niwo'n'ngkofo. ¹⁹⁻²⁰ Oseso sekwo a'amu Juta soku huno ole syofisyalokwofo, Nakwo Anituye hon'ngkano hungkuno'nji kakoe hungkuno ne'njo huno nayoso'no nakwo a'amu Anituye hon'ngkano hungkuno huno muyo t'imp'nyo pa'nyo somo hon'ngkano ut'hwayoso hoponoho. Nakwo oso a'amu homo somo sikwo'mjoho so'mo humalofo somne'no pomponaho'nwoho. Nakwo a'amu huno ane somo lut'hwayoso hoponoho. Nakwo a'amu mehomi we'e pa'nyo sofe hungkuno lut'hwanyo'nwoho. Ose syofisyalokwofo. ²¹ Kiko nom'ne a'amu somo lut'hwawo'n'ngkino sohwo si kiko huhwosi molut'hunyoso peho'neto. Kiko nom'ne somo hufo iyo'eno uliwo'n'ngkino sohwo si yo'mayoso hufo peho'no yalokuno. ²² Kiko ole liwo'n'ngkino, A'amu ape mayo yahino somo wonyo imokohotoho. Ose lonji kiko huhwosi oso yahino wop'ingo homo somo wonyo imokalokuno. Kiko ole liwo'n'ngkino, hwe hwoso hwasyo anitu hwahoponjo sohwo ngkilaho. Ose lonji kiko hofikoe hwasyo anituye ango mta'ni yo'mayoso malokuno. ²³ Kiko jiye yofe ho'noma'nonji ole liwo'n'ngkino, ngko Anituye hon'ngkano hungkuno so'no huno niyohoho. Ose lonji Anituye hungkuno homo somo min'ngkayo'njo hwotoho fenji Anituye yofe wop'ingo somo wonyo imokalokuno. ²⁴ U, Anituye hungkunoso ole nalohi, A'amu Juta soku, sekwo Anituye hungkunomo hwotoho

monalofiyo'manji kako hwe moya'mi hopi'nonohinofe hon'ing'kano wonyomne'no yano pipi ulohmmontolo. ⁷ A'amu fehohnjoso hofi'ko Anitu'ntumo olo so'no yoka ulalokwofo, A'amu hofi'ko nje fesyohumayo wonyo somo nohon'ingkujo'no Anituye hungkuno ne'njoso uti'hwanyopo i'mofap'hwosi hofi'ko Anituye yofe engo woho'nomantifeho. Oso'no Anitu'ntu kako ngkimo wonyo hwosoho eso peho'no ntantofoho. Nje yahino wonyo somne'no tohino peho'no ntopantofoho. ⁸ Oso yoka hungkunoso ne'njo'manji a'amu fihwa ole wolantifeho. Nakwo hon'ing'kano wonyo ne'no uyano. Olo hon'ing'kano wonyo hiso ne'no yaso'manji a'amu hofi'ko Anituye yofe engo woho'nomantifeho. Oso hwasyo hungkuno hiso huno nosyofisyi'hwalo. A'amu fiso hofi'ko olo hungkuno loso'no ngko Pouli'ni li'male so'no hofi'ko hwasyo lalokwofo. Hofi'ko nje yofe monje enisyalokwofo. A'amu hiso hofi'ko oso hwasyo hungkuno somne'no tohino mayoso hoponoho.

A'amu hopi'nono hon'ing'kano nto'nohino somo nto'no mohumulofu.

⁹ Oseso nakwo a'amu Juta hn'nwi nakwo nom'ne a'amu somo nuyokolofanetaho. Ni'hu'no awonoho. Temtitofu kengo so'nji nakwo a'amu Juta hn'nnonji hon'ing'kano wonyomo humalohwono. ¹⁰ A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofu sohwa ole mti'mokumentohofi,

A'amu anga'nohinohwo hon'ing'kano wop'ing'ngohwo mohumuyoho. O'o, a'amu hopi'nonohinoso hon'ing'kano wonyomo humalofu.

¹¹ A'amu anga'nohino fihwo kako hon'ing'kano wop'ing'ngohwo somne'no huno'njohwo imo'nonto Anitu'nji humanne'nto hon'ing'kano wop'ing'ngohwo tipemanto mohumuyoho.

¹² O'o, a'amu hopi'nono hon'ing'kano hwasyo somo nto hwosopee'mentohofu.

Nohwosopeemofontifi Anitumne'no hohujo nto ikinjao'mentohofofu.

A'amu anga'nohino fihwo kako hon'ing'kano wop'ing'ngohwo in'ing'kunyo sohwo mohumuyoho. Ni'hu'no awonoho.

¹³ A'amu a'mopijohino mta'ni pisakino wawo'n'ing'kisohopaso a'amufe mango mta'ni pisakino hungkuno swap'iwon'ing'kisohofu.

Hwasyo hungkunoso mijo ifofayo pa'nyo li'won'ing'kohofofu.

Homa memijo wonyo'njo sohwo kako a'amumo wonyo umokuwo'n'ing'kisohopaso a'amufe mango mta'ni hungkuno wonyo swap'ihwosi a'amumo wonyo umokumontonoho.

¹⁴ A'amufe mango mta'ni nom'ne a'amu somne'no si'fajon'ji yoka'nji swap'iwon'ing'kisohofu.

¹⁵ Hofi'ko nom'ne a'amumo komo'nohino siki fonjasyiwon'ing'kohofofu.

¹⁶ Hofi'ko angomeemo nowentifi a'amumo tohino engo uyahon'ing'kofu hofi'ko tango engo mawon'ing'kohofofu.

¹⁷ Hofi'ko a'amu simeho afa inontifi humawon'ing'kohofu sofe yahino somo min'ing'kayon'jo iwon'ing'kohofofu.

Oso'no simeho pompengo mifisyimofiwon'ing'kiyohofu.

¹⁸ Hofi'ko Anitumne'no iyoho munyohofu.

Hofi'koe yahino wonyo somne'no hofi'ko Anitu'ntu nehonalofu eso mosyafisiyohofu.

A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofu sohwa ose mti'mokumentohofofu.

¹⁹ Nakwo huno nayohoho. Anitu'ntu kako kakoe hon'ing'kano hungkuno nejapmmentisoso oso hungkuno homo somo enjwa'mo humafitne'nto nejapmmentisohofu. Nakwo hon'ing'kano homo somo ito'no min'ing'kayon'jo so'no nakwo nakwoe hon'ing'kanoso wop'ing'ngohwo hwonan'nyoho eso mohnnanehwono. Oso'no Anitu'ntu kako nakwoe hungkuno ikwolofoso sohonta nakwo hungkuno ane'nwoho. ²⁰ A'amu fihwo kako Anituye hon'ing'kano hungkuno somo hofiyo ko in'ing'kawesoso Anitu'ntu kako wop'ing'ngohwo hwosoho eso mulonehoho. Hwap'ing'ngohwo hon'ing'kano hungkuno hiso nakwoe hon'ing'kano wonyo so'no neti'hwayon'nefuhofu. Oso'no Anitu'ntu hungkuno hiso nejapmmentisohofu.

A'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyalokunjo sohwo osohumo Anitu kako wopingo hwasoho ulimontonoho.

²¹ Anituye yahino a'amumo fo'mayo'neso olohonta utihwa'nyopo nto i'mofapohoho. I oso Anituye yahino wopingo i'mofapisoso honingkano hungkuno mta'ni m'mofapohoyohoho. O'o, honingkano hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uyahoninki limotofo sohwafe hungkuno so'nji olo yahino nom'ne songo somne'no nalimentisofoho. I oso hiso nom'ne honingkano mta'ni i'mofapohoho. ²² Honingkano nto'nohino songo hiso olenoho. A'amu Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyalokunjo sohwo Anitu ole ulalofoho. Wopingo hwasoho ose ulalofoho. I a'amu hopi'nono Jisasimo simeho hi'ntnnono uyiwon'ningkohoho somo Anitu sekwo wopingo kuyoho ulalofoho. Oso'no nom'ne honingkanoso mawo'nnyoponoho. ²³ Nakwo hwe moya'mi hopi'nonohino hn'nwi honingkano wonyo'nji'nwoho. Oso'no nakwo Anitu'nji ahwomomo humaneso hopoenohinimaho. ²⁴ I oso'no Anitu kakoe huno mta'ni wopingo wonalohomonto kakoe hwomu nakumo siki nejapmmentisofoho. Jisas Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo pe'nimentiso so'no nakwo oso homo somo simeho uyihwaso'no Anitu kako nakumo ole wonalimontonoho. Sekwo nje mehomi soku wopingo kuyoho. ²⁵⁻²⁶ Anitu kakoe hwomu Jisas Kilais nakumo nejapmmentiso sohwo nakwoe wonyomne'no tohino engo ma'mentiso so'no Anitu kako oso wonyo homo somne'no simeho tohino umnimentiso so'no Jisas kako pompengo ifisya'mentisofoho. Oso'no Anitu kako a'amu wonyo hohonta imentohoho so'no kako aku tohino komo'no muyofoho. Hwapingoso oso sikuno Jisas a'amufe wonyo somjo tohino wae yafo'ne oso'no hontohumamentisofoho. Olohonta a'amu honingkano wonyo'njoso hofiko hofikoe wonyo somne'no Jisas poyo pe'nimentiso so'no simeho hi'ntnnono uyikujo'no Anitu a'amu homo somo ulimontono, Sekwo honingkano nto'nohino'njo kuyoho. Nakwoe wonyo somne'no Anitu kako Jisasimo tohino uyimentiso so'no kakoe yahino ito'nohino somo ujo ehontojwahumentisofoho. Nakwo Anituye yahino ito'nohino somo uhwonalokuhwono.

²⁷ Nakwoe yofe ho'noma'nyo'ne honingkano nti'mo weho. O'o, nihu'no awonoho. Oso honingkano hiso nihu'nahone nto pijwao'maho. Oso honingkano hiso peho pijwao'maho. Nakwo Anituye honingkano hungkunomo hofiyo'no iningkowentaningkuhwanesohilo. O'o, nihu'no awonoho. Yo'mayo wopingo Jisas nalohomentiso somo nakwo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no oso hiso nakwoe yofe ho'noma'nyo honingkano somo nto pijwao'maho. ²⁸ Oso'no nakwo huno ole nayohi, A'amu fihwo kako Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyiwon'ningkiso oso humnohini Anitu kako wopingo hwasoho ulimontonoho. I honingkano hungkunomo ito'no iningkayo yahinoso hopoenohinimaho. ²⁹ U, oso Anitu sohwo kako a'amu Juta sokune'nohino hwolaho. Nom'ne temtifofo oso hwa ane hwolaho. O'o, awonoho. Anitu sohwo kako a'amu hopi'nonohinofe Anituyoho. ³⁰ Ou, Anitu ne sohwo kako anga'nohinohwo humaho. A'amu fihwo kako kakoe a'apaho sihu kolo'nnyo sohwo kako Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo Anitu ulimontono, Kiko wopingo hwasoho. I a'amu nom'ne kako kakoe a'apaho sihu makolo'nyo huhwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyo huhumo ulimentono, Kiko huhwosi wopingo hwasoho ulimontonoho. ³¹ Nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyaso'manji i nakwo honingkano hungkuno somo hwotoho wofeentantaho. O'o, nihu'no awonoho. Nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no nakwo honingkano hungkunomo ho'nomalokuhwono.

4

Anitu Apiloham sohwo hwe wopingo hwasoho ulimentisofoho.

¹ A'amu fihwo kako ole wantimontolikeno. Apiloham sohwo nakwo pa'nyo hweho. Kako nakwoe neyakweho. Oso'no kiko kakine'no pehofo ulihnohino. Ose wantimontolikeno. Ou, ngko ole ulimonnoho. ²⁻³ Anitu Apilohammo ole mujofoho.

Apiloham jije honingkano wopingo yiwo'ninkingino so'no wopingo hwosoho kilalokweno. Anitu ose ulontentesi u, Apiloham kakoe yofe ho'noma'ninkuhwonesohilo. I oso'ne'maho. O'o, a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Apiloham kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no Anitu kako wopingo hwosoho Apilohammo ose ulimentisofoho. Oso'no Apiloham kakoe honingkano wopingo so'no kakoe yofe moho'noma'nimmentiso hweho.

⁴ U, pahnnimo hungkuno upa'nimno. Hwe fihwo kako nom'ne humo syoho ulohofiyoso sohwo kako hamniyoho mayo sohonta siki ntapohoho eso majofoho. O'o, kakoe syohomne'nefoho. I oso'no nakwo Anitumo u'mayo yahinoso ose'njo'maho. Anitu kako a'amu honingkano wopingo iwo'ninkiso so'no wopingo hwosoho mulonehoho. O'o, a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono unyo sohomo kiko wopingo hwosoho ulimontonoho. ⁵ Oso hwe honingkano wonyo'njo sohomo Anitu kako wopingo imokiyoso hoponoho. A'amu oso homo somo simeho hi'ntnnono unyoso sohomo Anitu kako nuhwononto yahino wopingo'njo pa'nyo uhwononto wopingo hwosoho uliwo'ninkisofoho. ⁶ Hwe yofe engo'njo Ntefit a'amumo mokosyohumamojo sohwo olo hungkuno homo lomne'no mt'i'mokumentisofoho. Hwe fihwo kako Anitumo u'mayo so'no syoho engo ko miyoso sohwo kako Anitumo uningkamoloso sohwo osohomo Anitu kako kiko wopingo hwosoho uloso sohwo kako simonyo uyono. ⁷ Ole mt'i'mokumento, Anitu a'amu honingkano wonyo'njo sofe wonyoso wae imofihwosi hiyaso'mo nihu'nahone ho'nasyihwoso'no hofiko simonyo uyantifeho.

⁸ Anitu hwe fihwo wonyo so'no huno mosyafisiyo'njo yoso sohwo kako simonyo uyono.

⁹ Oso simonyo iyoso a'amu Juta a'apaho sihu kolo'niwo'ninkkohofu sofe'nohinotaho. O'o, awonoho. A'amu a'apaho sihu makolo'niwo'ninkkiyohofu so'ntnnefoho. Hwapingoso ole nto lihwone, Apiloham Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no Anitu kako Apiloham+ye simeho hi'ntnnono uyoso yahino wopingo pa'nyofoho ulimentisofoho. ¹⁰ Oso hungkuno homo somo Apilohammo Anitu ntohonta ulimentisoto. A'apaho sihu nto kolo'nyohonta ulimentisotaho. Makolo'nyohonta ulimentisotaho. O'o, a'apaho sihu makolo'nyohonta ole ulimento, Kiko wopingo hwosoho, ose ulimentisofoho. ¹¹ Ou, Apiloham a'apaho sihu makolo'nyo sohonta Anitumo simeho hi'ntnnono uyahonngki Anitu ulimento, Kiko wopingo hwosoho ose ulimentisofoho. Tifi no'mo Anitu Apilohammo ole ulimento, Kiko simeho hi'ntnnono ntape so'no wopingo hwosoho kilimentohe so'no kiko yofe kuhwoe'neso jije a'apaho sihu fikolo'nyo. Oso'no Apiloham kako a'amu hopi'nono hofiko hofikoe a'apahomo sihu makolo'nnyo ko huhwa Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ningkohofu sofe hofiyakweho. Oso a'amumo Anitu kako wopingo kuyoho ulimentisofoho. ¹² Apiloham kakoe a'apaho sihu makolo'nyo sohonta Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no a'amu hopi'nono a'apaho sihu makolo'nyo so'nji a'apaho sihu kolo'nyo so'nji hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono unyoso'no hofiko Apiloham+ye imu nefoho. Hwapingoso hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso Apiloham pa'nyo umentohofoho.

Anituye hungkunoso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ningkohofu somnefoho.

¹³ Anitu Apiloham kakoe imu so'ntnne'no hwaho hopi'nono wosejapmmo ulimentisofoho. Apiloham kako Anituye honingkanomo iningkamentiso so'no oso hungkuno hiso ulimentiso'maho. O'o, Apiloham kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyahonngki Anitu wopingo hwosoho ulimentiso so'no oso hungkuno hiso Apiloham kakoe imu somo ulimentisofoho. ¹⁴ Anitu Apiloham'nji kakoe imu so'ntnne'no olo hwaho hopi'nono wosejapmmo ulimentiso sohonta kako a'amu Anituye honingkano hungkunomnohini inngkawowo'ninkkohofu somnohini ulimentiso'maho. I oso homo somnohini uyontentesi a'amu kakimo simeho hi'ntnnono uyifijontentesi hofiko simeho hi'ntnnono siki uyikutnnesohilo. I Anituye hungkunoso yokumpohn'nyo mmo'ninkuhwonesohilo. ¹⁵ Ihwoni. Honingkano hungkuno we-e'manji a'amu oso

honɪŋkano hungkuno homo somo mtɪhupesohwo kako tohino woma'montonoho. I honɪŋkano hungkuno ane'manji a'amu fihwo mamtɪhupenohoho.

¹⁶ Oseso Anɪtumo u'mayo honɪŋkano anga'nohinoso olenoho, sɪmeho hi'ntnnohino uyofoho. Oso'no a'amu hopi'nono huno ole uyono. Nakwo yo'mayo iwo'nɪŋkuhwone so'no nakwo Anɪtumo mu'manehwono. O'o, Anɪtu kako nakumne'no wopɪŋgo naloho'mentiso so'no kakimo u'manefoho. Oseso oso hungkuno Anɪtu Apɪlohammo uyɪmentisoso Apɪlohamiye imu hopi'nonohino somnefoho. A'amu Anɪtuye honɪŋkano hungkuno hi'njo so'nji ane so'ntnnefoho. A'amu hopi'nono Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono Apɪlohammo hopa uyɪwo'nɪŋkohofoso Apɪlohamiye imu nefoho. ¹⁷ A'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohofohwo sohwa ole mtɪ'mokumentohofi, Anɪtu Apɪlohammo ole ulɪmento, Ngko kikimo a'amu kengo kengo'mta'ango pi'nɪŋgo engo sofe hofiyakwosi wakumokumonne'no yohono. Ose ulɪmentisofoho. Anɪtu huhwo sohwo kako a'amu poyo pe'nontɪfe somo ulɪkafɪwo'nɪŋkiso hweho. Yo'mayo m'mofapeso utɪhwa'nyopo nto i'mofapinyo pa'nyo uhwonɪwo'nɪŋkisofoho. Oso Anɪtu huhwo sohwo kako Apɪlohammo hungkuno ulahonɪŋki Apɪloham kako oso hungkuno homo somo sɪmeho hi'ntnnono umentisofoho.

¹⁸ Anɪtu Apɪlohammo ulɪmento, Jɪje ape kako hwomu aswo woma'montonoho. Oso homo somta'ni jɪje imuso pi'nɪŋgo engo imo'nɪfitnnefoho. Ose ulahonɪŋki Apɪloham kako hungkuno homo somo sɪmeho hi'ntnnono uyonto hontohumamenti-sofoho. Apɪloham kako Anɪtu hwomu wontapononto ne'no hontohumanto mehomi'maso nɪhu'nahone a'mane imo'nɪmentisofoho. I oso'no Apɪloham kako Anɪtu mta'ni kakoe hwomu'ne'no hontohumanto a'mane ko imo'nonto kako Anɪtumne'no hohujo ikinjɪmo'mentiso'maho. O'o, kako Anɪtumne'no sɪmeho hi'ntnnono ne'no umentiso sohwo nakwo a'amu temtitofohwo kengo kengo mta'ango hn'nwi neyakweho. ¹⁹ Apɪloham kakoe soswo wan hantɪlet (100) uyokolofahonɪŋki kakoe ape Sola ape hwonjosi sikoe a'apaho honɪŋkonɪmentisoyoso poyo wape'nonji mofonepo honɪŋkononji Apɪloham kako kakoe hwomumne'no Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono uyoso musɪkwajɪmmentisofoho. ²⁰ Anɪtu Apɪloham yo'mayo tɪfi i'mofapone so'no ulahonɪŋki Apɪloham kako huno hufa'u syafɪhu'mentiso'maho. O'o, kako Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono ne'no uyoso'no kakoe a'apaho yokumpohn'nyo imokinonto kako Anɪtuye yofe ho'noma'mentisofoho. ²¹ Hwapɪngoso olenoho. Apɪloham kako huno ole syafɪhu'mento, yo'mayo hungkuno Anɪtu ntɪmentisoso Anɪtu kako ne imokiyoso hoponoho. Apɪloham kako huno ose syafɪhu'mentisofoho. ²² Oseso Anɪtu Apɪlohamiye sɪmeho hi'ntnnonohino uyoso'no huno syafɪsyonto lɪmento, Apɪloham kako sɪmeho hi'ntnnono ne'no ntapɪwo'nɪŋkiso so'no kako hwe wopɪŋgo hweho. Ose lɪmentisofoho. ²³ A'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohofohwo ole mtɪ'mokumentohofi, Apɪloham Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono umentiso so'no Anɪtu ulɪmento, Kɪko hwe wopɪŋgo hwasoho. Oso hungkuno mtɪ'mokumentohofohwo Apɪlohamne'nohinɪ'maho. ²⁴ O'o, nakwo hi'nnontnne'no mtɪ'mokumentohofohwo. Nakwo Hwe Engo Jisas poyo imo'nɪmentiso sohomo Anɪtu kako apa'no songo ulɪka'mentiso oso Anɪtu huhwo sohomo nakwo sɪmeho hi'ntnnono uyɪmentɪhwone so'no wopɪŋgo kuyoho nelalofoho. ²⁵ Anɪtu kakoe hwomu Jisas Kɪlais kako nakwo wonyo wayo'ne uhwatɪmentisofoho. I oso'no Anɪtu kako Jisasɪmo apa'no songo ulɪka'mentiso so'no nakwo Anɪtumo sɪmeho uyɪwo'nɪŋkuhwone hn'nyumo wopɪŋgo kuyoho nelalofoho.

5

Anɪtu nakumo ole nelalofoho, Sekwo wopɪŋgo kuyoho nelalofoho.

¹ Nakwo Jisas Kɪlaisɪmo sɪmeho hi'ntnnono uyɪwo'nɪŋkuhwone so'no Anɪtu kako nakumo ole nelalofoho, Wopɪŋgo kuyoho nelalofoho. Oso'no kako nakwo wonyomne'no sɪmeho tohinoso mumnyofoho. O'o, nakwo Hwe Engo Jisas Kɪlais sohwo kako yo'mayo wopɪŋgo naloho'mentiso so'no nakwo Anɪtu'nji sɪmeho afa

inalokuhwono. ² Nakwo Anitu ufohi'nifitnne'ento honingkano namommentiso so'no Anitu kako nakumo wopingo nelohofalofoho. Oso'no nakwo simonyo yontani nakwo Anitu'nji wopingopo humayo'ne hontohumalohwono. ³ Simonyoso oso'nohini miyalokuyihwono. O'o, yo'mayo tango ne'maso oso'ntnne'no simonyo yalokuhwono. Hwapingoso yo'mayo tango ne'masoso nakwoe simeho yokumpohn'nyo sosofito'nyo'nefoho. ⁴ Yo'mayo tangoso ko ne'masoso nakwo yokumpohn'nyo lohofontaningkuhwasi Anitu kako wopingo kuyoho wonalimontonoho. Huno ose naihwo'so'no nakwo Anitu asomo netimayo'ne hontohumalohwono. ⁵ I yo'mayo wopingo so'no hontohumehwasi nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono ne'no uyihwasi nakwo wonimango monanonehoho. Hwapingoso Anitu kakoe hitohoso nakwoe simehomo ho'nonahumentisofoho.

⁶ Nakwo wopingo imo'nyo'ne yokumpohn'nyo ane humentaningkuhwoni Jisas kako oso sikuno Anitu ho'nahumentiso somo nakwo a'amu Anitumo hohujo ikinjimo'nnyo hn'nimo asomo netimayo'ne pe'nimentisofoho. ⁷ Jisas kako nakumo simeho nejapwo'ninkisiko hopaso nakwo nom'ne a'amumo uyantontaho. Hwe fiho kako nom'ni-hwo honingkano wopingo'njo sohomo ufo'mayo'ne wape'nimontolaho. O'o, awonoho. I a'amu anga'nohino sohwo kako a'amu ni'hu'no wonyoangkafo sohune'no ufo'mayo'ne wope'nimontolikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. ⁸ I oso'no nakwo ni'hu'no wonyo nohumentaningkuhwoni Jisas Kilais kako nakumo nefo'mayo'ne pe'nimentisofoho. Ose imentiso so'no Anitu kako nakumo simeho nejopalokunjo so'no utihwa'nyopo ujo ehontojwahumentisofoho.

⁹ Jisas nakumne'no pe'nimentiso so'no Anitu kako nakumo wopingo kuyoho nelalofoho. Oseso nakwo Jisas Kilais'nji nohumentani nakwo huno ole nayohi, Anitu kako tohino monejaponehoho. ¹⁰ Simo'mo nakwo Anituye mango hwona'ni humamotohwone sohonta Anituye Hwomu sohwo nakwoe wonyo'ne pe'nimentiso so'no kako Anituye a'amu ne namokumentisofoho. Olohonta Kilais kako songo humaso sohwo kako nakumo ne'no wonfo'ma'montonoho eso huno nayohoho. ¹¹ Oseso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako nakumo Anitu'nji motonefohi'ninkahoningki nakwo Anituye a'amu ne imo'nontani simonyo engo yalokuhwono.

Atam'nji Kilais'njiye hungkunofoho.

¹² Nakwo olo so'no huno nayohoho. Hwe simo'mjo sohwo kako wonyo imentiso sohonta olo hwaho lopo yahino wonyoso i'mofapmmentisofoho. Poyo pe'nyoso oso yahino wonyo homo somta'ni imo'nimentisofoho. Oso'no nakwo hopi'nono poyo pe'niwo'ninkuhwono hwapingoso nakwo hopi'nono wonyo'nji'nwoho. ¹³ Anituye honingkano hungkuno m'mofape sohonta nakwoe hwaho lopo yahino wonyoso wo'mojoponoho. I oso'no Anitu kako kakoe honingkano hungkuno muyo'njo imentiso so'no kako a'amufe yahino wonyo somne'no tohino mummmentisofoho. ¹⁴ Oseso Atam nohumanto honingkano wonyo yonto pe'nimentisofoho. Oso mta'angoso ne'no mji'mo'nimoponto Mousesiye sikuno i'mofapmmentisofoho. Simo'mo Atam Anituye hungkuno ko upa'nonto hwotoho fento wonyo imentisofoho. A'amu tifi'njoso hofiko Anituye hungkuno momaso'njoso Atam hungkuno homo somo hwotoho hmentiso pa'nyoso ko mahmmentohofoso hofiko huhwa wonyo yontifi poyo pe'nimentohofofoho. Atam kako simo'mta'ango sohwo imentiso sohwoe yahino somo a'amu hopi'nono kakimo tifi iningkamentohofofoho. I oso'no tifi no'mo Jisas kakoe yahino songo a'amu tifi iningkayo'ne moji'mofapmmentisofoho.

¹⁵ Oseso Atam'nji Jisas'nji siko afa simo'mjo hwaswoho. I oso'no siko yahino ni'hu'no kengo kengo imo'mentisiyefoho. Atam kako wonyo engo imentiso oso mta'angoso a'amu hopi'nono hofiko nope'niwo'ninkohofofoho. I oso'no Anitu simeho wopingo mikunimposo nejapmmentisoso kakoe hwomu Jisas Kilais nejapmmentisofoho. Jisas'ye yahino wopingoso Atamiye yahino wonyo somo nuyakolofonto nakwoe wonyoso wae enao'mentisofoho. ¹⁶ Anitu kakoe hwomu nakwoe hwaho lopo uhwatimentiso

sohonta kako Atam olo hwaho lopo yahino wonyo imentiso hopa imentiso'maho. Atam kako s'imo'mo wonyo yahon'ingki An'itu kako nahon'imentisoso nakwo hopi'nono wonyo ihwasi poyo pe'nyo'ne nahon'imentisofoho. An'itu ose nahononto kakoe huno mta'ni kakoe hwomu nakumo wop'ingo nalohofone ne japmmentisofoho. Oso wop'ingo naloho'mentiso so'no wop'ingo kuyoho nelalofoho. ¹⁷ Hwe s'imo'mjo Atam sohwo kako An'ituye hungkuno haloho maposo'njo imentiso so'no nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi poyo pe'noma'ment'ihwonefoho. I oso'no An'itu kako nakumo wop'ingo naloho'mne'ento kakoe hwomu ne japmmentisofoho. A'amu fihwo kako yo'mayo Jisas imentiso somo s'imeho wop'ingo uyoso osohumo An'itu kako wop'ingo kuyoho ul'hwosi songo ne'no humayo'neso uy'imontonoho. Oso a'amuso kako Jisas K'ilaisi'nji ne'no nohumahwosi yo'mayo somo Jisasi'nji mokosyohumantokutnnefoho.

¹⁸ Ihwoni, hwe anga'no kako wonyo imentiso so'no nakwo hinjoho'nwi hon'ingkano wonyo'njo imo'n'iment'ihwonefoho. Oso'no poyo wape'nife nal'imentisofoho. I, t'ifi no'mo hwe anga'no Jisas sohwo kako wop'ingo imentiso so'no kako nakwoe wonyo hon'ingkano somne'no poyo pe'nyo hungkuno somta'ni nakumo is'ihutofonemanto songo humayo'neso ne japmmentisofoho. Oso'no An'itu kako wop'ingo kuyoho nelalofoho. ¹⁹ Ihwoni. Olenoho. Hwe anga'no kako An'ituye hungkunomo haloho maposo'njo imentiso so'no a'amu hopi'nonohino hn'nwi yahino wonyo imo'ment'ihwonefoho. I hwe anga'nohino nom'ne sohwo kako An'ituye hungkunomo haloho po'mentiso so'no An'itu kako a'amu pi'n'ingo engo hn'nyumo wop'ingo kuyoho nal'imentisofoho.

²⁰ An'itu a'amu hn'nyumo kakoe hon'ingkano hungkuno ne japmmentiso so'no nakwo nakwoe hon'ingkano wonyoso ni'hu'no wonyo hon'ingkon'iment'ihwonefoho. Nakwo wonyo engo ko yahon'ingkuhwoni An'itu kako nakumne'no wop'ingo mi'kun'imposo wonyoangkafo nelohofalokunjoso nakwoe wonyo engo somo yakolo'nnyofoho.

²¹ Hohonta yahino wonyo engoso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumanto poyo namokumojofoho. Olohonta An'itu kako nakumo wop'ingo nalohofonto kako wop'ingo kuyoho nalonto songo humayo'neso ne jopalofoho. Hwap'ingoso nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilaisi nakwoe wonyomne'no tohino engo ma'mentisofoho.

6

Nakwo Jisas K'ilaisi'nji sape'n'iment'ihwono.

¹ Oseso nakwo pehofo lanehwono. An'itu nakumo wop'ingo nalohofone'neso engo imokiyo'ne so'no nakwo hon'ingkano wonyoso ne'no uyano. Ose lane'elaho. ² O'o, ose molanehwono. A'amu poyo pe'noso sohwo kako apa'no wonyo miyonehoho. Oso pa'nyo nakwo Jisasi'nji sope'n'ingkahon'ingkuhwoni wonyoso apa'no nakumo mon'emokosyohumuyoho. Oso'no nakwo wonyoso ne'nohino peho'no uyantanto. ³ Nakwo K'ilaisi Jisasi'mo ufohi'nontani mijo kiyomayo yahino somo in'ingkament'ihwonefoho. Nakwo Jisasi'mo ufohi'n'iment'ihwone so'no kako'nji poyo sape'n'iment'ihwonefoho. Olo hilo so'no sekwo huno kaseyohoho. ⁴ Mijo kiyomayo yahino imayoso olenoho. Nakwo K'ilaisi'mo poyo sope'n'ifohi'n'ingkahon'ingkuhwoni An'itu nakumo K'ilaisi'nji pi'n'imomo soho'nonahumentisofoho. Oseso An'itu kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji K'ilaisi'mo songo ul'ika'mentiso sohonta nakwo'njimo songo sonel'ika'mentisofoho. Oseso Jisas kako songo humayo'ne neso ma'mentiso hopaso nakwo hn'nwi songo humayo'ne neso ma'ment'ihwonefoho.

Oseso nakwo K'ilaisi'nji songo ne'no hument'ihwanefoho.

⁵ Oseso nakwo kako'nji poyo sape'n'ifohi'n'iment'ihwonehn'nyimo u, An'itu Jisasi'mo ul'ika'mentiso hopaso nakwo'nji sonel'ika'mentisofoho. ⁶ Nakwo huno ole nay-ohi, Jisas nakwoe wonyo'ne'no poyo pe'n'imentiso sohonta nakwoe yahino wonyoso yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo sohumo Jisas kako poyo imokumentisofoho. Oseso olohonta nakwo yahino wonyo sohwoe syoho ulohofiyi mohumulohwono. O'o,

kakoe yokumpohn'nyoso moi'wonoho. ⁷ A'amu s̄imo'mo pe'noso sohomo yahino wonyoso kakimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanehoho.

⁸ Ou, nakwo Jisas̄i'nji poyo sape'n̄iment̄ihwone so'no nakwo s̄imeho hi'ntnnono ole uyalokuhwono. Nakwo K̄ilais̄i'nji songo ne'no nohument̄ihwanefoho. ⁹ Nakwo huno nayohoho. Jisas̄i' kako pi'n̄imo nta'ni apa'no songo l̄ika'mentiso sohwo kako apa'no poyo mape'nonehoho. Oseso Jisas̄i' kako poyo pe'nyo yahino yokumpohn'nyoso hwotoho nto hmmentisofoho. ¹⁰ Jisas̄i'ye poyo pe'nyoso olenoho. Kako s̄ikuno anga'nohino somo pe'n̄imentiso sohonta kako yahino wonyo sohwo yokumpohn'nyo somo n̄ihu'nahone wae yao'mentisofoho. Wayo yaofonto An̄itumo ufohi'n̄imentiso sohwo olohonta kako An̄itu'nji songo ne'no humaho.

¹¹ Oso hopaso sekwo huno f̄isyaf̄ihu'n̄imno. Sekwo hokunonji Jisas̄i'nji poyo sape'n̄imentohoho so'no oso yahino wonyoso sekwo hokumo yokumpohn'nyo mosemokosyohumanehoho. O'o, sekwo K̄ilais̄i'mo ufohi'n̄imentohoho soku An̄itu'nji humalofo. Oso'no sekwo huno f̄isyaf̄ihu'n̄imno. ¹² Oseso oso yahino wonyoso nakumo nonemokosyohumawoloho. Yahino wonyo kikimo wokumokosyohumamo l̄ihwosi yahon̄ingkuhwosi j̄ije hunomo huno wonyo ku'maso somo k̄iko osomo in̄ingkahutoho. O'o, oso huno wonyo hiso foho'nafo. ¹³ Oseso sekwoe s̄ife aho t̄imo a'apaho oso'nji yahino wonyo somo ikutoho. Sekwo poyo pe'nont̄ifi apa'no songo l̄ika'mentohoho so'no sekwoe s̄ife aho a'apaho t̄imo oso An̄itumo uȳikuj̄i sekwo kakoe yahino wop̄ingo somo nto'nohini fiȳimno. ¹⁴ Sekwo huno seyohoho. Yahino wonyoso sekwoe hwe engo imo'n̄ingkuhwosi mosemokosyohumanehoho. I nom'neso ole. Oso hon̄ingkano hungkuno Mouses sejapmmentiso homo somo enjwa'mo mohumulofō. Oso hungkuno hiso ole nal̄imojo. Hon̄ingkano hungkunomo mt̄ihupe'manji poyo wape'n̄imnoho. Oso hi enjwa'mo mohumulofō. O'o, An̄itu kako wop̄ingo seloho'mentiso so'no sekwo kako'nji ufohi'nont̄ifi sekwo An̄ituye pompenjiyomo humalofo.

Nakwo yahino wop̄ingo sohwo syoho ulohofiyō umo'nano.

¹⁵ Oso'no nakwo pipi yanehwono. An̄itu kako nakumo wop̄ingo naloho'mentiso so'no nakwo hon̄ingkano hungkunomo enjwa'mo mohumulohwono. Oso'no nakwo yahino wonyoso anga'no anga'no apa'no uyantantaho. O'o, n̄ihu'no awonoho. ¹⁶ U, sekwo huno maseyoho liyohoho. Hwe fihwo kako nom'nehumo syoho ulohofiyonto kakoe hungkunomo haloho pewo'n̄ingki so'no oso hwe nom'ne huhwo sohwo kakoe hwe engo imo'n̄ingkuhwosi kakimo yokumpohn'nyo womokosyohumamontonoho. Ihwoni. Yahino wonyoso oso pa'nyofoho. I k̄iko oso yahino wonyoso ne'no yohojo'no oso yahino wonyo hiso kikimo yokumpohn'nyo wokumokosyohumamontonoho. Oso yahino wonyo huhwo sohwo kako kikimo yokumpohn'nyo kumokosyohumawosi poyo wakumokumontonoho. U, yo'mayo An̄itu umo kilososo u, k̄iko oso hiso yohojo'no An̄itu kako j̄ije hwe engo imo'n̄ingkuhwosi kikimo wokumokosyohumamontonoho. Ose yohojo'no An̄itu kako kikimo wop̄ingo hwosoho wakil̄imontonoho. ¹⁷ S̄imo'mo sekwo yahino wonyo sohwo syoho ulohofiyont̄ifi wonyo'nohino imotofofoho. I osohonta sekwo An̄ituye hungkuno ne somo upa'nont̄ifi hungkuno homo somo s̄imeho uyont̄ifi hungkuno hiso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofō. Oso'no nakwo An̄itumne'no s̄imonyo uyano. ¹⁸ Yahino wonyo sohwo sekumo impo'angomo nomokokilo'mokosyeshohumentan̄ingki An̄itu kako hano hwosampento is̄ihutofosema'mentisofoho. Oseso An̄itu kako sekumo yahino wop̄ingo sohwo syoho ulohofiyō semokumentisofoho.

¹⁹ Oseso sekwo huno t̄ifo'njo sokune'no ngko oso syoho ulohofiyō'ne pahnn̄imo hungkuno apa'no wasel̄imo. Hohonta sekwo sekwoe s̄ife aho hopi'nono yahino wonyo somo uyont̄ifi kakoe syoho ulohofiyont̄ifi yo'mayo yo'mayo hon̄ingkano n̄ihu'no wonyo imotofofoho. I oso'no olohonta oso pa'nyoso sekwoe s̄ife aho yo'mayoso An̄itumo uȳikuj̄i yahino wop̄ingo sohwo syoho ulohofiyō hm̄imo'n̄imno. Ose ikuj̄i sekwo hon̄ingkano wonyo ane umō'nant̄ifeho. ²⁰ S̄imo'mo sekumo yahino wonyo sohwo yokumpohn'nyo semokosyohumentan̄ingki yahino wop̄ingoso mimmotofofoho. ²¹ Oso

hohosohonta sekwo nohumantifi sekwo wopingo humamotofotaho. O'o, oso yahino wonyo hiso sekumo poyo wasemokumonto imojofoho. Oso'no hohonta sekwo yo'mayo wonyo imotofo so'no sekwo olhonta wonimango senalofoho. ²² Oseso Anitu olhonta kako impo'ango somjo yahino wonyo somta'ni nto isihutofosema'maho. Oso'no olhonta Anitu kakoe syoho ulohofiyi nto semokumaho. Oseso sekwo kakoe yahino wopingo somo iningkayo so'no simeho semo'ninkahoninki honingkano wonyo'maso imo'nalokwofo sokumo engolopohamo songo ne'no humayo'ne sejapmmmentisofoho. ²³ A'amu wonyo iwo'ninkohoho sofe mpe mayo pa'nyoso poyo pe'nifitnnefoho. I oso'no nakwo Anitumo simeho uy'wo'ninkuhwone hn'nimo Anitu kako songo ne'no humayo'neso siki nejaponefoho. Oso songo ne'no humayoso nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'nji ufohi'nimentihwone somnoho.

7

Nakwo yahino songo Jisas Kilais mta'angoso uyano.

¹ Nje a'amu soku, sekwo Mousesiye honingkano hungkuno somne'no huno'njo sokune'no olo hungkuno loso waselimonne'no yohono. A'amu songo humalofo sohonta hofiko honingkano hungkunomo enjwa'mo humalofo. Hofiko tifi iningkayo'nefoho. I a'amu poyo pe'nyoso pipi iningkapifitne'elo. Awonoho. Songo ne'nohinofoho. ² A'mu fisi hwehumo uma'ninkuhwosi oso hwe sohwo songo nohumentaninkuhwosi honingkano hungkuno Anitu Mousesimo uyimentisoso nihu'nahone sekumo mokotiku'nnyofoho. Osohonta oso a'musiye hwehwo poyo pe'ninkuhwoso'no oso honingkano hungkunoso oso a'mu simo apa'no momokilo'mokosyohumanehoho. O'o, oso a'musi kako apwojo wohumamontonoho. ³ I a'mu fisi kako kakoe hwehwo simo'mjo sohwo kako songo nohumentaninkuhwosi oso a'musi kako ape ma'nyo honinganoso nomtihupehwo nom'nehumo uma'noso'manji oso a'musiye honinganoso wonyo umo'nimontonoho. U, hwe sohwo poyo pe'ninkuhwoso'ne'manji i oso a'musi kako nom'ne hwehumo uma'nyo'manji oso hiso wopingofoho. Oso yahino hiso honingkano hungkuno somo mtihupe-e'ne'maho. O'o, oso wopingofoho.

⁴ Nje a'amu soku, sekwo upa'nimno. Hungkuno hiso ne hwapingoso ole'nefoho. Simo'mo Mousesiye honingkano hungkunoso sekwoe hwehwo pa'nyo humamentisofoho. I oso hohosohonta sekwo Jisas Kilais'nji sekwo poyo sape'nimentohoho sohonta sekwo honingkano hungkuno homta'ni pe'nimentohofofoho. Oseso honingkano hungkunoso sekumo apa'no momokilo'mokomokosesyohumanehoho. O'o, awonoho. Kilais songo lika'mentiso sohumo sekwo makotiku'nimentohoho so'no sekwo hokunonji songo lika'mentohofofoho. Oseso sekwo Anituye yahino wopingoso iyo'ne humalofo. ⁵ Hohonta nakwoe a'apaho huno simeho timo oso yo'mayo wonyoso umo limojo oso hiso ne'no yontaninkuhwoni oso yahino wonyoso yokumpohn'nyo nemokosyohumamofofoho. Oso hohosohonta Anituye honingkano hungkunoso nakumo ole nelahonjoso sekwo yo'mayo wonyoso ikutoho. Ose nelahonjo sohonta nakwo wonyo engo so'no ne'mo'ninkahoninki ne'no imotohwonefoho. Oso yahino wonyo hiso nakumo poyo wonamokumonte'no yohoho. ⁶ I olhonta nakwo Jisas Kilais'nji poyo sape'nimentihwone so'no oso yahino wonyo hiso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo sohwo momokilo'mokomokonesyohumanehoho. O'o, Kilais nakumo isihutofonema'mentisofoho. Oseso olhonta nakwo oso honingkano hungkuno mtimokumentohoho somo enjwa'mo mohumuyontani nakwo a'amu songo pa'nyo imo'nontani Anituye Towahunofe mampaho somo iningkowalokuhwono.

Yahino wonyoso nakumo wonyo namokumentisofoho.

⁷ Oso'no nakwo pehofo lanehwono. Honingkano hungkunoso wonyofoho wolantantaho. O'o, nihu'no awonoho. U, honingkano hungkunoso yahino wonyo yohotoho ose monajo'njo yontentesi nakwo ole hnnontaninkuhwaneshilo. Nakwo wonyoso

ane'nwoho. Ose hnnontan'ingkuhwanesohilo. I olo so'no fi'syafi'hupmno. Sekwo nom'ne a'amufe yo'mayo somne'no hi semo'n'ingkuhwaloho. Ose monajo'njo yontentesi a'amu nom'nefe yo'mayo so'no hi ko n'imo'n'ingkahon'ingkuhwosi ngko ole li'mnesohilo. Ngko wonyoso ane hwo'nyoho. Ose lontan'i'mnesohilo. ⁸ Si'mo'mo ngko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi man'imo'nyo'njo yontan'ingki An'ituye hon'ingkanohungkuno nt'imento, Ki'ko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi kumo'n'ingkuhwoloho. Ose upa'n'imentohesohonta nje hunoso nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi engo n'imo'n'imentisofoho. Olo so'no selalokweno hon'ingkanohungkuno sohwo kako hon'ingkanohungkuno wonyoso yohotoho monajo'njo yontentesi oso hon'ingkanohungkuno kakoe yokumpohn'nyoso ane'nesohilo. ⁹ Hohonta ngko hon'ingkanohungkuno mupa'nyo sohonta ngko hwe wop'ingo hwo'nyoho syafi'hu'motefoho. I oso hohosohonta ngko hon'ingkanohungkuno upa'nonji yo'mayo imote so'no huno syafi'syonji li'mentoho, Ngko wonyo'njo hwo'nyoho. Oso hiso nuhwononji yahino wonyo hiso ne'no yonji yahino wonyoso yokumpohn'nyo n'imekoyohumentan'ingki uhwon'imentoheso hon'ingkanohungkuno wonyo huhwo sohwo ngkimo poyo n'imekone so'no uhwon'imentohesofoho. ¹⁰ Oso hon'ingkanohungkuno Mouses nal'imentisoso ole so'no nejapmmentisofoho. A'amu hofi'ko hon'ingkanohungkunomo hofiyo'no in'ingka'ijoso songo pa'nyo humafitne'ento nal'imentisofoho. I ngko oso hungkuno homo somo nupa'nonji ole li'mentoho, olo hungkuno homo losomo ngko ito'no min'ingka'nyo'njo imeso poyo pe'n'imnoho li'mentohesofoho. ¹¹ Ngko huno ole syafi'hu'mentoho, Hon'ingkanohungkunomo in'ingka'me'manji hon'ingkanohungkuno wonyo somo ngko uyakolo'monnoho. Ngko huno ose ko syofi'syahon'ingko hon'ingkanohungkuno wonyoso yokumpohn'nyo n'imekoyohumentan'ingki kako hon'ingkanohungkuno somo hwasyo hwasyo imote so'no oso hon'ingkanohungkuno huhwo sohwo ole nt'imento, Ki'ko poyo pe'nyo. Ose nt'imentisofoho. ¹² Oseso nakwo huno nayohoho. An'itu kakoe hon'ingkanohungkunoso ni'hu'no wop'ingo'nohinofoho. Oso hungkuno anga'no anga'nohinoso hopi'nono nto'nohinoho. Wonyo hungkunoso anefoho.

¹³ Oseso pipilo. Oso wop'ingo hiso ngkimo poyo wan'imekumontolaho. O'o, ose'maho. Yahino wonyo sohwo kako poyo wan'imekumonte'no yohoho. I hon'ingkanohungkuno somo upa'nonji yahino wonyo somo ut'i'hwanyopo uhwononji nje hon'ingkanohungkuno engo somo uhwon'imentohesofoho. Ngko An'ituye hon'ingkanohungkunomo upo'n'ingkahon'ingko yo'mayo wonyoso yohotoho ko ntahon'ingki nje si'meho ti'mo si'fe aho yo'mayo wonyoso umo li'moteso ngko wonyo hiso ne'no iwo'n'ingkohefoho. Oso'no hon'ingkanohungkuno wonyo yahino ni'hu'no wonyofoho n'ingkohoho.

Hon'ingkanohungkuno wonyoso nakwoe hunomo impe intofonesyohumaho.

¹⁴ An'ituye Towahunohungkuno kako An'ituye hon'ingkanohungkuno Mouses'imekoyohumentisoso Mouses kako mt'i'mokumentisofoho. I oso'no oso hon'ingkanohungkuno homo somo ngko min'ingka'nyo'njo yahon'ingko yahino wonyoso yokumpohn'nyo n'imekoyohumentan'ingki ngko oso yahino wonyo huhwo sohwo syoho ulohofiyo imo'n'imentohesofoho. ¹⁵ Ngko nje yahino wonyo iwo'n'ingkoheho neso ngko huno maniyohoyohoho. Ngko yahino wop'ingo'nohini uy'imo ko lonji oso yahino wop'ingo hiso mimmnehono. I oso yahino wonyoso miyo'njo uy'imo ko lonji oso wonyo engoso iwo'n'ingkohefoho. ¹⁶ Ngko hon'ingkanohungkuno wonyoso imote so'no ngkilahohungkuno. Oso'no hon'ingkanohungkuno Mouses nal'imentisoso ngko wop'ingohungkuno. ¹⁷ Yo'mayo wonyo iwo'n'ingkoheho ngkilahohungkuno lalokwe so'no ngko huno ole niyohoho. Oso wonyo iwo'n'ingkohe hiso nje huno mta'n'i'maho. O'o, yahino wonyo nje si'meho mo'mo mnawojoso yokumpohn'nyo imo'n'ingkahon'ingki oso wonyo hiso yalokweno. ¹⁸ Ngko huno ole niyohoho. Nje si'meho mo'mo wop'ingohungkuno momnauyoho. O'o, nje si'meho wonyo'nohino umo li'mojofoho. Nje hunoso yo'mayo wop'ingo'nohini uy'imo ko lontneso nje si'meho sohwo wop'ingo hiso miyonehoho. Oso'no wop'ingohungkuno yahino iyoso'no ngko yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho. ¹⁹ Yo'mayo yahino wop'ingohungkuno umo

ko lonji yontneso ngko miy+wo'n+ingkiyonoho. Yo'mayo wonyoso mimmnehono lontneso oso wonyo hiso ngko iwo'n+ingkohono. ²⁰ Yo'mayo yahino wonyoso ngko miyo'njo umo lontneso oso hiso ngko iwo'n+ingkohono. Oso hiso nje huno mta'n'i'maho. O'o, nje simeho sohwo fiyo ntahon+ngki ngko iwo'n+ingkohono. Hwap+ngoso nakwoe simeho mo'mo yahino wonyoso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumaho.

²¹ Oso'no olo yahino wonyo loso nje simeho mo'mo mnaweho. Ngko yo'mayo yahino wop+ngoso umo ko lontneso yahino wonyo somo hwasopeefiwo'n+ingkohe hwo'nyoho. ²² Nehopi. Nje huno somo ngko ole syaf+sy+wo'n+ingkohe, An+ituye hon+ingkano hungkunoso wop+ngo'nohinofoho. Ose syaf+sy+wo'n+ingkohono. ²³⁻²⁵ I oso'no ngko ole hon+ingkonalokweno. Yahino wonyoso nje simeho mo'mo mnanoweho. Oso yahino wonyo huhwo sohwo'nji nje hunomo An+ituye hon+ingkano hungkuno wop+ngo sohwo mnawojo sohwo'nji ikujoho fongki'nalokusiyo. Nje huno somo ngko An+ituye hon+ingkano hungkuno sohwoe syoho ulohofiyo hwo'nyoho. I oso'no nje simeho sohwo kako yahino wonyo sohwoe syoho ulohofiyo hweho. I oseso oso yahino wonyo sohwo kako ngkimo impo'angomo won+humaji'monto yahon+ngki ngko youwo youwo lalokweno. Nje simeho hon+ingkano poyo pe'nyo somo ipen+motowalokunjo somta'ni t+hwu wont+ma'montolo. Ngko ni'hu'no wonyo hwo'nyoho.

I oso hiso'no Jisas K+lais nakwoe Hwe Engo sohwo kako hon+ingkano wonyo yokumpohn'nyo somta'ni ngkimo is+hutofon+mayo'ne hweho. Kako ngkimo asomo nt+ma'maso so'no ngko An+itumo isamoyoka ulalokweno.

8

K+lais nakwoe wonyo somo wae enaofonto kakoe Towahuno Wop+ngoso nejapmmen-tisofoho.

¹ Oseso nakwo K+lais Jisasi'nji ufohi'nnyo so'no An+itu nakwoe hon+ingkano wonyo somne'no simeho tohino muhmnyofoho. Oso'no kako hungkuno ikwolofoso sohonta nakwoe wonyo somne'no nakumo tohinoso monejaponefoho. ² Hwap+ngoso An+ituye Towahuno sohwo nakwo K+lais Jisasi'nji monahumokumentiso sohwo kako songo ne'no humayo'ne nejaposo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso yahino wonyo somta'ni is+hutofonema'mentisofoho. Oso'no oso yahino wonyo huhwo sohwo kako ngkimo poyo ni+mokumne'ento yalokunjo sohwo ngkimo apa'no mipen+motawenohoho. ³ Mouses kako An+ituye hon+ingkano hungkuno neyakwosamo uy+mentiso sohonta kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi hon+ingkano nto'no in+ngkap+fitne'ento nejapmmen-tisofoho. I oso'no yahino wonyoso nakwoe simeho mo'mo mnawojo so'no nakwo yokumpohn'nyo ane'nwi nohumentani hon+ingkano homo somo nto'no min+ngkamment+hwonefoho. Oseso nakwo hon+ingkano hungkuno ito'no in+ngkayo yokumpohn'nyoso ane'nwi humentan+ngkuhwoni hon+ingkano hungkuno hiso nakumo wop+ngo monamokummentisofoho. I oso'no An+itu kako wop+ngo namokumentisofoho. Hwap+ngoso kako kakoe Hwomu nakwoe hwaho lopo uhwojahon+ngki kako a'amu nakwo pa'nyo imo'n+i'mentisofoho. Oso kako a'amu nakwo pa'nyo imo'n+ingkahon+ngki An+itu nakwoe wonyomne'no tohino engo uyahon+ngki K+lais oso hiso'no poyo imo'n+i'mentiso so'no An+itu kako oso yahino wonyo huhwo sohwoe yokumpohn'nyo homo somo wae yao'mentisofoho. ⁴ Hon+ingkano hungkunoso ole lonet+hwalofoho. Sekwo hon+ingkano wop+ngomnohini fin+ngkamno. I An+itu kako yahino wonyo sohwoe yokumpohn'nyo wae yao'mentiso so'no olohonta nakwoe simeho yo'mayo wonyo umo lihwo si ko yososo nakwo min+ngkohwanehwono. Oso wonyoso nakumo monemokosyohumanehoho. O'o, nakwo An+ituye Towahuno Wop+ngo so'nji nohumentani kakoe mampaho osomo nupo'nontani hon+ingkano wop+ngo'nohini somo t+fi in+ngkwalokuhwono. Oseso An+itu nonahononto wop+ngo kuyoho nelalofoho.

⁵ Oseso a'amu hof+ikoe simeho yo'mayo wonyo umo lonte osomo yahon+ngki oso homo somo hof+iko t+fi in+ngkawowo'n+ingkohofoho so'no oso yahino wonyo hiso hof+ikimo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n+ingkisofoho. I, a'amu An+ituye Towahuno Wop+ngo

hi'njo sohwo hofiko kakoe mampahomo in'ngkawowo'n'ngkohoho so'no Anituye Towahuno Wopingo sohwo hofikimo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ngkisofoho. ⁶ Oseso oso yahino wonyo sohwo kako a'amumo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'ngkiso so'no hofiko poyo pe'n'ngkuji tikanomo ufitnefoho. I, Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako kakoe a'amumo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'ngkiso so'no hofiko wopingo nohumafikuji simeho pompenjiyo'nji wohumantifeho. ⁷ Oso yahino wonyo sohwo kako a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumentan'ngki hofiko Anituye mangohwa imo'n'imentohofofoho. Hwapingoso hofiko Anituye hungkuno somo enjwa'mo mohumunyofoho. Hofiko Anituye hungkuno homo somo in'ngkayoso hopo'maho. ⁸ A'amu hofiko yo'mayo wonyo hofikoe simeho umo lonteso iwo'n'ngkohoho. Oso a'amu hiso hofiko Anituye simeho wopingo umo'nyo'neso mmokufitnnohofo.

⁹ I oseso Anitu kakoe Towahunoso sekwo simeho mo'mo humunyo'manji sekwo sekwo simehoso yo'mayo wonyoso umo lihwosi yososo miyonehoho. O'o, sekwo Anituye Towahunofe yahinomo in'ngkwalokwofo. I, a'amu fihwo kako Anituye Towahuno ane hwo'manji kako Anituye a'amu hwo'maho. ¹⁰ Yahino wonyo sohwo kako jije a'apahomo poyo kumokoso u, Kilais kako jije simeho mo'mo humunyo hwosi'manji jije huyo'mangoso songo wohumamontonoho. Hwapingoso Anitu wopingo hwosohonto kil'mentisofoho. ¹¹ Jisas kako poyo pe'n'ngkahon'ngki Anitu kako apa'no songo ulika'mentiso sohwo kakoe Towahuno kikimo kuhumunyo hwosi'manji kako Kilaisimo ulika'mentiso hopaso kako jije a'apaho apa'no songo kilokafonefoho. Hwapingoso kakoe Towahuno kikimo kuhumunyofoho.

Anitu kakoe Towahunoso nakumo kakoe mehomi namokuwo'n'ngkohoho.

¹² U, nje a'amu soku, yo'mayo wonyo nakwoe simeho umo lonte osomo peho'no in'ngkwalokwofo. Oso yahino wonyo huhwo sohwo sekumo mosemokosyohumanehoho. O'o, awonoho. Olohonta nom'ne songo nemokosyohumaho. Osohumnohini un'ngkowano. ¹³ Nakwo nakwoe simeho yo'mayo wonyo uyano lifijo'manji u oso hiso ifijoso sekwo poyo pe'n'ngkuji tikanomo ufitnefoho. I oso'no sekwo sekwo simeho mo'mo Anitu kakoe Towahunoso sekumo sehumunyo hwasi'manji kakoe yokumpohn'nyoso nomafikuji yahino wonyo simeho umo liwo'n'ngkiso somo monje yasyikuji poyo umokantifeho. Poyo imokukuji sekwo songo wohumantifeho.

¹⁴ A'amu Anituye Towahunofe mampahomo haloho pewo'n'ngkohofoso hofiko Anituye mehomi nefoho. ¹⁵ Anitu kakoe Towahunoso nakumo apa'no iyoho enamofone ne japmentiso'maho. Nakumo apa'no impe hopa nantofone ne japmentiso'maho. O'o, Anitu kakoe mehomi ne imo'nyo'ne kako kakoe Towahuno Wopingo ne japmentisofoho. Oseso nakwo kakoe mehomi'nwi nohumentani nakwo Anitu kakine'no iyoho miyontani Nje Mpohwosoho uliwo'n'ngkuhwonefoho. ¹⁶ Anitu kakoe Towahuno Wopingo sohwo kako nakwoe simeho mo'mo humunyo sohwo ole naliwo'n'ngkohoho, Kiko Anituye mehomi hwosoho. Ose naliwo'n'ngkiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Ou, nehopi. Nakwo Anituye mehomi'nwoho. ¹⁷ Oseso nakwo Anituye mehomi hn'nimo Anitu kako kakoe mehomi hn'ne'no yo'mayo elofisosyohumasoso ne japonefoho. Anitu kako yo'mayo Kilaisimo ujososo nakumo ne japonefoho. Olohonta nakwo Jisas'nji mo-joku'n'ngkuhwasi yo'mayo tango Jisas ma'mentiso hopaso womano lihwaso maso'manji u hwangku no'mo nakwo Kilaisiye yofe engo so'nji kakoe ango wonyoangkafo so'nji kako'nji nomanefoho.

Hwangku nakwo Kilaisi'nji nohume hwasi kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo'nji nohumanefoho.

¹⁸ Nakwo Anitumne'no syoho yontan'ngkuhwasi yo'mayo tango ne'masoso olo tango hiloso we'efoho. I hwangku nakwo Anitu'nji nohumehwasi yo'mayo wonyoangkafo mikun'impososo ujo ehontojwasososo somo uhwon'ngkuhwasi nakwo olo tango we'e

loso'no huno mosyofisyanehwono. ¹⁹ Yo'mayo hopi'nono ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji Anitu mti'mokumentisoso hontohumaho. Yo'mayo so'no hontohumantifi Anituye mehomi ne hn'nimo utihwa'nyopo ujo ehontojwonasyoso sohonta nahonyo'ne umo'ninkingkingki hontohumaho. ²⁰ Hohonta Atam kako Anituye hungkunomo hwotoho hmmentiso sohonta olo nakwoe hwaho lopo yahino wonyoso i'mofapmentisofoho. Hohosohonta yo'mayo Anitu kako mti'mokumentisoso Anitu kako hungkuno lahonkingki yo'mayoso wonyo imo'nimentisofoho. Oso yo'mayo yofoho, piso hohwayo oso iwo'ninkkiso uhwonitwo'ninkkuhwoneso apa'no wopingo imo'nyo'ne hontohumaho. ²¹ Nakwo Anituye mehomi ne hn'nimo ujo ehontojwonasyoso sohonta yo'mayo Anitu mti'mokumentisoso apa'no wopingo imo'nonefoho. Oso hohosohonta yahino wonyoso nihu'nahone moi'wo imo'ninkkuhwosi nakwo a'amu hn'nonji yo'mayo so'nji Anitu kakoe yofe engo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji nohumentihwanefoho.

²² Nakwo huno moi'wonoho. Yo'mayo hopi'nono Anitu mti'mokumentisoso oso wopingo i'mofapone so'no hontohumafikuji hofiko tohino tipemayoso moyami sofa hofiko mehomi aswo mantifi tohino tipemawo'ninkkohoho oso hopa tipema'mopikujo somta'angoso olohonta u'mofapmmononoho. ²³ I, yo'mayo tohino Anitu mti'mokumentiso osomnohini munnalofiyoho. O'o, nakwo a'amu hi'nonjimo nemnalofoho. Anitu kako yo'mayo hwangku nakumo nejapone so'no hofiko huno syafihupitne'ento kakoe Towahuno simo'mo nejapmentisofoho. I olohonta nakwoe a'apahoso yahino wonyo sohwoe yokumpohn'nyo somo enjwa'mo humentani tohino engo nemningkahonkingki youwo youwo lontani nakwo olo so'no hontohumalohwono. Anitu kako nakumo yahino wonyo sohwoe yokumpohn'nyo somta'ni nihu'nahone asomo nemahwosi kako nakumo a'apaho songo nejapihwosi nihu'nahone nakwo kakoe mehomi ne imo'nyo'ne namokonefoho. ²⁴ Nakwo oso hiso ne imo'nyo'ne hontohumalohwono. U, oso yo'mayo hiso ne imo'nontentesi nakwo mohontohumehwane-sohilo. U, hwe filwo kako oso yo'mayo hiso'no nohontohumawosi oso ne homo somo nuhwoninkkuhwosi oso'no kako apa'no mohontohumanehoho. ²⁵ U, nakwo yo'mayo muhwonyo so'no nakwo huno syofisyihwasi simeho hi'ntnnono uyasoso u, neso womantanoho. Oso'no nohontohumehwasi iningo momofanehwono.

²⁶ Oso hiso'no hontohumalohwone hiso nakwo yokumpohn'nyo ane'nwi humentaningkuhwoni Anitu kakoe Towahuno Wopingo huhwo'nji nakwo Mpohumo jomo ujo so'ne nefo'mawo'ninkkisofoho. Nakwo Mpohumo pehofo ulane'entani huno monyehonkingki nakwoe simeho mo'mnohini humotaho lalokuhwono. Oso'no nakwo yoloho ne hiso'no Mpohumo mujofoho. I oso'no Anitu kakoe Towahuno Wopingoso nakwoe simeho mo'mo nakune'no hitoho ulofahonkingki kako Anitumo nakune'no yoloho uliwo'ninkkisofoho. Oso Towahunofe mampahoso Anitu kako'nohini upa'nitwo'ninkkohoho. ²⁷ Mpohwo kako'nohini nakwoe simeho mo'mo nahonyo sohwo kako Towahunofe huno somne'no huno uyohoho. Towahuno sohwo kako yo'mayo Anitu kako umo'nalokunjo so'no huno uyahonkingki kako nakumne'no Mpohumo jomo ujoso'no nto'no uliwo'ninkkisofoho.

²⁸ I nakwo olo so'no huno nayohoho. Anitu kako a'amuso nje yahinoso ifitne'ento imentiso osomo uhwosopo'mentisofoho. A'amu hiso hofiko Anitumo simeho ufijomanji yo'mayo tango u'maso somo Anitu kako oso homo somo wopingo umokiyo'ne hweho. ²⁹ Hwapingoso hohonta Anitu kako nakumne'no huno uyahonkingki Anitu nje hwomu hopa imo'nifitne'ento nahwosopo'mentisofoho. Oseso Kilais nela'wehwo kako simo'mta'ango sohwo imo'ninkkahonkingki nakwo a'amu pi'ningo engo hn'nwi homningkwa'wehwo homnampisyona'ni imo'nalokuhwono. ³⁰ Hohonta Anitu nakumo nahwosopo'mentisofoho. Nahwosopo'mentiso hn'nimo ngkimo ni'mapitne'ento johonalimentisofoho. Joho nalonto wopingo naloho'mentiso so'no ole nelalofoho. Sekwo wopingo kuyoho. Wopingo namokumentiso so'no nakwo kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo'nji nohumentihwanefoho.

Anitu nakune'no hitoho ulofalokunjo sohwo kako monesikwajonehoho.

³¹ I oseso *Anitu* kako nakumo yo'mayo wopingo naloho'mentiso so'no nakwo huno pehofo syofisyanehwono. *Anitu* nakwo'nji humanto nefo'mawo'n'ngkiso so'no nakumo a'amu wonyo nalohof+wo'n'ngkohoho somne'no huno pi'n'ngo mosyofisyanehwono. O'o, hofiko nakumo moneyakolopitnehoho. ³² *Anitu* nakune'no hitoho ulofahon'ngki kakoe Hwomu kakine'no simeho uy+wo'n'ngkiso sohune'no nakumo wonejapmmonteso huno pi'n'ngo mosyaf+hu'mmentisofoho. O'o, awonoho. Nakwoe wonyomne'no poyo pe'none'ento uhwat+mentisofoho. Oseso oso kakoe hwomu nejapmmonteso so'no nakwo huno ole nayohi, Yo'mayo nefo'mayo'ne hi wonejapmmontono.

³³ *Anitu* nakumo kako'ne nahwosopo'mentiso hn'nimo sekwo wonyo kuyoho eso tihwo wonalimontolo. O'o, *Anitu* huhwo kako nakwoe wonyo wae enamofonto wopingo kuyoho nal+wo'n'ngkisofoho. ³⁴ Nakwoe yahino wonyo somne'no tohino womapife eso tihwo walimontolo. O'o, Kilais Jisas oso wonyo homo somne'no poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso sohwo kakoe kan'ngkwohwo *Anituye* aho anga sohohnta'ni nohumentan'ngki Seten kako nakumne'no wonyo kuyoho nelahon'ngki Kilais nakumne'no Mpohumo jomo ulalofoho.

³⁵ Jisas Kilais nakumo hitoho mikun+mposo engo nejap+wo'n'ngkisoso wae pehohwo wenamo'mtolo. U, yo'mayo tango nakumo ne'maso'manji u tohino t+pemaso'manji u a'amu wonyo nalohopijo'manji u mijoho nayoso'manji yo'mayo so'nji manji'mofo oso'no umofonyo iyo'manji yo'mayo wonyoso nakumo wonyo wonamokumo lihwosi yoso'manji u poyo wonamokumo lihwosi yoso'manji i oso yo'mayo hopi'nonohino hiso Jisas Kilais kako nakumo hitoho ulofalokunjo somta'ni nakumo wae menamofonehoho.

³⁶ Oso yo'mayo hiso ne'maso so'no a'amu *Anituye* hungkuno mt+'mokumentohoho sohwa ole mt+'mokumentohofi, Nakwo jije a'amu hn'nwi jije syoho njimopontan'ngkuhwoni a'amu hofiko nonahonontifi nonafotofontifi fonjonesyalokwofo. A'amu tongomo uhwonontifi fonjasy+wo'n'ngkohoho hopaso nakumo nahonontifi wofonjonesyantife'no yalokwofo.

Ose mt+'mokumentohofofoho.

³⁷ Oso hiso'no nakwo huno mosyof+syalokuy+hwono. O'o, Jisas Kilais nakumo simeho mikun+mposo engo nejap+wo'n'ngkiso so'no yo'mayo tango hopi'nonohino ne'mante somo nakwo nihu'nahone monje esyahon'ngkuhwoni *Anitu* yo'mayo homo somo uyakolofo'ne namokuwo'n'ngkisofoho. ³⁸ Ou, ngko olo so'no simeho hi'ntnnono uyalokwe so'no ngko huno ole niyohoho. *Anitu* ngkimo hitoho mikun+mposo engo ntap+wo'n'ngkiso oso'no wae yan+mofo'ne sohwo mohumuyoho. O'o, nihu'no awonoho. Oseso Kilais nakumo hitoho nejopalokunjo somta'ni nakumo wae menafonehoho. Ou, nehopi. Songo humayo so'nji poyo pe'nyo so'nji a'amu ahwomo mta'ango so'nji hwahoponjo towahunu wonyo so'nji yo'mayo hohonta i'mofapmmmentiso oso'nji tifi imo'none so'nji yo'mayo yokumpohn'nyo kengo kengo so'nji ³⁹ i yo'mayo yokintahoponjo so'nji hwahoponjo so'nji oso nom'ne yo'mayo hu'mehinawojo so'nji oso yo'mayo hopi'nonohino hiso *Anitu* hitoho nejopalokuso somta'ni nakumo wae menaofonehoho. O'o, nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakumo wopingo naloho'mentiso oso'no *Anitu* kako hitoho ne'no nejapmm+hwonefoho.

9

Poul kako a'amu Isilael somne'no simeho tango uy+mentisofoho.

¹ Ngko Poul+ni Kilais+ye a'amu sohwo'ni hwasyo hungkuno moselalokuyohono. O'o, ngko sekumo hungkuno nehopi'nohini selalokweno. Ngko huno niyalokunjo so'nji *Anituye* Towahunu Wopingo nje simeho mo'mo humaso sohwo'nji ngkimo olo so'no nehopeho ntantofoho. ² Nje a'amu Jutaso hofiko Jisas Kilais+imo min'ngkayo somne'no ngko hitoho ntokwoho. Nje simeho tango nihu'nonohinoso hofikine'no niyohoho.

³ A'amu Jutaso hofiko nje n'ngkwahwo nampohwosafoho. Hofiko nje temtifofo

mta'angofoho. Oso'no hofi'ko Anitu a'amu ne imo'nyo so'no nimo'n'ngkohoho. U hon'ngkano wo'nnyopontentesi u ngko Anitumo olo so'no jomo ulahoni'mo Anitu kiko nje a'amu Jutaso hofi'ko jije a'amu ne imo'n'fitne'no kiko ngkimo tikanomo n'humajo ose uli'mnesohilo. ⁴ Nakwo a'amu Juta hn'nwi nakwo a'amu Is'lael sofe imu'nwoho. Anitu kako nakumo nahwosopo'mentiso osohwo kako nje a'amu kuyoho nalonto kakoe yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji neti'hwamentisofoho. Nakumo Anitu ole nalimento, Sekwo ngkimo n'fohi'nyo'ne olo hon'ngkano lomo ifijo so'no ngko wop'ngo waseloho'monnoho. Ose nalonto kakoe hon'ngkano hungkuno nejapmmentisofoho. Nom'neso olenoho. Kakoe yofe somne'no kakoe tajo angomo hwomtame ulohof'ne yahino wop'ngo nejapmmentisofoho. Yo'mayo hungkunoso ne imo'none so'no nalimentisofoho. ⁵ Neyakwosa sohwa hofi'ko hwe engo hwafoho. Nakwoe temtitofo somta'ni Anitu kakoe hwomu Kilais osohumo nefo'mayo'ne uhwosopo'mentiso sohwo kako a'amu imo'n'imentisofoho. Anitu ne sohwo kako yo'mayo hopi'nonohino somo aho huli'memokosyohumawo'n'ngkiso hweho. Oso'no nakwo kakoe yofe ho'nomayoso engolopohamo ne'no ne'nohini uy'hwano. Nehopeho.

Hwe moya'mi hopi'nono Anitu kakine'no uhwosopo'mentisofoho.

⁶ A'amu Juta fehohnjoso Anitumo simeho muyo'njo so'no ole wolantantaho. Anituye hungkunoso ne mmo'nehoho ose wolantantaho. O'o, awonoho. Anitu a'amu Juta somo kakoe mehomi imo'nyo'ne ko uhwosopo'mentisoso fehohnjoso Jutafe temtitofo ko hi hofi'ko kakoe a'amu ne'maho. ⁷ Apilohamiye imu fehohnjo somo Anitu uhwononteso hofi'ko Apilohamiye a'amu yofe uhwoe'ne'maho. O'o, Anitu Apilohammo ulimento, Jije hwomu Aisak kakoe imu oso'nohini hofi'ko jije temtitofo nefoho. ⁸ Anitu Apilohamiye hwomu anga'nohino sohune'no hungkuno ulahon'ngki kako hwomu anga'no t'pema'mentiso sohwo osohwo kako Anituye mehomi hweho. I nom'ne t'pema'mentiso oso hwa hofi'ko imuso hofi'ko Anituye mehomi'maho. ⁹ Oso hungkuno Apilohammo ulimentiso hiso olenoho. Soswo anga'no niyakolof'hwoso'no ngko asomo wapmmonnoho. Osohonta Sola kako hwomu aswo woma'montonoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁰ Ihwoni. Aisak kako imo'nonto kakoe ape Lepeka kako hufa'u mehomi imo'n'imentisofoho. Oso hufa'u mehomi sohwa'uye kan'ngkwohwo afa hweho. Aisak huhwo sohwo kako nakwo a'amu Juta hn'nwiye neyakweho. ¹¹ Oso hwomu hufa'u Lepekafe simehomjo mnawojo oso hwa'umo Anitu kako kakoe huno mta'ni hwomu anga'nohino humo kakoe mehomi imo'nyo'ne uhwosopo'mentisofoho. Anitu kako oso hwomu sohwa'u sikoe yahino wop'ngo somne'no yano ulohmmentiso'maho. O'o, siko mmo'nyo sohonta Anitu kako hwomu anga'nohino sohomo kakoe mehomi imo'nyo'ne uhwosopo'mentisofoho. Oso'no nakwo huno ole nayohi, Anitu kako a'amufe yahino somne'no huno mosyafisiyo'njo yonto a'amu somo kakoe huno mta'ni mtitofonto uhwosopewo'n'ngkiso hweho. ¹² Oso hwomo sohwa'u siko mmo'nyo simeho mo'mo mnowntanjo sohonta Anitu Lepekamo ulimento, Oso hwomu sime'mjo sohomo nom'ne jije hwomu t'finjo sohwo syoho ulohofiyo'nehwo umo'n'intonoho. Ose ulimentisofoho. ¹³ Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa hofi'ko ole mt'i'mokumentohofi, Anitu ole limento, Ngko Aisakiye hwomu t'finjo Jekoup oso hune'no simeho uyalokweno. I ngko kola'wehwo Isou sohune'no ngkilaho, ose limentisofoho.

¹⁴ Oseso nakwo ole wolantantaho. Olo Anituye yahino oleso nto'nohinim'no. Ose wolantantaho. O'o, awonoho. ¹⁵ Anitu Mousesimo ole ulimento, U ngko hwe fihune'no wop'ngo wakiloho'mo uli'mo u ngko kakimo wop'ngo ulohom'noho. U ngko kakine'no hitoho wanto'mtonoho. ¹⁶ Oseso hwe fihwo kako ole malonehoho. Ngko syoho wop'ngo i'me'no Anitu kako ngkimo wop'ngo wantoho'montonoho. Ose malimnehono. O'o, Anitu kakoe huno mta'ni mtitof'hwosi a'amumo wop'ngo

uloho'montonoho. ¹⁷ Oso'no Anitu kako hwe engo hwaho Ijip mokosyohumamentiso osohumo ole ulimento, Ngko kikimo olo hwaho Ijip osopo mokosyohumayo'ne kuhumaji'mentohefoho. Hwapingoso ngko kikimta'ni nje a'amu Isrlael somo utimahm'me'no kiko yokumpohn'nyo imo'n'ngkohoji hahn'nyo yohojo'no ngko kikimo hwotoho kufe'mo wokiyakolo'monnoho. Oseso a'amu ango'meemjoso hofiko nje yokumpohn'nyoso nohon'ngkuji nje yofeso woho'nonimantifeho. Ose ulimentisofoho. ¹⁸ Oseso nakwo huno ole nayohoho. U Anitu kako hwe fihune'no ngko kakine'no hitoho wantofono lihwosi u kakine'no hitoho ulo'montonoho. U Anitu kako nom'ne a'amu hune'no huno ole syafisyososo, Hwe fihwo kako yokumpohn'nyo umo'nono ose syafisyososo oso hwe huhwo sohwo kako yokumpohn'nyo umo'nimontonoho.

Olo hungkuno loso Anituye simemo tohino'nji hitoho ulofoso'ne

¹⁹ Oseso Anitu yo'mayoso umo'nono lonte so'no oso hiso ne imo'n'wo'n'ngkisofoho. Oso'no a'amu fehohnjoso ole wontantifeho. Nakwoe yahino wonyo iwo'n'ngkuhwone so'no Anitu kako yoka peho'no nal'wo'n'ngkohoho. Yo'mayo imo'n'wo'n'ngkiso so'no simo'mo Anitu kakoe huno yo'mayoso umo'nono lonte huno syafisyi'wo'n'ngkiso osomo tihwo ulojao'montolo. ²⁰ Ose ntikujono ngko ole ulimno, U, kiko a'amu hwahoponjo fihwosi Anitumne'no yoka ujoso kiko hopoenohintaho. Oseso hwakwontoho osohwo kako oso hwe mtimokoso osohumo ole ulimontolaho, Kiko olo pa'nyo peho'no nimitimokumentohino hwo'nto. Ose ulimontolaho. ²¹ A'amu hwakwontoho syoho'njo sohwo kako hwaho nomahwosi hwontoho nom'ne wosopayo ho'nasiyo'ne mtimokuhwosi nom'ne siki'ng jopaho iwontofasiyo'ne mtimokososo wonyotaho. O'o, kako yo'mayo kakoe huno mta'ni mtimokiyoso u oso kako hwapingo hweho. Kakoe syohofoho.

²² Oso yahino oseso Anitu huhwo'njoho. Anitu a'amu hon'ngkano wonyo imotofo so'no tohino womapife limentisofoho. Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji kakoe simemo tohino oso'nji utihwa'nyopo ulikemokontentesi a'amu somo tohino komo'no uyihwonesohilo. O'o, Anitu kako oso a'amu somne'no hitoho ulofahon'ngki hon-tohumaho. I oso'no hofiko hahn'nyo ne'no yahon'ngkofi Anitu kako tohino engo uyimentisofoho. ²³ I Anitu kakoe yahino wopingo ujo ehontojwasiyo'ne so'no Anitu kako a'amu fehohnjo wopingo uloho'mne'ento uhwsopo'mentiso somo nje yofe engo so'nji nje yahino wopingo so'nji mapitne'ento imentisofoho. Hwapingoso oso hiso'no nakune'no nto'no nto enesyohumaho. ²⁴ Oso a'amu wopingo uloho'mne'ento uhwsopo'mentisoso nakwonoho. Oso hiso a'amu Juta'nohini'maho. O'o, a'amu temtitofo kengo kengo'nwoho. ²⁵ Houseya sohumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwo kako olo hungkuno loso a'amu Juta'maso, a'amu temtitofo kengo somne'no ole mtimokumentisofoho.

Anitu ole limento, Hwe moya'mi hofiko nje a'amu Juta mmo'nyo'njo somo ngko ole ulimonnoho, Sekwo nje a'amu kuyoho.

A'amu ngko hofikimo simemo muyo'njo simo'mo imentohe somo ole ulimonnoho, Ngko sekumo simemo sejopalokweno.

²⁶ Ango'meemjo a'amu somo nje a'amu ku'maho simo'mo ulimentohe oso ango'meemjo a'amu somo ole ulimonnoho.

Ngko Anitu songo ne'no humayo sohwo'niye a'amu kuyoho.

Houseya ose mtimokumentisofoho.

²⁷ I Aisaiya hwe nom'nehumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limentiso sohwo kako a'amu juta somne'no ole mtimokumento,

A'amu Isrlaeliso hofiko tafeponjo wosoho pa'nyo pi'n'nggo engo ko imo'nifijo somta'ni Anitu kako anga'no anga'nohino manefoho.

²⁸ Hwapingoso a'amu hon'ngkano wonyo'njo somo Anitu hofikoe yahino wonyo so'no hungkuno ulihwosi tohino komo'no uyonefoho.

²⁹ Oso hungkuno Aisaiya simo'mjo mtimokumentisoso olenoho.

simehomo weho. Oso hungkuno mnawojo loso olenoho. Sekwo Kɪlaisimo simeho hi'ntnnono uyimno. Oso hiso'no nakwo ne'no losetihwawo'nɪngkuhwono. ⁹ Olenoho. Kɪko nom'ne a'amu somo ole uso, Jisas sohwo nje Hwe Engo hweho, ose ulohoji Jisas nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɪmentiso osohumo Anɪtu kakimo pi'nɪmo nta'ni apa'no songo ulɪka'mentiso oso homo somne'no simeho hi'ntnnono uyohoji'manji Anɪtu kako kikimo asomo wokitɪma'montonoho. ¹⁰ Nakwo Anɪtu kakimo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no Anɪtu kako ole wonalɪmontonoho, Sekwo nje mehomi wopɪngo ne kuyoho. Nakwo nakwoe mango'nji Anɪtu kakoe hungkunoso nom'ne a'amu somo lutihwehwaso'no Anɪtu kako nakumo asomo netɪmanefoho.

¹¹ A'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohofi sohwa ole mtɪ'mokumentohofi, U, a'amu Anɪtumo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo kako Anɪtuye sɪmanopo lohofihwosi kako wonɪmango munonefoho. Ose mtɪ'mokumentohofofoho. ¹² Anɪtu kako nakwo a'amu Juta'nji Ngkɪlik oso'nnonji nakwo temtitofo kengo kengo hn'nɪmo nahonɪwo'nɪngkisoso Anɪtu kakimo u'mayo'ne yahinoso afa'nohino nahonɪwo'nɪngkisofoho. Oseso nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwiye hwe engo anga'nohinoso Anɪtuyoho. A'amu anga'no anga'nohinoso Anɪtumo fonefo'maho ulɪkujo'no kako yahino wopɪngo wonyoangkafo uloho'montonoho. ¹³ A'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohofi sohwa ole mtɪ'mokumentohofi, Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwo nakwoe Hwe Engo Kɪlaisimo fonefo'maho ulihwaso'no kako wonefo'ma'montonoho. Nonefo'mahwosi kako asomo netɪmanefoho.

¹⁴ A'amu hofɪko Jisasimo simeho hi'ntnnono muyo'njoso hofɪko kakimo jomo mulɪfitnnehofi. A'amu hofɪko Jisasiye hungkuno mupa'nyo'njoso hofɪko oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono muyɪfitnnehofi. A'amu nom'neso hofɪko nom'ne a'amu somo Jisasiye hungkuno molutihwayo'manji u oso a'amu hiso hofɪko hungkuno homo somo mupa'nɪfitnnehofi. ¹⁵ Anɪtu kako Jisas Kɪlaisimne'no hungkuno wopɪngo nom'ne a'amumo lutihwayo'ne somo molɪhwajiyoyo'manji oso a'amu hiso hofɪko molɪku'mopitnnehofi. A'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohofi sohwa ole mtɪ'mokumentohofi, A'amu Anɪtuye hungkuno lɪku'mofo'njo sohwafe hungkunoso upa'nɪfitnne'no hofɪko oso a'amu huhwo sohwafo utɪmafɪkuji nakwo'nji fosyohumamno, ulantɪfeho. Ose ulɪkuji hofɪkoe yofe woho'nomantɪfeho.

A'amu Isɪlael fehohnjoso hofɪko Anɪtuye hungkuno wopɪngo somo tɪfi nto'no minɪngkayo'njofoho.

¹⁶ I oso'no a'amu pi'nɪngo engoso hofɪko Anɪtuye hungkuno wopɪngo upa'nontɪfi hofɪko simeho umentohofi'maho. Aisaiya ole mtɪ'mokumento, U Hwe Engofo, a'amu nakwo hungkuno ulahonɪngkuhwoni oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono tɪhwo uyimaho. O'o, awonoho.

Aisaiya ose mtɪ'mokumentisofoho. ¹⁷ Oso'no nakwo huno ole nayohi, Sɪmo'mo nakwo Anɪtuye hungkuno upo'nɪngkuhwasi tɪfi oso hungkuno hiso simeho hi'ntnnono wonelɪkafono. Nakwo Kɪlaisimne'no hungkuno wopɪngo upo'nontani nakwo Anɪtumo simeho uyalokuhwono.

¹⁸ Oseso ngko ole waselohonɪmonne'no yohono. Hofɪko Anɪtuye hungkuno wopɪngoso mupa'nɪmmentohofofoho. O'o, hofɪko nto upa'nɪmentohofofoho. A'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohofi sohwa hofɪko ole so'no mtɪ'mokumentohofi, A'amu Anɪtuye hungkuno lɪku'mofo syoho'njo sohwafe mampahoso ango'meemo ho'nɪmentisofoho.

Oseso olo hungkuno loso ango hopi'nonohino sponjoso nto mjɪpa'nɪmmentohofofoho.

Ose mtɪ'mokumentohofofoho. ¹⁹ Oso'no ngko nom'ne hungkuno waselohonɪmonne'no yohono. A'amu Isɪlaeliso oso hungkuno homo somo nupa'nontɪfi neso huno nto'no mosyafɪhu'mmentohofotaha. O'o, oso'ne'maho. Hofɪko huno nto'no syafɪhu'mmentohofofoho. Oso hiso'no Anɪtu kako Mousesimo hungkuno uyahonɪngki Mouses kako ole mtɪ'mokumento,

Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'njo imentohoho so'no ngko a'amu kengo kengo somo nje hungkuno uyi'mo.

Wopingo ulohohm'me'no nohoninguji sekwo simeho tohino wasemnimontonoho. Ngko a'amu huno'maso osomo utimahm'me'no nohoninguji sekwo yoka wolantifeho.

Mouses olo hungkuno loso ose mtimokumentisofoho. ²⁰ I Aisaiya kako olo hungkuno loso yoloho joso'no iyoho imentiso'maho. O'o, olo hungkuno loso yokumpohn'nyo limento,

A'amu ngkine'no huno mosyafisiyo'njoso hofiko ngkine'no hafihafe matipewo'ningkiyohofoso olohonta hofiko ngkimo nto tipenohonima'ningkohoho.

A'amu nom'neso hofiko ngkine'no nom'ne a'amu somo mulohonowo'ningkiyohoho oso'njo utihwa'nyopo i'mofapmmntohefoho.

Ose limentisofoho. ²¹ I oso'no Anitu a'amu Isilael somne'no ole limento, Engolopohamo ngko a'amu somne'no womotohulijisyosyohumamonji ajape ulohofahoningko hofiko nje hungkunomo hwotoho nifentifi hohujo ikinjanimofowo'ningkohofofoho. Aisaiya ose mtimokumentisofoho.

11

Anitu kako a'amu Isilael fehohnjo somo wopingo uloho'mentisofoho.

¹ Oseso ngko ole waselohonimonne'no yohono. A'amu Isilael somo Anitu uhwosopo'mentiso oso hofiko Anitune'no hohujo ikinjimofahoningkofi Anitu kako oso a'amu homo somo wae nihu'nahone yao'mentisotaho. O'o, awonoho. Nihu'nahone'maho. O'o, ngko huhwo'ni a'amu Isilael hwo'nyoho. Ngko Apilohamiye imu hwo'nyoho. Ngko kakoe kakwo'yohwo Jekoupiye hwomu Mpenyaminiye temtifo mta'ango hwo'nyoho.

² A'amu Isilael hohonta Anitu nahwosopo'mentiso hn'nimo Anitu kako moho'nonafefoho. Hwe fihwo Ilaija sohumo Anitu hungkuno uyahoningki kako a'amu Isilael somne'no hungkuno yokumpohn'nyo ulimentiso so'no sekwo huno seyohoho. Kako Anitumo ole ulimento, ³ Hwe Engo sohwo, a'amu sohwo jije hungkuno uyahoningki limotofo oso hwamo nom'ne a'amuso fonjosyalokwofo. A'amu kikine'no yahu fonjokisasiyo ijempohoso wonyo nto imokumalofo. Oso'no ngko anga'nohino sohwo'ni humanji kikine'no simeho kijopalokweno. I oso'no hofiko ngkimo wofonjonisyantife'no hofiko ngkine'no hafihafe ntipeentikwofo. Ose ulahoningki ⁴ Anitu kako kakine'no aku hungkuno pehofo ulimtono. Anitu ole ulimento, Kiko'nohini'maho. O'o, ngko a'amu *sefen tausen* (7,000) osomo mokosyohumaleno. Hofiko oso hwasyo anitu Mpal sohune'no hwomtame mulohofowo'ningkiyohoho. O'o, hofiko ngkimo simeho ntopalokwofo. Ose ulimentisofoho.

⁵ Olohonta oso pa'nyoso Anitu kako yalofoho. A'amu Juta anga'no anga'nohino somo Anitu kako hitoho ulofahoningki kako nakumo kako'ntnne nonahwosopento wopingo nelohofahoningki nakwo kakoe a'amu nehn'nwi humalohwono. ⁶ I nakwo nakwoe honingkanano wopingo imotohwone so'no nahwosopo'mentiso'maho. O'o, nakwoe honingkanano wopingomne'no nahwosopententesi u kako nakumne'no wopingo monalohofe'nesohilo. O'o, nakwoe yokumpohn'nyo so'no nahwosopehwonesohilo. Ose'manji Anitu nalohofososo ne ane'nesohilo.

⁷ Oso'no nakwo pehofo lanehwono. Olenoho. A'amu Isilael fehohnjo hofiko ole hwasyo syafisyiwo'ningkohofi, Nakwo honingkanano hungkunomo ito'no iningkwaso'manji Anitu kako nakumo ole wonalimntonoho, Sekwo wopingo kuyoho. Ose wonalimntonoho. Oso'no oso hwasyo huno hiso syafisyontifi hofiko syoho engo yalokwofo. I oso'no Anitu kako'ntnne uhwosopo'mentiso osomnohini Anitu kako wopingo kuyoho ulimntonoho. I a'amu nom'neso hofiko Anituye hungkuno somo haloho maposo oso a'amufe simehoso yokumpohn'nyo nto imo'nimaho. ⁸ Oso hiso'no a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohoho sohwa a'amu juta somne'no olo so'no mtimokumentohofi,

Hofikoe huno simeho osomo Anitu kako saho hopa kuwojahon'ingki nakwo hungkuno hofikimo ulahon'ingkuhwoni hofiko haloho mupa'nyo'njo yontifi muhwonyo'njo imentohofofoho.

Oseso oso mta'angoso oso yahinoso ne'no mji'mo'nimoponto olohonta ne'no weho.

Ose mtimokumentohofofoho. ⁹ Ihwoni. Mote sohwo hofoyomo wosopayo uhwononto wanimo lonto nomanteso oso hofoyo huhwo sohwo poyo umokumontonoho. Oso pa'nyoso hwe yofe engo'njo Ntefit kako huhwo a'amu Juta somne'no olo so'no nto mtimokumentisofoho.

A'amu Jutaso hofikoe wosopayo engo nonontifi hofikoe yo'mayo ho'yango wopingo somo uhwonontifi ole syafisyiwo'n'ingkohofi, Ihwoni, Anitu kako nakumo wopingo nelohofalofoho.

Ose nalohofonto wopingo kuyoho nelalofoho.

Oso hunoso hwasyo syafisyiwo'n'ingkohofi hiso hofoyo hopa wonyo umokumontonoho.

¹⁰ Hofikoe timoso sikwo'mjoho imo'n'ingkuhwosi hofiko yo'mayo somo timo nto'no muhwonifitnnehofo.

Yo'mayo tango u'masoso hofikoe hano uyoso engkulo engkulokano wowantifeho.

Ntefit oso hungkuno hiso a'amumo yo'mayo wopingo Anitu uyonte somne'no simonyo ko yontifi kakoe hungkuno ne so'no haloho maposo'njo somne mtimokumentisofoho.

Anitu a'amu temtifofo nom'ne somo kako'ntnne utima'montonoho.

¹¹ I oso'no ngko hungkuno nom'ne waselohonimonne'no yohono. A'amu Jutaso hofiko Anituye hungkunomo haloho mapososo'no hofiko piwahu'mentohofoso nihu'nahone piwahu'mentohofotaha. O'o, nihu'nahone'maho. Oso a'amu Jutaso hofiko Anituye hon'ingkanano wopingo somo ito'no min'ing kayo'njo yontifi sompeo'mentohofoho so'no Anitu a'amu temtifofo kengo somne'no kakoe mehomi ne imo'n'ingkujo'no kako asomo utimayo'ne joho ulalofoho. Anitu a'amu kengo somo wopingo ulohofontan'ingkuhwosi a'amu Jutaso hofiko nuhwon'ingkuji hofiko simeho tohino umn'ingkuhwoso'no hofiko Anitumne'no huno apa'no syafisyikujo'no Anitumo apa'no u'mayo so'no hi umo'nimontonoho. ¹² A'amu Jutaso hofiko hon'ingkanano wonyo imentohofoho so'no Anitu kako a'amu kengo somo wopingo ulohofalofoho. A'amu Jutaso hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofahon'ingkofo a'amu kengoso hofiko Anitune'no huno wopingo tipema'mentohofofoho. Oseso a'amu Jutaso hofiko Anitune'no huno apa'no syafisyikuji asomo i'mofapikujo'no Anitu kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nimo kako wopingo m'kunimposo engo wonaloho'montonoho.

¹³ Sekwo a'amu temtifofo kengo mta'ango soku sekwo upa'nimno. Anitu kako ngkimo a'amu temtifofo kengo kengo sokumo kakoe hungkuno liku'mofono syoho ntapmmentiso so'no olo syoho hilo so'no ngko hi numo'n'ingkahon'ingki yalokweno.

¹⁴ Ngko olo syoho hiloso yonji ole syofisyalokweno, Sekwo temtifofo kengo kengo soku Anituye hungkunomo upa'n'ingkuji simeho uyikujo'no Anitu kako wopingo waseloho'montonoho. I a'amu Jutaso oso homo somo sehon'ingkuji hofiko huno ole wosyofisyantifeho. A'amu kengoso hofiko nakwoe Anitu'njopo humafitnnohontifi hofiko apa'no Anitumo simeho uyifitne'no Anituye hungkuno losetihwahn'me'no a'amu Juta anga'no anga'no Kilaisimo simeho uyantifeho. ¹⁵ Anitu kako a'amu Juta somne'no hohujo we'nehwo ikinjaofonto a'amu temtifofo kengo kengo mta'ango somo nomanto kako'nji simeho afa inalokwofo. Oso'no tifi no'mo a'amu Jutaso hofiko Anitumo apa'no simeho uyikujo'no Anitu kako hofikimo asomo utimayoso a'amu poyo pe'nontifeso songo ulikafo oso pa'nyofoho. ¹⁶ Nakwo a'amu Juta hn'nwiye yahinoso olenoho. Nakwo wosopayo iloho yontani oso wosopayo simo'mjoso Anitumo uyiwon'ingkuhwonefoho. Oso'no nakwo oso wosopayo tiffinjo niwo'n'ingkuhwoneso oso hi'nji Anituyefoho. Oso iyo pmpongo hi oso hi Anituyemanji u oso pamo hopi'nonohinoso kakoefoho.

¹⁷ Pahnnimo hungkuno upa'nimno. Anitu kako kakoe syohopo iyo anga'nohino wopingoso hulimentisofoho. Oso iyo homo somjo pamo fehohnjoso Anitu kako wae yaofonto we'mta'ango iyo pamo nomanto oso kakoe syoho sponjo iyo somo mufohu'mentisofoho. Oso ipamo we'mta'ango mufohu'mentiso huhwo sohwo kako oso iyo syoho sponjo sohunta'ni afofo manto ne engo into'nimentisofoho. Oso iyo syohoponjoso hwapingoso Apilohamiyoho. Iyo pamo we'mta'angoso sekwo a'amu temtitofo kengo kengo'mta'ango sokune'no lalokweno. ¹⁸ Sekwo a'amu temtitofo kengo kengo'mta'ango soku Anitu kako oso iyo ne somo sekumo masefohu'mentisofoho. Oso'no sekwo a'amu Juta somne'no sitofo ulikutoho. Sekwo sokumo a'amu Juta sofe hofiyakumta'ni afofo malokwofo. Sekwo soku hwapingo ku'maho. O'o, sekwo soku pamo kuyoho.

¹⁹ Oso'no sekwo ole wolantifitaho. Anitu kako a'amu Juta fehohnjo somo iyo pamo pa'nyo somo wae yaofonto oso homo somo Anitu kako nakumo asomo monafohoto'mentisofoho. Ou monafohotofo'neso hofikimo wae yao'mentisofoho. Ose wolantifitaho. ²⁰ O'o, ose'maho. Hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono muyimmentohoho so'no wae yao'mentisofoho. I oso'no sekwo a'amu temtitofo kengo soku, Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo so'no kako sekumo hofikoe pijohino osopo mesehumat'mentisofoho. Oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkutoho. Olo so'no sekwo iyoho wasenono. ²¹ Anitu kako a'amu Juta ipamo ne pa'nyo somo wae yao'mentiso oso hopaso sekumo wae yasemofonoho. Sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkutoho. ²² Oseso nakwo Anitu a'amumne'no hitoho ulofo so'nji simeho tohino umnyo so'nji uhwon'ngkuhwono. Yo'mayo Anitu iwo'n'ngkisoso ito'nohinofoho. A'amu Anituye yahino wopingo somne'no uliko'ma'mentohoho somne'no Anitu kako hofikine'no simeho tohino engo umnalofoho. I oso'no sekwo sokune'no Anitu sekune'no hitoho ulofalofoho. I sekwo kakine'no hitoho selofihwaso'no Anitu kako sekune'no hitoho ne'no ulo'montonoho. U, sekwo kakine'no simeho muyikujono u sekwo hokumo wae weesemo'montonoho. ²³ Oseso a'amu Juta somo Anitu wae yao'mentisoso hofiko Anitu kakine'no simeho hi'ntnnono apa'no uyikujono Anitu kakoe iyo syohoponjo somo apa'no womifohu'montonoho. Ou, Anitu kako hofikimo asomo mufisyososo kako hoponoho. ²⁴ Sekwo a'amu temtitofo kengo soku sekwo we'mjo iyo pamo pa'nyo kuyoho. Osokumo Anitu kako nosemento sekumo kakoe syoho ne sponjo iyo somo masefohoto'mentiso kuyoho. Oso iyo hiso sekwoe hwapingoponta'ango'maho. Oso'no A'amu Jutaso hofiko oso iyo ne somta'angoso hofikimo apa'no hofikoe hwapingo sopo apa'no ufohotofoso syoho engo'maho.

Anitu kako a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho ulofalofoho.

²⁵ Nje a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho soku, olo hungkuno hiyasomo'no wo'nyo so'no sekwo huno nto'no mosyafisiyo'njo ifitnnoho. I sekwo sekwoe yofe moho'noma'nifitnnehonji hungkuno hiso utihwa'nyopo ujwo ehontojwasyimo waselimonne'no yohono. Hungkuno hiso olenoho. A'amu Juta fehohnjoso hofiko Anitune'no nakwolaho lontifi hohujo ikinjihumamentohofohoho. Hofiko ose ikinjihumahon'ngkofi Anitu kako a'amu temtitofo kengo kengo somta'ni anga'no anga'nohino uhwasopo'mentisoso hofiko Anitumo simeho uyimopalokwofo. ²⁶ Oso'no Anitu uhwonososo a'amu temtitofo kengo mta'ango uhwasopo'mentisoso kakine'no simeho nto uyikujono hopoenohini uhwon'ngkuhwosi kako oso a'amu Juta hopi'nonohino somo asomo utima'montonoho. Anituye hungkuno mtimokumentohoho sohwa ole mtimokumentohofi,

A'amu Juta mta'ango anga'nohino fihwo kako nakwoe wonyo somta'ni isihutofonemayo'ne i'mofaponefoho.

Kako i'mofapihwosi a'amu Isilael Jekoupiye imu hofikoe yokumpohn'nyo yahino wonyoso wae yaofonefoho.

²⁷ Hohonta a'amu homo somo Anitu sekwoe wonyoso wae weesemo'monnoho selimentoheso olohonta nto i'mofapohoho.

Sekwoe wonyoso wae nto yasemofonoho.

Ose mtɪ'mokumentohoho. ²⁸ A'amu Jutaso hofiko Anɪtuye hungkuno wopɪngo somne'no nakwolaho lontɪfi Anɪtuye mangohwa imo'nɪmentohofohoho. Ose imo'nɪngkahonɪngkofi sekwo a'amu temtitofo kengo mta'ango soku Anɪtuye a'amu ne imo'nalokwofo. I oso'no Anɪtu a'amu Juta somo hohonta kako'ntnne uhwosopo'mentiso oso'no kako hofikoe hofiyakwosamne'no syafɪsyonto kako apa'no asomo utɪma'monte'no yalofoho. ²⁹ U Anɪtu kako a'amu somo wopɪngo uloho'mo loso'manji u kako oso a'amu homo somo wopɪngo uloho'montonoho. Hwapɪngoso Anɪtu kakoe hunoso mɪkwesyafɪsyonehoho.

³⁰ Hohonta a'amu Jutaso hofiko Anɪtuye hungkunomo inɪngkowntanɪngkofi sekwo a'amu temtitofo kengo soku Anɪtuye hungkunomo haloho maposo'njo imotofohoho. I olohonta a'amu Jutaso hofiko Anɪtuye hungkuno haloho maposo'njo yahonɪngkofi Anɪtu kako sekune'no hitoho ulofahonɪngki kako sekumo wopɪngo selohofalokuso so'no sekwo kakoe hungkuno somo sɪmeho wopɪngo uyalokwofo. ³¹ Oso pa'nyoso a'amu Juta haloho maposo'njo somne'no Anɪtu hitoho ulofɪhwoso'no hofikoe honɪngkano wonyoso noho'naofɪkujo'no Anɪtu kako sekwo'nji hofikimo wopɪngo waseloho'montonoho. ³² Sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo oso haloho maposo yahino sohwo kako sekumo yokumpohn'nyo semokosyohumaho. Hwapɪngoso Anɪtu kako a'amu hopi'nonohino sokune'no haloho maposo'njo kuyoho ko selonte so'no kako kakoe hitoho ulofososo a'amu hopi'nonohino so'no ujo ehontojwasiyo'nefoho.

Nakwo Anɪtuye yofe woho'nomano.

³³ Ihwoni. Nakwoe Anɪtu kako yano'nohino hweho. Kakoe hunoso nɪhu'no mɪkunɪmposo'njo hweho. Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi kakoe huno hwapɪngo somo pipi wotɪpemantanto. O'o, nɪhu'no awonoho. Anɪtu kako yo'mayo hopi'nonohino so'no hungkuno mtitofɪwo'nɪngkiso so'no nakwo huno nayoso pipilo. Awonoho. ³⁴ A'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohoho sohwa ole mtɪ'mokumentohofi, Nakwoe Hwe Engo Anɪtu sohwoe huno oso pa'nyoso huno tɪhwo uyohoho. Anɪtumo huno tɪhwo umasoto.

³⁵ Anɪtu kako yo'mayo hopi'nonohinoso hwapɪngo hweho.

I oso'no a'amu fihwo kako ole loso ngko Anɪtumo peho u'me'no wontapmmontolo. Aku ngkimo ntapeso, o'o, awonoho.

³⁶ Anɪtu kako yo'mayoso hwapɪngo hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohinoso mokosyohumaho. Anɪtu kako yo'mayo hopi'nonohino somo kanɪngkwohweho. Oso'no nakwo Anɪtu kakoe yofeso engolopohamo ne'no woho'nomehwano. Oso hungkunoso nehopeho.

12

Nakwo nakwoe a'apahoso Anɪtumo uyano.

¹ Nje a'amu soku, Anɪtu kako nakune'no hitoho ulofɪwo'nɪngkiso so'no kako nakumo wopɪngo nalohofɪwo'nɪngkiso so'no ngko sekumo hungkuno yokumpohn'nyo waselɪmonne'no yohono. A'amu hofiko Anɪtumne'no yahu fonjokisahumotofo hopaso sekwo sekwoe fesyohumayo a'apaho sɪmeho huno oso yo'mayo hopi'nonohinoso Anɪtumo uyɪmno. Uyɪkujo'no sekwo kakine'no yahino ito'nohino fiyɪmno. Yo'mayo wonyo jɪje sɪmeho umo lonteso monje yasyɪkuji sekwo Anɪtuye sɪmeho wopɪngo umokiyo'ne oso'nohino fiyɪmno. Yo'mayo iwo'nɪngkohofoso kakine'no kak-i'no syafɪsyɪkuji fiyɪmno. Anɪtumne'no hwomtame ulohoho yahino neso osohifoho. ² Sekwo soku, a'amu Anɪtumo sɪmeho muyo sofe yahino pa'nyoso sekwo ikutoho. O'o, awonoho. Sekwoe huno wonyo hohontajoso iwolo'mokukuji sekwo nom'ne kengo hopa umo'nantɪfeho. Oso hiso Anɪtu kako sekumo huno wopɪngo sejapɪhwoso'no a'amu kengo pa'nyo umo'nantɪfeho. Ose ikuji Anɪtuye yahino wopɪngo so'no huno seyɪhwosi inɪngkakuji yahino hiso'no Anɪtu kakoe sɪmeho wopɪngo umo'nyo'ne so'no huno waseyono.

Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji kakoe huno wopingo so'nji yo'mayo yo'mayo so'nji nejapwo'nngkiso so'no nakwo kakine'no syoho yokumpohn'nyo uyano.

³ Ngko sekwo anga'no anga'nohino sokumo Anitu kako ngkimo nifo'mawo'nngkiso so'no waselimonne'no yohono. Sekwo huno sekune'nohino ole syafihu'nngkutoho. Ngko yo'mayo somo yakolo'nnyo hwo'nyoho. Oso'no sekwo huno ose syafihu'nngkutoho. O'o, sekwo huno ole fisyafihupmno. Nje yo'mayo yahino wopingosongkinta'ango'maho. O'o, Anitu mta'angofoho. Oseso sekwo sekwoe yofe mohonoma'nyo'njo ikuji sekune'no huno ito'no fisyafihu'nimno. ⁴ Nakwo huno wosyofisyano. Nakwoe a'apahoso yo'mayo kengo iyo'neso kengo kengo wo'nnyofoho. Sife a'apaho timo simeho huno oso yo'mayo hiso syoho kengo kengo iwo'nngkisofoho. ⁵ Oso hopaso nakwo a'amu Jisas Kilaisimo simeho wopingo uywo'nngkuhwone hn'nwi nakwo Kilaisiye a'apaho fehohnji'nyoho. Nakwo a'amu kengo kengo hn'nwiye a'apahoso anga'nohino pa'nyofoho. I oso'no nakwo nakwoe syohoso kengo kengo wo'nnyoso fo'ma'nyo'nefoho.

⁶ Anitu kako nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nimne'no huno syafisyonto syoho kengo kengo somne'no yokumpohn'nyo nejapmentisofoho. Anitu kako a'amu fihumo kakoe hungkuno uyahonngkuhwosi hungkuno hiso ujo'ne syoho ujososo sohwo kako oso syoho hiso'no kakoe simeho hi'ntnnono ae uyokisosaweso oso hopa ulono. ⁷ U a'amu fihwo kako homnngkwa'wehwosamo yo'mayo so'no ufo'mayo'ne syoho hi'njohwo'manji u, oso syoho hiso'no umo'nngkuhwoso'no kako ufo'mano. U a'amu fihwo kako nom'ni hwamo lutihwayo syoho hi'njo hwo'manji kako oso syoho so'no umo'nngkuhwoso'no hofiyo'no wolutihwano. ⁸ U a'amu fihwo kako nom'nimo usofitofone syoho hi'njo hwo'manji kako oso syoho hiso'no umo'nngkuhwoso'no hofiyo'no usofitofono. U a'amu fihwo kako nom'ni a'amu somo umofonyo iyo'njo somo yo'mayo uyo syoho'njo hwo'manji oso syoho hiso'no umo'nngkuhwoso'no kako simeho wopingo'nji uyono. U a'amu fihwo kako a'amumo mokosyohumayo'ne syoho hi'njo hwo'manji oso syoho hiso'no kako umo'nngkuhwoso'no kako a'amu somo hofiyo'no womokosyohumano. A'amu fihwo kako konngkwa'wehune'no hitoho ulofihwoso'no ufo'mano. Oso hiso'no kako simonyo ihwosi kakimo ufo'mano.

A'amu somo simeho uyo yahino neso olenoho.

⁹ Sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyano likujoso mango'nohino likutoho. O'o, simeho nehopi uyikuji ufo'mapmno. Sekwo yahino wonyo somne'no hohujo ikinjaofikuji yahino ne'njo wopingo somo aho yokumpohn'nyo fikesyohumamno. ¹⁰ Sekwo nom'ne a'amu somne'no nela'wehwo Jisas simeho nejapwo'nngkiso hopaso simeho afa nto'no finimno. Sekwo nom'ne a'amufe yofe ho'nomafikuji sekwo hofikine'no hwahopo pawomno.

¹¹ Sekwo nakwoe Hwe Engo Anitu sohwoe syoho so'no semo'nngkuhwoso'no oso syoho hiso yokumpohn'nyo fiyimno. Po'nifo imo'nngkutoho.

¹² Yo'mayo so'no Anitu wosejapmmo nalimentiso so'no mane'eno lihwasi simeho wopingo'nji humehwasi wohontohumentihwano. Yo'mayo tango se'mahwoso so'no sekwo yokumpohn'nyo filohopmno. Engo lopahomo sekwo Mpohwo Anitumo jomo ulikuno. Oso yahino homo somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹³ Anituye a'amu neso hofiko yo'mayo so'no umofonyo ikujo'no sekwo hofikimo komo'no ufo'mapmno. A'amu ango kengoponta'angoso hofiko sekumo se'mafikujo'no sekwo hofikimo wopingo ulohofikuji sekwoe angomo hofiyo'no utimamno.

¹⁴ A'amu sekumo wonyo selohofwo'nngkohoho somne'no sekwo hofikine'no Anitu kako hofikimo wopingo ulohofone jomo ulimno. Sekwo Anitumo hofikimo wonyo ulohofone jomo nulikutoho. O'o, wopingo ulohofone jomo ulimno.

¹⁵ A'amu somo yo'mayo wopingo u'mante so'no Anitumne'no simonyo yalokwofo so'no sekwo hofikimo simonyo fijo'nilihopmno. U a'amu somo yo'mayo tango u'mante so'no humotaho likujo'no sekwo hofikimo humotaho fijo'nlimno. Sekwo

nom'ne a'amu somne'no huno syaf+sy+kuji hupe hwan+ngo fongki'n+ngkuji hwahopo pawomno. ¹⁶ Sekwo nom'ne a'amu so'nji majopohi'n+ngkuji nom'ne a'amu fehohnjo somne'no wonyo kuyoho. Sekwo nakwo pa'nyo ku'maho. Huno ose sey+hwoloho. O'o, sekwo a'amu hopi'nonohino somo simeho afa'nohini uy+imno. Sekwo sekwoe yofe somo noho'noma'n+ngkutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amufe yo'mayo momayo ulohofiy+imno. Sekwo huno ole eso nosyaf+sy+kutoho. Nakwo hn'nwi huno'nji'nwoho. Ose syaf+sy+kutoho.

¹⁷ A'amuso hof+iko sekumo wonyo selohof+ikujono sekwo yahino wonyo hof+ikimo aku nulohof+ikutoho. O'o, sekwo yo'mayo yahino nom'ne a'amuso oso yahino somne'no wop+ingofoho l+wo'n+ngkohoho oso'nohini fiy+imno. ¹⁸ Oso'no sekwo yoka so'nji ikujoho fongki'nyo oso'no nosyaf+sy+kutoho. O'o, u sekwo simeho inyo'ne hon+ngkano mawent+hwosi ou sekwo nom'ne a'amu somne'no simeho afa in+ngkuji sekwo hof+iko'nji simeho pompenjiyo'nji nto'no foyohumamno. ¹⁹ U sekwo nje a'amu soku, nom'ne a'amuso hof+iko sekumo wonyo selohof+ikujono oso'no sekwo oso yahino wonyo homo somo aku kengko kengko'no nuy+ikutoho. O'o, An+tu kako oso wonyo homo somo uhwon+ngkuhwosi simeho tohino umn+ngkuhwoso'no kako oso wonyo homo somo aku kengko kengko'no ulohofono. Oso a'amu An+ituye hungkuno mt+i'mokumentohoho sohwa ole mt+i'mokumentohofi, Oso yahino wonyo somo aku kengko kengko'no ulohofososo nje syoho'nohinofoho. Oso hof+ikoe yahino wonyo homo somne'no ngko aku umonnoho.

An+tu kako nakumo ose nal+mentisofoho. ²⁰ Nom'ne hungkuno nal+mentisoso olenoho. J+je mango sohwa hof+iko mijoho'no ikujo'no k+ko oso j+je wosopayo hiso kakimo uyo. Kako mijo'no umo'n+ngkuhwoso'no k+ko mijo uyo. Ose iso'manji kako kikimo wonyo kilohofoso so'no won+mango engo un+montonoho. ²¹ Oseso a'amu wonyo kilohofoso oso'no k+ko s+mano hintotohino kumnyo'eno. O'o, k+ko kakimo wop+ingo ulohofohojo'no kakoe simeho pompenjo if+sy+mofohojo'no oso kakoe yahino wonyo somo n+ihu'nahone moi'wo wesojwao'momtonoho.

13

A'amu nakumo nemokosyohumayo sohwamo enjwa'mo wohumano.

¹ Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwoe a'amu nemokosyohumayo sohwamo enjwa'mo wohumano. U nakwo huno ole wonayono. Olo nakwoe hwaho loponjo hwe engo sohwa hof+iko siki i'mofapinyo hwa'maho. O'o, An+tu kako hof+ikimo uhumaj+wo'n+ngkiso hwafoho. Oso hof+ikoe syoho iwo'n+ngkohofoso An+tu mta'an-gofoho. ² A'amu fihwo kako nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwoe hungkunomo haloho maposo'njo hwotoho fewo'n+ngkiso sohwo kako oso yahino wop+ingo olo hwaho lopo nemokosyohumayo'ne An+tu ho'nahumentiso somo hwotoho fewo'n+ngkiso hweho. A'amu ose yoso sohwo kako oso kakoe wonyo hiso'no olo hwaho lopo tohino woma'montonoho. ³ A'amu nto'no humawo'n+ngkohofoso hof+iko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwanne'no iyoho miyonehoho. O'o, a'amu yahino wonyo iwo'n+ngkohofoso hof+iko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohune'no iyoho unalofoho. Ngko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohune'no iyoho miyo'njo wohumamo lohoji k+ko hon+ngkano nto'nohino somo t+fi fin+ngkayo. Ose isoso'no hwe engo sohwo kako j+je yofe woho'nokuma'mtonoho. ⁴ Oso hwe engo hwaho mokosyohumayo huhwo sohwo An+ituye syoho'njo hweho. Oso hwe engo sohwo kako kikimo nokufo'mahwoso'no k+ko wop+ingo wohumamonnoho. U k+ko yahino wonyoso yohoji kakine'no iyoho wakinono. Hwap+ingoso kakoe ahomo itokuso mokosyohumasoso siki momokosyohumuyoho. O'o, An+tu a'amu hon+ngkano wonyo'njo somo tohino uyo'ne syoho uy+mentisofoho. ⁵ Oso'no nakwo nakwoe hwe engo sohmo enjwa'mo wohumano. Hwap+ingoso peho'neto. Hwap+ingoso hufa'uyoho. S+mo'mo nakwo tohino momaso'nefoho. I oso'nohini'maho. O'o, nom'ne ole, An+tu kako nakumo huno wop+ingo simeho mo'mo ho'nonahumentiso so'nefoho. Oso huno wop+ingoso, Wonyo kuyoho

monalonehoho. Ose lihwasi a'amu nakwoe hwahopo mokosyohumawo'n'ingkohoho sohwafe hon'ingkanano hungkunomo hofiyo'no un'ingkowano.

⁶ Oseso oso hwap'ingo hufa'uyo so'no hwe engo sohwa hofi'ko hamniyoho ho'nasiyo'ne joho nal'ikujono uyantanoho. Hwap'ingoso oso a'amu hwaho mokosyohumayo sohwa hofi'ko An'ituye syoho'njo hwafoho. Oso'no hofi'koe syoho so'no umo'n'ingkahon'ingki syoho yokumpohn'nyo y'wo'n'ingkohofoho. ⁷ Oso'no hwe engo sohwa hofi'ko yo'mayo so'no sekumo hamniyoho joho sel'ikujono sekwo uy'imno. U sekwo hofi'koe hungkunomo haloho pekujoni hofi'kimo enjwa'mo humaf'ikujoni hofi'koe yofe foho'nomapmno. Hwap'ingoso hofi'ko sekwoe hwe engo hwafoho.

Pipi ihwasi in'ingkowanehwono hon'ingkanano neso mno.

⁸ Sekwo nom'ne a'amufe yo'mayoso mpe hwangu uloho'mne'eno lohoji umajo so'no aku komo'no uyo. Aku muyoso wop'ingo'maho. Olo yahino lomo fin'ingkamno. An'itu kako sekumo simeho mi'kun'imposo sejap'wo'n'ingki so'no sekwo a'amu hopi'nonohino somo simeho ne'no ne'no uyano li'kuji ne'no uy'imno. A'amu fihwo kako a'amu hopi'nonohino somo simeho uy'wo'n'ingki so'no sekwo kako An'ituye hon'ingkanano hungkunomo nto'no in'ingkowalofoho. ⁹ An'ituye hon'ingkanano hungkuno Mouses nejapmentisoso olenoho. Ki'ko ape mayo yahino osomo wonyo imokohotoho. Ki'ko a'amu fonjasiyo'eno. Ki'ko hufo iyo'eno. Ki'ko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi kumo'nyo'eno. Oso hon'ingkanano hungkuno hiso'nji nom'ne hon'ingkanano hungkuno An'itu nejapmentiso so'nji hwap'ingoso anga'nohinoho. Oso hwap'ingo ne anga'nohinoho hiso olenoho. Simeho ki'ko in'wo'n'ingki pa'nyoso ki'ko nom'ne a'amu hopi'nonohino somo simeho uyo. ¹⁰ U a'amu kako simeho nom'ne a'amu somo uyoso sohwo kako hofi'kimo wonyo mulohofonehoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako hon'ingkanano hungkuno hopi'nonohino somo t'ifi nto'no in'ingkunyo hweho.

Nakwo An'ituye hon'ingkanano somo t'ifi nto'no un'ingkowano.

¹¹ Oso'no sekwo nom'ne a'amu somo simeho uy'imno. Olo sikuno nakwo humalohwono somne'no sekwo huno fi'syafi'hupmno. A'amu An'ituye yahino wop'ingo somo min'ingkeyo'njo yalokwofo soku sekwo saho foyawotofo. Fil'ikapmno. Jisas kako nakumo asomo net'imayo'ne sikunoso sawemo wo'mentiso so'maho. O'o, olohonta mofoneponoho. Simeho'no nakwo An'ituye hungkuno somo simeho hi'ntnnono uyomahon'ingkuhwoni sikuno pi'n'ingo neyakolo'mentisofoho. I olohonta sikuno moi'wo umo'n'imonto mofoneponoho. Oseso nom'ne a'amumo simeho yokumpohn'nyo uy'imno. ¹² Sikwo'mjohoso moi'wo umo'n'imontonoho. Iyoho longkonyoso we'enepi walongkon'imontonoho. Oso'no nakwo oso yahino wonyo somo hohujo ikinjaof'ihwasi nakwo An'ituye yahino wop'ingo somo un'ingkowano. ¹³ Oso'no nakwoe hano emoyoso a'amu hofi'ko hano hinjopo em'wo'n'ingkohoho hopaso nakwo hon'ingkanano nto'nohinoho uyano. A'amu hofi'ko sikwo'mjoho'mo humalofoso hofi'ko yokumpohn'nyo yoho'nont'ifi mijo yokumpohn'nyo nont'ifi nonilohofont'ifi a'mohufo yont'ifi hofi'ko yo'mayo yahino wonyo so'nji syohi'nyo huto'nikwo'mant'ifi yoka hnnont'ifi hofi'ko a'amu nom'nefe yo'mayo ho'yango so'no hi umo'n'wo'n'ingkohoho. Oso'no nakwo oso yahino hiso ni'hu'nahone noho'naof'ihwosi apa'no miyanehwono. ¹⁴ O'o, nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye yokumpohn'nyo nomehwasi kakoe yahino wop'ingo'nohinoho somo un'ingkuhwano. Nakwo nakwoe simeho yo'mayo wonyoso umo lososo miyanehwono.

14

Sekwo nom'ne a'amufe yahino somne'no sitofo ul'ikutoho.

¹ A'amu fihwo kako An'itumne'no huno we'e'nohinoho t'ipemaso sohomo sekwo kakimo ole ul'ikutoho, Ki'ko huno kengo kengo'njo sohwo i'waho fiyo. Ose ul'ikutoho. O'o, sekwo kakimo nut'ima'fikujoni ole ul'imno, Nakwo An'itumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkuhwone hn'nnonji An'itu kakoe yofe woho'nomano. Ose ul'imno. I oso'no sekwo kakoe huno kengo kengo so'no yoka ul'ikutoho. ² A'amu fihwo kako An'ituye

huno engo tɪpemaso sohwo kako yo'mayo nonyo wosopayo tongo fehohnjo so'no kako humaho humawo'nɪngkiso hwo'maho. O'o, kako yo'mayoso toho'nohini nɪwo'nɪngkiso hweho. I hwe fihwo kako Anɪtuye huno we'e'nohini tɪpemaso sohwo kako yo'mayo tongoso humaho humawo'nɪngkiso hweho. ³ I hwe kako tongo oso yo'mayoso nɪwo'nɪngkiso osohwo kako nom'ne a'amu tongo oso yo'mayoso manɪwo'nɪngkiyohofo somo sitofo mulonehoho. I oso'no oso a'amu tongo oso yo'mayoso manɪwo'nɪngkiso sohwo kako oso a'amu tongo oso yo'mayo nɪwo'nɪngkiso oso hune'no, Kɪko wonyo hwosoho, ose ulohotoho. O'o, a'amu huhwo sohwa'u siko Anɪtuye a'amu hwa'uyoho. ⁴ U kɪko a'amu tɪhwosilo nom'ne a'amu sohwoe syoho ulohofiyō sohwoe syoho iyoso'no kɪko syoho wonyo yalokuno, ose ulɪmontaho. O'o, awonoho. Oso hwe huhwo sohmo mokosyohumayo sohwo kako ulɪmontono, Kɪko syoho wonyo yalokuno, wopɪngo yalokuno, eso kakoe hwe engo sohwo ulɪmontonoho. Oso pa'nyoso Anɪtuye a'amu huno kengo kengo'njo sofe hwapɪngoso Anɪtuyoho. Oso huhwo sohwafe hwe engo Anɪtu huhwo sohwo kako kakine'no tɪfi inɪngkayo'ne syoho iyoso'no hofɪkimo yokumpohn'nyo umokumontonoho. Oso'no kako hofɪkimo yokumpohn'nyo sosofitohmmokosyohumentanɪngkuhwosi hofɪko yokumpohn'nyo wolohofantɪfeho. Mopɪwahupitnnehofō.

⁵ A'amu fihwo kako huno ole wosyafɪhu'montonoho. Olo sɪkuno loso sɪkuno engomnoho. Oso'no ngko olo sɪkuno losomo Anɪtumne'no syafɪsyɪ'mo iyoho wohumamo. Ose syafɪsyɪhwoso'no nom'ne a'amu sohwo kako ole walɪmontonoho. Sɪkuno hopi'nonohinoso afa'nohinofoho. Oso'no ngko sɪkuno hopi'nonohinomo Anɪtumne'no wosyafɪhu'monnoho. I oso'no sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku olo hungkuno hilo so'no huno nto'no syafɪsyɪkujo'no Anɪtu kakoe hunomo nosetɪhwahwoso'no sekwo osomnohini hmnɪngkamno. ⁶ A'amu anga'nohino fihwo kako olo sɪkuno nje hwe engo sohwoe yofe ho'nomayo'ne Sɪkuno Engofoho lonto iwo'nɪngkiso hweho. A'amu nom'ni-hwo kako yo'mayo tongo oso yo'mayoso nɪwo'nɪngkiso sohwo kako kakoe hwe engo sohune'no syafɪsyonto nɪwo'nɪngkiso hweho. Ou, kako kakoe Hwe Engo Anɪtune'no jomo ulonto nɪwo'nɪngkiso hweho. U a'amu kako yo'mayoso manyo'njo iwo'nɪngkiso osohwo kako kakoe Hwe Engo sohune'no huno syafɪsyonto kako yo'mayoso humaho humawo'nɪngkiso hweho. Oso'no kako huhwo Anɪtumo isamoyoka ulɪwo'nɪngkiso hweho.

⁷ Nakwoe humayo so'nji nakwoe poyo pe'nyo so'nji oso hiso'no nakwo nakwoe hunoso momokosyohumunilohwono. ⁸ O'o, awonoho. Anɪtu kako'nohini nakwoe sɪkunoso mokosyohumawo'nɪngkisofoho. Anɪtu kako nakumo songo fosyohumamno ose nelahonɪngki nakwo songo nohumehwasi kakoe hungkunomo unɪngkohwono. U Anɪtu kako ole naloso, Sekwo poyo pe'nɪmno nalososo u nakwo poyo wope'nantanoho. U nakwo poyo pe'nasoso u nakwo songo humasoso nakwo Anɪtuye a'amu'nwoho. ⁹ Kɪlais kako poyo pe'nonto apa'no songo lɪka'mentiso oso'no kako a'amu poyo pe'nɪmentohofō so'nji nakwo a'amu songo humalohwone hn'nnonjiye Hwe Engo hweho.

¹⁰ I oso'no sekwo soku nom'ne a'amu sofe yahino kengo somo uhwonontɪfi oso sekwoe yahinoso wonyofoho eso peho'no lalokwofo. I oso'no sekwo soku, nom'ne a'amu somne'no sitofo peho'no ulalokwofo. Sekwo huno seyohoho. Hwangku nakwo Anɪtuye sɪmanopo lohofɪhwasi nakwoe hungkuno so'no Anɪtu kako ikwolofonefoho. ¹¹ Oso hungkuno selalokwe so'no a'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohofō huhwanji olo so'no mtɪ'mokumentohofi,

Hwe Engo Anɪtu sohwo kako ole lɪmento, Ngko songo humale sohwo'ni hungkuno nehopi'nohini selalokweno.

Oso sekwo huno waseyono. Hungkuno hiso ne umo'nɪmontonoho.

Hwangku sohonta a'amu hopi'nonohinoso hofɪko nje yofe ho'nonɪmafɪkuji hofɪko ngkine'no hwomtame wontohofantɪfeho.

Oseso a'amu hopi'nonohinoso hofɪko ngkimo wontantɪfeho. Kɪko Anɪtu ne hwosoho. Ose wontantɪfeho.

Ose mti'mokumentohofofoho.

¹² Oso'no nakwo huno ole nayohoho. Hwangku sohonta nakwo anga'no anga'no-hino hn'nwi nakwoe yahino iwo'n'ingkuhwone so'no nakwoe Anitumo nakwoe yahino hwapingo so'no yoloho wolijwaofantanoho.

Nakwo a'amu Anitumo simeho uy'wo'n'ingkuhwone hn'nwiye yahinoso a'amu Anitu mne'no huno we'e unyo somo wonyo umokuhwaloho.

¹³ Nakwo a'amu Anitumo simeho uwo'n'ingkuhwone hn'nwi nom'ne a'amu hofikoe yahino kengo kengo'njo somne'no huno wonyo nosyofisyihwaloho. O'o, nakwo huno ole wosyofisyano. Ngko olo yahino loso i'me'no nom'ne a'amuso hofiko nonehon'ingkuji hofiko nje yahino homo somo wonyofoho ko likuji hofiko nningkapikuji hofikoe huno wonyo imokinifitnnoho li'mo oso hiso ngko mimnehono. U ngko yo'mayo iwo'n'ingkohe so'no a'amu nom'neso hofiko Anituye honingkanano mta'ni p'wahupitnnoho li'mo oso hiso apa'no mimnehono. ¹⁴ Nje Hwe Engo Jisas kako ngkimo entihwamaso so'no ngko huno nto'no ole niyohoho. Yo'mayo Anitu nakune'no nonyo wosopayo ho'nahumentisoso fehohnjo wonyo'njo ho'nahumentiso'maho. O'o, wopingo'nohinifoho. I oso'no hwe fihwo kako huno ole syofisyalofoho. Ngko olo hiloso nimeso nje honingkanoso wonyo umo'nimontonoho. Kako huno ose syafisyososo u kako noso'manji kakoe honingkanano hiso ni'hu'no wonyo umo'nimntonoho. ¹⁵ U kiko yo'mayo wosopayo ni'wo'n'ingkinano somo nom'ne a'amu hofiko nokohon'ingkuji hofikoe simeho tango uyoso'no u kiko oso wosopayo hiso ne'no nonji oso a'amu homo somo kiko simeho muyalokuyohino. Kilais kako oso a'amu homo somne'no asomo utimayo'ne poyo pe'nimentiso oso'no kiko oso wosopayo hiso ne'no noningki kiko nom'ne a'amumo wonyo umokohotoho. ¹⁶ Kiko yo'mayo yahino iwo'n'ingkinano so'no wopingofoho huno ose kihwoso'no a'amu nom'neso hofiko kikimo nokohon'ingkuji wonyofoho kilikujo'no kiko oso yahino hiso apa'no yohotoho. ¹⁷ Nakwo Anitumo enjwa'mo humalohwone hn'nwi nakwo peho'no humalohwono. Yo'mayo nonyo wosopayo nyo'netaho. Yo'mayo mijo nyo'netaho. O'o, ose'ne'maho. Nakwo Anitumo enjwa'mo humalohwone hwapingoso olenoho. Anitu kakoe Towahuno Wopingo nakwoe simeho mo'mo humaso so'no kako honingkanano nto'no iningkayo so'no nefo'mawo'n'ingkisofoho. Kako nakwoe simeho pompenjiyo ifisyonamof'wo'n'ingkisofoho. Kako nakwoe simeho wopingo namokuwo'n'ingkisofoho. Oso'no nakwo nom'ne a'amumo wopingo'nohini ulohofano. ¹⁸ A'amu ose iwo'n'ingkiso sohwo kako Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyo ne hweho. Oso a'amu huhwo sohune'no Anitu kako kakoe simeho wopingo umo'nalofoho. A'amu nom'neso oso hwe huhwo sohomo uhwonontifi hwe wopingo hweho lalokwofo.

¹⁹ Nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi nakwo huno olo so'no wosyofisyano. Nakwo simeho afa unano. Yo'mayo yahino nakwoe simeho afa namokuwo'n'ingkiso yahinoso yokumpohn'nyo uyano. Oso'nji yo'mayo yahino nakwo a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ingkuhwone hn'nwiye simeho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo namokiyo'neso uyano. ²⁰ A'amu huno kengo kengo'njo sofe simeho mo'mo Anitu kakoe yahino wopingoso utihwayo'ne syoho engo yalofoho. I oso'no a'amu fehohnjoso hofiko huno ole syofisyalokwofo, Nakwo nonyo wosopayo fehohnjoso nasoso nakwoe yahinoso wonyo umo'nimontonoho. A'amu fehohnjoso ose syofisyalokwofo. Oseso nakwo huno nayohoho. Yo'mayo nonyo wosopayo yo'mayo tongoso Anitu nakwo nyo'ne'no ho'nahumentisofoho. I oso'no oso wosopayo so'no a'amu fehohnjo manyo'njo humaho humawo'n'ingkohoho somo nakwo nikwato lohofasoso a'amu hiso hofikoe hunoso wonyo imo'n'ingkuhwoso'no u hofikoe simeho mo'mo Anitu syoho yalokunjo somo nakwo wonyo umokantanoho. Ose ihwaso'no nakwo hi'nnonji honingkanano wonyomo uningkwantanoho. ²¹ Huno wopingoso olenoho. U yo'mayo yahu tongo ni'wo'n'ingkoheso yo'mayo mijo ni'wo'n'ingkoheso yo'mayo yahino iwo'n'ingkoheso oso'no nom'ne a'amu sohwo kako ngkimo nohonososo yahino hiso wonyofoho ko lihwosi ngkimo nningkape'manji kakoe yahino wonyo imo'nonoho li'mo ngko kako'nji

nohumahm'mo oso yahino hiso apa'no mimnehono. Oso huno hiso wop'ingofoho.
²² Oso yo'mayo yahino hiso'no Anitu kakoe hunoso kijapososo oso hunoso sikoe'no-hinofoho. Nom'ne a'amu somne'no yoloho lijwaofohotoho. Kiko yo'mayo yahino iwo'n'ingkinoso yo'mayo nonyo wosopayo niwo'n'ingkinoso so'no jije simehoso wonyofoho mahnyo'manji kiko simonyo fiyo. ²³ A'amu fihwo kako wosopayo nyo'ne so'no u yo'mayo yahino iyoso'no wonyofoho ko l'hwosi yoso sohwo kako yahino wonyo'njo hweho. Hwap'ingoso yo'mayo iwo'n'ingkuhwone so'no nakwo simeho anga'nohino'nji ole syaf'sy'wo'n'ingkuhwono. Olo yahino loso nto'nohinoho. Ose syof'syontani iwo'n'ingkuhwoneso oso yahinoso wonyo anefoho. I nakwoe simehomo huno hufa'uyo'njo'manji u oso yahino hiso yasoso wonyofoho.

15

Nakwo Kilaisiye yahinomo un'ingkowano.

¹ Nakwo Anituye huno engo tipema'nyo hn'nwi nakwo nom'ne a'amu Anituye huno we'e'njo somo yokumpohn'nyo utofano. Oso a'amu homo somo yo'mayo tango hofikimo u'masoso hofiko'nohini intofoso hopo'maho. Nakwo hofikimo ufo'mano. Nakwo nakwoe yo'mayo yahino osomnohini huno syafihu'n'ingkuhwaloho.
² Nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwi nakwoe humayo'nohino somne'no huno syofihu'n'ingkuhwaloho. O'o, nakwo a'amu hopi'nono Anitumo simeho unyo somo ufo'mano. Oseso nakwo hofikimo ufo'mehwaso'no hofiko Anituye yahino wop'ingo ne somo in'ingkakuji hofiko yokumpohn'nyo wolohofantifeho. ³ Oso'no nakwo huno nayohoho. Kilaisiye kako kakoe humayo so'no syafihu'n'imentiso'maho. O'o, kako nakune'no syonaf'syonto hwahopo pmentisofoho. Kilaisiye yahino hiso'no hohonta a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofi sohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu kikine'no hungkuno wonyo kil'ifijoso oso hofikoe wonyo hungkuno huhwo sohwo ngkimo ifehu'mokan'syohoho.

Oso hungkuno hiso Kilaisimne'no mt'i'mokumentohofofoho. ⁴ Oso a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofi sohwa hofiko oso hungkuno hopi'nono hiso nakwo Anitumne'no huno tipemayo'ne mt'i'mokumentohofofoho. Oso hungkuno hiso nakumo yokumpohn'nyo nasosofitofonefoho. Oso'no nakwo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontani nakumo Anitu asomo netimayo'ne hontohumalohwono. ⁵ Anitu kako nakumo yokumpohn'nyo nasosofitofonefoho sohwo kako nakwo yokumpohn'nyo lohofonefo'mawo'n'ingkiso hweho. Oso'no kako nakumo Kilaisiye Jisasiye hunomnohini nehopi in'ingkohwasi oso huno homo somnohini aho yokumpohn'nyo kemokosyohumayo'ne wonefo'ma'montonoho. ⁶ Oseso sekwo simeho afa in'ingkuji sekwoe huno anga'nohino so'nji sekwo Anituye yofe foho'nomapmno. Oso Anitu huhwo sohwo kako nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kan'ingkwowehoho.

Kilaisiye kako Jutafe temtitofonefoho osomnohini ufo'mawo'n'ingkiso'maho. O'o, temtitofonefoho hopi'nonohino somo ufo'mawo'n'ingkisofoho.

⁷ Jisas Kilaisiye nakumo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne netima'mentiso hopaso nakwo nom'ne a'amu huno engo'nji huno we'e'njo somo simeho afa inyo'ne utimano. Oso'no nom'ne a'amusohofiko nakumo nahon'ingkuji Anituye yofe woho'nomantifeho. ⁸ Hohonta Anitu a'amu Jutafe ajuyohwasamo hungkuno uyimentiso so'no Kilaisiye kako oso hungkuno hiso ne imo'nyo'ne a'amu Jutafe syoho ulohofiyo imo'n'imentisofoho. ⁹ Oso'nohino'maho. O'o, Anituye hitoho engoso a'amu temtitofonefoho kengo kengo hi'njimo ifehu'mokasy'hwosi hofiko hi Anitumo simeho wop'ingo uyifitne'ento Jisas pmentisofoho. A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofi sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Oseso ngko jije hungkunoso a'amu temtitofonefoho kengo somo ulimonnoho. Ngko jije yofe ho'nomayo'ne ta walimonnoho.

¹⁰ Nom'nepo ole mt'i'mokumentohofi,

Sekwo a'amu temtifofo kengo sɪkunonji sekwo a'amu Juta Anɪtu sehwasopo'mentiso osɪkunonji sekwo Anɪtumne'no sɪmonyo fiyɪmno.

¹¹ Nom'nepo ole mtɪ'mokumentohofi,

Sekwo a'amu temtifofo kengo soku sekwo Anɪtuye yofe foho'nomapmno.

I a'amu hopi'nonohino soku sekwo Anɪtuye yofe engoso foho'nomapmno.

¹² Nom'nepo Aisaiya kako Kɪlaisɪmne'no ole mtɪ'mokumento,

A'amu fihwo Juta mta'ango sohwoe yofe Jesi oso hwoe imu sohwa mta'ni Hwe Engo imo'nonefoho. Oso hwe engo huhwo sohwo kako oso temtifofo kengo sofe Hwe Engo hweho.

Hofɪko kakimo sɪmeho uyɪkujo'no hofɪkimo asomo utɪmayo'ne wohontohumantɪfeho.

Aisaiya ose mtɪ'mokumentisofoho. ¹³ Oso'no Anɪtu kako nakwoe sɪmeho hi'ntnnono uyo'neso hwapɪngo hweho. Nakwo Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono uyɪwo'nɪngkuhwone sohomo kako nakumo asomo netɪmayo'ne hontohumalohwono. Oso'no sekwoe sɪmeho wopɪngo so'nji sekwoe sɪmeho pompenjiyo so'nji Anɪtu kako engo wosejapono. Oso'no sekwo Anɪtuye Towahunofe yokumpohn'nyo nomafɪkuji yo'mayo Anɪtu sekumo wopɪngo waseloho'mo selɪmentiso so'no sekwo sɪmonyo fiyɪmno.

Poul kako Anɪtuye syoho iwo'nɪngkiso so'no kako sɪmonyo imentisofoho.

¹⁴ U nje a'amu soku, ngko olo so'no huno niyohoho. Sekwo Anɪtuye yahino wopɪngo so'nji kakoe huno engo notɪpemantɪfi sekwo Anɪtuye hungkuno wopɪngoso lutɪhunalokwofo. Oso'no sekwo fo'mo fo'ma'nyo hofiyo loho'nalokwofo. ¹⁵ I oso'no ngko olo iyoswo fehohnjo semtɪ'mokiyalokwe loso sekwoe huno somo huno sefohotofone so ngko hungkuno yokumpohn'nyo selalokweso ngko olo hungkuno hiloso mtɪ'mokalokwe so'no ngko iyoho mannyofoho. Hwapɪngoso Anɪtu kako ngkimo olo syoho wonyoangkafo hiloso ntapmmentisofoho. ¹⁶ Oseso ngko Kɪlais Jisasiye syoho ulohofiyo sohwo'ni ngko sekwo a'amu temtifofo kengo sokune'no Anɪtu'nji ufohi'nyo'ne syoho hopa yonji ngko kakoe hungkuno wopɪngoso selalokweno. Ngko olo so'no nɪmo'nɪngkohoho. A'amu temtifofo kengo kengoso hofɪko Anɪtumo u'mayo'ne nɪmo'nɪngkohoho. Anɪtu kakoe Towahunu wopɪngo sohwo a'amu homo somo wopɪngo umokahonɪngkuhwosi Anɪtu kakoe sɪmehoso wopɪngo umo'nɪmontonoho.

¹⁷ Ngko olo syoho Kɪlais Jisasi'nji Anɪtumne'no yalokuhwoyo so'no ngko sɪmonyo yalokweno. ¹⁸ I oso'no ngko yo'mayo syoho nje yokumpohn'nyo'nji iwo'nɪngkohe so'no maselɪmnehono. O'o, yo'mayo syoho Kɪlais kako'nohini iwo'nɪngkiso so'no a'amu temtifofo kengo kengoso hofɪko Anɪtuye hungkunomo haloho pentɪfi tɪfi inɪngkawowo'nɪngkohoho so'no waselɪmonne'no yohono. ¹⁹ Kɪlais kakoe yokumpohn'nyo nom'ne a'amu somo itɪhwayo'ne ntopahonɪngki yo'mayo kengo kengo wonyoangkafo a'amu miyɪwo'nɪngkohofoso ngko imentohefoho. Oso hiso Anɪtuye Towahunu sohwo ngkimo nɪfo'mahonɪngki ngko Kɪlaisiye hungkuno wopɪngoso ango Jelusalem mta'ni ema'mentoheho ango homo homo ne'no ulɪmɪwenji hwaho Ililikom osopo esojwao'mentohefoho. Hungkuno fehohnjo hiyaso moho'nahumentohefoho. O'o, Kɪlaisiye hungkuno hopi'nonohinoso umentohefoho. ²⁰ Ngko olo so'no nɪmo'nɪmentisofoho. A'amu ango kengo kengo'mjo somo Kɪlais kakoe yofe mupa'nyo'njo somo kakoe hungkuno wopɪngoso lɪku'mofo'ne nɪmo'nɪmentisofoho. Nom'ne a'amuso hofɪko Anɪtuye hungkunoso nto lutɪhwafijo somo oso a'amu homo somo ngko apa'no molutɪhwamnehono. ²¹ O'o, a'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentiso Aisaiya osohwo kako hungkuno ole mtɪ'mokumento, A'amu hofɪko kakine'no mupa'nyo'njosu hofɪko upo'nantɪfeho.

Oso'no hofɪko kakoe hungkunoso nupa'nɪngkuji hofɪkoe hunoso ito'no uyɪmontonoho.

Aisaiya ose mtɪ'mokumentisofoho.

Poul kako a'amu Loum somo uhwonɪ'mo osopo nta'ni hwaho Sɪpen osopono wamo lɪmentisofoho.

²² Oseso ngko sekwoe angso so pono wose'ma'monji ko yontneso olo syoho yalokwe hilo kako ngkimo n̄kiloj̄p̄eehon̄ngki ngko sekumo mose'maso'njo imentohefoho.

²³ Soswo pi'n̄nggo engo somo ngko sekumo wose'ma'monji imote sohwo'ni i olohonta ngko olo hwaho lopo nje syohoso moi'wo esojwao'maleno. Oso'no olohonta ngko sekumo wose'ma'monnoho. ²⁴ Oseso ngko sekumo s̄imo'mo sehoni'mo t̄ifi sohonta ngko hwaho nom'ne S̄ipen so pono wamonnoho. I oso'no ngko sekwo'nji we'enehwo nohumahm'mo nje s̄imeho wop̄nggo kaki'no wan̄imo'nono. I osohonta sekwo ngkimo hwaho S̄ipen hon̄ngkanoso nt̄ihwaf̄ikuj̄o'no ngko wamonnoho.

²⁵ I oso'no s̄imo'mo ngko An̄ituye a'amu Jelusalem humayo yo'mayo umofonyo inyo somo hamniyoho yo'mayoso wos̄iyohojamono. ²⁶ A'amu Masetouniya so'nji Ngk̄lik so'nji hof̄iko An̄itumo s̄imeho uȳwo'n̄ngkohofoso hof̄iko hof̄ikoe yo'mayo yo'mayoso nuhu'mokont̄ifi An̄ituye a'amu Jelusalemmjo somo hof̄iko yo'mayo so'no umofonyo iwo'n̄ngkohofoso somne'no ufo'mayo'ne hungkuno nano mtito'malofofoho.

²⁷ Oso a'amu somo fo'mayo'ne mtito'malofofoso wop̄nggofoho. Oseso s̄imo'mo a'amu Jelusalemmjoso hof̄iko An̄ituye hungkuno upa'nont̄ifi hof̄iko a'amu temtitofo kengo somo hof̄ikoe huyo'mangomo ufo'mayo'ne hof̄iko a'amu An̄ituye hungkuno ujo'ne uhwat̄imentohofofoho. Oso'no a'amu temtitofo kengoso hof̄iko olohonta a'amu Jelusalemmjo somo aku ufo'mayo'ne yahinoso nto'nohinofoho.

²⁸ Yo'mayo ho'yango oso a'amu hiso hof̄iko hu'mokahinnyoso ntopahon̄ngkofi ngko Jelusalemmjo a'amu sofe ahomo woho'nahumonne'no yohono. Oso syoho hiso moi'wo esojwaohm'mo ngko sekwoe angso sopo nose'mahm'mo osohonta ngko hwaho S̄ipen oso pono wamonnoho. ²⁹ Olo so'no ngko huno niyohoho. U ngko sekumo se'ma'meso u K̄lais kako nakumo wop̄nggo nalohof̄ihwoso'no nakwo wonyoangkafo wohumantanoho.

³⁰ U nje a'amu soku, ngko olo so'no n̄imo'n̄ngkohoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas K̄lais osohwo kako nakumo wop̄nggo naloho'mentiso so'no kakoe Towahuno Wop̄nggo sohwo nakwoe s̄imeho mo'mjo somo ujo entohojwo nas̄iwo'n̄ngki sohweho. Sekwo ngkine'no Mpohwo An̄itu kako ngkimo n̄ifo'mayo'ne jomo yokumpohn'nyo ul̄imno. ³¹ A'amu hwaho Jutiya humalofoso hof̄iko An̄ituye hungkunomo hwotoho fewo'n̄ngkohofoso somne'no sekwo huno syaf̄isȳikuj̄i, u oso a'amuso hof̄iko Poul̄imo tohino uȳfitnnoho l̄ikuj̄i oso'no sekwo ngkimo n̄ifo'mayo'ne An̄itumo jomo yokumpohn'nyo ul̄imno. Oso hamniyoho yo'mayo a'amu uhu'mokumalofoso ngko Jelusalemne'no nomotas̄i'me'no hof̄iko nuhwon̄ngkuj̄i hof̄ikoe s̄imeho wop̄nggo umo'n̄ngkuhwoso'no womant̄ifeho. Oso'ntnne'no sekwo Mpohumo jomo ul̄imno. ³² Oseso An̄itu kako olo so'no umo'noso'manji ngko s̄imeho wop̄nggo'nji nose'mahm'mo sekwo'nji ngko usijo'no we'enehwo nohumahm'mo ngko nje huyo'mango yokumpohn'nyo woma'monnoho.

³³ An̄itu kako nakwoe s̄imeho pompengo ifisyonafo'wo'n̄ngkiso hwap̄nggo sohwo kako sekwo a'amu hopi'nonohino sokunonji wohumano. Nehopeho.

16

Poul kako hwe moya'mi pi'n̄nggo engo somo nje a'amu kuyoho ul̄imentisofoho.

¹ Nakwoe nampohwo Fipisi kako a'amu Sen̄ik̄liya oso ponjoso hof̄iko An̄itu ne'no uhu'mokuwo'n̄ngkohofoso somo ufo'mawo'n̄ngkisosi kako sekumo se'mahwoso'no sekwo kakimo wop̄nggo ulohopmno. ² Oso a'mu Fipi kako An̄ituye syoho ulohofiyosi kako sekwo'nji humahwoso'no kako K̄lais̄imo s̄imeho hi'ntnnono uyalokuso so'no sekwo sekwoe senampi ne pa'nyo umo'nono. Sekwo kakimo wop̄nggo ulohof̄ikuj̄i umokosyohumamno. U kako yo'mayo oso'no umofonyo ihwoso'no sekwo kakimo ufo'mapmno. Hwap̄nggoso kako hwe moya'mi pi'n̄nggo engo somo ufo'manto ngko huhwo'n̄imo n̄ifo'mawo'n̄ngkisoyoho.

³ Oso a'mu P̄il̄isila'nji kakoe hwehwo Akwila'nji osiya'u'nji siko ngko'nji K̄lais̄i Jisas̄iye syoho afa'nono iwo'n̄ngkuhwone ya'uyoho. Oso hisiya'umne'no nje a'amu ya'uyoho ulalokweno. Oso'no sekwo sikimo njimno. ⁴ Siko ngkimo n̄ifo'ma'mentisiyo so'no a'amu

nom'neso hofi'ko sikimo wofonjosyano lahon'ngkofi siko poyo imo'nyo'neso siko iyoho miyo'njo imentisiyefoho. Oso'no ngko'nohini isamoyoka mulalokuyohono. O'o, a'amu temtitofo kengo kengo hopi'nonohinoso hofi'ko Anitumo simeho uyalokwofoso hofi'ko osiya'umo isamoyoka mikun'imposo ulalokwofo. ⁵ Oso a'mu siya'uye ango somo a'amu hofi'ko Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho osomne'no nje a'amufu ulalokweno. Sekwo hofi'kimo njimno.

Oso hwe Epinitas sohwo kako nje a'amu ne hweho. Osohwo kako hwaho Esiya sopo humanto kako a'amu Anitumo simeho muyo'njo sohonta kako kaki'no uyimentisofoho. Oso a'amu sohune'no nje a'amu hwosoho ulalokweno. Oso'no sekwo kakimo njimno.

⁶ Oso nom'ne a'mu Maliya hne'no ngko nje a'amuyoho ose ulalokweno. Oso'no sekwo kakimo njimno. Kako syoho yokumpohn'nyo engo yonto sekumo sefo'ma'mentisofoho.

⁷ I nom'ne hwe hufa'u temtitofo Juta oso mta'ango Antilounikas'nji Juniyas ntnne'no ngko nje a'amu hwa'uyo ulalokweno. Oso'no sekwo sikimo njimno. Siko ngko'nji impo'angomo humamotohwonefoho. Oso huhwo sohwa'uye yofeso a'amu apousel so'njo ajwo sopo weho. Osohonta ngko Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono muyo sohonta siko Kilaisimne'no simeho kaki'no uyimentisiyefoho.

⁸ Hwe nom'ne Ampliyetas oso hune'no nje a'amuhwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Kako nje a'amu ne hweho. Kako ngko hopa nakwoe Hwe Engo sohune'no simonyo yalofoho.

⁹ Ngko Upanos ne'no nje a'amu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Kako ngko'nji Kilaisimne'no syoho afa'njo hwoya'yoho. Osohumo ulikuji Sitekis oso huhumo ulimno. Ngko kakine'no nje a'amu hwe ulalokweno.

¹⁰ Ngko hwe nom'ne Apelisine'no nje a'amu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo nje a'amu hwe kilalofoho njimno. Kako Kilaisiye hungkunomo nto'no in'ngkwalofoho.

Hwe nom'ne Alisitoup'yulas montohwamne'no nje montohwafo ulalokweno. Sekwo hofi'kimo njimno.

¹¹ Hwe nom'ne nje temtitofo mta'ango Heloutiyan oso hune'no ngko nje a'amu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno.

Hwe nom'ne Nasisas montohwamne'no ngko nje montohwafo ulalokweno. Sekwo hofi'kimo njimno. Hofi'ko nakwoe Hwe Engo sohumo simeho uyalokwofo.

¹² Oso a'mu hufa'u Tilafina'nji Tilafousa'nji siko Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo yalokusiyo. Oso fa'une'no nje a'amu faswo ulalokweno. Sekwo sikimo njimno.

I nom'ne a'mu Pesis osi kako nje nampohweho. Osi kako Hwe Engo sohwoe syohoso yokumpohn'nyo iwo'n'ngkisiyoho. Oso hisi ne'no ngko nje nampohwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno.

¹³ Oso hwe Lufos oso hune'no ngko nje a'amuhwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Oso huhwo sohwo kako Hwe Engo Kilaisimo tifi in'ngkawowo'n'ngkiso hweho. Kona'wohi hi osenohinoho. Oso hisi kako nekwoe na'uyoho.

¹⁴ Ngko oso hwe Asinikilitos, Filekounyo, Hemesiyo, Patiloupasiyo, Hemasio, oso hwanji nom'ne a'amu huhwo sohwanji humalofu sohwanne'no nje a'amuhwafo ulalokweno. Sekwo hofi'kimo njimno.

¹⁵ Ngko oso a'amu Filoulokos, Juliya, Neleyos, kakoe konampi, Oulimpas, nom'ne a'amu Anitumo simeho uyiwon'ngkohofoso hofi'ko'nji humalofu oso hwamne'no ngko nje a'amu hwafo ulalokweno. Sekwo hofi'kimo njimno.

¹⁶ Sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku, sekwo nom'ne a'amu hofi'ko Anitumo simeho uyiwon'ngkohoho so'nji noswo'n'ngkuji osopo nuhu'mokohumafikuji aho po'nimno. A'amu hopi'nono hofi'ko Jisas Kilaisimo simeho uyalokwofoso hofi'ko sekumo nakwoe a'amu kuyoho selalokwofo.

Sekwo a'amumo wonyo imokiyo'nyo somne'no i'waho nto'no fiyimno.

¹⁷ Nje a'amu soku, ngko sekwoe huno somo wasefohoto'monne'no yohono. Anituye hungkuno sekwo upa'nitwo'ningkohoho somo a'amu fehohnjoso hofiko hwotoho fentifi a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'ningkohoho somo husilo husilofo wolohofantifi lohofalokwofo. Osomne'no sekwo i'waho nto'no fiyimno. Hofiko Anituye a'amu ne somo honingkanano hwasyo osomo ipemotowalokwofo. ¹⁸ Hofiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye syohoso miyalokuyohoho. Yo'mayo wonyo hofikoe simeho umo lonte somo iningkowalokwofo. A'amu honingkanano wonyo osomne'no mosyafisiyo'njo osomo hofiko hungkuno wopingoso afof'nji ulontifeso hofiko hwasyo honingkanomo ipemotawowo'ningkohohofoho. ¹⁹ Sekwo Anituye hungkunomo iningkawentifi yokumpohn'nyo lohokwofo. Oso'no a'amu ango'meemjoso nto upa'nimentohofohoho. Oso'no ngko sekune'no simonyo yalokweno. Ngko olo somne'no nimo'ningkohoho. Sekwo yahino wopingo somo tipemafikuji osomnohino finingkamno. Sekwo oso yahino wonyo somne'no huno apa'no nosyafisyikutoho. ²⁰ Anitu kako nakwoe simeho somo pompengo imokiyo hwapingo sohwo kako we'enepe Setenimo nihu'nahone hwotoho fehwoi kakimo sekwoe sifilaku'nyo'mo uhumati'montonoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako sekumo wopingo waselohofono.

A'amu Poul nji humamentohofoso hofiko a'amu Loummjo somo nakwoe a'amufoho ulimentohofohoho.

²¹ Timouti kako ngko'nji syoho afa'nono iwo'ningkuhwoyo sohwo kako sekumo nje a'amufo selalofoho. A'amu nom'ne hofiko nje temtitofa mta'ango sohwa Lusiyaoasiyo Jesouniyo Sousipata oso hwanji hofiko nakwoe a'amu hwafo selalokwofo.

²² Ngko Tetiyos huhwo'nnonji Poul kakoe mango mta'ni olo hungkunolo nta-honingki ngko sekune'no semti'mokiyalokwe sohwo'ni ngko Anitumo simeho uyonji olo hungkuno loso selalokweno, Sekwo nje a'amu kuyoho.

²³ Ngkaiyos kako sekumo nje a'amufo selalofoho. Ngko kakoe angomo humentaningko wopingo nimokosyohumaho. A'amu kakoe angomo Anitune'no uhu'mokuwo'ningkohoho somo kako hofikimo wopingo ulohofitwo'ningkisofoho.

Elastos sohwo kako olo ango laponjo hwe engo hwaho mokosyohumawo'ningkohoho sohwa hofikoe iyoswo hamniyoho'njo yo'mayoso nto'no emokosyohumawo'ningkiso hweho. Oso hwo'nji neningkwa'wehwo Kwatosi'nji siko sekumo nekwoe a'amufo selalokusiyo.

²⁴ [Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako kakoe yahino wopingoso sekwo hopi'nonohino sokumo ufehu'mokasesyono. Nehopeho.]

Nakwo Anituye yofe woho'nomano.

²⁵ Ngko Jisas Kilaisiye hungkuno wopingo losetihwawo'ningkoheso Anitu kako oso hungkuno hiso'nji sekumo yokumpohn'nyo sesofitofoso hoponoho. Oso hungkuno hiloso hohonta hiyaso'mo wo'mojoso olohonta Anitu kako utihwa'nyopo ujo mehontojwahumasofoho. ²⁶ Anitu kako songo ne'no humaso osohwo kako a'amumo hungkuno uyahoningki limotofo sohwa hofiko olo hungkuno homo losomo ifalifaliyo mtimokumentohofohoho. Oso'no olo hungkuno hilo so'no Anitu kako syoho hiso nejopahoningki nakwo sekumo selalokuhwono. Oso'no temtitofa hopi'nonohinoso hofiko oso hungkuno hiyaso'mo wo'mojo so'no huno uyahoningki hofikoe hunoso ehohosihumentisofoho. Oso'no a'amu hopi'nono hofiko oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyikuji kakoe yahino wopingo somo nuhwoningkuji tifi uningkapife. ²⁷ Oso Anitu huhwo sohwo kako'nohino huno hwapingo'njo hweho. Yo'mayo kakoe hwomu Jisas Kilais nakune'no naloho'mentiso oso'no nakwo Anituye yofe engolopohamo woho'nomehwano.

Oso hungkunoso nehopeho.

1 Koulin

Olo Iyoswo Sɪmo'mjo loso A'amu Koulin somne'no Poul Mtɪ'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno Sɪmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɪmentiso sohonta soswo tɪwenti-faif (25) nto uyakolo'mentisopolɪkeno olo iyoswo sɪmo'mjo loso a'amu Koulin somne'no Poul mtɪ'mokumentisofoho. Tajo ango Koulin i'mofapeso kako apa'no Anɪtuye hungkuno liku'meefo syoho'ne wento mtɪ'mokumentisofoho. Oso hohosohonta Poul kako Akwila'nji Pɪlisila'nji nohumantɪfi hwapɪfe ango syoho yontɪfi Anɪtuye hungkunoso liku'meeo'motofofoho. Oso hohosohonta a'amu Juta fehohonjo'nji a'amu Ngkɪlik pi'nɪngo engo so'nji sɪmeho hi'ntnnono uyɪmentohofofoho. Poul Koulin hopo sopo humanto Anɪtuye hungkuno ne'no lontanɪngki soswo anga'no hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'no uyakolomentisofoho. Ango Koulin sopo antɪme we'epo'maho. O'o, antɪme engo mɪkunɪmposoponoho. Oso ango hopo sopone'no Poul kako sɪmeho tango'nji mtɪ'mokumentisofoho. Oso sɪmeho tango iyo hwapɪngoso olenoho. Iyoswo anga'no sɪmo'mo mtɪ'mokuyahotɪmentisoso imo'nao'mentiso so'ne olo iyoswo tɪfi'njo lofosofa'u 1 Koulin'nji 2 Koulin'nji imo'nɪmentisiyefoho. Poul iyoswo Koulinne'no mtɪ'mokuyahojiyoso hufa'u sɪhunefoho. I oso'no olohonta iyoswo anga'nohinoso mauyoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako Efesos humanto mtɪ'mokumentisofoho. Paul olo iyoswo mtɪ'mokiyo hwapɪngoso olenoho. A'amu Jisasɪmo inɪngkunyo Koulinjoso Poulɪmo yo'mayo yo'mayo so'no ulohonɪmentohoho so'no Poul kako aku hofɪkine'no mtɪ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olohonta iyoswo homo lomo atofu lɪhwasi nakwo tɪfi unɪngkohwano.

¹ Anɪtu kako ngko Pouli'nɪmo nɪhwosopo'mentisoso Jisas Kɪlaisiye hungkuno a'amu somo liku'mofo (*apousel*) syoho ntapmmentiso sohwo'nnonji nenɪngkwa'wehwo Sousɪtenisɪ'nji ² nekwo nohumentai sekwo a'amu ango Koulinjo sokune'no olo iyoswo loso semtɪ'mokiyalokuhwoyo. Sekwo Kɪlaisɪmo ufohi'nontɪfi kakoe a'amu ne imo'nɪmentohofofoho. Oso hiso'no Anɪtu kakine'no sekumo sehwsopo'mentisofoho. Sekwo'nohinɪ'maho. O'o, hwe moya'mi ango'meemjo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlaisɪmo jomo ulɪwo'nɪngkuhwone hn'nɪmo nahwsopo'mentisofoho. Jisas huhwo sohwo kako nakwo hwe moya'mi hopi'nonohino hn'nwiye Hwe Engo nɪhu'no anga'nohino hweho. ³ Nanɪngkwohwo Anɪtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlaisɪ'nji siko'monta'i siko sekumo wopɪngo selohofohosɪsi sɪmeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

Poul kako Anɪtumo oso a'amu homo somne'no isamoyoka ulɪmentisofoho.

⁴ Kɪlais Jisas kako sekumo wopɪngo seloho'mentiso so'no ngko engolopohamo sekune'no huno syasyefɪsyonji Anɪtumne'no isamoyoka ulɪwo'nɪngkohefoho. ⁵⁻⁶ Nakwo Kɪlaisiye hungkuno selɪmentɪhwone so'no oso hungkuno hiso sekwo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantɪfi sekwo Kɪlaisɪmo ufohi'nɪngkahonɪngkofi kako sekumo yo'mayo so'no umofonyo miyo'njo iyo'ne semokumentisofoho. U, sekwo kakoe hungkuno wopɪngo so'no huno tɪpemantɪfi sekwo nom'ne a'amu somo lutɪhwayo'neso huno'njo kuyoho. Oso'no ngko Anɪtumo isamoyoka ulalokweno. ⁷ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais kako utɪhwa'nyopo asomo peso'no sekwo nohontohumentanɪngkofi Anɪtu sohwo kako kakoe yo'mayo wopɪngoso sejopalofoho. Kakoe wopɪngo somne'no sekwo umofonyo mifitnnehoho. ⁸ O'o, Anɪtu kakoe yokumpohn'nyo so'nji sekumo sesosofitofontanɪngkuhwosi sekwo Anɪtumne'no yokumpohn'nyo lohofontanɪngkuji sekwoe sɪkunoso moi'wo umo'nɪmontonoho. Oseso nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlaisiye Sɪkuno Engo kako asomo poso sohonta sekwo wonyo ane lohofɪkuji wonɪmango masenonehoho. ⁹ Anɪtu kako kakoe Hwomu Jisas Kɪlais nakwoe Hwe Engo sohwo'nji nakwo'nji sɪmeho afa inyo'ne nakumo nahwsopo'mentisofoho. Nakwo Kɪlaisɪ'nji

majopohi'nyo'ne nahwosopo'mentisofoho. Oso hiso'no ne imokiyo'neso Anitu kako hoponoho. Kako kakoe hunoso mikwesiyafisyonehoho. O'o, awonoho.

A'amu Koulin hofiko Anitune'no uhu'mokumotofoso hofiko husilo husilofo loho'-mentohofofoho.

¹⁰ U, nje a'amu soku nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako olo hungkuno ntapmmentiso so'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. Sekwo upa'nimno. Sekwo yoka hnnontifi husilo husilofo loho'malofoso moi'wonoho. Sekwo apa'no oso yahinoso ikutoho. O'o, sekwo apa'no nuhu'mokukuji hungkuno afa'nohino filikuno huno anga'no'nohini fisyafihupmno. ¹¹ U nje a'amu soku oso ape Kilouwe siye angomta'ango a'amu nopontifi ngkimo ole ntimalofi, A'amu Kouliniso hofiko yoka hnnalokwofo. Ose ntimalofofoho. ¹² Ngko sekwo a'amu anga'no anga'nohino sokumo selalokweno. Sekwo huno kengo kengo syafisyontifi a'amu fehohnjo soku ole lalokwofo, Nakwo Pouliye yahinomo iningkowalokuhwono. Nom'ne soku sekwo ole lalokwofo, Nakwo Apoulousiye a'amu'nwoho. Nom'ne a'amu soku sekwo ole lalokwofo, Nakwo Pitaye hungkunomo iningkowalokuhwono. I, a'amu nom'ne soku sekwo ole lalokwofo, Nakwo Kilaisiye a'amu'nwoho. Ose lalokwofo. ¹³ Pipineto. A'amu pi'ningo engo hofiko sekwoe wonyomne'no pe'nimentohofotaho. Ngko Pouli'ni iyo hwojiyafiku'nnyopo sekwoe wonyomne'no lape'nimaleno. O'o, sekwo huno seyohoho. Kilais kako'nohini sekwoe wonyomne'no poyo pe'nimentisofoho. I hofiko ngkine'no mijo kiyosema'malofotaho. O'o, Kilaisimne'nohini sekumo mijo kiyosema'malofofoho. ¹⁴ Ngko sekwo'njo sopo mijo kiyomayoso a'amu pi'ningo'maho. O'o, Kilisiposi'nji Ngkaiyasi'njimnohini mijo kiyoma'maleno. Oso'no ngko a'amu hufa'u hwa'umnohini mijo kiyoma'mentohe so'no Anitumo isamoyoka ulalokweno. ¹⁵ Oso'no a'amu pi'ningo engoso hofiko ole malifitnehoho, Poul kako nakumo mijo kiyonema'mentiso so'no nakwo Pouliye a'amu'nwoho. Ose malifitnehoho. ¹⁶ U, ngko nom'ne a'amu sohune'no syafisyohono. S Stefanosiye a'amu oso hwanjimo ngko mijo kiyoma'maleno. U, ngko nom'ne a'amu somo mijo kokiyoma'mentohono. Awolikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. I, ngko mijo kiyomayo hungkuno so'no peho'no selalokweno. ¹⁷ Kilais kako ngkimo oso mijo kiyomayo syohoso montapmmentisofoho. O'o, ngkimo kako a'amu somo kakoe hungkuno lutihwayo'ne syoho ntapmmentisofoho. A'amu huno'njo sohwa hofiko hungkuno sawemo lutihwawo'n'ngkohofoho hopaso ngko hungkuno molutihwamnehono. O'o, Kilais kako iyo hwojiyafiku'nnyomo nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso so'no a'amu huno nto'no mosyafihupitnnoho lonji ngko a'amufe huno nto'no ehohosasiyo'ne hungkuno tifo tifo lutihwawo'n'ngkohe hwo'nyoho.

Nakwo Kilaisimo uhwonontani uhwonimentihwoneso nakwo Anituye yokumpohn'nyo'nji kakoe huno wopingo so'nji nto uhwonimentihwonefoho.

¹⁸ A'amu Anitumo min'ngkayo'njo iwo'n'ngkohofoso hofiko Kilais nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyafiku'nnyomo poyo pe'nimentiso so'no upa'nontifi hofiko huno ole syofisyalokwofo, oso hungkuno liwo'n'ngkohofoso hwayohosi hungkunofoho. Ose syofisyalokwofo. I, oseso nakwo a'amu Anitu kako nakumo asomo netimayo'ne'no hontohumentani nakwo huno ole nayiwo'n'ngki, Kilais kako nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyafiku'nnyomo poyo imo'nimentiso sohune'no Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo netihwamentisofoho. ¹⁹ A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofoho sohwa hofiko a'amu Kilaisimne'no nakwolaho liwo'n'ngkohofoho somne'no ole mtimokumentohofi, Anitu ole limento, A'amu hwahoponjoso hofiko hofikoe yokumpohn'nyo so'nji Anitumo u'mayo'ne'entifi huno uyalokunjo oso a'amuso hofikoe huno somo ngko wonyo umokumonnoho.

Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi huno'nji liwo'n'ngkohofoso hofiko Anitumo u'mane'entifi hon'ngkano pi'ningo pi'ningo hofikoe huno mta'ni imofiwon'ngkohofoho somo ngko wae weeo'monnoho.

Anitu ose limentisofoho. ²⁰ A'amu Anitumo miningkayoso hwahoponjo somne'nohini huno syafisyiwo'n'ingkohofoso hofiko ole liwo'n'ingkohofi, Nakwo huno'njo hn'nwi nakwoe huno nto'nohinoso a'amu nom'ne somo lutihwane'entifi syafisyiwo'n'ingkohofofoho. Oso a'amumne'no Anitu kako kakoe a'amu ne hn'nyumo ole netihwamento, Olo hwaho loponjo hunoso wonyo hwayo hohnjofoho. Oso'no a'amu kako olo hwaho loponjo huno somnohini syafisyiwo'n'ingkiso sohwo kakoe huno neso mauyoho.

²¹ I oso'no Anitu kako huno hwapingo'njo sohwo kako olo honingkanolo imo'limentisofoho. A'amu hofiko Anitumo u'mano likujoso hofiko hofikoe huno mta'ni Anitumo mu'mapitnohofo. O'o, awonoho. I oso'no Kilaisiye hungkuno wopingoso a'amu somo lutihwawo'n'ingkuhwone somo simeho hi'ntnnono uyikuji hofiko Anitumo u'mantifeho. Nu'mafikuji hofiko kakoe a'amu ne umo'nantifeho. Oso hiso'no Anitu kako simeho wopingo umo'n'wo'n'ingkisofoho. I oso hungkuno hiloso nakwo lutihwawo'n'ingkuhwone somne'no hofiko naliwo'n'ingkohofi hwayo hohnjo hungkuno liwo'n'ingkohofoho kuyoho. Ose naliwo'n'ingkohofofoho. ²² I a'amu Jutaso ole liwo'n'ingkohofi, Anitu kako nakumo kakoe yokumpohn'nyo'nji yo'mayo kengo wonyoangkafo a'amu mifijoso netihwaso'manji u oso hungkunoso Anitu mta'ango'manji uhwon'ingkuhwasi oso hungkuno homo somo nakwo huno naihwoso'no tifi un'ingkowano. A'amu Ngkilik oso hwa ole liwo'n'ingkohofi, u, nakwo yo'mayo hungkuno upo'nasoso huno wopingofoho syofisyaso'manji oso hungkuno homo somo huno naihwoso'no tifi un'ingkowano. ²³ I oso'no nakwo hungkuno lutihwawo'n'ingkuhwoneso olenoho. Kilais kako nakwoe wonyomne'no iyo hwojiyafiku'nnyomo poyo imo'n'imentisofoho. I oso'no a'amu Jutaso hofiko oso hungkuno hiso'no nakwolaho lontifi wonipaho ikin'wo'n'ingkohofofoho. A'amu Ngkilik sohwa hofiko oso hungkuno homo somo nupa'nontifi ole liwo'n'ingkohofi, Olo hungkuno loso kokato'nnyofoho. Ose liwo'n'ingkohofoho kuyoho. ²⁴ I nakwo a'amu Juta hn'nnonji temtifo kengo kengo hn'nimo Anitu nahwosopo'mentiso hn'nwi nakwo Anituye mampahomo upo'nontani nakwo huno ole nayohi, Kilais kako nakumo asomo netimayo'ne poyo pe'nimentiso sohumo nuhwonontani uhwon'imentihwoneso nakwo Anituye yokumpohn'nyo so'nji Anituye huno wopingo so'nji uhwalokuhwono. ²⁵ Oso honingkanano Anitu kakimo u'mayo'ne imo'mentiso so'no a'amu hwahoponjoso hofiko huno syafisyontifi hofiko ole liwo'n'ingkohofi, Olo honingkanano loso ne anefoho. Hwayo hohnjofoho. Ose lontifeso hofikoe huno so'nji yokumpohn'nyo so'nji Anitu kakoe huno hwapingo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji hofikimo yakolo'nnyofoho.

²⁶ Ou, nje a'amu soku, Anitu kako sekumo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne joho selimentiso sohonta sekwo huno ane, yokumpohn'nyo ane, yofe engo ane imo'n'imentohofoho kuyoho. ²⁷ A'amu hwahoponjo yahino somne'no huno'njososo Anitu kako oso a'amu homo somo wonimango ufisyimo'mo lonto a'amu huno'masoso hofiko nje honingkanomo tifi nningkapikuji nje a'amu ne imo'n'ifitne'ento uhwosopo'mentisofoho. A'amu hwahoponjo yokumpohn'nyo'njo somo Anitu kako oso a'amu homo somo wonimango ufisyimo'mo lonto a'amu yokumpohn'nyo aneso nje a'amu ne imo'n'ifitne'ento hofikimo uhwosopo'mentisofoho. ²⁸ A'amu hwahoponjoso hofiko yo'mayo so'no ole liwo'n'ingkohofi, Wonyofoho. Nakwolaho. Oso hiso ne anefoho. Ose liwo'n'ingkohofofoho. Oso homo somne'no Anitu kako oloso ngko'nefoho. Womamo limentisofoho. Anitu kako a'amu hwahoponjofe hunoso ne anefoho. Moi'wo umo'nono limentisofoho. Oso'no yo'mayo so'ne hofikoe yofe ho'nomawo'n'ingkohofoho somo Anitu kako wae yao'mentisofoho. ²⁹ Anitu kako oso yo'mayo hiso imentiso so'no nakwo Anituye timopo nakwoe yofeso moho'nomo'nanehwono. ³⁰ Anitu kako nakumo Jisas Kilaisi'njopo menehumaji'mentisofoho. Oso'no Anitu kako Kilaisiye hungkunoso nakwoe hunomo moho'nonahumentiso so'no nakwo kakine'no huno nto'no syofisyalokuhwono. Kilais kako nakumo wopingo naloho'mentiso so'no Anitu kako nakumo wopingo kuyoho nelalofoho. Jisas kako honingkanano wonyo somta'ni

nakumo mpe enema'mentiso so'no kako nakumo Anituye a'amu ne namokumentisofoho. ³¹ Oso'no a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofi sohwa hofiko ole mtimokumentohofi, Hwe fihwo kako kakoe yofeso woho'noma'nimo lososo kakoe yofe moho'noma'nonehoho. O'o, kako Kilais nakwoe Hwe Engo sohwoe yofe'nohini woho'nomano.

2

Poul kako Kilais+ye iyo hwojiyafijiyo so'no hungkuno ulimentisofoho.

¹ Oseso nje a'amu soku, hohonta ngko sekumo nose'manji ngko Anitu kakoe hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso selimote sohonta sekwo huno ole syafihupitne'enji maselimentohono, Kiko yofe engo'njo hwasoho. Huno hwapingo'njo hwasoho. Ose ntifitne'enji maselimentohono. ² O'o, ngko nje simemo somne'no ole nto hnnimtoho, Ngko sekwo'nji nohumahm'mo yo'mayo kengo kengo so'no ngko hungkuno maselmnehono. O'o, awonoho. Ngko Jisas Kilais kako iyo hwojiyafiku'nnyo sopo nakwoe wonyomne'no poyo pe'nimentiso sohune'no ngko huno nihwoso'no oso'nohini wolosetihwamne'no yohono. ³ Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta ngko yokumpohn'nyo ane nohumanji iyoho nnimentisofoho. ⁴⁻⁵ Sekwo nje huno somo tifi nningkapifitne'enji hungkuno selimote'maho. O'o, sekwo Anituye yokumpohn'nyo somo tifi iningkafitne'enji hungkuno selimentohefoho. Oso'no ngko Anituye hungkuno losetihwamentohe sohonta a'amu huno'njoso hofiko nom'ne a'amufe hunomo uwolo'mokantifi hungkuno nto'no esyohumawo'nngkohofi pa'nyoso selimentohe'maho. O'o, ngko Anituye hungkuno selahonngko Anitu kakoe Towahuno Wopingofo yokumpohn'nyoso sekwo utihwa'nyopo nuhwonontifi sekwo huno ole syafihu'mentohofi, Olo hungkuno loso ne'njofoho. Huno ose syafihu'mentohofoho.

Anituye Towahuno sohwo kako nakumo huno wopingo nejopalofoho.

⁶ Anitu kako huno engo nejapmmmentisoso nakwo a'amu Anituye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo somo lutihwawo'nngkuhwonefoho. Oso huno engo hiso olo hwaho loponta'ango'maho. U, a'amu olo hwaho lopo nakumo yokumpohn'nyo ne mokosyohumawo'nngkohofi sohwa mta'ango'maho. O'o, hofikoe yokumpohn'nyoso moi'wo umo'nimontonoho. ⁷ Nakwoe Anitu mta'ango huno engoso lutihwawo'nngkuhwonefoho. Oso huno engo hiso hiyaso'mo wo'mojofoho. Anitu kako nakwoe hwaho mamti'mokiyo sohonta Anitu kako nakumo kakoe a'amu ne namokuhwosi nakwo kako'nji kakoe ango wonyoangkafo sopo humane'ento hungkuno mtito'mentisofoho. ⁸ A'amu olo hwaho lopo mokosyohumawo'nngkohofi sohwa hofiko oso huno hwapingo somo huno nto'no mosyafisiyo'njo hwafoho. I oso'no hofiko nakwoe Hwe Engo Anitu pomponaho hwapingo sohwoe hwomu sohune'no huno nto'no syafisyontifijontentesi hofiko kakimo iyo hwojiyafiku'nnyo somo mofonjinto'ofasyikutnesohilo. ⁹ Ngko olo hungkuno selalokwe loso'no a'amu Anituye hungkuno nihu'no hohonta mtimokumentohofi sohwa ole mtimokumentohofi, Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi yo'mayo wonyoangkafo somo muhwonyoso yo'mayo wonyoangkafo so'no haloho mupa'nyo so'nji yo'mayo wonyoangkafoso a'amufe hunomo mufohotofo'njo oso yo'mayo hiso Anitu kako kakoe a'amu simemo uyiwon'ngkohofi somne'no nto'no esyohumaho.

Ose mtimokumentohofohofoho. ¹⁰ Oso yo'mayo so'no hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso Anitu kakoe Towahuno wopingo sohwo netihwamentisofoho. Anituye Towahuno Wopingo huhwo sohwo kako yo'mayoso nakwo hiyaso'mo yalokuhwone somo utihwa'nyopo nahononto yo'mayo wopingo Anituye hunomjo oso'nji kakoe yahino so'no kako huno uyohoho.

¹¹ A'amu tihwolo, nom'ne a'amu sohwoe huno somo uhwonyosofo. O'o, awonoho. Oso hwe sohwo kako'nohini kakoe hunoso huno uyohoho. Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako Anituye huno somo kako huno muyo hweho. Anitu kakoe Towahuno sohwo'nohini

kako Anítuye huno so'nji yahino so'nji huno uyohoho. ¹² I oso'no nakwo Anítuye a'amu ne hn'nwi nakwo olo hwaho loponjo yahino wonyoso momaso'nwoho. O'o, Anítu kako nakumo kakoe Towahuno nejapmmentiso oso hiso yo'mayo wopíngo Anítu kako siki nejapíwo'níngkiso so'no nakwoe hunoso nto'no nto ehohosonyohoho. ¹³ Yo'mayo wopíngo Anítu kako nakumo siki nejapíwo'níngkiso so'no selalokuhwoneso nakwo nom'ne a'amufe huno mta'ni mentani moselalokuyíhwono. O'o, olo hungkuno loso Anítu kakoe Towahuno Wopíngo nakumo lonetíhwahoníngki selalokuhwono. Oso hungkuno hiso nakwo a'amu Anítuye Towahuno Wopíngo hi'njo somne'no lutíhwalokuhwono.

¹⁴ U, a'amu Anítuye Towahuno Wopíngo ane sohwo oso a'amu huhwo sohwo kako Anítuye Towahunofe hungkunoso huno nto'no muyo hweho. U, oso hiso peho'neto. Oso a'amu huhwo sohwo kako oso hungkuno hiso nupa'nonto huno ole syofísyalofoho. Olo hungkuno loso hwayo hohnjo hungkunofoho. Ose syofísyalofoho. Nakwo a'amu Anítuye Towahuno hi'njo hn'nwi nakwo Towahuno Wopíngofe hungkuno hilo so'no huno nto'no nayohoho. I a'amu Anítuye Towahuno Wopíngo aneso kako olo hungkuno hwapíngo ne hilo so'no huno muyonehoho. Oso'no Anítuye Towahuno Wopíngo sohwo kakoe wopíngoso oso a'amu hisomo muyonehoho. ¹⁵⁻¹⁶ Oso hiso'no a'amu Anítuye hungkuno mtí'mokumentohofi sohwa ole mtí'mokumentohofi, Nakwoe Hwe Engo Anítu sohwoe huno somne'no huno tíhwo uyohoho. Anítu sohomo tíhwo wolutíhwamontolo. O'o, níhu'no awonoho.

Ose mtí'mokumentohofofoho. I oso'no nakwo Anítuye Towahuno Wopíngo hi'njo hn'nímo Kílais kakoe huno fehohnjoso nejapmmentisofoho. Oseso a'amu Anítuye Towahuno Wopíngo hi'njo sohwo kako yo'mayo yo'mayo somo uhwoníngkuhwosi kako yamofu ulohomontonoho. Oloso wopíngofoho. Oso wonyofoho. Huno ose uyohoho. U, a'amu kako Anítuye Towahuno Wopíngo aneso kako Anítuye a'amu ne somo yamofu mulohofonehoho. O'o, Anítuye Towahuno Wopíngonjo sohomo yahino wopíngo utíhwamontonoho.

3

Anítuye a'amu ne somo mokosyohumawo'níngkohofu sohwa hofíko Anítuye syoho ulohofiyo hwafoho.

¹ Nje a'amu soku, hohonta ngko sekwo'nji nohumanji Anítuye hungkuno selímentoheho ngko a'amu Anítuye Towahuno Wopíngo hi'njo somo ulíwo'níngkohe pa'nyoso sekumo hungkuno maselímmentohefoho. O'o, ngko a'amu hofíko símeho sohwo yo'mayo wonyoso umo lonte somo iníngkawowo'níngkohofu pa'nyo sokumo Anítuye hungkuno selímentohefoho. Oso hohosohonta sekwo Kílaisíye yahino somne'no mehomi milongo pa'nyo humamentohofofoho. ² Anítuye hungkuno neso tongo u wopayo yokumpohn'nyo pa'nyofoho. I sekwo mehomi milongo pa'nyo soku nohumentaníngkofi ngko amno mijo'nohini sejapmmentohofoho. Anítuye hungkuno fehohnjoso tongo pa'nyoso sekwo manímmentohefofoho. I lohonta lohonta sekwo manífitnnehofu. ³ Hwapíngoso sekwo Anítuye Towahuno ane pa'nyo soku ne'no humalofo. I nom'ne a'amu sekwo'nji humalofo somne'no símeho tohino'nji uyontífi yoka hnníwo'níngkohofu kuyoho. Oso yahino sekwo iwo'níngkohofoso sekwoe símeho sohwo kako yo'mayo wonyo umo lonte somnohini iníngkawowo'níngkohofu kuyoho. Oso yahino hiso hwahoponta'angofoho. ⁴ Yahino anga'no yalokwofoso olenoho. A'amu anga'nohino sohwo kako ole lalofoho, Ngko Pouliye a'amu hwo'nyoho. I nom'nihwo kako ole lalofoho, Ngko Apoulousíye a'amu hwo'nyoho. Oso yahino hiso Anítu kakoe Towahunofe yahinotaho. O'o, awonoho. Hwahoponta'ango'nohinofoho.

⁵ Oso'no sekwo huno nto'no físyafíhupmno. Apoulous sohwo kako peho hwolo. I ngko Poul sohwo'ni peho hwo'nto. Nekwo sohwoya'i Anítuye syoho ulohofiyo hwoya'yoho. I oso'no nekwo Anítuye hungkuno wopíngoso selahoníngkuhwosi sekwo nupa'nontífi Anítumo símeho hi'ntnono uyímentohofofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo kako

nekumo syoho anga'no anga'no ejopalofoho. ⁶ Ihwoni. Ngko sekwoe simeho mo'mo Anituye hungkuno ipisayo uyo hulohofoho hopa hulasehumentohofoho. Apoulous kako oso ipisayo uyo homo somjo hoja wonyo yo'mayo sofokafonte somo wae yaofahonngki Anitu kako oso ipisayo homo somo hwapingo sohwo kako engo imokalofoho. ⁷ I a'amu kako ipisayo uyo hiso hulitwo'nngkiso sohwo kako kakoe yofeso engo'maho. Yofe we'e'njo hweho. U a'amu kako hoja wonyo yo'mayo sofokafonte somo wae yaofitwo'nngkiso sohwo kako kakoe yofe hi we'e'njo hweho. Anitu kako oso ipisayo uyo homo somo ne imokalokunjo sohwo kako oso hwo'nohini kako yofe engo hi'njo hweho. ⁸ Oso a'amu kako ipisayo uyo hulalokuso sohwo'nji hoja wonyo wae yaofalokuso sohwo'nji sikoe syoho neso afafoho. I oso'no siko sikoe syoho sikoepi sikoepi yalokusiyi so'no sikoe syoho homo somne'no ho'yanggo wamanjiyoho. ⁹ Ou, Apoulous'nji nekwo Anituye syoho ulohofiyi hwoya'yoho. Sekwo soku Anituye syoho kuyoho. Oso'no sekwo husilo husilofoho peho'no loho'mentohofoto.

A'amu Anituye syoho'njo sohwo kako anggo molitwo'nngkiso pa'nyo hweho.

Sekwo Anituye anggo pa'nyo soku Anitu kako anggo hiso molalofoho. ¹⁰ Anitu kako ngkimo wopingo ntohofonto kako kakoe syoho wopingo ntapmmntisoso yonji ngko anggo ingkuso simo'mjo hwo'nyoho. Oso'no ngko Anituye hungkuno selimentohe sohonta oso hwasaho yokumpohn'nyoso nto iju'mo'mentohofoho. U a'amu nom'ne sohwa hofiko Anituye hungkuno losetihwalokwofo sohwa hofiko oso hwasaho hopo sopo anggo neso molalokwofo. A'amu huhwo sohwa hofiko oso anggo hiso wonyo imo'nonoho likuji hofiko huno nto'no wasyofihupife. ¹¹ I oso'no sekwo huno seyohoho. Oso hwasaho ngko simo'mjo iju'mo'mentoheso Jisas Kilaisiyoho. Oso hwasaho homo somo a'amu nom'nehwo kako yofafihwosi kako nom'ne hwasahoso momawonjonehoho. O'o, awonoho. ¹² A'amu fihwo kako oso hwasaho hopo sopo anggo wamolimo litwosi'manji kako oso hwasaho hopo sopo nano yokumpohn'nyoso nomahwosi syasyososo oso nano huhwo sohwo kako anggo yokino homo somo yokumpohn'nyo wokemokosyohumamontonoho. I yo'mayo holayo yokino, singkume yokino oso nano ponifoso kako nomahwosi mtitofasyososo yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho. ¹³ I nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi olo syoho yalokuhwone hiloso hwangku sohonta utihwa'nyopo u'mofapmmntonoho. Oso sikuno Jisas Kilais kako nakwoe hungkuno ikwolofone somo asomo pososohonta yo'mayo syoho iwo'nngkuhwone somo toho hopa nonefoho. Oso toho hiso nngkahonngkuhwosi nakwo yo'mayo syoho iwo'nngkuhwone somo yamofa nalohofihwoso'no nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwiye syoho ne so'no huno wonayono. ¹⁴ U hwe fihwo kako anggo oso hwasaho hopo sopo hofiyi'no moloso'manji oso kakoe anggo homo somo toho manonehoho. O'o, awonoho. Oso anggo hiso toho manyo'njo nto'no molohinowentanngkuhwosi oso syoho iyo huhwo sohwo kako ho'yanggo woma'mtonoho. ¹⁵ U hwe fihwo kako oso hwasaho hopo sopo kako anggo nto'no mamajo'njo yoso sohwoe angoso toho nngkuhwosi kakoe syoho hopi'nonohinoso wonyo umo'nimontonoho. Syoho hiso ne ane umo'nimontonoho. U oso syoho iyo huhwo sohwo kako ho'yangoso momanehoho. Oso hwe huhwo sohwo kako songo ko humaso sohwo kako toho mta'ni ifitwo'nngkohofoho pa'nyo hweho.

Anituye a'amu neso hofiko Anituye angofoho.

¹⁶ Olo so'no sekwo innggo seyihwoloho. Sekwo Anituye a'amu ne soku Anitu kakoe anggo kuyoho. Anitu kakoe Towahunoso sekwoe simeho ajwomo'mo humaho. ¹⁷ U hwe fihwo kako sekwo Anituye anggo sokumo kako wonyo semokoso sohomo u, osohomo Anitu kako kakimo oso wonyo hiso aku uyimontonoho. Wayo weeo'mtonoho. I hwapingoso sekwoe simehoso Anituye anggo wopingo'nohiniponoho.

Sekwoe yo'mayo hwahoponjofe yofeso noho'nomafikutoho. O'o, Anituye yofe'nohini foho'nomapmno.

¹⁸⁻²⁰ A'amu yo'mayo hwahoponjo so'no huno'njo somo Anitu kako uhwononteso hofikoe huno neso ni'hu'no ane kuyoho uliwo'n'ingkisofoho. Hohonta hwe fihwo Joup kako Anituye hungkuno mt'i'mokumentiso sohwo ole mt'i'mokumento, A'amu olo hwaho lophonjo huno somnohini in'ingkawowo'n'ingkohoho somo oso huno ne ane huhwo sohwo hofikimo nano mokoji'ipemawo'n'ingkohoho.

Joup ose mt'i'mokumentisofoho. Hwe nom'ne Anituye hungkuno mt'i'mokumentiso sohwo ole mt'i'mokumento, Anitu kako a'amu olo hwaho lophonjo yo'mayo yo'mayo so'no huno'njo sohwafe hunomo uhwononteso hofikoe hunoso ne anefoho. Ose liwo'n'ingkisofoho.

Hungkuno ose mt'i'mokumentisofoho. U, hwe fihwo kako hwasyo hungkuno hn-nonoho. A'amu fihwo kako sekwo'njo sopo humaso sohwo kako olo hwaho lophonjo yo'mayo somo in'ingkawowo'n'ingkiso sohwo ngko yo'mayo so'no huno'njo hwo'nyoho. Ose liwo'n'ingkiso sohwo kako yo'mayo hwahoponjo wonyo so'no hohujo ikinjaofihwosi kako Anituye hungkuno ne'njoso womano. Oso huno wop'ingo hiso nomahon'ingkuhwosi a'amu fehohnjoso hofiko nuhwon'ingkuji ole ulantifeho. Kako ilo'nnyohwo imo'n'ingkohoho. Ose ko ulifijoso oso hwe huhwo sohomo Anitu kako nuhwon'ingkuhwosi hwe sohwo walimontonono oso huno'njo nto imo'n'ingkohoho walimontonoho. ²¹ Sekwo nakwo a'amu hwahoponjo hn'nyumo nen'ingkap'ikuji sekwo husilo husilofu ihwatimo'n'ingkutoho. U sekwo a'amufe yofe noho'nomafikutoho. Yo'mayo Anitu mt'i'mokumentisoso sekwo'nefoho. ²²⁻²³ I hwap'ingoso sekwo Kilaisiye kuyoho. I Kilaisiye kako Anituye hweho. Nakwo a'amu hufa'u si'hune ngko Pouli'nyo Apoulousiyo Pitayo oso hwona'ni nakwo sekumo sefo'mayo'ne hwona'ni humalohwono. Olo hwaho lopo yo'mayo Anitu ho'nahumentisoso sekwo'nefoho. Anitu kako songo humayo'ne sejapmmentisoso sekwo wop'ingo humayo'ne sejapmmentisofoho. Poyo pe'nyo sejapmmentisoso sekwo ango songo ne'no humayo sopo tip'ihwonyo'ne sejapmmentisofoho. Yo'mayo hopi'nono olohonta wojo so'nji t'ifi no'mo imo'none so'nji Anitu kako sekumo sefo'mayo'ne sejopalofoho.

4

Anitu kako Kilaisiye syoho ulohofiyo sohwafe syoho somne'no yamofu ulohofonefoho.

¹ Sekwo ngko Poul nontnne'no Apoulousi'nji nom'ne sohwanne'no olo so'no huno fi'syafihupmno. Nakwo Anituye hungkuno selimentihwone sohwa'ni nakwo Kilaisiye syoho ulohofiyo hwona'nyoho. Kilaisiye kako nakwo Anituye hungkuno hiyaso wo'mojoso nejopahon'ingki nakwo sekumo sejopalokuhwono. ² A'amu nom'nimo Anituye hungkuno luti'hwawo'n'ingkiso sohwo kako kakoe Hwe Engo oso syoho uy'imentiso sohwanne'no syoho yokumpohn'nyo uyono. ³ Ngko Anituye syoho yalokwe loso'no sekwo yamofu ntohopijoso ngko sekwoe huno somne'no ngko huno pi'n'ingo mosyafihu'mnehono. I ngko huhwo'ni olo syoho Anitumne'no yalokwe loso'no ngko yamofu maloho'nimnehono. ⁴ Hwap'ingoso ngko olo syoho yalokwe loso'no wop'ingofoho huno ko syafihu'meso oso huno hwasyo'manji olo syoho homo losomne'no ngko yamofu nto'no pipi loho'nimnehono. I oso'no ngko hwe wop'ingo hwo'nyoho eso mahnnimnehono. O'o, nje Hwe Engo sohwo kako nje syoho so'no olo wonyofoho, olo wop'ingofoho, oseso nje Hwe Engo sohwo kako'nohini wantimontonoho. ⁵ Oseso sekwo nom'ne a'amufe yahino somne'no wonyofoho nulikutoho. O'o, fohontohumamno. Nakwoe Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nimo yamofu wonaloho'montonoho. Yo'mayo yahino wonyo huno wonyo hiyaso'mo wojoso kako uti'hwanyopo ujo wehontojwahumontonoho. Oso hohosohonta a'amu syoho wop'ingo yontifijo somo Anitu kako'nohini a'amu anga'no anga'nohino somo, Kiko syoho wop'ingo'njo hwasoho. Kiko wop'ingo'njo kiyoho, ose ulonefoho.

A'amu Koulin humamotofoso hofiko hofikoe yofe ho'noma'nimotofofoho.

⁶ U, nje a'amu soku, ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso ngko'nji Apoulousi'ntnne'no selalokweno. Hungkuno hiso sekumo yahino wopingo somo setihwayo'nefoho. Sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fekutoho. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkuji nom'ne a'amufe yofeso monje yasyikuji nom'ne a'amufe yofe'nohini noho'nomafikutoho. U, nje a'amu soku, sekwo oleso nolikutoho. Pouli'nji Apoulousi'nji siko nakwoe hwe engo hwa'uyoho. Ose likuji sekwo nom'ne a'amu sohwafe yofeso monje yasyikutoho. ⁷ I sekwo yo'mayo huno wopingo syafisyiwo'n'ngkohofoso nti'mta'angoto. Oso huno wopingo hiso sekumta'ango'maho. O'o, Anitu kako sekumo sejapmentisofoho.

⁸ Sekwo huno ole losyofisyalokwofo. Nakwo Anituye hungkuno hopi'nonohinoso huno nto'no nayohoho. Yo'mayo nakwo nto'no humayo so'no Anitu nto nejapmmasofoho. Nakwo nom'ne a'amu Anituye hungkuno lonetihwamentohoho sohwafo uyokolofontani nakwo hwe engo nto imo'nimalohwono. Sekwo oso hwasyo hunoso losyofisyalokwofo. I sekwo hwe engo ne imo'nifijontentesi nje simehoso wopingo nto nimo'n'ngkuhwonesohilo. Oso'no sekwo nakwo'nji hwe engo nto humehwanesohilo. ⁹ Ngko huno ole syofisyalokweno. Anitu kakoe hungkuno liku'mofiwo'n'ngkuhwone (apousel) sohwafo'ni'no nom'ne a'amu sohwafe sifiki'nyo'mo nehumaji'nyo pa'nyo hwona'nyoho. I a'amu nakumo ole nalinyo pa'nyo hwona'nyoho. Hofiko poyo wape'nife ose nalontifi hofiko oso'no nakumo a'amufe timopo wofonjonesyantife'no yalokwofo. Oso'no a'amu hopi'nono hwahoponjo so'nji ahwomomjo so'nji hofiko yo'mayo ne'mawo'n'ngkiso somo nehonalokwofo. ¹⁰ Nakwo Klaisiye yofe ho'no-mayo'ne kakoe hungkuno liku'mofiwo'n'ngkuhwone so'no a'amu hofiko nakumo nonahonontifi hofiko ole naliwo'n'ngkohofihwona'nyoho. Sekwo omomo huno'njo hwasoho. Ose naliwo'n'ngkohofofoho. I oso'no sekwo sokune'no huno ole syofihu'nalokwofo nakwo Klaisiye a'amu'nwoho. Nakwo huno'nji'nwoho. Ose syofihu'nalokwofo. I nakwo Anituye hungkuno liku'mofiwo'n'ngkuhwone sohwafo'ni'no a'amu hofiko nakumne'no sitofo naliwo'n'ngkohofi, Sekwo yokumpohn'nyo ane hwasoho. Ose naliwo'n'ngkohofofoho. I sekwo soku sekwo huno ole syofihu'nalokwofo. Nakwo yokumpohn'nyo wopingo'nji'nwoho. Ose syofihu'nalokwofo. Hofiko nakune'no ole nelalokwofo. Sekwo yo'mingohwasim'aho. I sekwo soku sekwo huno ole syofihu'nalokwofo. A'amu hofiko nakwoe yofe ho'nonemalokwofo. Ose syofihu'nalokwofo. ¹¹ Nakwo a'amu Anituye hungkuno liku'mofiwo'n'ngkuhwone sohwafo'ni'no mijoho'no hohonta humamentihwone somta'angoso olohonta hohonta mijo wosopayo oso'no mijoho'no humalohwono. Olohonta nakwo hwapife wonyo'nji nohumentan'ngkuhwoni nakwoe mango sohwa hofiko nakumo aho ku'mokontifi nefonjalokwofo. Nakwo ango'meemo uku'mofahon'ngkuhwoni nakwoe ango sopo nakwo fosyawe'ne nakwoe angoso ane hwona'nyoho. ¹² Nakwo nakwoe yokumpohn'nyo'nji nakwo syoho tohohmtnno'njo yontani yo'mayo wosopayo oso mayo'ne hamniyoho tipemalokuwono. A'amu pi'n'ngko engoso nakune'no lalokwofo. Oso hwamne'no nakwo hofikimo wopingo ulohofone Mpohumo jomo uliwo'n'ngkuhwonefoho. Hofiko nakumo wonyo nelohofahon'ngkofi nakwo hofikimo oso wonyo hiso hofikimo aku muyofoho. O'o, nakwo timo'nohini uhwontohumalohwono. ¹³ Hofiko nakune'no sitofo wonyo nelahon'ngkofi nakwo hofikimo simiho pompengo ifisyumofone hungkuno wopingo'nohini uliwo'n'ngkuhwono. Nakwo olo hwaho loponjo hintalinyo pa'nyo hwona'nyoho. Nakwo a'amu jopaho ho'naofiwo'n'ngkohofone pa'nyo hwona'nyoho. Oso pa'nyoso nakwo ne'no humomopontani olohonta ose'no humalohwono.

A'amu Koulin iso hofiko Pouliye yahinomo tifi uningkafe.

¹⁴ Ngko olo hungkuno mti'mokohe loso sekumo wonimango ifisyasemofone'maho. O'o, awonoho. U, nje mehomi soku, ngko sekumo hitoho tofantokunjo soku, sekwo olo nje hungkuno lomo nupa'n'ngkuji huno nto'no fisyafihupmno. Yahino

wopɪngoso wolosetɪhwamne'no yohono. ¹⁵ A'amu pi'nɪngo engo hwalɪkeno anga'no-hino hwalɪkeno, oso hwa hofɪko sekumo nose'mantɪfi hofɪko Kɪlaisɪye yahino so'no losetɪhwawo'nɪngkohofoso oso wopɪngofoho. Oso'no ngko hungkuno ane hwo'nyoho. I oso'no senɪngkwohwo sohwo pi'nɪngohwo'maho. O'o ngko senɪngkwohwo ne sohwo'ni ngko Pouli'nyoho. Ngko nɪhu'no sɪmo'mo Jisas Kɪlaisɪye yahino so'no losetɪhwahonɪngko sekwo kakoe hungkuno wopɪngo somo nupa'nontɪfi Kɪlais kakimo inɪngkawentɪfi sekwo nje mehomi ne imo'nɪmentohofofoho. ¹⁶ Olo hungkuno loso yokumpohn'nyo waselɪmonne'no yohono. Sekwo ngko senɪngkwohwo ne sohwo'niye hunoso mafɪkuji sekwo nje yahino somo tɪfi finɪngkamno. ¹⁷ Oso hiso'no ngko sekuye pone'no Timoutimo uhwojalokweno. Kako nje hwomu ne pa'nyo hweho. Ngko kakine'no nɪmo'nɪwo'nɪngkiso hweho. Kako nakwoe Hwe Engo Kɪlaisɪye syoho somo hofɪyo'no mokosyohumawo'nɪngkiso hweho. Ngko Kɪlaisɪye yahino wopɪngo osomo inɪngkwalokwe so'no Timouti kako sekwoe hunomo wasefohoto'monte'nefoho. Oso Kɪlaisɪye yahino hiso nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwiye pa'nyo'maho. O'o, kakoe yahinoso songo wonyoangkafofoho. Timouti kako sekumo a'amu ango'meemjo somo Anɪtuye hungkuno lutɪhwawo'nɪngkoheso sekumo wolosetɪhwamontonoho.

¹⁸ A'amu sekwo'nji humalofoso ole lalokwofo Poul kako nakumo mone'manehoho. Ose lontɪfi hofɪko hofɪkoe hunomnohini inɪngkawentɪfi yokumpohn'nyo imo'nalokwofo. ¹⁹ Nakwoe Hwe Engo Anɪtu sohwo kako nje honɪngkano mopɪjasɪyo'njo ihwoso'no ngko sekwoe angopo komo'no wose'ma'monnoho. Ou, osopo nose'mahm'mo ngko oso ango hopo sponjo a'amu yokumpohn'nyo imo'nɪmentohofoho osohwafe hungkunoso mupa'nɪmnehono. O'o, hofɪkoe syoho hofɪko Anɪtumne'no yalokwofo osomo ngko yamofu uloho'monnoho. Oso syoho hiso ne'njotɪkeno. Ne anetɪkeno, lɪ'mo uhwonɪmonnoho. ²⁰ Anɪtu kakoe a'amu ne somo mokosyohumawo'nɪngkiso oso hwa hofɪko mango'nohino hwa'maho. O'o, hofɪko Anɪtuye Towahunofe yokumpohn'nyoso hi'njo hwafoho. Oso'no hofɪkoe syoho iwo'nɪngkohofoso ne'njofoho. ²¹ Oseso sekwo peho'no semo'nosoto. Ngko sekumo nose'mahm'mo peho hungkuno selɪmnehono. Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'manji ngko sekumo nto'no mesehwajɪyo'ne sɪmeho tohino'nji yoka yokumpohn'nyo walɪmonnoho. I sekwo nje hungkuno homo somo hofɪyo'no inɪngkafɪjo'manji ngko hungkuno wonyoangkafo waselɪmonnoho. Oso'no ngko sekumo pipi seloho'mnehono. O'o, sekwoe syohofoho.

5

Ango Koulin sopo yahino pisakino'njo wo'nyyoponoho.

¹ A'amu fehohnjoso hofɪko sekumne'no ole ntɪmalofi, Sekwoe ango sopo yahino pisakino'njoso i'mofapohoho. Oso yahino nɪhu'no wonyoso a'amu Anɪtumo inɪngkunyoso hofɪko oso yahino hiso mifitnnehoho. Oso yahino hiso olenoho. Hwe fihwo kako kanɪngkwohwoe ape ma'masofoho. ² I oseso sekwo sekwoe yofeso peho'no ho'nomo'nalokwofo. Oso'no sekwo yokumpohn'nyo yahinoso noho'naofɪkuji sekwo humotaho fisahnnɪmno. Oso yahino hiso'no sekwo wonɪmango wasenono. Sekwo oso hwe yahino wonyo yalokunjo huhwo sohomo sekwo wae yaofɪkujo'no kako sekwo'nji apa'no Anɪtuye yofe ho'nomayo'ne nomɪhu'mɪkukutoho.

³ Ngko sekwo'nji mohumuleno. I oso'no ngko sekune'no huno ne'no syosefɪsyalokwe so'no ngko sekwo'nji hopa humaleno. Oso'no oso hwe yahino wonyo'njo sohumne'no sekwo ngko'nji ulohofane'ntnne'no hungkuno nto mtito'maleno. ⁴⁻⁵ Sekwo Kɪlaisɪye yofe so'no uhu'mokuwo'nɪngkohofu sopo uhu'mokahonɪngkofi nje huno sohwo kako sekwo'nji humasoso ngko sekwo'nji hopa humaleno. Oseso nakwo Jisasɪye yofe so'no uhu'mokuhwasi nakwo kakoe yokumpohn'nyo'nji nakwo oso hwe huhwo sohwo kako oso yahino wonyo somne'no sɪmeho uwolo'mokono lɪhwasi nakwo kakimo wae yaofɪhwasi Setenɪye ahomo hwe huhwo sohomo uhumojano. Seten kako oso hwe huhwo sohomo nomahwosi kako yo'mayo tango kakimo uyɪhwasi kakoe a'apaho wonyo umokumontonoho. Sekwo ose ulohofɪkujo'no oso hwe huhwo sohwo kakoe sɪmeho

uwolo'mokoso sohwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais asomo poso sohonta oso hwe huhwo sohomo asomo utɪma'montonoho.

Poul kako a'amu Koulin somo hwe wonyo imaso sohomo wae feeopmno ulɪmentisofoho.

⁶ Sekwo yokumpohn'nyo yahino iwo'nɪngkohofoso oso yahinoso wopɪngo'maho. Nakwo huno wonayono. Tongo sɪhu kolofɪhwasi oso huyo we'e nonto sɪhu kolofofisɪngkitofomasoso oso huyo mijo nonto tongo mɪkufo hopi'nonohino somo nɪhu'nahone mijo uwolofososo oso tongo mɪkufoso nɪhu'nahone wonyo umo'nɪmontonoho. ⁷ Oso hwe kako wonyo yalokunjo sohwo kako oso huyo wonyo oso pa'nyo hweho. Kako sekwo'nji ne'no humasoso oso tongo wonyo imo'nɪwo'nɪngkiso hopaso sekwo hopi'nono wonyo wasemokumontonoho. Oseso sekwo kakimo wae yaopijoso sekwo wonyo ane wopɪngo'nohini wohumantɪfeho. Tongo huyo ane'njo pa'nyo nohumafɪkujɪ sekwo oso yahu *sipsip* wonyo nɪhu'no aneso hofɪkoe wonyo somne'no fonjokisahumentohoho hopa umo'nantɪfeho. Oso yahu hiso ne nakwoe wonyo somne'no fonjokisahumentohofoso nakwoe Hwe Engo Kɪlaisɪyoho. ⁸ Oso'no nakwo nohumehwasi Kɪlais kako wonyo nɪhu'no ane sohwo nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɪmentiso so'no huno wosyofɪsyantanoho. Nakwo huno ose syofɪsyɪhwasi nakwo yahino wonyo nɪhu'no ane nohumehwasi honɪngkano wopɪngo'nohini uyano. Hungkuno nehopi'nohini wolano.

⁹ Nom'ne iyoswo sekune'no nto mtɪ'mokumentoheso ole mtɪ'mokumentohono. A'amu hofɪko ape mayo yahino somo wonyo imokuwo'nɪngkohoho sohwanji sekwo nomajopohi'nɪngkutoho. Ose semtɪ'mokimentohefoho. ¹⁰ Ngko oso hungkuno a'amu Anɪtuye hungkuno mupa'nyo'njo oso hwamne'no mtɪ'mokumentoho'maho. I a'amu hofɪko Anɪtuye hungkunomo mupa'nyo'njo sohwa hofɪko ape mayo yahino osomo wonyo umokuwo'nɪngkohofofoho. Hofɪko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'nɪwo'nɪngkisofoho. Hofɪko nom'ne a'amu sohwafe yo'mayoso hufo iwo'nɪngkohofofoho. Hofɪko Anɪtu songo ne'no humayo sohomo hwotoho fentɪfi hwasyo anɪtu oso hwamo u'mawo'nɪngkohofofoho. I sekwo oso a'amu hopi'nonohino huhwo sohwafo ulɪko'mano lɪkujɪ'manji sekwo ntɪ'mne hwasilo. Olo hwaho lopo oso a'amu huhwo sohwafo sekwo ulɪko'mapitnneso honɪngkano aneponoho. ¹¹ I oso'no nje hungkuno semtɪ'mokimentohe hwapɪngo neso olenoho. Hwe fihwo kako ngko Anɪtuye a'amu ne hwo'nyoho, ose seloso sohwo kako yo'mayo wonyo ne'no yɪhwoso'no'manji sekwo kako'nji nomajopohi'nɪngkutoho. U, kako ape mayo yahino somo wonyo imokososo i, kako nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'nososo, kako hwasyo anɪtu sohwoe honɪngkano hwasyo somo inɪngkawesoso, kako nom'ne a'amu somo hungkuno wonyo ulososo, kako mijo yokumpohn'nyo nɪngkuhwosi nilohofososo nom'nefe yo'mayoso hufo masoso oso a'amu huhwo sohwo'nji sekwo nomajopohi'nɪngkutoho. O'o, nɪhu'no awonoho. A'amu ose sohwo'nji sekwo kako'nji wosopayo manɪfitnnehofo. ¹²⁻¹³ A'amu Anɪtuye a'amu ne mmo'nyoso hofɪkoe yahino somne'no nakwo yamofu mulohofanehwono. O'o, nakwoe syoho'maho. Anɪtu kako'nohini yano ulohmmontonoho. U, nakwoe syoho neso Anɪtuye a'amu neso hofɪko nakwo'nji humalohwono, hofɪkoe yahino somo yamofu ulohofasoso nto'no womɪhwojantanoho. A'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohoho sohwa ole mtɪ'mokumentohofi, A'amu fihwo sekwo'njo mta'ango sohwo kako yahino wonyo ne'no iwo'nɪngkiso'manji sekwo kakimo ulɪmno. Kɪko nakwo'nji nejokohumahotoho.

Ose ulɪmno kako sekwo'nji nosejokohumahwoloho. Wayo feeopmno.

Ose mtɪ'mokumentohofofoho. Oso'no sekwo oso hungkuno homo somo finɪngkamno.

6

Nakwo a'amu Kɪlaisɪmo inɪngkawo'nɪngkuhwone hn'nwi nom'ne a'amu somo hungkuno ikwolofo'ne ango sopono ipemotohwaloho.

¹ A'amu hufa'u sohwa'u Anitumne'no simeho unyo sohwa'u siko yoka hningkohosi siko oso yoka hiso ikwolofone sopo motusoso wopingotaho. O'o, a'amu Anitumo simeho muyo'njoso hofiko oso hungkuno somo mihwajiyoso wopingo'maho. Oso'no sekwo wonimango masotaho. Anituye a'amu ne sohwa hofiko nto'no womihwajife. ² Sekwo olo so'no huno maseyotaho. Hwangku nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi hwe moya'mi olo hwaho lopo humalofa sofe hungkunomo ukwolofantanoho. Oso'no huno maseyotaho. I, hwangku sekwo a'amu hopi'nonohinofe hungkuno ikwolopijo'manji u oso hungkuno we'e yoka hnalokusiyo so'no sekwo ole lolalokwofo. Oso yoka hungkuno homo somo nto'no mihwajiyoso nakwo hopo'maho. Ose lolalokwofo. ³ I oso pa'nyoso nakwo a'amu ahwomomjofe yahino homo homo yano ilofanefoho. Oso'no sekwo huno maseyotaho. Ou, hwangku nakwo ose yaso'manji olhonta olo hwaho loponjo hungkunoso nakwo ikwolofoso hoponoho. ⁴ I oseso sekwo yoka hi'njo hwasim'nanji u sekwoe'nohinofoho. Oso hungkuno hiso sekwo nto'no mihwajimno. Sekwoe hungkuno somo a'amu mempo hohnjo sohwa hofiko Anitumo miningkayo'njo sohwo sekwo sekwoe yoka hungkunoso nomotu'mafikutoho. ⁵ Ngko olo hungkuno sekumo selalokwe loso'no wonimango wasenono. Sekwo Anituye a'amu ne sohwanji'mta'ango hwe fihwo sekwoe yoka hungkuno nto'no muhwajiyoneho mohumuliyoho. Awolaho. O'o, a'amu pi'ningo humalofa. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'nontifi mempo hohnjo a'amu sohwafepono motawowo'ningkohofa kuyoho. ⁶ Anituye a'amu ne hufa'u sohwa'u siko yoka hungkuno hi'njo sohwa'u siko oso yoka hungkunoso mempo hohn'nta'ango sohomo motausoso oso wonyofoho. I oso'nji siko a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo sohwo sikoe hungkunoso motu'mayoso nihu'no wonyofoho.

⁷ I sekwo Anituye a'amu ne soku sekwo yoka hnalokwofo so'no sekwo Anituye honingkanano somtani nto piwahu'malofa. A'amu sekumo wonyo seloho'malofa so'no sekwo oso wonyo seloho'malofa homo somo simeho tohino ne'no peho'neto. Hofikoe syohofoho. U, hofiko sekwoe yo'mayoso hufo mapijo'manji sekwo timo'nohini uhwon-tohumanno. Seningkwawehwosafoho. ⁸ I sekwo ose miyalokuyohofa. O'o, sekwo soku sekwo seningkwawehwosa senampijamo wonyo ulohofalokwofo, ose yontifi sekwo hofikimo hwayo itihwantifi sekwo hofikoe yo'mayoso siki malokwofo. U, sekwo ose yontifi sekwoe a'amu somo wonyo ulohofalokwofo.

⁹ A'amu yahino wonyo'njoso hofiko Anitu mokosyohumaso ango sopo mu'mapitnefoho. Oso'no sekwo huno maseyoho liyohoho. Sekwo sekwoe simehomnohini hwasyo hungkuno hningkutoho. A'amu a'mohufo yoso sohwo, a'amu hwasyo anitu oso hwamo tifi iningkaweso sohwo, a'amu ape mayo yahino somo wonyo imokoso sohwo, u a'amu fihwo kako ape pa'nyo imo'nonto nom'ne hwe'nji kifosyoho loho'n'iwon'ningkisiyo oso hwanji ¹⁰ hufo iwo'ningkohofa sohwanji nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'n'iwon'ningkiso sohwanji, a'amu mijo yokumpohn'nyo nontifi nilohofiwon'ningkohofa sohwanji nom'ne a'amumno sitofo liwo'ningkohofa sohwanji, a'amu nom'ne a'amufe yo'mayoso siki mawon'ningkohofa sohwanji oso a'amu hopi'nonohino huhwo sohwa hofiko Anituye ango kako mokosyohumaso sopo mu'mapitne hwafoho. ¹¹ I sekwo a'amu fehohnjo soku sekwo oso a'amuso pa'nyo humamotofo kuyoho. Oso'no Anitu kako sekwoe wonyoso wae yasemofonto kako sekumo kako'ne nto sema'maso kuyoho. Oso'no Anitu kako sekumo wopingo kuyoho selalofa. Hwapingoso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wopingo selohofahoningki Anituye Towahuno sohwo kako sekwoe simeho mo'mo syoho yalofa.

Anituye a'amu ne hn'nwi nakwo Anituye ango'nwoho. Oso'no nakwo nakwoe a'apahomo nto'no womokosyohumunano.

¹² A'amu fehohnjoso ole lalokwofo. Yo'mayo yahino Anitu kako ngkine'no hano mopitofasiyoso ngko imeso oso hiso'no honingkanano wonyo anefoho. Oso hungkuno lalokwofoso nehopeho. I oso'no yahino fehohnjoso ngkimo monifo'manehoho. Oso yahino homo somo ngko ne'no i'me'no oso yahino huhwo sohwo ngkimo monisikwajonehoho.

O'o, ngkimo yokumpohn'nyo woken+mokosyohumamontonoho. Oseso ngko oso yahino hiso mimnehono. ¹³ A'amu fehohnjoso ole lalokwofo. Wosopayo hopi'nonohinoso nakwoe simehomnefoho. Nakwoe simehoso wosopayo'nefoho. Oso hungkuno lalokwofoso nehopeho. I oso'no hwangu Anitu kako a'apaho songo nejapihwoso'no a'amufe simeho yo'mayo wopayo oso kako moi'wo umokumontonoho. I oso'no nom'ne yahino so'no huno fisyafihupmno. Anitu kako hwe'nji ape'nji mti'mokumentisoso a'apahoso akngkilike'ne mti'mokumentiso'maho. O'o, nihu'no awonoho. Nakwoe a'apahoso Anitumo iningkayo'nefoho. Nakwoe Mpohwo Anitu kako nakumo nefo'mayo'nefoho. ¹⁴ Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji kako Jisas nakwoe Hwe Engo sohumo ulika'mentisofoho. Hwangu nakwo poyo pe'nasoso kako Jisasimo pi'nimo mta'ni ulika'mentiso hopaso nakumo hwangu nelikafonefoho.

¹⁵ Sekwo huno olo so'no fisyafihupmno. Sekwo Anituye a'amu ne soku sekwoe a'apahoso Kilaisiyefoho. Oseso ngko Kilaisiye a'apaho fehohnjo sohwo'ni ngko oso Kilaisiye a'apaho hiso oso a'mu hwa'ntesimo ufohi'nimontaho. O'o, nihu'no awonoho. Nehopeho. ¹⁶ Hwe fihwo kako oso ape mayo yahino osomo mtihupehwosi oso ape hwa'nte nonjimo ufohi'noso sohwo sikoe a'apahoso nihu'no anga'no umo'nimontonoho. Oso'no huno maseyotaho. Anitu kako ole nalohoho. Hwe fihwo'nji ape hihn'nji ufohi'nisoso sikoe a'apahoso nihu'no anga'nohinoho. Ose nalohoho. ¹⁷ Hwe fihwo kako nakwoe Hwe Engo Kilaisimo ufohi'noso sohwo siko afa umo'nanjiyoho. Sikoe neso anga'nohinoho. ¹⁸ Akngkilike yahino so'no i'waho nto'no fiyimno. Anituye hwe moya'mi ne sokumo a'amu fefoyo yahino wonyo somo iningkawowo'ningkohofoso hofiko oso honingkanon wonyo homo somo upesemotowano likuji ikujo'no sekwo oso a'amu somta'ni nolahn'ningkuji hiyaso fohumpopmno. Olo fefoyo yahino wonyo so'nji akngkilike yahino so'nji a'amufe a'apaho wonyo imokuwo'ningkisofoho. I nom'ne yahino wonyoso a'amufe a'apahomo oso pa'nyoso wonyo mmokonehoho. ¹⁹ Sekwo olo so'no huno waseyono. Anitu kakoe Towahuno Wopingoso sekumo sejopahoningki sekwo kako'nji humalofo. I kako sekumo humaho. Oso'no sekwoe a'apahoso kakoe ango kuyoho. I oso'no kiko jije a'apahoso kiko kakwo'yohwosi momokosyohumuhno. Oso'no jije hunomnohini iningkahutoho. ²⁰ O'o, awonoho. Anituye Towahuno kumokosyohumaho. Hwapingoso Anitu kakoe hwomu anga'nohino sohwoe honiyo'nji mpe esema'mentisofoho. Oseso yo'mayo yahino wopingoso Anituye simeho wopingo umokiyo'neso oso'nohini fiyimno.

7

Hwe kakoe ape'nji nto'no humayo'ne hungkunofoho.

¹ Oso hungkuno sekwo ngkine'no mti'mokumentohoho so'no ngko sekumo aku wasemti'mokimne'no yohono. U, hwe fihwo kako ape momaso'njo hwosijo humayoso oso wonyo'maho. ² I oso'no a'amu pi'ningo engo honingkanon wonyo yalokwofo so'no hwe fihwo kako apemne'no simeho fefoyo umonososo kako yahino wonyo nu'manoho lihwosi'manji e, kako ape womano. U sekwo moya'mi anga'no anga'nohino sofasi sekwo hwehwamne'no syafisyikujim'nanji e, hwehwamo uma'nimno. ³⁻⁴ Apesi kako kakoe a'apahoso kako momokosyohumuniyoho. O'o, awonoho. Kakoe hwehwo mokosyohumaho. I oso hopaso hwe sohwo kakoe a'apahoso kako momokosyohumuniyofoho. O'o, awonoho. Kakoe ape kako mokosyohumaho. I oso'no hwe sohwo jije ape saho wofosyowaho kilihwoso'no kiko ngkilaho ulohotoho. I oso pa'nyoso ape siki jije hwehwo afa saho wofosyowaho kilihwoso'no kiko ngkilaho ulohotoho. ⁵ Siko ape noma'ningkohosisi siko saho wofosyowaho lohosisi i'waho loho'ningkohosiloho. I oso'no siko osohi so'no simeho afa iningkohosisi sikuno Mpohumo jomo ujo'ne somo i'waho we'nenepi fehumunyo. Ehumahosisi Mpohumo jomo ulinyo. Oso wopingofoho. Oseso hwangu siko sikoe a'apahoso apa'no nem'no mihumokininyo. U, siko sikoe a'apahoso nem'no komo'no momihu'mokinyo'njo yohosisi humentaningkohosisi Seten

kako sikoe simehomo wonyo wasemokumontonoho. ⁶⁻⁷ Oso hungkuno ngko selalokwe so'no sekwo ngkimo aku ntohonimentohofoho. A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohoho sohwa olo so'no hofiko mamtimokumentohofoho. Oso'no sekwo ape womano likujimanji noho mapmno. I oso'no ngko huno ole niyohoho. Hwe moya'mi hopi'nono hofiko ape moma'nyo'njo hwosijo ngko hopa humafijoso oso wopingofoho. I, Anitu kako nom'ne a'amu sohumo ulimontono, Kiko ape maho. A'mu simo ulimontono, Kiko hwehwamo uma'nyo. Ose ulimontonoho. I nom'nehumo ulimontono, Kiko ape nomahotoho. Kiko hwosijo foyohumantono. I nom'ne simo ulimontono. U, kiko hwehwamo muma'nyo'njo yawoso fiwentono. Ose ulihwosi kako oso a'amu homo somo kakoe yokumpohn'nyo uyahoningkuhwosi oso a'amu hiso Anituye hungkuno homo somo hofiyo uningkohwantifeho.

⁸ Hwe moya'mi ape moma'nyo'njo sikunonji moya'mi hofikoe hwehwa poyo nto pe'nimentohoho osofahnonjimo ngko ole selalokweno. U sekwo ngko pa'nyo humayoso oso wopingofoho. ⁹ U, hwe fihwo kako apemne'no simeho fefoyo uyoso'manji oso simeho fefoyo huno somo monje meesiyo'manji u, kako ape womano. U, a'mu fisi kako kakoe huno simeho oso'nji huno ole syafisyoso u, ngko hwehwamo uma'nimo lososi oso wopingofoho. Kako uma'nono. U hwe fihwo kako ape woma'mo loso sohwo kako ape momaso'manji u kakoe simeho mo'mo fefoyoso weho. U, a'musi kako hwehwamo uma'nimo lososi kako hwehwamo muma'nyo'njo'manji a'musi kakoe simeho mo'mo fefoyoso weho. Oso'no oso hwe sohwo kako ape womano. A'musi kako hwehwamo uma'nono.

¹⁰ U, sekwo hwe moya'mi ape nto ma'nyosiyoswahnne'no olo honingkanohungkunolo selalokweno. Olo hiloso ngko nje huno mta'ango maselohoyohono. O'o, Anitu ntapmmasofoho. Oso hiso olenoho. A'mu siki kiko jije hwehumo nuliko'mahotoho. ¹¹ U a'mu hisi kako kakoe hwehumo uliko'mamasosi kako kengo nompo siki humasosi kako nom'ne huhwamo muma'nonehoho. O'o, kako siki wohumamo loso'manji wopingofoho. Sijo wohumano. I ngko olopo siki humayoso ngkilaho, ose loso'manji kakoe hwehwo simo'mjo nongkumo apa'no uma'nono. Siko simeho afa umo'nanjiyoho. Oso pa'nyoso hwe sohwoi sekwo sekwoe apeso wae yaofikutoho.

¹² Olo hungkunolo ngko Poulini nje huno mta'ni syofisyomanji waselime'no yohono. A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohoho sohwa olo so'no mamtimokumentohofoho. Hwe fihwo kako Anituye hungkunomo iningkunyo sohwo kakoe ape kako Kilaisimo mining kayo'njosi kako nje hwehwo'nji wohumamo loso simo oso hwe huhwo sohwo kako kakoe ape hisimo wae yaofihwoloho. ¹³ U, a'mu fisi kako Kilaisimo iningkunyo siye hwehwo kako Kilaisimo mining kunyo sohwo kako nje ape'nji wohumamo loso sohumo kakoe apesi kakoe hwehumo muliko'manehoho. ¹⁴ Oso hiso'no sekwo huno waseyono. Hwe fihwo kako Kilaisimo mining kunyo sohwo kako kakoe ape Kilaisimo ining kunyosi oso a'mu siye hunomo hwehumo epojisosyohumaho. U, hwe fihwo kako Kilaisimo ining kunyo sohwo kakoe ape Anituye hungkunomo mining kunyo siya'u oso hwe sohwoe hunoso kakoe apemo epojisosyohumaho. Anitu kako oso pa'nyo muhwonyo'njo yontentesi u oso hisiya'uye mehomi somo Anitu kako ole ulihwonesohilo. Sekwo nje mehomi ku'maho. Ose ulihwonesohilo. Oso hisiya'u hwehwolaho, u a'mutaho, anga'nohino kako Anituye hungkunomo tifi ne'no ining kaweso'manji oso hisiya'u sikoe mehomi tipemahosi oso anga'nohino Anitumne'no huno uyalokuso so'no Anitu huno syofisyihwosi mehomi sohumo wopingo uloho'montonoho. ¹⁵ Anitu kako kakoe mehomi simeho pompengo'nji humafitne'ento joho seliwo'ningkisofoho. Ikujoho mafongki'nifitnehofo. Oso hiso'no hwe Kilaisimo ining kamentiso sohwoe ape kako Anitumo ining kayo so'no ngkilaho lososi kako kakoe hwehumo wokilikoma'mo uloso'manji oso hwe huhwo sohwo kako kakoe apemo yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho. U, ape Kilaisimo ining kahosi kakoe hwehwo sohwo Anitumne'no ngkilaho. Nje

ape Kɪlaisimo inɪngkawesisi ngko wae weekumo'mo uloso'manji ape hisi kakoe hwehwoe hungkunomo mamti'hupenohoho. ¹⁶ U, Kɪlaisimo inɪngkuso a'mu ne siki kiko jije hwehwoe kako Anitumo minɪngkayo'njo osohumo kiko kako'nji humahoji ufo'majoso kako Kɪlaisimo inɪngkaweso sohwo umo'nimontolikeno. Oso'no kiko huno makiyohoyohoho. U, sekwo hwe Kɪlaisimo inɪngkayo sohwaso sekwoe ape sofa hofiko Anitumo minɪngkayo'njo sofamo sekwo hofiko'nji humafikuji ufo'mapijoso hofiko Kɪlaisimo inɪngkamentohofoso umo'nantifetikeno. Oso'no kiko huno makiyohoyohoho. Oso'no komo'no nuliko'mahotoho.

Yo'mayo ape mayo'ne yahino wopingo Anitu kako nakumo nejapinyoso ne'no uyano.

¹⁷ Oso hungkuno selohe so'no syafisyikuji olo so'ntnne'no huno fisyafihupmno. Olo hungkuno hiloso ngko Anituye a'amu angomeemjo humalofo somo uyiwonɪngkohefoho. Sekwo Anituye hungkunomo mupa'nyo'njo nohumentanɪngkofi Anitu kako sekumo kakine'no inɪngkayo'ne johoho selimentiso osohonta sekwoe yahino kengo kengo se'ma'mentiso so'no huno wosyofisyano. Yo'mayo yahino wopingo hiso Anitu kako sekwo a'amu anga'no anga'nohino sokumo yano selohmentisofoho. ¹⁸ Yahino kengo kengo so'no selalokweso yolohoso olenoho. U a'amu Juta fihumo a'amu hofiko kakoe a'apaho sihu ukolo'mentohoho sohwo kako hwangku sohonta Kɪlaisimo inɪngkahwosi hwangku kako oso a'apaho sihu kolo'mentohofoso nomahwosi kako apa'no wamifohi'nimontolaho. O'o, awonoho. U nom'ne a'amu temtitofohoho kengo mta'ango fihwo kako kakoe a'apaho sihu makolo'nnyo sohwo kako Anitumo inɪngkahwosi kako a'amu Juta pa'nyo a'apaho sihu wakolo'nimontolaho. O'o, awonoho. ¹⁹ Nom'nehwafe yahinoso peho'no mane'elo. A'apaho sihu kolo'nyo so'nji a'apaho sihu makolo'nyo so'nji oso yahino hiso neso anefoho. Yahino ne'njoso Anituye hungkunomo tifi nto'no inɪngkayo so'nohinoho. Osomne'nohino fisyafihupmno.

²⁰⁻²² Nom'ne yahino kengo so'no yolohoso waselime'no yohono. Hwe fihwo kako a'amufe syoho ulohofiyo sohwo hamniyoho motipemaso'njo siki ulohofiyo sohwo kako ose nohumentanɪngki Anitu oso hwe huhwo sohomo kakimo inɪngkayo so'ne johoho ulahonɪngki oso hwe huhwo sohwo kako Anitumo inɪngkawento kako oso siki syohoso ne'no mjimwalofoho. Nusikwajiyo'eno. Oso hwe huhwo sohomo a'amu hofiko hofikoe syoho somne'no aho yokumpohn'nyo ko kemokosyohumafijoso kakoe honɪngkano wonyoso kakimo apa'no yokumpohn'nyo mokumokosyohumanehoho. O'o, honɪngkano wonyo somta'ni Kɪlais kako kakimo isihutofokuma'masofoho. Oso pa'nyoso nom'ne hwe fihwo kako nom'ni hwafe syoho mulohofiyo'njo o'o kakoe syohohini iwonɪngkiso sohwo kako Anitumo inɪngkohwasi kako Kɪlaisye syoho ulohofiyohwo umo'nimontonoho. Oseso kiko a'amufe syoho siki syoho ulohofiyontanɪngkuji Anitu kako kakine'no johoho kilimaso'manji oso syoho homo somne'no kiko simetho tohino kumɪngkuhwoloho. O'o, kiko oso syoho hiso ne'no fiyo. I tifi no'mo kiko oso syoho siki yontanɪngkiji oso syoho homo somo uliko'mayo'ne honɪngkano nto imofapihwoso'no kiko oso honɪngkano homo somo finɪngkayo. ²³ Anitu kako nakumo honɪngkano wonyo somta'ni mpe enemayo'ne kakoe hwomu kakoe honiyo usihuma'mentisofoho. Oso'no nakwo kakoe syoho ulohofi'nwoho. Nom'ne a'amufe hunoso jije hunomo nomokokilo'mokokisyohumafikutoho. ²⁴ Nje a'amu soku yo'mayo yahino wopingo kengo kengo a'amu yontanɪngkofi Anitu kako a'amu homo somo kakimo inɪngkayo so'no johoho ulahonɪngki oso a'amu hiso hofikoe yahino kengo kengo somo musikwojifitnehoho. O'o, oso yahino wopingo kengo kengo hiso Anitu'nji ne'no fiyimno.

Hwe moya'mi ape moma'nyo'njo sijo osofe hungkunofoho.

²⁵ Sekwo hwe moya'mi ape moma'nyo'njo osomne'no hungkuno ntohonimolofofoho. Olo hungkuno hilo so'no a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohoho sohwa mamtimokumentohofofoho. I oso'no Anitu kako ngkimo wopingo ntohofonto kako huno wopingoso ntopantokunjo so'no nje huno mta'ni waselime'no yohono. Oseso

nje hungkuno hiloso hwasyo hon'ngkano somo mipesemotawenohoho. ²⁶ Nje hunoso olenoho. Olohonta nakwo Anituye a'amu ne hn'nimo yo'mayo tango ne'malofoho. Oso'no hwe moya'mi ape moma'nyo'njo soku sekwo humawo'n'ngkohoho hopaso ne'no foyohumant'ikuno. Oso yahinoso wop'ngofoho. ²⁷ Ihwoni. Kiko ape hi'njo hwosi'manji oso ape homo somo kiko nus'kwajohotoho. I, kiko ape ane sohwo si ape mayoso'no huno nosyaf'isyohotoho. ²⁸ I oso'no hwe fihwo kako ape woma'mo loso hwo'manji u, kako womano. Oso yahino hiso wonyo'maho. I a'mu fisi kako hwehwamo uma'nimo lososi ou, kako uma'nono. Oso hon'ngkano hiso wonyo'maho. O'o, wop'ngofoho. I oso'no hwe moya'misiyoswa hof'iko olo hwaho loponjo tango engo malokwofo. Oso'no sekwo hwe moya'mi ape moma'nyo'njo soku oso tangoso sekumo se'mayoso wop'ngo'maho. O'o, oso humalofo hopa humayoso wop'ngofoho.

²⁹ U nje a'amu soku ngko ole selalokweno. Anituye syoho iyo so'ne sikunoso pi'n'ngo'maho. Oseso hwe ape ane sohwo kako Anituye syohoso yokumpohn'nyo iwo'n'ngkiso oso pa'nyoso hwe ape'njo sohwo kako uyono. ³⁰ A'amu simeho tango'njo humant'ifi humotaha lalokwofoso hof'iko oso tango hiso'no huno apa'no nosyaf'isy'ikutoho. O'o, Anituye syoho'nohini uyife. A'amu hof'iko simeho wop'ngo'nji hof'iko simonyo yalokwofoso hof'ikimo yo'mayo simeho wop'ngo umokoso oso'no huno apa'no syaf'isy'ikutoho. O'o, Anituye syoho'nohini uyife. A'amu kakoe ho'yango angomne'no ho'yango mpe iwo'n'ngkiso sohwo kako oso ho'yango hiso'no huno pi'n'ngo engo syaf'isyihwoloho. O'o, kako Anituye syoho'nohini uyono. ³¹ A'amu olo hwaho loponjo hamniyoho so'no syoho yokumpohn'nyo yalokwofoso hof'iko yo'mayo mpe iyoso'no hof'iko huno pi'n'ngo engo syaf'isy'ikutoho. O'o, oso yahinoso sekwo ikutoho. Hwap'ngoso olenoho. Nakwo huno ole nayohoho. Nakwoe hwaho so'nji yo'mayo so'nji moi'wo umo'n'imontonoho.

³² Ngko ole'no nimo'n'ngkohoho. Sekwo yo'mayo tango so'no huno pi'n'ngo engo syaf'isy'ikutoho. Hwe ape ane sohwo kako Anituye syoho somne'nohini huno syaf'isyiwo'n'ngkisofoho. Kako Anitu kakoe simeho wop'ngo umokiyo oso'ne'no huno syaf'isyiwo'n'ngkiso hweho. ³³ Hwe ape'njo sohwo kako yo'mayo hof'iko'montohwafe a'apaho ufo'mayo'ne so'no huno pi'n'ngo engo syaf'isyiwo'n'ngkiso hweho. Yo'mayo kakoe apefe simeho wop'ngo umokiyo'ne oso'ne'nohini syaf'isyiwo'n'ngkiso hweho. ³⁴ Oseso oso hwe huhwo sohwo kakoe hunoso hufa'u'njo hweho. Anga'nohinoso Anitunefoho. Nom'neso kakoe ape mehomi oso mokosyohumayo'nefoho. U, moya'mi a'moyawoso osofanji mu sijo sofanji hof'iko huno ole wosyof'isyant'ifeho. Ngko Anituye simeho wop'ngo umokumo li'mo nje huno so'nji nje a'apaho so'nji hon'ngkano wop'ngo'nohini uyimo. Ose wolant'ifeho. Oseso ape hwehwanjo sofa hof'iko nakwoe hwehwafe simeho wop'ngo umokano likuji hof'iko yo'mayo ango mehomi oso nto'no wemokosyohumant'ifeho. ³⁵ Ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso sefo'mayo'ne selalokweno. Olo hungkuno ape mayo'ne hiloso sekumo yokumpohn'nyo mokilo'mokomokosesyohumanehoho. O'o, sekwo Anituye syoho hofiyo iyoso'no selalokweno. Sekwo Anituye syohoso yokumpohn'nyo yontan'ngkiji yo'mayo jije syoho homo somo wop'jwakumo'mo lihwo si ihwoso'no kiko oso homo somo wae yaofohoji kiko Anituye syoho somne'no jije simano motekulofu.

³⁶ Hwe fihwo kako kako'ne ape nto ufohoto'nnyo sohwo kako Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo yalokunjo so'no ape mayo'ne sikuno kengo no'mo ho'nahinyo so'no kako kakoe apemne'no simeho fefoyo uyihwoso'no kako oso ape masoso oso hon'ngkanoso wonyo'maho. ³⁷ I oso'no hwe fihwo kako kakoe yokumpohn'nyo'nji yokumpohn'nyo ito'nonto yo'mayo kako ape mayo'ne mosokosoke ulohoho'ne sohwo awonoho. I oso'no kako kakoe simehoso fefoyo u'maso osomo monje yasyihwosi i oso ape kakine'no ufohoto'malofosine'no kako ole loso kako ne'nohini yawoso wohumano loso sohwo Anitu kako kakimo uhwononteso hwe wop'ngo hweho ulimontonoho. ³⁸ Oseso hwe fihwo kako kakoe ape ufohoto'nnyo simo masoso oso wop'ngofoho. I oso'no oso hungkuno selohe so'no hwe fihwo kako Anituye syoho somne'no huno

syafisyihwosi kako kako'ne ape ufohoto'nnyo simo momaso'njo yososo oso wop'ingoso yakolo'nnyofoho.

³⁹ U, a'mu fisi kako kakoe hwehwo songo humunyo siya'u siko nihu'nahone nto makotiku'nnyo ya'uyoho. I oso a'musi kakoe hwehwo poyo pe'nnyosi kako nohumah-wosi huno ole syafisyoso, U, ngko hwehwamne'no nimo'n'ngkohoho. Oso syafisyoso wop'ingofoho. I oso'no huno ose syafisyihwosi kako hwe Anitumne'no huno syafisyonto in'ngkawo'n'ngkiso oso humnohini uma'nono. ⁴⁰ I, nje hunoso olenoho. Oso ape a'moyawososi kako nom'ne huhwamo muma'nyo'njo yososi kakoe simeho wop'ingoso yakolo'nnyo umo'nimontonoho. Oso hungkunoso nje huno mta'ango selalokweno. A'amu kengoso hofiko huno nom'ne kengo kosyofisyalokwofo. I oso'no ngko huno moi'wonoho. Anitu kakoe Towahuno huhwo olo hilo so'no ngko'nji simeho afa inalokuhwayo. Ose syofisyalokweno.

8

Hwasyo anitune'no tongo fonjokisasyiwo'n'ngkohoho oso'ne hungkunofoho.

¹ A'amu fehohnjoso hofiko hwasyo anitune'no yahu fonjokisasyiwo'n'ngkohoho so'no sekwo ngkimo oso yahu hiso'no hungkuno ntohonimalofo kuyoho. Oso'no sekwo ngkimo ole ntimalofo. Olo yahu loso nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi wonantantaho. Manyo'njo uyantantaho. Ose ntimalofofoho. Olo hilo so'no a'amu huno kengo kengo mokosyohumalofo. A'amu fihwo kako huno ole syafisyihwoloho. Nje hunoso nto'nohinofoho. A'amu huno kengo'njoso hofikoe hunoso nto'nohinimaho. A'amu kako huno ose syafisyoso sohwo kako yokumpohn'nyo imo'nonto nom'ne a'amuso monje esyalofoho. O'o, kiko huno olo'no fisyafisyo. A'amu olo hilo so'no huno kengo kengo'njo so'nji nakwo simeho uyano. Oso yahino wop'ingo huhwo sohwo nakumo yokumpohn'nyo wonasosofito'mtonoho. ² A'amu fihwa hofiko huno ole syafihu'malofi, oloso nakwo yo'mayo hopi'nonohino so'no huno nayohoho. Oso a'amu huhwo sohwefe hunoso nto'no mosyafisyofoho. Fehohnjoso huno motipemaso'njo humalofo. ³ U, a'amu fihwo kako Anitumo simeho uyiwon'ngkiso oso hune'no Anitu kako huno nto'no uyohoho. Nje a'amu ne hwasoho ulalofoho.

⁴⁻⁶ Oseso oso yahu anitu hwasyo sohune'no fonjokisasyiwo'n'ngkohoho so'no ole selalokweno. A'amu nakwoe Anitu ne sohomo min'ngkayo'njo sohwa hofiko ole liwo'n'ngkohoho, Yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji nakwoe hwe engo anituyoho. Ose lontifi oso hwamne'no hofiko in'ngkawentifi hwomtame ulohofiwon'ngkohofofoho. I nakwo hn'nwiye Mpohwo Anitu kako anga'nohinohwo humaho. Kako yo'mayoso hwap'ingo hweho. Oseso nakwo kakoe'nwoho. Anitu kako'nji humane so'no nakumo namti'mokumentisofoho. Jisas Kilais kako'nohini nakwoe Hwe Engo hweho. Kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso mtimokumentiso hweho. Nakwoe songo humayoso kakinta'angofoho. Oseso nakwo oso hwasyo anitu sohune'no nakwo huno ole nayohoho, neso anefoho. Anitu pin'ngko mohumuyoho. O'o, nakwoe Anitu songo ne'no humayo'ne sohwo kako'nohini humaho.

⁷ Oseso a'amu fehohnjo hofiko hohonta hwasyo anitumo in'ngkamotofoso hofiko olohonta nakwoe Anitu ne sohomo kahopi in'ngkwalokwofo. Oso'no hofiko hwasyo anitu ne anefoho eso'no huno nto'no muyofoho. Oseso hofiko ole syofisyalokwofo, a'amu hofiko oso yahu hwasyo anitumne'no fonjokisasyiwo'n'ngkohofoso hofiko nifijoso u hofiko oso hwasyo anitu sohwoe yofeso ho'nomalokwofo. Ose syofisyalokwofo. Oso'no hofiko ole lalokwofo. A'amu hofiko hwasyo anitu sohune'no yahu fonjokisasyiwo'n'ngkohofoso oso yahu hiso nakwo naso'manji u nakwo yahino wonyo yalokuhwono. ⁸ Oso'no huno waseyono. Nakwo oso yahuso naso'manji Anitu kako nakumo ole monalonefoho. Oso yahinoso wonyofoho. U, nakwo oso yahuso manyo'njo yaso'manji Anitu kako nakumo ole monalonefoho. Oso yahinoso wop'ingofoho. Ose monalonefoho. ⁹ I oso'no sekwo nom'ne a'amu somne'no huno fisyafihupmno. Anituye a'amu ne fehohnjoso hofiko Anitumo simeho we'e'nohini uyalokwofoso hofiko huno

ole syofɪsyalokwofo. Hwasyo anɪtumne'no yahu fonjokisasyohofoso nakwo naso'manji oso wonyofoho. Ose syofɪsyalokwofo. I sekwo soku sekwo huno ole syofɪsyalokwofo. Oso yahu hiso nakwo naso'manji oso wopɪngofoho. Honɪngkano wonyo anefoho. Ose syafɪsyɪkuji oso yahu hiso sekwo nonontanɪngkuji oso a'amu sɪmeho we'e unyoso hofɪko nosehonɪngkuji ole wolantɪfeho, U, hofɪko yahu nalokwofo. Oso'no ngko huhwo'nnonji wonano. Ose ko lɪkuji yahu nifijo'manji u hofɪko hofɪkoe sɪmeho mo'mo hungkuno hnnyoso hwotoho wofeentɪfeho. Ose ikujo'no Anɪtu kako wonyofoho ulɪmontonoho.

¹⁰ Sekwo a'amu yo'mayo so'no huno nto'nohino'njɪ'nwoho lɪwo'nɪngkohoho soku sekwo oso hwasyo anɪtuye ango somo nosyukuji yahu nɪngkahonɪngkuji a'amu nom'nehwo kako sɪmeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo muto'nyoso huno kengo kengo syafɪhu'nyo sohwo kako nosehonɪngkuhwo si kako oso yahu hwasyo anɪtu oso hune'no fonjokisasyohofoso kako huhwo'nji yahu hiso wonantɪfeho. ¹¹ Ihwoni, senɪngkwa'wehwo huhwo sohwo oso hwe sohumne'no Kɪlais kako asomo utɪmayo'ne poyo pe'nɪmentiso oso hwe huhwo sohumo sekwoe huno wopɪngo so'nji sekwo kakimo wonyo umokantɪfeho. ¹² Oso a'amu sɪmeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo muto'nyo sohumo sekwo wonyo umokufijo so'no sekwo Kɪlais huhumo wonyo ulohofantɪfeho. ¹³ Oseso ngko yahu fehohnjoso nonɪ'moho. Hwapɪngoso ngko oso yahu hiso nɪmeso nje nɪngkwahwoe honɪngkanoso wonyo umokumeso'no ngko oso yahuso apa'no manɪmnehono.

9

Poul kako Anɪtuye hungkuno lɪku'mofo syoho so'ne hamniyoho momaso so'no sɪmonyoy imentisofoho.

¹ Ngko Anɪtuye hungkuno lɪku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Olo hwahoponjo syoho hiloso a'amu hwahoponjoso montapmmentohofofoho. O'o, Anɪtu kako ntapmmentisofoho. Oso'no yo'mayoso ngkimo mokilo'mokomokonɪsyohumanehoho. *Apousel* nom'ne sohwa hofɪko nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlaisɪmo uhwonɪmentohofoso ngko huhwo'ni uhwonɪmentohofoho. Ngko kakine'no kakoe hungkuno loseku'mofahonɪngko sekwo oso hungkuno homo somo sɪmeho umentohoho so'no olo nje syoho homo losomo ne imo'nɪmentisofoho. ² I oso'no a'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Olo hungkuno lɪku'mofo (*apousel*) syoho loso Anɪtu kako Poulɪmo muyɪmmentisofoho. Ose ko lontɪfi sekwo soku sekwo Anɪtuye hungkuno nje mango mta'ni upa'nontɪfi inɪngkamentohoho so'no sekwo huno wopɪngo neso ole tɪpema'mentohofi, Poul kako Anɪtuye syoho nehopi yalofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho, Poul kako Anɪtuye *apousel* ne hweho. Sekwo oso hiso'no huno seyohoho.

³ A'amu fehohnjoso hofɪko nje syoho somne'no yoka ntɪwo'nɪngkohoho so'no ngko olo hungkuno homo losomo aku ulɪwo'nɪngkohono. ⁴ Nekwo Mponopasɪ'nji Anɪtuye hungkuno a'amu somo ulɪhwaso'no hofɪko nekumo wosopayo ejapɪfijo'manji e'wa, oso yahinoso wonyotaho. ⁵ Pita'nji nom'ne hwe Anɪtuye hungkuno lɪku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwanji Jisasiye konɪngkwa'wehwo sohwanji hofɪko moya'mi Anɪtumo inɪngkawowo'nɪngkohoho osofamo ape ma'mentohofofoho. Hofɪko Anɪtuye hungkuno a'amumo lɪku'mofoso a'musyanji emoyontɪfi lɪku'mofalokwofo somo sekwo wosopayo yo'mayoso uyalokwofo. I oseso nekwo Mponopasɪ'nji nekwo ose yasoso oso wonyotaho. ⁶ I nekwo Mponopasɪ'nji hamniyoho syoho yontai hamniyoho hiso notɪpementai nekwo wopayo yo'mayo oso mpe iwo'nɪngkuhwoyo. I nom'ne sohwa hofɪko Anɪtuye hungkuno selahonɪngkofi sekwo wopayo uyɪwo'nɪngkohoho kuyoho. Nekwo wosopayo'ne yo'mayo so'no jomo selonontentasi Anɪtu kako yahino nto'nohinɪ'maho elɪhwonesohilo. ⁷ Olo so'no huno waseyono. Hwe engo sohwafe a'amu itokuso'njo sohwa hofɪko siki syoho liwo'nɪngkohoho. O'o, awonoho. Hofɪko hamniyoho nomantɪfi wosopayo mpe iwo'nɪngkohoho. A'amu wopasyoho iwo'nɪngkiso osohwo kako siki syoho liwo'nɪngkohoho. O'o, kako wopayo nomahwosi wanɪmontonoho. A'amu yahu

mokosyohumayo sohwo siki syoho liwo'n+ngkohoho. O'o, awonoho. Yahu fehohnjoso wan+montonoho.

⁸ Ngko olo hungkuno selalokwe loso'no nakwo a'amu olo hwaho lopo humalohwone hn'nwi nakwo huno nayohoho. Oso hungkuno nehopeho lalokuhwono. I nakwo'nohino'maho. O'o, An+ituye hungkuno hi hi'njofoho. ⁹ Mouses kako hohonta olo hilo so'no ole mt+imokumento, Sekwo yahu mpul+imokau sohwo hof+iko wosopayo hwit paho wae yafo'ne hwotoho feehon+ngkuji sekwo hof+ikoe mango somo nop+jumof+ikutoho. Ose mt+imokumentisofoho. Oso yahu mpul+imokau huhwo sohwo kako kakoe syoho somne'no mijoho uyahon+ngkuhwosi wosopayo hwit fehohnjoso wan+montonoho. An+itu kako oso yahu mpul+imokau osomnohini syaf+isyonto nal+imentisotaho. ¹⁰ O'o, nakwo a'amu hi'nnontne'no syaf+isyonto nal+imentisofoho. An+itu kako olo yahino loso'no umo'n+ngkohoho. A'amu kako wopasyoho osomne'no hwaho ikutof+wo'n+ngkiso sohwo'nji a'amu wosopayo toyo yahon+ngki hu'memawo'n+ngkiso sohwo'nji siko wosopayo fehohnjoso nomahnne'enji syaf+isyonji syoho iwo'n+ngkisiyofoho. ¹¹ Oso pa'nyoso nekwo An+ituye Towahunoso sekwoe s+imeho mo'mo uyo hul+iment+ihwoyofoho. Oso syoho iment+ihwoyo homo somne'no sekwo yo'mayo a'apahomne'no ejap+ifijo'manji oso wonyotaho. O'o, oso yahino hiso nto'nohinofoho. ¹² Nekwo sekumo nosel+iko'mahon+ngkuhwoi nom'ne a'amu sohwa hof+iko sekumo An+ituye hungkuno loset+ihwahon+ngkofi sekwo hof+ikimo wosopayo yo'mayoso uy+imentohofofoho. Ose uy+imentohofofoho so'no sekwo hof+ikimo yahino nto'nohinoso uloho'mentohofofoho. S+imo'mo An+ituye hungkunoso sekwoe ango sopo m'mofape sohonta nekwo An+ituye hungkuno loset+ihwament+ihwayofoho. Oso'no nekwo sekumta'ni yo'mayoso mayoso oso wonyotaho. Oso yo'mayoso womantayo ko iment+ihwayoso oso hiso nekwo momasofoho. Hwap+ingoso nekwo ole syaf+ihul+iment+ihwoi, a'amu nekumne'no huno ole syaf+ihupitnnehofoho, Siko wosopayo'nji mijo'nji engo womaho nolonji An+ituye hungkuno lonet+ihwalokusiyo. Ose syaf+ihupitnnehofoho. Nekwo K+lais kakoe hungkunoso mop+jwosyahnnohontai nekwo nakwoe hamniyoho'nji hof+ikoe yo'mayo wosopayo mayo so'no yo'mayo tango kengo kengo nekumo e'ma'mentisofoho.

¹³ Sekwo olo hilo so'no huno maseyotaho. A'amu hof+iko An+ituye ango engo somne'no wopayo An+tumne'no ho'nasy+wo'n+ngkohofoso a'amu oso ango homo somjo syoho'njo sohwa hof+iko nomant+ifi niwo'n+ngkohofofoho. Oso ijempoho An+tumne'no yahu fonjokisasy+wo'n+ngkohofoho saponjo a'amu syoho'njo sohwa hof+iko yahu fehohnjoso nomant+ifi non+wo'n+ngkohofofoho. ¹⁴ Oso yahino hiso'no An+itu kako nakumo olo hon+ngkano hungkuno loso nejapmmentono. A'amu An+ituye hungkuno lonet+ihwawo'n+ngkohofoho sohwa hof+iko oso hungkuno hiso lonet+ihwahon+ngkuji nakwo a'amu hn'nwi nupa'n+ngkuhwasi nakwo oso a'amu huhwo sohwafe a'apahomne'no ufo'mayoso wosopayo uyantanoho. An+itu oso hon+ngkano hungkunoso nejapmmentisofoho.

¹⁵ Ngko sekwo'nji humamentohe sohonta ngko sekumta'ni wosopayo'no jomo selont+imtentesi oso yahinoso wop+ingo'nesohilo. I oso'no ngko sekwo'nji nohومانji yo'mayoso momaso'njo hwo'nyoho. I olohonta ngko yo'mayoso ma'mne'enji momt+imokalokuyohono. O'o, ngko moma'mnehono. Olo nje yahino loso'no nje s+imeho wop+ingo numo'n+maho. Oso nje s+imeho wop+ingoso a'amu fihwo kako wae ntohofonoho. Ngko olo syoho loso ne'no i'mo mijoho'no pe'n+ime'manji e'wano. Nje s+imeho wop+ingo wan+imo'n+imontonoho. ¹⁶ Ngko An+ituye hungkuno loset+ihwalokwe so'no ngko nje yokumpohn'nyo so'no ngko nje yofe woho'namo'n+imontaho. O'o, oso n+ihu'no awonoho. An+itu kako ngkimo olo syoho loso ntapmmentiso loso ngko moloset+ihwayo'njo'manji u ngko tango engo woma'monnoho. ¹⁷ Hungkuno selalokwe hwap+ingoso olenoho. Ngko olo syoho loso ngko nje huno mta'ni uy+imo lont+imtentesi u ngko sekumo ole sel+imnesohilo. Sekwo nje syoho somne'no yo'mayo ho'yangoso ntapmno. Ose sel+imnesohilo. O'o, olo syoho loso An+itu kako ngkimo non+ihwosopento ntapmmentiso so'no ngko nom'ne hon+ngkano ngko umneso ane hwo'nyoho. O'o,

ngko Anitu kakoe syoho'nohini ulohofiwo'n'ingkohe hwo'nyoho. ¹⁸ I oso'no ngko olo nje syoho losomne'no ngko peho hamniyoho ma'mnehono. Nje hamniyoho mayoso olenoho. Ngko Anituye hungkuno a'amumo lutihwawo'n'ingkohe so'no ngko hamniyoho mant'i'mtentesi oso yahinoso nto'nohini'maho. I oso'no ngko yo'mayo hamniyoho oso momaso hwo'nyoho. O'o, ngko siki syoho yalokweno. Oso yahino ngko esetihwalokwe so'no nje simeho wopingo nimo'n'ingkohoho. Oso simeho wopingoso nje hamniyoho pa'nyofoho.

Poul kako hwe moya'mi hopi'nonohinofe syoho ulohofiyo hweho.

¹⁹ Ngko hwe hwahoponjo sohwoe syoho ulohofiyo umo'n'imoni'maho. Oseso ngko hamniyoho mayo'ne a'amufe hungkunomo enjwa'mo mohumuleno. I oso'no ngko a'amu hopi'nonohino sofe syoho ulohofiyo imo'n'imontoheso hwe moya'mi hopi'nonohini hofiko Anitumo simeho uyifitne'engi imentohofoho. ²⁰ Ngko a'amu Juta somo Kilaisimo in'ingkafitne'engi hofikoe yahino somo enjwa'mo humanji Kilaisiye hungkuno lutihwawo'n'ingkohefoho. I ngko Kilaisimo simeho uyalokwe so'no Kilaisiye Jutafe hon'ingkanano hungkuno somta'ni ngkimo isihutofonima'mentisofoho. Oso'no ngko hon'ingkanano hungkuno somo enjwa'mo mohumuleno. I oso'no a'amu hon'ingkanano hungkunomo enjwa'mo humalofoso hofiko Kilaisiye hungkunomo in'ingkafitne'engi ngko hon'ingkanano hungkunomo enjwa'mo humaleno. Osopo humanji ngko Anituye hungkuno lutihwawo'n'ingkohefoho. ²¹ Oso pa'nyoso a'amu temtitofu kengoso hofiko a'amu Jutafe hon'ingkanano hungkuno somo enjwa'mo mohumunyo so'nji ngko hofiko'nji nohumanji ngko huhwo'ni oso hon'ingkanano hungkuno homo somo enjwa'mo mohumawo'n'ingkiyohono. Ose yontan'ingko nohonon'ifi hofiko Kilaisimo in'ingkafitne'engi iwo'n'ingkohefoho. I oso'no ngko oso pa'nyo nohumanji ngko Anituye hon'ingkanano hungkuno so'no in'ingo maniyofoho. O'o, ngko Kilaisiye hon'ingkanano hungkuno somo enjwa'mo ne'no humawo'n'ingkohefoho. ²² A'amu fehohnjoso hofikoe simeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo muto'nnyoso hofiko huno ole syafisyiwo'n'ingkohofi, U, nakwo yo'mayo yahu oso nasoso nakwoe hon'ingkanano wonyo umo'n'imontonoho. Hofiko oso yahino so'no ntahon'ingkofu ngko oso yahino hiso'no wonyo'maho kosyafisyonji ngko hofiko'nji nohumahm'mo oso yahino hiso ngko huhwo'ni mimnehono. Ngko oso hiso i'me'no nohon'ingkuji hofiko Kilaisiye hungkuno wopingo somo nupa'n'ingkuji hofiko simeho yokumpohn'nyo uyantifeho. Ngko a'amu ango'meemjo so'nji ngko hofiko'nji nohumanji hofikoe yahino somo in'ingkaumentohofoho. A'amu fehohnjoso hofiko ngkimo nonehon'ingkuji hofiko Anitumo in'ingkafitne'engi oso yahinoso iwo'n'ingkohe hwo'nyoho. ²³ A'amu fehohnjoso hofiko Kilaisiye Jisasiye hungkuno somo t'ifi in'ingka'ngkuji oso homo somo Anitu kako hofikimo wopingo ulohofone'engi olo syoho loso yalokweno. Oso pa'nyoso ngko huhwo'nnonjimo wopingo ntohofone'nji yalokweno.

Nakwo Anituye syoho yokumpohn'nyo yaso'manji nakwo wopingoso womantanoho.

²⁴ A'amu hopi'nono hofiko mjake'we wohnnano likuji mjake'we ko hnnifijoso a'amu fehohnjoso hofiko ho'yango wopingoso womantife'maho. Oso'no sekwo huno maseyoho liyohoho. Oso pa'nyoso sekwo hokunonji Anitu mta'ni yo'mayo wopingo mayo'ne sekwo Anituye syoho yokumpohn'nyo fiyoho'nimno. ²⁵ A'amu hofiko yo'mayo mjake'we hnyo somjo ho'yangoso womano likuji hofiko piso'mo'nyo ikutoho. O'o hofiko hofikoe a'apaho yokumpohn'nyo ito'nyo'ne syoho ne'no mjim'wekuji mjake'we hnyo somjo ho'yango mayo'ne syoho engo uyantifeho. I oso syoho engoso hwahoponjo ho'yango'nefoho. Oso hiso moi'wo umo'n'imonte'no yohoho. I oso'no nakwo Anituye syoho yalokuhwone hn'nwi nakwo ho'yango engolopohamo ne'no wentihwone so'no syoho yalokuhwono. Oso'no syoho yokumpohn'nyo uyano. ²⁶ A'amu mjake'we hnyo sohwa hofiko hano ito'nohino yont'ifi hohwafu sopo komo'no i'mofap'wo'n'ingkohofoho. Hano ikitokitofu so'njo'maho. O'o, awonoho. Oso pa'nyoso ngko Anituye syoho iwo'n'ingkohono. A'amu yihufu wopolofano likuji hofikoe meso

siki wofantihm'maho. O'o, hofiko yihufo ne somo nuhwoningkuji wofantifeho. Oso pa'nyoso ngko Anituye syoho yalokweso siki miyalokuyohono. ²⁷ O'o, awonoho. Ngko nje hunomnohini miningkowalokuyohono. O'o, yo'mayo wonyo nje simeho sohwo umo lonte somo ngko monje yasyonji Anitu kakoe syohoso yihufo nemo uhwonontifi polofohofoso oso hopa nto'no yalokweno. U ngko ose mimme'manji Anitu kako ngkimo olo hungkuno loso wantimontonoho. Kiko a'amu somo nje hungkunoso ko ulonji kiko yo'mayo yahino wonyo jije simeho sohwo umo lonte somo monje meesiyo'njo iso'manji kiko ho'yango momatnohino. Anitu kako ngkimo ose ntonohonji ngko syoho yokumpohn'nyo yalokweno.

10

Hwahoponjo yahinoso nakumo yamofo nalohofihwoso'no nakwo osomo iningkuhwaloho.

¹ Nje a'amu soku, a'amu fehohnjoso hofiko Anituye hungkunomo hwotoho hmmen-tohoho somne'no sekwo huno olo so'no fisyafihupmno. Hohonta Mouses kako a'amu Isilaelife ajuyohwosamo hwaho Ijip mta'ni nomanto hofiko Ijip nuliko'mantifi hwaho a'amu anepono motawento osopo humamentohofofoho. Oso hopo sopo Mouses'nji a'amu Isilael so'nji hofiko osopo nohumentaningkofi himo a'amu hopi'nonohino somo ifehu'mokahumentisofoho. Siki ifehu'mokahumentiso'maho. O'o, honingkano utihwayo'ne ifehu'mokahumentisofoho. Osohonta hofiko mijo ayo engo momingo sopo i'mofiwahoningkofi Anitu kako hofikimo mijo ayo engo huhwo sohomo mtihupihwojahoningki a'amu hopi'nonohino hofiko osopo wako'mentohofofoho. ² A'amu hiso hofiko Mouses nakwoe hwe engo umo'nono lontifi hofiko kako'nji ufohi'nontifi kakimo iningkawentifi hofiko himo homo somo enjwa so'mo humantifi mijo engo somo wako'mentohofofoho. ³⁻⁴ Oseso hofiko mijoho uyahoningki Anitu kako ahwomo mta'ni wosopayo'nji mijo'nji hopi'nonohino somo umentisofoho. Nuyahoningki hofiko nimentohofofoho. Oso hopo sopo mijo sojo mta'ni nimentohofoso oso mijo hwapingoso Klaisiyoho. A'amu hofiko hano loho'nowentaningkofi Klais kako hofikimo hofiyo emokosyohumamojo hweho. ⁵ I oseso Anitu kako a'amu hopi'nonohino homo somo wopingo ko ulohofahoningki hwe moya'mi pi'ningo engoso hofiko yahino wonyoso yahoningkofi Anitu kako nuhwononto oso hwaho a'amu ane sopo Anitu kako hofikimo poyo umokumentisofoho. Umokahoningki hofikoe pijafoso oso hwaho hopo sopo hintalinyo pa'nyo osopo nonje hu'mehinawo'mentisofoho.

⁶ Oso yo'mayo hopi'nonohino imo'nimentisoso nakumo honingkano wopingo netihwayo'ne imo'nimentisofoho. Hofiko yo'mayo so'no hi umo'ningkahoningki wonyo imentohofofoho. Oso hopaso nakwo miyanehwono. ⁷ Oso'no neyakwosa fehohnjo sohwa hofiko hwasyo anitumo iningkawentifi hofiko hwomtame ulohomentohofofoho. Oso hwamne'no Anituye hungkunoso ole nalimento, Hofiko hwasyo anitu somne'no hwomtame ulohofontifi hofiko nohumantifi wosopayo'nji mijo'nji nontifi nolikafontifi hofiko syohi'nyo wonyo imentohofofoho. Nakwo oso hopaso miyanehwono. ⁸ I oso'no nakwo nom'ne a'amufe apohufo ihwaloho. Oso a'amu Isilael pi'ningo engoso hofiko oso yahino wonyo hiso yahoningkofi Anitu kako oso sikuno anga'nohino somo hofikimo poyo imokumentisofoho. Oso a'amu hiso hofiko tiwenti-tili tausenifoho (23,000). ⁹ I oso'no nakwo Anitumo yamofo nulohofihwaloho. A'amu Isilaeliso hofiko Anitumo yamofo ulohofontifi hofiko kiko nto'no monemokosyohumawo'ningkiyohino hwosoho ulahoningkofi Anitu kako oso a'amu homo somo homaso toho wolo'meehufe lonto homamo uhwojahoningki a'amu pi'ningo engo somo homaso toho lofopijisyu'momentohofofoho. ¹⁰ I yo'mayo Anitu iwo'ningkiso so'no yoka hningkuhwaloho. A'amu Isilaeliso hofiko Anitumne'no yoka hungkuno ulahoningkofi a'amu ahwomo mta'angoso kako a'amu pi'ningo engo somo fonjahumentisofoho.

¹¹ Oso yo'mayo yahino wonyo imentohofoso a'amu fihwa hofiko oso yahino wonyo imentohofoso so'no Anituye hungkuno mti'mokumentohofoso sohwa hofiko nakumo honingkano wopingo netihwayo'ne iyoswomo mti'mokumentohofofoho. Nakwo olhonta nohumentanngkuhwoni sikuno moi'wo umo'nimonto yahonngki nakwo oso hungkuno homo somo nuhwonontani nakwo oso honingkano homo somne'no huno wopingo tipemalokuhwono. ¹² Oseso a'amu fihwo kako ole loso, Ngko yokumpohn'nyo lohokwe so'no ngko honingkano wonyo mimnehono. Ose loso sohwo kako i'waho nto'no wehumano. Kako nopiwasyonoho. ¹³ A'amu hopi'nonohino hn'nimo yo'mayo honingkano wonyo nontimne'no ipenemotawesoso kengo kengo'maho. O'o, afa'nohinofoho. Oso'no Anitu wosefo'ma'mo nalimentiso so'no nakwo huno nayohoho. Kako olhonta nefe'malofoho. Oseso honingkano wonyo nontimo nemotaweso sohwo kako nakwo yokumpohn'nyo somo moneyakolofonehoho. Yo'mayo wonyo ne'maso sohwo woneyakolo'mo lihwosi ko yososo, Anitu nefe'mayo'ne honingkanoso umo'montonoho. Kakoe yokumpohn'nyo nejapihwoso'no nakwo yokumpohn'nyo wolohofantanoho.

Nakwo Anitumo iningkohwasi towahuno wonyo so'nji iningkohwaloho.

¹⁴ Anitu kako a'amu Isilael homo somo wopingo ko ulohofahonngki hofiko wonyo imentohofofoho. Oso'no nje a'amu soku sekwo anitu hwasyo somo hohujo ikinjaofikuji i'waho fiyimno. ¹⁵ Sekwo huno'njo kuyoho. Ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso'no sekwo huno fisyafihupmno. ¹⁶ Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo pe'nimentiso oso'no wosoyofsyano lontani nuhu'mokontani nakwo olo mijo Jisasiye honiyofoho lontani Mpohwo Anitumo isamoyoka ulontani nonontani ole syafisyiwo'nngkuhwono, Jisas nakumne'no kakoe honiyoy usihuma'mentiso sohomo ufohi'nalokuhwono. Nakwo wosopayo nomentani kutikujo lohofontani nontani Kilaisiye a'apahofoho liwo'nngkuhwono. Kilais kakoe a'apaho nakwoe wonyo engo so'no tohino umnimentiso sohomo ufohi'nalokuhwono. ¹⁷ Oso wosopayo anga'nohinoso nakwo hwe moya'mi pi'nnggo hn'nwi nakwo kutikujo lohofontani nimalohwone hn'nwi nakwo afa aswomjo pa'nyi'nwoho.

¹⁸ Sekwo a'amu Isilaelife yahino so'no sekwo huno fisyafihupmno. Hofiko Anitumne'no yahu fonjokisasyontifi hofiko oso yahu fehohnjoso nonontifi ole syafisyiwo'nngkohofi nakwo Anitu'nji mafohoto'nngkuhwono. ¹⁹ Ngko hungkuno hwapingoso pehofo selalokweno. A'amu hofiko hwasyo anitu sohune'no yo'mayo ho'nasyiwo'nngkohofoso ne hi'njotaho. Oso hwasyo anitu sohwo kako nehopi lohuma. Ose loselalokweno. ²⁰ O'o, oso awonoho. Hofiko yo'mayo hwasyo anitu sohune'no ho'nasyiwo'nngkohofoso sohwo oso towahuno wonyo somne'no ho'nasyiwo'nngkohofoso Anitumne'maho. Oso'no oso a'amu hofiko towahuno wonyo sohwafe yofe ho'nomayo'ne uhu'mokukuji sekwo hofiko'nji nomihu'mokinngkutoho. Sekwo hofiko'nji mihu'mokinifijo'manji towahuno wonyo sohwanji ufohi'nantifeho. ²¹ Sekwo nuhu'mokontifi Kilaisiye honiyoy'nji a'apaho'nji nontifi towahuno wonyofe wosopayo so'nji nomohu'mokukuji nonngkutoho. O'o, sekwo oso honingkano hufa'uyo homo somo sinngkakutoho. Sekwo Anitu'nji wohumano likuji sekwo towahuno wonyo so'nji nohumafikutoho. ²² Sekwo oso honingkano hufa'uyo somo ifijo'manji Anitu kako ngkilaho selihwosi nakumo simeho wonyo wonejapmmontonoho. Hwapngoso Ngko'nohini Hwe Engo hwo'nyoho ose nalimentisofoho. Nakwoe yokumpohn'nyoso kakimo uyakolofantantaho. Nihu'no awonoho. Ose selalokweno.

Sikuno huhwo huhwi nakwo Anituye yofeso engolopohamo woho'nomehwan.

²³ A'amu fehohnjoso ole liwo'nngkohofofoho. Yo'mayo hopi'nono Anitu kako nakumne'no hano mopitofasiyoso nakwo yasoso oso hiso'no honingkano wonyo anefoho. Oso hungkuno liwo'nngkohofoso nehopeho. I oso'no yahino fehohnjoso nakumo monefo'manehoho. Nakwo Anituye honingkanomo iningkowentanngkuhwasi oso yo'mayo yaso sohumjo yokumpohn'nyo sohwo kako nakumo yokumpohn'nyo monasosofitofonehoho. ²⁴ Yo'mayo nakwo uyano lihwasoso

huno nakune'no syofi'hu'n'ingkuhwasi ihwaloho. O'o, nakwo huno nom'ne a'amu somne'no huno wosyofi'syano. U, ngko ose i'mo nom'ne somo ufo'ma'montaho. Sekwo huno oso'no syafisy'kuji yo'mayoso fiy'imno.

²⁵⁻²⁶ Nakwo huno ole nayohoho. Olo yo'mayo hopi'nonohino olo hwaho lopo wojoso Anituyefoho. Anituye hungkunoso ose nal'imentisofoho. Oseso nakwo yo'mayoso nasoso oso wopingofoho. Sekwo tongo wonano likujoso uhu'mokiyo sopo nta'ni mpekujiki sekwo oso tongo kakwo'yohwo sohomo olo tongo loso kiko hwasyo anitu hwoso sohune'no fonjokisasyohino mta'angotaho. Ose ulohon'ingki mpehotoho. O'o, kiko mpe'nohino yohoji hmnyo.

²⁷ U hwe fihwo kako Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo sohwo kako wosopayo iloho ihwosi wonano lihwosi joho selihwoso'no u sekwo wosihwano likujimanji u sekwoe hunofoho. Noho fiwanimno. Kako sekumo yo'mayo tongo sejapososo sekwo hmnimno. Oso tongo hiso'no sekwo huno pi'n'ingo syafisy'kutoho. O'o, sekwo toho'nohino hmnimno. ²⁸ I oso'no hwe fihwo kako sekumo ole seloso, Olo tongo loso hwasyo anitumne'no fonjokisahumaloho mta'angofoho. Ose selihwosi, Ngko manimnehono selihwoso'no sekwo oso hwe huhwo sohwoe huno somne'no huno syafisy'kuji non'ingkutoho. ²⁹ Hwap'ingoso sekwo huno ole seyohoho, Ngko olo yahu loso nime'manji nje hon'ingkanu wonyo mmo'nonehoho. Huno ose ko seisososo oso hwe sohwo kako sekumo hungkuno seliso so'no kako ole syofisy'alofoho. Olo yahu hiloso nimeso ngko hwasyo anitumo hopa in'ingkowalokweno. Oso a'amu huhwo sohwo kako huno ose syofisy'alofoho. Oso'no sekwo oso yahuso non'ingkutoho. I oso'no nom'ne a'amufe huno somta'ango somne'no nakwo hon'ingkanu somo hano pitofonesyalokwofoso wopingo'maho. Oso'no nakwo yo'mayo yahu nasoso'no a'amu ole nal'ifitnnoho, Oso yahinoso wonyofoho. Ose nal'ifitnnohontani yo'mayo yahu so'no nom'ne a'amu somo mulohonanehwono. ³⁰ Ngko Anitumo wosopayo'ne isamoyoka uli'mo nonime'no nom'ne a'amu sohwo kako ngkimo oso hon'ingkanoso wonyofoho eso peho'no wantimntolo.

³¹ Oseso sekwo nonyo wosopayo wonano yo'mayo yahino uyano likujimanji sekwo simo'mo huno ole fisyafihupmno. Yo'mayo imeso ngko Anituye simeho wopingo umokumontaho. Sekwo oso hiso'no huno kaki'no syafisy'kuji sekwo yo'mayo Anituye yofe ho'nomayo'ne fiy'ikuno. ³² Sekwo soku sekwo a'amu Juta so'nji a'amu temtitofo kengo so'nji a'amu Anitumo in'ingkawowo'n'ingkohoho so'ntnne'no huno fisyafihupmno. Sekwo yo'mayo iwo'n'ingkohoho somo sen'ingka'fijo'manji hofikoe hon'ingkanu wonyo ifijo so'no sekwo oso homo somo ikutoho. ³³ Ngko huhwo'n'nye yahinoso oso pa'nyofoho. A'amu hofikoe simeho wopingo umo'none'enji ngko yo'mayo wopingoso iwo'n'ingkohefoho. Yo'mayo ngkimo nifo'mayo syoho osomnohini miyalokuyohono. O'o, a'amu pi'n'ingo engo somo wopingo ulohoho'neso syoho yalokweno. Hwap'ingoso a'amu hofiko Anitumo in'ingka'fitne'enji ngko yo'mayoso yalokweno.

11

¹ Sekwo ngkimo nohonimno. Kilaisiye yahinomo in'ingkowalokwe hopaso sekwo ngkimo tifi n'ingkapmno.

Moya'mi sofa hofiko Anitumne'no uhu'mokukujiki hofiko hofikoe mnokinoso ufehu'mokohinantifeho.

² Sekwo ngkine'no huno syan'fisyiwo'nontifi oso hungkuno nto seajpmmentohe somo sekwo hofiyo in'ingkowalokwofo. Oso'no ngko sekwoe yofe ho'nomalokweno. ³ I oso'no sekwo olo nje hungkuno loso'no huno waseyono. Kilaisiye mnokino engoso Anituyoho. U nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi hwe hopi'nonohino sohwo'niye mnokino engoso Kilaisiyoho. Oso pa'nyoso hwoya'mi sofafe mnokino engoso huhwafoho. ⁴ Oso'no a'amu fihwo kako Anituye hungkuno a'amumo ulihwosi kako Mpohumo jomo uloso sohwo kako kakoe mnokino manji'mofo so'nji lohofoso'manji

kako wonimango unimontonoho. Sekwo a'amu Koulin sopo humalofo soku sekwo ole liwo'n'ingkohofi, A'amu mnokino manji'mofo'njo sohwo kako nom'nehumo enjwa'mo humunyo hweho. ⁵ A'mu fisi kako mnokino manji'mofo ane lohofoso'manji kako a'amumo Anituye hungkuno ulihwosi Mpohumo jomo uloso'manji kako wonimango unono. Hofiko kakimo mnokino manji'mofo ane simo uhwon'ngkuji a'amu hofiko ole wolantifeho, Olo a'mu losi kako wonimango unono. Kako yokumpohn'nyiyoho. Hwe sohwa hofiko mnokino manji'mofo momanji'mo'nyo iwo'n'ingkohofi pa'nyiyoho. Oso'no kako hwoya'mi hwa'nte sofafe mijiyi hm'n'wo'n'ingkohofi pa'nyo hm'nniyoho. ⁶ U a'mu fisi kako kakoe mnokinomo hwapife mopa'nyosimo a'amu nuhwon'ngkuji ole wolantifeho. Oso a'amu kako hwehumo enjwa'mo mohumuyoho. Kakoe yokumpohn'nyoso yakolo'nniyoho. Oso a'musi kako kakoe mijiyoso hwe sohwafe mijiyi hopa tifo wahm'nono. U kako oso a'musi kako mijiyi tifo so'no ngkilaho loso'manji e'wano kako nom'ne a'amu'nji Anitumne'no uhu'mokufijo so'no kakoe mijiyi somo hwapife wopa'nono. ⁷ Anitu sohwo kako Hwe Engo ne hweho. Kako nom'nehumo enjwa'mo mohumunyo hweho. Osohwo kako hwe hwahoponjo sohwna'nimo kako pa'nyo mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo hwe sohwna'ni nakwoe mnokino somo nopo'n'ingkuhwaloho. I oso'no moya'mi sofa hofiko hwehwamo enjwa'mo humalofo. Oso'no hwoya'mi sofa hofiko hofikoe hwehwafe yofe ho'nomayo'ne hofikoe mnokino somo wopa'nife.

⁸ Hwapingoso hohonta Anitu kako hwe mt'i'mokumentisoso ape mta'ni yafo manto mt'i'mokumentisomaho. O'o, kako hwehumta'ni yafo anga'no manto ape mt'i'mokumentisofoho. ⁹ Anitu kako apeso hwehwamo ufo'mayo'ne mt'i'mokumentisofoho. ¹⁰ Oseso moya'mi sofa hofiko hofikoe hwehwamo enjwa'mo humalofo sofa hofiko oso hiso'no a'amu ahwomomjo somo utihwayo'neso hofikoe mnokino somo wopa'nife. ¹¹ I oso'no nakwo Anitumo simoho uy'wo'n'ingkuhwone hn'nwi nakwo hwe sohwna'nnohini yo'mayo iyoso'no hopo'maho. I hwoya'mi sofamnohini yo'mayo iyoso'no hopo'maho. O'o, ose'maho. Hwe moya'mi nakwo nem'no majoku'nontani yokumpohn'nyo sosofito'nontani Anituye yahino afa'no afa'no iwo'n'ingkuhwono. ¹² Simo'mo Anitu kako hwe sohwoe yafo nopemanto ape mt'i'mokumentisofoho. I olohonta ape sofa hofiko hwomu aswo mawo'n'ingkohofi so'no Anitu kako hwomu apefe simehomo mt'i'mokuwo'n'ingkohofi. I oso hiso'no hwe hwoya'mi yo'mayo hopi'nonohinoso Anitu kako hwapingo hweho.

¹³⁻¹⁵ Nakwoe yahinoso olenoho. Hwe fihwo kako kakoe mijiyi sawemo engoso mahm'nyoso oso wopingomaho. I hwoya'mi sofa hofikoe mijiyi sawemo engoso oso wopingofoho. Hofikoe wokosofoho. Oso mijiyi sawemoso Anitu kako hofikoe mnokinomo ifehu'mokosyohumayo'ne uy'mentisofoho. ¹⁶ Oso'no sekwo huno olo so'no fisyafihupmno. A'mu fisi kako Mpohwo Anitumo jomo ujo'ne tajo ango somo syuhwosi kakoe mnokinomo hwapife mopa'nyo'njo iyoso oso wopingotaho. O'o, wonyofoho liwo'n'ingkuhwonefoho.

*A'amu Koulin*iso hofiko Kilaisimne'no syafisiyo'ne honiyonji wosopayo'nji nimentohofi sohonta hofiko yahino wopingo somo nto'no min'ingkammentohofoho.

¹⁷ Jisas nakwoe wonyomne'no pe'nimentiso so'no syafisiyo'ne uhu'mingo so'no hon'ingkanohungkuno waselimonne'no yohono. Ngko ole maselimnehono, Sekwo Anitumne'no nuhu'mokontifi sekwo Anitu kakine'no hwomtame ulohofi yahinoso wopingo yalokwofo. Ose maselimnehono. O'o, sekwo yahino wonyo yalokwofo. Sekwo yahino wonyo yalokwofo so'no sekwo mihu'mokiyo'njo yontifijontentesi oso wopingo'nesohilo. ¹⁸ Ole upa'nimalefoho. Sekwo nuhu'mokontifi sekwoe huno kengo kengo so'nji husilo husilofi lohofalokwofo. Simoho afa minyofoho. Ngko oso hungkunoso upa'nimale so'no ngko huno ole syofisyalokweno. Olo hungkuno loso ne'njofoho syofisyalokweno. ¹⁹ Sekwo husilo husilofi lohofalokwofo so'no a'amu Anituye hungkuno ne somo tifi in'ingkowalokwofo so'no utihwa'nyopo uhwonantanoho. Oso

wopɪngofoho. I oso'no sekwo sɪmeho afa minyo'njo ikuji Anɪtumne'no uhu'mokufijoso oso wonyofoho. ²⁰ Jisas kako sekwoe wonyomne'no poyo imo'nɪmentiso so'no huno syafɪsiyo'ne nuhu'mokontɪfi wopayo nonontɪfi sekwo nto'no mohumulofo. O'o, sekwo Kɪlaisɪmne'no mosyofɪsyalokuyohofo. Sekwo wopayo siki nalokwofo. ²¹ Ou, sekwo nuhu'mokontɪfi sekwo anga'no anga'nohino soku sekwo sekwoe wosopayo nomotowapontɪfi sekwo nom'ne a'amu somne'no huno monosyafɪhu'nyo'njo yalokwofo. Fehohnjoso mijo nilohofalokwofo. I oso'no a'amu fehohnjoso hofɪko wosopayo'no umofonyo iyoso'no mijoho engo uyalofoho. ²² Sekwo oso a'amu hisomo wopayo muyo'njo peho'no yalokwofo. Sekwo Anɪtuye a'amu homo somo sɪmeho muyaloku liyohofo. Sekwo hofɪkimo wonɪmango ifɪsyɪmofalokwofo. U, sekwo wosopayo engo wonano lɪkuji sekwo sekwoe angomo humafɪkuji hmɪmno. Sekwo Anɪtuye tajo ango somo peho'no motowapohofo. I oso'no ngko peho hungkuno selɪmnehono. U, ngko sekwoe yofe woho'nosema'monntaho. O'o, nɪhu'no awonoho. Oso hiso'no ngko sekwoe yofeso moho'nosema'monnohono.

Nakwoe hwe engo Jisas kakoe inomokomoyo oso hwamo kakoe honɪyo'nji a'apaho'nji uyɪmentisofoho.

(Matɪyu 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

²³ Ngko olo hungkuno Jisas ntapmmntiso loso nto selɪmentohefoho. Oso sɪkuno homo somo Jutas kako mango sohwafe ahomo Jisasɪmo ho'nahumentiso sɪkuno homo somo Jisas kako wopayo nomanto ²⁴ Anɪtumo isamoyoka ulonto oso wosopayo hiso kutɪkuju lohofonto kakoe inomokomoyo sohwafo nuyonto ulɪmento, Olo wosopayo loso nje a'apahofoho. Ngko sekumo sefo'mayo'ne sejopalokweno. Olo ngko sekwo'nji humanji yo'mayo selohofalokwe loso sekwo hwangku huno syanɪfohupitnne'enji selohofalokweno. Hwangku sekwo olo hopa ne'no ikuju. Ose ulahonɪngki nɪmentohofofoho. ²⁵ Oso wopayoso moi'wo nosojwaofahonɪngkofi Jisas kako oso noswano ipisayo mijo'njoso nomanto nuyonto ulɪmento, Olo ipisayo mijolo nje honɪyofoho. Ngko sekwo Anɪtu'nji makotɪku'nyo'ne yahino songo so'no nje honɪyo usɪhuma'monnoho. Hwangku sekwo nje poyo pe'nyo so'no syanɪfɪsyɪkuji sekwo olo pa'nyoso ne'no ikuju. Ose ulɪmentisofoho. ²⁶ Ihwoni. Oso wopayo'nji mijo'nji nyo'ne yahino Kɪlais nejammentisoso sekwo ole lutɪhwalokwofo. Jisas nakwoe wonyomne'no poyo pe'nɪmentiso so'no nakumo huno nafohotofo'nefoho. Nakwo ose yontanɪngkuhwasi a'amu nom'neso nonahonɪngkuji hofɪko Jisas nakumne'no poyo pe'nɪmentiso so'no huno wotɪpemantɪfeho. Sekwo oso yahinoso ne'no mɪmɪwentanɪngkuji Jisas kako asomo noponefoho.

A'amu fiso hofɪko Kɪlaisɪye a'apaho'nji honɪyo'nji siki nɪfijoso hofɪkoe honɪngkano wonyofoho.

²⁷ Kɪlais oso yahino nejammentiso so'no olo so'no huno wonayono. A'amu fihwo kako Kɪlaisɪye sɪmeho wopɪngo mumokiyo'njo yoso sohwo kako Kɪlaisɪye a'apaho'nji honɪyo'nji siki nososohwo kako Kɪlaisɪye yahino losomo wonyo imokalofoho. Ose yososo'no kakimo tango engo u'malofoho. ²⁸ Oseso a'amu fihwo kako Kɪlaisɪye a'apaho'nji honɪyo'nji wanɪmo lɪhwosi sɪmo'mo kako kakoe sɪmeho huno osomo nto'no syafɪhu'nɪngkuhwosi into'nohino imo'nɪngkuhwoso'no wanono. ²⁹ Hwapɪngoso a'amu fihwo kako hwe engo Jisas nakumne'no poyo pe'nɪmentiso so'no huno nto'no muyo'njo sohwo kako Kɪlaisɪye a'apaho'nji honɪyo'nji siki nososohumo Anɪtu kako oso a'amu huhwo sohwoe yahino wonyo somne'no tohino uyɪmontonoho. ³⁰ Sekwo oso yahino iwo'nɪngkohofo so'no hwe moya'mi pi'nɪngo hofɪko sekwo'nji humalofe fehohnjoso yokumpohn'nyo anefoho. Fehohnjo mnokino'njofoho. Fehohnjoso hofɪko poyo nto pe'nɪmentohofofoho. ³¹ U sekwo sekwoe honɪngkano somne'no huno nto'no syafɪhu'nɪngkuji nontɪfijontentesi u oso tohino hiso sekwo momafɪkutnnesohilo. ³² I oso'no Anɪtu kako nakwoe wonyo so'no huno syafɪsyɪhwosi kako nakumo tohino

nejape'manji kako nakwo kakoe mehomi hn'nwiye hon'ngkano somo nto'no imofone-hwojalofoho. An'itu ose yoso'manji hwangku sohonta a'amu pi'n'ingo engoso hof'kimo t'ikanomo m'ihwajoso sohonta nakwo tohino momanefoho.

³³ U sekwo nje a'amu soku, sekwo wopayo n'ngkuji K'laisiye a'apaho'nji hon'yo'nji wonano l'kuji sekwo nom'ne a'amu anga'no anga'nohino osomne'no hontohumaf'kuji hof'ko hopi'nono nto uhu'mokukujo'no osohonta sekwo wopayo'nji mijo'nji hmno-maf'kuno. ³⁴ U a'amu fihwo kako mijoho uy'hwoso'no kako kakoe anga'mo s'imo'mo wan'montonoho. T'ifi kako sekwo'nji humahwosi wan'montonoho. Sekwo K'laisiye hon'yo'nji a'apaho'nji n'fijo so'no uhu'mokiyo yahino so'no tango mapitnnoho.

Hungkuno fehohnjoso mokosyohumaleno. Hwangku ngko sekwoe angopo se'mah-m'mo woloset'hwamonnoho.

12

An'ituye Towahuno Wop'ingo sohwo kako yo'mayo syoho nakumo nejap'wo'n'ngkiso so'ne hungkunofoho.

¹ Nje a'amu soku, sekwo yo'mayo syoho An'ituye Towahuno Wop'ingo nejap'wo'n'ngkiso so'no sekwo huno nto'no mosyaf'isoyoso wop'ingo'maho. ² Sekwo huno seyohoho. Hohonta sekwo An'itu ne sohomo s'meho mummentohofoho sohonta oso hohosohonta Seten kako hwasyo an'itu, ne ane, songo ne'no mohumanyo'njo sohwoepono ipesemotas'mentiso sohomo sekwo t'ifi in'ngkamentohofofoho. Kako sekumo aho yokumpohn'nyo kesemokosyohumamojofoho. ³ Oso hohosohonta yo'mayo An'ituye Towahuno sohwo kakoe mehomi hn'n'mo nejap'wo'n'ngkiso so'no sekwo huno maseimojofoho. I oso'no olohonta sekwo huno nto'no waseyono. A'amu An'ituye Towahuno Wop'ingo hi'njo sohwo kako An'itu kakoe Towahuno somta'ni hungkuno mawo'n'ngkiso sohwo kako Jisas'mne'no s'ifajo malonehoho. I a'amu kako Jisasiye Towahuno ane sohwo kako Jisas'mo ole mulonehoho. K'iko nje Hwe Engo ne hwasoho. Ose mulonehoho.

⁴ An'ituye Towahuno Wop'ingo syoho kengo kengo nejap'wo'n'ngkiso sohwo kako Towahuno kenga'nohino hweho. ⁵ Oso syoho kengo kengo iwo'n'ngkuhwoneso An'itu kako anga'nohino humaso sohune'no iwo'n'ngkuhwonefoho. ⁶ An'ituye syoho iyo so'ne yahinoso kengo kengo weho. I oso'no An'itu kako anga'nohino sohwo kako oso syoho homo somne'no yokumpohn'nyo nejap'wo'n'ngkiso hweho. ⁷ An'ituye Towahuno Wop'ingo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo kengo kengoso a'amu anga'no anga'nohino hn'n'mo nejap'wo'n'ngkisofoho. Oso yokumpohn'nyo hiso'nji fo'mo fo'mo loho'nontan'ngkuhwasi a'amu hof'ko nonahon'ngkuji hof'ko An'ituye yokumpohn'nyo somo wonehonant'ifeho. ⁸ An'ituye Towahuno Wop'ingo sohwo kako a'amu anga'no anga'nohinomo nto'no uy'montonoho. A'amu fihumo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ngkuhwosi oso a'amu huhwo sohwo kako nom'ne a'amu somo kako huno wop'ingo An'itu mta'angoso ut'hwamontonoho. An'ituye Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kako nom'ne a'amu sohomo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ngkuhwosi oso hwe huhwo sohwo kako hungkuno hiyaso wo'mojo An'itu mta'angoso a'amu somo ul'montonoho. ⁹ Oso Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kako nom'nehumo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ngkuhwosi oso hwe huhwo sohomo An'itu kako yo'mayo yoneso'no huno uyososo hwe huhwo sohwo kako s'meho hi'ntnnono uy'hwosi wal'montonoho. Ne u'mofapmmontonoho. Nom'nehumo oso Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ngkuhwosi oso hwe huhwo sohwo kako nom'ne a'amu mnokino'njo somo wop'ingo umokumontonoho. ¹⁰ Nom'nihwo kako oso Towahuno sohwoe yokumpohn'nyoso nomahwosi yo'mayo wop'ingo kengo a'amu hof'ko miwo'n'ngkiyohofoso An'ituye yokumpohn'nyo it'ihwayo'ne uy'montonoho. Nom'nehwo kako An'ituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako hungkuno wop'ingo An'ituye huno mta'ni nomahwosi kako a'amu somo wolut'hwamontonoho. Nom'nihwo kako An'ituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako yo'mayo hungkuno upa'n'wo'n'ngkiso so'no yo'mayo

imo'nⁱwo'nⁱngkiso so'no kako ole walⁱmontonoho. Oloso Anⁱtuye Towahuno mta'an-gofoho. Oloso towahuno wonyo somta'angofoho. Ose walⁱmontonoho. Nom'nⁱhwo kako Anⁱtuye yokumpohn'nyo nomahwosi kako a'amu kengo kengo sofe hungkuno kako huno muyososo walⁱmontonoho. Nom'nⁱhwo kako Anⁱtuye yokumpohn'nyo nomahwosi kako hungkuno kengo kengoso nupa'nⁱngkuhwosi oso hungkuno hiso kako huno ko muyahonⁱngkuhwosi kako neso walⁱmontonoho. ¹¹ Oso Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kako oso yokumpohn'nyo kengo kengoso nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nⁱmo nejapⁱwo'nⁱngkisofoho. Kako kakoe huno mta'nⁱnohini nejapⁱwo'nⁱngkisofoho.

Nakwo Anⁱtuye a'amu hopi'nonohino hn'nⁱwi nakwo Kⁱlaisⁱye a'apaho'nwoho.

¹² Oso yokumpohn'nyo kengo kengo Anⁱtuye Towahuno nejapⁱwo'nⁱngkiso so'no nakwo nakwoe a'apahomne'no pahnnⁱmo hungkunoso huno waseyono. A'amufe a'apahoso ne anga'nohino wo'nnyofoho. A'apaho kenga'nohino ko hiso sⁱmano sⁱfe sⁱmeho yo'mayo hiso Anⁱtu kako ho'nahinyofoho. Oso pa'nyoso nakwo Kⁱlaisⁱmo inⁱngkawowo'nⁱngkuhwone hn'nⁱwi nakwo humalohwono. ¹³ Ihwoni. A'amu Juta hn'nⁱnonji a'amu temtifo kengo hn'nⁱnonji a'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu sikⁱinjo sⁱkunonji nakwo hopi'nonohino hn'nⁱwi Anⁱtu kakoe Towahuno Wopⁱngo sohwo nonemanto kako nakwo a'apaho anga'nohini nemokalofoho. Oso Anⁱtuye Towahuno Wopⁱngo huhwo sohwo kako nakwo anga'no anga'nohino hn'nⁱmo nehumanto kako mijolⁱmo hopa imo'nⁱngkahonⁱngki nakwo mijo homo somo nontani nakwo a'apaho anga'nohino'njⁱ'nwoho.

¹⁴ Nakwoe a'apaho somne'no nakwo huno nayohoho. Nakwo sⁱfe'nohinⁱ'maho. O'o, nakwo tⁱmo sⁱmano sⁱfe aho yo'mayo hn'njⁱ'nwoho. ¹⁵ Nakwoe sⁱfe sohwo ole walⁱmontolaho. Yo'mayo syoho aho sohwo iwo'nⁱngkisoso ngko mimnehono. Oso'no ngko olo a'apaho loso ulⁱko'ma'mo. Ose ulⁱhwosi a'apaho hiso ulⁱko'ma'montolaho. O'o oso siki hungkunofoho. Sⁱfe sohwo a'apaho loso fehohnjo hweho. ¹⁶ Nakwoe haloho sohwo ole walⁱmontolaho. Ngko tⁱmo hwonⁱ'maho. Oso'no ngko olo a'apaho loso fehohnjo'maho. Oso siki hungkunofoho. Oso haloho huhwo sohwo kako a'apaho loso fehohnjo hweho. ¹⁷ I nakwoe a'apaho tⁱmo'nohinⁱ'manji nakwo yo'mayo hungkuno somo pipi upo'nanehwono. I nakwoe a'apaho haholo'nohinⁱ'manji nakwo yo'mayo akinoso pipi wonewa'mtolo. ¹⁸ Nakwoe a'apahoso ose'maho. O'o, Anⁱtu kako nakwoe a'apaho so'no sⁱfe aho tⁱmo mnokino oso yo'mayo hopi'nonohino so'no huno anga'nohino nano mtitofonto kako ne anga'nohino mtⁱ'mokumentisofoho. ¹⁹ Nakwoe a'apahoso tⁱmo'nohinⁱ'manji i a'apaho'maho. O'o, tⁱmofoho. Ose'manji a'apaho neso mtⁱ'mto. ²⁰ O'o, ose'maho. A'apaho fehohnjoso pi'nⁱngofoho. I oso'no a'apaho neso anga'nohinofoho. Oso pa'nyoso nakwo Kⁱlaisⁱmo inⁱngkawowo'nⁱngkuhwone hn'nⁱwi nakwo Anⁱtumne'no syoho kengo kengo iwo'nⁱngkuhwoneso nakwoe neso anga'nohino'njⁱ'nwoho.

²¹ U tⁱmo sohwo kako aho sohomo ole mulonehoho. U, kⁱko mohumayo'manji ngko anga'nohino sohwo'ni ngko nto'nohini wohumamonnoho. U, mnokino huhwo kako sⁱfe sohomo ole mulonehoho, U, kⁱko mohumayo'manji i ngko anga'nohino sohwo'ni nto'nohini wohumamonnoho. ²² O'o, awonoho. A'apaho fehohnjo so'no nakwo huno ole syafⁱsyⁱwo'nⁱngkuhwono, Yokumpohn'nyo anefoho. I nakwo huno ose ko syofⁱsyⁱhwasi nakwo oso yo'mayoso ane'njontentesi nakwoe humayoso nto'nohinosohi'maho. ²³ I nakwoe a'apaho fehohnjo so'no huno ole syafⁱsyⁱwo'nⁱngkuhwono, Wonyo we'efoho. Lontani nakwo noimo kame nⁱkuyoho wokoso oso yo'mayoso ufotofⁱwo'nⁱngkuhwono. I nakwoe a'apaho fehohnjo a'amu hofⁱko tⁱmo nahonⁱfijoso wonⁱmango nanonehontani nakwo hiyaso ekojisosyohumalohwono. ²⁴ I nakwoe a'apaho fehohnjoso oso wopⁱngofoho. Utⁱhwa'nyopo weho. Anⁱtu kako nakwoe a'apaho mtⁱ'mokumentiso sohonta a'apaho fehohnjoso ole lososo, Ngko yo'mⁱngohwonⁱ'maho ose loso sohomo Anⁱtu kako syoho engo uyⁱmontonoho. ²⁵ Hwapⁱngoso nakwoe a'apahoso mtⁱhupo

mtihupe loho'n'ingkuhwoloho. O'o, a'apaho fehohnjo somo fo'mo fo'ma'nyo afa'no afa'no woloho'n'ingkuhwano. ²⁶ I oseso a'apaho fehohnjo somo tohino umnososo so'no a'apaho hopi'nonohino homo somo tohino huhwo sohwo ufehu'mokahumontonoho. A'amu fihwo kako jije a'apaho fehohnjo so'no wop'ingo hwosoho kil'hwoso'no jije a'apaho hopi'nono simonyo uyimontonoho.

²⁷ Ngko oso hungkuno hopi'nonohino selalokwe hiso'no sekwo huno fisyafihupmno. Sekwo Kilaisiye a'apaho kuyoho. Sekwo anga'no anga'nohino soku Kilaisiye a'apaho fehohnjo kuyoho. ²⁸ Oso a'apahomjo hungkuno yolohoso olenoho. Anitu kako a'amu kakine'no simeho uy'wo'n'ingkohoho somo syoho kengo kengo kengo uy'wo'n'ingkisofoho. Simo'mjo syohoso a'amu Anituye hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njofoho. Osopo a'amu Anitu hungkuno uyahon'ingki nom'ne a'amu somo ul'wo'n'ingkisofoho. Osopo a'amu Anituye hungkuno lut'hwawo'n'ingkohofofoho. Osofeponjoso a'amu hofiko yo'mayo wop'ingo a'amu hofiko miwo'n'ingkiyohofoso it'hwawo'n'ingkohofofoho. Osofeponjoso hofiko a'amu mnokino'njo somo wop'ingo umokuwo'n'ingkohofofoho. Nom'neso a'amu simeho tango'njo somo ufo'mawo'n'ingkohofofoho. Nom'neso a'amu syoho kengo kengo'njofe hungkuno hofiko huno muyo'njoso li'wo'n'ingkohofofoho. ²⁹ Sekwo huno pipi seyohoho. Anitu kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nimo kakoe hungkunoso liku'mofo syoho nejapmmentisotaho. A'amu hopi'nonohino hn'nimo Anitu kakoe hungkuno kakoe huno mta'ni uyahon'ingki ujo'ne syoho nejapmmentisotaho. A'amu hopi'nonohino hn'nimo Anitu kakoe hungkuno a'amu somo lut'hwawo syohoso nejapmmentisotaho. Anitu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo yo'mayo wop'ingo a'amu miwo'n'ingkiyohofoso it'hwawo'ne syoho nejapmmentisotaho. ³⁰ U Anitu a'amu hopi'nonohino hn'nimo a'amu mnokino'njo somo wop'ingo umokiyo'ne syohoso nejapmmentisotaho. U, Anitu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo hungkuno nakwo huno monayo'njoso jo'ne syoho nejapmmentisotaho. I Anitu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo hungkuno kengo kengoso iwolo'mokajo'ne syohoso nejapmmentisotaho. O'o, oso'ne'maho. Anitu kako a'amu anga'no anga'nohino hn'nimo kakoe syohoso anga'no anga'no nejapi'wo'n'ingkisofoho. ³¹ I oso'no sekwo oso syoho Anituye Towahuno nejapi'wo'n'ingkiyo syoho hwofilo'nnyo so'no sekwo hohayo jafikuji fitipemapmno. Yo'mayo syoho hwofilo'nnyoso tipemafikujo'no ngko oso syoho iyo so'ne hon'ingkanonyoangkafofoso woset'hwamne'no yohono.

13

A'amu nom'ne so'nji simeho unyo yahino neso olenoho.

¹ Ngko a'amufe hungkuno kengo kengo so'nji a'amu ahwomomjo sohwafe hungkuno'njo ko huhwo'ni ngko oso a'amu homo somo simeho muy'wo'n'ingkiyohe'manji oso ngko hofikimo yo'mayo hungkuno ul'wo'n'ingkoheso sokinjofoho. Ahwomo yokino fonjahon'ingkofo yoka ho'n'wo'n'ingkiyo pa'nyo hwo'nyoho. ² Anituye Towahuno sohwo kako hungkuno Anituye huno mta'ni ujo'ne syoho ko ntopahon'ingki Anituye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso huno ko niyahon'ingki yo'mayo hwahoponjo huno hopi'nonohino hiyaso wo'mojo so'no huno ko niyahon'ingki ngko nom'ne a'amu somo simeho muy'wo'n'ingkiyohe'manji u ngko yo'm'ingohwoni'maho. Ngko Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkohe sohwo'ni ngko oso hwofiki'nyo nongkumo ole ulime, Kiko kengo nampo filohofayo ulimeso oso hwofiki'nyo huhwo sohwo kako ko uhwoso'no ngko nom'ne a'amu somo simeho muy'wo'n'ingkiyohe hwo'n'imanji Anitu nonohon'ingkuhwosi jije syohoso ne ane hwosoho wantimontonoho. ³ I ngko nje ho'yango hopi'nonohinoso a'amu umofonyo iwo'n'ingkohoho somo ko uyonji ngko nom'ne a'amu somo Anituye hungkuno lut'hwawo so'ne a'amu kengo sohwa ngkimo poyo wokumokantane'no ihwono ntahon'ingkuji ngko wop'ingofoho ko ulimeso u ngko nom'ne a'amu somo simeho muy'wo'n'ingkiyohe'ne'manji Anitu kako ngkine'no huno wop'ingo syan'fisyonehoho.

⁴ A'amu kako nom'ne a'amu somo simeho nehopi uy+wo'n+ngkiso sohwo kako olo yahino lomo un+ngkamontonoho. A'amu fihwo kakimo wonyo ulohofoso so'no kakoe simehoso tohino komo'no mumnonehoho. O'o, kako oso a'amu huhwo sohwo wop+ngo uloho'montonoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako nom'ne a'amufe yo'mayo ho'yango so'nji yofe wop+ngo so'nji hi ko umo'n+ngkahon+ngki kako oso a'amu huhwo sohumne'no simeho tohino mumnonehoho. Kako yo'mayo wop+ngo iwo'n+ngkiso so'no kako kakoe yofe ho'noma'nyo'ne nom'ne a'amu somo mulonehoho. ⁵ A'amu kako nom'ne a'amu somo simeho nehopi uy+wo'n+ngkiso sohwo kako nom'ne a'amu somne'no yokumpohn'nyo yahino ane'njo hweho. Huno kakine'nohini mosyaf+hu'niyonto kakoe simeho wop+ngo imokinyo'ne huno mosyaf+sy+wo'n+ngkiyohoho. Kakoe yo'mayo somo aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho. O'o nom'ni hwamo umontonoho. Kako nom'ne somo simeho wonyo mmo'nonehoho. A'amu nom'neso hof+ko kakimo wonyo ulohofoso so'no kako oso wonyo homo somo aku ulohofoso so'no kako huno mosyaf+syonehoho. ⁶ Kako yahino wonyo somo uhwononte so'no kakoe simehoso wop+ngo mumo'n+wo'n+ngkiyohoho. O'o, awonoho. Kako An+tu ye yahino wop+ngo osomnohini uhwononto kakoe simehoso wop+ngo umo'n+wo'n+ngkisofoho. ⁷ K+ko nom'ne a'amu sohwo simeho nehopi uy+wo'n+ngkino'manji u hof+ko kikimo wonyo kilohof+kujo'no k+ko oso tango hiso nomahoji simeho pompengo'nji wohumamonoho. Nom'ne a'amu somne'no yo'mayo yahino wonyo so'ne ko upa'n+ngkohoji k+ko oso a'amu somo simeho hi'ntnnono ne'no uyohoji oso a'amu somne'no huno wop+ngo wosyaf+hu'monnoho. A'amu huhwo sohwo hof+ko p+wahup+jo'manji k+ko nus+kwajiyo'eno. O'o, k+ko hof+kimo nul+kafohoji hon+ngkano wop+ngo t+pemayo'ne k+ko ufo'ma'monnoho. Hof+ko kikimo wonyo kilohof+kujo'no k+ko hiyaso mohumuhnohino. O'o, k+ko yokumpohn'nyo ito'n+ngkohoji yokumpohn'nyo waloho'monnoho.

⁸ An+tu kako a'amu somo hungkuno uyahon+ngki ujo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Hungkuno mampaho kengo kengo'nji nakwo mupa'nyo'njo oso hungkuno ujo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Yo'mayo huno hiyaso'mo t+pemayo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Oso hohosohonta An+tu ye Towahunu sohwo kakoe yokumpohn'nyo oso syoho homo somne'no apa'no monejaponehoho. I oso'no anga'nohino ne'no nowent+hwoneso olenoho, simeho uyo yahinofoho. ⁹ I olohonta An+tu ye Towahunu kako kakoe yokumpohn'nyo nejopahon+ngki nakwo hungkuno An+tu ye huno mta'ni ko lasoso nakwo yo'mayo hopi'nonohinoso huno monayo'nji'nwoho. O'o huno fehohnjoso weho. ¹⁰ Hwangku sohonta Jisas K+lais yo'mayo huno hwap+ngo'njo sohwo kako asomo poso sohonta nakwoe huno t+foso nohumpenefoho. Oso hohosohonta yo'mayo hopi'nonohinoso ujo ehontojwasyososo osohonta nakwo yo'mayo so'no huno ito'no ehohosonasyonefoho. ¹¹ Hohonta ngko mehomi we'e sohwo'ni humamote sohonta mehomiye hungkuno so'nji mehomiye huno so'nji mehomiye yahinoso imotefoho. Oseso hwangku ngko engo imo'nonji oso mehomi we'efe yahino oso imoteso n+hu'nahono ho'nasyonji a'manefe yahino ma'mentohefoho. ¹² Oso pa'nyoso olohonta nakwo An+tu ye yahino somne'no huno wonaimto yonteso nakwo nehoholofalofoho. I hwangku sohonta ehohosonasy+hwoso'no An+tu ne sohwo uhwon+ngkuhwosi kakoe yahino ne so'no huno nto'no wonay+imtonoho. Olohonta ngko An+tu kakine'no huno we'enehwo niyohoho. Olohonta An+tu kako ngkine'no huno uyalokunjo hopaso oso hohosohonta ngko kakine'no huno niyonefoho. ¹³ Yahino hufa'u s+hune ne'no nowent+hwoneso olenoho. Nakwo An+tu kako nehopi humahoeso huno nayoso'ne kakimo t+fi in+ngkayo. Oso'nji yo'mayo An+tu kako yoneso'no hontohumayo. Oso'nji a'amu nom'ne somo simeho uyo. Oso hufa'u s+huneso engolopohamo ne'no nowent+hwonefoho. I oso homo somjo yakolo'nnyo anga'nohinoso olenoho. A'amu somo simeho uyo yahinoso yokintahopo weho.

syoho'ne hungkunofoho.

¹ Oseso sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyo yahino somo womano likuji yokumpohn'nyo fiyoho'nimno. Sekwo nom'ne a'amu somo simeho muyikuji sekwo yo'mayo syoho hopi'nono Anituye Towahuno Wopingo mta'ni mayo'ne sekwo huno ne'no syafisyikuji oso hiso'ne Mpohumo jomo ulimno. I oso syoho hiso nom'ne somo yakolo'nnyoso olenoho. Anitu kakoe huno wopingo kijapososo kiko nom'nihumo filutihwaho. Oso syoho hiso'no sekwo womano likuji syoho yokumpohn'nyo fiyimno. ²⁻³ Hwapingoso a'amu fihwo kako hungkuno Anituye huno mta'ango a'amumo ulahoningki a'amu huhwo sohwa hofikoe hungkuno neso upa'nontifi oso hungkunoso a'amu hofikoe simeho hi'ntnnonohino Anitumo uyalokwofo somo yokumpohn'nyo usofitofalofoho. Kako oso a'amu somo yahino wopingo somo iningkayo'ne hofikimo huno ufhotofalofoho. I oso'nji a'amu simeho tango'njo somo wopingo umokalofoho. I oso'no a'amu fihwo kako Anituye Towahuno mta'ni mampaho kengo kengo liwo'ninkiso sohwo kako oso hungkuno hiso a'amu somo mulalofiyoho. O'o, kako Anitumhohini ulalofoho. Hwapingoso a'amu sohwa hofiko olo hungkuno Anituye Towahuno mta'ango so'no huno muyofoho. Hungkuno hiso hiyaso'mjoso Anituye Towahuno sohwo oso a'amu huhwo sohomo uyalofoho. ⁴ A'amu kako mampaho kengo kengo kako huno muyo'njo lalokunjo sohwo kako kakoe simehomhohini yokumpohn'nyo ito'nalofoho. I oso'no a'amu kako hungkuno Anitu mta'ango a'amufe hungkuno ne'njoso ulalokunjo sohwo kako Anituye a'amu ne somo yokumpohn'nyo usofitofalofoho. Oso'no sekwo Anituye Towahuno mta'ni oso hungkuno kengo kengo a'amu huno muyoso'no hi semo'ninkwoloho. O'o sekwo oso hungkuno Anituye huno mta'ango nom'ne a'amumo ujo'ne syoho so'no sekwo hi wasemo'nono. ⁵ Sekwo hopi'nonohino soku sekwo mampaho kengo kengo Anituye Towahuno somta'ni mayoso oso wopingofoho. I oso'no ngko oso yahino homo somo nom'ne yakolo'nnyoso sekwo mayo so'no nimo'ninkohoho. Olenoho. Sekwo hopi'nono Anituye Towahuno mta'ni Anituye hungkuno sejapeso sekwo a'amu nom'ne somo ujo so'no nimo'ninkohoho. A'amu kako Anituye Towahuno mta'ni mampaho kengo kengo lihwosi nom'ne a'amu oso hungkuno hiso a'amu Anituye hungkuno uyiwoninkohoho somne'no miwolo'moku loso'manji kako oso a'amu homo somo yokumpohn'nyo musofitofonehoho. Oso'no oso a'amu sohwo kakoe yahinoso monjenoho. I a'amu kako Anituye hungkuno a'amu hopi'nonohino somo ulososo a'amu hopi'nonohinoso hofiko upa'nifijo'manji oso a'amu huhwo sohwo yahinoso honjenoho. ⁶ Oseso, nje a'amu soku, ngko sekumo se'mahm'mo nom'ne a'amufe hungkuno kengo kengo Anituye Towahuno mta'angoso selime'no sekwo oso hungkuno homo somo mupa'nyo'njo'manji ngko sekumo pipi sefo'ma'mnehono. O'o, awonoho. I ngko sekwo hungkuno so'nji yo'mayo hungkuno Anitu ntihwasoso u hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso u hungkuno Anituye huno mta'angoso u Anituye hungkuno losetihwayoso ose selime'no sekwo hofiyo upo'nantifeho. Oso hungkuno hiso wosefo'ma'montonoho.

Nakwo Anituye hungkuno a'amumo ujoso nakwoe hungkuno neso wolano.

⁷ Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako tompuyo ne ane lontaningkuhwosi a'amu hofiko nupa'ninkuji ole wolantifeho. U oso tompuyoso yoloho neso pehofo lalofoho wolantifeho. ⁸ Hohonta a'amu fihwa hofiko ikujoho fongki'nyo'ne yihufo towotowonnyo sofe mampaho pa'nyoso nto'no maho'nyo'manji ikujoho fongki'nyo'ne nto'no esyohumayo so'no huno pipi uyimontolo. Awonoho. ⁹ Oso pa'nyoso sekwo nom'ne a'amufe hungkuno a'amu mupa'nyo'njo iwo'ninkohofoso ulifijoso oso sekwoe hungkunoso sikinjofoho. Oso hungkuno homo somjo ne hwapingoso hofiko pipi wotipemantifito. O'o, awonoho. Hungkuno hiso ne anefoho. Siki yoka'nohinofoho. ¹⁰ U nehopi. Olo hwaho lopo hungkuno kengo kengo wo'nnyoponoho. Oso hungkuno hiso ne ane'njo'maho. O'o ne hi'njofoho. ¹¹ I oso'no nakwo Anitumne'no uhu'mokuhwasi hwe fihwo kako ngkimo hungkuno ntoso somne'no hwapingo so'no huno manyo'njo ihwoso'no kako

wantimontono, Oso a'amuso kengofoho. Ose ntihwoso'no ngko huhwo'ni ulimonno, Oso a'amu sohwo kako kengo mta'ango hweho. Oso'no nekwo mofomo'nahnnehwoyo.

¹² Oseso, sekwo hoku sekwo Anituye Towahuno somta'ni yo'mayo yahinoso womano likuji sekwo syoho yokumpohn'nyo ikuji mapmno. I oso'no sekwo Anituye Towahuno somta'ni yo'mayo yahinoso Anituye a'amu ne somo yokumpohn'nyo usosofitofone mayoso'no sekwo syoho yokumpohn'nyo yoho'n'ngkuji Anituye hungkuno a'amu nto'no uyo'ne oso yahino hiso mampaho kengo kengo ujo'ne somo yakolo'nyofoho.

¹³ Oseso a'amu fihwo kako mampaho kengo kengo Anituye Towahuno mta'ni liwo'n'ngkiso'manji oso hwe huhwo sohwo kako nom'ne a'amu somne'no iwolo'mokujo yahino so'no Mpohumo jomo ulono. ¹⁴ Ihwoni. Ngko nom'ne hungkuno kengo Anituye Towahuno mta'ango so'nji Anitumo jomo uli'me'no nje huyo'mango sohwo kako hungkuno ulalofoho. I oso'no ngko nje hunoso monnyantonfiyoho. Nje hunoso siki weho. ¹⁵ Oseso nakwo pipi yanehwono. Olenoho. Anituye Towahuno kako nom'ne mampaho kengo nejapososo nakwoe huyo'mango oso mampaho so'nji Anitumo jomo ulasoso nakwo nom'ne sikunomo hungkuno nakwoe huno mta'ango Mpohumo jomo ulano. Anituye Towahuno kako ta mampaho kengo'nji nejapososo oso ta hiso Anitumne'no ulasoso ta nom'ne nakwoe huno mta'angoso Mpohumo jomo ulantanoho. ¹⁶ U nakwo Anitumne'no uhu'mokuhwasi oso hungkuno iwolo'mokujo yahino hiso nakwo miyo'njo yaso'manji nakwo mampaho kengo Anituye Towahuno mta'ni Anitumo isamoyoka ulasoso u hwe fihwo oso yahino huno muyo sohwo kako nohumahwosi nakwoe mampaho kengo upa'n'ngkuhwosi ole malonehoho. Hungkuno nehopeho. O'o, ose malonehoho. Kako nakwoe mampaho kengo upa'n'ngkuhwosi ole wosyafihu'montonoho. U oso mampahoso kengofoho. Ngko huno maniyohoyohoho. Ose wosyafihu'montonoho. ¹⁷ Ihwoni. Kiko mampaho kengo'nji Anitumo isamoyoka ulalokunoso nto'nohinofoho. I anga'nohinoso olenoho. Jije hungkuno kengoso oso hwe huhwo sohwo mufo'manehoho. ¹⁸ Ihwoni. Ngko Anituye Towahuno mta'ni mampaho kengo manji sikuno pi'n'ngo engo somo lonji oso mampaho joso noseyakolofontne'no ngko Anitumo isamoyoka ulalokweno. ¹⁹ I oso'no nakwo Anituye tajo ango somo uhu'mokuhwasi ngko Anituye hungkuno tifo nakwoe hungkuno'nji a'amumo luthwameso hofiko hungkuno homo somo ito'no upa'n'fijoso oso wop'ngofoho. I ngko nom'ne mampaho kengo'nji hungkuno sawemo engo a'amu homo somo ulimeso hofiko mupa'n'fitnnehoho. Oso'no ngko a'amu'nji nohumahm'mo hungkuno upa'n'fitnne'entnne'no walimonne'no yohono.

²⁰ Nje a'amu soku, olo hungkuno mampaho kengo kengo jo'ne selalokwe loso'no sekwo mehomi we'eso ilofiwon'ngkohoho pa'nyoso sekwo ilofikutoho. I mehomi milongoso hofiko hon'ngkano wonyo so'nji huno wonyo so'nji miyiwon'ngkiyohoho. Sekwo oso mehomi hon'ngkano wonyo miyiwon'ngkiyohoho hopa hmno'nimno. I oso'no olo hungkuno selalokwe so'no sekwo huno sokafo seyihwoso'no aho yokumpohn'nyo fikesyohumamno. ²¹ A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohoho sohwa ole mtimokumentohofi,

A'amu Jutaso hofiko nje hungkunomo haloho mapewon'ngkiyohoho so'no ngko nom'ne a'amu kengo mta'ango mampaho kengo'njo sohwo a'amu Jutafepo nokumpohn'nyo mokosyohumayo'ne wolihwajimonnoho.

Hofiko oso a'amu huhwo sohwafe hungkunomo enjwa'mo ko humafikuji hofiko ngkimo moningkapifitnnehoho.

Anitu ose ulimentisofoho. ²² Ose mtimokumentohoho so'no nakwo huno ole nayohoho. Sikuno fehohnjoso Anitu kako mampaho kengo kengo uyiwon'ngkisoso a'amu kakine'nohini in'ngkawowon'ngkiso oso'nohinimaho. O'o, a'amu Anitu kakine'no min'ngkayo'njo iwon'ngkohoho oso huhwamo uyiwon'ngkisofoho. Oso'no kako kakoe yokumpohn'nyo hofikimo itihwawon'ngkisofoho. A'amu Anitumo in'ngkawowon'ngkohofoso hofiko Anituye hungkuno hofikoe hungkuno'nji luthwentan'ngkofi uhwonontifi ole liwo'n'ngkohofi, Olo hungkuno loso wop'ngofoho.

Anitu kako nelalofoho. Ou, Anitu kako hungkuno uyalokusoso hofikimo ufo'mayo'nefoho. I a'amu Anitu kakimo simeho muyo'njo somo oso hungkuno hiso hofikimo mufo'manehoho.

²³ Oseso a'amu kako Anituye hungkunomo nto'no miningkayo'njo sohwo kako sekwoe yahino Anitumo hungkuno kengo kengo'njo jomo ulontaninkuji nose'mahwosi nosehoninkuhwosi kako ole waselmontonoho, Sekwo huno ane hwayo hohnjo kuyoho. ²⁴ I oso'no sekwo a'amumo sekwo hungkuno ne'njo Anitu mta'ango hungkuno lutihwahaninkuji oso hwe sohwo kako nosehoninkuhwosi u nosepa'ninkuhwosi oso hungkuno hiso oso hwe nongkwoe simeho montimo me hopa wonahmmontonoho. ²⁵ Yo'mayo hungkuno wonyo oso hwe sohwo kakoe simeho mo'mo mnawo'nyo so'no huno syafisyihwosi kako ole walimontonoho, Anitu kako nje simeho mo'mo nohonalofoho. Ose lihwosi kako Anitumne'no hwomtame ulohofihwosi kako ole walimontonoho, Anitu kako sekwo'nji nehopi humaho. Kako ose selihwosi kako Anituye yofe woho'no-ma'montonoho.

Sekwo Anitune'no hwomtame ulohofu yahinoso nto'no fiymno.

²⁶ Oso'no nje a'amu soku ngko sekumo oso hungkuno selohe so'no neso pipilo. Sekwo Anituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mingo sopo sekwo hopi'nonohino soku nto'no fesyohumafikuno. A'amu fihwo kako ta walimontonoho. Nom'ne a'amu fihwo kako Anituye iyoswo mta'ango hungkuno yoloho wolosetihwamontonoho. Nom'nihwo kako sekwoe hungkuno ne so'nji hungkuno Anitu uyisoso waselmontonoho. Nom'nehwo kako mampaho kengo Anituye Towahuno mta'angoso waselmontonoho. Oso hungkuno homo somjo a'amu hofiko huno muyo'njo so'no Anituye Towahuno hwe nom'nehumo uyahoninkiki hungkuno homo somo hungkuno neso yoloho lijwafo'ne hweho. Osohwo kako oso hungkuno hiso neso waselmontonoho. Oso yo'mayo hopi'nonohinoso ikuji sekwo Anituye a'amu ne sokune'no sefo'mayo'ne yokumpohn'nyo sesosofitofonefoho. ²⁷ U a'amu fihwa mampaho kengo kengo'nji Anituye Towahuno mta'ango wolano likujimanji u anga'nohinotaho, hufa'utaho, hufa'u sikhunetaho, oso hwa lohofoso nta'noho. Oso hungkuno homo somo hwe simo'mjo sohwo nto losojwaofihwoso'no osopo nom'ne a'amuhwo kako kakoe hungkuno homo somo nto losojwaofihwoso'no osopo nom'nehwo walimontonoho. Oso hungkuno a'amu mupa'nyo'njo somo nom'nihwo kako ne so'no uwolo'mokalimonte hweho. ²⁸ Oso hungkuno homo somo a'amu fihwo iwolo'mokujone sohwo mohumentaninkuhwosi'manji ou, oso hopo sopo a'amu hungkuno kengo kengo'njo sohwa hofiko hungkuno malfitnnehofo. O'o, hofiko mampi'nyo wohumantifeho. Hofiko mampi'nyo humafikuji Anitu'nji huno'nohini wosyofisyantifeho. ²⁹ I a'amu nom'ne somo Anitu kakoe huno mta'ni kako kakoe hungkuno a'amu ujo'ne uyowo'ninkisoso a'amu hufa'utaho, hufa'u sikhunetaho, oso hwa hofiko woselantifeho. A'amu nom'neso hofiko nohumafikuji Anituye Towahuno sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyahoninkuhwosi hungkuno homo somo yano ulofantifeho. Huno ole wosyofisyantife, Olo hungkuno loso Anitu mta'angotaho. Kengo mta'angotaho. Ose syafisyikuji yano ulofantifeho. ³⁰ Hwe fihwo kako hungkuno Anitu mta'ango lontaninkuhwosi nom'ne a'amu osohwo kako oso hungkuno homo somo upo'nontohumentaninkuhwosi Anitu kako oso hwe sohomo kakoe hungkuno uyososo walimo lihwosi yahoninkuhwosi oso a'amu kiko hungkuno simo'mo lontijo oso hwo si kiko mampi'nyo fesyohumaho. Oso a'amu tfinjo huhwo sohwo kako Anituye hungkuno waselono. ³¹ Oso yahino anga'no anga'no hiso'no Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo sejahwoso'no sekwo anga'no anga'nohinino soku oso syoho hofiyo ikuji a'amu hopi'nonohinoso Anituye huno nto'no nupa'ninkuji sekwo yokumpohn'nyo wosofitofonantifeho. ³² A'amu Anitu kako hungkuno uyowo'ninkiso oso hwa hofiko oso hungkuno a'amu somo ujo'ne yokumpohn'nyo somo monje uyohohu'mo loso'manji hofiko oso hiso'no hoponoho. Oso yokumpohn'nyo homo somo monje yasyihwosi hungkuno hiso komo'no moi'wo wesejwao'montonoho. Hofiko oso syoho homo somo mokosyohumunyo hwafoho. ³³ Anitu kako simeho afa inyo yahinoso hwapingo hweho.

A'amu hungkuno lomtnnawe iwo'n'ingkohoho oso yahinoso Anitu mta'ango'maho. O'o awonoho.

³⁴ Nakwo Anituye hwe moya'mi ango'meemjo nakwo Anitune'no uhu'mokuwo'n'ingkuhwone hn'nwiye uhu'm'ingo sopo moya'mi sofa mampi'nyo humawo'n'ingkohoho pa'nyoso sekwo moya'mi sofasi mampi'nyo fesyohumamno. Sekwo hungkuno mal'ifitnehoho. Hwap'ingoso Anituye hungkuno ole nalohoho. Moya'mi sofa hof'ikoe hwehwamo enjwa'mo wohumafe. Oso'no hof'iko oso uhu'm'ingo homo somo momokosyohumafitnehoho. ³⁵ Hungkuno fehohnjo somo moya'mi sofa nupa'nont'ifi hungkuno neso huno muyo'manji hof'iko oso uhu'm'ingo sopo oso hungkuno hiso'no nolohon'ingkutoho. O'o, hwangu hof'ikoe angomo nohumaf'ikujji hof'ikoe hwehwamo oso hungkuno hiso'no ulohonant'ifeho. Oso uhu'm'ingo sopo moya'mi sofa hof'iko hungkuno lifijoso wonimango unimontonoho. ³⁶ Sekwo oso yahino homo somo min'ing kayo'njo peho'no yalokwofo. Sekwo huno pipi seyohoho. Sekwo Anituye hungkuno hwap'ingo'njo kulaho. Sekwo'nohini Anituye hungkuno ma'mentohoho kulaho. Nom'ne a'amuso momaso'netaho. I sekwo hwahopo pawomno.

³⁷ A'amu fihwo kako ole loso, Ngko Anituye hungkuno kakoe huno mta'ni a'amumo uliwo'n'ingkohe hwo'nyoho. Ou, nje hunoso Anituye Towahuno mta'angofoho. Ose loso sohwo kako huno ole wosyaf'isyono. Ngko Pouli'ni olo hungkuno semti'mokiyalokwe loso Anituye hon'ing kano hungkunofoho. Ose wosyaf'isyono. Oso hunoso mosyaf'isiyo'manji kako mango'nohino hweho. ³⁸ A'amu fihwo kako olo nje hungkuno lomo hwotoho feso sohomo sekwo kakoe hungkunomo hwotoho hmhmno. ³⁹ Oseso, nje a'amu soku, Anitu kako sekumo kakoe hungkuno sejopalokunjo so'no, sekwo kakoe yahwomehomi hopa emponawotofo soku, hungkuno Anituye huno mta'ni ujo'neso hi wasemo'nono. Sekwo a'amu Anituye Towahuno mta'ango mampaho kengo kengo liwo'n'ingkohoho somo nop'ijumof'ikutoho. ⁴⁰ I oso'no ngko olo hungkuno selalokwe loso'no sekwo Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ingkohoho sopenjo yahino nto'nohini fiyimno. Sekwo sihufisahufi hungkuno likaof'ikutoho.

15

Kilais kako poyo nto pe'n'imentiso sohwo apa'no lika'mentisofoho.

¹ Nje a'amu soku, ngko Kilais Jisasiye hungkuno wop'ingo sel'imentohe so'no sekwoe huno somo apa'no huno wasefohoto'monne'no yohono. Oso hungkuno hiso sekwo nupa'nont'ifi in'ing kawent'ifi olohonta sekwo yokumpohn'nyo lohokwofo. ² Oso hungkuno upa'n'imentohoho somo sekwo t'ifi ne'no in'ing kakujji aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaf'ikujjo'no Anitu kako sekumo asomo setimawoso'no sekwo ahwomomo wohumant'ifeho. I oso'no sekwo oso hungkuno homo somo sekwo simeho hi'ntnnono uyalokwofoso ne ane'manji Anitu kako asomo mosetimanehoho.

³ Ngko oso hungkuno hiso nom'ne hungkuno hopi'nonohino somo hwofilo'nnyoso nupa'nonji sejapmentohefoho. Oso hungkuno hiso olenoho. Hohonta a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa hof'iko Kilais kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'none so'no mt'i'mokont'ifi nal'imentohofofoho. Oso mt'i'mokumentohofoso ne imo'n'imentisofoho. ⁴ Jisas kako poyo pe'n'ing kahon'ingki hof'iko sokimomo h'nahumentohofofoho. Hohonta a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Kilais kako poyo pe'n'ingkuhwosi sikuno hufa'u sihune imo'n'ingkuhwoso'no apa'no songo likafonefoho l'imentohofofoho. Oso l'imentohofoso ne imo'n'ingkahon'ingki Kilais kako nol'ikafonto ⁵ hwangu kako Pitamo u'ma'mentisofoho. T'ifi sohonta kako kakoe inomokomoyo hopi'nonohino sohwo u'ma'mentisofoho. ⁶ Nom'ne sohonta a'amu Kilais kakine'no in'ing kamontofoso hof'iko nuhu'mokont'ifi humentan'ing kofi Kilais kako hof'ikimo u'ma'mentisofoho. Oso a'amu pi'n'ingo engo hiso hof'ikoe *faif hant'ilet* (500) somo yakolonoho. Ngko olo iyoswo semti'mokiyalokwe loso olohonta oso a'amu homo somjo pi'n'ingoso songo humalofo. Fehohnjoso hof'iko poyo nto pe'n'imentohofofoho. ⁷ Sikuno nom'nemo Kilais kako

Jemⁱsⁱmo * u'ma'mentisofoho. Nom'nehonta kako kakoe inomokomoyo (*apousel*) hopi'nonohino sohwo apa'no u'ma'mentisofoho.

⁸ I tifi sohonta ngko Pouli'nimo ni'ma'mentisofoho. Kako ngkimo ni'hu'no hwoto-honepo ni'mahoningki ngko kakoe inomokomoyo ae'uyo hwo'ni imo'nimentohofoho. ⁹ Sⁱmo'mo ngko Kilaisimo miningkayo'njo yonji kakoe a'amu ne somo ngko wonyo umokumentohofoho. I oso'no Anitu kako ngkimo kakoe hungkuno liku'mofo (*apousel*) syohoso yo'mingohwo'nimo hopa peho'no ntapmmentisoto. O'o, ngko nom'ne inomokomoyo (*apousel*) sohwo enjwa'mo humaleno. ¹⁰ I oso'no olo yahino ngko wopingo yalokwe loso hwapingoso Anitu kako ngkine'no hitoho ulofahoningki ntapmmentisofoho. Anitu kako ngko yo'mingohwo'nimo hopa wopingo ntoho'mentisoso oso hiso ne'maso imo'nimentiso'maho. O'o, kako ngkimo wopingo tohofahoningki ngko kakoe syoho so'no yokumpohn'nyo yoho'nonji oso syoho hiso inomokomoyo nom'ne sohwo uyakolo'mentohofoho. I oso hiso ngko nje yokumpohn'nyo'nji mialokuyohono. O'o, Anitu kako ngkimo wopingo tohofonto kakoe yokumpohn'nyo ntopahoningki ngko kakoe syoho yokumpohn'nyo yalokweno. ¹¹ I sekwo huno ole syafisyikutoho. Poul kako syoho ntiso imaso hwolo. I inomokomoyo nom'nehwa hofiko syoho ntiso imalofihwalo. Ose likutoho. O'o, oso'ne'maho. Nakwo Kilaisiye syoho ulohofiyo sohwo'ni oso hungkuno Kilais kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no a'amu pi'ningo engo somo ulahoningkuhwoni sekwo oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyontifi sekwo kakoe a'amu ne imo'nimentohofoho.

A'amu hopi'nono hofiko poyo pe'nimentohofoso hwangku hofiko nolikapitnnefoho. A'amu oso hungkuno homo somo miningkayo'njoso hofiko Anituye a'amu ne'maho.

¹² Ou, nakwo ole liwo'ningkuhwono, Kilais kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohomo Anitu kako pi'nimo mta'ni apa'no songo ulika'mentono. I oso'no nom'ne a'amu fehohnjoso hofiko sekwo'nji humalofoso hofiko ole peho'no lalokwofo. A'amu poyo pe'ningkujoso apa'no songo molikapitnnefoho. Ose peho'no lalokwofo. ¹³ I oso'no a'amu poyo pe'nyoso hofiko molikafontifijontentesi Anitu kako kakoe hwomu Kilaisimo mulikafihwonesohilo. ¹⁴ Ou, nehopi. Anitu kako Kilaisimo mulikafe'njo yontentesi u hungkuno nakwo selimentihwoneso ne ane imo'ningkuhwonesohilo. I oso hungkuno nakwo selimentihwone somo sekwo simeho hi'ntnnono siki uyikutnnesohilo. ¹⁵ Oso hofikoe hungkunoso nehopi lontifijontentesi nakwo Anitune'no hungkuno losetihwawo'ningkuhwone hn'nwi nakwo Anitumne'no hwasyo hungkuno losetihwehwanesohilo. Hwapingoso Anitu kako Kilaisimo ulika'mentiso oso'no yoloho seliwo'ningkuhwonefoho. I oso'no Anitu kako a'amu poyo somo songo mulikafonefoheso hungkuno nehopi lontifijontentesi i kako Kilaisi huhumo mulikafihwonesohilo. Nakwo hwasyo hungkuno selihwanesohilo. ¹⁶ U, Anitu kako oso a'amu poyo somo mulikafeso ne'njontontentesi Kilais huhumo ulikafoso ne ane'nesohilo. ¹⁷ U Anitu kako Kilaisimo mulikafe'njo yontentesi sekwo kakine'no simeho hi'ntnnono uyalokwofoso kako sekumo mosefo'mahwonesohilo. O'o, sekwoe honingkano wonyo somne'no tohino mentanینگkutnnesohilo. ¹⁸ Oso hungkuno hiso ne'njontentesi a'amu Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyontifi pe'nimentohofoso hofiko hofikoe honingkano wonyo somne'no tohino mafikuji tikonomo wentanینگkutnnesohilo. ¹⁹ Nakwo olo hwaho lopo nohumentani Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone hn'nwi nakwo Kilaisi asomo netimayo'ne hontohumalohwono. Nakwo poyo pe'ningkuhwono'no kako asomo monetimaso'manji a'amu hofiko nakwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ingkuhwone hn'nimne'no hitoho mikunimposo ulofihwonesohilo.

²⁰ I oso'ne'maho. O'o, Kilais kako poyo pe'ningkahoningki Anitu kako ulika'mentisoso hungkuno nehopeho. Oso'no nakwo huno ole nayohi, Kako a'amu

* 15:7: Jemis huhwo sohwo kako Anituye a'amu ne Jerusalem humamentohofoso somo mokosyohumamentiso hweho.

poyo pe'nimentohofoso likapitnne'ento simo'mo Kilaisimo ulika'mentisofoho. ²¹ Anitu kako hwe simo'mjo mt'i'mokumentiso sohwo Atam, kako poyo pe'nyo'neso pe'nihwonima'nimentisofoho. I hwe nom'nehwo Kilais kako songo likafo'neso likofihwonima'nimentisofoho. ²² Ihwoni. Oso pa'nyoso neyakwo Atam pe'nimentiso hopaso nakwo imuso'ni pe'nalokuhwono. I a'amu hofiko Kilaisiye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyontifi Anitu kakoe mehomi imo'n'ingkahon'ingkofi Anitu kako oso mehomi homo somo Kilaisimo ulika'mentiso oso hopa ulikafonefoho. ²³ Nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwiye sikuno somo Anitu kako nelikafonefoho. Simo'mjo sohwo Kilaisiyoho. Tifi no'mo Kilais kako kakoe a'amune'no asomo poso sohonta nakwo hopi'nonohino hn'nwi nelikafonefoho.

²⁴ Kilais kako yo'mayoso moi'wo esojwaofonefoho. Oso hohosohonta kako yo'mayo hwahoponjo mokosyohumayo so'nji hwe engo sohwanji yo'mayo towahuno wonyo so'nji hofikoe yokumpohn'nyoso moi'wo umokumontonoho. Oso hohosohonta Kilais kako yo'mayo hopi'nonohinoso kan'ingkwowoe ahopo ho'nisyihwosi ulimontono, Kiko yo'mayo hopi'nonohinoso mokosyohumaho. Ose ulonefoho. ²⁵ Oso'no Kilais kako yo'mayoso nomokosyohumawosi kakoe mango sohwo hwotho wahm-montonoho. ²⁶ Kakoe mango sohwo wae yaofonefoho. Oso'no oso hohosohonta a'amu hn'nwi apa'no mape'nanehwono. Nihu'nahone songo nohumanefoho. ²⁷ Oso hiso'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakoe sifilaku'nyo'mo ho'nahumentisofoho. Ose mt'i'mokumentisofoho. I oso'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakoe hwomufe sifilaku'nyo'mo ho'nahumentisoso kako oso yo'mayo homo somo enjwa'mo mujokohumanehoho. O'o, awonoho. ²⁸ Tifi sohonta yo'mayo hopi'nonohinoso Anitu kako kakoe hwomufe sifilaku'nyo'mo ho'nasyihwoso'no Kilais kako kan'ingkwohumo ulimontono. Ngko huhwo'ni kikimo enjwa'mo wohumamo. Ose ulahon'ingkuhwosi Anitu kako oso yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumane hweho.

A'amu hofiko Anitu a'amu poyo pe'nyo somo ulikafonefoho esomo min'ingkeyofoho.

²⁹ Oso hungkuno a'amu poyo pe'n'ingkujoso apa'no songo molikapitnnehofo eso nehopi'manji a'amu fehohnjoso olo yahino hiloso peho'no yiwo'n'ingkohoho. A'amu fehohnjoso hofiko Anitumo in'ingkawentifi mijo momaso'njo yontifi poyo pe'nimentohofofoho. Nope'n'ingkahon'ingkofi a'amu nom'ne mijo mokiomasoso hofiko a'amu poyo pe'nimentohofoho hiso songo likafo'ne so'no huno syafisyontifi ole limentohofi, Nakwo a'amu songo humalohwone so'nwi nakwo a'amu poyo pe'nimentohofoho somne'no nakumo mijo apa'no wokiyonemantifeho. Ose limentohofofoho. Ou, Anitu kako a'amu poyo pe'nyoso songo mulikafonefoho eso hungkuno nehopi lontifijontentesi hofikimo ufo'mayo so'no mijo peho'no kiyomafikutnnesohilo. ³⁰ Sikuno huhwo huhwi nakwo Anituye hungkuno liku'mofontan'ingkuhwoni nakwoe mango sohwa hofiko nakumo poyo wosemokano nal'wo'n'ingkohofofoho. I oso a'amu poyoso molikapitnnefoho eso nehopi lontifijontentesi nakwo olo syoho loso ihwasi tohino engo nomehwasi olo yahino loso hwayohohnnesohilo. ³¹ U, nje a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasimo sekwo simeho uyalokwofo so'no kako nakumo asomo songo nelikafo'ne so'no huno neyahon'ingki nakwo simonyo yalokuhwono. Oso hungkuno yokintahopo ne'no nehopi selohono. I oso'no olo hungkuno hi ne'njofoho. Sikuno huhwo huhwi nje mango sohwa hofiko ngkimo poyo wonimokantifetikenno ntnne'no hontohumaleno. ³² Ngko anga Efesos sopo nohumentan'ingko nje mango sohwa hofiko ngkimo siki siwojo hopa wolofonisyantifi inomokomanyimalofofoho. Oso'no a'amu poyo pe'nyo sohwa hofiko molikapitnnefoho eso nehopi lontifijontentesi i ngko olo syoho loso imeso oso tango ni'mantontentesi olo yahino loso hwayohohnnesohilo. A'amu fehohnjoso hofiko Jisas kako nakumo asomo songo nelikafo'ne sohomo min'ingkeyo'njoso ole l'wo'n'ingkohofi,

hi'njo hweho. I tɪfinjo imo'nɪmentiso Kɪlais osohwo kako ahwomo mta'ango hweho. ⁴⁸ Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi nakwo Atamiye imu'nwoho. Oso'no Anɪtu kako hwe hwahopo nta'ni mtɪ'mokumentiso oso mta'ango'nwoho. I a'amu hofɪko Anɪtumo inɪngkawowo'nɪngkohofoso hofɪko oso hwe ahwomo mta'ni pmentiso Kɪlais osohwo hopa imo'nɪfitnnefoho. ⁴⁹ Olohonta nakwo Atamiye a'apaho hi'njɪ'nwoho. Hwangku sohonta nakwo Kɪlais ahwomo mta'ango sohwoe a'apaho hopa mane'nwoho.

⁵⁰ Nje a'amu soku, ngko olo hungkuno loso yoloho waselɪmonne'no yohono. Nakwoe a'apaho olo hwaho loponjoso mokosyohumalohwone'njo hn'nwi nakwo yo'mayo wopɪngo Anɪtu nakumne'no enesyohumasoso momanefoho. O'o, nakwoe a'apaho piso imo'nyo'neso Anɪtuye ango wopɪngo yo'mayo piso mmo'nyo sopo m'mofawenefoho. ⁵¹ Sekwo upa'nɪmno. Anɪtu kako hiyaso hungkuno ngkine'no ujo lɪjwanɪmo'masoso ngko waselɪmonne'no yohono. Nakwo Anɪtumo inɪngkawowo'nɪngkuhwone hn'nwi nakwo fehohnjo hn'nwi wope'nantanoho. Fehohnjo hn'nwi mope'nanehwono. I oso'no nakwo hopi'nono nakwo nom'ne a'apaho songo womantanoho. ⁵² Ou, sɪkuno ae'uyo sohonta kounoho yoka ahwomo mta'ni ho'nɪngkuhwoso'no nakwo nakwoe a'apaho songo tɪmo lo'ntnno komo'no imo'nanefoho. I oso kounoho yoka hiso ho'nɪngkuhwoso'no a'amu poyoso hofɪko nolɪkafɪkuji a'apaho songo piso mmo'nyoso mapitnnefoho. Osohonta nakwo a'amu songo humalohwone hn'nwi nakwo nakwoe a'apaho songo'nji imo'nanefoho. ⁵³ Ihwoni. Anɪtu kako ole nalɪmento, Sekwoe hwahoponjo a'apaho piso imo'nɪwo'nɪngkisoso sekwo a'apaho nom'ne songo piso mmo'nyo'njo ne'no wentɪhwone somne'no uyohopopitnnefoho. Sekwo poyo pe'nyo yahinoso nɪhu'nahone ho'naofɪkuji a'apaho nom'ne songo ne'no humayo'neso nomapitnnefoho. ⁵⁴ Oso sɪkuno homo somo nakwoe hwahoponjo a'apaho piso imo'nyoso poyo pe'nɪwo'nɪngkisoso ho'nasyɪhwasi nom'ne a'apaho songo piso mmo'nyo'njo songo ne'no humayoso nomehwaso'no oso hohosohonta oso hungkuno a'amu mtɪ'mokumentohofoso ne umo'nɪmontonoho. Hungkuno hiso olenoho.

Anɪtu kako poyo pe'nyo somo nɪhu'nahone hwotoho hmmentisofoho.

Kakoe mango hopinonohino sohwamo nɪhu'nahone uyakolo'mentisofoho.

⁵⁵ Poyo pe'nyo yahino sohwo si jje yokumpohn'nyoso ntɪ'mo weho. Awonoho. Nɪhu'nahone moi'wo'nnyo hwosoho.

⁵⁶ A'amu poyo pe'nɪwo'nɪngkohoho hwapɪngoso pehoto. Poyo namokiyoso olenoho. Nakwoe honɪngkano wonyo sohwo namokuwo'nɪngkohoho. Nakwo Anɪtuye honɪngkano hungkuno somo hwotoho fentaneso nakwo huno nayohoho. Honɪngkano wonyo yalokuhwono. ⁵⁷ I oso'no Anɪtu kako nakwo Hwe Engo Jisas Kɪlais nejapmentiso sohwo kako nakwoe wonyo so'no pe'nonto kako oso wonyo huhwo sohwo yokumpohn'nyoso wae yao'mentisofoho. Oso hiso'no Anɪtu kako poyo pe'nyo yahino somo nɪhu'nahone hwotoho hmmentisofoho. Oso'no nakwo Anɪtune'no isamoyoka ulɪwo'nɪngkuhwonefoho.

⁵⁸ Oso'no nje a'amu sokumo ngko Pouli'ni ngko sɪmeho sejopalokweno. Sekwo Anɪtuye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafɪkuji osohonta piso'mo'nyo senɪngkuhwoso'no nusɪkwajɪkutoho. O'o, sekwo yokumpohn'nyo lohofɪkuji Anɪtu kakoe hungkuno homo somo ne'no hmɪngkamno. Anɪtu kako pi'nɪmo mta'ni nelɪkafone so'no nakwo huno ole nayohoho. Nakwo Anɪtu kakoe syoho homo somo yokumpohn'nyo ihwoso'no syoho hiso ne ane mmo'nonehoho. Oso hiso'no sekwo inɪngo mofɪkutoho.

16

A'amu Koulin iso hofɪko Anɪtuye a'amu yo'mayo so'no umofonyo iwo'nɪngkohoho somo ufo'mayo'ne hamniyoho hu'meesiyo'ne hungkunofoho.

¹ Sekwo Anɪtuye a'amu nom'ne Jelusalem humalofo so'ntnne'no hamniyoho hu'meesiyo'ne hungkuno ntohonɪmalofo so'no ngko olo hungkuno loso waselɪmne'no yohono. Ngko a'amu Ngkolesiya somo utɪhwamentohe hopaso sekumo

wosetihwamne'no yohono. Sekwo ole fiyimno. ² Sɪkuno iyoho humayo (Sante) huhwo huhwi sekwo yo'mayo syoho homo somne'no hamniyoho tipemawo'nɪngkohoho so'no sekwo anga'no anga'nohino soku sekwo oso hamniyoho hiso nom'ne a'amu somne'no huno syafɪsyɪkuji fehohnjoso nomafɪkuji sekwoe angoso kengopo foho'nahumno. Ose hu'mesyontanɪngkuji ngko nose'mahm'me'no oso hamniyoho hiso'no sekwo syoho engo mifitnehoho. ³ Oseso hwangku ngko i'mofapm'me'no sekwo nom'ne a'amu somo oso hamniyoho uyohojae'ne uhwosopopmno. Oso a'amu huhwo sohwo ngko hofɪkimo iyoswo honɪngkano imofo'neso uyi'mo ngko hofɪkimo oso hamniyoho'njo iyoswoso pone Jelusalemno uyahotɪmonne'no yohono. ⁴ Hamniyoho hu'mesyalokwofo somo ngko ole syafɪsyɪ'mo, Ngko huhwo'ni wamolɪme'manji u hofɪko'nji wowantanoho.

Poul kako a'amu Koulin somo uhwonɪmo lonto kako hano uyoso'no sɪkuno ho'nahumentisofoho.

⁵ Nje hunoso ole syafɪhu'malefoho. Ngko hwaho Masetouniya oso ajwo sopoe u'mo u'ma'mo. Ose mtito'malefoho. Oso'no sɪmo'mo ngko hwaho Masetouniya osopoe wekapm'mo wose'ma'monnoho. ⁶ I oso'no ngko sekwo'nji we'enehwo wohumamontɪkeno. Oso'no ngko huno maniyohoyohoho. Ngko sekwo'nji humahm'mo oso ifoyo hamno so'no wohontohumamɪkeno. Ose'manji moi'wo imo'nɪngkuhwoso'no ngko hano nom'ne angopono ntɪ'mo wamo lɪ'mo yahonɪ'mo sekwo ngkimo nonɪfo'mafɪkuji honɪngkanopo wonɪhwojowantɪfeho. ⁷ Sekwo huno seyohoho. Ngko sekwo'nji we'enehwo humahm'mo komo'no selɪko'mayoso ngkilaho. O'o, Anɪtu kako ngkimo sekwo'nji sɪkuno sawemo humayo so'no ntɪhwoso'no u ngko sekwo'nji ne'no wohumamonnoho. ⁸ Ngko olo angoso Efesos lopo nohumentanɪ'mo oso Sɪkuno Engo (*Pentikous*) * Anɪtuye Towahuno nakwoe hwaho lopo pmentiso sɪkuno somne'no syafɪsiyo'ne sɪkuno osohwo nto i'mofapɪhwoso'no osohonta ngko olo a'amu lohwo nuli'ko'mahm'mo sekwoe angopono wapmmmonnoho. ⁹ Hwapɪngoso neso olenoho. Anɪtu kako olo syoho lomne'no kako ngkine'no hoku'yo nohwosampo'maso so'no ngko Anɪtu kakoe hungkunoso luti'hwahonɪngko a'amu pi'nɪngoso engoso hofɪko inɪngkwalokwofo. I oso'nji a'amu pi'nɪngoso engoso hofɪko olo hungkuno lomne'no mangohwa imo'nalokwofo.

¹⁰ We'enepi Timouti kako sekumo se'maso'manji sekwo kakimo hofiyo'no umokosyohumafijo so'no kako sekwo'nji sɪmeho wopɪngonji wohumamtonoho. Sekwo upa'nɪmno. Timouti sohwo kako ngko pa'nyo Anɪtuye syoho engo yalofoho. ¹¹ I oso'no a'amu fihwo huno ole syafɪsiyo'eno, olo hwe songo lohwo sohwo kako yo'mɪngohwo'maho. Oso'no nakwo kakimo hohujo ukinjɪmofano. Huno ose syofɪsyɪhwaloho. O'o, sekwo kakoe sɪmeho wopɪngoso umokumno. Oseso hwangku sekwo kakimo kakoe honɪngkano somo uhwojapɪkujo'no kako ngkimo wonɪ'mano. Ngko Timouti'nji a'amu nom'ne so'nji nɪ'mayo'ne hontohumaleno.

¹² Nenɪngkwa'wehwo Apoulousɪye hungkunoso olenoho. Ngko nohumanji Apoulousɪmo ole ulɪwo'nɪngkoho, Kɪko angoso Koulin sopo uhwonamo lohojoso olo a'amu lo'nji uhujɪ uhwona. Ose ulɪwo'nɪngkohefoho. I kako olohonta sohonta uyoso ngkilaho lalofoho. I hwangku sohonta Anɪtu kakine'no honɪngkano umofihwoso'no wapmmmonnoho.

Poulɪye hungkuno fehohnjofoho.

¹³ Yo'mayo Anɪtuye syoho somo wonyo umo'nɪmo lɪhwosi yososo sekwo i'waho nto'no fiyimno. Sekwo Anɪtune'no sɪmeho hi'ntnnono uyalokwofo osomo aho yokumpohn'nyo fɪkemokosyohumamno. Sekwo hwe ne imo'nɪngkuji yokumpohn'nyo lohofɪkuji aho yokumpohn'nyo fɪkemokosyohumamno. ¹⁴ Yo'mayo hopi'nonohino sekwo iwo'nɪngkohofoso oso'nohino ikuji nom'ne a'amu somo sɪmeho uyɪkuji sekwo hofɪkimo nto'no femokosyohumamno.

* 16:8: Ap. 2:1 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

¹⁵ Nje a'amu soku sekwo Sitefanosiye a'amu osomne'no huno seyohoho. Hofiko oso hwaho Ngkilik osopo humantifi Anitumo simo'mo iningkamentohofofoho. Oso'no hofiko hofikoe huno mta'ni hofiko Anituye a'amu ne somo hofiyo'no ufo'mawo'ninkohofofoho. ¹⁶ A'amu oso pa'nyo humawo'ninkohoho somo sekwo hofikimo enjwa'mo foyohumamno. Sekwo hofikoe hungkuno somo haloho popmno. I nom'ne a'amu hofikimo ufo'mawo'ninkohoho somo sekwo hofikimo tifi finingkamno.

¹⁷ Sikuno pi'ningo engo somo ngko sekwoe simano masehonyo'njo nohumanji huno ne'no syosefisyahoningko oso hwe hufa'u sihune sekwoe angoponta'ango sohwa Sitefanosiyo Foutiyunetasiyo Akaiosiyo hofiko sekwoe simano mafohi'nontifi ngkimo ni'mahoningkofi ngko simonyo imalefoho. Hwapingoso sekwo hopi'nono moni'mapitnnoho. I oso'no hofiko noni'mahoningkofi ngko sekwo'nji humentani hopa simonyo yalokweno. ¹⁸ Hofiko ngkimo ni'mantifi simeho wopingo nimokumalofofoho. Sekwoe simeho hi osenohinoho. Oso'no sekwo oso a'amu huhwo sohwa hofiko Anituye syoho hofiyo yalokwofo sohwanji nom'ne a'amu oso pa'nyo sohwanji hofikoe yofeso foho'nomapmno.

¹⁹ Oso hwaho Esiya laponjo Anituye a'amu neso hofiko Anitumne'no ango'meemjo uhu'mokuwo'ninkohoho hofiko sekumo nje a'amuhwafo selalokwofo. Akwila'nji kakoe ape Pilisila'nji sikoe ango somo nom'ne a'amuso hofiko Anitune'no uhu'mokuwo'ninkohoho a'amu so'nji hofiko sekwo Anitumo iningkowalokwofo so'no hofiko nakwoe a'amufu selalokwofo. ²⁰ Anituye a'amu ne ngko'nji humalofoso hofiko nakwoe a'amufu selalokwofo. Nakwo Anituye a'amu ne so'nji swo'nontani nakwo aho popotohumo'niwo'ninkuhwone hopaso sekwo aho popotohumo'ni'mno.

²¹ Ngko Pouli'ni ngko oso a'amu olo iyoswo ngkine'no mt'i'mokalokuso sohumta'ni iyoswo nomanji ngko aho'nji ifalifaliyo mt'i'mokonji † ole selalokweno, Nje a'amufu.

²² U a'amu fihwo kako Anitumo iningkayoso ngkilaho loso sohwo kako tikanomo wene hweho. U, nje Hwe Engo Jisas Kilais kako komo'no noho waponi nimo'ninkohoho.

²³ Nakwoe Hwe Engo Jisas kako sekumo wopingo ne'no waselohofono. ²⁴ Sekwo nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasimo humalofu sokumo ngko simeho sejopalokweno. Olo hungkuno loso ngko Pouli'ni mt'i'mokohono. Hungkuno osohopeho.

† 16:21: Poul kakoe aho'nji mt'i'mokumajo'maho. O'o, kako nolahoningki nom'nehwo mt'i'mokumojofoho. Olo hungkuno honingkanomo wo'nyo loso Poul kako mt'i'mokumentisofoho.

2 Koulin

Olo Iyoswo Tifi'njo loso Poul A'amu Koulin somne'no Mt'i'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo tiwenti-faifi'nji (25) tiwenti-sikisi'nji (26) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso simo'mjo nto mt'i'mokumentisohwo olo iyoswo loso tifi'njo mt'i'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso a'amu Koulin afahomne'no mt'i'mokumentisofoho. Hwaho Masetouniya sopo Poul Taitasimo niswo'nonto hungkuno wonyoangkafoso Poulimo ulimentisofoho. Olo hungkuno hiso Poul nupa'nonto simonyo yonto kako Masetouniya hopo sopenjo ango we'e sopo humanto mt'i'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso nakwo atofu lihwasi tifi uningkohwano.

¹ Ngko Pouli'nimo Anitu kako Jisas Kilaisiye hungkuno liku'mofu (*apousel*) syoho so'no nihwosopo'mentiso hwo'nyoho. Nakwoe neningkwa'wehwo Timouti'nji nekwo olo iyoswo loso a'amu hwaho Ngklik ango Koulin sopo Jisas Kilaisimo iningkawowo'ningkohoho a'amu so'nji oso hwaho Ngklik a'amu hopi'nonohino Jisas Kilaisimo iningkawo'ningkohoho so'ntnne'no mt'i'mokalokuhwayo. ² Nekwo ole'no emo'ningkohoho. Naningkwohwo Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopingo selohofohosisi pompenjiyo wosejopanjiyoho. Ose'no emo'ningkohoho.

Anitu Poulimo ufo'mawo'ningkiso so'no Poul kako isamoyoka ulimentisofoho.

³ Nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kaningkwohwo Anitu sohwoe yofe engo noho'nomehwasi kakine'no isamoyoka ulano. Nakwo hi'nwiye naningkwohwo sohwo kako nakumne'no hitoho ulofoso hwapingo hweho. Yo'mayo tango ne'mawo'ningkiso so'no kako nakumo nefo'mayo'ne hwapingo hweho. ⁴ Yo'mayo tango ne'mante so'no Anitu kako nakwoe simeho tangoso nohayo namokuwo'ningkiso hopaso nakwo nom'ne a'amu simeho tango'njo humentaningkuji Anitu kako nakumo nefo'mawo'ningkiso hopaso nakwo hofikimo ufo'mano. ⁵ Nakwo huno ole nayohoho, Nakwo yo'mayo tohino Jisas ma'mentiso hopaso mawo'ningkuhwone kalohi Jisas kako nakwoe simeho tangoso wopingo engo namokuwo'ningkisofoho. ⁶ Oseso nakwo sekumne'no Anituye hungkuno losetihwalokuhwone so'no yo'mayo tango ko ne'manteso oso tango hiso sekumo wosefo'ma'montonoho. Hwapingoso yo'mayo tango ne'mawo'ningkiso so'no Anitu kako nakumo hofiyo nefo'manto nohayo namokuwo'ningkiso somo sekwo nahoningkuji sekwo huno ole waseyono. Yo'mayo tango ne'maso'manji u Anitu kako Poulimo ufo'mawo'ningkiso hopaso nakwo hi'nyumo wonfo'ma'montonoho. Ose syafihupijoso yo'mayo tango ko se'masoso sekwo nakwo hopa Anitumne'no yokumpohn'nyo wolohofantifeho. ⁷ Sekwo yokumpohn'nyo lohopyitne'entani emo'ningkisoso ne umo'nimonte'no huno eyohoho. Hwapingoso yo'mayo tango nakumo ne'mahoningki Anitu nakumo nefo'mawo'ningkiso hopaso sekumo yo'mayo tango se'mahwoso'no Anitu kako wosefo'ma'montonoho.

⁸ U, nje a'amu soku, nakwo hwaho Esiya nohumentaningkuhwone yo'mayo tango engo mikunimposo ne'ma'maso so'no sekwo huno seyone'enji selalokweno. Oso tango engo hiso ne'manto nakwoe yokumpohn'nyo somo noneyakolofahoningki nakwo huno ole syafihu'malohwonefoho. Nakwo poyo wape'nontane'no kiyihwono ose syafihu'malohwonefoho. ⁹ U Anitu kako poyo pe'nifitne'ento olo sikuno honahumentiso lomo huno syafihu'malohwonefoho. I oso'no tango hiso peho'ne ne'ma'masoto. Hwapingoso olenoho. Nakwo nakwoe yokumpohn'nyo fo'mo'naneso huno honingkonontane so'no nakwo nakwoe yokumpohn'nyo so'no huno nayihwoloho. O'o, Anitu kako a'amu poyo pe'nnyo somo songo ulikafiwo'ningkiso

sohwoe yokumpohn'nyo so'ne'nohini wonayono. ¹⁰ Oso tango engo n̄ihu'no wonyoso nakumo poyo wonamokumonto ko yahon̄ngki An̄itu kako nefe'ma'masofoho. Oso'no nakwo oso tango hiso pa'n̄ingo nom'ne sohonta ne'mane so'no An̄itu kako apa'no wonefe'ma'montonoho, huno ose nayohoho. ¹¹ Sekwo hoku nakumne'no An̄itumo jomo ul̄fijo'manji sekwo hoku nakumo wonefe'mant̄ifeho. Oseso sekwo hwe moy-a'mi pi'n̄ingo engo sokuye jomo ul̄fijo somo An̄itu kako upa'n̄ingkuhwosi nto nefe'mahwoso'no sekwo oso hiso'no s̄imonyo ikuji An̄itumo oso hiso'no isamayoka engo m̄ikun̄imposo ulant̄ifeho.

Poul kako a'amu Koulin somo hwasyo hungkuno ul̄imentiso'maho. O'o, ne'njo ul̄imentisofoho.

¹² Nakwoe yahino ole so'no nakwo s̄imeho wop̄ingo namo'n̄ingkohoho. An̄itu kako nefe'mawo'n̄ingkiso so'no nakwoe humayo nto'nohino so'n̄ji nakwoe hungkuno nehopi'nohino so'n̄ji nakwo s̄imeho hufa'u'n̄ji miyalokuȳihwono. O'o, huno anga'nohino so'n̄ji s̄imeho anga'nohino so'n̄ji yalokuhwono. Oso wop̄ingo yalokuhwoneso hwahoponjo huno somta'ango miyalokuȳihwono. O'o, An̄itu kako huno wop̄ingo nejopahon̄ngki nakwo oso wop̄ingoso yalokuhwono. Nakwoe s̄imeho so'mo ose hnn̄iwo'n̄ingkih̄wone so'no nakwo s̄imeho wop̄ingo namo'n̄ingkohoho. Nakwo sekumo oso hiso pa'nyoso selohof̄iwo'nalokuhwono. ¹³⁻¹⁴ Yo'mayo hungkuno sekumne'no mt̄i'mokuwo'n̄ingkuhwoneso fahos̄ihwoyo hungkuno'n̄jo'maho. O'o, hungkuno yoloho neso nto lijwaosema'male so'no sekwo atof̄o likuji huno wop̄ingo nto'nohinoso wot̄ipemant̄ifeho. S̄imo'mo sekwo nakumne'no fahos̄ihwoyo hungkuno'nohino upa'nont̄ifi yoloho neso huno maseyo'n̄jo imojofoho. I olhonta sekwo nakumne'no huno ito'nohino seȳihwoso'no sekwo nakumne'no s̄imeho wop̄ingo ne'no wase-mo'n̄imontonoho. Ose ifijo'manji oso S̄ikuno Engo nakwoe Hwe Engo Jisas asomo poso sohonta nakwo sekumne'no s̄imonyo engo yane hopaso sekwo nakumne'no s̄imonyo engo ifitnnefoho.

¹⁵⁻¹⁶ S̄imo'mo ngko huno ole syaf̄ihu'malefoho. Sekwo nakumo nahon̄ngkujo'no s̄imeho wop̄ingo semo'none'enji ngko oleso imne'ent̄ne'no yohono. Ngko s̄imo'mo sekumo se'mahm'mo osopo nta'ni ngko Masetouniya sopene'no wasehwot̄i'mo'mnoho. Oso Masetouniya hopo sopo nta'ni sekumo asomo wose'ma'monnoho. Oseso nje se'mayoso hufa'u imo'n̄ingkuhwoso'no nakwo afapo nohumehwasi s̄imeho wop̄ingo engo wonamo'n̄imontonoho. I oseso sekwo'n̄jo lopo nta'ni sekwo ngkimo non̄fo'maf̄ikuji hwaho Jutiya sopene'no won̄ihwojant̄ifeho. ¹⁷ Ngko huno ose kosyaf̄ihu'maleso ne mmo'n̄ingkahon̄ngki sekwo huno ole kosyon̄f̄isyalokwofo, Poul kakoe hungkunoso ne anefoho. Kako nakumo iwolo'mo iwolo'mo hungkuno nal̄iwo'n̄ingkiso hweho. Kako a'amu hwahoponjoso ole nal̄iwo'n̄ingkohof̄o pa'nyo hweho. Hof̄iko eno ko nalont̄ifi s̄imeho mo'mo ngkilaho un̄iwo'n̄ingkiso hopaso Poul kako nakumo nelalofoho. Huno ose losyon̄f̄isyalokwofo. ¹⁸ Oso'ne'maho. O'o, An̄itu kako ne'njo sohwoe t̄imo sopo yalokwe so'no hwasyo hwasyoso masel̄imnehono. O'o, hungkuno ne'jo'nohini sel̄iwo'n̄ingkohefoho. ¹⁹ Sailasiyo Timoutiyo nakwo sekumo Jisas K̄ilais An̄ituye hwomu sohwoe hungkuno loset̄ihwament̄ihwonefoho. Jisas K̄ilais̄iye hungkunoso iwolo'mo iwolo'm̄ingo hungkuno'n̄jo hwo'maho. O'o, yo'mayo kako l̄imentisoso ne imo'n̄iwo'n̄ingkiso hweho. ²⁰ An̄itu kakoe hungkuno pi'n̄ingo engo nal̄imentisoso Jisas kako hungkuno homo somo nehopi imokuwo'n̄ingkisofoho. Oseso nakwo An̄ituye hungkuno somo upo'nontani ne'jofoho lontani kakoe yofe engo imo'nyo'ne ho'nomalokuhwono. ²¹ An̄itu huhwo sohwo kako nakwo'n̄ji sekwo'n̄jimo yokumpohn'nyo sosofitofonesyohumawo'n̄ingkiso so'no nakwo hinjoho'n̄wi Jisas K̄ilais̄imne'no yokumpohn'nyo lohokuhwono. Ose yalokuhwone so'no kakoe syohomo nehumojalofoho. ²² A'amu yahu haloho lojwaof̄iwo'n̄ingkohof̄o so'no a'amu hopi'nono yahu kakwo'yohwo sohune'no huno uȳimtonoho. Oso hopaso An̄itu kako kakoe Towahuno Wop̄ingo nakwoe s̄imeho so'mo ho'nonasȳihwoso'no nakwoe neyakweho

eso'no huno wonaimontonoho. Anituye Towahuno Wopingo sohwo nakwoe simeho mo'mo humaso so'no nakwo huno ole nayohoho. Yo'mayo Anitu kako wosejapmmo nalimentisoso wonejapmmontonoho.

Poul kako a'amu Koulin somo komo'no m'ma'mmentiso so'no hungkuno hwapingofoho.

²³ Ngko sekumo hwasyo hungkuno seli'mtentesi Anitu kako nje hwasyo hungkunoso utihwa'nyopo sekumo ujo ehontojwasesihwonesohilo. I oso'no awonoho. Hwasyo hungkuno maselalokuyohono. O'o ngko sekumo komo'no mose'ma'mmale hwapingoso a'amu fehohnjo sokuye yahino somne'no yoka'njo sohwo'ni pm'me'no sekwo tango engo mapitnnohonji humantohe hwo'nyoho. ²⁴ Nom'ne hungkuno somo sekwo simeho hi'ntnnono uyo'neso hungkuno molijwosemofanehwono. O'o, nakwo sekwoe simeho hi'ntnnono somo masemokosyohumulohwono. Sekwo Anitumne'no simonyo imalofoso nto'no yokumpohn'nyoso imalofo. I oso'no sekwo simeho wopingo'njo humayo'ne nakwo sekwo'nji syoho engo ihwaso'no sekwo simonyo uyantifeho.

2

¹ Nje simeho mo'mo hungkuno ole mtito'malefoho. Ngko sekuyepono pm'mo sekwoe yahino wonyo somne'no yoka seli'meso sekwoe simeho tango ifisyasemo'mnoho. Ose nto mtito'malefoho. ² Ngko sekwoe simeho tango ifisyasemo'meso'no nje simeho wopingo nimokiyoso tihwolo. O'o, sekwonoho. I oso'no sekwo simeho tango'nji humafijo'manji sekwo nje simeho wopingo nimokiyoso pipi uyantifito. Awonoho. ³ Oso iyoswo simo'mjoso ngko sekumne'no semti'mokimentohe somo uhwonngkuji yo'mayo yahino wonyoso nto'no mihwatnnngkutne'engi semti'mokimentohefoho. Ose mihwatnnngkujo'manji ngko nopm'me'no sekwo nje simeho wopingo nimokinyo soku nje simeho so'mo tangoso mifisyani'mopitnnehofo. Ngko huno ole niyohoho. Ngko yo'mayo anga'nohino somne'no simonyo ime'manji sekwo hokunonji simonyo engo uyantanoho. I sekwo ngko'nji simonyo miyo'manji ngko huhwo'ni mimnehono. ⁴ Ou nehopi. Oso iyoswo simo'mjo semti'mokimentohe sohonta ngko nje simeho tango'nji humanji humotaho engo mjalimwenji semti'mokimentohefoho. Oso iyoswo simo'mjo semti'mokimentoheho sekumo tango sejape-e'ne'maho. O'o, ngko sekumne'no nimo'nngkahonngki yo'mayo yahino wonyo se'malokunjo somo upa'nonji sekumo sefo'mahwone'engi semti'mokimentohefoho.

Oso hwe honngkano wonyo iyo sohwoe wonyoso sekwo wae hmmopmno, ulimentisofoho.

⁵ Oso hwe honngkano wonyo imentiso sohwo kako ngkimo tango engo mon-tapmmntonono. O'o, ngko tango we'e ko ma'mentoheso sekwo hopi'nonohino soku tango engoso ma'mentohofoho kuyoho. I oso hwe huhwo sohwo kako wonimango engo mikunimposo unonehonji ngko huno ikwesiyafisyonji oso hungkuno homo somne'no apa'no waselimonne'no yohono. A'amu hopi'nonohinimaho. O'o, fehohnjo soku oso hwe wonyo sohwoe yahino somne'no tango engo ma'mentohofoho kuyoho. ⁶ Sekwo oso hwe honngkano wonyo imentiso sohune'no simano upentifi hohujo ikinjimofohofoso olohonta nta'noho. Apa'no ikinjimofikutoho. ⁷ O'o, olohonta sekwo nom'ne honngkano wopingo utihwamno. Sekwo kakoe wonyoso wae imofikui kakoe simeho wopingo umokumno. Oso hwe huhwo sohwo kako tango engo ne'no malokunjo so'no kako Anitumo nihu'nahone usikwajonoho likui sekwo kakimo ufo'mapmno. ⁸ Oseso ole'no nimo'nngkohoho. Olohonta sekwo oso hwe huhwo sohune'no simeho nehopi semo'nalokunjoso kakimo utihwamno. ⁹ U oso iyoswo simo'mjo semti'mokimentoheho sokumo yamofa selohofonefoho. I oso'no sekwo nje hungkunomo wonnngkohwantifitikenon monnngkayo'njo uyantifitikenonji semti'mokimentohefoho. ¹⁰ Sekwo a'amu huhwo sohwoe yahino wonyoso wae imopijoso ngko huhwo'nnonji wae umofantanoho. Oso wonyo kako imentisoso ngkine'no wonyo mantoho'mentiso ko huhwo'ni ngko sekumo sefo'mayo'ne Klaisiye timopo

oso huhwo sohwoe wonyoso wae yimofalokweno. ¹¹ Seten kakoe yahinoso nakwo huno moi'wonoho. Kako nakumo neyakolofone oso hwe huhwo sohwo nihu'nahone honingkano wonyo somo ipemotawenoho ntnne'no selalokweno.

Poul kako ango Tlouas i'mofaponto simemo tango tipema'mentisofoho.

¹² Ngko ango Tlouas sopo Kilaisiye hungkuno wopingoso lutihwayone i'mofopahoningko Anitu kako oso syoho hiso'no hano hwsompemokosyohumentisofoho. ¹³ I oso'no ngko neningkwa'wehwo Taitas sohune'no wonyopi tipmmentohefoho. I Taitas kako hungkuno sekumta'ni momotonimaso so'no ngko kakine'no huno pi'ningo syofisikaofonji ngko oso a'amu homo somo nuliko'manji hwaho Masetouniya'ne simentohefoho.

A'amu Anituye hungkuno liku'mofo syoho'njo sohwa hofiko Kilaisiye yokumpohn'nyo'nji mango sohwo uyakolofiwon'ningkohofoho.

¹⁴ Anitu kakoe syoho somne'no ipenemotawowo'ningkiso sohumne'no nakwo isamoyoka ulano. Kako Kilaisiye yokumpohn'nyo nejap'wo'ningkiso so'nji nakwo kakoe mango sohwo uyakolofalokuhwono. Oseso nakwo ango'meemo Kilaisiye hungkuno yokumpohn'nyo lijumofahoningkuhwoni a'amuso oso homo somo upa'nontifi Kilaisimne'no huno malokwofo. Oso huno wopingo hiso akino wopingoso wojaof'wo'ningkiso hopaso oso a'amu homo somo woyumofalofoho. ¹⁵ Kilais kako nakumo nehumaso so'no Anitu kako nakumo nonahoningkuhwosi akino wopingo pa'nyoso uwa'montonoho. Oso akino hiso a'amu Anituye honingkano sopo humalofosomo uwahwosi a'amu tikanomo uyo'ne honingkano sopo humalofoson'jimo uwa'montonoho. Akino anga'nohino hiso'no hwap'ngoso Kilaisiye akinofoho. ¹⁶ A'amu tikanomo uyo'ne honingkano sopo humalofoso Kilaisiye akino hiso uwahwoso'no a'amu poyo pe'nnyo sofe akinofoho lahoningkuji akino huhwo sohwo hofikimo poyo umokumontonoho. Hwap'ngoso hofiko Kilaisimne'no huno muyofoho. A'amu Anituye honingkanopo humalofoso Kilaisiye akino hiso uwahwoso'no akino wonyoangkafofoho likuji akino huhwo sohwo hofikimo songo usimokumontonoho. Hwap'ngoso hofiko Kilaisimne'no huno unyofoho. Olo syoho engo Anitu nejapmmentiso losomo ihne hopoenohinoso tihwosilo. ¹⁷ Sekwo huno seyohoho. A'amu fehohnjoso hofiko hamniyoho engo mane'entifi Anituye hungkuno liku'mofiwon'ningkohofoho. Nakwo oso pa'nyo hwonan'ima'ho. O'o, Anitu kako olo syoho loso'no nehwatimentiso so'no nakwo kakoe syoho ulohofiyo hn'nwi nakwo simemo anga'nohino'njo hn'nwi Anitu nehontohumentan'ngkuhwosi Kilaisiye hungkunoso woliku'meefantanoho.

3

A'amu Anitu'nji mokotiku'nnyo yahino songo somne'no lijwaofiwon'ningkohofosohwafe hungkunofoho.

¹ Hungkuno hiso semti'mokiyohes so'no sekwo huno ole losyofisyalokwofo. Poul kako nakwo kakoe yofeso apa'no ho'nonimayo'ne namti'mokimasofoho. Ose losyofisyalokwofo. U a'amu fehohnjo sohwa syoho wopingo mayo'ne hofiko iyoswonom'ne a'amu sohwa hofikoes syohomo ho'nomayo'ne mt'i'mokuyahotimentohofosomohosetihwawon'ningkohofoho. Nakwo oso a'amuso pa'nyofoho, losyonefisyalokwofo. U sekwo nakwoe syoho somo nahonimentohofoson'no sekwo nakwoe syoho homo somoho'nonemayo'ne'ento hungkuno hiloso nemti'mokiyalofoho. Ose losyofisyalokwofo. Nihu'no awonoho. ² Ose'maho. O'o, nje yofe ho'nonimane iyoswo hopasosekwo'nohinoho. Nakwo Anituye hungkuno losetihwamentihwone so'no sekwo yahinosongowonyoangkafo ma'mentohofosomohoa'amuso nonahonontifi nakwoe syohosomne'no ho'nonemalokwofo. ³ Ngko sekwo'nji nohumanji Anituye hungkunoso losetihwahoningko sekwo oso hungkuno homo somo tifi iningkamentohofoson'no sekwo Kilais iyoswo mt'i'mokumentiso hopaso utihwa'nyopo lohokwofo kuyoho. Kako titiso hwaho mijo'njo so'nji ifalifaliyo mt'i'mokumentiso'maho. O'o, kako Anitu

songo humaso sohwoe Towahuno'nji ifalifaliyo mt'i'mokumentisofoho. Kako iyoswomo sojomo mt'i'mokumentiso'maho. O'o, kako a'amufe simehomo oso hungkuno hiso mt'i'mokumentisofoho.

⁴ Oso hungkuno hwap'ngoso olenoho. K'lais kako nakwoe huno nefohotofa-hon'ngki nakwo An'itumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwono. Oso'no ngko huno niyohi, An'itu kakoe yokumpohn'nyo so'ne'no oso hungkuno ne imo'nyo'neso hoponoho. ⁵ U nehopi. Nakwoe yokumpohn'nyoso olo syoho somne'no hoponoho eso nohnn'ngkuhwoloho. Ni'hu'no awonoho. Nakwo syoho y'wo'n'ngkuhwoneso hoponoho syof'sy'ihwaloho. O'o, An'itu kako'nohini kakoe yokumpohn'nyo'nji yososomo nakwo oso syoho hiso uyantanoho. ⁶ An'itu kako kakoe yokumpohn'nyo songo songo ntap'wo'n'ngkiso so'no ngko a'amu somo An'itu'nji makotoku'nyo'ne yahino songo so'no lut'ihwayoso ngko hopoenohino hwo'nyoho. Ole mulalokuy'ihwono. Sekwo hohontajo Mouses hon'ngkano hungkuno mt'i'mokumentiso somo nto'no min'ngkayo'manji sekwo poyo wape'nant'ifeho. Ose mulalokuy'ihwono. O'o, oso hohontajo yahinofoho. Yahino songo An'itu'nji makotoku'nyo'neso An'ituye Towahuno Wop'ngi mta'angofoho. Hohontajo yahino somo a'amu ito'no in'ngkayoso hopo'maho. Oso'no a'amu oso hon'ngkano somo in'ngkafijo'manji poyo umo'nant'ifeho. Yahinyo songo somo in'ngkafijo'manji songo humayo'neso wot'ipemant'ifeho.

⁷ Hohonta oso hon'ngkano hungkunoso An'itu sojopo mt'i'mokonto kako Mouses'imo uy'imentiso sohonta An'itu kakoe pomponaho Mouses'imo ifehu'mokosyahon'ngki Mouses'ye s'imo'mangoso mofehi'nyo pa'nyo losyahon'ngki a'amu Is'lael'iso hof'iko ose uhwonont'ifi hof'iko Mouses'ye s'imo'mango somo apa'no muhwon'immentohofofoho. T'ifi sohonta Mouses'ye s'imo'mango ponjo pomponahoso pijjo imo'nonto ni'hu'nahone s'impe'n'imentisofoho. Oso hohontajo yahino somo a'amu hof'iko in'ngkawent'ifi poyo imo'n'imentohofoso s'imo'mo pomponaho engo'nji ko i'mofapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohoho. ⁸ Yahino songo An'ituye Towahuno Wop'ngi mta'angoso songo ne'no humayoso mawo'n'ngkuhwoneso hohontajo yahino pomponaho somo yakolo'nnyofoho. Olohontajoso pomponaho mi'kun'imposofoho. ⁹ Hohontajo hon'ngkano hungkuno yahinoso pomponaho engo'njo ko i'mofapmmentisoso a'amu oso hon'ngkano hungkuno homo somo upa'nont'ifi un'ngkohwano ko lont'ifi pi'wahu'mentohofofoho. Oso'no wonyo'nwoho syaf'syont'ifi t'ikanomo umentohofofoho. Oseso olo yahino songo losomne'no a'amu fihwo in'ngkaweso'manji An'itu kako wop'ngi kuyoho uloneso oso yahino hisofe pomponaho engoso s'imo'mjo somo yakolo'nnyofoho. ¹⁰ Ou nehopi. Olo yahino songo lomjo pomponaho mi'kun'impososo hohontajo s'imo'mjo pomponaho engo somo pijjo imo'nonto s'ikwo'mjoho imokumentisofoho. I olohontajo yahino songo pomponahoso mofehi'nyo pa'nyo lalofoho. ¹¹ Oso yahino hohontajo huhwo sohwo pomponaho'njo ko i'mofapmmentisoso we'enepi nowento moi'wo imo'n'imentisofoho. Oseso nakwo huno nayohoho. Olohontajo yahino songo ne'no nowent'ihwone loso kakoe pomponahoso kakoe yokumpohn'nyoso s'imo'mjo somo ni'hu'no yakolo'nnyofoho.

¹² Oso yahino songomjo pomponahoso ne'no nowent'ihwone so'no nakwo huno neyahon'ngki nakwo iyoho monenalofiyohoho. O'o, nakwo K'lais'ye hungkunoso ut'ihwa'nyopo yokumpohn'nyo li'jwaofalokuhwono. ¹³ Nakwo Mouses imentiso hopaso miyalokuy'ihwono. O'o, Mouses kako kakoe s'imo'mangopo hwap'ife pmpinyo'nnyoso oso s'imo'mango ponjo pomponahoso pijjo imo'nontan'ngki a'amu Is'lael'iso muhwon'ifitne'ento ifehu'mokahin'imentisofoho. ¹⁴ Mouses kakoe s'imo'mangopo hwap'ife'nji ifehu'mokahin'imentiso hopaso a'amu Is'lael'iso hof'ikoe hunomo pijwahin'imentohofofoho. Oseso hof'iko An'itu'nji mokot'iku'nnyo'ne hungkuno somo atofe ne'no ko li'kuji hungkuno hwap'ngi ne hiso hof'ikoe hunoso mehohosasyonehoho. O'o, hohontajo hungkuno hwap'ngi neso olenoho. K'lais kako oso hohontajo yahino somo moi'wo esojwao'mentisofoho. Oso'no hof'iko K'lais'imo in'ngkakujo'no hof'ikoe hunoso wehohosyant'ifeho. ¹⁵ I olohontajo hi'nji hof'iko Mouses'ye hon'ngkano

hungkuno homo somo atofu likuji oso hwapife Mouses kakoe simo'mangopo ifehu'mokahinimentiso oso hopaso hofikoe hunomo pijwahinyofoho. Oseso oso hungkuno hiso hofikoe simemo mo'mo momnawo'nnyofoho. ¹⁶ I oso'no oso a'amu huhwo sohwo hofiko nakwo Hwe Engo sohomo simemo uyifijo'manji Anitu kako oso hwapife hofikoe hunomo pijwahinyoso wae yaofihwosi kako hofikoe hunomo huno wopingo yano uyimontonoho. ¹⁷ Oso Hwe Engo Anitu huhwo sohwo kako Towahuno hweho. Anituye Towahuno sohwo kako a'amu fihumo humaso'manji yo'mayo wonyoso kako huhwo sohomo momotokilo'mokomokosyohumanehoho. O'o, yo'mayo wonyo somta'ni Anituye Towahuno sohwo oso hwe huhwo sohomo isihutofoma'mentisofoho. Oso'no olohonta ito'no humaho. ¹⁸ Nakwo Kilaisimo iningkowalokuhwone so'nwi nakwoe simo'mangopo hwapife mufehu'mokahinyo'nwoho. O'o, nakwo Anitu'nji humawo'n'ingkuhwone so'no kakoe pomponahoso nakumo ifehu'mokonesosyahon'ingki a'amu nonahonontifi nakwo timo hon'ingkonyo hopa nahonontifi hofiko Anituye pomponaho somo uhwonolokwofo. Anituye Towahuno sohwo nakwoe simemo mo'mo syoho ne'no mjonaloho'mihwoso'no nakwo Kilaisiye yahinoso ne'no mewo'n'ingkuhwaso'no a'amu nahon'ingkujuji nakwo Kilaisiye hopa imo'nalokuhwone hn'nimo wonehonantifeho.

4

A'amu Anituye hungkuno liku'mofo syoho'njo sohwa hofiko hwakwontoho pa'nyo hwafoho.

¹ Anitu kako nakumne'no hitoho ulofahon'ingki kako kakoe hungkuno wopingo nom'ne a'amu somo ujo'ne syoho wonyoangkafoso nejapmmentisofoho. Oso'no nakwo olo syoho hilo somne'no piso'mo'nyo miyalokuyihwono. O'o, yokumpohn'nyo yoho'nalokuhwono. ² Yo'mayo yahino wonyo a'amu hiyaso'mo yiwo'n'ingkohofoso wonimango nanyo so'no nakwo hohujo ikinjaofontane hn'nwi nihu'no nakwolaho limentihwonefoho. A'amu Anituye hungkunomo iningkafitne'entani Anituye hungkuno so'no yo'mayo yahinoso yo'mayo hwasyo hungkunoso iwolo'mokontani moselalokuyihwono. O'o, nakwo Anituye timo utihwa'nyo lopo lohofontani Anituye hungkuno nehopi'nohini lijwasemofiwon'ingkuhwonefoho. Oso'no a'amu hungkuno homo somo upa'n'ingkujuji huno ole wosyofisyantifeho. Hungkuno hiso nehopi'nohinofoho. Syoho hiloso ne'njofoho. Ose wosyofisyantifeho. ³ Olo hungkuno wopingo lijwaofiwon'ingkuhwone hilo so'no a'amu fiso hofikoe huno mehohosasiyo'manji oso a'amu hiso hofiko tikanomo walokwofo. ⁴ Seten kako olo hwaho lopo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ingkisoso kako oso a'amu Kilaisiye hungkuno wopingo somo simemo hi'ntnnono munyo sofe timomo pijjiyo'meehumentiso so'no hofiko huno mehohosahinyofoho. Kilaisiye hungkuno wopingo somjo pomponahoso oso a'amu homo somo ko lisyahon'ingki hofiko muhwonyo'njo iwo'n'ingkohofofoho. Kilaisiye kako hofikimo hitoho ulofahon'ingki wopingo uloho'mentiso so'no hofiko huno muyofoho. Oseso hofiko Kilaisiye sohune'no Anituyoho eso huno muyofoho. ⁵ Oso hungkuno liwo'n'ingkuhwoneso nakwo nakwoe huno mta'ni'maho. O'o, ole liwo'n'ingkuhwono. Kilaisiye Jisas kako nakwoe Hwe Engo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo tifi iningkawowo'n'ingkuhwone hn'nwi nakwo sekwoe syoho selohofiyon'nnwoho. ⁶ Hwap'ingoso hohonta Anitu ole limento, Sikwo'mjoho so'mo pomponaho wolasyono. Anitu ose limentiso sohwo kakoe pomponahoso nakwoe simemo mo'mo losyalofoho. Oso pomponaho lonesyalokuso so'no nakwo huno ole nayohoho. Anituye pomponaho engoso Kilaisiye simo'mango weho.

⁷ Hwakwontoho'ne pahnnimo hungkuno so'no fisyafihupmno. Hwakwontoho sohwo kako we'nehwo nowehwosi moi'wo umo'n'imontonoho. Nakwo oso pa'nyo ko ho'nwi Anituye pomponahoso nakwoe simemo mo'mo lonesyalofoho. Oseso a'amu hofiko huno ole uyono. Oso yokumpohn'nyoso Anituye yokumpohn'nyofoho. A'amufe'maho. O'o, nakwo hwakwontoho pa'nyi'nwoho. Yokumpohn'nyo ane'nwoho. Ose

wosyofisyantifeho. ⁸ U yo'mayo tango wonyoso ko ne'manteso nakwo mopiwasiyofoho. Nakwoe syoho somne'no nakwoe hunoso iwolo'mo iwolo'mingo ko nalohofonteso nakwo Anituye syoho somo musikwajiyofoho. ⁹ Nakwoe mango sohwa nakumo wonyo wonelohofantife'no ko nafotofontifeso Anitu kako monesikwajiyofoho. A'amu nakumo ikujoho ko nafonjontifeso hofiko nakumo wonyo nihu'nahone monamokiyofoho. O'o, awonoho. ¹⁰ Sikuno huhwo huhwi a'amu Jisasi mo wofonjosyantifi imentohofohopaso sikuno huhwo huhwi a'amu sohwa wofonjonesyantife'no yalokwofo. Oso'no nakwo songo humalohwone so'no a'amu hofiko huno ole uyono. Jisas kako nakumo songo nehumaho. Huno ose uyono. ¹¹ Ou, nehopi. Nakwo Jisasiye syoho yalokuhwone so'no nakwo songo nohumentaningkuhwoni a'amu nakumo poyo wonemokantife'no yalokwofo. Nakwoe a'apaho songo we'nehwo nohumahwosi moi'wo umo'nontani ko yontaneso Jisas kako nakumo songo nehumaho. A'amu nakumo poyo wonemokantife'no yontife so'no nakwo hano emoyontani Jisasiye yokumpohn'nyoso utihwalokuhwono. ¹² Nakwo Anituye hungkuno wopingoso a'amu somo lutihwawo'ningkuhwone so'no a'amu fehohnjoso nakumo poyo wonemokantife'no yalokwofo. I oso'no nakwo Anituye hungkuno losetihwamentihwone so'no sekwo songo ne'no humayo'ne nto tipema'mentohofofoho.

¹³ Hwe fihwo kako Anituye hungkuno mti'mokumentiso sohwo ole mti'mokumentisofoho. Ngko Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwe so'no hungkuno lijwaofalokweno. Ose mti'mokumentisofoho. Oso pa'nyoso nakwo Jisasi mo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no nakwo kakoe hungkunoso a'amu simeho hi'ntnnono muyo somo wolijumofano. ¹⁴ Nakwo huno ole nayohoho. Anitu kako Jisasi mo songo ulika'mentiso sohwo kako nakwo Jisasi mo ufohi'n'ngkuhwaso'no songo nelikafihwoso'no kako nakwo hinjoho'nimo sekwo'nji mehu'mokonasyihwoso'no nakwo kakoe simanopo lohofihwasi kako'nji ne'no nohumentihwanefoho. ¹⁵ Yo'mayo tango wonyo ko ne'manteso Anitu sekumo sefo'malofoho. Oso'no a'amu pi'n'ngo engo Jisasiye hungkuno upo'nalokwofo. A'amu pi'n'ngo engo Jisasi mo in'ngkafijo'manji a'amu pi'n'ngo engo Anitumo isamoyoka ulikuji hofiko Anitu kakoe yofeso woho'nomantifeho.

Olohonta tango engo malokuhwone so'no tifi no'mo Anituye yokumpohn'nyo'nji wonyoangkafo humayo'nefoho.

¹⁶ Oseso nakwo Anituye syoho somne'no iyoho monan'ngkiyohoho. Nakwoe a'apahoso wonyo umo'nimonto ko yohonjoso nakwo iyoho monan'ngkiyohoho. Hwap'ngoso sikuno huhwo huhwi nakwoe huyo'mango Anitu mta'ango yokumpohn'nyo nomanto songo pa'nyo imo'n'wo'n'ngkisofoho. ¹⁷ Ihwoni. Yo'mayo tango olohonta ne'maso somjoso tohino we'enepe wehwoso'no moi'wo umo'nimontonoho. I oso'no nakwo tohino malokuhwone so'no Anitu kako tifi no'mo kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji wonejapmmontonoho. Oso hiso engolopohamo ne'no nowentihwonefoho. Oso wonyoangkafo tifi no'mo maneso'no nakwo huno ole syofisyalokuhwono, Olo tango malokuhwoneso engo'maho. We'efoho, syofisyalokuhwono. ¹⁸ Oseso tango ne'mante somo nakwo timo ko uhwonalokuhwoneso nakwo oso hiso'no huno mosyafisiyo'njo yalokuhwono. O'o, yo'mayo wonyoangkafo tifi no'mo maneso'no timo muhwonyo'ne hontohumalohwono. Yo'mayo olopo timo uhwonalokuhwoneso we'enepe moi'wo umo'nimontonoho. I yo'mayo wonyoangkafo olopo timo muhwonyo'njo yalokuhwoneso engolopohamo ne'no nowentihwonefoho.

5

A'amu Anituye hungkuno liku'mofo syoho'njo sohwa hofiko Anituye hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyontifi hofikoe syoho iyoso'no yokumpohn'nyo ma'mentohofofoho.

¹ Olo so'no nakwo huno ole nayohoho. Nakwoe hwahoponjo a'apahoso hodayo ango hopa we'enepi molohinawehwosi wonyo umo'nimontonoho. I wonyo imo'ninkinguwoso'no Anitu kako nom'ne ango songo wonejapmmontonoho. Oso ango songo hiso a'amu molinyo'maho. O'o, Anitu kako molinyofoho. Ango hiso ahwomomo wjosso engolopohamo ne'nohini nowentihwonefoho. ² Nakwo olo hwaho lopo nohumentani ahwomomjo ango songo somne'no humotaho lopemo'nawotohwono. Oso ahwomojo ango songoso nakumo hwapife hopa ifehu'mokonesyohumayo so'no nemo'nalofoho. ³ Oso ango songo hiso ifehu'mokonasyihwosi nakwoe huyo'mangoso hwapife ane siki mohumanehoho. ⁴ Nakwo olo hwaho loponjo a'apaho mokosyohumalohwoneso tohino tipemawo'ninkinguwone so'no nakwo humotaho lopemo'nawotohwono. I nakwoe hwaho loponjo a'apahoso wape'nono malohiyihwono. O'o, oso'ne'maho. Nakwo nakwoe ahwomomjo a'apaho hwapife songo pa'ningo so'no namo'ninkohoho. Oso hiso songo nomehwasi olo hwaho loponjolo poyo pe'nivo'ninkiso somo uliko'mehwasi songo ne'no nihu'nahone nohumanefoho. ⁵ Nakwo oso songo ne'no humayo'ne yahino mayoso'no Anitu kako nakumo ito'no enesyohumaho. Simo'mo kako kakoe Towahuno Wopingo sohwo nejapmmentisofoho. Oso hiso'no nakwo huno ole nayohoho. Yo'mayo Anitu wosejapmmo nalimentisoso wonejapmmontonoho.

⁶ Nakwo huno ose neyahonngki nakwo olopo simeho wopingo'nji fosyohumentani Anitu ne'no syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono. Nakwo olo hwaho loponjo a'apaho'nji nohumehwasi nakwo ahwomomjo a'apahoso momahn'nwoho. Nakwo Jisasi'nji ango wopingo sopo mohumane'nwoho. ⁷ Nakwo oso homo somo muhwonyo'njo ko yontaneso nakwo nehopeho hnnalokuhwono. Hwapingoso nakwo oso homo somo simeho hi'ntnnono uyalokuhwono. ⁸ Oseso nakwo olopo simeho wopingo'nji fosyohumentani Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono eso nto selohono. I oso'no nakwo olo hwaho loponjo a'apaho loso uliko'mehwasi nakwoe Hwe Engo Anitu'nji kakoe hwapingopo fosyohumayo'ne namo'ninkohoho. ⁹ I oso'no nakwo olo hwaho lopo humaso'manji u nakwo Anitu'nji kakoe angopo humaso'manji yo'mayo nakwo iwo'ninkinguwone so'no huno anga'no ole syofisyalokuhwono. Yo'mayo yaneso Anituye simeho wopingo umokiyo'ne namo'nyo so'no yalokuhwono. ¹⁰ Hwapingoso nakwo hopi'nonohino hn'nwi huno ole nayohoho. Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwo Jisasi'nji nakwoe hungkunoso ikwolofo'ne sopo Jisasiye simano sopo wolohofantanoho. Nakwo oso hopo sopo nohumentaninkinguwasi yo'mayo yahino wopingo'nji wonyo'nji imotohwone so'no Kilais kako nakumo yano nalofonefoho. A'amu yahino wopingo'njosso wopingo nomapitnnefoho. A'amu yahino wonyo'njosso tohino nomapitnnefoho.

A'amu Anitu'nji simeho afa inyo'ne syoho yokumpohn'nyo iyo'ne hungkunofoho.

¹¹ Nakwoe Hwe Engo a'amufe yahino wonyo somne'no tohino engo uyone so'no nakwo huno syofisyontani iyoho nenalofoho. Oso hiso'no nakwo a'amu hopi'nonohinoso Anitumo simeho hi'ntnnono uyifitne'entani syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono. Oso hiso'no Anitu kako nakwoe yahino so'no huno uyohoho. I sekwo hokunonji nakwoe yahino wopingo so'no huno seyohoho. ¹² I ngko ose selohe so'no sekwo huno ole losyofisyalokwofo. Poul kakoe yofeso apa'no ho'nomo'nalofoho. Ose losyofisyalokwofo. O'o, awonoho. Ole'nefoho. A'amu fehohnjo sohwa hofiko Anituye hungkuno ko losetihwantifeso hofiko simeho anga'nohino'njohwo molosetihwawo'ninkingiyohoho. O'o, hofiko hofikoe yofe'nohini ho'noma'nivo'ninkohofofoho. Hofiko hofikoe he wopingo so'no hofikoe a'apaho wopingo so'no syafisyontifi hofikoe yofe'nohini ho'noma'nivo'ninkohofofoho. Hofikoe yahino simeho pi'ningo'nji Anituye hungkuno losetihwalokwofo so'no huno mosyafisyontifi yalokwofo. Oso a'amu homo somo sekwo nje yahino simeho anga'nohino'njo iwo'ninkoheso nohonivo'ninkohoho so'no ulifitne'entne'no selalokweno ¹³ A'amu fehohnjosso ngkine'no huno'maso

hweho. Iloho'nnyo hweho, syofisyalokwofo'manji hofikoe huno ole uyono. Poul kako yo'mayo yalokusoso Anituye simeho wopingo imo'nyo'ne yalofoho. I yo'mayo ngko yalokweso huno ito'nohino'njo yalokwe'manji u sekumo ito'no sefo'mayo'ne yalokweno. ¹⁴ Kilais kako nakumne'no hitoho mikunimposo ulo'mentiso so'no nakwo kakoe syoho yalokuhwono. Hwapingo so'no nakwo huno ole so'no nayohoho. Hwe fihwo nakumo nayohope-e'ne poyo imo'nimentisofoho. Kako nakwoe simo'mango mafohi'nonto poyo imo'nimentiso so'no nakwo hopi'nonohi'nnonji poyo imo'nimentihwone hopa imo'nimentisofoho. ¹⁵ Kako nakumne'no poyo imo'nimentiso so'no nakwo songo humalohwone hn'nwi nakwo nakwoe simeho wopingo imokinyo'ne huno syofihu'ningskuhwaloho. O'o, nakwo oso hwe nakumne'no nayohope-e'ne poyo imo'nonto apa'no songo lika'mentiso sohune'no syofisyihwasi kakoe simeho wopingo umokiyone yo'mayo wonyoangkafoso uyano.

¹⁶ A'amu hwahoponjoso hofiko nom'ne a'amu somne'no yo'mayo iwo'ningskohoho somo uhwonontifi hwe wonyofoho, hwe wopingofoho syafisyiwo'ningskohofoho. Oso hopa nakwo miyanehwono. U ngko hohonta oso yahinoso imofonji Kilaisimne'no syafisyonji, Hwe wonyofoho, limentohefoho. Hohonta ngko huno ose ko syafihu'moteso olohonta ngko Kilaisimne'no huno ito'no syofisyalokweno. ¹⁷ Oseso a'amu fihwo kako Kilaisinji ufohi'nnyo sohwo kako songo imo'nimaso hweho. Ihwoni. Kakoe yahino wonyo imojoso moi'wonoho. Olohonta yahino wopingoso nto ma'maso hweho.

¹⁸ Oso songo imo'nyo hwapingoso Anituyoho. Simo'mo nakwo Anituye mango hwona'ni imo'nontani Kilais kako nakumo nayohope-e'ne poyo imo'nimentiso so'no nakwo Anitu'nji simeho afa ininni'nwoho. Oseso Anitu kakoe mangohwa hopi'nonohinoso Anituye a'amu ne imo'nifitne'ento kakoe hungkuno lutihwayo syohoso nejapwo'ningskisofoho. ¹⁹ Oso'no nakwo ole lutihwawo'ningskuhwono. Anitu Jisas Kilaisimo humaso sohwo kako kakoe mango sohwa kakoe a'amu ne imo'nifitne'no honingskano imo'mentisofoho. A'amu Anituye a'amu ne imo'nyo sofe honingskano wonyo somne'no Anitu kako apa'no huno mikwesyafisyiwo'ningski yohoho. Oseso Anitu kakoe mango sohwo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne honingskano neso lijwamofone syohoso nejapmentisofoho. ²⁰ Oseso nakwo Kilaisiye simo'mango mofohi'nontani kakoe hungkuno lijwosemofalokuhwono. Oseso nakwo Anituye hungkuno selontaneso Anitu kako a'amu hopi'nonohino somne'no joho ulalofoho. Oso'no olo hungkuno loso nakwo a'amu hopi'nonohino sokune'no yokumpohn'nyo selalokuhwono. Kilais kako nakumne'no hitoho mikunimposo ulofalokunjo so'no sekwo kakoe mango soku Anituye a'amu ne hmmo'nimno. ²¹ Kilais kako wonyo honingskano ane sohomo Anitu kako nakwo hopi'nonohino hn'nwiye honingskano wonyoso Kilaisimo kisahumentisofoho. Nakwo Kilaisinji ufohi'noso'manji Anitu Kilaisiye honingskano wopingo'nohino nejapososo wopingo kuyoho wonalimontonoho.

6

A'amu Anituye hungkuno lutihuku'mofo syoho'njo sohwa yo'mayo tango ma-wo'ningskohofoho.

¹ Nakwo Anitu'nji syoho iwo'ningskuhwone hn'nwi nakwo olo so'no jomo yokumpohn'nyo selalokuhwono. Anitu kako sekumne'no wopingo seloho'mentiso somo sekwo nto ma'mentohofoso ne ane siki imo'ningskuhwaloho. ² O'o, Anituye hungkuno oleso upa'nimno.

Ngko sekumne'no hitoho ntofoso sohonta sekwoe humotahoso upa'nimentohefoho. Sekumo asomo setimayo'ne sikuno somo ngko sefo'ma'mentohefoho.

Upa'nimno. Olohonta Anitu kako nakumne'no hitoho ulofalofoho. Olohonta Anitu kako sekumo wosefo'ma'mne'no yalokweno nelalofoho.

³ Ngko Anituye syoho ulohofiyi sohwo'nimo a'amu nje yahino somo nohoningskujo'no honingskano wonyo nohoningskiji'manji Anituye syohomme'no

hwasyo hungkuno mjantifitnnohonji honingkanano wopingo'nohini yalokweno. A'amu fihwo kako Anituye honingkanomo tifi uningkamo loso sohwo nohoningkuhwosi ngko honingkanano wonyo imeso'no kako nohoningkuhwoso'no kako piwasyoso'manji oso nihu'no wonyofoho. ⁴ Oso'no sikuno huhwo huhwi nakwo Anituye syoho ulohofiyohi sohwo'ni nakwo a'amu somo yahino wopingo'nohini itihwalokuhwono. Yo'mayo tango ne'mante so'no nakwo Anitumne'no yokumpohn'nyo ne'no lohofiwon'ingkuhwono. Ou, hofiko nakumo wonyo nalohofoso hofiko nakumo wonyo namokiyoso nakwo ne'no lohofiwon'ingkuhwonefoho. Oso'no a'amu hofiko huno ole uyono. Yo'mayo tango ko u'manteso syoho moho'nasiyoso Anituye syoho ulohofiyohi ne hwafoho. Huno ose uyono. ⁵ Hofiko nakumo hwaningo nafonjontifi impe nantofontifi nakwo mango sohwa nonafotofontifi johohi wonyo'nji nal'iwon'ingkohofoho. I oso'no nakwo Anitumne'no yokumpohn'nyo ne'no lohofiwon'ingkuhwono. Nakwo syoho engo yontani saho ito'no mofosyawoso'njo mijohohi'nji humawon'ingkuhwonefoho. ⁶ Nakwo yahino ito'nohino yontani huno wopingo'nohini mokosyohumalohwono. A'amu nakumo wonyo nalohofontifi somo yoka kunto'no muli'iwon'ingkiyihwonefoho. O'o, yahino wopingo'nohini ulohofiwon'ingkuhwonefoho. Nakwo Anituye Towahuno Wopingohi'nji nohumentani a'amu hopi'nohino somo simoho uyalokuhwono. Mango'nohino hwanani'maho. O'o, simoho nehohi uyalokuhwono. ⁷ Anituye yokumpohn'nyo mentane so'no nakwo Anituye hungkuno nehohi'nohini ulalokuhwono. Nakwoe honingkanano ito'nohinoso mekino hopa aho angahohnta'ni mokosyohumentani a'amufe yahino wonyo somo monje yasiyonefoho. A'amu nakumo wonyo wonelohofantifi yalokwofoso nakwoe honingkanano ito'nohinoso nakwoe sampe pa'nyo nefomalofoho. ⁸ A'amu fehohnjoso nakwoe yofe ko ho'nomantifeso nom'nihwa nakwoe yofe monje yasi'iwon'ingkohoho. A'amu fehohnjoso sitofo ko nalontifeso a'amu fehohnjoso nakwoe syoho somne'no hungkuno wopingo'nohini li'iwon'ingkohofoho. Oso hiso'no nakwo huno mosyafusiyo'njo yalokuhwono. O'o nakwo syoho'nohino yalokuhwono. Nakwo hungkuno nehohi'nohino ko ulahoningkuhwoni a'amu fehohnjoso hwasyo hungkuno'njo kuyoho nal'iwon'ingkohofoho. ⁹ A'amu fehohnjoso nahonontifi a'amu kengo hwasoho nalontifi hohujo ikinjonamofiwon'ingkohofoho. A'amu fehohnjoso nahonontifi nakwoe a'amu hwafoho nal'iwon'ingkohofoho. Sikuno fisomo nakwo poyo umonantani ko yontaneso nakwo songo ne'no humalohwono. Anitu kako nakwoe honingkanano ito'no monehwajiyo'ne so'no tango ko nejaponteso kako nakumo poyo monamokiyofoho. ¹⁰ Nakwo simoho tango'njo hopa ko humentaneso nakwo engolopohamo simonyo yalokuhwono. Nakwo yo'mayo so'no umofonyo inyo hopa sohwo'ni ko humentaneso nakwo nom'ne a'amu somo yo'mayo pi'ningo engoso uy'iwon'ingkuhwonefoho. Nakwo impo'namo'nnyo pa'nyo ko humentaneso nakwo Anituye yo'mayo wonyoangkafoso mokosyohumawon'ingkuhwone hwona'nyoho.

¹¹ Ou, nje a'amu Koulin soku, nakwoe simohomjo hungkunoso yolohoso selalokuhwono. Nakwo sekumo simoho engo ne'njo sejopalokuhwono. ¹² Nakwoe simehoso hano mopiku'nauyoho. O'o, nakwo sekumne'no nakwoe simoho nemo'ningkahoningki sejopalokuhwono. I oso'no sekwo simoho mohwosompo'nawo'nnyo soku nakwo'nji simoho afa inyo ku'maho. ¹³ I sekwo nje mehomi soku seningkwohwosa hungkuno sel'iwon'ingkohoho hopaso waselimonne'no yohono. Nakwo simoho ne'njo sejopalokuhwone hopaso sekwo nakumo simoho ne'njo fonejapmno. Sekwo sekwoe simehoso nakumne'no fohwosampo'nimno.

Sekwo Anituye a'amu soku sekwo yahino wonyo so'nji nomajopohi'ningkutoho. O'o, sekwo Anituye angohi wopingo kuyoho.

¹⁴ A'amu Anitumo miningkeyoso hofikoe yahinoso nakwo pa'nyo'njo'maho. Oseso sekwo Anitumo iningkunyo soku sekwo hofiko'nji nomajopohi'ningkutoho. Hofikoe yo'mayo yahinoso hofiko'nji ikutoho. O'o, honingkanano wonyo'nji wopingohi'nji nem'no

kemokosyohumayoso pipilo. Sɪkwo'mjoho'nji pomponaho'nji afapo lawotoho. Nɪhu'no awonoho. ¹⁵ Kɪlɪaisɪ'nji Seten'nji siko sɪmeho afa linalokusiyo. Nɪhu'no awonoho. Oseso a'amu Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono unyo sohwo'nji sɪmeho hi'ntnnono muyo sohwo'nji siko huno afaso pipi wosyofɪsyanjito. Nɪhu'no awonoho. ¹⁶ Nakwo huno nayohoho. Anɪtu songo humaso sohwo kako nakumo nehomaso so'no nakwo kakoe angɔ wopɪngɔ hn'nwoho. Oso'no nakwo Anɪtuye angɔ hn'nwi nakwo hwahoponjo hwoso peefo ki'nyo yo'mayo yahino so'nji peho'no elofisosyalokuhwono. Nɪhu'no wonyofoho. O'o, nakwo Anɪtuye angɔ'nwoho. Anɪtu hungkuno ole nalɪmento, Ngko nje a'amu'nji nohumahm'mo hofɪko'nji nomohu'mokinɪngkuhwasi hofɪko'nji wofosyohumamonnoho.

Ngko hofɪkoe Anɪtu hwo'nyoho.

Hofɪko nje hwe moya'mifoho.

¹⁷ Anɪtu ose nalonto nom'nepo kako ole nalɪmento,

Sekwo oso a'amu ngkimo monnɪngkape'njo somne'no sekwo hohujo ikinjaofɪkuji ulɪko'mafɪkuji nje yahino songo'nji fosyohumantokuno.

Yahino nom'ne wonyoso nokemokosyohumafɪkutoho.

O'o sekwo ose ifijo'manji ngko nje mehomi semoku'mo wosetɪma'mo.

¹⁸ Ngko senɪngkwahwo'ni umo'nɪmo.

Sekwo nje hwomu hwahninji nje mu sopee hnnonji fosyohumamno.

Ngko sekwoe Hwe Engo yo'mayo yokumpohn'nyo hwapɪngɔ sohwo'ni selalokweno.

7

¹ U nje a'amu soku, oso hungkuno wopɪngɔ hiso mtɪ'mokoheso Anɪtu nejapmentiso so'no nakwo huno syofɪsyɪhwasi yo'mayo wonyo nakwoe sɪmeho wonyo umo lonte so'nji yo'mayo nakwoe huyo'mango hwasyo honɪngkanomo ipemotonawe so'nji nɪhu'nahone ho'naofɪhwasi Anɪtuye yahino wopɪngɔ somo unɪngkohwano. Nakwo nakwoe yahino somne'no Anɪtumo wonɪmango uyoso'no iyoho wonanono. Honɪngkano wopɪngɔ ito'nohino somo unɪngkohwano.

A'amu Koulin somo Poul iyoswo sɪmo'mjo mtɪ'mokumentiso somo hofɪko tɪfi inɪngkamentohoho so'no Poul kako sɪmonyo imentisofoho.

² Nakwo sekumo wonyo maselohofe hwona'nyoho. Nakwo hwe fihumo wonyo mulohofefoho. Nakwo afofo hungkuno hwasyo ulontani a'amu fihwamo mokompe-maso hwona'nyoho. I oso'no sekwo sɪmeho monejape'njo peho'neto. ³ Ngko yoka hungkunoso momjoselalokuyohono. O'o, hungkuno ole nto selohono. Nakwo sekune'no sɪmeho engo sejopalokuhwono. Oseso sekwo songo humafijo'manji nakwo sekwo'nji songo wohumano. Sekwo poyo imo'nɪfijo'manji nakwo huhwona'ni poyo umo'nano. ⁴ Hungkuno yoloho'nohino selalokweno. Ngko sekumne'no sɪmonyo engo yalokweno. Yo'mayo tango nɪ'manteso ngko sekumne'no apa'no huno syafɪsyontnneso nje sɪmeho wopɪngɔ nɪmo'nɪwo'nɪngkisofoho. Sɪmonyo yɪwo'nɪngkohefoho.

⁵ Nakwo angɔ Tɪlouas ulɪko'mentani hwaho Masetouniya i'mofapmmentɪhwone sohonta nakwoe a'apaho usijo we'e mofosyohumayofoho. O'o, yo'mayo yo'mayo tango engoso ne'ma'mojofoho. Yo'mayo yoka ne'mahonjoso nakwo iyoho nanɪmojofoho. ⁶ I oso'no Anɪtu kako kakoe a'amu sɪmeho tango'njo somo sɪmeho wopɪngɔ umokiyoso hwapɪngɔ hweho. Anɪtu kako Taitas nɪhwatɪmentiso sohwo kako none'manto nakwoe sɪmeho wopɪngɔ namokumentisofoho. ⁷ Taitas nakumo ne'mayoso oso'ne'nohino'maho. O'o, kako hungkuno sekumta'ango oso nemotapmmentiso so'ne nakwo sɪmonyo mɪkuni'mposo yontani sɪmeho wopɪngɔ namokumentisofoho. Kako sekwo'nji nohumentanɪngki sekwo hofiyo umokosyohumamentohofofoho. Kako sekwo'nji humamentiso so'no ole nalɪmento, Sekwo nohonyo'ne humotaho lalokwofo. Sekwo oso honɪngkano wonyo so'no sɪmeho tango seyahonɪngki ito'no mɪhwajɪmalofɔ kuyoho. Sekwo ngko'nji sɪmeho afa inyo'ne syafɪsyontɪfi nje hungkunomo inɪngkayo'ne semo'nɪngkohoho. Ose upa'nɪmentiso so'no ngko sɪmonyo imentohofoho.

kako wonyoangkafo ulohofalofoho. ² Hofiko nohumentaningkofi tango mikunimposo u'manto oso tango hiso hofikimo yamofu uloho'mentisofoho. Hofiko umofonyo mikunimposo ko inyo hi hofiko Anitumne'no simeho wopingo'nji humamentohofofoho. Oseso hofiko nom'ne a'amu somne'no ufo'mayo'ne huno syafisyontifi hofikoe hamniyoho uhu'mokumentohofofoho. ³ Hungkuno yoloho selalokweno. Ngko oso hamniyoho hiso'no jomo ulimmentohe'maho. O'o, hofiko hofikoe hunomnohini iningkamentohofofoho. Hamniyoho ilifeo'mentohofoso uhu'mokontifi osopo nom'ne hamniyohoso umofonyo ko yontifi uhu'mokumentohofofoho. ⁴ Hofiko nakumo jomo yokumpohn'nyo ole nalimentohofi, Anituye a'amu ango Jelusalem humamotofoso yo'mayo so'no umofonyo engo yalokwofo somo nakwo ufo'masoso wopingotaho. ⁵ Ose nelahoningkofi nakwo huno ole syafihu'mentihwoni, Hofiko hamniyoho we'eso a'amu somne'no uhu'mokantifeho. Ose ko syofisyahoningkuhwoni hofiko simo'mo hofikoe simeho Anitumo uyontifi hofikoe yahino yo'mayo so'nji Anitumo nihu'nahone uyimentohofofoho. Nakwo Anituye simeho wopingo umokane'entifi nakwo hi'nimne'no hitoho ulofalofoho.

⁶ Oseso Taitas kako hamniyoho hu'meesiyo syohoso sekwo'nji ema'mentiso sohumo sekwoe ango sopo oso a'amu fo'mayo syoho homo somo esojwafo'ne hungkuno ulimentihwonefoho. ⁷ Yo'mayo syoho iwo'ningkohofoso wonyoangkafo'nohini iwo'ningkohofu kuyoho. Sekwo yo'mayo so'no Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo. Sekwo Anituye hungkunoso hofiyo lutihwalokwofo. Sekwo Anitu mta'ni yo'mayo huno wopingoso tipemalokwofo. Sekwo a'amu nom'nimo ufo'mayo'ne hi semo'ningkahoningki hofiyo yalokwofo. Oso'nji sekwo nakumo simeho nejopalokwofo. Sekwo oso yo'mayo hiso wonyoangkafo iwo'ningkohofu hopaso sekwo oso hamniyoho hu'meesiyo syohoso moi'wo wesejwaopifentne'no yalokweno.

⁸ Ngko hamniyoho engo uyimno maselimehono. O'o oso'ne'maho. I oso'no nom'ne a'amuso hofiko olo syoho somne'no hi umo'ningkahoningki hofiyo uyalokwofo. Oseso sekwo oso pa'nyo ifijo'manji nakwo huno ole wonayono. Hofiko mango'nohini'maho. O'o, nom'ne a'amu somne'no hitoho nehopi'nohini selofalofoho. Huno ose wonayimontonoho. ⁹ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakumne'no wonyoangkafo naloho'mentiso so'no sekwo huno seyohoho. Kako yo'mayo hopi'nonohino mokosyohumunyo hwapingo sohwo kako nakumo nfo'mayo'ne umofonyo hwapingo imentisofoho. Sekwo yo'mayo wopingo ahwomo mta'ni mayoso'no kako oso wopingo homo somo uliko'motaponto nakwoe hwaho lopo umofonyo engo imentisofoho. Kilais kako sekumne'no ose imentiso so'no sekwo a'amu nom'ne somne'no huno syafisyikuji ufo'mapmno.

¹⁰ Ngko nje hunoso olo syoho lomne'no woliwasemo'mne'no yohono. Sekwo nom'ne soswo somo oso syoho hiso ulika'mentohofu so'no sekwo syoho hiso olohonta moi'wo fesojwaopmno. A'amu hopi'nonohinoso oso hamniyoho hu'meesiyo syoho yalokwofosu sekwo nihu'no simo'mo oso hiso'no hungkuno mtitofontifi hamniyoho hu'meesiyo ema'mentohofofoho. ¹¹ Oseso olohonta oso syoho hiso moi'wo fesojwamopmno. Hohonta sekwo oso syoho hiso hi semo'ningkahoningki ema'mentohofofoho. Oso hopaso sekwo syoho homo somo moi'wo esejwafo'ne hi wasemo'nono. Oso hamniyoho sekwo anga'no anga'nohino soku mokosyohumawo'ningkohofu somo yo'mayo so'no yano ulofiyikuji fehohnjo a'amu nom'ne somo ufo'mayo'ne foho'naopmno. ¹² Sekwo hamniyoho engo momokosyohumunyo soku nohumafikuji nom'ne a'amu somo ufo'ma'mo huno yokumpohn'nyo syafisyikujo'no Anitu kako simeho wopingo wosejapmmontonoho. Kako hamniyoho engo so'no mosyofisyalofiyoho. O'o, jije we'e mokosyohumunyoso nom'ne a'amu somo ufo'mano likuji hamniyoho fehohnjoso uyifijosu sekwo Anituye simeho wopingo umokantifeho.

¹³ Ole moselalokuyohono. Sekwo nom'ne a'amu somo ufo'mayone syoho engo yokumpohn'nyo yontaningkuji oso a'amu hiso sekwoe hamniyoho nomafikujo'no syoho ane'njohwo wopingo'nohini wohumafe. Ose moselalokuyohono. O'o, ngko Anituye

¹ Sekwo oso hungkuno Anituye a'amu ne somo ufo'mayo'neso nto upa'nimentohofofoho. Oso'no oso hiso'no ngko nom'ne hungkuno sawemoso maselimehono. ² Ngko huno niyohoho. Sekwo olo syoho losomme'no hi semo'nyo'ne yalokwofo. Oso'no ngko olo hwaho Masetouniya a'amufe simanopo sekwoe yofe ho'nomawo'ningkohefoho. Ole uliwo'ningkohono. Soswo anga'no mehonihwatimentihwone sohonta a'amu hwaho Ngkilik ango Koulin osopo humalofoso olo syoho hiloso nto ulika'mentohofofoho. Ose uliwo'ningkohe so'no olo hwaho Masetouniya a'amuso oso hungkuno homo somo upa'nontifi hofiko hi'nji olo syoho hiloso ulikofalokwofo. ³ Ngko olo syoho hilo so'no sekwoe yofe ho'nomawo'ningkohe so'no ne ane imo'nonoho. O'o, ngko nto selohe hopaso sekwo hamniyoho hu'meesiyoso sokafo femokosyohumamno. Ose syafisyonji oso a'amu hiso sekwoe ango pone'no uhwojalokuhwono. ⁴ Ngko sekwoe yahino wopingo so'no a'amu lomo uliwo'ningkohe so'no ngko a'amu Masetouniya fehohnjo so'nji sekumo se'mehwaso'no sekwo hamniyoho hiso sokafo moho'nasiyo'manji ngko wonimango engo wannimontonoho. I sekwo hokunonji wonimango wonanimontonoho. ⁵ Ose mmo'nonehonji ngko ole syofihu'male, Ngko olo a'amu lomo ango Koulin sopo kakine'no uhwatime oso hamniyoho sekwo uyohojano lontife so'no hofiko sekwo'nji sokafo ito'no fesyohumamno. Oseso ngko tifi nose'mahm'me'no ngko hamniyoho hiso sekumta'ni momakulisyosema'mnehono. O'o, sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyalokwofo so'no sekwo simeho nohayo'nji sekwoe huno mta'ni foho'nahumno.

⁶ Sekwo olo so'no huno fisyafihupmno. Hwe fihwo kako wopayo we'e hulinyo sohwo kako wopayo we'e woma'montonoho. I a'amu nom'ne sohwo kako wopayo engo hulinyo sohwo kako wopayo engo woma'montonoho. ⁷ Sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku sekwo huno hamniyoho alale woho'nosyano lifijo'manji sekwoe hunomnohini iningkakuji foho'naopmno. A'amu fehohnjo hofiko hamniyoho engo so'no jomo yokumpohn'nyo selikujono a'amu fihwa hofiko simeho tango'nji hamniyoho hiso ho'nasiyoso oso wopingo'maho. O'o a'amu kakoe huno mta'ni hamniyoho simeho wopingo'njo uyo sohumo Anitu kako oso humne'no simonyo yalofoho. ⁸ Anitu kako yo'mayo ito'no humayo'ne sejapihwosi oso'nji nom'ne yo'mayoso ilifeesiyo'neso sejaponeso hopoenohino hweho. Oseso sekwo ito'nohino nohumafikujoni nom'ne a'amu somo ufo'mayo'neso ilifeesiyo'neso weho. Oseso sekwo nom'ne a'amu somo wopingo ulohofono hopoenohino kuyoho. ⁹ Oso pa'nyoso a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofohofohi, A'amu fihwo Anituye yahinomo iningkawowo'ningkiso sohwo kako a'amu yo'mayo so'no umofonyo inyo somo yano'nohino hweho.

Oso yahino wopingoso ne'no mjimwentaninkuhwosi Anitu kakimo ne'nohino hofiyo womokosyohumamontonoho.

Wopingo ulohomontonoho.

Ose mtimokumentohofofoho. ¹⁰ Anitu kako a'amu hn'nimo yo'mayo uyo hujo'ne nejaponteso tifi wopayo nyo'neso nejapowo'ningkiso hweho. Oso hopaso sekwo a'amu nom'ne somo ufo'malokwofo so'no sekwo wopayo hulalokwofo. Oso hulalokwofoso engo imo'ningkuhwosi ne pi'ningo engo womantifeho. Oseso oso uyo hujoso Anitu kako pi'ningo wosejapmmontonoho. ¹¹ Sekwoe yo'mayo so'no Anitu engo imokahoninkuhwosi sekwo yo'mayoso nom'ne a'amu somo yano uyantifeho. Oseso oso hamniyoho uhu'mokinyoso nakwo nomotashwaso'no a'amu pi'ningo engo sekwoe yahino wopingo so'no Anitumo isamayoka mikunimposo ulantifeho. ¹² Sekwo oso yahino wopingo yalokwofo so'no yo'mayo wopingoso hufa'u umo'nimontonoho. Simo'mo Anituye a'amu umofonyo inyoso ito'nohino wohumantifeho. Nom'neso olenoho. A'amu pi'ningo engoso hofiko Anitumo isamayoka ulikuji kakoe yofe engo woho'nomantifeho. ¹³ Sekwo nom'ne a'amu somo ufo'malokwofo huhwo sohwa hofiko huno ole wosesyofisyantifeho. A'amu Kouliniso hofiko Kilaisiye hungkunomo upa'nontifi ito'no iningkowalokwofo. Mango'nohini'maho. O'o, ne'njofoho. Ose syasyefisyikuji hofiko

sekumta'ni hamniyoho mapijo so'nji sekwoe yahino wopingo so'ntnne'no Anitumo isamoyoka engo ulantifeho. ¹⁴ Oseso a'amu hiso hofiko huno ole uyono. Anitu kako sekumo wopingo engo selohofalofoho. Hofiko sekumne'no Anitu kako sekumo wopingo ne'no selohofone'no jomo ulantifeho. ¹⁵ Anitu kako kakoe hwomu wonyoangkafo nejapmmentiso so'no nakwo isamoyoka m'kun'imposo ulano. Hwomu huhwo sohwoe mpoyo wopingo hopi'nonohinoso nakwo hopoenohini molanehwono.

10

A'amu Anituye syoho'njo somne'no hwasyo hungkuno mji'jo somo Poul kako monje yahumentisofoho.

¹ Ngko Poul'ni ngkine'no hungkuno we'e waselimonne'no yohono. A'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Poul kako nakwo'nji nohumanto hungkuno wopingo pompenjiyo'nohino ko nal'wo'n'ngkiso sohwo kako kengopo nohumanto nakumne'no iyoswo mt'i'mokonto kako yoka hungkuno'nohini namti'mokiwo'n'ngkiso hweho. Ose lalokwofo. I ngko Kilaisiye yahino hopa mahm'mo nje yokumpohn'nyo monje yahini'mo yoka hungkuno'maso hungkuno pompenjiyo'nohini waselimonne'no yohono. ² Ngko sekwo'nji nohumahm'mo yoka sejo so'no ngkilaho ko lalokweso a'amu fehohnjo ngkine'no ole lalokwofo, Poul kako hwahoponjo a'amu pa'nyoso kako kakoe yofe ho'noma'nyo'ne Anituye syoho yalofoho. Ose lalokwofo so'no sekwo huno ole fisyafihupmno. Poul kako yoka nalonoho likuji nakwo huno ito'no wosyofisyano. Ose fisyafihupmno. ³ Ou nehopi. Nakwo olo hwaho lopo humawo'n'ngkuhwone'nwoho. I oso'no nakwo olo hwaho lophonjo yo'mayo mayoso'no hwahoponjo ikujoho yahino somo min'ngkwalokuyihwono. ⁴ O'o, yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo uyakolofone'neso mokosyohumalohwono. Oso hiso olo hwaho lopo nta'n'i'maho. O'o, Anituye yokumpohn'nyo mta'angofoho. Oso yokumpohn'nyoso Seteniye tojo somo kakoe yo'mayo somo mt'ihupesoso hoponoho. ⁵ Oso yokumpohn'nyoso a'amu hofiko Anitumo nakwolaho lontifi kakine'no hwasyo linyo sofe hunomo monje yasiyo'neso hoponoho. A'amu fehohnjoso hofiko huno ole syofisyalokwofo. Nakwo hwe moya'mi nom'neso hofiko Anitumne'no huno wopingo tipemapitnohontani nakwoe yokumpohn'nyo'nji oso hon'ngkano Anitumo u'mayo somo wopijwosyano. Huno ose ko syofisyantifeso oso yokumpohn'nyo Anitu mta'ango yo'mayo yahino wonyo somo uyakolofone'neso mokosyohumalohwoneso oso hon'ngkano pijwasiyo'ne homo somo nakwo mt'ihupeso hoponoho. Oso yokumpohn'nyo mokosyohumalohwone so'no yo'mayo huno wonyo syofisyalokuhwone'manji nakwo olo huno Kilaisimo enjwa'mo ho'nasiyo'neso hoponoho. ⁶ Oseso sekwo nakwoe hungkunomo enjwa'mo nto'no wohumano nalifijo sohonta a'amu anga'no anga'nohinoso oso hungkuno homo somo hwotoho fentifi oso a'amu sofe asoho'yomo mewo'n'ngkohoho hungkuno mikwolofihwajiyo'ne humalohwono.

⁷ A'amu fehohnjoso ngkine'no ole ntantikwofo, Poul kako yokumpohn'nyo neso ane hweho. Kako siki mango'nohino nelalofoho. Ose ntantikwofo a'amuso hofiko nje a'apaho hohnjo somnohino nohonalokwofo. Ne somo manohonyofoho. Sekwo Kilaisiye a'amu ne'nwoho likuji'manji sekwoe ne somne'no apa'no huno fikwesiyafihupmno. Ole wosyafisyontifeho, Sekwo Kilaisiye a'amu ku'manji nakwo hi'nnonji Kilaisiye a'amu'nwoho. ⁸ Anitu kakoe syoho somne'no kakoe yokumpohn'nyo nejapahon'ngki kakoe simano mofohi'nontani yalokuhwono. Oso yokumpohn'nyo hiso sekwo Anitumo simaho hi'ntnnono uyalokwofo somo wonyo semokiyo'ne'maho. O'o, sekumo yokumpohn'nyo sesofitofonefoho. Ou, ngko oso yokumpohn'nyo so'ne nje yofe ho'noma'nyo'ne'manji ngko wonimango mannonehoho. O'o, Kilaisiye kako oso yokumpohn'nyo ngkimo ntapmmentiso so'no sekwo ngkimo enjwa'mo humalofoho. ⁹ Oso'no sekwo huno ole syafisyikutoho. Ngko sekumo yoka hungkuno semti'mokiyiwo'n'ngkohe so'no sekwo ngkine'no iyoho wasenono. Ose syafisyikutoho. ¹⁰ U nehopi. A'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Oso iyoswo Poul kako nakumne'no mt'i'mokuwo'n'ngkisoso

hungkuno tango'njo'nji yoka'nji ko namti'mokiwo'n'ngkisoso kako none'mahon'ngki uhwonontani kakoe a'apaho yokumpohn'nyo'njo hwo'maho. Kakoe hungkunoso sikinjofoho. ¹¹ Ose lalokwofo soku sekwo olo so'no huno waseyono. Ngko ikanopo nohumanji yoka hungkuno semti'mokiwo'n'ngkohe hopa ngko sekwo'njopo nohumahm'mo oso iyoswo semti'mokiwo'n'ngkohe hopaso waselimonnoho. Huno ose waseyono.

¹² A'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso hofiko nom'ne a'amufe yahinomo uhwonontifi hofikoe yahino so'nji oso a'amu sofe yahino so'nji yano inontifi hofiko ole selalokwofo. Nakwoe yahino wonyoangkafo'nji'nwoho. Ose selalokwofo. Oso a'amu hiso hofiko hofikoe huno somnohini syafisyontifi hofikoe yahinomnohini yano inontifeso huno anefoho. Nakwo a'amu hwahoponjo huno tifo'njo hn'nwi yano minanehwono. ¹³ I nakwo nakwoe yofeso siki moho'nomo'nanehwono. O'o, oso syoho Anitu nejapmentiso somne'no nakwoe yahinoso ito'no inaso'manji yahino hiso hopo hon'ngkon'ngkuhwasi'manji oso syoho Anitu nejapmentiso so'no woho'nomantanoho. Oso syoho hiso sekuyepono lonehwat'mentisoso sekumo ifehu'mokasyohumaho. ¹⁴ Oso syoho somjo sohe Anitu nejapmentiso somo muyokolofanehwono. O'o, sekwo oso sohe somo mempo hohnta'ni mohumulofa. O'o, nakwo'njo lohohnta'ni humalofa. Oso'no sekune'no simo'mjo sohwna'ni Kilaisiye hungkuno wop'ngo losetihwamentihwonefoho. Osopo nom'ne a'amuso nakwoe syoho somjo ne tipema'mentohofa so'no hofiko hofikoe yofe ho'nomo'n'mentohofofoho. ¹⁵ A'amu nom'neso hofiko Anituye hungkuno losetihwamentohofa somne'no nakwo nakwoe yofe moho'nomo'nanehwono. O'o, nakwo ole'no namo'n'ngkohoho. Sekwo Anitumo simemo hi'ntnnono uyalokwofoso engo ne'no imo'n'ngkuhwosi oso syoho Anitu nejapmentisoso sekwo'njo ajwo sopo engo umo'n'montonoho. ¹⁶ Ose imo'n'ngkuhwoso'no nakwo nom'ne hwaho sekwoe hohujo hohnta'ni wojo sopone'no Kilaisiye hungkuno wop'ngoso womotowantanoho. Oso hopo sopo a'amu nom'neso Anituye hungkunoso mulalokuyohofa. Osopo nakwo syoho ihwasi oso syoho somta'ni ne tipemaso'manji nakwo huno ole wonayono. Oso neso nom'ne a'amufe syoho somta'ni'maho. O'o, nakwoe syoho mta'angofoho.

¹⁷ A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofa sohwa ole mtimokumentohofi, A'amu fihwo kako simonyo uyimo loso sohwo kako kakoe yofe somne'no miyonehoho. O'o, Anitu kako'nohini yomayo wonyoangkafo iwo'n'ngkiso sohune'nohini kako simonyo uyono.

Ose mtimokumentohofofoho. ¹⁸ Nakwo huno ole nayohoho. Hwe fihwo kako kakoe yofe ho'noma'n'ngkuhwoso sohwo Anituye timo sopo kakoe yofe engo ane hweho. I oso'no Anitu kako a'amu yofe engo ane pa'nyo sohomo yofe ho'nomaso'manji oso hwe huhwo sohwo yofe engo ne'njo hweho.

11

A'amu fehohnjoso ole limotofo, Anitu kakoe hungkuno liku'mofa syoho so'no nahwosopomentiso hwona'nyoho. Oso hungkuno hwasyo limotofo sohwanne'no Poul kako hofikoe yahino somne'no ujo ehontojwahumentisofoho.

¹ Sekwo ngkimo nupo'ntohumamno. I ngko hungkuno fehohnjo a'amu omomo hungkuno l'wo'n'ngkohofa sohwafe hungkuno hopa ko seli'me'no sekwo nje hungkuno somo nupo'ntohumamno. ² Upa'nyo Anitu kako sekumo kakimnohini in'ngkayo'ne sehwsopomentisofoho. Oso'no nom'ne a'amuso sekumo hwasyo hon'ngkanomo ipesemotafijo so'no Anituye simemo wonyo umo'n'montonoho. I oso'no ngko h'wo'ni simemo wonyo wanimo'n'montonoho. Ihwoni. Ngko pahnnimo hungkuno we'nehwo waselimonne'no yohono. Sekwo a'amu sijo sofa nom'ni hwamne'no huno mosyafiso hwehwamne'nohini huno syafisy'wo'n'ngkohofa hopaso ngko sekumo Kilaisiyepono sehwa'ime'no sekwo kakimnohini huno fisyafihupmno. Sekwo nom'ni-humo un'ngkowano lifijoso Anitu kako simemo wonyo wosejapmmontonoho. I ngko huhwo'ni simemo wonyo wosejapmmonnoho. ³ I oso'no ngko olo hilo so'no iyoho

nniŋgkohoho. Hohonta Seten kako homa imo'nonto Atam kakoe ape Efamo hwasyo uliŋmentiso so'no Efa kako hwasyo honiŋkanomo inŋkamentisofoho. Seten ose ulo-ho'mentiso hopaso a'amu fehohnjo hofiŋko hwasyo hungkuno lohose'mafiŋkujo'no sekwo Anituye honiŋkanomo hofiyo inŋkawowo'nŋgkohoho somo nusikwojiŋkuji hwasyo honiŋkanomo inŋkayo so'no ngko iyoho nniŋgkohoho. Sekwo Kilaisimnohini inŋkayo yahinoso nusikwajifitnohontne'no selalokweno. ⁴ Hwapiŋgoso a'amu fehohnjo hofiŋko sekumo se'mantiŋfi Jisasimne'no ngko hungkuno selimentoheso molo-hose'ma'mmalofu. O'o, Jisasimne'no hofiŋko sekumo wase'mano ko lontiŋfi hofiŋkoe hwasyo hungkunoso Jisasimne'no lohose'ma'malofufoho. Oso hwasyo hungkuno homo somne'nohini syafisyiwo'nŋgkohofufoho. Hohonta nakwo Jisas Kilaisiye hungkuno wopiŋgo selimentihwone sohonta sekwo Anituye Towahuno wopiŋgo ma'mentohofufoho. I olohonta sekwo hofiŋkoe hwasyo hungkuno somne'no ne'njofufoho lontiŋfi sekwo towahuno nom'ne kengo ma'malofu kuyoho. A'amu sekumo hwasyo selontaniŋkofi sekwo nakwolaho muju kuyoho. O'o, sekwo oso syoho hiso ifijo hopaso nomapitnefoho.

⁵ Sekwo upa'nimno. Oso a'amu (*apousel*) huhwo sohwo sekwo wonyoangkafo hwasoho uliwo'nŋgkohofufoho hofiŋko nje yofemo niyakolo'nnyo hwolaho. Niŋhu'no awonoho. ⁶ A'amu fehohnjo hungkuno lutiŋhwayo yahino wonyoangkafo iwo'nŋgkohofu hopaso ngko ko miyo'njo imneso ngko Anituye hungkuno somne'no nje hunoso umofonyo miyohoyohono. O'o, Anituye hungkuno neso ngko huno niyohoho. Oso hiso'no sekwo huno seyohoho. Sikuno pi'nŋgo engo somo nakwo sekumo Anituye yahino ne so'no nto esetiŋhwamentiŋhwonefoho.

⁷ Sekwo huno seyohoho. Ngko sekwo'nji nohumanji Anituye hungkuno losetihwamentohe sohonta ngko oso syoho homo somne'no hamniyoho'no jomo selimentohetaho. O'o, ngko nje yofe monje yahinimetohe so'no ngko nje nonyo wosopayo yo'mayo so'no syoho imentohefoho. Oso'no ngko sekwoe yofe honje ho'nosemanji sekumo nje syoho ntohofiyo kuyoho'nji momasemoku'mmentohefoho. Oso yahino wopiŋgo sekumo seloho'mentoheso wonyotaho. ⁸ Ngko sekwo'nji nohumentaniŋko Anituye a'amu anggo kengo mta'angoso ngkine'no nje wosopayo yo'mayo somne'no hamniyoho uyohotiŋmentohofufoho. Oseso ngko sekumo sefo'mayo'ne a'amu kengo somta'ni hamniyoho hufo hopa ma'mentohefoho. ⁹ Hohonta ngko sekwo'nji humamote sohonta ngko yo'mayo so'no umofonyo yonji oso hiso'no sekumo jomo maseli yonji sekumo tango mosejapefoho. O'o, Anituye a'amu Masetouniya humamotofufoho anggo Koulin sopo i'mofopahoniŋkofi ngko yo'mayo umofonyo imoteso hopoenohini ntapmmentohofufoho. Oseso ngko hohonta sekwo'nji humanji nje yo'mayo so'no tango mosejapmmotefufoho. Oso'no olohontajo so'nji oso yahino hiso'nji ne'no wamjim'i'momnefoho. ¹⁰ Kilaisiye hungkuno neso ngkimo niweho. Oseso nje yahino hiso'ne'no ngko nje yofe ho'nomanime'no a'amu Ngkiliŋk sofe anggo'meemo ho'nŋkananiŋkuhwosi hofiŋko oso homo somne'no nje yofe monje meeniŋhufitnefoho. ¹¹ Oso hungkuno hiso ngko peho'no selohono. Ngko sekumo siŋmeho mosejapmmale'no laselohono. O'o, oso'ne'maho. Ngko sekumo siŋmeho sejiŋwo'nŋgkohe so'no Anitu kako huno moi'wonoho. ¹² O'o, oso hiso olenoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiŋko Anituye hungkuno hwasyo losetihwawo'nŋgkohofufoho sohwa hofiŋkoe yofe ho'noma'nyo'ne nakwo Anituye syohoso Poul hopa iwo'nŋkuhwone hwona'nyoho. Ose ko lontiŋfi hofiŋko sekumta'ni yo'mayoso semalokwofo. Oso'no hofiŋkoe honiŋkano somo piŋjwohumayo'ne ngko sekumta'ni nje syoho somne'no yo'mayo so'no jomo molosema'mmote yahino hiso olohonta ho'nomo'nalokweno.

¹³ Oso a'amu (*apousel*) homo somo Anitu kakoe syoho somne'no muhwosopo'mmentisofoho. O'o, hofiŋko hwasyo hungkuno ole seliwo'nŋkofi, Nakwo a'amu *apousel* sohwafe syoho'njo hwona'nyoho. Ose selahoniŋkofi sekwo oso homo somo inŋkawo'nŋgkohofufoho. ¹⁴ Sekwo oso hiso'no hi semo'nŋkuhwoloho. Seten kako huhwo'nji honiŋkano hwasyo somo sekumo ipesemotayo'ne a'amu ahwomo mta'angohwa pa'nŋgo pomponaho engo'nji imokiniwo'nŋngkiso hweho. ¹⁵ Oseso a'amu

Seteniye syoho ulohofiyoso hofiko Anituye syoho ulohofiyo hopa imo'nyo so'no sekwo yomo ikutoho. Sekwo oso a'amu huhwo sohwo nuhwonontifi a'amu wopingofoho seniwo'n'ngkiso kuyoho. I oso'no hwangku no'mo hofikoe yahino yontifijo somne'no tohino engo mapitnefoho.

Poul kako Anituye hungkuno liku'mofo syoho somne'no tango engo ma'mentisofoho.

¹⁶ Simo'mo ngko ole selohono, Ngko a'amu omomo hungkuno liwo'n'ngkohoho sohwafe hungkuno hopa ko seli'me'no sekwo nje hungkuno somo nupo'ntohumamno. Olo hungkuno selalokwe loso omomo hungkuno nelalofoho syafisyikujimanji e'wano omomo hungkuno we'enehwo seli'me'no upo'ntohumamno. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko Anituye hungkuno hwasyo losetihwantifi hofikoe yofe ho'noma'n'wo'n'ngkohoho hopaso ngko nje yofe woho'noma'n'monne'no yohono. ¹⁷ Hungkuno selalokwe loso Anituye'maho. O'o, a'amu omomo hungkuno seliwo'n'ngkohoho sohwa hofikoe yofe ho'noma'nyo'ne omomo hungkuno seliwo'n'ngkohoho hopa selalokweno. ¹⁸ I a'amu pi'ningo hwahoponjo yahinomo in'ngkawentifi hofikoe yofe ho'noma'n'wo'n'ngkohoho sohwafe yahinomo we'enehwo in'ngka'mo nje yofe woho'noma'n'monne'no selalokweno. ¹⁹ Sekwo a'amu huno'nji'nwoho lolalokwofo. I sekwo a'amu hwasyo hungkuno seliwo'n'ngkohoho sohwo tifi in'ngkawo'n'ngkohoho so'no huno ane kuyoho. ²⁰ A'amu fihwo kako nje syoho wontohofiyano selihwosi mimp'o'nosemotahwosi sekwo in'ngkayo'nohino kuyoho. U kako sekwoe yo'mayoso moi'wo wolasemo'mo syafisyihwosi hwasyo hungkuno wolosetima'montonoho. Kako poji esetimanto imayo selohofwo'n'ngkiso hweho. Kako sekumo monje yasesyonto sekwoe simo'mangopo ajonyo sefonjahon'ngki sekwo kakimo timo'nohino uhwontohumawo'n'ngkohoho kuyoho. Yoka mujo'njo kuyoho. ²¹ Ngko oso yahino hiso imneso yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho. Oso'no ngko oso hopa sekumo moseloho'meso'no ngko wonimango wannimontonoho.

I nom'ne omomo hungkuno apa'no waselimonne'no yohono. A'amu nom'ne sohwa hofikoe yofe yo'mayo so'no ho'noma'n'wo'n'ngkohoho hopaso ngko huhwo'ni nje yofe woho'noma'n'monne'no yohono. Nje omomo hungkuno upa'n'imno. ²² Hofikoe yofe ho'noma'nyo'neso ole lahnniwo'n'ngkohoho. Nakwo a'amu Hipilu hwona'nyoho. Ose lahnniwo'n'ngkohoho. I ngko huhwo'ni Hipilu a'amu hwo'nyoho.

U ole lahnniwo'n'ngkohoho, Nakwo a'amu Isilael hwona'nyoho. I ngko huhwo'nyi a'amu Isilael hwo'nyoho. U, Apiloham'nye imuhwolaho. Ngko huhwo'ni Apiloham'nye imu hwo'nyoho.

²³ U hofiko Anituye syoho ulohofiyo hwolaho. I nje yofe ho'noma'nyo somne'no omomo hungkuno apa'no wahnnimo. Hofiko Kilaisimne'no syoho iwo'n'ngkohoho somo ngko hofikimo uyakolofohono. Nje syoho engoso hofikimo uyakolokwoho. Ngko impo'angomo humayoso sikuno pi'ningo niyakolofoso ngko hofikimo uyakolofohono. Anituye syoho somne'no a'amu ngkimo ikujoho nifonjontifeso ngko hofikimo uyakolofohono. Sikuno pi'ningo ngko poyo wape'nimonji iyoso hofikimo uyakolofohono. ²⁴ A'amu Juta sohwa hofiko ngkimo impojonyo sikuno kengo kengo aho fehohnjo hopi'nonohino somo ne'no nifonjontan'ngkofi *teti-nain* (39) imo'n'imentisofoho. ²⁵ Sikuno hufa'u sihune somo a'amu Loum sohwa hofiko sohwe sonyo ikujoho'nji nifongku'mentohofofoho. Sikuno fihwi hofiko ngkimo sojo'nji nifosi'mentohofofoho. Sikuno fihwi ngko yofayokinopo nohumentan'ngko yofayokino hiso wonyo imo'n'imentisofoho. Oso hiso sikuno anga'nohinomo emoimentohe'maho. O'o, sikuno hufa'u sihune emoyonji wonyo imo'n'imentisofoho. I sikuno nom'nemo yofayokino mijo ajwopo wonyo imo'n'imentiso sohonta ngko sikuno anga'no mofehi'nyo anga'no mijo ajwopo mtapmmentohefoho. ²⁶ Sikuno pi'ningo engo ngko Anituye syoho somne'no a'amumo liku'mofontan'ngko mijo ifofayo yonto ngkimo wonyo wanimokumonto imentisofoho. A'amu wonyo hon'ngkano'njo sohwa hofiko a'amufe ho'yango hufo imotofo sohwa hofiko ngkimo hon'ngkanopo wonyo wonimokantifi

imentohofofoho. Nje a'amu Juta huhwanji a'amu temtitofu kengo huhwanji ngkimo wonyo wonimokantifi imentohofofoho. Ngko antime engo sopo we so'mo mijo ayo ajwopo nohumentaningko yo'mayo yahinoso ngkimo wonyo wanimokumonto imentisofoho. A'amu fehohnjo hofiko nakwo Jisasiye syoho'njo hwona'nyoho hwasyo lontifi hofiko huhwanji ngkimo wonyo wonimokantifi imentohofofoho. ²⁷ Ngko sikuno pi'ningo engo somo yo'mayo yo'mayo syoho yokumpohn'nyo tohohmtanno'njo iwo'ninkohe hwo'nyoho. Ngko ose yontne sohwo'ni sikuno pi'ningo somo ngko saho mofosyawosofoho. Oso syoho hiso ne'no yonji ngko wopayo'nji mijo'ntnne'no mijoho pe'nimotefoho. Sikuno pi'ningo ngko wosopayo manyo'njo yonji yo'mayo hwapife so'ntnne'no umofonyo yonji kwongkwongo nisimojofoho.

²⁸ Oso tango hiso'nohinimaho. O'o, sikuno huhwo huhwi tango nom'ne olo so'nji nimawo'ninkisofoho. A'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'ninkohoho sofe tango so'ntnne'no ngko huno syafisyonji ngko hofikimo wopingo'nohini ufo'mahm'mo hofiyo umokosyohumayo so'ne'nohini syafisyiwo'ninkohefoho. ²⁹ Oso a'amu hiso honingkano wonyo ifijo'manji ngko huhwonnontnne'no simeho tango niyantofoho. U nom'ne a'amuso oso a'amu homo somo honingkano wonyo somo ipemotawofijo'manji ngko oso a'amu ipemotafijo somne'no simeho tohino wannimontonoho.

³⁰ A'amu omomo hungkuno liwo'ninkohoho sohwa hofikoe yofe ho'noma'nivo'ninkohoho hopaso ngko uyimo hnnime'manji ole wahnnimo. Ngko yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho. Ose hnnime somne'no ngko nje yofe woho'noma'nimonne'no yohono. ³¹ Anitu sohwo kako nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kaningkwohwo ko imo'nonto kakoe Hwe Engo hweho. Oso huhwo sohwo yofeso ne'no woho'nomehwantanoho. Oso huhwo sohwo kako nje hungkuno nehopi'nohino lalokwe somne'no huno uyohoho. ³² Ngko ango Ntomasikos sopo nohumentaningko hwe engo hwaho mokosyohumayo Aletas sohwo hwe mnokino manji'mofonjo a'amumo mokosyohumayo sohwo kako Poulimo aho wakeno lonto kako a'amu syuwo'ninkohoho kuso somo ngko Poulinimo aho nike'ne a'amu sohwo umatimentisofoho. ³³ Ose ko uhumojahoningki Jisasiye a'amu fehohnjo sohwa ngkimo sohwo ho'yo engo somo meenisyontifi nom'ne sofo we'e so'mo sohwo ho'yo somo impe intofontifi intofaniyoho'mokahoningkofi ngko hwaho mompo sohwo ho'yo somta'ni ni'hu'nahone hiyaso joku'ninkale'mo'mentohefoho.

12

Yo'mayo hungkuno somne'no Poul kako wojo hopa honingkonyo so'ne'no Anitu Poulimo hungkuno ulimentisofoho.

¹ A'amu hofikoe yofe ho'noma'nyo'ne yahinoso hofikimo mufo'maso'njo ko yososo ngko a'amu omomo hungkuno'njo sohwafe yahino hopaso apa'no wahnnimonne'no yohono. Olo hungkuno loso a'amu hwasyo hungkuno seliwo'ninkohoho somo monje yasiyo'ne wonimango unyo'ne selalokweno. Ngko wojo honingkononji Anitu kako hiyaso hungkuno ntimentiso so'nji yo'mayo ujo ehontojwanihumentiso so'nji waselimonne'no yohono. ² Hohonta soswo aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahn'no m'mofape sohonta Anitu kako kakoe a'amu ne sohwo'nimo kakoe ahwomomjo ango sopone'no nimitasimentisofoho. Nje huyo'mango'nohini motasimentisotikeno. A'apaho hi'nji motasimentisotikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. Anitu kako'nohini huno uyohoho. ³ Ose seloheso apa'no waselimonne'no yohono. Oso hwe huhwo sohwo ngkonoho. Anitu kakoe ahwomomjo ango sopone'no nimitasimentisofoho. Nje huyo'mango'nohini ma'mentisotikeno. Nje a'apaho hi'nji ma'mentisotikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. Anitu kako'nohini huno uyohoho. ⁴ Oseso ngko Anituye ahwomomjo ango sopo nohumanji yo'mayo hungkuno wopingo wonyoangkafo ko upa'nimentoheho nakwoe hwahoponjo hungkuno somo oso hungkuno hiso ujo ehontojwosyaneso hopo'maho. O'o, nakwo huno monayonehoho. ⁵ Oso yo'mayo ahwomomjo upa'nimentohe so'no ngko nje yofe ho'noma'nimtentesi

oso yahino hiso ito'nohinesohilo. I oso'no ngko olohonta oso hiso'no ngko nje yofe moho'noma'nimnehono. O'o, ngko nje yofe woho'noma'nimo lime'manji ole'nohini waselimonne'no yohono. Ngko nehopi'nohini yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho.

⁶ U, nehopi. Ngko nje yofe nehopi'nohini ho'noma'nimententesi ngko a'amu omomo hungkuno'njo sohwafe hungkuno pa'nyo maselimnesohilo. O'o, hungkuno nehopi'nohinoso noselimnesohilo. I oso'no ngko nje yofe moho'noma'nimnehono. O'o, yo'mayo hungkuno ngko ngkine'no hningkohe somne'no ho'ningkisoso a'amu soku ngkimo yano ntofikutoho. O'o, Anituye hungkuno losetihwawo'nningkohe so'nji yo'mayo yahino iwo'nningkohe so'ntnne'no sekwo nto nohonimotofoto somne'no sekwo ngkine'no huno ito'no waseyono. Oso'no nje yofe peho'ne woho'noma'nimonnto.

Tango fihwo yongo hopaso Poulimo umnimojofoho.

⁷ Oso hungkuno wonyoangkafo Anituye ahwomomjo ango sopo nta'ni ntapmentiso somne'no ngko Poul'ni hwa'mo hwa'mingo miyo'ne nje yofe moho'noma'nyo'njo yone'ento Anitu kako eno lahonngki Seten kako nom'ne tangoso ntapmentisofoho. Oso tango hiso nje a'apahomo yongo kintofohofoto pa'nyofoho. Oso tango hiso ngkimo monje yanisiyo so'no ngko nje yofe moho'noma'nimnehono. ⁸ Oso tango hiso'no ngko Mpohumo jomo yokumpohn'nyo hufa'u sikhune ole ulimentoto, Kiko olo tango hiloso wae feenimofoto. ⁹ Ose ko ulahonngko Anitu ole ntimento, O'o, ngko oso tango hiso wae meekumofe'njo ko i'mo ngko kiko'nji nohumahm'mo wopingo'nohini wakilohomonnoho. Nje wopingo'nohini kilohomeso hopoenohinofoho. Hwapingos a'amu kakoe humayo somne'no yokumpohn'nyo ane sohomo ngko nje yokumpohn'nyo ujo wehontojwahumonnoho. Anitu kako ose ntimentisofoho. Oseso ngko yokumpohn'nyo ane sohwo'nne'no ngko simeho tango maniyonehoho. O'o, simeho wopingo'nji nje yokumpohn'nyo ane humayoso ho'nomonalokweno. Oso'no Kilaisiye yokumpohn'nyo engoso ngkimo niweho. ¹⁰ Ngko Kilaisiye syoho somne'no ngko yokumpohn'nyo ane ko humame sohwo'ni a'amu hofiko ngkimo wonyo ko ntohopijoso yo'mayo yo'mayo tangoso ko ni'masoso a'amu ngkimo wonyo wontopano likuji ko ifijoso oso hiso'no ngko simeho wopingo'nji wohumamonnoho. Ou, nje yokumpohn'nyo ane sohonta Kilaisiye yokumpohn'nyo ne'njoso ngkimo niweho.

Poul kako a'amu Koulinife simeho hi'ntnnono Anitumo uyo somo yokino uto'monto imentisofoho.

¹¹ Oso a'amu hiso Anituye syoho'njo hwona'nyoho hwasyo seliwo'nngkohofoto sohwafe yofe ho'noma'nyo yahino somo maheso'no ngko a'amu omomo hungkuno'njo liwo'nngkohofoto pa'nyo selalokweno. Sekwo nje yofe ho'nonimantifijontentesi oso yahinoso ito'nohino'nesohilo. I oso'no sekwo nje yofe moho'nonimawo'nngkiyohofoto. I, ngko yokumpohn'nyo ane ko huhwo'nimo oso a'amu hwasyo seliwo'nngkohofoto sohwa hofiko ngkimo moniyakolopitnnehofoto. ¹² Ngko sekwo'nji nohumentanngko yo'mayo tango ko ni'mahonngki ngko syoho yokumpohn'nyo ne'no yoho'nimentohe sohonta Anitu kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiwonngkiyohofosoto yonto kako ngkine'no olo hwe lohwo nje syoho'njo hweho, syanifisontoto sekumo setihwamentisofoto. Oso'no sekwo huno seyohoho. Ngko Anituye hungkuno liku'mofoto (apousel) syoho'njo ne hwo'nyoho. Sekwo Anituye yokumpohn'nyo homo somo uhwonontifi yomo imentohofofoto. ¹³ Sekwo oleso peho'no hnalokwofo. Poul kako a'amu ango kengoponjo somo wopingo ulohomentisofoto. Kako nakumo wonyo nalohomentisofoto. Oso peho'no syonifisyantokwofo. Olo wonyo anga'nohino loso selohomentoheso ngko sekumta'ni sekwoe wosopayo yo'mayo so'ne'no jomo maselimentohefoto. Sekwo oso wonyo selohomentoheso hisomne'no wae feenimopmno.

¹⁴ Ngko nom'ne honta se'ma'mentoheso hufa'u imo'nimentisofoto. Olohonta ngko apa'no se'mameso hufa'u sikhune umo'nimontonoho. Ngko nose'mahm'mo

ngko sekwoe yo'mayoso nifo'mayo'ne jomo masel+mnehono. O'o, sekwoe yo'-mayoso sekumta'ni semayoso ngkilaho. Sekune'nohini nimo'n'ngkohoho. Ih-woni. Mehomiso hofiko hofikoe ho'yango homn'ngkwowho'ya'umo ufo'mayo'neso melofisyasyiwo'n'ngkiyohoho. I oso'no kan'ngkwowho'nji kona'wohi'njiye ho'yangoso hofikoe mehomi somo umasiyo'neso elofisyasyiwo'n'ngkohofofoho. ¹⁵ U ngko sen'ngkwowho sohwo'ni simeho m'kun'imposo sejopalokweno. Oso'no sekwoe huy-o'mango Anitu'nji ito'no foyohumayo'ne imo'nyo so'no ngko yo'mayo yo'mayo hopi'nonohino sekumo sefo'mayo'ne uyimonne'no yohono. Ou, ngko ho'yango sekwoe huyo'mango somo ufo'mane'manji e'wano. Nje ho'yango hopi'nono wosejapmmo. U nje poyo pe'nimeso sekwoe huyo'mangomo ufo'mane'manji e'wano, ngko sekumne'no wape'nimo. Ngko sekumo simeho m'kun'imposo sejopalokwe so'no sekwo ngkimo simeho ntap'iwo'n'ngkohofoso we'e limo'nalofoho. We'e'manji wop'ingo'maho.

¹⁶ Ngko sekwo'nji nohumanji ngko sekwoe wosopayo ho'yango yo'mayoso mose-maso so'no sekwo huno ko seyahon'ngki a'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso olo hwasyo hungkunoso ngkine'no syon'fisyalokwofo, Poul kako afofo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'njo hweho. Oso'no kako nakwo'nji humantiso sohonta kako nakwoe yo'mayoso momaso'njo ko yahon'ngki uhwonontani kako nakumo Anituye hungkuno nal'mentiso so'no kako hamniyoho engo mawo'n'ngkiso hwol'keno. Oso hunoso hwasyo huno syon'fisyantokwofo. ¹⁷ I a'amu huhwo sohwa pehofo kosyon'fisyalokwofo. Ngko a'amu fehohnjo sekuyepono uhwat'imentohe sohonta hofiko sekumta'ni yo'mayo mokulisyosyema'mentohoho ntap'mmentohofotaho. Ose kosyon'fisyalokwofo. ¹⁸ Ngko Taitas sohomo sekuyepono hano iyoso'no jomo yokumpohn'nyo ulohon'mentoheso Anituye a'amu nom'ne hwo'nji ngko sikimo sekuyepono uhwat'imentohefoho. Oso hohosohonta Taitas kako sekwo'nji nohumanto kako poji hungkuno selonto kako ngkine'no sekwoe yo'mayo yo'mayoso mokulisyose-ma'mentisotaho. O'o, Taitas kako ngko'nji simeho afa in'iwo'n'ngkuhwayo sohwo kako sekwo'nji nohumanto syoho ngko iwo'n'ngkohe hopaso sekwo'njopo imentisofoho.

¹⁹ Olo hungkuno mt'i'mokalokwe loso sekwo nuhwon'ngkuji olo so'no wosyof'isyant'fitaho. Poul kako nakwoe timopo kakoe yofe wop'ingo imo'nyo'ne hungkuno loso mt'i'mokalofoho. Ose wosyof'isyant'fitaho. I oso'ne'maho. Nakwo K'ilaisiye a'amu hn'nne'no Anituye timopo lohofontane so'ne yo'mayo mt'i'mokalokwe loso nje yofemo fo'ma'nyo'ne'maho. O'o, nje a'amu simeho sejopalokwe sokumo sekwoe huyo'mangoso Anitu'nji ito'no humayo'ne sesosofitofone semt'i'mokiyalokweno. ²⁰ Ngko olo so'no iyoho nn'ngkohoho. Ngko sekumo se'mahm'me'no sekwo ito'no mohumayo'njo sehon'mnehontnne'no semt'i'mokiyalokweno. I sekwo ito'no mohumayo'manji ngko sekumo yoka hungkuno tohohmtnno'njo selimeso manohon'fitnnoho. Olo yahino wonyoso mawenoho. Ikujoho hungkuno, a'amu nom'ni hwamne'no simeho tohino, yoka hungkuno, yokumpohn'nyo yahino, sitofohungkuno, a'amu nom'ni hwamne'no siki hungkuno ujo, a'amu hofikoe yofe ho'noma'nyo, a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho sofe simeho inyo somo wonyo imokinyo. Oso yahino homo somo ngko sekwo'njopo timo sehonyo so'no iyoho nn'ngkohoho. ²¹ Ngko sekumo se'mahm'me'no sekwoe yahino wonyo ne'no wojo'manji sekumne'no Anitu kako ngkimo wonimango engo wontapmmontolaho. A'amu fehohnjo sekwo'nji humalofo hohonta hofiko yahino wonyo imo'motofo, akngkilike yahinoso, yo'mayo yahino wonyo somne'no simeho fefoyo umojo oso hwa hofiko hofikoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjaofe'manji ngko sekumne'no humotaho engo wasasel'montaho. Oso homo somne'no iyoho nn'ngkohoho.

13

*A'amu Koulin*iso hofikoe simeho hi'ntnnonohino somo ito'no mokosyohumayo'ne Poul kako hungkuno yokumpohn'nyo ul'mentisofoho.

¹ Sɪkuno hufa'uso nto se'ma'mentohefoho. Olohonta se'ma'meso hufa'u sɪhune umo'nɪmontonoho. Anɪtuye hungkuno ole nalisɔ. A'amu hufa'utaho hufa'u sɪhunetaho, hofɪko nom'ni hwafe yahino wonyo somne'no sɪmeho afa inɪngkuji ujo ehontojwasyɪkujo'no nakwo nehopeho wolantanoho. Ose'manji ngko sekuyepono se'mayo hufa'u sɪhune imo'nɪngkuhwoso'no yahino wonyo ne'no nowentanɪngkuhwoso'manji ngko wonyo ne kuyoho waselɪmonnoho. ² Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta a'amu yahino wonyo imotofo sohahnne'no hungkuno yokumpohn'nyo nto selɪmentohefoho. I olohonta ngko ikanopo fosyohumawenji ngko yahino wonyo homo somne'no hungkuno yokumpohn'nyo apa'no selalokweno. I ngko se'ma'me sohonta yahino wonyo ne'no wojo'manji ngko hungkuno toho pa'nyo selɪ'mo yahino wonyo somne'no sekwo hopi'nonohino sokumo tohino wosejapmmnonoho. ³ Sekwo ose nuhwonɪngkujo'manji sekwo huno ole waseyono. Kɪlais kakoe hungkuno ntopahonɪngki ngko hungkuno hiso selɪwo'nɪngkohe hwo'nyoho. Huno ose waseyono Kɪlais kako sekwoe yahino somo yano selofiyoso sohonta kako hwe yokumpohn'nyo ane hwo'maho. O'o, kakoe yokumpohn'nyoso wosetɪhwamontonoho. ⁴ Hohonta Kɪlais kakoe a'apaho yokumpohn'nyo ane pa'nyohwo imo'nɪngkahonɪngki hofɪko kakimo iyo hwojiyafɪku'nnyopo fonjito'ofahumentohofofoho. I oso'no kako olohonta Anɪtuye yokumpohn'nyo'nji songo humaho. Oso pa'nyoso nakwo hi'nwi nakwoe a'apahoso yokumpohn'nyo ane'nwoho. I oso'no nakwo Kɪlaisɪ'nji mojopohi'nontani kakoe yokumpohn'nyo'nji humalohwono. Oseso nakwo sekwo'nji nohumehwasɪ Anɪtuye yokumpohn'nyoso sekwo'njopo u'mofapmmntonoho. Oso'no Anɪtuye yokumpohn'nyoso sekwoe yahino somo ito'no mɪhwajiyo'ne weho.

⁵ Sekwo sekwoe humayo somne'no yano inɪfijoso huno ito'no fɪsyafɪhupmno. Sekwo Kɪlaisɪye yahino somo nehopi linɪngkwalokwofo. Sɪmeho hi'ntnnono kakimo nehopi luyalokwofo. Kɪlais kako sekwoe sɪmeho mo'mo nehopi lohumaho. I sekwo Kɪlaisɪye yahino somne'no poji liyalokwofo. Sekwo sekwoe yahino somo yano finɪmno. ⁶ Sekwo oso pa'nyoso nje yahinomo nohonɪngkuji yano inɪngkuji sekwo huno ole waseyono. Poul kako Kɪlaisɪye a'amu ne hweho. ⁷ Sekwo honɪngkano wonyo mifitnne'entani nakwo Anɪtu sefo'mayo'ne jomo ulɪwo'nɪngkuhwone'nwoho. Hwapɪngoso peho'neto. A'amu hofɪko sekwoe honɪngkano wopɪngonohini somo sehonɪngkuji nakwo Anɪtuye hungkuno nehopi losetɪhwamentɪhwone so'no nakwoe yofe ho'nonemayo'netaho. O'o, oso'ne'maho. A'amu nje syoho somne'no ngkimo sitofo ko ntɪkuji sekwo Kɪlaisɪye honɪngkanomo ito'nohino finɪngkamno. ⁸ Nakwo Kɪlaisɪye hungkuno ne somo monje mesyanehwono. O'o, nakwo Kɪlaisɪye hungkuno ne somo sosofitofo'ne'entani yɪhwono. ⁹ Nakwo yokumpohn'nyo ane ko huhwona'ni sekwo yokumpohn'nyo lohopijo'manji nakwo sɪmonyo uyantanoho. Olo hilo so'no nɪmo'nɪngkohoho. Sekwo Kɪlaisɪye yahino ne somne'no sokafo mafɪkuno. Oso hiso'no sɪkuno huhwo huhwi Mpo-humo jomo ulɪwo'nalokweno. ¹⁰ Olohonta ngko ikanopo nohumanji olo iyoswo loso semtɪ'mokiyalokweno. Hwapɪngoso sekwo hungkuno homo somo haloho pekujo'no hwangu ngko se'mahm'mo yoka maselɪmnehono. Oso yokumpohn'nyo sekwoe yahino somo ito'no mɪhwajiyo'ne Kɪlais ntapmmentiso so'no sekwo tohino masemnonehoho. Oso yokumpohn'nyo ntapmmentiso hiso sekumo wonyo semokiyo'ne'maho. O'o, sekumo sesofitofo'ne ntapmmentisofoho.

Hungkuno ae'uyoponoho.

¹¹ Ou, nje a'amu soku, nje hungkunoso ngko moi'wo wolosejwao'monne'no yohono. Sekwo hopi'nonohino soku, sekwo yokumpohn'nyo yoho'nɪngkuji honɪngkano ito'nohinomo finɪngkamno. Nje hungkunomo haloho ito'no popmno. Sekwo sɪmeho afa'nohini inɪngkuji sɪmeho pompenjiyo'nji fosyohumantɪkuno. Ose ifijo'manji Anɪtu kako hitoho hwapɪngo sohwo, sekwo'nji nohumahwosi sekumo hofiyo wosemokosyohumantonoho. ¹² Sekwo Kɪlaisɪmo inɪngkawo'nɪngkohoho soku, sekwo nuhu'mokukui sekwo a'amu anga'no anga'nohinomo ahopo'nɪmno. Anɪtuye a'amu oloponjo hn'nwi nakwoe a'amu

kuyoho. ¹³⁻¹⁴Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako sekumo wopingo waselohofono. Anitu kako sekumne'no hitoho wosejapono. Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako sekwoe simeho mo'mo engolopohamo wohumano.

Ngkolesiya

Olo Iyoswo loso Poul A'amu Ngkolesiya somne'no

Mti'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo tiwenti-tu'nji (22) tiwenti-faifi'nji (25) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul kako Ngkolesiyane'no mti'mokumentisofoho. Hwapingo a'amu Juta fehohnjo Jisasimo iningkunyoso hofiko Poul kakoe syoho Ngkolesiyajo a'amu somo Anituye hungkuno ulonto syoho imentiso somo wonyo ulohofontaningkofi Poul oso a'amu Juta fehohnjo somo ulimento, Hofiko Jisas Kilaisimo simemo hi'ntnnono uyahoningkofi Anitu hofikimo utimakwoho. A'amu fihwo honingkano hungkunomo iningkayo sohwo hwe wopingo mmo'nonehoho. Iyoswo homo lomjo hungkuno wo'nyoso olenoho. Sohe engo waninji (1) tu (2) so'nji Poul kako Kilaisiye syoho ulohofi imo'nimentiso so'ne linyofoho. Sohe engo tili'nji (3) fua (4) so'nji simemo hi'ntnnonoso honingkano hungkunomo iningkayo yahino somo yakolo'nnyofoho. Ose mti'mokinyofoho. Sohe engo faif (5) so'nji sikis so'nji ole mti'mokinyofoho. Nakwo hofiyo humehwasi nakwo hano emoyo kiho'maso'nji uyantanoho. Ose mti'mokinyofoho. Olo iyoswo hiloso kako Efesos humanto mti'mokumentisotikeno Koulin humanto mti'mokumentisotikeno. Nakwo huno ito'no monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lhwasi tifi uningkohwano.

¹⁻² Nje a'amu hwaho Ngkolesiya Jisas Kilaisimo simemo uyontifi uhu'mokuwo'ningkohofu sokumo, ngko Poulini olo iyoswo semti'mokiyalokweno. A'amu Jisas Kilaisimo simemo hi'ntnnono uyiwu'ningkohofoso ngko'nji humalohwoneso sekumne'no nakwoe a'amufu loselalokwofo. Nje hungkuno sekwo upa'nimno. Ngko olo apousel syoho yalokwe loso a'amu hofiko ntapmentohofomaho. O'o, Jisas Kilais poyo pe'nimentiso sohomo Mpohwo Anitu apa'no ulika'mentiso oso hwo'nji naningkwohwo Anitu'nji siko olo syoho hiloso ntaponji nihwasopomentisiyo hwo'nyoho.

³ Naningkwohwo Anitu sohwa'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisinji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopingo selohofohosisi simemo pompenjiyo wosejopanjiyoho. ⁴ Nakwoe wonyomne'no Jisas Kilais poyo pe'nimentisofoho. Oso'no Seteniye honingkano so'nji yo'mayo hwahoponjo so'nji nakwo a'amu hwahoponjo hopi'nonohino hn'nimo yokumpohn'nyo nemokosyohumentaningki nakwoe Mpohwo Anitu nje hwomu hwahopo uhwatimo syofsyahonngki Jisas kako eno ulonto kaningkwohwoe hunomo iningkawento Jisas asomo netimayo'ne pe'nimentisofoho. ⁵ Oso'no nakwo Anituye yofeso woho'nomano. Engolopohamo woho'nomewo'ningkuhwano.

Anituye honingkano anga'nohino weho.

⁶ Anitu sekumo simemo sejaponto Jisas Kilaisiye sekwoe wonyo so'ne poyo pe'nimentiso so'no kako'nji songo ne'no humayo'ne johu selalofoho. I osohomo hohujo ikinjaofontifi nusikwojaofontifi hungkuno kengo somo iningkowalokwofo. Oso hungkuno kengo somo sekwo iningkawo'ningkohofu so'no nje hi ntikofahonngki ngko yomo yalokweno. ⁷ Oso hungkuno kengo somo Anituye angopono mipesemotasonehoho. O'o, nihu'no awonoho. Anituye honinganoso nihu'no kenga'nohinofoho. Kilaisiye hungkuno wopingo somo a'amu fiso hofiko iwolo'mokontifi hwasyo hungkuno losetihwalokwofo. ⁸ I nakwo nose'mehwasimanji a'amu ahwomomjoso se'mapijo'manji hungkuno nom'ne kengo simo'mo selimentihwone hopo'maho. O'o, nom'ne kengo selihwasimanji nakumo tikanomo menehwajonefoho. ⁹ Hohonta hungkuno ole nto selimentoheho i olohonta apa'no selalokweno. Anituye honinganomne'no hungkuno simo'mo selimentohe so'no sekwo huno seyohoho. I a'amu fiso Anituye honinganomne'no hungkuno kengo seloso'manji kako tikanomo wamtonoho.

¹⁰ Ose selohe so'no fisyafihupmno. A'amu sohwa nje yofe ho'nomayo'ne hungkuno laselimentohono. O'o, Anitu kako nje yofe ho'nomayo'ne selimentohono. A'amu nje yofe ho'nomayo'ne afofo hungkuno selontimtentesi ngko Kilaisiye syoho ulohofiyoso miyo'mnesohilo.

Poul Anituye syoho tipema'mentiso so'ne hungkunofoho.

¹¹ Nje a'amu soku, hungkuno nehopi waselimo. Anituye hungkuno wopingo seliwo'ninkingheso a'amu hwahoponjofe huno mta'ango'maho. ¹² Olo hungkuno loso a'amu lontihwamentiso'maho. O'o, nihu'no awonoho. Jisas Kilaisiye kako'nohini ntihwamentisofoho.

¹³ Hohonta ngko Jutafe honingkanomo ito'nohino iningkamote hwo'nyoho. Yo'mayo imote so'no sekwo nto upa'nimentohofofoho. Anituye a'amu Jisas Kilaisimo simemo uyo somo ngko nje yokumpohn'nyo'nji wonyo ulohofonji olo huno loso'nohini syafisyonji ngko wae weeo'mo limotefoho. ¹⁴ Neyakwosafe yahino somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumamoteso a'amu ngko'nji hungkuno afa'nono lonetihwamentohofoho osomo uyakolo'mentohefoho. Hofiko Mousesiye honingkanomo hungkunomo we'enehwo iningkamotofofoho. I ngko engo iningkamotefoho.

¹⁵ Hohonta osomo iningkamote sohwo'ni i olohonta Anituye honingkanomo songo ntopahonjo somo iningkowalokweno. Nje na'u ngkimo aswo monimaso sohonta Anitu ngkine'no hitoho ulofahoningki wopingo ntohofonto kakoe syoho ulohofiyo'ne nihwosopo'mentisofoho. ¹⁶ Anitu kakoe hwomu ntihwamentiso sohune'no ngko hungkuno wopingo wolutihwamo. A'amu Juta'mnohinim'no, o'o a'amu temtifofo kengo kengo somo kako wolutihwano lonto Jisas Kilaisimo ntihwamentisofoho. Oso hohosohonta ngko a'amu nom'ne sohomo Hwe Engo sohwoe hungkuno'no ulohonimentohe'maho. ¹⁷ U apousel nom'ne hofiko apousel simo'mo imo'nimentohofoho sohwa Jerusalem humalofo sohwo mu'maso'njo yonji yo'mayo so'no ulohonimentohe'maho. O'o, ngko hwaho Alepiya, a'amu ane spono womentohefoho. Tifi no'mo ngko ango Ntomasi'kos spono asomo umentohofoho.

¹⁸ Oso'no Jisasi'mo uhwonimentohe sohonta soswo hufa'u sihune niyokolofahoningki osohonta ngko ango Jerusalem nowenji osopo Pita'nji Sante hufa'u (sikuno aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife fehohnjo hopi'nono mta'ni) humamentohefoho. Osohonta Pita'nji nekwo Hwe Engo sohwoe hungkuno'no hnnimentihwayofoho. ¹⁹ Apousel nom'ne sohwoe ngko muhwonimmentohefoho. O'o, Jisasiye koningkwa'wehwo Jemis'nji Pita ntnnohini uhwonimentohe hwo'nyoho. ²⁰ Olo hungkuno loso semtimokiyalokwe loso nehopi'nohini. Anitu kako huno uyohoho. Ngko hwasyo hungkuno maselalokuyohono.

²¹ Ngko Jerusalem uliko'manji hwaho Siliya'nji Silisiya, osohonno umentohofoho. ²² Oso hohosohonta a'amu Jutiyanta'angoso Kilaisiye hungkuno upa'nontifi uhu'mokumotofoso hofiko nje yofe'nohini upa'nontifeso nje simano somo manohonyofoho. ²³ A'amu ngkine'no upa'nimentohofi, Oso hwe hohonta nakwo Jisasi'mo iningkowentaningkuhwone so'nyumo kako fonjahumajo sohwo olohonta Jisas Kilaisimo simemo hi'ntnnono uyonto nom'ne a'amu somo Jisasiye hungkuno lutihwalofoho. ²⁴ Ose upa'nontifi ngkine'no Mpohwoe yofe ho'noma'mentohefoho.

2

Nom'ne 'Apousel' Jerusalem humamotofo sohwanji Poul'nji hofiko simemo afa inimentohofofoho.

¹ Soswo aho hopi'nono sife mta'ni osofosofahu'no niyakolofahoningki Mponopasi'nji Jerusalemno asomo wowaho lontai Taitasimo utimentai umentihwonefoho. ² Anitu kako ngkimo ntahoningki ngko umentohofoho. A'amu somo hwe engo mokosyohumayo sohwoe ango so'mo uhu'mokumentihwonefoho. Osopo ngko Anituye hungkuno a'amu Juta'no'maso, o'o, a'amu temtifofo kengo kengo somo lutihwawo'ninkohe so'no oso hwe engo sohwoe lutihwamentohefoho. Hwapingoso oso syoho yiwo'ninkohe

so'no nakwolaho ntifijoso ne mmo'nonoho. ³ Taitas ngko'nji humamentiso sohwo kako a'amu Juta hwo'maho. Kako hwaho Ngkiknta'ango hweho. I oso'no hwe engo sohwa hofiko nakwo Juta sohwna'niye a'apaho sihu kolo'nyo yahino so'no hungkuno me-ejofoho. Oso hwe engo huhwo sohwa Taitas hwaho Ngkiknta'ango so'no huno ko uyahoningki hofiko Taitasiye a'apaho sihu wokolofano me-ejofoho. ⁴ Oso ango homo somo nohumentahoningkuhwoni hwe nom'ne sohwa hiyaso'mo swopalokwofo. Nakwo a'amu Jutafe honingkanomo humentaningkuhwoni Jisas Kilaisiye hungkunoso ikwolofonema'mentisofoho. I oso'no oso a'amu hiyaso'mo swapmmentohofoho sohwa Jutafe honingkanomo apa'no nano hopa womekilo'mokonehumojantifi imentohofoho. ⁵ Hofiko Taitasiye a'apahomo sihu kolofo so'no nelahoningkofi nakwo eno mujo'njo imentihwonefoho. Nakwo hofikoe hungkunomo haloho muposofoho. O'o, a'amu Juta sohwafe honingkanomo hungkuno nomokokilo'mokosehumajonoho lontani nakwo yokumpohn'nyo lohofontani Jisas Kilaisiye hungkuno so'nohino waho'nningkuhwono. Jutafe honingkanomo hungkuno so'nji mihu'mingoso nakwolaho limentihwonefoho. Oso'no hofikoe hungkuno somo mining kayo'njo imentihwonefoho.

⁶ Hwe yofe engo'njo a'amu mokosyohumayo somne'no ngko iyoho mannimentisofoho. Hwapingoso Anitu nakwo a'amu hopi'nonohino'nnwe yahino afa'nohino nahonwo'nngkisofoho. Oso hungkuno ngko a'amu temtitofo kengo somo lutihwawo'nngkohe so'no hwe engo sohwa nom'ne hungkuno songo manjo'njo imentohofoho. ⁷ O'o, hungkuno songo manjo'njo yontifi huno ole umentisofoho. Ngko a'amu temtitofo kengo somo Anitu kakoe hungkuno lutihwayo'ne nihwosopo'mentiso hwo'nyoho. Anitu Pitamo a'amu Juta somo kakoe hungkuno lutihwayo'ne uhwosopo'mentiso hopaso ngkimo nihwosopo'mentiso hwo'nyoho. ⁸ Ou, Anitu kakoe yokumpohn'nyo Pitamo uyahoningki Pita a'amu Juta somo Anituye hungkuno lutihwayo'ne (*apousel*) syoho iwo'nngkiso hweho. Oso pa'nyoso Anitu kako ngkimo yokumpohn'nyo ntaponto a'amu Juta'ne'no'maso, o'o, a'amu temtitofo kengo kengo somo lutihwayo'ne (*apousel*) syoho ntapmmentisofoho. ⁹ Hwe engo sohwa hofikoe yofe Jemisyo, Pitayo, Jounyo hofiko huno ole uyimento, Anitu olo syoho loso ntapmmentiso so'no huno uyahoningki oso'no hofiko Mponopasi'nji nekumo aho epentifi olo so'no simeho afa inontani olo hungkuno loso'no nano mtito'mentihwono. Mponopasi'nji nekwo a'amu temtitofo kengo kengo somo Anituye hungkuno wolutihwantayoho. Hofiko a'amu Juta somo Anituye hungkuno wolutihwantifeho. Oso'no syoho afa'no ywo'nngkuhwone hwona'nyoho. ¹⁰ Hungkuno anga'nohinoso nekumo huno efohoto'mentohofoso ole, a'amu yo'mayo a'apahomne'no umofonyo iyo somne'no huno syafisyikuji ufo'mapmno. Ose iyoso'no nimo'nngkahoningki syoho loso yokumpohn'nyo iwo'nngkohe hwo'nyoho.

Poul kako Pitamo yoka ulimentisofoho.

¹¹ Tifi sohonta nakwo Antiyok nohumentahoningkuhwoni Pita none'mahoningki ngko a'amufe timopo Pitamo kakoe simanopo yoka ulimentohefoho. Hwapingoso kako huno wonyo tipema'mentisofoho. ¹² Simo'mo Jemis a'amu Jerusalem mta'ango uhwatimentiso sohwa m'mofopontanngkofi Pita kako a'amu temtitofo kengo kengo somjo so'nji wopayo afapo nta'ni nimentisofoho. I oso'no a'amu Jerusalem mta'ango huhwo sohwa nu'mofopahoningkofi Pita kako huno wonyo ole tipemanto kako a'amu temtitofo kengo kengo so'nji wosopayo manimmentisofoho. Hwapingoso a'amu kengoso hofiko a'apaho sihu makolo'nyo'njo ywo'nngkohofoho. A'amu Jerusalem mta'ango sohwa hofiko huno ole, a'amu a'apaho sihu makolo'nyo'njo sohwa hofiko Anitumo mu'maso'ne hwafoho. Oso'no Pita hofiko ngkine'no huno wonyo syonihufipitnnoho lonto Pita a'amu kengo so'nji wopayo manyo'njo imentisofoho. ¹³ Pita ose imentiso so'no a'amu hofiko Pitamo tifi iningkawentifi yahino wonyoso hofiko ema'mentohofoho. Oso hofikoe huno wonyoso Mponopas huhwo'nji nomanto a'amu temtitofo kengo kengo so'nji afapo nta'ni wopayo manimmentisofoho. ¹⁴ Oso huno wonyoso

syofisiyomantifi Jisasiye hungkunomo miningkayo'njo yontaningkofi uhwonimetohe so'no ngko Pitamo a'amufe timopo hungkuno yokumpohn'nyo ole ulimentoho, Kiko a'amu Juta hwosoho. I oso'no kiko a'amu temtitofo kengo somne'no ole so'no kumo'n'ngkohoho. A'amu temtitofo kengo kengoso hofiko a'amu Jutafe yahinomo un'ngkafe. Oso'no kumo'n'ngkahon'ngki peho'no syofihu'mahnnoto. Kiko huhwosi Jutafe yahinomo nto ho'nahumahnno hwosoho. Ngko Pitamo ose ulimetohefoho.

A'amu Jisasi mo simemo hi'ntnnono uyo sohwo kako Anituye a'amu ne hweho.

¹⁵ Nakwo a'amu temtitofo kengo kengo yahino wonyo mta'ango hwona'n'i'maho. O'o, nakwo Juta Mousesiye hon'ngkano hungkunomo in'ngkawowo'n'ngkohoho so-hwa mta'ango hwona'nyoho. ¹⁶ I oso'no nakwo a'amu Juta Jisas Kilaisimo simemo hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo huno ole nayohoho. A'amu fihwo kako hungkuno Mousesiye limentiso hopi'nonohinomo in'ngkayo sohwo osohumo Anitu kako ole mulonehoho. Jije yahino wonyoso wae weeokumo'mo. Kiko wop'ingo hwosoho. O'o, ose mulonehoho. Hwap'ingoso hon'ngkano ni'hu'no anga'nohino weho. Olenoho. A'amu fihwo Jisas Kilaisimo simemo hi'ntnnono uyoso osohumo Anitu kako ulonefo, Jije yahino wonyoso wae weeokumo'mo. Nje a'amu ne hwosoho. Oso hon'ngkano somnohini in'ngkawasomanji Anitu ole wonalimtonoho. Sekwo wop'ingo kuyoho. Oso'no nakwo Jisas Kilaisimo simemo hi'ntnnono uyahon'ngkuhwoni i ose'manji olohonta Anitu wop'ingo kuyoho nelalofoho. Hwap'ingoso nakwo hon'ngkano hungkunomo in'ngkayo'netaho. O'o, awonoho. Hwap'ingoso ole, nakwo Jisas Kilaisimo simemo hi'ntnnono unyo'nwoho. A'amu hon'ngkano hungkunomo in'ngkayoso oso'nohinoso hopo'maho. ¹⁷ Oso'no huno naimentiso so'no Anitu sekwo wop'ingo kuyoho najoso'no nemo'n'ngkahon'ngki nakwo Jisas Kilaisimo simemo hi'ntnnono uyimentihwonefoho. Ose imentihwone so'no a'amu fehohnjoso ole nalifijoso, Sekwo Mousesiye hon'ngkano hungkunomo hohujo ikenjaofontifi Jisas Kilaisimo simemo uyontifi sekwo a'amu temtitofo kengo Mousesiye hungkunomo miningkayo'njo hon'ngkano wonyomo humalofoso pa'nyo sekwo imo'nalokwofo. Oso hungkuno nehopi nalifijo'manji u nakwo hon'ngkano wonyomo humalohwone nehopi'manji nakwo ole lanetaho. Jisas Kilais kako nakwo wonyo iyo so'ne nefe'mayo hweho. Ose lanetaho. O'o, awonoho. Ose molanehwono. Kilais nefe'mahon'ngki nakwo wop'ingo imo'nalokuhwono. ¹⁸ Ihwoni. Hon'ngkano hungkunoso nakwo Anituye a'amu ne imo'nyo so'no monefo'mayo'manji hon'ngkano hungkuno somo hwotoho fentani Jisas Kilaisimo simemo uyontani Anituye a'amu ne imo'nim'lohwhonefoho. I osohonta nakwo apa'no hon'ngkano hungkuno somo in'ngkayo'manji nakwo hon'ngkano wonyomo apa'no humalohwono. ¹⁹ I ngko hon'ngkano hungkunomo atofu lonji huno ole tipema'mentoho, hon'ngkano hungkunomo in'ngkayo so'no ngko syoho engo yonji ito'no in'ngkayoso nakwo hopo'maho. O'o, Anituye a'amu ne imo'nyoso hopo'maho. I oso'no hon'ngkano anga'nohinoso wo'nyofoho. Oso'no olohonta hon'ngkano hungkuno hiso ngkimo momekilo'mokonihumajiyo'njo yalofoho. ²⁰ O'o, Jisas Kilais nje wonyo'ne iyo hwojiyafiku'nnyopo poyo pe'nimentiso sohonta ngko kako'nji poyo sape'nimentohe hwo'nyoho. Oso'no ngko songo humayo loso nje yokumpohn'nyo'nji'maho. O'o, Jisas Kilais nje simemo mo'mo songo humaho. I olohonta olo hwaho lopo nje humayoso nje huno mta'ango'maho. O'o, ngko Anituye hwomu sohomo simemo hi'ntnnono uyonji humaleno. Hwap'ingoso olenoho. Anituye hwomu huhwo sohwo kako ngkimo simemo ntaponto ngkine'no poyo pe'nimentisofoho. ²¹ Anitu ngkimo wop'ingo ntohofoso so'no ngko hwotoho mahmnehono. Hon'ngkano hungkuno somo a'amu in'ngkakuji Anituye a'amu ne imo'nontentesi Jisas Kilais kako poyo siki pe'n'ngkuhwonesohilo. O'o, nakwoe wonyo'ne Jisas Kilais kako poyo pe'nimentiso so'no nakune'no hitoho ulofahon'ngki nakumo wop'ingo kuyoho nalimentisofoho.

3

*Hon*ingkano hungkuno somo ining kayo yahino so'nji Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyo yahino so'ne hungkunofoho.

¹ Sekwo a'amu Ngkolesiya omomo yahino yiwo'ningkohofu soku, simo'mo nakwo Jisas Kilaisi sekwoe wonyomne'no iyo hwojiyafiku'nnyopo poyo pe'nimentiso so'no hofiyo losetihwahoningkuhwoni sekwo Kilaisi ne sohomo hopa timo uhwonimentohofofoho. I olohonta sekwo hwasyopo hwsopisyao'malofofoho. Sekwoe huno somo hwasyo honingkanomo tiho ipesemotapmmasoto. ² Ngko sekumo nom'ne anga'nohino so'no waselohonimne'no yohono. Sekwo honingkano hungkuno somo iningkamentohofu so'no Anitu kako kakoe Towahuno Wopingo sejapmentisotaho. O'o, sekwo Jisasiye hungkuno songomo upa'nontifi Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono umentohofu so'no Anitu kako kakoe Towahuno Wopingoso sejapmentisofoho. ³ Sekwoe huno wopingoso pipi yontifi ho'nao'malofoto. Sime'mo sekwo syoho emayoso Anituye Towahuno Wopingofe yokumpohn'nyo'nji hofiyo emantifi osopo huno wopingoso ho'naofontifi sekwoe yokumpohn'nyo hwahopo nta'ningo so'nji wesejwaofantife'no yalokwofo. ⁴ Sekwo Anituye Towahuno'nji hofiyo humamotofo so'no iningo laseyohoho. Oso'no syafisyikui ne anefoho wolantifetaho. Awonoho. Ne anefoho malifitnehofo. ⁵ Apa'no waselohonimne'no yohono. Sekwo honingkano hungkuno somo ining kayo'ne Anitu kako kakoe Towahuno Wopingo sejopalofoho. I oso'no sekwo Jisasiye hungkunomo haloho upa'nontifi simeho hi'ntnnono uyahoningkofu so'no kakoe Towahuno sejopalofoho.

⁶ Oso pa'nyoso Apiloham imentisofoho. A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofu sohwa Apilohamne'no ole mtimokumentohofi, Apiloham sohwo kako Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono umojo hweho. Anitu oso simeho hi'ntnnonohino so'no ulimnto, Nje hungkunomo Apiloham simeho hi'ntnnono ntape so'ne kako honingkano wonyo ane hweho. Ose limentisofoho. ⁷ Oseso sekwo huno waseyono. A'amu Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo oso a'amu sohwo Apilohamiye mehomi ne hweho. ⁸ Nihu'no hohonta Anitu ole so'no huno uyimnto, a'amu temtifo kengo kengoso ngkimo simeho hi'ntnnono nontapifitne so'no ngko wopingo kuyoho ulimnefoho. Huno ose uyimentiso so'no kako Apilohammo olo hungkuno wopingo loso ulimnto, Kiko ito'no ehumayo so'no ngko a'amu hwaho kengo kengoponjo temtifo kengo kengo so'njimo wopingo ulohomnefoho. Anitu Apilohammo ose ulimentisofoho. Oso hungkuno hiso a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofu sohwa mtimokumentohofofoho. ⁹ Apiloham oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono uyahonngki Anitu wopingo ulohomentisofoho. Oso'no a'amu Jusa so'nji temtifo kengo so'nji simeho hi'ntnnono uyahonngkofi Anitu kako hofikimo wopingo ufo'mawo'ningkiso hweho.

¹⁰ I oso'no a'amu honingkano hungkuno so'no ole liwo'ningkohofi, Ngko honingkano hungkuno somo ining kayo so'ne Anitu nje wonyoso wae weenimofono. Oso hungkuno somo huno ose syafihupijo'manji, Hofiko tikanomo ufitnefoho. Hwapingoso a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofu sohwa ole mtimokumentohofi, A'amu honingkano hungkuno nihu'no kenga'nohino somo mining kayo'njo ifijoso tohino engo nomanefoho. Ose mtimokumentohofofoho. ¹¹ Nom'ne Anituye hungkunomo hwe kakoe yofe Hopekok ole mtimokumento, A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono unyo sohwo oso'nohino so'no oso hwoe wonyoso Anitu kako wae imofihwosi kiko wonyo honingkano ane hwasoho ulihwosi songo ne'no humayoso uyonefoho. Ose mtimokumentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. A'amu kako honingkano hungkuno'nohini ining kayo sohomo Anitu kako ole mulonehoho. Kiko wopingo hwasoho. O'o, ose mulonehoho. ¹² Honingkano hungkunomo ining kayo yahinoso nom'ne kengofoho. Honingkano hungkunomo ining kayo'neso Anituye hungkuno ole naliso, A'amu fihwo honingkano hungkuno nihu'no hopi'nonohino somo ito'nohino

inɪŋkaweso sohwo kako wonyo honɪŋkano nɪhu'no ane sohwo songo ne'no no-humane hweho. I oso hwe huhwo sohwo kako nɪhu'no anga'no wonyo yoso'manji nɪhu'nahone tɪkanomo nowene hweho. Tohino nomanefoho. Ose nalɪmentisofoho.

¹³ I oso'no a'amu wonyo honɪŋkano ane sohwo olo hwaho lopo mohumunyo-ponoho. Oso'no a'amu hopi'nono hofɪko tɪkanomo ufitnnefoho. I oso'no nakwo honɪŋkano hungkunomo ito'no minɪŋkayo'ne so'no Kɪlais kako iyopo nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɪmentiso sohonta nakwoe tohino engo ma'mentisofoho. Kɪlais kako tohino engo ma'mentiso so'no a'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohofi sohwa ole mtɪ'mokumentohofi, A'amu fihwo iyopo fonjinto'ofasiyo sohomo Anɪtu kako kakimo hohujo ikinjɪmofɪhwosi tohino engo uyonefoho. Ose mtɪ'mokumentohofofoho.

¹⁴ Oso'no oso hungkuno Anɪtu Apɪlohammo ulɪmentisoso ne imo'nɪmentisofoho. Apɪlohamɪye imuhwo Jisas Kɪlais kako a'amu hopi'nonohino a'amu Juta so'nji a'amu kengo kengo so'nji hofɪkoe wonyo so'no tohino engo ma'mentisofoho. Oso'no a'amu oso hiso'no sɪmeho hi'ntnnono ufijo'manji Anɪtu kakoe Towahuno wopɪngoso a'amu homo somo uyɪmontonoho.

Anɪtuye honɪŋkano hungkuno somo Anɪtuye hungkuno sohwo wae meeofonehoho.

¹⁵ Nje a'amu soku, nakwoe hwahoponjo yahino so'no pahnnɪmo hungkuno waselɪmo. Hwe fihwo kako kakoe poyo pe'nyo so'no huno syafɪsyonto kakoe mehomi somo yo'mayo ho'yango yano ulofɪwo'nɪŋkiso hweho. Hwe nom'ne sohwo oso hungkuno yokumpohn'nyo somo hwotoho mafenohoho. O'o kakoe hungkunoso nowentɪhwonefoho.

¹⁶ Oso pa'nyoso Anɪtuye hungkuno Apɪloham'nji kakoe imu sohwo'njimo ulɪmentisoso ne'no weho. Oso imu pi'nɪngo'maho. O'o, imu kenga'nohino sohumne'no ulɪmentisofoho. Oso imu huhwo sohwo Jisas Kɪlaisɪyoho.

¹⁷ Ihwoni, Anɪtu kako kakoe hungkuno Apɪlohammo uyonto ne imo'none'ento imentisofoho. Ose uyɪmentisoso soswo *foua hantɪlet teti* (430) uyokolofahonɪŋki sohonta Anɪtu Mousesɪmo honɪŋkano hungkuno uyɪmentisofoho. I oso hungkuno tɪfinjoso hungkuno sɪmo'mjo somo wae meeofonehoho. O'o, hungkuno sɪmo'mjo Anɪtu Apɪlohammo uyɪmentisoso ne'no weho.

¹⁸ Oso'no honɪŋkano hungkunomo inɪŋkayoso nakwo yo'mayo umentiso Anɪtu nakumne'no ho'nahumentisoso wotanohoho. Hungkuno tɪfinjoso olenoho. Hwe fihwo kako honɪŋkano hungkunomo inɪŋkayo so'no Anɪtu kakoe wonyo wae yontentesi oso yahino kengo'nesohilo.

¹⁹ I oso'no Anɪtu kako Mousesɪmo oso honɪŋkano hungkuno tɪfinjoso peho'no umentisoto. Olenoho. Anɪtu kakoe honɪŋkano wopɪngo netɪhwayo'ne nejopahonɪŋki a'amu hn'nwi kakoe honɪŋkano hiloso mtɪhupewo'nɪŋkuhwone'nwoho. Mousesɪmo honɪŋkano hungkunoso uyɪmentiso sohonta Anɪtu kako huno syafɪhu'mento, Olo honɪŋkano hungkuno loso ne'no nowentanɪŋkuhwosi Apɪlohamɪye imuhwo Jisas oso humne'no ulɪmentiso sohwo hwahopo poso sohonta honɪŋkano hungkuno hiloso wesojwao'montonoho. Olo hungkuno loso a'amu ahwomomjoso a'amu ajwo lo'mo humaso Mouses osohumo uyahonɪŋki Mouses kako a'amu somo uyɪmentisofoho.

²⁰ I oso'no Anɪtu kakoe hungkuno Apɪlohammo uyɪmentiso sohonta nom'ne a'amu ajwopo mohumunyofoho. Anɪtu kako'nohini uyɪmentisofoho.

Honɪŋkano hungkuno loso nakumo mesyolonetɪhwayo'nefoho.

²¹ Oso hungkuno tɪfinjoso Anɪtu Mousesɪmo uyɪmentisoso hungkuno sɪmo'mjoso Apɪlohammo uyɪmentiso somo wae weo'mto liyalofoho. O'o, ose'maho. Nakwo Mousesɪye honɪŋkano hungkunomo tɪfi inɪŋkohwaso hn'nwi Anɪtu nakumo songo humayo'neso nejaponefoho. U, Anɪtu a'amu Mousesɪye honɪŋkano hungkunomo inɪŋkaofijo somo ole ulɪhwonesohilo. Sekwo wopɪngo kuyoho. Ose ulɪhwonesohilo.

²² O'o, Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohofoso ole nalohi, A'amu hopi'nono olo hwaho lopo humalofo somo honɪŋkano wonyoso yokumpohn'nyo mokosyohumawo'nɪŋkisofoho. Ose nalisofoho. I oso'no a'amu Jisas Kɪlaisɪmo sɪmeho hi'ntnnono uyo somo Anɪtu oso hungkuno Apɪlohammo uyɪmentisoso oso a'amu homo somo

uyimtonoho. Hungkuno hiloso ole, Anitu Apiloham kakoe imu so'njimo wopingo ulohofonefoho.

²³ Jisas kako nakwoe hwahopo mape sohonta nakwo Jisasimo simeho hi'ntnnono muyo'njo nohumentahoninkuhwone osohonta honinkano hungkunoso nakumo nano mekilo'mokonehumaji'mentisofoho. Osopo nohumentaninkuhwoni simeho hi'ntnnono uyo honinkano Anitu netihwamentisofoho. ²⁴⁻²⁵ Oso'no honinkano hungkuno loso Anituye yahino wopingoso netihwayo'ne mesyolonetihwamentisofoho. I oso'no Jisas Kilais nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohonta honinkano hungkuno mesyolonetihwayo imojoso moi'wo imo'nimentisofoho. I olohonta nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone hn'nne'no Anitu kako sekwo wopingo kuyoho nalisoso'no honinkano hungkunoso momekilo'mokonehumajonehoho.

²⁶ Oseso nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyalokuhwoneso nakwo Anituye mehomi'nwoho. ²⁷ A'amu Jisas Kilaisimo iningkayo'ne mijo kiyomayo neso hofiko Jisas Kilaisiye huno nomantifi Kilais imentiso pa'nyo yalokuhwono. ²⁸ Oso'no olohonta nakwo Jisas Kilaisimo iningkawalokuhwone so'nwi nakwo hopi'nono afa'nohininwoho. A'amu Juta so'nji a'amu temtitofo kengo so'nji kengo'maho. O'o a'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu nom'ne somo mokosyohumayo so'nji kengo'maho. O'o, hwe sohwanji moya'mi sofanji kengo'maho. Awonoho. Jisas Kilais nakwoe simeho mo'mo ne humaso hn'nwi nakwo afa'nohino humalohwono. ²⁹ Oso'no jije simedomo Jisas kuhumaso'manji kiko Apilohamiye imu hwosoho. Oseso oso hungkuno Anitu Apiloham'nji kakoe imu so'njimo uyimentisoso kiko nomatnnefoho. Hungkuno hiloso olenoho. Anitu Apiloham kakoe imu so'njimo wopingo umokumentisofoho.

4

¹ Oso pahnnimo hungkuno simo'mo seloheso apa'no waselimonne'no yohono. Hwe fihwo poyo pe'ninkahoninkiki kakoe ho'yango hamniyoho yo'mayoso kakoe hwomu we'e sohumne'no a'amu nom'ne sohwa hwomu we'e sohwo'nji ho'yango so'nji umokosyohumahoninkofi hwomu we'e sohwo kako syoho ulohofiyo pa'nyo hweho.

² Hwapingoso we'e sohwo kako a'amu kakimo umokosyohumayo somo enjwa'mnoho. Kakoe ho'yango yo'mayo somo uhwontohumayo hwafoho. I tifi no'mo hwomu huhwo sohwo oso sikuno kaninkwohwo ho'nahumentiso somo kakoe ho'yango yo'mayoso mokosyohumantihwone hweho.

³ Oso pa'nyo nakwo humamentihwonefoho. Jisas mape sohonta nakwo mehomi pa'nyo humentani nakwo honinkano hungkuno somo enjwa'mo humentani honinkano hungkuno hiso mekilo'mokonehumaji'mentisofoho.

⁴ Oso sikuno Anitu kako ho'nahumentiso somo kakoe Hwomu nakwoe hwahopo uhwatimentisofoho. Kona'wohi Jisasimo aswo mahoninkiki kako honinkano hungkuno somo enjwa'mo humamentisofoho.

⁵ Anitu kakoe hwomu uhwojahoninkiki kakoe hwomuso nakwo honinkano hungkuno somo enjwa'mo humalohwone hn'nyumo isihuto nalohofonto Anituye mehomi ne namokumentisofoho.

⁶ Nakwo kakoe mehomi ne imo'nyo so'no netihwayo'neso Anitu kakoe hwomufe Towahuno nejopahoninkiki Towahuno sohwo ehuhnaofonto Anitumo uliwo'ninkiki, Mpohwo, Mpohwo. ⁷ Oso'no nakwo nom'ne somo enjwa'mo mohumulohwono. O'o, kakoe mehomi'nwoho. Oseso nakwo kakoe mehomi hn'nyumo yo'mayo Anitu kakoe mehommime'no ito'no esyohumamentisoso wonejapmmontonoho.

Poul kako a'amu Ngkolesiya somne'no huno pi'ningo syafihu'mentisofoho.

⁸ Sekwo temtitofo kengo soku, hohonta sekwo Anitu ne sohomo huno maseimentiso sohonta sekwo hwahoponjo anitu hwasyo sofe syoho ulohofimentohofofoho. ⁹ I olohonta sekwo Anitu ne sohomo tipemalokwofo. I nom'ne hungkuno ole, Olohonta Anitu kako sekumo tipesemalofoho. Oso'no sekwo honinkano hungkuno somo enjwa'mo wohumantife'no liyalokwofo. Oso honinkano hungkunoso yokumpohn'nyo ane hweho. ¹⁰ Sekwo ole lalokwofo, Nakwo yo'mayo sikuno fisomo u yo'mayo hamno

fisomo soswo fisomo t̄imo uhwon̄iwo'n̄ingkuhwone so'no An̄itu kako wop̄ingo kuyoho wonalono. Ose lalokwofo. Oso hunoso omomo hunofoho. ¹¹ Oso'no ngko sekumne'no huno pi'n̄ingo engo syof̄isyalokweno. An̄ituye hungkuno loset̄ihwamentohe so'no ngko syoho siki syoho kiyalokweno. Ne'maso imo'nonet̄keno.

¹² Nje a'amu soku, nje hungkuno somo haloho popmno. Ngko hon̄ingkano hungkunomo enjwa'mo mohumunyo hwo'nyoho. Oso pa'nyoso sekwo hm̄mo'n̄imno. Sekwo hohonta a'amu Jutafe hon̄ingkano hungkuno somo enjwa'mo mohumammotofu kuyoho. Oso pa'nyoso ngko humaleno. Ngko sekwo'n̄ji nohumentan̄ingko sekwo ngkimo wonyohofiyu ntoho'mentohofofoho. ¹³ Hon̄ingkanopo hano loho'nawenji nom'ne angopono wamonji ko imentoheso mnokino engo t̄ipemanji sekuyepono asomo ponji An̄ituye hungkuno loset̄ihwamentohefoho. Sekwo in̄ingo laseyohoho. ¹⁴ Oso mnokinoso sekumo tango engo ko se'mahon̄ingki sekwo ngkine'no hohujo mikinjan̄imofe'n̄jo imentohofofoho. O'o, sekwo hofiyu ntoho'mentohofofoho. A'amu ahwomomjo sohwanji Jisas K̄ilais sekumo se'mahon̄ingkofi sekwo wop̄ingo umokosyohumamentohofu pa'nyoso ngkimo n̄imokosyohumamentohofofoho. ¹⁵ Osohonta sekwo ngkine'no s̄imonyo imentohofofoho. I olohonta sekwo hon̄ingkano nom'ne kengo so'no syaf̄isyont̄ifi s̄imeho wop̄ingo lasemo'n̄ingkohoho. Hohonta oso mnokino nimentiso sohonta sekwo s̄imeho engo ntapmmentohofu so'no n̄ifo'mayo'ne sekwoe ho'yango yo'mayo hopi'nono nontap̄ikutnnesohilo. Ngko huno ole n̄iyohoho, Sekwo ngkimo n̄ifo'mayo'manji ole wontant̄ifeho. Nakwoe t̄imo wokit̄ihwofiyano. Wonyoangkafo n̄imokosyohumamentohofofoho. ¹⁶ I olohonta sekwoe yahino kengo so'no hungkuno nehopi selahon̄ingko ngkine'no nakwoe mango hweho lohnnalokwofo.

¹⁷ A'amu hwasyo hungkuno'n̄jo sohwa hof̄iko sekumo afofo semokalokwofo. I hwap̄ingoso sekwo hof̄ikoe yofe ho'nomayo'nefoho. Hof̄iko sekumo ajwo'mo mase'mofont̄ifi ngkimo mempo hohnta'ni women̄ihumojant̄ife'no yalokwofo. ¹⁸ A'amu nom'ne somo afofo hungkuno ne'n̄jo umokiyoso wonyo'maho. O'o, hon̄ingkano wop̄ingomo m̄jim̄weneso afofo umokiyoso wonyoangkafofoho. Ngko anepo, ou sekwo'n̄ji nohumentan̄i'mo hof̄iko sekumo afofo semokiyoso wop̄ingofoho. ¹⁹ U nje mehomi, s̄imeho sejopalokwe soku, sekwo tohino engo ntopalokwofo. A'musi kakoe mehomi aswo mayo'ne tohino engo umn̄iwo'n̄ingkiiso pa'nyoso ngko sekumne'no apa'no n̄imnalofoho. Oso tohino mjan̄imn̄im̄ihwosi sekwo sekwoe s̄imeho sekwoe huno sekwoe a'apaho hopi'nonohinoso Jisas K̄ilais̄imo n̄ihu'nahone uȳikuj̄i kako sekumo sehula'afonefoho. ²⁰ Ngko sekwo'n̄ji wohumamonne'no yalokweno. I ngko sekwo'n̄ji humayo'manji hungkuno olo pa'nyo masel̄mnehono. I ngko ikanopo humale so'no pipi imnehono. Sekwoe omomo yahino so'no huno pi'n̄ingo engo syof̄isyalokweno.

Ap̄ilohamiye ape Hekal̄i'n̄ji Sola'n̄jiye pahnn̄imo hungkuno Poul mt̄i'mokumentisofoho.

²¹ Sekwo njimno. Sekwo Mouses̄iye hon̄ingkano hungkunomo enjwa'mo wohumant̄ife'no yalokwofo soku, oso hon̄ingkano hungkuno neso sekwo huno laseyohoho. ²² Hungkuno hiloso ole naliso, Ap̄iloham hwomu hufa'u t̄ipema'mentisofoho. Tis̄maso sohwo Solafe syoho ulohofiyosi aswo ma'mentisofoho. Ap̄ilohamiye ape nesi aswo nom'nehwo ma'mentisofoho. Kakoe yofe Aisak̄iyoho. ²³ Syoho ulohofiyosi Hekal̄i kako mehomi aswo mayoso a'amu mawo'n̄ingkohofu pa'nyofoho. I Ap̄ilohamiye ape ne Sola hwonjo ape n̄ihu'no a'manesi An̄itu hungkuno Ap̄iloham ya'umo ul̄imentiso so'no Sola mehomi ma'mentisofoho. ²⁴ Olo a'mu sofa'umne'no pahnn̄imo hungkuno wasel̄monne'no yohono. Ape sofahusi siko An̄ituye hungkuno hufa'u pa'nyo fa'uyoho. S̄imo'mjosi Hekal̄i kako hwof̄iki'nyo Sainai pa'nyiyoho. Osopo An̄itu kako Mouses̄imo hon̄ingkano hungkuno uȳimentisofoho. Hekal̄iye mehomiso syoho ulohofiyu a'amufoho. ²⁵ Hwof̄iki'nyo Sainai sopo hwaho Alepiya wo'nnyoponoho. Pone engo Jerusalem hwof̄iki'nyo Sainai pa'nyofoho. Oso ango pone Jerusalem olo hwahoponjo a'amu osopo humalofoso hof̄iko hon̄ingkano hungkuno somo in̄ingkawowo'n̄ingkohofu so'no

honɪŋkano hungkuno hiso hofiɓkimo mekilo'mokohumatn'nyofoho. Oso'no hofiɓko oso hungkuno somo syoho ulohofiyo hwafoho. Hekaliye mehomi pa'nyofoho. ²⁶ I Anɪtuye hungkuno nom'neso Apɪlohamiye ape nesi pa'nyofoho. Sola kako syoho ulohofi'maho. O'o, ape nefoho. Kako Anɪtuye ahwomomjo ango nemokosyohumayo pa'nyiyoho. Ango Jelusalem songoponoho. A'amu hn'nɪmo momekilo'mokonehumajiyo'neponoho. Sola kako nakwoe nena'wohiyoho. ²⁷ Aisaiya oso ango pone Jelusalem hufa'uyo so'no Anɪtuye hungkunomo ole mtɪ'mokumentisofoho. Ole nalɪmento,

Kɪko ape hwonjo siki, sɪmonyo fiyo.

Kɪko mehomi aswo momaso'njo ko yonji kɪko mango engo'nji isamoyoka njo.

Hwapɪngoso mehomi pi'nɪngo engo wosejapmmnonho.

Jɪje mehomiso ape syoho ulohofiyo siye mehomimo uyakolopitnnefoho.

Aisaiya ose mtɪ'mokumentisofoho.

²⁸ Nje a'amu soku, sekwo Solafe hwomu Aisak pa'nyo kuyoho. Anɪtu sɪmo'mo Apɪlohammo hungkuno uyonto tɪfi no'mo kakoe hungkuno ne imo'nyo'ne Solamo hwomu uyɪmentisofoho. ²⁹ Hohosohonta syoho ulohofiyo siye hwomu sohwo ape ne siye hwomumo tango uyɪmentisofoho. Oso pa'nyo olohonta Anɪtuye Towahuno nakumo Anɪtuye a'amu ne nemokahonɪŋki nakwo tango malokuhwono. A'amu honɪŋkano hungkunomo enjwa'mo humalofoso oso tango hiso nejopalokwofo. ³⁰ I oso'no a'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohofoso ole mtɪ'mokumentohofi Anɪtu Apɪlohammo ulɪmento,

Syoho kilohofiyo si'nji kakoe hwomu'nji wae fiyo.

Syoho kilohofiyo siye hwomu sohwo kako jɪje hwaho yo'mayo ho'yangoso momanehoho.

O'o, jɪje ape ne siye hwomu ne sohwo kako'nohini nomane hweho.

³¹ Oso'no nje a'amu soku, nakwo syoho ulohofiyo siye mehomi'maho. Nakwo honɪŋkano hungkunomo enjwa'mo mohumayo'nwoho. Honɪŋkano hungkunoso nakumo momekilo'mokonehumajonehoho. O'o, nakwo ape ne siye mehomi'nwoho.

5

Kɪlais kako nakumo isɪhutofonema'mentiso lopo wohumano.

¹ Seteniye impo'ango mta'ni Kɪlais nakumo nasɪhuto'mentiso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo wolohofano. Honɪŋkano hungkunoso sekumo nomokokilo'mokosehumajoloho.

² Sekwo upa'nɪmno. Ngko Poulɪ'ni hungkuno waselɪmonne'no yohono. Huno ole losyofɪsyalokwofo. Nakwoe a'apaho sɪhu kolo'nyo'manji Jutafe honɪŋkano hungkunomo inɪŋkayo'manji Anɪtu nakwoe wonyo wae wena'mtonoho. Huno ose syofɪsyalokwofo'manji Jisas kako sekwoe wonyo'ne poyo siki pe'nɪmentono.

³ Ngko apa'no waselɪmo. A'amu fihwo kako Anɪtuye a'amu ne imo'nyo so'ne kako honɪŋkano hungkunomo inɪŋkawesoso kakoe a'apaho sɪhu kolofom'anji oso hwe huhwo sohwo honɪŋkano hungkuno nɪhu'no hopi'nonohinomo unɪŋkaweno. Nɪhu'no kenga'nohinomo minɪŋkayo'manji u honɪŋkano wonyo kenga'no iso'manji nɪhu'nahone tɪkanomo wene hweho. ⁴ Sekwo wonyo wayo'ne honɪŋkano hungkuno inɪŋkawowo'nɪŋkohofom'anji sekwo Jisas Kɪlaisɪmo nto usɪkwojao'malofokuyoho. Yo'mayo wonyoangkafo Anɪtu sekumne'no selohofiwo'nɪŋkiso so'no sekwo hohujo nto ikinjao'malofofoho. ⁵ Sekwo hohujo ikinjaofahonɪŋkofɪ nakwo fehohnjo hn'nwi Jisas nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɪmentiso somne'no sɪmeho hi'ntnnono uya-

honɪŋkuhwono Anɪtuye Towahuno Wopɪngo kako nakwoe wonyo honɪŋkanomo wae yaofalofoho. Oso'no tɪfi no'mo Anɪtu utɪhwa'nyopo, Nje mehomi wopɪngo ne kuyoho nalonefoho. Oso hiso'no nakwo hontohumalohwono. ⁶ Nakwo Jisas Kɪlaisiye mehomi ne imo'nɪŋkuhwone so'no u a'apahomo sɪhu kolo'nyoso a'apaho makolo'nyoso oso sikiyoho. O'o, Jisas Kɪlaisiye mehomi ne imo'nyoso ole, Jisasiye hungkunomo tɪfi inɪŋkayo so'nji a'amu nom'ne somo sɪmeho hi'ntnnono uyo so'ntnne oso Jisasiye mehomi nefe yahinofoho.

⁷ Sîmo'mo sekwo Jisasîmo tîfi hofiyo inîngkamotofofoho. I sekwoe yahino wopîngo somo tîhwo pijwasehumasoto. Jisasîye hungkuno somo inîngo mopmno eso tîhwo selîmasoto. ⁸ Anîtu'maho. O'o, kako oso honîngkano wonyo somta'ni Jisasîmo uhwojahonîngki sekumo sesîhutomentiso hweho. ⁹ Toho we'e sijontanîngkuhwosi ifofo yososo toho engo sijîhwosi yo'mayo hopi'nonohinomo wonahumontonoho. Oso pa'nyo a'amu anga'nohino hwasyo hungkuno selososo sekwo hopi'nonohino soku sekwo hwasyo honîngkanomo inîngkwalokwofo. ¹⁰ I oso'no ole syosefîsyalokweno. Hwe Engo sohwo sefo'mahonîngkuhwosi oso hwasyo hungkunomo inîngkwalokwofo somo sekwo hohujo ikinjaofi'kuji Jisasîye hungkunomnohino ngko inîngkwalokwe hopaso finîngkamno. Oso a'amu sohwo sekumo ole seloso, Sekwo a'apaho sîhu fîkolo'nîmno, ose seloso sohwo hwasyo honîngkanomo ipesemotaseseso sohwo kakoe yahino wonyo somne'no Anîtu kako tohino uyonefoho.

¹¹ A'amu fehohnjo ngkine'no ole lalokwofo, Poul huhwo'nji ole lutîhwawo'nîngkiso, A'amu honîngkano hungkunomo inîngkayoso a'apaho sîhu kolo'nyo somo ose inîngkaofijo'manji Anîtu hofi'koe wonyoso wae weeo'mtonoho. Ngkine'no ose lalokwofo. I oso hungkunoso ngko lutîhwantî'mtentesi a'amu honîngkano hungkunomo inîngkwalokwofo sohwa ngkimo tango montape'njo ikutnesohilo. O'o, ngko Jisas a'amufe wonyo so'no iyopo poyo pe'nîmentiso so'no ulalokwe so'no hofi'ko ngkimo tohino ntapîwo'nîngkohofofoho. ¹² A'amu sekwoe a'apaho fîkolo'nîmno selalokwofoso hofi'ko hofi'koe a'apahomo nîhu'nahone sîhu kolo'nîfijoso sekumo selîko'mafi'kuji nîhu'nahone mose'mafi'kutnnehoho. Oso'no nîmo'nîngkohoho.

¹³ U nje a'amu soku, honîngkano hungkuno somta'ni Anîtu kako sekumo sesîhuto'mentisofoho. Sekumo peho'ne sesîhuto'mentisoto. Apa'no honîngkano wonyomo inîngkayo'netaho. Nîhu'no awonoho. Olenoho. Nom'ne a'amu somo sîmeho uyo'ne nom'ne a'amu somo ufo'mayo'ne oso'ne Anîtu nakumo isîhufonema'mentisofoho. ¹⁴ Yo'mayo honîngkano hungkuno neso hungkuno anga'nohino somo wo'nnyofoho. Hungkuno olenoho. Kîko kikine'no kumo'nyo hopaso kîko a'amu hopi'nonohino somne'no wakumo'nono. ¹⁵ I sekwo nom'ne a'amu so'nji yoka hnnîngkuji sîmeho tohino semnîngkuhwoso'no tango inîngkuji ikujoho fongki'nîfijo'manji i sekwo i'waho fiyîmno. I sekwo oso yahino ifijo'manji sekwo hopi'nono wonyo umo'nantîfeho.

Anîtuye Towahuno Wopîngofe yahino'nji a'amu hwaho loponjo hn'nwiye yahino so'ntnne hungkunofoho.

¹⁶ Hungkuno ole waselîmonne'no yohono. Sekwo haloho popmno. Anîtuye Towahuno Wopîngofe mampaho jîje hunomo huno kiyîhwoso'no sîmeho kumo'noso somo tîfi finîngkayo. Ose iyo'manji yo'mayo wonyoso jîje sîmeho umo lîhwosi ko yososo miyonehoho. ¹⁷ Ihwoni, jîje sîmeho ole kilalofi, Olo honîngkano losomo hano fiyo. I Anîtuye Towahuno Wopîngo ole kilalofi, Yo'mayo wonyo jîje sîmeho umo lîhwosi yososo miyonehoho. O'o, nje honîngkanomo tîfi nîngkape. Ose kilalofoho. Oso'no oso hwa'u jîje sîmeho mo'mo ikujoho hopa fongki'nalokusiyo. Kîko yo'mayo uyîmonji yalokunoso kîko hopo'maho. ¹⁸ Kîko Anîtuye Towahuno Wopîngomo tîfi inîngkusoso kîko honîngkano hungkuno somo enjwa'mo mohumuhnohino.

¹⁹ Yo'mayo wonyoso nakwoe sîmeho yoneso'no huno nayohoho, nom'ne a'amufe a'apahomne'no sîmeho fefoyoso, yo'mayo huno wonyo syafîsiyoso, honîngkano wonyomo hano iyoso, ²⁰ iyo huyo'mango'nji sojo huyo'mango'nji yofe ho'nomayoso, hwahoponjo hwasyo anîtu hwe hwoso sohomo tîfi inîngkayo, peefo, ki'nyo imokiyoso, a'amu mangohwa imo'nontîfi ikujoho fongki'nyoso yoka hnniyoso, sîmano hintotohino kumnyoso, yofe ho'noma'nyoso, nom'ne somne'no hitoho mulofe'njoso, o'o a'amu kakoe yo'mayo somne'no syafîsiyoso, a'amu ito'no mohumayofoho. O'o hofi'ko husilo husilofa lohofontîfi nom'ne a'amu somne'no sitofo ujofoho. ²¹ Nakwoe sîmeho a'amu nom'nefe yo'mayo so'no hi umo'nyo, mijo yokumpohn'nyo nonontîfi nilohofoso, yo'mayo syohi'nyo

wonyo iyoso, yo'mayo fonifonyo iyo, yo'mayo wonyo iyoso, umo l'wo'n'ingkisofoho. S'imo'mo sel'imentohe hopaso apa'no yokumpohn'nyo wasel'imonne'no yohono. A'amu yo'mayo wonyoso iwo'n'ingkohofoso hofiko Anitu nemokosyohumayo sopo mahu-fitnnefoho.

²² I oso'no nakwo Anituye Towahuno Wop'ingofe mampahomo in'ingkwawoso nakwo nom'ne a'amu somne'no hitoho wonalomontonoho. Nakwo Anitu'nji hungkuno hnn'ingkuhwasi simeho wonyohofiyo'nji wohumantanoho. Oso'no Anitu'nji a'amu so'njimo simeho pompenjiyo uyantanoho. Nakwo Anituye Towahuno Wop'ingofe mampahomo in'ingkwawoso, u a'amu nom'ne nakumne'no wonyo hungkuno loso'manji nakwo simeho wonyo muyanehwono. O'o, simeho wop'ingo'nji wohumantanoho. Nakwo a'amu nom'ne somne'no hitoho nalofihwoso'no ufo'mantanoho. Yo'mayo wop'ingo ulohofantanoho. Yo'mayo nakwo nom'ne somo ulasoso ne umo'n'imontonoho. ²³ Nakwo nom'ne somne'no hwahopo wopowantanoho. Nakwoe yofe moho'no-ma'nyo'njo uyantanoho. Yo'mayo nakwoe simeho uyimonto ko yososo nakwo hon'ingkanano wop'ingo'nohinomo uyantanoho. Oso yo'mayo yahino wonyongkafo loso yasoso hon'ingkanano hungkunoso yo'mayo hwahoponjo hungkunoso nakumo mop'ijwonamofe'njo umontonoho. ²⁴ Jisasiye a'amu ne hn'nwi olo so'no nano mtito'-mentihwone, Yo'mayo nakwoe huno wonyo naisoso yo'mayo simeho fefoyo ne'maso sohonta ole syafisyiwo'n'ingkuhwono. Mpano. Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyopo oso hiso'no nto pe'n'imentisofoho. Ose syofisyontani hon'ingkanano wop'ingomo humalohwono.

²⁵ Anituye Towahuno Wop'ingo kako songo humayo'ne kakoe yokumpohn'nyo ntnne'no nejap'wo'n'ingkiso so'no nakwo kakimo enjwa'mo wohumano. Kakoe hungkuno somo sikuno huhwo huhwi un'ingkwawano. ²⁶ Yo'mayo nakwoe yofe engo imo'nyo'neso mosyafisiyo'njo uyano. Nakwo nom'ne a'amu somne'no simano hintotohino monahmnyo'njo uyano. Nakwo nom'ne a'amu sofe yo'mayo so'no hi monamo'nyo'njo uyano.

6

Nakwo nom'ne a'amufe tangoso ufo'mano.

¹ Nje a'amu soku, a'amu fihwo kako yahino wonyomo apa'no yoso'manji sekwo Anituye Towahuno Wop'ingofe mampahomo tifi in'ingkwawowo'n'ingkohofoso sekwo oso hwe huhwo sohomo hon'ingkanano wop'ingo somo apa'no tipemayo'ne ufo'mapmno. Yoka nulikutoho. O'o, hungkuno wop'ingo'nohini hofiyo ulifijoso Anituye hon'ingkanano apa'no fipemotamno. Sekwo anga'no anga'nohino soku sekwoe humayo somo ito'no uhwonimno. Seten kako yamofe selohofahon'ingkuhwosi sekwo wonyo ifitnnoho. Oso'no ito'no uhwontohumamno. ² Sekwoe a'amu somo yo'mayo tango u'masoso sekwo hofikimo ufo'mapmno. Ufo'mapijo'manji sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno ne somo un'ingkwawantifeho. ³ Hwe fihwo ole hnnalofi, Ngkimo peho'no nifo'mapitnnehofo. Ngko ito'nohino hwo'nyoho. Ngko hoponoho. Ose hnnoso sohwo kako hwasyo hnnalofoho. ⁴ A'amu anga'no anga'nohino soku yo'mayo iwo'n'ingkinno somo kiko ito'no uhwonyo. Wop'ingo'nohino uhwon'ingkohoji jije simeho wop'ingo wakumo'n'imontonoho. Nom'ne a'amufe yo'mayo syoho iwo'n'ingkiso somo uhwon'ingkohoji ole nosyafisyohotoho. Nom'ne sofe yo'mayoso wonyofoho. Nje yo'mayoso wop'ingofoho. Ngko uyakolofohono. Ose nosyafisyohotoho. ⁵ O'o, Anitu kako sekwo anga'no anga'nohino sokuye syohomo sehon'ingkuhwosi yano noselofiyonefoho. Oso'no a'amu anga'no anga'nohino soku sekwoe syoho so'no tango nomapitnnefoho.

⁶ A'amu sekumo Anituye hungkuno losetihwalokuso sohomo sekwoe wosopayo hwapife hamniyoho yo'mayo fehohnjoso uyimno.

⁷ Hwe fihwo kako Anitumne'no hwasyoso mulonehoho. U hwe fihwo kako wopayo hulihwosi wopayo wofoka'montonoho. U yo'mayo huloso wofoka'montonoho. Oso pa'nyo hwe fihwo Anitumne'no hwasyo in'ingkwawo'n'ingkiso sohwo ne ane

umo'nimontonoho. Oseso sekwo anga'no anga'nohino soku hwasyo hningkutoho. ⁸ A'amuso yo'mayo wonyo kakoe simeho umo'nyoso ose iwo'ninkiso'manji u kako nihu'nahone tikanomo wene hweho. A'amu nom'ne sohwo yo'mayo Anituye Towahuno Wopingo uloso somo iningkaweso'manji u kako Anituye Towahuno mta'ni songo humayoso nomane hweho. ⁹ Honinkano wopingo somo nohumentani Anituye syoho wopingo so'no piso'mo'nyo namo'ninkuhwoloho. O'o, yo'mayo wopingo yaso'manji yokumpohn'nyo ne'no mjimihwasi sikuno Anitu ho'nahumentiso somo yo'mayo wopingo nomane'nwoho. ¹⁰ Oso'no sikuno huhwo huhwi nakwo a'amu hopi'nonohino somo ufo'mayo'ne honinkano tipemayo'manji ufo'mano. I a'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyiwoninkohoho somo ne'nohino ufo'mafikuno.

Jisas nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyafiku'nnyo sopo pe'nimentiso so'no Poul kako simonyo imentisofoho.

¹¹ Olo hungkuno loso simo'mo nom'nehumo ulahoninko kako mti'mokohoho. I olopo nje aho'nji mti'mokalokweno. Sekwo uhwonimno. Ifalifaliyo loso mikunimposo mti'mokalokweno. ¹² A'amu fehohnjo hungkuno losetihwalokwofoso hofiko sekwoe a'apaho sihu sekolofo'ne umo'nalofoho. Hwapingoso ole. Hofiko a'amu a'apaho sihu kolofoso yahino somo iningkawo'ninkohoho sofe simeho wopingo umo'nyonefoho. I oso a'amu hungkuno losetihwalokwofoso hofiko Jisas nakwoe wonyo'ne pe'nimentiso so'no simeho hi'ntnnono ufijo'manji Anituye a'amu ne imo'nifitnnefoho. A'amu huhwo sohwa oso'nohino losetihwantifijontentesi a'amu honinkano hungkunomo enjwa'mo humalofoso hofiko a'amu nolosetihwalokwofo somo tango uyikutnnesohilo. Oso'no a'apaho sihu sekolofo'ne umo'nalofoho. ¹³ A'amu a'apaho sihu kolo'nyo'ne hungkuno losetihwalokwofo sohwa hofiko honinkano hungkuno hopi'nonohinomo miningkayo'njo yalokwofo. O'o, sekwoe a'apaho sihu kolofo'ne losetihwayo hwapingoso ole. Hofiko a'amu Juta somo nakwoe inomokomoyo pi'ningo engo somo uhwonimno ulahoninkofi a'amu Jutaso hofikoe yofe ho'nomalokwofo. ¹⁴ Nje yofe'nji yo'mayo ntnneso moho'nomanyo'njo yalokweno. O'o, olo'nohino woho'noma'mo. Jisas Kilais kako nje wonyomne'no iyo hwojiyafiku'nnyo sopo poyo pe'nimentisofoho. Oso hiso'no woho'noma'mo. Hwapingoso Jisas ngkine'no poyo pe'nimentiso so'no yo'mayo hwahoponjoso ngkimo yokumpohn'nyo monimokosyohumanehoho. O'o, Jisas hwahoponjo yokumpohn'nyo somo hwotoho hmentisofoho. Oso'no hwahoponjo yo'mayoso nihu'nahone ngkilaho lalokweno. Oso hiso'no a'amu yo'mayo hwahoponjo somo iningkawalokwofoso hofiko ngkine'no nakwolaho ntantikwofo. ¹⁵ A'apaho sihu kolo'nyo yahinoso ne anefoho. A'apaho sihu makolofo'njo yahinoso ne anefoho. O'o, neso ole, Anitu nakumo a'amu songo pa'nyo namokiyo yahinoso hoponoho. ¹⁶ A'amu hopi'nono huno ose uyahoninko iningkawo'ninkohofoso hofiko Anituye a'amu nefoho. Osomne'no Anitu kako hitoho ulofihwoso'no simeho pompenjiyo uyono.

¹⁷ Yo'mayo semti'mokiyohi so'no sekwo nom'ne tango ntapikutoho. O'o, ngko Jisasiye syoho ulohofiyo sohwo'nimo a'amu tohino engo ntapontifeso nje a'apaho ime'nohinofoho.

¹⁸ Nje a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wosemokosyohumano. Yo'mayo wopingo waselohofono. Hungkuno nehopeho. Ngko Poul'ni semti'mokiyohiyohefoho. Osohopeho.

Efesos

Olo iyoswo loso Poul A'amu Efesos somne'no Mt'i'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo t'iwentinain'nji (29) teti wan'nji (31) nto uyakolo'mentisopolikeno Poul olo iyoswo a'amu ango Efesos'njo somne'nohini mt'i'mokumentiso'maho. O'o, a'amu hopi'nono hwaho Esiya sopenji a'amu Efesos so'nji uhwonifitnne'ento mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo homo lomjo hungkuno hwap'ngoso olenoho. Nakwo K'ilais'i'nji humalohwone so'nimo Anitu kako olohonta yo'mayo ahwomomjo wop'ngo hopi'nonohinoso nakwoe huyo'mangomo nefo'mayo'ne nejopalofoho. Jisas K'ilais'inta'ni Anitu kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohino ahwomomjoso nejahopohoho. (Hungkuno hiloso Efesos sohe engo 1 hon'ngkano we'e 3. Osopo weho.) Olo iyoswo loso Poul kako impo'angomo humanto mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako iyoswo Koulousi sopone'no mt'i'mokuyahotimentiso sohonta olo iyoswo Efesos loso oso afaho sohonta mt'i'mokumentisofoho.

Olo iyoswo lomjo hungkuno s'imo'mjoso olenoho. K'ilais'inta'ni a'amu Jisas'imo in'ngkunyoso s'imeho afa'njo wohumantifeho. Nakwo olo iyoswo homo lomo atofolihwasi t'ifi un'ngkohwano.

¹ Ngko Poul'i'ni K'ilais Jisasiye hungkuno a'amumo uyohojiku'mofo (*apousel*) syoho so'ne Anitu nihwosopo'mentiso hwo'nyoho. Sekwo Anituye a'amu soku ango Efesos nohumantifi K'ilais Jisasi'imo in'ngkawowo'n'ngkohoho sokune'no olo iyoswo loso mt'i'mokalokweno. ² Nan'ngkwoho Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilais'i'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wop'ngo selohofohosisi s'imeho pompenjiyo wosejapanjiyoho.

K'ilais yo'mayo wop'ngo naloho'mentisoso olenoho.

³ Nakwo K'ilais'i'nji humalohwone hn'nyumo Anitu kako olohonta yo'mayo ahwomomjo wop'ngo hopi'nonohinoso nakwoe huyo'mangomo nefo'mayo'ne nejopalofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilaisiye kan'ngkwowho Anitu osohumo isamoyoka ulano. ⁴ Hohonta Anitu kako nakwoe hwaho yo'mayo mamti'mokiyo sohonta nakwo K'ilais'i'nji humayo'ne Anitu kako nakumo nto nahwosopo'mentisofoho. Oso'no nakwoe s'imeho kiho'maso'nji humehwasi nakwo kakoe s'imano sopo wolohofantantonoho nje s'imano sopo wolohofantifeho. Ose syafihu'mentisofoho. ⁵ S'imo'mo Anitu kako nakune'no hitoho m'ikun'imposo ulo'mentisofoho. Oso'no nakwo kakoe mehomi ne namokiyo'ne Jisas K'ilais nakumne'no poyo pe'nyo so'ne uhwatimne'ento syafihu'mentisofoho. Anitu kakoe huno homo somo m'ikwesyaftisiyofoho. O'o, kako oso hiso'no uyimonnoho lonto s'imeho wop'ngo umo'n'ngkahon'ngki nejapmmentisofoho. ⁶ Nakwo hon'ngkano wonyomo nohumentan'ngkuhwoni Anitu kako wop'ngo'nohini nalohofonto kakoe Hwomumo nakumo siki nejapmmentisofoho. Oso'no nakwo kakimo aku peho uyanehwono. Awonoho. Siki nejapmmentisofoho. Oso'no nakwo Anitumo isamoyoka ulihwasi kakoe yofe woho'nomano. Hwap'ngoso nakwo Jisasi'nji humalohwone so'no Anitu kako nje mehomi kuyoho nalimentisofoho.

⁷ K'ilais nakumne'no kakoe honiyo us'ihumanto poyo pe'nimentiso so'no nakumo hon'ngkano wonyo mta'ni is'ihutofonema'mentisofoho. Oso'no nakwoe wonyoso kakoe honiyo'nji wae enao'mentisofoho. Oso wop'ngo hiso Anitu nalohofososo ifehu'mokonasiyoso wonyoangkafofoho. ⁸ Anitu huno wop'ngo hwap'ngo'njo sohwo kako nakumne'no huno ito'no uyahon'ngki kakoe yo'mayo wop'ngoso ifehu'mokonesyalofoho. Oso hiso'no Anitu kako huno uyohoho. Hofikimo ufo'mayo'nefoho. ⁹ Anitu kakoe mehomi hn'nwiye wonyo wayo'ne Jisas uhwatimne'ento limentisoso kako ose

yonto hohonta kakoe hunoso hiyaso'mo wo'mojoso olohonta ujo ehontojwahumentisofoho. ¹⁰ Oso Anitu ye hunoso hiyaso'mo wo'mojoso olenoho. Oso sikuno Anitu kako hwsopeehumentiso sohwi i'mofapihwoso'no yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji mti'mokumentisoso mihu'mokoso sohonta Kilais kako yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne mnokino engo'njohwo imo'nonefoho.

¹¹ Yo'mayo Anitu imne'ento imentisoso ne imo'nyo'nefoho. Oso'no Anitu kako nakwo a'amu Juta hn'nimo nje mehomi ne imo'nifitne'ento kako Kilaisiye temtito-fomo nehumatimentionhwo. Anitu kako nakumne'no yo'mayo so'no ae'mta'ni huno syonafihu'mentisoso ne imo'nimentisofoho. ¹² Nakwo simaho Kilaisimo uyimentihwone simo'mjo hn'nwi nakwo yo'mayo wopingo nalohofone so'no hontohumehwasi Anituye yofe engoso woho'nomano.

¹³⁻¹⁴ Sekwo temtitofo kengo mta'ango soku, Anitu sehwsopo'mentiso so'no sekwo Anituye hungkuno wopingo ne'njoso upa'nontifi Kilais sekumne'no asomo setimayo'ne sohomo sekwo simaho hi'ntnnono uyimentohofofoho. Oso'no sekwo Anituye a'amu ne imo'nimentohofa so'no kakoe Towahuno Wopingoso yofe sehwoe'ne seapmentisofoho. Oso Towahuno huhwo sohume'no hohonta Anitu nalimento, Nje a'amu ne somo nje Towahuno sohwo uyimonne'no yohono. Ose nalimentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Nakwo Anituye Towahuno Wopingo'nji humalohwone so'no kakoe a'amu ne nto imo'nimalohwone so'no huno nayohoho. Oso'nji yo'mayo Anituye a'amu neso mapitne'ento limentisoso oso hiso nakwo nomane so'no huno nayohoho. Hwapingoso Anituye Towahuno Wopingo nakwoe simaho mo'mo humaho. Oso'no olo so'ntne'no huno nayohi, Anitu nakwoe wonyomne'no mpe nto imentisofoho. Oso'no nakwo kako'nji humayo so'no asomo netimayo so'neso nakwo hontohumalohwono. Oseso yo'mayo nalohomentiso so'no nakwo nakwoe Anitu wopingo sohwoe yofe woho'nomano.

Anitu kako a'amu Efesos somne'no huno wopingo uyo'ne so'no Poul kako jomo ulimentisofoho.

¹⁵ Ngko ole upa'nimale, sekwo Hwe Engo Jisas sohomo simaho hi'ntnnono uyontifi Anituye a'amu nom'ne somo simaho uyalokwofo. ¹⁶ Ose upa'nonji sikuno huhwo huhwi ngko sekumne'no Anitumo isamoyoka uliwo'nngkohono. Sikuno anga'nohino fihwo moniyakolofefoho. O'o, sekumne'no huno syafisyonji Anitu kako sekumo sefo'mayo'ne jomo uliwo'nngkohono. ¹⁷ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kanngkwohwo Anitu yo'mayo wopingo hwapingo sohwo sohomo ole uliwo'nngkohono, Anitu kiko jije Towahuno wopingo sohwo a'amu ango Efesos humayo somo uyahonngkohoji Towahuno sohwo kako huno wopingo uyihwosi Anitumne'no a'amu somo utihwahonngkuhwosi hofiko kikine'no huno nehopi uyono. Ose uliwo'nngkohono. ¹⁸ Oso'nji ngko ole so'no sekumne'no uliwo'nngkohono. Anitu kakoe pomponaho sekwoe hunomo ho'nasesyihwosi yo'mayo so'no sehwsopmentisoso sekwo hunoso nto'no ehohosasesyihwoso'no yo'mayo wonyoangkafoso mapitne'ento limentiso so'no sekwo simaho wopingo'nji wohontohumantifeho. ¹⁹⁻²⁰ Jisas Kilais kako poyo pe'nimentiso sohonta Anitu kakoe yokumpohn'nyo mikunimposo so'nji Kilaisimo ulikafonto ahwomo somo kakoe aho angahohnta'ni mihumajimentisofoho. Osopo Kilais kako nohumanto nemokosyohumaho. Nakwo a'amu Anitumo simaho hi'ntnnono uyiwonngkihwoe hn'nimo oso yokumpohn'nyo mikunimposo Kilaisimo ulika'mentiso hiso nefo'mayo'ne syoho yalofoho. Oso'no sekwo huno waseyono. ²¹ Kilais kako Anituye aho angahohnta'ni humamentiso so'no kako ahwomomjo a'amumo mokosyohumayo so'nji hwahoponjo hwe engo sohwanji a'amu hwaho mokosyohumayo sohwa hnonji a'amu yofe engo'njo so'nji a'amu hopi'nonohino humalohwone hn'nimo Kilais kako hwofilo'nnyo hweho. Olohonta'nohinimaho. O'o tifi no'mjo hi'nji Hwe Engo oso hwo'nohini kako ne'no wohumantimtonoho. ²² Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso Kilaisimo enjwa'mo ho'nasyonto Anitu kakimo nakwoe hwe mnokino engo'njo uhumatimentisofoho. ²³ A'amu

Kilaisimne'no huno nayiwo'n'ingciso so'nwi Kilaisiye a'apaho'nwoho. Kilais kako nakwoe mnokino engo'njo hweho. Oseso nakwo Kilaisiye a'apaho fehohnjo'nwoho. Oso'no Kilais kako hopi'nonohinomo mokosyohumaho.

2

*Nakwo poyo pa'nyo nohumentan*ingkuhwoni Kilais yo'mayo wop'ingo naloho'mentiso so'no Anitu nakumo songo nelikofalofoho.

¹ Hohonta sekwo temtitofo kengo kengo soku hon'ingkanu wonyomo nohumantifi a'amu poyo pe'nyoso yo'mayo hungkunoso mupa'n'wo'n'ingkiyohoho hopa sekwo Anituye hungkunomo haloho maposo'njo imotofofoho. Oso'no Anitu tohino engo womapife limentisofoho. ² Oso hohosohonta sekwo hwahoponjo yahino wonyo somo in'ingkawentifi yo'mayo towahuno wonyo sofe hwe engo Seten oso hwoe hungkunomo haloho po'motofofoho. Seten huhwo sohwo kako a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ingkohoho somo kako yokumpohn'nyo umokosyohumaho. ³ Hohonta nakwo a'amu Juta hn'nwi a'amu temtitofo kengo kengo pa'nyoso nakwo hopi'nonohino Seteniye temtitofo'nwoho. Nohumentani yo'mayo yahino wonyo nakwoe simiho umo nelahon'ingki imotohwonefoho. Nakwoe hunomnohini in'ingkamotohwonefoho. Nakwo ose humentan'ingkuhwoni Anitu nakwoe hon'ingkanu wonyo somne'no simiho tohino umn'ingkahon'ingki Anitu kako a'amu hn'nimo tango engo uyimne'ento limentisofoho.

⁴⁻⁵ Nakwo hon'ingkanu wonyomo poyo pa'nyo nohumentan'ingkuhwoni Anitu hito m'ikunimposo ulofahon'ingki Kilais yo'mayo wop'ingoso naloho'mentisoso Anitu kako nakumo Kilaisi'nji songo nelika'mentisofoho. Anitu kakoe mehomi so'ne'no umo'n'ingkahon'ingki kako asomo netima'mentisofoho. ⁶ Nakwo Kilais Jisasimo humalohwone so'no Anitu kako Kilaisi'nji nakwo'njimo songo nelikafonto kakoe yofe engo nejopahon'ingki ahwomomo Kilaisi'nji humalohwono. ⁷ Ose naloho'mentisoso kako hito m'ikunimposo nejapeso kako engolopohamo a'amu tifi imo'none so'nji ne'no netihwawo'n'ingkisofoho. Anitu kakoe huno mta'ni wop'ingo uloho'mo lonto wop'ingo nalohof'wo'n'ingkisofoho. Kilais nakwoe wonyomne'no poyo pe'nimentiso so'no a'amu hopi'nonohino kakoe hito engo nejopahonjo somo uhwalokwofo. ⁸ Anitu kako wop'ingo uloho'mo limentiso so'no nakwo kakimo simiho hi'ntnnono uyimentihwone sohonta Anitu kakoe mehomi ne namokumentisofoho. Oso hito uloho yahino uyalokuhwone hwap'ingoso nakwo'maho. O'o, Anitu huhwo kako hwap'ingo hweho. Kako siki nejapmentisofoho. ⁹ Olo hilo so'no nakwo nakwoe yofe moho'nomo'-nanehwono. Awonoho. I nakwo hilo so'no hwap'ingo'maho. ¹⁰ Anitu kako nakumo namti'mokumentiso sohwo nakwoe hwap'ingo hweho. Nakwo yahino wop'ingomo in'ingkayo'ne Anitu kako Kilais nejapmentiso so'no Kilais Jisas nakumne'no yo'mayo wop'ingo nalohofoso nakwo a'amu songo namokumentisofoho. Anitu oso yahino wop'ingo somo hofiko in'ingkafitne'ento nakumne'no nto'no esyohumamentisofoho.

A'amu Juta so'nji temtitofo kengo kengo so'nji Anitu'nji ufohi'nyo'ne Jisas kako temtitofo anga'nohino umokumentisofoho.

¹¹ Ngko sekwoe hunomo huno wasefohoto'monne'no yohono. Hohonta sekwo Anitumne'no huno maseyofoho. I a'amu Jutaso a'apaho sihu kolo'nnyo sohwa hofiko sekumne'no ole liwo'n'ingkohofi, Sekwo temtitofo kengo mta'ango soku a'apaho sihu makolo'nyo so'no sekwo Anitumne'no huno maseyokuyoho, seliwo'n'ingkohofofoho. ¹² Oso hohosohonta sekwo Kilaisimne'no i'waho yontifi Anituye mehomi mmo'nyo kuyoho. Simo'mo Anitu a'amu Juta somo uhwasopo'mentisoso kakoe hungkuno wop'ingo kako'nji makotiku'nyo'neso sekumo mosejapmentisofoho. O'o, sekwo a'amu temtitofo kengo'mta'ango soku yoloho'mo humamotofokuyoho. Sekwo olo hwaho lopo nohumantifi tifi no'mo yo'mayo wonyoangkafo imo'none so'no mohontohumayo'njo kuyoho. Sekwo Anitu sohumne'no huno mosyafisiyo'njo imotofokuyoho. ¹³ Sekwo

Anítune'no kengopo nohumentaníngkofi Kílais Jisas kako poyo pe'nonto sekumne'no kakoe honíyo usíhuma'mentiso so'no kako impo'nosetíma'mentisofoho. Oso'no sekwo kako'nji ufohi'nímentohoho kuyoho.

¹⁴ Símo'mo nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofo kengo síkunonji mango hwona'ni imo'nontani humamotohwonefoho. Mangohwa imo'nímentíhwoneso nakwoe honíngkanomo tojo hopa píjwahnímentíhwonefoho. I Kílais nakumne'no poyo pe'nímentiso so'no tojo homo somo wae yao'mentisofoho. Oso hiso wae yaofonto nakwo símeho pompenjiyo'nji nohumentaníngkuhwoni temtitofo anga'nohino namokumentisofoho. Oso símeho pompenjiyo hwapíngoso Kílaisíyoho. ¹⁵ Jisas nakwoe wonyomne'no poyo pe'nímentiso so'no a'amu Jutafe honíngkano hungkuno hopi'nonohinoso a'apaho síhu kolo'nyo yahinoso a'amufe yahino wonyomne'no yahu fonjokisasiyoso yo'mayoso ne ane imo'nímentisofoho. Oso'no Jisas kako a'amu Jutafe honíngkano hungkunomo wae yaofonto nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofo kengo kengo sokunonji nakwo hn'nímo Jisas kako'nji nakumo monakojíwonto temtitofo anga'nohino songo namokumentisofoho. Oso'no nakwo símeho afa inímentíhwone'nwoho. ¹⁶ Kílais kako iyo hwojiyafíku'nnyo somo poyo pe'nímentiso sohonta nakwoe símeho tohino yahino so'nji mangohwa imo'nyo yahino so'nji Kílais kako poyo imokumentisofoho. Poyo imokumentiso sohonta nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofo kengo kengo hn'nímo temtitofo anga'nohino namokonto nakwo Anítu'nji símeho afa inímentíhwonefoho. ¹⁷ Kílais kako noponto a'amu Juta Anítu'nji mofonepo humamotofo so'nji sekwo temtitofo kengo kengo'mo Anítune'no humamotofo soku nonjimo olo hungkuno wopíngo loso nalímento, Sekwo símeho afa'njo hmno'nímno. ¹⁸ Ose nalímentiso so'no Kílais kako nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo a'amu temtitofo kengo síkunontne'no yo'mayo wopíngo naloho'mentiso so'no Anítuye Towahuno Wopíngo anga'nohino sohwo kako honíngkano namohmmentiso so'no nakwo hinjoho'nwi Anítumo u'malokuhwono.

Nakwo a'amu Anítumo iníngkawo'níngkuhwone so'nwi nakwo anga'ne'nwoho.

¹⁹ Oseso sekwo a'amu temtitofo kengo mta'ango soku olohonta sekwo yoloho'mo mohumu ilofo. O'o, sekwo Anítuye a'amu ne so'nji ufohi'nontífi Anítu'nji sekwo'montohwasi humalofo. ²⁰ Sekwo soku Anítu anga' mola'lokunjo pa'nyo kuyoho. Nakwo Anítuye hungkuno uyohojíku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwo'nnonji a'amu Anítuye hungkuno uyahoníngki límotofo sohwo'nnonji kako nakumo hwosoku hwosaho pa'nyo nawonjímmentiso hwona'nyoho. Kílais Jisas sohwo kako engkwosaho ne pa'nyo hweho. Sekwo soku anga'yokino kuyoho. ²¹ Anga'yokino hopi'nonohino soku Kílais engkwosaho ne sohwo'nji ufohi'nímentohofofoho. Olo anga' hiloso Anítu kako hwapíngo hweho. Anga' hiloso Anítu nomolíhwosi engo imokuhwosi kako oso anga' wonyo ane wopíngo'nohino sopo wohumamontonoho. ²² Sekwo sokunonji nom'ne a'amu Anítumo iníngkawo'níngkuhwone hn'nnonji nakwo Kílaisímo ufohi'nontani Anítuye Towahuno Wopíngo sohwo nakwoe símeho mo'mo humawo'níngkiso so'no nakwo Anítuye anga'ne nto imo'nímalohwono.

3

Poul kako Anítuye hungkuno wopíngoso a'amu temtitofo kengo somo lutíhwawo'níngkiso hweho.

¹ Ngko Poulí'ni Kílaisíye syoho ulohofiyo sohwo'ni ngko sekumne'no impo'angomo humaleno. Hwapíngoso ngko a'amu temtitofo kengo sokumo Anítuye hungkuno wopíngo losetíhwawo'níngkohe so'no a'amu Jutaso ngkimo impo'angomo intofaníhumentohofofoho. ² Sekwo olo so'no nto upa'nímentohoho so'no ngko huno syafísyohono. Anítu sekumne'no hitoho ulofahoníngki kako yo'mayo wopíngo waseloho'mto yonto sekumo losetíhwayo'ne syoho loso ntapmmentisofoho. ³ Anítuye hungkuno wopíngoso hiyaso'mo wo'mojoso ntíhwahoníngki ngko hungkuno losomo

huno nimentisofoho. Hungkuno fehohnjoso nto semti'mokiyohofoho. ⁴ Olo iyoswo losomo atofu lifijoso sekwo huno ole waseyono. Kilaisiye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso kako ujo nto ehontojwanihumentisofoho. ⁵ Hohonta olo hungkuno hiyaso'mo wo'mojo loso Anitu kako a'amu somo mutihwammojofoho. I olohonta Anituye Towahuno Wopingo kako nakwo a'amu Anituye hungkuno uyohojiku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwa hnonji a'amu Anitu kakoe hungkuno uyahoningki lomotofu sohwanjimo ujo ehontojwahumentisofoho. ⁶ Hungkuno wopingo hiyaso'mo wo'mojo hiloso olenoho. Sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno wopingo somo upa'nimentohofu so'no sekwo a'amu temtitofu kengo soku sekwo'nji nakwo a'amu Juta so'nnonji nakwo temtitofu afa imo'nontani a'apaho afa pa'nyo humalohwono. Yo'mayo wopingo Kilais Jisas nakumne'no naloho'mentiso so'no Anitu yo'mayo nakumne'no hwasopeehumentisoso womantanoho.

⁷ Anitu kako ngkimo kakoe hungkuno wopingoso uyohojiku'mofo'ne nihwosopomentiso so'no ngko oso hungkuno wopingo sohwoe syoho ulohofiyu hwo'nyoho. Anitu kako olo syoho lomne'no kako ngkine'no hitoho ulofahoningki kako kakoe yokumpohn'nyo ngkimo nisosofitomentisofoho. ⁸ Anituye hwe moya'mi ne somo ngko enjwa'mo humaleno. Ngko Anituye hungkunomo hwotoho hm'mote hwo'nimo Anitu kako wopingo ntohofonto nje wonyoso wae yanimo'mentisofoho. I Anitu olo syoho a'amu temtitofu kengo somo kakoe hungkuno wopingo lutihwayo so'no nihwosopomentisofoho. Anituye hungkuno wopingo loso olenoho. Yo'mayo yahino wopingoso Kilaisimo weho. U a'amu sikiho sohwo kako yo'mayoso matipihwononehoho. O'o, a'amu Kilaisimo iningkawo'ningkiso sohwo kako yo'mayo wonyoangkafoso Kilaisimo wotipema'mtonoho. ⁹ Simo'mo Anitu yo'mayo mtimokumentiso sohwo kako yo'mayo so'no imne'ento huno syafisyonto Jutafe temtitofu so'nji temtitofu kengo kengo so'nji afa imo'nifitnne'ento hiyaso'mo ho'nahumentisofoho. Oso hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso ne imo'nyo'ne'ento a'amu hopi'nonohino somo huno ehohosisiyo'ne Anitu olo syoho loso ntapmmentisofoho. ¹⁰ Hwapingoso Anitu kako a'amu ahwomomjo somo mokosyohumayo sohwanji ahwomomjo a'amu hopi'nonohino so'njimo kakoe huno wopingo hiyaso'mo wo'mojoso ujo ehontojwahinyo'nefoho. Neso olenoho. A'amu Juta so'nji a'amu temtitofu kengo so'nji Anitu kako mekilomokuhumajonto kakoe a'amu ne imokahoningki hofiko kakine'no uhu'mokuwo'ningkohofofoho. Oso homo somo a'amu ahwomomjo sohwa uhwonontifi hofiko Anituye huno wopingo so'no huno uyohoho. ¹¹ Hohonta a'amu ahwomom'nji hwahonji mamtimokiyo sohonta Anitu ose imne'ento huno syafisyonto nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasimo nejapmmentiso so'no ne imo'nimentisofoho. ¹² Nakwo Kilaisimo simoho hi'ntnnono uyiwon'ningkuhwone so'no nakwo Kilaisinji ufohi'nontani nakwo Anitumo u'mayo so'no iyoho monenalofiyoho. Hwapingoso Kilais sohwo kako Anitumo u'mayo'ne honingkano hweho. ¹³ Oso'no ngko hungkuno we'e waselimo. Ngko Anituye hungkuno a'amu temtitofu kengo sokumo seliwon'ngkohe so'no tohino malokwe loso'no sekwo simoho wonyo semo'ningkuhwoloho. O'o, sekumo sefo'mayo'nefoho. Oso'no sekwo simoho wopingonji fohumantokuno.

Kilais kako hitoho mikunimposo sejopalofoho.

¹⁴ Nto selohe so'no ngko yo'mayo Anitu kako yoneso'no huno syafisyonji ngko Mpohumne'no hwahopo hwomtame ulohofalokweno. ¹⁵ A'amu nope'nontifi ahwomomo nto simentohofu so'nji nakwo hwahoponjo temtitofu hopi'nonohino hnnonji nakwo Anitu kako kakoe yofe neso naningkwoweho. Oso'no kako menalimentisofoho. ¹⁶ Olo so'no ngko Mpohwo yo'mayo hwapingo sohune'no jomo ulalokweno. Kako kakoe Towahuno Wopingo sohwo sekwoe simehomo sehulo'ofihwaso'no sekwo kakoe yokumpohn'nyo wonyoangkafo so'nji yokumpohn'nyo wolohofantifeho. Oso'no ngko Mpohumo jomo ulalokweno. ¹⁷ Sekwo simoho Anitumo uyiwon'ngkohofu so'no Kilais kako sekwoe simoho mo'mo humaho. Oso'no kakine'no fisyafisyiwon'ngkuno.

Iyo pmpongo hwahomo'mo unjilofonto yokumpoh'nnyo kemokosyohumawo'n'ngkiso pa'nyoso Anitu kako sekumo hitoho engo sejopalokunjo so'no sekwo huno syafisy+kuji sekwo yokumpoh'nnyo filohopmno. ¹⁸ Sekwo ose ifijo'manji sekwo Anituye mehomi hopi'nonohino soku Kilais kako simeho nejape so'no huno waseyono. Kilaisiye hitoho nejapeso yo'mayo hwahoponjo so'njimo ahwomomjo so'nji yakolo'nnyofoho. Nihu'no yokintahoponoho. ¹⁹ Kilaisiye mikunimposo nejapo so'no nakwo huno nto'no monayohoyohoho. O'o nakwoe hunoso tifofoho. I oso'no sekwo Kilais yokumpoh'nnyo sejape so'no huno nto'no seyo'ne Mpohumo jomo ulalokweno. Oseso Anitu kako sekwoe huyo'mango somo sefo'mahwosi kako pa'nyo wopingo'nohini wasemokumontonoho. Ngko oso hiso'no Mpohumo jomo ulalokweno.

²⁰ Anituye yokumpoh'nnyo engo nakwoe simeho mo'mo syoho nelohofalofoho. Oso'no nakwo nakwoe huno tifo so'nji yo'mayo so'no Mpohumo jomo ujo so'ne kakoe yokumpoh'nnyo hiso engo namokiyo hweho. ²¹ Oso'no nakwo Anituye mehomi hn'nwi yo'mayo wopingo Kilais Jisas nakumne'no naloho'mentiso so'no nakwo kakine'no uhu'mokuwo'n'ngkuhwone hn'nwi Anituye yofe'nji Kilais Jisasiye yofe'nji nakwo engolopohamo ne'no woho'nomewo'n'ngkuhwano.

4

Nakwo Anitumo in'ngkawo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo Kilaisiye a'apaho'nwoho.

¹ Ngko Anituye syoho iwo'n'ngkohe so'no impo'angomo humale sohwo'ni sekumo jomo yokumpoh'nnyo selalokweno. Anitu kakoe mehomi hn'nimne'no wonyoangkafo humayo so'no joho nalimentiso so'no kakoe yahino wonyoangkafo somo nto'no un'ngkohwano. ² A'amu hopi'nonohino somo sekwo enjwa'mo pahumno. A'amu somo fo'ma fo'ma ulohofikuji hungkuno hofiyo hofohofahn'no ulimno. A'amuso hofiko wonyo sekumo selohofikujono sekwo oso wonyo hiso aku ulohofikutoho. O'o, wopingo'nohini ulohopmno. Simeho finimno. ³ Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako simeho afa inyo yahino nejapmmentiso so'no nakwo mtitofa anga'nohino pa'nyo impe hopa nto monakilo'mokumaho. Oseso oso simeho afa inyo yahino ne'no mjimikuno. ⁴ Nakwo Anitumo simeho uy'wo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo hinjoho'nwi a'apaho anga'nohino'nwoho. Anituye Towahunoso anga'nohino hweho. Nakwo hopi'nonohino hn'nwi nakwo Anitu'nji wonyoangkafopo humayo so'no Anitu nakumo joho lonetima'mentiso so'no nakwo oso hiso'no afa'nohini hontohumalohwono. ⁵ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwo anga'nohino hweho. Nakwoe simeho hi'ntnnohino uyo yahinoso Anitu uhwononteso anga'nohino weho. Mijo kiyomayoso Anitu uhwononteso hwapingo neso kenga'nohinofoho. ⁶ Nakwoe Mpohwo anga'nohino sohwo Anituyoho. Nakwo hopi'nonohino hn'nwi kakimo enjwa'mo hument'ngkuhwoni kako yokintahopo humaho. Kako nakwo'njo ajwopo nohumanto yo'mayo ne'manteso kako wopingo namokuwo'n'ngkiso hweho. Kako nakwoe simehomo humaho.

⁷ Nakwo anga'no anga'nohino hn'nimo Kilais kako kakoe syoho kengo kengo nejaponte so'no kako yokumpoh'nnyo hwapingo sohwo oso syoho hiso iyo'neso yokumpoh'nnyo nejapmmentisofoho. ⁸ Olo hilo so'no Anituye hungkuno ole nalimento, Kilais kako songo likafonto ahwomomo apa'no simentiso sohonta kako kakoe a'amu pi'n'ngoso Seten kako impe intofahumentiso somo isihutofomotasimentisofoho. Osohonta kako a'amu somo yo'mayo syoho kengo kengo iyoso'no yokumpoh'nnyo uyimentisofoho.

Ose nalimentisofoho. ⁹ Oso hungkuno so'no huno wosyofisyano. Kako ahwomomo apa'no simentiso so'no neso pehoto. Olenoho. Simo'mo kako ahwomo mta'ni noponto hwaho ne lopo pmentisoso kako hwahomo'mo a'amu poyo pe'nyofe angomo umentisofoho. ¹⁰ Olo hwe lohwo kako simo'mo hwahomo'mo umentiso sohwo kako aku ahwomo ne nohotimo simentisofoho. Simentiso so'no kako yo'mayo

hopi'nonohino ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji hwaho ae'mjo yo'mayo hopi'nono Kɪlaisimo weho. ¹¹ Anituye syoho kengo kengo iyo so'ne Kɪlais kako a'amu anga'no anga'nohinomo yokumpohn'nyo uyalofoho. Oso yokumpohn'nyoso olenoho. A'amu fisomo kakoe hungkuno uyohojiku'mofo'ne (*apousel*) syoho uyalofoho. Nom'ni somo Anitu hungkuno jo'ne syoho uyalofoho. Nom'ni somo a'amu Anituye honingkanomo tɪpemayo'ne a'amu somo ufo'mayo'ne syoho uyalofoho. Nom'ni somo Anituye a'amu ne somo mokosyohumayo so'ne kakoe hungkuno lutihwayo'ne syoho uyalofoho. ¹² Oso yokumpohn'nyo nejopalokunjoso Anituye a'amu neso hofiko kakoe syoho hofiyo ulohofiyo'ne nto'no esyohumaho. Oso'no nakwo Kɪlaisiye a'apaho ne hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo anga'no anga'no sosofito'nɪngkuhwasi ufo'mo'nano. ¹³ Kɪlais kakoe yokumpohn'nyoso ne'no nejapwo'nɪngkiso so'no nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uywo'nɪngkuhwone hn'nwi nakwo simeho afa unantanoho. U nakwo Anituye hwomumne'no huno afa'nohini wonayimtonoho. Oso hohosohonta nakwoe simeho mo'mo Anituye hungkuno'nji Anituye huno'nji nakwoe hunomo engo enaofihwoso'no nakwo Kɪlais pa'nyo sokafo umo'nantanoho. ¹⁴ Osohonta nakwo mehomi pa'nyo mohumanehwono. A'amu mehomi pa'nyoso hintalinyo ifofo mokomoiso hopa mokomoyalofoho. Hofikoe huno somo ehilo'memokomoyalofoho. A'amu afofo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji selalokwofoso hofiko oso ifofo hopa sekumo umpo'nosetɪmantife'no yalokwofo. Oso sekwo tɪfi inɪngkakutoho. ¹⁵ O'o, nakwo Anituye hungkuno ne somo ne'no inɪngkohwasi a'amu hopi'nonohino so'nji simeho inɪngkuhwasi Kɪlais nakwoe mnokino engo'njo sohwoe yahino wopɪngoso nakwoe simeho mo'mo engo wenaomontonoho. ¹⁶ Kɪlais kako nakwoe mnokino pa'nyo hweho. Nakwo kakoe sife aho yo'mayoso pa'nyo'nwoho. Mnokino sohwo kako a'apaho sohomo huno uyahonɪngki a'apahoso syoho ito'no iwo'nɪngkisofoho. I aho sohwo kako syoho nto'no miyo'manji ajo'miyo sohwa hofiko syoho nto'no mifitnnehoho. Oso'no Kɪlais kako syoho kengo kengo nejapmmentisoso nakwo anga'no anga'nohinono hn'nwi syoho nto'no ihwasi nakwo ufo'mo'nantanoho. Ose ihwasi simeho afa inɪngkuhwasi Kɪlaisiye a'apaho hn'nwi engo imo'nɪngkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofantanoho.

Anituye a'amu neso hofiko yahino songo malokwofo.

¹⁷ Olo hungkuno loso ngko Anitumne'no yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. A'amu hwahoponjoso Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nɪngkohoho oso pa'nyoso sekwo imo'nɪngkutoho. Hofikoe hunoso siki wo'nnyofoho. ¹⁸ Hofikoe huno piku'nnyo so'no sikwo'mjoho pa'nyofoho. Hofiko yokumpohn'nyo imo'nontifi huno'masoso hofiko Anitu kakoe songo humayoso momalokuyohoho. ¹⁹ Hofikoe honingkanono wonyo somne'no hofiko wonimango munyofoho. O'o, hofiko honingkanono wonyo somo ikuhufoku'mo'nyofoho. Yo'mayo yahino wonyo somne'no simeho fefoyo uyalofoho.

²⁰ Oso yahino hiso Kɪlais losetihwamentisotaho. Nihu'no awonoho. ²¹ Kɪlaisiye yahino wopɪngo so'no sekwo nupa'nontifi oso yahino homo somo tɪfi inɪngkowahonɪngkofi a'amu Jisasiye hungkuno neso nto losetihwamentohofoho. ²² Oso'no sekwo sekwoe hohontajo yahino wonyoso nihu'nahone foho'naopmno. Yo'mayo wonyo sekwoe simeho umo limojoso olenoho. Sekwoe hunomnohini inɪngkawentifi yo'mayo hi semo'nyoso honingkanono hwasyomo ipesemotamojofoho. Oso hiso sekwoe hunomo wonyo semokumojofoho. Oso yahino wonyoso nihu'nahone foho'naopmno. ²³ Sekwoe hunoso sekwoe simehoso nihu'no songo umo'nono. ²⁴ Sekwo a'amu soku songo hmno'nimno. Oso a'amu songo soku Anitu kako pa'nyo wasemokumontonoho. Oso a'amu songo hiso wonyo honingkanono nihu'no anefoho. Yahino ito'nohinofoho.

²⁵ Oseso sekwo hwasyo hungkunoso foho'naopmno. Apa'no nolikutoho. Sekwo hungkuno nehopi'nohinono fihnnimno. Sekwo huno ole seyohi, Nakwo Kɪlaisiye a'apaho'nwoho. Oso'no hungkuno nehopi'nohinono fihnnimno. ²⁶ Sekwo sekwoe simeho wonyo semo'nɪngkuhwoso'no huno nto'no fɪsyafihupmno. Sekwo

hon'ing'kano wonyo ifitn'noho. Sekwo sekwoe simeho tohino nowentan'ingkuhwosi mofehi'nyo ikwo'mokoloho. ²⁷ A'amu simeho wonyo umo'n'iwon'ing'kiso osohumo Seten ehuhnaof'iwon'ing'kisofoho. Oso'no sekwo Seten'imne'no hoku'yo nohwosomputimaf'ikutoho. ²⁸ A'amu yo'mayoso hufo iwo'n'ing'kiso sohwo kako apa'no hufo ihwoloho. O'o, kako syoho wop'ingo'noh'ini wot'ipemano. Oso syohoso kako kakoe aho'n'iji yokumpohn'nyo ihwosi hamniyoho nomahwosi kako a'amu umofonyo iyo somo ufo'mano. ²⁹ Sekwoe mango mta'ni wonyo hungkuno nol'ikutoho. O'o, hungkuno wop'ingo'noh'ini nom'ne a'amu somo usofitofone filimno. A'amu nom'ne somo ufo'mayo'ne hungkuno wop'ingo'noh'ini filimno. ³⁰ Sekwoe humayo yahino so'no An'itu tuye Towahuno Wop'ingo simeho tango ifisyimof'ikutoho. An'itu kakoe Towahuno Wop'ingo yofe nahwofo'ne nejapmentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Oso sikuno ae'uyo somo yo'mayo yahino wonyo somta'ni ni'hu'nahone isihutofonemaso sohonta nakwo An'itu'n'iji wop'ingo humanefoho. Huno ose nayohoho. Oso'no An'itu tuye Towahuno sohomo simeho tango ukutoho. ³¹ Sekwo olo yahino loso foho'naopmno. Simeho wonyo, yoka, simeho tohino, mango engo, sitofo, oso yahino wonyoso ikutoho. ³² Sekwo a'amu somo simeho uy'ikuji yahino wop'ingo'noh'ini ulohopmno. Kilais sekumne'no poyo pe'n'imentiso so'no An'itu sekwoe wonyo wae yasema'mentiso hopaso a'amu fiso hof'iko wonyo selohopijo somo hohujo'mo moho'naof'ikuji wonyo hiso wae hmoopmno.

5

Nakwo pomponahopo wohumano.

¹ An'itu tuye mehomi soku An'itu hitoho engo sejap'iwon'ing'kiso so'no sekwo kakoe yahino somo t'ifi fin'ing'kamno. Kako pa'nyo hmo'n'imno. ² Kilais kako nakumo hitoho engo nejapmentiso so'no kako nakwoe wonyomne'no kakoe a'apaho wop'ingoso ihn'nao'mentisofoho. An'itu oso homo somo uhwononto akino wop'ingo wa'mentiso hopaso kakoe simeho wop'ingo umo'n'imentisofoho. Oso yahino wop'ingo somo fin'ing'kamno.

³ Yo'mayo yahino wonyo, a'mohufo, kifosyoho, nom'ne hwafe yo'mayo so'no hi semo'nyo, oso yahino wonyoso sekumo se'mahwoloho. O'o, sekwo An'itu tuye a'amu ne kuyoho. Oso'no a'amu fiso hof'iko sekwo'n'jopo humaf'ikuji oso yahino wonyoso mot'ipemapitnnehofo. ⁴ Sekwo wonyo hungkuno nol'ikutoho. Hwasyo hungkuno syohi'nyo hungkuno wonyoso nol'ikutoho. O'o, oso yahinoso An'itu tuye mehomin'ne'maho. Sekwo soku, sekwoe hungkunoso An'itu tuye yofe ho'nomayo'nefoho. Kakimo isamoyoka ujo'nefoho. ⁵ Sekwo huno moi'wonoho. A'amu kifosyoho'n'jo sohwa, a'mohufo iwo'n'ing'kohofoso, hungkuno wonyo li'wo'n'ing'kohofoso, a'amu kako ho'yangomnoh'ini syafisyonto woma'mo li'wo'n'ing'kisoso, oso a'amu hiso hof'iko An'itu'n'iji Kilais'n'iji siko a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumasiyo sopo m'mopitnnefoho. O'o, ni'hu'no awonoho. A'amu yo'mayo ho'yango so'no hi umo'noso sohwo kako ho'yango hiso kakoe An'itu pa'nyo imokinonto ho'yango somne hwomtame ulohof'iwon'ing'kisofoho.

⁶ Sekwo huno nto'no fisyaf'hupmno. A'amu oso yahino wonyo somo upesemotowant'ife'no yalokwofoso hof'ikoe siki hungkuno somo t'ifi in'ing'kakutoho. A'amu oso yahino wonyo yont'ifi An'itu tuye hungkuno somo hwotoho fewon'ing'kohofoso somne'no An'itu kako simeho tohino umnonefoho. ⁷ Oso'no sekwo hof'iko'n'iji ejoku'nohumaf'ikutoho. ⁸ Sekwo soku, hohonta sikwo'm'joho'mo humamotofokuyoho. I olohonta nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe pomponahopo sehumaj'i'masofoho. Oso'no sekwo pomponahopo ne'no humaf'ikuji hano ito'no femoyimno. ⁹ An'itu tuye pomponaho loso yahino wop'ingo'n'iji hon'ing'kano nto'nohino so'n'iji hungkuno nehopi'nohino so'n'iji ut'ihwa'nyopo ujo ejokwojasy'iwon'ing'kisofoho. Oseso sekwo oso yahino wop'ingoso ne'no fikuno. ¹⁰ Sekwo An'itu tuye simeho wop'ingo umokiyone hon'ing'kano tipemaf'ikuji osomo syoho yokumpohn'nyo fikuno. ¹¹ A'amu sikwo'm'joho'mo nohumant'ifi hohontajo yahino wonyoso iwo'n'ing'kohofoso so'n'iji sekwo ejoku'nohumaf'ikutoho. O'o, sekwo i'waho nto'no fiyimno. Oso yahino

wonyoso ne anefoho. Sekwo a'amufe honingkano wonyo somne'no hungkuno ulikuji honingkano wopingo utihwamno. ¹² Yo'mayo yahino wonyoso hofiko hiya-so'mo iwo'n'ingkohoho so'no ngko sejo so'no wonimango nningkahoningki ifali-faliyo mamt'mokoho yohono. ¹³ Anituye pomponahoso a'amu yo'mayo hiyaso'mo yiwo'n'ingkohoho somo utihwa'nyopo ujo ehontojwasyiwo'n'ingkisofoho. A'amu fiso hofikoe yahino wonyo hwapingo neso uhwoningkuji yahino wonyo somo woho'nofano likuji Anitumo nihu'nahone uyantifitikenno. Oso'no uhwonantanoho. ¹⁴ Oso a'amu homo somne'no ta limotofoso ole nalohi, Kiko saho wotnno sohwo, kiko honingkano wonyomo nohumanji, a'amu poyo pe'n'ingkohoho pa'nyo humawo'n'ingkinno, filikaho.

Kilais kakoe pomponaho jije simohomo wolakisyo.

¹⁵ Sekwo sekwoe humayo yahino somne'no huno ito'no fisyafihupmno. A'amu Anitumne'no huno mosyafisiyo'njo humawo'n'ingkohoho hopa nohumafikutoho. O'o, sekwo a'amu huno'njo humawo'n'ingkohoho hopaso fosyohumamno. ¹⁶ Olohonta yahino wonyo pi'ningo engo wo'nnyoponoho. I sekwo soku olopo siki humayo'ne mohumulofu. O'o, yo'mayo iwo'n'ingkohofoso Anitumne'no fiyimno. ¹⁷ Sekwo Anitumne'no huno mosyafisiyo'njo ikuji yo'mayo syohoso ikutoho. O'o, ilofikutoho. Sekwo soku simo'mo Anituye hunoso tipemafikuji tifi yo'mayoso ito'no fiyimno.

¹⁸ Sekwo mijo yokumpohn'nyo engo ningkuji nonilohofikutoho. O'o, oso yahinoso sekumo wonyo wasemokumonte'no yohoho. I oso'no sekwo Anituye Towahunoso nomafikujo'no kako sekumo wosehula'ofono. ¹⁹ Oso'no sekwo nuhu'mokukuji sekwo Anituye hungkuno hningkuji kakoe yofe ho'nomayo'ne Ta'njo Iyoswo ta'nji filimno. Sekwoe towahunomo yokumpohn'nyo imokiyo'ne haohonta sekwo Hwe Engo Anitune'no syafisyikuji kakoe yofe foho'nomapmno. Oso'no tajo angomjo taso mango mta'ni likuji simoho ajwo mo'mta'ni filulika'n'ingkinno. ²⁰ Yo'mayo se'maso so'no naningkwowho Anitumo isamoyoka ulimno. Wopingo'nohini se'mahwoso'no isamoyoka nolikutoho. O'o, tango so'nji se'mahwoso'no Anitumo isamoyoka ulimno. Hwapingoso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wopingo'nohini nalohofiwon'ingkiso so'no isamoyoka ulimno.

A'mu siyoswafe hungkunofoho.

²¹ Sekwo Kilaisiye hungkunomo tifi iningkowalokwofo so'no sekwo a'amu nom'ne somne'no hwahopo pawomno.

²² Moya'mi sofasi, sekwo sekwoe Hwe Engo Jisas Kilais kakoe hungkunomo enjwa'mo humalofu hopaso sekwo sekwoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo fosyohumamno. ²³ Hwapingoso peho'neto. Hwe sohwa hofikoe ape sofamo hwe engo imo'nontifi a'musyamo mokosyohumawo'n'ingkohofihwafoho. Oso hopaso Kilais kako kakoe a'amu ne sofe hwe mnokino engo'njo hweho. A'amu hiso Kilaisiye a'apahofoho. Kilais oso a'amu somo asomo utimayo'ne poyo pe'nimentiso hweho. ²⁴ A'amu Kilaisimo simoho uyiwon'ingkohofoso hofiko kakimo enjwa'mo humalofu hopaso moya'mi sofa hofiko hofikoe hwehwamo enjwa'mo wohumafe.

²⁵ Hwe sohwaso, sekwo sekwoe a'musyamne'no simoho epufahi filohopmno. Kilais kakoe a'amu ne somne'no simoho engo uyimentiso so'no kako hofikine'no poyo pe'nimentisofoho. Oso pa'nyoso sekwo sekwoe a'musyamo simoho uyimno. ²⁶ Kilais kakoe a'amu ne somne'no poyo pe'nimentiso so'no kakoe hungkuno so'nji mijo kiyomayo yahino so'nji hofikoe huno hofikoe simoho honingkano wonyo ane kiho'maso imokalofu. ²⁷ Oseso Kilais kakoe a'amu neso hofiko kakoe simanopo lohopijo sohonta hofiko honingkano wonyo nihu'no ane kiho'maso nihu'no wonyoangkafo'nohini lohopitnnefoho. ²⁸ Oseso sekwo hwe sohwaso sekwo upa'nimno. Sekwoe a'apahomne'no hitoho selofiwon'ingkiso hopaso sekwoe a'musyamne'no hitoho waselofono. Hwe kakoe ape'nji sikoe a'apaho afa inimentisiyo so'no hwe sohwo kakoe apemo wopingo ulohofihwoso'no kako kakoe a'apahomo wopingo ulohofalofu.

²⁹ Nakwo huno ole nayohi, a'amu kako kakoe a'apahomne'no mangohwa imo'nyoso awonoho. Kako kakoe a'apahomo wosopayo uy+wo'n'ngkohoho. Kakoe a'apaho nto'no emokosyohumawo'n'ngkohoho. Oso pa'nyoso K+lais kako kakoe a'amu ne somo wop+ngo emokosyohumawo'n'ngkiso hweho. ³⁰ Hwap+ngoso nakwo K+lais+ye s+fe aho a'apaho'nwoho. ³¹ An+tu ye hungkuno ole nalohi, U hwe fihwo kako kakoe kan+ngkwowho'ya'umo ul+ko'mahwosi kakoe ape'nji womokot+ku'nanjiyoho. Oseso siko nem'no makot+ku'nisososiko a'apaho afa umo'nanjiyoho. Ose nal+mentisofoho. ³² Oso hungkuno hiso'no nje hunoso olenoho. Hwap+ngo neso hufa'uyoho. Hwap+ngo hiyasoso ole, K+lais kakoe a'amu ne so'nji a'apaho afa imo'nalokwofo so'no nelalofoho. ³³ Oso'nohin+maho. O'o, sekwo hwe anga'no anga'nohino sohwa hnnontnne'no selalofoho. Sekwo hwe sohwasi sekwoe a'apahomne'no hitoho selof+wo'n'ngkiso hopaso sekwoe a'musyamne'no hitoho waselofono. Oso'no sekwo moya'mi sofasi sekwo sekwoe hwehwafe yofe foho'nomapmno.

6

Mehomi so'nji kan+ngkwowho'ya'u'njiye hungkunofoho.

¹ Sekwo mehomi soku, sen+ngkwowho'ya'uye hungkunomo haloho popmno. An+tu hofiyo ose ifitnne'ento l+mentisofoho. ² An+tu ye hungkuno ole nalohi, K+ko ji+je mpohwo na'uye hungkunomo t+fi fin+ngkayo. Ose nalisofoho. Olo hon+ngkano hungkuno lomo in+ngkuso'manji An+tu kako wop+ngo wakiloho'montonoho. Olo hon+ngkano hungkuno s+mo'mjo loso hungkuno ne ulinyo hi'njofoho. ³ Ne hiso olenoho. K+ko hnn+ngkwowho'ya'uye hungkunomo haloho pojo'manji k+ko hwaho lopo wop+ngo nohumentan+ngkiji soswo pi'n+ngo engo wokiyakolo'montonoho.

⁴ Sekwo hamn+ngkwowho'yoswasi, sekwoe mehomiye hunomo wonyo umokukutoho. Hwasyo hungkuno nul+kutoho. Sikoe mehomi somo An+tu ye hungkuno lut+hwahosi hofiyo mokosyohumahosi hof+ko hahn'nyo ifijo'manji hof+koe hon+ngkanomo siko nto'no m+hwajinyo.

A'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu nom'ne somo mokosyohumawo'n'ngkohoho sofe hungkunofoho.

⁵ Sekwo syoho ulohofiyo soku, sekwoe hwe engo nose mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwafe hungkunomo enjwa'mo ito'no fosyohumamno. Sekwo s+meho hufa'uyo'njo imo'n'ngkutoho. O'o, sekwo hof+koe syoho somo yokumpohn'nyo fiy+mno. Sekwo K+lais+ye hungkunomo t+fi in+ngkawo'n'ngkohoho hopaso sekwoe hwe engo sohwoe hungkunomo t+fi nto'no fin+ngkamno. ⁶ U sekwo a'amu wonahon+fe l+kuji a'amufe hunomo afofo umokano l+kuji hof+koe t+mopo syoho yokumpohn'nyo ikutoho. O'o, sekwo K+lais+ye syoho ulohofiyo kuyoho. Oso sekwo sekwoe hwe engo sohwoe syoho yokumpohn'nyo ifijososokwo yahino An+tu umo'n+wo'n'ngkiso somo in+ngkwalokwofo. ⁷ Sekwo s+meho wop+ngo'nji sekwoe syoho fiy+mno. Sekwo a'amu hwahoponjo somnohino syoho miyalokuyohoho. O'o, sekwoe Hwe Engo An+tu ye syoho yalokwofo. ⁸ Sekwo huno seyohoho. A'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu syoho somo mokosyohumaloho so'njimo An+tu hof+koe syoho somo uhwon+wo'n'ngkiso sohwo hof+koe syoho wop+ngo somne'no kako yano ulofiyonefoho.

⁹ Sekwo a'amu syoho selohofiy+wo'n'ngkohoho soku sekwo a'amu homo somo hofiyo mokosyohumamno. Sekwo iyoho l+mofo yahinoso foho'naopmno. Nakwoe Hwe Engo An+tu kako ahwomomo humaso sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumawo'n'ngkiso hweho. Kako a'amu yofe engo'njo so'nji a'amu sikiyo so'njimo uhwononteso afa'nohino uhwon+wo'n'ngkohoho.

An+tu ye a'amu neso hof+ko hwe ikujoho'ne kako mekino sampe yo'mayoso nto'no esyohumayo'ne hungkunofoho.

¹⁰ Ngko olo hungkuno ae'uyo loso wasel+monne'no yohono. Sekwo An+tu'nji makotoku'nnyo soku, An+tu kakoe yokumpohn'nyo'nji ufohi'n+mno. ¹¹ Seten kako sekumo

yamofu selohofiwon'ningkiso so'no sekwo Anituye mekino, sampe, yo'mayoso nomafikuji yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Seten'ye huno wonyo so'nji kakoe yahino wonyo so'nji fongki'nane'no yokumpohn'nyo wolohofano. ¹² Nakwo a'amu hwahoponjo so'nji ikujoho mofongki'nalokuyihwono. O'o, nakwo Seten'nji towahunu wonyo so'nji fongki'nalokuhwono. Towahunu wonyo hiso hofiko a'amu sikwo'mjoho'mo humalofo somo yokumpohn'nyo mokosyohumalofo. Hofiko hwahopo emoyontifi ahwomomo emoyiwo'n'ingkohofoho. ¹³ Oso'no sekwo Anituye mekino, sampe, yo'mayoso olonhonta mapmno. Ose mafikuji yo'mayo wonyo i'mofapihwoso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofikuji Seten'nji towahunu wonyo so'nji ikujoho fongki'nifijoso sekwo hofikimo nuyakolopitnnefoho. Nuyakolofikuji yokumpohn'nyo ne'no lohopitnnefoho.

¹⁴⁻¹⁷ Oso'no nto'no esyohumayo yahino so'no nakwo huno wosyofisyano. A'amu kako mango hwamo wafongku'mo lihwsosi kako kakoe mekinohwa, sampehwa, omoyohwa, nomahwosi yokumpohn'nyo waloho'montonoho. Mango sohwa hofiko oso hwe huhwo sohomo wofonjosyano likuji me fifijoso mupolopitnnehofo. Hwap'ingoso kako nto'no esyohumunyo hweho. Oso pa'nyoso Seten nakumo ikujoho monafongkiso'ne ito'no wesyo humano. Nakwoe sampe, mekino, omoyo, yo'mayoso olenoho.

Hungkuno nehopi'nohino wolano. Hwasyo hungkuno molanehwono. Oso hungkuno neso sekwoe ahuloho pa'nyofoho.

Hon'ngkano wop'ingo'nohini uyano. Wonyo hon'ngkano ihwaloho. Oso hon'ngkano wop'ingo'nohinoso sekwoe swokinoponjo ikujoho melikosafo pa'nyofoho.

Anituye hungkuno wop'ingo a'amufe simeho pompenjo ifisyimof'neso wolutihwano. Oso hiso sekwoe sife manji'mofo pa'nyofoho.

Seten'ye yo'mayo tango ne'maso so'no Anitu kako nefe'mayo'ne so'no simeho hi'ntnnono uyano. Oso simeho hi'ntnnono hiso nakwoe sampe pa'nyofoho.

Nakwo Anitu asomo netimayo'ne so'no huno wosyofisyano. Oso nakwoe sohwo ho'yo pa'nyofoho.

Anituye hungkuno so'no huno nto'no wonayono. Oso Anituye hungkuno hiso nakwoe hwakuhwajo hosimno pa'nyofoho.

Kakoe Towahunu Wop'ingo sohwo hungkuno lomne'no wonetihwamtonoho.

Yo'mayo melikosafo hiso sampe mekino yo'mayo pa'nyoso nto'no wesyo humano.

¹⁸ Mpohumo jomo ne'no ulimno. Kakoe Towahunu Wop'ingofe yokumpohn'nyo sejapihwoso'no Anitumo jomo ulimno. Nto'no fohontohumamno. Piso'mo'nyo iku-toho. Sekwo Anituye a'amu ne somne'no engolopohamo Mpohumo jomo ulikuno.

¹⁹ Sekwo Mpohwo Anitumo ngkimo nifo'mayo'ne jomo ole ulimno. Anitu kako kakoe hungkuno nje mangomo ho'nani'syihwoso'no ngko iyoho iyo yahinoso monje yasyimo Anituye hungkuno wop'ingoso a'amufe hunomo ehohosasiyo'ne ulimo. Oso hiso'no sekwo Mpohumo ngkine'no jomo ulimno. ²⁰ Ngko a'amumo Anituye hungkuno lutihwawo'n'ingkohe hwo'nyoho. Oso'no ngko impo'angomo humaleno. Olopo nohumahm'mo iyoho miyo'njo i'mo Anituye hungkuno a'amu somo lutihwayo'ne sekwo Mpohumo jomo ulimno.

Hungkuno ae'uyofoho.

²¹ Tikikos nen'ngkwa'wehwo Anituye syoho ulohofiyo wop'ingo sohwo kako nose'mahwosi yo'mayo ngkimo ni'ma'maso so'no yoloho waselimonte hweho. ²² Oso'no ngko kakimo sekuyepono lihwojalokweno. Kako nakwoe humayo so'no selihwosi sekumo yokumpohn'nyo wasesofito'montonoho.

²³ Nani'ngkwowho Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko'monta'i sekwoe simeho pompenjiyo semokohosisi sekwo nom'ne a'amu somne'no hitoho selofo so'nji simeho hi'ntnnono engo uyo so'nji wosejopanjiyoho. ²⁴ A'amu nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisimo hitoho ulofoso musikwajiyo'njo iwo'n'ingkohofu osomo Anitu kako wop'ingo uloho'montonoho. Ngko Poul'ni hungkuno hiloso mtimokohono. Osohopeho.

Filipai

Olo iyoswo loso Poul A'amu Filipai somne'no Mt'i'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo t'i'wenti-nain'nji (29) teti-wan'nji (31) nto uyakolo'mentisopol'ikeno olo iyoswo loso Poul a'amu Filipai somne'no mt'i'mokumentisofoho. Hwaho Yulop hohnta'ni tajo ango i'mofapeso ango Filipai sopo kaki'no ifawo'mentisofoho. Oso tajo ango hiso Poul ul'ika'mentisofoho. Poul olo iyoswo mt'i'mokiyo hwap'ingoso olenoho. Poul kako impo'angomo humentan'ingki a'amu Filipainjoso kakimo ufo'mayo'ne hamniyoho uyahot'i'mentohoho so'no Poul kako isamoyoka ul'imonto mt'i'mokumentisofoho. Oso hamniyoho hiso hwe anga'nohinohumo uyahot'i'mentohohofoho. Kakoe yofeso olenoho. Oso Epeef'loutaitas'yoho. Oso hwe Epeef'loutaitas huhwo sohwo Poul'i'nji Loum nohumanji oso hwe huhwo sohwo kako mnokino t'i'pemahon'ingki Poul oso hwe huhwo sohomo kakoe ango Filipaine'no asomo uhwaj'imonto oso iyoswo so'nji mt'i'mokuyahot'i'mentisofoho. Olo iyoswo lomjo hungkuno s'imo'mjoso olenoho. S'imonyofoho. (Hungkuno hiso Filipai sohe engo 4 hon'ingvano we'e 4. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Poul kako Loum impojoho yonto mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo iyoswo homo lomo atofu l'hwasi t'fi un'ingkohwano.

¹ Sekwo An'ituye a'amu soku ango Filipai humawo'n'ingkohoho somne'no ngko Poul'i'nnonji Timouti'nji nekwo Hwe Engo Jisas K'ilais'iye syoho ulohofiyo sohwoya'i olo iyoswo loso semt'i'mokiyalokuhwayo. Sekwo Hwe Engo Jisas K'ilais oso hune'no s'imeho uy'i'wo'n'ingkohoho so'nnonji a'amu sekumo semokosyohumayo'ne uhwosopo'mentohoho sohwanji a'amu An'ituye syoho somne'no sefo'mawo'n'ingkohoho sohwatnne'no semt'i'mokiyalokuhwayo. ² Mpohumo olo'no jomo ul'i'wo'n'ingkuhwoyo. Nan'ingkwowho An'itu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilais'i'nji siko'monta'i siko sekumo wop'ingo selohofohosi'ni sekwoe s'imeho pompenjiyo wosejopanjiyoho. Oso'no jomo ul'i'wo'n'ingkuhwoyo.

Poul kako An'itumo isamoyoka ul'imentisofoho.

³ Ngko sekumne'no huno syasyef'isyontne s'ikuno somo ngko nje An'itumo isamoyoka ul'i'wo'n'ingkohono. ⁴⁻⁵ Hwap'ingoso sekwo An'ituye hungkuno s'ikuno s'imo'mjo upo'noma'mentohoho somta'ni sekwo Jisas K'ilais'iye hungkuno wop'ingo a'amumo ujo'ne syoho somne'no n'ifo'ma'mop'i'wo'n'ingkohoho kuyoho. Oso'no ngko An'itumo sekumne'no jomo ul'i'wo'n'ingkohe sohonta ngko s'imonyo iwo'n'ingkohefoho. ⁶ Ngko huno ole nto niyohi, An'itu kako sekwoe s'imeho mo'mo syoho wop'ingo ema'mentiso sohwo oso syohoso ne'no mji'mop'i'hwosi sekwoe hon'ingvano wop'ingo imokuhwosi nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilais kako asomo poso sohonta An'itu oso syoho wop'ingoso moi'wo wesojwamo'montonoho. Sekwo hon'ingvano wonyo ane'njo humant'ifitne kuyoho. ⁷ Ngko s'imeho sejopalokweno. Ngko sekumo hitoho sejopalokweso ito'nohinofoho. Hwap'ingoso ngko impo'angomo mohumayo sohonta ngko Jisas K'ilais'iye hungkuno wop'ingoso a'amu somo ulonji hungkuno hiso'no a'amu ngkimo ntohon'ingkahon'ingkofo ngko aku hungkuno ulahon'ingko hungkuno hiso yokumpohn'nyo imo'n'i'mentisofoho. Oseso hungkuno nehopeho nt'i'mentisofoho. Oso hohosohontajo so'nji olohonta ngko impo'angomo humale lohontajo'nji sekwo ngkimo n'ifo'ma'mop'i'wo'n'ingkohofoho. Sekwo An'itumne'no yokumpohn'nyo lohofont'ifi ngkine'no syon'if'isyont'ifi Mpohumo ngkine'no jomo ul'i'wo'n'ingkohofoho. Oso'no sekwo ngko'nji majopohi'nontani nakwo Jisas K'ilais'iye hungkuno wop'ingoso a'amumo lut'hwawo'n'ingkuhwoni'nwoho. Ose humentan'ingkuhwoni An'itu kako kakoe

wopɪngoso nalohofɪwo'nɪngkiso hweho. Oso'no ngko sekumne'no sɪmeho wopɪngo nɪmo'nɪngkohoho. ⁸ Anɪtu kako nje sɪmehomo tɪmo uhwonɪwo'nɪngkisofoho. Oso'no kako olo hungkuno selalokwe loso nehopeho huno uyohoho. Oso ngko sekumne'no nɪmo'nantokunjoso nehopi sejopalokweso nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais mta'angofoho. Oso'no Jisas kako sekumne'no sejopalokuso hopa ngko sejopalokweno. Oseso ngko ole nɪmo'nɪmojoso wasehonɪmonne'no yohono.

⁹ Mpohumo sekumne'no jomo ulalokwe loso olenoho. Sekwo Anɪtu'nji a'amu nom'ne'ntnne'no hitoho selofalokunjoso engo imo'nɪngkuhwasi ne'no mɪjɪmopɪhwosi mɪkunɪmposo engo umo'nono. Oso'nji sekwo Anɪtumne'no huno engo tɪpemafɪkuji yo'mayo yahino so'no huno ito'no fɪsyafɪhupmno. ¹⁰ Ose syafɪsyɪkuji yahino wonyoangkafo'nohino somo huno syafɪsyɪkuji osomnohini uyɪmno. Oso'no Mpohumo sekumne'no ulalokweno. Ose ifijo'manji sekwo honɪngkano wonyo ane'njo imo'nɪngkuji Jisas Kɪlais kako a'amufe hungkuno ikwolofone sɪkuno somo kako ole selonefoho. Sekwo wopɪngo'nohini kuyoho. Wonyo honɪngkano ane'njo kuyoho. Ose selonefoho. ¹¹ Ou, sekwo olopo nohumafɪkuji Jisas Kɪlais kako'nohino kakoe yokumpohn'nyo se-japɪhwosi sekwo honɪngkano wopɪngo'nohini uyantɪfeho. Oso hohosohonta sekwo humayo wopɪngo'nohino somo a'amu nsehonɪngkuji Anɪtuye yofe engo noho'no-mafɪkuji Anɪtumo isamoyoka ulantɪfeho.

Poul kako impo'angomo humayo so'no a'amu pi'nɪngo engoso Jisasiye hungkuno up-a'nɪmentohofoho.

¹² Nje a'amu soku, ngko impo'angomo humale so'no sekwo huno ole seyɪhwoloho. Jisasiye hungkuno wopɪngoso impo'angomo into'nawehe. Ose syafɪsyɪkutoho. O'o, yo'mayo ngkimo tango nɪ'mahonjoso a'amu pi'nɪngo engoso hofɪko Jisasiye hungkunomo upo'nalokwofo. ¹³ Ngko impo'angomo humale kalohi nakwoe hwaho mokosyohumayo Sisa oso hwoe a'amu nehontohumayo hopi'nonohino sohwanji nom'ne a'amu olopo humalofe sohwantnne'no Jisasiye hungkunomo upo'nalokwofo. Hofɪko huno ole uyohoho. Ngko Jisas Kɪlaisiye syoho ulohofiyɪwo'nɪngkohe so'no impo'angomo humaleno. ¹⁴ I ngko impo'angomo humale so'no a'amu Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono we'e uyɪwo'nɪngkohofoso hofɪko impo'ango somne'no iyoho ko unɪngkahonɪngki hofɪko ngkimo nohonɪmentohofe so'no hofɪko iyoho munyofoho. Oso'no hofɪko Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono engo uyontɪfi kakine'no yokumpohn'nyo humalofe. Oso'no hofɪko a'amu somne'no iyoho miyo'njo yontɪfi Anɪtuye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo.

¹⁵⁻¹⁶ A'amu fehohnjo huno wopɪngo'njoso hofɪko Anɪtuye yofe ho'nomayo'ne Jisasiye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo. Oso a'amuso hofɪko olo so'no huno uyohoho. Ngko Poulɪ'ni olo impo'angomo humaleso Jisas Kɪlaisiye hungkuno ito'nohino lɪwo'nɪngkohe so'no Anɪtuye hungkuno yokumpohn'nyo sosofitofosyohumayo'ne impo'angomo humaleno. Oso'no hofɪko ngkine'no hitoho ulofahonɪngki hofɪko Anɪtuye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo.

I a'amu nom'ne fehohnjoso hofɪko nje syohomne'no sɪmeho wonyo umo'nɪngkahonɪngki nje yofe monje yanisyontɪfi hofɪko hofɪkoe yofe ho'noma'nyo'ne Kɪlaisiye hungkuno nom'ne a'amumo nto'no mulalokuyohoho. ¹⁷ Oso'no hofɪkoe hunoso nto'nohinɪ'maho. O'o, hofɪko ngkimo woniyokolofantɪfi hofɪko ngkimo tango wontopantɪfi yontɪfi hofɪko Anɪtuye hungkuno nto'no mulalokuyohoho. ¹⁸ Huno ose ko syofɪsyahonɪngkofi ngko sɪmonyo yalokweno. Hwapɪngoso a'amu hofɪkoe yofe ho'noma'nyo oso hwanji a'amu Anɪtuye yofe ho'nomawo'nɪngkohoho sohwanji hofɪko Jisasiye hungkuno ho'nɪmɪwahonjo so'no ngko sɪmonyo yalokweno. Oso hiso olohonta'nohinɪ'maho. O'o, ne'no wamɪmo'nɪ'montefoho.

Ngko olo hwaho lopo songo humaleso Jisasi'nji humalohwoyo.

¹⁹ Olo hiso'no ngko huno niyohoho. Sɪkuno huhwo huhwi sekwo Anɪtu ngkimo nɪfo'mayo'ne jomo ulahonɪngkofi Jisas Kɪlaisiye Towahuno nɪsosofitofahonjo so'no yo'mayo tango nɪ'manteso ngkimo wopɪngo ntohofantofoho. Oso'no ngko huno niyohoho.

²⁰ I ngko olo so'no nimo'n'ngkohoho. Ngko yo'mayo i'meso ngko wonimango manonehoho. O'o, ngko Jisas Kilaisiye hungkuno so'no yokumpohn'nyo loho'mne hopaso yokumpohn'nyo ne'no waloho'monnoho. Yo'mayo syoho Anitu ntapwo'n'ngkisoso ito'nohini uyimonne'no yohono. Olohonta'nji yo'mayo i'me'no Jisas Kilaisiye yofe engo imo'none'enji yalokweno. Ihwoni, ngko poyo pe'nimo, u songo humahm'me'no ngko ole'no nimo'n'ngkohoho. Ngko Jisasiye yofe woho'noma'monnoho. ²¹ Nje hunoso olenoho. Ngko songo humaleso ngko Jisasi'nji songo humaleno. Oso wopingofoho. I oso'no ngko poyo pe'nimo Jisasi'nji Anitu'njopo humayoso oso yakolo'nnyofoho. ²² Oso'no ngko huno hufa'u'njo hwo'nyoho. Simo'mjoso olenoho. Ngko olo hwaho lopo humahm'mo Anituye syoho imeso ne engo mjimo'nimwesoso oso wopingofoho. Oso'no ngko pipi imnehono. ²³ Olo hilo so'no ngko simeho hufa'u'njo hwo'nyoho. Ngko nope'nime'no Jisasiye ahwomomjo ango sopo humayoso olo hwaho loponjo humayo somo yakolo'nnyofoho. ²⁴ I oso'no ngko poyo pe'nime'no ngko sekumo pipi sefo'ma'mnehono. Oso'no ngko sekwo'nji humahm'mo sefo'mayo oso wopingofoho. ²⁵ I ngko oso hiso'no simeho hi'ntnnono uyonji huno ole niyohi, Ngko sekwo'nji humahm'mo Anituye syoho ne'no mjimhwasi sekwoe simeho hi'ntnnohino uyoso engo imo'n'ngkuhwoso'no simeho wopingo mikunimposo wasemo'nimontonoho. ²⁶ Oseso ngko sekumo apa'no se'mahonimo sekwo ngkine'no simonyo ikuji sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye yofe woho'nomantifeho.

A'amu Filipai so'nji Poul'i'nji nomajoku'n'ngkuji Jisaimne'no tohino womantifeho.

²⁷ U, ngko sekumo mose'maso'njo ime sohonta sikuno huhwo huhwi sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno tifi in'ngkakuiji wopingo'nohini fosyohumamno. Ose ifijo'manji ngko sekumne'no hungkuno upa'nimaleso olenoho. Sekwo simeho anga'nohino so'nji nomajoku'n'ngkuji sekwo Anituye hungkuno a'amu somo lutihwafikujo'no hofiko Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyantifeho. A'amu fehohnjo Anituye hungkuno nakwolaho selikujo'no sekwo yokumpohn'nyo ne'no lohofikuji kakoe hungkuno ne'no wolutihwantifeho. Oso'no upa'nimo. ²⁸ Sekwo oso pa'nyo nomajoku'n'ngkuji sekwoe mango sohwanne'no iyoho masenonehoho. O'o, sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo filohopmno. Ose ikujo'no mango sohwa hofiko nosehon'ngkuji huno ole uyono. Nakwo tikanomne'nwoho. Hwapingoso Anitu kako hofikimo yokumpohn'nyo sosofitofosyohumentan'ngki uhwonolokuhwono. Oso hunoso Anitu kako sekwoe mango sohwamo uyimontonoho. I sekwo huno ole waseyono. Anitu kako sekumo sefo'mawo'n'ngkiso sohwonji sekwo kako'nji songo ne'no humantokutne kuyoho. ²⁹ Sekwo a'amu Anitu'nji makotiku'nyo sokumo Anitu yahino hufa'u sekwoe simeho wopingo semokiyo'ne se-japmentisofoho. Nom'ne anga'no sejapeso olenoho. Sekwo Kilaisiye yokumpohn'nyo sefo'mayo'ne somo simeho hi'ntnnono uyalokwofo. Nom'ne sejopalokunjoso olenoho. Sekwo Jisas Kilaisimne'no tohino womantifeho. ³⁰ Hohonta ngko sekwo'nji humamenthe sohonta sekwo ngkimo nto nohonimentohofofoho. Ngko Anituye hungkuno a'amumo ujoso'no ikujoho pa'n'nggo syoho yokumpohn'nyo imotefoho. I olohonta sekwo upo'nalokwofo. Ngko oso pa'nyo ne'no yonji olohonta tango ne'no malokweno. Sekwo olo so'no huno waseyono. Sekwo ngko'nji majopohi'nimentihwone so'no Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontani yo'mayo tangoso hinjoho'nimo ne'malofoho.

2

Nakwoe yofe monje esyihwasi nom'ne a'amu somne'no hitoho wonalofono.

¹ Sekwo Kilaisi'nji makotiku'nyo so'ne yokumpohn'nyo lalohokwofo. Jisas Kilaisi sekumne'no hitoho ulo'mentiso so'no sekwoe simeho wopingo lasemo'n'ngkohoho. Anituye Towahuno Wopingo sekwoe simehomo humentan'ngki kako'nji simeho afa inontifi kakoe hungkunomo tifi lin'ngkwalokwofo. Sekwo nom'ne a'amu somne'no hitoho selofahon'ngki sekwo hofikine'no hitoho laselokwoho. ² Sekwo eno ntifijo'manji sekwo huno anga'no in'ngkuji simeho afa in'ngkuji sekwo nje simeho wopingo

wonimokantifeho. Oso'no sekwoe simehoso anga'nohino'nji fesyohumantokuno.
³ Sekwo huno sekumne'nohini syafihu'ninkutoho. Yo'mayo yahino wonyo so'njo sekwoe yofe ho'noma'nyo'neso foho'naopmno. Sekwo yokumpohn'nyo imo'ninkutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amu somne'no hwahopo pawomno. Sekwo nom'ne a'amufe honingkano wopingo somne'no huno ole syafisyikutoho. Nakwoe yahinoso hofikimo yakolo'nnyofoho. Ose syafisyikutoho. ⁴ Sekwo anga'no anga'nohino soku sekwoe yo'mayo yo'mayo osomnohini syafisyikutoho. O'o, nom'ne a'amu somne'no syafisyikujii ufo'mapmno.

Kilais kakoe yofe monje ehinkingahoninki Anitu kakoe yofe hiso ho'nima'mentisofoho.

⁵ Oso yahino wonyoangkafo Jisas Kilais imentiso pa'nyoso sekwoe huno afa'nohini ininkuji tifi fininkamno. ⁶ Jisas Kilaisiye yahinoso olenoho.

Jisas kako nakwoe hwaho lopo mape sohonta kako Anitu nehwo humamentisofoho.

I oso'no Jisas kako oso yofe engo hwofilo'nnyo somne'no mosyafisiyo'njo yonto yofe osomo yokumpohn'nyo mokemokosyohumamentisofoho.

⁷ O'o, nihu'no awonoho. Jisas kako Anituye humayo so'nji yofe engoso yokumpohn'nyo engo so'nji nuliko'manto a'mu hwahoponjosi aswo ma'mentiso sohwo Jisas kako yofe engo ane pa'nyo'njohwo imo'nimentisofoho.

Kako syoho ulohofiyo pa'nyo imo'nimentisofoho.

A'amu hwahoponjoso uhwonimentohofoso a'amu hwahoponta'angohwo pa'nyo uhwonimentohofofoho.

⁸ Jisas huhwo sohwo kako kakoe yofe engo monje yasyonto kaningkwohwoe hungkunomo haloho po'miwento kakoe pe'nyo so'no eno ulonto pe'nimentisofoho.

Kakoe pe'nyoso a'amu honingkano wonyo'njoso pa'nyoso iyo hwojiyafiku'nnyo somo pe'nimentisofoho.

⁹ Anitu uhwonimentisoso Jisas kakoe yofe monje nto ehinkingahoninki uhwononto oso'no Anitu Jisas kakoe yofe yokintahopo ho'noma'mentisofoho.

Oseso Anitu kako yofe nom'ne a'amu somo hwofilo'nnyo uyimentisofoho.

¹⁰ Jisasimo Anitu kako oso yofeso uyimentisoso a'amu ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji a'amu poyo nto pe'nimentohofoho so'nji Jisasimne'no hwomtame ehumafikujii kakoe yofe ho'nomapitne'ento Anitu yofe engoso uyimentisofoho.

¹¹ A'amu hopi'nonohinofe mampahoso ole ho'nonefoho.

Jisas Kilais sohwo kako nakwoe Hwe Engo hweho. Ose ulikujii naningkwohwo Anitu huhwo'njiye yofe yokintahopo ne'no waweno.

Nakwo a'amufe pomponaho lopo wohumano.

¹² Oseso nje a'amu soku hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta sekwo nje mampahomo nupa'nontifi tifi nningkapmentohofofoho. I olohonta ngko sekwo'nji mohumayo'njo kengopo humentanimo sekwo nje mampahomo tifi ne'no nningkapmno. Anitu sekumo asomo setimayo so'no huno syafisyikujii kakine'no syoho yokumpohn'nyo fiyimno. Sekwo huno ole fisyafihupmno. Nakwo Anituye simemo tango ifisyumofanoho likujii sekwo iyoho seningkuhwoso'no Anitumo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. ¹³ Nakwo huno nayohoho. Anitu nakwoe simemo mo'mo syoho yalokunjo so'no Anituye simemo wopingo umonyo'ne yo'mayo syoho ifitne'ento limentiso so'no Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo nejapihwoso'no kakoe syohoso uyantanoho. Anituye hungkunomo tifi iningkayo'ne hunoso Anitu kako nejapiwoninkisofoho.

¹⁴ Yo'mayo syoho kiko fiyo kiliwoninkohoho so'no kiko wonyo hungkuno ulohotoho. Yoka ulohotoho. O'o, oso yahino hiso foho'namofo. Sekwo yo'mayo hopi'nonohino iwoninkohofoso simemo wopingo'nji fikuno. ¹⁵ E'wa, sekwo oso hiso ifijo'manji sekwo Anituye mehomi soku olo hwaho loponjo a'amu honingkano wonyo piningo'njo

lopo nohumentan'ingkuji sekwo hon'ingkanano wonyo ane wop'ingo'nohini uyant'ifeho. Oseso a'amu nom'ne nosehon'ingkuji sekwoe yahinoso wonyofoho masel'fitnnehofo. Sekwo a'amu An'itu'nji humalofo soku a'amu olo hwaho lopo sikwo'mjo ho'mo humalofo somo sekwo hntokwaliyo pomponaho hopa liswahon'ingkuji ¹⁶ oso sekwo An'ituye hungkuno songo ne'no humayo'neso hungkuno woluthwant'ifeho. Ose'manji Jisas Kilaisiye Sikuno Engo somo ngko sekumne'no simonyo uy'monnoho. Hwap'ingoso yo'mayo syoho sekumne'no siki imentohe'maho. O'o, syoho homo somo ne into'nowentan'ingkuhwososo uhwon'monnoho. Oso'no ngko sekwoe yofe woho'noma'monnoho.

¹⁷ A'amu An'itune'no yahu sojopo fonjokiasy'iwon'ingkohoho hopaso sekwo An'itumne'no simeho hi'ntnnono uyont'ifi sekwoe simeho, huno, afa inont'ifi yo'mayoso An'itumo uy'mentohofoho. Oso hopaso sekwo ngkine'no simonyo ifijo so'no nje honiyoso hofiko wofonjon'is'humant'it'ikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. I oso hiso imo'n'ingkuhwoso'no'manji nje simeho wop'ingo wanimo'n'montonoho. Oso'no olo simeho wop'ingo hiso ngko sekumo womotasefohi'n'monne'no yohono. ¹⁸ Oso pa'nyoso sekwo ngkine'no simeho wop'ingo wasemo'nono. Nakwo nufohi'n'ingkuhwasi simeho wop'ingo wonamo'n'montonoho.

Poul kako Timouti sohwoe hungkuno mti'mokumentisofoho.

¹⁹ Ngko sekwoe angopono Timoutimo lihwat'imne'enji Hwe Engo Jisas Kilaisimo jomo ulalokweno. Kako oso hiso'no hon'ingkanano somo hwosampesoso ngko we'enepe wolihwat'imonne'no yohono. Timouti kako nose'mahwosi ngkimo asomo noni'mahwosi sekwoe hungkuno yo'mayo se'maso so'no want'montonoho. Ngko nupa'nimo sekwoe hungkuno hiso ngkimo yokumpohn'nyo wanisosofito'montonoho.

²⁰ Timouti huhwo sohwo kako sekwo'nji simeho afa inalokwofo sohwo nom'ne a'amu kako pa'nyo sohwo olopo mohumuyoho. O'o, Timouti'nji nekwoe simeho sekumne'no afa in'iwon'ingkuhwoyo. ²¹ A'amu nom'ne sohwa hofiko An'itumne'no simeho nto iwolo'mokumentohoho sohwa hofiko hofikoe huno syohomnohini syafisy'iwon'ingkohofoho. Hofiko Jisas Kilaisiye syoho somne'no huno mosyafisiyo'njo y'iwon'ingkohofoho. ²² Oso'no sekwo huno seyohoho. Timouti sohwo kako hwe wop'ingo hweho. Mehomi sohwa hofiko homn'ingkwowhosamo ufo'mawon'ingkohoho hopaso Timouti sohwo Jisas Kilaisiye syohomme'no nifo'mawon'ingkiso hweho. ²³ Ngkimo yo'mayo ni'mane so'no huno nihwoso'no Timoutimo wolihwatimo. ²⁴ Ngko sekwoe ango sopo se'mayo'ne An'itu hon'ingkanano nimofiyo'ne jomo ulalokweno. Ngko hon'ingkanano nonimofihwoso'no ngko sekumo we'enepe wose'ma'monnoho.

Poul kako Epeefiloutaitas sohwoe hungkuno mti'mokumentisofoho.

²⁵ Ngko huno ole niyohi, ngko nen'ingkwawehwo Epeefiloutaitas sekwoe ango pone'no wolihwatimo eso huno niyohoho. Kako ngko'nji An'itumne'no syoho yokumpohn'nyo iwon'ingkuhwoyo hweho. Hohonta sekwo kakimo ngkiyepono uhwatimentohofihweho. Oseso kako sekune'no ngkimo nifo'mawon'ingkiso hweho.

²⁶ Sekwo Epeefiloutaitas mnokino engo tipema'mentiso so'no upa'nimentohoho so'no kako huno pi'n'ingo syasyefisyonto wasehon'monte'no yalofoho. ²⁷ U nehopi. Kako mnokino engo tipemanto wape'nimonto imentisofoho. I oso'no An'itu kakine'no hitoho ulo'mentisoso kako mape'nimmentisofoho. Oso hitoho hiso kakine'nohini ulo'mentiso'maho. O'o, ngko huhwon'nonntne'no ulo'mentisofoho. An'itu kako ole limento, Poulimo tango nom'ne nom'ne u'manohonto Epeefiloutaitas wop'ingo umokumentisofoho. ²⁸ U nje simeho wop'ingo nimo'n'ingkahon'ingki sekuyepono wolihwat'imne'no yohono. Kako sekumo apa'no se'mahwoso'no uhwon'ingkuji sekwoe simeho wop'ingo wasemo'n'montonoho. Oso'no nje simehoso nohayo wanimontonoho. ²⁹ Sekwo kakimo nuhwon'ingkuji sekwo An'itumne'no simonyo yalokwofo so'no sekwo simeho wop'ingo uy'ikuji utimapmno. Sekwoe a'amu Epeefiloutaitas oso hwoe yahino'njo pa'nyo sohwo uhwon'ingkuji osohwafe yofeso foho'nomapmno. Oso'no sekwo

hofikoe hungkunomo hofiyo'no foho'nomapmno. ³⁰ Sekwo ikanopo humantifi Poulimo pipi ufo'mane'entifi Epeefiloutaitas uhwatimentohofofoho. Kako ngkimo noni'manto kako Jisas Kilaisiye syohomnohino huno syafisyonto kako we'enepe wape'nimonto imentisofoho. A'amu oso pa'nyo sohwo hofikoe yofe foho'nomapmno.

3

A'amu Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyo oso a'amu sohwo kako a'amu ne hweho.

¹ Nje a'amu soku, ngko hungkuno sekune'no mtimokalokwe loso wesojwao'mneso olenoho. Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisimne'no simonyo fiyimno. Ngko olo hungkuno apa'no selalokwe so'no piso'mo'nyo manningkiyohoho. O'o, sekumo sefo'mayo'nefoho.

² Sekwo a'amu hwasyo liwo'ninkohoho sohwanne'no i'waho nto'no fiyimno. Hofiko sekumo hofikoe honingkano hohontajo somo upesemotowantife'no yalokwofo. Oso'no sekwo hwe sohwasimo sekwoe a'apahoso sihu wosekolofantife'no yalokwofo. ³ A'amu huhwo sohwa hofiko sihu kolo'nwo'ninkohoho sohwa hofiko hofikoe hwasyo hungkuno ole losetihwalokwofo. Sekwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyikuji hwe sohwa a'apaho sihu kolo'nifijo'manji Anituye a'amu ne umo'nantifeho. Oso hwasyo hungkuno losetihwalokwofo. Nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi kakoe Towahuno'nji nohumentani Anitu ne sohune'no hwomtame yihumawo'ninkuhwone'nwoho. Oso yahino hiso a'apaho sihu kolo'nyo yahino somo yakolo'nnyofoho. Jisas kako nakumo naloho'mentiso so'no syafisyontani oso hiso'no isamoyoka uliwo'ninkuhwone'nwoho. Yo'mayo yahino nakwoe a'apahopo yososo Anituye a'amu ne imo'nyoso mmo'nanehwono. ⁴ Yo'mayo yahino nakwoe a'apahopo yososo u yo'mayo yofe mokosyohumasoso u yo'mayo syoho yososo oso hiso Anituye a'amu ne imo'nyo'neso nifo'mantontentesi ngko nom'ne a'amu sohwo nuyakolohm'nesohilo. I oso'no ngko nje yofe noho'noman'ni'mnesohilo. ⁵ Hwapingoso olenoho. Nje na'u ngkimo aswo nimahoningki sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sihune i'mofopahoningki nje a'apahomo hofiko sihu nikolo'mentohofofoho. Ngko a'amu Isilael hwo'nyoho. Ngko Mpenyaminiye temtitofo mta'ango hwo'nyoho. Ngko Hipilu hungkuno'njo hwo'nyoho. A'amu Juta sohwafe yahino hopi'nonohino somo iningkamate hwo'nyoho. Ngko a'amu Falisi imo'nonji hofikoe honingkano hungkunoso hopi'nono aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'nimentohefoho. ⁶ Ngko a'amu Juta sohwafe yahino so'no nimo'ninkahoningki a'amu Jisas Kilaisimo iningkawo'ninkohoho somo fonjahumotefoho. A'amu Jutafe honingkano hungkuno somo iningkayo so'no nonhoningkuji wontantife kiko honingkano wonyo nihu'no ane hwosoho. ⁷⁻⁸ Yo'mayo hohontajo ngko yahino wopingo imote so'no yofe engo nomanji, Wopingo hwo'nyoho, ko hnonji Jisas Kilaisimne'no huno ito'no nyahoningki hohontajo yahino sikinjofoho. Kilais Jisas kako nje Hwe Engo sohune'no huno tipemanji oso hune'nohino ngko huno niyohoho. Kako ne'njo hweho. Kako yo'mayo hwahoponjo somo hwofilo'nnyo hweho. Oso'no ngko yo'mayo yahino wopingo so'no syafihu'moteso yahwoyoho pa'nyofoho lonji Anituye a'amu ne imo'nyo'neso monifo'manehoho. O'o, Jisas Kilais kako ntoho'mentiso so'no aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanji ⁹ ngko Jisas Kilaisimo ufohi'nimentohefoho. Yo'mayo honingkano hungkuno somo hofiyo'no iningkamate so'no Anitu kako kiko wopingo hwosoho. Ose manjofoho. O'o, ngko Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono umenthe so'no wopingo hwosoho ose ntimentisofoho. ¹⁰ Ngko olo anga'nohino loso'no nimo'ninkohoho. Jisas Kilaisimne'no huno nto'no syafisyimo oso Jisas lika'mentiso sohontajo yokumpohn'nyo ma'mentiso sikuno huhwo huhwi wonifo'ma'montonoho. Oso'nji Jisas kako tohino ma'mentiso so'nji ngko kako'nji majopohi'ninkono. Jisas kako poyo pe'nyo so'no iyoho munyo'njo yonto pe'nimentiso hopaso ngko ne'no nohumahm'mo poyo pe'nyo so'no iyoho manningkohoyohoho. Oso'no nimo'ninkohoho. ¹¹ Ngko ose i'mo Jisas apa'no ntikafo so'no wohontohumanonho.

Poul kako mjake'we hnnyo somjo hohwafo somo i'mofayo'ne syoho yokumpohn'nyo imentiso-foho.

¹² Ngko ole maselɪmnehono. Ngko honɪngkano wonyo ane'njo Jisas Kɪlais pa'nyo nto imo'nɪngkohono. O'o, ose maselɪmnehono. I oso'no ngko Jisas pa'nyo umo'nɪmonne'no syoho engo yalokweno. Jisas kako ngkimo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne nto nɪma'mentiso so'no ngko Jisas pa'nyo umo'nɪmonne'no syoho yalokweno. ¹³ Nje a'amu soku, ngko Jisas honɪngkano wonyo ane'njo pa'nyo nto imo'nɪngkohono, ose mosyofɪsyalokuyohono. Yo'mayo imote so'nji yo'mayo nɪ'ma'mentiso so'ntnno inɪnggo mofonji huno mosyofɪsyalokuyohono. O'o, oso noho'nasyonji olo'nohini syofɪsyalokweno. Yo'mayo tɪfi no'mo ma'mne so'no syafɪsyonji oso'no syoho wokinonjo yalokweno. ¹⁴ A'amu mjake'we hnntɪfi hohwafo somo ho'yango mayo'ne i'mofawowo'nɪngkohoho sopo ngko i'mofayo'ne syoho yokumpohn'nyo yalokweno. Oso hopo sopo i'mofaho'me'no Anɪtu kako oloso wontapmmontonoho. Jisas Kɪlais kako ngkimo yo'mayo ntoho'mentiso so'no ngko kako'nji songo ne'no nohumantɪ'mne hwo'nyoho. Oso nje ho'yangofoho.

¹⁵ A'amu Jisas Kɪlais kakoe hungkunoso toyo yamo'nyo soku sekwo olo nje huno sejapoheso mafɪkuji oso pa'nyo hmmo'nɪmno. A'amu fehohnjo soku, sekwoe hunoso nom'ne kengo'manji Anɪtu kako oso hiso'no nosetɪhwahwosi sekwoe huno somo wehohosasehumontonoho. ¹⁶ Oseso Anɪtu kako yo'mayo nto setɪhwamentiso somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafɪkuji tɪfi finɪngkamno.

¹⁷ Nje a'amu soku, sekwo nje yahino iwo'nɪngkohe somo nɪngkopalokwofo somo nuhwonɪngkuji finɪngkamno. ¹⁸ Olo so'no ngko sɪkuno pi'nɪnggo engo somo selɪmentohe sohwo'ni olohonta ngko apa'no selonji nje tɪmo mta'ni tɪmijo nɪswahopohoho. Hwapɪngoso a'amu pi'nɪnggo engo hofɪko Jisasɪye honɪngkanomo inɪngkayo so'ne poji yontanɪngkofi uhwononji tɪmijo nɪswopalofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofɪko Jisas Kɪlais iyo hwojiyafɪku'nnyo somo pe'nɪmentiso sohwoe mango hwafoho. ¹⁹ Yo'mayo wonyoso hofɪkoe sɪmeho sohwo umo lonte sohwo hofɪkoe anɪtuyoho. Osomo inɪngkawowo'nɪngkohofoho. Hofɪko yo'mayo yo'mayo yahino wonyo yontɪfe somne'no hofɪko wonɪmango munɪwo'nɪngkisofoho. Oso'no hofɪko hwa'mo hwa'mɪnggo iwo'nɪngkohofoho. Hofɪko yo'mayo hwahoponjo somne'nohini syafɪsyɪwo'nɪngkohofoho. Oso a'amu hiso hofɪko tɪkanomnefoho. ²⁰ I oseso nakwo hn'nwi ahwomomjo Anɪtuye angomne'nwoho. Nakwoe hwe engo Jisas Kɪlais kako ahwomo mta'ni kako asomo pɪhwosi asomo netɪmayo'ne hontohumalohwono. ²¹ Jisas Kɪlais huhwo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakimo enjwa'mo ho'nasyɪhwosi womokosyohumamontonoho. Oso yokumpohn'nyo engo hiso'nji kako nakwoe a'apaho wonyoso wae yaofɪhwosi kakoe a'apaho songo pa'nyo nom'ne wonyoangkafoso wonejapmmontonoho.

4

Poul kako a'amu Filipai somne'no honɪngkano hungkuno ulɪmentisofoho.

¹ Oseso nje a'amu soku, sekwo nje syoho somne'no ho'yango mayo pa'nyo kuyoho. Sekwo nje sɪmeho wopɪnggo nɪmokuwo'nɪngkohoho kuyoho. Sekwo nakwoe Hwe Engo sohune selontne so'no huno syafɪsyɪkuji sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.

² Siko Youtiya kinonji Sintike kinonji siko nje mu sofahusi siko nje hungkunomo upa'ninyo. Siko Jisasɪmo ufohi'nɪmentisiyo so'no yoka hungkuno hnɪwo'nɪngkisoyoso noho'naofohosɪsi siko sɪmeho afa hmnyo. ³ Oso hungkuno we'eso a'mu sofa'umo ulonji i kɪko ngko'nji syoho afa'nono nehopi iwo'nɪngkuhwoyo sohwasimo hungkuno wakilɪmne'no yohono. Kɪko oso a'mu sofa'u siko yoka majo'njo sofa'umo ufo'maho. Siko oso a'mu sofa'u siko ngko'nji Jisas Kɪlaisɪye hungkuno syoho somne'no nɪfo'ma'mentisiyo fa'uyoho. Oso fa'u'nji nom'ne hwe Kɪlemen'nji nom'ne sohwanji hofɪko ngko'nji syoho afa'nono imentɪhwonefoho. A'amu hihn'nwiye yofeso Anɪtuye iyoswo songo ne'no humayo somo weho.

⁴ Sekwo sɪkuno huhwo huhwi sekwo nakwoe Hwe Engo sohune'no sɪmonyo fiyɪmno. Ngko apa'no waselɪmne'no yohono. Kakine'no sɪmonyo fiyɪmno.

⁵ A'amu nom'neso sekune'no ole wosesyofɪsyantɪfeho. A'amuso hofɪko sekumo wonyo selohopijo so'no sekwo aku muyo'njo so'no nosehonɪngkuji wopɪngofoho huno uyɪmontonoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais kako we'eneɪpi wapmmontonoho. Oseso sekwoe humayo so'no nto'no fɪsyafɪhupmno. ⁶ Sekwo yo'mayo so'no huno pi'nɪngo engo syafɪsyɪkutoho. O'o, sekwo yo'mayo so'no umofonyo ikuji sekwo Anɪtumo jomo ulɪkuji isamoyoka ulɪmno. ⁷ Anɪtu sɪmeho pompenjiyo nejapɪwo'nɪngkisoso a'amu hwahoponjo hn'nwiye huno nayɪwo'nɪngkiso somo yakolo'nnyofoho. Nakwo Jisas Kɪlaisɪ'nji ufohi'nontani kako nakumo sɪmeho pompenjiyo nejapɪwo'nɪngkisoso nakwoe huno somo wopɪngo nemokosyohumaho.

⁸ U nje a'amu soku, ngko hungkuno nom'ne anga'no waselɪmonne'no yohono. Sekwoe hunoso ole'nohini fɪsyafɪhupmno. Yo'mayo ne'njo so'no yo'mayo wopɪngo so'no yo'mayo ito'nohino so'no huno fɪsyafɪhupmno. Yahino wopɪngo somnohini fɪsyafɪhupmno. A'amu yo'mayo wopɪngo'nohini iwo'nɪngkohoho oso'no huno fɪsyafɪhupmno. Wonyo so'no nosyafɪsyɪkutoho. Sekwo yo'mayo Anɪtumne'no isamoyoka ujo osomnohini fɪsyafɪhupmno. ⁹ Yo'mayo yahino ngko losetɪhwamentohe ma'mentohoho so'nji yo'mayo ngkine'no upa'nɪmentohoho so'nji yo'mayo yahino imentohoho somo uhwonɪmentohoho so'ntnno huno syafɪsyɪkuji tɪfi nnɪngkapmno. Ose ikuji Anɪtu kako sɪmeho wopɪngo nejapmmentiso sohwo sekwo'nji wohumamontonoho.

Poul kako a'amu Filipaiso hamniyoho umentohoho'no isamoyoka ulɪmentisofoho.

¹⁰ Hohonta sekwo ngkine'no huno ne'no ko syanɪfɪsyontɪfi sɪmeho afa ntopalokwofo so'no ntɪhwayo'ne honɪngkano motɪpema'mmentohofofoho. I olohonta sekwo notɪpemanɪfi ngkimo hofiyo nɪfo'mantokwofo so'no nje sɪmonyo iyoso mɪkunɪmposofoho. Ngko sɪmonyo yonji Anɪtumo isamoyoka ulalokweno. ¹¹ Ngko yo'mayo so'no jomo maselɪmnehono. U ngko umofonyo, u ngko yo'mayo hi'njo hwonɪ'manji ngko hunoso olo'no syafɪsyɪwo'nɪngkohono. U nje yo'mayoso hoponoho. Ngko sɪmeho wopɪngo'nji wohumamonnoho. Ose lɪwo'nɪngkohe hwapɪngoso olenoho. Ngko nje huno hiyaso wo'moyo so'no tɪpemanji wopɪngo'nohini humaleno. ¹² U ngko sɪkuno nom'nemo ho'yango wosopayo'ne umofonyo miyɪ'mo u ngko hoponoho. U, ngko sɪkuno nom'nemo motɪpema'mmo ngko hoponoho. Oso'no ngko ho'yango wosopayo momaso'njo iyoso'no huno mosyofɪsyalokuyohono. ¹³ Oso huno hiyaso wo'mojoso olenoho. Jisas Kɪlais kako kakoe yokumpohn'nyo'nji nɪsosofitofone so'no yo'mayo nɪ'mante so'no ngko sɪmeho wopɪngo'nji humawo'nɪngkohe hwo'nyoho.

¹⁴ Yo'mayo tangoso ngkimo nɪ'mahonɪngki sekwo ngkimo nɪfo'malokwofoso wopɪngofoho. ¹⁵ Sekwo hwe moya'mi Filipainjo soku sekwo ngkine'no huno moi'wonoho. Hohonta ngko sekwo'nji humanji Kɪlais Jisasɪye hungkuno losetɪhwoma'mentohoho sohonta ngko hwaho Masetouniya ulɪko'mahonɪngko oso hohosohonta sekwo ngkimo nɪfo'ma'mentohofofoho. Anɪtuye a'amu nom'ne angoponta'angoso monɪfo'masofoho. O'o, sekwo'nohini nɪfo'ma'mentohofofoho. ¹⁶ Ou ngko ango Tesolounika humentanɪngko sekwo ngkimo sɪkuno anga'no anga'nohino somo nɪfo'ma'mentohofofoho. ¹⁷ Sekwo ngkimo nɪfo'malokwofoso wonyoangkafofoho. Oso hiso'no ngko sɪmonyo yalokweno. I oso'no sekwo yo'mayo nom'neso ntapmno maselɪmnehono. O'o, sekwo ngkimo yo'mayoso ntapɪwo'nɪngkohofoso uhwononji huno ole niyohi, sekwo Anɪtumne'no huno engo syafɪsyontɪfi kakoe syoho somne'no huno ne'no syafɪsyontɪfi sekwo ngkimo yo'mayoso nɪfo'mawo'nɪngkohoho. Oseso Anɪtu kako yo'mayo wonyoangkafoso sekumo aku wosejapmmontonoho. Oso hiso'no sɪmonyo mɪkunɪmposo yalokweno. Oso sɪmonyo iyoso yo'mayo ntapɪwo'nɪngkohoho somo yakolonoho. ¹⁸ Olohonta sekwo ngkimo yo'mayo ntapmmalofoso hoponoho. Ngko umofonyo miyɪmnehono. Yo'mayo Epeefɪloutaitas sekumta'ni manto nɪmotapmmasoso ngko nto ma'malefoho. A'amu Anɪtumne'no

yahu fonjokiasyiwon'ingkahon'ingkofi Anitu simeho wopingo umon'iwon'ingkiso hopaso sekwo ngkimo yo'mayo ntopahon'ingkofi Anitu kako simeho wopingo umon'ingkohoho. ¹⁹ Jisas Kilais yo'mayo hwapingo sohwo'nji ufohi'nimentohoho so'no nje Anitu kako sekwo yo'mayo so'no umofonyo ifijo so'no wosejapmmontonoho. ²⁰ Nakwoe Anitu sohwo kako nan'ingkwohweho. Oseso nakwo kakoe yofe so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji sikuno engolopohamo woho'nomehwano. Hungkuno nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

²¹ Sekwo Anituye a'amu Jisas Kilaisimo ufohi'nimentohoho sokumo ngko nje a'amufu selalokweno. A'amu ngko'nji humalofo sohwa hofiko sekune'no, nakwoe a'amufu selalokwofo. ²² Anituye a'amu olopo humalofo hopi'nonohinoso hofiko nakwoe a'amufu selalokwofo. Oso hwe engo hwaho mokosyohumawon'ingkiso Sisa sohwoe angomo humalofo a'amu fehohnjoso hofiko sekune'no nakwoe a'amufu eso ni'hu'no yokumpohn'nyo selalokwofo.

²³ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwo kako sekumo wopingo waselohofono. Nje hungkunoso osohopeho.

Koulousi
Olo Iyoswo loso Poul A'amu Koulousi somne'no
Mt'i'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo t'i'wenti-nain'nji (29) teti-wan'nji (31) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul kako a'amu Koulousi somne'no mt'i'mokumentisofoho. I oso'no ango Koulousi hopo sopo ne'no a'amu 'Apousel' Sohwafe Syoho iyoswo somo Poul oso ango Koulousi sopo i'mofayo so'no mamt'i'mokinyofoho. Oso iyoswo mt'i'mokiyo hwapingoso olenoho. Ango Koulousi sopo a'amu Nous'tik osohwa humunyoponoho. Oso a'amu hiso hofiko Jisas'imo in'ngkunyo Koulousinjo sofe s'imeho hi'ntnnonohino somo wonyo umokontan'ngkofi Poul kako olo iyoswo loso hofikimo ito'no m'hwajiyo'ne mt'i'mokumentisofoho. Iyoswo homo lomjo hungkuno s'imo'mjoso olenoho. Jisas sohwo yo'mayo hopi'nonohino somo yakolo'nyo hweho. Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofu l'hwasi t'ifi un'ngkohwano.

¹⁻² Ngko Poul'i'ni K'ilais Jisasiye hungkuno a'amumo uyohojiku'mofo (apousel) syoho'njo hwo'nyoho. An'itu olo syoho loso'no kakoe huno mta'ni n'hwosopo'mentisofoho. Ngko'nji nen'ngkwa'wehwo Timouti'nji nekwo nohumentai olo iyoswo loso sekwo a'amu Koulousi sokune'no mt'i'mokalokuhwayo. Sekwo An'tuye a'amu soku K'ilais'imo s'imeho hi'ntnnono uyont'ifi kakine'no yokumpohn'nyo lohokwofo. Oso'no emo'n'ngkohoho. Nan'ngkwohwo An'itu kako sekumo yo'mayo wop'ingo selohof'hwosi sekwoe s'imeho pompenjiyo wosejapmmontonoho. Oso'no emo'n'ngkohoho.

A'amu Koulousiso hofiko An'itumo s'imeho hi'ntnnono uy'imentohofofoho.

³ Nekwo jomo ujoso engolopohamo nekwo sekune'no isamoyoka nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilaisiye Mpohune'no isamoyoka ulalokuhwayo. ⁴⁻⁶ Hwap'ingoso sekumne'no hungkuno ole upo'nalokuhwayo. Hohonta s'imo'mo ne'mo An'tuye hungkuno wop'ingo se'ma'mentiso sohonta sekwo haloho po'mentohofofoho. Yo'mayo wop'ingo An'itu sekumne'no selohofone so'no ahwomomo womant'ifeho. Oso'no sekwo K'ilais Jisas'imo s'imeho hi'ntnnono nehopi uyont'ifi An'tuye hwe moya'mi hopi'nonohino soku sekwo s'imeho afa inalokwofo. An'tuye hungkuno wop'ingoso se'ma'mentiso hopaso ango yawojo'meemo u'malofoho. Hungkuno wop'ingo loso upa'nont'ifi yahino wop'ingo yalokwofo. Sekwo oso hungkuno s'imo'mo upa'n'imentohofu sohonta An'itu sekumo sefo'mayo'ne so'no huno seyahon'ngki oso yahino wop'ingo somo ema'mentohofofoho. ⁷ Epeef'ilos sohwo kako An'tuye hungkuno wop'ingo hiso loset'hwamentiso so'no sekwo kakine'no huno seyohoho. Osohomo nekwo kakine'no s'imeho afa uyalokuhwayo. Kako K'ilaisiye syoho ulohofiyo wop'ingo hweho. Kako nekwo'nji syoho afa'nonohino hweho. Kako hofiyo efo'mawo'n'ngkiso sohwo K'ilaisiye syoho somo wop'ingo mokosyohumawo'n'ngkohoho. ⁸ An'tuye Towahuno Wop'ingo kako sekumo s'imeho afa inyo yahino wonyoangkafo sejapmmentiso so'no Epeef'ilos kako el'imentisofoho.

Poul kako a'amu Koulousi somne'no An'itu yokumpohn'nyo utofo'ne An'itumo jomo ul'imentisofoho.

⁹ Oso hungkuno homo somo s'imo'mo upo'nontai nekwo oso homo somo An'itumo sekumne'no jomo ulomawo'n'ngkuhwayo. Olo so'no jomo ulalokuhwayo, An'itu sekwo yo'mayo ifitne'ento l'imentisoso sekwoe hunomo womehu'meesesyono.

Anítuye Towahuno Wopíngo sohwo kako nosefo'mahoníngkuhwosi sekwo Anítuye yahino wopíngo so'no huno wopíngo tìpemaíkuji Anítuye hunomne'no huno waseyímontonoho.

Oso'no jomo ulalokuhwoyo. ¹⁰ Oseso yo'mayo yahino wopíngo nakwoe Hwe Engo hi umo'none somo sekwo iníngkafijoso sekwoe yahino humayoso kakoe símeho wopíngo umokantífeho. Yo'mayo syoho sekwo ifijoso ne umo'nímontonoho. U sekwo Anítumne'no huno seyososo oso hunoso engo umo'nímontonoho. ¹¹ Olo so'nji sekumne'no jomo ulalokuhwoyo. Nakwoe Hwe Engo sohwoe yokumpohn'nyo wonyoangkafoso kako yokumpohn'nyo setofíhwoso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofíkuji yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo símeho wopíngo'nji wohumantífeho. ¹² Oseso símeho wopíngo'nji nohumafíkuji naníngkwohwo Anítumo isamoyoka ulantífeho. Hwapíngoso kako kakoe mehomi somne'no yo'mayo wonyoangkafo ulohofoneso mapitnne'ento imentisoso sekwo mayoso hoponoho. Oso hiso Anítuye a'amu hopi'nonohino hn'nwi pomponahopo humalohwone hn'nwi nakwo woman-tanoho. ¹³ Hohonta mewoso sohwafe kaníngkwohwo Seten kako síkwo'mjoho'mo yokumpohn'nyo nemokosyohumamentisofoho. I olohonta Anítu kako kakoe Hwomu anga'nohino sohumne'no umo'nalokunjo sohwo temtitofomo menehumajímentiso hn'nwi pomponahopo humalohwono. ¹⁴ Honíngkano wonyoso nakumo nokilo'mokomokonesyohumentaníngki Anítuye Hwomu Jisas kako nakwoe honíngkano wonyoso wae enaofonto nakumo isíhutofonema'mentisofoho.

Kílais kakoe yahino'nji syoho ntnne hungkunofoho.

¹⁵ Nakwo Anítu sohomo muhwonyo'njo iwo'níngkuhwone sohwo kakoe Hwomu *Kílais* a'amu uhwonímentohofoho sohwo kako Anítu'nji níhu'no afafoho. Anítu kako nakwoe hwaho yo'mayoso mamtí'mokummentiso sohonta Jisas *Kílais* kako humamentisofoho. ¹⁶ I Anítu kakoe Hwomumo ulahoníngki *Kílais* huhwo sohwo yo'mayo ahwomomjo hwahoponjo kako mtí'mokumentisofoho. Yo'mayo uhwoníwo'níngkuhwone so'nji yo'mayo muhwonyo'njo iwo'níngkuhwone so'nji kako mtí'mokumentisofoho. Kako Seten'nji kakoe towahuno wonyo sohwanji mtí'mokumentisofoho. Kako a'amu ahwomomjo sohwo mokosyohumayo sohwanji a'amu hwahoponjo sohwanji mtí'mokumentisofoho. Yo'mayo hopi'nonohino mtí'mokumentisoso Anítu kako *Kílais* kakimo enjwa'mo ho'nahumentisofoho. ¹⁷ Yo'mayo mtí'mokumentisoso kako hwapíngo hweho. Kakoe yokumpohn'nyo'nji yo'mayoso hulí'mokomokosyohumawo'níngkiso hweho. ¹⁸ Nakwo kakine'no iníngkawo'níngkuhwone so'nwi kakoe a'apaho'nwoho oso'no Jisas nakwoe hwe mnokino engo'njo hweho. Nakwoe songo humayoso kako hwapíngo hweho. Kako poyo pe'níngkahoníngki Anítu kakimo níhu'no sí'momo ne'mo ulíka'mentiso so'no kako yo'mayo hopi'nonohino somo uyakolofonto mokosyohumayo hweho. ¹⁹ Anítu kako kakoe Hwomu Jisasímo uhwsopo'mentisoso nje huno nje humayoso kako hopi'nonohinoso womano lonto uyímentisofoho. Ose uyímentisoso Jisasi'nji kaníngkwohwo Anítu'nji sikoe humayo níhu'no afafoho. ²⁰ Yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji Anítuye mangohwa imo'nímentíhwoni'nwoho. I oso'no nakwo Anítuye mango sohwana'nímne'no Anítu kako símeho afa unano lahoníngki Jisas kaníngkwohwoe hunomo iníngkowahoníngki iyo hwojiyafíku'nnyo somo a'amu sohwa Jisasi'mo fonjinto'ofosyahoníngkofi Jisas kakoe honíyo usíhuma'mentiso so'no Anítuye símeho pompengo ifísyímo'mentisofoho. Oso'no Anítumo u'mayo'ne honíngkanoso nakumne'no hwsampo'mentisofoho.

²¹ U sekwo soku hohonta sekwo huno wonyo'nji nohumantífi honíngkano wonyo imotofo so'no Anítuye mango sohwasí Anítu'nji mohumammotofo kuyoho. O'o sekwo ikanopo humamotofo kuyoho. ²² I olohonta Anítuye hwomu sekumne'no poyo pe'nímentiso so'no Anítu kakoe a'amu ne kako'nji mokotíku'nyo'ne mesehumatímentiso kuyoho. Oso'no Anítu sehwsopo'mentiso soku kakiyepono ipesemotasihwosi osopo sekwo honíngkano wonyo ane'njo wohumantífeho. Sekwo Anítuye

simanopo lohofi kuji wonimango masenonehoho. ²³ I sekwo syoho ole fiyimno, Anituye hungkuno ne somo sekwo simeho hi'ntnnono uyikuji kakoe honingkanomo yokumpohn'nyo fikemokosalohopmno. Yo'mayo hwahoponjoso honingkanomo hwasyomo ipesomotaweloho. O'o, yo'mayo hungkuno wopingo upa'nimentohoho somo nusikwajikutoho. Hungkuno hiloso a'amu hopi'nonohino olo hwaho lopo humalofosohwamo u'mayo'nefoho. Ngko Pouli'ni olo hungkuno wopingo homo losomme'no syoho ulohofiyo hwo'nyoho.

Poul kako a'amu Koulousi somo ufo'ma'mentisofoho.

²⁴ Ngko sekumo sefo'mayo'ne tohino malokwe so'no simonyo yalokweno. Hwapingoso sekwo Anitumo iningkawo'ningkohoho soku sekwo Kilaisiye a'apaho fehohnjo kuyoho. Kilais kakoe a'apaho hn'nimo humaso so'no nakwo a'amumo ufo'mayone tohino malokuhwone so'no Kilais huhwo tohino malofoho. Oso tohino Kilais malokunjoso ngko moi'wo esojwafo'neso ufo'malokweno. ²⁵ Anitu kakoe a'amu ne sokune'no syoho esotihwayo'ne nihwosopo'mentiso hwo'nyoho. Oso'no sefo'mayo hiso'no kakoe hungkuno hopi'nonohinoso wolosetihwamne'no yohono. ²⁶ Hohonta olo hungkuno hiloso ni'hu'no hiyaso'mo wo'mojo so'no a'amu simo'mo ne'mta'ango hopi'nonohinoso mupa'nimentohofofoho. I olohonta Anituye a'amu ne sohwanne'no olo hungkuno hiloso utihwa'nyopo nto i'mofapohoho. ²⁷ Olo hungkuno hiyaso'mo wo'mojo loso olenoho. Kilais kako sekwo simehomo humaho. Oso'no hwangku sekwo Anitu'nji wonyoangkafopo humayo'ne sekwo hontohumalofosohwamo u'mayo'nefoho. O'o, a'amu temtitofohopi'nonohino soku upa'nifitne'ento lonetihwamentisofoho.

²⁸ Oso'no nakwo Jisas Kilaisimne'no a'amu hopi'nonohino sokumo hungkuno yoloho'nohino losetihwalokuhwono. I nakwo a'amu anga'no anga'nohino olo hungkuno loso huno hofiyo ehohosasiyo'ne so'no huno pi'ningo engo syafisyiwo'ningkuhwono. Hwapingoso nakwo ole namo'ningkohoho. A'amu ni'hu'no hopi'nonohinoso hofiko honingkanomo wonyomne'no i'waho ikuji Kilaisimo iningkayo yahinoso engo imo'ningkuhwoso'no hofiko a'amu ne imo'ningkuji Anitumo u'mapitne'entani syoho engo yalokuhwono. ²⁹ Olo syoho tohohmtno'njo yalokwe loso nje yokumpohn'nyo'nji'maho. O'o, Kilais Jisas kako kakoe yokumpohn'nyo ntapmentiso so'nji yalokweno.

2

A'amu Koulousiso hofiko simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyikuji'no yo'mayo hungkuno hwasyo somo wae weemopife.

¹ Sekwo upa'nimno. Ngko sekumne'no a'amu Laoutisiyanta'ango sohwa hnonji a'amu nom'ne nje simano manohonyo'njo imotofo sohwa hnnontne'no syoho engo yalokweno. Syoho engo hiso olenoho. Mpohumo sekumne'no jomo engo ulalokweno. ² Ole so'no nimo'ningkohoho. Sekwo yokumpohn'nyo ito'ningkuji simeho finimno. Sekwo Jisas Kilaisimne'no huno ehohosahininkuji Kilais ne sohune'no huno waseyono. Anituye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso olohifoho. Kilaisiyoho. ³ Yo'mayo huno wopingo hiyaso'mo wojoso wotipema'mo liso'manji u Kilaisimo weho. Osohumta'ni wotipema'monnoho. Anituye huno mikunimposo hopi'nonohinoso Kilaisimo ehuhnawo'nnyo hweho.

⁴ A'amu fihwo kako sekumo hwasyo hungkuno afofo'njo selihwoso'no sekwo mopiwasiyo'ne olo hungkuno loso ngko yolohoso selalokweno. ⁵ Ngko sekwo'nji mohumayo hwo'nyoho. I oso'no u nje huno somo ngko sekwo'nji hopa humaleno. Sekwo Jisas hne'no simeho hi'ntnnono engo uyontifi kakoe syoho hofiyo yalokwofo so'no simonyo yalokweno.

Nakwo Jisasimo ufohi'nontani songo ne'no humayo'neso nto ma'malohwono.

⁶ Kɪlais Jisas sekwoe Hwe Engo imo'nɪmentiso so'no sekwo kako'nji hano femoyɪmno. Sɪkuno huhwo huhwi yo'mayo se'maso so'no Jisas sefo'mayo'ne so'no fisyafɪhupmno. ⁷ Iyo kako hwahopo nta'ni afofo, mijo, yo'mayoso mawo'nɪngkiso pa'nyoso nakwo Jisas mta'ni yokumpohn'nyo nomehwasi nakwo iyo hopa engo imo'nɪngkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofano. Oso pa'nyo nakwo hungkuno wopɪngo losetɪhwamentɪhwone somo sɪmeho hi'ntnnono engo uyɪmno. Yo'mayo Anɪtu sekumne'no imentiso so'no sekwo isamoyoka ulɪkuji sekwoe sɪmehomo engo weesemofɪhwono.

⁸ A'amu hwasyo hungkunonji ifofo hungkuno'nji nomokokilo'mokokosesyohumanoho. Oso a'amu ose sohwa hofɪko a'mane hungkuno'nji hwahoponjo hungkuno ntnne'no wolosetɪhwantɪfe'no yohoho. Hofɪko Kɪlaisɪye hungkuno masejofoho. Oso'no sekwo huno ito'no syafɪsyɪkuji sekwo i'waho nto'no fiyɪmno.

⁹ Hwapɪngoso Anɪtu kakoe yokumpohn'nyo kakoe huno hopi'nonohinosa Kɪlaisɪye a'apahomo ehuhnamo'nnyofoho. Kɪlais kako a'amu hwahoponjo sofe a'apaho manto olopo humamentiso sohwo Anɪtuyoho. ¹⁰ Oso'no sekwo Kɪlaisɪ'nji humalofo soku Anɪtu kakoe yokumpohn'nyo nto seloho'maho. Kɪlais huhwo sohwo kako yo'mayo towahunu yokumpohn'nyo somo mokosyohumawo'nɪngkiso hweho. ¹¹ A'amu Juta sohwa nakwo Anɪtuye a'amu hwona'nyoho lontɪfi a'apaho sɪhu kolo'nɪmotofo hwafoho. I oso'no sekwo Kɪlaisɪ'nji humalofo soku sekwo Kɪlaisɪye yahino wopɪngoso a'apaho sɪhu kolo'nyo yahino somo uyohopo'mentohofoho. Oso'no sekwoe a'apahomo makolo'nnyo kuyoho. O'o, sekwo huno wonyo so'nji honɪngkano wonyo so'njimo hotɪjwamo'nnyo hwasoho. Oso'no hwahoponjo yahino wonyo yokumpohn'nyo oso mta'ni Jisas kako sekumo isɪhutofosema'mentisofoho. ¹² Mijo kiyomayo huyo'mango so'no wosyofɪsyano. Mijomo kesojisyasiyoso olenoho. Nakwoe honɪngkano wonyo somne'no Jisas pe'nɪmentiso hopa pe'nalokuhwono. I mijo mta'ni lɪkafoso Jisasɪmo Anɪtu ulɪka'mentiso hopaso nakwo lɪkofalokuhwono. Nakwo Anɪtuye yokumpohn'nyo hisomo sɪmeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no Anɪtu kako Jisasɪ'nji songo humayo'neso nelɪkofalofoho. ¹³ Hohonta sekwo sekwoe honɪngkano wonyo somo mohotɪjwaofe sohonta sekwo temtitofu kengo soku Anɪtuye hungkunomo tɪfi minɪngkayo so'no sekwo Anɪtumo u'mayo'ne honɪngkanoso nɪhu'no awonoho. Osohonta Anɪtu sehonɪmentisoso sekwo honɪngkano wonyo somo humantɪfi poyo pe'nɪngkohoho hopa humentanɪngkofi sehonɪmentisofoho. I olohonta Jisas kakoe songo humayoso sejopahonɪngki Anɪtu songo semokonto sekwoe wonyo wae yasemo'mentisofoho. ¹⁴ Oso honɪngkano hungkuno Anɪtu Mousesɪmo uyɪmentisoso mokilo'mokosyohumanyo somo nakwo hwotoho hmmentɪhwone so'no hungkuno hiloso sekwo wonyo kuyoho nalɪmojofoho. Yo'mayo honɪngkano wonyo nakwo imotohwoneso Anɪtu nomanto Jisasɪye iyo hwojiyafɪku'nnyo somo meho'nasyonto moi'wo imokumentisofoho. ¹⁵ Kɪlais kako iyo hwojiyafɪku'nnyomo poyo pe'nɪmentiso sohonta kako Seten'nji mewoso sofe yokumpohn'nyoso moi'wo imokumentisofoho. Anɪtu nje mango hwamo utɪhwa'nyopo uyakolofohofoho ulahonɪngki Seten kako wonɪmango unɪmentisofoho.

Nakwo Jisasɪ'nji poyo nto sape'nɪmentɪhwonefoho.

¹⁶ Anɪtu kako yo'mayo naloho'mentiso so'no a'amu sekumo wosopayo'ne u mijo'ne honɪngkano hungkuno selɪfijo'manji osomo sekwo tɪfi inɪngkakutoho. U sekwo yo'mayo wosopayo nyo'neso u Sɪkuno Engo somo muhwonyo'ne u hamno songo somne'no mosyafɪsiyo'njo sɪkuno iyoho humayo somo muhwonyo'ne oso'no yoka selɪfijo'manji sekwo osomo haloho upekutoho. ¹⁷ Hohonta oso yahino imotofoso swo'nohinoho. Tɪfi imo'none so'no netɪhwayo'nefoho. I olohonta Kɪlais kako poso sohwo yahino ne somo hwapɪngo hweho. ¹⁸ A'amu fihwo kako kakoe yofe monje poji yasyonto kako ahwomomjo a'amu sofe yofe ho'nomawo'nɪngkiso so'no selɪhwoso'no u ngko wojo uhwonɪngkohe so'no ngko sekumo sehwofilo'nnyo hwo'nyoho. Ose seloso'manji sekwo oso hwoe hungkunomo haloho pekutoho. Oso hwe huhwo sohwo

sekwo kakoe honingkanomo miningkayo so'no kako sitofo noselihwoloho. O'o kakoe a'apahomme'nohino syafisyiwo'ninkiso hweho. Yokumpohn'nyo imo'nivo'ninkiso hweho. ¹⁹ Oso hwe huhwo sohwo kako Kilais nakwoe Hwe Engo sohmo mufohi'nyo hweho. I nakwo Jisasimo ufohi'nyo hn'nwi nakwo kakoe a'apaho'nwoho. Kako nakwoe mnokino engo'njo hweho. Nakwoe mnokino engo'njo huhwo sohwo kako kakoe a'apaho hn'nimo yokumpohn'nyo yano nejapivo'ninkisoso nakumo mehuli'mokonasyiwo'ninkohoho. Oso'no kako kakoe a'apaho hn'nimo Anituye yokumpohn'nyo'nji huno wopingo'nji nejaponto sokafo nemokalofoho.

²⁰ Sekwo Kilais'nji sape'nimentohoho so'no Seten sohwo mewoso sohwanji hofiko sekumo yokumpohn'nyo mosemokosyohumafitnehoho. I oso'no sekwo hohontajo honingkano hungkunomo iningkafijo so'no sekwo hofikimo enjwa'mo humalofoho. ²¹ Olo honingkano hungkuno lomo sekwo peho'ne iningkowalokwofo. Sekwo yo'mayoso ahomo nomokosyohumafikutoho. Yo'mayo wosopayo noningkutoho. Yo'mayo somo nopm'mokukutoho. ²² Hungkuno hiso a'amu hofikoe huno mta'ni syafisyontifi lonetihwalokwofo. Yo'mayo hwahoponjoso moi'wo umo'nimonto yalofoho. ²³ A'amu oso honingkanomo iningkowalokwofo somo uhwonontani nakwo huno hwasyoso ole syafisyiwo'ninkuhwoni, U a'amu honingkano wopingo'njofoho. Hwapingoso hofiko hwomtame ehumantifi hofikoe yofe monje yasyontifi yo'mayo a'apaho umo lonteso monje yasyiwo'ninkohofoho. I oso'no nakwo huno wonyo so'nji honingkano wonyo so'nji wae yafo'neso hungkuno hiso monefo'manehoho. O'o, nihuno'no awonoho.

3

Anitu kako Kilais'nji nakwo'njimo songo humayo'ne nelika'mentisofoho.

¹ Anitu kako Kilais'nji nakwo'njimo songo humayo'ne nelika'mentiso so'no nakwo Kilais'nji yo'mayo ahwomomjo so'ntnne'no yomohu'nyopo womeho'nosyano. Kilais nakwoe Hwe Engo sohwo yofe engo manto Anituye aho anga sohohta'ni nemokosyohumayo'ne humaho. Nakwo kako'nji wohumantane'no yihwono. ² Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no huno syafisyikutoho. O'o, yo'mayo ahwomomjo somne'no fisyafihupmno. ³ Hwapingoso nakwo yo'mayo hwahoponjo somne'no poyo hopa pe'nontani songo humayo neso Jisasimo ufohi'ninkahoninkuhwoni Jisas kako Anitumo ufohi'ninkahoninkiki Anitu kako wopingo nemokosyohumaho. ⁴ Kilais nakwoe songo humayo'neso ne hweho. Kako utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no sekwo kako'nji nohumafikuji kakoe yokumpohn'nyo so'nji yofe engo so'nji womantifeho.

Olo hungkuno loso yahino yofoho so'nji songo ntnne'ne hungkunofoho.

⁵ Hwahoponjo yahino wonyo simoho mo'mo mnonawojoso poyo wape'nono. Yahino wonyoso olenoho. A'mohufo, hungkuno wonyo, simoho fefoyo, huno wonyo, nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi namo'nyo, osenoho. A'amu nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'noso sohwo kako yo'mayo ho'yangoso kako anitu pa'nyo umokonto kako oso humnohini iningkowalofoho. ⁶ A'amu oso yo'mayo hwahoponjo yahino wonyoso iwo'ninkohoho somo Anitu kako simoho wonyo uyonefoho. ⁷ Hohonta honingkano wonyo hiso sekumo yokumpohn'nyo semokosyohumentaninkiki sekwo soku yo'mayo wonyoso imotofo kuyoho.

⁸ I oso'no olohonta sekwo yahino hopi'nonohino loso foho'naopmno. Simoho wonyo, yoka, sitofo, oso foho'naopmno. I sifajo'nji wonyo hungkuno so'nji sekwoe mango mta'ni noswapihwoloho. ⁹ Sekwo hwasyo hungkuno a'amu so'nji nohnninkutoho. O'o, yo'mayo yahino wonyo imotofo somo nto ho'nao'mentohofofoho. ¹⁰ Oso'no sekwo a'amu songo imo'nimentohofofoho. Oso a'amu songo imo'nalokunjoso Anitu kako hwapingo hweho. Sikuno huhwo huhwi Anitu kako a'amu songo sokumo kakine'no huno wopingo sejaponto yahino songo'nji Anitu kako pa'nyo semokalofoho. ¹¹ Nakwo Anituye yahino songo ma'mentihwone hn'nwi nakwo hinjohi'nwi afa'nwoho. I ole liwo'ninkuhwoni, A'amu temtitofu kengo kengo mta'ango hwafoho. U hungkuno

kengo'njo hwafoho. U Jutafe hon'ngkano hungkunomo in'ngkuwo'n'ngkohofoho. Hon'ngkano hungkunomo min'ngkayo'njofoho. U a'amu we'mta'angofoho. U hameponjo a'amufoho. U a'amu yofe engo'njo hwafoho. U a'amu sikinjofoho. Ose li'wo'n'ngkuhwoneso siki hungkunofoho. Hungkuno neso olenoho. K'ilais nakwoe songo humayoso hwap'ngo sohwo kako nakwo a'amu kengo kengo hn'n'imo nonafohi'nonto kako nakwo hinjoho'n'imo humaho.

Nakwo hitoho inyo yahino somo un'ngkohwano.

¹² Sekwo Anituye a'amu ne kuyoho. Kako sekumne'no hitoho ulofoso so'no kakine'no sehwasopo'mentisofoho. Oso'no sekwo kakoe yahino lomo tifi fin'ngkamno. Sekwo a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho selof'hwoso'no hof'kimo wop'ngo ulohopmno. Sekwoe yofe monje yasy'kuji sekwo a'amu somne'no hwahopo pawomno. A'amu fihwa sekumo wonyo selohopijoso sekwo simeho wonyo uy'kutoho. O'o, sekwo simeho wop'ngo uy'mno. ¹³ Sekwo a'amu so'nji fo'ma'n'imno. U a'amu fihwa nom'ni hwamne'no simeho wonyo umo'noso so'no sekwo wonyo homo somo hohujwo'mo meho'naopmno. Nakwoe Hwe Engo sohwo nakwoe wonyo wae enao'mentiso oso pa'nyoso nakwo nom'ne hwafe wonyo so'no hohujwo ukinjaofano. ¹⁴ Yahino wonyoangkafo selohe so'nji nom'ne yahino anga'nohino nom'ne somo hwofilo'nnyo so'nji ufohi'n'imno. Oso simeho inyo yahino so'nji ufohi'n'imno. Simeho in'fijo'manji simeho afa'njo wonyoangkafo'njo wohumantifeho. ¹⁵ K'ilais kako simeho pompenjiyo nejap'wo'n'ngkiso sohwo nakumo yokumpohn'nyo wonemokosyohumano. K'ilais kako nakwoe a'apaho anga'nohino pa'nyo simeho pompenjiyo'nji humayo'ne so'no nakumne'no joho nalimentisofoho. Oso'no sekwo soku sikuno huhwo huhwi kakimo isamoyoka uli'wo'n'imno. ¹⁶ K'ilais'ye hungkuno wonyoangkafososo sekwoe simeho mo'mo nomaf'kuji huno wop'ngo sejap'hwosi yo'mayo iwo'n'ngkohofoho somo ufehu'mokasesyono. Ose ifijo'manji sekwo K'ilais mta'ni huno wop'ngo t'pemaf'kuji sekwo filut'hun'imno. Hon'ngkano wop'ngo somo m'hwatnn'imno. Ose ifijoso sekwo Anitumne'no simeho wop'ngo semo'n'ngkuhwoso'no sekwo Anituye hungkuno'njo Ta'njo Iyoswo ta fil'imno. Oso'nji tajo angomjo ta so'nji ta nom'neso Anituye Towahuno sejapeso Anituye yofe ho'nomayo'ne filut'hun'imno. ¹⁷ Sekwo yo'mayo hungkuno wolano likuji ou syoho uyano likuji sekwo Jisas'nji ejoku'nohumaf'kuji sekwo Mpohwo Anitumo isamoyoka uli'kuji yo'mayoso nakwoe Hwe Engo Jisas'ye yokumpohn'nyo'nji fiy'imno.

A'mu somontohwa Anituye simeho wop'ngo umokiyo'ne yahinofoho.

¹⁸ Sekwo moya'mi sofasi sekwoe hwehwamne'no hwahopo pawomno. Hof'kimo enjwa'mo fosyohumamno. Hof'koe hungkunomo haloho ito'no popmno. Oso yahino nakwoe Hwe Engo moya'mi sofa hof'ko ifitne'ento imentisofoho.

¹⁹ Sekwo hwe sohwaso sekwoe moya'misafamne'no wasemo'nono. Sekwo simeho wonyo semo'n'ngkuhwoso'no ape sofamo yoka hungkuno nul'kutoho. O'o, hungkuno hofiyo'nohino ul'imno.

²⁰ Sekwo mehomi soku, sen'ngkwowho sena'wohijafe hungkunomo sikuno huhwo huhwi haloho popmno. Ose ikujo'no Anitu kakoe simeho wop'ngo umo'n'ntontonoho.

²¹ Sekwo hom'ngkwowhosasi homna'wohijasi sekwoe mehomi simeho wonyo umokukutoho. Oso hwap'ngo hiso ole, yoka, sitofo, sifajo hungkuno uli'wo'n'ngkutoho. Yo'mayo ulohof'kujo'no hof'ko simeho tohino umn'ngkuhwoso'no hon'ngkano wonyo wowantifeho.

Syoho ulohofiyo so'nji mokosyohumayo sohwanjiye hungkunofoho.

²² Sekwo syoho ulohofiyo soku, sekwoe hwe engo sohwafe hungkunomo tifi fin'ngkamno. Sekwoe syoho somne'no wasemo'nono. Syoho homo somo semokosyohumayo sohwo kako nosehon'ngkahon'ngki syoho yokumpohn'nyo iwo'n'ngkohofoho oso pa'nyoso ne'no fiy'kuno. Hwap'ngoso sekwo Anituye yofe ho'nomayo'ne syoho yalokwofo. ²³ Yo'mayo hopi'nonohino uyano likuji simeho'no ole f'isyaf'hupmno. Olo

syoho we'e loso a'amumne'no miyalokuyihwono. O'o, nakwoe Hwe Engo Anitumne'no yalokuhwono. Ose syafisyikui syoho yokumpohn'nyo fiykuno. ²⁴ Sekwo iningso seyihwoloho. Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo sekwoe syoho yo'mayo so'no ho'yango ne sejaponefoho. Oso ho'yango neso Anitu nto hwasopeehumentisofoho. Sekwo Kilaisiye syoho ulohofiyo soku kako sekwoe Hwe Engo hweho. ²⁵ A'amu fihwo kako wonyo yoso'manji kako tohino nomanefoho. Nakwoe honingkanono wonyomne'no Anitu kako tango monejape'njo iyoso'no afofo hungkuno mulanehwono.

4

¹ Sekwo hwe engo syoho selohofiyo sohwo mokosyohumawo'ninkohoho sohwaso, sekwo huno ole seyohi, Sekwoe Hwe Engo ne sohwo ahwomomo nohumanto sehonalofoho. Oso'no sekwo a'amu nomokosyohumawo'ninkohoho sohwo yahino wopingo'nohino ulohopmno.

Olo yahino lomo finingkamno.

² Sekwo Mpohumo jomo ujo so'ne yahino somo yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Sekwo Mpohumo jomo ulano likui simo'mo huno nto'no syafisyikui Mpohumo jomo ulikui isamoyoka ne'nohino ulikuno. ³ Sekwo Anitumo nakune'no neso'mayo'ne jomo ulimno. Olo so'no ulimno. Anitu kako kakoe hungkuno lutihwayo'ne honingkanono wonamofiyono. Olo hungkuno hiloso hwapingoso Kilaisiyoho. Hohonta hungkuno hiloso hiyaso'mo wentaningki Kilais ehontojwahumentisoso olohonta ngko hungkuno hiloso a'amu somo lutihwahoningko a'amu fiso nakwolaho lontifi impo'angomo intofanihumentohofofoho. ⁴ Oso'no olo hungkuno Kilais ehontojwahumentiso loso ngko a'amumo nto'no lutihwayo'ne sekwo ngkine'no Mpohumo jomo ulimno. Olo syoho Anitu ntapmentiso loso ngko a'amufe huno somo ito'no ehohosasiyo'ne Mpohumo jomo ulimno.

⁵ Nakwo olo hwaho lopo siki humayo'ne'maho. O'o, nakwo Anituye syoho ulohofiyo'nohoho. Oso'no sekwo nom'ne a'amu Anitumo iningkawo'ninkohoho so'nji nohumafikui sekwoe yahino somne'no huno ito'no syafisyikui Anituye honingkanono wopingo utihwamno. ⁶ Hungkuno ulikujono siki hungkuno so'nji wonyo hungkuno so'nji nolikutoho. O'o, Anituye hungkuno nto'nohino esyohumafikui huno wopingo tipemafikui hungkuno hofiyo'nohino filimno. Ose ifijoso a'amu sekumo yo'mayo hungkuno selohoningkujo'no sekwo aku hungkuno ito'nohino ulimno.

Poul kako Tikikosi'nji Ounesimos'njimo lihwatimentisofoho.

⁷ Tikikos sohwo kako nose'mahwosi nje hungkuno yo'mayo so'no sejo'ne hweho. Kako Anituye syoho so'no hi umo'ninkahoningki nakwo'nji syoho yalofoho. ⁸ Oso'no ngko Tikikos sekuyepono uhwojalokweno. Kako yo'mayo ne'ma'maso so'nji selihwosi sekumo yokumpohn'nyo wasesofito'montonoho. ⁹ Nekwo Ounesimos huhwo'njimo sekuyepono lihwojalokwoyo. Tikikosi'nji siko nose'mahosi yo'mayo olopo ne'ma'maso so'no wolosetihwanjiyoho.

Poul kako a'amu Koulousi somo nje a'amu kuyoho ulimentisofoho.

¹⁰ Alisitakos sohwo impo'angomo ngko'nji humantihwoyo sohwo kako nje a'amufo selalofoho. Mak, Mponopasiye koningkwa'wehwo kako huhwo'nji nje a'amufo selalofoho. Mak huhwo sohwo sekuyepono se'maso'manji nto selimale hopaso sekwo kakimo utimafikui hofiyo mokosyohumamno. ¹¹ A'amu nom'ne Jisas Jasitos kako huhwo'nji nje a'amufo selalofoho. Oso a'amu Jutafe temtifo mta'ango hufa'u sihune sohwa hofiko Anituye yo'mayo hopi'nonohinoso a'amumo yokumpohn'nyo enemokosyohumayo'ne syoho engo yalokuhwono. Hofiko wonyoangkafo nifo'malokwofo.

¹² Nom'nehwo Epefilos sekwoe angoponta'ango huhwo'nji nje a'amufo selalofoho. Kako huhwo Kilais Jisasiye syoho ulohofiyo hweho. Sikuno huhwo huhwi kako sekumne'no Mpohumo jomo uliwo'ninkiso hweho. Ole uliwo'ninkohi, Anitu sohwaso, kiko a'amu Koulousi somo hofiko kicine'no yokumpohn'nyo lohofoneso kiko ufo'maho.

Hofikimo yokumpohn'nyo engo umokohojo'no hofiko sokafo umo'nife. Jije huno hopi'nonohinomo hofiko huno uyihwoso'no osomo tifi wokin'ngkapife. Epeefilos Anitumo jomo ose uliwo'n'ngkisofoho. ¹³ Ngko sohwo'ni Epeefilos sohumne'no huno ole niyohi, Kako a'amu Laoutisiyanta'ango sokunonji Hiyelapoulisnta'ango sokunonji sekwo sokunontne'no sefo'mayo'ne syoho engo yalofoho. ¹⁴ Luk sohwo hwe uyohofaho syoho wonyoangkafo iwo'n'ngkiso sohwo'nji Ntemasi'nji siko nekwoe a'amufo selalokusiyo.

¹⁵ A'amu Laoutisiya mta'ango Anitumne'no in'ngkawo'n'ngkohoho somo nje a'amufo ulalokwe so'no sekwo ulimno. Nom'ne a'mu Nimifa'nji a'amu kakoe angomo Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho so'njimo nje a'amufo ulalokwe so'no ulimno. ¹⁶ Olo iyoswo losomo sekwo atofa losojwaofikuji a'amu Laoutisiya hofiko Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho somne'no uyimno. Hofiko atofa walife. Nom'ne iyoswo a'amu Laoutisiya somne'no uyahotimaleso hofiko nosejapikujo'no sekwo hoku atofa filimno. ¹⁷ Sekwo Akiposimo ole ulimno. Oso syoho Anitu kijapmmasoso kiko ito'no esyohumahoji ne'njo fiyohoho.

¹⁸ Olo iyoswo simo'mjo semti'mokiyoheso nom'ne a'amumo ulahon'ngko mtimokohoho. I olo hungkuno ae'uyo loso ngko Pouli'ni nje aho'nji mtimokalokweno. Nje a'amufo selalokweno. Sekwo ngko impo'angomo humale so'no in'ngonimofikutoho. Anitu kako yo'mayoso wopingo waseloho'montonoho. Ngko Pouli'ni mtimokalokweno. Osohopeho.

1 Tesolounika

Olo Iyoswo Sⁱmo'mjo loso Poul A'amu Tesolounika somne'no

Mtⁱ'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno Sⁱmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sⁱmentiso sohonta soswo sⁱfe'nji aho'nji hopi'nono nto uyakolo'mentisopolikeno Poul olo iyoswo sⁱmo'mjo loso a'amu Tesolounika somne'no mtⁱ'mokumentisofoho. Poul hohonta Anⁱtuye syoho yⁱku'mo'mojo sohonta kako Filipai ulⁱko'manto Tesolounika i'mofamentisofoho. Oso hohosohonta a'amu Juta sofe tajo ango somo noswonto Anⁱtuye hungkuno yano uyⁱmentisofoho. Nuyahonⁱngki a'amu Juta fehohnjo so'nji a'amu Ngkⁱlik pi'nⁱngo engo so'nji Jisasⁱmne'no sⁱmeho hi'ntnnono uyⁱmentohofoho. Oso hiso'no a'amu Juta fehohnjoso Poulⁱmo impe untofantⁱfi yahonⁱngkofi sⁱkwo'miyomo hiyaso lⁱ'mofonto Atenⁱs osopo ifawo'mentisofoho. Oso ango hopo sopo humanto a'amu Tesolounikajo Jisasⁱmne'no sⁱmeho hi'ntnnono songo uyⁱmentohoho somne'no huno pi'nⁱngo uyahonⁱngki oso hopo sopo nta'ni Timoutimo ango Tesolounikane'no lⁱhwajⁱmentisofoho. (Hungkuno hiso 1 Tesolounika sohe engo 3 honⁱngkano we'e 2. Osopo weho.) Poul Timoutimo lⁱhwojonto Sailasⁱ'nji siko ango Koulin i'mofamentisoyefoho. Oso hopo sopo Poul a'amumo Anⁱtuye hungkuno ulontanⁱngki Timouti uma'mentisofoho. Numanto Poulⁱmo a'amu Tesolounika sofe humayo so'no ulahonⁱngki Poul nupa'nonto olo iyoswo loso mtⁱ'mokumentisofoho. Hwapⁱngo olo iyoswo mtⁱ'mokiyoso olenoho. Poul a'amu Tesolounikajo Jisasⁱmo inⁱngkunyo sofe sⁱmeho hi'ntnnonohino somo yokumpohn'nyo umokumonto mtⁱ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul ango Koulin humanto mtⁱ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lⁱhwasi tⁱfi unⁱngkohwano.

¹ Ngko Poulⁱ'ni olo iyoswo loso sekwo a'amu ango Tesolounika sopo Anⁱtu'nji Hwe Engo Jisas Kⁱlaisⁱ'njimne'no sⁱmeho uyⁱwo'nⁱngkohoho sokune'no mtⁱ'mokalokuhwono. Sailasⁱ'nji Timouti'nji oso hwa'u'nji ngko'nji humentani mtⁱ'mokalokuhwono. Sekwo Anⁱtu'nji Hwe Engo Jisas Kⁱlaisⁱye mehomi soku, siko sekumo yo'mayo wopⁱngo selohofohosisi sⁱmeho pompenjiyo wosejopanjiyo.

A'amu Tesolounikaso Anⁱtumo sⁱmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyontⁱfi wopⁱngo humamotofoho.

² Nakwo Mpohumo jomo ulontane sohonta sekumne'no isamoyoka ulⁱwo'nⁱngkuhwonefoho. Nakwo sekumne'no Anⁱtumo jomo ujoso'no piso'mo'nyo miyalokuyⁱhwono. ³ Sekwo Anⁱtuye hungkunomo upa'nontⁱfi hungkunoso aho yokumpohn'nyo kesyohumawo'nⁱngkohofoho. Oso'no sekwo siki mohumuloho. O'o, sekwo Anⁱtumne'no syoho yokumpohn'nyo yontⁱfi a'amu nom'ne somne'no sⁱmeho hi'ntnnono uyontⁱfi wopⁱngo ulohofⁱwo'nⁱngkohoho kuyoho. Yo'mayo tango ko se'mayoso sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kⁱlais asomo peso'no hofiyo uhwontohumaloho. Oso'no sosyefⁱsyontani Mpohumo isamoyoka ulalokuhwono. ⁴ Nakwoe a'amu soku, olo so'no huno nayohoho. Anⁱtu sekune'no hitoho engo sejapⁱwo'nⁱngkiso sokumo kakoe mehomi imo'nyo'ne nto sehwsopo'mentiso kuyoho.

⁵ Nakwo Anⁱtuye hungkuno selⁱmentⁱhwone sohonta sekwo ole majofoho. Olo siki hungkunofoho. Ose majofoho. O'o, hungkuno hiloso upa'nⁱngkahonⁱngkofi Anⁱtuye Towahuno Wopⁱngo sohwo sekwoe sⁱmeho mo'mo syoho yokumpohn'nyo yahonⁱngki sekwo huno ole syafⁱhu'mentohofi, Hungkuno ne'njofoho. Oso'nji sekwo nakwoe yahino humayo somo nahonontⁱfi huno seimentisofoho. Honⁱngkanoso wopⁱngofoho. Nonefo'mawo'nⁱngkohofⁱhwafoho. Ou, hungkuno ne'njo hwafoho lⁱmentohofoho.

⁶ Nakwoe humayo somo sekwo nahonontⁱfi nakwo pa'nyo sekwo imentohofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisasiye honⁱngkanomo inⁱngkamentohofoho.

Iningkwentaningkofi a'amu nom'neso nosehonontifi nakwolaho lontifi tango sejapmentohofofoho. I oso'no Anituye Towahuno sohwo simeho wopingo sejapahoningki nakwoe hungkunoso sekwo ma'mentohofofoho. ⁷ Oso'no a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso hwaho Masetouniyanta'ango so'nji hwaho Ngkliknta'ango so'nji hofiko sekwoe yahino wopingomo sehonontifi yahino homo somo seningkamentohofofoho. ⁸ A'amu Masetouniya so'nji Ngklik so'nji hofiko'nohino'maho. O'o, sekwo Anituye hungkuno a'amu somo lutihwahoningkofi angomeemo honingkahoningki a'amu hopi'nonohinoso sekwoe simeho hi'ntnnono Anitumo uyoso'no upa'nimentohofofoho. Nakwo hano angomeemo emoyontani sekune'no nelahoningkofi nakwo oso hiso'no hungkuno nom'ne mujo'njo yiwo'ningkuhwonefoho. ⁹ Ose nelalokwofo. Nakwo sekumo se'mahoningkuhwoni nakwoe hungkuno upa'nontifi sekwoe hwahoponjo hwasyo anitu somo honafontifi sekwo Anitu songo ne'no humayo ne sohwoe syoho ulohofiyo imo'nimentohofoho so'no nelalokwofo. ¹⁰ Nom'ne hungkuno ole nelalokwofo. Olohonta sekwo Anituye Hwomu ahwomo mta'ango sohwo asomo peso'no hontohumalofo. Ose nelalokwofo. Oso hwomu sohwo Jisasiyoho. Kako poyo pe'ningkahoningki Anitu ulika'mentisofoho. Oso'no hwangu Anitu kako a'amufe wonyo honingkano so'no tohino engo uyoso sohonta nakwo Jisasi simeho yiwo'ningkuhwone hn'nwiye tohinoso Jisas nto ma'mentisofoho.

2

Poul Tesolounika sopo nohumanto yo'mayo syoho imentisofoho.

¹ Nje a'amu kuyoho. Sekwo huno seyohoho. Nakwo sekwo'njopo nohumentani nakwoe syoho imentihwoneso fiyo po'mentiso'maho. O'o, ne imo'nimentisofoho. ² Nakwo angoo Filipainta'ango sekuyepono pmentihwonefoho. Filipai humentaningkuhwone sifofo nalimentohofoso tohino engo ma'mentihwone so'no sekwo huno moi'wonoho. I oso'no nakwoe Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo nakumo nejopahoningki yo'mayo hwahoponjo somne'no iyoho monanyofoho. O'o, nakwo sekuyepono Filipainta'ango sohwo'ni nopahoningkuhwoni a'amu pi'ningo nakwolaho ko nelahoningkofi nakwo Anituye hungkuno selimentihwonefoho. ³ Oso hungkuno selihwoneso hwasyo hungkuno'nji selimentihwone'maho. O'o, nehopi'nohini selimentihwonefoho. Hungkuno hiloso selontani wonyo honingkano imo'mentihwone'maho. O'o, wopingo'nohini selohofontani Anituye hungkuno selimentihwonefoho. ⁴ Anitu nakumo yamofoto nto naloho'mentisofoho. Yamofoto nalohofonto nalimento, Nje hungkuno ujo'ne sohwaso hoponoho, nalimento oso'no lijwaofalokuhwono. Hungkuno hiloso a'amufe simeho wopingo umonyo'ne mulalokuyihwono. O'o, Anituye simeho wopingo umonyo'ne yalokuhwono. Anitu nakwoe simehomo fe'nonehonalofoho. ⁵ Sekwo huno moi'wonoho. Nakwo sekumo afofo masemokummentihwono. Awonoho. Nakwo sekwoe hamniyoho mayo'ne selimentihwone'maho. Olo hilo so'no Anitu huno uyohoho. ⁶ Sekwo'nji nom'ne a'amu so'nji nakwoe yofe honomayo'ne miyalokuyihwono. I oso'no nakwo Jisas Klaisiye syoho ulohofiyo (*apousel*) hwona'nyoho. ⁷ Oso hiso'no nakwo syoho engo sejopontontasi hoponesohilo. I sekwo'nji nohumentaningkuhwoni sohonta nakwo moya'mi kakoe mehomimo wonyohofiyo esyohumawo'ningkiso hopaso esesyohumentihwonefoho. ⁸ Nakwo sekune'no simeho nehopi'nohini sejapmentihwone so'no nakwo Anituye hungkuno wosejopantani imentihwonefoho. Oso'nohini'maho. Oso syoho yontaningkuhwasi a'amu hofiko nakumo nonahoningkuji nakumo fonjonasyontifijontentesi wopingo'nesohilo. Hwapingoso nakwo sekune'no simeho nehopi'nohini sejape so'nefoho.

⁹ Nakwoe a'amu soku, nakwoe syoho tohohmtnno'njo iyoso'no sekwo huno moi'wonoho. Anituye hungkuno ko selontani nakwoe wosopayo yo'mayo so'no mpe iyo'ne nakwo sikwo'miyomo mofehi'nyo'nji hamniyoho'no syoho yokumpohn'nyo

imotihwonefoho. Sekwoe wosopayo yo'mayoso siki mayoso'no nakwolaho limentihwonefoho.

¹⁰ Sekwo nakwoe yahinoso nto nahonimentohofofoho. Anitu huhwo nto nahonimaho. Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo sikunonji sekwo'nji nohumentani nakwo Anituye honingkanomo iningkowentani wopingo'nohini humamentihwonefoho. Wonyo honingkano mimmentihwonefoho. ¹¹ Hwe fihwo kakoe mehomimo wopingo ulohofiwo'ningkiso hopaso nakwo sekumo wopingo selohomentihwonefoho. ¹² Anga'no anga'nohino sokumo Anituye hungkuno losetihwentani huno sefhotofontani sekwoe humayo somo yokumpohn'nyo semokumentihwonefoho. Anga'no anga'nohino sokumo Anituye simeho wopingo umo'nyo so'ne nakwo honingkano wopingo'nohini iningkayo so'ne lutihwamentihwonefoho. Anitu huhwo sohwo ole selalofoho. Nje angopo ni'mapmno. Nje yo'mayo wonyoangkafososekwo'nefoho. Sekwo ngkimo enjwa'mo fosyohumafikujo'no ngko wosemokosyohumamonnoho. Ose selalofoho.

A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono nehopi uyontifi yokumpohn'nyo lohofontifi tango engo tipema'mentohofofoho.

¹³ Nakwo Anituye hungkuno selontaningkuhwoni sekwo ole monajofoho. Olo hungkuno loso hwahoponta'angofoho. O'o, ose monajofoho. Nakwoe hungkuno nupa'nontifi Anitu mta'angofoho limentohofofoho. Ou nehopi. Oso hungkuno Anitu nejapmmentisofoho. Oso'no hungkuno hilo somo sekwo nupa'ninkahoninkofi sekwoe simeho mo'mo hungkuno hiso'no Anitu kako huno fohotofohotofo selohofahoningki sekwo honingkano songomo iningkamentohofofoho. Oso hiso'no nakwo Anitumo isamoyoka uliwo'ninkuhwonefoho. ¹⁴ Nakwoe a'amu soku, a'amu hwaho Jutiya humamotofoso hofiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais osohumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo somo yo'mayo u'ma'mentiso pa'nyoso olhonta sekumo se'malofoho. A'amu Jutiya humamotofoso Jisasimo iningkawo'ninkohoho so'no hofikoe a'amu mta'ni tango engo ma'mentohofofoho. Oso hopaso sekwo sekwoe a'amu mta'ni tango engo tipemalokwofo. ¹⁵ A'amu Jutaso Jisasimo mohumayo'njoso hofiko a'amu Anitu hungkuno uyahoningki limotofo sohwo fonjasyontifi tiffinepo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohomo fonjahumentohofofoho. I hofiko nakumo wae enamo'mentohofofoho. Hofikoe yahino wonyo so'no Anitu ngkilaho lalofoho. A'amu huhwo sohwa hofiko hwe moya'mi hopi'nonohino sofe mango hwafoho. ¹⁶ Oso'no a'amu Jutamnohino'maso, o'o, a'amu temtifo kengo kengo somo nakwo Anituye hungkuno walutihwantane yahoningkuhwoni hofiko nakwoe honingkano pijwonemofalokwofo. Oso'no a'amufe mangohwa pa'nyo imo'nimentohofofoho. A'amu Jutaso ole lalokwofo, A'amu kengoso Jisasiye hungkuno upa'nyo so'no nakwolaho lalokwofo. Oso'no hofikoe wonyoso engo hopa nto yao'maho. Oso hiso'no Anitu kako hofikine'no simeho tohino umnalofoho. Tohino engo wotipemantifeho.

Poul kako Tesolounika a'amu somo apa'no uhwonimo syafihu'mentisofoho.

¹⁷ U nakwoe a'amu soku, a'amu Juta sekuyepono nakumo wae enao'mentohofohonta nakwo hwaho nom'nepo nohumentani sekune'no huno sosyefisyontani nakwo sikumehomi pa'nyo humamentihwonefoho. Sekwoe simano masehonyo'njo yontani i oso'no nakwoe hunoso sekune'no sosefisyalokuhwono. Nakwo sekumo se'mane'entani syoho engo yalokuhwono. Nakwo nakwoe simeho so'mo hofikimo uhwonano syofisyalokuhwono. ¹⁸ Nakwo sekumo wose'mantane'no yihwono. Ngko Pouli'ni sikuno engolopohamo wose'ma'mo lonji ko imoteso i Seten kako nakumo pikupijo naloho'mojofoho. ¹⁹ Hwangku nakwoe Hwe Engo Jisas asomo poso sohonta nakwo kakoe simanopo lohofanefoho. Oso hohosohonta nakwo yo'mayo wonyoangkafo tipemane so'no huno mosyofisyalokuyihwono. O'o, sekwo nakwo'nji oso hopo lohofane so'no syofisyontani simonyo yalokuhwono. Jisas kako sekumo sehoningkuhwosi nakwoe syoho ne imo'nyo so'no huno uyonefoho. ²⁰ Sekwoe yahino wopingo so'ne syofisyontani

Jisasiye yofe ho'nomalokuhwono. Oso'no sekumne'no nakwoe simeho wopingo namo'n'ngkohoho.

3

Poul Timoutimo a'amu Tesolounika somne'no yokumpohn'nyo umokiyo'ne lihwatimentisofoho.

¹ Nakwo sekune'no ne'no syosyefisyiwo'nalokuhwone so'no sekwoe hungkuno najo so'ne nohontohumehwaloho. Oso'no Sailasi'nji nekwo ole mtitofontai nekwo ango Atenis sopo nohumentai ² Timouti sekuyepono wolihwojantayo'yihwoyo. Timouti huhwo sohwo kako nekwo'nji Anituye syoho yontani Jisas Kilaisiye hungkuno lutihwawo'n'ngkiso hweho. Nekwo Timoutimo sekwoe simeho hi'ntnnonohino somne'no yokumpohn'nyo semokiyo'ne'no uhwajihwoyo. Kako Anituye yokumpohn'nyo so'no wasefohoto'mtonoho. ³ Yo'mayo tangoso se'malokunjo so'no iyoho masenonehoho. Sekwo huno moi'wonoho. Yo'mayo tohino mayoso'no Anitu limento, Tohino wotipemantifeho. Ose limentisofoho. ⁴ Nakwo sekwo'nji nohumentani oso hiso'no nto selimentihwoni, Nakwo hopi'nonohino tohino engo notipemanefoho. Ose selahon'ngkuhwoni hungkuno hiloso ne imo'n'imentiso so'no huno seyohoho. ⁵ Oso'no sekwo wopingo ko humalofo syafisyonji sekwoe hungkuno najo so'ne mohontohumamnehono. Oso'no olo hilo so'no Timoutimo sekuyepono wolihwatimne'no yohono. Sekwo simeho hi'ntnnonohinoso yokumpohn'nyo hi'nji kohumalofo. Seten kako sekumo afofo'njo sejapihwoso'no nakwoe syoho ne ane imo'nonoholontae lihwajihwoyo.

Timouti hungkuno wopingo Poulimo moti'mahon'ngki Poul simeho wopingo umo'n'imentisofoho.

⁶ Timouti sekumo seliko'manto olohonta nakumo ne'makwoho. Hungkuno wopingo sekumta'angoso lonetihwahoho. Ole lonetihwahi, Hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyalokwofo. Hofiko a'amu nom'ne somo simeho wopingo uyontifi ufo'malokwofo. Engolopohamo hofiko nakumne'no syafisyiwo'n'ngkohoho. Nakwo sekumo wosehonantane'no yalokuhwone hopaso sekwo nakumo wonehonantife'no yalokwofo. Ose nalimasofoho. ⁷ Nakwoe a'amu soku, nakwo olopo tohino engo mentani nohumentan'ngkuhwone sekwo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyiwon'ngkohoho so'no upa'nontani oso hiso'no nakumo yokumpohn'nyo natofo'nefoho. ⁸ Sekwo Hwe Engo Jisas sohumne'no yokumpohn'nyo humalofo so'no huno naiso so'no yo'mayo tango nakumo ne'masoso nakwo simeho wopingo'nji wohumantanoho. ⁹ Nakwo sekumne'no Mpohumo jomo ulontani simeho wopingo wonyoangkafo namo'n'ngkohoho. Simeho wopingo wonyoangkafo so'no Mpohumo isamoyoka pipi ulanehwono. Nakwo sekumne'no simonyo yalokuhwono. ¹⁰ Mofehi'nyo'nji sikuno'nji nakwo sekumo sefomayo'ne Anitumo jomo uliwon'ngkuhwonefoho. Sekwo Anitumo simeho we'e uyifijo'manji nosehon'ngkuhwasi sekwoe simeho hi'ntnnono engo uyoso'no wosefoma'mtonoho.

Poul kako kakimo Tesolounika'no uhwojajo'ne Anitumo jomo ulimentisofoho.

¹¹ Nakwoe Mpohwo Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas ntnne'no sekumo Tesolounika se'mayo'ne hon'ngkano namofiyo'ne jomo ulalokuhwono. ¹² Hwe Engo sohomo ole ulalokuhwono, Sekwo simeho afa iniwon'ngkohoho so'nji sekwo nufoma'n'iwon'ngkohoho so'nji a'amu nom'ne somo simeho uyo so'ntnne'no engo umoyo. Ose ulalokuhwono. Nakwo sekumne'no hitoho selofiwon'ngkiso hopaso Hwe Engo sohwo kako sekumo sefo'mayo'ne jomo ulalokuhwono. ¹³ Hwe Engo ose yososo sekwoe simeho somo yokumpohn'nyo semokososo nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe a'amu'nji asomo pifijo sohonta sekwo Anituye simanopo lohofikuji hon'ngkano wonyo ane wopingo'nohini lohopytne kuyoho.

4

Hon'ing'kano wop'ingo somo fin'ing'kamno.

¹ Ou, nakwoe a'amu soku, hungkuno nom'ne woselantane'no y'hwono. Nakwo An'ituye simeho wop'ingo umu'nyo so'no yo'mayo hon'ing'kano yahino nto set'ihwament'ihwonefoho. Oso yahino wop'ingo somo sekwo we'e in'ing'kwalokwofo. I olohonta nakwoe Hwe Engo Jisas'ye s'mano mofohi'nontani hungkuno yokumpohn'nyo woselantane'no y'hwono. Oso hon'ing'kano yahino wop'ingo somo sekwo aho yokumpohn'nyo ne'no f'ikesyohumantokuno.

² Yo'mayo hungkuno hopi'nono Jisas mta'ango sel'iment'ihwoneso sekwo huno moi'wonoho. ³ Sekwo yahino wop'ingo somo in'ing'kayo so'no An'itu ole umu'nalofoho. Hon'ing'kano wonyo ane'njo wop'ingo'nohinimo fin'ing'kamno. Yo'mayo yahino wonyo a'mohufo iyoso n'ihu'nahone fohu'meeopmno. ⁴ Ape mayo yahino so'no hon'ing'kano ito'nohini f'syaf'ihupmno. Ou, sekwo anga'no anga'nohino sohwasi, sekwo ape womano likuji ape mayo yahino somne'no huno syaf'sy'ikuji sekwo ape ito'no mapmno. Sekwo simeho noselikaf'ihwoloho. ⁵ Sekwo a'amu An'itu ne'no huno mosyaf'siyon'joso sofe yahino nomaf'ikutoho. Hof'iko hof'ikoe a'apahomnohini syaf'siyont'ifi apemne'no simeho fefoyo u'mahon'ingki ape hufo hopa iwo'n'ingkohof'ihwafoho. ⁶ Olo yahino loso'no sekwo nom'ne somo wonyo ulohof'ikutoho. Nom'ne sohwafe ape hufo nomaf'ikutoho. Olo yahino wonyo loso'no An'itu tohino mi'kun'imposo uyonefoho. Olo hilo so'no nakwo hungkuno yoloho nto sel'iment'ihwonefoho. ⁷ An'itu kako nakumo hon'ing'kano wonyomo in'ing'kayo'ne nahwosopo'mentiso'maho. Olo hon'ing'kano wonyo ane wop'ingo'nohini somo in'ing'kayo'ne nahwosopo'mentisofoho. ⁸ Olo ape ito'no mayo'ne hungkuno somo hwe fihwo hwotoho feso sohwo kako a'amufe hungkunomnohini mafewo'n'ingkiyohoho. Olo An'ituye hungkuno homo hwotoho fewo'n'ingkiyo hweho. An'itu huhwo sohwo kakoe Towahuno wonyo ane wop'ingo'nohini nejap'wo'n'ingkiyo sohomo hwotoho fewo'n'ingkiyofoho.

⁹ I a'amu nom'ne somo simeho inyoso'no pehofo semt'i'mokiy'imnehono. Olo An'itu oso hiso'no nto set'ihwamasofoho. ¹⁰ Sekwo a'amu Masetouniyanta'ango An'itumo simeho umotofo somo sekwo simeho uy'wo'n'ingkohoho kuyoho. I oso'no nakwoe a'amu soku nakwo hungkuno yokumpohn'nyo woselantane'no y'hwono. Olo yahino loso sekwo yokumpohn'nyo ne'no fisyaf'sy'ikuno ¹¹ Sekwo hungkuno t'ifi'njo so'no huno yokumpohn'nyo f'syaf'sy'ikuno. Sekwoe humayoso hofiyo nto'no fosyohumaf'ikuji sekwo syoho yo'mayo so'no ito'no mokosyohumamno. Sekwoe wopayo syoho yo'mayo syohoso sekwoe aho'nji nto'no fiy'ikuno. Hohonta ose nto sel'imentohefoho. ¹² Ose ifijo'manji a'amu An'itune'no mosyaf'siyon'joso sekwoe hon'ing'kanomo sehon'ingkuji hof'iko yofe wop'ingo womeselant'ifeho. Sekwo yokumpohn'nyo ifijo'manji sekwo umofonyo mifitnnehofo. Nom'ne somo yo'mayo so'no jomo mul'fitnnehofo. Olo sekwo hoponoho.

Hwe Engo Jisas sohwo asomo pe-e'ne hungkunofoho.

¹³ U nakwoe a'amu soku a'amu poyo nto pe'nyoso'no sekwoe hunomo ito'no womesehwojantane'no y'hwono. Huno ito'no syaf'ihupijoso poyo pe'nyoso'no sekwoe simeho tango maseyonehoho. A'amu An'itumo simeho hi'ntnnono muyoso a'amu poyo pe'n'ingkahon'ingki nti'mo kohumaho syaf'siyont'ifi humotaho lat'ipewo'n'ingkohof'ihwonefoho. An'itu nel'ikafone so'no mohontohumayo'njoso hof'iko poyo pe'nyoso'no hof'ikoe simeho tango uyalofoho. ¹⁴ Jisas kako poyo pe'nonto apa'no songo lik'a'mentiso so'no syaf'sy'iwon'ingkuhwono. Oso hiso'no nakwo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkuhwonefoho. Oso'no olo so'no huno nayohoho. A'amu Jisas'imo simeho hi'ntnnono uyont'ifi pe'n'imentohofoso hof'iko Jisas'nji ufohi'n'ingkahon'ing'kofi An'itu songo humayoso uy'mentiso so'no Jisas asomo poso sohonta kako a'amu homo somo asomo ipemotaponefoho.

¹⁵ Nakwoe Hwe Engo Jisasiye hungkuno woselantane'no yihwono. Hwangku Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta nakwo hwe moya'mi songo humalohwone hn'nwi nakwo a'amu pe'nimentohofu somo simo'mo mupeenehwono. ¹⁶ O'o Hwe Engo sohwo kako mampaho engo'nji joho lahon'ngkuhwosi a'amu ahwomomjo simo'mta'ango sohwo joho lihwosi Anituye kounoho yoka ho'n'ngkuhwoso'no osohonta Hwe Engo sohwo ahwomomo uliko'mahwosi noponefoho. Oso hohosohonta a'amu Jisas Kilaisimne'no simeho hi'ntnnono uyontifi pe'nimentohofu somo Anitu songo ulikafonefoho. ¹⁷ Oso hohosohonta nakwo hwe moya'mi Jisasi mo simeho hi'ntnnono uyontani songo humalohwone hn'nwi Hwe Engo sohwo nakumo netimahwosi nakwo hi'nnonji poyo pe'nimentohofu so'nji himopo noswo'n'ngkuhwasi osopo Hwe Engo sohwo simowanefoho. Osohonta nakwo Hwe Engo sohwo'nji engolopohamo ne'no humentihwanefoho. ¹⁸ Oso hiso'no sekwo sen'ngkwa'wehwosamo ulikuji hofikimo yokumpohn'nyo usosofitopmno. A'amu poyo pe'nyoso'no simeho tango uyalokunjo somo olo hungkuno hiloso ulikujo'no hofikoe simeho wopingo umo'nimontonoho.

5

Jisas asomo peso'no nakwo ito'no wesyo humano.

¹ Nakwoe a'amu soku, yo'mayo nakwo selihwoneso imo'nyo'neso sikuno so'no mantimokohiyihwono. ² O'o oso hiso'no sekwo huno moi'wonoho. Oso sikuno hiso nakwo huno moneyontan'ngkuhwosi imo'nonefoho. A'amu hufo uyantifi sikwo'miyomo pohofu oso hopa imo'nonefoho. ³ Oso sikuno homo somo a'amu ole wohnnantife, Yoka ane sikuno wopingohontanoho. Nakwo wopingo humalohwono. Ose hnn'ngkuji nohumentan'ngkuji yo'mayo huno mosyafisiyo'neso u'mofapmmontonoho. Nom'ne pahnnimo hungkunoso ole, oso tohino moya'mifa mehomi aswo womantifi umn'ngkiso hopa komo'no imo'nonefoho. Oso tohino homo somo hofiko muyakolopitnnehofo. Sikuno oso pa'nyoso imofaponefoho.

⁴ Nakwoe a'amu soku, sekwo Hwe Engo Jisasiye hungkuno hilo somo sekwo simeho hi'ntnnono uyontife so'no pomponahopo humalofo. Sikwo'mjoho'mo mohumulofo. O'o sikuno homo somo sekwo yomo mifitnnefoho. Oso sikuno hiso a'amu hufo uyantifi piwo'n'ngkofo hopaso imo'nonefoho. ⁵ Sekwo mofehi'nyo pomponahopo humalofo. Nakwo Jisasi mo simeho hi'ntnnono uyitwo'n'ngkuhwone so'nwi sikwo'mjoho'mo mohumulohwono. O'o pomponahopo humalohwono. ⁶ Oseso nakwo a'amu nom'ne sofe hofikoe huyo'mango foyawehofu hopa foyowehwaloho. O'o nakwo Jisasi mo'no timo hontohumehwasi huno nto'no wehohosonasyono. ⁷ A'amu Jisasi mo'no huno mosyafisiyo'njo iwo'n'ngkohofoso hofiko saho'nohini foyawowo'n'ngkohofu hopa sikwo'miyomo huno nto'no mehohosasiyo'njo foyawowo'n'ngkohofu. A'amu mijo yokumpohn'nyo nontifi nilohofitwo'n'ngkohofoso sikwo'miyomo nonilohofitwo'n'ngkohofu. ⁸ I oso'no nakwo mofehi'nyo humawo'n'ngkuhwone sohwna'niye hunoso ehohosahinyi'nwoho. Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyo so'nji a'amu nom'ne somo simeho uyoso'nji nakwoe sampe pa'nyofu. A'amu jije swokinopo wakufongku'mo lihwosi yihwoso'no jije sampe swokinopo womokisahinimnoho. U jije mnokinopo wafongku'mo lihwosi yihwoso'no kiko jije sampe wahoholo'nimnonoho. Oso pa'nyoso nakwoe wonyomne'no poyo imo'nimentiso sohwo nakumo asomo wonema'mo lihwosi poso sohune'no syofitshwasi nakwoe sampe pa'nyoso nto'no wehoholo'nohumano. ⁹ Anitu nakwoe wonyo'mne'no tohino nejape-e'ne nahwosopo'mentiso'maho. O'o nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakumo asomo netimayo'ne nahwosopo'mentisofoho. ¹⁰ Jisas nakwo kako'nji songo foyohumayo'ne nakumne'no pe'nimentisofoho. Oso'no nakwo poyo pe'naso'manji songo humaso'manji u Jisas kako asomo poso sohonta nakwo kako'nji songo nohumanefoho. ¹¹ Oseso sekwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwi sen'ngkwa'wehwosamo hungkuno

wopɪŋgo'nohini ulɪkuji hofɪkoe sɪmehomo yokumpohn'nyo fisosofitofɪsyohumamno. Olo honta yalokwofo somta'angoso ne'no fikuno.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Nakwoe a'amu soku, hungkuno nom'ne woselantane'no yɪhwono. A'amu nakwoe Hwe Engo sohwoe honɪŋkanomne'no losetɪhwalokwofo somo sekwo enjwa'mo nto'no fesyohumamno. Nakwoe Hwe Engo sekumo sefo'mayo'ne a'amu homo somo uh-wosopo'mentisofoho. ¹³ Sekwo hofɪkoe syoho so'no huno nto'no fɪsyafɪhupmno. A'amu homo somo sɪmeho uyɪkuji hofɪkoe yofe ho'nomafɪkuji wopɪŋgo'nohini ulohopmno. Sekwo yoka hungkuno nohnnɪŋkutoho. O'o sɪmeho afa inɪŋkuji wopɪŋgo fesyohumamno.

¹⁴ Nakwoe a'amu soku, sekwo a'amu piso'mo'nyo'njo somo hungkuno ole ulɪmno, Sekwo syoho yokumpohn'nyo fiyɪmno. Piso'mo'nyo ikutoho. Hungkuno yokumpohn'nyo ose ulɪmno. A'amu Anɪtumne'no yokumpohn'nyo lohofo'ne iyoho unɪwo'nɪŋkiso somo yokumpohn'nyo umokumno. Anɪtuye honɪŋkanomo ulɪko'mano lɪfijo somo ufo'mapmno. A'amu hopi'nonohino somo sekwo hungkuno hwaho lopo hofohofahn'no ulɪmno. ¹⁵ A'amu sekumo wonyo selohopijo somo sekwo aku ulohofɪkutoho. O'o, sɪkuno engolopohamo sekwo a'amu hopi'nonohino somo wopɪŋgo'nohini ulohofɪkuno.

¹⁶ Engolopohamo sekwo sɪmeho wopɪŋgo'nji fohumantokuno. ¹⁷ Engolopohamo sekwo Mpohumo jomo ulɪkuno. ¹⁸ Sekwo yo'mayo tango'nji nohayo'nji se'maso so'no Anɪtumo engolopohamo isamoyoka ulɪkuno. Jisas Kɪlais kakoe a'amu somne'no Anɪtu olo yahino loso'no umo'nɪŋkohoho. Oso'no sekwo tɪfi finɪŋkamno.

¹⁹ Yo'mayo Anɪtuye Towahuno selisoso sekwo hwotoho fekutoho. ²⁰ A'amu Anɪtuye hungkuno selɪfijo somo sekwo hohujo ikinjɪmɪfɪkutoho. ²¹ Yo'mayo hungkuno up-a'nɪŋkohofoso Anɪtunta'ango so'ne yamofe fiyɪmno. Hungkuno ne'njo somo aho fɪkesyohumamno. ²² Yo'mayo wonyo somne'no i'waho fiyɪmno. Olo hilo so'no sekumne'no Mpohumo jomo ulalokuhwono.

²³ Anɪtu kako sɪmeho pompenjiyoso hwapɪŋgo hweho. Oso'no kako'nohini sekumo wopɪŋgo wasemokono. Kako sekwoe huyo'mango'nji a'apaho'nji wopɪŋgo esemokosyohumahwosi nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais asomo poso sohonta Anɪtu sekumo wopɪŋgo semokonefoho. ²⁴ Anɪtu nahwosopo'mentiso sohwo kako oso hiso'no wopɪŋgo namokonefoho. Anɪtu ose nalɪmentiso so'no ne imo'nonefoho.

²⁵ Nakwoe a'amu soku, sekwo Anɪtu nefo'mayo so'no Mpohumo jomo ulɪmno.

²⁶ Anɪtuye a'amu hopi'nonohino somo nakwoe a'amu kuyoho ulɪmno.

²⁷ Ngko Hwe Engo sohwoe yokumpohn'nyo'nji hungkuno loso waselɪmonne'no yohono. Sekwo olo iyoswo mtɪ'mokalokuhwoneso nɪŋkwahwosamo atofe fi-lutɪhwamno.

²⁸ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais kako wopɪŋgo wosemokosyohumano. Ngko Pouli'ni olo iyoswo loso mtɪ'mokohono. Hungkuno osohopedo.

2 Tesolounika

Olo Iyoswo Tifinjo loso Poul A'amu Tesolounika somne'no Mt'i'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo s'ife'nji aho'nji hopi'nono nto uyako'mentisopo Poul olo iyoswo tifinjo loso a'amu Tesolounika afahomne'no mt'i'mokumentisofoho. A'amu Tesolounikajoso Poul iyoswo s'imo'mo mt'i'mokuyahot'imentisoso nomant'ifi hof'iko Jisas K'lais asomo pe-e'ne hungkuno Poul mt'i'mokumentisoso hof'iko a'amu Tesolounika fehohnjoso atofu hwasoyohonta'ni lont'ifi hof'ikoe hunoso ole syaf'iku'mentohofofoho. Poul kako olo iyoswo mt'i'mokisyo loso Hwe Engo sohwoe S'ikuno nto i'mofapohoho lont'ifi hof'iko pisomo'nyo yont'ifi yo'mayo syoho so'no nakwolaho lont'ifi siki humant'ifi nom'ne a'amufe syohomne'no hof'ikoe humayo somne'no yo'mayo so'no siki hungkuno lut'ihun'wo'ingkohofofoho. Olo hungkuno loso Poul nupa'nonto iyoswo tifinjo loso mt'i'mokumentisofoho. (Oso hungkunoso 2 Tesolounika sohe engo 2 hon'ingkano we'e 2-'nji sohe engo 3 hon'ingkano 11-'njo sopo weho.) Iyoswo s'imo'mjo mt'i'mokuyahot'imentiso sohonta hamno hufa'ul'ikeno hufa'u s'ihunet'ikeno nto pamentisopo olo iyoswo tifinjo loso mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako a'amu Tesolounikaso Jisas nto i'mofapohoho. Hof'iko huno ose syof'isyontan'ingkofi Poul kako oso huno homo somo ito'no mi'hwajiyone olo iyoswo loso mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasi t'ifi un'ingkohwano.

¹ Ngko Poul'i'ni Sailas'i'nji Timouti'nji nakwo nohumentani olo iyoswo loso semt'i'mokiyalokuhwono. Sekwo Tesolounika sopenjo soku An'itumo in'ingkowalokwofo soku sekwo nakwoe Mpohwo An'itu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas K'lais'i'njiye a'amu kuyoho.

² Mpohumo sekumne'no ole ulalokuhwono. Nan'ingkwohwo An'itu sohwo'nji Hwe Engo Jisas K'lais'i'nji siko'monta'i siko yo'mayo wop'ingo selohohos'isi siko s'imeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

Poul An'itumo isamoyoka ulalofoho.

³ Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas K'lais'imo s'imeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkohoho soku, nakwoe a'amu kuyoho. S'ikuno engolopohamo sekune'no Mpohumo isamoyoka ul'wo'n'ingkuhwantano. Oso yahino hiso wop'ingofoho. Hwap'ingoso olenoho. Sekwo s'imeho hi'ntnnono An'itumo uyoso engo imo'nalofoho. Sekwo nom'ne a'amu so'nji s'imeho inyoso engo imo'nalofoho. Oso'no sekune'no Mpohumo isamoyoka ulalokuhwono. ⁴ Oso hiso'no nakwo nom'ne a'amu Jisas'imo s'imeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkohoho somo sekune'no ole ulalokuhwono. A'amu nom'neso wonyo selohofont'ifi tohino engo sejopahon'ingkofi sekwo An'itumne'no musikwajiyon'jo yokumpohn'nyo lohofont'ifi An'itumo s'imeho hi'ntnnono engo uyalokwofo. Ose yalokwofo so'no a'amu nom'ne somo ulontani s'imeho wop'ingo namo'n'wo'n'ingkohoho.

An'itu kako a'amu hwahoponjofe hon'ingkanomne'no hungkuno ikwolofonefoho.

⁵ An'itu hungkuno ikwolofone'ne hwap'ingo sohwo ito'nohini y'wo'n'ingkiso hweho. Sekwo An'ituye yahino wop'ingoso malokwofo so'no a'amu nom'neso tango sejopalokwofo. Yo'mayo tango se'mahwoso'no hwangu sekwo An'ituye angopo humayoso hoponoho. ⁶ An'itu oso a'amu sekumo wonyo selohoho somo kako aku tohino uyonefoho. Oso yahinoso ito'nohinoho. ⁷⁻⁸ Sekwo tohino mawo'n'ingkohoho soku nakwo'nji An'itu usijo'no nehumajonefoho. Osohonta nakwoe Hwe Engo Jisas kako kakoe a'amu ahwomomo mta'ango yokumpohn'nyo so'nji nopahon'ingkuhwosi a'amu nuh-won'fitnnefoho. Oso hohosohonta kako toho engo'nji nop'ihwosi a'amu An'itumne'no

huno muyo so'nji nakwoe Hwe Engo Jisasiye hungkunomo tifi min'ngkayo'njo somo Anitu kako aku tohino uyonefoho. ⁹ Oso a'amu homo somo uhwon'ngkuhwosi sekwo ni'hu'nahone umo'nantife kuyoho ulonefoho. Hwe Engo sohwoe s'mano'nji kakoe yokumpohn'nyo pomponaho so'nji muhwonyo'njo ifitnefoho. Ni'hu'nahone tohino ne'no nomapitnefoho. ¹⁰ Kako asomo poso sohonta kakoe a'amuso kakoe yofe noho'nomapitnefoho. A'amu Anitumo s'meho hi'ntnnono umotofoso s'meho wop'ingo'nji humafitnefoho. Osohonta sekwo hofiko'nji nohumafitnefoho. Hwap'ingoso oso hungkuno selimentihwone somo sekwo s'meho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofofoho.

Poul kako a'amu Tesolounika somne'no Mpo'hwu ufo'mayo'ne jomo ulalofoho.

¹¹ Oso hiso'no syofisyontani sikuno engolopohamo sekumo sefo'mayo'ne Anitumo jomo ul'wo'n'ngkuhwonefoho. Ole ulalokuhwono. Anitu kako humayo wonyoangkafo so'no sehwsopo'mentiso oso hoponoho. Sekwo Hwe engo Jisasi'mo s'meho hi'ntnnono uyalokwofo so'no yo'mayo syoho wop'ingo uyano lifijoso Anitu kakoe yokumpohn'nyo wosejapono. Yo'mayo syoho wop'ingo Hwe Engo Jisasi'mne'no yalokwofoso moi'wo esojwaofikujo'no wosefo'mano. ¹² Ose ifijo'manji sekwo Hwe Engo Jisasiye yofe woho'nomantifeho. Oso'no Jisas kako sekwoe yofe aku woho'nosema'mtonoho. Hwap'ingoso ole, Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko nakumo wop'ingo nalohof'wo'n'ngkisiyo monta'iyoho.

2

Anituye hungkunomo hwotoho fe-e'ne sohwo i'mofaponefoho.

¹ Nakwoe a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Jisas asomo nop'ihwosi nakumo menahu'mokone so'no woseli'monne'no yohono. ² A'amu fehohnjo ole masel'ikuji, Nakwoe Hwe Engo sohwoe sikuno nto i'mofapohoho. Ose sel'ifijo'manji oso hungkunoso hofikoe huno mta'ango selohoho. U nom'neso ole masel'ikuji, Anituye Towahuno ole ntohoho, Nakwoe Hwe Engo sohwoe sikuno nto i'mofapohoho. Ose woselantifeho. U a'amu nom'ne ole masel'ikuji Poul ole mt'i'mokuma, Hwe Engo sohwoe sikuno nto i'mofapohoho. Ose woselantifeho. Oso'no selohoho'manji sekwo yomo ikuji s'meho wonyo semo'n'ngkuhwoloho. ³ Oso hwasyo hungkuno sel'ifijo somo sekwo s'meho hi'ntnnono niy'ikutoho. Olo sikuno loso siki sohonta m'mofaponehoho. Awonoho. S'imo'mo a'amu pi'n'nggo engo Anitumne'no hahn'nyo ifijoso hwe fihwo Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nyo sohwo ut'ihwa'nyopo i'mofaponefoho. Oso hwe huhwo sohwo tifi no'mo kako tikanomo wene hweho. ⁴ Kako ole ulonefo, Sekwo yo'mayo somne'no hwomtame ehumawo'n'ngkohofoso foho'naopmno. Hunoso ngkine'nohini f'isyani'fohupmno. Ose ul'hwosi Anituye tajo ango engo somo nosyuhwosi osopo nohumahwosi ole ulonefo, Ngko Anitu ne hwo'nyoho. Ose ulonefoho.

⁵ Hohonta sekwo'nji nohumanji olo hilo so'no nto sel'imentohefoho. Sekwo in'nggo laseimaho. ⁶ Olohonta oso hwe sohwo m'mofapiyoho. Yahino anga'nohinoso oso hwe sohwoe hon'ngkanomo pijwaofoho. Yahino hiso'no sekwo huno seyohoho. Anitu kako oso hwe sohwoe sikuno ho'nahumentisoso m'mofapiyoho. ⁷ Sekwo huno moi'wonoho. Olohonta a'amu fiso Anituye hungkunomo hwotoho feelokwofo. I oso'no a'amu fihwo oso hwe huhwo sohwo kakoe hon'ngkanomo nop'ijumofonefoho. Oso hon'ngkano pikun'nyoso moi'wo imo'n'ngkuhwoso'no oso hwe Anituye hungkunomo hwotoho fe-e'ne sohwo noponefoho. ⁸ Oso hohosohonta oso hwe Anituye hungkunomo hwotoho fe'ne sohwo ut'ihwa'nyopo noponefoho. Osohonta Hwe Engo Jisas kakoe mammt'no'nji hwe huhwo sohomo fonjasyonefoho. Hwe Engo sohwo kakoe pomponaho engo'nji ut'ihwa'nyopo nop'ihwosi oso hwe wonyo sohomo ni'hu'nahone wonyo umokonefoho. ⁹ Oso hwe Anituye hungkunomo hwotoho fe'ne sohumne'no nom'ne hungkuno waseli'monne'no yohono. Kako Seteniye yokumpohn'nyo'nji nop'ihwosi hungkuno hwasyo'nji yo'mayo kengo wonyoangkafo hwasyo it'ihwanefoho. A'amu fehohnjoso

nuhwon'ngkuji kakimo in'ngkafitnnefoho. ¹⁰ Oso a'amu hiso Anituye hungkuno ne'njo somo simeho ufijo'manji Anitu kako asomo utimanefoho. I oso'no Anituye hungkuno ne'njo nakwolaho lifijoso nihu'nahone imo'naopitnnefoho. ¹¹ Anitu kako hungkuno lahon'ngkuhwosi a'amu hwasyo hungkuno ulifitnnefoho. Oso hwasyo hungkuno somo a'amu pi'ningoso nupa'ngkuji simeho hi'ntnnono uyifitnnefoho. ¹² Oseso a'amu hungkuno ne'njo somo simeho hi'ntnnono muyoso hon'ngkano wonyo somo in'ngkayo so'no umo'nalokusoso hofiko Anituye tohino engo nomapitnnefoho.

Anitu sekumo asomo setimayo'ne nto sehwsopo'mentisokuyoho.

¹³ Nakwoe a'amu soku, Hwe Engo sohwo sekumo simeho sejap'wo'n'ngkiso soku sikuno engolopohamo nakwo sekumne'no Mpohumo isamoyoka uli'wo'n'ngkuhwantano. Oso yahinoso hoponoho. Hohonta Anitu asomo setimayo'ne sehwsopo'mentisofoho. Oso'no Anituye Towahuno sohwo sekwo hon'ngkano wop'ng'o'njo semokahon'ngki sekwo temtifo kengo simo'mjo soku hungkuno ne'njo somo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho kuyoho. Oso'no Anitu asomo nosetimanefoho. ¹⁴ Anitu sekumo olo so'no sehwsopo'mentisofoho. Simo'mo nakwo Anituye hungkuno wop'ng'o seliment'hwonefoho. Oso hiso'no sekwo mae'ne sehwsopo'mentisofoho. Oso'no hwangku yo'mayo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sekwo simeho mo'mo ema'mentisoso asomo setimaso sohonta moi'wo esojwaofonefoho. Oso'no sehwsopo'mentisofoho. ¹⁵ Oseso nakwoe a'amu soku, sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo filohopmno. Oso hungkuno loset'hwament'hwone so'nji ifalifaliyo semti'mokiment'hwone so'nji aho yokumpohn'nyo kesyohumaf'kuji tifi fin'ngkamno.

¹⁶ Nakwoe Mpohwo Anitu kako simeho wop'ng'o nejapmmentisofoho. Kako wop'ng'o'nohini nalohofonto yo'mayoso siki nejap'wo'n'ngkisofoho. Kako nakwoe simehomo nasosofitof'wo'n'ngkisofoho. Oso'no nakwo kako'nji nohument'hwane'no hontohumalohwono. ¹⁷ Oso'no Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'nji siko sekumo sosofitofesesyohumahosisi yokumpohn'nyo semokahon'ngkohosisi sekwo yo'mayo hungkuno so'nji yo'mayo syoho so'nji wop'ng'o'nohini uyant'ifeho. Oso'no jomo ulalokuhwono.

3

Sekwo nakumne'no Mpohumo jomo ulimno. Kako wonefo'mano.

¹ Nakwoe a'amu soku, hungkuno ae'uyo woselantane'no y'hwono. Sekwo Mpohumo nakumo nefe'mayo'ne olo so'no jomo ulimno. A'amu hopi'nono upa'nyo'ne nakwoe Hwe Engo sohwo hungkuno angomeemo woho'n'imuweno. Noho'n'ni'wahon'ngkuhwosi sekwo nupa'ngkuji simeho uyant'ifeho. ² Sekwo jomoso ole'nji ulimno. A'amu wonyo nakumo wonyo nalohof'wo'n'ngkohoho sofe aho mta'ni welojonemano. Sekwo huno moi'wonoho. A'amu pi'ningo engo Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono muyoso humalofo.

³ Yo'mayo hopi'nono nakwoe Hwe Engo sohwo lonteso ne imo'n'wo'n'ngkisofoho. Oso'no kako yokumpohn'nyo semokuhwosi Seten kako sekumo apa'no mosetimanefoho. ⁴ Olo so'no nakwo huno nayohoho. Yo'mayo hungkuno seliment'hwone somo sekwo ito'no in'ngkoyalokwofoso ne'no un'ngkoyant'ifeho.

⁵ Hwe Engo sekwoe hunomo olo so'no wasefohoto'mtonoho, Anitu sekumo simeho sejap'wo'n'ngkisofoho. Oso'no sekumo yo'mayo tango'njo se'masoso sekwo Jisas Kilais pa'nyo yokumpohn'nyo wolohofant'ifeho.

A'amu hopi'nono syoho yokumpohn'nyo uyant'ifeho.

⁶ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako kakoe yokumpohn'nyo ntopahon'ngki olo hungkuno loso wasel'imne'no yohono. Sen'ngkwa'wehwo fihwo kako piso'mo'nyo ihwosi siki humasoso oso hungkuno nakumta'ni ma'malofo somo min'ngkayo'njo osohumo uhwot'i'mapmno. ⁷ Nakwo sekwo'nji humamotohwone pa'nyoso fosyohumamno.

Sekwo huno seyohoho. Nakwo siki mohumamentihwonefoho. ⁸ Nakwo sekwoe aho mta'ni yo'mayoso siki moma'mmentihwonefoho. O'o nakwo mpe seloho'motohwonefoho. Mofehi'nyo so'nji sikwo'miyomo nakwo syoho engo tohohmtanno'nji imotohwonefoho. Hwapingo nakwo sekumo tango mosejape'njo hwona'nyoho. ⁹ Nakwo wosopayo'ne yo'mayo so'ne sekumta'ni jomo selontontasi oso yahino ito'nohinosohilo. I oso'no nakwo honingkano wonyoangkafo so'no wosetihwantane'no imentihwonefoho. Ose imentihwone homo somo sekwo tifi iningkayo'nefoho. ¹⁰ Olo hungkuno loso songo maselalokuyihwono. O'o nakwo sekwo'nji nohumentani ole selimentihwoni, Hwe fihwo ole lososo, Syoho miyo'njo uyimo. Siki wohumamo. Ose loso sohumo sekwo wopayo nuyikutoho. Ose selimentihwonefoho.

¹¹ I oso'no ole upa'ninkuhwone, A'amu fihwa piso'mo'nyo yontifi yo'mayo syoho so'no nakwolaho lontifi siki humalofo. Nohumantifi nom'ne a'amufe syohomme'no hofikoe humayo somne'no yo'mayo so'no siki hungkuno lutihunwo'ninkohofihwafoho. ¹² Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwoe hungkuno yokumpohn'nyoso oso a'amu homo somne'no waselimonne'no yohono. Ole uso. Sekwo sekwoe a'amu'nji simeho pompenjiyo'nji humafikuji sekwo'ne wosopaesyoho fiyimno. Yokumpohn'nyo ose ulimno.

¹³ I nakwoe a'amu soku, sekwo yo'mayo syoho wopingo so'no piso'mo'nyo ikutoho. ¹⁴ Hwe fihwo olo hungkuno semti'mokiyalokuhwone lomo hwotoho feso sohumo sekwo yofe uhwofikuji kakine'no i'waho fiyimno. Sekwo i'waho ifijo so'no kako kakoe honingkano wonyo somne'no wonimango unimtonoho. ¹⁵ I sekwo oso hwe sohumne'no ole syafisyikutoho, kako nakwoe mango hweho. Ose syafisyikutoho. O'o, seningkwa'wehweho. Oso'no kakoe hunomo hungkuno wopingo ufohotofamno.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹⁶ Nakwoe Hwe Engo sohwo simeho pompenjiyoso hwapingo hweho. Yo'mayo yo'mayoso se'mahwoso'no kako simeho pompenjiyo wosejapono. Sekwo'nji wohumano.

¹⁷ Ngko Pouli'ni olo hungkuno ae'uyo loso nje aho'nji semti'mokiyalokweno. Nje a'amufu. Iyoswo hopi'nonohino mtimokuwo'ninkoheso nje aho'nji ole mtimokuwo'ninkoho, nje a'amufu. Nje ifalifaliyo somo uhwonimno.

¹⁸ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwo kako sekwo'nji nohumahwosi wopingo wosemokosyohumano. Hungkuno hiloso osohopeho.

1 Timouti

Olo Iyoswo Sⁱmo'mjo loso Poul Timoutimne'no Mtⁱ'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno Sⁱmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sⁱmentiso sohonta soswo *teti-wan'*nji (31) *teti-eti'*nji (38) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul Timoutimne'no mtⁱ'mokumentisofoho. Timouti sohwo kako hwomu songo hweho. Poul Anⁱtuye syoho mjⁱmⁱwento Timoutimo ango Lisⁱtⁱla sopo nta'ni tⁱpema'mentiso hweho. Timoutiye na'uye yofeso Yunisⁱyoho. Kakoe atohwosi Louisⁱyoho. (Hungkuno hiso 2 Timouti sohe engo 1 honⁱngkano we'e 5. Osopo weho.) Timoutiye mpohwo sohwo Ngkⁱlik hweho. Poulⁱ'nji Timouti'nji ango Loum sopo Anⁱtuye syoho imojiye hwa'uyoho. Hwangku Timouti kako Efesosⁱnjo tajo ango somo Anⁱtuye syoho ma'mentisofoho. Poul kako Loum soswo hufa'u impe into'nawo'mentisofoho. Tⁱfi oso impo'ango somta'ni nusⁱhutofahonⁱngkofi kako hwaho we'e Kⁱlit, ango Efesos, hwaho Masetouniya osopo emoyⁱmentisofoho. (Hungkuno hiso Taitas sohe engo 1 honⁱngkano we'e 5 so'nji 1 Timouti sohe engo 1 honⁱngkano we'e 3. Osopo weho.) Poul Timoutimo tajo ango Efesosⁱnjo somo mokosyohumayo'ne uhwtⁱ'mo'mentisofoho. Poul ango Efesos sopo komo'no mamnehono hune ose uya-honⁱngki olo iyoswo loso mtⁱ'mokumentisofoho.

Poul iyoswo hiloso Masetouniya humanto mtⁱ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lⁱhwasi tⁱfi unⁱngkohwano.

¹⁻² Nje hwomu Timouti sohwohne'no ngko Poulⁱ'ni olo iyoswo loso kumtⁱ'mokiyalokweno. Anⁱtu kako nakwoe wonyomjo tohino somta'ni isⁱhutofonemayo'ne sohwo'nji Kⁱlais Jisas oso humne'no nakwo hontohumalohwone sohwonji siko ngkimo hungkuno yokumpohn'nyo ntonji siko ngkimo sikoe hungkuno lⁱku'mofo (*apousel*) syoho ntapmmentisiyo hwo'nyoho. Kⁱko Timouti sohwo si kⁱko Anⁱtumo sⁱmeho wopⁱngo umahnno so'no kⁱko nje hwomu ne imo'nⁱmentohino hwosoho. Ngko kikine'no olo'no nⁱmo'nⁱngkohoho. Nanⁱkgkwohwo Anⁱtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Kⁱlais Jisasi'nji siko'monta'i siko kikine'no hitoho ulofⁱhwoso'no siko kikimo wopⁱngo kilohofohosisi sⁱmeho pompenjiyo wokijopanjiyoho. Oso'no nⁱmo'nⁱngkohoho.

A'amu Anⁱtumne'no hwasyo hungkuno lⁱwo'nⁱngkohoho sofe hungkuno somne'no kⁱko yoka ulohoho.

³ Hohonta ngko hwaho Masetouniya'no wawomonji oso hungkuno kilⁱmentohe somta'angoso olohonta apa'no wakilⁱmne'no yohono. Hungkunoso olenoho. Kⁱko ango Efesos osopo ne'no nohumahoji a'amu oso hopo sopenjo a'amu somo Anⁱtuye hungkuno hwasyo lutⁱhwalokwofo sohwo kⁱko ole uso, Sekwo olo a'amu lomo Anⁱtumne'no hwasyo hungkunoso apa'no nolutⁱhwafⁱkutoho. Ose uso. ⁴ Hofⁱko mpohwosa ajuyohwosafe yofe so'no hungkuno ne'no hnnontⁱfi hofⁱkoe yofe ho'no-ma'nⁱwo'nⁱngkohofoho. Hofⁱko a'mane hungkuno kengo kengo siki njo so'nji ne'no lutⁱhunⁱwo'nⁱngkohofoho. Oso hungkuno hiso hofⁱkoe hunomo wonyo imokinⁱwo'nⁱngkohofoho. Oso siki hungkuno huhwo sohwo Anⁱtumne'no sⁱmeho hi'ntnnono uyo somo mufo'manehoho. O'o, yoka ulⁱkafⁱwo'nⁱngkisofoho. ⁵ Kⁱko ole uso, Sekwo olo hungkuno homo losomne'no nⁱhu'nahone foho'naopmno. Ose ulohoho'no hofⁱko jⁱje hungkunomo tⁱfi kinⁱngkapⁱfijo'manji hofⁱko hofⁱkoe yahino wonyo somo hohujo ikinjaofⁱkuji huno wopⁱngo'nohini syafⁱsyⁱkuji Anⁱtumo sⁱmeho hi'ntnnono nehopi uyantⁱfeho. Ose ikuji hofⁱko nom'ne a'amu somo nufu'mafⁱkuji sⁱmeho wopⁱngo umo'nantⁱfeho. ⁶ A'amu fehohnjoso hofⁱko Anⁱtumo sⁱmeho uyo yahinoso noho'nasyontⁱfi hofⁱkoe huno wopⁱngo sohwo ehilofaofahonⁱngki hofⁱko siki hungkuno lomoyontⁱfi hungkuno ne ane'njo hnnⁱwo'nⁱngkohofoho. ⁷ Hofⁱko Anⁱtuye

honɪŋkano hungkunoso wolutihwantifi ko yontifeso oso hungkuno hwapingo ne homo somo huno muyahonɪŋki hofiko hwasyo hungkuno lontifi ole liwo'nɪŋkohoho, Nakwoe hungkunoso ne'njofoho liwo'nɪŋkohohofoho.

⁸ Nakwo huno ole nayohoho. Anitu kako nakumo kakoe honɪŋkano hungkuno nejapmmmentisoso oso honɪŋkano hungkuno homo somo nakwo nto'no inɪŋkowaso'manji nakwo huno ole wotipemantanoho. Oso honɪŋkano hungkunoso wopingofoho. ⁹ I olo so'nji nakwo huno nayohoho. Anituye honɪŋkano hungkunoso a'amu honɪŋkano wopingo'njo osomme'nohino'maho. O'o, a'amu honɪŋkano wonyo yontifi hwe engo sohwo enjwa'mo mohumayonjo somnefoho. A'amu hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofontifi yahino wonyo iwo'nɪŋkohoho so'ntnnefoho. A'amu hofiko Anituye hungkunomo hwotoho fentifi hwahoponjo honɪŋkano osomo inɪŋkawowo'nɪŋkohoho so'ntnne'nefoho. I a'amu kanɪŋkwohwo'ya'umo fonjasyonto nom'ne a'amu somo fonjasyiwo'nɪŋkohoho oso hwantnne'nefoho. ¹⁰ Anituye honɪŋkano hungkunoso a'amu apohufo'nji akngkilike'nji kifosyoho loho'nɪwo'nɪŋkohoho so'ntnne'nefoho. A'amu nom'ne a'amufe mehomi hufo mawo'nɪŋkohoho so'ntnne'nefoho. A'amu yo'mayoso hufo iwo'nɪŋkohoho so'nji hwasyo hungkuno liwo'nɪŋkohoho so'nji a'amu hofiko hwasyo hungkuno nehopi yokintahopono lihwo'no liwo'nɪŋkohoho so'ntnne'nefoho. Oso yo'mayo yahino wonyo homo somo hano pitofasiyo'ne Anitu kakoe honɪŋkano hungkunoso nejapmmmentisofoho. Yo'mayo yahino wonyo hiso Anituye hungkuno ne'njo somne'no mangohwa imo'nɪwo'nɪŋkohohofoho. I oso'no nakwo Anituye hungkuno ne'njo so'no huno nto'no nayihwoso'no nakwo yo'mayo yahino wonyo somne'no i'waho nto'no wehumantanoho. ¹¹ Anitu kako oso hungkuno neso nom'ne a'amumo lutihwayo'ne syohoso ngkimo ntapmmmentisofoho. Oso'no ngko kakoe hungkuno wopingo hiso losetihwalokweno. Anitu huhwo sohwo kako wopingo'nohino iwo'nɪŋkiso sohwo kako simeho nto'no namokiyo'neso hwapingo hweho.

Anitu kako Poulimne'no hitoho ulo'mentiso so'no Poul kako Anitumne'no isamayoka ulimentisofoho.

¹² Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisas kako huno ole syanifi'hu'mento, Poul kako nje syoho ntohofiyo imo'nyoso kako hoponoho. Ose syanifisyonto kako ngkimo kakoe syoho somne'no nihwosopento oso syoho homo somne'no kakoe yokumpohn'nyo ntapmmmentisofoho. Oso'no ngko kakimo isamayoka ulalokweno. ¹³ Hohonta ngko Jisasimne'no hwe wonyo hweho lonji ngko kakine'no yokumpohn'nyo imo'nitihwanji kakoe a'amu ne somo ngko hofikimo fonifonyo uloho'mentohofoho. Ngko oso yahino wonyo hiso ko imote sohwo'ni Anitu kako ngkine'no hitoho ulo'mentisofoho. Hwapingoso ngko Jisas kakoe hwapingo ne so'no huno nto'no manimmojofoho. I osohonta ngko kakimo simeho hi'ntnnono mummotefoho. Oso hiso'no Anitu kako ngkine'no hitoho ulofahonɪŋki ntima'mentisofoho. ¹⁴ Oseso Jisas kako ngkimo wopingo ntohofonto nontimanto kako'njopo ngkimo menihumatimentisofoho. Osopo kako ngkimo simeho uyo so'no lontihwamentisofoho. Kako ngkimo simeho mikunimposo ntapmmmentiso so'no ngko kakimo simeho engo uyalokweno.

¹⁵ Olo hungkuno loso ni'hu'no nehopeho. A'amu hopi'nono hofiko upa'nifijoso hofiko simeho hi'ntnnono uyife. Oso hungkuno hiso olenoho. Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisas kako nakwo a'amu honɪŋkano wonyo'njo hn'nimo asomo netimayo'ne kako nakwoe hwaho lopo pmmmentisofoho. Oso hungkuno hiso ni'hu'no nehopeho. I a'amu hopi'nonohino sofe honɪŋkano wonyo somo ngko nje wonyoso uyakolo'mentohofoho. ¹⁶ Kilais Jisas kako kakoe yahino wopingoso a'amu hopi'nonohino somo ujo wehontojwahumo lonto kako ngko Poul ni'imo honɪŋkano wonyo'njo sohwo'ni'imo kako simo'mo wopingo ntoho'mentisofoho. Oso'no nom'ne a'amuso hofiko ngkimo nonohonɪŋkuji huno ole wosyofisyantifeho. Poul kako Anitumo wonyo ne'no ulohofahonɪŋki Anitu kako oso wonyo hiso'no Poulimo tohino komo'no mummmentisofoho.

O'o, Anitu kako Poulimne'no hontohumayo uloho'mojo sohwo Poulimo wopingo umokumentisofoho. Oso'no hofiko huno ole wosyafihinantifeho. Kilais kako oso hwe nihu'no wonyo sohumne'no wopingo umokumaso hopaso Anitu kako ngkimo oso hopa wanimokumontonoho. Anitu kako nakwoe wonyomne'no tohino komo'no monejape'njo hontohumayo inyo hweho. Hofiko huno ose syafisyikuji hofiko Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyikuji hofiko songo ne'no humantokutnefoho. ¹⁷ Oseso Anitu kako yo'mayo wopingo'nohini iwo'ningkiso so'no nakwo kakoe yofe engo so'ntnne'no kakoe yokumpohn'nyo yakolo'nnyo so'ntnne'no engolopohamo nakwo woho'nomehwano. Hwapingoso Anitu huhwo sohwo kako nakwoe Hwe Engo engolopohamo ne'no nohumantihwone hweho. Kako poyo pe'nyoso mape'nonehoho. A'amu hofiko kakimo muhwonifitnehofo oso huhwo sohwo kako kako'nohini Anitu ne hweho. Oso hungkuno hiso nehopeho.

Poul kako Timoutimo Anituye syoho yokumpohn'nyo fiyoho'nyo ulimentisofoho.

¹⁸ Nje hwomu Timouti sohwo, nakwo kikimo olo syoho yalokuno loso yano kijapmentihwone sohonta Anitu kako nakumo kikine'no hungkuno nalimentiso so'no ngko oso hungkuno homo somo huno syafisyonji hungkuno hiso apa'no kijopalokweno. Oso hungkuno homo somo kiko aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahoji Anituye syohoso yokumpohn'nyo fiyoho'nyo. U a'amu nom'neso hofiko Anitumo nakwolaho lifijos hofiko kikimo wonyo kilohofikujo'no Anituye hungkuno hiso jije sampe mekino pa'nyofoho. ¹⁹ Kiko Kilaisimne'no simeho hi'ntnnono uyalokuno somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumaho. Oso hungkuno wopingo Anitu kako jije simeho mo'mo ho'nakisyiwo'ningkiso somo kiko hofiyo finingkayo. A'amu fehohnjoso hofiko oso simeho mo'mo hungkuno wopingo homo somo hwotoho fewo'ningkohofoso hofikoe simeho hi'ntnnono Anitumo uyimotofoso wonyo imokinimotofofoho. ²⁰ Oso hwe hufa'u Himeneyosi'nji Aleksanta'nji siko oso pa'nyo imo'nimentisiyo hwa'uyoho. Siko Anituye hungkuno wopingo somne'no sitofo lonji hwasyo liwo'ningkisiyo so'no ngko sikimo Setenye ahomo uhumatimalefoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwa'umo Seten kako sikimo tango uyihwoso'no siko sikoe simeho iwolo'mokohosisi Anitumne'no huno wopingo wotipemanjiyoho. Siko huno wopingo tipemahosisimanji Anituye hungkuno ne'njo somne'no sitofo hungkuno apa'no malisihnnisiyo.

2

Kiko a'amu somo Anitumo jomo ujo'ne olo yahino loso fitihwaho.

¹⁻² Ngko kikimo hungkuno kijopalokwe simo'mjoso olenoho. A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ningkohofoso ole uyife. Hofiko yo'mayo so'no umofonyo ikuji hofiko Mpohumo jomo ulife. Hofiko a'amu hopi'nonohino somne'no Anitumo jomo ulikuji yo'mayo Anitu hofikimo wopingo ulohomonto imentiso oso'no sekwo Anitumo isamoyoka ulimno. Oso a'amu hwaho mokosyohumawo'ningkohofoso sohwanji hwe engo sohwantne'no Anitumo jomo ulife. Hofiko Anitumo jomo ulikujo'no oso a'amu huhwo sohwa hofiko nakumo hofiyo nemokosyohumafikujo'no nakwo simeho wopingo'nji nohumehwasi Anituye yahino wopingo somo tifi ntono uningkowantanoho. ³ Nakwo a'amu hopi'nonohino somne'no Anitu honingkanon wonyo somta'ni isihutofonemayo'ne sohomo jomo ulihwaso'no kako nakumo timo wopingo nahoningkuhwosi kakoe simeho wopingo umonimontonoho. ⁴ Anitu kako a'amu hopi'nonohino somo kako'njo pone asomo utimayo so'no umo'ningkohoho. A'amu hopi'nonohinoso hofiko kakoe hungkuno ne'njo somo nupa'ningkuji kakimo tifi iningkayo so'no umo'ningkohoho. ⁵ Nakwo huno nayohoho. Anitu kako anga'nohinohwo humaho. I a'amu anga'nohino sohwo nakwo a'amu hwahoponjo lohn'nimne'no Anitumne'no hwaho loponjo humaso sohwo Kilais Jisasiyoho. Oso huhwo sohwo kako nakwo'nji Anitu'nji hungkuno monehwajiyo'ne hweho. Simeho pompengo nalipee'ne hweho. ⁶ Oso syoho homo somne'no Anitu kako sikuno ho'nahumentisoso

i'mofopahonꞑngki Kꞑlais kako kakoe fosyohumayo wonyoangkafoso noho'nosyahoponto kako a'amu hopi'nonohino honꞑngkano wonyo somta'ni isꞑhutofonemayo'ne mpe enemayo'ne kakoe honꞑyo wopꞑngoso usꞑhuma'mentisofoho. Ose imentiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Anꞑtu kako a'amu hopi'nonohino somo asomo utꞑmayo'ne so'no umo'nꞑngkohoho. Oso honꞑngkano hiso utꞑhwa'nyopo ujo ehontojwahumentisofoho. ⁷ Oseso Anꞑtu kako ngkimo olo kakoe hungkuno loso a'amu somo lutꞑhwayo'ne nꞑhwosopo'mentisofoho. Olo hungkuno loso ngko hwasyo molokitꞑhwalokuyohono. O'o, nehopi lokitꞑhwalokweno. Anꞑtu kako a'amu temtifo kengo somo asomo utꞑma'mo lonto hofꞑko nje hungkuno ne'njo somo sꞑmeho hi'ntnnono ntapꞑfitnne'ento hofꞑkimo lutꞑhwayo'ne nꞑhwosopo'mentiso hwo'nyoho.

⁸ Oseso ngko olo'no nꞑmo'nꞑngkohoho. Hwe moya'mi ango'meemjo hopi'nonohinosa hofꞑko Mpohumo jomo ulife. Oso a'amu hiso hofꞑko yahino wonyoso noho'nasyꞑkuji hofꞑko wopꞑngo'nohino humafꞑkuji Mpohumo jomo ulife. Hofꞑko nom'ne a'amu somne'no sꞑmeho tohino muhnyo'njo uyono. Hofꞑko yoka mahnyo'njo ufe. O'o Anꞑtumne'no huno nto'no syafꞑsyꞑkuji kakimo yo'mayo so'no jomo ulife. Ose nꞑmo'nꞑngkohoho.

Moya'mi sofamne hungkunofoho.

⁹ Ngko moya'mi sofamne'no ole so'no nꞑmo'nꞑngkohoho. Moya'mi sofa hofꞑko huno ito'no syafꞑsyꞑkuji he manji'mofo ito'no fiyꞑmno. Sekwo huno ole so'no nosyafꞑhu'nꞑngkutoho. U ngko angkafi'nyoho. A'amu wanohonife. Ose likuji yo'mayo he manji'mofo hamnyoho engo ihn'naofꞑkuji mijiyonji a'apahomne wokososo wopꞑngo wopꞑngo ihn'nꞑngkutoho. O'o, yo'mayo he manji'mofo honje monje yꞑ'mo'nꞑngkutoho. ¹⁰ Sekwo moya'mi sofasi a'amu ole wonalife, Hofꞑko Anꞑtuye mehomi nefafoho. A'amu ose wonalife sekwo ose lifijo'manji sekwo Anꞑtuye syoho wopꞑngo'nohino fiyꞑmno. Oso syoho wopꞑngo hiso sekwoe a'apahomjo wokoso pa'nyofoho. ¹¹ Sekwo moya'mi sofasi sekwo nom'ne a'amumne'no hwahopo pawekuji nom'ne a'amufe huyo so'mo mampi'nyo humafꞑkuji Anꞑtuye hungkuno upa'nꞑmno. ¹² Ngko olo yahino loso'no manꞑmo'nꞑngkiyohoho. Hwe sohwa hofꞑko moya'mi sofamo enjwa'mo humayoso wopꞑngo'maho. Ngko moya'mi sofa hofꞑko hwe sohwa Anꞑtuye hungkuno lutꞑhwayo so'no manꞑmo'nꞑngkiyohoho. O'o, moya'mi sofa hofꞑko mampi'nyo humafꞑkuji Anꞑtuye hungkunoso haloho'no upa'nife. ¹³ Sꞑmo'mjo hwapꞑngoso Anꞑtu kako Atam sꞑmo'mo mtꞑ'mokonto tifi Efa mta'mokumentisofoho. ¹⁴ Nom'neso olenoho. Atam kako Iten nohumanto Setenye hwasyo hungkunomo sꞑmeho hi'ntnnono muyꞑmmentisofoho. O'o, Efa kako oso hwasyo hungkuno homo somo nupa'nonto sꞑmeho hi'ntnnono uyonto tifi inꞑngkawento honꞑngkano wonyo imentisofoho. Oso imo'nꞑmentiso so'no huno syafꞑsyꞑhwasi moya'mi sofa hofꞑko hwe sohwa hungkunomo enjwa'mo wohumafe. ¹⁵ Oseso olohonta moya'mi sofa hofꞑko mehomi aswo mantꞑfeso tohino engo malokwofo. I oso'no hofꞑko Anꞑtumo sꞑmeho hi'ntnnono ne'no uyꞑkuji nom'ne a'amu so'nji hofꞑko sꞑmeho inꞑngkuji hofiyono ufo'mafꞑkuji honꞑngkano wopꞑngo'nohino tꞑpemafꞑkuji huno wopꞑngo'nohino syafꞑsyꞑkuji humentanꞑngkuji Anꞑtu kako oso moya'mi hofꞑko sofafe wonyomjo tohino somta'ni isꞑhutofumanefoho.

3

A'amu Anꞑtuye syoho somo nto'no mokosyohumayo sohwa'mne hungkunofoho.

¹ Olo hungkuno loso nehopeho. A'amu kako Anꞑtuye syoho somo mokosyohumayo so'no kako syoho wonyoangkafo so'no umo'nꞑmontonoho. ² Oseso oso a'amu Anꞑtuye syoho mokosyohumayo huhwo sohwo kako kakoe yahino wopꞑngo'nohino so'nji wohumano. Ose humentanꞑngkuhwosi nom'ne a'amuso hofꞑko hwe huhwo sohomo nuhwonꞑngkuji hofꞑko yahino wonyoso nꞑhu'no motꞑpemafꞑfitnnehoho. Olo syoho hiloso hwe kako ape anga'nohino'njohwo humahwosi uyono. Oso a'amu huhwo

sohwo yo'mayo yahino kako iwo'n'ingkisoso kakimo yokumpohn'nyo mumokosyohu-manehoho. Yo'mayo yahino wonyo kakimo u'masoso kako oso yahino homo somo monje yasiyoso hoponoho. Kako yo'mayo so'no huno nto'no syafisyihwosi syoho nto'no uyono. Oso hwe huhwo sohomo a'amu ango kengo'mta'angoso kako nom'ne a'amu somo Anituye hungkuno lutihwayo syohoso wopingo uyono. ³ Kako mijo yokumpohn'nyoso n'ingkuhwosi monilohofonehoho. Kako nom'ne a'amu somne'no simeho tohino komo'no muhmnonehoho. O'o, kako a'amu hopi'nonohino somo simeho wopingo'nohini uyimontonoho. Kako nom'ne a'amu somo ikujoho mafonjonehoho. Kako yo'mayo hamniyoho mayo so'ne huno engo syafisyiwo'n'ingkuhwoloho. ⁴ Kako kakoe ape'nji mehomi'njimo kako nto'no wemokosyohumamontonoho. Kakoe mehomi sohwa kan'ingkuhwoe hungkunomo haloho'no upeentifeho. ⁵ Hwe fi-hwo kako kakoe mehomi'nji kona'wohi'njimo nto'no memokosyohumayo sohwo kako oso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyo somo nto'no mokosyohumayoso pipi wemokosyohumamontolo. O'o, awonoho. ⁶ A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono kahopi uyalokuso sohwo kako a'amumo mokosyohumayo syoho loso momanehoho. Oso a'amu simeho hi'ntnnono Anitumo kahopi uyalokunjo sohwo kako olo syoholo nomahwoso'no, ngko hwe engo hwo'nyoho, kako huno ose syafisyonehoho. I kako oso hunoso nosyofisyihwosi'manji Anitu kako oso huno wonyo hiso'no kako Setenimo wae yao'mentiso hopaso oso hwe sohomo wae yaofonefoho. ⁷ A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo yontifi yoloho'mo humalofo huhwanji oso hwe a'amumo mokosyohumayo syoho'njo sohomo uhwon'ingkuji kakoe yahino wopingo somne'no hofiko huno ole wosyofisyantifeho, Kako hwe wopingo hweho. Kako yahino wonyo yoso'manji hofiko kakoe yahino wonyo somne'no hungkuno mjulikujo'no Seten kako monje ulohofihwoso'no kakoe syohoso wopiwahu'montonoho. Kako Anituye a'amu somo hon'ingkano wopingomo nto'no momihwajonehoho.

I ngko olo iyoswo a'amu yahino wopingo wopingo'njo somne'no mt'i'mokalokwe loso i a'amu oso yo'mayo yahino hi'njo somo kiko Anituye a'amu ne somo mokosyohumayo'ne syoho so'no uhwosopoho.

A'amu Anituye syoho'njo sofe hungkunofoho.

⁸ Oso pa'nyoso a'amu Anituye syoho'njoso hofiko hofikoe yahino somne'no huno nto'no wosyafithu'nife. Hofiko huno hufa'u'nji nomokosyohufikutoho. O'o, huno Anitumne'nohini wosyafihupife. Hofiko mijo yokumpohn'nyo n'ingkuji nonilohofikutoho. Hofiko huno nom'ne a'amu mta'ni hamniyoho yo'mayoso engo mayoso'no huno nosyafisyikutoho. ⁹ A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofiko hofikoe simeho mo'mo ole mahnnifitnnehofo, Ngko wonyo hwo'nyoho. Ose mahnnifitnnehofo. O'o, hofiko Anitu kakoe hungkuno ne'njoso ujo ehontojwahumentiso homo somo simeho hi'ntnnono uyikuji aho yokumpohn'nyo wokemokosyohumantifeho. Ose ikujo'no ole wosyafithu'nife, Anituye hungkuno ne'njoso nje yahino wonyo somo wae yanimo'mentisofoho. Kakoe hungkunomnohini un'ingkamo. Ose syafithu'n'ingkuji Anituye yahino wopingo'nohini uyife. ¹⁰ A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofikoe yo'mayo yahino so'nji hofikoe syoho so'nji sekwo simo'mo uhwonimno. Oso homo somo sekwo yahino wopingo'nohini uhwonifijo'manji e'wano hofiko Anituye syohoso uyife. ¹¹ I hofikoe a'musya hofanji yahino wopingo'nohini uyife. Hofiko nom'ne a'amu somne'no sitofo nolikutoho. Oso moya'mi hofa sofa hofiko yo'mayo yahino iwo'n'ingkohoho huhwo sohwo hofikimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanehoho. Oso yo'mayo yahinoso hofikimo u'masoso hofiko oso yahino homo somo monje yasiyoso hoponoho. Hofiko yo'mayo yahino iwo'n'ingkohofoso nto'nohini uyife. ¹² A'amu Anituye syoho'njo sohwo kako ape anga'nohini womano. Oso hwe huhwo sohwo kako kakoe mehomi'nji kakoe ape'nji nto'no womokosyohumano. ¹³ A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofiko hofikoe syoho wopingo'nohini ikuji hofikoe humayo yahinoso wopingo'nohini'manji a'amuso hofikimo nuhwon'ingkuji hofikoe yofe noho'nomafikuji

yo'mayo hungkuno Kílais Jisas mta'angoso lutíhwawo'níngkohoho somo hofiyo upo'-nantífeho.

Anítuye hungkuno hwapíngoso olenoho.

¹⁴ Ngko sekwoe angopo sekumo komo'no wose'ma'monji yalokweno. ¹⁵ I oso'no ngko komo'no mose'maso yalokwe so'no ngko olo iyoswo mtí'mokalokwe losomo sekwo atofu líkuji Anítuye mehomife yahino wopíngo so'no huno wopíngo wotípemantífeho. Sekwo Anítuye mehomí soku, Anítu kakoe ango kuyoho. Anítu kako sekwoe símeho mo'mo songo humaho. Oseso sekwo Anítumo símeho hi'ntnnono uyalokwofo soku sekwo Anítuye hungkuno ne somo aho yokumpohn'nyo kesyohumafíkují oso hungkuno huhwo sohwo sekwo itíhwa'nyopo meho'nahumno. ¹⁶ Anítuye hungkuno hwapíngo ujo ehontojwahumentisoso níhu'no wopíngofoho. Anítuye hungkuno hwapíngoso Jisas Kílaisíyoho. Oso huhwo sohwo kako kakoe yahino wopíngo somo a'amu hwahoponjo hn'nwi monje mesyanehwono. Kakoe yahino somo símeho hi'ntnnono uyalokuhwoneso olenoho.

Jisas Kílais kako nakwo a'amu hwaho loponjo lohn'nwiye a'apaho nehópi manto kako utíhwa'nyopo í'mofapmmentisofoho.

Anítuye Towahuno Wopíngo sohwo kako Kílaisíye yahino hwapíngo neso netíhwahoníngki oso yahino hiso nto'nohini uhwoníwo'níngkuhwonefoho.

A'amu ahwomomjo huhwo wopíngo osenohini uhwoníwo'níngkohofofoho.

Kílaisíye hungkunoso a'amu temtítofo hopi'nonohino sofe ango'meemo ho'nímentisofoho.

A'amu hwahoponjoso hofíko kakine'no huno syafísyontífi símeho hi'ntnnono umentohofofoho.

Anítu kakoe hwomu Kílaisímo ahwomomo utíma'mentisofoho.

4

A'amu hwasyo hungkuno lutíhwawo'níngkohoho sohwafe hungkunofoho.

¹ Anítuye Towahuno sohwo kako hungkuno yoloho ole nalímento, Olo hwaho lopo síkuno moi'wo imo'nyo'ne mofone sohonta a'amu fehohnjoso hofíko Anítuye hungkunomo hohujo íkinjaopitnnefoho. Oso hohosohonta hofíko hwasyo hungkuno upa'níngkují hofíko Setenímo tífi íníngkafitnnefoho. ² Oso a'amu wonyo hwasyo hungkuno líkujo sohwa hofíko oso hwasyo hungkuno homo somne'no hofíko símeho mo'mo wonímango munyo'njo íhwoso'no olo'mo í'nongki wohumentíhwantífeho. ³ Hofíko hwasyo hungkuno ole wolutíhwantífeho. Sekwo ape nomafíkutoho. Sekwo wosopayo fehohnjoso noníngkutoho. Hofíko hwasyo hungkuno ose wolantífeho. I oso'no yo'mayo wosopayo nyo'ne, ape mayo yahinoso Anítu kako kakoe mehomí ne somo uyímentisofoho. A'amu Kílaisímo símeho hi'ntnnono uyíwo'níngkohofoso hofíko Anítuye hungkuno ne'njo somne'no huno uyahoníngki oso yo'mayo hiso hofíko Anítu kakoe aho mta'ni mantífe so'no hofíko Anítumo isamoyoka ulíwo'níngkohofofoho. ⁴ Nakwo olo so'no huno nayohoho. Yo'mayo Anítu mtí'mokumentisoso wopíngofoho. I oso'no nakwo humayoso peho'neto. O'o, nakwo Anítuye ahomta'ni yo'mayoso nomehwasi kakimo isamoyoka ulano. ⁵ Ou, yo'mayo Anítu mtí'mokonto wopíngofoho nalímentiso so'no nakwo oso hiso'no isamoyoka ulíwo'níngkuhwone'manji yo'mayo wopíngo'nohini imo'nalofoho.

Poul Timoutimo ulímento, Kíko nto'no humahoji Anítuye hungkuno nto'no filutíhwaho.

⁶ U ngko Poulí'ni olo hungkuno kíkine'no mtí'mokalokwe loso kíko olo hungkuno loso Anítuye a'amu ne somo lutíhusoso u kíko Kílais Jisasiye syoho ulohofiyo ne umo'nímonnoho. Kíko Anítuye hungkuno somo símeho hi'ntnnono uyohoji síkuno huhwo huhwi tífi íníngkuso'manji kíko Kílaisíye yokumpohn'nyo mahoji yokumpohn'nyo waloho'monnoho. ⁷ Kíko seníngkwohwosa mta'ango a'mane hungkuno so'no huno pí'níngo engo nosyafísyohotoho. O'o, oso hungkuno huhwo

sohwo kako nakumo Anituye yofeso molonetihwanehoho. Kiko Anituye yahino so'no huno nto'no syofisyomahoji osomnohini nto'no iningkayo'ne syoho engo fiyo. ⁸ Nakwo olo hwaho lopo yo'mayo syoho iwo'ninkuhwoneso nakwoe a'apahoso yokumpohn'nyo imokinwo'ninkuhwonefoho. Oso wopingofoho. Oso pa'nyoso nakwo Anituye yahino so'no huno ne'no syafisyihwasi osomnohini tifi nto'no iningkawasoso oso yahino hiso olo hwaho lopo humentaninkuhwasi wonefo'mamontonoho. I olopo'nohino'maho. O'o, nakwo Anitu'nji ne'no humentaninkuhwasi tifi hohonta ne'no nefo'manefoho. ⁹ Olo hungkuno lalokwe loso nehopeho. Hungkuno hilo somo a'amu hopi'nono nupa'ninkuji simeho hi'ntnnono uyife. ¹⁰ Anitu kako a'amu hopi'nonohinoso kakimo u'mayo'ne honingkano imo'mentisofoho. Nakwo Anitu kako songo ne'no humaso sohomo simeho hi'ntnnono nehopi uyalokuhwone hn'nimo Anitu kako asomo netimayo'ne nakwo hontohumalohwono. Oso'no nakwo syoho tohohmtnno'njo yalokuhwoneso a'amu hopi'nono hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyifitne'entani yalokuhwono.

¹¹ Kiko a'amu hopi'nonohino somo Anituye hungkuno somo ito'no iningkafitne'no hungkuno yokumpohn'nyo filutihwaho. ¹² Timouti sohwo, kiko hwe songo hwosoho. Oseso kiko nto'no mohumayo'manji a'amu hofiko kikimo kohoninkuji ole wokilantifeho. Timouti kiko yo'mingohwosi'maho. Ose wokilantifeho. Oso'no kiko nto'no fesyohumahoji a'amu jije yahino wopingo yahoninkiji kohoninkuji tifi wokinkingkapife. Yo'mayo hungkuno ujoso nto'no uso. Kiko hopi'nonohino somo simeho uyo. Anitumo simeho hi'ntnnono uyo. Honingkano wonyo ane wopingo'nohini fiyo. ¹³ Ngko kikimo ku'mayo so'no hontohumahoji Anituye hungkunoso kiko a'amu hopi'nonohino somne'no atofiso. Kiko Anituye yahino wopingo so'no syoho toho mtntnno'njo fitihwaho. ¹⁴ Hohonta kiko Anituye syoho ma'mentohino sohonta hwe engo sohwa hofiko kikimo aho kilonjimokumentohoho sohonta Anitu kako kikimo kakoe syoho iyo so'ne kakoe yokumpohn'nyo kijapmmentisofoho. Kiko oso hiso'no ikwesyafisyohoji aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahoji Anituye syoho yokumpohn'nyo fiyo. ¹⁵ Engolopohamo kiko Anituye syoho so'no simeho kumoninkuhwoso'no oso syoho homo somo nto'no mokosyohumentaninkiji a'amu hofiko nokohoninkuji hofiko oso jije syoho wopingo imo'nalokunjo so'no a'amu wokohonantifeho. ¹⁶ Kiko nto'no humanji Anituye syoho iwo'ninkino so'no huno nto'no syafisyohoji kiko a'amu somo Anituye hungkuno nto'no filutihwaho. Kiko oso syoho hiso nusikwajohotoho. O'o, kiko oso syoho hiso'no yokumpohn'nyo fiyoho'nyo. U kiko ose yohojo'no a'amu hofiko jije hungkunomo haloho kupewo'ninkohoho so'njimo Anitu kako kiko'nji wosetima'montonoho.

5

Poul Timoutimo ulimento, Kiko a'amumo yahino wopingo'nohini ulohoho.

¹ Timouti, kiko hwe engo sohwo yoka nulohotoho. O'o, kiko hungkuno hofiyono'no ulohoji hofikimo honingkano nto'no hmfihwajo. Hofiko jije mpohwosa pa'nyo hwafoho. Kiko hwomu songo sohwo honingkano jije ninkwahwosamo imofihwajwo'ninkino hopa hmfihwajo. ² Jije na'ujamo honingkano nto'no mihwajwo'ninkino hopaso nom'ne moya'mi sofamo oso hopa hmfihwajo. Moy-a'mi songo sofa hofiko hnnampijamo imofihwajwo'ninkino hopa hmfihwajo. Kiko moya'mi songo sofanji nohumahoji kiko hnnampijanji humawo'ninkino hopaso honingkano nto'no fiyo. Wonyo honinganoso yohotoho.

Apwojo sofamo nto'no mokosyohumayo'ne hungkunofoho.

³ U a'mu fisi kakoe hwehwo poyo nto pe'nososi kako'nohini humentaninkuhwososo a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'ninkohoho somo apwojo sekwo'njo ajwo'mo humalofo sofamo kiko nto'no ufo'mayo'ne nto'no filutihwaho. ⁴ U oso a'musi kakoe mehomitaho, hofiyakwosalaho, oso hwa hofiko nto'no humafijo hwa'manji u hofiko

oso ape ap+wojo somo nto'no ufo'mapife. Hohonta a'musi kako oso mehomi somo kako nonyo wosopayo hofiyo umojofoho. Kako fo'mofomo hofiyo uloho'mojofoho. Oso'no olohonta oso mehomi sohwa hofiko homningkwowho'ya'umo hofiko sikimo aku hofikimo mokosyohumamentisiyo hopaso hofiko sikimo nto'no womokosyohumantifeho. Oso mehomife syoho simo'mjofoho. Oso yahino hiso Anitu kakoe simehoso wopingo umo'nimontonoho. ⁵ I a'mu fisi kakoe hwehwo poyo nto pe'nimentisosi oso a'mu hisi nom'nihwo nufomanane anesi nohumanto Anitu kakimo ufo'mayo'ne hontohumaho. Oseso oso a'mu hisi kako sikuno huhwo huhwi sikuno'nji imingo'nji Anitu kakimo ufo'mayo'ne jomo ulalofoho. Oso yahino wonyoangkafofoho. ⁶ I oso'no a'mu nom'nesi kakoe hwehwo poyo nto pe'nimentisosi kako kakoe hunoso a'apahomne'nohini syafisiyoso yo'mayo kakoe simeho umo lonto yontesi kakoe fosyohumayo wopingoso poyo nto pe'niyoho. ⁷ Oseso kiko Timoutiki a'amu hopi'nonohino kiko'nji Anitumne'no uhu'mokuwo'ninkohoho somo homningkwowho homnosyamo nto'no mokosyohumayo so'no hungkuno yokumpohn'nyo uso. Hofiko'nji ap+wojo sofanni oso hungkuno homo somo tifi nto'no iningkafijo'manji nom'ne a'amuso hofiko hofikine'no oso yahino homo somne'no sitofo mulifitnnehoho. ⁸ A'amu fihwo kako kakoe a'amu somo nto'no mufo'mayo'manji kako Anituye hungkuno somne'no hohujo nto ikinjao'maso hweho. Olo kakoe honingkano loso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo iwo'ninkohoho sofe honingkano wonyo somo yakolo'nnyofoho.

⁹ Ap+wojo kako hwe anga'nohinohumo uma'nimentisosi kakoe soswo sikisiti (60) uyakolo'nnyosimo kakoe yofeso iyoswomo mtimojo. Ap+wojo yofe wo'nnyo sofamo ufo'mapitne'eno. ¹⁰ I ap+wojo hoho sofa hofikoe honingkano wopingo'njo sofa hofiko hofikoe mehomi somo nto'no mokosyohumamotofo sofa, a'amu ango kengo mta'angoso u'mahoninkofi wosopayo'nji ango'nji uyimotofotofo sofa, Anituye a'amu somo ufo'ma'motofotofo sofa, a'amu nom'ne somo yo'mayo tango u'mahoninko hofikimo ufo'ma'motofotofo sofa, hofiko yo'mayo yo'mayo syoho wopingo'nohini imotofotofo, osofate yofe so'nohini iyoswomo mtimokukuji sekwo ufo'mapmno. ¹¹ I sekwo moya'mi songo sofa hofikoe hwehwa poyo nto pe'nimentohoho sofate yofeso nomtimokukutoho. O'o, hofiko nom'ne huhwamo umonantane'no yalokuhwono likuji hofiko hofikoe simeho yo'mayo umo lonte somo iningkakuji Kilaisiye syoho wopingo somo uliko'mantifeho. ¹² Oso moya'mi sofa simo'mo hofiko nakwo Kilaisimne'nohini syoho uyano ko limentohoho osomo ne'no uningkowano majo'njo yontifi hofiko hwe nom'ne hwamo uma'nontifi oso hungkuno hohonta nakwo Kilaisimnohini syoho uyano limentohoho somo mtihupeelokwofo. Oso'no a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'ninkohofoso hofiko ap+wojo hoho sofamo ole ulantifeho. Yo'mayo hungkuno Anitumo yoloho nto ulontifi aku mtihupeso hopo'maho. Wonyofoho. Ose ulantifeho. ¹³ Nom'ne yahino ap+wojo songo sofa iwo'ninkohofoso olenoho. Hofiko Anituye syohoso miyo'njo ikuji hofiko piso'mo'nyo yahinoso mafikuji ango ho'mo ho'mo uku'mofantifeho. Oso'nohini'maho. Hofiko siki hungkuno livo'nontifi nom'ne a'amufe yahino syoho yo'mayo so'no ukinjhwojano lontifi iwo'ninkohofofoho. Hofiko nom'ne a'amu somne'no hwasyo hungkuno lontifi wonyo hungkuno kengo kengo nakwo majo'njo iwo'ninkuhwoneso livo'ninkohofofoho. Oso'no kiko hofikoe yofeso iyoswomo nomtimokohotoho. ¹⁴ O'o, ngko moya'mi songo sofate hwehwo poyo nto pe'nimentohoho sofamo ole ulivo'ninkohono. Sekwo nom'ne huhwamo uma'ninkukuji sekwo mehomi tipemafikuji yo'mayo ango syoho osomo nto'no mokosyohumantokuno. Ose ulivo'ninkohono. U hofiko ose ikujo'no Anituye mango sohwa hofiko nakumo nonahoninkukuji Anituye a'amu ne sofe yahino somo nuhwoninkukuji hofiko nakumo sitofo monalifitnnehoho. ¹⁵ Nakwo huno nayohoho. Moya'mi ap+wojo fehohnjo sofa hofiko Anituye honingkano wopingo somo nuliko'mantifi hofiko Seteniye honingkano somo tifi iningkowalokwofo. ¹⁶ Oseso a'amu Anitumne'no simeho hi'ntnnono uyivo'ninkohoho sofe temtitofotofo somta'ango hwe fihwo kako poyo pe'noso sohwoe ap+wojo humaso simo hofiko kakimo womokosyohumafe. Ose ikujo'ne'manji a'amu

Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ingkohofoso hofiko oso ap'wojo hisimo mokosyohumayo'ne tangoso motipemapifitnnehofoso. O'o, hofikoe syohoso ap'wojo hopifahwosa ane sofamo mokosyohumayoso hofikoe syohofoho.

Hwe engo Anituye syohomo mokosyohumayo sohwafe hungkunofoho.

¹⁷ Hwe engo Anituye syohomo mokosyohumayo sohwa hofiko Anituye hungkuno losetihwawo'n'ingkohofoso sohwa hofikoe syoho wop'ingo ifijo'manji sekwo hofikoe yofe ho'nomafikui hofikimo mpe engo ulohopmno. ¹⁸ Hwap'ingoso Anituye hungkunoso ole nelalofi, Yahu (*mpulimokau*) sohwo kako kikine'no syoho engo yontan'ingkuhwosi kiko kakoe simuyo somo hnnanosyiswohotoho. O'o, kako wosopayo wanono. Anituye hungkuno nom'nepo ole nelalofi, A'amu syoho'njo sohwa hofiko hamniyoho womapife. Ose nelalofoho. ¹⁹ Hwe anga'nohinohwo kako a'amu Anituye syoho'njo sohumne'no hungkuno ole somjulimasofoho. Olo hwe lohwo kako wonyo imasofoho. Kiko kakoe hungkuno ose mjulisomo haloho upehotoho. I oso'no kiko a'amu hufa'utaho u hufa'u sihunehwalaho oso hwa hofiko hungkuno somjakilifijo osomo kiko nupa'n'ingkohoji'manji haloho pofu. ²⁰ A'amu Anituye syoho'njo sohwo kako hon'ingkanano wonyo yoso'manji kiko a'amu hopi'nonohino sofe timo sopo m'humajohoji osopo kiko kakoe hon'ingkanoso nto'no m'hwajo. Oseso a'amu Anituye syoho'njo hopi'nonohino sohwa hofiko hon'ingkanano wonyo somne'no i'waho nto'no uyife.

²¹ Ngko olo hungkuno kijopalokwe loso'no Anitu'nji Kilais Jisasi'nji a'amu ahwomomjo hopi'nonohinofe timopo kilalokweno. Oso'no kiko nto'no fin'ing kayo. A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofiko kikimo enjwa'mo humalofo somo kiko nto'no mokosyohumaho. Kiko oso a'amu hofosofe hungkuno nto'no m'hwajiyo sohonta kiko olo hungkuno hiloso swo'nohini upa'n'ingkohoji kiko jije simemo mo'mo huno komo'no ole syafisyohotoho. U oloso kako imasofoho. U oso kako mimmasofoho. Jije simemo mo'mo huno komo'no ose syafisyohotoho. U kiko jije a'amu fehohnjo somo yoka mulohoyohoji nom'ne a'amu somo yoka hungkuno ulohotoho. O'o, kiko hofikimo yahino afa'nohino ulohofu. ²² Kiko a'amu fihumo kako Anituye syoho iyoso'no kiko kakimo aho komo'no ulonjimokohotoho. U simo'mo kiko kakoe humayo yahino so'nji kakoe syoho so'ntnne'no huno nto'no syafisyohoji kiko uhwonjoso nto'nohini uhwon'ingki'nanji ou kiko osohumo Anituye syohoso noho uyo. A'amu fihumo kiko Anituye syohoso komo'no usoso kako hon'ingkanano wonyo yoso'manji oso kakoe wonyo homo somne'no tango woki'ma'montonoho. Kiko oso yahino homo somne'no kiko i'waho nto'no ehumahoji u kiko wonyo'maso wohumamonnoho.

²³ U Timouti sohwo si ngko jije yahino somne'no hungkuno we'e wakilimo. Jije simemo kumnalof'wo'n'ingkiiso so'no kiko ahu'mo mijo'nohino non'ingkohotoho. O'o, kiko ipisayo mijo we'e yokumpohn'nyo so'nji mahoji hmnyo. Oso mahoji njoso jije mnokinoso moi'wo wakumo'n'intonoho.

²⁴ Ngko a'amu Anituye syoho'njo somne'no hungkuno nom'ne wakilimo. Anituye syoho iyo so'ne a'amumo komo'no nihwosopehotoho. A'amu fehohnjoso hofikoe hon'ingkanano wonyoso utihwa'nyopo yahon'ingki a'amu hofiko nuhwonontifi wonyofoho huno umontonoho. Oso hon'ingkanano homo somo nto'no m'hwajo. I oso'no a'amu fehohnjoso hofiko hofikoe hon'ingkanano wonyoso hiyasomo mokosyohumawo'n'ingkohofu so'no kiko huno makiyofoho. I oso'no hwangku hofikoe yahino wonyo somo ujo ehontojwasyonefoho. Oso a'amu hofiko oso a'amu homo somo hofikoe ne so'no huno umontonoho. ²⁵ Oso pa'nyoso nakwo a'amu nom'ne fehohnjo sofe yahino wop'ingoso utihwa'nyopo wentan'ingki uhwon'wo'n'ingkuhwono. I oso'no nakwo a'amu fehohnjo sofe yahino wop'ingoso muhwonyofoho. Oso'nji nom'ne sikuno somo utihwa'nyopo i'mofaponefoho.

6

A'amu hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofiwo'n'ngkohoho sohwafe hungkuno-foho.

¹ Timouti kiko a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofiyo somo ole uso. Sekwo huno ole fisyafihupmno. Sekwoe hwe engo sohwafo enjwa'mo fohumamno. Hofikoe yofeso monje ulohofikutoho. O'o, hofikoe hungkunomo haloho pekuji hofikoe syohoso yokumpohn'nyo ulohofiyimno. Ose ikujo'no a'amu nom'neso hofiko Anituye a'amu ne somne'no syoho ulohofiyo wonyo hwafoho masel'fitnnehoho. Hofiko sekwoe syoho somne'no Anituye yofe so'nji kakoe hungkuno lutihwawo'n'ngkuhwone so'ntnne'no sitofo mul'fitnnehoho.

² I sekwoe hwe engo huhwanji hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono unyohwa'manji sekwo huno ole nosyafisyikutoho. Nje hwe engo sohwo kako nje tatohweho. Oso'no ngko kakoe mangomo hwotoho wahmmnonoho. Sekwo huno ose syafisyikutoho. O'o sekwo huno ole fisyafihupmno. Nje hwe engo sohwo kako Anituye a'amu ne hweho. Oso'no ngko kakine'no simeho uyimo. Ngko kakine'no syoho ulohofi'mo ngko Anituye a'amu ne sohomo ufo'malokweno. Huno ose syafisyikuji syoho wopingo'nohini ulohofiyimno. Oso hungkuno hiso kiko oso a'amu homo somo uso.

A'amu hwasyo hungkuno lutihwayo sohwa hofiko huno ane hwafoho.

Engolopohamo kiko hwe moya'mi hopi'nonohino somo olo hungkunolo lutihwahoji hofiko tifi in'ngkayo'ne huno ufotofo. ³ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye hungkunoso Anituye yahino wopingo so'no lonetihwawo'n'ngkisofoho. Hwe fihwo kako oso hungkuno homo somo nuliko'manto nom'ne hungkuno kengo lutihwaso'manji ⁴ kako huno ne so'no huno'maso hweho. Kako oso huno hwasyo somo ho'nomo'nalofoho. Kako yo'mayo siki'no so'no ole li'wo'n'ngkohoho, Nakwo hungkuno hnyoso kengko kengko'nohini wohnnano li'wo'n'ngkohoho. Hofiko ose hnn'ngkahon'ngkofi olo yahino loso imo'n'wo'n'ngkisofoho. Nom'ne a'amu somne'no simano hntotohino, simeho wonyo, ikujoho, sitofo, nom'ne a'amu somne'no huno wonyo syafisiyo, ⁵ hofiko yoka hungkuno hnn'wo'n'ngkohofoho. Oso a'amu hiso hofiko hofikoe hunoso hwayo hohnjofoho. Oso a'amu ose sohwa hofiko Anituye hungkuno ne somo hofiko aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumunyofoho. Hofiko olo hwasyo hungkuno lomo syafisyiwo'n'ngkohofoho. Nakwo Anituye hon'ngkanomo in'ngkwaso'manji ho'yango womantanoho.

Ho'yango engo mayo'ne hungkunofoho.

⁶ U nehopi a'amu fihwo kako Anituye yahinomo in'ngkawe sohwo'manji oso a'amu sohwo kako Anitu mta'ni yo'mayo wopingoso woma'montonoho. I oso'no kako yo'mayo mayoso'no huno mosyafisiyo'njo yoso'manji ole wasyofisyono, Ngko yo'mayo mokosyohumameso hoponoho. Kako huno ose syafisyihwosi kako simeho wopingo'nji wohumamontonoho. ⁷ Nakwo huno nayohoho. Nena'wohija olo hwaho lopo aswo nema'mentohoho sohonta yo'mayo ahomo mokaho'nnyo monema'mmentohoho. O'o, awonoho. I oso pa'nyoso hwangu nakwo olo hwaho lopo poyo pe'n'ngkuhwasi Anitumo u'mano lihwaso oso apa'no u'manefoho. ⁸ U nakwo wosopayo'nji hwapife'nji'ni'manji u nakwo ole wolano, Oloso ngko'ne hoponoho. Ose wolano. ⁹ A'amu fehohnjoso hofiko ho'yango engo mayo'ne syofisyalokwofoso hofiko oso ho'yango'no hunoso hofoyo hopa lisyoswofohinalokwofo. Oseso hofikoe simehoso yo'mayo hopi'nonohino somne'no nulikafihwosi yo'mayo ho'yango engo mane'eno likuji yo'mayo yahino wonyoso uyantifeho. Oso hohosohonta hofiko ni'hu'nahone tikanomo ufitnnehoho. ¹⁰ Yo'mayo yahino wonyo hwap'ngoso olenoho. Hamniyoho engo mayo'ne yahino somo kako aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaho. A'amu fehohnjoso hofiko hamniyoho engo mayo so'no simeho umo'n'ngkahon'ngki hofiko Anituye yahino wopingo somne'no hohujo ni'hu'nahone ikinjaofontifi hofikimo yo'mayo tango engoso u'malofoho.

Poul kako Timoutimo kiko songo ne'no humayo yahino somo aho yokumpohn'nyo fikesyohumaho ulimentisofoho.

¹¹ Timouti sohswosi, kiko Anituye syoho ulohofiyo ne sohswosi oso yo'mayo yahino wonyoso iyo'eno. O'o, kiko honingkano wopingo umo lohoji nano yokumpohn'nyo mtitofu. Kiko Anituye yahino wopingo somo tifi finingkayo. Kiko Anitumo simaho hi'ntnnono uyohoji kiko nom'ne a'amu somo ufo'mahoji yo'mayo tango ku'mayo so'no kiko yokumpohn'nyo filohofu. Kiko a'amu hopi'nonohino somo simaho pompenge umofohoji wopingo'nohino ulohofu. ¹² A'amu kako Kilaisimo simaho hi'ntnnono uyiwon'ningkiso sohwo mjake'we hnnyo yahino iwo'ningkiso hweho. Kako yo'mayo yahino wonyo somo nuyakolofihwosi kako usijo'no humayo hohwafu somo i'mofapihwosi ho'yango songo ne'no humayo'neso aho yokumpohn'nyo womakumontonoho. Oso pa'nyoso kiko syoho yokumpohn'nyo yohoji engolopohamo songo ne'no humayo'ne somo kiko aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumaho. Anitu kako kikimo hohonta oso hiso'no kuhwosopo'mentisofoho. Kiko Kilaisimo simaho hi'ntnnono uyiwon'ningkino so'no a'amu pi'ningo engo somo yoloho nto lijwaofiwon'ningkino hwosoho. ¹³ Anitu kako yo'mayo songo humayo'ne ho'nahumentiso sohwo'nji Kilais Jisas kako hwe engo Pountiyas Pailot sohomo kakoe hwapingo so'no yoloho lijimo'mentiso sohwo'nji siko'monta'i siko nekumo ehonontanngki ngko olo hungkuno yokumpohn'nyo loso kijopalokweno. ¹⁴ Kiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako utihwa'nyopo asomo peso'no hontohumahoji kiko Anituye hungkuno somo nto'no mokosyohumahoji kiko tifi nto'no finingkayo. Osomo iningkahuji kiko nom'ne hungkuno'nji nomujo'mokohotoho. O'o, jije wopingo humayo so'no a'amu hofiko nokohonngkuji hofiko Anituye hungkuno somne'no sitofo malifitnehofu. ¹⁵ Oso sikuno Anitu ho'nahumentiso nto'nohino somo Anitu kako nakwoe hwaho utihwa'nyo lopo nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasimo uhwatimontonoho. Anitu kako'nohino yokumpohn'nyo huhwo sohwo kako yo'mayo so'no simonyo iyoso hwapingo hweho. Kako a'amu hwaho mokosyohumawon'ningkohofu sohwanji hwe engo hopi'nonohino sohwanjiye Hwe Engo hweho. ¹⁶ Oso Anitu anga'nohino huhwo sohwo kako kako'nohino poyo mape'niwo'ningkiso hweho. Anitu kako kakoe pomponaho engo sopo humaho. Oso kakoe pomponaho engo hopo sopo humaso so'no nakwo kako'njo tifonepo mu'manehwono. Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi humentani nakwo'njo mta'ningo a'amu anga'nohinohwo kako nolikafonto Anitumo muhwonyofoho. Oso pa'nyoso olohonta hwangu hohonta nakwo Anitumo muhwonanehwono. Nakwo kakoe engo so'no kakoe yofe engo so'nji yokumpohn'nyo so'ntnne'no engolopohamo ne'nohino woho'nomehwano. Nehopeho.

A'amu ho'yango engo'njo sohwafe hungkunofoho.

¹⁷ A'amu ho'yango engo olo hwaho lopo mokosyohumawon'ningkohofu somo ole uso, Sekwo yokumpohn'nyo imon'ningkutoho. Sekwo olo hwaho loponjo yo'mayo mokosyohumalofo moi'wo imon'niwo'ningkiso osomo simaho uyikutoho. O'o, sekwo Anitumo simaho nehopi uyimno. Kako nakumo yo'mayo nakwo simonyo iyo'ne yo'mayoso nejapiwon'ningkisosu kako hwapingo hweho. ¹⁸ Oso hungkunoso ulohoji hungkuno nom'ne olo'nji yokumpohn'nyo uso. Sekwo yo'mayo syoho wopingo'nohino fiyimno. Oso syoho engo hiso ikuji hofikoe simaho wopingo umon'nimontonoho. Sekumo yo'mayo Anitu sejaponteso sekwo nom'ne a'amu umofonyo yalokwofo somo ufo'mapmno. ¹⁹ Hofiko ose ifijo'manji tifi no'mo yo'mayo wopingo hofikimo ufo'mayo'ne hu'mesyalokwofo. Osohonta hofiko songo ne'no humayo'neso womantifeho. Ose uso.

Timouti sohswosi kiko jije syohoso nto'no mokosyohumaho.

²⁰ U kiko Timouti sohswosi, olo syoho Anitu kijapmmentiso lomo nto'no mokosyohumaho. A'amu olo hwaho loponjo sohwa hofiko olo hwaho loponjo huno loso nefoho liwo'ningkohofu so'nji yo'mayo hungkuno sikinjo so'nji mokosyohumantifi Anituye yofe moho'nomayo iyo so'ntnne'no kiko hohujo fikinjafo. Oso hungkuno

hiso Anıtuye hungkuno somo mangohwo imo'nimentisofoho. ²¹ A'amu fehohnjoso ole liwo'n'ngkohofi, Nakwo huno hi'nji'nwoho, hwasyo ose lontifi hofiko Anıtuye hungkuno ne somo uhwosopeelokwofo.

Anıtuye hitoho engoso sekumo ufehu'mokasesyono.

Nje hungkuno osohopeho.

2 Timouti

Olo Iyoswo Tifinjo loso Poul Timoutimne'no Mtimokumentisofoho.

Olo Hungkuno Simomjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo teti-foua'nji (34) teti-et'nji (38) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul mtimokumentisofoho. Timouti iyoswo simomjoso Poul kako ango Efesos sopo mamnehono huno ose uyahonngki mtimokumentisofoho. Oso huno uyimentisoso nehopeho. Kako Efesos sopo ne'no mammentono. Hofiko kakimo impe intofontifi ango Loumne'no motasimentohofofoho. Oso ango hopo sopo humanto hofiko ngkimo wofonjonisyantifeho. Kako huno ose uyahonngki oso hohosohonta Poul kako Timoutimo hungkuno ae'uyo uyimonto olo iyoswo tifinjo loso mtimokumentisofoho. Poul kako Timouti sohwo ango Loum sopo wosonohonapono lonto olo iyoswo loso mtimokumentisofoho. Olo iyoswo loso Poul kako Timouti sohwo Anituye hungkuno joso'no wonimango'no yonohonto mtimokumentisofoho. Kako simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo'nji lohofihwosi Anituye syoho uyononto olo iyoswo loso Poul Timoutimo yokumpohn'nyo umokumonto mtimokumentisofoho.

Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mtimokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lihwasi tifi unngkohwano.

¹ Nje hwomu Timouti sohwosi, ngko Poul Kilais Jisasiye hungkuno a'amumo lutihuku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwo'ni olo iyoswo loso kikimne'no mtimokalokweno. Anitu kakoe huno mta'ni nonihwosopento ntimento, A'amu Kilais Jisasiyo songo humayo'ne sejopalofoho. Kakoe temtifo imo'nngkahonngkuji ango songo ne'no humayo'ne uyimonnoho. Oso'no olo hungkuno hiso kiko a'amu ango'meemjo somo filutihuku'mofo. Ose ntonto nihwatimentiso hwo'nyoho.

² Timouti, kiko nje mehomi sohwsimo ngko simeho kijopalokweno. Nanngkwohwo Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasi'nji siko'monta'i siko'nyo wopingo kilohofohosi kikine'no hitoho ulofihwoso'no jije simeho pompenjiyo wokijapanjiyoho.

Nakwo Anituye hungkuno wopingo somne'no wonimango nanyo'eno.

³ Nje ajuyohwosa hofiko Anituye yahinomo tifi inngkamotofu pa'nyoso ngko huhwo'ni Anitumo tifi inngkwalokweno. Nje simeho ole manjofoho. Kiko wonyo hwosoho. Ose manjofoho. O'o, Anitumne'no hi nimomnngkahonngki kakoe simeho wopingo umokumonne'no yohono. Imingo'nji hinjopo sikwo'miyomo ngko Mpo-humo jomo uliwo'nonji kikine'no huno syakufisyonji isamoyoka uliwo'nngkohono.

⁴ Ngko nokiliko'mahonngko kiko humotaho sontimahnno so'no huno syakufisyonji nje simeho wopingo wanimo'nono lonji wakohonmonne'no yohono. ⁵ Kiko Anitumo simeho hi'ntnnono ne uyalokuno so'no huno nihohotokwoho. Simo'mo jije atohwo Louis kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyahonngki hnna'wohi Yunis kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyahonngki olohonta ngko huno ole niyohi, Kiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuno. Mango'nohini molalokuyohino. O'o, simeho hi'ntnnono ne uyalokuno. ⁶ Oso'no jije hunoso olo so'no kufohotofalokweno. Hohonta nakwo kikimo aho kilonjimokumentihwone sohonta nje aho kisokisyahonngko Anituye Towahuno kakoe yokumpohn'nyo kijapmmmentisofoho. Oso kijapeso engo umono'nono. Hwe fihwo kako toho fuyo intofososo toho engo wosijao'montonoho. Oso hopaso Anitu kikimo kijapeso engo umono'nono. ⁷ Kiko huno kiyohoho. Anitu kakoe Towahuno nejapeso nakwo a'amumne'no iyoho nanyo'ne nejapmmmentiso'maho. O'o, olo'ne nejapmmmentono. Nakwo Anituye yokumpohn'nyo'nji yo'mayo iyo'ne a'amu somne'no hitoho nalofone

nom'ne hwafe syoho kengo kengo so'nji miyonehoho. O'o, syoho kakwo'yohwoe simeho wopingo umone'ento kako simeho anga'nohino'nji kakoe syoho wopingo iwo'ninkiso hweho. Nomihwoe syoho miyowo'ninkiso hweho. ⁵ Hungkuno nom'ne ole, a'amu kako hano mjake'we hnnyo sohwo kako yo'mayo so'no hi umowo'ninkiso so'no huno mosyafisiyo'njo monje yasyonto sikuno huhwo huhwi kako mjake'we hnnyo yahinoso yamofone'no iwo'ninkiso hweho. Ose miyo'manji kako a'amu nom'ne somo muyakolofonehoho. O'o, kako mjake'we hnnyo somjo hamniyohoso momanehoho. ⁶ Hungkuno nom'ne ole, hwe fiho kako syoho yokumpohn'nyo yonto wosopayo hulonto oso syoho homo somo ne'no mokosyohumawo'ninkiso hweho. Wosopayo simo'mjoso toyo yihwoso'no hwe huhwo sohwo kako wosopayo hiloso kaki'no woma'montonoho. ⁷ Oso hungkuno hufa'u sihune somne'no huno fisiyafisiyo. Nakwoe Hwe Engo sohwo jije hunomo ehohosakisyihwoso'no hungkuno hwapingo ne so'no huno ito'no wakiyimontonoho.

⁸ Olo hungkuno loso'no sikuno huhwo huhwi huno fisiyafisiyo. Jisas Kilais, Ntefitiye imu sohwo kako tohino engo nomanto poyo imo'nonto apa'no nolikafonto nihu'nahone songo ne'no humaho. Oso hungkuno wopingos ngko lutihwawo'ninkohe hwo'nyoho. ⁹ I oso hungkuno hiso lutihwawo'ninkohe so'no a'amu wonyo hwoho ntontifi impo'angomo nihumojahoninkofi ngko tohino engo malokweno. I oso'no Anituye hungkunoso impo'angomo mohumanehoho. O'o, ifofo hopa angomeemo womanjao'mtonoho. ¹⁰ I Anitu nje a'amu ne imo'nifitne'ento nto uhwosopomentiso somne'no oso hungkuno lutihwawo'ninkoheso upa'nifijoso Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono ufijomanji kako songo ne'no humayo wonyoangkafoso uyimontonoho. Oso'no oso a'amu homo somo ufo'mayo'ne'manji yo'mayo tango ni'masoso wopingofoho. Ngko yokumpohn'nyo ito'nimeso simeho wopingo'nji tohino woma'mo.

¹¹ Olo hungkuno a'amu Kilais Jisasimne'no liwo'ninkohoho loso nehopeho. Nakwo kako'nji poyo sape'nimentihwone hn'nwi nakwo kako'nji songo nohumentihwanefoho.

¹² Yo'mayo tango kakoe syohomne'no nakumo ne'mahoninkuhwosi yokumpohn'nyo lohofaso'manji nakwo kako'nji yofe engo masoso a'amu somo nomokosyohumentihwanefoho.

Nakwo kakimo hohujo ikinjimofasoso u kako nakumo hohujo ukinjonaomontonoho.

¹³ Nakwo hungkuno ne'nji hwasyo'nji liwo'ninkuhwonefoho.

I Anitu ose'njo hwo'maho.

Kako hwasyo hungkunoso ane hweho.

Kako hungkuno ne'njo liwo'ninkiso hweho.

Kakoe hungkuno ne'no nowentihwonefoho.

Yo'mayo so'no nakumo nalonteso ne imo'nowo'ninkohoho.

A'amu Anituye syoho hofiyo yalokunjo sohomo Anitu kako yofe engo uyalofoho.

¹⁴ Jije a'amufe hunomo olo hungkuno loso'no yokumpohn'nyo ufhotofwo'nyo. Ole uso. Anituye yokumpohn'nyo'nji hungkuno waselimonne'no yohono. Hungkuno anga'no anga'no ajwo'mta'ango so'no yoka hnninkutoho. Ose uso. A'amu fehohnjoso yoka hungkuno nupa'ninkuji hofikoe huno somo wonyo umokumontonoho. Oso yokaso ne anefoho. A'amu homo somo mufo'manehoho.

¹⁵ Kiko Anituye syoho yokumpohn'nyo ne'no fiyo. Ose iso'manji jije syoho somne'no kiko wonimango makinonehoho. Syoho hofiyo isoso Anitu wakilimontonoho. Nje syoho ntohofiyo wopingo hwoho. Ose wakilimontonoho. Kiko Anituye hungkuno nehopi hwapingo neso ito'no filutihwaho. ¹⁶ A'amu yo'mayo hwahoponjo hwasyo hungkuno hnnowo'ninkohoho somne'no i'waho fiyimno. A'amu hofiko hwasyo hungkuno ose hnnowo'ninkohofoso a'amu nom'nemo hwasyo honngkanomo ikinjafo'ne wolipemotowantifeho. Anitumne'no hohujo ikinjimo'malofofoho. ¹⁷ Hofikoe hwasyo hungkunoso malofoyo pa'nyofoho. Sime'mo meyo kiyihwoso'no osopo a'apaho hopi'nonohinomo ifehu'mokasyonto uyo engo imo'nowo'ninkohoho. Hwe

hufa'u Himeneyosi'nji Filetos oso hwa'u siko oso yahino y'wo'n'ingkiyo hwa'uy-oho. ¹⁸ A'amu ose sohwa hungkuno ne'njo somo hwsopisyafi'wo'n'ingkohofoho. Ole luti'hwalo'kwofu, Jisasiye songo ne'no humayoso nto ma'malohwonefoho. Tifi no'mo apa'no molika'ne'njo yanefoho. Oso'no a'amu Jisasi'mo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkohofu fehohnjoso hofikoe hunomo wonyo imokalokwofu.

¹⁹ Anituye a'amu neso hofiko mnangkwasaho yokumpohn'nyo wonji'wo'n'ingkuhwone pa'nyofoho. Nangkumehoso masyuyofoho. Fompokumo mmo'nyofoho. Oso a'amu homo somne'no Anituye hungkuno ole nalohi, Anitu Hwe Engo sohwo kakoe a'amu ne somne'no huno uyohoho. A'amu mango'nohino so'ntnne'no huno uyohoho. I nom'ne hungkuno ole nalohi, A'amu fihwo ngko Anitu Hwe Engo sohwoe a'amu ne hwo'nyoho loso sohwo kako hon'ingkanu wonyo ni'hu'nahone miyonehoho. Ni'hu'nahone hon'ingkanu wonyo somo hohuju ukinjamofono.

²⁰ A'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ingkohofu somne'no pahnnimo hungkuno upa'nyo. Ango engo somo noswano, hwontoho, iku'yo yo'mayoso pi'n'ingku weho. Fehohnjoso hamniyoho engo'nji mpe imentohofoho. Fehohnjoso hwaho'nji mt'i'mokumentohofoho. Fehohnjoso iyoswo'nohinofoho. Noswanyo wop'inggo sopo wosopayo nopolofasy'ikuji a'amu yofe engo'njo somo uyantifeho. Iku'yo wonyoso jopaho hi'nji woho'naofantifeho. ²¹ A'amu fihwo yo'mayo hon'ingkanu wonyo, huno wonyo, oso ni'hu'nahone ho'naofihwosi kiho ane nohumentan'ingkuhwosi kako noswanyo hamniyoho engo'nji mpe imentohofu pa'nyo hweho. Kakoe Hwe Engo sohumne'no simeho anga'nohino'nji Anituye syoho'no hi umo'nyo sohwo Anitu osohumo yo'mayo syoho wop'inggo uy'imtonoho.

²² Mu songo hwomu songo hofikoe hunomo huno wonyo simeho fefoyo yo'mayoso u'mawo'n'ingkohoho. Oso hiso'no kiko i'waho ne'no yohoji hohuju fikinjamofu. A'amu nom'ne sohwo Hwe Engo Anitu sohumne'no jomo uli'wo'n'ingkohofu so'nji sekwo simeho anga'nohino'nji hon'ingkanu wop'inggomo hano fiyimno. Kilais Jisasi'mo simeho hi'ntnnono uy'imno. A'amu hopi'nonohino somo simeho hi'ntnnono uy'imno. Simeho pompenjiyo'nji fosyohumamno. ²³ Kiko olo so'no huno kiyohoho. A'amu Anitumne'no huno muyo'njoso hofikoe siki hungkunomne'no yoka hnni'wo'n'ingkohofoho. Hofikoe hungkunomne'no kilohon'ingkujo'no'manji kiko hohuju fikinjaofu. Hofiko'nji yoka hungkuno nohnn'ingkutoho. ²⁴ Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasiye syoho ulohofiyo sohwo kako nom'ne a'amu'nji ikujoho mofongki'nanehoho. O'o, kako a'amu hopi'nonohino somo hitoho ulofihwoso'no wop'inggo ulohofono. Kako Anituye yahino wop'ingoso hofiyo woluthwano. Nom'nehwa kakimo wonyo ulohopiyo so'no kako simeho wop'inggo'nji wohumano. ²⁵ Oso a'amu Anitumne'no hohuju nto ikinjimo'malofo sohwo Hwe Engo sohwoe syoho ulohofiyo sohwo kako hungkuno pompenjiyo ulihwosi Anituye hon'ingkanomo apa'no u'mayo'ne ufo'mano. Anitu a'amu homo somo huno songo uyo so'manji hofikoe huno kokato'nnyo somo ni'hu'nahone noho'namofikuji Anituye hungkuno ne'njo somo un'ingkwant'ifit'ikeno. ²⁶ Seten hofiko'ne hofoyo lisyoswofahumentiso somta'ni po'mentisofoho. Hofiko Seteniye hunomo in'ingkowalokwofu. I Anituye hungkuno ne'njo upa'nifijoso huno ehohosasy'ihwoso'no Seteniye hofoyo mta'ni wohumpeentifeho. Anituye hunomo un'ingkwant'ifeho.

3

Sikuno ae'uyo mofone sopo a'amufe yahino wonyo m'kun'imposo i'mofaponefoho.

¹ Olo so'no kiko huno wakiyono. Sikuno moi'wo umo'nimo lihwosi yoso sohonta yo'mayo yahino wonyo iyoso yo'mayo tango u'mayoso i'mofaponefoho. ² Oso hohosohonta a'amu hofiko huno hofikine'nohino syafi'hupitnnefoho. Ho'yango'nji hamniyoho ntnnohini syafi'hupitnnefoho. Hofikoe yofe'nohino ho'noma'n'fitnnefoho. Ole l'fitnnefoho. Nakwo'nohino huno'nji'nwoho. Ose l'fitnnefoho. Nom'ne a'amu

somo wonyo hungkuno'nji sitofo'nji ulifitnnefoho. Kaningkwohwo'ya'umne'no hahn'nyo ifitnnefoho. A'amu hofikimo wopingo ulohofahoningkujoso hofiko isamoyoka ulantihm'maho. Anituye yo'mayo so'no sifajo hungkuno ulifijoso honingkanano wopingo somo hwotoho ffitnnefoho. ³ Hofiko'montohwamne'no hofiko simeho afa minyofoho. A'amu nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo ifitnnefoho. O'o, yoka nohnningkuji yoka hiso moi'wo mmo'nonehoho. A'amu Anitumo miningkayo'njoso hofiko nom'ne a'amumo tango mayoso'no hwasyo hungkuno lfitnnefoho. A'amu yo'mayo wonyoso hofikoe simeho umo lonteso ifitnnefoho. Sikiyahu iwo'ningkiso hopaso hofiko a'amu nom'nemo fonifonyo ulohopitnnefoho. A'amu hofiko honingkanano wopingo'njo somne'no nakwolaho ulifitnnefoho. ⁴ Hofiko hofikoe a'amu somne'no tokoyo'ofu ulohopitnnefoho. Hofiko yofe engo mayo'ne nom'ne a'amu somo hwotoho feehufitnnefoho. Ole hnnifitnnefoho, Nakwo yo'mayo so'no huno hwapingo'njo'nwoho. Yo'mayo hofikoe simeho wopingo umo'nyo'neso oso hofikoe anituyoho. ⁵ Hofiko Santemo uhwonningkuji Anituye hungkuno ko likuji mango'nohini hwafoho. Anituye yokumpohn'nyo kakoe honingkanano ito'no iningkayo'neso ane hwafoho.

Oso a'amu homo somne'no i'waho ito'no fiyo. Hofikine'no hohujo fikinjamofu.

⁶ Oso a'amu fehohnjo hiso hofiko poji poji yontifi a'amu somo hwasyo hungkuno ole ulifitnnefoho, Anituye hungkuno wolosetihwano. Ose ulikuji hofikoe angomo nosyukuji hofiko'nji humafitnnefoho. Nohumafikuji hofikoe hwasyo hungkuno lutihwafikuji moya'mi fehohnjo honingkanano wonyo'njo so'no hofikoe hunoso nohayo muyo'njo yonefoho. Moya'mi sofa hofikoe hwasyo hungkuno somo iningkawekuji yo'mayo wonyo simeho umo lifijo so'no syafihupitnnefoho. ⁷ Oso moya'mi hofu sofa hofiko hungkuno songo upo'nano ko lifijo sofa Anituye hungkuno neso hofiko huno muyofafoho. ⁸ Hohonta hwe hwoso hufa'u hwa'u Janesi'nji Jampilesi'nji * siko Mousesiye mangohwa'u imo'nonji kakoe hungkunomo monje yahumentisiyefoho. Oso pa'nyo a'amu hwasyo hungkuno lutihwafijo sohwa hofiko Anituye hungkuno ne somo hwotoho feehufitnnefoho. Hofikoe hunoso kokato'nnyo'njofoho. Hofiko Anitu ne sohumne'no simeho hi'ntnnono muyo'njofoho. ⁹ I oso'no hofikoe syohoso ne mmo'nonehoho. Hohonta a'amu sohwa Janesi'nji Jampilesi'njiye yahinomo uhwonontifi ne anefoho lontifi miningkayo'njo imentohofofoho. Oso pa'nyoso a'amu hwasyo hungkuno lutihwafijo sohwafe yahinomo a'amu nuhwoningkuji miningkofitnnehofo.

Anituye hungkuno aho yokumpohn'nyo fikesyohumaho.

¹⁰ I kiko sohwo, ngko'nji hano emoyontai yo'mayo hungkuno lutihwawo'nningkohe so'no kiko huno kiyohoho. Nje yahino hwapingo neso kiko huno kiyohoho. Ngko Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo ne'no uyonji ngko yokumpohn'nyo ito'nonji Anituye syoho iwo'ningkohe hwo'nyoho. A'amu sohwa nje hungkunomo haloho maposo'njo ko yontifi wonyo ko tohofahoningkofi ngko hwe moya'mi somo simeho uyitwo'ningkohefoho. ¹¹ A'amu Antiyok, Aikouniyam, Lisitila oso a'amufe angopo nohumentaningko hofiko tango engo ntapmmentohofu so'no kiko huno kiyohoho. I oso tango nitama'mentiso somta'ni Anitu kako wae enitama'mentono. ¹² Ou, hwe moya'mi hopi'nono Kilais Jisasi mo simeho hi'ntnnono uyontifi Anituye hungkunomo hofiyo uningkowano lontifeso oso a'amumne'no a'amu nom'ne sohwa mangohwa imo'ningkuji yo'mayo tohino uyantifeho. ¹³ Hwe wonyo sohwanji a'amu hwasyo hungkuno'njo sohwanji hofikoe honingkanano wonyoso nomjmitwentifi honingkanano wonyo mikunimposo imo'ningkahoningki a'amu nom'ne somo honingkanano hwasyomo ipemotawowo'ningkohofihwafoho. Seten oso a'amu wonyo huhwo sohwanjo hwasyo hungkuno ulihwoso'no hofiko hwasyo hungkuno somo simeho uyantifeho.

¹⁴ I Timouti sohwo, Anituye hungkuno lokitihwamentihwone somo kiko simeho hi'ntnnono ne'no uyohoji aho yokumpohn'nyo ne'no fikesyohumaho. Nakwo a'amu

* 3:8: A'amu Jutaso hofikoe mpoeso ole, Janesi'nji Jampilesi'nji siko Mousesiye sikuno imofapmmentiso sohonta siko hwe hwoso'nji imo'nimojiyehwauyoho.

lokithwamentihwone hn'nwiye ne so'no kiko huno kiyohoho. ¹⁵ Kiko mehomi we'le sohwo si nohumanji Anituye Hungkuno Iyoswomo mtimokumentohoho somo kiko nupa'nonji huno wopingo syofisyoma'mentohino sohonta oso iyoswoso huno wopingo ne'no kijopahoningki olohonta kiko Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyahoningkini kako kikimo asomo kitimayo'ne hweho. ¹⁶ Hohonta Anituye Towahuno sohwo kako a'amu anga'no anga'nohino sohwo huno wopingo uyahoningki a'amu sohwa iyoswomo mtimokumentohohofoho. Olo hungkuno loso Anituye huno ne'njoso nakumo lonetihwayo'nefoho. Nakwoe honingkano wonyomne'no utihwa'nyopo ujo ehontojwasiyo'nefoho. Ujo ehontojwasyihwoso'no nakwo Anituye honingkano nto'no iningkayo'ne nefe'mayo'nefoho. Honingkano wopingomne'no lonetihwayo'nefoho. ¹⁷ Olo iyoswo loso nakwo Anituye syoho ulohofiyo hn'nimo yo'mayo syoho wopingo so'no yokumpohn'nyo nejaponto Anituye syoho so'no ito'no enesyohumayo'nefoho.

4

Anituye hungkuno ne'njoso a'amu somo ne'no filutihwaho.

¹ Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisas kako a'amu songo humalofo so'nji poyo pe'nimentohoho so'njiye hungkuno ikawlofihwosi hofikoe yahino somne'no yano ilofone sohwo kako nopihwosi a'amu hopi'nonohino somo yofe engo'nji umokosyohumanefoho. Oso Kilais Jisas huhwo sohwo'nji kaningkwohwo Anitu'ntnne'no sikoe timopo hungkuno yokumpohn'nyo wakilimonne'no yohono. ² Sikuno huhwo huhwi kiko a'amu somo Anituye hungkuno filutihwaho. A'amu Anituye hungkuno upo'nano likuji nto'no esyohumentaningkujo sohonta filutihwaho. I a'amu Anituye hungkunomne'no mosyafisiyo'njo humentaningkujo so'ntnne'no kiko Anituye hungkuno yokumpohn'nyo uso. A'amuso hofiko Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyifitnne'eno lohoji kakoe hungkuno yokumpohn'nyo uso. A'amu honingkano wonyo'njoso hofikoe wonyoso noho'naofikuji Anituye yahino wopingo somo iningkayo'ne hungkuno yokumpohn'nyo filutihwaho. A'amu honingkano wopingo somo uyo'ne usofitofohoji ufo'maho. A'amu jije hungkunomo haloho maposo'njo somo yoka hungkuno nulohotoho. O'o, hungkuno pompenjiyo'nohini filutihwaho. ³ Hwangku sohonta a'amu hofikoe hunomnohini iningkafitnnefoho. Osohonta ole wolantifeho. Anituye yahinomo nakwolaho. O'o, yo'mayo nakwoe simeho wopingo namokiyo'ne oso'nohino upo'nano. Ose lifijoso a'amu hwasyo hungkuno lutihwayo piningoso yo'mayo hungkuno simeho wopingo umokiyo'ne'nohini lutihwafitnnefoho. ⁴ Hofiko Anituye hungkuno ne'njo somne'no haloho pijwomokosyohumuningkuji a'mane hungkuno somo upa'nifitnnefoho. ⁵ I oso'no kiko sohwo si, yo'mayo tango ku'masoso jije huno nto'no ehohosakisyihwoso'no Anituye yahino somnohini simeho anga'nohino'nji nto'no finingkayo. Jije syohoso a'amu somo Anituye hungkuno yokumpohn'nyo filutihwaho. Kiko Anituye syoho ulohofiyo sohwo si kiko a'amu somo ufo'mayoso syoho ne'njo fiyo.

Nje syohoso moi'wo umonimonte'no yohoho.

⁶ Oso hungkuno kikine'no mtimokohe somo kiko hofiyo finingkayo. Nje sikuno we'eneponoho. A'amu sohwa ngkimo wofonjonisyantife'no yalokwofo. Ngko ahwomomno wasimne hwo'nyoho. ⁷ Ngko mjake'we hnnyoso yokumpohn'nyo yoho'nonji ne sopo nto i'mofohono. Anitumo simeho hi'ntnnono uyimwenji oso syoho Anitu ntapmentisoso moi'wo esojwaofohono. ⁸ Mjake'we hnnyo somjo ho'yangoso nje Hwe Engo ngkine'no ntomo'nohino esyohumaho. Ho'yangoso olenoho. Nje Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta kako a'amu hopi'nonohino sofe yahino somne'no yano nto'nohini ilofihwosi kako ngkimo ntonofo, Kiko hwe wopingo hwoho. Ose ntonofoho. Ngkimnohini'maho. O'o, a'amu hopi'nono Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontifi kakoe sikuno asomo peso'no hontohumalofo somo ose ulonefoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

⁹ Timouti sohwo, kiko ngkiyepono komo'no fi'pe. ¹⁰ Upa'nyo Ntemas kako ngkimo nto ni'hwoti'mo'maho. Kako hwahoponjo yahino somne'no umo'n'ngkahon'ngki ango Tesolounika'no nto umaho. Kileseni's kako ango Ngkolesiya'no nto umaho. Taitas kako ango Ntalimesiya'no nto umaho. ¹¹ Luk kako'nohini ngko'nji humalohwoyo. Kiko Mak nutimahoji ngkiyepono fi'pinyo. Kako nje syohoso wanifo'ma'montonoho. ¹² Ngko Tikikosi'mo Efesos ne'no nto li'hwaji'maleno.

¹³ Kiko wapmmo lohoji ango Tilouas nje manji'mofo sawemoso Kaposi'ye angomo uliko'ma'mentohe so'nji nje iyoswo so'nji ni'motape. Nom'neso yahwopaho somo hungkuno mt'i'mokinyo so'no ni'mo'n'ngkohoho. Oso'nji ni'motape.

¹⁴ Alekisa'nta kako ahwomo yokino syoho'njo sohwo kako ngkimo wonyo engo ntoho'maso so'no Anitu kako tango engo uyonefoho. ¹⁵ Kiko huhwosi oso hwe huhwo sohumne'no i'waho nto'no fiyo. Kako nakwoe hungkunomo hwotoho nafewo'n'ngkiso hweho.

¹⁶ A'amu Loummjo sofe ango hungkuno nto'no ni'hwajiyo'ne sopo ngko nolohofonji nje hungkuno si'mo'mjo ulahon'ngko nom'ne a'amuso ngkimo monifo'mayo'njo imentohofofoho. O'o, a'amu hopi'nono ngkimo ni'hwoti'mo'mentohofofoho. Oso ntohofo so'no Anitu kako tango muyo'njo iyo so'ne jomo ulalokweno. ¹⁷ I nje Hwe Engo kako ngko'nji nohumanto kakoe yokumpohn'nyo ntopahon'ngki Anituye hungkuno wop'ngoso hofikimo lut'hwamentohefoho. A'amu Jutaso aneponoho. A'amu Loummjoso hofiko Anituye hungkunomo upa'n'imentohofofoho. Anitu ni'fo'ma'mentiso so'no hofiko mofonjanisiyo'njo imentohofofoho. Oseso olohonta ngko wop'ngo humaleno. ¹⁸ A'amu sohwa ngkimo yo'mayo wonyo wontohofantife yalokwofo somta'ni Anitu ngkimo nontimawosi ahwomomjo ango kako mokosyohumaso sopo womeni'humaji'montonoho. Osopo nohumahm'mo kakoe yofe ne'no woho'nomahm'monnoho. Nehopeho.

¹⁹ Hungkuno nom'ne wakili'monne'no yohono. Kiko nje a'amufo eso a'amu Akwila'nji kakoe ape P'ilisila'nji Ounesifoulos'i'montohwantnne'no uso. ²⁰ Elastos kako ango Koulin sopo ne'no humaho. Tiloufimos kako mnokino ti'pemahon'ngki ngko kakimo ango Miletos sopo uliko'ma'mentohefoho. ²¹ Kiko komo'no fi'pe. Kiko ifoyo hamnosom'mofape sohonta kiko jefo somo komo'no fi'pe.

Olo a'amulo kikine'no nakwoe a'amuhwe kilalokwofo. Hofikoe yofeso Yupulos, Piyutenis, Linos, Kiloutiya oso hwanji a'amu Kilais Jisasi'mo si'meho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho olopo humalofo sonji kilalokwofo.

²² Nakwoe Hwe Engo Anitu kiko'nji wohumano. Kakoe hitoho so'nji sekumo wosemokosyohumano. Olo hungkuno loso ngko Pouli'ni mt'i'mokohono. Osohopeho.

Taitas

Olo Iyoswo loso Poul Taitasimne'no Mti'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti-wan'*nji (31) *teti-eti'*nji (38) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul Taitasimne'no mti'mokumentisofoho. Taitas sohwo a'amu Ngkiklik hweho. (Hungkuno hiso Ngkolesiya sohe engo 2 honingkano we'e 3. Osopo weho.) Taitas huhwo sohwo kako Poul'nji Anituye syoho imojiye hwa'uyoho. Tifi Poul'nji Taitas'nji hwaho we'e Kililit sopone'no umentisiyefoho. Nowenji Poul kako Taitasimo oso Kililit hopo sponjo a'amu somo yokumpohn'nyo umokiyo'ne uhumati'mentisofoho. (Hungkuno hiso Taitas sohwe engo 1, honingkano we'e 5. Osopo weho.) Poul kako olo iyoswo hiloso Nikopoulis humanto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasu tifi uningkohwano.

¹ Nje hwomu Taitas, ngko Poul Anituye syoho ulohofiyohwo'ni Jisas Kilaisiye hungkuno a'amumo liku'mofo (*apouse*) syoho'njo sohwo'ni olo iyoswo loso kikimne'no mti'mokalokweno. Anitu nonihwosopento ntimento, Kiko a'amu uhwasopo'mentohesohwa hofikoe simemo hi'ntnnono ntapeso yokumpohn'nyo usosofitofohoji nje hungkuno nehopi'nohino somo huno ito'no uyoso'no ufo'mahoji nje honingkanomonto'no iningkayo'ne filutihwahoho. Ose ntonto nihwatimentisofoho. ² Olo syoho hwapingoso olenoho. Hohonta Anitu nakwo'nji hwaho'nji mamti'mokiyo sohonta ole limento, A'amu ngkimo simemo hi'ntnnono ntapifijo somo songo ne'no humayo'neso uyimonnoho. Anitu kako hwasyo hungkuno ni'hu'no ane'njo sohwo ose nalimentiso so'no a'amu oso hungkuno hiso ne imo'nyo'ne hontohumalofo somo ufo'malokweno. ³ Tifi no'mo oso sikuno Anitu ho'nahumentiso sohonta olo hungkuno wopingo songo ne'no humayo'ne loso ho'ningkahoningki Anitu nakumo asomo netimayo'ne sohwo olo syoho loso ntapmentisoso ngko a'amu somo lutihwalokweno.

⁴ Taitas sohwo'ni ngko Anituye hungkuno kilahoningko kiko simemo hi'ntnnono uyonji nje hwomu nehopi imo'nimentohino hwosoho. Nakwoe simemo hi'ntnnono uyoso afafoho. Ole'no ni'mo'ningkohoho. Naningkwohwo Anitu sohwo'nji Jisas Kilaisiye asomo netimayo'ne sohwo'nji siko'monta'i siko kikimo yo'mayo wopingo kilohofohosi sikoe simemo pompenjiyoso kijape so'no ni'mo'ningkohoho.

A'amu Anituye syoho'njo sohwa olo yahino loso uyife.

⁵ Oso hwaho Kililit osopo yo'mayo syoho mesojwao'mmentihwoyoso kiko ito'no esojwafohoji ango'meemjo a'amu Jisas Kilaisimo simemo hi'ntnnono uyiwon'ningkohoho somo hwe engo mokosyohumayo'ne osohwamo kiko uhwasopofo. Ose kilonji kiliko'ma'mentohesohwa. ⁶ Ole kilimentoho, Hwe engo uhwasope sohwa olo yahino loso'nji wohumantifeho. Hwe huhwo sohomo a'amu nuhwonontifi honingkanowonyo somo ni'hu'no muhwoniwon'ningkohoyohoho. Kako ape anga'nohino'njo humawon'ningkiso hweho. Sikoe mehomi Jisas Kilaisimo simemo hi'ntnnono uyontifi kaningkwohwo'ya'uye hungkunomo haloho pewon'ningkohofohoho. Mehomi hisomo a'amu nuhwonontifi yahino wopingo'nohino somo uhwoniwon'ningkohofohoho. ⁷ Hwapingoso ole hwe engo lohwo kako Anituye syoho mokosyohumayo hweho. Oso'no kako honingkanowonyo ane'njo wohumano. Kako yokumpohn'nyo yahino iyo'eno. Kako simano hintotohino umnyo'eno. Mijo yokumpohn'nyo kako noningkuhwosi nonilohofe'eno. Kako ikujoho fongkiyo'eno. Kako hamniyoho engo so'no hi umo'nyo'eno. ⁸ O'o, kako olo yahino loso uyono. A'amu ango kengopo nta'ni jomo u'mayo somo wopingo umokosyohumawosi ango'nji wosopayo'nji uyono. Kako yo'mayo syoho wopingoso kako simemo wopingo'njo uyihwono. Kako Anituye hungkunomo ito'no iningkayo'ne umonono. Kako honingkanonto'nohinomo uningkaweno. Yo'mayo

honɪŋkano wonyoso nɪhu'no miyonehoho. Yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje yasɪhwosi Anɪtuye yahino somo unɪŋkaweno. ⁹ Yo'mayo hungkuno nehopi kakimo lutɪhunyo somo kako sɪmeho hi'ntnnono engo uyɪhwosi yokumpohn'nyo wokesyohumano. Ose ihwosi olo Anɪtuye hungkuno nto'nohino loso a'amu nom'ne somo lutɪhwahwosi hofɪkoe sɪmeho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo umokono. I a'amu Anɪtuye hungkunomo haloho maposo'njo somo hungkuno yokumpohn'nyo ulɪhwoso'no hofɪkoe honɪŋkano wonyomne'no huno wosyofɪsyantɪfeho.

A'amu Kɪlit pi'nɪngo engoso hwasyo hungkuno lɪwo'nɪŋkohofoho.

¹⁰ Hwapɪngoso a'amu Kɪlit pi'nɪngo engoso hofɪko hahn'nyo yɪwo'nɪŋkohofoho. Hahn'nyo yahino anga'no engoso olenoho. A'amu Juta fehohnjoso hofɪko Jisas Kɪlaisɪmo sɪmeho uyontɪfi hwasyo hungkuno ole lutɪhwawo'nɪŋkohofi, A'amu Jisas Kɪlaisɪye hungkunomo inɪŋkawowo'nɪŋkohofi sohwa hofɪko a'apaho sɪhu wakolo'nife. Hofɪko hwasyo hungkuno ole lutɪhwahonɪŋkofi a'amu fehohnjo sohwa oso hungkuno somo inɪŋkwalokwofo. ¹¹ Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo sohware filomjasyo. Hofɪko hamniyoho poji womano lontɪfi honɪŋkano wonyo nakwo miyoso lutɪhwawowo'nɪŋkohofoho. A'amu fehohnjo hofɪko'montohwa oso hungkuno homo somo nupa'nontɪfi Anɪtuye honɪŋkano wopɪngo so'no huno nto'no mosyafɪsiyo'njo yalokwofo. Oso'no hofɪkoe hungkuno somo filomjasyo. ¹² Hwe fihwo Kɪlitnnta'ango sohwa kakoe a'amu somne'no olo hungkuno lɪmentisofoho.

A'amu Kɪlit so'nwi nakwo hwasyo hungkuno lɪwo'nɪŋkuhwono.

Nakwo sikiyahu sohware yahino'njo'nwoho.

Toho'nohini nɪwo'nontaneso yo'mayo syohoso nakwolaho lɪwo'nɪŋkuhwone'nwoho.

Kɪlit sohware hwe huno'njo sohwa ose lɪmentisofoho. ¹³ Oso hwe huhwo sohwa hungkuno nehopi lɪmentono. Oso'no kɪko yoka yokumpohn'nyo ulohoho'no hofɪkoe hwasyo hungkunomne'no huno syafɪsyɪkuji sɪmeho uwolo'mokufe. Iwolo'mokukuji Jisasɪmo sɪmeho hi'ntnnono nto'no uyantɪfeho. ¹⁴ Ose ifijo'manji hofɪko Juta sofe a'mane hungkunomo haloho maposo'njo ikuji a'amu Anɪtuye hungkuno ne'njo somo hwotoho fewo'nɪŋkohofi sofe honɪŋkano somo hofɪko tɪfi minɪŋkafitnnehofi.

¹⁵ A'amu honɪŋkano wonyo aneso yo'mayo somo uhwonɪfijoso hofɪkoe hunomo sɪmehomo wonyo mumokonehoho. O'o, huno wopɪngo'nohini syafɪsyɪwo'nɪŋkohofoho. I a'amu honɪŋkano wonyo'njo Anɪtuye hungkunomo minɪŋkayo'njoso yo'mayo somo uhwonontɪfi huno wonyo pisakino'njo syafɪsyɪwo'nɪŋkohofoho. Yo'mayo honɪŋkano wonyo iwo'nontɪfi wopɪngo yalokuhwono lontɪfi yɪwo'nɪŋkohofoho. ¹⁶ Mango'nohini ole lɪwo'nɪŋkohofi, Nakwo Anɪtu ne sohune'no huno nayohoho. Ose ko lahonɪŋkofi yo'mayo yɪwo'nɪŋkohofi somo nakwo nuhwonontani nakwo huno nayohoho. Anɪtu ne sohomo minɪŋkayo'njofoho. O'o, hofɪkoe yahino pisakino'njo yontɪfi hahn'nyo yɪwo'nɪŋkohofoho. Syoho wopɪngoso mɪkwifitnnehofi.

2

Hwe moya'mi sokafo sofe hungkunofoho.

¹ I oso'no kɪko Anɪtuye yahino so'no a'amu somo lutɪhwayo sohonta kɪko hungkuno nehopi'nohini lutɪhwahoho'no hofɪko Anɪtuye honɪŋkano somo tɪpemaɪkuji osomo nto'no unɪŋkowanɪfeho. ² Hwe engo sohware ole ulohoho. Sekwo mijo yokumpohn'nyo engo nonilohofɪkutoho. Sekwo honɪŋkano ne somno nto'no womokosyohumano. Yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje feesyo. Sekwo Jisasɪye hungkunomo tɪfi inɪŋkakukuji a'amumo sɪmeho uyɪmno. Yo'mayo tango se'masoso sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.

³ Oso pa'nyoso ape sokafo sofamo ole ulohoho. Sekwo honɪŋkano wonyo nɪhu'no mifitnnehofi. O'o, honɪŋkano wopɪngo'nohini uyɪfe. Nom'ne a'amu somne'no siki hungkuno sɪfajo nolɪkutoho. Hofɪko mijo yokumpohn'nyo nonɪŋkuji oso mijo

hiso hofikoe hwe engo imo'nyo'eno. Hofiko moya'mi songo sofamo honingkano wopingo so'no wolutihwafe. ⁴ Ole wolutihwafe, Sekwoe hwehwamo simeho uyimno. Sekwoe mehomi somo simeho uyikuji hofiyo umokosyohumamno. ⁵ Ose lutihwafikuji olo'nji filutihwamno. Yo'mayo yahino hwahoponjo wonyo somo monje yasyikuji honingkano wopingo'nohinimo finingkamno. Nom'ne hwafe pono nukutoho. Sekwoe ango yo'mayo hopi'nonohino somo nto'no esyohumafikuji sekwoe hwehwanji sekwoe mehomi'njimo nto'no ufo'mapmno. Sekwoe hwehwafe hungkunomo haloho pekuji enjwa'mo fohumamno. Ose lutihwafikuji nto'no iningkafijo'manji a'amu nom'neso oso yahino wopingo somo uhwoningkuji Anituye hungkuno somne'no sitofo hungkuno mulifitnnehofo.

Hwe songo sohwafe hungkunofoho.

⁶ Oso pa'nyoso kiko hwe songo sohwoyo yo'mayo yahino hwahoponjo wonyo somo monje yasiyo so'ne filutihwahoho. ⁷ Taitas sohwoyo yo'mayo wopingo'nohini iso somo a'amuso tifi wokiningkapife. Oso'no jije honingkanomne'no nto'no fisyafisyayo. A'amu somo wolutihwamo lohoji hungkuno nehopi'nohini filutihwaho. Hwasyo hungkuno nolutihwahotoho. Kiko jije syoho ne so'no kumo'ninkwoso'no syoho loso ito'no fiyo. ⁸ Kiko hungkuno nehopi'nohini lutihwahoho'no a'amuso jije yahino somo kohoningkukuji hofiko honingkano wonyoso motipemapitnnehofo. Ose yohojo'no a'amu hwahoponjo yahino somo tifi iningkawowo'ninkohofoso nakumne'no wonyo hungkuno wonelano likuji nakwoe honingkano wonyo ane so'no wonyopi tipekuji wonimango unimontonoho.

Syoho ulohofiyo sohwafe hungkunofoho.

⁹ Taitas kiko a'amu hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofiyo sohwoyo ole filutihwahoho. Sekwoe hwe engo semokosyohumayo sohwafe hungkunomo haloho pekuji yo'mayo syohoso hofikoe simeho wopingo umokiyo'ne sekwo nto'no fiyimno. Sekwoe hwe engo sohwa syoho sejaposo so'no sekwo yoka nulikutoho. O'o, syohoso hofiyo fiyimno. ¹⁰ Hofikoe yo'mayoso hufo nomafikutoho. O'o, sekwo Anitu asomo wosetima'mo selalokunjo sohumne'no huno syafisyikuji syoho wopingo'nohini yontaningkukuji hwe engo sohwa simeho wopingo wosejopantifeho. Sekwoe honingkano wopingo somo sehoningkukuji Anituye hungkunomo sekwo iningkowalokwofo so'no huno ole wosyofisyantifeho, Anituye hungkuno wopingofoho. Oso hungkunoso a'amu hamniyoho momaso syoho'njo sohwoyo filutihwahoho.

Nakwo honingkano wopingomo nohumehwasi Jisas Kilaisiye Sikuno somne'no wohontohumano.

¹¹ Anitu a'amu hopi'nonohino hn'nimo simeho nejaponto wopingo wonaloho'mo lonto kako nakwoe wonyo'ne poyo wope'nono lonto Jisasimo uhwatimentisofoho. Oso yahino wopingo nalohofoso utihwa'nyopo yahoningki olohonta a'amu hopi'nonohino hn'nimne asomo netimayo honingkano somo hwasampo'mentiso hweho. ¹² Hohonta nakwoe honingkano wonyoso yokumpohn'nyo enemokosyohumentaningki yo'mayo hwahoponjo somo simeho uyimotohwonefoho. I olohonta Anitu wopingo naloho'mentiso so'no ole nelalofi, Sekwoe honingkano wonyomo hohujo ikinjamofikuji hwahoponjo yahino wonyo so'no i'waho fiyimno. O'o, hwahoponjo yahino wonyo somo monje yasyikuji Anituye yahino wopingo somo nto'no finingkamno. Anituye syohomne'no simeho semo'ninkuhwoso'no huno wopingo'nohini fisyafihupmno. Ose nelalofoho. ¹³ Ose ihwasi nakwoe Hwe Engo Anitu'nji Jisas Kilais Asomo Netimayo sohwa'u ne'no hontohumalohwono. Oso sikuno wonyoangkafo somo Jisas Kilais sohwo mofehi'nyo pa'nyo lhwosi nakumne'no nopahoningkuhwosi uhwonane'nwoho. ¹⁴ Jisas Kilais nakwoe honingkano wonyo somta'ni isihutofo'ne pe'nimentisofoho. Nje a'amu ne imo'nyo'ne hofikoe honingkano wonyo somo wae weeo'mo lonto a'amu hiso syoho yokumpohn'nyo wopingo'nohini ukufe lonto pe'nimentisofoho.

¹⁵ Olo hungkuno kumtɪ'mokiyalokwe loso a'amu somo hungkuno yokumpohn'nyo filutɪhwawo'nyo. Olo hungkuno loso Anɪtu mta'angofoho. Oso'no olo hungkuno loso'no a'amu huno ole syafɪsyɪkutoho, siki hungkunofoho. Ose nosyafɪsyɪkutoho. O'o, a'amu somo yokumpohn'nyo usosofitofohoji a'amu hungkuno losomo haloho maposo'njo somo yoka ulohoho. Kɪko Anɪtuye syoho ulohofiyu hwosoho. A'amu fihwo kɪko a'amu sikiinjofoho lihwosi kiyoloho.

3

Anɪtuye a'amu ne hn'nwi yahino wopɪngo'nohini uyɪhwano.

¹ Taitas sohwo, jije a'amu somo olo hungkuno so'no huno ufohotofo. Yo'mayo hwe engo sekwo enjwa'mo humalofu sohwa hwaho mokosyohumayo sohwa osohware hungkunomo haloho pekuji yo'mayo syoho sejapɪfijoso sekwo komo'no fiyɪmno. ² Ose ulohoji nom'ne hungkuno ole ulohoho. A'amu nom'ne somne'no wonyo hungkuno nolɪkutoho. Ikujoho nofongki'nɪngkutoho. O'o, sɪmeho pompenjiyo'nji nohumafɪkuji a'amu hopi'nonohino somne'no hwahopo pawomno. Wopɪngo'nohini ulohopmno. Ose ulohoho.

³ Kɪko huno moi'wonoho. Hohonta nakwo ho'nwi huno ane'nwoho. Oseso nakwo hungkunomo hwotoho hmmotohwonefoho. Hwe wonyo Seten kako hwasyo hungkuno nalonto honɪngkano wonyomo ipenemotapmmmentisofoho. Yo'mayo yahino wonyoso sɪmeho fefoyo'nji nakwoe hwe engo hopa imo'nɪngkahonɪngki nakwo tɪfi inɪngkowntani nakwoe a'apahomnohini ho'noma'nɪmotohwono. Nakwo nom'ne a'amu somne'no sɪmeho wonyo namo'nɪmɪweho. Hofɪkoe yo'mayo so'no hi namo'nɪmɪweho. A'amu nakune'no mangohwa imo'nalokwofo sohwanji nakwo hopi'nonohino mango hwona'nyoho.

⁴ Ose nohumentanɪngkuhwoni Anɪtu asomo netɪmayo'ne sohwo sɪmeho nejapeso utɪhwa'nyopo i'mofaponto honɪngkano wonyo somta'ni isɪhutofonema'mentisofoho. ⁵ Nakwoe yo'mayo honɪngkano wopɪngo'ne poyo pe'nɪmentiso'maho. O'o, Anɪtu nakumne'no hitoho ulofahonɪngki asomo netɪmayo'ne kako poyo pe'nɪmentiso hweho. Nakwoe wonyoso wae enaofahonɪngki kakoe Towahuno Wopɪngo sohwo mijo hopa kiyonemanto a'amu songo pa'nyo namokumentisofoho. Songo namokonto huno wopɪngo songoso nejapmmmentisofoho. ⁶ Jisas Kɪlais nakumne'no poyo pe'nonto apa'no songo lɪka'mentiso so'no Anɪtu kakoe Towahuno nehula'o'mentisofoho. ⁷ Ose yonto yo'mayo Jisas Kɪlais nakumne'no naloho'mentiso so'no Anɪtu nelalofi, Nje mehomi wopɪngo kuyoho. Ose nelalofoho. Oso'no nakwo'ne ango songo ne'no humayo'ne so'nji yo'mayo wopɪngo so'nji wonejapmmonto yahonɪngki hontohumalohwono.

⁸ Oso hungkuno nehopeho. Olo hungkuno pi'nɪngo kumtɪ'mokiyalokwe loso kɪko a'amu somo yokumpohn'nyo filutɪhwahoho. A'amu Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono uyɪwo'nɪngkohofoso olo hungkuno losomo inɪngkakuji hofɪko syoho wopɪngo so'no sɪmeho umo'nono. Olo syoho wopɪngo loso a'amumo ufo'mayoneso ne'njofoho.

⁹ Taitas sohwo a'amu siki yoka hnnɪwo'nɪngkohoho somne'no i'waho fiyo. A'amu hofiyakwosafe a'mane hungkuno somne'no huno syafɪsyɪwo'nɪngkohoho somne'no i'waho fuyakolofu. Honɪngkano hungkuno somne'no ikujoho hungkuno hopa hn-nontanɪngkujoso i'waho fuyakolofu. Nakwo huno moi'wonoho. Oso hungkuno hiso monefo'manehoho. O'o, ne'njo'maho. Ne anefoho.

¹⁰ A'amu fihwo sekwo'nji nohumahwosi a'amu somo wahusilo'mo lihwosi hungkuno kengo ulososo oso a'amu sohomo hungkuno yokumpohn'nyo uso. Jije hungkuno sɪmo'mjo somo haloho makuposo'manji apa'no uso. Apa'no haloho makuposo'manji oso hwe sohomo hohujo fikinjɪmofu. ¹¹ Oso a'amu oseso kɪko huno kiyohoho. Kako honɪngkano wopɪngo mta'ni nto sompee'maho. Kakoe yahino wonyo so'no huno ko uyahonɪngki kako kakoe yahino wonyo somo musɪkwajiyohoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Olo hungkuno loso nto mtito'maleno. Ifoyo hamno engo somo ngko ango Nikopoulis osomo wohumamonne'no yohono. Hwe hufa'u Atemasi'nji Tikikos'nji ngko'nji humalohwono. Oso'no hwangku hwe anga'nohino huhwo sohwo kikiyepono uhwatimonne'no yohono. Ku'maso sohonta kiko ango Nikopoulis sopo komo'no ni'maho. ¹³ Oso hwe Senas hungkuno mihwajiyo syoho'njo sohwo oso hwo'nji Apoulousi'nji siko hano iyo sohonta kiko hofiyo ufo'maho. Wosopayo'nji yo'mayo honingkanomme'no umofonyo iyoso'no yano uyo.

¹⁴ Kiko'nohini'maho. O'o, hwe moya'mi hopi'nonohinoso ufo'mapifijoso hofiko syoho wopingo so'no simeho umo'nimontonoho. A'amu umofonyo iyo sohwo ufo'mapife. Siki humayoso wopingo'maho. O'o, hofiko humafijoso syoho ne'njo uyife.

¹⁵ Olopo a'amu hopi'nonohini ngko'nji humalofoso nakwoe a'amuhwe kilalokwofo. A'amu Anituye hungkunomo iningkowalokwofoso kiko'nji humalofoso hofiko nakumo simeho nejopalokwofo oso hwamo ole fonajiyo, Nakwoe a'amufu ulalokuhwono. Ose fonajiyo ntohofo.

Anitu kako hofiyo wosefo'mano. Olo hungkuno loso ngko Pouli'ni mti'mokohono. Hungkuno osohopeho.

Filemoun

Olo Iyoswo loso Poul Kako Hwe Filemounne'no Mtɪ'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno Sɪmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɪmentiso sohonta soswo tɪwenti-nain'nji (29) teti-wan'nji (31) nto uyakolo'mentisopolɪkeno olo iyoswo loso Poul kako hwe Filemounne'no mtɪ'mokumentisofoho. Filemoun sohwo Pouliye a'amu hweho. Oso hwe huhwo sohwo ango Koulousi humunyo hweho. Filemoun huhwo sohwo kakoe syoho ulohofiyoso hi'njo hweho. Oso syoho ulohofiyoso sohune yofeso olenoho. Ounesimosɪyoho. Oso hwe Ounesimos huhwo sohwo hiyaso lɪ'mofonto ango Loum sopo Pouli'mo u'ma'mentisofoho. Nu'mahonɪngki Poul kako Anɪtuye hungkuno ulɪmentisofoho. Nulahonɪngki Ounesimos kako sɪmeho iwolo'mokumentisofoho. Sɪmeho iwolo'mokahonɪngki Poul Filemounɪyepo asomo uhwajɪmonto olo iyoswo loso mtɪ'mokuyahotɪmentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mtɪ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofɔ lɪhwasi tɪfi unɪngkohwano.

¹ U nje nɪngkwahwo Filemoun, nje hungkuno tɪfo upa'nyo. Ngko Pouli'ni nekwoe nɪngkwahwo Timouti'nji nohumentayo kikine'no olo iyoswo loso mtɪ'mokalokuhwoyo. Ngko a'amumo Jisas Kɪlaisɪye hungkuno ulɪmale so'no hofɪko ngkimo impo'angomo intofanɪhumalofofoho. U Filemoun kɪko nekwo'nji Anɪtumne'no syoho afa hwasoho. Nekwo sɪmeho kijopalokuhwoyo. ² Nekwoe hungkuno loso olo a'amu lomo uhwojalokuhwoyo. Nekwoe nampohwo Apiya'nji Akiposi'njoho. Akipos ngko pa'nyo Anɪtumne'no yokumpohn'nyo lohofonto Anɪtuye hungkuno lutɪhwalofoho. Nom'ne a'amu Jisas Kɪlaisɪmo inɪngkawentɪfi jɪje angomo uhu'mokuwo'nɪngkohoho somo hungkuno loso mtɪ'mokalokuhwoyo.

³ Nanɪngkwahwo Anɪtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlaisɪ'nji siko'monta'i siko yo'mayo wopɪngo selohofosɪsɪ sɪmeho pompengo wosejopanɪyoho.

Filemoun kako Hwe Engo Jisas sohumo sɪmeho uyɪmojo hweho.

⁴ Nje nɪngkwahwo Filemoun, ngko Anɪtumo jomo ulontnne sohonta ngko kikine'no isamoyoka mɪkunɪmposo ulɪwo'nɪngkohefoho. ⁵ Hwapɪngoso ole, Olo hungkuno loso upa'nɪmalefoho. Kɪko nakwoe Hwe Engo Jisas osohumo sɪmeho hi'ntnnono engo uyonji a'amu Jisas sohumo inɪngkuwo'nɪngkohoho oso'ntnne'no sɪmeho uyalokuno. Oso'no Mpohumo isamoyoka ulalokweno. ⁶ Olo so'no nɪmo'nɪngkohoho. Nakwo Jisas Kɪlaisɪmo inɪngkawo'nɪngkuhwone hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo sosofito'nɪngkuhwasi fo'ma'nososo yo'mayo wonyoangkafo Jisas Kɪlais neɪapɪwo'nɪngkiso so'no nakwo huno ito'no naisoso ito'nohini wokemokosyohumantanoho. Oso'no Mpohumo jomo ulalokweno. ⁷ Filemoun kɪko a'amu Jisas Kɪlaisɪmo inɪngkawo'nɪngkohoho somo sɪmeho engo uyalokuno so'no ngkimo yokumpohn'nyo nɪsosofitofonji nje sɪmeho wopɪngo kɪko nɪmokuwo'nɪngkino hwasoho. Anɪtuye a'amu hopi'nonohinoso kikine'no syakufɪsyontɪfi sɪmeho wopɪngo umo'nɪngkohoho.

Poul Filemounɪmo ulɪmento, Kɪko Ounesimosɪmo maho. Jɪje nɪngkwahwo hopa umo'nono.

⁸⁻⁹ Hungkuno anga'nohino Ounesimosɪmne'no wakilohonɪmonne'no yohono. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais a'amumo sɪmeho uyo yahino loso neɪapmmentiso so'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo kɪko inɪngkayo'neso nokilɪ'mnesohilo. I oso'no ngko sɪmeho kijapmmentohe so'no olo so'no jomo wakilohonɪmonne'no yohono. Kɪko ngkine'no huno kiyohoho. Ngko a'mane imo'nonji Jisas Kɪlaisɪye syohomne'no impo'angomo humaleno. ¹⁰ Oso'no Ounesimosɪmne'no wakilohonɪmonne'no yohono. Kako nje hwomu pa'nyo imo'nɪngkiso hweho. Impo'angomo nohumanji Anɪtuye

hungkunoso Ounesimosimo ulahon'ngko hungkuno hiloso kako simeho hi'ntnnono uyonto Anituye a'amu imo'nimasofoho. Oso'no ngko kan'ngkwowho pa'nyo humaleno. ¹¹ Oso hwe huhwo sohwo Ounesimosio kakoe yofe hwap'ngoso olenoho. Fo'mayo'nefoho. I hohonta Ounesimos kako jije syoho kilohofimentiso sohonta kako wonyo kilohomentisofoho. I olohonta kako kiko'nji ngko'nji syoho wonyoangkafo elohofiyo hweho. Kako wefo'ma'montonoho.

¹²⁻¹⁴ Anituye syohomne'no impo'angomo nohumentani'mo kiko ango kengopo nohumahoji ngkimo manifo'matnnehino. Kiko ngko'nji humentontasi ngkimo wop'ngo nonimokosyohumantnesohilo. I oso'no jije syoho kilohofiyo ngko'nji humayo so'no ngkimo wop'ngo nimokosyohumawoso'no nje simeho wop'ngo wanimo'nimonte'no yohoho. Jije uyohope hweho. Ounesimos ngko'nji wohumano lonji ko yoheso kiko olo hilo so'no manjoso'no ngko jije hon'ngkano jije syoho kilohofiyo osohumo asomo utimayo'ne mop'jwakumo'mnehono. O'o, kiko ngkimo nifo'mayo so'no asomo uhwasososo oso wonyoangkafofoho. I oso'no jije hunofoho. Oso'no kikiyepono Ounesimos sohumo uhwojalokweno. Hwe huhwo sohumo simeho engo uyonji uhwojalokweno.

¹⁵⁻¹⁶ Hohonta kako kuhwoti'mofonto we'enehwo hiyaso umentisofoho. Osohonta kako hamniyoho momaso'njo siki syoho kilohofiyo hweho. I olohonta syoho kilohofiyo'nohino hwo'maho. O'o, kako hnn'ngkwa'wehweho. Hwap'ngoso kako Hwe Engo Jisasi'mo simeho uy'wo'n'ngkiso hweho. Simo'mo Ounesimos we'enehwo kuhwoti'mo'mentisoso olelikeno, kiko'nji ne'no nohumuhne so'no kakuhwoti'mo'mentono. Nen'ngkwowho Ounesimosimo simeho uy'mentohe hwo'nyoho. I olohonta kiko kakimo simeho engo uy'imonnoho. Kako jije syoho kilohofiyo'nji hnn'ngkwa'wehwo'njoho.

¹⁷ Kiko ngkimo Anituye syohomne'no nje tatohwo hwosoho syonifisy'wo'n'ngkino'manji kiko ngkimo ntohof'wo'n'ngkino hopaso kiko Ounesimosimo ulohoho. ¹⁸ Hohonta kako kikimo wonyo pipi kilohomentiso'manji kiko ngkine'no oso hiso'no hungkuno fil'hwajo. Ngko jije yo'mayo so'no kikimo aku wokijapmmo. ¹⁹ Ngko Pouli'ni yo'mayoso aku wokijapmne'no nehopi kilalokweno. U kiko uhwonyo. Olo hungkuno loso nje aho'nji ifalifaliyo mt'i'mokalokweno. Ngko jije hunomo huno makufohoto'mnehono. Hohonta ngko Anituye hungkuno lokit'hwahon'ngko kiko olo hungkuno hilo somo simeho hi'ntnnono umentohino so'no kiko songo ne'no humayo'neso ma'mentohinofoho. I oso hungkuno kil'mentohe so'no kiko ngkimo aku peho ntapmmentohinoto. Awonoho. Oso hiso'no ngko huno makufohoto'mnehono. ²⁰ U nje n'ngkwahwo, kiko ngko'nji nakwoe Hwe Engo Jisasi'ye syoho ntnne'no syafisyohoji kiko Ounesimosimo ito'no mokosyohumaho. Kiko ose isoso nje simeho wop'ngo wanimo'nimontonoho.

²¹ Olo hungkuno ngko kikimne'no mt'i'mokuyohojalokwe loso kiko uhwon'ngkohoji haloho peso'no ngko huno niyohoho. Ounesimosimne'no yahino wop'ngo kiko ulohoho so'no kilohe somo tifi in'ngkahuji oso mta'ni kiko yo'mayo yahino wop'ngo ne'no mjim'soso jije yahino wop'ngoso nje hungkuno kilohe loso jije hunoso nje hunomo won'yakolo'monnoho. ²² Nom'ne hungkuno tifo upa'nyo. Ounesimos kikimo ku'maso sohonta kiko ngkine'no ango anga'no ito'no fesyohumaho. Hwap'ngoso sekwo ngkine'no Mpohumo jomo ul'wo'n'ngkohoho so'no hontohumaleno. Anitu sekuyepono ngkimo asomo won'hwajono ntnne'no yalokweno.

Nom'ne a'amuso Filemoun ne'no nakwoe a'amu hweho l'mentofofofoho.

²³ Epeef'los kako'nji ngko ntnne'no Kilais Jisasi'ye syohomne'no impo'angomo humalohwoyo. Kako kikimne'no nje a'amu hweho lonto huno syokuf'syalofoho. ²⁴ A'amu nom'ne sohwa ngko'nji Anituye syoho yalokuhwone sohwa kikimne'no nakwoe a'amu hweho kilalokwofo. A'amu huhwo sohwa ole, Mak, Alis'takos, Ntemas, Luk. Osohwa kikimne'no syokuf'syalokwofo.

²⁵ Nakwoe Hwe Engo Jisasi'ye kako yo'mayo wop'ngo waselohofono. Nje hungkuno tifo osohopeho.

Hipilu

Olo Iyoswo loso A'amu Hipilu somne'no Mt'i'mokumentohofoho.

Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo mofonepo *teti-sefen* (37) nto uyakolo'mentisopo olo iyoswo Hipilu loso t'ihwo mt'i'mokumentisot'ikeno. Iyoswo mt'i'mokomayo sopo a'amu mt'i'mokumentohofoho sohwanne'no yofeso mamt'i'mokiyofoho. A'amu fiso hof'ikoe hunoso olenoho. Poul mt'i'mokumentisofoho. A'amu fiso hof'ikoe huno olenoho. Mponopas, Apoulous, Luk, Mak'ija sohwa mt'i'mokumentohofofoho. I oso'no olo iyoswo loso'no huno ito'no'maho. O'o, t'ihwo mt'i'mokumentisot'ikeno. A'amu olo iyoswo hilo mt'i'mokumentiso sohwo olo iyoswo hiloso a'amu Juta Jisas'imo in'ingkunyo somne'no mt'i'mokumentisofoho. Oso a'amu hiso nt'ipo humentan'ingkofit'ikeno. Oso hiso'no nakwo huno monayofoho. Angopone yofeso majofoho. Olo iyoswo hwap'ingo mt'i'mokiyoso olenoho. Oso a'amu Juta Jisas'imo in'ingkunyo sofe s'imeho hi'ntnnonohino somo tango ifawe sohonta yokumpohn'nyo lohoho'ne yokumpohn'nyo umokumonto mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo nakwo atofu l'ihwasi t'ifi un'ingkohwano.

An'ituye Hwomu sohwo hungkuno nejapmmentisofoho.

¹ Hohonta s'ikuno pi'n'ingo somo An'itu kako kakoe hungkuno neyakwosamo uy'imentisofoho. S'ikuno fehohnjoso kako a'amu sohwo uyahon'ingki hof'iko nal'imotofofoho. S'ikuno nom'nemo An'itu kakoe hungkuno ahwomomjo a'amu somo uyahon'ingki nal'imentisofoho. ² I nakwo a'amu olhontajo hn'n'imo An'itu kakoe hwomumo kako hungkuno uyahon'ingki Jisas nal'imentisofoho. Oso hwomu huhwo sohomo An'itu ul'imento, K'iko hwaho'nji ahwomo'nji mt'i'mojo. Ose ulahon'ingki Jisas kako hwaho'nji ahwomo'nji yo'mayoso mt'i'mokumentisofoho. Oso mt'i'mokumentiso so'no An'itu kako Jisas'imo ul'imento, K'iko'nefoho ul'imentisofoho. ³ Nakwo An'ituye Hwomu huhwo sohomo uhwonontani nakwo An'itu ne sohwo yokumpohn'nyo'nji An'ituye yofe engo'nji uhwon'wo'n'ingkuhwonefoho. Kako An'ituye yahino ne somo nakumo net'ihwayo'ne hweho. Jisas kako hungkuno yokumpohn'nyo lonteso kako hwaho'nji a'amu'nji yo'mayo so'nji huli'mokumemokosyohumaho. Kako a'amufe wonyoso wae yafo'ne hon'ingkanoso imo'mentisofoho. Imof'kwato lohofonto kako ahwomomo sontu kan'ingkwohwo An'ituye aho angahohnta'ni nohumanto yo'mayo somo mokosyohumaho.

An'ituye hwomu Jisas sohwo kako a'amu ahwomomjo somo hwofilo'nnyo hweho.

⁴ Oso yofe engo An'itu kakoe hwomumo mul'imentisoso a'amu ahwomomjo hopi'nonohino sofe yofemo yakolo'nnyo hweho. Yofe engo loso ole, An'ituye Hwomufoho.

⁵ Hwap'ingoso ole, Olo hungkuno loso An'itu hohonta a'amu ahwomomjo somo ul'imentisotaha. O'o, kakoe hwomumnohino ole ul'imento, K'iko nje Hwomu hwosoho.

Olohonta ngko j'ije Mpohwo'nyoho.

Nom'ne honta ole l'imento,
Ngko kan'ingkwohwo'ni humaleno.
Kako nje hwomu hweho.

Oso hungkunoso Jisas'mnohino ul'imentisofoho. ⁶ An'itu kakoe Hwomu anga'nohino Jisas osohomo hwahopo uhwat'imoto yonto An'itu kako a'amu ahwomomjo somo ul'imento,

A'amu ahwomomjo soku sekwo nje hwomufe yofe foho'nomapmno.

Ose ul'imentisofoho. ⁷ An'itu kakoe a'amu ahwomomjo somne'no ole nalohi,

Ngko nje a'amu ahwomomjo somo mt'i'mokahon'ngko nje syohomne'no hofi'ko em-ta'm'ingo ifofo'nji oso hopa iwo'n'ngkohofofoho.

Ose nalimentisofoho. ⁸ I Anitu kakoe Hwomumo ole uli'mento, Kiko Anitu sohwo, a'amu hopi'nonohino somo yokumpohn'nyo ne'no mokosyohu-mantitnne hwosoho.

Jije a'amufe hon'ngkano nto'nohino m'hwajontihne hwosoho.

Oso yahino nto'nohino m'hwajiyo somo a'amu hiso nuhwon'ngkuji nto'nohinoho kil'ifitnnefoho.

⁹ Kiko yahino ito'nohino so'no kumo'n'iwo'n'ngkohoho. Yahino wonyoso ngkilaho l'iwo'n'ngkino hwosoho.

Oso'no ngko jije Anitu sohwo'ni ngko yofe engo mayo'ne kuhwosopo'mentohefoho.

Oso'no jije si'meho wop'ingo kumokuwo'n'ngkoheso jije a'amufe si'meho wop'ingo somo yakolo'nnyofoho.

Ose ulimentisofoho. ¹⁰ Nom'ne honta kakoe hwomumo ole uli'mento, Hwe Engo sohwo, si'mo'mo ne'mo kiko hwaho'nji ahwomo'nji jije aho'nji mt'i'mokumentohino.

¹¹ Olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'nonefoho.

I kiko ose'ne'maho. O'o, kiko ne'no nohumantohotnne hwosoho.

Hwaho'nji ahwomo'nji hwap'ife yofoho imo'n'ngkiso oso hopa imo'nonefoho.

¹² A'amu sohwa hwap'ife ku'mokasyont'ifi nom'ne songo iwo'n'ngkohoho hopaso kiko hwaho'nji ahwomo'nji noku'mokasyohoji kiko nom'ne songo woho'nahumon-noho.

I oso'no kiko huno mikwesya'fihutnnehino. O'o, ne'no nohumantohotnne hwosoho.

Anitu ose ulimentisofoho. ¹³ Hohonta Anitu kakoe hwomumo ole uli'mento,

Kiko nje aho anga sohohnta'ni fesyohumaho.

Oso kiko nohumahoji ngko jije mango sohwa jije sif'iki'nyo'mo enjwa'mo wakuhu-moti'monnoho.

Oso hungkuno ulimentisoso Anitu kakoe a'amu ahwomomjo somo ulimentisotaho.

O'o, kakoe hwomumne'nohino ulimentisofoho. ¹⁴ A'amu ahwomomjoso hofi'ko Anitu

kakoe syoho ulohofiyofoho. Oso a'amu homo somo Anitu kako asomo uti'ma'mne somo ufo'map'ifento uhwaj'wo'n'ngkisofoho.

2

Anitu asomo net'imayoso mikun'imposo wonyohofiyofoho.

¹ Oseso oso hungkuno neso Anituye hwomu nejapmmentiso somne'no nakwo piso'-mo'nyo ihwasi nus'ikwoj'hwalo. O'o, nakwo yokumpohn'nyo kesyohumehwasi t'ifi un'ngkohwano. ² Hohonta Anituye hungkuno a'amu ahwomomjoso hofi'ko hwahoponjo a'amu somo uyahon'ngkofi a'amu hwahoponjo hiso hofi'ko hungkuno homo somo haloho maposo'njo yahon'ngkofi oso yahino wonyo somne'no Anitu hofi'kimo tohino engo uy'imentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohi, oso hungkuno hiso a'amu ahwomomjoso hofi'ko a'amu hwahoponjo somo uy'imentisoso hungkuno nehopeho. ³ Anitu nakumo asomo net'imayo'ne hon'ngkano hwosampo'mentisoso wonyohofiyofoho.

Oso homo somne'no nakwo hohujo ikinjaof'ihwas'i'manji oso yahino wonyo somne'no nakwo tohino mayoso'no hiyaso nti'mte wanehwono. Hon'ngkano ni'hu'no awonoho. Nakwoe Hwe Engo sohwo si'mo'mo olo hilo so'no a'amu somo ulimentisofoho. A'amu hiso nupa'nont'ifi ne'njofoho lont'ifi hungkuno homo somo in'ngkawent'ifi hungkuno homo somne'no nalimentohofofoho. ⁴ Hofi'ko hungkuno hiso nolut'ihwentan'ngkofi Anitu kako hungkuno homo somo yokumpohn'nyo sosofitofosyohumayo'neso kakoe yokumpohn'nyo a'amu homo somo uyahon'ngki hofi'ko yo'mayo wonyoangkafo iyo so'ne a'amu somo yamofa it'ihwamentohofofoho. Anitu kako a'amu anga'no anga'nohino homo somo kakoe Towahunu uhwojahon'ngki Towahunu sohwo a'amu somo Anituye huno mta'angoso yo'mayo yahino wonyoangkafoso uy'imentisofoho.

Nakumo asomo net'imayo'ne hwap'ingoso Jisasiyoho.

⁵ Hwangku hwaho nom'ne songo i'mofapone'no lalokuhwono. Oso hwaho songo mokosyohumayo so'no Anitu kako a'amu ahwomomjo somo uhwasopo'mentiso'maho.

⁶ O'o, Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho somo hwe fihwo ole mt'i'mokumento, U Anitu, nakwo a'amu hwahoponjo hn'nimne'no kiko huno peho'ne syonefi'syalokuno. Nonemokosyohumanji nakwo a'amu wonyo hn'nimne'no kiko huno pehofo syonefi'syalokuno.

⁷ Kiko a'amu ahwomomjo so'njo sopo kakimo hofiko'njo enjwa'mo we'enehwo wohumanonji uhumat'i'mentohinofoho.

Kiko jije yokumpohn'nyo uyonji yofe engo mulonji kakoe yofe engo ho'noma'mentohino.

⁸ Kiko yo'mayo hopi'nonohinoso kako mokosyohumayo'ne kakimo enjwa'mo ho'nohumentohinofoho.

Ose mt'i'mokumentisofoho. Ou, Anitu yo'mayo hopi'nonohinoso nakwo mokosyohumayo'ne ho'nahumentisofoho. I anga'no olopo siki we'ne moho'nahummentono. O'o, ni'hu'no hopi'nono nakumo enjwa'mo we'ne ho'nahumentisofoho. I oso'no yo'mayo somo uhwonantaneso nakwo momokosyohumawo'n'ngkoho yihwono. O'o, ni'hu'no awonoho. ⁹ I oso'no hohonta Jisas kako a'amu ahwomomjo so'njo enjwa'mo we'enehwo humamentisofoho. Hwap'ngoso Anitu nakumne'no hitoho ulofahon'ngki Jisas kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwiye hon'ngkano wonyomne'no tohino engo nomanto poyo pe'nimentisofoho. I kako ose imentiso so'no Anitu kako Jisasimo apa'no yokintahopo uhumajonto kakoe yokumpohn'nyo'nji yofe engo uyimentisofoho. Osohumo uhwonalokuhwono.

¹⁰ Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso mt'i'mokumentiso hweho. Kako hwap'ngofoho. Anitu kako kakoe mehomi pi'n'nggo engo ne'njosso ngkiyepono pi'kuji ngko'njo lopo humaf'kuji nje yokumpohn'nyo'nji nje yofe engo'nji mapitne'ento li'mentisofoho. Anitu ose likwato lohofonto kako huno ole syaf'hu'mento, A'amuso hofiko ngkiyepono sap'fitne'no nje hwomu kako hofikoe wonyo hon'ngkanomne'no tohino mayoso wop'ngofoho. Anitu ose syofis'yahon'ngki Jisas kako hwahoponjo a'amu hn'nipa'nyo imo'nimentisofoho. Jisas nohumanto yo'mayo tango kakimo u'mahonjoso kako wonyo ni'hu'no miyo hweho. Kako nakwoe wonyomne'no tohino engo ma'mentisofoho. Oso tohino ma'mentiso so'no nakumo ahwomomne'no netimayoso Jisas huhwo sohwo hoponoho. ¹¹ Oso'no Jisas wonyo ane sohwo kako nakumo nonemanto nakumo wonyo ane pa'nyo namokonto kakimo mone'mo'nalofoho. Oseso Jisas'janji nakwo'nji nan'ngkwowho anga'nohinoso Anituyoho. Oso'no Jisas kako nje n'ngkwahwosafu nalonteso wonimango munalofiyohoho. ¹² Jisas Anitumo ole ulim'ento,

U Anitu ngko nje n'ngkwahwo nampohwosamo kikine'no ulimonne'no yohono.

Hofiko kikine'no uhu'mokukujo'no osopo humahm'mo ngko jije yofe ho'nomayo'ne ta walimonnoho.

¹³ Jisas kako apa'no ole li'mento,

Ngko Anitune'no sim'eho hi'ntnnono uyimonnoho.

Ose lonto nom'ne hungkuno li'mento,

Ou kiko ngkimo nohonyo. Nje mehomi Anitu ntapmmentiso so'nji ngko'nji olopo humalohwono.

Ose li'mentisofoho.

Jisas nakumo nefo'mayo'ne a'amu hwahoponjo hn'nwi pa'nyo imo'nimentisofoho.

¹⁴ Oso mehomi Anitu Jisasimo uyimentisoso hofiko hwahoponjo a'amufoho. Oso'no Jisas kako hwahoponjo a'amu imo'nimentisofoho. Olo nakwoe hwaho hopo lopo hwe wonyo Seten kakoe yokumpohn'nyo'nji nakumo poyo namokuwo'n'ngkoho. Oso'no nakwo poyo pe'ni'wo'n'ngkuhwone pa'nyoso Jisas poyo pe'nimentisofoho. I oso'no Jisas kako apa'no songo lika'mentiso sohonta kako Seten'ye yokumpohn'nyo somo hwotoho hmentisofoho. ¹⁵ Nakwo mehomi we'e so'nwi poyo pe'nyoso'no iyoho nanimentiso

mta'angoso olohonta engo hn'nwi nenalofoho. Oso iyoho nenalokunjoso nakumo impe intofonesyohumaho. I Jisas poyo pe'nimentiso so'no kako oso impe homo somta'ni nasihuto'mentisofoho. ¹⁶ Jisas oso syoho imentisoso a'amu ahwomomjo somo ufo'mayo-o'ne'maho. O'o, Apilohamiye imu hn'nyumo nefo'mayo'ne imentisofoho. ¹⁷ Oseso Jisas kako a'amu hwahoponjo ne pa'nyo imo'nimentisoso homningkwa'wehwosafe yahinoso ma'mentisofoho. I oso'no yo'mayo yamofu u'manteso kako yokumpohn'nyo lohofonto wonyo honingkanoso miyo'njo imentisofoho. I homningkwa'wehwosamne'no hitoho ulofahoningki hofikoe wonyomne'no tohino manto wonyo hiso wae yafo'ne honingkano imo'mentisofoho. Oso'no kako ajwopo nohumanto nakumo Anitu'nji ufohi'nyo'ne huli'mokomokonesyohumawo'ningkiso hweho. ¹⁸ Olohonta yo'mayo hwahoponjo ne'mahwosi honingkano wonyomo upenemotamo lihwosi yososo Jisas wonfo'ma'montonoho. Hwapingoso Jisas nakwoe hwaho lopo humamentiso sohonta yo'mayo hwaho lophonjo tangoso Jisasimo honingkano wonyomo upemotamo limentisofoho. Oso tango u'ma'mentiso so'no yo'mayo nakumo yamofu nalohofu so'no Jisas kako huno uyihwoso'no nefo'mayo'neso Jisas kako hoponoho.

3

*Jisas*ye yofe engoso Mousesye yofemo yakolo'nnyofoho.

¹ Nje a'amufu, sekwo Anituye mehomi ne imo'nimentohofu soku, Anitu ahwomomo humaso sohwo sekumo sehwasopo'mentisofoho. Jisas kako Anituye hungkuno uyohojiku'mofu sohwo kako nakwo Anitu'nji humayo'ne huli'mokonesyohumaso so'no nakwoe wonyo wae enafo'ne syoho ma'mentisofoho. Oso huhwo sohomo simaho hi'ntnnono uyiwon'ningkuhwone oso'no kakoe a'amu ne'nwoho liwo'ningkuhwonefoho. I oso'no nakwo Jisasimne'no huno ne'no syofisyihwasi nakwo Jisas kakine'no huno engo wotipemehwano. ² Anitu oso syoho hiso'no Jisasimo uhwasopeehoningki Jisas syoho hiso hofiyo esojwao'mentisofoho. Simo'mo Mouses kako a'amu Isilael somo Anitumo ufohi'nyone huli'mokosyohumamentisofoho. Tifi sohonta Jisas huhwo oso syoho Mouses hopaso kako ma'mentisofoho. ³ Nakwo ango wopingo uhwonantaneso ango wopingo homo somo yofe engo muliwo'ningkuhwonetaho. Awonoho. Nakwo ango kakwo'yohwo sohune'no yofe engo muliwo'ningkuhwono. Oso'no Jisas kako nakumo Anituye ango pa'nyo namokumentiso hn'nwiye ango kakwo'yohwo sohwo Jisasiyoho. Mouses kako ango homo somo mokosyohumayo'nohino hweho. Jisas kako ango homo somo kakwo'yohweho. Oso'no Jisas kakoe yofe engoso Mousesye yofe somo yakolo'nnyofoho. ⁴ Ango hopi'nonohinoso a'amu muliwo'ningkohofofoho. I oso'no Anitu kako'nohino yo'mayo hopi'nono mtimokumentiso hweho. ⁵ Mouses Anituye syoho ulohofiyo sohwo kako Anituye hungkunomo tifi iningkawento Anituye angomo wopingo mokosyohumamojo hweho. Anitu Mousesimo yo'mayo Anitu kako hwangku yoneso'no lutihwamentiso so'no Mouses a'amu somo lutihwamojo hweho. ⁶ I oso'no Jisas Kilais sohwo kako Anituye syoho ulohofiyo hwo'maho. O'o, kako Anituye Hwomu hweho. Jisas kako huhwo Anituye hungkunomo iningkawento Anituye ango hn'nimo wopingo nemokosyohumawo'ningkiso hweho. Oso'no nakwo kakoe ango hn'nwi Kilaisimo simaho hi'ntnnono ne'no uyihwasi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumehwasi nakwo kakine'no hontohumayo'manji oso'no nakwo kakoe ango hn'nwi ne'no nomolohinowentaningkuhwosi nakwo ne'no nohumentihwanefoho.

A'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'ningkohofoso hofiko usijo'no mohumafitnnefoho.

⁷ Anituye Towahunofe mampahomo upo'nano. Ole nalohi, Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'nifijo'manji sekwo hahn'nyo ikutoho.

⁸ Hohonta a'amu Isilaeliso hofiko Anituye hungkunomo haloho upa'nontifi hahn'nyo yontifi hungkuno homo somo hwotoho hmentohofofoho.

Hofiko hwaho a'amu ane sopo nohumantifi Anitu nto'no monefo'mayo'njo iwo'n'ngkino hwosoho ntimotofofoho.

⁹ Seyakwosa osopo nohumentan'ngkofi soswo *fouti* (40) uyakolofontan'ngki yo'mayo wop'ingo ngko utihwamentohe somo uhwon'otofofoho.

Hofiko ko uhwon'otofoso hofiko ngkimo sitofo ntimotofofoho.

¹⁰ Oso'no oso a'amu homo somne'no simeho tohino n'nm'ngkahon'ngki limentoho, A'amuso hofiko nje yahinomo min'ngkayo'njo yontifi nom'ne hon'ngkanomo usampe'wo'n'ngkohofofoho.

¹¹ Oseso nje simeho tohino n'nm'ngkahon'ngki hungkuno yokumpohn'nyo ole limentoho,

Nje usijo'no humayo yahinoso hofiko motipemapitnehoho. Nihu'no awonoho.

Anitu ose limentisofoho.

A'amu Isilaeliso hofiko Anituye hungkuno hwotoho hmototofo pa'nyoso nakwo hwotoho fehwaloho.

¹² Nje a'amuyo, sekwo huno fisyafihupmno. Hwe fihwo kako sekwo'njopo humaso sohwo kako Anitu songo humaso sohomo simeho hi'ntnnono muyo'njo ihwosi Anitumo nihu'nahone hohujo ikinjaofihwosi kako hon'ngkano wonyomo sompefonoho. Oso'no sekwo nto'no uhwontohumano. ¹³ Sekwoe sikuno moi'wo mmo'nosojwaofe sohonta sekwo sikuno huhwo huhwi sekwoe sen'ngkwa'wehwosafe hunomo Anituye hungkuno so'no huno filanifohotopmno. Ose lifohotofikuji sekwo ufo'ma'nimno. Hwe fihwo sekwo'nji humaso osohomo hon'ngkano wonyoso kakimo kompemotahwosi kako olo hon'ngkano loso'no wop'ingofoho lihwosi Anituye hungkunomo nihu'nahone hahn'nyo yonoho. ¹⁴ Simo'mo nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyoma'mentihwoneso yokumpohn'nyo kemokosyohumentaso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo ne'no kemokosyohumayo'manji u Kilaisiye yokumpohn'nyo so'nji kako yo'mayo mokosyohumaso so'nji ma'malohwono. ¹⁵ Nakwo huno nayohi, Anituye hungkuno ole nalohi,

Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'nifijo'manji sekwo hahn'nyo ikutoho.

Hohonta a'amu Isilaeliso hofiko Anituye hungkuno haloho upa'nontifi hahn'nyo yontifi hungkuno homo somo hwotoho hmentohofofoho.

Anitu ose nalimentisofoho.

¹⁶ Hohonta Anituye hungkunomne'no hahn'nyo tihwa imentohofoto. Hwe moy-a'mi Isilaeliso Ijip mta'ni Mouses ipemotawomentisoso hahn'nyo imentohofofoho.

¹⁷ Anitu kakoe simeho tohino umnyoso nowentan'ngki soswo *fouti* (40) uyakolo'mentisofoho. Oso simeho tohinoso tihumo uyimentono. A'amu hon'ngkano wonyo yontifi oso hwaho a'amu anepo poyo pe'nimentohofoho hofikoe pijafoso osopo wentanjo somne'no Anituye simeho tohino umnimentisofoho. ¹⁸ Anitu kako hungkuno yokumpohn'nyo ole-eso tihumne'no limentono. Nje usijo'no humayo yahinoso hofiko motipemapitnehoho. Oseso tihumne'no limentono. A'amu kakoe hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohoho somne'no limentisofoho. ¹⁹ Oso'no nakwo huno ole nayohi, A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo yiwo'n'ngkohoho so'no hofiko Anituye usijo'no humayo yahinoso motipemapitnehoho.

4

Anituye a'amu neso hofiko usijo'no humayo'ne hungkunofoho.

¹ Anitu kako nakumo hungkuno ole nalimentisoso weho. Ole nalohi, Sekwo nje usijo'no humayo yahino somo fosyohumamno. Ose nelalofoho. Oso'no hwe fihwo kako nakwo'nji humaso sohwo kako Anituye hon'ngkanomne'no usijo'no humayo yahinoso kako motipihwonyo'njo umo lihwaso nakwo iyoho wonanono. ² Nakwo Anituye hungkuno wop'ingo upo'nantaneso a'amu Isilaeliso upa'nimototofo oso pa'nyo'nwoho.

I oso'no hofi'ko hungkuno wop+ingo ko upo'n+ingkahon+ingkofi hungkuno hiso mufo'-ma'mmentisofoho. Hwap+ingoso hofi'ko ko upa'nont+ifi hungkuno homo somo hofi'ko simeho hi'ntnnono muy+immentohofoho.

³ Hohonta An+itu kako hwaho'nji ahwomo'nji yo'mayo so'nji moi'wo mt+imokonto kako usijo'no humamentisofoho. Nohumanto a'amu kakoe hungkunomo hwotoho f+ifijo somne'no ole l+imentono, Oseso ngko nje simeho tohino n+imn+ingkahon+ingki hungkuno yokumpohn'nyo ole l+imentoho, Nje usijo'no humayo yahinoso hofi'ko mot+pemapitnnehofo. N+ihu'no awonoho.

Ose l+imentisofoho. I oso'no nakwo An+itumo simeho hi'ntnnono uy+owo'n+ingkuhwone hn'nwi nakwo An+ituye usijo'no humayo yahino somo humalohwono. ⁴ An+ituye hungkuno mt+imokumentohoho somo hwe fihwo s+ikuno iyoho humayo somne'no ole mt+imokumento, An+itu kako yo'mayo mt+imokumentiso syoho moi'wo esojwaofonto s+ikuno aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyo somo usijo'no humamentisofoho.

⁵ Olo hungkuno loso'no apa'no ole mt+imokumento, Hofi'ko nje usijo'no humayo yahinoso n+ihu'no mot+pemapitnnehofo.

Ose mt+imokumentisofoho.

⁶ A'amu s+imo'mo An+ituye hungkuno upa'n+imentohofoso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono muy+immentohoho so'no An+ituye usijo'no humayo yahino somo mot+pema'mentohofoho. I oso'no a'amu nom'neso An+itumo simeho hi'ntnnono uy+imentohoho so'no hofi'ko An+ituye usijo'no humayo yahinoso wot+pemant+ifeho. Oso hungkunoso ne'no weho. ⁷ Oseso An+itu kako nom'ne s+ikuno ho'nahumentisofoho. Oso s+ikuno ho'nahumentiso hiso'no ole l+imento, Olohontanoho. Oso s+ikuno ho'nahumentisoso soswo pi'n+ingo uyokolofahon+ingki oso hungkuno nto seloheso An+itu Ntefit+imo uyahon+ingki ole mt+imokumento,

Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'n+ifijo'manji sekwo hahn'nyo ikutoho.

Ntefit ose mt+imokumentisofoho.

⁸ Jousy+wa kako Mouses+ye pijohinomo ma'mentiso sohwo kako a'amu Is+lael somo hwaho Kenan sopo ipemotawomentisofoho. Oso hwaho hopo sopo An+itu a'amu Is+lael somo olopo n+ihu'nahone usijo'no foyohumamno ulontentesi An+itu kako hwangku no'mo nom'ne s+ikuno usijo'no humayo'neso moho'nasy+hwonesohilo. ⁹ I oso'no An+itu kako nom'ne s+ikuno usijo'no humayo'ne ho'nahumentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Usijo'no humayo yahinoso An+ituye a'amumne'no weho. An+itu kako s+ikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo somo usijo'no humamentiso pa'nyoso weho. ¹⁰ Hwe fihwo kako An+ituye usijo'no humayo yahino somo wohumamo loso sohwo kako yo'mayo syoho yonteso kakoe yokumpohn'nyo'nji miyonehoho. O'o, yo'mayo syoho yonteso An+ituye yokumpohn'nyo'nji iwo'n+ingkiso hweho. Oso'no kako An+ituye usijo'no humayo yahino somo humaho ¹¹ Nakwo nakwoe s+imano sopo yo'mayoso nopujonaof+hwoso'no yokumpohn'nyo el+ifot+imes+hwasi An+itu kakoe usijo'no humayo yahino somo wohumano. I hohonta a'amu Is+lael+so hofi'ko An+ituye hungkunomne'no hahn'nyo imentohoho pa'nyoso nakwo oso hopa yasoso nakwo An+ituye usijo'no humayo yahinoso nakwo mot+pemanehwono.

¹² An+itu kakoe hungkunoso ne'no nowentan+ingki hungkuno hiso ipisayo ne into'nalofoho. Nakwo huno moi'wonoho. S+ihu s+ihumampo'nyo yohosi yohohnjoso yahwopaho m+ikufu yokino osomo kujomotasy+wo'n+ingkiso oso hopa An+ituye hungkunoso nakwoe simeho somo oso hopa nelohofalofoho. Hungkuno hiso nakwoe simehomo yo'mayo mnaweso nakwoe hunomo yo'mayo mnaweso net+hwawo'n+ingkisofoho. Hiyaso momokosyohumanehwono. Oso'no An+ituye hungkunoso oso s+ihu s+ihumampo'nyo yohosi yoho'njo somo yakolo'nnyofoho. ¹³ Yo'mayo An+itu mt+imokumentisoso

Anitune'no hiyaso mawenehoho. Yo'mayo hopi'nonohino somo utihwa'nyopo wentaningki Anitu kako uhwonalofoho. Yo'mayo yahino iwo'n'ngkuhwone so'no tifi no'mo Anitu nonalohononefoho.

Jisas kako nakwo'nji Anitumo ufohi'nyo'ne Hwe Engo hweho.

¹⁴ Nakwo'nji Anitumo ufohi'nyo'ne sohwo Anituye Hwomu Jisasiyoho. Kako ahwomo ne somo Anitu'nji humaho. Osohumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no a'amu nomane somo uliwo'n'ngkuhwono. Oso'no nakwo oso simeho hi'ntnnono uyo somo aho yokumpohn'nyo wokemokosyohumano. ¹⁵ Jisas nakwoe hwaho lopo nohumentaningki yo'mayo honingkanono wonyomne'no nakumo impo'nonetimawo'n'ngkiso hopaso Jisasi mo impo'nitimaneso kako honingkanono wonyo nihu'no miyo'njo hweho. Oso'no yo'mayo wonyoso nakumo umpo'nonetima'mto ihwoso'no Jisas kako nakumne'no hitoho ulofihwoso'no kako wonefo'ma'montonoho. ¹⁶ Oso'no nakwo iyoho miyo'njo ihwasi kaningkwohwo Anitu osohumo yo'mayo so'no jomo ulano. Kako nakumne'no hitoho ulofoso hwapingo hweho. Oseso yo'mayo tango ne'maso sohonta nakwo Anitumo jomo ulihwasi kako nakumo nefo'mahwosi wopingo wonaloho'montonoho.

5

Jisas kako nakwo'nji Anitumo ufohi'nyo'ne sohwo asomo netimayo'ne hwapingo hweho.

¹ A'amu Jutaso hofiko'njo mta'ango hwe fihumo uhwosopomentohoho sohwo syoho ole imentisofoho. Kako a'amu hisofe wonyo honingkanomne'no Anitumo syoho ulohofiyonto yahu fonjokisasyonto yahu'nji yo'mayo so'nji Anitu uhwonyo'ne kisi'meehumentisofoho. ² Oso hwe huhwo sohwo kako hwahoponjo a'amu hweho. Kako sihune fehohnjo somo honingkanono wonyo imentisofoho. Oso'no a'amu huno nto'no mosyafisiyo'njo somo u a'amu Anituye honingkanomne'no iningo mo'nyo somo kako hofohofahn'no ulohofihwosi ufo'ma'montonoho. ³ Kako hofiko pa'nyo hwo'manji kakoe wonyo honingkanomne'nji a'amufe wonyo honingkanomne'nji Anitumne'no yahu fonjokisasyiwo'n'ngkiso hweho.

⁴ Hwe fihwo ole monalohoho. Ngko Anitumne'no a'amu somo ufo'mayo'ne yofe engo woma'mo. Ose malonehoho. O'o, Anitu kako Eloun Mousesiye kola'wehwo sohomo uhwosopomentiso hopaso uhwosopomontonoho.

⁵ Kilais huhwo kako ose'nohinoho. Kako ole malimmentisofoho. Ngko a'amu ufo'mayo'ne yofe engo woma'mo. O'o, ose malimmentisofoho. Anitu kako ole ulimento, Kiko nje Hwomu hwosoho.

Olohonta ngko jije Mpohwo'nyoho.

⁶ Ose ulimentisoso nom'nepo Anitu ole ulimento, Kiko a'amu ngkimo motanifohi'nyo'ne syohoso Melikisetek imentiso hopaso ne'no yohotne hwosoho.

Ose ulimentisofoho.

⁷ Hohonta Jisas kako nakwo a'amu lohn'nwi pa'nyo imo'nonto nakwoe hwahopo humamentiso sohonta kako Anitumo humotaho'nji yokumpohn'nyo jomo ulimojo hweho. Anitu kako'nohini Jisasi mo poyo pe'nyoso'no ufo'mayo'ne hweho. Jisas kakoe hunomne'no hi inyoso monje yasyonto kako Anitumo ining kayo so'no hi umo'n'ngkahoningki Anitumo enjwa'mo humamentiso so'no Anitu Jisasi mo ufo'ma'mentisofoho. ⁸ Jisas kako Anituye Hwomu hweho. I oso'no kako nohumanto Anituye hungkunomo haloho peso'no tohino engo ma'mentisofoho. Tohino engo nomanto kako Anituye hungkunomo haloho po'mentiso so'no huno engo tipema'mentisofoho. ⁹ Yo'mayo tohino u'mahoningki kako wonyo honingkanono nihu'no mimmentisofoho. Oso'no kako wopingo'nohini nohumanto kako engolopohamo nakumo nefo'mayo'ne hwapingo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo haloho'no pewo'n'ngkuhwone hn'nimo kako nakumo asomo netimaso sohonta songo ne'no nohumentihwanefoho. ¹⁰ Oseso Anitu Jisasi mo ulimento,

Kiko a'amu ngkimo motanifohi'nyo'ne syohoso Melikisetek imentiso hopaso ne'no yohotne hwosoho.

Jisasimo ose ulimentisofoho.

*Nakwo mehomi we'eso humawo'n*ingkohofa hopa humehwaloho.

¹¹ Nakwoe Hwe Engo Jisas nakwoe wonyo wae enafo'ne sohune'no hungkuno pi'ningo engo woselontane'no ihwono. I oso'no sekwoe hunoso pito'nnyo'njo kuyoho. Huno nto'no mehohosahinyo kuyoho. Oso'no nakwo olo hungkuno hwapingoso pipi losetihwanehono. ¹² Sekwo Anituye hungkuno hohonta upa'nimentohofa soku olhonta sekwo nom'ne somo molutihwayoso peho'neto. Sekwoe hunoso tifo'njo kuyoho. Oso'no hwe fihwo kako Anituye hungkuno hwapingo neso apa'no wolosetihwano. Sekwo Anituye hungkuno neso wosopayo yokumpohn'nyo hopaso manifitnehofa. O'o, amno'nohino nalokwofo. ¹³ Nakwo huno nayohoho. A'amu fihwo amno'nohino niwo'ningkiso sohwo kako mehomi pa'nyo hweho. Mango ane pa'nyo hweho. Honingkano wopingomo iningkayo'ne huno nto'no muyo hweho. ¹⁴ U wosopayo yokumpohn'nyoso a'amu engo huno'njo sohwafofo. Oso a'amu huhwo sohwo kako Anituye hungkunomne'no huno ne'no syafisyiwo'ningkiso sohwo kako honingkano wopingo so'nji wonyo so'ntnno huno nto'no ehohosahinyo hweho.

6

Nakwoe simemo hi'ntnnono uyo somo nto'no kesyohumayo'ne syoho yokumpohn'nyo uyano.

¹ Oso'no nakwo Anituye hungkuno wosopayo yokumpohn'nyo pa'nyo so'no upo'nantanoho. Hungkuno amno pa'nyoso simo'mo upa'nimentohofa oso'nohino upa'ningkuhwaloho. O'o, hungkuno amno pa'nyoso olenoho.

Nakwo hwahoponjo yahino wonyo somo hohujo ikinjaofihwasi Anitumo simemo hi'ntnnono uyano.

Hwahoponjo yahino wonyoso ne anefoho. Monefo'manehoho.

² Nakwo honingkano songo tipema'malohwone so'no nom'ne a'amu somo utihwayo'ne mijo fikiyomapmno.

Anituye Towahunofe yokumpohn'nyo mayo'ne aho ulonjimokumno.

A'amu poyo pe'nyoso apa'no nolikapitnefofo.

A'amu wonyo Anituye hungkunomo haloho maposo'njoso hungkuno ikwolofikuji nihu'nahone tikonomo ne'no nohumantokutnefofo.

Oso hungkuno amno pa'nyo'nohino upo'niwo'ningkuhwaloho. O'o, oso hungkuno homo somo simemo hi'ntnnono uyihwaso'no ³ Anitu nefo'maso'manji nakwo hungkuno nom'ne wosopayo yokumpohn'nyo pa'nyoso upo'nano.

⁴ A'amu Anituye hungkunomo upa'nontifi huno wopingo tipemahoningkofi Anitu a'amu homo somo wopingo ulohofahoningki hofiko Anituye Towahuno Wopingo ma'mentohofofa. Oso a'amuso hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofikuji hofiko Anituye honingkanomo iningkayo'neso apa'no pipi tipemapitnefofo. Awonoho.

⁵ Hofiko Anituye hungkuno wopingo somo huno uyahoningki iningkawentifi hofiko Anituye yokumpohn'nyo somo uhwonontifi yo'mayo tifi no'mo imo'none so'no huno uyimentisofafo. ⁶ Oso hohosohonta a'amu hiso Anitumne'no hohujo ikinjao'mentohofoso hofiko huno apa'no ikwesiyafisyoso honingkano anefoho. Awonoho.

A'amu Anitumne'no hohujo ikinjao'mentohofoso pa'nyofafo. Hofiko Jisasimo apa'no utihwa'nyopo into'ofasyontifi a'amu hiso kakimo sitofo ulalokwofo.

⁷ Hwaho fipo ifoyo syonteso Anitu afofo uyoso sopo a'amu fihwa nonyo wosopayo hulifijoso wosopayo ne umo'nimontonoho. ⁸ I oso'no wosopayo mofokafe'njo ihwosi hoja wonyo yongo'njo so'nohino ne ane fokafa so'manji hwaho wonyoponoho. Oso hwaho sopeno'no Anitu kako hwaho wonyo nihu'nahoneponoho walimontonoho. Toho wae weo'montonoho. Hwaho'ne'maho. O'o, a'amumne'no mtimokalokweno.

⁹ Nje a'amu soku, olo hungkuno tango'njo selalokweno. I hungkuno tango loso a'amu Anɪtuye hungkunomo hwotoho fewo'nɪngkiso somne'nefoho. Sekwo Anɪtuye hungkunomo tɪfi inɪngkowahonɪngkuji Anɪtu sefo'mahwoso'no sekwo ne umo'nantɪfeho. ¹⁰ Sekwo Anɪtumo sɪmeho wopɪngo engo uyalokwofo so'no yo'mayo syoho wopɪngoso ulɪkofalokwofo. Sekwo kakoe a'amu somo ufo'mawo'nɪngkohoho somta'angoso olohonta ne'no ufo'malokwofo. Oso syoho homo somne'no Anɪtu kako inɪngo momofalofiyoho. ¹¹ Nakwo ole'no namo'nɪngkohoho. Yo'mayo hontohumalofoso ne imo'nyo'ne so'no sekwo syoho engo ikuji sɪmeho Anɪtumo uyalokwofo somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. ¹² Sekwo piso'mo'nyo ikutoho. O'o, sekwo a'amu Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyɪwo'nɪngkohoho sofe yahinomo finɪngkamno. Hofɪko piso'mo'nyo miyo'njo yontɪfi yokumpohn'nyo lohofontɪfi yo'mayo Anɪtu wosejapmmonnoho ulɪmentiso so'no hofɪko nomane'entɪfi ne'no hontohumawo'nɪngkohofoho.

Yo'mayo Anɪtu nalɪmentisoso mane'no sɪmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyano.

¹³ Hohonta Anɪtu kakoe hungkuno yokumpohn'nyo Apɪlohammo uyɪmentisofoho. Ngko Anɪtu'ni olo hungkuno kijopalokwe loso ne umokumonnoho. Nje yofe kilohe so'no kɪko huno wakiyono. Hungkuno hiloso ne umo'nɪmontonoho. ¹⁴ Anɪtu ose ulonto ulɪmento, Hungkuno ne umokumoneso olenoho. Ngko wopɪngo kilohohm'mo jɪje imuso pi'nɪngo engo wokijapmmonnoho. Ose ulɪmentisofoho.

¹⁵ Oseso Apɪloham kako ne'no nohontohumanto Anɪtu ulɪmentiso so'no inɪngo mamommentisofoho. O'o, ne'no hontohumanto kako kakoe hwomu ma'mentisofoho.

¹⁶ Hwe fihwo kakoe hungkuno ne imo'nyo'ne a'amufe yofe hwofilo'nnyo so'ne a'amu nom'ne somo ulɪmontonoho. Oso yofe engo ulososo kakoe hungkuno yokumpohn'nyo imo'nɪngkuhwosi nom'neso oso hungkuno homo somne'no yoka majo'njo ikuji hungkuno somo monje meehufitneho. ¹⁷ Oso a'amu somo Anɪtu wopɪngo waseloho'monnoho ulɪmentisoso hofɪko yo'mayoso nomapitne'ento huno uyo'ne'ento Anɪtu kako hungkuno yokumpohn'nyo ulɪmentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. Kakoe hungkunoso mɪkwaloneho. ¹⁸ Oso'no olo hufa'uyo loso'no nakwo huno nayohoho. Anɪtu kako nakumo wopɪngo waseloho'monnoho nalɪmentisofoho. Anɪtu kakoe hungkunoso ne imo'nefoho. Oso hufa'uyo sofa'une'no Anɪtu kako hwasyo maloneho. Oso'no nakwo Jisas nemokosyohumane'entani nakwo Anɪtuye hungkuno ne imo'nɪmentiso so'no upo'nontani oso hungkuno hiso yokumpohn'nyo nesosofitafalofoho. Oso'no yo'mayo Anɪtu nalɪmentiso so'no aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalohwono. ¹⁹⁻²⁰ Nakwo huno ole nayohoho. Anɪtuye hungkunoso ne imo'nefoho. Oso'no nakwo iyoho monanɪngkiyohoho. Anɪtumo u'mayo'ne honɪngkano pɪku'nnyo somo Jisas kako hwosampo'mentisofoho. Kako nakumne'no sɪmo'mo napo'mentisofoho. Osopo nohumanto Jisas kako Anɪtumo motonefohi'nalofoho. Oso syoho Melɪkisetek imentisoso Jisas kako ne'no ihwonefoho.

7

Melɪkisetek kako a'amu'nji Anɪtumo ufohi'nyo'ne syoho'njo hwe engo hweho.

¹⁻² Melɪkisetek oso hwe engo sohwo kakoe yofe hwapɪngoso olenoho. Honɪngkano wopɪngo somo mokosyohumayo hwe engo hweho. Melɪkisetek huhwo sohwo kako ango Salem mokosyohumayo hweho. Oso ango yofe hwapɪngoso olenoho. Sɪmeho pompengo ifafo'ne hweho. Melɪkisetek kako Anɪtu ahwomomo humaso sohumo a'amu'nji motufohi'nyo'ne syoho'njo hweho.

Apɪlohamɪye kami Lout osohumo hwe engo motawomentohoho sohwo Apɪloham nofonjasyonto kakoe angopono nowentanɪngki hwe engo Melɪkisetek sohwo honɪngkanopo nɪswo'nonto Apɪlohammo aho ulonjimokumentisofoho. Apɪloham yo'mayo ho'yango mangohwa mta'ni ma'mentisoso aho hopi'nono yano ilofahumentisoso Melɪkisetekɪye yofe ho'nomayo'ne anga'no uyɪmentisofoho.

³ Melikisetek kaningkwohwo'ya'u'nji hofiyakwosafe yofe so'nji nakwo huno monayohoyohoho. Oso sikuno kona'wohi ma'mentiso somo u poyo pe'nimentiso sikuno somo u poyo kape'nimentono. Nakwo huno monayohoyohoho. O'o, iyoswomo mamti'mokummentofofoho. Melikisetek sohwo kako Anituye hwomu Jisas pa'nyo Anitumo a'amu'nji ne'no ufohi'n'wo'n'ngkiso hweho.

⁴ Melikisetekiye yofe engo so'no sekwo huno fisyafihupmno. Neyakwo Apiloham sohwo hwe engofoho l'wo'n'ngkuhwone'nwoho. Nakwoe hwap'ingo hweho. Apiloham sohwo kako mangohwa mta'ni yo'mayo ma'mentisoso Melikisetekiye yofe ho'no-mayo'ne fehohnjoso kakimo uyimentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. Melikisetekiye yofe Apilohammo uyakolo'mentisofoho. ⁵ Jekoupiye hwomu Lifai osohwo kakoe imu sohwa hofiko a'amufe wonyo wayo'ne syoho'njo hwafoho. Anitu olo honingvano hungkuno ho'nahumentiso loso olenoho. A'amu Isilael hofikoe yo'mayo ho'yangoso aho hopi'nono yano ilofahufijoso Lifaiye temtitofoso anga'no womantifefoho. Lifaiye temtitofoso sohwa a'amu Isilael sofe hofila'wehwosafoho. Hopi'nonohinoso Apilohamiye mehomifoho. I oso'no Lifaiye imuso hofikoe hofila'wehwosafe ho'yango yo'mayoso yano ilofahinyoso anga'no mawo'n'ngkohofofoho. ⁶ I oso'no Melikisetek kako Lifaiye temtitofoso mta'ango'maho. Apiloham kako yano ilofahinyoso Melikisetekimo uyimentisofoho. Uyahon'ngki Melikisetek kako Apilohammo Anitu hungkuno uyimentiso sohomo aho ulonjimokumentisofoho. ⁷ Nakwo huno nayohoho. Hwe fihwo kako nom'nehumo aho ulonjimokuwo'n'ngkiso sohwo kakoe yofeso honjenoho. I a'amu aho kisusyontife sohwoe yofeso monjenoho. ⁸ Lifaiye temtitofoso ho'yango yano ilofahinyo anga'no mawo'n'ngkohofofoho. Oso a'amuso poyo pe'nnyofoho. I Apiloham kakoe ho'yango yano ilofahinyo anga'no Melikisetekimo uyimentisofoho. Osohumne'no Anituye hungkuno ole nalohi, Songo ne'no humayo hweho. Oso'no Melikisetekiye yofeso Lifaiye temtitofoso sofe yofe somo yakolo'nnyofoho. ⁹ I oso'no olo hungkuno loso wolihwano. Lifaiye temtitofoso hofiko ho'yango yo'mayoso yano ilofahinyo anga'no mawo'n'ngkohofofoho. I oso'no Apiloham kakoe ho'yango yano ilofahinyo anga'nohinoso Melikisetek ma'mentisofoho. Oseso Melikisetek kako Lifai huhwoe mta'ni ma'mentisofoho. ¹⁰ Hwap'ingoso ole, Lifai kako mmo'nyo sohonta Apiloham kako Melikisetekimo honingkanopo uswo'nonto ho'yango fehohnjo uyimentiso sohonta kako kakoe imu Lifai uyone hopaso uyimentisofoho.

A'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwo hohontajo yahino somo uyohope-e'nefoho.

¹¹ Hohonta hwe moya'mi hofiko honingvano hungkuno Mouses mta'ni ma'mentohofoso ole ulimento, A'amu Lifaiso hofiko a'amufe wonyo wae yafo syoho'neso hofiko yahu wofonjokisyosyantifeho. Ose ulonto Anitu kako Elounimo oso syoho so'no simo'mo uhwosopo'mentisofoho. I oso'no yahino simo'njo yahu honiyo usihumayoso a'amumo wop'ingo umokiyo'ne hopo'manji nom'ne hwe a'amu Anitu'nji ufohi'nyo'ne yahino songo'nji Melikisetek kako syoho imentiso hopaso tifi peho'ne i'mofapmmen-tisoto. ¹² U a'amufe wonyo wae syoho'njo sohwa hofikoe yahino uyohopo'n'fijoso honingvano hungkuno hi uyohopo'n'ntonoho. ¹³ Oso yahino songo uyohopeso Anitu kako nakwoe Hwe Engo Jisasimne'no nelalofoho. I oso'no kako Lifaiye temtitofoso mta'ango'maho. O'o, Jisasiye temtitofoso sohwa hofiko oso syoho a'amufe wonyo wae yafo so'no nihu'no mimmotofofoho. ¹⁴ Nakwo huno ole nayohi, Jisas kako Jutafe temtitofoso mta'ango hweho. Oso temtitofoso somne'no Mouses kako a'amufe wonyo wae yafo syoho so'no mulimmentisofoho.

Jisas kako a'amu Anitu'nji ufohi'nyo syoho Melikisetek kako imentiso hopaso Jisas ne'no ihwonefoho.

¹⁵ Jisasiye temtitofoso kengo mta'ango sohwo kako a'amufe wonyo wae nihu'nahone yaofonto kako syoho songo a'amu Anitu'nji ufohi'nyo imentisofoho. Oso syoho songoso Melikisetek imentiso pa'nyoso uhwonontani oso'no nakwoe hunoso ehohosonesyalofoho. ¹⁶ Hwe fihwa a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa hofiko Lifaiye temtitofoso

mta'ango'nohino hwafoho. I oso'no Jisas oso syoho hiso Lifaiye temtifofo mta'ni moma'mmentisofoho. O'o, Jisas kako a'amufe wonyo wae nihu'nahone yaofonto kako a'amu Anitu'nji motufohi'nimentisofoho. Jisas kako songo ne'no humawo'ningkiso hweho. Oso'no Jisas kako Anituye yokumpohn'nyo'nji olo syoho loso ne'no ihwonefoho.

¹⁷ Oso'no Anitu Jisasimo ulimento,

Kiko a'amu ngkimo motanifohi'nyo'ne syohoso Melikisetek imentiso hopaso ne'no yohotne hwasoho.

Ose ulimentisofoho. ¹⁸ Oso'no hohontajo yahino a'amufe wonyo wae yaofoso Anitu kako wae yao'mentisofoho. Hwapingoso hohontajo yahino a'amufe wonyo wae yaofoso hopo'maho. O'o, hohontajo yahinoso nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso monefo'manefoho. ¹⁹ Oso honingkano hungkuno Mouses nejapmmmentisoso nakumo wopingo Anitu pa'nyo monamokonehoho. Oso'no Anitu kako honingkano nom'ne songo hwasampo'mentisofoho. Oso honingkano songoso nakwo Anitu'nji ufahi'nyoso hoponoho.

²⁰ Anitu kako Jisas a'amufe wonyo wae nihu'nahone yososo kako'nji ufahi'nyo'ne syoho so'no uhwasopo'mentisofoho. Anitu Jisasiye temtifofo somne'no uhwasopo'mentiso'maho. O'o, a'amu Anituye hungkuno so'no huno nehopi uyoso'no kakoe yofe yokintahopone'e so'no lonto kako Jisasimo uhwasopo'mentisofoho. A'amu Lifai sohwa oso'nji uhwasopo'mentohofomaho. O'o, hofiko homningkwa'wehwoe pijohinopo ma'mentohofofoho. ²¹ Anitu kako hungkuno yokumpohn'nyo lonto Jisasimo ole so'no uhwasopo'mentisofoho. Jisas kako a'amufe wonyo wae nihu'nahone ihwosi Anitu'nji ufahi'nyo'ne syoho so'no uhwasopo'mentisofoho. Ole ulimento,

Ngko Anitu hwo'nyoho.

Olo hungkuno yokumpohn'nyo kilalokwe loso uyohope-e'ne'maho.

Kiko a'amufe wonyo wae nihu'nahone yohoji ngko'nji motanifohi'nyo'ne syohoso ne'no

yohotne hwasoho.

Ose ulimentisofoho. ²² Anitu kako oso hungkuno yokumpohn'nyo ulimentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Jisas kako nakwo'nji Anitumo motonafahi'nyo'ne pmmmentisofoho. Olo yahino songo motonafahi'nyo'ne loso honingkano hungkuno hohontajo somo yakolo'nnyofoho.

²³ Hohonta a'amu pi'ningo a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa humamotofofoho. Hwapingoso hofiko songo ne'no humamotofofo'maho. O'o, hofikoe syohoso noho'nasyontifi pe'nimentohofofoho. ²⁴ I oso'no Jisas kako poyo pe'nonto apa'no likafonto songo ne'no humayo hweho. Kako a'amu Anitumo ufahi'nyo'ne syohoso ne'no yonteso nom'nehwo muyohopenohoho. Awonoho. ²⁵ I Jisas huhwo sohwo kako Anitu'nji ne'no nohumanto kako nakumo nefe'mayo'ne jomo ulalofoho. Oso'no hwe moya'mi Anitumo u'mane'entani nakwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no Jisas kako asomo netimanefoho.

Jisas nakumo yo'mayo so'no nefe'mayo'neso hoponoho.

²⁶ Jisas kako yofe engo a'amu'nji Anitumo ufahi'nyo'ne syoho'njo sohwo kako nakumo yo'mayo so'no nefe'mayo'neso hoponoho. Jisas kako nakwo a'amu wonyo'njo lohn'nnonji nohumanto kako wonyo honingkano nihu'no mimmmentisofoho. O'o, wopingo'nohini humamentisofoho. Oso'no Anitu kako a'amu hopi'nonohino hwahoponjo so'nji ahwomomjo so'nji enjwa'mo nohumantifi Jisas kako'nohino yokintahopo uhumatimentisofoho. ²⁷ A'amufe wonyo wae yao'motofoto sohwa hofiko sikuno huhwo huhwi yahu fonjokisahumotofofoho. Simo'mo hofikoe wonyomne'no fonjokisasyontifi tifi a'amufe wonyomne'no fonjokisahumotofofoho. Oso'no Jisas kako syoho ose'njo hwo'maho. O'o, awonoho. Kako a'amu hopi'nonohinofe wonyo wayo'ne wape'nimo lonto kako sikuno anga'nohino somo kako a'amu hopi'nonohinofe wonyoso nihu'nahone wae yao'mentisofoho. ²⁸ Hohontajo honingkano hungkunomo a'amu hwahoponjo yokumpohn'nyo ane wonyo honingkano'njo sohwo oso syoho so'no uhwasopo'mojofoho. I Anitu kako hungkuno nehopi lonto kako oso syoho so'no kakoe

Hwomu Jisasimo uhwosopomentisofoho. Anitu kako oso syoho somne'no Jisasimo uhwosopeso nto'nohinoho. Kako hoponoho. Oso syoho hiso ne'no ihwonefoho.

8

Jisas kako ahwomomo nohumanto kako nakumo Anitu'nji ufohi'nyo'ne syoho yalofoho.

¹ Hungkuno lalokuhwone hwapingoso ole, Jisas kako nakwo'nji Anitumo motonafohi'nyo'ne nakwoe wonyo wae enamofone nakwoe Hwe Engo hweho. Anitu kako ahwomomo humaso sohwoe aho angahohnta'ni Jisas humanto yo'mayoso mokosyohumaho. ² Osopo nohumanto Anituye ango wopingo ne somo a'amu Anitumo motonafohi'nyo'ne syoho yalofoho. Oso ango neso a'amu molimentohofomaho. O'o, Anitu kako'nohino molimentisofoho.

³ A'amu hwahoponjo sohwa a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa hofikoe syoho olenoho. Hofiko Anitumne'no yo'mayo yano uyontifi yahu fonjokisasyontifi yahu'nji yo'mayo so'nji Anitu uhwonyo'ne kisahumotohofofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako huhwo'nji Anitumo yo'mayo anga'nohinoso yano uyimontonoho.

⁴ Jisas kako olhonta nakwoe hwaho lopo ne'no humantontentesi kako olo syoho lo'nji miyihwonesohilo. Hwapingoso ole, a'amu hwahoponjoso olo syoho loso'nji hofiko hohontajo honingkano hungkunomo iningkawentifi yo'mayoso Anitu uhwonyo'ne kisosalokwofo. ⁵ I a'amu hwahoponjo olo syoho loso'njoso hofiko a'amu Anitumo ufohi'nyo'ne syoho neso yamofu itihwalokwofo. Syoho neso Kilais kako Anituye ango ahwomomjo ne somo yalofoho. Osopo kako Anitumo motonefohi'nalofoho. Oso ango ahwomomjo so'no Anitu Mousesimo ulimentisofoho. Mouses kako Anitumne'no hwapife ango wamolimonto yahonngki Anitu ole ulimento, Ngko ahwomomjo ango huyo'mango hwofiki'nyopo utihwamentohe oso pa'nyoso hofiyo moso. ⁶ I oso'no oso syoho Jisas ma'mentisoso a'amu hwahoponjoso a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo somo yakolo'nnyofoho. Hwapingoso Jisas kako ahwomomo nohumanto nakwo'nji Anitumo motonafohi'nyo'ne mokotijwonemokosyohumaho. Oso yahino songo Jisas yalokunjoso hohontajo yahino Anitumo ufohi'nyo'ne imotofo somo hwofilo'nnyofoho. Jisasiye yahino songoso ne'no nowentihwonefoho. Hohontajo yahino yamofu itihwayo imotofoso moi'wo imo'nonefoho.

Anitu'nji mokotijwonasiyo'ne honingkano songoso hohontajo somo yakolo'nnyofoho.

⁷ A'amufe wonyo wae yahino simo'mjoso olenoho. Hofikoe wonyomne'no yahu fonjokisahumotofofoho. Oso yahino simo'mjo hopantentesi Anitu kako nom'ne yahino songoso monejape'njo ihwonesohilo. ⁸ I oso'no Anitu kako a'amufe wonyo somo nuhwononto ole ulimento,

A'amu Isilael sikunonji, Juta sikunonji sekwo upa'nimno.

Ngko Anitu hwo'nyoho.

Sekwo ngko'nji mokotijwahinyo hungkuno songoso we'enepe waselimo.

⁹ Hungkuno songo loso hohontajo hungkuno seyakwosamo uyimentohe pa'nyo'maho.

O'o, hohonta seyakwosa sohwoe Ijip mta'ni ipemotawenji hungkuno ngko'nji mokotijwahinyoso uyimentohefoho.

I oso'no oso hungkuno homo somo hofiko tifi miningkamentohofofoho.

Oso'no ngko hofikimo hohuju ikinjimo'mentohefoho.

¹⁰ Olo hungkuno songo ngko'nji mokotijwahinyoso a'amu Isilael somo tifi no'mo uyimonne'no yohono.

Hungkuno songo loso hofikoe hunomo, hofikoe simehomo woho'nahumonne'no yohono.

Hofiko ngkimo wantife, Kiko nakwoe Anitu hwosoho. Ose wontantifeho.

Ngko hofikimo ulimonnoho. Sekwo nje mehomi kuyoho. Ose ulimonnoho.

¹¹ Oso hohosohonta a'amu anga'no anga'no ngko hungkuno songo hofiko simehomo ho'nahumeso hofiko homningkwa'wehwosamo oso hungkuno hiso molutihwafitnnehofo.

Sekwo Anitumne'no huno fisyafihupmno.

Kakimo simeho uyimno.

Oso hungkunoso lutihwamentohohofo oso hohosohonta molutihwafitnnehofo.

Hwapingoso a'amu hopi'nono engo'nji we'e'nji hofikoe hunoso ngkine'no huno nto'no syafihupitnnehofo.

¹² Osohonta ngko hofikine'no hitoho ntofahoningkuhwosi hofikoe wonyo wae umomono.

Ngko hofikoe wonyo homo somne'no apa'no huno mosyafihu'mnehono.

Anitu ose limentisofoho.

¹³ Anitu kako nakumo mokotijwonasiyo'ne hungkuno songo nalimentiso so'no hohontajo honingkano hungkunoso yokumpohn'nyo ane'njo imokumentisofoho. Oso hohontajo hungkunoso nihu'nahone moi'wo umonimonte'no yohoho.

9

A'amu hwahoponjo a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa hofiko yahu honiyo Anitune'no sisyahumentohofoho.

¹ Honingkano hohontajo mokotijwahinyo hungkuno simo'mjoso Anitu kako ngkine'no syanifisiyo'ne yahino so'nji hwapife ango so'nji a'amu Isilael somo uyimentisofoho. ² Oso hwapife ango molimentohofoso ango hufa'ujoponoho. Oso ango simo'mjo hoku'yo'njo sopo Anituye Angofoho limotofo somo sikiloho'nji epohumayo'nji Anitumne'no wopayo ho'nahinyoponoho. ³ Oso hwapife ango homo somo ajwopo hwapife pmpilipeesyontifi oso ango nom'neso Anitu kako humawo'nngkisoponoho limotofofoho. ⁴ A'amu Jutaso hofikoe hamniyoho ho'yango yo'mayoso nohu'meesyontifi yo'mayo Anituye angomne'no yo'mayo na'nohino wonyoangkafoso mtimokontifi ho'nahumentohofoho. Oso ango homo somo epohumayo na'nohino mtimokontifi osopo hwone mijo sisyasyontifi toho into'mentohofoso Anitumne'no tikayo akino wopingo'njo usimokuwo'nngkohofoponoho. Nom'neso hofiko ipofona'nohinoso mtimokumentohofoho. Oso ipofona'nohino hawonte na'nohino wo'nnyoso oso wosopayo mona ahwomo mta'ango Anitu uyimentisoso wo'nnyomnoho. Nom'neso ole, Anituye yokumpohn'nyo a'amu somo utihwayo so'no Elouniye mno somta'ni fesiyo sapmmentisofoho. Oso mno so'nji sojo hufa'uyopo Anitu kakoe hungkuno mtimokonto a'amu somo uyimentisofoho. Oso'nji oso ipofona'nohino somo weho. ⁵ Oso ango homo somo Anitu kako humayo'neponoho limotofo so'no utihwayo'neso hofiko oso ipofona'nohino sopo a'amu ahwomomjo hufa'u hwa'uye huyo'mango wonyoangkafo fefeeloho'nji mtimokumentohofoho. Oso hwa'uye huyo'mango sife ki'nyopo a'amufe wonyo wae yafo'ne yahu honiyo sisyasiyo'neponoho. I oso ango homo somjo yo'mayo yoloho joso ehohosasiyo'neso nom'ne sikunomnehofo. Olo iyoswo lomo mamtimokumnehono.

⁶ Oso yo'mayoso hofiko yontifi Anituye ango somo ho'nahumentohofoho. Oso hohosohonta a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa sikuno huhwo huhwi hofiko hwapife ango hoku'yo simo'mjo somo noswontifi osopo hofiko a'amufe wonyo wae yafo syoho imotofofoho. ⁷ I oso'no soswo anga'no uyokolofahoningki sikuno anga'nohino somo hwe yofe engo'njo a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwo kako oso ango ajwo so'mo humentisofoho. Oso ango homo somo kako yahu honiyo nomotaswonto Anitumo ulimento, Ngko'nji olo a'amu lo'nji nakwo honingkano wonyo so'no huno monayo'njo yalokunjo so'no olo yahu honiyo oso wonyo wae iyo'ne kijopalokweno. Ose ulonto Anitumne'no ho'nahumentisofoho. ⁸ Oso yahino

hiso'no Anituye Towahuno Wopingo nakumo ole lonetihunyofoho. A'amu sikinjoso oso ango ajwo so'mo Anitu humawo'n'ingkisoponoho mulimotofoto sopo mohu-fitnehoho. O'o, olo honingkanano loso pikunawo'nnyoponoho. ⁹ Oso hwapife ango hiso nakwoe hunomo ehohosonasiyo'ne huyo'mangofoho. Hwapingoso ole, yo'mayo yahu so'nji Anitumne'no ho'nasiyoso a'amufe honingkanano wonyomne'no hofikoe hunomo wonyo hwo'nyoho hnniwo'n'ingkohofoso wae mmofonehoho. ¹⁰ Oso honingkanano hungkuno Mousesimo Anitu simo'mo uyimentisoso wosopayo nyo'ne, mijo nyo'ne, mijo yoma'nyo'ne, yo'mayo iyo'ne yahino'nohino uyimentisofoho. Oso yahinoso yamofoto hungkuno'nohinofoho. Oso yahinoso ne'no nowentan'ngki honingkanano nom'ne songo ito'nohinoso u'mofapmmonte'no yohoho.

Jisas Kilais kakoe honiyoso nakwoe wonyomne'no usihuma'mentisofoho.

¹¹ Oso honingkanano songo Anitu kakoe a'amu'nji ufohi'nyo'neso nto i'mofapmmaho. Honingkanano songoso Kilaisiyoho. Kilais nakwoe Hwe Engo a'amufe wonyo wae nihu'nahone yafo syoho'njo hweho. Jisas huhwo sohwo Anituye ango ne somo nto humaho. Oso ango hiso hwahoponjo hwapife ango homo yakolo'nnyofoho. Hwapingoso oso ango hiso a'amu hwahoponjoso molimentohofoto'maho. Hwahoponta'ango'maho. ¹² O'o, Kilais kako yahu *meme*'nji *mpulimokau*'njiye honiyonji oso ango Anitu humaso somo motahumentisomaho. O'o, kakoe honiyoso nakwoe wonyo nihu'nahone wae enafo'ne Anitumo uyonto humentisofoho. Oso honiyoso sikuno pi'n'ingomo usihuma'mentisomaho. O'o, sikuno anga'nohino somo usihuma'mentisofoho. Oso'no kakoe temtitofoto nemokahon'ngki nakwo kako'nji ne'no nohumentihwanefoho. ¹³ Hwe fihwo kako honingkanano hungkuno fehohnjomo ito'no min'ngkayo'manji osohumo Anitu uhwononto kiho pa'nyo imo'n'imentiso somo uhwonimentisofoho. Oso humne'no a'amu fihwo a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwo kako *mpulimokau* tohomo fonji'mofonto oso hwakufoto so'nji nom'ne yahu honiyonji a'amu kiho'njo sohomo kisuhumentisoso kiho'maso imokumentisofoho. ¹⁴ I oso'no Kilaisiye honiyoso yahu honiyoso somo yakolo'nnyofoho. Jisas kako kakoe a'apaho a'amufe wonyo wae nihu'nahone yafo'ne Anitumo uyimonto yahon'ngki Anituye Towahuno songo ne'no humawo'n'ingkiyo sohwo kako Kilais honingkanano wonyo miyo'neso ufo'ma'mentisofoho. Jisas nakumne'no poyo pe'n'imentiso so'no nakwoe hunomo wo'nyo'nwoho hnniwo'n'ingkuhwoneso Jisas kako wae enafo'wo'n'ingkiyofoho. Oso'no nakwo siki syoho miyanehwono. O'o, nakwo Anitu songo ne'no humayo sohumne'no syoho ulohofiyo'nwoho.

Jisas Kilaisiye honiyoso songoso nakwo Anitunji mokotijwahinyo'ne imo'n'imentisofoho.

¹⁵ Oseso Jisas kako nakwo Anitunji mokotijwahinyo'ne yahino songo somo ajwopo humaho. Osopo nohumentan'ngkuhwosi nakwo Anitu nahwosopo'mentiso hn'nwi yo'mayo Jisas songo ne'no humayo'ne nalimentisoso womantanoho. Hwapingoso nakwo hohontajo honingkanano hungkunomo ito'no min'ngkayo'njo yontani honingkanano wonyo imotohwone somta'ni Jisas kako nakumne'no poyo pe'n'imentiso so'no kako nakumo honingkanano wonyo mta'ni isihutofonema'mentisofoho.

¹⁶ A'amu olo hwaho loponjo sohwo ole liwo'n'ingkohi, Ngko poyo pe'n'ime sohonta nje yo'mayoso nje mehomiso mapitne'ento liwo'n'ingkohoho. Oso a'amu huhwo sohwo nope'n'ingkahon'ngki a'amuso nuhwonontifi oso hwoe yo'mayo ho'yangoso kakoe mehomimne'no lontifi uy'wo'n'ingkohofoho. ¹⁷ Oso hwe nje yo'mayoso nje mehomiso mapitne'ento limentiso sohwo nohumentan'ngkuhwosi momapitnehoho. Peho'neto. Kako poyo mape'nyofoho. O'o, poyo pe'n'ingkuhwoso'no yo'mayoso womantifeho. ¹⁸ I oso pa'nyo nakwo Anituye hungkuno Mousesimo simo'mo uyimentiso so'no huno wosyofisyano. Oso hungkuno hohontajo a'amu'nji Anitunji mokotiku'nyo'ne so'no a'amufe wonyo wae yafofoso hofiko yahu honiyoso musihumaso'njo yontifijontentesi Anituye hungkuno yokumpohn'nyo ane'njo'nesohilo. O'o, hofiko yahu honiyoso

usi'humamentohoho so'no Anitu'nji mokotiku'nyo'ne hungkunoso yokumpohn'nyo imokumentisofoho. ¹⁹ Simo'mo Mouses hwe moya'mi somo yo'mayo honingkano hungkuno hopi'nonohino Anitu'nji mokotiku'nyo so'ne ulimentisofoho. Nulonto kako yahu *meme'nji mpulimokau* mu'nji nofonjasyonto honiyoso mijo'nji ahwontemo sisyi'mo'mentisofoho. Ose yonto kako yahu *sipsip* lohwo ho'yo fayoyonohino so'nji nomanto hwolimpofoso somo popojonto yahu honiyonji mijo'nji yomanto iyoswo Anituye hungkuno'njo hwe moya'mi so'njimo ifoliposi'mee'mentisofoho. ²⁰ Mouses ose yonto ulimento, Olo honiyoy ifoliposi'meesemofoho loso Anitu'nji mokotiku'nyo hungkunoso yokumpohn'nyo imokiyo'nefoho. Sekwo olo hungkuno losomo ito'no finingkamno. ²¹ Ose ulonto kako yahu honiyoso hwapife angonji iku'yo yo'mayo oso angohomo somjo Anituye yofe honomayo'ne yo'mayo somo ifoliposi'mee'mentisofoho.

²² Ihwoni, a'amu honingkano hohontajo somo iningkamotofoso yo'mayo somo hofiko honiyonji ifoliposi'mee'motofoso Anitu nuhwononto wopingo uhwonimentisofoho. Honiyoy musihumasomanji Anitu hofikoe honingkano wonyo somo wae meeofonehoho.

Jisas Kilais nakwoe wonyo wae yafo'ne kaningkwohumo kako yano inimentisofoho.

²³ Yo'mayo hwapife angomo honahumentohofoso ahwomomjo yo'mayo ne somo yamofonetihwayonefoho. Hwapife angohomo somjoso honiyonji ifoliposi'mee'mentohoho so'no Anitu uhwonimentisoso yo'mayoso wopingo uhwonimentisofoho. I oso'no ahwomomjo angone so'ne'nyo'maho. O'o, hwahoponjo yahu honiyoso hopo'maho. O'o, yahu honiyoso wopingo monamokiyo'njo yontaningi Anitu nahonimentisofoho. ²⁴ Jisas kako nakwoe hwaholopohumamentisohonta kako hwapife angoa'amu molimentohoho angojawo ne momjo angon Anitu humawon'ningkisoponoho mulimentohoho somo mahummentisofoho. Oso angohomo somo ahwomomjo angone somo yamofonetihwayonefoho. Jisas kako ahwomomjo angone somo noswonto Anituye simanopo nohumanto nakumne'no syoho iwon'ningkiso hweho.

²⁵ Hwe a'amufe wonyo wae syohonjo yofe engonjo sohwo kako soswo anga'no anga'no uyokolofahoningi yahu honiyonji motasyiwo'ningkisofoho. I oso'no Jisas kako kaningkwohwo Anitumo a'amufe wonyomne'no sikuno pin'ningomo inimentisomaho. ²⁶ U Jisas sikuno pin'ningo engoyontentesi kako Anitu nakwoe hwahosimo'mo mtimokumentisosmta'ni poyo pe'nipe'nyo mjimihwonesohilo. O'o, awonoho. Jisas kako nakwoe hwahopo sikuno moi'wo umonimonto yahonjo somo noponto nakwo hopi'nonohino hn'nwiye wonyo wae nihu'nahone yafo'ne sikuno anganohino somo kakoe a'apaho Anitumo inimentisofoho. ²⁷ A'amu hopi'nonohini olo hwaholopohumalohwone hn'nwi sikuno anganohino somo poyo pe'nwo'ningkuhwonefoho. Poyo pe'ningkuhwasi nakwo Anitu'nji hungkuno ikwolofone so'no wanefoho. ²⁸ Oseso Jisas Kilais kako sikuno anganohino somo kako Anitumo nakwo hopi'nonohino hn'nwi wonyo wae nihu'nahone yafo'ne kakoe a'apahoinonto pe'nimentisofoho. Ose pe'nimentiso so'no kako asomo posohonta kako nakwoe wonyomne'no apa'no pe'nyo'ne'maho. O'o, kako nopihwosi a'amu kakine'no hontohumalohwone hn'nimo netimayonefoho.

10

Yahu honiyoy hohontajoso a'amufe wonyo wae nihu'nahone yaofoso hopo'maho.

¹ Oso hohontajo honingkano hungkuno Anitu Mousesimo uyimentisoso yo'mayo wopingo tifi imonone so'no yamofonetihwayonefoho. Oso hungkuno simo'mo uyimentisoso hungkuno wopingo tiffinjoso afa'maho. O'o, hohontajo honingkano hungkunoso ole nalohi, Sekwo soswo anga'no anganohino somo sekwoe wonyomne'no yahu fonjokisahumno. Ose nalimentisofoho. I oso'no a'amu oso hungkuno somo

inɪŋkamotofoso hofikoe huno simeho wopɪngo neso imokiyo'ne'maho. ² O'o, hohontajo honɪŋkano hungkunoso a'amufe honɪŋkano ne wopɪngo imokontentesi a'amu hiso Anɪtumne'no yo'mayo yahu ne'no mofonjokisyasyɪkutnnesohilo. O'o, oso a'amu hiso hofikoe honɪŋkano wonyo somne'no wonɪmango ne'no unɪŋkahonɪŋki hofikoe wonyomne'no yahu ne'no fonjokisyasyɪwo'nɪŋkohofoho. ³ I oso'no soswo huhwo huhwi hofiko yahu fonjokisyasyontɪfi hofikoe honɪŋkano wonyomne'no huno ufohotofo'nefoho. ⁴ Hwapɪngoso yahu honɪyoso a'amufe wonyo wae meeofonehoho. O'o, nɪhu'no awonoho.

⁵ Oso'no Kɪlais nakwoe hwahopo wapmmonto yonto Anɪtumo ole ulɪmento, A'amufe wonyo honɪŋkanomne'no yo'mayo yahu kijapɪwo'nɪŋkohofoso ngkilaho lalokuno.

I oso'no kɪko ngkine'no hwahoponjo a'apaho somne'no enisyohumahonɪŋkini hofikoe honɪŋkano wonyomne'no nje a'apaho loso wokijapmmonne'no yohono.

⁶ A'amu hofikoe wonyo honɪŋkanomne'no yahu hopi'nonohino tohomo fonji'mofontɪfi yo'mayoso kɪko uhwonyo'no kisosyontanɪŋkofi jɪje simeho wopɪngo makumo'nɪŋkiyohoho.

⁷ Oso'no ngko ole kiloho, U Anɪtu kɪko ngkimo nohonyo.

Yo'mayo ngko poyo pe'nyo so'ne iyoswomo mtɪ'mokumentohofoso ngko jɪje hunomo kinɪŋkape-e'ne wawomne'no yohono.

Ose ulɪmentisofoho. ⁸ Sɪmo'mo Kɪlais kako Anɪtumo olo so'no ulɪmento, A'amu hofikoe wonyomne'no yahu fonjasyɪwo'nɪŋkohoho so'no kɪko ngkilaho lɪwo'nɪŋkohino. Yo'mayo yahino wonyo somne'no kijapɪwo'nɪŋkohofoso jɪje simeho wopɪngo makumo'nɪwo'nɪŋkiyohoho.

Oso honɪŋkano hungkuno Anɪtu kako Mousesɪmo sɪmo'mo uyɪmentiso somo hofiko ko inɪŋkamotofo so'no oso hungkuno hiso Kɪlais Anɪtumo ulɪmentisofoho.

⁹ Ose ulonto Anɪtumo ulɪmento, U Anɪtu ngko nto pohono. Jɪje simeho wopɪngo kumo'nyo'neso yo'mayo uyɪmonne'no yohono. Ose ulahonɪŋki Anɪtu kako hohontajo hofikoe wonyomne'no yahu fonjokisahumentohoho yahino somo wae yaofonto kako Jisasiye a'amufe wonyo wae yafo'ne kakoe a'apaho inyoso Anɪtu nomanto hohontajo yahino somo uyohopo'mentisofoho. ¹⁰ Jisas Kɪlais kako yo'mayo syoho Anɪtuye simeho wopɪngo umo'nyo'neso yonto kako a'amufe wonyomne'no kakoe a'apaho inɪmentisofoho. Sɪkuno anga'nohino somo inɪmentiso so'no a'amu hopi'nonohino hn'nɪmo Anɪtu nahonɪmentisoso wopɪngofoho lɪmentisofoho.

Jisas kakoe honɪyoso nakwoe wonyo wae yafo'neso hoponoho.

¹¹ A'amu a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa hofiko sɪkuno huhwo huhwi oso syohoso imotofofoho. Yahu ne'no fonjahumotofofoho. I oso hiso imotofoso a'amufe wonyoso wae mee'mmotofofoho. ¹² I oso'no Kɪlais kako a'amufe wonyo wae yafo'ne sɪkuno anga'nohino somo kakoe a'apaho inɪmentisofoho. Ose inɪmentiso so'no nakwoe wonyo honɪŋkano hopi'nonohino imentɪhwone so'nji olohontajo yalokuhwone so'nji hwangku yaso so'nji nɪhu'nahone wae yao'mentisofoho. Wayo yao'mentiso sohonta kako Anɪtuye aho angahohnta'ni usijo'no humaho. ¹³ Osopo nohumanto Anɪtu kako Jisasiye mangohwa nje sɪfɪki'nyo'mo wonɪhumajononto hontohumaho. ¹⁴ Jisas kako a'amufe wonyo wae nɪhu'nahone yafo'ne sɪkuno anga'nohino somo kakoe a'apaho inɪmentiso so'no oso a'amu kako nahwosopo'mentiso hn'nɪmne'no nɪhu'nahone wopɪngofoho lɪmentisofoho. Ose lɪmentiso so'no nakwo wopɪngo imo'nalokuhwono.

¹⁵ Anɪtuye Towahuno huhwo kako nakumo olo hilo so'no nehopeho nalɪmentisofoho. Sɪmo'mo ole nalohi,

¹⁶ Hwangku yahino songo a'amu ngko'nji mokotɪku'nyo hungkunoso uyɪmonnoho. Osohonta nje honɪŋkano hungkunoso a'amufe simehomo hofikoe hunomo woho'-nahumonnoho.

Anɪtu ose lɪmentisofoho. ¹⁷ Anɪtuye Towahuno sohwo nom'ne hungkuno nalɪmento,

Oseso ngko hofikoe yahino wonyo so'nji honingkano wonyo so'ntnne'no apa'no huno mosyafisiyo'njo uyimonnho.

Ose nalimentisofoho. ¹⁸ U Anitu kako nakwoe wonyo wae nihu'nahone yao'mentiso so'no nakwo oso wonyo hiso'no Anitumo apa'no peho'no uyanehwono. Awonoho. Nihu'nahone enao'mentisofoho.

Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyihwasi kako'njo tifonepo wohumano.

¹⁹ Nje a'amu soku, Jisas nakumne'no kakoe honiyo usihuma'mentiso so'no nakwo Anitu humaso ango sopo nosyuhwasi osopo iyoho monanonehoho. ²⁰ Jisas kako nakumne'no poyo pe'nimentiso so'no honingkano songo oso ango Anitu humaso sopone'no swane'no hwasampo'mentisofoho. Hohonta hwapife pmpilipeehinyoso oso honingkano somo pikunawo'nyofoho. I kakoe a'apaho inimentiso so'no oso honingkanoso nihu'nahone hwasampo'mentisofoho. ²¹ Jisas nakwoe hwe yofe engo'njo a'amufe wonyo wae nihu'nahone yafo syoho'njo sohwo kako nakwoe Hwe Engo Anituye temtifo hn'nimo nemokosyohumawo'nngkiso hweho. ²² Hohonta yo'mayo somo yahu honiyo ifolipost'mo'mentohofomo somo Anitu uhwonimentisoso wopingo uhwonimentisofoho. Oso hopaso Jisas kako nakwoe honingkano wonyomne'no poyo pe'nimentiso so'no Anitu nahonimentisoso wopingo nahonimentisofoho. Oso'no nakwoe honingkano wonyo somne'no nakwo simeho tango moneyalofiyoho. I hohonta hofiko hofikoe a'apaho Anitu uhwonyo'ne mijo yoma'nimentohofomo hopaso Jisas kako mijo kiyonema'mentisofoho. Oso'no nakwo iyoho monanyo'njo nohumehwasi Anitumo u'mano. Hwapingoso kako nakwoe hungkunomo nepa'none so'no huno nayohoho. ²³ Nakwo nom'ne a'amu somo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no yoloho lijwaofiwon'ngkuhwone so'no simeho uyoso yokumpohn'nyo nokesyohumehwasi yo'mayo Anitu nalimentiso so'no wohontohumano. Nakwo nohontohumehwasi po'nifo humehwaloho. O'o, yo'mayo Anitu kako yoneso'no nakumo nalimentisoso nehopeho. Oso Anitu kako uyimontonoho. ²⁴ Olo so'no huno wosyofisyano. Nakwo fo'ma'nyo engoso simeho inyoso'no pipi yanehwono. Oso'no huno syofisyihwasi huno wopingo tipemehwasi hofiyo uyano. ²⁵ Nakwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkuhwone hn'nwi nakwo Jisasiye yofe so'no uhu'mokohumayo yahino somo nusikwajihwaloho. A'amu fehohnjoso oso yahino somo nto uliko'ma'malofofoho. O'o, nakwo nuhu'mokuhwasi Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofo'ne wofomo'nano. Ose yalokuhwoneso yokumpohn'nyo ne'no wofomo'nano. Hwapingoso Jisasi'nji hungkuno ikwolofone sikunosomofoneponoho.

Nakwo Anituye Hwomu Jisasimne'no hohujo ikinjimofihwaloho.

²⁶ Nakwo Anituye hungkuno ne somo huno nayihwoso'no osopo nakwoloho lihwasi honingkano wonyomo ne'no nohumehwasi oso honingkano wonyo wae enaof'neso Anitumo peho uyanehwono. Nihu'no awonoho. ²⁷ Ose yaso'manji nakwo nakwoe honingkano wonyo somne'no hungkuno ikwolofihwasi Anituye mango sohwna'nimo toho mikunimposo somo nonanone'nwoho. ²⁸ Nakwo olo so'no huno nayohi, a'amu fihwo kako Mosesiye honingkano hungkunomo haloho maposo'njo imentiso sohwo kako honingkano wonyo imentiso'manji nom'ne a'amu hufa'u, hufa'u sikhune osohwa wonyo somo uhwonontifi oso a'amu huhwo sohwoe wonyomne'no hungkuno yoloho lijwafo so'manji oso hwe Mosesiye honingkano hungkunomo miningkayo'njo sohumne'no hitoho mulofe'njo yontifi fonjahumentohofofoho. ²⁹ A'amu Anituye honingkano hungkuno Mosesimo uyimentiso somne'no ngkilaho limentiso so'no ose imentohofomanji a'amu nom'nehwo kako Anituye Hwomumne'no ngkilaho loso'manji oso hwe huhwo sohumne'no Anitu kako peho ulohofoneto. Oso a'amu huhwo sohwo kako tango mikunimposo engo mane hweho. Hwapingoso oso hwe huhwo sohumne'no Anitu'nji mokotiku'nyo'ne oso hwe sohwoe wonyo wae yafo'ne Jisas kakoe honiyo usihuma'mentisofoho. I oso'no usihuma'mentiso so'no hwe huhwo sohwo Jisasi'mne'no

sitofu uliwo'n'ingkohoho. Anituye Towahuno Wopingo sohwo nalohofiwon'ingkiso sohumneno ngkilaho liwo'n'ingkohoho. ³⁰ Anitu kako ole limentiso so'no huno nayohoho. A'amu honingkanu wonyo iwo'n'ingkohoho somo ngko Anitu'ni kakoe wonyo somne'no wonyo aku uyimonnoho. Nje syohofoho. Hungkuno nom'neso ole nalimento, Hwe Engo Anitu sohwo kako kakoe hwe moya'mife yahino wopingo'njo so'nji yahino wonyo'njo so'njimo yano ilofonefoho. ³¹ A'amu yahino wonyo'njo somo tango mikunimposu uyonefoho. Oso'no kako tango engo monejape so'no honingkanu wopingo'nohinimo uningkwano.

Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyihwasi wolohofano.

³² Hohonta sekwo Anitumne'no simo'mo nupa'nontifi simeho hi'ntnnono uya-honingkofi a'amu wonyo selohofahoningkofi yo'mayo tango se'ma'mentiso sohonta sekwo yokumpohn'nyo loho'mentohofofoho. Oso hohontajo somne'no sekwo huno fisyafihupmno. ³³ Sikuno fehohnjo somo hofiko sekumo hwe moya'mife timopo sehumajontifi hungkuno wonyo sitofu'nji selontifi tango sejapmentohofofoho. Sikuno nom'nemo sekwoe a'amuso oso pa'nyo tohino mentan'ingko'ni sekwo hofikimo nuh-wonontifi ufo'mano lontifi imentohofoso sekwo hofiko'nji tohino soma'mentohofofoho. ³⁴ Sekwoe a'amu fehohnjo hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono umentohofoso so'no impo'angomo uhumojahoningkofi sekwo hofiko'nji tohino soma'mentohofofoho. Sikuno nom'ne somo sekwoe yo'mayo ho'yangoso a'amu nom'neso wae esemofahoningkofi sekwo ho'yango so'no huno engo mosyafisiyo'njo yontifi hwahoponjofoho. Womapife lontifi simeho wopingo'nji simonyo imentohofofoho. Hwapingoso sekwo huno moi'wonoho. Sekwoe ho'yango neso ahwomomo weho. Ne'no nowentihwonefoho.

³⁵ Oseso yo'mayo so'no sekwoe simeho yokumpohn'nyo uyoso noho'nasyikutoho. O'o, Anitu kako wopingo selohofonefoho. ³⁶ Sekwo yokumpohn'nyo lohofikuji Anituye hungkunomo tifi fin'ingkamno. Ose ifijo'manji Anitu yo'mayo wopingo wosejapmmo selimentisoso wotipemantifeho. ³⁷ Anituye hungkuno iyoswomo mt'i'mokumentohofoso ole nalohi, Sikuno we'eneponoho.

Oso hwe nakwoe hwahopo wapmmo nalimentiso sohwo we'enepi wapmmontonoho. Kako miyonehoho.

³⁸ Nje a'amu honingkanu nto'nohinonjoso hofiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntopalokwofoso hofiko songo nohumafitnnefoho.

I a'amu hiso ngkine'no hohujo ikinjanimopijo oso a'amu somne'no nje simeho wopingo manimo'nonehoho.

Ose nalimentisofoho. ³⁹ I oso'no nakwo Anitumne'no hohujo mikinjumofe'nwoho. Oso'no nakwo tikano somo tohino ne'no mayo sopono mowanehwono. O'o, nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ingkuhwone hn'nwi nakwo simeho wopingo'nji songo ne'no humentihwanefoho.

11

Mpohwosafe simeho hi'ntnnono Anitumo uyo yahino hwapingoso olenoho.

¹ Anitumo simeho hi'ntnnono uyo yahinoso olenoho. Yo'mayo wopingo Anitu sekumo waselohomnono nalimentiso so'no hontohumalohwono. Neso ko yontani nakwo huno nayohoho. Wopingo wonalohomntonoho. Huno ose neyahoningki Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwono. ² A'amu hohontajo sohwa hofiko Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyimotofu so'no Anitu ulimento, sekwo simeho hi'ntnnono ntapmentohofu so'no nje a'amu ne kuyoho selalokwono. ³ Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no huno ole nayohoho. Anitu hungkuno lahoningki nakwoe hwahomomonyo wosopayo yo'mayoso siki imo'nimentisofoho. ⁴ Ae'mta'ni nakwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono umotofu somne'no huno wosyofisyano.

Apel

Apel kako An+ituye hungkunomo s+imeho hi'ntnnono uy+imentiso so'no kako yahu *sipsip* fonjokisahumentisoso An+itune'no iloho yahon+ingki An+itu nuhwononto, Nje a'amu nehwosoho ul+imentisofoho. Apel+ye kola'wehwo Kein kako An+itu hungkuno uy+imentiso somo hwotoho hmmentiso so'no kako wosopayo'nohini uyahon+ingki An+itu, Nje a'amu nehwosoho mujo'njo imentisofoho. Apel kako An+ituye hungkunomo in+ingkawento pe'n+imentisofoho. Oso'no kakoe hungkunoso hon+ingkano wop+ingo somo nakumo net+hwawo'n+ingkisofoho.

Inouk

⁵ Inouk kako nohumanto An+ituye yahinomo t+ifi in+ingkawento An+ituye s+imeho wop+ingo umokumentisofoho. Kako An+itumo s+imeho hi'ntnnono uy+imentiso so'no kako poyo mape'n+immentono. O'o, An+itu a'apaho hi'nji ut+ima'mentisofoho. Oso'no a'amuso hof+iko kakoe pijafa so'no haf+ihafe wonyopi t+ipmmentohofofoho. ⁶ A'amu An+itumo s+imeho hi'ntnnono muyo'njo sohwo kako An+ituye s+imeho wop+ingo mumokonehoho. Hwap+ingoso hwe fihwo kako An+itumo u'ma'mo loso sohwo kako An+itu humaso so'no s+imeho hi'ntnnono uy+wo'nono. Oso'nji a'amu An+itune'no t+ipewo'n+ingkiso osohumo An+itu wop+ingo uloho'montonoho. Oso'ntnne'no s+imeho hi'ntnnono uy+wo'nono.

N+wa

⁷ N+wa kako yo'mayo t+ifi imo'none so'no muhwoniyonto kako An+ituye hungkunomo nupa'nonto s+imeho hi'ntnnono uy+imentisofoho. Oso'no kako yofayokino ango'njo m+ikun+imposo mt+imokumentisoso hof+iko'montohwa yofayokinomo humentohofoso songo humentan+ingkofi a'amu hopi'nono yofayokinomo mahumentohofoso poyo pe'n+imentohofofoho. A'amu homo somo N+wa kako An+itumo s+imeho hi'ntnnono uyo yahinoso hofiyo lut+hwamentisoso hof+iko haloho maposo'njo imentohofoso hungkuno tango'njo ikwolofoneso wo'nnyofoho. N+wa kako An+itumo s+imeho hi'ntnnono uy+imentiso so'no An+itu ul+imento, K+iko nje a'amu ne hwasoho. Ose ul+imentisoso An+itu a'amu hopi'nono kakimo s+imeho hi'ntnnono uy+wo'n+ingkohoho somo oso hiso ul+wo'n+ingkisofoho.

Ap+iloham

⁸ An+itu Ap+ilohammo hungkuno ulahon+ingki Ap+iloham kako hungkuno homo somo s+imeho hi'ntnnono uyonto t+ifi in+ingkawomentisofoho. Ap+iloham kako kakoe ango sopo nul+iko'manto An+itu hwaho nom'ne wokijapmmo ul+imentiso sopono umentisofoho. Ap+iloham kako huno ole syaf+ihu'mento, Ngko ntonte palokweno. Huno ose ko syaf+isyonto kako An+itumo s+imeho hi'ntnnono uyonto umentisofoho. ⁹ Oso hwaho hiso'no An+itu kako ul+imento, Ap+iloham kinonji j+ije imu so'njine'no hwaho sejapmnefoho. Ose ul+imentiso sopo nowento nom'ne hwafe hwahopo hwap+ife ango mol+imentisofoho. Osopo Ap+iloham kakoe hwomu Aisak+janji hofiyakwo Jekoup+janji humamentohofofoho. Hof+iko kihn'nawo'nnyo hwafoho.

¹⁰ Osopo nohumant+ifi An+ituye huno mta'ni pone engo wamt+imokumo l+imentiso so'no hof+iko hontohumamentohofofoho. Oso pone engo hiso yokumpohn'nyo ponoho. Moi'wo mmo'nonehoho.

¹¹ Ap+ilohami+ye ape Sola kako a'manesi mehomi mmo'nyo hwonjo imo'n+imentiso sohonta An+itu ul+imento, Ngko hwomu wokijapmmo. Ose ulahon+ingki Sola An+ituye hungkuno ne'njo somo s+imeho hi'ntnnono uy+imentiso so'no An+itu kako Solamo yokumpohn'nyo uyahon+ingki Sola hwomu ma'mentisofoho. ¹² Oso'no Ap+iloham ni+hu'no a'mane imo'nonto poyo wape'n+imonto mofone sopo kako a'amu pi'n+ingo engo sofe homn+ingkwohwo imo'n+imentisofoho. Oseso Ap+ilohami+ye imuso hof+iko olo pa'nyofoho. Nakwo ahwomomo hntokwaliyo pi'n+ingo engo uhwon+wo'n+ingkuhwone so'nji tafeponjo wasoho uhwon+wo'n+ingkuhwone oso pa'nyo imo'n+iment+hwone'nwoho. Ap+iloham An+itumo s+imeho hi'ntnnono uy+imentiso hopaso nakwo An+itumo s+imeho

hi'ntnnono uyalokuhwone hn'nwi Apilohamiye imu'nwoho. Oso wosoho so'nji hntok-waliyo so'nji a'amu atofu malifitnnehofo. Oso pa'nyo imo'nalokuhwono.

¹³ Oso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono umotofoso nohumantifi pe'nimentohofofoho. I oso'no olo hwaho lopo nohumantifi yo'mayo Anitu ulimentiso so'no simeho hi'ntnnono uyontifi nto ma'mentohofu hopa syafisyontifi simeho wopingo umo'nimentisofoho. Ole limentohofi, Olo hwaho lopo sopo nakwoe hwapingopo'maho. O'o, olopo we'enehwo wohumantanoho. Ose limentohofofoho.

¹⁴ Ose limentohofu somne'no nakwo huno nayohoho. Hofiko hofikoe hwaho ne sopone'no wotipemantife'no hontohumalofu. ¹⁵ Hofiko oso ango uliko'ma'mentohofu so'no asomo we-e'ne huno mosyafihu'mmentohofofoho. U hofiko huno asomo we-e'ne syafisyontifijontentesi hofiko honingkano notipemafikutnnesohilo.

¹⁶ O'o, ose malimentohofofoho. Hofiko nom'ne hwaho wonyoangkafo olo hwaho loponjomo yakolo'nyo sopone'no hontohumamentohofofoho. Ahwomomne'no hontohumamentohofofoho. Oso'no hofiko Anitumo ole ulimentohofi, Kiko nakwoe Anituhwosoho. Ose ulontifeso Anitu kako wonimango mumnimmentisofoho. O'o, kako hofiko'ne ango engoso nto esyohumamentisofoho.

¹⁷⁻¹⁸ Anitu Apilohammo ulimento, Jije hwomu Aisak mta'ni imu pi'ningo engo wokijapmmonnoho. Ose ko ulonto Anitu kako Apilohammo yamofu uloho'mentisofoho. Apiloham kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kakoe hwomu Anitumne'no sojopo wofonjokisahumo lonto imentisofoho. ¹⁹ Ose yonto kako huno ole syafihu'mento, Nje hwomu poyo pe'n'ngkuhwoso'no Anitu kako apa'no songo ulikafoso kako hoponoho. Ose syafihu'mentiso so'no ole liwo'n'ngkuhwoni, Apiloham kakoe hwomu poyo pe'nimentiso sohwo apa'no songo iwa'mentisofoho.

Aisak

²⁰ Aisak kako Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kakoe hwomu Jekoupi'nji Isou oso hwa'umo yo'mayo tifi u'mayo'ne so'no aho ulonjimokumentisofoho.

Jekoup

²¹ Jekoup kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kakoe sikuno poyo pe'nyoso moi'wo umo'nimonto yahoningki Jekoup kako kakoe mnopo ijofasito ehumanto Anituye yofe ho'noma'mentisoso kako Jousepiye hwomu sohwa'umo ulonjimokumentisofoho.

Jousep

²² Jousep kako Anitu ne'no simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako tifo nepo poyo wape'nimonto yonto kako a'amu Isilael somo ulimento, Sekwo hwaho Ijip nuliko'mafikuji nje yokinoso nonimotawekuji hwaho Kenan sopo foho'nan'humno. Ose ulimentisofoho.

Mouses

²³ Mousesiye kan'ngkwowho'ya'u siko hwomu milongo ma'mentisiyo sohonta uhwonimentisiyoso hwomu wopingo uhwononji hiyaso'mo hamno hufa'u sikhune mokosyohumamentisiyefoho. Hwapingoso ole, Hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo kako a'amu Isilael somo ole ulimento, Sekwo hwomu tipemafikuji fonjahumno. Ose ko ulimentiso so'no siko Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentisiyo so'no siko hwe engo Ijip mokosyohumayo sohwoe hungkuno somne'no hwotoho feso'no iyoho munimmentisofoho.

²⁴⁻²⁵ Mouses kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako engo imo'nonto kako hwe engofe yofe mayoso ngkilaho lonto kako Anituye a'amu Isilael so'nji tango ma'mentisofoho. Hwapingoso ole, kako syafihu'mento, Nakwo olo hwaho lopo we'enehwo nohumehwasi poyo wope'nantanoho. Oso'no ngko hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwoe angomo we'enehwo nohumahm'mo yo'mayo yahino wonyo nje simeho wopingo nimokiyo'ne iyoso ngkilaho. O'o, ngko nje a'amu Isilael

so'nji nohumahm'mo Anituye hungkunomo uningkamo. Ose syafisyonto ²⁶ ole so'no syafihu'mento, Anitu uhwosopo'mentiso sohwo Kilais oso humne'no ngko tohino mayoso wopingofoho. Yo'mayo ho'yango wokoso Ijip mta'angoso ngkilaho. Ose syafihu'mentisofoho. Hwapingoso kako yo'mayo Anitu wopingo ulohofone so'no syafihu'mentisofoho.

²⁷ Mouses Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwoe simeho tohino so'no iyoho munyo'njo yahoningki hwaho Ijip uliko'manto Mouses kako Anitu'nji humayo so'no huno uyahoningki yokumpohn'nyo ito'nonto uliko'ma'mentisofoho. Kako asomo mapmmentisofoho. ²⁸ Mouses kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kakoe a'amu Isilael somo ulimento, Sekwo yahu *sipsip* nofonjikuji honiyoso hoku'yo ponjo hwosaho somo fifulohopmno. Ose imentohofone so'no a'amu ahwomomjo sohwo kako Isilael sofe mehomi tisimaso somo mofonjasiyo'njo yonto a'amu Ijip sofe mehomi tisimaso somo fonjohumentisofoho.

A'amu Isilael pi'ningo engoso Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyimentohofofoho.

²⁹ A'amu Isilaeliso Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentohofone so'no hofiko mijo ayo Mijo Honiyonohinofoho * liwo'ningkohofone sopo noso'ningkahoningki nongkihnta'ni wako'mentohofofoho. I osohonta a'amu Ijip sohwa iningkawomentohofone sohwo hofiko mijo ajwo sopo nto wekahoningkofi mijo asomo fokumo lohofonto oso a'amu sohwo mijo mihulo'mentisofoho.

³⁰⁻³¹ Ape hwa'nte Leah angou Jelikou humamajosi kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako hwe hufa'u Isilaelnta'ango tomi'no pmmentisiye sohwa'umo ufo'ma'mentisofoho. A'amu Isilaeliso Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentohofone so'no hofiko pone engou Jelikou sokilojo'njo sopo i'mofawentifi ku'moku'mofone'no yontaningkofi sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u uyokolofahoningki sokilojoso nihuhahone piwahu'mentisofoho. Nopiwesyahoningki a'amu Isilaeliso hofiko a'amu Jelikou hopi'nono Anituye hungkunomo hwotoho hmotofone somo fonjahumentohofofoho. Osohonta Leah kako hwe tomi'no pmmentisiye sohwa'umo ufo'ma'mentiso so'no kako songou humamentone.

³² Nom'ne sohwanne'no wanti'mokumonntaho. U, Ngkiteyou, Mpalak, Samisoun, Jefita, Ntefit, Samuel, a'amu Anitu hungkuno uyahoningki limotofone oso hwanne'no hungkuno sejo'neso sikuno hopo'maho. ³³ Oso a'amu huhwo sohwa hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono umotofone so'no hofiko nom'ne hwafe hwe engou hwaho mokosyohumayo sohwoe itokuso'njo sohwo uyakolo'mentohofofone. Hofiko hofikoe a'amu somo hofiyo mokosyohumantifi honingkanone nto'no mihwatimentohofofone. Oso a'amu huhwo sohwo yo'mayo Anitu wosejapmmo ulimentisoso ma'mentohofofone. A'amu huhwo sohwa hofikoe mangohwa hofikimo aho nokentifi sikiswojo (*laiyou*) toho lofone'entifi siki swojo'njo somo uhumatimentohofone a'amumo toho malofone'ne Anitu kako siki swojofone mangomo pijwomokosyohumamentisofoho. ³⁴ A'amu Anitumo iningkamotofone somo hofikoe mangohwa hwaho kengou mta'ango sohwa utimantifi toho engou sijimentiso sopo uhumojahoningkofi a'amu somo toho manimmentisofoho. A'amu sohwa hofikimo hasimno'nji wofantifi imentohofone muhmnimmentisofoho. Hofiko po'nifo nohumentaningkofi Anitu kakoe yokumpohn'nyo uyimentisofoho. Uyimentiso so'no hofiko hofikoe mango sohwo uyakolo'mentohofone fonjofepmnaofomentohofofone. ³⁵ A'amu pe'nimentohofone apa'no songou likofahoningkofi homna'wohija apa'no utima'mentohofofone. A'amu fiso impe itonowahoningkofi hofikoe mango sohwa hofikoe a'apahomone wonyo umokumentohofone hofiko poyo pe'nyone imentohofofone. Hofiko Anitumo hohujo ikinjaopijoso hofikoe mango sohwa ulika'mantifeho. Hofiko hofikoe mango sohwo hungkuno mining kayo'njo

* 11:29: Ap. 7:36 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

uyantifitaho. O'o, hofiko pi'nimo mta'ni apa'no likafikuji songo humayoso womantifeho.

³⁶ A'amu fehohnjo hofikoe yahino wopingo so'ne hofikoe mango sohwa hofikimo sitofu ulimentohofofoho. Nom'ne sohwa hofikoe hohujo sopo sohwo sonyo fongku'mentohofofoho. Nom'ne sohwo impo'angomo ahwomo nano'nji intofahumentohofofoho. ³⁷ Hofikoe mango sohwa a'amu fehohnjo somo sojo'nji fongku'mentohofofoho. Nom'ne somo yamofu nihu'no wonyo ulohomentohofofoho. Nom'ne somo hofiko iyo hntofe nomantifi hofikoe a'apahopo hntomentohofoso hufa'u imo'nimentiso so'no poyo pe'nimentohofofoho. Nom'ne somo hofiko hosimno fahumentohofofoho. A'amu fehohnjo hofiko yo'mayoso umofonyo imentohofu so'no hofiko yahu sipsipinji meme paho so'nji hofikoe hwapife imo'nonto yo'mayo a'apahomne'no umofonyo inyo so'nji emoyahonngkofi mango sohwa tango uyontifi wonyo ulohomentohofofoho. ³⁸ Oso'no hofiko ango ane pa'nyohwa honngkanontifi hofiko hwofiki'nyo, hwaho a'amu ane sopo, hwa'imomo, sokimomo humamotofofoho. Oso hwe moya'mi Anitumo simeho hi'ntnnono umentohofu hiso hofiko a'amu honngkano wonyo'njo somo olo hwaho lopo humayoso nto'nohinimaho. O'o, hofikoe honngkano wopingoso nom'ne somo hwofilo'nnyofoho. ³⁹ Oso hwe hwoya'mi hiso hofikoe simeho hi'ntnnono uyoso'no Anitu kako wopingo kuyoho ko ulimentisoso yo'mayo Anitu wosejapmmo ulimentisoso moma'mmentohofofoho. ⁴⁰ Hwapingos Anitu kakoe a'amu ne'njo hopi'nonohinoso yo'mayo wonyoangkafo afa'no afa'no nomapitne'ento hungkuno mtitomentisofoho. Jisas mape sohonta oso a'amu humamotofu Anitune'no simeho hi'ntnnono uyimotofoso hofiko nakumo simo'mo monapopitnehofu. O'o, hofiko nakumne'no hontohumalofu.

12

Nakwoe Hwe Engo Jisas honngkano netihwayo'ne sohune'no huno wosyofisyano.

¹ Oso a'amu sisihwayo pa'nyoso Anitumo simeho hi'ntnnono umotofoso hofiko simeho hi'ntnnono uyo'ne yahinoso nto netihwamentohofofoho. Hofikoe hungkunoso upa'nivo'nngkuhwono. Oso'no nakwo Anituye honngkanomo walokuhwone hn'nwi nakwo yo'mayo wonyoso Anituye honngkano wopingomo pijwonesyohumaso so'nji yo'mayo yahino nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumawo'nngkiso so'nji nihu'nahone noho'nosyihwasi simeho anga'nohinonji oso syoho yokumpohn'nyo Anitu nejopalokuso oso nto'no uyano. ² Ose ihwasi nakwo Jisasimo timo anga'no honngkuhwasi kakimne'nohini huno wosyofisyano. Nakwo kakimo simeho hi'ntnnono uyo kako hwapingo hweho. Simeho hi'ntnnono uyo yahinoso kako nihu'no yokumpohn'nyo imokone hweho. A'amu iyo hwojiyafiku'nyo sopo poyo pe'nimentohofoso yofe nihu'no wonyo ma'mentohofofoho. I oso'no Jisas kako oso wonimango engo unyoso'no mosyafisiyo'njo yonto kako po'nifo mmo'nimmentisofoho. O'o, hwapingos Jisas kako huno syafihumento, Anitu nje simeho wopingo nimokonefoho. Oso'no syafisyonto Jisas kako simeho hi'ntnnono Anitumo uyonto nakumne'no tohino engo manto poyo pe'nimentisofoho. Oseso olohonta kako kanngkwowho Anituye aho angahohnta'ni nohumanto yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumaho.

Anitu nakumo tango nejapososo nakumo wopingo namokiyo'nefoho.

³ Jisas nakumne'no a'amu wonyo somo enjwa'mo we'nehwo humamentisofoho. Oso'no hofiko kakine'no mangohwa imo'nontifi nihu'no wonyo ulohomentohofofoho. Oso'no sekwo Anituye syohomne'no yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo oso tango Jisas ma'mentiso so'no fisyafihupmno. Oso'no syafisyikuji sekwoe syoho wopingo somo nusikwajikutoho. O'o, sekwo yokumpohn'nyo inngkakuji syoho ito'no fiyimno. ⁴ Sekwo yo'mayo honngkano wonyo somo monje yasiyo'neso syoho yokumpohn'nyo fiyimno. A'amu fehohnjoso hofiko honngkano wonyo so'ne nakwolaho livo'nngkohofu somo nomi a'amuso hofikimo fonjahumentohofofoho.

⁵ Oso hungkuno Anitu kakoe mehomi hn'nimo yokumpohn'nyo nasosofitofone nalimentiso so'no iningo laseyohoho. Olo hungkuno loso nalohoho.

Nje hwomu sohwo, nakwoe Hwe Engo kako jije honingkano nto'no efisopekuhwajji-o'ne,

Wonyo yahino kilohofihwoso'no oso hungkuno homo somo kiko haloho poho.

Oso hiso kilohofihwoso'no huno ole syafisyikutoho.

Anituye honingkanoso tango mikunimposo niyantofoho.

Ose syafisyohotoho.

⁶ O'o, a'amu hopi'nono Anitu nje mehomi kuyoho uliwo'ningkiso somo, Honingkano wonyo ni'hu'no yohotoho uliwo'ningkisofoho.

A'amu hiso honingkano wonyo ifijo'manji Anitu kako yoka ulimontonoho.

Ose nalimentisofoho.

⁷ Kiko Anituye hungkunomo tifi iningkahuji tango ku'mahwoso'no kiko yokumpohn'nyo ne'no filohoho. Hwapingoso Anitu kako jije honingkanomo efisopekuhwojalofoho. Ose kilohofihwoso'no kiko huno wakiyono. Kiko kakoe mehomi hwosoho. Naningkwowosa hofiko hofikoe mehomi hn'nimo nakwoe honingkanomo efisopenehwajjiwo'ningkohofoho. ⁸ Nakwo a'amu

hopi'nonohino hn'nwi honingkano wonyo'njowoho. Oso'no Anitu kako kakoe honingkanomne'no nto'no wefisopenehwajono. Anitu kako jije honingkanomo nto'no momekuhwajjiyo'manji kiko kakoe mehomi hwosi'maho. O'o, kiko sikumehomi pa'nyo hwosoho. ⁹ Nakwo naningkwowosa hofiko nakwoe honingkano wonyomo menehwojahoningkofi nakwo hofikoe yofe ho'nomawo'ningkuhwono. Oso'no

Anitu kako nakumo kakoe honingkanomne'no nto'no efisopenehwajihwoso'no nakwo haloho pehwasi honingkano wopingo'nohini uyano. Kako nakwoe huyo'mangomo mokosyohumawo'ningkiso hweho. Oso'no nakwo enjwa'mo nohumehwasi nto'no wohumano. ¹⁰ Hwahoponjo naningkwowosa hofiko hofikoe huno mta'ni olo hwaho lopo we'enehwo humayo'ne nakwoe honingkano nto'no menehwajjiwo'ningkohofoho. I naningkwowho Anitu kako kakoe

honingkanomne'no efisopenehwojahoningki nakwo wopingo imo'nalokuhwono. Ose nalohofihwoso'no nakwo kako pa'nyo umo'nantanoho. ¹¹ A'amu nakwoe honingkanomo nto'no menehwajikiyo'no nakwo tango engo wotipemantanoho. I oso'no nakwo wopingo humayo'ne Anitu kako nakwoe honingkano wonyomo somne'no menehwajihwoso'no ne unto'nimontonoho. Oso ipisayo neso a'amu'nji

simeho pompenjo ifisyamo'nyonefoho.

Nakwo yokino ito'ningkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofano.

¹² Ose selohe so'no sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo filohopmno. ¹³ Sekwoe honingkano nto'no mihwajikiyo a'amu sife po'nifonjo seningkafe sohwo kako mapiwasyonehoho. O'o, hano ito'no ihwosi sife po'nifoso yokumpohn'nyo umo'nimontonoho.

¹⁴ Sekwo sekwoe a'amu'nji pompenjiyo humayo'ne syoho yokumpohn'nyo fiyimno. I sekwo honingkano wonyo hopi'nonohino foho'naopmno. Sekwo honingkano wonyo ni'hu'no ane humayo so'no syoho yokumpohn'nyo fiyimno. A'amu honingkano wonyo'njosohofiko nakwoe Hwe Engo sohomo muhwonifitnefoho. ¹⁵ Anitu kako wopingo waseloho'mo. Wosefo'ma'mo. Ose nalihwoso'no a'amu fihwo kako nupa'ningkuhwosi

Anitumo ole ulonoho. Nifomayoso peho'neto. Ngkilaho. Ose ulonoho. Oso'no sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofikiyo fo'ma'nimno. Anitu kako nefe'mayoso nakwolaho ulihwasi hofohofahn'no nakwoe simemo wonyo wonamo'nimontonoho. Simeho wonyo namo'ningkuhwoso'no a'amu pi'ningo engo somo tohino uyantanoho. A'amu simemo wonyo'njowoho kako nom'ne a'amu somo honingkano wonyomo ipemotahwoso'no oso hwe huhwo sohomo Anitu kako wonyo hwosoho ulimontonoho.

¹⁶ A'amu fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako a'mohufo ihwoloho. A'amu fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako Isou Anitumo hwotoho hmentiso pa'nyo ihwoloho.

Isou kako mijoho engo uyahon'ngki kan'ngkwohwo Aisak kakoe tis'imaso sohumo aho ulonjimokone so'no Isou kako huno ole syaf'ihu'mento, U kakoe syohofoho. Nje n'ngkwahwo Jekoup kako womano. Ngko mijoho pe'nalokweno. Ose syaf'isyonto Isou kakimo hwsopisyaf'ihwosi Jekoup'imo aho ulonjimokone somjo wosopayo so'no ulahon'ngki Jekoup kola'wehumo oso wopayoso mpe uloho'mentisofoho. ¹⁷ Sekwo huno seyohoho. T'ifi no'mo Isou oso aho wontonj'mokononto somjo hungkunoso aku woma'mo lonto yahon'ngki kan'ngkwohwo Aisak muy'mmentisofoho. O'o, Isou kako humotaho engo lonto oso wonyo imentiso somo wae yamo'nyoso hopo'maho.

Nakwo hwof'iki'nyo wonyoangkafo Saiyon sopo nto si'momalohwono.

¹⁸⁻²¹ An'itu kako a'amu Is'lael somo kakoe hungkuno hwof'iki'nyo Sainai sopo uy'imentiso sohonta himo s'ikwo'mnoso hwof'iki'nyo hopo sopo ifeehu'mo yahumentisoso toho ahwomo mta'ango uhwonont'ifi ifoho engo yahon'ngki hi ul'ikofahon'ngki iyoho m'ikun'imposo un'imentisofoho. Kounoho yoka ho'nonto mampaho ahwomo mta'ni ole ho'n'imento, A'amu fihwo olo hwof'iki'nyo loso kako aho pm'mokoso sohumo sekwo sojo'nji fonjahumno. A'amu'nohin'maho. O'o, yahu'nji hwof'iki'nyo lopo hano weso sohumo fonjahumno. Ose ho'n'ngkahon'ngki a'amuso iyoho un'ngkahon'ngki hof'iko Mouses'imo ul'imentohofi, Mouses k'iko An'itumo ole uso, Oso hungkuno tango m'ikun'imposo so'no nakwo iyoho nenalofoho. Nakwo olo mampaho loso nupa'n'ngkuhwaloho. Ose uso. Ose ulahon'ngkofi Mouses ul'imento, Ngko huhwo'ni yomo yonji iyoho n'ngkohoho. Ose ul'imentisofoho.

²² I sekwo soku hof'iko ose uhwon'imentohofoho pa'nyoso sekwo muh-won'mmentohofohoho. O'o, sekwo hwof'iki'nyo Saiyon An'itu songo humaso sohwoe ahwomomjo ango engo Jelusalem osopo i'mofapmmalofo. Osopo a'amu ahwomomjo n'ihu'no pi'n'nggo engoso s'imonyo yontan'ngkofi i'mofapohoho. ²³ Osopo sekwo An'ituye mehomi hopi'nono tis'imaso pa'nyo kuyoho. Sekwoe yofe An'itu nto mt'i'mokumentisoso ahwomomo weho. An'itu a'amu hopi'nonohinofe hungkunomo ikwolofone yano ulofiyo sohumo sekwo i'mofapohoho. A'amu An'itumo s'meho hi'ntnnono uyont'ifi poyo pe'n'imentohofoho somo An'itu kako Wop'nggo kuyoho, ul'imentiso osomo wop'nggo ne nto imokumentisofoho. Oso a'amu hiso osopo humalofo.

²⁴ Jisas kako An'ituye angopo ne'no siyo'ne hon'ngkano songo kakoe hon'yo'nji hwsampo'mentiso sohwo osohumo sekwo i'mofapohoho. Kakoe hon'yo so'nji nakumo kako'nji moko'j'jwonahinyofoho. Oso'no Apel kakoe hon'yo us'ihuma'mentiso somo Jisas kakoe hon'yo'nyoso hwof'ilo'nnyofoho.

Nakwo An'ituye mampaho somo haloho nto'no pehwasi i'waho nto'no uyano.

²⁵ Sekwo nto'no f'syaf'ihupmno. Hohonta An'itu Mouses'imo hungkuno yokumpohn'nyo uyahon'ngki a'amu Is'lael'iso haloho maposo'njo imentohofohoho. Oso'no hof'ikoe hon'ngkano wonyo so'no tohino engo ma'mentohofohoho. Tohino homo somo hof'iko muyakolo'mmentohofohoho.

Oseso Kilais ahwomomo humaso sohwo hungkuno yokumpohn'nyo nto nejapm-mentisofoho. Oso hungkuno homo somo haloho maposo'njo ihwasi hohujo ikinjao-fososo nakwo tohino engo mayo sohonta hiyaso nt'i'mte waneto. N'ihu'no awonoho.

²⁶ Hohonta An'ituye mampaho hwof'iki'nyo Sainai sopo nta'ni ho'n'ngkahon'ngki hwaho hwom'ihwo imentisofoho. I oso'no olohonta An'itu ole nelalofi, S'ikuno nom'nemo hwom'ihwo ihwosi hwaho n'ihu'nahone wae yao'mnefoho. Hwaho'nohino'maho. O'o, ahwomo hi'nji wae imnefoho. Ose nelalofoho. ²⁷ Oso hungkuno hwom'ihwo ihwosi hwaho wae yao'mnefoho nelalofonjo hwap'nggoso ole, yo'mayo yo'mayo An'itu olo hwaho lopo mt'i'mokumentisoso hwom'ihwo ihwosi wae yonefoho. I yo'mayo An'itu ngko nje angomo womokosyohumamo loso so'nohini ne'no nowent'ihwonefoho.

²⁸ Ose nalisoso'no nakwo s'imonyo uyano. An'itu nemokosyohumayo sopo moi'wo mmo'nonehoho. O'o, ne'no nowent'ihwoneponoho. Oso'no nakwo An'itumo

isamayoka ulihwasi kakoe simeho wopingo umo'nyo'ne so'no kakoe syoho hofiyo ulohofiyano. Anituye yofe ho'nomehwasi kakoe yokumpohn'nyo so'no iyoho wonanono. ²⁹ Hwapingoso nakwoe Anitu kako yo'mayo wonyo iyoso'no nihu'no yokumpohn'nyo nelalofi, Yo'mayo wonyoso nihu'no ngkilaho. Ose nelalofoho.

13

Nakwo Anituye temtifo hn'nwi simeho unano.

¹ Nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi nakwo simeho ne'no uningkuhwano. ² Olo hilo so'no iningo mofe'eno. A'amu kengoso ango kengo'mta'ango se'mafikujono sekwo yo'mayo so'no hofikimo umokosyohumamno. A'amu fehohnjo ose iwo'n'ngkohofoso hofiko a'amu ahwomomjo somo yofe mihwofe'njo yontifi hofiyo umokosyohumamentohofofoho.

³ A'amu Anituye syohomme'no impo'angomo uhumati'mentohofoso somne'no sekwo hitoho selofihwoso'no tango malokwofoso sekwo fisomapmno. A'amu fehohnjo Anituye yofe'ne osomo a'amu nom'neso wonyo ulohofikujono hofikoe a'apaho tohino umningkuhwoso'no sekwo tohino fisomapmno. Sekwo tohino loso afa'no wasemnono.

⁴ Ape ma'nyo yahinoso wopingofoho. I oso'no hwe sohwo kako kakoe ape'nji yahino wopingo'honini uyanjiyoho. U a'amu fihwo oso yahino wopingo somo mtihupehwosi a'mohufo ihwosi u yo'mayo wonyo ihwosi kifosyoho ihwosi osohumo Anitu kako tango uyonefoho.

⁵ Sekwo hamniyoho engo so'no hi semo'nyo'eno. O'o, yo'mayo mokosyohumalofo so'no sekwoe simeho wopingo semo'n'ngkuhwosi hoponoho fihnnimno. Hwapingoso Anitu ole nelalofi, Ngko sekumo mosesikwajimnehono. Ngko sekumo ne'no sefo'malokweno. Ose nelalofoho. ⁶ Oso'no nakwo yokumpohn'nyo ito'n'ngkuhwasi nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi ole wolano.

Nje Hwe Engo Anitu nifo'mantofoho.

Ngko iyoho mimnehono.

A'amu hofiko yo'mayo ngkimo ntohopijo so'no ngko iyoho mannehoho.

Ose wolano.

Anituye hungkuno lonetihwamotofo sohwafe yahinomo tifi uningkuhwano.

⁷ Hwe engo sohwa Anituye hungkuno losetihwamotofo sohwanne'no iningo mofe'eno. Hofikoe humayoso ne into'nimojo so'no huno syafisyikujoni hofikoe yahino so'nji simeho hi'ntnnono uyo so'ntnne tifi finomokoho'nawopmno.

⁸ Jisas Kilaisiye yahinoso hohontajo mta'angoso olhontajo'nji tifi no'mjo'ntnneso ito'nohino iwo'n'ngkiso hweho. Kako kakoe huno mikwesiyafisiyo'njo iwo'n'ngkiso hweho. ⁹ Oseso a'amu yahino kengo kengo'njoso sekwoe simeho somo wonyo semakufitoho. Hofikoe hungkunoso losetihwafikujoso sekumo yokino wesemano likujoni ifijoso sekwo Anituye honingkanomo nusikwajipitnnoho. Anituye hitohoso nakumo yokumpohn'nyo wosofitofonesyohumamtonoho. A'amu wosopayo so'no anga'no anga'nohino somo ulo'nyo nto'no feenimno. Ose lifijoso sekwo haloho upekutoho. O'o, oso yahinoso a'amumo mufo'manehoho.

Anituye simeho wopingo umokiyo'ne yo'mayo uyofoho.

¹⁰ Nakwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkuhwone hn'nwi nakwoe wonyo wayo'ne kako poyo pe'n'mentisofoho. I oso'no a'amu Jutaso hohontajo yahino somo iningkawentifi hofikoe wonyo wayo'ne yahu fonjokisasyiwon'ngkohofoso osomo Jisas kako mufo'manehoho. Hwapingoso Jisas hofikoe wonyo nihu'nahone wae yaofone pe'n'mentiso so'no hofiko simeho hi'ntnnono muyiwon'ngkiyohofofoho.

¹¹ A'amufe wonyo wae syoho'njo hwe engo sohwa hofiko yahu fonjokisasyontifi yahu honiyo'nohino oso ango Anitu humayoponoho mulimentohofoso somo motahumentohofofoho. Honiyo loso a'amufe wonyo mpe-e'nefoho. Yahu yokino so'nji mikufo so'nji yo'mayoso ango mempo mongkihnta'ni toho niwon'ngkisofoho. ¹² Oso pa'nyo Jisas

kakoe a'amu ne imo'nyo'ne tohino engo ma'mentisofoho. Ango Jelusalem mempo hohnta'ni nope'nonto a'amufe wonyo wae ni'hu'nahone yao'mentisofoho. ¹³ Jisas ose imentiso so'ne nakwo hohontajo honing'kano hungkuno somo uli'ko'mehwasi Jisasimo tifi uningkuhwano. A'amu kakimo wonyo uloho'mentohoho pa'nyoso wonelohofantifeho. ¹⁴ Nakwo huno ole nayohoho. Olo hwaho lopo nakwoe hwapingo'maho. O'o, nakwo ahwomomjo antime nom'ne songo ne'no humayo'ne so'no hontohumalohwono. ¹⁵ Nakwo Kilaisiye a'amu'nwoho liwo'n'ingkuhwoni'ni nakwoe yahino ole, sikuno huhwo huhwi engolopohamo nakwo Anituye yofe ho'nomawo'n'ingkuhwono. Yo'mayo ne'maso so'no nakwo Anitumo isamoyoka'nohino uliwo'n'ingkuhwone'nwoho. ¹⁶ A'amu nom'ne somo wopingo ulohofontani fo'ma'n'wo'n'ingkuhwono. Anituye yofe ho'nomayo'ne'nji a'amumo ufo'mayo'ne oso'ntnne'no yo'mayo yahino nakwoe simeho umo liwo'n'ing'kiso somo monje wesiano. Oso yahino hufa'u sofa'u Anitumne'no yaso'manji Anitu simeho wopingo umokimontonoho.

¹⁷ A'amu yofe engo'njo Anituye hungkuno losetihwalokwofo sohwa hofiko sekwoe huyo'mango fo'mayo'ne syoho yalokwofo. Oso'no sekwo hofikoe hungkunomo haloho popmno. Hofikimo enjwa'mo hofiyo fosyohumamno. Hwangku yo'mayo syoho yalokwofo so'no Anitu hofikimo ulohon'ingkahon'ingkuhwosi hofiko syoho loso'no ulantifeho. Sekwo hofikoe hungkunomo hofiyo in'ing'kayo so'no u ito'no min'ing'kayo so'no ulantifeho. Oso'no syoho loso hi semo'n'ingkahon'ingki yalokwofo. Sekwo haloho pekujo'no hofiko simeho tango muyonehoho. O'o, simeho wopingo'njo hofikoe syohoso uyantifeho. U, hofiko simeho tango uyo so'manji pipi sefo'mapitnnehofo.

Anitu nakumo nefo'mayo'ne jomo ulano.

¹⁸ Nakwo ole syofisyalokuhwono. Anitu nakwoe simehomo nahononteso wopingo nehonalofoho. Nakwo kakoe honing'kano wopingo somo engolopohamo nto'no un'ing'kohwantane'no yihwono. Oso'no sekwo nakumne'no Mpohumo jomo ulimno. ¹⁹ I olo so'nji Mpohumo jomo ulimno. Ngko sekuyepono asomo komo'no se'ma'mne'no jomo ulimno.

²⁰ Nakwoe Hwe Engo Jisas kako nope'n'ingkahon'ingki Anitu apa'no songo uli'ka'mentisofoho. Jisas kako nakwo Anitu'nji ni'hu'nahone mekojijwonasiyo'ne kakoe honiyo usihumanto pe'nimentiso so'no olohonta kako nakwo kakoe yahu sipsip hn'nimo nemokosyohumayo'ne Hwe Engo hweho. ²¹ Oso'no ngko sekumne'no Anitumo ole ulalokweno. Anitu kako simeho pompenjiyo umokiyo'ne hwapingo sohwo kako yo'mayo wopingo wosejapmmo lihwosi wosejapmmontonoho. Sekwo oso hiso nomafikuji Anitu sekwo yo'mayo ifitnne'eno lososo hofiyo uyantifeho. Oso'nji nom'neso ole jomo ulalokweno. Anituye simeho wopingo umokiyo'ne kako Jisas Kilaisiye yokumpohn'nyo'nji sekwoe simehomo syoho yokumpohn'nyo waselohomontonoho. Oseso kakoe yofe noho'noma'n'ingkuhwasi kakoe yofe engoso engolopohamo ne'no nowentihwonefoho. Nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

²² U nje a'amufo, olo hungkuno mti'mokalokwe loso tifofoho. Oso'no sekwo haloho nto'no popmno. A'amu sekumo atofe losetihwentan'ingkuji sekwo timo saho ikutoho. O'o, sekumo yokumpohn'nyo sesosofitofonefoho. ²³ Nom'ne hungkuno sekwo upa'nimno. Nen'ing'kwa'wehwo Timouti osohumo hofiko impo'ango mta'ni nto isihutofoma'malofofoho. Kako ngkiyepono we'ene'pi poso'manji ngko'nji wose'mantayoho.

²⁴ Sekwoe hwe engo sohwanji a'amu hopi'nono Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo so'njimo ole ulimno. Nakwoe a'amu kuyoho selalokuhwono. A'amu oso hwaho Itali lopo Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ing'kohofoso sekumne'no selalokwofo. Nakwoe a'amu kuyoho selalokuhwono.

²⁵ Anituye hitohoso sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo wasewo'mntonoho. Hungkuno osohopeho.

Jemís
Olo Iyoswo loso Jemís Mtí'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Símó'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo aho hufa'u hopinohino sífe fehohnjo hopi'nonohintíkeno tetitíkeno (30) —oso'no nakwo huno monayofoho — oso soswo nto uyakolo'mentisopo olo iyoswo loso Jemís Jisasiye koníngkwa'wehwo mtí'mokumentisofoho. Oso Jemís huhwo sohwo tajo ango Jelusalemjo somo mokosyohumawo'níngkiso hweho. Olo iyoswo hiloso a'amu Isílael temtifo aho hufa'u hopi'nono sífe mta'ni hufa'uyo somne'no mtí'mokumentisofoho. Oso a'amu hiso hofíko ango kengo'mo humantífi tango engo títimentaníngkofi olo iyoswo loso Jemís oso a'amu homo somo ufo'mayo'ne mtí'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo hiloso ntípo humanto mtí'mokumentisotíkeno nakwo huno monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofó lúhwasi tífi uníngkohwano.

¹ Ngko Jemísí'ni Anítu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kílaisí'nji sikoe syoho ulohofiyo hwo'nyoho. Nje a'amu Isílael temtifo aho hopi'nono sífe mta'ni hufa'uyoso Jisas Kílaisímo símeho hi'ntnnono uyíwo'níngkohofó soku sekwoe angopo nulíko'mantífi ango'meemjo humalofó so'ntnne'no olo iyoswo loso semtí'mokiyalokweno. Ngko nje a'amufó selalokweno.

Yamofó nalohofoso yokumpohn'nyo namokiyo'nefóho.

² Nje a'amu soku, yo'mayo tango se'masoso sekwo símeho wopíngó wasemo'nono. ³ Hwapíngoso ole, yo'mayo tango se'masoso sekwo yokumpohn'nyo lohófo'nefóho. Tango se'masoso sekwoe símeho hi'ntnnono engo uyo'manji yokumpohn'nyo wolo-hofantífeho. Oso hiso'no sekwo huno moi'wonoho. ⁴ Oso'no sekwo engolopohamo tango se'masoso í'waho ikutoho. O'o, sekwo símeho wopíngó'nji yokumpohn'nyo lohópijoso sekwo mopíwahupitnnehófo. Ose íkujo'no Anítu nosehoníngkuhwosi kakoe yahino so'no sekwo umofonyo miyontaníngkuji wasehonímontonoho. Wopíngó humentaníngkuji wasehonímontonoho.

A'amu kako huno wopíngó so'no umofonyo íhwosi kako Mpohumo jomo ulono.

⁵ Sekwo yo'mayo so'no huno maseyo'manji Mpohumo jomo ulímno. A'amu fihwo huno wopíngó so'no Anítumo jomo ulososo huno wopíngó uyímontonoho. Anítu kako a'amu hopi'nonohino somo we'e'nohino muyíwo'níngkiso hweho. O'o, engo'nohino uyíwo'níngkiso hweho. Sekwo jomo ujoso'no Anítu kako yoka maselonehóho. ⁶ U oso a'amu sohwo kako símeho hi'ntnnono nehópi uyíhwosi Mpohumo jomo ulososo kako huno ole syafísyíhwoloho. Anítu kako wontapmmontolíkeno. Montape'njo umontolíkeno. O'o, a'amu símeho hufa'u'njo sohwo kako iyoswo somo ifófo hwalo-hwalófo íwo'níngkiso pa'nyo hweho. ⁷ Kako Hwe Engo wontapmmontonoho lúhwosi, syafísyíhwoloho. Oso hwe huhwo sohwo kako Hwe Engo sohumta'ni yo'mayoso momanehóho. O'o, a'amu símeho anga'nohino'njoso Hwe Engo sohumo jomo ulososo Anítu uyímontonoho. ⁸ Íhwoni, a'amu símeho hufa'u'njo sohwo kakoe huno pí'níngó engo'njo hweho. Oso yo'mayo yahino kako yonteso'no kako honíngkano anga'nohino somo miníngkayo'njo hweho. O'o, huno pí'níngó engo syafísyonto honíngkano íto'no motípemaso hweho.

A'amu ho'yango ane so'nji ho'yango engo'njo sohwanjíye hungkunofóho.

⁹ Hwe fihwo Anítumo símeho hi'ntnnono uyíwo'níngkiso sohwo kako hamniyoho ane, osohwo kako símeho wopíngó umó'nono. Anítu osohumo uhwononto yofé engo mulalófoho. ¹⁰ Anítu kako a'amufe ho'yango hamniyoho so'no siki'njo ne anefóho lúwo'níngkisofóho. Oso hiso'no hwe nom'nehwo Anítumo símeho hi'ntnnono

uyiwo'nîngkiso sohwo kako ho'yango hamniyoho engo'njo sohwo kakoe yo'mayoso ihn'naofihwoso'no kako simeho wopingo umo'nono. Hwapîngoso ho'yango hamniyoho yo'mayoso wokoso fiyo pa'nyoso umo'nao'mtonoho. ¹¹ Wokoso fiyoso mofehi'nyo si'mofapihwosi yokumpohn'nyo lihwosi yofoho umontonoho. Oso pa'nyoso a'amu hamniyoho'nji ho'yango engo'nji kakoe syoho yo'mayoso mijimihwosi hamniyoho engo so'no notipehwosi oso hwe huhwo sohwo kako ajwo sopo wape'nîmontonoho.

Yo'mayoso a'amumo yamofu ulohofu'ne hungkunofuho.

¹² Hwe fihwo yo'mayo tango'njo u'mahonîngkuhwosi yokumpohn'nyo ne'no lohofoso sohwo simeho wopingo umo'nono. Yamofu hiso moi'wo nto ulohofosejwaofahonîngki kako yokumpohn'nyo ne'no lohofu'manji osohumo Anîtu nto nalîmentiso loso'no uyîmontonoho. A'amu ngkine'no simeho ntaposo sohwo songo humayo'ne uyîmonnoho. Ose nalîmentiso hopaso oso a'amu huhwo sohwo woma'mtonoho. ¹³ U simeho fefoyo a'amu nom'nehumo u'masoso oso simeho fefoyo sohwo honîngkano wonyo nontîmo ipemotawe so'manji hwe huhwo sohwo ole lihwoloho. Olo simeho fefoyo loso Anîtu ntopahonîngki wonyo honîngkano loso yohono. Ose lihwoloho. O'o, yo'mayo wonyoso Anîtumo miputihwanehoho. Anîtu a'amu somo wonyo yahino iyo'ne miputihwanehoho. ¹⁴ O'o, hwe sohwo huno wonyo syofîsyahonîngki oso huno wonyoso honîngkano wonyo iyo'ne kakimo ipemotosahonîngki wonyo hilo so'no nîmo'nîngkohoho liwo'nîngkiso hweho. ¹⁵ I kakoe huno wonyo somo inîngkawesoso wonyo honîngkano uyîmontonoho. Wonyo hiso wonyo engo toyo yihwosi wonyo honîngkano ne'no iwo'nîngkuhwosi poyo pe'nîkwato lohofihwosi nîhu'nahone umo'nîmontonoho.

¹⁶ Nje a'amufu, simeho sejopalokwe soku, huno wonyo sohwo honîngkano wonyo engomo ipesemotaweloho. ¹⁷ Yo'mayo wopingo nefe'mayo'neso ahwomo mta'angofuho. Anîtu nejapiwo'nîngkisofuho. Anîtu ahwomomjo pomponaho mofehi'nyo, hamno, hntokwaliyo oso hwamo mtî'mokumentisofuho. Pomponaho loso fehonta lasyonto nom'nehonta molasyohoyohoho. I Anîtu oso pa'nyo hwo'maho. O'o, kako ne'nohîni yahino wopingo'nohîni nalohofîwo'nîngkiso hweho. ¹⁸ Anîtu nakwo kakoe mehomi imo'nyo'ne'no lonto kakoe hunomnohîni inîngkawento kako nanîngkwowho imo'nîmentisofuho. Kakoe hungkuno nehopi'nohîno somta'ni mehu'menasiyoso nakwo temtitofu Anîtu namtî'mokumentiso somne'no umo'nantanoho.

Anîtuye hungkuno upo'nîngkuhwasi tîfi unîngkohwano.

¹⁹ Nje a'amu soku, sekwo olo hilo so'no huno ito'no fîsyafîhupmno. Olo yahino loso ikutoho. A'amu fehohnjoso hungkuno upa'nîfijoso aku hungkuno komo'no ulîkujo'no yoka wohnnantîfeho. O'o, sekwo yo'mayo upa'nîfijo so'no huno ito'no syafîsyîkuji huno wopingo tîpemaîkuji hungkuno ito'no aku ulîmno. Oso yahino inîngkafijo so'no yokaso ikujohoso komo'no molîkafonoho. ²⁰ A'amu fihwo simeho tohîno'njo sohwo kako Anîtuye honîngkano wopingomo minîngkayo hweho. ²¹ Oso'no yo'mayo yahino wonyo so'nji honîngkano wonyo so'nji foho'naopmno. Yo'mayo homo somo hi semo'nîngkisoso hwotoho fîfijoso oso hungkuno Anîtu sekwoe simeho mo'mo ho'nasehumentiso somo hofiyo tîfi finîngkamno. Kakoe hungkunomo haloho popijoso kako'nji ne'no nohumantîkutnnefoho.

²² Anîtuye hungkuno losomo tîfi'nohîni finîngkamno. Hwe fihwo haloho upa'nonteso minîngkayo'manji kako simeho mo'mo hwasyo hungkuno hnnîwo'nîngkiso hweho. ²³ Hwe fihwo kako Anîtuye hungkunomo haloho ko upa'nonto haloho maposo'njo emoyîwo'nîngkiso sohwo kako kakoe simanomo tîmo honîngkonyomo ko honîngkononto u kako mohonîngkonîwo'nîngkiso pa'nyo hweho. ²⁴ Kako kakoe simano kiho somo honîngkononto mijo miyoma'nyo'njo yonto komo'no nowento kakoe simano kiho so'no inîngo mofonto nje simano kiho ane hwo'nyoho lonto emoyîwo'nîngkisofuho. A'amu Anîtuye hungkunomo haloho maposo'njo yîwo'nîngkiso pa'nyo hweho. ²⁵ Anîtuye hungkuno honîngkano wonyo mta'ni

isihutofonemawo'nîngkiso hweho. Hungkuno hiloso ito'nohinofoho. Hwe fihwo olo hungkuno hiloso hwapîngo ne so'mo ne'no uhwonîwo'nîngkiso sohwo kako sîmeho wopîngo umo'nîngkahonîngkuhwosi Anîtu wopîngo uloho'montonoho.

²⁶ A'amu fihwo ole syafîsyososo, Ngko Anîtuye a'amu ne hwo'nyoho. Ngko a'amu Jisasîmo inîngkayoso sîmeho mo'mo hwasyo hungkuno hnnîwo'nîngkiso hweho. Oseso kakoe sîmeho hi'ntnnohinoso kako Sante uhwonyoso ne ane sîkinjo hweho. Mango'nohino hweho. ²⁷ Anîtu huno ole syafîsyîwo'nîngkiso, a'amu sîmeho hi'ntnnono nehopi ntapîwo'nîngkiso sohwo ole yîwo'nîngkiso, sîkumehomi somo wopîngo mokosyohumayo hweho. Oso'nji apîwojo sofamo tango u'manteso oso moya'mi sofamo kako wonyohofiyo ufo'mawo'nîngkiso hweho. Nom'neso ole, yo'mayo hwahoponjo honîngkano wonyo somo minîngkayo'njo'manji nakwo honîngkano wopîngo'nohini somo ose yaso'manji nakwoe Mpohwo Anîtu kako wopîngo wonahonîmontonoho.

2

Nakwo a'amu hopi'nonohino somo hitoho afa'nohino wonalofono.

¹ Nje a'amufo, sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kîlais yo'mayo hwofilo'nnyo sohumo sîmeho hi'ntnnono uyîwo'nîngkohoho kuyoho. Sekwo olo yahino loso'no fîsyafîhupmno. A'amu fihwo yofe engo'njo sohumo wopîngo ulohofîkujo'no nom'ne sohwo ho'yango ane sohumo hohujo ikinjîmofîkutoho. ² Hwe fihwo wokoso wopîngo'nji manji'mofo yo'mayoso wonyoangkafo'njo oso hwo sekwoe tajo angomo noswahonîngki hwe nom'ne hwapîfe wonyo imo'njo sohwo tîfi swohoho. ³ Hwe sîmo'mjo wokoso wopîngo'njo sohumo wopîngo ulohofîkuji ulantîfe, Tatohwo, ayomo. Olo epohumayo wopîngo lopo fosyohumaho. I hwe tîfinjo hwapîfe wonyo'njo sohumo wonyo ulohofîkuji ulantîfeho, Kîko osopo waloho'monntaho. Hwahopo wohumamonntaho. Jîje hunofoho. ⁴ Oso hwe sohwa'umo oso pa'nyo ulohopîfijo so'no ole syofîsyalokwofo. Hwe hamniyoho'njo sohwo yofe wopîngo'njo hweho. Hwe hwapîfe wonyo'njo sohwo kako wonyo hweho. Oso huno wonyo peho'no uyîwo'nîngkohoho. Oso honîngkano wopîngo'maho.

⁵ Nje a'amu soku, sekwo upa'nîmno. A'amu yo'mayo ho'yango so'no umofonyo iyoso hofîko yo'mayo so'no Anîtumo jomo ulîfijo'manji hofîkoe sîmeho hi'ntnnono Anîtumo uyoso Anîtu kako engo umokumontonoho. Anîtu ole nto nalîmentisofoho. A'amu ngkimo sîmeho hi'ntnnono ntopalokunjoso nje ahwomomjo angoso hofîko'nefoho. Ose nalîmentisofoho. ⁶ I oso'no sekwo soku, a'amu hamniyoho ane somo wonîmango uyîwo'nîngkohoho kuyoho. A'amu hamniyoho engo'njoso yo'mayo tango sejapîwo'nîngkohofofoho. Hungkuno ito'no mîhwajiyo ango spono a'amu hamniyoho engo'njoso ipesemotawowo'nîngkohofofoho. ⁷ Oso a'amu hiso hofîko Jisas Kîlaisîye yofe so'no sîfajo lîwo'nîngkohofofoho. Oso yofe wopîngo Anîtu kako Kîlaisîye mehomi sokumo uyîmentiso so'no sîfajo lîwo'nîngkohofofoho.

⁸ Nakwoe Hwe Engo Anîtu oso hwoe hungkuno a'amu mtî'mokumentohofoso hungkuno ole, Sekwo sîmeho inîwo'nîngkohoho hopaso nom'ne a'amu somo uyîmno. Sekwo oso hungkuno somo inîngkafijo'manji sekwo honîngkano wopîngo uyantîfeho. ⁹ I oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohumo wopîngo ulohofîkuji nom'ne sohwo ho'yango ane osohumo hohujo ikinjaofîkuji sekwo honîngkano wonyomo ufitne kuyoho. Anîtu selonefo, Sekwo nje hungkunomo hwotoho fewo'nîngkohoho kuyoho. ¹⁰ Hwe fihwo Anîtuye honîngkano hungkuno hopi'nonohinomo ko inîngkawowo'nîngkiso sohwo kako hungkuno kenga'nohino somo minîngkayo'njo'manji osohumo Anîtu ulonefo, Kîko honîngkano wonyomo nohumanji nje hungkuno hopi'nonohinomo hwotoho fewo'nîngkino hwosoho. ¹¹ Hwapîngoso ole, osohwo a'mohufo iyo'eno nalîmentiso sohwo nom'ne hungkuno nalîmento, A'amumo nofonjasiyo'eno. Ose nalîmentisofoho. I oso'no kîko a'mohufo ko miyo'njo sohwo i nom'ne sohumo fonjahiso'manji kîko honîngkano wonyomo nohumanji Anîtuye hungkuno hopi'nonohino hwotoho nto hmmahnno hwosoho. ¹² Nakwo Anîtuye hungkunomo minîngkayo'njo'manji Anîtu

kako tohino wonejapmmontonoho. Anîtuye hungkuno hiloso inîngkuhwasi'manji nakwo honîngkano wonyomo usikwojantanoho. Oso'no Anîtuye hungkuno so'no sîmo'mo syafîsyohoji osopo yo'mayo hungkuno joso yo'mayo syoho iyoso ito'no fiyo. ¹³ Hwe fihwo nom'ne a'amu somo hitoho mulohofe'njo'manji Anîtu oso hwe sohomo yo'mayo hungkuno ikwolofone sohonta kako hitoho mulofe'njo yonefoho. I oso'no hwe fihwo nom'ne somne'no hitoho ulofîwo'nîngkiso sohwo hungkuno ikwolofone sohonta Anîtu kakine'no hitoho ulofîhwosi kako tohino muyo'njo yonefoho.

Hwe fihwo sîmeho hi'ntnnonohino uyo yahino wopîngo ane sohwo kako poyo moi'wo imo'nyo weho.

¹⁴ Nje a'amu soku, hwe fihwo ole naloso, Ngko Anîtumo sîmeho hi'ntnnono uyîwo'nîngkohefoho. Ose naloso sohwo i kako nom'ne a'amu somne'no wopîngo mulohofe'njo yoso sohwo kakoe sîmeho hi'ntnnono uyoso hopo'maho. Kako Anîtuye a'amu ne hwo'maho. ¹⁵ A'amu fehohnjo Anîtumo sîmeho hi'ntnnono uyoso i hofîko hwapîfe wosopayo'no umofonyo iyo'manji ¹⁶ sekwo yo'mayoso a'amu homo somo muyo'njo yontîfi ulîwo'nîngkohofi, Anîtu kako wosemokosyohumano. Sekwo hokunonji sîmeho wopîngo wasemo'nîmontonoho. Anîtu kako wosopayo'nji hwapîfe tohohmtnno semokiyo'ne wosejapono. Noho fîwanîmno. Ose ulontîfi hofîkoe a'apahomo mufo'mayo'njo yontîfi oso yahinoso ne'njo'maho. ¹⁷ Sîmeho hi'ntnnono inyo hi olenoho. A'amu fihwo siki humahwosi yahino wopîngoso miyo'manji kakoefoho.

¹⁸ Sekwo huno ole losyofîsyalokwofo. A'amufe honîngkanomne'no mosyafîsiyo'njo yontîfi ole hnnalokwofo, Nakwo Anîtumo sîmeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no oso yahinoso hoponoho. Honîngkano wopîngo somne'no huno mosyafîsiyo'njo uyano. O'o, sîmeho hi'ntnnonohino uyoso hoponoho. Ose losyofîsyalokwofo. I a'amu fihwo kako Anîtumo sîmeho hi'ntnnono uyonto kako nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo yonto honîngkano wopîngomo minîngkayo'njo yonto oso hwe sohwo ne'njotaho. O'o, kakoe honîngkanomo uhwonontani huno ole nayohoho. Sîmeho hi'ntnnonohino neso ane hweho. I sîmeho hi'ntnnonohino uyo yahino ne so'no ngko wolosetîhwamne'no yohono. Nom'ne ngko hitoho ntofahonîngki honîngkano wopîngo'nohini iwo'nîngkohe sohwo'nîmo nohonontîfi huno ole seyohoho. Kakoe sîmeho hi'ntnnonohino uyoso ne'njo hweho. ¹⁹ Ole lolalokwofo. Anîtu kenga'nohino sohwo humaho. Oso hungkuno somo sîmeho hi'ntnnono luyalokwofo. Ose'manji wopîngofoho. I towahunu wonyoso oso hungkuno somo sîmeho hi'ntnnono uyontîfi yomo yomo yontîfi iyoho unalofoho. ²⁰ Sekwo huno ane kuyoho. Sekwo Anîtumo sîmeho hi'ntnnono uyo'nohino'manji i nom'ne somo wopîngo mulohofe'njo ifijoso sekwoe sîmeho hi'ntnnonohino uyoso ne ane kuyoho.

²¹ Hohonta neyakwo Apîloham sohwo Anîtuye hungkunomo haloho upento kakoe hwomu Aisak Anîtumne'no sojopo wofonjokisahumonto imentisofoho. Apîloham ose yahonîngki Anîtu nuhwononto ulîmento, Apîloham wopîngo hwosoho. Nje hungkunomo haloho nîpewo'nîngkino hwosoho. ²² Sekwo huno ito'no fîsyafîhupmno. Apîloham kako Anîtumo sîmeho hi'ntnnono uyo'nohino'maho. O'o, kako Anîtumo sîmeho hi'ntnnono uyonto Anîtuye hungkunomo haloho po'mojo hweho. U Apîloham kako sîmeho hi'ntnnono uyo'nohino'manji haloho maposo'njo yonto sîmeho hi'ntnnono uyo so'nji hopo'maho. O'o, haloho pe so'nji nem'nohinoso hoponoho. ²³ Oso'no Anîtuye hungkuno a'amu mtî'mokumentohofoso ne imo'nîmentisofoho. Hungkuno ole,

Apîloham Anîtumo sîmeho hi'ntnnono uyoso'no Anîtu nuhwononto Apîloham honîngkano wonyo anehwo uhwononto ulîmento, Nje a'amu hwosoho.

Ose mtî'mokumentohofofoho. Hwapîngoso Apîloham kakoe hwomu Aisak Anîtumne'no sojopo wofonjokisahumonto imentisofoho. Oso'no Apîlohamne'no nje a'amu hweho lîmentisofoho. ²⁴ Sekwo huno waseyono. Hwe fihwo kako nom'ne somo wopîngo ulohofa so'manji Anîtu nuhwononto ulîwo'nîngki, Hwe wopîngo

hweho. I hwe nom'nehwo An̄tumo s̄imeho hi'ntnnono uyo'manji nom'ne somo hitoho mulofe'njo sohumne'no hwe wop̄ingo hweho majofoho.

²⁵ U a'mu nom'ne Leahap kako ape hwa'ntefoho. Kako a'amu sohwamo hitoho ulofahon̄ngki kako a'amu huhwo sohwamo ufo'ma'mentisofoho. Jousȳwa a'amu tomi'no hwaho Kenan sopo uhwojahon̄ngki Leahap kako a'amu huhwo sohwamo ito'no umokosyohumanto kako nom'ne hon̄ngkanomo asomo uhwojahon̄ngki mango sohwa mot̄ip̄ihwon̄mmentohofofoho. Oso yahino Leahap imentiso so'no An̄tu uhwononto ul̄imento, Leahap kako ape wonyo hon̄ngkano ane pa'nyiyoho. ²⁶ Sekwo huno waseyono. A'amu kakoe huyo'mango hi'njo sohwo songo humaho. I a'amu nom'nehwo kakoe huyo'mango nto ul̄iko'mahwoso'no kako poyo wape'n̄imontonoho. Oso pa'nyoso a'amu An̄tumo s̄imeho hi'ntnnono uyoso a'amu nom'ne somo hitoho mulofe'njo'manji kakoe s̄imeho hi'ntnnonohinoso ne ane hweho. Poyo pe'nnyo hweho.

3

K̄iko j̄je hungkunomo nto'no mokosyohumunyo'ne hungkunofoho.

¹ Nje a'amufo, hungkuno a'amu somo lut̄ihwayo'ne syohoso sekwo a'amu pi'n̄ngoso monal̄ikutoho. Hwap̄ingoso a'amu An̄tuye hungkuno lut̄ihwayo syoho'njo hn'nwi nakwo olo hungkuno homo somo ito'no min̄ngkayo'njo n̄i'manji tohino engo no-manefoho. I oso tohino hiloso nom'nefe tohino somo uyakolofonefoho. ² Nakwo hopi'nonohino hn'nwi omomo yahino ȳwo'n̄ngkuhwonefoho. I hwe fihwo kako hungkuno wonyo n̄ihu'no majo'njo sohwo kako hwe wop̄ingo ne hweho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe melanyo ito'no mokosyohumayo sohwo yo'mayo wonyo kakoe a'apaho uȳimo l̄ihwosi ko yososo kako miyonehoho. ³ Sekwo huno moi'wonoho. Nakwo yahufe ahomo nano intof̄iwo'n̄ngkuhwonefoho. Hwap̄ingoso nakwoe hon̄ngkanomo ito'no nen̄ngkayo'nefoho. Oso'no oso nano we'e so'nji nakwo hon̄ngkano yo'mayo yo'mayo somo ipemotawowo'n̄ngkuhwonefoho. ⁴ U nom'ne, sekwo kale engo so'no huno seyohoho. Kako hon̄ngkanomo kunto'no wento a'amu nokilonjipente sohwo kako aho m̄ihwajiyo we'e somo hon̄ngkano nom'nemo wamo lonto aho m̄ihwojahon̄ngki kale engo sohwo oso hon̄ngkano somo t̄ifi in̄ngkawowo'n̄ngkisofoho. ⁵ Oso pa'nyoso a'amufe melanyoso we'e ne sohwo hungkuno wonyo loso'manji yo'mayo wonyo umokumontonoho.

Sekwo huno seyohoho. T̄i'melanyo we'e sohwo kako iyoswo we'e so'mo sijonto engo ihm̄nonto iyo hopi'nonohino somo toho naof̄iwo'n̄ngkisofoho. ⁶ Nakwoe melanyo oso t̄i'melanyo pa'nyofoho. Nakwo huno wonyo syof̄isyontani yo'mayo s̄imehomo mta'ni melanyo sohwo lonteso a'apaho wonyo imokuwo'n̄ngkohoho. Melanyo sohwo hungkuno wonyo lonteso s̄imeho toho hopa nonto hon̄ngkano wonyo imokuwo'n̄ngkiso hweho. Olo hungkuno wonyoso t̄ikano mta'angofoho. ⁷ A'amu hn'nwi nakwo yo'mayo tongo, ȳihufu, homa, mijomjo so'nji nakwo hof̄ikoe huno somo hwotoho fehon̄ngkuhwoni hof̄iko enjwa'mo humawo'n̄ngkohofofoho. Oso pa'nyoso olohonta a'amu ifit̄nehoho. ⁸ I oso'no hwe fihwo kako kakoe melanyomo hwotoho mafenehoho. O'o, yo'mayo huno wonyoso s̄imeho mta'angoso melanyo sohwo wonyo hungkuno l̄iwo'n̄ngkisofoho. Melanyo sohwo iku'nant̄ingo wonyo a'amumo fonjasiyo'ne pa'nyo hweho. ⁹ Nakwoe melanyo so'nji nakwo Hwe Engo An̄tu sohomo isamoyoka ul̄iwo'n̄ngkuhwonefoho. I oso melanyo hiso'nji nakwo a'amu nom'neso An̄tu pa'nyo mt̄i'mokumentiso somo sitofo ul̄iwo'n̄ngkuhwone'nwoho. ¹⁰ Nakwoe mango mta'ni Mpohumo isamoyoka ujo so'nji a'amu nom'ne somo sitofo ujo so'nji swap̄iwo'n̄ngkisofoho. Nje a'amufo oso yahinoso wop̄ingo'maho. ¹¹ Mijo me'wampe'njo so'nji mijo iyoho'njo so'nji afamo lol̄ifaweho. O'o, awonoho. ¹² Nje a'amufo, iyo fisayo somo ikwonjayo unto'nawo'montolaho. Iyo solongkoyo somo f̄isayo unto'nawo'montolaho. Oso pa'nyoso mijo iyoho'njo l̄ifaweso sopo nta'ni nakwo mijo me'wampe'njo m̄ifonanehwono. I ose'manji nakwoe mango mta'ni nakwo Mpohumo isamoyoka ujo so'nji a'amu somo sitofo ujo so'nji molanehwono.

Huno wopingo Anitu mta'angofoho.

¹³ Hwe fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako huno wopingo notipemanto yo'mayoso huno uyiwon'ngkisohwolaho. Kako humaso'manji kako honingkano wopingo'nohini yihwosi a'amu nom'ne somne'no wopingo'nohini ulohomontonoho. Oseso yo'mayo wopingo yososo'no kako kakoe yofe mohono ma'nyo'njo yoso'manji kako huno'njo ne hweho. ¹⁴ I jije simemo mo'mo a'amu nom'ne sohumne'no wonyo mnawe'manji u nom'ne a'amumo hwotoho fenji jije yofe honomo'nalokuno, ose'manji ole syafisyohotoho. Ngko huno'njo hwo'nyoho. Anituye hungkunomo iningkowalokweno. Ose syafisyonji kiko hwasyo hungkuno hnnalokuno. ¹⁵ Oso hunoso Anitu mta'ango'maho. O'o, hwahoponta'angofoho. Seten oso hunoso kijapmmasofoho. ¹⁶ A'amu fihwo oso huno syafisyiwon'ngkisoso simemo mo'mo nom'ne sohumne'no wonyo mnawojoso kako kakoe yofe honoma'n'iwon'ngkiso sohwo kako yoka lonteso yo'mayo wonyo yiwon'ngkiso hweho. ¹⁷ I Anitu kakoe huno wopingo nejaposo'manji nakwo huno wonyo ane wopingo'nohini wosyofisyantanoho. I nakwo nom'ne a'amu sohwanji ikujoho mafongki'nyo'manji simemo pompenjiyo'njo wohumantanoho. Nom'ne a'amufe hungkunomo haloho wopeentanoho. Nom'ne a'amu somne'no hitoho nalofihwoso'no hofikimo ufo'mantanoho. U nakwo Anituye huno wopingo hi'njonimanji nakwo a'amu hopi'nonohino somo wopingo'nohini ulohofiwon'ngkuhwone'nwoho. Mango'nohino liwon'ngkuhwone'ni'maho. O'o, ne'njohini liwon'ngkuhwone'nwoho. ¹⁸ A'amu simemo pompenjiyo'njo hn'nwi nom'ne so'nji simemo afa inontani nakwoe yahinoso wopuyo pa'nyofoho. Wopuyo hiso hulasoso wopuyo engo me'wampe'njo umonimontonoho. Oso pa'nyoso nakwoe honingkano wopingo'nohini imononefoho.

4

A'amu hwahoponjo yahinomo iningkawowon'ngkiso sohwo Anituye mango hweho.

¹ Yo'mayo yoka so'nji ikujoho so'nji peho emawon'ngkisoto. Yo'mayo so'no simemo fefoyo semo'nonto huno wopingo ehilofahoningki simemo fefoyoso ifeehu'mokasi lohofonto yoka'nji ikujoho'nji emawon'ngkisofoho. ² Yo'mayo so'no hi semo'ningkahoningki oso hiso'no mayoso hopo'maho. Oso'no yo'mayoso mayo'ne a'amu somo wofonjasyantife'no yiwon'ngkohofoho. Nom'ne a'amufe yo'mayoso uhwonontifi womano lontifi i oso'no mayo honingkanoso pikun'nyo so'no sekwo yoka hnnontifi ikujoho fongki'n'iwon'ngkohoho kuyoho. Sekwo Anitumo yo'mayo so'no jomo mujo'njo yontifeso momaso'njo yiwon'ngkohoho kuyoho. ³ I oso hi semo'ngkiso so'no Anitumo jomo ulifijomanji kako mosejaponehoho. Hwapingo sekwoe huno ito'no mosyafisiyo'njo yontifi a'apahomnohini syafisyiwon'ontifi jomo ulahoningkofi mosejapiwon'ngkisofoho. ⁴ Sekwo olo pa'nyo kuyoho. Ape fisi kakoe hwehumo elojisyasi lohofonto hwehwoe mango sohwanji humawon'ngkisiyo. Sekwo huno maseyoho liyohoho. Hwe fihwo yo'mayo hwahoponjo yahino so'no umon'ngkiso'manji kako Anituye mangohwo nto i'mofapohoho. Sekwo Anituye mehomi soku sekwo hwahoponjo yahino so'no hi semo'nososo sekwo ape fisi kakoe hwehumo elojisyasi lohofonto hwehwoe mango sohwanji humawon'ngkisiyo pa'nyo kuyoho. ⁵ Anituye hungkuno ole naliso, Anitu kako nakumo namti'mokumentiso sohonta kako nakwoe huyo'mango nejapmentisofoho. Nakwoe huyo'mango hiloso yo'mayo wonyo hwahoponjo somne'no umon'iwon'ngkiso hweho. Oso hungkunoso siki mtimokumentohoho so'no losyofisyalokwofo.

⁶ I oso'no oso simemo fefoyo yo'mayoso nelohofahoningki Anitu kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo somo uyakolofonto wonyohofiyo nefomawon'ngkiso hweho. Anituye hungkuno mtimokumentohoho sohwa nom'nepo ole naliso, A'amu yokumpohn'nyo imonontifi hahn'nyo iwon'ngkohoho somne'no Anitu kako ngkilaho liwon'ngkisofoho. I a'amu hwahopo pawowon'ngkohoho somo Anitu wonyohofiyo ufo'mamntonoho. ⁷ Oso'no sekwo Anituye hungkuno haloho popmno.

Kakoe hungkunomne'no enjwa'mo fosyohumamno. Sekwo Setenimo hwotoho f̄f̄ijoso kako hiyaso wale'mo'mtonoho. ⁸ Sekwo An̄tu kakine'nohini wosyof̄isyano l̄f̄ijoj'manji kako sekumne'nohini wosyasyef̄isyono. Sekwo hon̄ngkano wonyo'njo sohwasi oso wonyo hiso n̄hu'nahone foho'naopmno. A'amu hof̄ikoe aho kiho'njo hon̄ngkonont̄ifi mijo yat̄iku'nont̄ifeso kiho'maso imo'n̄wo'n̄ngkiso hopaso sekwoe s̄imehoso wasemo'nono. Sekwo s̄imeho hufa'u'njo soku sekwo An̄tumo jomo ul̄imno. Sekwoe wonyo wae weesemo'montonoho. ⁹ Sekwoe hon̄ngkano wonyomne'no hi tango seȳhwoso'no humotaho fil̄imno. Sekwo hon̄ngkano wonyo'njo t̄ikafo jalokwofo soku sekwo humotaho fil̄imno. Sekwoe hon̄ngkano wonyo so'no s̄imeho wop̄ingo'njo soku hi tango waseyono. ¹⁰ Sekwo Mpohumo ole ul̄imno. Ngko wop̄ingo ane hwo'nyoho. K̄iko mon̄ifo'mayo'manji ngko n̄hu'nahone hwo'nyoho. Ose ul̄if̄ijoj so'no An̄tu sekwoe s̄imeho anga'nohino sehon̄ngkuhwosi kako sekwoe yofe woho'noma'mtonoho.

Nom'ne a'amu somne'no sitofo nulohotoho.

¹¹ Nje a'amufo, An̄tuye hungkuno ole nalohi, sekwo nom'ne somne'no sitofo wonyo hungkuno'nji nohn̄nyo'eno. I oso'no a'amu fihwo sitofo uloso sohwo kako An̄tuye hon̄ngkanimne'no sitofo lalofoho. Sekwo An̄tuye hon̄ngkanomne'no hungkuno wonyo l̄f̄ijoj'manji sekwo An̄tuye hungkunomo hwotoho f̄f̄ijoso An̄tuye hungkunomo ito'no wom̄ihwojant̄ife'no yalokwofo. ¹² Hon̄ngkano hungkuno hwap̄ingoso An̄tu kenga'nohino hweho. Kako'nohini a'amufe hungkunomo ito'no ihumajiyo hweho. Kako'nohini kakoe hungkunomo a'amu haloho peso somo asomo ut̄imayo'ne hweho. U kako'nohini kakoe hungkunomo a'amu haloho maposo'njo somo t̄ikanomo m̄ihwajone hweho. Oso'no sekwo nom'ne somne'no sitofo ujo soku hof̄ikoe hon̄ngkanomo ito'no m̄ihwajiyo ku'maho. Nehopi, sekwo hopo'maho.

Nakwo yokumpohn'nyo imo'n̄ngkuhwaloho.

¹³ Sekwo ole hnn̄wo'n̄ngkohoho, olohontal̄ikeno mo'n̄ngkal̄ikeno nakwo angoo nom'nepo nuhwasi soswo anga'no neyakolof̄hwoso'no syoho ȳhwasi hamniyoho engo wot̄ipemantanoho. Ose hnn̄wo'n̄ngkohoho soku haloho upa'n̄imno. ¹⁴ Sekwo mo'n̄ngka i'mofapone so'no huno maseyohoyohoho. Nakwo olo hwaho lopo humalohwoneso t̄ikayo pa'nyo'nwoho. T̄ikayo hiloso nosyonteso moi'wo komo'no imo'n̄ngkiso pa'nyo'nwoho. Nakwo olo hwaho lopo s̄ikuno pi'n̄ngko mohumulohwono. Oso'no nakwo yo'mayo so'no uyano molanehwono. ¹⁵ O'o, ole wolano. Nakwoe Hwe Engo sohomo ole umo'noso'manji nakwo nohumehwasi yo'mayo syohoso uyantanoho. Ose wolano. ¹⁶ I olohonta sekwoe yokumpohn'nyo so'no ho'noma'nont̄ifi yo'mayo syoho iyo so'no nakwo hoponoho lalokwofo. Ose syaf̄isȳkutoho. Oso yokumpohn'nyo yahino imo'nyoso wonyofoho. O'o, ole f̄isyaf̄ihupmno. Yo'mayo nakwoe Hwe Engo sohomo umo'nososo oso'nohino uyano. ¹⁷ Oso'no hwe fihwo kako hon̄ngkano wop̄ingo so'no huno uyo'manji oso hon̄ngkano hiso miyo'manji kako wonyo iwo'n̄ngkiso hweho.

5

A'amu hamniyoho engo'njo sohwafe hungkunofoho.

¹⁻⁶ Sekwo a'amu hamniyoho engo'njo soku nje hungkunomo haloho upa'n̄imno. S̄ikuno mofonepo moi'wo umo'n̄imonte'no yalofoho. Oso'no sekwo hamniyoho engo peho'no hu'mesyalokwofo. Sekwo olo hwaho lopo nohumant̄ifi yo'mayo ho'yango wokoso hwap̄ife nomant̄ifi sekwoe a'apahomne so'no syaf̄isyont̄ifi s̄imeho wop̄ingo'njo humawo'n̄ngkohoho kuyoho. Yahino olo so'no f̄isyaf̄ihupmno. Nakwo yahu fihumo wosopayo engo uyontaneso engo imo'n̄ngkahon̄ngki nakwo fonjasyontane non̄wo'n̄ngkuhwone'nwoho. Oso pa'nyo sekwo wopayo engo nont̄ifeso yahu pa'nyo afofo'njo imo'n̄ngkahon̄ngkofi we'enepe sekwoe s̄ikuno sekumo fonjasesiyo'neso mofonepo nto imo'n̄imaho. Sekwo a'amu wonyo hon̄ngkano ane somo hungkuno

ito'no m̄ihwajjiyo ango somo ipemotapontifi hofikine'no fonjasiyo'ne hungkuno ho'nasyiwo'n̄ingkohofofoho. Hofikoe hungkuno ane'njo nohumentan̄ingkofi fonjahumentohofofoho.

Upa'n̄imno. Sekwoe syoho selohofiyoso syoho tohohmt̄nno'njo yahon̄ingkofi hofikoe hamniyoho fehohnjoso sekwo muyo'njo mokosyohumentan̄ingkofi syoho selohofiyo sohwafe humotahoso ho'n̄ingkahon̄ingki nakwoe Hwe Engo An̄itu yo'mayo ahwomomjo somo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sohwo kako nto upa'n̄ingkohoho. Oso hiso'no yo'mayo tango se'maso so'no sekwo huno syaf̄isȳikuji joho l̄ikuji humotaho fil̄imno. Sekwoe ho'yango hopi'nonohinoso wonyo umo'n̄imonte'no yohoho. Hwap̄ife somo wo'nafiyo'n̄ji mote'n̄ji wonao'montonoho. Sekwo a'amu nom'ne somo mufo'mayo so'no hamniyoho yo'mayo hu'meesȳiwo'n̄ingkohofoso wonyo umo'n̄imontonoho. Sekwo hamniyoho engo so'no s̄imeho semo'nyoso oso huno sohwo sekwoe a'apahomo toho hopa n̄ihu'nahone wonyo wonasemo'mntonoho.

Hwe Engo asomo pone so'no nakwo yokumpohn'nyo wolohofano.

⁷ Oseso nje a'amufo, sekwo hofiyo fohontohumamno. Sekwo huno seyohoho. Syoho kakwo'yohwo sohwo wopayo wop̄ingo imo'nyo so'no hontohumaho. Ifoyo syonto mofehi'nyo lonteso kako wopayo'no hofiyo uhwontohumawo'n̄ingkisofoho. ⁸ Oso pa'nyo sekwo Hwe Engo asomo peso'no hofiyo fohontohumamno. Kakoe s̄ikuno mofoneponoho. Oso'no sekwoe s̄imeho fisosofitof̄isyohumun̄imno.

⁹ Nje a'amufo, Sekwo yoka'n̄ji sitofo'n̄ji hn̄nyo'eno. An̄itu sekumo hungkuno ito'no mesehwajonohoho. Nakwoe Hwe Engo nop̄ihwosi kakoe s̄ikuno hungkuno ikwolofoneso we'enepi umo'n̄imonte'no yohoho. ¹⁰ Nje a'amufo, Hwe Engo sohwoe hungkuno kakoe yokumpohn'nyo'n̄ji a'amu l̄imotof̄o sohwanne'no f̄isyaf̄ihupmno. Yo'mayo tango hofikimo u'mahon̄ingki Hwe Engo hofikimo ut̄imayo'ne hofiyo hontohumamotofofoho. Oso pa'nyo sekwo hofiyo fohontohumamno. ¹¹ Ole l̄iwo'n̄ingkuhwoni, An̄ituye a'amu tohino mant̄ifeso yokumpohn'nyo lohofont̄ifi s̄imeho wop̄ingo'n̄jofoho. Ose l̄iwo'n̄ingkuhwonefoho. Sekwo Joup oso humne'no nto upa'n̄imentohofofoho. Kako tango m̄ikun̄imposo not̄ipemanto An̄itumne'no yokumpohn'nyo loho'mentiso hweho. T̄ifi An̄itu kako Joup̄imo wonyoangkafo ulohom̄entiso so'no sekwo huno moi'wonoho. Oseso An̄itu kako a'amu so'nyumo hitoho engo ulofahon̄ingki s̄imeho wop̄ingo m̄ikun̄imposo nejap̄iwo'n̄ingkiso hweho.

Nakwo hufa'u s̄ihunehwanne'no lohono eso nol̄ihwaloho.

¹² Nje a'amufo, olo hungkuno tango'n̄jo upa'n̄imno. Sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne so'no nehopi An̄itumne'no lohono eso nol̄ikutoho. O'o, sekwo hungkuno nehopi'nohino l̄ifijo so'no nom'ne hungkuno peho'neto. Oso'no sekwo eno ul̄ikuji eno'nohino eso hoponoho. Sekwo awonoho ul̄ikuji awonoho eso nehopi'nohino ul̄imno. Sekwo Nehopi An̄itumne'no lohono eso hwasyo ose l̄ifijos̄o An̄itu kako tohino sejapoloho.

An̄ituye a'amu ne sohwo a'amu mnokino'n̄jo somne'no Mpohumo jomo ulososo wop̄ingo umokumontonoho.

¹³ A'amu fihwo sekwo'n̄ji humaso sohwo tango u'maso'manji kako Mpohumo jomo ulono. Nom'nehwo s̄imeho wop̄ingo'n̄jo humaso'manji kako An̄itumo isamoyoka ul̄ihwosi An̄ituye yofe ho'nomayo'ne ta walono. ¹⁴ A'amu mnokino'n̄johwo humaso'manji kako hwe engo a'amu An̄ituye s̄imeho a'amu somo mokosyohumayo somne'no joho ulono. Hofiko nop̄ikuji hwone mijo ahopo ehas̄ikuji a'apahopo aho ulonjimokukuji Hwe Engo Jisas sohomo wop̄ingo umokinyo'ne jomo ul̄ife. ¹⁵ A'amu hiso Hwe Engo sohomo s̄imeho hi'nt̄nnono nehopi uȳiwo'n̄ingkohofom̄anji Hwe Engo sohomo jomo ul̄ihwoso'no oso Hwe Engo kako mnokino'n̄jo sohomo wop̄ingo umokumontonoho. A'amu mnokino'n̄jo sohwo hon̄ingkan̄o wonyo'n̄jo'manji An̄itu wonyo homo somo wae weeo'montonoho. ¹⁶ Sekwo hon̄ingkan̄o wonyo imalofom̄anji sen̄ingkwawehwosamo yoloho ul̄imno. Sekwo sen̄ingkwawehwosan̄jimne'no Hwe Engo sohomo jomo ul̄ifijo

so'no kako nosefo'mahwosi wop̄ingo wosemokumontonoho. A'amu hon̄ingkano wonyo ane s̄imeho anga'nohino'njo sohwo kako Hwe Engo sohomo jomo uloso'manji Hwe Engo sohwo yokumpohn'nyo ufo'ma'mtonoho. ¹⁷ Ilaija An̄ituye hungkuno l̄imojo sohwo kako nakwo pa'nyo humamojo hweho. Kako s̄imeho anga'nohino'njo nohumanto Mpohumo ifoyo masiyo'ne jomo ulahon̄ingki soswo hufa'u s̄ihune nom'ne hwasyopo uyakolofontan̄ingki ifoyo mahu'mmojofoho. ¹⁸ Oso hohosohonta Mpohumo ifoyo siyo'ne apa'no jomo ulahon̄ingki ifoyo syahon̄ingki yo'mayo nonyo wosopayo apa'no foka'mentisofoho.

A'amu An̄ituye hon̄ingkanomo hwosopeefososo nakwo asomo ut̄imano.

¹⁹ Nje a'amufu, hwe fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako An̄ituye hungkuno ne somo ul̄iko'manto hon̄ingkano wonyomo apa'no in̄ingkaweso'manji nom'ne sohwo oso a'amu huhwo sohomo hon̄ingkano wop̄ingomo asomo ipemotasoso so'no ole so'no huno f̄isyaf̄isyo. ²⁰ A'amu fihwo kako nom'nehwo hon̄ingkano wop̄ingomo asomo ipemotaso so'manji kako oso hwe wonyo sohwoe huyo'mangoso t̄ikano mta'ni iwos̄ipema'masofoho. An̄itu kako hwe wonyo sohwoe wonyo hon̄ingkano somo wae weeo'montonoho. Hungkuno osohopeho.

1 Pita

Olo Iyoswo S^{imo}'mjo loso Saimoun Pita Mtⁱ'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno S^{imo}'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s^{imentiso} sohonta soswo teti-t^{ili} (33) nto uyakolo'menti-sopolikeno olo iyoswo s^{imo}'mjo loso Saimoun Pita mtⁱ'mokumentisofoho. Pita kakoe ango Mpet^{isaita} humanto inan^{iku} syoho imojo hweho. T^{ifi} kako Jisasiye inomokomoyo imo'n^{imentisofoho}. Pita olo iyoswo hiloso a'amu Jisas^{imo} in^{ngkunyoso} hof^{ikoe} angopo ul^{iko}'mant^{ifi} hwaho engo Pountos, Ngkolesiya, Kapotousiya, Esiya, Mpitiniya, oso'mmeemne'no mtⁱ'mokumentisofoho. Hwap^{ingo} olo iyoswo mtⁱ'mokiyoso olenoho. Yo'mayo tango n^{ihu}'no toho pa'nyo oso a'amu homo somo uma'monto yahon^{ngki} Pita nakwo s^{imeho} hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy^{ihwasi} An^{ituye} songo ne'no humayo so'no wohontohumano. Hof^{ikimo} Pita ose ul^{imonto} mtⁱ'mokumentisofoho. Olo Pitafe iyoswo ko hiloso Sailas umtⁱ'mokiy^{mentisotikeno}. Sailas Pitafe Ngk^{lik} hungkunoso ito'no m^{ihwajonto} mtⁱ'mokumentisot^{ikeno}. Olo iyoswo loso Pita ango Loum humanto mtⁱ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu l^{ihwasi} t^{ifi} un^{ngkohwano}.

¹ Ngko Pita'ni Jisas K^{ilaisiye} hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Sekwo a'amu An^{itu} sehwsopo'mentiso soku sekwo sekwoe pone hwap^{ingo} sopo nul^{iko}'mant^{ifi} hwaho Pountosⁱ'nji Ngkolesiya'nji Kapotousiya'nji Esiya'nji Mpitiniya osopmmeemne'no humpo'mentohofu sokune'no olo iyoswo loso semtⁱ'mokiyalokweno.

² An^{itu} kako sekune'no huno syasyef^{syonto} kako sekumo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwsopo'mentiso kuyoho. Oso'no sekwoe s^{imeho} mo'mo An^{ituye} Towahunu Wop^{ingo} sohwo kako syoho yalofoho. Osopo nohumanto kako Jisas K^{ilaisiye} hungkunomo sekwo t^{ifi} nto'no in^{ngkafitne} so'no kako sekwoe hon^{ngkano} wonyo somo wae yasemofo'ne syoho iwo'n^{ngkisofoho}. Jisas K^{ilaisiye} kakoe hon^{yo} sekumne'no us^{ihuma}'mentiso so'no sekwoe wonyoso wae yaofahon^{ngki} sekwo a'amu songo pa'nyo kiho'maso kuyoho. An^{itu} sekune'no s^{imeho} wop^{ingo} umo'nyo so'nji kakoe hitoho engo so'nji sekumo engo weesemofono.

Nakwo songo ne'no humayo'neso ahwomomo nehontohumaho.

³ An^{itu} kako nakune'no hitoho engo ulofahon^{ngki} kakoe hwomu Jisas K^{ilaisiye} nakwoe wonyo'ne poyo pe'nyo'ne uhwat^{imentisofoho}. Jisas nope'n^{ngkahonngki} An^{itu} kako apa'no songo ul^{ika}'mentiso so'no nakwo kakoe a'amu ne imo'nontani olohonta nakwoe yahino songo'nji humalohwone hn'nwi kako asomo net^{imayo}'ne hontohumalohwono. Oso'no nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas K^{ilaisiye} kan^{ngkwohwo} An^{itu} osohumo isamoyoka ul^{ihwasi} kakoe yofe woho'nomano. ⁴ Yo'mayo wop^{ingo} nakwo An^{ituye} a'amu ne hn'nwi maneso An^{itu} kako ahwomomo ho'nahumentisoso weho. Oso yo'mayo wop^{ingo} ahwomomjo wojo hiso wonyo mmo'nonehoho. O'o, ne'no nowent^{ihwonefoho}. An^{itu} kako oso hiso nto'no esyohumanto nakune'no ahwomomo motohontonemokosyohumaho. ⁵ Sekwo An^{itumne}'no huno ne'no syaf^{syontifi} s^{imeho} hi'ntnnono uy^{iwonngkohofu} so'no An^{itu} kakoe yokumpohn'nyo'nji hofiyo semokosyohumentan^{ngkuhwosi} sekwo yo'mayo wop^{ingos}o womant^{ifeho}. S^{ikuno} moi'wo imo'noso sohonta Jisas nakumo asomo net^{imayo}'ne poso sohonta yo'mayo wop^{ingo} nakumne'no nto'no esyohumasoso ut^{ihwa}'nyopo i'mofap^{hwoso}'no uhwonantanoho.

⁶ Sekwo An^{itu} yo'mayo wop^{ingo} sejapone so'no huno syaf^{syikuji} s^{imonyo} fiy^{imno}. I oso'no olohonta yo'mayo tango se'mayo so'no sekwo iyoho sen^{ngkuhwoloho}. O'o, yo'mayo wop^{ingo} sekwo t^{ifi} no'mo mapitne so'no sekwo huno syaf^{syikuji} s^{imeho} wop^{ingo}'nji fesyohumanno. ⁷ An^{itu} kako ole syof^{syalofoho}. Yo'mayo tango u'masoso hof^{iko} ngkine'no s^{imeho} hi'ntnnono ntopalokwofoso yokumpohn'nyo

uto'monnoho. Anitu kako ose syofisyalofoho. Oso pa'nyoso a'amu ahwomo yokino mti'mokuwo'n'ingkohoho sohwa hofiko ahwomo yokinoso toho engo sopo iloho yontifi yo'mayo hintalinyoso moi'wo imo'n'ingkahon'ingki ahwomo yokino ne'nohinoso lifawowo'n'ingkisofoho. Oso ahwomo yokinoso sekwoe simeho hi'ntnnono Anitumo uyalokwofo somo muyakolofonehoho. O'o, oso ahwomo yokinoso wonyo imo'n'ingkuhwoso'no sekwoe simeho hi'ntnnonohino uyoso ne'no nowentihwonefoho. Yo'mayo tango se'masoso sekwoe simeho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo imo'n'ingkuhwoso'no ne'no nowentihwonefoho. Oseso Jisas Kilais utihwa'nyopo pihwoso'no sekwo simeho hi'ntnnono uyalokwofo so'no sekwoe yofe engo nomafikui Kilaisiye yokumpohn'nyo so'nji nomafikui ne'no nohumantokutnefoho. ⁸ Sekwo Kilaisimo muhwonyo'njo ko yontifi kakine'no sekwo simeho umentohofoho. I olohonta sekwo kakimo muhwonyo'njo yontifi kakine'no huno ne'no syafisyontifi simonyo yalokwofo. Oso simonyo iyo hiso yo'mayo hwahoponjo somne'no simonyo iwo'n'ingkohoho somo hwofilo'nnyofoho. U a'amu hofiko oso simonyo iyo homo somne'no huno muyoso hofikoe huno nto'no ehohosasiyo'neso nakwo pipi ufo'manehwono. O'o, awonoho. ⁹ I hwapingoso nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no Anitu kako nakwoe huyo'mangoso songo imokalofoho. Huyo'mango songo hiso Anitu'nji ne'no humayo'nefoho.

¹⁰ Oso wopingo Anitu nelohofalokunjo so'no hohonta a'amu Anitu hungkuno uya-hon'ingki limotofo sohwa hofiko hungkuno hiso ifalifaliyo mti'mokontifi hwapingo ne so'no wejokwojosyano lontifi syoho engo ko imentohofoso hofiko hwapingo ne so'no huno mosyafihu'mmentohofoho. ¹¹ Kilaisiye Towahuno osohwo kako hofikoe simeho mom'mo nohumanto hofikimo ulimento, Tifi no'mo Kilais kako tohino kengo kengo mahwosi kako yofe engo manefoho. Ose ulahon'ingki hofiko ulimentohofi, Sikuno ntisomo imo'noneto. Oso sikuno homo somo peho peho imo'noneto. ¹² Oseso Anitu hofikimo utihwamento, Ngko olo hungkuno selalokwe loso sekwoe sikuno lomne'no moselalokuyohono. O'o, a'amu tifi imo'nifijo osomne'no lalokweno. Ose lutihwamentisofoho. A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohoho sohwa hofiko olo hungkuno loso sekune'no mti'mokumentohofoho. Oseso olohonta a'amu Anituye hungkuno wopingo selimentohofoso oso hungkuno hiso selimentohofoho. Anitu kakoe Towahuno Wopingo ahwomo mta'ni uhwojahon'ingki oso Towahuno huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso oso a'amu somo uyahon'ingki hofiko oso hungkuno hiso selimentohofoho. I a'amu ahwomomjoso hofiko Anituye hungkuno hwapingo ne so'no wotipemantifi'no yalokwofo. Neso hofiko huno muyofoho.

Nakwo kiho'maso'nji humayo'ne Anitu nakumo joho nelalofoho.

¹³ Oseso sekwo sekwoe hunoso nto'no ikwesiyafisyikui nto'no fohontohumamno. Yo'mayo yahino wonyoso ikutoho. O'o, sekwo Jisas Kilais kako utihwa'nyopo asomo pihwosi kako sekumo yo'mayo wopingoso sejapone so'no huno syafisyikui nto'no fesyohumamno. ¹⁴ Hohonta sekwo Anitumne'no huno ito'no maseyo sohonta sekwoe simehoso kako wonyo umo lonte osomo sekwo in'ingkamotofoho. I oso hiso apa'no ikutoho. O'o, sekwo Anituye mehomi soku, sekwo kakoe hungkunomnohini fin'ingkamno. ¹⁵ Anitu kako kakoe mehomi imo'nyo'ne sehwasopo'mentiso sohwo kako wonyo ane humaso so'no sekwo hoku Anitu pa'nyo hon'ingkanano wonyo'maso hmmo'nimno. Oso'no nakwo yo'mayo iwo'n'ingkuhwoneso hon'ingkanano wonyo'maso uyano. ¹⁶ Hwapingoso a'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohoho sohwa hofiko ole mti'mokumentohofi, Anitu nalimento, Ngko hon'ingkanano wonyo ane hwo'nyoho. Oso'no sekwo hoku hon'ingkanano wonyo ane fesyohumamno.

Ose mti'mokumentohofoho.

Anitu kakoe Hwomu Jisas Kilais olo hwaho lopo uhwatimentiso sohwo kako nakumo mpe enemayo'ne kakoe honiyo usihumanto pe'nimentisofoho.

¹⁷ Sekwo Anitumo jomo ulantifi, sekwo ole uliwo'n'ngkohofi, Mpohwo. I ose ko ulontifeso ole so'no fisyafihupmno. Nan'ngkwohwo huhwo sohwo kako a'amufe yofe engo somne'no mosyafisiyo'njo iwo'n'ngkisofoho. O'o, kako a'amu anga'no anga'nohino sofe yahino somne'no kako yano ilof'wo'n'ngkiso hweho. Oso'no sekwo Anituye mehomi olo hwaho lopo humalofu soku olo hwaho loso sekwoe hwap'ngopo'maho. O'o, kihn'nawo'nnyo kuyoho. Sekwoe hwap'ngopo neso ahwomomnoho. Oso'no sekwo olo hwaho lopo nohumafikuji sekwoe yahino so'nji hano emoyo so'ntnno huno nto'no fisyafihupmno. Anituye simehoso tango ifisyimofanoho likuji huno nto'no fisyafihupmno. ¹⁸ Sekwo huno moi'wonoho. Hohonta sekwo sekwoe ajuyohwosafe yahino somo tipemantifi ne ane siki humamotofofoho. I oso hon'ngkano siki'ngjo homo somo humentan'ngkofi Anitu kako mpe esemanto isihutofosema'mentisofoho. Anitu kako sekumo mpe esemayoso yo'mayo hwahoponjo hamniyoho wonyo imo'n'wo'n'ngkiso oso'nji mpe esema'mentiso'maho. ¹⁹ O'o, kako sekumo Kilaisiye honiyo oso'nji mpe esemanto isihutofosema'mentono. Oso honiyo oso olo hwaho lopo'ngjo hamniyoho hopi'nono mihu'mokin'ngkuhwosi oso honiyo homo somo mpe iyoso hopo'maho. Oso hohosohonta a'amu hofikoe wonyomne'no yahu sipsip wonyoangkafo'nohini wonyo ane'njoso fonjokisahumotofofoho. Oso pa'nyoso Kilais kako hon'ngkano wonyo nihu'no ane sohwo kako nakwoe wonyomne'no poyo pe'nim'entisofoho. ²⁰ Nakwoe hwaho mamti'mokiyo sohonta oso syoho homo somne'no Anitu kako Kilaisimo uhwosopo'mentisofoho. Kilais huhwo sohwo kako olohonta sikuno moi'wo umo'nimonte somo sekumo wop'ngopo selohofu'neso utihwa'nyopo nto imofapohoho. ²¹ Kilais kako sekumo nosefo'mahon'ngki sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo. Anitu kako Kilaisimo apa'no songo ulikafonto yofe engo uyim'entiso so'no sekwo huno olo so'no seyohoho. Anitu kako sekumo apa'no songo woselika'montonoho. Oso'no sekwo oso hiso'no simeho hi'ntnnono uyikuji simeho wop'ngopo'nji fohontohumamno.

Nakwo nom'ne a'amu somne'no simeho ne'njo uyano.

²² Sekwo Anituye hungkuno ne somo in'ngkwalokwofo so'no sekwoe simeho wonyo ane pa'nyo imo'n'ngkohoho. Sekwo sekwoe yo'mayo so'no huno mosyafisiyo'njo yontifi sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyalokwofo. Oso sekwo simeho ne'njo uyo hiso mango mta'nnohini likutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amu somo simeho ne'njo uyo so'no syoho yokumpohn'nyo fiyimno. ²³ Sekwoe songo humayo yahinoso songofoho. Oso songo humalofu hiso sen'ngkwohwo'ya'u mta'ango'maho. O'o, Anitu engolopohamo songo humaso sohumta'angofoho. Nan'ngkwohwo ya'u siko nakumo songo humayo nejap'wo'n'ngkisiyoso moi'wo umo'nimontonoho. Olo nom'ne songo humayo songo loso Anituye hungkuno ne mta'angofoho. Kilais Anituye hungkuno sohwo songo ne'no humayo'neso hwap'ngopo hweho. ²⁴ A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofu sohwa ole mtimokumentohofi, Nakwo hwe moya'mi olo hwaho lopo humalohwone hn'nwi hoja pa'nyo'nwoho. Yo'mayo yofe engo, ou, ho'yango engo mentaneso hoja pa'nyoso silifiyo lonto yofoho iwo'n'ngkisofoho.

²⁵ I oso'no nakwoe Hwe Engo sohwoe hungkuno engolopohamo ne'no nowentihwonefoho.

Ose limentohofofoho. Oso hungkuno wop'ngopo hiso hofiko sekune'no selimentohofofoho.

2

Nakwoe Hwe Engo Jisas sohwo kako engkwosaho fompokumo miyo'njo ne'no wontnna-wo'n'ngkiso pa'nyo hweho.

¹ Sekwo yo'mayo yahino wonyoso foho'naopmno. Hwasyo hungkuno so'nji hungkuno mango'nohinojo so'nji foho'naopmno. A'amu ho'yango engo'njo somne'no simeho tohino semnyoso foho'naopmno. U nom'ne a'amu somne'no sitofu ujoso foho'naopmno.

² Nakwo huno nayohoho. Mehomi we'eso hofiko amno wonantifi humotaho'nohini liwo'n'ingkohofoho. Oso pa'nyoso sekwo Anituye hungkuno ne somne'no humotaho filimno. Oso hungkuno hiso sekwoe huyo'mangomnefoho. Oso hungkuno amno pa'nyoso sikuno huhwo huhwi non'ingkuji yokumpohn'nyo nito'n'ingkuji Anitu'nji wopingo wohumantifeho. ³ Anitu kakoe yahino wopingo setihwamaso so'no sekwo in'ingkawentifi oso homo somne'no huno syafisyontifi oso yahino me'wampe'njofoho lalokwofo.

⁴ Sekwo Jisas Kilais songo ne'no humawo'n'ingkiso sohumo u'mapmno. Kako engkwosaho fompokumo miyo'njo engolopohamo ne'no wontnnawowo'n'ingkiso pa'nyo hweho. A'amu hwahoponjoso hofiko oso engkwosahoso nakwolaho lontifi wae yao'mentohofoho. I oso engkwosaho homo somo Anitu kako nohwosopento yofe engo mulimentisofoho. ⁵ Sekwo hoku ango yokino fompokumo miyo'njo ne'no wontnnawowo'n'ingkiso pa'nyo soku Jisas Kilaisimo nu'mafikujo'no Jisas kakoe ango ne wasemokumontonoho. Oso ango homo somo kakoe Towahuno wohumamontonoho. Osopo sekwo kakoe syoho ulohofiyo imo'n'ingkuji Anitumne'no yo'mayo syohoso ikujo'no Anituye simeho wopingo umokumno. Oso'no nakwo Jisas Kilaisimne'no yo'mayo syoho yasoso'no Anitu kakoe simeho wopingo umo'nimontonoho. ⁶ A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofohi, Upa'nimno. Ngko ango yokino hopi'nonohino somo yokumpohn'nyo itofomokosyohumayo'ne engkwosaho wopingo wonyoangkafo anga'nohino sohumo uhwsopomentohofoho.

I oso engkwosaho hiso ngko pone songo Saiyon sopo wonjahumentohofoho.

I a'amu hofiko oso engkwosaho wonjahumentohofohi sohumo hofiko simeho hi'ntnnono uyikuji hofiko kakine'no wonimango munonehoho.

Ose mtimokumentohofohi. ⁷ A'amu Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyiwon'ingkohofohi somo oso engkwosaho Kilaisi sohwo kako hofikimo hofiyo ufo'ma'montonoho. I a'amu kakimo simeho hi'ntnnono muyo'njo somo kako mufo'manehoho. Ole mtimokumentohofi,

Olo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'n'ingkohofohi sohwa nakwolaho lontifi syoho iyo sohwa hofiko wae yao'mentohofohi loso

olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwapingo imo'n'ingkohoho.

Ose mtimokumentohofohi. ⁸ I nom'nepo a'amu simeho hi'ntnnono muyo'njo somne'no hofiko ole mtimokumentohofi,

Oso engkwosaho ho'nao'mentohofohi sohumo a'amu hofiko entofomafikuji wopiwesyantifeho.

Ose mtimokumentohofohi. A'amu hofiko Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ingkohofoso hofiko oso hungkuno homo somo entofomafikuji hofiko wopiwesyantifeho. Anitu kako oso yahino hiso i'mofapone so'no huno uyimentisoso ne imo'nementisofoho.

Nakwo hwe moya'mi Anituye temtitofonwoho.

⁹ Sekwo sokumo Anitu kakine'no sehwsopomentiso so'no sekwo kakoe a'amu ne imo'nimentohofohi. Sekwoe Hwe Engo nemokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyo kuyoho. Oso'no Anitu kako sekumo hon'ingkanononyo ane imo'nyo'ne sehwsopomentiso kuyoho. Sekwo Anituye a'amu ne sokumo kako sekumo wopingo selohofiwo'n'ingkiso so'no nom'ne a'amu somo filutihwamno. Ole nakumo nalohomento, Simo'mo sekwo sikwo'mjohomo nohumentan'ingkofo kako kakoe pomponaho wopingopo mesehumajimentisofoho. ¹⁰ Simo'mo sekwo a'amu sikiyo pa'nyo humamotofohi. I olhonta sekwo Anituye temtitofoneku humalofohi. Hohonta Anitu kako sekune'no hitoho ulomentiso so'no sekwo huno maseyo kuyoho. I olhonta kako sekumo wopingo selohomentiso so'no huno seyahon'ingki sekwo simeho ne'njo uyalokwofo.

Nakwo Anituye syoho ulohofiyo umonano.

¹¹ Nje a'amu soku sekwo olo hwaho lopo kihn'nawo'nnyo kuyoho. Sekwoe hwaho neso olopo mauyoho. Ahomomo weho. Oso'no ngko olo hungkunolo waselimonne'no yohono. Sekwo yo'mayo hwahoponjo yahino so'nji sekwoe yo'mayo wonyoso simeho umo lonte so'ntnne'no hohujo fikinjaopmno. Oso yahino wonyo sohwo kako nakwoe huyo'mango nonto wonyo namokonoho likuji hohujo fikinjaopmno.

¹² Sekwo a'amu Anituye hungkunomo iningkawowo'n'ingkohoho soku sekwo a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ingkohoho so'nji ajwopo nohumafikuji sekwo hon'ingkanano wonyo ane hano nto'no fiwanimno. Sekwo a'amu Anituye hon'ingkanomo iningkawowo'n'ingkohoho so'no hofiko sekumo sitofo seliwo'n'ingkohoho oso a'amuso hofiko ikinjaofontifi sekwoe syoho wopingo somo sehonontifi oso sikuno Anitu kako hungkuno ikwolofo'ne poso sohonta hofiko Anitu kakoe yofe noho'nomapitnnefoho.

¹³ Sekwo Anitumne'no huno nto'no syafisyikujimanji olo hwaho loponjo hwe engo yofe hwofilo'nnyo sohwo hwaho lopo sekumo semokosyohumawo'n'ingciso sohwoe hungkunomo tifi fin'ingkamno. Anitu kako sekumo hofikoe sifilaku'nyo'mo sehumajimentiso so'no sekwo kakoe hungkuno somo haloho popmno. ¹⁴ Oso hwe yofe engo hwofilo'nnyo huhwo sohwo nom'ne a'amu yofe engo'njo sohwo enjwa'mo humalofo. Oso huhwafe hungkunomo tifi fin'ingkamno. Hwe yofe engo'njo sohwa hofiko hofikoe syoho ulohofiyo sohwa hofiko a'amufe yahino wonyo somne'no tohino uyo'ne uhwajikuji nom'ne a'amuso hofiko hwe engo sohwoe hungkunomo haloho pewo'n'ingkohoho osohwafe yofeso woho'nomantifeho. ¹⁵ Anitu kako olo so'no umo'n'ingkohoho. Sekwoe yahino wopingo'nohini yahon'ingkuji a'amu hofiko Anituye syoho wopingo somne'no sitofo liwo'n'ingkohoho sofe huno wonyo syafisyiwo'n'ingkohoho somo sekwoe yahino wopingoso hofikoe mangomo mampi'nyo umokumontonoho. ¹⁶ Sekwo oso hon'ingkanano hungkuno Mouses sejapmentiso somta'ni Anitu isihutofosema'mentisofoho. I oso'no sekwo hon'ingkanano wonyoso nihu'no mifitnnefoho. Sekwo ole likutoho. Ngko Anituye a'amu ne nto imo'nimaleno. Oso'no ngko hon'ingkanano wonyo i'neso tohino moma'mnehono. Ose likutoho. O'o, sekwo oso yo'mayo hungkuno homo somo hohujo ikinjaofikuji sekwo Anituye syoho oso'nohini ulohofiyimno. ¹⁷ Sekwo nom'ne a'amufe yofeso monje isyikutoho. O'o, sekwo hofikoe yofeso foho'nomapmno. I Anituye a'amu ne somne'no simeho uyikuji hofikimo wopingo'nohini ulohopmno. Sekwo Anituye hungkunomo haloho pekujikakoe yofe foho'nomapmno. Hwe yofe engo hwaho mokosyohumayo huhwoe yofeso foho'nomapmno.

Jisas Kilaisiye hwotohomo inimokoho'nawehwasi tohino womano.

¹⁸ Sekwo syoho ulohofiyo soku, sekwo sekwoe hwe engo nosemokosyohumawo'n'ingkohoho sofe hungkunomo haloho popmno. Hofikoe hungkuno homo somo haloho pekujikungkuno homo somo sekwo enjwa'mo fosyohumamno. Hwe engo wopingo selohofiwo'n'ingkohoho somnohinimaho. O'o, hwe engo wonyo selohofiwo'n'ingciso sohwoe hungkunomo enjwa'mo fosyohumamno.

¹⁹ Sekwo Anitune'no hon'ingkanano wopingo'nohini ikujo'no sekwoe hwe engo nosemokosyohumawo'n'ingkohofoso hofiko tohino siki sejapikujo'no sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo ne'no lohofikujo'no Anitu kakoe simeho wopingo umo'nimontonoho. ²⁰ Sekwo hon'ingkanano wonyo imofikujo'no hofiko tohino sejapikujo'no sekwo timo'nohini uhwontohumentan'ingkuji Anitu kako sekune'no hitoho mulofenjo umontonoho. I oso'no sekwo hon'ingkanano wonyo ane wopingo'nohini yontan'ingkuji hofiko sekumo tohino siki sejapikujo'no sekwo timo'nohini uhwontohumentan'ingkuji Anitu kako sekumo wopingo waselohomontonoho.

²¹ Hwap'ingoso oso tohino siki mayo yahino homo somo in'ing kayo'ne Anitu kako sehwasopomentisofoho. Kilais kako sekwoe wonyomne'no tohino ma'mentiso sohonta kako tohino siki mayo'ne yahinoso hofiyo'no setihwamentisofoho. Kakoe hwotohomo fin'ingkamno. ²² Jisas kako hon'ingkanano wonyoso nihu'no mimmentisofoho.

Kakoe mango mta'ni hwasyo hungkunoso maho'nimmentisofoho. ²³ Hofiko kakimo sifajo ko ulahoningkofi kako hofikimo sifajo aku mulimmentisofoho. Hofiko tohino ko uyahoningkofi kako ole mujofoho. Hwangku ngko tohino mikunimposo wosejapmmnonho. Ose mujofoho. O'o, Jisas kako Anitu a'amufe yahino somne'no yano nto'no ulofwo'ningkiso sohwo ahomo yo'mayo hiso ho'nahinonto kako Anitu ufo'mayo'ne hontohumamentisofoho. ²⁴ Jisas kako kakoe a'apaho wopingo somo nakwoe wonyo hungkunoso kotosahoningki kako iyo hwojiyafiku'nnyo somo pe'nimentisofoho. Oso hopo sopo nope'nonto oso yahino wonyo nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo somta'ni wopingomnohini uningkwantano. Jisas nakwoe wonyomne'no tohino mikunimposo ma'mentiso so'no kako sekumo wopingo semokumentisofoho. ²⁵ Hohonta sekwo yahu *sipsip* pa'nyo honingkano hwasyomo uhwosopentifi we'mo imo'naofamentohofofoho. I olohonta Kilais sekwo huyo'mango semokosyohumawo'ningkiso sohwo kako asomo nosetimahoningki sekwo kakimo yahu *sipsip* pa'nyo soku iningkwawalokwofo.

3

Hwe moya'misiyoswafe hungkunofoho.

¹ A'amu nom'ni hwanne'no syoho ulohofiyiwo'ningkohofoho sohwa kakwo'yohumo enjwa'mo humawo'ningkohofoho oso pa'nyoso sekwo moya'mi hwehwanjo sofasi sekwoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo foyohumamno. I hwehwo huhwo sohwa hofiko Anituye hungkunomo tifi miningkayo'njo ikujo'no sekwo hofikimo hungkuno pi'ningo lutihwafikutoho. O'o, hofiko sekwoe yahino wopingo somo sehoningkuji wopingofoho hningkuji hofiko huhwa sekwoe Anitumo tifi woseningkapife. ² Sekwoe hwehwo sohwa ole wolantifeho, Nje ape kako Anituye hungkunomo tifi iningkawowo'ningkisasi kako yahino wopingo'nohino yontesi nje hungkunomo haloho nipewo'ningkisiyoho. Oso'no ngko huhwo'ni Anituye hungkunomo tifi uningkamo. Hofiko sekwoe honingkano wopingo somo sehoningkuji ose wohnnantifeho. ³ Moya'mi sofasi sekwo sekwoe a'apaho somne'no a'amuso wonahonife likuji wokoso yo'mayo yo'mayo manji'mofo songo oso ikuji mijiyomjo oso yo'mayo so'no huno pi'ningo syafihu'ningkutoho. ⁴ O'o, sekwoe simemo ajwomo'mo oso wokoso wonyoangkafoso fotofahinimno. Oso simemomjo wokoso hiso olenoho. Sekwo nom'ne a'amu somne'no yoka hungkuno simemo tohino masemnyo'njo sekwoe simemo wopingo'nji foyohumamno. Oso wokoso hiso muyonimofe'njo ne'no foto'naweho. Oso wokoso homo somo Anitu kako nokohoningkuhwosi kakoe simemo wopingo umo'nimontonoho. ⁵ Hohonta moya'mi sofa hofiko Anitumo simemo hi'ntnnono umotofo sofa hofiko oso simemo'mjo wokoso hiso foto'nimentohofofoho. Oso wokoso hiso nofoto'nontifi hofikoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo humamentohofofoho. ⁶ Apilohamiye ape Sola, kako ose imojiyoho. Sola kako Apilohamiye hungkunomo tifi iningkawento nje hwe engo hwosoho ulimentisofoho. U sekwo oso Solafe yahino somo tifi iningkfijo'manji sekwo yo'mayo hungkuno sekwoe hwehwo sohwa selfijo so'no iyoho masenonehoho. Oso'no sekwo Solafe mehomi umo'nantifeho.

⁷ Sekwo hwe ape'njo sohwasu sekwo huno wopingo tipemafikuji sekwoe ape sofanji hofiyo'no foyohumamno. Sekwoe yokumpohn'nyo sekwoe moya'mi sofase yokumpohn'nyo somo yakolo'nnyo hwasoho. Oso'no sekwo hofikine'no syafisyikuji ufo'mapmno. Oso hwoya'mi hofu sofamo Anitu kako hofikimo wopingo ulohomentiso so'no hofiko sekwo'nji songo ne'no humantokutnefoho. U sekwo oso hwoya'mi sofamo wopingo ulohofikujo'no sekwo Anitumo yo'mayo so'no jomo ujoso yo'mayo wonyoso sekwoe mampaho Anitumo jomo ujo somo masehoholofonehoho. O'o, kako wosepa'nimontonoho.

Nakwo simemo afa iningkohwasi wohumano.

⁸ Olo hungkuno losojwaofoneso ngko sekwo a'amu hopi'nonohinokune'no waselimonne'no yohono. Sekwo simeho afa iningkuji nom'ne a'amu somo simeho uyimno. Sekwo seningwa'wehwosamme'no hitoho selofihwoso'no wopingo ulohopmno. Yokumpohn'nyo yahinoso foho'naopmno. ⁹ U, a'amu sekumo wonyo selohofikujo'no u sekwo hofikimo aku uyo'eno. Hofiko sitofo selikujo'no sekwo sitofo aku nulikutoho. O'o, sekwo Mpohumo oso a'amu homo somo simeho pompengo umofone isamayoka ulimno. Sekwo ose ikujo'no Anitu kako wopingo waseloho'montonoho.

¹⁰ A'amu fihwo kako Anituye hungkuno fehohnjo mtimokumentiso sohwo ole mtimokumento,

U a'amu kako ngko simeho wopingo'nji wohumamo lihwosi'manji kako hungkuno wonyo'nji hwasyo hungkuno'nji malonehoho.

¹¹ Kako yahino wonyo somo hohujo ikinjaofihwosi kako yahino wopingo'nohini uyono. Kako simeho pompenjiyo so'no syoho ihwosi oso yahino wopingo hiso notipemahwosi oso yahino homo somo tifi uningkaweno.

¹² Anitu kako kakoe a'amu yahino wopingo'njo somo uhwonowo'ningkisofoho.

Oseso Anitu kako sikuno engolopohamo hofiko jomo uliwo'ningkohofu somo haloho pewo'ningkiso hweho.

Oseso Anitu kako a'amu hofiko wonyo iwo'ningkohofu somo uhwononto kako hofikine'no simeho tohino umningkuhwoso'no kako tohino uyo'ne hweho.

Ose mtimokumentisofoho.

Nakwoe yahino wopingo iwo'ningkuhwone somne'no tohino mayoso wopingofoho.

¹³ U sekwo honingkano wopingomo wowano likuji yokumpohn'nyo yohonifijoso wonyo tihwo wasemokumontolo. O'o, awonoho. ¹⁴ I oso'no sekwoe yahino wopingo somne'no tohino mafikuji u sekwo simonyo engo fiyimno. I oso'no sekwo sekwoe yahino wopingo somo iningkowentaningkuji hofiko nosehoningkuji hofikoe yahino wonyo so'nji sekumo iyoho wesemofano likuji selohofikujo'no sekwo iyoho seningkuhwoloho. Huno piningo seyihwoloho. ¹⁵ O'o, awonoho. I Kilais kako jije Hwe Engo imokohojo'no kako'nohini wokumokosyohumano. I oso'no a'amu hofiko sekumo ole woselohonantifeho. Sekwo yo'mayo wopingoso womano lontifi hontohumalofoso peho'neto. Ose selohoningkujo'no sekwo hofikimo hungkuno asomo komo'no ujo'neso sekwo nto'no fesyohumamno. Hungkuno hiso hofikimo hofiyo'no filutihwamno. Sekwo hofikoe hunomo monje isyikutoho. ¹⁶ U sekwo yo'mayo iwo'ningkohofu so'no sekwoe simeho sohwo wonyo hwosoho makijo'njo yoso'manji a'amuso hofiko sekwo Kilaisimo iningkowalokwofo so'no sitofo selikujo'no hwangu sohonta hofiko hwasyo hungkuno sejo so'no wonimango engo unimontonoho. ¹⁷ U nakwoe yahino wopingo iwo'ningkuhwone somne'no Anitu ole lososo tohino womapife lososo tohino mayoso wopingofoho. U yo'mayo yahino wonyo somne'no nakwo tohino manoho lihwasi miyanehwono. Oso hiso nihu'no wonyofoho.

Kilais kako nakwoe wonyo wae yaofone pe'nimentisofoho.

¹⁸ I nakwoe Hwe Engo Kilais kako wonyo nihu'no ane sohwo kako Anituye pone'no upenemotasiimo lonto nakwoe wonyo'mne'no sikuno anga'nohino somo tohino manto poyo pe'nimentisofoho. Hwe wopingo'nohini sohwo nakwo wonyo hn'nimo nayohope sohwo pe'ningkahoningki kakoe huyo'mango sohwo apa'no songo likafonto kako songo humaho. ¹⁹ Kako nope'nonto kakoe huyo'mangoso tikanomo nowento kako a'amu poyo nto pe'nimentohofu osomo kakoe hungkuno wopingo lutihwamentisofoho. ²⁰ Oso a'amu hiso hofiko Niwa nohumentaningki hofiko Anituye hungkunomo hwotoho hmotofofoho. Oso'no Anitu kako hofikoe yahino wonyo somne'no tohino komo'no umentiso'maho. O'o, Anitu kako hofiko hofikoe honingkano wonyoso noho'naofikuji ngkimo simeho wontopantifitikenonto hontohumamentisofoho. Oso hohosohonta Niwa kako yofayokino nomtimokonto oso yofayokino homo somo a'amu aho fehohnjo hopi'nono

nom'ne mta'ni hufa'u sɪhune'nohini humamentohofofoho. Anɪtu mijopo mta'ni songo nohumentanɪngkofi asomo utɪma'mentisofoho. Mijomo mape'nɪmmentohofofoho. ²¹ Oso mijo hiso mijo kiyomayo huyo'mango pa'nyofoho. Nɪwa'montohwamo Anɪtu mijo mta'ni songo nohumentanɪngkofi asomo utɪma'mentisofoho. Oso mijo kiyomayo yahinoso a'apahomjo kiho wonyoso wae yafo'ne'maho. O'o, Anɪtu kako nakwoe sɪmeho mo'mo wonyo wae yao'mentiso so'no utɪhwayo'nefoho. Mijo kiyomayo yahino neso olenoho. Kɪko ngkimo mijo wokiyonɪmapɪfe lohoji u kɪko Mpohwo Anɪtumo ole uso, Jisas kako poyo pe'nonto apa'no songo lɪka'mentiso so'no ngko a'amu songo pa'nyo jɪje honɪngkano wopɪngomo nto'no unɪngkamo. Ose uso. Mijo kiyomayo yahino neso osohifoho. ²² Jisas kako ahwomomno sɪmentisoso osopo nosonto kanɪngkwohwo Anɪtuye aho anga sohohnta'ni humaho. A'amu ahwomomjo hopi'nonohino so'nji yofe engo'njo so'nji yo'mayo yo'mayo yokumpohn'nyo so'nji Jisas kakimo enjwa'mo weho.

4

Nakwo hwahoponjo yahinoso noho'naofɪhwasi Kɪlaisɪmne'no tohino womano.

¹ Kɪlais kako nakwo'nji olo hwaho lopo nohumentani kako nakwoe wonyomne'no tohino ma'mentisofoho. I oso'no nakwo yokumpohn'nyo ito'nɪngkuhwasi Kɪlais kako ma'mentiso hopa nakwo tohino womano. U a'amu fihwo kako Anɪtuye honɪngkanomo ito'nohino inɪngkawento yahino wonyo somne'no nɪhu'no ngkilaho ne'no lonteso'no nom'ne a'amu hofɪko kakimo tohino uyɪwo'nɪngkohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako honɪngkano wonyo somo nɪhu'nahone hohujo nto ikinjao'maho. Honɪngkano wonyo hiso oso hwe sohomo apa'no momokosyohumanehoho. ² Oseso sekwo olo hwaho lopo nohumafɪkuji yo'mayo wonyo sekwoe sɪmeho umo lonto a'amu yonte hopa somo inɪngkakutoho. O'o, sekwo yo'mayo yahino Anɪtu kakoe sɪmeho wopɪngo umokiy-o'ne somnohini fɪyɪmno. ³ A'amu Anɪtuye hungkunomo hwotoho fewo'nɪngkohoho sofe yahino pa'nyoso sekwo hohonta imotofofoho. Hofɪkoe yahino hiso olenoho. Apohufo, yo'mayo wonyo somne'no sɪmeho fefoyo, mijo yokumpohn'nyo nontɪfi nilohofo, wosopayo engo ne'no nɪwo'nontɪfi siki humawo'nyo, mijo yokumpohn'nyo ne'no nɪwo'nontɪfi fonɪfonyo yahino yontɪfi Anɪtuye hungkunomo hwotoho fewo'nyo, hwahoponjo anɪtu hwasyo hwoso sohomo hwomtame ulohofontɪfi kakoe yofe ho'no-mayo oso yo'mayo yahino wonyo hiso'no sekwo hi semo'nɪngkahonɪngki imotofofoho. ⁴ Olohonta sekwo oso yahino wonyo somne'no hohujo ikinjaofontɪfi oso yahino wonyo homo somo sekwo hofɪko'nji apa'no miyalokuyohoho. Oso'no hofɪko nosehonontɪfi yomo yontɪfi sitofo selalokwofo. ⁵ Hwangku sohonta Anɪtu oso a'amu hisomo hofɪkoe yahino wonyo homo somne'no hungkuno ikwolofo'ne hohwafɪ sopo humafɪkuji osopo Anɪtu'nji hofɪkoe hungkunoso ikwolopitnnefoho. Anɪtu kako oso a'amu songo humalohwone hn'nnonji poyo pe'nɪmentohoho sofe yahino wonyo somne'no yano ilofonehwa-jiy'o'neso nto'no esyohumaho. ⁶ Hohonta Kɪlais kako a'amu poyo nto pe'nɪmentohoho sofepono nowento kakoe hungkuno wopɪngoso uyɪmentisofoho. Oso a'amu hiso hofɪko nakwoe hwaho lopo nohumantɪfi honɪngkano wonyo somo inɪngkawentɪfi a'amu hopi'nonohinoso pe'nɪwo'nɪngkohoho hopaso pe'nɪmentohofofoho. Kɪlais a'amu homo somo u'manto hofɪkoe huyo'mango Anɪtu'nji humafɪtne'ento kakoe hungkuno wopɪngoso ulɪmentisofoho.

Syoho ulohofɪyo wopɪngo sohwo Anɪtuye pompenjiyoso yano ulofiyonefoho.

⁷ Olo hwaho loponjo yo'mayo hopi'nonohinoso moi'wo umo'nɪmonto yalofoho. Oso'no sekwo yo'mayo wonyo somo monje yasyɪkuji huno nto'no syafɪsyɪkuji ehohosasyɪhwoso'no sekwo yo'mayo so'no Mpohumo jomo ulɪwo'nɪngkuno. ⁸ Oso'no nakwo olohonta nohumentanɪngkuhwoni yahino anga'nohino nom'ne somo yakolo'nnyoso olenoho. A'amu nom'ne somne'no huno syafɪsyɪkuji sɪmeho uyɪmno. Sekwo sɪmeho uyɪkujo'no hofɪkoe yahino wonyoso sekumo selohofɪkujo'no'manji oso wonyo homo somo sekwo sekwoe hohujopo meho'naopmno. ⁹ A'amu nom'neso hofɪko sekumo

se'mafikujo'no sekwo hofikimo hofiyo ulohopmno. Oso syoho nom'ne a'amu somo wopingo ulohoho so'no iyoho seningkuhwaloho. o'o, simeho wopingo'njo fiyimno. ¹⁰ Sekwo a'amu anga'no anga'nohino sokumo Anitu kako syoho wopingoso sejammentisofoho. Oso'no sekwo Anituye yokumpohn'nyoso nomafikuji nom'ne a'amu somo ufo'mapmno. Sekwo ose ikujo'no Anituye syoho ulohofiyo wopingo soku sekwo Anituye yahino wopingoso yano ulofiyalokwofo. ¹¹ Hwe fihumo Anitu kakoe hungkuno lutihwayo'ne syoho uyo so'manji kako wolutihwano. Anitu kako a'amu nom'nehumo a'amumo fo'mayo'ne syoho uyoso'manji Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji oso hwe huhwo sohwo kako hofiyo ufo'mano. Sekwo ose ikujo'no a'amu hofiko nosehoninkuji ole wolantifeho, Jisas Kilaisiye a'amuso wopingo'nohino iwo'ningkohofoho. Ose likuji hofiko Anituye yofe engo woho'nomantifeho. Kakoe yofe engo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji ne'no nowentihwonefoho.

Hofiko Kilaisimo wonyo uloho'mtohofo hopaso nakumo wonyo ose'nohini wonelohofantifeho.

¹² Nje a'amu soku yo'mayo tango toho pa'nyoso sekumo wosema'monte'no yalofoho. Sekwo nom'ne tango ne'makwoho likuji yomo ikutoho. O'o, yokumpohn'nyo fisyohumamno. ¹³ Yo'mayo tango se'malokunjo so'no sekwo simonyo fiyimno. Hwapingososo wonyo sekumo selohofalokwofoso Kilaisiye humo uloho'mentohofoho. Oso'no Kilaisiye kako asomo poso sohonta kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no sekwo simonyo engo ikuji simeho wopingo'nji wohomantifeho. ¹⁴ Sekwo Jisas Kilaisiye yofe aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo so'no a'amu nom'neso hofiko sekumo sitofo selikujono'manji sekwo simonyo engo fiyimno. Hwapingososo Anituye Towahuno yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohwo sekwo'nji humaho. ¹⁵ A'amu fihwo kako sekwo'njo ajwo somo humaso sohwo kako a'amu fonjasiyo, yo'mayo yo'mayo hufo, yo'mayo yahino wonyo iyo, a'amufe fisyohumayo somo wonyo imokiyo, oso a'amu huhwo sohwo kako sekwo'nji mohumanehoho. O'o, oso yahino wonyo hopi'nono sekwo'njopo wojo so'no tohino malokwofo so'no nakwo mupo'nanehwono. O'o, sekwo oso yahino wonyo somne'no nihuno ikutoho. ¹⁶ U hwe fihwo kako Jisas Kilaisiye yofe so'no kako tohino tipemaso'manji wonimango munonehoho. O'o, awonoho. U sekwo a'amu Kilaisiye imo'nimentohoho so'no sekwo kakine'no isamoyoka ulikuji Anitu kakoe yofe foho'nomapmno.

¹⁷ Oso sikuno a'amufe yahino somne'no tohino mayoso nto i'mofapohoho. Nakwo Anituye mehomi ne hn'nimo tohinoso kaki'no wone'ma'montonoho. I nakumo oso tohino hiso simo'mo ne'maso'manji a'amu Anituye hungkunomo haloho mapewo'ningkiyohofoso Anitu kako tifi no'mo tohino mikunimposo uyonefoho. ¹⁸ A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohoho sohwa ole mtimokumentohofi, A'amu Anituye hungkunomne'no wopingo'nohino yiwo'ningkiso sohwo kako Anitu'nji engolopohamo wonyoangkafopo humayo'ne oso hwe sohwo ito'no fisyohumayo'ne olohonta yo'mayo tohinoso malofoho. I ose'manji a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'ningkohofoso tifi no'mo peho tohino mapitnneto.

Ose mtimokumentohofohofo. ¹⁹ Anitu kako a'amu fihumo tango u'mano loso'manji oso a'amu huhwo sohwo kako honingkano wopingo'nohino ihwosi kako Anitu kakimo umtimokumentisoso oso hwoe ahomo wohumano. Anitu kako sekumo asomo wosetima'monnoho selimentiso so'no syafisyikuji hunoso ole waseyono. Anitu kako hungkuno selimentisoso ne umo'nimontonoho. Huno ose waseyono.

5

Sekwo hwe engo sohwasi Anituye yahu sipsip somo nto'no mokosyohumamno.

¹ Sekwo hwe engo sohwasimo, ngko hungkuno ole waselimne'no yohono. Ngko huhwo'ni hwe engo hwo'nyoho. Oseso ngko nje timo so'nji Kilaisiye kako tohino engo nomanto pe'ningkahoninkiki uhwonimontohefoho. Jisas Kilaisiye asomo poso sohonta

yo'mayo wonyoangkafo ne'masoso ngko huhwo'nnonji womantanoho. Oseso ngko olo syoho loso sekwo hwe engo sohwasiyehwasi ahopo wohu'meesehumonne'no yohono. ² Sekwo Anituye a'amu ne yahu *sipsip* pa'nyoso hofiko sekwoe ahomo humalofo somo nto'no mokosyohumamno. Olo syoho Anitu kako sejapmmasoso loso'no sekwo simeho semo'nningkuhwoso'no hofiyo'no fiyimno. Olo syoho hiloso sekwo hamniyoho mayo'ne'nohini ikutoho. O'o, sekwo Anitumne'no syafisyikui syoho yokumpohn'nyo fiyimno. ³ Oso a'amu Anitu kako sekwoe ahopo sehumaji'mentiso somo sekwo hofikoe hwe engo sohwasiyehwasi hofikimo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafikuji yoka ulikutoho. O'o, hofiko sekwoe humayo somo sekwoe syoho wopingo somo sehoningkuji hofiko oso sekwoe yahino wopingo homo somo hofiko tifi woseningkopantifeho. ⁴ Sekwo ose ikujo'ne'manji Anituye yahu *sipsip* somo mokosyohumayo kakwo'yohwo ne sohwo oso yahu *sipsip* somo woma'mo lihwasiyehwasi utihwa'nyopo asomo poso sohonta Anitu kako sekumo yo'mayo wonyoangkafososo sejapososo engolopohamo ne'no nowentihwonefoho.

Nakwoe hunoso nto'no syofisyihwasi nakwoe yofeso monje ehiningkuhwasi nom'ne a'amu somne'no hwahopo wopowano.

⁵ Oso'no sekwo hwe songo sohwanononji sekwoe hwe engo sohwafe hungkunomo enjwa'mo pahumno. Oso'nji sekwo a'amu hopi'nonohino soku Anituye a'amu ne somne'no hwahopo pawomno. Ufo'ma'nimno. Anituye hungkunoso ole nelalofi, Anitu kako a'amu kakoe hungkunomo hwotoho fifijo somo kako hofikimo ilojaofihwasi ngkilaho ulimontonoho. I oso'no a'amu hofiko nom'ne a'amu somne'no hwahopo pawowo'nningkohoho somo Anitu kako hofikimo wopingo ulohofitwo'nningkiso hweho.

⁶ Oso'no sekwo sekwoe simeho sohwo yo'mayo wonyo umo lonto iwo'nningkisoso monje feehumno. Monje yasyikui sekwo Anituye aho yokumpohn'nyo somo enjwa'mo fosyohumamno. Anitu kakoe sikuno jije yofe woho'nokuma'mo lihwasiyehwasi ou, kako jije yofe ho'nokumayoso hoponoho. ⁷ Yo'mayo tango sekumo se'masoso sekwo Anitu sekumo hofiyo'no semokosyohumasoso sohwoe ahopo foho'nahumno.

⁸ Sekwo nto'no humafikuji Seten sekwoe mango sohune'no iwahwo nto'no fiyimno. Seten kako sikiswojo pa'nyo sohwo hano utihwa'nyopo emoyonto houhouyo engo lonto a'amumo wonyo umokumonto iwo'nningkiso hweho. ⁹ Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyikui yokumpohn'nyo lohofikuji Setenimo mjiyohotofapmno. Sekwo huno seyohoho. Anituye a'amu ango'meemjo humalofoso hofiko oso tango sekwo malokwofo hopaso malokwofo. ¹⁰ Anitu kako wopingo nalohofitwo'nningkiso sohwo kako sekumo Kilais'nji ufohi'nyo'ne sehwasoyehwasi mentisofoho. Oso'no sekwo kakoe yofe hwofilo'nnyo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji ho'nomapijoso sekwo songo ne'no nohumantokutnefoho. Oseso we'enepi sekumo tango se'masoso'no Anitu kako sekumo apa'no wopingo wasemokumontonoho. Anitu kako sekumo yokumpohn'nyo lohoho'ne sesofitofihwoso'no sekwo kako'nji yokumpohn'nyo wolohofantifeho. Ikinji ikinjiyo miyofoho. ¹¹ Oseso Anitu kakoe yokumpohn'nyoso moi'wo mmo'nonehoho. O'o, engolopohamo songo ne'no nowentihwonefoho. Oso hungkunoso nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Olo hungkuno tifo selalokwe upo'nalokwofo loso ngko Sailasimo ulahoningko kako mtimokalofoho. Ngko huno ole syofisyalokweno. Sailas sohwo kako neningkwa'wehwo ne hweho. Olo iyoswo loso ngko sekwoe huno Anitu kako nakumo wopingo nalohofitwo'nningkiso so'no huno nto'no wosyafihupifeni semtimokiyalokweno. Ngko Anitu kakoe yahino so'no huno niyahoningki sekumo yoloho selohono. Oso'no sekwo olo hungkuno hiloso nupa'nningkuji aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹³ A'amu Mpapilounjo * somo Anitu kako hofikimo sekwo'nji kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwsopo'mentisofoho. Oso a'amu hiso hofiko sekumo nakwoe a'amufu selalokwofo. Nje hwomu Mak huhwo nje a'amufu selalofoho. ¹⁴ Sekwo hopi'nonohino soku sekwo nom'ne a'amu somo uhwon'ngkuji oso a'amu hiso'nji sekwo aho po'nimno.

Sekwo Kilaisi'nji humalofu. Oso'no sekwoe simehoso pompenjiyo'nji foyohumamno. Nje hungkuno osohohweho. Ngko Pita'ni selohono.

* 5:13: Osohonta Pita Mpapilounne'no pahnnimo hungkuno Loumne'no limentisofoho. Hwap'ngoso a'amu Mpapilounjoso hofikoe yahino hohontajoso imotofofoho.

2 Pita

Olo Iyoswo Tifinjo loso Saimoun Pita Mti'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo teti-foua'nji (34) teti-et'nji (38) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo tifinjo loso Saimoun Pita mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso a'amu simeho hi'ntnnono uyimentohoho somnefoho. Olo iyoswo tifinjo mti'mokinyo hwapingoso olenoho. Oso a'amu Jisasimo iningkunyo soku sekwo a'amu hwasyo hungkuno'njo sohwanne'no i'waho fiyimno. Pita kako ose ulimonto olo iyoswo loso mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso ntipo humanto mti'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lhwasi tifi uningkohwano.

¹ Ngko Saimoun Pita'nyoho. Ngko Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyo sohwo'ni kako'ne hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Jisas Kilais kako yahino wopingo'njo sohwo nakwoe Anituyoho. Kako nakwoe wonyo somjo tohino somta'ni isihutofonemayo'ne hweho. Sekwo soku oso hiso'no upa'nontifi hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono nakwo uyalokuhwone hopa uyontifi Anituye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo. Olo hungkuno loso sekumne'no mti'mokalokweno. ² Sekwo Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisasi'ntnne'no sekwo sikuno huhwo huhwi huno engo fitipemapmno. Huno engo tipemapijoso siko sekumo wopingo selohofohosi sekwoe simeho wopingo engo wasemo'nimontonoho.

Anitu kako nakwo kakimo ufohi'nyo'ne nahwosopo'mentisofoho.

³ Anituye yokumpohn'nyoso yo'mayo hopi'nono Anituye yahino wopingo somo iningkayo'ne nejapmmentisofoho. Nakwo Jisasimne'no huno engo tipemehwasi yo'mayo nejapmmentiso so'no huno wonayimontonoho. Jisas huhwo sohwo kakoe yofe engo so'nji kakoe yahino ito'nohino so'nji mayo'ne johu nalimentisofoho. ⁴ Kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji Anitu kako yo'mayo wopingo wonyoangkafo engo nakwo kakoe honingkano ito'no iningkayo'ne wosejapmmo nalimentisoso olohonta kako nakumo nto nejapmmentono. Oso'no olo hwaho lopo yo'mayo wonyo nakwoe simeho nelikafoso nakumo wonyo wonamokumonto yonte somo nakwo Anituye yokumpohn'nyo'nji hwotoho fehwasu nakwo Anituye yahino wopingoso womantanoho.

⁵ Oseso nakwo Anituye honingkano ito'nohino iningkayo'ne nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso nto'nohinim'no. O'o, nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyihwasi nakwo honingkano wopingo imo'nyo'ne syoho yokumpohn'nyo uyano. Oso'nohinoso nto'nohinim'no. O'o, osopo nakwo sikuno huhwo huhwi Anitune'no huno engo tipemayo'ne huno nto'no syofisyihwasi Anitu kako yo'mayo hofiko ifitne'ento imentiso so'no nakwo huno wonayono. ⁶ Nakwo oso'no huno nto'no naihwoso'no osopo nakwoe a'apaho wonyo'ne syofisyasoso hwotoho wofeeno. Nakwo yo'mayo wonyoso hwotoho monje fesyihwasi yo'mayo tango ne'mahwoso'no nakwo yokumpohn'nyo wolohofano. Nakwo yokumpohn'nyo lohofihwaso'no nakwo Anituye yahino hopa uyano. ⁷ Ose ihwaso'no ou osopo nakwo nom'ne a'amu somo nakwoe a'amu kuyoho ulano. Ose ulihwasi hofiyo ufo'mano. Hofiyo ufo'mehwasu nakwo simeho nehopi unano.

⁸ Oso yahino ngko seloheso ne'no mjimihwasi nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye yahinoso nakumo toyo enaofihwoso'no yo'mayo syoho nakwo kakine'no yasoso ne umo'nimontonoho. ⁹ Anituye a'amu ne fihwo kako oso yo'mayo yahino homo somo momaso'njo yoso'manji oso a'amu huhwo sohwo kako timpi'nyo pa'nyo hweho. Oso a'amu timpi'nyo huhwo sohwo kako Anitu kakoe wonyo wae yimo'mentiso so'no kako huno muyofoho. Kako iningo mofalofoho. ¹⁰ Oseso nje a'amu soku sekwo oso hopa ikutoho. Anitu kako sekune'no johu selonto kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwsopo'mentisofoho.

Oso yahino ngko selohe somo mayo'ne syoho yokumpohn'nyo yoho'n'ngkuji a'amu hofiko nosehon'ngkuji ole woselantifeho. Sekwo Anituye a'amu ne kuyoho. Sekwo ose ifijoso mopiwahupitnnehofo. ¹¹ O'o, sekwo Anituye yahino wopingoso nomafikujo'no oso hon'ngkano Anitumo u'mayo'neso sekune'no hwosompo'naweho. Osopo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo imo'nimentiso sohwo'nji sekwo engolopohamo ne'no nohumafikuji kako sekumo hofiyo semokosyohumanefoho.

¹² Oseso olo hungkuno loso ngko ne'no seliwo'n'ngkohefoho. Sekwo olo hilo so'no huno ko seyahon'ngki sekwo aho yokumpohn'nyo ko kemokosyohumalofoso ngko apa'no selalokweno. ¹³ I ngko olo so'no ni'mo'n'ngkohoho. Sikuno hopi'nonohino somo ngko olo hwaho lopo songo humahm'mo sekwo huno aku syafisyiyo'ne olo hungkuno hiloso ngko sekumo ne'no waselimonne'no yohono. ¹⁴ Ngko olo so'no huno niyohoho. We'enepi ngko olo hwaho lopo uliko'ma'monnoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako olo hilo so'no ngkimo huno nto lan'fohoto'masofoho. ¹⁵ Oseso ngko apa'no syoho engo yonji sekune'no olo hungkuno hiloso mti'mokosesyalokweno. Hwangku ngko poyo pe'nime sohonta sekwo olo hungkuno homo losomo apa'no huno ne'no syafihupitne'enji mti'mokosesyalokweno.

Nakwo Anituye pomponahoso Kilaisimo wentan'ngki uhwonimentihwonefoho.

¹⁶ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji kako asomo pe-e'ne so'ntnne'no noselahon'ngkuhwoni sekwo nto upa'nimentohofohofoho. Oso hungkuno nakwo Kilaisimne'no selimentihwone hwap'ngoso a'mane hungkuno'nji siki hungkuno oso'njo mta'ango'maho. O'o, nakwo Kilaisinji nohumentani yo'mayo wonyoangkafo imentiso somo timo uhwonimentihwonefoho. ¹⁷⁻¹⁸ Ou, oso hwofiki'nyo sopo nakwo nohumentan'ngkuhwoni kan'ngkwowho Anitu kakoe hwomufe yofeso ho'nimahon'ngki Jisas kakoe a'apahoso pomponaho lahumentisofoho. Nakwo ahwomo mta'ni Anitu kakoe mampahoso kakoe hwomumo ulahon'ngki nakwo ole upa'nimentihwoni, Oloso nje hwomufoho. Ngko kakine'no wopingo ni'mo'nantohofoho. Nje simehoso kakine'no wopingo ni'mo'nantofoho. Nakwo ose ho'n'ngkahon'ngki upa'nimentihwonefoho.

¹⁹ Oseso a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwa oso hungkuno hiso hofiko mti'mokumentohofoho somo nakwo nupo'nontani nehopi limotofo lontani simeho yokumpohn'nyo uyalokuhwono. I oso'no sekwo hoku hofikoe hungkuno homo somo aho yokumpohn'nyo fikesyohumanno. Hofikoe hungkuno hiso sikwo'mjoho so'mo tipomponaho hopa losyalofoho. Oso pomponaho hiso ne'no nolosyon-tan'ngkuhwosi iyoho walongkonimo lihwosi iyohohwe'nji i'mu simofapiwo'n'ngkiso uhwon'wo'n'ngkuhwone hopaso Jisas kako oso i'mu hopa imo'n'ngkuhwosi kako kakoe pomponahoso sekwoe simeho mo'mo lasesyonefoho. ²⁰ Sekwo olo hilo so'no huno waseyono. Anitu kakoe a'amumo hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwa iyoswo mti'mokumentohofoho somo nakwo atofu lontani a'amu fihwo nakwo'njo mta'ango sohwo kako oso hungkuno homo somjo neso kakoe huno mta'ni syafisyihwosi yoloho molijwaofonehoho. Awonoho. ²¹ Hohonta hwe fihwo kako ole majofoho. Anitu kakoe hungkuno nomahm'mo a'amumo ulimne'no yohono. Kakoe huno mta'ni ose majofoho. O'o, Anituye Towahuno kako'nohini hofikoe hunomo kakoe huno mta'nnohini tipemanto uyahon'ngki a'amu huhwo sohwa hofiko Anituye hungkuno limotofohofoho. Huno ose waseyono.

2

A'amu Anituye hungkuno hwasyo liwo'n'ngkohoho sohwafe hwasyo yahino wonyo so'ne hungkunofoho.

¹ Hohonta a'amu fehohnjoso hofiko a'amu Juta somo Anitumne'no hwasyo hungkuno limotofohofoho. Oso hopaso a'amu fehohnjo hwasyo hungkuno'njoso sekwo'njo ajwo so'mta'ni wolikofantifeho. Hofiko sekumo hungkuno ole masel'fitnnehofo, Nakwo olo

hungkuno selalokuhwone loso kengo mta'angofoho. Ose maselⁱfitnnehofo. O'o, hofⁱko sekumo ole woselantⁱfeho. Nakwo olo hungkuno selalokuhwone loso Anⁱtuye hungkuno selalokuhwone. Hofⁱko sekumo ose hwasyo selⁱkuji hofⁱko Anⁱtuye hungkuno so'nji hofⁱkoe huno kengo mta'ango hwasyo so'nji woselantⁱfeho. Sekwo hofⁱkoe hwasyo hungkuno homo somne'no sⁱmeho hi'ntnnono uyⁱfijoso oso a'amu hiso sekumo wonyo wosemokantⁱfeho. Jisas Kⁱlais kako hofⁱkoe wonyo somta'ni mpe ko nto ema'mentisoso hofⁱko kakimo hohujo apa'no ikinjⁱmo'mentohofoho. Hofⁱko hohujo ikinjⁱmo'mentohofoho so'no hofⁱko wonyo komo'no imo'nⁱfitnnefoho. ² A'amu pi'nⁱngo engoso nakwo Anⁱtuye a'amu ne'nwoho liⁱkuji hofⁱko hofⁱkoe yahino kengo kengo wonyo somo unⁱngkowitzⁱfeho. Oso a'amu hofⁱko yo'mayo wonyo yontⁱfe so'no a'amu nom'neso hofⁱko nuhwonⁱngkuji Anⁱtuye a'amu nefoho syafⁱsyⁱkuji hofⁱko Anⁱtu kakoe hungkuno ne'njo somne'no sitofo woselantⁱfeho. ³ Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo hiso hofⁱko sekwoe hamniyoho so'no hi umo'nⁱngkuhwoso'no hofⁱko sekwoe yo'mayo hamniyoho wosemano liⁱkuji sekumo hungkuno kengo kengo hwasyo woselantⁱfeho. Oso'no hohonta Anⁱtu kako oso a'amu hiso hofⁱko Anⁱtu'nji hungkuno ikwolofⁱkuji wonyo imo'nyo'ne sⁱkuno ho'nahumentisoso weho. Oso'no Anⁱtu kako tⁱmo mopeku'nohumuyoho. O'o, kako tⁱmo hontohumaho.

⁴ A'amu ahwomomjo fehohnjo wonyo imentohofoho sohwo Anⁱtu kako hofⁱkimo tⁱmo'nohini uhwonⁱmentiso'maho. O'o, kako hofⁱkimo tⁱkanomo uhumatⁱ'mentiso sohwa hofⁱko osopo sⁱkwomⁱjoho nⁱhu'no wonyo so'mo humantⁱfi oso sⁱkuno Anⁱtu'nji hofⁱko hungkuno ikwolofⁱ'ne so'no hontohumalofoho ⁵ Hohonta hwe moya'mi hofⁱko Nⁱwa'nji humamentohofoho somo Nⁱwa kako yahino wopⁱngo so'no hungkuno yoloho ko lutⁱhwahonⁱngki hofⁱko Anⁱtumne'no hohujo ikinjⁱmo'mentohofoho so'no Anⁱtu kako mijo ayo engo somo hungkuno ulahonⁱngki oso mijo ayo engo huhwo sohwo hofⁱkimo ifehu'mokosyahonⁱngki oso a'amu hiso hofⁱko mijo meepolo'mentisofoho. Oso hohosohonta Nⁱwa kako hwe wopⁱngo'nohino sohwo'nji kakoe a'amu aho fehohnjo hopi'nonohini nom'ne mta'ni hufa'u oso a'amu hofⁱko yofayokinomo songo humamentohofohofoho. ⁶ Oso a'amu ango pone hufa'u Soutom'nji Ngkoumoulajo humamotofoso hofⁱkoe honⁱngkano wonyo somne'no ahwomo mta'ni Anⁱtu kako oso ango hopo sopo tⁱposyo ho'nao'mentisoso hwakufi nimo'nⁱmentisofoho. Oseso olohonta a'amu hofⁱko Anⁱtumne'no hohujo ikinjaofⁱwo'nⁱngkohofoso hofⁱko oso ango hufa'u somne'no tohino mayoso'no huno uyⁱhwoso'no hofⁱko Anⁱtu'nji hungkuno ikwolofⁱ so'ne sⁱkuno somne'no iyoho unono. ⁷ Oso ango hufa'u soponta'ango fihumo Anⁱtu kako songo humayo'ne utⁱma'mentisoso anga'nohino hweho. Kakoe yofeso Loutⁱyoho. ⁸ Oso hwe wopⁱngo Lout huhwo sohwo kako a'amu wonyofe yahino wonyo somne'no kakoe sⁱmeho tango engo uyⁱmentisofoho. ⁹ Oseso nakwo huno wonayono. Anⁱtu kako a'amu kakoe yahinomo tⁱfi inⁱngkawowo'nⁱngkohofoho somo yo'mayo tango u'mayo so'no ufo'mawo'nⁱngkiso hweho. Oso'nji Anⁱtu kako a'amu honⁱngkano wonyo'njo somo hungkuno ikwolofoso sohonta tohino nuyonefoho. Huno ose wonayono. ¹⁰ A'amu fehohnjo hofⁱko Anⁱtuye hungkuno so'no ne anefoho syafⁱsyⁱkuji Anⁱtumne'no hohujo ikinjaofⁱkuji nakwo Anⁱtumo enjwa'mo humayoso nakwolaho liⁱkuji yo'mayo wonyo hofⁱkoe sⁱmeho umo'nyo somo inⁱngkafijosomo a'amu homo somo Anⁱtu kako tohino engo uyonefoho. Hofⁱkoe tohinoso nom'ne somo yakolo'nnyofoho. Oso a'amu Anⁱtuye hungkuno hwasyo liⁱwo'nⁱngkohofoso hofⁱko yokumpohn'nyo imo'nontⁱfi hofⁱkoe hunomnohini inⁱngkawowo'nⁱngkohofohofoho. Oso'no hofⁱko a'amu ahwomomjo somne'no sitofo ujoso'no iyoho munyofoho. ¹¹ I oseso oso a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no a'amu ahwomomjoso hofⁱkoe yokumpohn'nyo'nji yofe engo'nji yakolo'nnyo ko huhwa hofⁱko oso a'amu hwasyo hungkuno'njo huhwo sohwo'ne Anⁱtumo sitofo mujo'ne hwafoho.

¹² Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo wonyoso hofⁱko yo'mayo wonyo hofⁱkoe sⁱmeho umo'nyo somo iwo'nⁱngkohofohofoho. Hofⁱko yahwohuno'njo hwafoho. Yo'mayo so'no hofⁱko huno nto'no mosyafⁱsiyo'njo ifijoso hofⁱko oso hiso'no sitofo wolantⁱfeho.

Yahu kona'wohi mu meesyososo a'amu fonjasyontife pa'nyoso oso a'amu homo somo Anitu kako ose imokonefoho. ¹³ Hofiko nom'ne a'amu somo tango engo uyiwon'ningkohoho so'no hofiko tango engo womantifeho. Hofiko wonimango munyo'njo yo'mayo wonyo hofikoe simeho umo'nyoso utihwa'nyopo iwo'ningkohofoho. Ose yontifi hofiko simonyo iwo'ningkohofoho. Ole seliwon'ningkohofi, Nakwo ho'nwi Anituye a'amu ne'nwoho selontifi sekwo Anitumne'no uhu'mokuwo'ningkohoho sohonta a'amu hiso'nji sekwo ifohutn'nyo sopo swo'nontifi oso a'amuso hofikoe yahino wonyoso hwapife halojo sopo kiho lopisyafisyo pa'nyo'njo hwafoho. ¹⁴ Hofikoe yahinoso olenoho. Hofiko ape hwa'ntesimo uhwonano liwo'ningkohofoho. Hofikoe honingkanono wonyo somne'no iningkayo'ne mijoho uyiwon'ningkisofoho. Oso hiso hofikoe simeho somo simeho muhniwo'ningkisofoho. Oso a'amu hiso hofiko a'amu nom'ne Anituye hungkunomo aho yokumpohn'nyo nto'no mokemokosyohumawo'ningkohoho yohoho somo afofo hungkuno ulontifi hwasyo honingkanomo iningkayo'ne ipemotawowo'ningkohofoho. Hofiko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'niwo'ningkisofoho. Oso a'amu homo somo Anitu kako wae yaofonefoho. ¹⁵ Hofiko honingkanono nto'nohino somo hohujo ikinjaofontifi hofiko olopolo nonje nonje ilohofomiwo'ningkohofoho. Hofiko oso hwe hohontajo Mpeyouye hwomu Mpelam sohwo kako hamniyoho engo mayo'ne yahino wonyo imentiso oso pa'nyofoho. ¹⁶ Yahu tounkiso a'mohungkunoso maliwo'ningkohoho yohoho. I oso'no Mpelamiye yahu tounki fihwo kako Mpelamiye honingkanono wonyo somne'no wopijwahumonto oso yahu huhwo sohomo Anitu a'mohungkuno kakoe hunomo ho'nisyahoningki oso yahu sohwo kako Mpelammo yoka ulimentisofoho. Oso'no yahu huhwo sohwo kako a'mohungkuno'nji Mpelamiye yahino wonyo somo pijwahumentisofoho.

¹⁷ Oso a'amu Anituye hungkuno hwasyo lutihwawo'ningkohofoso hofiko mijilimno somo jefo yonto sa'niwo'ningkiso pa'nyofoho. Oso a'amu hwasyo hungkuno'njoso hofiko oso humeengo engo saponte somo ifofo yokumpohn'nyo engoso ponto mtihupo'meefiwon'ningkiso pa'nyofoho. Oso a'amu hisomne'no Anitu kako hofiko ango nihu'no sikwo'mjoho so'mo humafitne'ento sokafo esyohumaho. ¹⁸ Oso a'amu hiso hofiko hofikoe yo'mayo wonyo iwo'ningkohoho somne'no hofiko hofikoe yofe ho'noma'niwo'ningkohofoho. Hofiko nihu'no huno anefoho. Hofiko nom'ne a'amu wonyo honingkanomo kahopi ho'nosyalokwofo oso a'amu somo hofiko afofo hungkuno ulontifi hofiko oso a'amu homo somo honingkanono wonyo somo ne'no apa'no asomo ipemotowalokwofo. Ole lutihwawo'ningkohofi, Yo'mayo wonyoso jije simeho kumo'ningkiso somo noho fiyo. Ose ulahoningkofi a'amu hiso hofikimo tifi iningkowalokwofo. ¹⁹ Oso a'amu hwasyo hungkuno'njoso hofiko ole lutihwawo'ningkohofi, Yo'mayo wonyoso sekwo sekwoe simeho semo'noso'manji u sekwoe syohofoho. Sekwo honingkanono hungkuno somo enjwa'mo humayoso peho'neto. Sekwo yahinoso nom'ne a'amu semokosyohumunyo ku'maho. O'o, sekwo kongkaku mokosyohumunyo kuyoho. Ose ko ulahoningkofi hofikoe yahino wonyo so'nji hwasyo hungkuno so'nji hofikimo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyofoho. Hofiko yahino wonyofe syoho ulohofiyofoho. ²⁰ A'amu fiso hofiko Jisas Kilais kako hofikoe wonyomne'no poyo imo'nimentiso so'no hofiko oso hungkunoso mupa'nimmentohofoso hofiko wonyo we'e humalofo. I oso'no a'amu fiso hofiko hofikoe wonyo honingkanono somo hohujo ikinjaofikuji osopo hofiko honingkanono wonyoso nto ho'naopijoso apa'no nomafikuji aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafijo'manji oso hohosohonta hofikoe fosyohumayo somo Anitu kako hofikimo nihu'no wonyo fosyohumentan'ngkuji uhwonimontonoho. ²¹ Oso a'amu hiso hofiko honingkanono wonyo nihu'nahone nto ho'nao'mentohofoso apa'no ma'mentohofoso hofikimo Anitu kakoe hungkunoso hofikimo mu'maso'njo yontentesi hofiko wopingo humafikutnnesohilo. I oso'no hofiko Anituye honingkanono wopingo somne'no huno wopingo tipema'mentohoho homo somo hofiko aku hohujo ikinjao'mentohoho so'no hofiko tohino mikunimposo engo womantifeho. ²² A'amu Anituye hungkunomo up-

a'nontifi hungkuno homo somo hwotoho hmentohofoso hofikimne'no oso hungkuno oso siwojo yahu yahino'njofoho. Oseso nehopi liwo'n'ngkohoho. Siwojo kakoe yahinoso hwolaho mjasyihwosi apa'no womanimontonoho. Yahu sohwa mno nto ijontife somo apa'no wentifi ijwo'n'ngkafo pa'nyofoho. Oso a'amuso hofiko Anituye hon'ngkanomo tifi we'enehwo in'ngkawentifi osopo hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofwo'n'ngkohofoso hofiko siwojo yahu osohwife yahino'njofoho.

3

Nehopi'nohini nakwoe Hwe Engo sohwo kako asomo noponefoho.

¹ Nje a'amu soku olo iyoswo hufayu mtimokalokwe loso iyoswo simo'mjo so'nji olo tiffinjo lo'nji hungkuno wopingo nto upa'nimentohoho so'no sekwo huno aku syafisiyo'ne semtimokiyalokweno. ² Hungkuno hiso olenoho. Hohonta Anitu kakoe a'amumo hungkuno uyahon'ngki hofiko mtimokumentohoho sohwa hofiko yo'mayo tifi no'mo imo'none so'no mtimokumentohofoho. Sekwo oso hungkuno so'nji nom'ne hungkuno nakwoe Hwe Engo Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo imo'nimentiso sohwo kakoe hungkuno liku'mofo (*apousel*) syohonjo sohwo'nta'ni upa'nimentohoho so'ntnne'no sekwo huno nto'no fisyafihupmno.

³ Simo'mo sekwo huno olo so'no huno waseyono. We'enepi sikuno ae'uyoso moi'wo umonimo lihwosi yoso sohonta a'amu fehohnjoso hofiko yo'mayo hofikoe hunoso umo lonto yahonjo somo hofiko tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso hofiko sekumne'no sitofo woselantifeho. ⁴ Hofiko sekumo ole woselantifeho. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako sekumo ole selimentisotaho. Hwangku ngko asomo wapmmonoho. Ose selimentisotaho. I kako ntimo humaho. Nakwo kakimo muhwonyofoho. Kako sekuyepono asomo maponehoho. Anitu hohonta yo'mayo mtimokumentiso sohonta yo'mayo imo'nimentisoso ne'no wo'mopontan'ngki nakwoe ajuyohwosa hofiko nohumamopontifi pe'nimentohoho somta'angoso olohonta oso yo'mayoso ne'no weho. Oso pa'nyoso ne'no nowentihwonefoho. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako maponehoho. Hofiko sitofo ose woselantifeho. ⁵ Hofiko olo hungkuno anga'nohino losomo simeho hi'ntnnono uyoso nakwolaho lalokwofo. Hohonta Anitu kako hungkuno'nohini lahon'ngki hwahonji ahwomonji imo'nimentisofoho. Oso hwaho hiso mijo ajwopo wo'mentisofoho. Mijo fehohnjoso yokintahopo honahumentisoso fehohnjoso hwaho lopo wo'mentisofoho. ⁶ Oseso sikuno nom'ne somo Anitu kako lahon'ngki mijo oso hwaho somo ifehu'mokosyahon'ngki a'amu hopi'nono wonyo humamotofoso mijo mapolo'mentono. ⁷ Oso pa'nyoso tifi no'mo Anitu lahon'ngkuhwosi olo hwaho lo'nji ahwomonji uhwon'wo'n'ngkuhwone somo Anitu lihwoso'no toho nonasyonefoho. Oso hohosohonta a'amu hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofwo'n'ngkohoho somne'no oso Sikuno Engo Anitunji hofikoe wonyo so'ne hungkuno ikwolopitnnefoho. Oso hiso'no Anitu kako hontohumaho. Oso hungkuno homo somo a'amu sitofo'njo huhwo sohwa hofiko simeho hi'ntnnono muyonjo hwafoho.

⁸ Nje a'amu soku sekwo olo hilo so'no huno nosyafisyikutoho. Anitu kako hontohumayo ne'nohinoso peho'neto. O'o, sekwo huno olo so'no fisyafihupmno. Anitu kako huno syafisyonteso sikuno anga'nohinoso soswo *wan tausen* (1,000) pa'nyofoho. U soswo *wan tausen*so (1,000) sikuno anga'nohino pa'nyofoho. Nakwo sikuno so'ne atofoliwo'n'ngkuhwone hopaso Anitu kako oso sikuno so'ne atofomajofoho. ⁹ Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo kako ole limentiso, U ngko yo'mayoso umonnoho limentisoso uyimontonoho. A'amu fehohnjoso hofiko huno ole syofisyalokwofo. Anitu kako oso hungkuno limentisoso in'ngko mofalofoho. O'o, kako in'ngko mamofonehoho. I oso'no Anitu kako huno ole syofisyalofoho. A'amu anga'nohino fihwo kako tikanomo uyoso'no nihu'no wonyofoho. Ose lonto ole lalofi, a'amu hopi'nonohinoso hofikoe hon'ngkano wonyo somo hohujo ikinjaofikuji ngkine'no simeho hi'ntnnono yiwolo'mokukuji wontapife. Anitu kako huno ose syafisyonto kako a'amu hon'ngkano wonyo'njo somne'no hontohumaho.

Olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'nonefoho.

¹⁰ Oseso a'amu hufo uyantife piwo'n'ngkohoho hopaso nakwoe Hwe Engo sohwo kakoe sikuno asomo pe-e'neso oso pa'nyofoho. Oso sikuno homo somo ahwomo engo nolihwoso'no ahwomo hiso moi'wo umo'nimontonoho. Oso hohosohonta hntok-waliyo so'nji hamno mofehi'nyo nakwoe hwaho yo'mayo so'nji toho moi'wo nonefoho.

¹¹ Hwangku oso yo'mayo i'mofapone so'no sekwo huno syafisyikuji olohonta sekwoe humayoso pipi wehumantifito. Sekwo hon'ngkano wop'ngo'nohini ikuji Anituye yahino wop'ngomnohini nto'no fin'ngkakuno. ¹² Ose ikuji sekwo Anituye Sikuno Engo so'no fohontohumamno. Sekwo Anitu kakoe syohoso yokumpohn'nyo ifijo'manji kako komo'no wapmmontonoho. Oso sikuno homo somo yo'mayo ahwomomjo somo toho n'ngkuhwoso'no sojo hwaho yo'mayoso afofo mijo pa'nyo imo'nonefoho. ¹³ Hohonta Anitu kako ole nalimento, Ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta ngko ahwomo songo'nji hwaho songo'nji mt'mokumnefoho. Oso hopo sopo a'amu hofiko yahino wop'ngonjoso mapitnnefoho. Anitu ose nalimentiso so'no nakwo oso hiso'no hontohumalohwono.

Nakwo nakwoe humayoso nto'no ehumehwasi nakwoe Hwe Engo sohumne'no wohontohumano.

¹⁴ Oseso nje a'amu soku sekwo yo'mayo yahino wonyo somo nihu'nahone ho'naofikuji yahino wop'ngo'nohini iyoso'no syoho engo ikuji oso sikuno engo somne'no fohontohumamno. Ose ifijo so'no Anitu kako sekumo timo wonyo masehononehoho. O'o, sekwo kako'nji simeho afa unantifeho. ¹⁵ Jisas kako asomo komo'no mape'njo peho'no yalofoho. Hwap'ngoso kako nom'ne a'amu hofikoe hon'ngkano wonyo somo hohujo ikinjaofikuji ngkimo tifi won'ngkapifento hontohumaho. Olo hungkuno ngko semt'mokiyalokwe hiloso Anitu kako nen'ngkwa'wehwo Poul huhumo uyahon'ngki kako huhwonji sekune'no iyoswo mt'mokumentisofoho. ¹⁶ U yo'mayo iyoswo Poul mt'mokuwo'n'ngkisoso kako sikuno ae'uyo yo'mayo somne'no mt'mokuwo'n'ngkisofoho. Hungkuno fehohnjo mt'mokonteso yoloho ne tipemayo'ne'entani syoho engo iwo'n'ngkuhwonefoho. I oso'no a'amu huno aneso Anituye hungkunomo hofiko aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo hofikoe hwasyo hunoso iwo'n'ngkohofoso hofiko Pouliye hungkuno yoloho neso huno muyahon'ngki hwasyo lutihwawo'n'ngkohofofoho. Pouliye hungkuno'nohinimaho. O'o, nom'ne hungkuno Anituye iyoswo mta'ango hi yoloho neso hwasyo lutihwawo'n'ngkohofofoho. Oso'no hofiko tohino engo notipemapitnnefoho.

¹⁷ Nje a'amu soku, sekwo oso a'amu Anituye hungkuno hwasyo lutihwamojo so'no huno nto seyohoho. Oseso sekwo oso a'amu somne'no i'waho nto'no fiyimno. Oso a'amu Anituye hungkuno hwasyo losetihwawo'n'ngkohofoso hofiko sekumo hon'ngkano hwasyomo ipesemotafitnnoho. Sekwo nop'wahupitnnoho. ¹⁸ Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo imo'nimentiso sohune'no sekwo kakine'no simeho hi'ntnnono uyalokwofo soku sekwoe simeho pompenjiyo uyoso engo umonono. Sekwo kakoe yahino wop'ngo somne'no sekwo huno engo fitipemapmno. Nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe yofeso engolopohamo ne'no noho'nomehwanefoho. Nje hungkuno osohopeho. Ngko Pita'ni selohono. Nehopeho.

1 Joun

Olo Iyoswo Sɪmo'mjo loso Joun Mtɪ'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno sɪmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɪmentiso sohonta soswo fouti'nji (40) sikɪsɪti'nji (60) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolɪkeno olo iyoswo sɪmo'mjo loso Jisasɪye inomokomoyo Joun mtɪ'mokumentisofoho. Joun sohwo iyoswo sɪmo'mjoso nto mtɪ'mokumentisohwo olo nom'ne loso mtɪ'mokumentisofoho. Hungkuno hwapɪngoso afafoho. Oso'no hofɪko huno olenoho. Olo iyoswo loso Joun mtɪ'mokumentisofoho. Hofɪko huno ole, olo iyoswo loso Joun kako a'amu hwaho engo Esiya ango'mmeemjo Jisasɪmo inɪngkunyo somne'no mtɪ'mokuyahotɪmentisofoho. Joun oso a'amu hwasyo hunguno'njo a'amu Nosɪtikɪso hofɪko a'amu Jisasɪmo inɪngkunyofo sɪmeho hi'ntnnonohino somo wonyo umokontanɪngkofi yokumpohn'nyo umokumonto mtɪ'mokumentisofoho. Olo iyoswo homo lomjo hungkuno hwapɪngoso olenoho. Sɪmeho uyoso'no huno syafɪhunoho. (Hungkuno hiso 1 Joun sohe engo 2, honɪngkano we'e 5. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Joun ango ntɪpo humanto mtɪ'mokumentisotɪkeno. Oso'no nakwo huno monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofɪ lɪhwasi tɪfi unɪngkohwano.

Jisas songo ne'no humayo'ne hungkunoso hwapɪngo hweho.

¹ Jisas Kɪlaisɪmne'no ngko ifalifaliyo wantɪ'mokumone'no yohono. Kako songo humayo'ne hungkuno hwapɪngo hweho. Nakwoe hwaho mamtɪ'mokiyo sohonta Jisas kako ne'no humamojo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo nupo'nontani kakoe sɪmo'mangomo tɪmo nuhwonontani kakoe a'apahomo aho upm'mokumentɪhwonefoho. Oso'no nakwo kakine'no hungkuno selalokuhwono. ² Olo songo humayo hwapɪngo lohwo kako utɪhwa'nyopo i'mofopahonɪngki nakwo uhwonɪmentɪhwonefoho. Uhwonɪmentɪhwone so'no kakine'no hungkuno songo ne'no humayo'ne selalokuhwono. Kako Anɪtuye hungkuno huhwo lohwo kako a'amu imo'nonto utɪhwa'nyopo i'mofopahonɪngki uhwonɪmentɪhwonefoho. ³ Yo'mayo hopi'nono upa'nɪmentɪhwone so'nji uhwonɪmentɪhwone so'ntnne'no selalokuhwono. Oso'no sekwo'nji nakwo'nji sɪmeho afa ufohi'nyo'ne uyantane'yɪhwono. Nakwo'nji Mpohwo Anɪtu'nji kakoe Hwomu Jisas Kɪlais sohwo'nji sɪmeho afa ufohi'nɪngkuhwone hopaso sekwo'nji sɪmeho afa ufohi'nano. ⁴ Olo hungkuno semtɪ'mokiyalokwe loso tɪfi inɪngkafijo'manji nakwoe sɪmeho'nji sekwoe sɪmeho'nji wopɪngo'nohini umo'nɪmontonoho.

Nakwo honɪngkano wopɪngomnohini wemoyɪhwano.

⁵ Olo hungkuno Anɪtuye hwomu nalɪmentisoso selalokuhwono. Hungkuno ole, Anɪtu kako wopɪngo'nohinoso hwapɪngo hweho. Kako wonyo honɪngkano nɪhu'no ane hweho. ⁶ Oso'no nakwo Mpohwo'nji sɪmeho afa ufohi'nano kolɪhwasi nakwo honɪngkano wonyomo oseno mohumentanɪngkuhwasɪ'manji nakwoe hungkuno hiso hwasyofoho. Nakwo mango'nohino'nwoho.

⁷ Nakwo Mpohwoe hungkunomo inɪngkawasoso Jisas kako inɪngkawowo'nɪngkiso pa'nyoso nakwo a'amu hwahoponjo so'nyuye sɪmeho afa'njo wohumantanoho. Ose ihwasɪ'manji Jisas Anɪtuye Hwomu sohwoe honɪyo nakwoe wonyo wae enaofɪhwoso'no nakwoe sɪmeho kiho'maso'nji wohumantanoho.

⁸ Nakwo wonyo ane'nwoho hnnaso'manji nakwoe sɪmehomne'no hwasyo hnnalokuhwono. Hungkuno neso nakwoe sɪmehomo monauyoho. ⁹ Nakwoe wonyo yoloho lɪjwaofaso'manji Anɪtu wopɪngo'nohini iwo'nɪngkiso sohwo kako monesɪkwajonehoho. O'o, kako nakwoe wonyo wae enaofɪhwoso'no nakwo sɪmeho kiho'maso'nji wohumantanoho. ¹⁰ Nakwo ole hnnaso, Ngko wonyo ane hwo'nyoho. Ose hnnaso'manji nakwo

Mpohwo Anitu sohumne'no hwasyo hweho lalokuhwono. Kakoe hungkuno nakwoe simehomo monauyoho. Hwapingoso Anitu nalohoho, A'amu hopi'nono wonyo hi'njo kuyoho.

2

Jisas Kilais nakwoe Nefo'mayo hweho.

¹ Nje mehomi soku, olo hungkuno mti'mokalokweso sekwo honingkano wonyo miyo'nefoho. I oso hiso'no a'amu fihwo wonyo yososo nakwo'ne nefo'mayo'ne oso hi'nji'nwoho. Huhwo sohwo Mpohwo Anitu'nji humaho. Nakwoe wonyomne'no kako Mpohumo jomo ulimontonoho. Oso hwe wopingo sohwo Jisas Kilaisyoho. Yo'mayo iwo'nngkiso so'no Mpohwo simeho wopingo umo'n'wo'nngkisofoho. ² Oso hwe huhwo sohwo nakwoe wonyomne'no tohino mikunimposo ma'mentisofoho. Kakoe honiyo nakwoe wonyo wae yafo'ne imo'mentisofoho. Olo hiloso nakwoe wonyomne'nohinimaho. O'o, a'amu hopi'nonohino olo hwaho lopo humolawotofo sofe wonyomne'no imo'mentisofoho.

³ Nakwo huno ole nayohoho, Nakwo Anituye hungkuno hofiyo iningkayo'manji Mpohwo'nji nakwo'nji simeho afa nto iningkuhwono. Nakwo kakoe a'amu ne nto imo'nngkhwono. ⁴ A'amu ole lososo, Ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho. Ose lososo Anituye hungkunomo ito'no minngkayo'njo sohwo hwasyo'nohino hweho. Hungkuno neso kakoe simeho mo'mo mawo'nnyo hweho. ⁵ A'amu Anituye hungkunomo ito'no iningkaweso sohwo kako Anitumo simeho uyoso engo umo'nimontonoho. Oso hiso kiko isoso kiko huno wakiyono. Kiko Anitumo humahnno. ⁶ A'amu fihwo ole lososo, Ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho. Ose lihwosi kakoe honingkano Jisasiye honingkano pa'nyo umo'nono.

Hwe fihwo nom'ne a'amumo simeho ne uyalokunjo sohwo kako pomponahopo humaho.

⁷ Nje a'amu soku, olo hungkuno sekwo iningkayo'ne mti'mokalokweso songo'maho. O'o, yofohofoho. Hohonta simo'mo ne'mo nto upa'nimotofofoho. ⁸ I oso hungkuno hohontajoso huno naimentiso olohonta Jisasi mo uhwonngkahonngkuhwoni honingkano hungkuno hohontajoso songo pa'nyo imo'nalofoho. Oso'no sikwo'mjohoso moi'wo imo'nalofoho. Pomponaho wopingoso weho.

⁹ Hwe fihwo ole lososo, Ngko pomponahopo humaleno. Ose lososo kako a'amu nom'ne sohomo simeho wonyo uyososo sikwo'mjoho'mo humaho. ¹⁰ A'amu fihwo a'amu nom'ne sohomo simeho uyososo kako pomponahopo humaho. Oso hopo sopo nohumahwosi kako a'amu nom'ne somo honingkano wonyomo mipemotawenehoho. O'o, hofiko kakine'no mopiwasiyofoho. ¹¹ A'amu nom'ne sohune'no simeho wonyo uyososo kako sikwo'mjoho'mo wohumamontonoho. Kako sikwo'mjoho'mo emoyonto honingkano'no pijipijo iwo'nngkisofoho. Kakoe wonyomne'no timpi'nyo imo'nonto honingkano ito'no muhwonyofoho.

¹² Nje mehomi soku, Anitu kako Jisasi'mne'no sekwoe wonyo wae yao'mentiso so'no ifalifaliyo semti'mokiyalokweno. ¹³ Sekwo hwe engo sohwaso olo hwe lohwo simo'mo ne so'mo humamojo sohwo olohonta oseno humaso sohomo sekwo huno moi'wonoho. Oso'no semti'mokiyalokweno. Sekwo hwe songo sohwaso sekwoe yokumpohn'nyo hwe wonyo Seten sohomo uyakolo'malofa so'no semti'mokiyalokweno.

¹⁴ Sekwo mehomi soku, sekwo Mpohumo huno ito'no seimentiso so'no semti'mokimentohefoho. Sekwo hwe engo sohwaso olo hwe lohwo simo'mo ne so'mo humamojo sohwo olohonta humaso sohomo sekwo huno seimentiso so'no semti'mokimentohefoho.

Nakwo hwahoponjo yahino somne'no namo'nngkuhwoloho.

¹⁵ Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no simeho uyikutoho. A'amu fihwo hwahoponjo yahinomo iningkaweso sohwo kako Anituye hungkuno ne'njo somo

min'ngkayofoho. ¹⁶ O'o hofiko yo'mayo wonyo so'no simeho fefoyo, yo'mayo hwaponjo somo timo uhwononto hi umo'n'ngkahon'ngki yokumpohn'nyo mokosyohumayoso nakwo huno ole nayohoho. Oso hiso Anitu mta'ango'maho. O'o, hwahoponjo hon'ngkanofoho. ¹⁷ Yo'mayo hwahoponjo so'nji hon'ngkano wonyo so'nji moi'wo imo'nonefoho. I a'amu Anituye hungkunomo in'ngkayo sohwo songo ne'no nohumant'hwonefoho.

*Jisas*imne'no hungkuno hwasyo ulimotofoto sohwa nto i'mofapohoho.

¹⁸ Nje mehomi soku, sikuno moi'wo imo'nyoso mofoneponoho. Hohonta sekwo nto upa'n'imentohofohoho. Jisas Kilaisiye mango sohwo wapmmontonoho. Olohonta kakoe mango sohwa nto i'mofapmmalofo. Oso'no nakwo huno ole. Sikuno moi'wo umo'n'monte'no yohoho. ¹⁹ A'amu fehohnjo nto neliko'ma'malofohoho. Osohwa nakwoe a'amu'njo'maho. Hofiko nakwoe a'amu'ntentesi hofiko nakwo'nji ne'no nohumafikutnnesohilo. I oso'no nto neliko'ma'malofohoho. Oso'no nakwo huno ole moi'wonoho, nakwoe a'amu ne'maho.

²⁰ I oso'no sekwo Anituye Towahuno Wop'ingo moi'wo nto ma'malofohoho. Oso'no sekwo hon'ngkano neso huno moi'wo nto seimaho. ²¹ Sekwo hon'ngkano ne so'no huno maseyoho isoso'no mamti'mokalokuyohono. O'o, sekwo hon'ngkano ne so'nji hon'ngkano hwasyo so'nji yofe uhwofiwo'n'ngkohohohoho. Hwasyo hungkunoso hungkuno nehopi mta'ango mmo'nonefoho huno seyohoho. Oso'no semti'mokiyalokweno.

²² Hwe hwasyo hungkuno'njo sohwo t'hwolo. Hwe ole liwo'n'ngkiso hweho. Jisas sohomo Anitu nakumne'no uhwosopo'mentiso'maho. Ose liwo'n'ngkiso sohwo kako Jisas Kilaisiye mango hweho. Kako Mpohwo Anitu'nji kakoe Hwomu Jisasi'njimo ngkilaho uliwo'n'imojo hweho. ²³ A'amu fihwo Anituye Hwomu sohomo ngkilaho liwo'n'ngkiso sohwo Mpohwo huhune'no ngkilaho liwo'n'ngkiso hweho. A'amu fihwo Hwomu sohomo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkiso sohwo Mpohwo huhune'no simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkiso hweho.

Anituye Towahuno hungkuno ne'njo lonet'hwawo'n'ngkiso hweho.

²⁴ Oso hungkuno hohonta upa'n'imotofofo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Oso hungkuno hiso simeho'mo wosewo'mto'manji Mpohwo Anitu'nji hwomu sohwo'nji sekumo aho yokumpohn'nyo wosemokosyohumanjiyoho. ²⁵ Olo hilo so'no nalimentisohoho. Nakwo kako'nji songo ne'nohini nohument'hwanefoho.

²⁶ A'amuso sekumo hon'ngkano hwasyomo ipemotasewofitnnohontne'no semti'mokiyalokweno. Oso'no sekwo huno waseyono. ²⁷ Sekwo Anituye Towahuno nto mahon'ngkofi kako sekwo'nji humaho. Oso'no Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo kako sekwo'nji ne'no humahwosi yo'mayo hopi'nonohino so'no woloset'hwahwono. Kako hungkuno nehopi'nohini loset'hwawayo hweho. Hwasyo hungkuno ane hweho. Anituye Towahuno Wop'ingo loset'hwaso hopaso sekwo Jisas Kilaisimo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

²⁸ Ou, nje mehomi soku, sekwo Jisasi'mo fesyohumamno. Oseso kako poso sohonta nakwo yokumpohn'nyo lohof'hwasi wonimango monanyo'njo kako'nji woswo'nantano. ²⁹ Sekwo huno moi'wonoho. Jisas Kilaisiye sohwo hwe wop'ingo hweho. Olo hilo so'no sekwo huno ole waseyono. A'amu hon'ngkano wop'ingo'nohini iwo'n'ngkiso sohwo Anituye mehomi ne hweho.

3

Olohonta nakwo Anituye mehomi'nwi humalohwono.

¹ U Mpohwo Anitu kako nakumne'no hitoho mikun'imposo nejapmmentisohoho. Kako nakumo naliwo'n'ngki, Nje mehomi kuyoho. Ose naliwo'n'ngkiso hweho. Oso'no pisopisaho likuji huno fusyaf'hupmno. Ou, nehopeho. Nakwo Anituye mehomi

ne'nwoho. A'amu hwahoponjoso Anitune'no huno muyoso'no nakwo'ntnne'no hofiko huno muyofoho. ² Ou nje a'amu soku, nakwo Anituye mehomi nto imo'n'ingkuhwono. Nakwo hwangku pipi imo'nanehwono. Oso hiso huno monayo'njofoho. I oso'no nakwo huno ole nayohoho. Jisas kako asomo poso sohonta nakwo kako pa'nyo imo'nanefoho. Hwap'ingoso nakwo Jisas ne sohomo uhwonanefoho. ³ A'amu fihwo olo hilo so'no hontohumaso sohwo kako hon'ingkanano wonyo apa'no miyo'njo hweho. O'o, kako simeho kiho ane'njo Jisas pa'nyo wohumamtonoho.

⁴ A'amu yahino wonyo'njo sohwo kako Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ingkiso hweho. Yo'mayo yahino wonyoso Anituye hungkunomo mtihupewo'n'ingkisofoho. ⁵ Sekwo huno ole seyohoho, Nakwoe wonyo wae so'no Jisas kako a'amu imo'n'imentisofoho. Kako wonyo ane hweho. Kako Anituye hon'ingkanano hungkunomo mantihuposo'njo hweho. ⁶ A'amu Jisasimo humaso sohwo wonyo miyo'njo hweho. A'amu fihwo hon'ingkanano wonyo iwo'n'ingkiso sohune'no nakwo huno ole wonayono, Oso hwe huhwo sohwo Jisasime'no huno muyo hweho.

⁷ Nje mehomi soku a'amu hwasyo hungkuno sejo'njo somne'no i'waho fiyimno. A'amu hon'ingkanano wop'ingo'njo Jisas Kilais pa'nyo sohwo hwe wop'ingo'nohino hweho. ⁸ Hwe wonyo Seten sohwo hohonta nakwoe hwaho mmo'nyo sohonta kako wonyo'nohini imojo hweho. A'amu olopo humaso sohwo wonyo ne'no yalokuso sohwo Setenye mehomi hweho. Anituye hwomu sohwo yo'mayo Seten iwo'n'ingkiso so'no wae yafo'ne pmentisofoho. ⁹ A'amu Anituye mehomi imo'nyo sohwo kako hon'ingkanano wonyomo min'ing kayo'njo hweho. Hwap'ingoso Anituye Towahuno kakimo humaho. Oso'no kako wonyo miyo'njo hweho. O'o, Anituye hwomu hweho. ¹⁰ Anituye a'amu neso tihwolo. Setenye a'amu neso tihwolo. Oso'no huno nayihwoso'no manji oloso'no huno wosyofisyano. A'amu hon'ingkanano wonyo'njo a'amu nom'ne somo simeho muyo'njo osohwo Anituye a'amu'maho. O'o, Setenye a'amufoho.

A'amu nom'ne'nji simeho inyo yahinoso olenoho.

¹¹ Simo'mo ne'mo sekwo hungkuno ole upa'n'imentohofi, Sekwo a'amu nom'ne somne'no simeho uyimno. ¹² Nakwo a'amu Kein osohwo pa'nyo miyanehwono. Oso hwe huhwo sohwo Setenye a'amu hweho. Kon'ingkwawehumo fonjahumentisofoho. Peho'no fonjahumentisoto. Hwap'ingoso ole. Kein kako hon'ingkanano wonyomo in'ingkamajo hweho. Apel kako hon'ingkanano wop'ingomo in'ingkamajo hweho.

¹³ Oso'no a'amu olo hwaho loponjoso sekumne'no nakwolaho selifijo'manji sekwo yomo iyo'eno. ¹⁴ Nakwo a'amu nom'ne Jisasimo simeho uy'wo'n'imotofo somo simeho uy'wo'n'ingkuhwone'manji nakwo huno ole, Mpohwoe tojo somo humalohwono huno nto nayohoho. Hwap'ingo ole, Nakwo Setenye hantojo tikano hon'ingkanano somo uliko'mentani Anituye hantojo songo ne'no humayo'ne somo humalohwono. Olo hilo so'no huno pipi nayohoho. A'amu fihwo kako a'amu nom'ne somo simeho muyo'njo yoso sohwo kakoe songo ne'no humayoso tohino mikun'imposo ne'no umnonefoho.

¹⁵ A'amu kon'ingkwawehumne'no simeho tohino umnosohwo wofonjahumonne'no yohono loso sohwo pa'nyo hweho. Sekwo huno moi'wonoho. A'amu nom'ne sohomo wofonjahumonne'no yohono loso sohwo Anitu'njopo songo ne'no mohumanefoho.

¹⁶ Jisas olo hwaho lopo nakumne'no imentiso so'no nakwo huno nayohoho. Jisas nakumne'no poyo pe'n'imentisofoho. Oso'no nakwo nakwoe a'amumo ufo'mayo'ne'no nakwoe songo humayoso hofikimo uyano. Nakwoe a'amu somo ufo'mehwaso hn'nwi poyo pe'nasoso wop'ingofoho. Jisas hnne'efoho. ¹⁷ A'amu olo hwaho loponjo hamniyoho hi'njo sohwo kon'ingkwawehwo umofonyo yalofonjo sohomo hitoho mulofe'njo'manji kako ole lososo peho'neto, Ngko Anitumo simeho uy'wo'n'ingkohe hwo'nyoho. Ose peho'no lalofoho. Mango'nohino hweho. ¹⁸ Nje mehomi soku, nakwo nom'ne a'amu somno namo'nyoso mango'nohino ulihwaloho. O'o, nakwo hofikine'no hitoho nalofihwoso'no hofikimo wop'ingo ulohofano.

A'amu Jisasimo tifi in'ingkawowo'n'ingkohofoso Anitumne'no iyoho munonehoho.

¹⁹ Simeho uyo yahino ne'nji utihwewasi nakwo Anituye honingkanomo nehopi humalohwoneso huno wonayono. Oso'no nakwo Anitu'njopo lohofihwasi nakwo wonimango monanonefoho. ²⁰ I oso'no jije simeho mo'mo wonyo hwo'nyoho hnniwo'n'ingkinomanji Anitu jije simehomo yakolo'nnyo hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino so'no huno hwap'ingo'njo hweho. Oso wonyo hiso kako wae nto kiloho'maho Anitu huno uyohoho. ²¹ Ou, nje a'amu soku, nakwoe simeho mo'mo oso hungkuno monajo'manji nakwo Anituye simanopo wonimango ane yokumpohn'nyo wolohofano. ²² Nakwo kakoe hungkunomo tifi iningkawowo'n'ingkuhwone'manji yo'mayo iwo'n'ingkuhwone so'no Mpohwoe simeho wop'ingo umo'n'ingkiso'manji yo'mayo so'no Mpohumo jomo ulasoso wonejapmmontonoho. ²³ Anituye hungkunoso olenoho. Nakwo kakoe Hwomu Jisas Kilaisiye yofe somo simeho hi'ntnnono uyihwasi nom'ne a'amumo simeho uyihwano. Oso hiso kako nalinyofoho. ²⁴ A'amu Jisasiye hungkunomo tifi iningkawowo'n'ingkiso somo Anitu kakimo ufo'malofoho. Anitu kako hwe huhwo sohomo humaho. Anitu kakoe Towahuno Wop'ingoso nejopahon'ingki Towahuno sohwo ole netihwalofoho. Anitu nakumo humaho.

4

Anituye Towahuno ne'nji towahuno hwasyo so'ntnne hungkunofoho.

¹ Nje a'amu soku, a'amu pi'ningo hwasyo hungkuno'njoso nakwoe hwahopo emoyalokwofo. Oso'no hungkuno hopi'nonohino upa'nifijo oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono ukutoho. O'o, a'amu ole selososo, Ngko Anituye Towahuno hi'njo hwo'nyoho. Ose selahon'ingkuhwosi sekwo yamofo fiyimno. Oso hwe huhwo sohwo Anituye hwolikeno. Hwahoponta'ango hwolikeno. ² Huno ito'no tipemapitne'no yamofo fiyimno. A'amu fihwo hungkuno ole loso'manji, Jisas Anituye Hwomu Ne sohwo a'amu imo'n'imentisofoho. Ose loso sohwo kako Anituye Towahuno ne hi'njo hweho. ³ Oso hungkuno hiso a'amu majo'manji kako Anituye Towahuno ane hweho. O'o, kako towahuno Jisasiye mango sohwa mta'ango hi'njo hweho. Sekwo ole nto upa'nimentohofi, Jisasiye mango sohwo noponefoho. Ou, kakoe towahuno sohwo nto pmmaho.

⁴ Nje mehomi soku, sekwo Anituye kuyoho. Sekwo a'amu hwasyo hungkuno'njo somo hwotoho nto hmmalofo. Hwap'ingoso oso Towahuno jije simeho mo'mo humaso sohwo kako towahuno hwahoponjo somo nihu'nahone uyakolo'mentisofoho. ⁵ Oso a'amu hwasyo hungkuno'njoso hwe wonyo sohwoe a'amufoho. Hofikoe hungkunoso hwahoponta'angofoho. Seteniye a'amuso hofiko hwasyo hungkuno hwahoponta'ango somo upa'n'iwo'n'ingkohofoho. ⁶ I oso'no nakwo Anituye'nwoho. A'amu fihwo kako Anitu ne sohune'no huno unyohwo'manji osohwo kako nakwoe hungkuno upa'nimtonoho. Ou, nom'ne a'amuhwo kako Anitune'no huno muyohwo'manji i nakwoe hungkunomo mupa'nonehoho. Olo hilo so'no hungkuno Anitu mta'ango so'no nakwo huno wonayono. Nakwoe hungkunomo neningkapifijohwa'manji Anituye Towahuno ne'njofoho. Ou, nakwoe hungkunomo moneningkapifijoso hwe wonyo sohwoe towahuno hi'njo hwafoho.

Anitu kako nakune'no hitoho ulofalofoho.

⁷ Nje a'amu soku, nakwo nom'ne a'amumne'no simeho umo'nyo yahinoso uyano. Nom'ne a'amumne'no simeho umo'nyo yahinoso Anitu mta'angofoho. A'amu nom'ne somne'no umo'n'iwo'n'ingkiso sohwo kako Anituye mehomifoho. Kako Anitune'no huno uyalofoho. ⁸ A'amu nom'ne somo simeho muyoso Anitune'no huno muyihwafoho. O'o, Anitu simeho uyoso kako hwap'ingo hweho. ⁹ Anitu nakune'no hitoho mikunimposo nejapmmmentisofoho. Oso'no kako nakwo'nji songo ne'no humayo'ne imo'mentisofoho. Oso hiso'no kakoe hwomu anga'nohino sohomo oso songo humayoso uyo'ne'ento nakune'no hwahopo uhwatimentisofoho. Oso'no Anitu nakune'no simeho nejaponto netihwamentisofoho. ¹⁰ Simeho inyo neso ole, nakwo Anitumo simeho uyo pa'nyo'maho. Oso, neso ole, Anitu nakumo simeho nejaponto kakoe Hwomu

nakwoe wonyomne'no tohino mĩkunĩmposo mayo'ne nejapmmentisofoho. ¹¹ Nje a'amu soku, nom'ne a'amumne'no namo'nyo so'no Anĩtu umo'nalofoho. Oso'no nakwo nom'ne a'amune'no wonamo'nono. ¹² Nakwo hopi'nonohino so'nwi Anĩtumo muhwonyo'nwoho. I nakwo a'amu nom'ne uhwonĩwo'nĩngkuhwone somo simeho ne'njo uyĩwo'nĩngkuhwaso'manji Mpohwo nakwo'nji nohumahwosi kako nakumo simeho nejape so'no huno wonayĩmontonoho.

¹³ Kakoe Towahuno nejapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohoho, Anĩtu nakwo'nji humaho. Nakwo kako'nji humalohwono. ¹⁴ Mpohwo Anĩtu a'amu hwahoponjo so'nyumne'no asomo nemayo'ne kakoe Hwomu uhwatĩmentisofoho. Oso hiso uhwonĩmentĩhwone so'no selalokuhwono. ¹⁵ A'amu fihwo Jisasĩmo simeho hi'ntnnono nehopi uyĩhwosi a'amu somo ole uloso, Jisas Anĩtuye Hwomu hweho. Ose loso sohwo Anĩtu kakimo humaho. Kako Anĩtumo humaho. ¹⁶ Nakwo huno wonayono Anĩtu nakune'no hitoho nejapmmentiso so'no nakwo simeho uyalokuhwono. A'amumne'no umo'nyo yahinoso Anĩtu mta'angofoho. A'amu fihwo nom'ne a'amumne'no umo'nĩwo'nĩngkiso sohwo kako Anĩtu'nji humaho. Oso'no Anĩtu huhwo kako'nji humaho.

¹⁷ Jisas nakumo nonehumentanĩngki nakwo nom'ne a'amumne'no namo'nyo yahino wopĩngo yalokuhwoneso olehoho. Sĩkuno Engo hungkuno tango'njo ikwalofone somo nakwo yokumpohn'nyo nolohofĩhwasi wonĩmango monanonefoho. Hwapĩngoso nakwoe songo humayoso olo hwaho lopo Jisas sohwo nakwoe simeho mo'mo humaho. ¹⁸ A'amu fihwo nom'ne a'amumne'no umo'nĩwo'nĩngkiso sohwo iyoho miyĩwo'nĩngki yohoho. O'o, iyoho iyoso nĩhu'no awonoho. Iyoho iyo hwapĩngoso olenoho. A'amu fihwo iyoho yososo nakwo huno wonayono nom'ne a'amumne'no umo'nyo yahinoso ito'nohino'maho. ¹⁹ Nakwo nom'ne a'amumne'no namo'nĩwo'nĩngkohoho. Hwapĩngoso Anĩtu kako nakune'no simeho mo'umo'no umo'nĩmentisofoho. ²⁰ A'amu nom'nehwo ole lososo, Ngko Mpohune'no simeho uyalokweno. Ose loso sohwo a'amu nom'ne sohomo simeho wonyo uyoso osohwo kako hwasyo hungkuno lalofoho. A'amu fihwo kako olo hwaho lophonjo a'amu uhwonĩwo'nĩngkiso somo simeho muyo'manji kako Mpohwo Anĩtumo muhwonyo sohomo simeho pipi uyĩmontolo. ²¹ Jisas Kĩlais ole nalĩmento, Kĩko Anĩtumne'no simeho uyo'manji jĩje a'amu homne'no simeho uyo. Ose nalĩmentisofoho.

5

A'amu Jisasĩmo tifi inĩngkawowo'nĩngkohofoso yo'mayo hwahoponjo yahino somo hwotoho fewo'nĩngkohofofoho.

¹ Hwe nakwoe wonyo wayo'ne Anĩtu uhwosopo'mentiso sohwo Jisasĩyoho. Oso hungkuno hiso a'amu fihwo huno nehopi uyoso sohwo Anĩtuye mehomi hweho. A'amu Mpohumo simeho uyĩwo'nĩngkiso sohwo kakoe mehomi'ntnne'no simeho uyĩwo'nĩngkiso hweho. ² Nakwo Anĩtumo simeho uyĩhwasi kakoe hungkunomo tifi inĩngkawasomani nakwo huno ole wonayono. Nakwo Anĩtuye mehomi somo simeho nehopi uyĩwo'nĩngkuhwone'nwoho. ³ Nakwo Anĩtuye honĩngkanomo tifi inĩngkawasomani nakwo Mpohumo simeho nehopi uyĩwo'nĩngkuhwonefoho. Anĩtuye honĩngkano somo tifi inĩngkayoso tango'njo'maho. O'o, kakoe yokumpohn'nyo nejapĩwo'nĩngkiso hweho. ⁴ Anĩtuye a'amu neso yo'mayo hwahoponjofe yokumpohn'nyo somo hwotoho fe-e'ne yokumpohn'nyoso hi'njofoho. Oso yokumpohn'nyo hwotoho fe-e'neso hwapĩngo ole, Nakwo Jisasĩmne'no huno nayohoho. Kakoe yokumpohn'nyo nefo'mayo'ne sohune'no huno nayohoho. ⁵ Yo'mayo hwahoponjo somo yakolo'nnyo tĩhwolo. A'amu fihwo kako huno ole uyososo, Jisas Anĩtuye Hwomu hweho. Huno ose uyahonĩngki kako yo'mayo hwahoponjo somo yakolonoho.

Anĩtu kakoe hwomumne'no hungkuno yoloho lĩmentisofoho.

⁶ Olo Jisas huhwo sohwo mijo wokiyoñmano lonto, nje honiyo usihuma'mo lonto nakwoe hwahopo pmmmentisofoho. Mijo'nohini so'no pmmmentiso'maho. O'o, mijo'nji honiyo'ntno pmmmentisofoho. Anituye Towahuno Wopingo hungkuno nehopi hwapingo sohwo kako Jisasimne'no olo hilo so'no yoloho limentisofoho. ⁷ Oso hufa'u sihune sohwa Jisasimne'no yoloho lalokwofo. ⁸ Anituye Towahuno Wopingo'nji mijo'nji honiyo'nji oso hifofo lalokwofo. Oso hufa'u sihune sohwa hofikoe hungkuno afa'nohinoho. Jisas sohwo Anituye Hwomu ne hweho. Ose lalokwofo. ⁹ A'amu hwahoponjoso hungkuno lontifeso nupo'nontani nehopeho liwo'n'ngkuhwonefoho. Anitu lonte hungkunoso nehopeho. A'amu lontife somo yakolonoho. Oso hungkuno hiso Anitu nto limentisofoho. Kakoe Hwomumne'no linyofoho. ¹⁰ A'amu Jisasi mo simaho hi'ntnnono uyo sohwo kako huno ole uyohoho, Jisas Anituye Hwomu ne hweho. A'amu nom'neso kako hungkuno hiloso simaho hi'ntnnono muyo'njo yonto kako Anitu hwasyo hungkuno'njo hweho liwo'n'ngkiso pa'nyo hweho. Hwapingos Anitu nalohoho, Jisas nje Hwomu hweho. ¹¹ Olo hungkuno loso Anitu nehopi ole nalimento, Ngko songo ne'no humayo'neso nto sejapmmmentohefoho. Ose nalimentisofoho. Oso songo ne'no humayo'ne hwapingo kakoe Hwomumo weho. ¹² A'amu fihwo Anituye Hwomumo humunyo sohwo Anitu'nji songo ne'no humayo'ne hweho. A'amu Anituye Hwomumo mohumunyo sohwo kako Anitu'nji songo ne'no humayo'neso motipihwononefoho.

Nakwo huno ole wonayono, Nakwo songo ne'no fosyohumayo'ne hi'nji'nwoho.

¹³ Sekwo a'amu Jisasi mo simaho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho soku, sekwo songo ne'no humayoso hi'njo kuyoho. Oso'no sekwo huno waseyonontne'no semti'mokiyalokweno. ¹⁴ Nakwo yo'mayo Anitu syonef'yalokunjo so'no namo'n'ngkohoho lontani oso'no jomo uli'hwaso'no kako wonepa'nimontonoho. ¹⁵ Nakwoe hungkuno Anitu nepo'nalokunjo so'no huno ole nayohoho. Yo'mayo nakwo jomo uli'wo'n'ngkuhwone so'no nejopalokunjoso olohofo.

¹⁶ Hon'ngkano anga'no wonyoso a'amu yososo Anitu kako wae mmofe'njo umtonoho. O'o, hi'nji pe'n'ngkuhwosi tikanomo wene hweho. Oso'no a'amu oso wonyo hiso yoso sohomo uhwon'ngkohoji oso a'amu huhwo sohume'no Mpohumo jomo mujo'njo fiyo. Yo'mayo hon'ngkano wonyo nom'neso a'amu yoso sohomo uhwon'ngkohoji oso humne'no Mpohumo jomo ulisoso Mpohwo kako wae yimofihwosi songo humayo'ne uyimtonoho. ¹⁷ Anituye hungkuno mtohpeso hopi'nono wonyofoho. I oso'no fehohnjo so'no Mpohwo kako wae weo'mtonoho. Anga'nohinoso tikanomo ni'hu'nahone wenefoho.

¹⁸ Anituye mehomi ne sohwo kako hon'ngkano wonyo miyo'njo yi'wo'n'ngkiso hweho. O'o, Anituye hwomu osohomo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ngkiso hweho. Oso a'amu huhwo sohomo Seten mupm'mokonohoho.

¹⁹ Nakwo huno moi'wonoho. Nakwo Anituye mehomi'nwoho. A'amu nom'ne sofe hwe engo mokosyohumayo sohwo Setenyoho.

²⁰ Nakwo huno moi'wonoho. Anituye hwomu nto pmmmentono. Kakine'no huno ito'no uyo'ne huno nto nejapmmmentono. Nakwo Anitumo ufohi'nyo'ne hwapingoso Jisasiyoho. Jisas Kilais Anituye hwomu sohwo kako Anitu ne hweho. Kako songo ne'no humayoso hwapingo hweho.

²¹ Nje mehomi soku, yo'mayo hwahoponjo jije simaho mo'mo Anitumo uyohopo'mto yalokunjo so'no sekwo i'waho ito'no fiyimno. Osohopeho. Ngko Joun'ni mt'i'mokohono.

2 Joun

Olo iyoswo Tifinjo loso Joun Afahwo Mtimokumentisofoho.

Olo Hungkuno Simojofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo sikisiti'nji (60) sikisiti-sikisiti'nji (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo tifinjo loso Joun afaohwo mtimokumentisofoho. Olo iyoswo loso a'mu anga'nohino syine'no mtimokumentisofoho. Oso hisi nehopi a'amu anga'nohinyinetikeno. A'amu fiso hofikoe hunoso ole, A'amu Jisasimo iningkunyo temtifo hopa imo'nohumunyo somne'no mtimokumentisofoho. Joun oso a'amu homo somo a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no i'waho ito'no fiymno ulimonto mtimokumentisofoho. Olo iyoswo loso ntipo humanto mtimokumentisotikeno. Ango kako nohumanto olo iyoswo loso mtimokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofolihwasi tifi uningkohwano.

¹ Ngko Anituye mehomi somo mokosyohumawo'ningkohe sohwo'ni olo iyoswo loso mtimokalokweno. Kiko a'mu siki, Anitu kakoe syohomne'no kuhwosopomentiso sikononji jije mehomi sohwantne'no olo iyoswo loso semtimokiyalokweno. Yahino nehopi'nohino somo ngko kakine'no simemo kijopalokweno. Oso hiso ngko'nohinimaho. O'o, a'amu hopi'nono Anituye hungkuno ne'njo somo huno'njo so'nji hofiko sekune'no simemo umonalofoho. ² Jisas Kilaisiye hungkuno ne'njoso nakwoe simemomo wojo so'no nakwo sekune'no simemo namo'niwo'ningkohoho. ³ Mpohwo Anitu'nji kakoe Hwomu Jisas Kilaisi'nji siko nakumne'no wopingo nalohofohosi hitoho ulofihwoso'no humayo wopingo nejapohosiso'no nakwo hungkuno nehopi'nohini hningkuhwasi simemo afa unantanoho.

Nakwo hitoho nalofoyahino somo uningkowano.

⁴ Jije mehomi fehohnjoso hofiko Anitu kako yahino ne so'no nalimentiso hopaso hofiko kakoe honingkanano ne somo iningkowalokwofo. Oso hiso'no nupa'nonji ngko simonyo yalokweno. ⁵ Oso hiso'no ngko, nje nampohwo siki, olo so'no wakilmonne'no yohono. Nakwo nom'ne a'amu somne'no simemo uyo yahino hiso songo'maho. O'o, nakwo Anituye hungkunoso simo'mo upo'noma'mentihwone oso mta'angofoho. ⁶ Hitoho ulofoyahinoso olenoho. Nakwo Anituye honingkanomo tifi uningkowano. Hohonta olo honingkanano loso upa'nimentihwoni, Sekwo nom'ne a'amumne'no simemo umonnyo yahino somo finingkamno.

Nakwo Kilaisiye hungkunomo aho yokumpohn'nyo wokemokosyohumano.

⁷ A'amu piningo engoso hofiko nakumo hwasyo hungkuno nelane'entifi ango'meemo liku'mofalokwofo. Oso'no hofiko nakumo ole nelalokwofo. Jisas Kilais Anitu sohwo kako nakwoe hwaho lopo a'amu imo'nimentiso'maho. Hofiko nakumo ose nelalokwofo. Oso a'amu hiso hofiko hwasyo hungkuno liwo'ningkohofoso Kilaisiye mango hwafoho. ⁸ Sekwo soku, oso a'amu ose sohwanne'no i'waho nto'no fiymno. Hwapingoso sekwo Anituye syoho yokumpohn'nyo iwo'ningkohoho so'no Anitu kako ngko sekumo yo'mayoso wosejapmmo selimentisoso sekwo hwasyo hungkuno homo somo iningkafijo'manji sekwo momapitnehoho. O'o, sekwo Anituye hungkunomo nto'no iningkafijoso u sekwo yo'mayoso womantifeho. ⁹ A'amu fihwo kako Kilaisiye hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokesyohumayo'njo yoso sohwo kako hungkuno nom'ne kengomo iningkaweso'manji osohwo Anitu kako'nji mohumuyoho. Hwe fihwo kako Kilaisiye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaso osohumo Anitu'nji kakoe hwomu Kilaisi'nji siko'monta'i siko kako'nji humasiyo. ¹⁰ U hwe fihwo kako sekumo se'maso sohwo kako sekumo Kilaisiye hungkuno masejo'njo ihwosi

kako nom'ne hungkuno kengo selihwoso'no osohumo sekwo kakimo sekwoe ango'mno ipemotakutoho. Sekwo nakwoe a'amuhwe eso nulikutoho. ¹¹ A'amu fihwo kako oso a'amu hwasyo hungkuno'njo osohumo nje a'amuhwe uloso sohwo kako oso hwe hwasyo hungkuno'njo sohwoe syoho somo ufo'malofoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Ngko hungkuno sawemo waselimonji ko yoheso u olo hungkuno hiloso ngko iyoswomo mamt'umokumnehono. O'o, ngko sekumo se'mahm'mo ngko sekwo'nji hungkuno hnn'ingkuhwasi nakwoe simehoso wopingo wonamo'nimontonoho.

¹³ Anitu kakoe syoho somne uhwosopo'mentisoso jije nanohwo est'nji kakoe mehomi so'ntnne'no nakwoe a'amuyo selalokwofo. Nje hungkuno osohopeho. Ngko Joun'ni mt'umokohono.

3 Joun

Olo Iyoswo Nom'ne Tifinjo loso Joun Afahwo Mti'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo sikisiti'nji (60) sikisiti-sikis'nji (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo ne'no tifinjo loso Joun afahwo mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Ngkaiyasimne'no mti'mokumentisofoho. Ngkaiyos sohwo Jouniye a'amu hweho. Kako oso hwaho engo Esiya sopo humunyo hweho. Joun oso ango hopo sopo ne'no a'amu syoho'njo sohwa uhwajimonto imentisoso Ntiyoutilefes kako oso a'amu yofe hwe engo'njo umo'nimonto oso a'amu syoho'njo sohwo monje esyahonngki Joun kako hwe anga'no kakoe yofe Ntemitiliyos osohumo yofe ho'nomanto uhwajimentisofoho. Olo iyoswo loso Jouniye a'amu Ngkaiyos sohwo Ntemitiliyos syoho yahonngkuhwosi hofiyo umokosyohumane'ento olo iyoswo loso'nji mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofu lihwasi tifi uningkohwano.

¹ Ngko Anituye mehomi somo mokosyohumawo'ninkohe sohwo'ni ngko nje ningkwahwo Ngkaiyos sohwo hne'no olo iyoswo loso kumti'mokiyalokweno. Ngko kikimo nehopi simemo kijopalokweno.

² Nje a'amu sohwo, kiko yo'mayo syoho wopingo yontaningkini Anitu kufomalokunjo so'nji kiko wopingo humahnno so'no ngko Mpohumo jomo ulalokweno. Jije huyo'mango so'no ngko huno niyohoho wopingo humaho. I jije huyo'mango wopingo humaso hopaso jije a'apaho hi'nji wopingo osenohini humahnno so'no Mpohumo jomo ulalokweno. ³ A'amu fehohnjo Anitumo simemo hi'ntnnono uyowo'ninkohofoso jije angopo nta'ni ni'mantifi ntimalofi, Ngkaiyos sohwo kako Anituye hungkuno ne somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanto hofiyo'no iningkowalofoho. Ose ntahonngkofi ngko simonyo imalefoho. ⁴ Nje mehomi hofiko Anituye hungkuno ne somo iningkowalokwofo so'no upa'nonji oso'no ngko simonyo iwo'ninkohe hwo'nyoho. Oso simonyo iyo hiso nom'ne yo'mayo so'no simonyo iwo'ninkohofoso somo yakolo'nnyofoho.

Ngkaiyos syoho wopingo imentisofoho.

⁵ U nje a'amu sohwo, kiko a'amu Anituye hungkuno liku'mofiwoninkohofoso sohwo ufo'mawoninkinoso oso wonyoangkafofoho. Jije a'amu'nohinimaho. O'o, a'amu kengo mta'ango sohwanjoho. ⁶ Oso a'amu huhwo sohwa hofiko olopo ni'mantifi kiko hofikimo wopingo ulohomahnno so'no nakwo Anitune'no uhu'mokontanngkuhwoni nalimalofofoho. Kiko a'amu Anituye hungkuno liku'mofoso sohwo jije angopo nta'ni hano hofiyo'no hmmofihwajo. Ose yahonngkiji Anituye simemo wopingo umo'nimontonoho. ⁷ Hofiko oso syoho yalokwofoso Kilaisiye yofe ho'nomayo'ne yalokwofo. A'amu Anitumo simemo hi'ntnnono muyo'njo sohwa mta'ni hofiko hamniyoho yo'mayoso momaso'njo yalokwofo. ⁸ Nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi nakwo oso a'amu huhwo sohwo ufo'mano. Ose ihwasi oso hungkuno syoho ne'njo so'no nakwo syoho afa'no womojoku'nantanoho.

Ntiyoutilefes kako yahino wonyo imentisofoho.

⁹ Ngko oso a'amu Ntiyoutilefes'nji Anitumne'no uhu'mokuwoninkohofoso somne'no ngko iyoswo nom'neso nto mti'mokumalefoho. Ntiyoutilefes sohwo kako a'amu hiso hofiko nakwoe hwe engo hwosoho ulantife'no yalokunjo so'no kako nje hungkunomo haloho manipewonngkiso hweho. O'o, kako nje hungkunomo hwotoho nifewonngkiso hweho. ¹⁰ Oseso ngko sekumo se'ma'memanji ngko yo'mayo kako iwo'nngkiso so'no waselimonnoho. Kako nakune'no yo'mayo hungkuno

Jut

Olo Iyoswo loso Jut Mt'i'mokumentisofoho.

Olo hungkuno somo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo teti'nji (30) teti-faifi'nji (35) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Jut mt'i'mokumentisofoho. I oso'no oso yofe Jutiye so'nji Jutasiye so'nji afafoho. (Oso'no Matiyu sohe engo 13, han'ngkano we'e 55 so'nji Mak sohe engo 6, hon'ngkano we'e 3, osopo Jisasiye hohm'ngkwa'wehwosamne'no yofe hi'njoponoho.) I oso'no hof'koe hunoso olenoho. Olo iyoswo loso Jisasiye n'ngkwahwo mt'i'mokumentisofoho. Jut a'amu Jisasi'mo in'ngkuno somne'no mt'i'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso a'amu ango nt'iponjomne'no mt'i'mokumentisotikeno. O'o, nakwo huno monayofoho. Olo iyoswo lomjo hungkuno s'imo'mjoso olenoho. Sekwo nakwo s'meho hi'ntnnonohinosa aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaf'ikuji a'amu hwayo hungkuno'njo sohwafe hungkuno somo nupa'n'ngkutoho. Jut ose ulimonto mt'i'mokumentisofoho. (Hungkuno hiso Jut hon'ngkano we'e 3 osopo weho.) Oso'no olo iyoswo hiloso nt'ipo humanto mt'i'mokumentisotikeno. Ango kako nohumanto olo iyoswo loso mt'i'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no olo hungkuno homo lomo atofu l'hwasi t'ifi un'ngkohwano.

¹ Ngko Jut sohwo'ni Jisas K'ilaisiye syoho ulohofiyo Jemisiye kon'ngkwa'we hwo'nyoho. Anituye a'amu soku ngko olo iyoswo loso sekwo a'amu Anitu sehwasopeehon'ngki in'ngkamentohoho sokune'no mt'i'mokalokweno. Mpohwo Anitu s'meho engo sejopahon'ngki Jisas K'ilais kako sekumo wop'ngo semokosyohumaho. ² Anitu kako sekune'no hitoho ulof'hwoso'no s'meho pompenjiyo so'nji s'meho hitoho so'nji wosejapono. Oso hiso sejaposo so'no engo imo'nyo'ne'engi Anitumo jomo ulalokweno.

K'ilais Jisasiye hungkuno somne'no hwasyo hungkuno lut'hwawo'n'ngkohoho sofe hungkunofoho.

³ Nje a'amu soku, s'imo'mo ngko huno pi'n'ngo syaf'isonji Anitu kako asomo net'imayo'neso sekune'no iyoswo mt'i'mokumne'engi i olohonta nom'ne hungkuno mt'i'mokalokweno. Nakwo Jisas K'ilaisimo s'meho hi'ntnnono uyaso hn'nimo Anitu kako asomo wonet'ma'mtonoho. Oso hungkuno Anitu nejapmmentisoso sekwo syoho yokumpohn'nyo ikuji s'meho hi'ntnnono uyalokwofo soku, sekwo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Oso'no sekwo nom'ne hungkuno hwasyo somo nupa'n'ngkutoho. O'o, hungkuno hwasyo homo somo filommjahumno. ⁴ A'amu fehohnjo Anitumne'no sekwo'nji uhu'mokont'ifi humentan'ngkofi a'amu fehohnjoso hof'iko nom'ne huno so'nji hiyaso motohusosyohumant'ifi hof'iko poji ehumamentohofoho. A'amu hiso hof'iko ole lalokwofo, Anitu kako nakumo wop'ngo naloho'mentiso so'no nakwo kakine'no iyoho monan'ngkiyohoho. Yo'mayo wonyo nakwoe s'meho uy'imo lososo u uy'hwono. Anitu kako s'meho nejopalokuso sohwo kako tohino monejaponehoho. Ose lalokwofo sohwa nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilaisimne'no hof'iko hohuju ikinjao'mentohofoho. Hohonta a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa olo a'amu lohwanne'no ole mt'i'mokumentohoho, Oso a'amuso wonyofoho. Hof'iko t'ikanomo ufitnnefoho. Ose mt'i'mokumentohofoho.

⁵ A'amu oso yahino'njo somne'no sekwo nto upa'n'imentohofoho. I oso'no ngko sekwoe huno somo huno apa'no wasefohoto'mne'no yohono. A'amu Is'lael somo nakwoe Hwe Engo hof'ikimo Ijip mta'ni ut'imanto olopono ut'imotapmmentisofoho. Oseso hwe moya'mi Is'lael fehohnjoso hof'iko Anitumne'no nakwolaho lont'ifi hohuju ikinj'mofahon'ngkofi Anitu kako hof'ikimo poyo umokumentisofoho. ⁶ Nom'ne so'no huno f'isyaf'hupmno. A'amu ahwomomjo fehohnjoso oso syoho Anitu uy'imentiso somne'no hahn'nyo yont'ifi hof'ikoe ahwomomjo pone ul'iko'ma'mentohofoho. Oseso

Anitu kako hofikimo ahwomo nano'nji intofonto sikwo'mjoho engo so'mo intofohu-mati'mentisofoho. Hofiko oso ahwomo nano homo somta'ni misihuto'nifitnnehofo. Oso hopo sopo nohumafikuji hofiko Anituye Sikuno Engo somo hungkuno ikwolofone so'no hontohumalofo. ⁷ Ou, sekwo nom'ne so'no fisyafihupmno. A'amu Soutom Ngkumoula so'nji nom'ne pone mofone sopenjo so'nji hofiko a'amu ahwomomjo sohwa a'mohufo imentohofa hopa imentohofofoho. Oso'nji hofiko kifosyoho'nji loho'nimotofofoho. Oseso Anitu kako hofikoe honingkano wonyo somne'no tohino engo uyimentisofoho. Oso tohino hiso hofiko tohomo ne'no humentaningkofi tohino umnalofoho. A'amu osomne'no syofisyontani iyoho neningkahonngki nakwo huno ole nayohi, A'amu honingkano wonyo yiwon'ningkohofoso tohino engo womantifeho.

⁸ I olohonta oso a'amu sekwo'nji uhu'mokuwo'n'ningkohofoso hofiko oso yahino hiso pa'nyo yalokwofo. Yo'mayo wojo uhwonontifi oso mta'ni yokumpohn'nyo tipemantifi hofikoe a'apahomo wonyo loho'n'iwon'ningkohofofoho. Oseso hofiko nakwoe Hwe Engo sohomo yokumpohn'nyo ulohofontifi a'amu ahwomomjo wonyoangkafo somo sitofo uliwo'n'ningkohofofoho. ⁹ Anituye a'amu ahwomo mta'ango simo'mjo sohwo Maikel oso hwo'nji kako Seten'nji siko Mousesiye pijafoso mayo'ne yoka hnnimentisoyefoho. Siko oso yoka hungkunoso nohnonji Seten kako Maikelimo sitofo ulahonngki oso'no Maikel kako Setenimo sitofo aku mulimentisofoho. O'o, olo'nohini ulimento, Hwe Engo Anitu sohwo kako kikimo yoka hungkuno wakilono. Oso'nohini ulimentisofoho. ¹⁰ I oso a'amu huhwo sohwa hofiko sekwo'nji humalofo sohwa hofiko yo'mayo hwapingo ne so'no huno nto'no muyahonngki hofiko sitofo hungkuno liwo'n'ningkohofofoho. Oso a'amu yahu pa'nyo sohwa hofiko hofikoe a'apahomnohini syafisyontifi hofiko yo'mayo wonyoso iwo'n'ningkohofofoho. Oso'no hofiko nihu'nahone wonyo imo'nnyoso tikanomnefoho. ¹¹ Hofiko tohino engo mapitnnefoho. A'amuso hofiko Atamiye hwomu Kein kako koningkwa'wehumo fonjahumentiso oso hwoe yahinoso mantifi yalokwofo. U nom'nihwo Mpelam sohwo kako hamniyoho engo ma'mne'ento kako a'amu Isilael somo hwasyo honingkanomo ipemotamentisofoho. Oso pa'nyoso olo a'amu lohwa yalokwofo. U nom'nihwo Koula kako Anitumne'no yokumpohn'nyo imo'nimentiso pa'nyoso olo a'amu lohwa yalokwofo. Oso'no Anitu kako hofikimo fonjasyonefoho.

¹² Sekwo Anituye a'amu ne soku sekwo simaho afa iningkuji nom'ne a'amumne'no wasemo'nono. Oso'no sekwo nuhu'mokontifi wopayo nontifi Jisasimne'no syafisiyo'ne wopayo'nji mijo'nji nyo sohonta hofiko wonyo so'nji sekwo'nji nuhu'mokontifi oso uhu'mingo homo somo wonyo imokuwo'n'ningkohofofoho. Hwapingoso hofikoe honingkano wonyo somne'no wonimango muningkahonngki hunoso hofikine'nohini syafihu'nontifi wopayo niwo'n'ningkohofofoho. I oso'no hofiko nom'ne a'amu somne'no huno monosyafihu'n'iwon'ningkiyohoho. A'amu hiso olo pa'nyofoho. Hwaho hoho'm hoho'minnyo sohwo kako ifoyo'no hontohumanteso himo kako ifoyo ane'njo sohwo nopahonngki ifoyo masiyo'njo yahonngki ifofo nihu'nahone motole'ofalofoho. Oso a'amu hiso hofiko oso himo ifoyo ane'njo sohwo pa'nyo hwafoho. Ne anefoho. U nom'ne hungkuno upa'nimno. Oso a'amu sohwa hofiko oso iyo kakoe sikuno somo ipisayo into'nyo sohonta ne ane imo'nyo oso pa'nyo hwafoho. Oseso iyo hiso kakwo'yohwo kako pmpongo hi'nji yofihwosi tohomo ho'nayofonefoho. Oso a'amu hiso oso pa'nyofoho. ¹³ Oso a'amu oseso hofiko hofikoe honingkano wonyo somne'no wonimango munyo'njoso utihwa'nyopo yontifi hofiko olo pa'nyofoho. Mijo ifofayo yonto yo'mayo hintalinyo ifohulijisyafihwo'n'ngkiso pa'nyo hwafoho. Hofiko hntokwaliyo ifufosonto sikwo'mjoho'mo imo'naofiwon'ngkiso pa'nyofoho. Anitu kako oso a'amu homo somne'no hofiko'ne nohumafitne'ento ango nihu'no sikwo'mjohoso nto'no esyohumamentisofoho. Oso hopo sopo hofiko ne'no nohumantokutnnefoho.

Hofiko honingkano wonyomne'no tohino engo mapitnnefoho.

¹⁴ Atamiye imu sohwa mjimo'nimopontifi aho fehohnjo hopi'nono imo'nonto nom'ne mta'ni hufa'u imo'nimentiso sohonta Inouk humamojofoho. Oso a'amu

huhwo sohwanne'no kako Anituye hungkuno ole limento, Hwe Engo sohwo kako kakoe a'amu ahwomomjo pi'ningo engo so'nji motapiso uhwon'ngkohefoho. ¹⁵ A'amu Jisasiye hungkunomo tifi min'ngkayo'njo somo hungkuno ikwolofo'ne sopeno uhwajonefoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofontifi hon'ngkano ni'hu'no wonyo yontifi Anitumo sitofo hungkuno ni'hu'no wonyo uliwo'n'ngkohofofoho. Oso'no hofiko hofikoe yahino wonyomne'no tohino engo womantifeho. ¹⁶ A'amu huhwo sohwo yo'mayo u'mante so'no nakwolaho lontifi wonyo hungkuno liwo'n'ngkohofofoho. Nom'ne a'amu sohwanne'no hofiko hwasyo hungkuno somjiliwo'n'ngkohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko oso hon'ngkano wonyo homo somne'no hofikoe simeho fefoyo uyahon'ngki oso homo somo in'ngkawowo'n'ngkohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko hofikoe yofe woho'nomo'nano lontifi hofiko mango engo liwo'n'ngkohofofoho. Oso a'amu hiso hofiko nom'ne a'amu somta'ni hofikoe yo'mayoso siki mayo'ne afofo hungkuno uliwo'n'ngkohofofoho.

Sekwo Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyikujiji aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹⁷ I oseso Anituye a'amu kakoe hungkuno liku'mofiwo'n'ngkohofo (*apousel*) sohwa hungkuno selimentohofa so'no huno fisyafihupmno. ¹⁸ Hofiko sekumo ole selimentohofi, Sikuno moi'wo imo'noso sohonta a'amu hofiko i'mofapikujiji Anituye hungkuno somne'no tikafo jifitnefoho. Hofiko Anituye hungkuno somne'no hohujo ikinjaofikujiji hon'ngkano wonyo somne'no hofikoe simeho fefoyo uyonefoho. Ose selimentohofofoho. ¹⁹ A'amu hiso hofiko Anituye Towahuno ane nohumantifi hofiko yo'mayo hwahoponjo so'nohini syafisyontifi hwasyo hungkuno losetihwawo'n'ngkohofofoho. Sekwo oso hwasyo hungkuno hiso nupa'nontifi husilo husilofa lohofalokwofo.

²⁰ U sekwo nje a'amu soku, sekwo oso yahinoso ikutoho. O'o, sekwo sekwoe simeho hi'ntnnono kiho'maso wopingo'nohini Anitumo uyalokwofoso yokumpohn'nyo fisosofito'ni'mno. Anituye Towahuno Wopingo kako sekumo kakoe yokumpohn'nyo sejapeso so'no sekwoe simeho mo'mo yo'mayo Mpohwo wonejapono likujiji oso homo somne'no Mpohumo jomo ulimno. ²¹ Sekwo nohumafikujiji Anitu sekumne'no hitoho ulofiwon'ngkiso so'no huno ne'no syafisyikujiji oso huno homo somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Sekwo osopo nohumafikujiji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye hitoho engoso ujo ehontojwasiyo'ne sikuno so'no fohontohumamno. Nohontohumafikujiji'no kako songo ne'no humayoso wosejapmmontonoho. ²² A'amu hofiko Anituye hungkunomne'no huno ito'no mosyafisiyo'njo somne'no hitoho selofihwoso'no Anituye hon'ngkano tipemayo'neso ufo'mapmno. ²³ A'amu tikano walokwofo somo sekwo hofikimo komo'no utimapmno. Nutimafikujiji sekwo hofikimo ufo'mapmno. A'amu hon'ngkano wonyo'njo somne'no hitoho selofihwoso'no sekwo Anituye hon'ngkanomo tipemayo'ne hofikimo ufo'mapmno. Nufomafikujiji hofikimo wopingo ulohopmno. I oso'no sekwo hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no i'waho nto'no fiyimno. Oso hon'ngkano wonyo kiho'njo homo somo ipenemotafitnoho likujiji i'waho fiyimno.

Jut kako Anituye yofe ho'noma'mentisofoho.

²⁴ Anitu kako sekwo mopiwasiyo'ne nto'no semokosyohumayoso hoponoho. Yo'mayo Jisas Kilais sekumo seloho'mentiso so'no sekwo hon'ngkano wonyo ane'njo kakoe ango wonyoangkafo sopo kako humaso hopo sopo motasesiyoso hoponoho. Oso'no sekwo osopo kako'nji nohumafikujiji simonyo engo uyantifeho. ²⁵ Nakwoe Anitu ni'hu'no anga'nohino sohwo kako yo'mayo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais naloho'mentiso so'no asomo netimane hweho. Oso'no nakwo kakoe yofe woho'nomano. Kako nakumo nemokosyohumayoso nakwoe Hwe Engo ne hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino somo huli'mokomokosyohumawo'n'ngkiso sohwo kako oso yo'mayo homo somo kakoe

yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hweho. Kako s+mo'mta'ango sohwo ne'no mjo-
humamop+hwosi olohonta ne'no humahwosi hwangu kako ne'no mjohumami+wene
hweho. Oso'no engolopohamo kakoe yofe woho'nomehwano.

Olo hungkuno loso nehopeho. Ngko Jut+ni mt+imokohono. Hungkuno osohopeho.

Toho Wojo Honajo Hungkuno
 Olo Toho Wojo Honajo Hungkuno loso Kɪlais kakoe Inomokomoyo
 Jounɪmo Umentisofoho.
 Olo Hungkuno Sɪmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɪmentiso sohonta soswo teti'nji (30) sikɪsɪti-sikɪsɪ'nji (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo loso Jisasiye inomokomoyo Joun mtɪ'mokumentisofoho. Joun huhwo sohwo iyoswo aho fehohnjo hopi'nono mtɪ'mokumentisofoho. Sɪmo'mo mtɪ'mokumentiso so'nji tɪfi iyoswo hufa'u sɪhune mtɪ'mokumentiso so'nji ae'uyoso olo Toho Wojo Honajo Hungkuno mtɪ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso soswo tetitɪkeno (30) a'amu Loumjo hwaho mokosyohumayo sohwa hofɪko a'amu Jisasiɪmo inɪngkunyo somo tango engo uyɪmentohofofoho. (Hungkuno hiso Toho Wojo Honajo Hungkuno sohe engo 1 honɪngkano we'e 9 osopo weho.) Osohonta Joun kako hwaho we'e Patɪmous humamentisofoho. Kako oso hopo sopo humentanɪngki Anɪtu yo'mayo yo'mayo hwangukɪ ifawene so'no utɪhwamentisofoho. Olo iyoswo hiloso yo'mayo hwangukɪ ifawene so'ne hungkuno'njofoho. Joun kako olo iyoswo loso hwaho we'e hopo sopo humanto mtɪ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofɪ lɪhwasi tɪfi unɪngkohwano.

¹ Yo'mayo we'eneɪpi imo'none so'no Jisas Kɪlais kako ntɪhwahonɪngki olo iyoswo lomo ngko Joun'ni mtɪ'mokalokweno. Sɪmo'mo Anɪtu kako Jisasiɪmo hungkuno loso ulahonɪngki Jisas kakoe ahwomomjo a'amu fihumo ngkiyepono lɪhwojahonɪngki Jisasiye syoho ulohofiyo sohwona'nɪmne'no hungkuno homo somo kako lontɪhwamentisofoho. ² Yo'mayo hungkuno Anɪtu mta'ni upa'nɪmentoheso yo'mayo Jisas Kɪlais lontɪhwamentisoso yo'mayo uhwonɪmentoheso yoloho lɪjwaofalokweno. ³ A'amu soku olo hungkuno loso yo'mayo imo'none so'no atofɪ lɪjwamo'nɪngkuji u nupa'nɪngkuji hungkuno homo somo haloho pekuji tɪfi inɪngkafijo'manji wopɪngofoho. Hwapɪngoso sɪkuno moi'wo imo'nyoso u'mofapmmonto tɪfoneponoho. Oso hohosohonta yo'mayo hiso ne imo'nonefoho.

A'amu antɪme aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo somne hungkuno-foho.

⁴ Hwaho Esiya ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amu Jisasiye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'nɪngkohofɪ sokune'no olo hungkuno loso ngko Joun'ni mtɪ'mokalokweno. Nakwoe Anɪtu hohonta humamojo osohwo olohonta ne'no humaho. Kako hwangukɪ asomo nopone hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino so'nji sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo semokosyohumawo'nɪngkiso sohwo kakoe Towahuno Wopɪngo so'nji siko sekumo sefo'mahosɪsi sɪmeho pompenjiyo wosejapiyo. ⁵ Jisas Kɪlais sohwo kako Anɪtuye hungkuno hopi'nonohinoso nto'nohini lutɪhwawo'nɪngkiso hweho. Kako poyo pe'nonto apa'no songo lɪka'mentono. Songo nolɪkafonto nɪhu'nahone poyo mape'nyo'njo'ne sɪmo'mta'ango hweho. Kako hwe engo olo hwaho loso mokosyohumawo'nɪngkohofɪ sohwafe Hwe Engo hweho. Kako huhwo'nji sekumo nosefo'mahwosi sɪmeho wopɪngo wosejapono.

Jisas huhwo sohwo kako nakune'no hitoho ulofɪwo'nɪngkiso sohwo kako nakwoe honɪngkano wonyo mta'ni isɪhutofonemayo'ne kakoe honɪyo usɪhuma'mentisofoho. ⁶ Ose yonto kakoe a'amu ne namokonto nto'no enemokosyohumawo'nɪngkisofoho. Oso'no nakwo a'amu nom'ni hwamne'no Mpohumo jomo ujo'ne syohoso nejapmmenti-foho. Nakwo Jisasiye yofe engolopohamo woho'nomehwano. Kako engolopohamo ne'nohini yokumpohn'nyo nemokosyohumantɪhwone hweho. Ou, hungkuno loso nehopeho.

⁷ Ihwoni, Jisas kako himopo nopahon+ngkuhwosi a'amu hopi'nonohino hn'nwi nuh-wonanefoho. A'amu hopi'nonohinoso hofiko Jisas poyo wape'nono limentohofoso Jisasimo uhwon+ngkuji hofiko yafiyafe ikuji humotaho engo l'fitnnefoho. Ou, olo hungkuno hiso ne i'mofaponefoho.

⁸ Anitu kako nakumo ole nalimento, Ngko yo'mayo syoho emayo so'nji esojwafo so'nji ngko hwap+ngo hwo'nyoho. Ose nalimentiso sohwo olo Anitu oloho hweho. Kako ae'mta'ni humamojo sohwo olohonta ne'no humaso sohwo hwanguku nopone hweho. Kako yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo somo hwofilo'nnyo hweho.

Joun kako Kilais Jisasimo uhwonimentisofoho.

⁹ Ngko Joun'ni sen+ngkwa'we hwo'nyoho. Nakwo Jisasiye a'amu hn'nwi sekwo ngko'nji ejoku'nohumentani Anituye syoho somne'no yo'mayo tango so'nji tohino so'nji t+pemalokuhwono. I Jisas nakumo nto'no enemokosyohumawo'n+ngkiso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo ito'nontani lohokuhwono. Ngko Anituye hungkuno a'amumo ulonji ngko Jisasimo simeho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkohe so'no ulahon+ngko hofiko ngkimo wae yanimo'mentohofofoho. Yanimofontifi hofiko olo hwaho we'e Patimous ayo ajwo lopo impo'angomo hopa nihumati'mentohofofoho. ¹⁰ Olopo nohumanji sikuno iyoho humayo Sante somo Anitumo jomo ulontan+ngko kakoe Towahuno Wop+ngo ngkimo ifehu'mokon+syahon+ngki wojo hopa uhwon+mentohefoho. Nje hohujo mta'ni mampaho engo kaunoho yoka hopa ho'n+ngkahon+ngki ole upa'n+mentohefoho, ¹¹ Yo'mayo hopi'nonohinoso kitihwahn'me'no kiko nuhwon+ngkohoji oso hiso iyoswomo mtimojo. Nomtimokohoji ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufayuho oso ponjo a'amu Jisasiye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'n+ngkohoho osomne'no olo hungkuno loso uyahojo. Ango Efesosinji Simena'nji Pekamominji Taiyotaila'nji Satisinji Filatelifiya'nji Laoutisiya'ntnne'no uyahojo.

¹² Ose ho'n+ngkahon+ngki oso hwe hungkuno ntimentiso sohomo uhwon+monji ikinjaofonji uhwon+mentoheho sikiloho ahojo wonyoangkafo aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufayuho somo uhwon+mentohefoho. ¹³ Oso sikiloho'njo ajwo sopo Hwe Anga'nohinohwo lohofontan+ngki uhwon+mentohefoho. Oso hwe huhwo sohwo kako nakwoe hwahoponta'ango hwo'maho. I oso'no kako a'amu pa'nyo hweho. Osohwo nohumanto manji'mofa sawemo'njo ahuloho ahojo wonyoangkafo so'nji inyo sohomo uhwon+mentohefoho. ¹⁴ Kakoe mnokino'nji mijiyonji nihu'no halojofoho. Humeengo pa'nyofoho. Kakoe timoso t+pomponaho pa'nyofoho. ¹⁵ Kakoe sifeso sojo hwoyango hnn+ngkiso pa'nyofoho. Kakoe mampahoso mijiyoka hopa ho'n+ngkahon+ngki upa'n+mentohefoho. ¹⁶ Kakoe aho anga sohohnta'ni hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufayuho ose mokosyohumamentisofoho. Kakoe hungkunoso sihu yohosi yohohnta'ni sihu mampo'nyo hopaso kakoe mango mta'ni swopahon+ngki uhwon+mentohefoho. Kakoe simanos mofehi'nyo yokumpohn'nyo liso pa'nyofoho. ¹⁷ Oso huhwo sohomo uhwononji ngko kakoe sifiki'nyo'mo poyo pa'nyo piwahu'mentohofoho. Oseso kakoe aho anga sohohnta'ni nokisanisyonto ntimento, Kiko iyoho yohotoho. Ngko syoho ae emayo so'nji esojwafo so'nji yo'mayo hopi'nonohinoso hwap+ngo hwo'nyoho. ¹⁸ Yo'mayo songo humayo neso ngko hwap+ngo hwo'nyoho. Hohonta ngko pe'n+mentohe sohwo'n+mo nohonyo. Ihwoni, ngko songo ne'no humawo'n+ngkohe hwo'nyoho. Apa'no mape'n+mnehono. Ngko poyo pe'nyo so'nji tikonomo uyoso'nji mokosyohumayo hwo'nyoho.

¹⁹ I oso'no kako ose ntonto ntimento, Yo'mayo uhwon+ngkino so'nji yo'mayo wojo so'nji yo'mayo tifi no'mo i'mofapone somo uhwon+ngkohoji iyoswomo ifalifaliyo mtimojo. ²⁰ Kiko nje ahomo hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufayuho mokosyohumentan+ngko nohon+ngkino so'nji sikiloho na'nohino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufayuho so'nji uhwon+ngkinoso hwap+ngo neso olenoho. Hntokwaliyoso a'amu ahwomomjo hwafoho. Hofiko oso a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufayuho soponjo a'amu uhu'mokuwo'n+ngkohoho

somo mokosyohumawo'n'ingkohofihwafoho. Sikiloho aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso olenoho. Kilaisiye a'amu ango aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amusofoho. Jisas ose ntimentisofoho.

2

A'amu Efesos somne hungkunofoho.

¹ Jisas kako ole ntimento, Joun, kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Efesos somo mokosyohumawo'n'ingkohofoho somne'no hungkuno ole mtimojo. Ngko sohwo'ni hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyoso nje ahomo mokosyohumunyo ngko sikiloho ahojo wonyoangkafo, aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyo sopo hano emoyalokwe sohwo'ni ngko hungkuno ole selalokweno. ² Sekwoe yo'mayo yahino so'no ngko huno niyohoho. Sekwo syoho yokumpohn'nyo yontifi ngkimo monisikwajiyofoho. Yo'mayo tango se'mahonjoso sekwo yokumpohn'nyo lohofitwo'n'ingkohofoho so'no ngko huno niyohoho. Sekwo a'amu honingkanon'nyo somne'no nakwolaho l'wo'n'ingkohofoho kuyoho. Hofiko nose'mantifi Anitu mta'ango (*apousel*) hwona'nyoho selahon'ngkofi hofikoe hwasyo hungkuno so'ntnne'no hwasyo yahino so'ntnne'no sekwo huno seyahon'ngki sekwo hofikoe hungkuno so'nji yahino so'nji yano ilofihwajitwo'n'ingkohofoho so'no ngko huno niyohoho. ³ Sekwo nje yofe so'no nn'ngkopantokwofo so'no a'amu nom'ne sohwa nosehonontifi wonyo selohofalokwofo. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofontifi tango engo t'p'emalokwofo. Oso tango t'p'emayo so'no sekwo iyoho masenyofoho. Oso hiso'ntnne'no ngko huno niyohoho.

⁴ I oso'no anga'no wonyo yalokwofo so'no ngko sekumne'no hungkuno'njo hwo'nyoho. Hohonta sekwo simemo hi'ntnnono kahopi ntapmmentohofoho sohonta nehopi ntapmmentohofohofoho. I, olohonta awonoho. ⁵ Hohonta sekwo yahino wonyoangkafo imotofohofoho. Oseso sekwo oso yahino wopingo homo somo nusikwajontifi nto piwahu'malofoho. Oso'no sekwo yahino wopingo imotofo so'no huno ikwesyafitsyikuji sekwoe simemo fiwolo'mokumno. Iwolo'mokukuji yahino simo'mo imotofo hopaso apa'no fiymno. U sekwo simemo m'wolo'mokiyo'manji ngko nose'mahm'mo sekwoe sikilohoso wae weesemo'monnoho. ⁶ I yahino wopingo anga'no yalokwofo so'no ngko simemo wopingo nimo'n'ingkohoho. Oso yahino hiso olenoho. Sekwo a'amu hwahoponjo yahinomne'no sekumo aku ipesemotayo somne'no nakwolaho ulalokwofo. Ngko huhwo'ni ngkilaho ulalokweno. Sekwo ose yalokwofo so'no nje simemo wopingo nimo'n'ingkohoho.

⁷ Sekwo haloho hi'njiku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wopingo sohwo Kilaisiye a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. A'amu fiwwo kako hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo sohwo ngko osohumo songo humayo'neso uyimonnoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako Anituye angopo wosopayo syoho hulimentisoso mta'ni iyo songo ne'no humayo'ne ipisayoso wosomjan'montonoho. Mjanoso sohwo songo ne'no nolohofant'hwonefoho.

A'amu Simena somne hungkunofoho.

⁸ Hwe engo a'amu Simena somo mokosyohumawo'n'ingkohofoho somne'no hungkuno ole mtimojo. Ngko simo'mta'ango sohwo'ni yo'mayo emayo so'nji esojwafo so'nji ngko hwapingo hwo'nyoho. Hohonta ngko poyo pe'nimentohe sohwo'ni i olohonta ngko songo humaleno. Ngko olo hungkuno hiloso selalokweno.

⁹ Sekwoe yo'mayo tohino so'nji tango so'nji se'malokusoso yo'mayo so'no umofonyo yitwo'n'ingkohofoho so'no ngko huno niyohoho. I oso'no ngko sekwo'nji humantohe so'no sekwo a'amu ho'yango engo'njo pa'nyo kuyoho. A'amu fehohnjo sekumne'no sitofo hungkuno selalokwofo so'no huno niyohoho. Oso a'amu hiso nakwo Juta a'amu hwona'nyoho hwasyo hungkuno lalokwofo. Hofiko Seteniye a'amufoho. ¹⁰ Yo'mayo

tango se'maso so'no sekwo iyoho seningkuhwoloho. Seten kako yamofu waselohomontonoho. Fehohnjo sokumo Seten kako sekumo impo'angomo sehumajihwosi sekwo yokumpohn'nyo wolohofantifetikeno lihwosi wasehonimontonoho. Oso sikuno tango'njo sikuno pi'ningo engo moseyakolofonehoho. O'o, sikuno aho hufa'u hopi'nonohino pa'nyofoho. Oso'no yo'mayo tango se'maso sohwo poyo wasemokumo lihwosi yihwoso'no sekwo po'nifo wekutoho. O'o, sekwo simeho hi'ntnnono ne'no ntap'wo'ningkuno. Ose ifijo so'no ngko sekumo ho'yango songo ne'no humayo'neso wosejapmmonoho.

¹¹ U sekwo haloho hi'njiku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo Klaisiye a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. A'amu fihwo hwahoponjo yahinoso kakimo upemotamo lihwosi yoso somo monje yasyoso sohwo hungkuno ikwolofo'ne sikuno somo tohino momanehoho. Kako toho ne'no nalokunjo somo maswonehoho.

A'amu Pekamom somne hungkunofoho.

¹² Jisas ole ntimento, Joun, kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Pekamom sopo uhu'mokuwo'ningkohoho somo mokosyohumawo'ningkohoho sohwanne'no hungkuno ole mtimojo. Ngko hwakuhwajo s'humampo'nyo yohosi yohohnjo mokosyohumanji olo hungkuno hiloso selalokweno.

¹³ Oso ango engo sekwo humawo'ningkohoho sopo Seten yokumpohn'nyo mokosyohumawo'ningkisofoho. A'amu pi'ningoso hofiko Seteniye yofe ho'nomawo'ningkohoho so'no ngko huno niyohoho. I oso'no sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ne'no ntopalokwofo. I Antipas sohwo nje hungkuno hofiyi lijwao'mojo sohwo sekwo'nji nohumanto kako nje honingkanomo tifi nningkamentiso so'no a'amu Seten mokosyohumawo'ningkisoso kakimo ko fonjosyahoningkofi sekwo ngkine'no hungkuno yoloho lijwaofo'neso iyoho masenyofoho. O'o, Antipas poyo pe'nimentiso sohonta tango mikunimposo ko se'manteso sekwo Anitumne'no ajwopo yokumpohn'nyo loho'mentohofofoho. ¹⁴ Sekwo oso wonyoangkafo ko yalokwofoso nom'ne yahino wonyo so'no hungkuno hi'njo hwo'nyoho. Sekwo a'amu Pekamom soku, a'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso Mpelamiye yahinomo yokumpohn'nyo kemokosyohumalofu. Yahino hiso olenoho. Mpelam sohwo kako hwe engo Mpelak osohumo Isilael somne'no yahino wonyo kompemayo so'ne lutihwahoningki Mpelak sohwo kako a'amu Isilael somo kompemahoningki Isilaeliso p'wahu'mentohofofoho. Nop'wasyontifi hofiko hwahoponjo anitu hwasyo sohomo yofe ho'nomantifi yahu hwahoponjo hwasyo anitu sohumnene'no ho'nahinyoso nimentohofofoho. Nonontifi a'mohufo imentohofofoho. ¹⁵ Oso pa'nyoso a'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso hofiko a'amu Nikoulasiye hungkuno wonyomo yokumpohn'nyo kemokosyohumalofu. Oso'no hofiko hwahoponjo yahinomo iningkowalokwofo. I sekwo oso a'amu wonyo homo somo kengopo molihwajiyo'njoso peho'neto. ¹⁶ I oso'no oso yahino wonyoso noho'naofikuji simeho f'wolo'mokumno. U m'wolo'mokiyo'manji we'nenepi ngko nose'mahm'mo nje hungkuno s'humampo'nyo pa'nyo so'nji a'amu wonyo hisokumo wae weese'monnoho.

¹⁷ Sekwo haloho hi'njiku'manji olo hungkuno hiso Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo selalokunjo somo haloho popmno. A'amu fihwo kako hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo sohomo ngko hofiyi umokosyohumamonnoho. Hohonta nje a'amu Isilael mokosyohumamote hopaso oso a'amu sohomo hofiyi mokosyohumahm'mo wosopayo ahwomo mta'ango uyimonnoho. Oso'nji sojo halojo yofe songo mtimokinyo so'nji uyimonnoho. Oso yofeso a'amu sojo homo somo maso sohwo kako'nohini huno uyonefoho.

A'amu Taiyotaila somne hungkunofoho.

¹⁸ Jisas ose ntonto ole ntimento, Joun, kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Taiyotaila sopo uhu'mokuwo'n'ingkohoho somo mokosyohumawo'n'ingkohoho sohwamne'no hungkuno ole mti'mojo. Ngko Anituye Hwomu sohwo'ni timo tipomponaho pa'nyo'njo sife sojo hwoyango hnnyo pa'nyo sohwo'ni olo hungkuno loso selalokweno.

¹⁹ Yo'mayo syoho engo yiwo'n'ingkohoho so'no huno niyohoho. Sekwo a'amu nom'ne so'nji simaho inontifi ngkimo simaho hi'ntnnono ntapontifi a'amu nom'ne somo wopingo ulohofiwon'ingkohoho so'no ngko huno niyohoho. Yo'mayo tango se'manteso sekwo ajwopo yokumpohn'nyo lohofiwon'ingkohoho kuyoho. Olo yahino hohonta emamentohofoso wopingo imo'nonto engo imo'nalofoho. ²⁰ Oso yahino wonyoangkafo ko yalokwofoso nom'ne yahino wonyo so'no hungkuno hi'njo hwo'nyoho. Ape wonyosi Jesepel kako sekwo'nji nohumentan'ngki sekwo kengopo molihwajiyon'nyo yohoho. Kako Anituye hungkuno'nji'nyoho hwasyo hungkuno selalofoho. Kako nje syoho tohohiyi sohwamo hon'ngkano wonyomo ipitihwanto ipemotowalokunjo so'no hofiko a'mohufo yontifi hwahoponjo anitu hwasyo sohumne'no wosopayo hohinahinyoso nalokwofo. ²¹ Oso a'musi kako simaho uwolo'mokononji ko hontohumaheso awonoho. Kako nje hungkunomo hwotoho fento kako oso hwa'nyo iyo yahino somo woho'nao'mo huno ose muyalofiyoho. Oso yahino wonyo hiso kakimo nto ifehu'mokahumaho. ²² Sekwo upa'nimno. Oso a'mu simo mnokino engo uyimo a'amu sohwa kako'nji hwa'nyo loho'nyo sohwa hofiko hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no simaho miwolo'mokiyo'manji tohino engo uyimonnoho. ²³ A'amu oso a'mu siye yahinomo in'ngkawowo'n'ingkohoho somo poyo umokumonnoho. Ose i'me'no a'amu hopi'nonohino n'ngkapiwon'ingkohofoso olo so'no huno uyimontonoho. Ngko Jisas sohwo'ni a'amu hopi'nonohinofe huno simaho somo huno niyohoho. A'amu anga'no anga'nohino sokumo yo'mayo yiwo'n'ingkohoho so'no yamofo waselohomonnoho. Ngko a'amu wonyo homo somo poyo imoku'me'no hofiko huno ole uyimontonoho.

²⁴ A'amu Taiyotaila humawon'ingkohofoso a'mu wonyo siye yahinomo tifi min'ngkayo'njososekwo Seten'ye yahino wonyo ne somne'no huno mosyafisiyon'nyo yalokwofo sokumo ngko ole selalokweno, Ngko nom'ne syoho mosejapmnehono. Olo syoho anga'no sejopalokwe loso olenoho. ²⁵ Sekwo syoho wopingo yalokwofoso ne'no ikuji nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Mokosyohumentan'ngkuji ngko nose'ma'mnefoho. ²⁶ Nje a'amu soku sekwo hwahoponjo yahino somo uyakolon'nyo soku sekwo nje yahino somo ne'no n'ngkopontan'ngkuji sikuno moi'wo imo'noso sohonta ngko sekumo mnokino engo'njo imo'n'ngkuji womokosyohumantifeho. ²⁷ Nje Mpohwo Anitu kako a'amumo mokosyohumayo so'no yokumpohn'nyo ntapmmentiso hopaso ngko nje yokumpohn'nyo sekumo wosejapmmonnoho. Hwakwontoho fompilofiso hopaso a'amu wonyo somo sekwo nomokosyohumafikuji hofikoe yokumpohn'nyo so'nji hofikoe yofe engo so'nji wofongkulofantifeho. ²⁸ Oso hohosohonta ngko im'ngo ne so'nji i'muso wasejapmmonnoho.

²⁹ Sekwo haloho hi'njiku'manji olo hungkuno hiloso Anituye towahuno sohwo nje a'amu sokumo selalokwe somo haloho popmno.

3

A'amu Satis somne hungkunofoho.

¹ Jisas ose ntonto ntimento, Joun kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Satis sopo uhu'mokuwo'n'ingkohoho somo mokosyohumawo'n'ingkohoho sohwamne'no hungkuno ole mti'mojo. Ngko Anituye Towahuno mokosyohumaleno. Ngko hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo somo mokosyohumale sohwo'ni sekumo ole selalokweno. Sekwoe yo'mayo yahino so'no huno

niyohoho. A'amu sekumne'no ole lalokwofo. A'amu Satis soku Anituye yofe ho'no-mayo'ne uhu'mokuwo'n'ingkohofoso sekwo wonyoangkafo humalofo. Ose ko lalokwofo so'no ngko huno ole niyohoho. Sekwo poyo pa'nyo humalofo. Hwap'ngoso sekwo nje hungkunomo nto'no man'ingkowalokuyohoho. Oso'no sekwo huno ito'no f'isyafi'hupmno. Sekwo Anituye pono mas'ifitnnohofo. ² Sekwo yomo yaof'ikuji ngkine'no huno nto'no f'isyan'ifohupmno. Sekwo yahino wop'ingo we'e wojo sohwo poyo wape'n'imonto yalokunjoso sekwo yokumpohn'nyo usosofitopmno. Yo'mayo hopi'nonohino y'wo'n'ingkohoho somo nje Anitu nuhwononto ole lalofoho. Hof'iko nto'no miyo'njo y'wo'n'ingkohofoho. Ose lalofoho. ³ Sekwo Anituye hungkuno kahopi upa'nont'ifi yokumpohn'nyo kemokosyohumamotofo pa'nyo so'no huno syaf'isy'ikuji oso pa'nyoso apa'no nokemokosyohumaf'ikuji sekwoe yahino wonyoso n'ihu'nahone foho'naopmno. Moho'naofe'njo ikuji nto'no mol'ikofohumayo'manji ngko a'amu hufo uy'imo l'hwosi poso hopaso wose'ma'monnoho. Osohonta sekwo yomo m'ikuni'mposo uyant'ifeho. ⁴ Sekwo a'amu Satis pi'n'ingo soku sekwo hon'ingkanano wonyo'njo ko humentan'ingkofo a'amu anga'no anga'nohino soku sekwo hon'ingkanano wonyo miyo'njo humalofo sokumo ngko sekumo songo humayo'ne hwap'ife halojo pa'nyo sejapm'me'no sekwo hoponoho. Ngko'nji songo ne'no nohument'ihwanefoho. ⁵ Sekwo hwahoponjo yahino somo monje yasy'wo'n'ingkohoho soku sekumo songo humayo so'no hwap'ife halojo pa'nyo sejapm'me'no womiyant'ifeho. Oseso oso iyoswo a'amu songo ne'no humayo'ne yofe'njo somta'ni sekwoe yofeso wae meesemo'mnoho. O'o sekwo nje Mpohwo'nji kakoe a'amu ahwomomjo sohwanjo sopo nolohof'ikujo'no ole ul'imonnoho. Olo nje a'amufoho. Ose ul'imonnoho.

⁶ Sekwo haloho hi'nj'iku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo nje a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno.

A'amu Filatel'ifiya somne hungkunofoho.

⁷ Jisas nt'imento, Joun k'iko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Filatel'ifiya somo mokosyohumawo'n'ingkohoho sohwa'ne'no hungkuno ole mt'i'mojo. Ngko hon'ingkanano wop'ingo'nohino'njo sohwo'ni ngko yahino ne'njo sohwo'ni olo hungkuno loso selalokweno. Oso hwe yofe engo'njo Ntefit sohomo Anitu kako oso pone engo Jelusalem mokosyohumamojo so'no yokumpohn'nyo uy'imentiso hopaso Anitu ahwomomjo pone engo Jelusalem songo sopo ne'no mokosyohumayo'ne kako ngkimo yokumpohn'nyo ntapmmentisofoho. Oseso ngko ahwomomjo hoku'yo somo a'amumne'no hwosompee'meso nom'ne a'amuhwo mop'ijwasyonehoho. Ngko oso hoku'yo homo somo a'amumne'no pijwahumeso nom'ne a'amuhwo mohwosampenehoho.

⁸ Yo'mayo yahino iwo'n'ingkohoho so'no ngko huno niyohoho. Sekwoe si'manopo ngko hoku'yo hwosompeesyoheso uhwon'imno. Oso hoku'yo hwosompeesyoheso nom'ne a'amuhwo mopujasyonehoho. Sekwoe yokumpohn'nyo we'e so'no ngko huno niyohoho. Oso yokumpohn'nyo we'e so'nji nje hungkunomo nn'ingkapont'ifi nje yofe nom'ne sohwo yoloho lijwaof'neso iyoho masenyofoho. ⁹ Upa'n'imno. Oso a'amu Seten'ye yahinomo in'ingkawowo'n'ingkohofoso hwasyo hungkuno ole selalokwofo, Nakwo a'amu Jutafe hon'ingkanomo in'ingkowalokuhwone hn'nwi nakwo'nohino Anituye a'amu ne'nwoho. Oso a'amu ose selalokwofo homo somo ngko sekwoe si'fiki'nyo'mo wop'ihumojamonnoho. Nop'ihumojao'me'no hof'iko huno ole uy'imontonoho. Sekwo a'amu Filatel'ifiya sokune'no n'imo'nantofoho. Hof'iko huno ose uy'imontonoho. ¹⁰ I sekwo nje hungkunomo t'ifi nn'ingkapont'ife so'no yo'mayo tango se'mahonjoso sekwo yokumpohn'nyo lohof'wo'n'ingkohoho kuyoho. Oso'no ngko sekumo hofiyo wosemokosyohumamonnoho. T'ifi no'mo hwe moya'mi olo hwaho lopo humolawotofo sofe hungkuno ikwolof'ne sohonta yo'mayo tango u'maso pa'n'ingoso sekumo mose'manehoho. O'o, ngko oso hiso'no ngko yokumpohn'nyo wosemokosyohumamonnoho. ¹¹ We'enepi wose'ma'monnoho. Ou, ngko nje syoho sejapmmentoheso sekwo aho yokumpohn'nyo f'ikemokosyohumamno. Ose miyo'manji

a'amu nom'neso sekwoe ahwomomjo ho'yango fehohnjoso nose mapitnnoho. ¹² Sekwo yo'mayo hwahoponjo yahino somo nuyakolofikujimanji sekwo nje Anituye angomo nohumafikujingkwosaho pa'nyo umo'nantifeho. Sekwo Anitumo musikwajifitnnehofo. O'o, sekwo ne'no humantokutnnefoho. Ngko nje Anituye yofe'nji nje yofe songo'nji sekumo wasemti'mokimonnoho. Hwapingoso sekwo nje a'amu nihu'nahone kuyoho. Oso'nji ngko Anituye pone songo osomne'no yofe Jelusalemiye eso sekumo wasemti'mokimonnoho. Hwapingoso sekwoe pone nihu'nahonefoho. Oso pone hiso ahwommta'ni wapmmontonoho.

¹³ Sekwo haloho'njo ku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno sohwo nje a'amu sokumo selalokunjoso haloho popmno.

A'amu Laoutisiya somne hungkunofoho.

¹⁴ Jisas ose ntonto ole ntimento, Joun kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Laoutisiya sopo uhu'mokuwo'ningkohoho somo mokosyohumawo'ningkohoho sohwanne'no hungkuno ole mtimojo. Ngko hungkuno ne'njo hwapingo sohwo'ni yo'mayo Anitu niwo'ningkiso somo iningkawowo'ningkohe hwo'nyoho. Yo'mayo hungkuno Anitu ntimentisoso yoloho lijwao'mentohe hwo'nyoho. Oso syoho hiso ito'no imentohefoho. Yo'mayo Anitu mtimokumentiso hwaho'nji ahwomo'nji yo'mayo so'nji ngko hwapingo sohwo'ni olo hungkuno loso sekumo selalokweno.

¹⁵ Yo'mayo yahino iwo'ningkohoho so'no ngko huno niyohoho. Sekwo ngkine'no syanifisyontife sohonta sekwo nakwolaho manjo'njo ko yontifi sekwo nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo yontifi sekwo hwasyopo humalofo. Sekwo ngkine'no nakwolaho lontifijontentesi wopingo'nesohilo. I nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokosyohumantifijontentesi wopingo'nesohilo. I oso'no sekwo hwasyopo humayo so'no ngkilaho. Hwapingoso sekwo hwasyopo nohumantifi ole hnnalokwofo. Nje yahinoso peho'no iwolo'mokumnehono. O'o, olo yahino homo lomo wohumamonnoho. Ose hnnalokwofo. ¹⁶ Sekwo ngkine'no we'enepi nningkapontifi hwahoponjo somo we'enepi iningkawentifi hwasyopo humalofo so'no ngko simoyihu'nalokweno. ¹⁷ Hwapingoso sekwo ole hnniwo'ningkohofi, Nakwoe yokumpohn'nyo so'nji yokumpohn'nyo ito'nontani ho'yango engo malokuhwono. Nakwo huno'njinwoho. Yo'mayo so'no umofonyo miyo'njinwoho. Wopingo humalohwono. Ose hnniwo'ningkohofoho. I oso'no sekwo ose ko hnnontifi sekwo timpinyo kuyoho. Sekwo ho'yango neso ane'njo soku a'apaho'nohino kuyoho. Sekwo nihu'no wonyo nohumentaningkofi ngko nosehononji sekumne'no hitoho ntokwoho.

¹⁸ Oseso nje hungkunomo haloho popmno. Ho'yango engo womano likuji ngkinta'ni ahwomomjo ho'yango mpe ntohopmno. Oso ho'yango mpe iyo'ne sekwo tohino engo mayo'manji u yo'mayo umofonyo iyo'manji wopingofoho. Mpe noho ntohopmno. Sekwo ngkinta'ni honingkanano wopingo'nohino hwapife halojo mapijo'manji sekwo mpe ntohofikujisekwoe a'apahomo ekojisyahoningkuji nom'ne a'amu somne'no sekwo wonimango masenoneho. Sekwo ngkinta'ni molasin mpekuji sekwoe timo timpinyoso nosefisahu'mokuhwoso'no sekwo timo wohonantifeho. ¹⁹ A'amu hopi'nonohino somne'no nimo'niwo'ningkiso so'no hofiko wonyo ifijo'manji ngko yoka hungkuno ulimo hofikoe honingkanano nto'no womihwatimo. Oso'no sekwoe yahino wonyo so'no huno syafisyikujiyomo yaofikujisimeho fiwolo'mokumno. Honingkanano wopingo so'no hi semo'ningkuhwosi nto'no finingkamno. ²⁰ Sekwo upa'nimno. Ngko sekwoe simehomjo hoku'yopo lohofonji woswapmmonji hungkuno selalokweno. U, sekwo nje mampaho nupa'ningkuji nohwosompentimafikujo'no ngko noswapm'mo. Ngko sekwo'nji wohumamonnoho. Oso hopo sopo nekwo wosopayo noningkuhwasi nekwo a'amu afa umo'nantaeho. U kako nje a'amu ne umo'nimotonoho. ²¹ A'amu fihwo kako hwahoponjo yahino somo yakolo'nnyo sohumo ngko yo'mayo hopi'nono yokumpohn'nyo mokosyohumame sohonta oso hwe huhwo sohumo ngko kakimo ngko'njo lopo womihumatimonnoho. Nohumehwasi yo'mayoso nakumo enjwa'mo

nowentihwonefoho. Oso pa'nyoso ngko sekwoe hwahopo nohumanji yo'mayo hwa-hoponjo somo uyakolofonji ngko honingkanono wonyo miyo'njo imentohefoho. Oso'no olohonta ngko nje Mpohwo'nji kakoe epohumayo engo sopo humanji yo'mayo somo mokosyohumaleno.

²² U, sekwo haloho hi'njo ku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wopingo sohwo nje a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. Ose ntimentisofoho.

4

A'amu ahwomomjoso Anitumne'no hwomtame ehumafo.

¹ Moi'wo ntahoningki uhwonimentoheho, U ahwomomjo hoku'yo nohwosompo'nowentaningki uhwonimentohefoho. Ose uhwononji mampaho kounoho yoka hopa simo'mo upa'ninkoheso ole ntimento, Oyomo. Olopo fisape. Ngko yo'mayo tifi i'mofaponeso wokithwamo. ² Ose ntahoningki ngko timo komo'no uhwonimentoheho Anituye Towahuno Wopingo ifehu'mokonisyahoningki ngko ahwomomo nohumanji uhwonimentoheho, U ngko hwe engo a'amumo mokosyohumawo'ninkkiso sohwoe epohumayo somo uhwononji ole syafihumentoho, U nakwoe Hwe Engo Anitu kako a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumayo sohwo humaho. ³ Ose syafisyonji uhwonimentoheho sojo honikotikojo'njo pomponaho'njo pa'nyo sohwo nohumentaningki uhwonimentohefoho. Kakoe epohumayo sopo sakungkwolaningo kopmmo'nowentaningki uhwononji limentoho, Anituye pomponaho wonyoangkafo'njo uhwonimentohefoho. ⁴ Anituye epohumayo a'amu mokosyohumayo sohwoeso ajwo'mo wentaningki nom'ne epohumayo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'no nomotoku'mo'nowentaningki uhwoningkeso osopo hwe engo sohwa hofikoe hwapife halojo'nohinonjo mnokino manji'mofo na'nohinonjo sohwa nohumentaningkofi uhwonimentohefoho. Oso epohumayo so'nji mnokino manji'mofo na'nohinonjo somo uhwononji ngko huno ole syafihu'mentoho, U a'amumo mokosyohumayo'ne hwafoho. ⁵ Ose syafisyonji Anituye epohumayo'njo sopo nta'ni emta'mingo yonto mampaho pi'ningo ahwomo yoka pa'nyo honingkahoningki upa'nonji uhwonimentoheho kwefoho aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo Anituye epohumayo'njo sopo nosijontaningki uhwononji limentoho, U, Anituye Towahunofoho. Ose limentohefoho. ⁶ Anituye epohumayo somo mitifongo timo honingkonjo pa'nyoso lifawo'nnyoponoho.

Anituye epohumayo momingo sopo yo'mayo kengo songo humayo osofosofahu'nohino sohwa nohumentaningkofi uhwonimentohefoho. Oso songo sohwa hofikoe timo pi'ningo engo'njo hofikoe simano hohnta'ni hohujo hohnta'ni ifeehu'mokahinyo hwafoho. ⁷ Oso songo huhwo sohwa simo'mjo sohwo kako ahwomomjo a'amu sikiswojo (*laiyoun*) paho pa'nyo'njo hweho. Ose feponjo sohwo kako ahwomomjo a'amu a'apahoso yahu mpulimokau pa'nyo'njo hweho. Ose feponjo sohwo kako ahwomomjo a'amu kakoe simanoso a'mosimano'njo hweho. Ae'uyo sohwo kako ahwomomjo a'amu kakoe a'apahoso yihufo siwe sohwafe a'apaho'njo hweho. ⁸ Oso songo humayo osofosofahu'nohino sohwa hofiko anga'no anga'nohinonjo sohwa hofikoe fefeelohoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohinonjo hwafoho. Oso fefeelohoso timo pi'ningo engo'njosopo a'apaho hohnta'ni angihnta'ni wo'nnyo'njo hwafoho. Hofiko imingo'nji hinjopo sikuno'nji sikuno huhwo huhwi olo ta loso ne'no lwo'ninkkohofi,

Nakwoe Hwe Engo Anitu yo'mayo yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohwo si kiko wopingo'nohinonjo hwosoho.

Kiko wopingo'nohinonjo hwosoho.

Kiko wopingo'nohinonjo hwosoho.

Kiko pa'nyo a'amu fihwo mohumuyoho.

O'o nakwo hopi'nonohinonjo kengo'nwoho.

Kiko ae'mta'ni humamopmmentohino sohwo si olohonta ne'no humahnno.

Kiko engolopohamo ne'no nohumantitne hwosoho.

⁹ Oso songo humalofo a'amu osofosofahu'nohino sohwa hofiko Anitu songo ne'no humantihwone sohwo kakoe epohumayo sopo humaso sohwoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo ntnne'no ta lontifi noho'nomantifi isamoyoka uliwo'n'ngkohofofoho.

¹⁰ Ose liwo'n'ngkohofoho sohonta oso hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwa hofiko Anitu kakoe epohumayo sopo humaso sohumne'no hwomtame ehumentifi ipitofawentifi oso Anitu songo ne'no humantihwone sohwoe yofe engo ho'nomantifi hofikoe mnokino manji'mofo na'nohinoso kakoe sifeki'nyo'mo ho'nahumentohofofoho. Ose uhwononji ole syafihu'mentofo, U, hwe engo sohwa hofikoe yokumpohn'nyoso Anitu mta'ango ntihwamentohofofoho. Ose ntihwantifi ta ole limentohofi,

¹¹ U, nakwoe Hwe Engo Anitu kiko yo'mayo hopi'nonohino mt'i'mokumentohino so'no a'amu hopi'nonohinoso jije yofe engo'nji jije yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo so'nji ho'nomayo'ne kiko hopoenohino hwosoho.

Kiko yo'mayo so'no huno syafisyonji wanti'mokumo lonji imentohinoso yo'mayo imo'n'imentisofoho.

Oso ta hiso noliwo'n'ngkohofofoho.

5

Joun kako iyoswo impe mijaho'njo so'nji lojwopopojahinyo uhwonimentisofoho.

¹ Ngko Anitu kakoe epohumayo sopo nohumanji uhwonimentoheso, kakoe aho anga sohohnta'ni iyoswo sawemo popoki'nnyoso mokosyohumentisofoho. Oso iyoswo homo somo hungkuno paho hohnjo'nji ajwo'mjo'nji mt'i'mokinyo somo impe mijaho'njosolojwohofojahinyoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho. Lojwohofojahinyoso hwapingo olenoho. A'amu sokinjo iyoswo homo somo mikwalofe'nefoho. ² A'amu yokumpohn'nyo ahwomomjo sohwo mampaho mohm'no ole limento, A'amu wopingo ne sohwo kako oso iyoswo somjo impe mijaho'njosolo koefaofihwosi fisakuyo'ne hopoenohinoso tihwolo. ³ Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomo humalofo sohwa hwahoponjo humalofo sohwa a'amu poyo pe'nimentohofosohwa oso iyoswo homo somo fisakuyo'ne hopoenohinoso nihu'no awonoho. ⁴ Ngko oso iyoswo homo somo nofisajihwosi uhwonyo'ne sohumo huno uhwononji humotaho engo limentohefoho. ⁵ Humotaho lontan'ngko hwe engo fihwo Anituye epohumayomom'ngopo lohofonto kako ntimento, Kiko humotaho lohotoho. Ihwoni, osopo hwe fihwo humaho. Kako a'amu Jutafe hwe engo ne hweho. Ntefit yofe engo'njo sohwoe imu hweho. Kako Setenimo uyakolofonto hon'ngkano wonyo miyo hweho. Oso'no kako iyoswo popoki'nnyo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo'njo homo somo wofisojwao'montonoho. Ose ntimentisofoho.

Jisas kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohwo kako Yahu Mu Sipsip Pa'nyo imo'n'imentiso sohumo Joun uhwonimentisofoho.

⁶ Nuhwon'ngkahon'ngko Anituye epohumayo'njo sopo oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sohwanji nohumentan'ngkofi Jisas Anituye Yahu Mu Sipsip Pa'nyo sohwo Anituye epohumayo mofone sopo likofohumentisofoho. Hohonta oso yahu huhwo sohumo a'amu fonjahumentohofoso ime hi'njohwo uhwonimentohofoho. Kakoe sihwano'nji timo'nji aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Kakoe timoso Anituye Towahuno pa'nyo'njo hwaho yawojo'meemo uyohojiku'mo'nyofoho. Ose uhwononji ole syafihu'mentofo, U, sihwanoso kakoe yokumpohn'nyo mikun'imposo yakolonoho. Kakoe timoso Anituye Towahuno hweho. Yo'mayo hopi'nono huno unyo hweho. Ose syafihu'mentohefoho. ⁷ Oso Yahu Mu huhwo sohwo kako nowento Anitu kakoe epohumayo sopo humaso sohwo kakoe aho angahohnta'ni iyoswo popoki'nnyoso ma'mentisofoho. ⁸ Nomahon'ngki oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sife aho hopi'nonohino nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji oso Yahu Mu sohwoe sifiki'nyo'mo ipitofawo'mentohofofoho. Nohumanji oso hwe engo anga'no anga'nohino sohwa hofiko tampuyo

pa'n+ngo impe pi'n+ngo'njo so'nji noswanyo na'nohino sopo tikayo akino wop+ngo An+tumne'no wo'nnyo so'nji ma'mentohofofoho. Oso tikayoso a'amu An+tumne'no jomo ul+wo'n+ngkohoho sohwafe hungkunofoho. ⁹ Osopo nohumant+fi ta songo ole ul+mentohofi,

K+iko iyoswo popoki'nnyo impe mijaho'njo lojwohofojahinyoso nomahoji fisaku joso hoponoho.

Hwap+ngoso a'amu kikimo fonjakohumentohofoso j+je hon+yo us+huma'mentohinoso a'amu hopi'nonohinoso wonyo somta'ni mpe ema'mentohinoso hof+iko j+je a'amu ne imo'n+mentohofofoho.

K+iko oso a'amu hiso temtifofo hopi'nonohino mta'angoso hungkuno kengo kengo'njo a'apaho kengo kengo somta'ni hwaho kengo kengo somta'ni ma'mentohinofoho.

¹⁰ K+iko oso a'amu huhwo sohwafe nomanji An+tu'njopo mokosyohumanji hof+iko An+tuye syoho ulohofiyo'ne mmokumentohinofoho.

Oseso hof+iko hwahoponjo a'amu hopi'nonohino somo womokosyohumant+feho.

Oso ta hiso Jisas+imo ul+mentohofofoho.

A'amu ahwomomjo sohwa Jisas A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'n+mentiso sohwoe yofe ho'noma'mentohofofoho.

¹¹ Ngko Joun'ni apa'no uhwononji upa'n+mentoheso a'amu ahwomomjo pi'n+ngo engo sohwafe mampahoso ho'n+mentisofoho. Oso hopo sopo hof+iko An+tuye epohumayo so'nji yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sohwanji nohumentan+ngkofi hof+iko ku'moku'mofo ihumaj+mentohofofoho. ¹² Hof+iko mampaho engo'nji ole l+mentohofi,

An+tuye Hwomu A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'n+mentiso sohwo

kako yo'mayo mokosyohumayo'ne yofe engoso, yo'mayo ho'yangoso, yo'mayo huno wop+ngoso mayo'ne kako hopoenohino hweho.

Nakwo kakoe yofe engoso noho'nomehwasi kakoe yokumpohn'nyo so'no yoloho lijwaof+hwasi isamoyoka ulano.

Kakoe s+imeho wop+ngo umo'nono.

Mango mohm'no ose l+mentohofofoho. ¹³ Ose upa'nonji ole upa'n+mentoho, Yo'mayo An+tu mt+imokumentiso ahwomomjo sohwanji hwahoponjo hn'nnonji a'amu poyo pe'n+mentohofoho sohwanji mijo ayomjo sohwanji nakwo hopi'nono ole l+ment+hwoni, An+tu kakoe epohumayo sopo humaso sohwo'nji kakoe Hwomu A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'n+mentiso sohwo'njimo isamoyoka m+kun+mposo selalokuhwono.

Nakwo sikoe yofe ho'nosemalokuhwono.

Sikoe yofe engo'nji sikoe yokumpohn'nyo'nji ne'no nowent+hwonefoho.

¹⁴ Ose ulahon+ngkofi oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwa ole l+mentohofi, Ou, nehopeho. Ose lahon+ngkofi hwe engo sohwa hof+iko sikoe yofe ho'nomayo'ne hwomtame imentohofofoho.

6

Joun oso iyoswo impe mijaho'njoso lojwohofojahinyoso lokoefamo'nnyo uhwon+mentisofoho.

¹ Ngko nohumanji uhwon+mentoheso Nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni s+imo'mjo nto lokoefoma'mentisofoho. Ose yahon+ngki songo humalofo osofosofahu'nohino somjo anga'nohino sohwo kako mampaho ahwomo yoka hopa a'amu fihumo ole ul+mento, Oyomo. ² Ose ulahon+ngki uhwon+mentoheso yahu (hous) halojo a'amu hn'nomokom+wo'n+ngkiso sopo a'amu mekino'njo sohwo nokehumanto hwe engo sohwoe mnokino manji'mofoso nomanto nowento kakoe mango sohwafe hwotoho hmmentisofoho.

³ Oso impe mijaho'njo hufa'u lojwohofojahinyoso nolokoefomahon+ngki oso songo humalofo osofosofahu'nohino somjo osofeponjo sohwo nom'ne a'amu fihumo ole

ulimento, Oyomo. ⁴ Ose upo'n'ingkahon'ingko yahu (*hous*) honiyo'nohino a'amu hn'nomokomiwo'n'ingkiso sohwo i'mofapmmentisofoho. Oso a'amu yahu sopenjo kehumaso sohmo a'amu hwahopo humalofo sofe simeho pompenjiyoso wae yaofone yokumpohn'nyo uyimentisofoho. Oso simeho pompenjiyoso wae ihwoso'no a'amu hwahoponjoso hofiko nolikafikuji nofonjahin'fitnnefoho. Oso'nji hwakuhwajo engoso uyahon'ingkokofi umentisofoho.

⁵ Oso impe mijaho'njo hufa'u s'hune lojwohofojahiniso nolokoefomahon'ingki upa'nimentoho oso songo humalofo osofosofahu'nohino somjo hufa'u s'hune sohwo ulimento, Oyomo. Ose ulahon'ingki uhwonimentoheso yahu a'amu hn'nomokomiwo'n'ingkiso sikwo'mno sohwo i'mofapmmentisofoho. A'amu oso yahu hopo sopo kehumayo sohwo kako wosopayo yano ulofiyone mt'mokinyoso mokaho'nimentisofoho. ⁶ Oso hohosohonta songo humalofo osofosofahu'nohino ajwo so'mta'ni mampaho ole ho'nimento, Mijoho engo nto i'mofapohoho. Oseso hwe fihwo hamniyoho syoho'njo sohwo kako sikuno anga'nohino syoho somjo hamniyohoso hofiko'montohwamne'no sikuno anga'nohino somne'no ahu'mo wosopayo aho fehohnjo'nohino mpe uyimontonoho. Wosopayo engo'maho. U hwamo'manji aho hopi'nono sife fehohnjo hopi'nono. I ijayo'nji humo'nji hamniyoho honje mohonaopitnnefoho. Ose ho'n'ingkahon'ingki upa'nonji wosopayo'ne hamniyoho yokintahopo imo'n'ingkohoho syafihu'mentohofoho.

⁷ Nakwoe Wonyo'ne Tohino Engo Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo osofosofahu'nohino somo lokoefomahon'ingki oso songo humalofo osofosofahu'nohino ae'uyo sohwoe mampaho nom'ne a'amu fihumo ole ho'nimento, Oyomo.

⁸ Ose ulahon'ingki ngko apa'no uhwonimentoheso yahu a'amu kehumawo'n'ingkiso hous sohwo i'mofapmmentisofoho. Nolahofahon'ingki a'amu kehumunyo sohwo kakoe yofeso a'amumo poyo imokiyo'ne hweho. Nom'nihwo t'finjo sohwo kakoe yofeso a'amumo tikanomo m'hwajiyo'ne hweho. Oso a'amu huhwo sohwa'u nowenji a'amu hwahopo humalofo hopi'nonohino somo osofosofahu'nohino hotito'mentisiyefoho. Osofosofahu'nohino hotito'mentisiyo anga'no nomehwasi poyo imokahne'enji yokumpohn'nyo ma'mentisiyefoho. A'amu fehohnjo hwakuhwajo'nji poyo umokanjiyoho. Fehohnjo mijoho pe'n'ingkuji poyo wope'nantifeho. Fehohnjo mnokino uy'hwosi wope'nantifeho. Ae'uyo somo sikis'wojo wolo'menao'mtonoho.

⁹ Hwe nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho anga'no hopi'nonohino somo lokoefomahon'ingki uhwonimentoheso a'amu Anituye yofe'no poyo pe'nimentohofoho sofe huyo'mango oso ijempoho yo'mayo Anitumne'no ho'nasyiwo'n'ingkohoho enjwa so'mo nohumentan'ingkokofi uhwonimentohofoho. Oso a'amu hiso hwahopo songo humamotofo sohonta hofiko Anituye hungkuno lut'hwamotofo so'no nom'ne a'amuso hofikimo fonjahumentohofoho. ¹⁰ Oso huyo'mango sofe mampaho engo'njo ole l'imentohofi, Ou, nakwoe Hwe Engo, kiko yo'mayo hopi'nonohino yokumpohn'nyo mokosyohumahnno sohosi kiko wop'ingo'nohino hwasoho. Jije yahino nto'nohino'njo hwasoho. Yo'mayo hungkuno liwo'n'ingkinso so'no nakwo huno nayohoho. Ne umo'n'montonoho. Nakwoe honiyo somne'no kiko a'amu hwahoponjo somo aku tohino ntohonta umonneto. I, oso'no hofiko hofikoe hungkuno somne'no ntohonta ikwolopitnneto. ¹¹ Ose ulahon'ingkokofi a'amu ahwomomjo sohwa hofiko a'amu anga'no anga'nohino hisomo hwapife halojo sawemoso uyontifi ulimentohofi, Hofahiyo. Sekwo we'enepe fohontohumamno. Hwangku Anituye syoho ulohofiyo sen'ingkwa'wehwosa hofiko sekwo sapmmentohofoho hopa sap'itnnefoho. Anituye syoho ulohofiyo nom'ne somo a'amu hwahoponjoso hofiko sekumo fonjasehumentohofoho hopaso hofikimo fonjahufijoso sekwoe ae'uyo (*nampa*) sopo hopoenso imo'n'ingkuhwoso'no sekwo tohino so'no aku tohino uyonefoho.

¹² Hwe nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho anga'no hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino somo lokoefomahon'ingki uhwonimentoheso hwom'hwom' m'kun'imposo imentisofoho. Oso

hohosohonta mofehi'nyoso sikwo'mno titiso pa'nyo imo'n'ingkahon'ingki hamno honiyo'nohino imo'n'imentisofoho. ¹³ Osohonta hntokwaliyo ahwomo mta'ni hwahopo piwahu'mentisofoho. Oso hiso'no nakwo huno moi'wonoho. Ifofo engo yonto solongkoe ufo'nji mojo'nji wasy'wo'n'ingkiiso hopa hntokwaliyo piwahu'mentisofoho. ¹⁴ A'amu ife popojasy'wo'n'ingkohoho hopaso ahwomo oso hopa popojonto moi'wo imo'n'imentisofoho. Hwofiki'nyo hwanji mijo'njo sponjo hwaho we'e sohwanji hofikoe angoso nuliko'mantifi we'enehwo nonje ehumamentohofofoho. ¹⁵ A'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwanji hwe engo hopi'nonohino sohwanji a'amu itokuso'njo sohwanji mokosyohumawo'n'ingkohoho sohwanji a'amu hamniyoho'njo sohwanji a'amu yokumpohn'nyo sohwanji a'amu syoho ulohofiyo sohwanji a'amu sikiyo so'nji a'amu hopi'nono hofiko iyoho engo un'ingkahon'ingki limentohofi, Nakwo sokimo'mo hwa'imo'mo woswantane'no ihwono. ¹⁶ Ose ulontifi ulimentohofi, Hwofiki'nyo sohwo, oso hwe kakoe epohumayo sopo humaso sohwo'nji hwe nom'ne nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo'nji siko nakumo yoka nal'sihnnoho kiko nofosomahoji nakumo fifehu'mokonasyo. ¹⁷ U, siko nakumo yoka nal'sihnnne sikunoso olohonta nto i'mofapohoho. I oso'no nakwoe wonyo somne'no siko nakumo aku nejpiso sohonta yokumpohn'nyoso tihwo waloho'mtolo. O'o, awonoho. Ose limentohofofoho.

7

A'amu Is'lael 'wan hantilet fouti-foua tausen' (144,000) sofe hungkunofoho.

¹ Ose uhwononji nom'ne wojo hopa uhwon'mentoheho, a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwa hwaho tokwajo ae sopo lohofontifi ifofo oso'mo so'mta'ango osofosofahu'nohino somo aho kesyohumentan'ngkofi uhwon'mentohefoho. Oso ifofo hiso mijo ayomo hwahomo iyo oso'njo sopo muloho'mentisofoho. O'o, ifofo homo somo pijwahumentohofofoho. ²⁻³ Ose uhwononji uhwon'mentoheho, a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo mofehi'nyo si'mofapiso so'mta'ni nosaponto Anitu songo ne'no humayo sohwoe ifalifaliyo mt'i'mokiyo'neso aho nomokosyohumanto mango engo ul'mento, Sekwo a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwaso sekwo hwaho'nji mijo ayo'nji wonyo imokiyo'ne yokumpohn'nyo mokosyohumalofo sohwaso we'e nehwo fohontohumamno. Simo'mo nakwo Anituye syoho ulohofiyo sohwaso yomohu'nyopo Anitu kakwo'yohwo sohwoe ifalifaliyo mt'i'mokosy'hwasi i osohonta sekwo hwaho'nji mijo'nji iyo'nji wonyo hnmokumno. ⁴⁻⁸ Ose upa'nonji a'amufe yomohu'nyopo ifalifali mt'i'mokinyo neso atofu linyoso ole upa'n'mento. A'amu Is'lael temtitofu aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somta'ango a'amu wan hantilet fouti-foua tausen (144,000) somo Anitu kakwo sohwoe ifalifaliyo mt'i'mokinyo hwafoho. Temtitofu homo homta'ango a'amu tiwelif tauseniso (12,000) ma'mentohofofoho.

Jutafe temtitofoso tiwelif tausenfoho (12,000).

Lupeniye temtitofoso tiwelif tausenfoho (12,000).

Ngkataye temtitofoso tiwelif tausenfoho (12,000).

Asyafe temtitofoso tiwelif tausenfoho (12,000).

Napitalaiye temtitofoso tiwelif tausenfoho (12,000).

Monaseye temtitofoso tiwelif tausenfoho (12,000).

Simeyouniye temtitofoso tiwelif tausenfoho (12,000).

Lifaiye temtitofoso tiwelif tausenfoho (12,000).

Isokafe temtitofoso tiwelif tausenfoho (12,000).

Sepiyulaniye temtitofoso tiwelif tausenfoho (12,000).

Jousepiye temtitofoso tiwelif tausenfoho (12,000).

Mpenyaminaye temtitofoso tiwelif tausenfoho (12,000).

Oso a'amu hofosofe yomohu'nyopo Anituye ifalifaliyo hi'njofoho.

Anituye a'amu ne pi'n'ingo engoso hofiko Anituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokumentohofofoho.

⁹ Ose uhwononji nom'ne wojo hopa uhwonimentioneso hwe moya'mi pi'ningo engoso oso a'amu hiso a'amu hofiko atofa joso hopo'maho. Oso a'amu hiso temtitofo homo homta'angoso hwaho kengo kengo a'apaho kengo kengo hungkuno kengo kengoso hofiko hwapife sawemo halojo inyoso Hwe Engo sohwoe epohumayo simano sopo loho'mentionhofofoho. Osopo lohofontifi Anituye mango hwamo uyakolo'mentionhofo so'no tohe hweho nomantifi simonyo yontifi ¹⁰ mampaho engo'nji ole limentohofi, Nakwoe Anitu epohumayopo humaso sohwo'nji Jisas nakwoe Wonyo'ne Tohino Engo Ma'mentiso sohwo'nji siko nakumo asomo netimahonngki nakwo wopingo humalohwono.

¹¹ Ose ulahonngkofi a'amu ahwomomjo sohwa Anituye epohumayo somo ehofomokosyohumalofo sohwa hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohinohi sohwanji yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohinohi oso hwanji hofiko Anitumne'no hwomtame ehumantifi Anituye yofe ho'noma'mentionhofofoho. ¹² Ole limentohofi, Nehopeho. Nakwo nakwoe Anitumne'no simonyo engo uyano. Kakoe yofe engo, kakoe yokumpohn'nyo so'ntnne'no woho'nomano. Kakoe huno wopingo yakolo'nnyoso, kakoe yokumpohn'nyoso ne'no nowentihwonefoho. Oso'no nakwo kakimo isamoyoka engolopohamo ulihwano. Oso hungkunoso nehopeho. Ose ulimentohofofoho.

Oso a'amu pi'ningo engo sofe tohino so'no Jounimo lutihwamentisofoho.

¹³ Ose uhwonngkahonngko hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'no somta'ango fihwo ntimento, Olo a'amu hwapife halojo sawemo'njo lohwa tihwalo. Nti'mta'ango hwalo.

¹⁴ Ose ntahonngki ulimentiono, Hwe engofo, ngko huno maniyohoyohoho. Kiko huno kiyohoho. Ose ulahonngko oso hwe engo huhwo sohwo kako tango mikunimposo imofapone so'no ole ntimento, Anitu kako oso tango mikunimpososo hwahopo uyimentiso sohonta a'amu hiso nohumantifi Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontifi poyo pe'ningkahonngkofi Anitu kako hofikimo olo pone'no motosahopohoho. Simo'mo hofikoe honngkano wonyo somne'no hwapife mijo yajjwohoho hopaso hofikoe honngkano wonyo somo Jisasiye honyo'nji wae yao'mentisoso hwapife kiho ane pa'nyo halojo imo'nimentisofoho. ¹⁵ Oso hiso'no hofiko Anituye epohumayo sopo lohokwofo. Sikuno huhwo huhwi imingo'nji sikuno'nji hinjopo hofiko Anituye angohwomomjo somo kakoe syoho ulohofiwonngkohofofoho. Anitu kako kakoe epohumayo sopo humanto hofiyo umokosyohumawonngkisofoho. ¹⁶ Oseso hofiko mijoho apa'no mape'nyofoho. Hofiko mijo'no mumo'nyofoho. Mofehi'nyo hofikimo tohu mufojiyofoho. Tohino muhmnyofoho. ¹⁷ Hwapingoso hwe hofikoe wonyo'ne tohino ma'mentiso sohwo kako Anituye epohumayo sopo nohumanto hofiyo mokosyohumaho. Kako a'amu homo somo mijo timo so'mo ipemotasyihwosi mijo songo ne'no humayo'ne nifitnnefoho. Osopo Anitu kako hofikoe timijo wae imofihwosi hofiko humotaha apa'no malifitnnefoho.

8

Impe mijaho'njo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo lojwohofajahinyoso lokoeforma'mentisofoho.

¹ Ose uhwononji oso wojo hopa simo'mo uhwonimentioneso apa'no uhwonimentionefoho. Oso hohosohonta nakwoe Wonyo'ne Poyo Imo'nimentiso sohwo kako impe mijaho'njo iyoswomo lojwohofajahinyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso lokeofomahonngki osohonta a'amu hopi'nono oso hopo sopo humamentohofoso hofiko songo songo miyo'njo yontifi mampi'nyo humantifi tifi no'mo hwahopo tango imo'none so'no humafisohunyo imentionhofofoho. Osopo nohumentanngkofi mofehi'nyo we'enehwo umentisofoho. ² Mofehi'nyo we'enehwo noposahonngki uhwonngkoheso a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne

mta'ango hufa'uyo sohwa Anituye epohumayo'njo sɪmanopo humawo'nɪngkohoho sohwaro Anitu kako kounoho anga'no anga'no hu'muyɪmentisofoho.

³⁻⁴ Nohu'muyahonɪngki ahwomomjo nom'ne sohwo ijempoho Anitumne'no yo'mayo ho'nasyɪwo'nɪngkohoho sopo lohofonto kako noswanyo na'nohino'njo tɪkayo akino wopɪngo'njo usɪmokiyo'ne mokosyohumamentisofoho. Hofɪko kakimo hwamno pa'nyo engo akino wopɪngo'njo umentohofofoho. Kako Anituye hwe moya'mi somne'no jomo ujo hungkuno so'nji hwamno pa'nyo akino wopɪngo'njo so'nji manto nomɪhu'mokonto ijempoho na'nohino Anitumne'no yo'mayo ho'nasyɪwo'nɪngkohoho sopo Anituye sɪmano sopo wojo somo tɪkayo akino wopɪngo'njo so'nji Mpohumo jomo ujo hungkuno so'nji wa'mentisofoho. ⁵ Akino wanto kako oso ijempoho somta'ni toho nomanto oso noswanyo homo somo toho ihm'mofonto hwaho ayo yawojo'mne'no umokwajɪmentisofoho. Oso toho hiso nɪmokwojahonɪngki ahwomo yoka emta'mɪngo engo yonto hwaho hwomɪhwo engo imentisofoho. Ose uhwononji ole syafɪhu'mentoho, oso hungkuno Anitumo jomo ujoso tɪkayo'nji Anituye sɪmo sopo sɪmentiso hungkunoso ne umo'nɪmonto yalofoho.

A'amu ahwomomjo osofosofahn'nohino sohwa kounoho yoka lɪmentohofofoho.

⁶ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ango hufa'uyo sohwa hofɪkoe kounoho yoka wolano lontɪfi ito'no esyohumamentohofofoho.

⁷ A'amu ahwomomjo sɪmo'mjo huhwo sohwo kounoho yoka lahonɪngki ifoyo wosoho pa'nyo'nji toho'nji honɪyo'nji nem'no uhwoso'mokonto hwaho ayo yawojo'mo mo'mentisofoho. Oso hiso nomofahonɪngki iyo hwaho hoja hopi'nono hufa'u sɪhune imo'nɪmentisoso anga'no toho nɪngkahonɪngki hufa'u lohofoho.

⁸ A'amu ahwomomjo osofeponjo sohwo kako kounoho yoka lahonɪngki hofɪko toho hwofɪki'nyo pa'nyo mɪkunɪmposo engoso mijo ayo hopi'nonohinomo ho'nao'mentohofofoho. ⁹ Oso toho hiso mijo hufa'u sɪhune mtohupo'mentisofoho. Oso mijo anga'nohino sohomo honɪyo'nohino imo'nonto yo'mayo inanɪku songo humamentohofoso poyo pe'nɪmentohofofoho. Yofayokino oso ho'mo so'mo a'amu hi'nji nowentanɪngki a'amu hi'nji wae yao'mentisofoho.

¹⁰ A'amu ahwomomjo hufa'u sɪhune sohwo kounoho yoka lahonɪngki hntokwaliyo engo sohwo toho kwefoho pa'nyo sohwo mijɪlɪmno nom'ne sopo ho'nao'mentisoso oso mijo huhwo sohwo hufa'u sɪhune mtohupo'mentisofoho. Anga'nohino sohomo mo'mentisofoho. ¹¹ Oso hntokwaliyo engo huhwo sohwo kakoe yofeso Noufo Iyoho'njo Pa'nyo hweho. Oso mo'mentiso hopo sponjo mijoso iyoho'njo imo'nɪngkahonɪngki a'amu hofɪko ifanɪmentohoho oso iyoho huhwo sohwo polo'meehumamentisoso fehohnjoso pe'nɪmentohofofoho.

¹² A'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwo kounoho yoka lahonɪngki mofehi'nyo hamno hntokwaliyo oso hufa'u sɪhune mtɪhupo'mentisofoho. Oso anga'no anga'nohino homo somjo hufa'u sɪhune hufa'u sɪhune mtɪhupo'mentiso homo somjo anga'no anga'nohinoso sɪkwo'mno imo'nɪmentisofoho. Oso hiso'no mofehi'nyo hamno hntokwaliyo lɪwo'nɪngkiso sohonta pijijo imo'nɪmentisofoho. Fehohnjo majofoho.

¹³ Ose imo'nɪmentiso sohonta uhwonɪmentoheso sɪwe mɪkunɪmposo sohwo ahwomomo fekwoswahonɪngki uhwononji ole syafɪhu'mentoho, U tango mɪkunɪmposo u'mofapmmonte'no yalofoho. Sɪwe sohwo mampaho mohm'no ole lɪmento, Nje a'amu, nje a'amu, sekwo hwahopo humalofo soku, sekumne'no hitoho ntokwoho. A'amu ahwomomjo hufa'u sɪhune ae'uyo sohwa kounoho yoka wolantɪfi yalokwofo. Nolɪkujo'no tango engo mɪkunɪmposo wose'ma'montonoho. Ose lɪmentisofoho.

9

A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako kounoho yoka lɪmentisofoho.

¹ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako kounoho yoka lahonɪngki uhwonɪmentoheso hntokwaliyo anga'nohino sohwo kako hwahopo

pi'wahu'mentisofoho. Nopi'wesyahon'ngki hofi'ko oso hntokwaliyo homo somo pi'nimo hwapingo ane'njo sopo hano hwosampesoso uy'imentohofofoho. ² Pi'nimomjo hoku'yo hwosompeehon'ngki oso pi'nimo homo somjo toho engo somta'ni tikayo sikwo'mno engoso sapmentisofoho. Oso tikayo hiso mofehi'nyo'nji ifofo simano esyafo'neso sikwo'mno imo'nimentisofoho. ³ Oso tikayo homo somta'ni mpompali'me pa'nyo pi'ningo engo folofomanto hwaho ae yawojo'mo ifehu'mokahumentisofoho. Oso mpompali'me pa'nyo huhwo sohwa hofi'koe yokumpohn'nyoso a'nantihwoyo sohwafe yokumpohn'nyo pa'nyo hwafoho. Oso yokumpohn'nyo hiso'nji a'amumo mokintofo'nefoho. ⁴ Hofi'ko mpompali'me pa'nyo sohwa ole ul'imentohofi, Sekwo hoja hwanji iyo hwanji yo'mayo hwaho loponjo foka'nyo somo fonifonyo imokukutoho. O'o, hwe moya'mi Anituye ifalifaliyo yomohu'nyopo mamti'mokinyo'njo somo tohino engo uy'imno. ⁵ Sekwo hwe moya'mi hopi'nonohino homo somo tohino engo uyontan'ngkuji hamno aho fehohnjo hopi'nono woseyakolo'montonoho. I oso'no sekwo poyo umokukutoho. Ose ulahon'ngkofi mpompali'me pa'nyo huhwo sohwa tohino engo a'nantihwoyo sohwa uy'iwon'ngkohofo hopaso uy'imentohofofoho. ⁶ I oso hohosohonta a'amu tohino engo mafikujo'no poyo wape'nife ko likuji tohino uy'ifijoso a'amuso hofi'ko poyo pe'nyo'ne honingkanoso motipemap'fitnnehofo. Oso hiso'no poyo umo'nano ko lifijoso poyo mmo'nifitnnehofo.

⁷ Ngko uhwon'mentoheho oso mpompali'me pa'nyo huhwo sohwa hofi'ko oso yahu a'amu hn'nomokom'wo'n'ngkohofo sohwafe engo pa'nyo hwafoho. Hofi'ko ikujoho wofongki'nano lontifi ito'no esyohumentan'ngkofi uhwon'mentohefofo. Hofi'koe mnokino sopo wokoso wonyoangkafo foto'n'imentohofofoho. Hofi'koe simanoso a'mosimano'njo hwafoho. ⁸ Hofi'koe mijiyoso sawemofoho. Hofi'koe mangoso siwat'mangofoho. Mango hiso yokumpohn'nyo yahu sihwano pa'n'ngofoho. ⁹ Oso mpompali'me pa'nyo sohwa hofi'koe swokinoso mijo y'ihumo sohwafe a'apaho ni'hu'no sojo pa'nyo uhwon'wo'n'ngkuhwoneso pa'nyo'njo hwafoho. Hofi'koe fefeeloho peengku peenjo mpuyo pi'ningo engo'njo pa'nyofoho. Yahu pi'ningo engo sohwafe kunto'yoka pa'nyofoho. ¹⁰ Hofi'koe somiso a'amu somo montitofontan'ngkofi hamno aho fehohnjo hopi'nono uyakolo'mentisofoho. Tohino engo mikun'imposo uy'imentohofofoho. ¹¹ Mpompali'me pa'nyo sohwafe hwe engo sohwo kako towahuno wonyo sohwo pi'nimo hwapingo ane so'mo mokosyohumawo'n'ngkiso hweho. Kakoe yofeso a'amu Hipiluso ole li'wo'n'ngkohofoso Opeeton. A'amu Ngkilikiso ole li'wo'n'ngkohofi Opal'yon. Oso hungkuno hwapingoso olenoho. A'amumo Wonyo Umokuwo'n'ngkiso hweho.

¹² Osohonta uhwon'mentoheho tango engo mikun'imposo simo'mjoso moi'wonoho. Nom'ne hufa'u weho. Tango hufa'u umo'n'montonoho.

A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kako kounoho yoka li'mentisofoho.

¹³ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kounoho yoka li'mentisofoho. Oso Anituye simano sopenjo ijempoho na'nohino'njo Anitumne'no yo'mayo ho'nasy'wo'n'ngkohofo sopo hwolafeso osofosofahu'nohino'njo sopo yahu mpulimokau sihwano hopa uhwon'mentohefofo. Oso ijempoho hopo sopo nta'ni mampaho ho'nimentisofoho. ¹⁴ Oso a'amu ahwomomjo kounoho yoka li'mentiso sohomo mampaho hiso ole ul'imento, Kiko towahuno wonyo osofosofahu'nohino sohwa Mijo Yufiletis tafe sopo impe into'nawotofo sohwa nu'mahoji fisihuto'mihwajo. ¹⁵ Ose ulahon'ngki kako nowento isihuto'mihwaj'mentisofoho. Oso towahuno osofosofahu'nohino wonyo sohwa Anitu kako olo soswo lomo olo hamno lomo olo sikuno lomne'no impe into'nawo'mentisofoho. Hofi'ko nowekuji a'amu hwahoponjo hopi'nonohino somo hufa'u sihune hotitofikuji anga'nohino somo fonjasy'kuji mtitofu hufa'u umo'n'montonoho. ¹⁶ Oso towahuno wonyo sohwa isihuto'mihwojahon'ngkofi ole upa'n'mento, Towahuno wonyo huhwo sohwafe

a'amu ikujoho'ne yahupo kehupalofu sohwa hofiko nihu'no pi'ningo hwafoho. Tu hantilet miliyon (200,000,000) hwafoho. ¹⁷ Ngko wojo hopa uhwon'ngkoheso olenoho. A'amu yahupo kehupalofu sohwafe manji'mofo sojo pa'nyoso hon'jwo, sonjijo hwasimijo'njo hwafoho. Yahu sohwafe mnokinoso sikiswojo sohwafe mnokinonjo pa'nyo hwafoho. Yahufe mango mta'ni tikayo akino wonyo'njo sikwo'mno hwasimijo'nji toho'nji sjomokoho'naweho. ¹⁸ Oso toho hiso'nji tikayo akino wonyo sikwo'mno'nji hwasimijo'nji hofikoe mango mta'ni a'amu hwahoponjo somo hufa'u sihune hotitofonto mtitofu anga'nohino somo poyo imokumentohofofoho. ¹⁹ Oso yahu sohwafe yokumpohn'nyoso hofikoe somimo hofikoe mangomo wo'nyoponoho. Hofikoe somiso homa a'amumo toho lofiwo'ningkiso sohwafe mnokinonjo pa'nyo hwafoho.

²⁰ A'amu poyo mape'nyoso hofiko nohumantifi hofikoe yahino wonyomne'no simeho miwolo'mokiyo'njo imentohofofoho. O'o, hofiko towahuno wonyo homo somne'no hwomtame ulohofiwo'ningkohofofoho. Oso towahuno wonyo huhwo sohwafe yofe ho'nomayo'ne so'no hofiko hwasyo anituye huyo'mango sojo mta'ni iyo mta'ni hwaho mta'ni mtimokontifi osomo hwomtame imentohofofoho. Oso mtimokumentohofoso haloho mupa'nyofoho. Timo muhwonyofoho. Hano memoyo'njofoho. ²¹ A'amu hiso hofiko nom'ne a'amu somo nofonjasyontifi ki'nyo imokontifi a'mohufo yontifi yo'mayo ho'yangoso hufo ma'mentohofofoho. Oso yahino wonyo homo somne'no hofikoe simeho miwolo'mokiyo'njo imentohofofoho.

10

A'amu ahwomomjo sohwo Jounimo iyoswo uyahon'ngki Joun nimentisofoho.

¹ Ngko oso hohosohonta uhwon'mentoheso, a'amu ahwomomjo nom'ne yokumpohn'nyo sohwo ahwomo mta'ni pmentisofoho. Kakoe manji'mofoso himofoho. Kakoe mnokinopo sakungkwolan'ngko kotofahinyo hweho. Kakoe simanoso mofehi'nyo pa'nyofoho. Kakoe sifeso toho sitnnyo pa'nyofoho. ² Kakoe ahomo iyoswo we'e popojahinyofoho. Oso iyoswo hiso fisojwahinyofoho. Kakoe sife angahohnjoso mijo ayo sopo fesyohumaho. Sife hwonamonyoso hwahopo fesyohumaho. ³ Oso hopo sopo kako nohumanto mampaho mohm'no sikiswojo hauwayo yoka hopa lahon'ngki ahwomo yoka aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u ho'ningkahon'ngki oso homo somta'ni hungkuno upa'nimentohofoho. ⁴ Oso hungkuno ahwomo yoka somta'ni upa'nimentoheso wamtimokumonji yahon'ngko mampaho ahwomo mta'ni ntimento, Oso hungkuno ahwomo yoka aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo ho'ningkisoso kiko ifalifaliyo nomtimokohotoho. Hiyaso mokosyohumaho.

⁵ Oso a'amu ahwomomjo sife anga'no mijo ayo sopo fesyohumanto sife nom'ne hwahopo fesyohumaho huhwo sohwo kako hungkuno nehopi ujo'neso kakoe aho anga hohnjoso ho'noma'mentisofoho. ⁶ Noho'nomanto ulimento, Anitu songo ne'no humaso sohwo yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji mijo ayo somjo so'ntnne mtimokumentiso sohwo yokintahopone'no hungkuno nehopi walimonne'no yohono. Hungkuno olenoho. Sikuno moi'wonoho. Oso'no Anitu kako mohontohumanehoho. O'o, a'amufe hungkuno ikwolofo'ne sikunoso nto i'mofapohoho. ⁷ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kounoho yoka ho'ningkuhwoso'no yo'mayo hungkuno Anitu kakoe syoho ulohofiyi sohwo uyahon'ngki nalimotofoso olohonta ne umo'nimontonoho. Hohonta olo hungkuno hiloso huno mehohosasiyo'njo imojoso olohonta ne imo'ningkuhwoso'no a'amufe hunoso wehohosahumontonoho.

⁸ Ose lahon'ngki oso mampaho ahwomo mta'ni simo'mo ntimentiso hopaso olohonta apa'no ntohi, Olohonta kiko nuhuji oso iyoswo a'amu ahwomomjo sohwo sife anga'no mijo ayomo fesyohumanto nom'ne hwahopo fesyohumaso sohwo kako iyoswo fisojwosyohumasoso kiko maho. ⁹ Ose ntahon'ngki ngko nowenji ulimento, Kiko oso iyoswo we'eso ntape. Ose ulahon'ngko ntimento, Ou, kiko olo iyoswo loso nomahoji

hmnyo. Kiko njoso humo meyo kihwosi u jije simeho mo'mo iyoho wakimmtonoho.
¹⁰ Ose ntahoningki iyoswo we'e loso a'amu ahwomo mta'ango sohwoe aho mta'ni nomanji manimentoheso nje mangomo humo meyo nyahoningki ningku'nimentoheso iyoho nmentisofoho. Hwapngoso yo'mayo imo'noneso tango'njofoho.

¹¹ Ose yahoningko ntimentohofi, Kiko hwe moya'mi ango hopi'nonohino hungkuno kengo kengo'njo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumawo'ningkohofu oso hwamne'no oso iyoswo ningkinoso yo'mayo imo'none so'no filutihwaho. Ose ntimentohofofoho.

11

A'amu hufa'u hwa'u Anituye hungkuno ujo'ne hungkunofoho.

¹ Ngko nohumentaningko ango imayo iyo'ne iyo ntapontifi ntimentohofi, Nolikafohoji Anituye tojo ango engo Jerusalem lohojwo so'nji oso ijempoho yo'mayo Anitumne'no ho'nasyiwo'ningkohofu so'ntnne'no sawemo so'no yamofu fiyo. Ose yohoji kiko a'amu Anituye angomo Anitu kakoe yofe ho'nomayo'ne humalofo somo atofu fiso. ² Oseso kiko oso angkuhwafo we'e mempo hohnjo somo yamofu yohotoho. O'o, oso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo iwo'ningkohofu sofeponoho. Oso'no kiko yamofu yohotoho. A'amu hiso hofiko ango Jerusalem so'nji oso angkuhwafo we'e mempo hohnjo so'nji fonifonyo yontaningkuji soswo hufa'u sihune uyakolofihwosi nom'ne hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'no uyakolofihwoso'no fonifonyo wesojwaofantifeho. ³ Fonifonyo hiso yontaningkuji a'amu hufa'u hwa'u nje hungkuno ujo'ne yokumpohn'nyo uyime sohwa'u siko ifa nano ho'yoso meki'nisoso hofikoe simeho tango unyoso a'amumo utihwayo sohwa'u tifi yo'mayo imo'none so'no ulanjyoho.

⁴ Ulontaningkohosi soswo hufa'u sihune nom'ne hwasyopo uyakolofonefoho. Ose ntahoningki uhwonimentoheso, oso hwe hufa'u sohwa'umne'no hohonta hwe fihwo Sekolaiya kako hungkuno ifalifaliyo mtimokumentisofoho. Siko iyo hufa'u ipisayo'njo sikiloho hufa'u Anitu yo'mayo hwaho mokosyohumayo sohwoe simanopo loho'mentisiye hwa'uyoho. Ose uhwononji Sekolaiyafe hungkuno hiso ne imo'nmentisoso uhwonimentohofoho. ⁵ Ose uhwonimentoho, a'amu wonyoso hofiko hwe sohwa'umo wonyo umokantifi sikoe mango mta'ni toho sosi'jaofaponto sikoe mango sohwo toho ulasyiwo'ningkisofoho. Ou, a'amu hwe hufa'u hwa'umo wonyo umokumo lihwosi yoso sohwo kako oso pa'nyoso wape'nimontonoho. ⁶ Oso hwe sohwa'umo Anitu kako yokumpohn'nyo mikunimposo uyimentiso so'no siko ifoyo honingkano ifoyo masiyo'ne pijwasiyoso siko hoponoho. U siko ole liso'manji, A'amu somo yo'mayo tango u'mano. Ose liso'manji ne umo'nono lisoso siko hoponoho. Oso hohosohonta siko Anituye hungkuno ulonji yo'mayoso imentisiyefoho.

⁷ Siko Anituye hungkuno moi'wo losojwaofahoningki pinimo hwapingo ane somta'ni sikisiwojo engo simofapmentisofoho. Nosi'mofaponto hwe sohwa'umo toho wolofahumo lonto ikujoho fongki'nontifi siwojo sohwo hwe sohwa'umo hwotoho fento toho lofahumentisofoho. ⁸ Sikoe pijafoso honingkano engo sopo wo'mentisofoho. Oso pone engo homo somo hohonta sikoe hwe engo sohomo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho. Oso pone engo so'no pahnnimo hungkuno liwo'ningkuhwoneso ole, Soutom'nji Ijipi'njoho. Hwapngoso oso a'amu huhwo sohwa hofikoe honingkano wonyoso a'amu Soutom'nji Ijipi'njo pa'nyo hwafoho. ⁹ Sikoe pijafoso ne'no nowentaningki a'amu temtitofu kengo kengo'mta'angoso hungkuno kengo kengo hwaho kengo kengo'mjoso nohumantifi oso pijafu somo uhwonontaningkofu sikuno hufa'u sihune nom'ne ajwopo mtihupemjao'mentisofoho. A'amu honingkano wonyo'njoso hofiko ole limentohofi, Nom'ne a'amu sohwa oso hwe sohwa'uye pijafoso ijopijisyasyikutoho. Ose limentohofofoho. Hwapngoso hwe sohwa'uye yofeso monje yasiyo'nefoho. ¹⁰ Hwe sohwa'u poyo pe'nyoso'no a'amuso simeho wopingo umo'ningkahoningki simonyo engo yontifi wosopayo engo iloho yontifi hofikoe simeho wopingo umo'nyo so'no

hofikoe a'amu somo ho'yango engo uyimentohofofoho. Hwapingoso ole, oso hwe sohwa'u siko songo nohumentaningkiye sohonta siko a'amufe honingkano wonyo somne'no Anituye hungkuno ulonji tohino uyimentisiyefoho.

¹¹ Oseso sikuno hufa'u s'hune nom'ne ajwopo mtihupo lohonto memjaofahoningki Anitu sikimo songo ulika'mentisofoho. Siko nolikofahoningki a'amuso hofiko sikimo uhwonontifi iyoho engo imentohofofoho. ¹² Hofiko mampaho ahwomo mta'ni ole upa'nimentohofoho, Siko olopono fisapinyo. Ose upa'nontifi mango huhwo sohwa nuhwonontaningkofi siko ahwomomno himopo simentisiyefoho. ¹³ Nosahoningki hwomihwo engo imentisofoho. Imentisoso pone engo Jelusalemmjo poneso homo homta'ni kenga'no kenga'no ya'mi ya'me yao'mentisofoho. Olo hopa piwahu'mentiso, pone aho hufa'u mta'ni hotito'nohini anga'no piwahu'mentisofoho. Aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'no loho'mentisofoho. Nopiwesyahoningkofi a'amu *sefen tausen* (7,000) pe'nimentohofofoho. A'amu poyo mape'nimentohofoso iyoho engo uningkahoningki ole limentohofi, U Anitu ahwomomo songo humaso sohwo Hwe Engo nehopeho. Ose limentohofofoho.

¹⁴ Tango hufa'u moi'wo nto imo'nimentisofoho. Tango ae'uyoso i'mofaponeso uhwonimentohofoho.

A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kako kounoho yoka limentisofoho.

¹⁵ Oso hohosohonta a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kako kounoho yoka lahoninkingki mampaho pi'ningo ahwomo mta'ni ole ho'nimento, Seten olo hwaho lomo mokosyohumamojofoho. I olohonta nakwoe Hwe Engo Anitu'nji Kilais uhwatimentiso sohwo'nji siko hwaho loso nihu'nahone womokosyohumanjiyoho. Kakoe yofe engo hwaho mokosyohumayo'neso ne'no nowentihwonefoho. ¹⁶ Ose ho'ningkahoningki oso hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwa Anitu'njopo hofikoe epohumayo sopo humawo'ningkohofoho sohwa hofiko Anitumne'no hwomtame ehumantifi Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho. ¹⁷ Ole limentohofi, U nakwoe Hwe Engo sohwo si kiko jije yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hwosoho. Oseso kiko hohonta humamopmmentohino sohwo si olohonta ne'no humahno. Kiko jije yokumpohn'nyo'nji hwaho homo somo mokosyohumomopalokuno. Oso'no nakwo isamoyoka engo kilalokuhwono.

¹⁸ A'amu kikimo simeho hi'ntnnono mokijape'njoso hofiko simeho tango engo uyalofoho.

Hwapingoso jije sikuno hofikimo tango uyo'neso nto i'mofapohoho.

Olohonta kiko a'amu poyo pe'nyo sofe yahino somne'no yano ulofimonnoho.

Hohonta a'amu jije hungkuno ulimotofoho sohwanji jije a'amu yofe engo'njo sohwanji yofe engo ane'njo so'nji kikimo enjwa'mo humamotofoho somo ho'yango wopingo uyimonnoho.

A'amu hwahopo wonyo imentohofoho somo wae weeo'monnoho.

¹⁹ Ose ulahoningkofi ahwomomjo Anituye ango engo somjo hwosompo'nowentaningki uhwonimentoheso oso ipofa a'amu Juta hohonta mtimokumentohofoho pa'nyoso Anituye hungkuno'njo nakwo'nji makotiku'nyo'neso nowentaningki uhwonimentohofoho. Oso hiso ngko nuhwoningkahoningko emta'mingo yahoningki yo'mayo mampaho ho'ningkahoningki ahwomo yoka lahoninkingki hwomihwo yonto ifoyo sisayo'njo hu'mentisofoho.

12

Joun kako a'mu si'nji homa'nji uhwonimentisofoho.

¹ Ahwomomo uhwononji poji entihwayo hopaso uhwonimentohofofoho. A'mu fisi kakoe manji'mofoso mofehi'nyo pa'nyo imentiso uhwonimentohofoho. Kako hamnopo nohumanto kakoe yofe engo so'no imayo monji'ma'niyoho. Mnokino manji'mofoso

hntokwaliyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u'njiyoho. ² Kako simeho'njosi mehomi mayo'ne tohino engo umningkahonngki youwo youwo lonto aswo woma'mto imentisofoho. ³ Ose uhwononji nom'ne poji entihwayo ole uhwonimentoho. Homa honiyo'nohino mikunimposo engo sohwo kakoe mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Mnokino somo anga'no anga'nohino sopo a'amu hwaho mokosyohumawo'nngkohoho sohwafe mnokino manji'mofo montito'meehinimentisofoho. Kakoe sihwanoso aho hopi'nonohino'njo hweho. ⁴ Hntokwaliyo hopi'nonohino somo hufa'u sihune hotito'mentisoso mtitofa anga'no homa sohwo kakoe somi'nji hulijusyimokwojahonngki hntokwaliyo hwahopo p'wahu'mentisofoho. Homa huhwo sohwo a'musi kako mehomi aswo woma'mto yontanngki homa sohwo humuhwontohumantisofoho. Hwapingoso kako mehomi sohomo wofonjahumonto humihwontohumantisofoho. ⁵ A'musi kako hwomu aswo ma'mentisofoho. Oso hwomu huhwo sohwo kako tifi no'mo a'amu hopi'nonohino somo yokumpohn'nyo mokosyohu mane hweho. Oseso oso a'musi kako hwomu aswo nomahonngki a'amu ahwomomjo sohwa hofiko oso hwomo sohomo nutimantifi Anituye epohumayo kako'nji wojo sopo uhumatimentohofofoho. ⁶ Oso hohosohonta oso a'musi kako hwaho a'amu ane sopo Anitu kako a'mu simne'no ango molahumentiso sopo hiyaso le'ofonto nohumentanngki a'amu ahwomomjo sohwa hofiko wopayo uyontifi nto'no mokosyohumentanngkofi soswo hufa'u sihune nom'ne ajwopo mtihupo hamno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni anga'no uyakolo'mentisofoho.

⁷ Oso hohosohonta oso hiso uhwononji nom'ne uhwonimentoho, ahwomomo ikujoho engo lika'mentisofoho. Ahwomomjo hwe yofe engo'njo Maikel oso hwo'nji kakoe ahwomomjo a'amu sohwanji hofiko homa sohwo'nji nom'ne sohwa homa sohomo inngkamotofa sohwanji ikujoho engo fongki'nimentohofofoho. ⁸ Oso ikujoho fongki'nimentohofa hiso Maikel kakoe a'amu ahwomomjo sohwanji hofiko homa sohwo kakoe a'amu sohwanjimo hwotoho fentifi ahwomo mta'ni wae yao'mentohofofoho. ⁹ Oso'no homa sohwo kakoe honngkano ahwomomo siyo'neso nihu'nahone hano pitofasyontifi hwahopo nihu'nahone ho'nao'mentohofofoho. Oso homa hohonta humamentiso huhwo sohwo Setenyoho. Oso Seten huhwo sohwo kako hwe moya'mi hwahoponjo somo hwasyo hungkuno uliwo'nngkiso hweho. Oso huhwo sohomo kakoe a'amu'njo hwahopo weho'naofapmmentohofofoho.

¹⁰ Ose yahonngkofi ahwomo mta'ni mampaho engo ole ho'nimento, Olohonta nakwoe Anitu kako nakumo moi'wo nto menesojwao'maho. Olohonta Anitu kako Setenye tojo somta'ni moi'wo nto mesejwonamokwoho. Oso'no Anitu'nji kakoe hwomu uhwasopo'mentiso Kilais oso hwo'nji sikoe yakumpohn'nyoso olohonta utihwa'nyopo nto i'mofapohoho. Olohonta siko nihu'nahone yokumpohn'nyo wonemokosyohumanjiyoho. Kilais kako yofe hwofilo'nnyoso nto makwoho. Hwapingoso Seten kako sikuno huhwo huhwi Anituye simanopo lohofonto Anituye a'amu somne'no hwasyo hungkuno mjilimojo sohwo nihu'nahone ahwomo mta'ni wae yamokwoho. ¹¹ Nakwoe a'amu Jisas hofikoe honngkano wonyomne'no kakoe honiyo usihuma'mentiso so'nji Anituye hungkuno a'amu nom'ne somo lutihwawo'nngkohofoso oso Anituye hungkuno hiso'nji hofikimo yokumpohn'nyo utofahonngki Setenimo hwotoho hmentohofofoho. Hofiko olo hwaho lopo wopingo humayo so'no huno mosyafisiyo'njo imentohofofoho. O'o hofiko Anituye syoho so'no mango sohwa hofikimo fonjasiyo so'no iyoho munyo'njo imentisofoho. ¹² Oseso sekwo a'amu ahwomomjo soku Seten kako ahwomomo uliko'ma'mentiso so'no sekwo simonyo fiyimno. I oso'no sekwo hwahoponjo soku mijo ayomjo sokune'no ngko hitoho ntokwoho. Seten kako simeho tohino'nji sekuyepono nto pmmaho. Seten kako kakoe sikuno tifo so'no huno uyohoho. Ose ho'nimentisofoho.

¹³ A'amu ahwomomjo sohwa oso homa Seten sohomo hwahopo noweho'nofopahonngkofi Seten kako honngkanimentisoso hwahopo humanto kako a'mu hwomu aswo ma'mentiso simo tifi inifoto'mentisofoho. ¹⁴ I inifotofontanngki oso a'mu simo

Anitu kako yihufo siwe fefeeloho usopiyofahoningki oso a'musi kako hwaho a'amu ane sopono fekwamentisofoho. Osopo Anitu oso a'mu hne'no ango nto'no esyohumentisoso so'no homa sohwo kakimo toho molofasiyo'njo imentisofoho. Oso hopo sopo a'amu ahwomomjoso hofiyo umokosyohumentaningkofi soswo hufa'u sihune hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino uyakolo'mentisofoho. ¹⁵ Homa sohwo kako ape simo mijo womihulofononto kakoe mango mta'ni mijo ifofayo pa'nyo swaponto oso a'mu simo tifi umjihwosi womihulofononto imentisoso awonoho. ¹⁶ Oso mijo hiso oso a'mu simo womihulo'mo lonto tifi iningkowahoningki hwaho sohwo nuhwononto mango yo'mokosyohumentaningki mijo ukwato lohofonto oso mijoso weningku'naofamentisofoho. ¹⁷ Oso homa sohwo oso hiso nuhwononto oso a'mu hne'no simheho tohino mikunimposo umningkahoningki oso a'mu siye imu sohwo wofonjahumonto imentisofoho. Oso imu huhwo sohwa hofiko Anituye hungkunomo tifi iningkawowo'ningkohofoho. Hofiko Jisasiye hungkuno lontifi iningkowalokwofo. ¹⁸ Oso homa huhwo sohwo kako mijo ayo momingo sopo loho'mentisofoho.

13

Sikiswojo nihu'no wonyo hufa'u hwa'u i'mofapmmmentisiyefoho.

¹ Ngko nohumanji uhwonimentoho. Ngko a'amu sikiswojo pa'nyo nihu'no wonyo sohwo i'mofopahoningki uhwonimentohefoho. Oso a'amu sikiswojo pa'nyo huhwo sohwo kakoe mnokinoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Oso mnokino hopo sopo Anitune'no sifajo hungkuno mtimokinyo wo'nnyoponoho. Kakoe shwanoso aho hopi'nonohino'njo hweho. Oso hwe sikiswojo pa'nyo sohwo kakoe yofe engo utihwayo'ne kakoe shwano anga'no anga'nohino hopo sopo a'amu hwaho mokosyohumayo sohwoe mnokino manjimof wo'nnyoponoho. ² Oso a'amu sikiswojo pa'nyo sohwo kakoe sife yokumpohn'nyoso nomonyo sife yokumpohn'nyoso pa'nyofoho. Kakoe mangoso sikiswojofe mango'njo hweho. Oso swojo huhwo sohwo i'mofopahoningki oso homa Seten sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyonto yofe engo kakoe pa'nyo uyimentisofoho. Oso'no kako Setenye yo'mayoso mokosyohumamentisofoho. ³ Oso sikiswojo pa'nyo mnokino pi'ningo'njo sohwo kakoe mnokino anga'nohino somo uyo'njo uhwonimentohefoho. Oso mnokino homo somo a'amu nofonjosyahoningkofi mape'nimmentisofoho. O'o ime nto limentisofoho. Oso a'amu sikiswojo pa'nyo huhwo sohwo a'amu nuhwonontifi pisopisaho lontifi tifi iningkamentohofoho. ⁴ Oso a'amu sikiswojo pa'nyo huhwo sohwo homa engo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo uyimentisofoho. Ose uyahoningki a'amu pi'ningo engo nohumantifi uhwonontifi hofiko oso homa sohwo'nji oso a'amu swojo pa'nyo sohwo'njimo sikimne'no hwomtame ehumentohofoho. Ose yontifi limentohofi, Olo a'amu sikiswojo pa'nyo lohomo yakolo'nnyoso tihwolo. O'o, awonoho. Nakwoe hwe engoso oloho hweho. Ose limentohofoho.

⁵ Oso a'amu sikiswojo pa'nyo sohwo kako Anitumne'no hungkuno nihu'no wonyo lontaningki Anitu kako timo'nohino uhwonimentisofoho. Oso'no oso a'amu kako kakoe yokumpohn'nyo mta'ni kakoe huno mta'ni yo'mayoso yontaningkuhwosi soswo hufa'u sihune hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino uyakolofonefoho. ⁶ Kako Anitu sohwo'nji Anituye a'amu ne so'nji yo'mayo ahwomomjo so'ntnne'no sifajo liwo'ningkiso hweho. ⁷ Kako Anituye a'amu ne somo ikujoho wafongku'monto yahoningki Anitu kako timo'nohino uhwoningkahoningki kako Anituye a'amu ne hwahopo humalofo somo ikujoho fonjonto uyakolo'mentisofoho. Oso'no kako hwaho hopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne yofe engo ma'mentisofoho. Kako a'amu temtitofokengo kengo so'nji hungkuno kengo kengo'njo somo aho yokumpohn'nyo mokosyohumamentisofoho. ⁸ Anitu olo hwaholo mtimokumentisoso sohonta a'amu hopi'nono olo hwaho loponjoso hofikoe yofe iyoswo songo ne'no humayo'ne somo mawo'nnyoso hofiko oso a'amu swojo pa'nyo sohwo hwomtame ulohomentohofoho.

⁹ A'amu haloho'njo ku'manji olo hungkuno loso a'amu sikis+wojo pa'nyo sohwo kako Anituye a'amu somo ulohofone so'no haloho upa'nimno. ¹⁰ A'amu somo impo'angomo uhwatimo lihwoosi impo'angomo uhwatimontonoho. I a'amu somo hosimno'nji wofonjahumo lihwoosi a'amu nom'neso oso a'amu hisomo hosimno'nji wofonj+syantifeho. I oso'no Anituye a'amu hiso hofiko yokumpohn'nyo lohofikuji Anitumo simo'ho hi'ntnnono ne'no uyikufe.

¹¹ Osopo nohumanji ole uhwonimonto, a'amu sikis+wojo pa'nyo nom'nehwo hwaho mta'ni nopoulosohofahon+ngki uhwonimontohefoho. Kakoe sihwano hufa'uyoso yahu sipsip sihwano pa'nyo'njo hweho. Kakoe mampahoso homa Seten sohwoe mampaho pa'nyo'njo hweho. ¹² Oso a'amu sikis+wojo pa'nyo simo'mjo sohwoe yokumpohn'nyo engoso a'amu tiffinjo sikis+wojo pa'nyo sohwo oso yokumpohn'nyo engo homo somo nomanto a'amu sikis+wojo pa'nyo simo'mjo sohwo'nji nohumanto a'amu hopi'nonohino somo hungkuno yokumpohn'nyo ulimonto, Olo sikis+wojo simo'mjo lohwo a'amu kakoe mnokino anga'nohino somo fonjahumentohoho somo ime limentiso sohwoe sekwo hwomtame fehumamno. Ose ulahon+ngki a'amu hopi'nonohinoso hungkuno hisomo tifi in+ngkamentohofohoho. ¹³ A'amu sikis+wojo pa'nyo tiffinta'ango sohwo kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso imentisohoho. A'amuso hofiko nuhwontohumentan+ngkofi toho ahwomo mta'ni hwahopo piwasiyo'ne imokumentisohoho. ¹⁴ Anitu kako oso a'amu sikis+wojo pa'nyo tiffinjo somo timo'nohino uhwonon+ngki sikis+wojo sohwo kako kakoe huno mta'nnohino imojo hweho. Oseso oso a'amu sikis+wojo pa'nyo tiffinjo huhwo sohwo kako a'amu siki+wojo pa'nyo simo'mjo sohwo'nji nohumanto yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso yonto a'amu hwahopo humalofo somo hon+ngkano hwasyomo ipemotamentisohoho. Hwe moya'mi homo somo a'amu sikis+wojo pa'nyo simo'mjo sohwo ole ulimonto, Sekwo soku, oso a'amu mnokino anga'nohino somo hosimno'nji fonjosyahon+ngkofi songo ne'no humaso sohwoe yofe ho'nomayo'ne sekwo kako'ne sojo huyo'mango mt+mokumno. ¹⁵ Ose ulahon+ngki a'amuso hofiko sojo huyo'mango mt+mokahon+ngkofi a'amu tiffinjo sikis+wojo pa'nyo sohwo peefo ulohofonto huyo'mango hiso songo umokonto mamtnno'nji mampaho'nji uyimentisohoho. Oso huyo'mango huhwo sohwo poyo umokumontonoho.

¹⁶ A'amu sikis+wojo pa'nyo tiffinjo sohwo kako a'amu hopi'nonohino somo ole ulimonto, Sekwo oso a'amu sikis+wojo simo'mjo pa'nyo sohwoe ifalifaliyoso sekwoe ahopo yomohu'nyopo mt+mokinimno. U a'amu hopi'nonohino soku, sekwo yofe engo'njo yofe engo ane'njo, syoho'njo syoho ane'njo, hamniyoho engo'njo ho'yango ane'njo, sekwo hopi'nonohino hoku sekwoe yomohu'nyopo ahopo oso a'amu sikis+wojo pa'nyo simo'mjo sohwoe ifalifaliyoso mt+mokinimno. Ose ulimentisohoho. ¹⁷ A'amu oso ifalifaliyo ane'njo sohwo kako wosopayo yo'mayoso mpe miyonehoho. U nom'ne a'amu kakinta'ni yo'mayoso mpe mulohopitnnehofo. Oso ifalifaliyoso a'amu sikis+wojo panyo simo'mjo sohwoe yofe u kakoe yofe uyohope-e'ne mt+mokinyohoho. A'apahopo mt+mokinyoso a'amu sohwoe kakwo'yohwo huno syafisiyo'nefoho. ¹⁸ Oso ifalifaliyo so'no huno wosyofisyano. A'amu huno'njo sohwo kako ifalifaliyo hiso atoho lihwoosi huno ole uyonefoho. Ifalifaliyoso a'amumo upiyofonefoho. Mt+mokinyo hiso olenoho, sikis hantilet sikisiti-sikisifofo (666).

14

A'amu 'wan hantilet fouti-foua tausen' iso (144,000) hofikoe ta songo limentohofohoho.

¹ Ngko nohumanji ole uhwonimonto, oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nimentiso sohwo kako hwofiki'nyo Saiyon sopo nohumentan+ngki a'amu wan hantilet fouti-foua tauseniso (144,000) kako'nji humentan+ngkofi uhwonimontohefoho. Oso a'amu hofe sofe yomohu'nyopo a'amu nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohwoe yofe'nji kan+ngkwohwoe yofe'nji wentan+ngki uhwonimontohefoho.

² Ose uhwononji mampaho ahwomo mta'ni upa'n⁺imentohefoho. Mampaho hiso mijifat⁺kusi'yoka ahwomo yoka mpompusofe tompuyo fonji⁺wo'n⁺ingkohofoyoka pa'nyo upa'n⁺imentohefoho. ³ Ahwomomo uhwononji uhwon⁺imentoheho An⁺tuye epohumayo sopo yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sohwanji oso hwa humohumantohofohopo sopo a'amu wan hant⁺let fouti-foua tausen⁺iso (144,000) nolohofont⁺fi ta songo li⁺mentohofofohopo. Oso a'amu hwahoponta'angoso hof⁺ikoe wonyoso Jisas kako wae yao'mentisofohopo. Oso'no a'amu hiso hof⁺iko'nohino oso ta songo somo huno'njofohopo. Nom'ne a'amuso huno muyofohopo. ⁴ Oso a'amu hiso hof⁺iko An⁺tumne'no si⁺meho anga'no uyont⁺fi hwasyo an⁺itu sohomo t⁺fi min⁺ingkayo'njofohopo. Nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n⁺imentiso sohwo kako hano ntonte wamo loso u oso a'amu hiso hof⁺iko t⁺fi un⁺ingkowant⁺feho. Olo a'amu loso a'amu nom'ne somta'ni An⁺itu kako'ne'nji kakoe hwomumne'nji si⁺mo'mo ma'mentisofohopo. ⁵ Hof⁺iko hwasyo hungkuno majofohopo. Hon⁺ingkano wonyoso ni⁺hu'no anefohopo.

A'amu ahwomomjo hufa'u si⁺hune sohwa hungkuno li⁺mentohofofohopo.

⁶ Ngko nohumanji ole uhwon⁺imento, A'amu ahwomomjo sohwo kako An⁺tuye hungkuno songo ne'no humayo'ne a'amu hwahopo humalofo somo lut⁺hwayo'ne yohohisyomoyonto. A'amu hwaho kengo kengoso a'apaho kengo kengoso hungkuno kengo kengoso temtitofokengo kengo osomne'no yohohisyomoyonto ul⁺imentisofohopo. ⁷ Kako mampaho engo'nji ole ul⁺imento, An⁺itu kako a'amufe hungkuno ikwolofone si⁺kuno nto i'mofapohoho. Oso'no sekwo iyoho ikuji kakoe yofefoho'nomapmno. Oso hwe hwaho'nji ahwomo'nji mijo ayo'nji yo'mayo so'nji mt⁺imokumentiso sohomo si⁺meho uy⁺ikuji hwomtame fehummamo.

⁸ Ose ulahon⁺ngki a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo si⁺mo'mjo sohomo in⁺ingkaponto ul⁺imento, Pone engo Mpapiloun wonyo nto imo'n⁺maho. Pone engo hiso nto pi⁺wahu'maho. Oso hopo sponjo a'amuso hof⁺iko hon⁺ingkano wonyo mi⁺kun⁺imposo iwo'n⁺ingkohofoso hof⁺iko a'amu kengo kengoponta'ango somo hon⁺ingkano wonyo homo somo kompemotapmmentohofofohopo. Oso'no olohonta An⁺tuye si⁺meho tohinoso hof⁺ikimo ni⁺hu'nahone wonyo umokumasofohopo.

⁹ Ose ulahon⁺ngki a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo ahwomomjo si⁺mo'njo sohwa'umo in⁺ingkaponto mampaho engo'nji ole ul⁺imento, A'amuso hof⁺iko oso a'amu siki si⁺wojo pa'nyo sohomo u kakoe huyo'mango sohumne'no hwomtame ehumafijoso hof⁺ikoe yomohu'nyopo ahopo si⁺wojo sohwoe mt⁺imokinyo hi'njo'manji ¹⁰ oso a'amumne'no An⁺itu kako si⁺meho tango mi⁺kun⁺imposo uy⁺ihwosi tohino engo uy⁺imontonoho. Toho engo akino wonyo'njo somo uhumajoso sopo nohumafikuji tohino engo ne'no umnonefoho. Osopo nohumentan⁺ngkuji a'amu ahwomomjo sohwanji a'amu hof⁺ikoe wonyomne'no poyo pe'n⁺imentiso sohwo'nji a'amu hof⁺ikimo uhwon⁺ifitnnefoho. ¹¹ Oso toho somta'ni ti⁺kayo ne'no nosyontan⁺ngkuhwosi hof⁺iko tohino maf⁺ikujoso hof⁺iko usijo'no mohumafitnnefoho. O'o a'amu oso sikisi⁺wojo pa'nyo sohomo u kakoe huyo'mango somne'no hwomtame ulohofont⁺fi hof⁺ikoe a'apahopo kakoe ifalifaliyo mt⁺imokumentohofoso hof⁺ikoe si⁺kuno'nji im⁺ingo'nji hinjopo tohino ne'no umnonefoho. Ose ul⁺imentisofohopo.

¹² I a'amu An⁺tuye hungkunomo t⁺fi in⁺ingkawo'n⁺ingkohofosoku Jisasimo si⁺meho hi'ntnnono uy⁺wo'n⁺ingkohofosoku sekwo olo hungkuno hiloso upa'n⁺ifijo'manji yo'mayo tango ko se'masoso sekwo An⁺tumne'no yokumpohn'nyo lohopotnnefoho.

¹³ Ngko nohumanji ahwomo mta'ni mampaho ole upa'n⁺imento, Ki⁺ko nje hungkunomo ifalifaliyo ole mt⁺imojo, Yo'mayo uhwonalokuso somo moi'wo imo'n⁺ingkuhwosi oso hohosohonta a'amu An⁺tuye syoho ikuji pe'n⁺ifijoso si⁺meho wop⁺ingo umo'n⁺imontonoho. Ose ntahon⁺ngki An⁺tuye Towahuno Wop⁺ingo ul⁺imento, Ou, nehopeho. A'amu hiso hof⁺ikoe syoho engo noho'naof⁺ikuji usijo'no wohumant⁺feho. Hwap⁺ingoso a'amu An⁺tuye syoho'njo sohwo kako An⁺tuye hungkuno ne'no lut⁺ihwahon⁺ngki a'amuso hungkuno homo somo si⁺meho hi'ntnnono uyont⁺fi

Kiko nakwo a'amu hopi'nonohino hwaho'meemjo hn'nimo nemokosyohumahnno sohosi jije yahino ito'nohino ne'njofoho.

⁴ Hwe Engofo, kiko'nohini honingkanu wonyo ane'njo hwosoho.

Oso'no kikine'no iyoho miyo'njoso tihwolo.

Jije yokumpohn'nyo engoso yofe moho'nomayo'njoso tihwolo. O'o, awonoho.

A'amu nihu'no hopi'nono kikine'no hwomtame wekhumantifeho.

Hwapingoso jije yahino wopingo'nohinoso utihwa'nyopo i'mofopahoningki uhwonimentohofoho.

Oso ta hiso limentohofoho.

⁵ Oso hohosohonta ta lahoningkofo ngko nohumanji uhwonimentoheso Anituye ahwomomjo tajo ango engo somjo ango ajwomo'mjo kako humawo'ningkiso somjo hoku'yoso nohwosompo'nowentaningki uhwonimentohefoho. ⁶ Oso ango engo homo somta'ni a'amu wonyo imokiyo'neso ahomo mokosyohumantifi swomotolikofapmmentohofoho.

Hofikoe hwapifeso halojo nihu'no pomponaho'njoso yontifi ahuloho na'nohinoso hofikoe swokinopo imentohofoho. ⁷ Oso songo humalofu osofosofahu'nohino sohwafe anga'nohino sohwo a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sohwo solijwanyo na'nohinoso anga'no anga'no hu'mu'mentisofoho. Oso noswanyo homo somo Anitu songo ne'no humaso sohwo kako a'amufe honingkanu wonyo somne'no simiho tohino umningkahoningki oso solijwanyo homo somo a'amu wonyo imokiyo'neso ho'nahumentisofoho. ⁸ Hu'mu'ma'mentisoso Anituye pomponaho yokumpohn'nyo oso mta'ni tikayo swapihwosi ango engo montimo wehuhnao'montonoho. Oso'no a'amu fihwo oso ango homo somo maswonehoho. O'o nihu'no awonoho. Hofiko oso a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa hofiko a'amumo wonyo imokiyo'ne aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso moi'wo esojwaofikujo'no osohonta a'amu hofiko wohotoswantifeho.

16

Solijwanyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso Anituye simiho tohino wo'nnyo so'ne hungkunofoho.

¹ Osopo nohumanji Anituye ahwomomjo tajo ango engo somta'ni mampaho engo ole upanimentoho, Sekwo a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwasu sekwo solijwanyo Anituye simiho tohino wo'nnyoso nomafikuji hwahopo ayo yawojo'meemo fiwontofaopmno.

² Ose ulahoningki a'amu ahwomomjo simo'mjo sohwo kako solijwanyo hiso hwaho ayo yawojo'meemo iwontofaomentisofoho. Iwontofaofahoningki a'amu hopi'nono sikiswojo pa'nyo sohwo'nji kakoe huyo'mango'njimo hwomtame yihumantifi kakoe ifalifaliyo hofikoe a'apahopo mtimokinimentohofu sofe a'apahopo uyo pisakino wonyo'njoso iwongkojao'mentisofoho.

³ A'amu ahwomomjo hufa'uyo sohwo kako solijwanyo hiso mijo ayo yawojo'meemo hopi'nono iwontofaofahoningki mijo ayoso honiyo hoikufe'nohini imo'ningkahoningki yo'mayo mijo ayomjoso poyo pe'nimentisofoho.

⁴ A'amu ahwomomjo hufa'u sihune sohwo kako solijwanyo hiso mijimomo iwontofaofahoningki mijoso honiyo imo'nimentisofoho. ⁵ Honimijoso nolifihwahoningki a'amu ahwomomjo mijimo mokosyohumayo sohwo Anitumo ulimento, Kiko ae'mta'ni humamopmentohino sohwasu olohonta kiko ne'no humahnno sohwasu jije yahino wopingo'nohino iwo'ningkino hwosoho. Kiko olo tango loso olo a'amu lomo uyohinoso ito'nohinofoho. ⁶ Hwapingo so'nji a'amu jije hungkuno ulimotofu sohwanjimo olo a'amulo hofiko osohwafe honiyo usihumantifi fonjahumentohofoho. Oso'no kiko hofikimo honimijo nape'nyoso uyohino ito'nohinofoho. ⁷ Ose ulahoningki Anituye ijempoho yo'mayo kakine'no ho'nasyiwo'ningkohofu sopo nta'ni nom'ne mampaho

ole upa'nimentoho, Ou, nehopeho. Hwe Engo Anitu Yokumpohn'nyo Hwofilo'nnyo sohwo, kiko a'amufe yahino somne'no ikwolofon'neso hopoenohino hwosoho.

⁸ Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwo kako solijwanyo hiso mofehi'nyopo iwontofaofahon'ngki Anitu kako mofehi'nyomo toho pa'nyo imokahon'ngki mofehi'nyo hiso a'amumo toho ulahumentisofoho. ⁹ Oso mofehi'nyo hiso a'amumo toho ulosyahon'ngki a'amu hiso hofiko Anitu oso tango uyo hwapingo sohune'no sifajo hungkuno ulimentohofofoho. Hofikoe hon'ngkano wonyoso mohonaofe'njo yontifi hofiko Anituye yofeso moho'noma'mmentohofofoho.

¹⁰ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako solijwanyo hiso a'amu sikiswojo pa'nyo sohwoe a'amu kakimo enjwa'mo humamotofo somo iwontofaofahon'ngki a'amu oso siwojo pa'nyo sohune'no hwomtame ihumawo'n'ngkohoho somo sikuno mjimofahon'ngki tohino engo tipemantifi mango kilampohu'mentohofofoho. ¹¹ Oso tohino mikun'imposo engoso ma'mopontifi Anitu ahwomomo humaso sohune'no sifajo hungkuno limopmmentohofofoho. Hofiko hofikoe wonyo somne'no tohino ko tipemantifi simeho m'wolo'mokiyofoho.

¹² A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kakoe solijwanyo kako mijo engo yofe Yufiletis sopo iwontofaofahon'ngki mijo hiso so'na'mentisofoho. Oso mijo hiso sa'n'mentisoso a'amu mofehi'nyo simofapiso sohohnjo hwe engo hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwa ikujoho'ne sapifitne'ento mijo tafepo sosayoso hon'ngkano imofahumentisofoho. ¹³ Ose uhwononji ole uhwon'mentoho, towahuno wonyo molongo simano'njo hufa'u s'hune sohwa anga'nohinohwo kako homa mango mta'ni swapmmentisofoho. Nom'niho oso a'amu sikiswojo pa'nyo sohwoe mango mta'ni swapmmentisofoho. Nom'niho a'amu Anituye hungkuno hwasyo limojo sohwoe mango mta'ni swapmmentisofoho. ¹⁴ Oso towahuno wonyo Seten mta'ango hufa'u s'hune sohwa hofiko a'amu tifi neningkape-e'ne'entifi yo'mayo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso itihwamentohofofoho. Oso towahuno wonyo sohwa hofiko oso hwe hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwafepono wentifi Anitumo uyokolofano lontifi a'amu Anitu'nji ikujoho fongki'nyo'ne nto'no esyohumayo'ne mihu'mokumentohofofoho. Oso'no hofiko Anitu Yo'mayo Hwahoponjo Yokumpohn'nyo Somo Hwofilo'nnyo sohwoe Sikuno Engo so'no nto'no esyohumamentohofofoho.

¹⁵ Oso sikuno somne'no Jisas hohonta ole nalimento, Upa'nimno. Ngko a'amu hufo uyantifi pohoho hopaso wapmmonnoho. A'amu ngkine'no nohontohumalofoso hofikoe hwapife wopingo yontifi nohontohumaloho. Osohonta ngko nopm'me'no hofiko hofikoe hwapife esyohumunyoso nje pe sohonta wonimango munonefoho. O'o, hofiko simonyo engo uyantifeho. Ose nalimentisofoho. Oso hwapife'ne fahosihwoyo hungkuno neso olenoho. Hon'ngkano wopingo moho'nasiyo'nefoho.

¹⁶ Oso towahuno wonyo huhwo sohwa a'amu hopi'nonohinoso Amaketoun sopo uhu'mokumentohofofoho. Oso hwaho yofe Amaketounyo eso a'amu Hipilu sofe hungkunofoho.

¹⁷ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kakoe noswanyoso ifofopo iwontofaofahon'ngki. Ose uhwononji towahuno wonyo somne'no syafihu'mentohofoho. Ose iwontofaofahon'ngki Anituye ahwomomjo tajo ango engo kako humawo'n'ngkiso epohumayo somta'ni mampaho engo ole ho'nimento, Tango ae'uyoso nto i'mofapohoho. Oso tangoso moi'wo esojwaofonefoho.

¹⁸ Ose ho'n'ngkahon'ngki emta'm'ingo'nji ahwomo yoka'nji mjoho'n'ni'wahon'ngki hwomihwo mikun'imposo imentisofoho. Hwomihwo oso pa'nyo nakwoe hwaho ayo yawojo'meemo m'mofapefoho. O'o, oso hwomihwo huhwo sohwo kona'wohiyoho.

¹⁹ Oso hwomihwo huhwo sohwo yahon'ngki pone engo Mpapiloun sopo mtihupento hufa'u s'hune imo'n'mentisofoho. Oso a'amu sikiswojo pa'nyo sohwo oso ango somta'ni a'amu hopi'nonohino hwaho ayo yawojo'meemjo angoso mokosyohumamojo

hopo piwahu'mentisofoho. Oso ango engo Mpapiloun sofe honingkano wonyo somne'no Anitu huno syafisyonto simeho tohino mikunimposo umningkahoningki oso ango hopo sopo tohino mikunimposo engo uyimentisofoho. ²⁰ Oso hwaho we'e mijo ayo'njo sohe sopenjo hopi'nonohinoso moi'wo imo'nimentisofoho. Hwaho engo sopo hwofiki'nyo hopi'nono ni'hu'no hopi'nono isonjahumentisofoho. Hintafonohino imo'nimentisofoho. ²¹ Ahwomo mta'ni sisayo mikunimposo mo'mentisofoho. Oso sisayo hiso kwope ho'yo engo pa'nyoso ahwomo mta'ni nopiwasyonto a'amumo fonjahumentisofoho. Oso tango mikunimposo a'amu huhwo sohwo u'ma'mentiso so'no hofiko iyoho uningkahoningki Anitumne'no sifajo hungkuno ulimentohofofoho.

17

Ape hwa'ntesi kakoe honingkano wonyomne'no tohino engo ma'mentisofoho.

¹ A'amu ahwomo mta'ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo solijwanyo iwontofahumentohofoho sohwa anga'nohino sohwo ntimento, Kiko oyomo. Olo hwe moya'mi ango Mpapiloun humawo'ningkohoho loso ape hwa'nyo iwo'ningkohoho pa'nyofoho. Oso a'amu fife angoso mitimomingopo molinyofoho. Hofikoe yahino wonyo somne'no tohino mayoso wokithwamnoho. ² Hwe engo hwaho mokosyohumawo'ningkohoho sohwa oso ape hwa'ntesi'nji hwa'nyo loho'nimentohofofoho. I a'amu hwahoponjo hopi'nonohinoso oso yahino homo somne'no a'amu mijo yokumpohn'nyo nontifi nilohofohoho hopa imo'nimentohofofoho.

³ Ose uhwoningkahoningko Anituye Towahuno Wopingoso hwaho a'amu anepono ipenimotamentisofoho. Osopo humanji uhwonimentoheso ape fisi kako siki sivojo honiyo'nohino sopo kehumamentisofoho. Oso sikisivojo huhwo sohwo kakoe mnokinoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho. Kakoe shwanoso aho hopi'nonohinofoho. Kakoe a'apahopo Anitune'no sifajo hungkuno mtimokinyofoho.

⁴ Apesi kakoe manji'mofoso honiyo'nohino'njo miyo'nohino so'nji wonyoangkafofoho. Kakoe timno hosaso na'nohinoso wokoso wonyoangkafo'njofoho. Oso a'musi kako kakoe aho somo noswanyo mijo nyo'ne na'nohinoso mokosyohumunniyoho. Oso noswanyo homo somo kakoe hwa'nyo yahino so'nji kakoe yahino nom'ne a'amumo pisakino honingkanomo ipemotawe'ne so'nji wo'nnyomnoho. ⁵ Kakoe yomohu'nyopo yofe pahnnimo hungkuno ole wo'nnyoponoho. Pone engo Mpapiloun sopo hwa'nyo yahino so'nji hwahoponjo yahino wonyo so'njiye kona'wohinyoho. ⁶ A'amu fihwo kako mijo yokumpohn'nyo nilohofwo'ningkiso nom'ne mijo woma'mo loso hopaso oso ape hwa'ntesi kako a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uywo'ningkohoho somo wofonjasyivo'nimo ehuno wo'niyoho. Ngko oso homo somo nuhwononji nje hi ntikofahoningki ngko yomo yonji pisopisaho limentohofoho.

⁷ Ose yahoningko a'amu ahwomo mta'ango sohwo ntimento, Kiko yomo yomo peho'no yohino. Ngko olo ape losi'nji sikisivojo mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo'njo shwano aho hopi'nonohino'njo sohwo hn'ningkwalokunjo hwapingo ne so'no wakilimonne'no yohono. ⁸ Oso sikisivojo ngko nto kitihwaheso kiko nto uhwoningkinohwo hohonta humamojo sohwo olohonta mohumuyoho. Hwangku sohonta kako pi'nimo hwapingo ane sopo nta'ni noswapihwoso'no Anitu kako kakimo tikanomo tohino engo uyimwenefoho. Anitu hwaho mamtimokummentiso sohonta a'amu hofikoe yofe kakoe iyoswo songo ne'no humayo'ne somo mamtimokummentiso sohwa hwahopo nohumafikuji oso sikisivojo sohomo uhwonifijoso hofiko huno pi'ningo engo syafisyikuji pisopisaho lfitnnefoho. Hwapingoso oso a'amu sikisivojo pa'nyo sohwo kako songo humanto pe'nimentiso sohwo kako apa'no u'mofapm-montonoho.

⁹ A'amu huno wopingo'njo sohwo kako olo so'no huno syafisyihwosi kako huno wopingo wotipema'montonoho. Mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa oso hwofiki'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho. Oso a'mu hisi kako pone engo oso hwofiki'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne

mta'ni hufa'uyo'njopo humawo'n'ngkisiyoho. ¹⁰ Oso mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa hwap'ingo nom'neso olenoho, a'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo hwafoho. A'amu huhwo sohwa aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa nope'n'ngkahon'ngkofi anga'nohino sohwo humaho. Nom'ni sohwo kako t'ifi i'mofaponefoho. I'mofap'hwosi kako olopo we'e nehwo wohumamontonoho. ¹¹ Oso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwo hohonta humamentiso sohwo olohonta mohumunyo sohwo kako hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo hweho. Oso hwe engo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa pe'n'imentohoho mta'angoso olo s'wojo lohweho. T'ifi kako apa'no i'mofap'hwosi kako hwe engo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u s'ihnehwo umo'n'imentonoho. Nohumahwosi t'ikanomo wene hweho.

¹² Oso sikis'wojo s'ihwano aho hopi'nonohinoso hwe yofe engo'njo sohwa hwaho hopi'nonohinomo mokosyohumayo'ne hwafoho. Hof'ikoe yofe engoso t'ifi no'mo mapitnnefoho. Hof'ikoe yofe engo nomaf'ikuji oso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwo'nji hof'iko'nji hof'ikoe a'amu hopi'nonohino somo we'e nehwo womokosyohumant'ifeho. ¹³ Hwe yofe engo'njo sohwa hof'iko s'imeho afa in'ngkuji hof'ikoe yokumpohn'nyo yo'mayoso oso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwo uy'ikuji oso siki s'wojo sohwo enjwa'mo wohumant'ifeho. ¹⁴ T'ifi hof'iko'nji hwe nakwoe wonyo'ne poyo pe'n'imentiso sohwo'nji hof'iko ikujoho fongki'n'ngkuji Jisas kako hof'ikimo nuyakolofonefoho. Hwap'ingos Jisas kako hwe yofe engo'njo hopi'nonohino sohwafe Hwe Engo hweho. Kakoe a'amu ne kako'nji humalofo somo kako nuhwosopento nn'ngkapmno ulahon'ngki hof'iko s'imeho hi'ntnnono uyont'ifi kakimo hofiyo in'ngkwalokwofo. Hwangku kako'nji hof'ikoe mango sohwo mango uyakolopitnnefoho.

¹⁵ Ose ntonto ole nt'imento, Oso mit'iom'ingo sopo apesi kako nohumentan'ngki uhwon'ngkinoso oso mijo hiso olenoho, a'amu hwaho kengo mta'ango so'nji hungkuno kengo kengo'njo hopi'nonohinofoho. ¹⁶ Oso sikis'wojo s'ihwano aho hopi'nonohino pa'nyoso hwe engo aho hopi'nonohino sohwanji a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwo'nji hof'iko oso a'mu pone Mpapiloun siye mangohwa umo'nant'ifeho. Oseso hof'iko oso pone engo somjo yo'mayoso hufo mahon'ngkuji pone hiso i'mmo'nohino pa'nyo nohumahon'ngkuhwosi hof'iko oso pone somo toho ifuntof'ikuji n'ihu'nahone wae yaopitnnefoho. ¹⁷ Oso hiso'no An'itu kako hof'iko ifitne'ento kako hof'ikimo huno uyososo'no hof'iko s'imeho afa in'ngkuji yo'mayoso ifitnnefoho. Oseso hof'ikoe yokumpohn'nyo so'nji hof'ikoe a'amumo mokosyohumawo'n'ngkohoho so'nji a'amu s'wojo pa'nyo sohwo uyant'ifeho. Oso hopa im'ikuji An'tuye hungkunoso ne umo'n'imentonoho. ¹⁸ Oso ape wonyo uhwon'ngkinosi kako oso ango pone engiyoho. Kako hwe engo hwaho kengo kengo mta'ango sohwo mokosyohumawo'n'ngkisiyoho. Ose nt'imentisofoho.

18

Pone engo Mpapiloun wonyo imo'n'imentisofoho.

¹ Oso hohosohonta uhwon'imentoheso a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo kako ahwomomo ul'iko'manto pmmmentisofoho. Kakoe yokumpohn'nyo engo'nji noponto kako olo hwaho lopo pomponaho engo hopa lahumentisofoho. ² Kako mango engo'nji ole l'imento,

Pone engo Mpapiloun'iso we'lenepi n'ihu'nahone wop'wahu'montonoho.

Olohonta Seten'ye angoso n'ihu'nahone wonyo umo'n'imentonoho.

Olohonta kakoe towahunu wonyo sohwanji hof'iko osopo humalofo.

Yo'mayo wonyo pisakino'njo kiho'njo nakwo nakwolaho l'wo'n'ngkuhwone osomo humalofo.

³ Hwap'ingos a'amu oso hopo sopo humamotofoso hof'iko hon'ngkano wonyomo a'amu pi'n'ingo engo hwaho ayo yawojo'mta'ango somo kompemotawowo'n'ngkohofofoho.

Hwe engo hwaho mokosyohumayo huhwo sohwanji oso honɪŋkano wonyo homo somo inɪŋkamentohofofoho.

A'amu hwaho engo mta'ango hamniyoho syoho iwo'nɪŋkohofoso hofiko oso ango ponjo a'amu somta'ni hamniyoho mɪkunɪmposo tɪpema'mentohofofoho.

Hwapɪngoso oso angoponjo a'amu hofiko hamniyoho engo'njo nohumantɪfi yo'mayo ho'yango so'no hi umo'nɪmentisofoho.

⁴ Ose lahonɪŋki mampaho nom'ne ahwomo mta'ni ole ho'nɪmento,

Nje hwe moya'mi soku sekwo osopo nulɪko'mafɪkuji olo mempo lohohnta'ni fusyolɪkofaopmno.

U sekwo hofiko'nji honɪŋkano wonyo jwo'nɪlohopotnnoho. Oso hiso'no sekwo tohino mapitnnoho.

⁵ Hofikoe wonyo engoso a'amu hu'meehumosontɪfi ahwomomo sɪ'mofɪhwonesohilo.

Oseso hofikoe wonyo so'no Anɪtu kako inɪngo mamofonehoho.

⁶ Hofiko Anɪtuye a'amu somo wonyo ulohomentohofohopaso Anɪtu hofikoe wonyo somne'no tohino engo uyɪmontonoho.

I Anɪtu oso wonyo ulohomentohofohoso'no kako aku ikwesaloku ulohofonefoho.

⁷ Oso a'musi kako kakoe yofe ho'noma'nonto kakoe huno yo'mayo umo lonte somo inɪŋkamojofoho.

Kako oso wonyo imojo so'no Anɪtu kako aku tohino uyɪmontonoho. Aku tohino afapo uyonefoho. Oso tohino uhwoso'no kako humotaho engo walono.

Kakoe sɪmeho mo'mo ole nto hnnɪmento, Ngko ape yofe engo'njɪ'nyoho. Ngko a'amu somo yokumpohn'nyo mokosyohumaleno. Ngko a'moyawoso pa'nyo'nɪ'maho. Oso'no yo'mayo tangoso monɪ'manehoho.

O'o, ngko sɪmeho wopɪngo'nji ne'no humantɪ'mnefoho. Oso'no ngko humotaho malɪmnehono. Ose hnnɪmentisofoho.

⁸ Sɪkuno anga'nohino somo kako oso hopa kakoe yofe ho'noma'nyo so'no yo'mayo tohino aku uyoso komo'no u'manefoho.

Nakwoe Hwe Engo Anɪtu kakoe yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo'njo sohwo Mpapilounɪye wonyomne'no kako yano ilofɪhwoso'no mijoho engo i'mofapɪhwosi mnokino engo i'mofapɪhwoso'no hwe moya'mi humotaho lɪfitnnefoho.

Osohonta Mpapiloun toho nonefoho.

⁹ Oso hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwanji oso ape wonyosi'nji honɪŋkano wonyo imofontɪfi yo'mayo yahino wonyo imentohofohosohwa hofiko oso ango pone engo Mpapiloun sponjo toho engoso nontanɪŋkuhwosi uhwonɪfijososo hwe engo sohwa tɪkayomo uhwonɪŋkuji humotaho hwaho lalɪfɛhi'nɪfitnnefoho. ¹⁰ Ape wonyosi kako tohino engo mentanɪŋkuhwosi oso hwe engo huhwo sohwa hofiko iyoho unɪŋkuhwoso'no ikanopo lohofɪkuji pisopisaho lɪkuji ole lɪfitnnefoho. U, nakwoe ango Mpapilounne'no hitoho nalokwoho. Kɪko ango engo yokumpohn'nyo sohwo mofɛhi'nyo we'eneɪ (wan aua) posahonɪŋki jɪje tohino aku komo'no mahino. Ose lɪfitnnefoho.

¹¹ Nom'ne a'amu hamniyoho syoho'njoso oso tɪkayo somo nuhwonɪŋkuji sɪmeho tango uyonefoho. Oso sɪmeho tango uyo hwapɪngoso olenoho. Ole wosyofɪsyantɪfɛho, Nakwoe ho'yangoso tɪhwo wonema'montolɪkeno. Sɪmeho tango engo uyɪhwoso'no humotaho engo sulɪfitnnefoho. ¹² Oso ho'yango engoso olenoho. Yo'mayo wokoso na'nohino, nɪkuyoho wonyoangkafo'nji, hwapɪfe wopɪngo honɪjwo, halojo, miyo'nohino oso'nji, iyo akino wopɪngo'njo yo'mayo mtɪ'mokumentohofoso'nji yahu sɪhwano mta'ni yo'mayo mtɪ'mokumentohofohoso'nji ahwomo yokino, sojo oso mta'ni wokoso wonyoangkafo mtɪ'mokumentohofofoho. ¹³ Ho'yango nom'neso olenoho. Yo'mayo ka'nyo, nalofɛ, tofoyo, yo'mayo akino wopɪngo wopɪngo'njo, hwone mijo a'apahomo ehaloho'nyo'ne, ipisayo mijo, yahwo-afɛfo'nji wosopayo'nji yahu'nji yahu a'amu hn'nomokomɪwo'nɪŋkiso oso'nji hano emoyo'nji oso yo'mayoso hofɪkinta'ni a'amu mpe imentohofofoho. Oso'nji a'amu yahu mpe yɪwo'nɪŋkohofohopaso

a'amu fehohnjoso hofi'ko nom'ne a'amu siki syoho ulohofiyo'ne mpe imentohofofoho. ¹⁴ A'amu hamniyoho syoho'njoso ole ulifitnnefoho, Yo'mayo ho'yango sekwo hi semo'n'iwon'ningkisoso noselikomanto nto mtn'nao'maho. Yo'mayo wosopayo me'wampe'njo yo'mayo wokoso wonyoangkafo so'nji sekwoe yofe engo so'nji nto mtn'nao'maho. Ose ulifitnnefoho.

¹⁵ Oso a'amu ho'yango syoho'njo sohwa oso ango somta'ni hamniyoho engo ma'mentohofofoho sohwa hofi'ko oso ango hopo sopo tango engo i'mofopihwoso'no iyoho un'ngkuhwoso'no hofi'ko ikano nampo nta'ni uhwonihwojapikuji humotaho engo jongkuso mapitnnefoho. ¹⁶ Ole ulifitnnefoho, Sekwoe ango engo somne'no hitoho nalokwoho. Hohonta sekwo manji'mofo, hwapife wop'ingo'nohino yontifi wokoso na'nohino wop'ingo so'nji n'kuyoho, hamniyoho engo'njo so'nji inontifi wop'ingo humamentohofofoho. ¹⁷ I mofehi'nyo we'enepi (*wan aua*) posahon'ngki sekwoe hamniyoho wokoso wop'ingoso yo'mayoso n'ihu'nahone imo'namokwoho. Ose ulifitnnefoho.

A'amu yofayokino syoho'njo ho'yango'nji yofayokinomo nohnnawe moj'motofofoho sohwa hofi'ko kengopo lohofikuji ¹⁸ tikayo ango Mpapiloun nta'ni uhwonihwojakuji ole ulifitnnefoho. Youwo youwo. Pone engo olo pa'nyoso nom'ne nt'ipolo. O'o, awonoho. ¹⁹ Ose likuji humotaho hwaho ole lalifehi'n'fitnnefoho. Youwo youwo. Pone engo hopo sopo nakwo mijo ayopo emoiwo'n'ngkuhwone hn'nwi osopo nta'ni hamniyoho engo ma'motohwonefoho. Mofehi'nyo we'enepi posolohofahon'ngki yo'mayoso n'ihu'nahone moi'wo imo'n'maho. Oso a'amu yofayokino syoho'njo sohwa ose ulifitnnefoho.

²⁰ Sekwo a'amu ahwomomjo sohwaso oso pone engo moi'wo imo'nyo so'no sekwoe simeho wop'ingo wasemo'nono. Sekwo a'amu Anituye s'kunonji sekwo Anituye hungkuno uyohojiku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwa hnononji sekwo a'amu Anitu hungkuno sejopahon'ngki l'motofofoho s'kunonji sekwoe simehoso wop'ingo wase'mo'nono. Oso pone engo sekumo wonyo seloho'mentiso so'no Anitu kako oso pone engo sohomo aku tohino uyohoho.

²¹ Oso hungkuno moi'wo losojwafahon'ngki a'amu ahwomomjo yokumpohn'nyo sohwo kako sojo m'kun'imposo nomanto mijo ayomo meho'naofonto ul'imento, Oso sojo ho'naofoho hopaso oso pone engo Mpapiloun sopo nomafikuji sojo hopa mohm'no n'ihu'nahone meho'naopitnnefoho. Oseso a'amu hofi'ko apa'no muhwon'fitnnefoho. Oseso Mpapiloun n'ihu'nahone moi'wo imo'nonefoho. ²² Oseso yo'mayo tompuyo hwomeyoka mpompulompuyo'nji kounoho yoka'nji oso ango sopo nta'ni apa'no mupa'nyo'nefoho. A'amu syoho iwo'n'ngkohofofoho sohwaso oso ango sopo a'amu muhwonyo'nefoho. Oseso a'amu hofi'ko hofi'koe syoho ikuji mtopmtopi'yoka peeloku loku'yoka pom'i'yoka apa'no mupa'nyo'nefoho. Wosopayo fiji fiji'yoka sojo ekawojiyo singki singki'yoka apa'no mupa'nyo'nefoho. ²³ Oso ango hopo sopo sikiloho apa'no momongkujahufitnnefoho. Hwe moya'mi ape songo ma'n'ngkuji simeho wop'ingo in'ngkuji t'ikafo jahon'ngkujoso mupa'n'fitnnefoho. Hohonta sekwoe a'amu hamniyoho syoho'njo sohwa hamniyoho engo'nji imo'n'motofoso hofi'koe yofe engo hwaho ayo yawojo'mo ihulo'mentisofoho. I olohonta moi'wonoho. Sekwoe peefo so'nji ki'nyo so'nji a'amu pi'n'nggo engo hwaho ayo yawojo'mo hwasyo hon'ngkanomo ipemotapmmentohofofoho.

²⁴ Anitu oso pone engo somo uhwon'mentisoso kakoe a'amu ne somo fonjasyontifi a'amu kakoe hungkuno l'motofofoho sohwaso fonjasyontifi hofi'koe honiyoso oso'mo wentan'ngki uhwon'mentisofoho. I Anituye a'amu hopi'nonohino somo hwaho ayo yawojo'mo a'amu nom'ne hofi'kimo poyo umokumentohofofoho osohwafe honiyoso oso'mo wentan'ngki Anitu uhwon'mentisofoho. Oso wonyo hwap'ingoso osoho hwafoho.

¹ Oso hohosohonta ahwomo mta'ni mango engo ho'n'ingkahon'ingki ngko huno ole syaf'ihu'mentoho, a'amu ahwomomo hopi'nonohino humalofoso hungkuno lalokwofo. Ole upa'n'imentoho, Nakwo An'ituye yofe engo woho'nomano. Nakwoe An'itu sohwo kako nakumo kako'nohini nefe'mawo'n'ingki hweho. Kakoe yofe engo kako yokumpohn'nyo engo'njo hweho. ² An'itu kako a'amufe wonyomne'no yano ilof'hwajiyoso hopoenohino. Oso ape wonyosi hwe moya'mi pi'n'ingo engomo hon'ingkanono wonyomo ipemotamentisofoho. Oso a'musi kako An'ituye syoho ulohofiyo sohwo fonjahumentisoso oso'no An'itu kako oso a'mu simo aku tohino uy'imentisofoho.

³ Ose lont'ifi apa'no li'mentohofi, Nakwo nakwoe An'ituye yofe woho'nomano. Oso pone Mpapiloun soponta'ango ti'kayoso engolopohamo ne'no syonefoho. ⁴ Hwe engo si'fe aho hopi'nonohino nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hofi'ko An'itu kako a'amumo mokosyohumayo'ne kakoe epohumayopo humaso sohune'no hwomtame ehument'ifi ul'imentohofi, Ou nehopeho. Nakwo nakwoe An'ituye yofe engoso woho'nomano. ⁵ Ose ulahon'ingki An'ituye epohumayo sopo nta'ni joho ole ho'n'imento, Sekwo nakwoe An'ituye syoho ulohofiyo soku, sekwo An'ituye hungkunomo ti'fi in'ingkawo'n'ingkohofu soku sekwo a'amu yofe engo'njo soku yofe we'e'njo hopi'nono kakoe yofe woho'nomano. Ose ho'n'imentisofoho.

A'amufe Wonyo'ne Poyo Pe'n'imentiso sohwo ape mahon'ingki wosopayo iloho engo i'mofapmmentisofoho.

⁶ Osohonta mampaho engo apa'no ho'n'ingkahon'ingki ngko apa'no syaf'ihu'mentoho, a'amu pi'n'ingo engoso ahwomomo humant'ifi lalokwofo. Mampaho hiso mijo sapmpoyo mta'ni mtito'yoka hopa ahwomo yoka hopa'n'ji ho'n'ingkahon'ingki upa'n'imentohefoho. Ole ho'n'imento, Nakwoe Hwe Engo An'itu sohwoe yofe woho'nomano. Nakwoe Hwe Engo An'itu nemokosyohumayo sohwoe yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hweho. Kako nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumaho. ⁷ Oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n'imentiso sohwoe si'kuno kakoe ape woma'mte si'kunoso mofoneponoho. Oso kakoe apesi kako wokoso hwapi'fe oso yo'mayoso nto'no esyohumaho. Oso'no nakwo si'monyo uyano. Nakwo nakwoe An'itu yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohune'no yofe engo woho'nomano. ⁸ An'itu kako oso ape simo manji'mofo sawemo halojo wonyoangkafo kiho aneso uyahon'ingki kako nto yohoho. Ose ho'n'imentisofoho. Oso manji'mofo sawemo halojoso An'ituye hwe moya'mife hon'ingkanono wopi'ngo somo uhwon'imentohefoho.

⁹ Oso hiso nuhwon'ingkahon'ingki hwe ahwomo mta'ango sohwo nt'imento, Ki'ko olo hungkuno hiloso nomahoji ifalifaliyo mt'i'mojo. Oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n'imentiso sohwoe ape mayo'ne wosopayo iloho engo wenant'ifeho. An'itu oso a'amu wosopayo el'jwanyo sopo ne'no fi'pmno nto uloso sofe si'mehoso wopi'ngo umo'nalofoho. Ose ntonto nt'imento, Olo An'ituye hungkuno loso nehopeho.

¹⁰ Ose ntahon'ingki ngko oso hwe ahwomomjo sohwoe si'fiki'nyo'mo hwomtame yi'humentan'ingki nt'imento, O'o, fili'kaho. Ki'ko ngkimo ose en'ihumahotoho. Ngko ki'ko pa'nyo An'ituye syoho ulohofiyo hwo'nyoho. Oso'no ki'ko An'itumnohini hwomtame fehummamo. Ngko'nji sekwo a'amu hwahoponjo Jisasi'mo si'meho hi'ntnnono uyont'ifi kakoe hungkuno luti'hwawo'n'ingkohofu sohwa hnnonji nakwo a'amu ahwomomjo sohwo'nnonji nakwoe syohoso afa'nohino'njo hwo'nyoho. A'amu An'itu kakoe hungkuno uyahon'ingki li'motofu sohwo An'ituye Towahuno Wopi'ngo ufo'ma'mojo hopaso olohonta sekwo Jisasi'ye hungkuno li'jwaof'wo'n'ingkohofu sohwasimo sefo'malofoho. Ose nt'imentisofoho.

A'amu fi'ho kako yahu halojo sopo kehumamentisofoho.

¹¹ Ngko ahwomo nomtompeehon'ingki uhwon'imentoheho yahu a'amu hn'n'wo'n'ingki halojo sohwo nohumentan'ingki uhwon'imentohefoho. Oso a'amu

yahu sopo kehumunyo sohwoe yofe hufa'uyoso olenoho. Anituye hungkunomo nto'no iningkawowo'ninkiso hweho. Hungkuno nehopi'nohino liwo'ninkiso hweho. Kako hwe moya'mife yahinomne'no yano ilofa so'nji a'amumo tango uyo so'nji kako yahino hopoeni iwo'ninkiso hweho. ¹² Kakoe timoso toho sijiso pa'nyo'njo hweho. Kakoe mnokino sopo hwe hwaho mokosyohumawo'ninkohoho sohwafe mnokino manji'mofoso kakoe mnokinopo pi'ningo engo'njo hweho. Kakoe yofe kakoe mnokino manji'mofo sopo mt'i'mokinyoso kako'nohino hwapingo neso huno uyohoho. A'amu nom'neso hofiko hwapingo neso huno muyofoho. ¹³ Kakoe manji'mofo sawemoso honimijo somo yomanto nto imentisofoho. Oso hiso'no a'amu kakoe yofeso ole mii'mentohofi, Anituye hungkuno hweho. ¹⁴ A'amu ahwomomjo itokuso'njo hwapife halojo wopingo'njo sohwa hofiko yahu halojo sopo kehumantifi tifi iningkamentohofoho. ¹⁵ Hofikoe Hwe Engo Jisas sohwo kakoe mango somta'ni hwakuhwajo sihumampo'nyo yohosiyohosi lojinyo swapiwo'ninkisofoho. Oso hwakuhwajo sihumampo'nyo neso olenoho. Kakoe hungkunofoho. Oso sihumampo'nyo so'nji kakoe mango sohwafo iwofito'meefo'nefoho. A'amu huhwo sohwafo yokumpohn'nyo mokosyohumentaninkuhwosi hofiko kakoe hungkunomo halojo maposo'njo ikuji mininkayo'njo ikujo'no tango engo uyimontonoho. Anitu oso a'amu somne'no simiho tohino unni'mentiso so'no Jisas kako hofikimo hwotoho wahmmontonoho. Kakoe yokumpohn'nyoso hwofilo'nyo hweho. ¹⁶ Oso Hwe Engo sohwoe manji'mofo sawemo somo popasoponjo somo kakoe yofe mt'i'mokinyoso olenoho. Kako hwaho hopi'nonohinoso mokosyohumayo hweho. Hwe engo hopi'nonohino sohwafo Hwe Engo hweho.

¹⁷ Ose uhwononji uhwonimentoheso, a'amu ahwomomjo sohwo kako mofehi'nyo'njo mofone sopo lohofonto yihufo yokintahopo fekwowentaninkofo sohwafo mango engo ulimento, Sekwo olopono fipmno. Anitu kako sekumo wosopayo wosejapm-montonoho. ¹⁸ Oseso sekwo hwe engo sohwafo a'apaho'nji hofikoe a'amu itokuso mokosyohumawo'ninkohoho sohwafo a'apaho so'nji a'amu yokumpohn'nyo yahupo kehumawo'ninkohoho sohwafo a'apaho'nji hofikoe yahufe a'apaho so'nji hmnaopmno. Sekwo hwe yofe engo ane'njo yofe engo'njo, a'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu siki humawo'ninkohoho oso a'amu hopi'nonohino somo wonantifeho.

¹⁹ Ose ulahoninkgi uhwononji ole uhwonimentoho, Oso a'amu sikiswojo pa'nyo sohwo'nji hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumawo'ninkohoho sohwanji hofikoe a'amu itokuso'njo sohwanji hofiko oso a'amu hwe yahu halojo sopo kehumamentiso sohwoe a'amu'nji hofiko ikujoho fongki'nyo'ne uhu'mokumentohofoho. ²⁰ Oso a'amu Anituye hungkuno hwasyo liwojo sohwo kako a'amu sikiswojo pa'nyo tiffinjo hweho. Kako oso hwe swojo pa'nyo simo'mjo sohwo'nji kako nolohofiwononto yo'mayo engo a'amu miyiwoninkkiyohoho itihwahoninkgi a'amu hofiko a'amu sikiswojo pa'nyo sohwoe yofe hofikoe a'apahopo mt'i'mokinontifi kakoe huyo'mangomne'no hwomtame ehumamotofa somo hwasyo honinkganomo ipemotapmmentisofoho. Jisas kakoe a'amu so'nji hofikoe oso a'amu swojo pa'nyo sohwo'nji oso a'amu Anituye hungkuno hwasyo liwojo sohwo'njimo impe intofontifi hofiko intofahumentohofoho. A'amu ahwomomjoso hofiko oso a'amu swojo pa'nyo sohwo'nji Anituye hungkuno hwasyo liwojo sohwo'nji songo nohumentaninkgi hofiko toho engo mitifongo pa'nyo sijontanjo somo meho'nao'mentohofoho. Oso toho homo somo tikayo hwosimijo akino wonyo'njo swo'ninkisofoho. ²¹ Oso a'amu yahupo kehumawo'ninkiso Jisas oso hwoe mango mta'ni hwakuhwajo sihumampo'nyo swahopiwo'ninkiso so'nji a'amu nom'ne somo fonjahumentisofoho. Nofonjasyahoninkgi yihufo sohwa oso a'amu sohwafo a'apaho nontifi simiho nahnnimentohofoho.

20

Seten kako impo'angomo nohumentaninkuhwosi soswo wan tausen (1,000) uyakolofonefoho.

¹ Oseso ngko nohumanji ole uhwonimentoho, a'amu ahwomomjo sohwo kako pi'nimo hwapingo ane sponjo hoku'yo hwasayo'ne so'nji ahwomo nano so'nji motapmentisofoho. ² Nomotaponto Setenimo nutimanto ahwomo nano'nji intofasyonto soswo wan tausen (1,000) uyakolof'ne intofahumentisofoho. Oso Seten huhwo sohwo kako homa hohontajo hweho. ³ Intofasyonto oso pi'nimo hwapingo ane sopo intohm'mofonto hoku'yo ni'hu'no yokumpohn'nyo pijwahumentisofoho. Ni'hu'no impofakiyofa yahumentisofoho. Osopo nohumentan'ngkuhwosi soswo wan tausen (1000) uyakolof'hwoso'no kako hwasyo hungkuno a'amu somo mujo'njo uyimontonoho. I oso'no soswo wan tausen (1000) nto uyakolof'hwoso'no impo'ango mta'ni isihutof'humaj'hwoso'no osopo we'nehwo wemoimontonoho.

⁴ Oseso ngko nohumanji uhwonimentoheho, Hwe hwaho mokosyohumawo'n'ngkohofa sohwafe epohumayo sopo a'amu pi'n'ngko engoso nohumentan'ngkofi uhwonimentohefoho. Oso a'amu hiso hofiko nom'ne a'amu sofe hungkuno ikwolofo'ne yano ilof'hwajiyo'ne hwafoho. A'amumo uhwonimentoheho olenoho. A'amu Jisasi'imo simeho hi'ntnnono uyontifi kakoe hungkuno nom'ne a'amu somo ulontifi oso hungkuno homo somo yokumpohn'nyo kemokosyohumamentohofofoho. Hofiko oso a'amu siwojo pa'nyo sohwo'nji kakoe huyo'mango so'njimo hwomtame mehumayo'njo yontifi hofikoe a'apahopo a'amu siwojo pa'nyo sohwoe mt'i'mokinyoso mamti'mokumentohofofoho. Hofikoe hon'ngkano wopingo somne'no mango sohwa hofiko hofikoe ti'wango iwofito'meeo'mentohofofoho. A'amu hiso hofiko apa'no songo imo'nontifi Jisasi'nji hofiko'nji hofiko a'amu somo mokosyohumentan'ngkofi soswo wan tausen (1,000) uyakolo'mentisofoho. ⁵ Oso a'amu simo'mo pe'nimentohofoso lika'mentohofofoho. A'amu nom'ne pe'nimentohofoso hofiko oso hohosohonta molikafe'njo imentohofofoho. O'o, hofiko oso soswo wan tausen (1,000) so'no hontohumantifi molikafe'njo imentohofofoho. ⁶ Oso a'amu pe'nontifi pi'nimo mta'ni simo'mo lika'mentohofoso hofiko simeho wopingo'njo humamentohofofoho. Anitu oso a'amu homo somo wopingo'nohino uloho'mentisofoho. Hofiko poyo apa'no mape'nyo'njo ikuji tikanomo mafitnefoho. O'o, hofiko Anitu'nji Kilaisi'njiye syoho ulohofiyi imo'n'ngkuji Kilaisi'nji hofiko'nji nom'ne a'amu somo soswo wan tausen (1,000) somne'no umokosyohumafitnefoho.

Seten ni'hu'nahone wonyo umo'nimntonoho.

⁷ Soswo wan tausen (1000) uyakolof'hwoso'no oso pi'nimo hwapingo ane somta'ni hofiko Setenimo isihutofomapitnefoho. ⁸ Isihutofomahon'ngkuji Seten noswap'hwosi kako a'amu angomeemjo somo hwasyo hungkuno ulonefoho. Seten kako ngkimo nn'ngkap'fitne'eno lih'wosi hwasyo hungkuno ul'hwoso'no a'amu Ngkouki'nji Mekouki'nji hofiko Anitu'nji ikujoho'ne uhu'mokufitnefoho. Oso a'amu hiso iyoswo pa'nyofoho. A'amu we'yo'maho. ⁹ Hofiko hwaho Isilael hopo sopo ifehu'mokosyahon'ngkuji oso anga sponjo Anituye a'amu Jelusalem sponjo Anituye a'amu neso nohumentan'ngkuji oso Seten kakoe a'amu wonyoso hofoyo hufitnefoho. Oseso a'amu wonyo somo toho ahwomo mta'ni nop'hwosi nonefoho. ¹⁰ Anitu kako Seten a'amu hwasyo hon'ngkanomo ipemotawomentiso sohomo nutimawosi oso toho mijo ayo pa'nyo sijontan'ngkuhwoso somo ni'hu'nahoni wakeho'ni'mo'montonoho. Oso toho tikayo hwasimijo akino wonyo'njo somo Anitu kako sikisiwojo pa'nyo sohwo'nji oso hwe Anituye hungkuno hwasyo limojo sohwo'nji nto ho'ni'mo'mentisofoho. Osopo hofiko nohumafikuji im'nggo'nji hinjopo sikuno'nji sikwo'miyomo engolopohamo hofiko tohino umnonefoho.

Hungkuno ikwolofo'ne hungkunofoho.

¹¹ Oso hohosohonta ngko nohumanji uhwonimentoheho hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe epohumayo halojo sopo hwe fihwo nohumentan'ngki uhwonimentohefoho. Oso hohosohonta nakwoe hwaho lo'nji ahwomo'nji moi'wo imo'nao'mentisofoho. Apa'no muhwonyo'njo imentohofoho. ¹² A'amu pe'nimentohofa

hopi'nonohinoso yofe engo'njo sohwanji yofe engo ane'njo so'nji hofi'ko oso epohumayo sopo lohofahon'ngkofi fisaku'mentisofoho. Nom'ne iyoswo fisojwahinyoso songo humayo'nefoho. Yo'mayo yahino wop'ingo'nji wonyo'nji a'amu poyo pe'n'imentohofoso imotofo so'no iyoswomo mt'i'mokumentiso somta'ni kako yano ilof'hwaj'imentisofoho. ¹³ A'amu mijo ayomo pe'n'imentohofoso sofe pijafoso mijo mta'ni An'itu nomanto a'amu hwahopo pe'n'imentohofoso sofe pijafoso An'itu ma'mentisofoho. A'amu hopi'nonohino sofe huyo'mango somo An'itu uti'ma'mentisoso a'amu ni'hu'no hopi'nonohino somo kako anga'no anga'nohino sofe yahino somne'no yano ilof'hwaj'imentisofoho. ¹⁴ A'amu yahino wonyo'njo somo yano ilof'hwaj'ontoso oso toho engo mijo ayo pa'nyo sijontanjo somo meho'n'i'mo'mentisofoho. Oso poyo pe'nyo yahino so'nji oso ango poyo pe'nyo sohwafe huyo'mango hontohumalofo sopenjo so'nji toho hisomo meho'n'i'mo'mentisofoho. Oso toho hisomo a'amu pe'n'imentohofoso An'itumo simeho hi'ntnnono muyoso ni'hu'nahone humantokutnefoho. Osopo humayoso poyo pe'n'iwon'ngkofoso hufa'uyoso osohifoho. ¹⁵ Oso iyoswo songo ne'no humayo'ne somo a'amu fihwo yofe muhwonyo'njo ihwosi oso a'amu somo oso toho pi'n'imomjo somo womeho'n'i'mo'montonoho.

21

Ahwomo'nji hwaho'nji songofoho.

¹ Ngko nohumanji uhwon'imentoheho, ahwomo'nji hwaho'nji songo imo'n'ngkahon'ngki uhwon'imentohefoho. Ahwomo s'imo'njo so'nji hwaho s'imo'mjo so'nji moi'wo imo'n'mentisofoho. Oso hwaho songo sopo mijo ayo aneponoho. ² Oso hohosohonta ngko uhwon'imentoheho ango songo Jelusalem uhwon'imentohefoho. Ango songoso An'itu mta'ango hwaho songo sopo pmentisofoho. Oso ango songo hopo sopo wokoso wonyoangkafo'njoponoho. A'amu ape womant'ifi hot'ifo fofolofasy'iwon'ngkohoho pa'nyo'njoponoho. ³ An'ituye epohumayo sopo nta'ni mampaho engo ole upa'n'imentoheho, Uhwon'imno. An'ituye ango neso a'amu'nji wo'nyoponoho. Oseso An'itu kako hofi'ko'nji humentanjoso hofi'ko kakoe a'amu imo'nohumalofo. An'itu huhwo kako hofi'ko'nji ni'hu'nahone wohumamontonoho. ⁴ An'itu kako kakoe a'amufe timijoso ni'hu'nahone wae umo'montonoho. Hwap'ingoso oso hohosohonta a'amu poyo mape'n'ifitnefoho. Tohino mumnonehoho. Oso'no humotahoso apa'no mal'ifitnefoho. Oso yo'mayo hiso hwaho s'imo'mta'ango somjoso moi'wonoho.

⁵ Oso hwe An'ituye epohumayo sopo humaso sohwo ul'imento, Sekwo uhwon'imno. Ngko yo'mayo songo mt'i'mokumalefoho. Ose ulonto ngkimo nt'imento, K'iko olo hungkuno loso mt'i'mojo. Olo hungkuno loso nehopeho. Oseso hwe moya'mi hofi'ko nje hungkuno somo simeho hi'ntnnono ufijo'manji hofi'koe simeho wop'ingo umo'n'imontonoho. Hwap'ingoso hungkuno loso ne umo'n'imontonoho. ⁶ Ose ntonto nt'imento, Ngko yo'mayo yo'mayoso moi'wo nto esojwao'maleno. Ngko yo'mayo somo hwap'ingo sohwo'ni oso nje yo'mayo homo somo moi'wo nto esojwao'male hwo'nyoho. A'amu fihwo kako mijo'no mijoho pe'n'ngkuhwosi ngkimo ni'masoso ngko kakimo mijo songo ne'no humayo'neso ufimonnoho. Oso mijo hiso ngkinta'ni kako mpe miyonehoho. O'o, ngko kakimo siki ufimonnoho. ⁷ A'amu yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje yasyoso sohumne'no ngko kakine'no yo'mayo wop'ingo uloho'monnoho. Ose ulohohm'mo ngko kakoe An'itu'ni humahon'i'mo kako nje mehomi umo'n'imontonoho.

⁸ I oso'no a'amu ngkine'no yokumpohn'nyo malohofe'njo so'nji a'amu simeho hi'ntnnono montape'njo so'nji a'amu hon'ngkano wonyo'njo so'nji a'amu a'amumo fonjahumentohofoso'nji a'amu a'mohufo imotofo so'nji a'amu ki'nyo'njo so'nji a'amu an'itu hwasyo sohomo hwomtame y'humawo'n'ngkohoho so'nji a'amu hwasyo hungkuno li'wo'n'ngkohoho sontne'no hofi'ko oso toho mijo ayo pa'nyo sij'iwon'ngkiso sopeno'no ufitnefoho. Oso hopo sopo toho tikayo hwasimijo akino wonyo'njo syalokunjo sopo poyo pe'nyo t'finjoponoho. Osopo ne'no nohumantokutnefoho.

Ango songo Jelusalemmne hungkunofoho.

⁹ A'amu ahwomo mta'ango sohwo ngkimo ni'ma'mentisofoho. Oso a'amu ahwomomjo huhwo sohwo a'amu aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa solijwanyo na'nohino a'amu wonyo umokiyo'ne mokosyohumunyo somta'ango hweho. Osohwo noni'manto ntimento, kiko oyomo. Oso Hwe sekwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nimentiso sohwoe ape wokiti'hwamo. Olohonta kako oso ape hisi woma'mte'no yohoho. ¹⁰ Anituye Towahuno Wopingo ngkimo ifehu'mokanihumentisofoho. Oso Towahuno hiso ngkimo ifehu'mokonisyahonngki a'amu ahwomo mta'ango sohwo ngkimo hwofiki'nyo sawemo spono ipenimotasimentisofoho. Oso hopo sopo ipenimotasonto Jelusalem pone songo Anituye a'amu ne humunyo sopo Anitu mta'ango pontanngki ntihwamentisofoho. ¹¹ Ango Jelusalem sopo Anitu mta'ango yokumpohn'nyo so'nji pomponaho so'nji lahumentisofoho. Oso ango wonyoangkafo hopo sopo nta'ni tipomponaho timo honngkonyo hopo hwalo'mokumentisofoho. ¹² Oso ango hopo sopo tojo sawemo inyoponoho. Hoku'yoso aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo'njoponoho. Oso hoku'yo hopo sopo a'amu ahwomo mta'ango aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa humunnyoponoho. A'amu Isilaelife temtitofa aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwafe yofe mtimokinyoponoho. ¹³ Oso mofehi'nyo simofapiso sohohta'ni hoku'yoso hufa'u sihune'njoponoho. Mofehi'nyo ikwo'mokiso sohohta'ni hoku'yo hufa'u sihune'njoponoho. Angahohnta'ni hoku'yo hufa'u sihune'njo hohnta'nyoho. Hwonamonyo hohnta'ni hoku'yo hufa'u sihune'njo hohnta'nyoho. ¹⁴ Oso ango pone homo somjo tojo somjo sojo aho hufa'u sife mta'ni hufa'uyoso yokumpohn'nyo sosofitofomokosyohumayo wo'nnyo sopo a'amu (*apouse*) aho hufa'u sife mta'ni hufa'uyo Jisasie hungkuno uyohojiku'mofiwonngkohoho sohwafe yofe wo'nnyoponoho.

¹⁵ Oso a'amu ahwomomjo hungkuno ntimentiso sohwo kako toke na'nohino yamofa iyo'neso nomanto oso pone so'nji hoku'yo so'nji toke so'nji yamofa imentisofoho.

¹⁶ Oso pone homo somjo sawemo so'nji tifo so'nji afa'nohinofoho. Kakoe honje so'nji afapoenohinoho. Nom'ne isalo'nnyo'njo'maho. O'o, afapoenohinoho. Kakoe sawemo engoso *tu tausen foua hantilet* (2,400) *kiloumitafoho*. ¹⁷ Oso pone homo somjo tojo somo yamofa imentisofoho. Kakoe sawemoso *wan hantilet fouti-foua* (144) *mitafoho*. Oso toke yamofa iyoso a'amu yamofa iwo'nngkohoho pa'nyofoho.

¹⁸ Oso tojoso Anitu mtimokumentisoso sojo wonyoangkafo tipomponaho timo honngkonyo hopo hwolo'mokumentisofoho. Oso ango ne hiso na'nohino timo honngkonyo pa'nyofoho. ¹⁹⁻²⁰ Sokilojo yokumpohn'nyo sosofitofomokosyohumayo sojoso wokoso wonyoangkafo mtimokumentisofoho. Oso sojo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoso kengo kengo wo'nnyofoho. Sojo wonyoangkafo fehohnjoso halojo, fehohnjo yamo'nohino, fehohnjo sontijo, fehohnjo honijwo, fehohnjo hwosimijo, nom'nihwo sontijo'nji hwosimijo'nji ulohopihnyofoho. A'amu nakwoe hwaho lopo oso sojo wokoso we'e'nohino ihn'nyo'neso mpe yiwo'nngkohofoso hamniyoho mikunimposonjofoho. Oso tojomjo sojoso sojo ewafo pa'nyofoho. ²¹ Oso hoku'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoso kame engo wonyoangkafo sohwo hoku'yomo kijahinyofoho. Oso ango hopo sponjo honngkanoso timo honngkonyo na'nohino pa'nyofoho.

²² Anituye ahwomomjo tajo ango engoso aneponoho. O'o, nakwoe Hwe Engo Anitu Yokumpohn'nyo Engo Hwofilo'nnyo'njo sohwo'nji nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nimentiso sohwo'nji siko nohumanji ango homo somo uyohope-e'ne montaliyoho. ²³ Oso ango hopo sopo mofehi'nyo'nji hamno so'nji malinyoponoho. O'o, Anituye yokumpohn'nyo pomponaho hopa lasiwo'nngkisoponoho. Jisas sohwo kako sikiloho pa'nyo hweho. ²⁴ Oso pomponaho wonyoangkafo hopo sopo a'amu hano emoiwo'nngkohofoponoho. A'amu hwaho mokosyohumamotofo sohwafe wokoso wopingoso oso ango spono'no motapmmmentohofoho. ²⁵ Hoku'yo engoso mopijasiyo'njo ne'no nohwosompo'nawowo'nngkisoponoho. Oso hopo sopo sikuno

mamiyoponoho. ²⁶ Yo'mayo hwahoponjo wokoso wonyoangkafo oso'nji hamniyoho so'nji oso ango somo Anituye yofe ho'nomayo'ne womotoswantifeho. ²⁷ I oso'no yo'mayo wonyo a'amu honingkano wonyo'njo hungkuno hwasyo liwo'n'ingkohofoso hofiko ni'hu'no mahufitnnehofo. O'o, a'amu hofikoe yofe Jisasiye iyoswo songo humayo'ne somo wo'nnyoso hofiko oso pone engo somo woswantifeho.

22

Mijo songo ne'no humayo so'nji iyo songo ne'no humayo so'ntnne hungkunofoho.

¹ Oso hohosohonta ngko nohumentaningko a'amu ahwomomjo sohwo kako mijo engoso ntihwamentisofoho. Oso mijo songo ne'no humayo'ne hiso timo honingkonyomjo pomponaho pa'nyofoho. Oso mijo timoso a'amu nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nimentiso sohwo'nji Anituye epohumayo somta'ni swofijwaoponto ² ango pone engo somne honingkano somo mtihupento walofoho. Honingkano yohosiyo hohnta'ni momtifamo'nyofoho. Oso honingkano homo somo yohosiyo hohnta'ni iyo songo ne'no humayo'ne loho'nnyoponoho. Oso iyo homo somjo ipisayo unto'nimonteso hamno huhwo huhwi into'n'wo'n'ingkisofoho. Oso iyoswo inoho iyo homo somjoso hwe moy-a'mimo wopingo umokuwo'n'ingkisofoho. ³ Yo'mayo Anitu ngkilaho liwo'n'ingkisoso mawo'nnyoponoho.

A'amu nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohwo'nji Anituye epohumayo so'nji wo'nnyoponoho. Oso hopaso Anituye syoho ulohofiyoso kakine'no hwomtame yuhumafitnnefoho. ⁴ Hofiko Anituye simanomo uhwon'ingkuji Anituye yofe hofikoe yomohu'nyopo mtimokinyofoho. ⁵ Sikunoso apa'no m'mofaponehoho. Hofikoe Hwe Engo Anitu sohwo hofikoe pomponaho hweho. Oso'no hofiko kwefoho mofehi'nyoso ni'hu'no anefoho. Hofiko hwe engo imo'n'ingkuji engo lopahomo ne'no nohumantifitnnefoho.

Jisas kako ni'hu'no komo'no ponefoho.

⁶ Ose ntonto ntimento, Olo hungkuno kilalokwe loso nehopeho. A'amu hopi'nonohino olo hungkuno losomo nupa'n'ingkuji simeho hi'ntnnono ufijo'manji simeho wopingo umo'nimontonoho. Hwap'ingoso hungkuno hiloso ne umo'nimontonoho. Hwe Engo Anitu kako kakoe hungkunoso a'amumo uy'wo'n'ingkiso so'no hofiko a'amumo lutihwawo'n'ingkohofofoho. Anitu kako a'amu ahwomomjo sohwo kiko Jounimo yo'mayo imo'none so'no kitihwayo'ne uhwatimasofoho. Oseso kiko Anituye syoho ulohofiyo somo utihwaho. Ose ntimentisofoho. ⁷ Sekwo upa'nimno. Jisas ole nalimento, Ngko sekumo komo'no wose'ma'monnoho. Yo'mayo imo'none so'no hungkuno olo iyoswo lomo wojo somo a'amu tifi in'ingkaweso'manji wopingofoho. Ose nalimentisofoho.

⁸ Ngko Joun'ni olo hungkuno losomo nupa'nonji yo'mayo tifi imo'none somo uhwonimentohefoho. Ngko yo'mayoso nuhwonosojwaofonji oso a'amu ahwomomjo yo'mayo ntihwamentiso sohwoe sifiki'nyo'mo hwomtame wehumamonji yahon'ingko ⁹ ntimento, Kiko ngkine'no hwomtame en'humahotoho. Kiko jije a'amu'nji a'amu Anituye hungkuno Toho Wojo limotofo sohwanji olo hungkuno lomo tifi in'ingkawowo'n'ingkohofoho so'nji nakwo hinjoho'nwo Anituye syoho ulohofiyo hwona'nyoho. Oso'no kiko Anitu kakine'nohino hwomtame fihumaho. ¹⁰ Ose ntonto ntimento, Kiko olo hungkuno yo'mayo imo'none lo'no mtimokohinoso kiko hiyaso mokosyohumahotoho. O'o, yo'mayo loso Anitu kako we'enepe kako hungkuno lososo moi'wo umo'nimontonoho. ¹¹ A'amu honingkano wonyo iwo'n'ingkiso sohwo kako honingkano wonyo somo ne'no wamjimmontonoho. Hwap'ingoso honingkano iwolo'mokinyo'ne mofehn'nyoso awonoho. A'amu honingkano pisakino'njo iwo'n'ingkiso sohwo kako oso honingkano pisakino'njososo ne'no wamjimim'ntonoho. A'amu kako honingkano wopingomo nto'no in'ingkawowo'n'ingkiso sohwo kako honingkano nto'nohino somo ne'no wamjimim'ntonoho. A'amu honingkano wonyo ane'njo sohwo kako honingkano wonyo ane'njo ne'no wamjimim'ntonoho.

Ose ntimentisofoho. Hwapingoso Jisas kako asomo pone so'no honingkano iwolo'mokiyo'ne mofehn'nyoso awonoho.

¹² Jisas apa'no ntimento, Kiko olo hungkuno loso a'amumo uso. Upa'nimno. Ngko we'enepe wapmmnonoho. Oseso ngko nopm'mo a'amu hopi'nonohino sofe yo'mayo yahino wonyo so'nji wopingo so'nji yano ulofiyo'ne wapmmnonoho. ¹³ Ngko yo'mayoso emayo sohwo'ni moi'wo nto esojwao'maleno. Ngko yo'mayo somo hwapingo sohwo'ni oso nje yo'mayo homo somo moi'wo nto esojwao'male hwo'nyoho.

¹⁴ A'amu hofikoe honingkano wonyo ho'nao'mentohoho somo ngko hofikimo hwapife songo ulohohm'me'no hofiko simonyo engo uyantifeho. Osopo hofiko nohumafikuji iyo ipisayo songo ne'no humayo'neso woningkuwantifeho. Oso pone songo Jerusalem sponjo hoku'yo somo suyoso hofiko hoponoho. ¹⁵ A'amu s'wojo pa'nyoso a'amu pefo'nji ki'nyo'nji y'wo'n'ngkohofoso a'amu a'mohufo yahino'njoso a'amu nom'ni hwamo fonjasiyo yahino'njoso a'amu hwasyo anitu sohwo'ni yofe ho'no-mawo'n'ngkohofoso a'amu hwasyo hungkuno l'wo'n'ngkohoho so'nji a'amu hwasyo hungkuno so'no hi umo'nyo so'nji hofiko Anituye ango somo ni'hu'no mahufitnefoho.

¹⁶ Ose ntonto ntimento, Ngko Jisasi'ni nje a'amu nje yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'n'ngkohoho soku nje hungkuno lomo upa'nifitne so'no nje a'amu ahwomomjo sohomo sekuye pone'no lihwaj'malefoho. Ngko hwe engo Ntefitiye hwapingo sohwo'ni kakoe Imu hwo'nyoho. Yo'mayo hungkuno Anitu Ntefitimo uyimentisoso ngko ne imokumontohefoho. Ngko Imingo'nji Hntokwaliyo I'mu sohwo imingo'nji l'wo'n'ngkiso sohwo pa'nyo hwo'nyoho. Ose ntimentisofoho.

¹⁷ Anituye Towahuno Wopingo sohwo'nji a'amu Jisasi'mo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho kakoe ape pa'nyo so'nji Jisasi'mo ole ulalokwofo, Oyomo. A'amu kakoe hungkuno lomo upa'noso sohwo kako oyomo ulono. A'amu kako mijo'no umo'n'ngkuhwoso'no kako waponho. A'amu kako mijo wanimo lihwosi kako nopihwosi mijo songo ne'no humayo'neso wanono. Mijo hiso mpe miyonehoho. O'o, Anitu uyimontonoho.

¹⁸ Olo hungkuno loso ngko yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. Olo hungkuno yo'mayo imo'none lo'no iyoswo lomjoso upo'nalokwofo soku, a'amu fihwo olo hungkuno loso'nji nom'ne hungkuno kengo mta'angoso ufisyipo'masoso yo'mayo tango olo iyoswo lomo wojoso Anitu kako nomihu'mokuhwosi oso a'amu sohomo uyonefoho. ¹⁹ U a'amu fihwo kako olo iyoswo lomjo hungkuno fehohnjo wae yaofoso sohomo Anitu kako kakimo wae yaofonefoho. Oso hwe huhwo sohwo kako iyo songo ne'no humayo'ne somjo ipisayoso manonehoho. Oso Anituye pone songo Jerusalem iyoswo lohwo naliso hopo sopo mohumanehwono.

²⁰ Jisas kako olo hungkunolo nalimentiso sohwo ole nelalofi, Ou nehopeho. We'enepe ngko komo'no wapmmnonoho. Jisas ose nelalofoho.

Ou Hwe Engo Jisas, ngko Joun sohwo'ni ole kilalokweno. Kiko komo'no fi'pe. Ose kilalokweno.

²¹ Nakwoe Hwe Engo Jisasi'ye hitohoso sekwo hopi'nonohino kunonji waweno. Joun kako ose limentisofoho. Olo hungkuno loso osohopeho.